DÜNYA TÜRKOLOGLARI

HAZIRLAYAN

PROF. DR. ÖZTÜRK EMİROĞLU

İÇİNDEKİLER

ALMANYA TÜRKOLOGLARI....22
Hazırlayan: Prof. Dr. Bülent GÜL-Dr. Mikâil CENGİZ....22
Prof. Dr. Milan Adamović....23
Prof. Dr. Fikret Adanır....24
Prof. Dr. Ingeborg Baldauf....25
Dr. Armin Bassarak....26
Prof. Dr. Johannes Benzing....27
Prof. Dr. Otto Hermann Blau....28
Prof. Dr. Otto von Böhtlingk....29
Prof. Dr. Horst Wilfried Brands....29
Prof. Dr. Carl Brockelmann....30
Prof. Dr. Burchard Brentjes....31
Prof. Dr. Christiane Bulut....31
Prof. Dr. Gerhard Doerfer....32
Prof. Dr. Marcel Erdal....34
Margarete Ingeborg Ersen-Rasch....34
Prof. Dr. Suraiya N. Faroqhi....35
Prof. Dr. Barbara Flemming....37
Prof. Dr. Karl Foy....38
Prof. Dr. Annemarie von Gabain....39
Prof. Dr. Wilhelm Friedrich Carl Giese....40
Prof. Dr. Erika Glassen....41
Prof. Dr. Manfred Götz....42
Prof. Dr. Ulrich Haarmann....43
Prof. Dr. Richard Hartmann....44
Dr. Ingeborg Hauenschild....45
Wolfram Hesche....46
Ord. Prof. Dr. Georg Jacob....46
Prof. Dr. Ulla Johansen....48
Prof. Dr. Lars Johanson....49
Prof. Dr. Petra K. Kappert....51
Prof. Dr. Barbara Kellner-Heinkele....51
Prof. Dr. Mark Kirchner....53
Prof. Dr. Hans Joachim Kissling....54
Dr. Sigrid Kleinmichel....56
Prof. Dr. Hans Jürgen Kornrumpf....56
Prof. Dr. Klaus Kreiser....57

Prof. Dr. Jens Peter Laut 59
Prof. Dr. Hans Georg Majer 60
Prof. Dr. Josef Eugen Matuz 61
Dr. Dieter Maue 62
Prof. Dr. Karl Heinrich Menges 63
Prof. Dr. Theodor Menzel 64
Prof. Dr. Christoph Konstantin Neumann 65
Prof. Dr. Elisabetta Ragagnin 66
Dr. Simone-Christiane Raschmann 67
Dr. Hedda Reindl-Kiel 68
Prof. Dr. Maurus Reinkowski 69
Prof. Dr. Julian Rentzsch 70
Prof. Dr. Klaus Röhrborn 71
Dr. Özgür Savaşçı 73
Prof. Dr. Wolfgang-Ekkehard Scharlipp 74
Prof. Dr. Claus Schönig 74
Dr. Klaus Peter Schwarz 75
Prof. Dr. Otto Spies 77
Heidi Stein 78
Prof. Dr. Udo Steinbach 78
Prof. Dr. Johann Strauss 79
Prof. Dr. Franz Taescher 80
Dr. Erika Taube 81
Dr. Jacob Taube 82
Prof. Dr. Michael Ursinus 83
Prof. Dr. Gotthold Eljakim Weil 84
Dr. Jens Wilkens 85
Gerd Winkelhane 86
Prof. Dr. Abdurishid Yakup 87
Prof. Dr. Peter Zieme 88
AVUSTURYA TÜRKOLOGLARI 91
Hazırlayan: Pakize KEPENEK 91
Joseph Freiherr von Hammer-Purgstall 92
Prof. Dr. Friedrich Kraelitz Edler von Greifenhorst 97
Prof Dr. Herbert Jansky 99
Prof. Dr. Herbert Wilhelm Duda 101
Dr. Richard Franz Kreutel 103
Prof. Dr. Andreas Tietze 105
Prof. Dr. Anton Cornelius Schaedlinger 108

Prof. Dr. Markus Köhbach 111
Prof. Dr. Claudia Römer 113
Doç. Dr. Edith (Gülçin) Ambros 118
Prof. Dr. Gisela Prochazka Eisl 121
BOSNA-HERSEK TÜRKOLOGLARI 123
Hazırlayan: Emrah SELJACİ-Prof. Dr. Rahman ADEMİ 123
Prof. Dr. Ahmed S. Aličić 124
Prof. Dr. Fehim Bajraktarević 126
Prof. Dr. Sabina Bakšić 130
Doç. Dr. Mirza Bašić 133
Prof. Dr. Vančo Boškov 135
Doç. Dr. Melinda Botalić 138
Doç. Dr. Dženana Bračković 139
Prof. Dr. Snježana Buzov 140
Dr. sc. Fazileta CVIKO-Hafizović 142
Dr. sc. Hatidža Čar – Drnda 143
Prof. Dr. Alena Ćatović 146
Prof. Dr. Branislav Đurđev 149
Prof. Dr. Kerima Filan 152
Nedim Filipović 156
Prof. Hamid Hadžibegić 159
Prof. Dr. Lamija Hadžiosmanović 161
Ddr. sc. Adnan Kadrić 167
Mr. Ešref Kovačević 170
Dr. sc. Sanja Krehić 171
Dr. sc. Madžida Mašić 172
Prof. Dr. Fehim Nametak 174
Prof. Dr. Edina Solak 180
Prof. Fehim Dž. Spaho 184
Prof. Dr. Hazim Šabanović 186
Prof. Dr. Jasna Šamić 191
Dr. sc. Amina Šiljak-Jesenković 193
Prof. Salih Trako 196
Dr. sc. Edina Ustavdić-Nurikić 199
Doç. Dr. Mirsad Turanović 201
Dr. sc. Behija Zlatar 203
BULGARİSTAN TÜRKOLOGLARI 206
Hazırlayan: Prof. Dr. Milena YORDANOVA 206
Emil Peyçev Boev 207

Prof. Dr. İvan Kalchev Dobrev 208
Dimitır Gacanov 209
Gılıb Gilibov 210
Boris Hristov Nedkov 211
Prof. Dr. Stoyanka Kenderova 211
Prof. Dr. İbrahim Tosun Tatarlı 212
Prof. Dr. İrina Nikolaeva Saraivanova 213
Prof. Dr. Milena Yordanova 214
Prof. Dr. Miyryam Necib Salim-Ahmed 214
ÇEKYA VE SLOVAKYA TÜRKOLOGLARI 216
Hazırlayan: Agnieszka Esin LESİCZKA 216
Prof. Dr. Jan Rypka 217
Prof. Dr. Felix Tauer 219
Doç. Dr. Josef Blaškovič 221
Luděk Hřebíček 222
Doç. Dr. Xenia Celnarova 223
Doç. Dr. Vojtech Kopčan 223
Tomáš Laně 224
Doç. Dr. Jitka Malečková 225
Doç. Dr. Petr Kučera 225
ÇİN TÜRKOLOGLARI 227
Hazırlayan: Ömer Faruk IŞIK- Pınar IŞIK 227
Doç. Dr. Zhao Liu 228
Prof. Zhixing Shen 229
DANİMARKA TÜRKOLOGLARI 231
Hazırlayan: Doç. Gülsüm AKBAŞ 231
Prof. Dr. Ildikó Bellér-Hann 232
Prof. Dr. Kaare Grønbech 235
Prof. Dr. Vilhelm Peter Grønbech 238
Dr. Iben R. Meyer 239
Prof. Dr. Johannes Elith Østrup 241
Prof. Dr. Holger Pedersen 244
Prof. Dr. Wolfgang Ekkehard Scharlipp 246
Dr. Kaare Erling Thomsen Hansen 252
Prof. Dr. Vilhelm Thomsen 254
FİNLANDİYA TÜRKOLOGLARI 257
Hazırlayan: Yrd. Doç. Dr. Bagdagul MUSSA 257
Pentti Aalto 258
Matthias Alexandr Castren 261

Ymär Daher 263
Kai Donner 264
Otto Donner 265
Harry Halén 266
Axel Olai Heikel 270
Heikki J. Heikel 270
Juha Janhunen 271
Mareşal Carl Gustaf Emil Mannerheim 274
Heikki Paasonen 275
Gustaf John Ramstedt 275
Martti Räsänen 280
FRANSA TÜRKOLOGLARI 286
Hazırlayan: Tuba YILMAZ 286
Prof. Mehmet Ali Akıncı 287
Prof. Dr. Louis Bazin 289
Prof. Alexandre Bennigsen 291
Prof. Faruk Bilici 292
Prof. Mevlüt (Michel) Bozdemir 296
Prof. Claude Cahen 298
Prof. Pavet de Courteille, Abel-Jean Baptiste-Marie-Michel 301
Prof. Jean Deny 302
Prof. Hélène Desmet-Gregoire 305
Prof. Rémy Dor 307
Prof. René Étiemble 311
Prof. René Giraud 312
Prof. Dr. Altan Gökalp 313
Prof. René Grousset 314
Prof. Robert Mantran 316
Prof. Irène Mélikoff 318
Prof. Casimir Adrien Barbier de Meynard 321
Prof. Mary-Annick Morel 323
Prof. Timour Muhidine 324
Prof. Dr. Alexandre Popovic 327
Prof. Gilles Veinstein 330
Prof. Stéphane de Tapia 333
Prof. Etienne-Marc Quatremère 334
HIRVATİSTAN TÜRKOLOGLARI 337
Hazırlayan: Doç. Dr. Cem ERDEM 337
Prof. Dr. Ekrem Čaušević 338

Doç. Dr. Azra Abadžić Navaey 349
Doç. Dr. Marta Andrić 351
Doç. Dr. Kornelija Jurin Starčević 354
Doç. Dr. Barbara Kerovec 356
Doç. Dr. Vjeran Kursar 358
Prof. Dr. Nenad Moačan 361
Doç. Dr. Tatjana Paić-Vukić 365
HOLLANDA TÜRKOLOGLARI 370
Hazırlayan: Tonyukuk ERSOY 370
Guillaume Postel 371
Franciscus Raphelengius 372
Josephus Justus Scaliger 373
Thomas Erpenius 376
Jacobus Golius 378
Levinus Warner 380
Johannes Heyman 382
Petrus De Jong 382
Theodorus Houtsma 383
Hendrik Douwe Van Gelder 385
Adrianus Reland 385
Nicolaus Wilhelm Schroeder 386
Johannes Hendrik Kramers 386
Karel Emil Oskar Jahn 388
Henry Franciscus Hofman 390
Alexander Hendrik De Groot 391
Ane Hendrik Nauta 393
Dick Koopman 393
Hendrik E. Boeschoten 394
M. R. C. A. Vandamme 396
Eric Zürcher 396
Hans Peter Alexander Theunissen 403
Mehmet Yıldırım 405
Gerjan Van Schaaik 406
Jan Schmidt 407
Kadir Türkmen 408
Uwe Bläsing 409
Petra De Bruijn 412
İNGİLTERE TÜRKOLOGLARI 415
Hazırlayan: Dr. Şenay SARAÇ 415

Arthur Lumley Davids....416
James W. Redhouse....416
Charles Wells....417
Sir Gerard Clausen....417
Geoffrey Lewis....419
Celia J. Kerslake....420
Susan Skilliter....422
Yorgos Dedes....422
Andrew Mango....423
Laurent Mignon....424
İRAN TÜRKOLOGLARI....427
Dr. Ayşe Gül FİDAN....427
Prof. Dr. M. Ali Ferzaneh....428
Prof. Dr. Cevat Heyet....431
Hamid Nutki....440
Prof. Dr. Muhammed Taki Zehtabi (Kirişçi)....444
İSPANYA VE PORTEKİZ TÜRKOLOGLARI....446
Hazırlayan: Prof. Dr. Öztürk EMİROĞLU....446
Prof. Dr. Agusti Alemany....447
Prof. Dr. Miguel Angel de Bunes Ibarra....449
Emilio Sola Castaño....449
Anne Kroell....450
İSVEÇ TÜRKOLOGLARI....451
Hazırlayan: Prof. Dr. Birsel KARAKOÇ....451
Walther Björkman....452
Prof. Dr. Éva Á. Csató Johanson....453
Patrick Hällzon....456
Gunnar Jarring....457
Prof. Dr. Lars Johanson....460
Prof. Dr. Birsel Karakoç....464
László Károly....467
Gustaf (Gösta) Rikard Raquette....468
Birgit Schlyter....469
Elżbieta Święcicka....470
İTALYA TÜRKOLOGLARI....473
Hazırlayan: Dr. Kübra MUTLU-Dr. Giulia BEI....473
Doç Dr. Giampiero Bellingeri....474
Dr. Fulvio Bertuccelli....486
Prof. Alessio Bombaci....488

Prof. Luigi Bonelli....493
Doç. Dr. Vera Costantini....496
Doç. Dr. Rosita D'Amora....500
Prof. Aldo Gallotta....503
Doç. Dr. Mattihas Kappler....508
Dr. Tina Maraucci....516
Prof. Ugo Marazzi....517
Yrd. Doç. Dr. Valentina Marcella....521
Prof. Anna Masala....522
Doç. Dr. Lea Nocera....526
Prof. Ettore Rossi....529
Doç. Ayşe Saraçgil....537
Prof. Dr. Asım Tanış....541
JAPONYA TÜRKOLOGLARI....545
Hazırlayan: Dr. Şenay SARAÇ....545
Kurakichi Shiratori....546
Toyohachi Fujita....546
Jitsuzo Kuwabara....547
Toru Haneda....548
Hisao Matsuda....550
Namio Egami....550
Kazuo Enoki....551
Toru Saguchi....551
Masao Mori....553
Shinji Maejima....559
Koichiro Koyama....560
Takao Moriyasu....560
Masami Arai....562
Chishû Naitô....563
Kôji Ôkubo....563
Fujio Mitsuhashi....564
Akira Haneda....564
Koichirô Koyama....565
Yûzô Nagata....565
Kunihiro Shidara....567
Tadashi Suzuki....567
Masayuki Yamauchi....568
Kayoko Hayashi....569
Takashi Osawa....570

KOSOVA TÜRKOLOGLARI **572**
Hazırlayan: Yrd. Doç. Dr. İsa SULÇEVSİ-Yrd. Doç. Dr. Nebahat SULÇEVSİ 572
Süreyya Yusuf 573
Sebahat Mahmut 574
Prof. Dr. Nimetullah Hafız 574
Prof. Dr. Mücahit Asımov 577
Prof. Dr. Tacida Zubçeviç-Hafız 578
Prof. Dr. İrfan Morina 579
Prof. Dr. Suzan Canhasi 580
Prof. Dr. Ergin Jable 581
Prof. Dr. Nuran Malta-Muhaxheri 583
Yrd. Doç. Dr. İsa Sulçevsi 584
Yrd. Doç. Dr. Nebahat Sulçevsi 585
Dr. Esin Hüdaverdi 586
Dr. Fatih Kemik 587
Dr. Zeqije Xhafçe 588
Doç. Dr. Elsev Brina Lopar 588
Dr. Selim Selimi 589
Fikret Morina 590
Prof. Dr. Shefqet Pllana 591
Prof. Dr. Nehat Krasniqi 591
Prof. Dr. Abdullah Hamiti 593
Doç. Dr. Abdulla Rexhepi 594
Doç. Dr. Nuridin Ahmeti 595
Dr. Agron İslami 595
Dr. Mead Osmani 597
KUZEY MAKEDONYA TÜRKOLOGLARI **599**
Hazırlayan: Prof. Dr. Marija LEONTİK 599
Prof. Dr. Aktan Ago 600
Prof. Dr. Arif Ago 601
Prof. Dr. Oktay Ahmed 602
Mr. Melahat Ali 606
Prof. Dr. Sevin Alil-Arslan 607
Kemal İlyazi Aruçi 609
Prof. Dr. Numan Aruç 611
Prof. Dr. Mucahit Asimov 612
Dr. Ergin Baki 613
Doç. Dr. Süleyman Baki 614
Prof. Dr. Muzafer Bislimi 616

Prof. Dr. Vanço Boşkov / Ванчо Бошков 618
Panta Cambazovski / Панта Џамбазовски.....619
Mr. Tülay Çako 620
Prof. Dr. Mahmut Çelik.....621
Doç. Dr. Osman Emin 629
Süleyman Gina 632
Prof. Dr. Dragi Görgiev / Драги Ѓорѓиев.....633
Prof. Dr. Yusuf Hamzaoğlu.....639
Prof. Dr. Hamdi Hasan 646
Prof. Dr. Fadıl Hoca 652
Dr. Fatima Hocin.....656
Mr. Zeynep Hüseyin.....658
Prof. Dr. Nazim İbrahim.....659
Doç. Dr. Seyhan Murtezan İbrahimi 661
Dr. Alirami İbraimi.....663
Fetah İshak 664
Prof. Dr. Aida İslam 665
İvana Koteva / Ивана Котева 666
Prof. Dr. Mariya Leontik / Марија Леонтиќ 668
Prof. Dr. Aleksandar Matkovski / Александар Матковски.....680
Mr. Despina Minova / Деспина Минова.....683
Prof. Dr. Olivera Yaşar-Nasteva / Оливера Јашар-Настева.....684
Prof. Dr. Sevim Piliçkova.....689
Mr. Maida Rahte 693
Mr. Feyhan Ruşid.....694
Mr. Rabie Ruşid 695
Dr. Sezen Seyfullah.....696
Lili Blagaduşa Savatik / Лили Благадуша Саватиќ 696
Prof. Dr. Hülya Davut-Skuka 698
Prof. Dr. Metodiya Sokoloski / Методија Соколоски 699
Arif Starova 703
Mr. İvona Stoyanovska / Ивона Стојановска 705
Prof. Dr. Aleksandar Stoyanovski / Александар Стојановски.....705
Mr. Ümit Süleymani.....712
Doç. Dr. Refide Şaini 713
Doç. Dr. Adnan Şerif.....715
Prof. Dr. Ahmet Şerif 717
Mr. Sena Arif-Şeşum.....719
Prof. Dr. Petar Todorov / Петар Тодоров 720

LİTVANYA TÜRKOLOGLARI 722
Hazırlayan: Doç. Dr. Galina MİŠKINIENĖ 722
Dr. Mustafa Aleksandrowicz 723
Aleksandr İsmailov 723
Doç. Dr. Halina Kobeckaitė 725
Doç. Dr. Galina Miškinienė 726
Dr. Šarūnas Rinkevičius 738
Natela Statkienė 739
Dr. Jakub Szynkiewicz 740
Ali İsmail Woronowicz 742
MACARİSTAN TÜRKOLOGLARI 744
Hazırlayan: Dr. Pınar Yiğit TÜRKER 744
Ármin Vámbéry 746
JÓZSEF Thúry 747
IGNÁC Kúnos 748
GYULA Németh 750
Lajos Fekete 752
János Repiczky 754
Szentkatolnai Bálint Gábor 754
József Budenz 755
János Eckmann 756
László Rásonyi 757
Imre Karácson 758
Zoltán Gombocz 759
Lajos Ligeti 760
István Mándoky Kongur 762
Tibor Halasi-Kun 763
András Róna-Tas 764
István Vásáry 765
Pál Fodor 767
Géza Dávid 768
János Hóvári 769
Éva Csáki 770
Gyula Mészáros 772
Gyula Germanus 773
Sándor Papp 774
Edıt Tásnadi 777
Gyula Káldy-Nagy 778
Zsusza Kakuk 780

Mária Ivanics....781
Éva Kincses-Nagy....783
Benedek Péri....784
Márıa Kenessey....785
Gábor Ágoston....786
Ádám Molnár....787
János Pastinszky....788
MOĞOLİSTAN TÜRKOLOGLARI....790
Hazırlayan: Doç. Dr. Fatma ALBAYRAK-Prof. Dr. Bülent GÜL....790
B. Rinçen....791
B. Bazılhan....791
Ts. Şağdarsüren....792
H. Luvsanbaldan....793
A. Luvsandendev....793
L. Bold....794
Ts. Battulga....795
Ş. Çoimaa....796
M. Bazarragçaa....797
M. Uuganbayar....798
N. Gerelmaa....798
S. Harcaubay....801
D. Zayabaatar....802
G. Bayantogtokh....802
D. Badamdorj....803
Yu. Mönkh-Amgalan....803
D. Tömörtogoo....804
H. Perlee....805
N. Ser-Odjav....806
A. Amar....807
M. Şinehüü....808
D. Bayar....808
D. Tseveendorj....809
Ts. Dorjsüren....810
B. Batsüren....810
A. Oçir....811
Ts. Törbat....811
R. Munhtulga....812
B. Batmönh....813
A. Enkhbat....813

M. Khurmetkhan 814
K. Bikhumar 814
G. Batbold 815
Ts. Odbaatar 815
D. Ankhbayar 816
NORVEÇ TÜRKOLOGLARI 817
Hazırlayan: Prof. Dr. Bernt BRENDEMOEN 817
Even Hovdhaugen 818
Prof. Dr. Bernt Brendemoen 818
Doç. Dr. Emel Türker-van der Heiden 822
Einar Wigen 823
Joakim Parslow 824
Dr. Gunvald Axner Ims 825
Ingeborg Amadou Fossestøl 825
POLONYA TÜRKOLOGLARI 826
Hazırlayan: Prof. Dr. Öztürk EMİROĞLU 826
Dr. Zygmunt Abrahamowicz 827
Dr. Andrzej Ananicz 830
Lucyna Antonowicz–Bauer 830
Dr. Gulayhan Aqtay 832
Dr. Beata Biedrońska-Słota 833
Doç. Dr. Danuta Chmielowska 835
Dariusz Cichocki 839
Prof. Dr. Jan Ciopiński 840
Dr. Aleksander Dubiński 841
Prof. Dr. Andrzej Dziubiński 844
Prof. Dr. Öztürk Emiroğlu 846
Doç. Dr. Cem Erdem 853
Dr. Sylwia Filipowska 857
Doç. Dr. Stefan Gąsiorowski 858
Dr. Jordanka Georgiewa–Okoń 861
Stanislaw Gulinski 862
Dr. Wojciech Hensel 863
Janusz Janczewski 864
Prof. Dr. Henryk Jankowski 864
Dr. Magdalena Jodłowska–Ebo 871
Dr. Agnieszka Ayşen Kaim 872
Prof. Dr. Stanisław Kałużyński 875
Prof. Dr. Dariusz Kołodziejczyk 880

Prof. Dr. Wladyslaw Kotwicz 883
Prof. Dr. Tadeusz Kowalski 885
Maria Kozłowska 890
Dr. Natalia Krolikowska 891
Prof. Dr. Marian Lewicki 893
Dr. Jerzy Lisowski 894
Małgorzata Łabęcka–Koecherowa 895
Prof. Dr. Tadeusz Majda 899
Dr. Tomasz Majtczak 905
Alina Barbara Mrozowska 906
Doç. Dr. Teresa Nagrodzka–Majchrzyk 907
Dr. Michał Németh 911
Doç. Dr. Piotr Nykiel 912
Prof. Dr. Anna Parzymies 915
Barbara Pietraszewska-Kucharska 917
Dr. Stanisława Płaskowicka–Rymkiewicz 917
Dr. Barbara Podolak 919
Doç. Dr. Marzanna Pomorska 922
Prof. Dr. Jan Reychman 924
Antoni Zdzisław Sarkady 928
Prof. Dr. Ewa Siemieniec–Gołaś 929
Dr. Kamil Stachowski 933
Prof. Dr. Marek Stachowski 935
Prof. Dr. Stanislaw Stachowski 945
Dr. Kamila Stanek 950
Dr. Anna Sulimowicz 952
Józef Sulimowicz 953
Seraja Szapszał 955
Prof. Dr. Tadeusz Świętochowski 957
Dr. İrena Tatarzyńska 958
Prof. Dr. Edward Tryjarski 959
Dr. Jakub Wodka 963
Prof. Dr. Grażyna Zając 965
Prof. Dr. Ananiasz Zajączkowski 970
Maria Emilia Zajączkowska 981
Prof. Dr. Włodzimierz Zajączkowski 982
Dr. Agnieszka Zastawna–Templin 986
Dr. Władysław Zimnicki 987
ROMANYA TÜRKOLOGLARI 989

Hazırlayan: Prof. Dr. Öztürk EMİROĞLU 989
Prof. Dr. Agiemin Baubec 990
Prof. Dr. Vladimir Drimba 990
Prof. Dr. Mihail Guboğlu 991
Prof. Dr. Maxim Mihai 993
Prof. Dr. Mustafa Ali Mehmet 994
Prof. Dr. Luminița Munteanu 994
RUSYA TÜRKOLOGLARI 996
Hazırlayan: Doç. Dr. Elena OGANOVA-Dr. Svetlana VOROBEVA-Olga ALEKSEEVA 996
Doç. Dr. Raşid Abdulloviç Aganin 997
Prof. Dr. Hanisa Çavdatovna Alişina 998
Dr. Leyla Osmanovna Alkayeva 1001
Dr. Tatiana Aleksandrovna Anikeeva 1003
Dr. Fyodor Dmitriyeviç Aşnin 1004
Prof. Dr. Apollinaria Sergeevna Avrutina 1006
Prof. Dr. Natta Avrumovna Ayzenşteyn 1008
Dr. Akper Agarzaoğlu Babayev 1009
Dr. Georgiy Fyodoroviç Babuşkin 1010
Prof. Dr. Nikolay Aleksandroviç Baskakov 1012
Prof. Dr. İgor Alekseyeviç Batmanov 1015
Prof. Dr. Mira Viktorovna Bavuu-Sürün (Oyun) 1016
Prof. Dr. Ilya Nikolayeviç Berezin 1018
Prof. Dr. Otton Nikolayeviç Betlingk 1020
Dr. Galina Fyodorovna Blagova 1021
Prof. Dr. Vasiliy Alekseeviç Bogoroditskiy 1024
Prof. Dr. Mihail İvanoviç Borgoyakov 1026
Prof. Dr. Tamara Gerasimovna Borgoyakova 1028
Doç. Dr. İrina Vasilyevna Borolina 1030
Prof. Dr. Klara Nikolayevna Burnakova 1031
Doç. Dr. Zoya Borandayevna Çadamba 1034
Prof. Dr. Maya İvanovna Çeremisina 1035
Doç. Dr. Elektron Fyodoroviç Çispiyakov 1037
Prof. Dr. Bekir Vaapoviç Çobanzade 1039
Prof. Dr. Andrey İlyiç Çudoyakov 1040
Prof. Dr. Alyona Nikolayevna Çugunekova 1041
Doç. Dr. Margarita Çyotporovna Çumakaeva 1043
Prof. Dr. Anna Vladimirovna Dibo 1045
Doç. Dr. Nadejda Petrovna Direnkova 1047
Prof. Dr. Nikolay Konstantinoviç Dmitriyev 1048

Doç. Dr. Margarita Emilyevna Dubrovina 1051
Prof. Dr. Andrey Petroviç Dulzon 1052
Prof. Dr. Nikolay Demyanoviç Dyaçkovskiy 1054
Prof. Dr. Adile Memedovna Emirova 1055
Prof. Pavel Aleksandroviç Falev 1058
Prof. Dr. Guzel Çahvarovna Fayzullina 1060
Prof. Dr. Mihail Romanoviç Fedotov 1062
Prof. Dr. Ninel Zeynalovna Gadjiyeva 1065
Prof. Dr. Gulşat Raisovna Galiullina 1066
Prof. Dr. Fuat Aşrafoviç Ganiyev 1069
Prof. Dr. Virineya (Viktoriya) Stefanovna Garbuzova 1072
Prof. Dr. Talmas Magsumoviç Garipov 1073
Prof. Dr. Vladimir Aleksandroviç Gordlevskiy 1075
Prof. Dr. Timofey İvanoviç Grunin 1077
Prof. Dr. Elvira Aleksandrovna Grunina 1079
Prof. Dr. Viktor Grigoriyeviç Guzev 1081
Doç. Dr. Elmira Kamilevna Habibullina 1083
Prof. Dr. Ahnaf İbragimoviç Harisov 1085
Dr. Luka Nikiforoviç Haritonov 1087
Prof. Dr. Firdaus Gilmitdinovna Hisamitdinova 1088
Prof. Dr. Gaysa Batırgareeviç Husainov 1091
Prof. Dr. Nikolay İvanoviç İlminskiy 1094
Prof. Dr. Sergey Nikolayeviç İvanov 1096
Prof. Dr. Spiridon Alekseeviç İvanov 1098
Prof. Dr. Venedikt Grigoryeviç Karpov 1100
Prof. Dr. Nikolay Fyodoroviç Katanov 1103
Prof. Dr. Sergey Sergeeviç Kataş 1106
Prof. Dr. Zoya Sergeevna Kazagaçeva 1108
Prof. Dr. Aleksandr Kasimoviç Kazem-Bek/Kazembek/ Kazım Bey 1109
Prof. Dr. İsmail Asanoviç Kerimov 1111
Prof. Dr. Celil Giniyatoviç Kiyekbayev 1115
Prof. Dr. Sergey Grigoriyeviç Klyaştorniy 1117
Prof. Dr. Vladimir Georgiyeviç Kondratyev 1120
Prof. Dr. Andrey Nikolayeviç Kononov 1122
Prof. Dr. Evdokiya İnnokentyevna Korkina 1124
Prof. Dr. İgor Valentinoviç Kormuşin 1126
Agafanhel Yefimoviç Krimskiy 1129
Prof. Dr. Evgeniya Nikolayevna Kuzmina 1131
Prof. Dr. Pyotr İvanoviç Kuznetsov 1132

Doç. Dr. Liya Sergeevna Levitskaya....1134
Prof. Dr. Sergey Yefimoviç Malov....1135
Prof. Dr. Elena İnnokentyevna Maştakova....1138
Doç. Dr. Valentina Evgenyevna Maynogaşeva....1139
Prof. Dr. Platon Mihayloviç Melioranskiy....1142
Prof. Dr. Ayder Memetoviç Memetov....1144
Prof. Dr. Hatip Yusupoviç Minnegulov....1147
Doç. Dr. Dorug-ool Aldın-ooloviç Monguş....1149
Prof. Dr. Oleg Alekseeviç Mudrak....1151
Prof. Dr. Kenesbay Musayeviç Musayev....1153
Vladimir Mihayloviç Nadelyaev....1157
Dr. Fanuza Aitbaevna Nadrşina....1158
Prof. Dr. Dmitriy Mihayloviç Nasilov....1161
Prof. Dr. Vladimir Mihayloviç Nasilov....1164
Prof. Dr. İrina Anatolyevna Nevskaya....1165
Prof. Dr. Fanuza Şakurovna Nuriyeva....1167
Doç. Dr. Aleksey Vasilyeviç Obraztsov....1170
Doç. Dr. Elena Aleksandrovna Oganova....1172
Doç. Dr. Baylak Çaş-oolovna Oorjak....1174
Doç. Dr. Ayana Alekseevna Ozonova....1176
Doç. Dr. Darya Fyodorovna Pataçakova....1179
Eduard Karloviç Pekarskiy....1181
Doç. Dr. Aleksey İgoreviç Pilyov/Pylev....1182
Prof. Dr. Lyudmila Aleksandrovna Pokrovskaya....1185
Prof. Dr. Vali Şagalieviç Psyançin....1187
Prof. Dr. Yulay Valieviç Psyançin....1189
Dr. Vasiliy/Wilhelm Vasilyeviç Radlov/Radloff....1192
Prof. Dr. Valentin İvanoviç Rassadin....1194
Prof. Dr. Maria Mihaylovna Repenkova....1197
Prof. Aleksandr Nikolayeviç Samoyloviç....1199
Prof. Dr. Luiza Hamzinovna Samsitova....1201
Prof. Dr. Şuluu Çırgal-ooloviç Sat....1203
Prof. Dr. Lemara Sergeevna Selendili....1205
Prof. Dr. İraida Yakovlevna Selyutina....1207
Prof. Dr. Ervand Vladimiroviç Sevortyan....1210
Prof. Dr. Alfina (Elfine) Tahir Kızı Sibgatullina....1211
Prof. Dr. Pyotr Alekseeviç Sleptsov....1214
Prof. Dr. Vasiliy Dmitriyeviç Smirnov....1216
Prof. Dr. Sergey Aleksandroviç Sokolov....1217

Prof. Dr. İya Vasilyevna Stebleva 1218
Doç. Dr. Olga Vasilyevna Subrakova 1220
Prof. Dr. Ahmet Muhametvaleeviç Suleymanov 1221
Doç. Dr. Aliya Sokratovna Suleymanova 1224
Prof. Dr. Sazon Saymoviç Surazakov 1226
Prof. Dr. Lyudmila Alekseevna Şamina 1227
Prof. Dr. Yuriy Vladimiroviç Şeka 1229
İrina Vitalyevna Şentsova 1231
Prof. Dr. Aleksander Mihayloviç Şerbak 1233
Prof. Dr. Natalya Nikolayevna Şirobokova 1236
Doç. Dr. Andrey Vladimiroviç Ştanov 1238
Doç. Dr. Vasiliy Nikolaeviç Tadikin 1240
Prof. Dr. Boris İsaakoviç Tatarintsev 1241
Doç. Dr. Alyona Robertovna Tazranova 1243
Doç. Dr. Nikolay Nikolayeviç Telitsin 1245
Prof. Dr. Edhem Rahimoviç Tenişev 1247
Prof. Dr. Aleksandra Taybanovna Tıbıkova 1250
Doç. Dr. Larisa Nikolayevna Tıbıkova 1253
Doç. Dr. Liliya Yusufjanovna Tuguşeva 1255
Prof. Dr. Dilyara Garifovna Tumaşeva 1257
Prof. Dr. Elizaveta İvanovna Ubryatova 1259
Doç. Dr. Klavdia Ergekovna Ukaçina 1260
Prof. Dr. Maria Andreevna Ungvitskaya 1261
Prof. Dr. Zinnur Gazizoviç Uraksin 1262
Dr. Nikolay Sergeeviç Urtegeşev 1265
Prof. Dr. Timur Bekiroviç Useinov 1267
Dr. Svetlana Nikolayevna Uturgauri 1270
Prof. Dr. Dmitriy Dmitriyeviç Vasilyev 1272
Dr. Afrasiyab Paşaevich Vekilov 1275
Prof. Dr. Vasiliy Georgiyeviç Yegorov 1277
Prof. Dr. Alisa Vasilyevna Yesipova 1280
Prof. Dr. Ahnef Ahmetoviç Yuldaşev 1281
Prof. Dr. Ruzal Abdullazyanoviç Yusupov 1283
Prof. Dr. Alfiya Şavketovna Yusupova 1287
Prof. Dr. Mirfatıh Zakiyeviç Zakiyev 1289
Prof. Dr. Radif Rifkatoviç Zamaletdinov 1292
Prof. Dr. Marat Valiyeviç Zaynullin 1296
Prof. Dr. Latıf Zalaletdinoviç Zalaletdinov/Zalay 1298
Nikolay İvanoviç Zolotnitskiy 1300

SIRBİSTAN TÜRKOLOGLARI 1302
Hazırlayan: Doç. Dr. Hakan YALAP 1302
Prof. Dr. Fehim Bayraktarević 1303
Prof. Dr. Marija Đukanović 1323
Ljubinka Rajković 1328
Prof. Dr. Slavoljub Đınđić 1328
Prof. Dr. Hasan Kaleşi 1333
Prof. Dr. Dušanka Bojanic Lukać 1336
Prof. Dr. Milan Adamović 1341
Prof. Dr. Alexander Popović 1344
Doç. Dr. Marija Đınđić 1346
YUNANİSTAN TÜRKOLOGLARI 1354
Hazırlayan: Demet Dimitra UYAR 1354
Anna Markoulidaki 1355
Yrd. Doç. Aristoteles Mitraras 1356
Athanasia Vekiarelli 1359
Athanasios Zarangalis 1360
Berin Myisli 1362
Düriye Gökçebağ 1364
Prof. Dr. Eleni Sella Mazi 1367
Doç. Dr. Elias Kolovos 1372
Elizabeth A. Zachariadou 1380
Yrd. Doç. Efi Kanner 1383
Dr. Evangelia Balta 1390
Georgios C. Liakopoulos 1393
Georgios İoannis Salakidis 1397
Hasan Kaili 1402
Iraklis Millas 1405
Maria Mavropoulou 1408
Dr. Marinos Sariyannis 1412
Doç. Dr. Nikos Andrikos 1417
Nikolaos Bryzidis 1419
Sofia Prokou 1422
Tuğçe Saklıca Rigatos 1425
Vasiliki Mavridou Nikolaou 1427
Yannis Spyropoulos 1429

ALMANYA TÜRKOLOGLARI

Hazırlayan: Prof. Dr. Bülent GÜL-Dr. Mikâil CENGİZ

Prof. Dr. Milan Adamović

(1939-)

Milan Adamović, Almanya'da Türkoloji dünyasında önemli yeri olan *Materialia Turcica* dergisini de yönetmiş ve genel Türkoloji üzerinde çalışmıştır[1]. 7 Temmuz 1939'da Bobota'da bir memur ailesinin ikinci çocuğu olarak dünyaya gelmiş ve babasının belediyesinde görevli olduğu Vukovar'da onun ölümüne, 1956 yılına değin yaşamıştır. Yine bu ilde ilk öğrenimini (1946-1950), sonrasında da orta öğrenimini tamamlamıştır (1950-1958). Ardından Belgrad Üniversitesi Şarkiyat bölümünü (ana dal: Türkoloji; yan dal: Arabistik, Tarih) 1962'de bitirmiştir (1958-1962). Olağanüstü başarılı öğrenciliği sayesinde son altı yarıyılda Belgrat Üniversitesi tarafından, kendi bünyesinde genç nesillerin bilime kazandırılması amacıyla ayrılmış fondan burs almıştır.

Mostar'da onbaşı olarak on iki ay süren askerlik görevini tamamladıktan sonra (1963-1964) Belgrat'a dönmüş, ancak 1960'ların ülkedeki yetersiz ekonomik koşulları nedeniyle Türkoloji bölümünde lisansüstü eğitim programına katılmaya karar vermiştir. Bu öğrenim sürecinde kısa süreli işlerde serbest çalışmış ve Türkçe, Arapça ve Almanca tercümanlığı yaparak geçimini sağlamıştır. 1968'de Yüksek Lisans tezi olarak *Dvostruki Status Constructus u Turskom Jeziku* (Türkçede çift anlamlı ad çekim yapıları)'nı hazırlamıştır. 1965 yılları ortalarında Belgrat Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Şarkiyat bölümünde bilim asistanlığına getirilerek akademik görevine başlamış olan daha sonra Alexander von Humboldt Vakfı'nın verdiği burs ile 1968-1969 yıllarında on bir ay boyunca Prof. Dr. Gerhard Doerfer'in (1920-2003) derslerine de katıldığı Göttingen'de bulunmuştur. Bu süre içerisinde, yayımlamak üzere Garibname'nin Göttingen ve Berlin nüshalarını çalışmıştır.

Almanya'dan Yugoslavya'ya dönüşünde M. Adamović, bazı eklemelerle Belgrat Üniversitesi Edebiyat Fakültesince yayımlanan Garibname'sinin kısaltılmış bir biçimini 1971'de felsefe alanında doktora tezi olarak sunmuş *"Aşık Paşina Garibnama"* (Aşık Paşa'nın Garîbnâmesi) ve 1972'de Doktorluk derecesiyle mezun olmuştur. Bütün bunlar olurken diğer yandan Prof. G. Doerfer, M. Adamović'i 1970'te Göttingen'deki Georg-August-Üniversitesi'nin Türkoloji ve Altayistik bölümüne ait olan kadroya davet etmiştir. 16 Kasım 1970 tarihinde Doerfer'in davetiyle geldiği bölümde 1971 tarihinde bir asistanlık kadrosuna atanmış, 1973 tarihinden itibaren de öğretim görevlisi olarak devlet memuru statüsünde çalışmaya başlamıştır. 1973 yılında M. Adamović, Doerfer'ce düzenlenen ve bugün Türkoloji için büyük ölçüde önem taşıyan Halaç ve Horasan Türkçeleri ile ilgili materyallerin toplanması amacıyla gerçekleşen İran gezilerinin üçüncüsüne katılmıştır. Prof.

---

[1] Yayınların bir değerlendirmesi için bk. M. Knüppel, "Zum 65. Geburtstag von Prof. Milan Adamović", *Türk Dilleri*, 14, 2004, s.11-13. Bu yazının çevirisi yine aynı dergide 15-17. sayfalarında Prof. Milan Adamović'in 65. Doğum Günü Dolayısıyla" başlığıyla S. Gürcün tarafından hazırlanmıştır.

Adamović, 2004 yılındaki emekliliğine kadar Göttingen'de Türkoloji ve Orta Asya Araştırmaları Bölümünde çalışmıştır. Ayrıca bir süre Almanya'da Türkoloji ile ilgili önemli dergilerden biri olan *Materialia Turcica* adlı derginin editörlüğünü de yürütmüştür.

Başlıca Çalışmaları

Konjugationsgeschichte der Türkischen Sprache, Leiden, 1985.

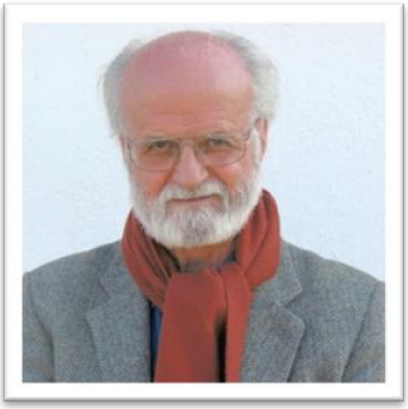
Das Türkische des 16. Jahrhunderts, nach den Aufzeichnungen des Florentiners Filippo Argenti (1533), (Göttingen, 2001). Bu çalışma, Türkçenin Avrupa'da yayımlanan ilk grameri olan Floransalı Flippo Argenti'nin eseri ile ilgili yaptığı çalışmadır.

Das osmanisch-türkische Sprachgut bei R. Lubenau, (Beiträge zur Kenntnis Südosteuropas und des Nahen Orients. 25), München, 1977.

Die Rechtslehre des Imâm an-Nasafî in türkischer Bearbeitung vom Jahre 1332, (Abhandlungen für die Kunde des Morgenlandes, 49.3), Wiesbaden, 1990.

Kelile ü Dimne. Türkische Handschrift T 189 der Forschungsbibliothek Gotha, Georg Olms Verlag, Hildesheim-Zürich-New York, 1994.

Prof. Dr. Fikret Adanır
(1941-)

1941 yılında dünyaya gelen Adanır, 1960'lı yılların ortalarından itibaren Almanya'da öğrenim görmüş ve önemli çalışmalar gerçekleştirmiştir. 1962-64 yılları arasında İstanbul Üniversitesinde İngiliz filolojisi öğrenimi gördü. Ardından 1 yıl süreyle ABD'de kaldıktan sonra Frankfurt Üniversitesinde lisansüstü öğrenimine başladı. Burada İngiliz filolojisinin yanı sıra felsefe ve tarih alanlarında öğrenim gördü. 1971 yılından itibaren Rusça ve Bulgarca gibi Slav dillerini öğrenmeye başladı. 1973 yılında Frankfurt Üniversitesinde öğretim görevlisi olarak çalışmaya başladı. Ardından 1978-1984 yılları arasında Giessen Üniversitesinde ve 1984-1986 yılları arasında Berlin Üniversitesinde görev yaptı.

Ruhr-Bochum Üniversitesinden emekli olan ve Sabancı Üniversitesinde emekli öğretim üyesi olarak görev yapan Prof. Dr. Fikret Adanır, Osmanlı hakimiyetindeki Balkan ülkelerinin sosyal tarihi ve tarih problemleri üzerine çalışmaktadır. Tarih yazımı ve sorunları ile Balkan ülkeleri ve özellikle de Makedonya üzerine çalışmaları vardır.

Başlıca Çalışmaları

Die makedonische Frage. Ihre Entstehung und Entwicklung bis 1908, Wiesbaden, 1979.

Türkiye Tarihinde Jön Türkler, Osmancılık ve Milliyetçilik, Essen, 1988.

"Makedonien", *Historische Bücherkunde Südosteuropa*, München, 1988, s. 301-424.

Prof. Dr. Ingeborg Baldauf

(1956-)

Ingeborg Baldauf, 1956 yılında doğmuştur. Viyana Üniversitesinde Türkoloji, İslam Araştırmaları ve Arap Çalışmaları eğitimini tamamlamıştır. 1981'de aynı üniversiteden *Materialien zum Volkslied der Özbeken Afghanistans* başlıklı teziyle doktorasını almıştır. Daha sonra Bamberg Üniversitesi'nde Semih Tezcan ile Türk dili, tarihi ve kültürü asistanı olarak çalışmıştır. 1992 yılında *Schriftreform und Schriftwechsel bei den Muslimischen Russland- und Sowjettürken (1850-1937)* başlıklı takdim teziyle habilitasyonunu tamamlamıştır. 1991-92'de Indiana Üniversitesi Bloomington İç Asya Araştırmaları Araştırma Enstitüsü'nde Beşerî Bilimler'de Rockefeller bursuyla görev yapmıştır. Baldauf, 1995 yılına kadar Berlin Humboldt Üniversitesi Asya ve Afrika Araştırmaları Enstitüsü Orta Asya Semineri'ne başlamadan önce Freiburg Üniversitesi'nde İslam Çalışmaları profesörü (1995-1999) olarak çalıştı. 1999 yılından 2021 yılına kadar Ingeborg Baldauf, Humboldt Üniversitesi Asya ve Afrika Çalışmaları Enstitüsünde profesör olarak görev yapmıştır. 2021 yılı itibariyle emekliye ayrılmıştır.

Orta Asya dilleri ve kültürleri üzerine yoğunlaşan Baldauf, özellikle Özbek edebiyatı ve halk edebiyatı, Afgan Özbeklerinin diyalektolojisi, anlatı araştırmaları (sözlü tarih ve folklor), Sovyet ve Sovyet sonrası zamanlardaki sosyo-kültürel değişim üzerine çalışmaktadır. Velud bir akademisyen olan Baldauf'un alanla ilgili çok fazla kitabı, makalesi ve yayımlanmış bildirisi vardır.

Başlıca Çalışmaları

Die Liedkategorien der Özbeken Nordwestafghanistans. Eine prosodisch-folkloristische Studie, Beihefte zur Wiener Zeitschrift für die Kunde des Morgenlandes. 12, Wien, 1984.

Die Knabenliebe in Mittelasien: Baçabozlik, Ethnizität und Gesellschaft, Occasional Papers. 17, Berlin, 1988.

Materialien zum Volkslied der Özbeken Nordafghanistans, Emsdetten 1989.

Schriftreform und Schriftwechsel bei den muslimischen Rußland- und Sowjettürken. (1850-1937): Ein Symptom ideengeschichtlicher und kulturpolitischer Entwicklungen, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1993.

Central Asia: Coming to Terms with the Past – Coping in the Present (Misafir editör) (= ASIEN 129, November 2013, s.5-150.

Bukharan Jews in the 20th Century: History, Experience and Narration, Edit. Ingeborg Baldauf, Thomas Loy, Wiesbaden 2008 (= Iran-Turan 9); *Über Gereimtes und Ungereimtes diesseits und jenseits der Turcia. Festschrift für Sigrid Kleinmichel zum 70. Geburtstag*, Edit. Helga Anetshofer, Ingeborg Baldauf, Christa Ebert, Schöneiche bei Berlin, 2008, s.175-198.

Armağan. Festschrift für Andreas Tietze. Hrsg. Ingeborg Baldauf und Suraiya Faroqhi unter Mitwirkung von Rudolf Veselý. Praha: Enigma, 1994; *Festschrift für Sigrid Kleinmichel zum 70. Geburtstag*, Edit. Helga Anetshofer, Ingeborg Baldauf, Christa Ebert, Schöneiche bei Berlin, 2008, 175-198.; *XX Asr O'zbek Adabiyotiga Chizgilar*, Toshkent, 2001.

Dr. Armin Bassarak

(1952-)

Dr. Armin Bassarak, Türkçenin grameri ile ilgili araştırmalarının yanı sıra, dil ilişkileri üzerinde de çalışan aynı zamanda müzikolog olan bir Türkolog'dur. 1952'de Halle/Saale'de doğmuş, ilk ve orta öğrenimini Berlin'de yapmıştır. Aynı zamanda müzik eğitimi de aldı. 1968'den itibaren çeşitli senfoni orkestralarında yan flüt çaldı. 1975 yılında liseden mezun olduktan sonra Humboldt Üniversitesi'nde Türkçe ve Fransızca eğitimi aldı. 1988-1989 yıllarında Prof. Eberhard Grünenthal'ün yanında (Berlin'deki "Hanns Eisler" Müzik Üniversitesi) flüt alanında özel çalışmalar gerçekleştirdi.

1975'ten 1979'a kadar Berlin'de tercüman olarak çalıştı. 1984'te Berlin Bilimler Akademisi Dilbilim Merkez Enstitüsü'nde dilbilgisi ve eylem teorisi çalışmaları üzerine doktora çalışmasını yaptı. 1984'ten itibaren Türkçenin morfolojisi üzerine önemli çalışmalar yaptı. 1997'den 1998'in başına kadar Orient-Institut İstanbul'da müdür yardımcısı olarak görev yaptı. 1998'den 2000'in başına kadar DFG'nin Halle'deki Saksonya-Anhalt Üniversitesi ve Devlet Kütüphanesi'nde Özel Koleksiyon Alanı Ön Asya Türkoloji uzmanı olarak çalışmıştır. Zaman zaman konserler de

veren Armin Bassarak'ın alanla ilgili pek çalışma yayımlamamıştır.

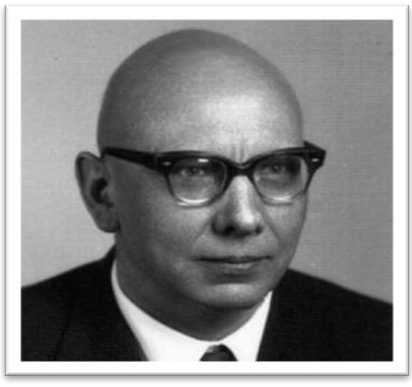
Başlıca Çalışmaları

Kritische Untersuchungen zur türkischen Grammatik von L. B. Swift, Diplomarbeit, Berlin, 1975.

"Zu einigen Problemen ein- und zweisprachiger türkischer Wörterbücher", *AOH*, 39, 1985, s. 243-255 (S. Petrova ile birlikte).

"Zur Abgrenzung zwischen Flexion und Derivation (anhand türkischer Verbformen)", *Linguistische Studien*, Berlin, A 126, 1985, s. 1-50.

Prof. Dr. Johannes Benzing
(1913-2001)

Johannes Benzing[2], Almanya'nın güneyindeki karaormanlarda bulunan Schwenningen'de dünyaya gelmiştir. Türkistan ve Volga bölgesi dil ve kültür alanları üzerinde çalışmıştır ve özellikle de Türk dillerinden Çuvaşça ile ilgilenmiştir**.** Aynı zamanda Tunguzca üzerine de çalışmalar yapan Benzing uzun yıllar bir diplomat olarak çalışmıştır. Ünlü Kazan-Tatar lideri Ayaz İshaki'nin kızı Saadet İshaki Çağatay'dan Tatarcayı öğrendi. 1939'da doktorasını Türkmence'nin eylem çekimleri üzerine yazdığı "Über die Verbformen im Türkmenischen" teziyle aldı. II. Dünya Savaşı sırasında işsiz kalan Benzing, Alman Dışişleri Bakanlığı'nda dil uzmanı olarak görev almıştır. Savaştan sonra Paris'e yerleşmiş ve 1950-55 arasında benzer bir görevle Fransız Dışişleri'nde görev almıştır. Bu dönem Fransa'daki oryantalistlerle ilişki kuran Johannes Benzing, 1953 yılında Mainz'da kurulan Şarkiyat kürsüsünde çalışmaya başlamıştır.

1955'te yeniden Alman dışişleri için çalışmaya başlayan Johannes Benzing, 1955'te Almanya İstanbul Konsolosluğu'nda kültür ataşesi olarak göreve başlamıştır. Diplomatik görevinin yanı sıra İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türkoloji bölümünde ders verdi. Eşzamanlı olarak Mainz ve Tübingen şehirlerindeki üniversitelerde de Türkoloji dersleri vermiştir.

Über die Verbformen im Türkmenischen, MSOS, 42, 1939, II, s. 1-56 başlıklı doktora çalışmasından sonra ağırlıklı olarak Çuvaşça çalışmıştır.

---

[2] Benzing'in hayatı ve Türkoloji'deki önemi için bk. *Kritische Beiträge zur Altaistik und Turkologie: Festschrift für Johannes Benzing*. L. Johanson und C. Schönig (Hersg.). Harrossowitz Verlag, *Turcologica Band* 3, 1998; N. Gözaydın, "Türkolojinin Bir Dağı Daha Göçtü …", *Türk Dili*, 593, 2001, s.569-577.

Başlıca Çalışmaları

Turkestan. Die Bücherei des Ostraumes, Sonderveröffentlichung, Berlin, 1943.

Kleine Einführung in die tschuwaschische Sprache, Berlin, 1943.

Deutsch-tschuwaschisches Wörterverzeichnis nebst kurzem tschuwaschischem Sprachführer, Hrsg. Johannes Benzing, Berlin, 1943.

Einführung in das Studium der altaischen Philologie und der Turkologie, Wiesbaden, 1953.

Lamutische Grammatik. Mit Bibliographie, Sprachproben und Glossar, Wiesbaden, 1955…

Die tungusischen Sprachen. Versuch einer vergleichenden Grammatik, Wiesbaden, 1956.

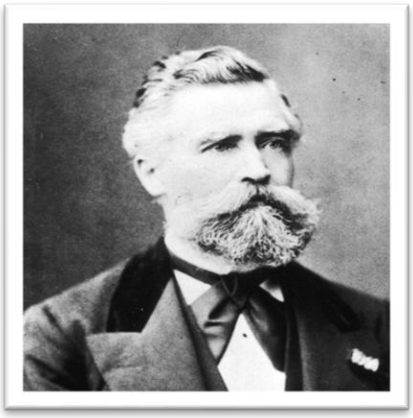
Das chwaresmische Sprachmaterial einer Handschrift der 'Muqaddimat al-Adab' von Zamaxšari, I: Text, Wiesbaden, 1968.

Chwaresmischer Wortindex, mit einer Einleitung von H. Humbach herausgegeben von Z. Taraf, Harrassowitz, Wiesbaden, 1983.

Kalmückische Grammatik zum Nachschlagen, Turcologica 1, Wiesbaden, 1985.

Prof. Dr. Otto Hermann Blau

(1828-1879)

Tam adı Ernst Otto Friedrich Hermann Blau'dur. 21 Nisan 1828'de Nordhausen'de dünyaya gelmiş, 26 Şubat 1879 yılında Odessa'da vefat etmiştir. Almanya Dışişleri Bakanlığı'nda görev yapmış diplomat ve oryantalist Otto Hermann Blau, görevli olarak gittiği yerlerde Türkoloji ile ilgili araştırmalar yapmıştır. Doğu Anadolu, Rumeli ve Bosna bölgelerinde de bulunan Blau'nun, Türkoloji ile ilgili çalışmaları şunlardır:[3]

Başlıca Çalışmaları

"Turanische Wurzel-Forschungen", *ZDMG*, XX, 1866.

Bosnisch-türkische Sprachdenkmäler, Abhandlungen für die Kunde des Morgenlandes, Bd, V, S. 2, Leipzig, 1868.

"Griechisch-türkische Sprachproben aus Mariupoler Handschriften", *ZDMG*, XXVIII, 1874, s. 562-576.

"Über die Griechisch-türkische Mischbevölkerung von Mariupol", *ZDMG*, XXVIII, 1874, s. 576-583.

[3] bk. H. Eren, age, s. 120-121.

"Über Volkstum und Sprache der Kumanen", *ZDMG*, XXIX, 1876, s. 556-587.

"Über Ni'metullah's persisch-türkisches Wörterbuch", *ZDMG*, XXXI, 1877, s. 484-494.

Prof. Dr. Otto von Böhtlingk
(1815-1904)

1815'te Petersburg'da dünyaya geldi. Ailesi 1713'te Rusya'ya göç eden Alman kökenli Lübeckli bir ailedir. Petersburg Üniversitesinde 1833-1835 yılları arasında Şarkiyat öğrenimi görmüştür. Öğrenimini önce 1839-1842 yılları arasında Berlin'de daha sonra da Bonn'da devam ettirmiştir. 1842'de Petersburg'a dönmüş ve 1855'te Bilimler Akademisi üyesi olmuştur. 1868'de Jena'ya yerleşmiş ve 1885 yılından itibaren ölümüne kadar Leipzig'te yaşamıştır.

Hindolog ve Türkolog olarak tanınan Otto von Böhtlingk, Hindoloji alanında R. Roth ile birlikte hazırladıkları *Sanskritwörterbuch nebst allen Nachträgen* (7 C., St, Petersburg, 1855-1875) adlı eseri ile tanınmıştır. Türkoloji alanında da Yakutçanın ilk bilimsel gramerini hazırlayan Böhtlingk, bu konuda haklı bir üne sahiptir. Bu çalışmada özellikle Yakutçadaki uzun ünlü olayının ortaya konulmuş olması ve Yakutçanın Türk dilleri arasında özel bir yerinin bulunduğunun tespit edilmesi dolayısıyla bu eser, değerini bugün dahi yitirmemiştir. Çalışmanın hem yeni baskısı 1964'te hem de 1989'da Rusça çevirisi yayımlanmıştır: *Über die Sprache der jakuten Grammatik, Text und Wörterbuch, I-II*, (St. Petersburg, 1848-1851).

Prof. Dr. Horst Wilfried Brands
(1922-1998)

Horst Wilfried Brands, Almanya'da Türkolojinin gelişmesinde etkisi olan Türkologlardandır. 1922'de doğmuş, 1961 yılında itibaren Frankfurt Üniversitesi Kütüphanesi ve aynı üniversitenin Şarkiyat Bölümünde görev yapmıştır. 1965 yılında Giessen Üniversitesi Türkoloji bölümünde öğretim üyesi olarak çalışmıştır. 1970 yılında Mainz Üniversitesinde doçent olarak atanmıştır. 1971-1979 yılları arasında Frankfurt Üniversitesinde çalışmıştır. Araştırma alanları Türkoloji, İslam sanatı ve Orta Asya Sanatıdır. Frankfurt Türkoloji'sinin gelişmesi için emek vermiş, özellikle Azerbaycan Türkçesi ve Türkiye Türkçesi üzerine çalışmıştır. Yaşar Kemal'i Alman okurlarına tanıtmıştır. Alman Türkolojisinde Türkçeden Almancaya çeviri eserler onun ve S., Kappert'in çalışmaları ile başlamıştır. 1998 yılında vefat etmiştir. Çevirileri arasında Yaşar Kemal, Nazım Hikmet ve Fakir Baykurt gibi Türk edebiyatının önemli isimlerinin eserleri yer almaktadır.

Başlıca Çalışmaları

Azerbaijanisches Volksleben und modernistische Tendenz in den Schauspielen Mirzâ Feth-'Alî Ahundzâdes (1812-1878), Marburg, 1952.

Studien zum Wortbestand der Türksprachen. Lexikalische Differenzierung, Semasiologie, Sprachgeschichte, Leiden, 1973.

"Zum metaphorischen Gebrauch türkischer Tierbezeichnungen I", *CAJ*, 18, 1974, s. 129.

Aserbaidschanische Chretomathie: Texte des 20. Jahrhunderts, Frankfurter Turkologische Arbeitsmittel 1, Harrassowitz, Wiesbaden, 1977.

Prof. Dr. Carl Brockelmann
(1868-1956)

1868 yılında Rostock'ta dünyaya gelen Carl Brockelman, 20. yüzyılın en önemli şarkiyatçılarından biridir. 1893 yılında Breslau Üniversitesinde öğretim görevlisi olmuş, 1900'da yine aynı üniversiteye Arap dili profesörü olarak atanmıştır. Aynı zamanda Berlin Humboldt Üniversitesinde de ordinaryüs profesör olarak görev yapmıştır. 1923 yılında Breslau Üniversitesinde Mısır Bilimi profesörü olarak bulunmuştur. 1951'de Ulusal Ödül de kazanan Brockelmann, 1956 yılında Halle'de vefat etmiştir.

Arap edebiyatı alanında *Geschichte der arabischen Literatur*, I-II, Weimar-Berlin, 1898-1902, 1937-1942 yıllarında yayımlanan eseriyle tanınmıştır. *Geschichte der islamischen Völker und Staaten*, München, 1939 adlı eseri de İslâm bilimleri açısından önemlidir. Brockelmann, Türk dili açısından çok önemli eserler meydana getirmiştir:

Başlıca Çalışmaları

Ali's Qissa'i Jusuf. Der älteste Vorläufer der osmanischen Literatur (Abhandlungen der Preussischen Akademie der Wissenschaften 1916, Berlin, 1917.

"Zur Grammatik des Osmanisch-Türkischen", *ZDMG*, LXX, 1916, s. 185-215.

"Mahmud al-Kaschgaris Darstellung des Türkischen Verbalbaus", KSz, XVIII, 1919, s. 29-49. "Mahmud al-Kasghari über die Sprachen und die Stämme der Türken im 11. Jahrhundert", *KCsA*, I, 1921, s. 26-40.

"Altturkestanische Volkspoesie", *AM*, Probeband, I, 1923, s. 3-24; II, 1924, s. 22-24.

"Naturlaute im Mitteltürkischen", *UAJb*, VIII, 1928, s. 256-265. Brockelmann'ın bugün de konunun uzmanları tarafından hâlâ kullanılan eserleri şunlardır: *Mitteltürkischer Wortschatz*

nach Mahmud al-Kasgaris Divan Lugat at-Turk, Budapest-Leipzig, 1928.

Osttürkische Grammatik der islamischen Literatursprachen Mittelasiens, Leiden, 1954.

Prof. Dr. Burchard Brentjes
(1929-2012)

1929 yılında Halle (Saale)'de dünyaya gelmiş ve 2012 yılında Berlin'de vefat etmiştir. Özellikle Ön Asya arkeolojisi alanındaki çalışmalarıyla tanınmış ve aynı zamanda Orta Asya kültür tarihi ve sanatı üzerine çalışmıştır.

Başlıca Çalışmaları

Mittelasien. Eine Kulturgeschichte der Völker zwischen Kaspischem Meer und Tien-Schan, Tusch, Wien, 1977.

"Nord-Aserbaidshanische Architektur des 12.-15. Jahrhunderts", *Wissenschaftliche Zeitschrift der Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg*, 26, 1977, s. 87-102.

Herren der Steppe. Zur Geschichte und Kultur mittelasiatischer Völker in islamischer Zeit, Deutscher Verlag der Wissenschaften, 1978, 186 s (L. I. Albaum ile birlikte).; *Mittelasien. Kunst des Islam*, Seemann, Leipzig, 1979, (K. Rührdanz ile birlikte).

Die Ahnen Dschingis-Chans, Deutscher Verlag der Wissenschaften, Berlin, 1988.

Die Kunst Aserbaidshans vom 4. bis zum 18. Jahrhundert, Koehler und Amelang, Leipzig, 1988, (L. Bretanizki ve B. Weimarn ile birlikte).

Schamanenkrone und Weltenbaum. Kunst der Nomaden Nordasiens, Seemann, Leipzig, 1989, (R. S. Vasilievsky ile birlikte).

"Karawanserail und Ribat in Mittelasien", *Archäologische Mitteilungen aus Iran*, NF, 21, 1990, s. 202-222.

"Der eurasiatische Tierstil und die Kunst des Waldlandes in Nordeurasien", UAJb, NF 14, 1996, s. 7.

"Das Bestatungsritual der Hethiter – Ein Erbe aus den eurasischen Steppen?", *Altorientalische Forschungen*, Band 26, Heft 1, 1999, s. 58-76.

"Skythen und Indianer im 'Schwitzzeit'", *Altorientalische Forschungen*, Band 28, Heft 1, 2001, s.183.

Prof. Dr. Christiane Bulut

İslam Çalışmaları alanında yüksek lisansını 1987 yılında tamamlayan Bulut, Arap halk anlatılarında peri masalları üzerinde çalışmıştır. Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesi üzerinde Mainz Üniversitesinde doktorasını bitirmiş, 2006 yılında da İran'da konuşulan Türk dil ve değişkeleri üzerinde doçentlik takdim tezini sunmuştur. 2008 yılından itibaren Güney Kıbrıs'ta çalışmaya başlamıştır. Türk-İran-Irak bölgeleri dil ilişkileri ile Evliya Çelebi Seyahatnamesi üzerine önemli araştırmalar yayımlamıştır.

Başlıca Çalışmaları

"Evliya Çelebi und die Inschrift von Adana", *Journal of Turkology*, Vol. 1, Nr. 2, 1993, s. 193-201.

Evliya Çelebis Reise von Bitlis nach Van, Ein Auszug aus dem Seyahatname, Turcologica 35, Harrassowitz, Wiesbaden, 1997.

Lars Johanson, Christiane Bulut (Edit.): *Turkic-Iranian Contact Areas. Historical and linguistic aspects*. (Turcologica 62) Wiesbaden: Harrassowitz 2006.

Linguistic Minorities in Turkey and Turkic-Speaking Minorities of the Periphery. (Turcologica 111) Wiesbaden: Harrassowitz 2018.

"The Turkic Varieties of Iran", Geoffrey Haig & Geoffrey Khan. *The Languages and Linguistics of Western Asia: An Areal Perspective.* (The World of Linguistics 6). Berlin/Boston: De Gruyter Mouton 2019, s. 398-444.

"Iraq-Turkic", Geoffrey Haig & Geoffrey Khan. *The Languages and Linguistics of Western Asia: An Areal Perspective.* Berlin/Boston: De Gruyter Mouton 2019, s. 354-384.

"Turkic Languages of Iran", Lars Johanson & Éva Á. Csató (Edit.). *The Turkic Languages.* London/New York: Routledge, 2021.

Prof. Dr. Gerhard Doerfer
(1920-2004)

Gerhard Doerfer (1920-2004) Türkolojinin her alanında çalışan ve önemli eserlere imza atan bir Türkologdur. Hazırlamış olduğu *Türkische und Mongolische Elemente im Neupersischen. Unter besonderer Berücksichtigung alterer neupersischer Geschichtquellen, vor allem der Mongolen- und Timuridenzeit*, Band 1-4, (Wiesbaden, 1975-1983), başlıklı eserinde Türkçe ve Moğolcanın Yeni Farsçaya vermiş olduğu alıntılar üzerinde durmuştur.

Doerfer, Halaçlar ve Halaççа üzerinde de çok çalışmıştır. Bu alanda akla gelen ilk isim olarak Halaçlardan derlemiş olduğu folklorik materyalleri de yayımlamıştır: "Das Chaladsch -Eine archaische Türksprache in Zentralpersien", ZDMG, 118, 1968, s. 79-112; *Khalaj Materials*, Bloomington, 1971; "Altertümliche Türkische Wörter im Chladsch", *I. Türk Dili Bilimsel Kurultayına Sunulan Bildiriler 1972*, (Ankara, 1975, s. 255-260); "Khalaj and ist Relations to the Other Turkic Languages", TDAY-B, 1977, s. 127-204; "Der Aoristvokal im Chaladsch", ZDMG, 130, 1980, s. 51-61; *Wörterbuch des Chaladsch. Dialekt von Charrâb*, Budapest, 1980, 231 s. (Semih

Tezcan ile birlikte); "Chaladsch, Alttürkisch, Urtürkisch", *Sprachen des Buddhismus in Zentralasien*, Wiesbaden, 1983, s. 11-16; "Halacca h-'nin Diğer Türk Dillerindeki Karşılığı Üzerine", Türk Dilleri Araştırmaları 3, 1993, s. 285-288 vb.

Altay dilleri teorisi, Türk-Moğol dil ilişkileri ve Türkçedeki fonetik problemler üzerinde de duran Doerfer, bu alanlarda da önemli çalışmalar yapmıştır: "Proto-Turkic: Reconstruction Problems", TDAY-B, 1975-1976, s. 1-59; "Materialien zu Türk", UAJb, NF 1, 1981, s. 93-141; II., s. 138-168; "Temel Sözcükler ve Altay Dilleri Sorunu", TDAY-B, 1980-1981, s. 87-99; "The Problem of rhotacism/zetacism", CAJ, 28, 1984, s. 36-42; "Zetacism/Sigmatism Plays no Role", CAJ, 32, 1987, s. 61-63 vb.

Doerfer, eski Türk şiirinin yapısal özellikleri ile ilgili önemli bir çalışmayı da 1996 yılında yayımlamıştır: *Formen der alteren Türkischen Lyrik,* Studia Uralo-Altaica 37, (Szeged, 1996). "Bemerkungen zur Transkription des Runentürkischen", *JT* 1,1993: 7-22. başlıklı makalesinde Köktürk yazıtlarının transkripsiyonunun farklı bir bakış açısıyla ele alınması gerektiği üzerinde durmuştur.

Başlıca Çalışmaları

Türkische und Mongolische Elemente im Neupersischen. Unter Besonderer Berücksictigung Älterer Neupersischer Geschichtsquellen, vor Allem der Mongolen- und Timuridenzeit, Bd, 1-4, Steiner, Wiesbaden, 1975-1983.

Wörterbuch des Chaladsch. Dialekt von Charrâb, Akademiai Kiadó, 1980, 231 s. (Semih Tezcan ile birlikte).

Zum Vokalismus nichterster Silben in altosmanischen Originaltexten, Steiner, Wiesbaden, 1985.

Lexik und Sprachgeographie des Chaladsch, Harrassowitz, Wiesbaden, 1987.

Grundwort und Sprachmischung. Eine Untersuchung an Hand von Körperteilbezeichnungen, Steiner, Stuttgart, 1988.

Grammatik des Chaladsch, Harrassowitz, Wiesbaden, 1988.

Sünoghusische Materialien aus Afghanistan und Iran, Harrassowitz, Wiesbaden, 1988, (Wolfram Hesce ile birlikte).

Oghusica aus Iran, Harrassowitz, Wiesbaden, 1990, (Wolfram Hesche ve Jamshid Ravanyar ile birlikte).

Versuch Einer linguistischen Datierung alterer osttürkischer Texte, (Turcologica 14), Harrassowitz, Wiesbaden, 1993.

Chorasantürkisch, Harrassowitz, Wiesbaden, 1993, (Wolfram Hesche ile birlikte).

Folklore-Texte der Chaladsch, Turcologica 19, 1994, (Semih Tezcan ile birlikte).

Prof. Dr. Marcel Erdal

(1945-)

Eski Türkçe çalışmalarına önemli katkılar sağlayan ve Frankfurt Üniversitesi'nden emekli olan Türkologlardan Marcel Erdal'ın özellikle *Old Turkic Word Formation: A Functional Approach to the Lexicon,* (Wiesbaden, 1991) başlıklı eseri Eski Türkçedeki kelime yapımı konusunda yazılmış önemli çalışmalardandır. Bu çalışmasında, Türk runik alfabesiyle yazılmış yazıtlar, Uygur Türkçesi ve Karahanlı Türkçesinde geçen yapım eklerini, fonksiyonel bir yaklaşımla ele alıp ayrıntılı bir şekilde incelemiştir. *A Grammar of Old Turkic,* (Brill, 2004), başlıklı eseri ise, Gabain'den sonra hazırlanan en önemli Eski Türkçe grameridir. Erdal'ın grameri, Gabain'den sonra yayımlanan Uygurca metinlerdeki yeni verileri içermesinin yanında, bu verileri yeni dilbilim metotlarıyla işlemesi bakımından da alanında yapılmış en yetkin çalışmalardan biridir. Eski Türkçe metinlerin tarihlendirilmesi konusunda hazırladığı makale de bu konudaki önemli görüşlerinin paylaşıldığı bir araştırmadır. "The Chronological Classification of Old Turkish Texts", CAJ, 23, 1979, s. 151-175 başlıklı makalesinde, Eski Türkçe metinleri, dil özelliklerini dikkate alarak kronolojik tasnife tâbi tutmuştur.

Marcel Erdal, çok yönlü araştırmalar yapan Türkologlardan biridir. Onun, *Old Turkic Word Formation: A Functional Approach to the Lexicon* Eski Türkçe çalışmalarında başucu eserlerdendir.

Başlıca Çalışmaları

Die Sprache der wolgabolgarischen Inschriften, Turcologica 13, Harrassowitz, Wiesbaden, 1993.

"Die Konverb- und Aoristendungen des Alttürkischen", UAJb, 51, 1979, s. 104-126.

"The Turkish Yarkand Documents", BSOAS, 47, 1984, s. 260-301.

"Variable Forms in the Qutadgu Bilig", Beşinci Milletler Arası Türkoloji Kongresi, Tebliğler, I. Türk Dili, Bd. 1, İstanbul, 1985, s. 79-88.

Margarete Ingeborg Ersen-Rasch

(1941-2017)

Margarete I. Ersen-Rasch 1941 yılında Leipzig'de dünyaya gelmiştir. Frankfurt'ta Türkoloji ve İslam Bilimleri Eğitimi alan Ersen-Rasch 1961 yılından itibaren Türkçe yeminli tercüman olarak görev yapmıştır. 1964-2009 yılları arasında VHS Frankfurt, Frankfurt Üniversitesi, Mainz Üniversitesi Wiesbaden Meslek Yüksek Okulu, Berlin Hür Üniversitesi ve yurt dışında çeşitli ülkelerde Türkçe dersleri vermiştir. Aynı zamanda Azerbaycan Türkçesi, Tatarca ve Başkurtça dersler(i) de vermiştir. Özellikle Türkçenin yabancı dil olarak Almanlara öğretiminde hazırladığı eserler başucu eserlerdir. Günümüzde de Alman Üniversitelerinde okutulan yabancı dil olarak Türkçe derslerinde en çok kullanılan Kolay Gelsin Türkçe öğretim setinin yazarları arasındadır.

Başlıca Çalışmaları

Türkisch für Sie, Huber, 1980.

Güle Güle: Türkisch für Anfänger, Huber, 1998.

Türkische Grammatik. Huber, 2005.

Türkische Grammatik: für Anfänger und Fortgeschrittene, Harrassowitz, 2017.

Baschkirisch: Lehrbuch für Anfänger und Fortgeschrittene, Harrassowitz, 2009.

Tatarisch: Lehrbuch für Anfänger und Fortgeschrittene, Harrassowitz, 2009.

Türkische Grammatik Ausführlich und Verständlich, Harrassowitz, 2012.

Türkische für Fortgeschrittene Grammatik - Texte - Übungen B1 - C1/C2, Harrassowitz, 2017.

Türkische Grammatik: für Anfänger und Fortgeschrittene, Harrassowitz, 2017.

Türkisch Übungsgrammatik A1-C1, Harrassowitz, 2013.

Prof. Dr. Suraiya N. Faroqhi (1941-)

1941 yılında Berlin'de Alman bir anne ve Hindistanlı bir babanın kızı olarak doğan Faroqhi Hamburg Üniversitesinde Tarih, Türkoloji ve Ortadoğu çalışmaları lisansını tamamlamıştır. 1970 yılında *Die Vorlagen <telhise> des Großwesirs Sinān paša an Sultan Murād III* başlıklı çalışması ile doktorasını bitirmiştir.

1967-68 yılları arasında Almanca-İngilizce öğretmenliği yapmış ve ardından da ABD'de Türkiye alanında üniversite öğretim görevlisi olarak çalışmaya başlamıştır. Türkiye'de 1981-86 yılları arasında Ortadoğu Teknik Üniversitesinde ve daha sonra 1988-2007 yılları arasında Münih Üniversitesi Yakın Doğu Kültür

ve Tarihi ve Türkoloji Enstitüsünde çalışan Prof. Dr. Suraiya N. Faroqhi, çok yönlü bir araştırmacı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sırada Harvard ve Bochum Üniversitelerinde de görev yapmıştır. Osmanlı tarihi, özellikle 16. ve 17. yüzyıl Osmanlı ekonomik ve sosyal tarihi konularında uzman olan Faroqhi'nin, Anadolu şehirleri, bu şehirlerdeki sosyal ve ekonomik yaşam konularında yüzü aşkın makalesi ve birçok çalışması vardır. Bektaşi kültürü ile de ilgilenen Faroqhi velud bir akademisyendir.

Başlıca Çalışmaları

The Ottoman and Mughal Empires: Social History in the Early Modern World, London: I. B. Tauris/ Bloomsbury, 2019.

A Cultural History of the Ottomans: The İmperial Elite and its Artefacts. London: I. B. Tauris, 2016; Türkçe çevirisi: Çağdaş Sümer, *Osmanlıların Kültürel Tarihi*. Ankara: Akılçelen Kitaplar, 2018.

Artisans of Empire: Crafts and Craftspeople under the Ottomans. London: I. B. Tauris, 2009; Türkçe çevirisi: Zülal Kılıç, *Osmanlı Zanaatkarları.* İstanbul: Kitap Yayınevi, 2011.

The Ottoman Empire and the World Around it, 1540s to 1774. London: I. B. Tauris, 2004.: Türkçe çevirisi: Ayşe Berktay, *Osmanlı İmparatorluğu ve Etrafındaki Dünya*, İstanbul: Kitap Yayınevi, 2007. Arapça Çevirisi: Hatam Abd al-Rahman al-Tahavi, Beirut: Dar al-Madar al Islami, 2008.; Yunanca Çevirisi: Yannis Karachristos, introduced by Eleni Gara, Athens: Ekdosis tou Ikostou Prôtou, 2009.

Geschichte des osmanischen Reiches. Munich: C. H. Beck Verlag, series Beck-Wissen, 2000. İtalyanca Çevirisi: Lea Nocera, Bologna: Il Molino 2008. İngilizce çevirisi Shelley Frisch: *The Ottoman Empire: A short history,* Princeton N. J.: Markus Wiener, 2008. Türkçe çevirisi: Ercan Ertürk, İstanbul: Tarih Vakfı, 2012.

Approaching Ottoman History: An Introduction to the Sources. Cambridge: Cambridge University Press, 1999. Türkçe çevirisi: Zeynep Altok: *Osmanlı Tarihi Nasıl İncelenir?.* İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1999.: Yunanca Çeviri: Kostas Kambourides (Salonika: University Studio Press, 2006); *Kultur und Alltag im Osmanischen Reich,* Munich: Verlag C.H. Beck, 1995. Türkçe çevirisi: *Osmanlılarda Gündelik Yaşam, Ortaçağdan Yirminci Yüzyıla*, Elif Kılıç, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1997.; İngilizce Çevirisi: Subjects of the Sultans by Martin Bott, London: I.B. Tauris, 2000.; Yunanca çevirisi: Katherina Papakonstantinou, Athens: Exantas, 2000.; Hırvatça çevirisi: Tatiana Paić-Vukić, Zagreb: Golden Marketing-Tecnička knjiga, 2009.

Herrscher über Mekka. Die Geschichte der Pilgerfahrt, Munich, Zurich: Artemis Winkler Verlag, 1990.; Yazarı tarafından genişletilmiş ve gözden geçirilmiş İngilizce çevirisi: *Pilgrims and Sultans.* London: I. B. Tauris Press, 1994; yeni baskısı: 2014.; İngilizce versiyona göre düzenlenen Türkçe çevirisi: Gül Çağalı Güven; *Hacılar ve Sultanlar (1517-1683).* İstanbul: Tarih

Vakfı Yurt Yayınları, 1995.; Arapça çevirisi AbuBakr Bakader, London: Al-Kamel Publishers/Gamal Publications, 2011.

Men of Modest Substance, House Owners and House Property in Seventeenth Century Ankara and Kayseri, Cambridge: Cambridge University Press, 1987.; Türkçe çevirisi: Hamit Çalışkan, İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları, 2009.

Towns and Townsmen of Ottoman Anatolia, Trade, Crafts, and Food Production in an Urban Setting 1520-1650, Cambridge: Cambridge University Press, 1984.; Türkçe çevirisi: Neyir Kalaycıoğlu, *Osmanlı'da Kentler ve Kentliler*. İstanbul: Tarih Vakfı-Yurt Yayınları, 1993.

Der Bektaschi-Orden in Anatolien (vom späten fünfzehnten Jahrhundert bis 1826), Wiener Zeitschrift für die Kunde des Morgenlandes, Sonderband II, Wien: Verlag des Institutes für Orientalistik der Universität Wien, 1981.; Türkçe çevirisi: Nasuh Barın and GültekinYıldız, *Anadolu'da Bektaşilik.* İstanbul: Simurg, 2004), yeni bir tercümesi Işıl Karaelmas Erdem, İstanbul: Alfa Yayınları, 2017.

Prof. Dr. Barbara Flemming

(1930-2020)

1930 yılında Hamburg'da dünyaya gelen Flemming, çocukluğunun erken yıllarını Silezya'da geçirmişse de patlak veren savaş nedeniyle Hamburg'a dönmek zorunda kalmış ve ortaöğrenimini burada tamamlamıştır. Okul günlerinin bir kısmını değişim programıyla gittiği Büyük Britanya'da geçirmiştir. 1951-1954 yılları arasında İstanbul ve İzmir'de bir Türk ihracat firmasında sekreter olarak çalışmıştır.

Barbara Flemming lisansını Hamburg Üniversitesinde 1954-59 yılları arasında tamamlamıştır. 1959-61 yılları arasında California Üniversitesindeki doktora çalışmasından sonra 1970'li yıllardan itibaren Hamburg Üniversitesinde çalışmaya başlamıştır. 1971-77 yılları arasında aynı üniversitenin İslam Sanatı kürsüsünde öğretim görevliliğini yürütmüş ve ardından Leiden Üniversitesinde profesör olarak çalışmaya başlamıştır. 1982 yılından itibaren tam zamanlı olarak Türk dili ve kültürü profesörü olarak atanmıştır. Fahrî'nin Hüsrev ü Şîrîn'i üzerine çalışması oldukça önemlidir. Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumunun şeref üyesi olan Flemming, Almanya'da önemli çalışmalara imza atmış Türkologlardandır. Hazırladığı *Türkische Handschriften*, Teil 1, Wiesbaden, 1968, adlı çalışması, Türk yazmalarının katologlanması çalışmaları içinde ilklerdendir. Daha çok Osmanlı Türkçesi ve şiiri konularında önemli çalışmaları olan Flemming'in Almanya'daki Türkoloji çalışmaları ile ilgili şu çalışması da önemlidir: "Neuere wissenschaftliche Arbeiten und

Forschungsvorhaben zur Sprache, Geschichte und Kultur der vorosmanischen und osmanischen Türkei in der Bundesrepublik Deutschland seit 1968", *Turcica*, Tome V, 1975, s. 131-147.

Başlıca Çalışmaları

Die alteste anatolisch-türkische Version von Nizâmîs Husrav u Šîrîn: Fahrîs Mesnewi von 1367, Hamburg, 1971.

"Bemerkungen zum neuen türkischen Taschenwörterbuch", *UAJb*, 40, 1968, s. 247.

Fahrîs Husrev u Šîrîn - Eine türkische Dichtung von 1367, Wiesbaden, 1974.

Landschaftsgeschichte von Pamphylien, Pisidien und Lykien im Spätmittelalter, Wiesbaden, 1964, 160 s.

Türkische Handschriften, Teil 1, Wiesbaden, 1968.

"Šerif, Sultan Gavrî und die 'Perser'", *Der Islam*, 45, 1969, s. 81-93.

Illuminnierte islamische Handschriften, Wiesbaden, 1971 (S., Luft, I. Stchovkine ve H. Sohrweide ile birlikte).

"Neuere wissenschaftliche Arbeiten und Forschungsvorhaben zur Sprache, Geschichte und Kultur der vorosmanischen und osmanischen Türkei in der Bundesrepublik Deutschland seit 1968", *Turcica*, Tome V, 1975, s. 131-147.

Prof. Dr. Karl Foy
(1856-1907)

1856 yılında doğan ve tam adı Karl Arthur Philipp Heinrich Foy olan Foy, Leipzig Üniversitesinde eğitimini tamamlamıştır. Önceleri Yunan dili üzerine çalışmışsa da İstanbul ziyareti sonrası Türkçe, Arnavutça öğrenmiş ve Türkoloji serüveni başlamıştır. Berlin'de Doğu Dilleri Semineri'nde (Seminar für Orientalischen Sprachen) Türk dili okutmanlığı yapan Karl Foy[4] özellikle Türkoloji alanında Türkçenin fonetik problemleriyle ilgilenmiştir. 1900'de yine aynı üniversiteye Profesör olarak atanmıştır[5]. Aynı zamanda bir şair de olan Foy, doğu üzerine de şiirler yazmıştır. Osmanlı Türkçesiyle Azeri Türkçesine Güney Türkçesi adını vermiştir. Erken dönem tasnif denemelerinden birini de gerçekleştiren Foy'un, Köktürk Türkçesinde kelimenin kök hecesindeki *ä, e* ve *i* ünlüleri ve bu ünlülerin ayrımı ile ilgili olan araştırması, "Türkische Vocalstudien, Besonders das Köktürkische und Osmanische Betreffend", *MSOS*, III, 1900, s. 180-215. çok önemlidir.

Başlıca Çalışmaları

[4] Karl Foy için şu eserlere bakılabilir: M. Hartmann, "Karl Foy, 1856-1907", *MSOS*, X, 1907, s.299-304 ve H. Eren, age, s. 157-158.

[5] I. HA Rep. 76, Va Sekt. 2 Tit. X Nr. 124 Adhibendum N Bd. 4, Geheimes Staatsarschiv Preussischer Kulturbesitz.

"Der Purismus bei den Osmanen", *MSOS*, I, 1898, s. 20-25.

"Karaimisch-türkische Sprachproben aus Kaliç in Galizen", *MSOS*, I, 1898, s. 172-184.

"Studien zur osmanischen Syntax, I. Das Hendiadyoin und die Wortfolge ana baba", *MSOS*, II, 1898, s. 105.

"Türkische Vocalstudien, Besonders das köktürkische und osmanische Betreffend", *MSOS*, III, 1900, s. 180-215.

"Das Aidinisch-Türkische", *Ksz*, I, 1900, s. 177-194, s. 286-307.

"Die altästen osmanischen Transcriptiontexte in gothischen Lettern. Zugleich ein Beitrag zur altosmanischen Literatur", *MSOS*, IV, 1901, s. 230-277; V, 1902, s. 233-293.

"Azerbajğanische Studien mit einer Charakteristik des Südtürkischen", *MSOS*, VI, 1903, s. 126-193.

"Azerbajğanische Studien mit einer Charakteristik des Südtürkischen", *MSOS*, VII, 1904, s. 197-265.

"Die Sprache der türkischen Turfan-Fragmente in manichäischer Schrift I", *Sitzungsberichte der Preußischen Akademie der Wissenschaften*, 1904, s. 1389-1403.

Prof. Dr. Annemarie von Gabain

(1901-1993)

7 Nisan 1901'de Mörchingen'de doğmuştur. Babası Arthur von Gabain adlı bir generaldir. Hugenotte adlı Protestan bir aileye mensuptur. Annesi katoliktir. Mainz ve Brandenburg'da eğitim görmüş ve ardından üniversite öğrenimi için Berlin'e gitmiştir. Matematik, fen bilimleri, Sinoloji ve Türkoloji kurslarında bulundu. Sinolojide tezini tamamladı. Berlin Türkoloji Okulu'nun kurucusu olan Johann Wilhelm Bang Kaup ile Türkoloji çalışmıştır. 1993'te Berlin'de ölmüştür[6].

Başlıca Çalışmaları

Das Leben im uigurischen konigreich von Qoco: (850-1250) (Veröffentlichungen der Societas. Uralo-Altaica), Harrassowitz. 1973.

Einfuhrung in die Zentralasienkunde. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft. 1979.

[6] Ayrıntılı bilgi için bk. J. P., "Annemarie von Gabain (1901-1993). *Finnisch-Ugrische Forschungen*, Band 52, 1995, s. 367-374.

Die Formensprache der uigurischen Malerei (Veröffentlichungen der Societas Uralo-Altaica). 1987.

Prof. Dr. Wilhelm Friedrich Carl Giese (1870-1944)

Wilhelm Friedrich Carl Giese, 1870'te bugün Polonya sınırları içerisinde kalan Stargard'da dünyaya gelmiştir. Öğrenimini Greifswald Üniversitesi'nde ilahiyat ve doğu filolojisi üzerine tamamladı. 1899 yılında İstanbul Alman Lisesi'nde öğretmenlik yapan Giese, daha sonra Berlin Doğu Dilleri Semineri'nde çalışmaya başladı. Karl Foy'dan boşalan profesörlük kürsününe 1907'de atanmıştır[7]. Theodor Nöldeke'nin teşvikiyle Türk dili alanında çalışmaya başlayan Giese'nin yayımladığı eserlerle Türkolojiye büyük hizmeti olmuştur. Bu hizmet Anadolu ağızları üzerine erken dönem ilk çalışmalardır: *Materialien zur Kenntnis des anatolischen Türkisch, Erzählungen und Lieder aus dem Vilajet Qonjah,* Halle-New York, 1907, 126 s.; "Bemerkungen zum heutigen osmanisch-türkischen im Anschluß an Dr. Gotthold Weil's Grammatik der Osmanisch-Türkischen Sprache", *Der Islam*, 9, 1919, s. 254-263 vb.

Greifswald Üniversitesinde teoloji ve doğu filolojisi eğitimi alan Giese, Strassburg'da Theodor Nöldeke'nin yanında çalışır ve Georg Jacob'un teşvikiyle Türk dili üzerinde araştırmalara başlar[8]. İstanbul'da Alman Lisesi'nde öğretmenlik de yapan Giese, daha sonra 1933'te İstanbul Darülfünun'da Ural-Altay dilleri karşılaştırmalı grameri kürsüsünde profesör olarak da çalışır. Türk edebiyatı alanında yaptığı çevirilerle ve yayınlarla önemli bir boşluğu doldurmuştur[9].

Başlıca Çalışmaları

Yeni Türk edebiyatı alanında da eserler veren Giese, Mehmet Emin'in şiirlerini ve Hüseyin Rahmi'nin İffet adlı romanından parçaları Almancaya çevirerek yayımlamıştır.

"Neues von Mehmed Emin Bej", *ZDMG*, 58, 1904, s. 117-146.

"Der Entwicklungsgang der modernen osmanischen Literatur. Greifswalder Probevorlesung", *Rudolf Haupt's Katalog 13:*

---

7 I. HA Rep. 76, Va Sekt. 2 Tit. X Nr. 124 Adhibendum N Bd. 5, Geheimes Staatsarchiv Preussischer Kulturbesitz.

8 Bakınız: H. Eren, *Türklük Bilimi Sözlüğü,* 1998, 162.

9 Giese ve eserleri için *Festschrift Friedrich Giese aus Anlaß des Siebenzigsten Geburstag Überreicht von Freunden und Schülern*, Herausgegeben von Gotthard Jäschke, Die Welt des Islams Sonderband, Leipzig, 1941 ve Hasan Eren, *Türklük Bilimi Sözlüğü,* Ankara, 1998, s. 161-164 adlı eserlere bakılabilir.

Ost- und Westtürkisch, Halle, 1906, s. V-XVI; *Türkische Märchen*, Jena, 1925.

"Die Volksszenen aus Hüsen Rahmî's Roman 'Iffet'", *Orientalische Studien. Theodor Nöldeke zum 70. Geburstag gewidmet*, 1906, s. 1081-1091.

"Einleitung zu Meiner Textausgabe der Altosmanischen Anonymen Chroniken tewârih-i 'âl-i 'osmân", *MOG*, I, 1921-1922, s. 49-75.

Die altosmanischen anonymen Chroniken Tewârih-i 'âl-i 'osmân, I. Text und Variantenverzeichnis, Breslau, 1922.

II Übersetzung, Abhandlungen für die Kunde des Morgenlandes, Band 17, I, Leipzig, 1925.

"Das Problem der Entstehung des osmanischen Reiches", *Zeitschrift für Semitistik*, 2, 1924, s. 246-271 (Türkçesi: Köprülüzâde Ahmed Cemal, *Türkiyat Mecmuası*, I, 1925, s. 151-171).

Materialien zur Kenntnis des anatolischen Türkisch. Teil I: Erzählungen und Lieder aus dem Vilajet Qonjah=Beiträge zum Studium der türkischen Sprache und Literatur, Hzl. J. Kunos -F. Giese, Halle, New York, 1907.

Der Übereifrige Xodscha Nedim. Eine Meddh-Burleske, türkisch und deutsch mit Erläuterungen zum ersten Male herausgegeben =Türkische Bibliothek Band 8, Berlin, 1907.

Die Toleranz des Islam, Deutsche Orientbücherei 8, Weimar, 1915.

Die Altosmanischen Anonymen Chroniken Tewârih-i 'âl-i 'osmân, I. Text und Variantenverzeichnis, Breslau, 1922.

II Übersetzung, Abhandlungen für die Kunde es Morgenlandes, Band 17, I, Leipzig, 1925.

Türkische Märchen, Jena, 1925.

Die Altosmanische Chronik des 'Âšiqpašazâde, Leipzig, 1929.

Die Verschiedenen Textrezensionen des 'Âšiqpašazâde bei Seinen Nachfolgern und Ausschreibern. Ein Literargeschichtlicher Beitrag zur Frühosmanischen Geschichtsschreibung. Abhandlungen der Preußischen Akademie der Wissenschaften, 1936.

Prof. Dr. Erika Glassen

(1934)

Erika Glassen 1934 yılında Malchow'da dünyaya gelmiştir. 1954-55 yıllarında İslam çalışmaları ve Germanistik eğitimini tamamlamıştır. Freiburg Üniversitesinde doktorasını 1968'de bitirmiştir. 1977 yılında ise doçent olmuştur. 1981-83 yılları arasında

Beyrut Orient-Institut'te görev yapmıştır. 1983 yılında profesör olarak atanmıştır. Bir süre İstanbul ve Beyrut Orient-Institut müdürlüğünü de yürüten Glassen, emekli olacağı 1999 yılına kadar Freiburg Üniversitesinde çalışmıştır.

İslâm tarihi, İslam dünyasında sosyal ve dinî hareketler, Orta Çağ İslam tarihi, İran ve Türk edebiyatı alanlarında çalışan Türkologlardandır.

Başlıca Çalışmaları

Die Frühen Safawiden nach Qâzı Ahmad Qumı, Freiburg, 1970.; "Krisenbewußtsein und Heilserwartung in der islamischer Welt zu Beginn der Neuzeit", *Die islamische Welt zwischen Mittelalter und Neuzeit. Festschrift für Hans Robert Roemer zum 65. Geburtstag*, Beirut, 1979, s. 169-179.

"Religiöse Bewegungen in der İslamischen Geschichte Irans (ca. 1000-1501)", *Geschichte und Politik Religiöser Bewegungen in Iran=Mardom nameh-Jahrbuch zur Geschichte und Gesellschaft des Mittleren Orients*, Frankfurt/Main, 1981, s. 58-77.

"Huzur, Trägheit, Seelenruhe, soziale Harmonie. Zur osmanischen Mentalitätsgeschichte", *Türkische Miszellen. Robert Anhegger-Festschrift-Armağanı-Mélanges. Varia Turcica IX*, İstanbul, 1987, s. 145-166.

"Die Josephsgeschichte im Koran und in der persischen und türkischen Literatur. [İçinde] Paradigmata. Literarische Typologie des alten Testaments. Erster Teil", *Von den Anfängen bis zum 19. Jahrhundert*, Berlin, 1989, s. 169-179.

"Das türkische Gefängnis als Schule des literarischen Realismus (Nazım Hikmets Weg nach Anatolien", *Türkische Sprachen und Literaturen. Materialien der ersten deutschen Turkologen-Konferenz,* Bamberg, 3.-6. Juli 1987, Hrsg. Ingeborg Baldauf, Klaus Kreiser und Semih Tezcan, Harrassowitz, Wiesbaden, 1991, s. 129-141.

"In Memoriam Hans Robert Roemer (1915-1997)", *ZDMG*, 188/1, 1998, s. 1.

"Zum Gedenken: Ulrich Haarmann (22,9,1942-4,6,1999)", *Die Welt des Islams*, Vol. XL, Nr. 3, 2000, s. 335.

"The Turkish Writer Sâmiha Ayverdi (1905-1993) and her Dream of the Ottoman Past" *Essays in honor of Ekmeleddin İhsanoğlu*. Vol.I: Societies, cultures, sciences: a collection of articles. İstanbul 2006. 365-379.

"Erinnerungen von Literaten als Quelle für die Literaturgeschichte der türkischen Moderne", *Turkologie für das 21. Jahrhundert. Herausforderungen zwischen Tradition und Moderne. Materialien der vierten deutschen Turkologen-Konferenz*. Hamburg, 15-18. März 1999. Veröffentlichungen der Societas Uralo-Altaica, Wiesbaden 2006. s.167-186.

Prof. Dr. Manfred Götz
(1932-2021)

Manfred Götz 1932'de Dresden'de dünyaya gelmiştir. İslam çalışmaları ve Türkoloji eğitimi

almıştır. Bir dönem çeşitli yüksek okullarda öğretim görevlisi olarak çalışmıştır. 1980 yılından emekliliğine kadar Köln Üniversitesinde İslam çalışmaları ve Türkoloji profesörü olarak görev yapmıştır. Özellikle Osmanlı Türkçesi ve Türkiye Türkçesi ile ilgili çalışmalar yapan Türkologlardandır. Türk yazmalarının katologlama çalışmalarına katılmış, Türkiye Türkçesinin grameri ile ilgili çalışmalar yapmış ve Türkçenin öğretilmesi konusunda da eserler hazırlamıştır.

Başlıca Çalışmaları

Der Charakter der Prosabelege bei Sîbawaih, Bewertung und Gruppierung, München, 1956.

Die Funktionen der Tempora im Türkeitürkischen, Köln, 1971.

Türkische Handschriften. Teil 2. Wiesbaden: Steiner, 1968.

Türkische Handschriften Teil 4., Steiner, Wiesbaden, 1979.

"Gesetz (qânûn nâme) in der Form eines Erlasses (fermân) Sultan Mustafâs II. (1695-1703) an die sanğaq-begs und kadis des Vilajets Anatolien", *Festschrift für Abdoldjavad Falaturi*, Köln, 1991, s. 575-640.

Expresskurs Türkisch, München, 1992 (Ö. Savaşçı ile birlikte).

Langenscheidts Expresskurs Türkisch. Berlin: Langenscheidt, 1992.

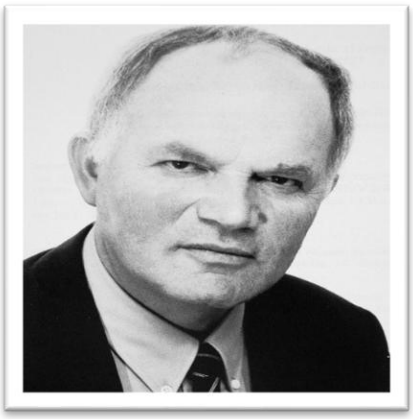
Islamische Handschriften. Teil 1: Nordrhein-Westfalen. Stuttgart: Steiner, 1999. Rez.: C. Gilliot: Studia Islamica 90 (2000), 184.

Islamische Handschriften. Teil 2: Persische und türkische Handschriften der bayerischen Staatsbibliothek München. Stuttgart: Steiner, 2015.

Islamische Handschriften: Thüringen. Stuttgart: Steiner, 2001 (Florian Sobieroj ile birlikte).

Prof. Dr. Ulrich Haarmann

(1942-1999)

Ulrich Haarmann 1942'de Stuttgart'ta doğmuştur. Freiburg Üniversitesinde Oriyantalistik okumuştur. Burslu olarak gittiği Princeton Üniversitesi'nin Oriental Studies bölümünde İbn Bâbeşâz'ın nahve dair risâlesi üzerine bir bitirme teziyle 1965'te lisansını tamamlamıştır. Aynı yıl Freiburg Üniversitesi'ne dönmüş ve 1969'da üniversitenin Orientalische Seminar bölümünde *Quellenstudien zur frühen Mamlukenzeit* başlıklı doktora tezini tamamlamıştır. Farklı yıllarda Princeton,

University of California in Los Angeles, McGill (Montreal-Kanada), Basel, Kahire Amerikan Üniversitesi ve Kahire Üniversitesi'nde misafir öğretim üyesi ve Philadelphia'daki Annenberg Institute for Judaic and Near Eastern Studies'te misafir araştırmacı olarak bulunmuştur. 1972'de İbnü'd-Devâdârî'nin *Kenzü'd-dürer ve câmiʿu'l-ġurer* adlı eserinin sekizinci cildini *Die Chronik des Ibn ad-Dawādārī* başlığıyla neşre hazırlayarak doçent unvanını almıştır. Aynı üniversitede 1974-1976 arasında doçent, 1976-1992 arasında kadrolu profesör olarak çalışmıştır. Bilhassa Türk, Moğol ve Arap tarihi üzerine araştırmaları olan bir tarihçidir.[10]

Başlıca Çalışmaları

"Altun Han und Cingiz Han bei den ägyptischen Mamluken", *Der Islam*, 51, 1974, s. 1-36.

Geschichte der arabischen Welt, Beck, München, 1987, 720 s.

"The Plight of the Self-appointed Genius-Mustafâ Âlî", *Arabica*, 38, 1991, s. 73-86.

"Zum Gedenken: Hans Robert Roemer (18.2.1915-15.7.1997)", *Die Welt des Islams*, 1998, s.38.

Quellenstudien zur frühen Mamlukenzeit. Freiburg (Breisgau) 1969, Freiburg (Breisgau): Universität, Dissertation, 1969; 2. Ausgabe. Islamkundliche Untersuchungen. Schwarz, Berlin 1970.

Prof. Dr. Richard Hartmann

(1881-1965)

Richard Hartmann 1881 yılında Neunkirschen'de dünyaya gelmiştir. 1965'te Doğu Almanya'da vefat etmiştir. 1899-1904 yılları arasında Tübingen Üniversitesinde Evangelist Teoloji okumuştur. Ardından Berlin'de şarkiyat okumuştur. 1907 yılında doktorasını tamamlamış ve 1914 yılında Georg Jakob'un öğrencisi olarak doçentliğini bitirmiştir. Königsberg, Heidelberg ve Göttingen gibi üniversitelerde çalışmıştır. Aynı zamanda Göttingen Bilimler Akademisi üyeliği de yapmıştır. Savaş sonrasında yeni kurulan Instituts für Orientforschung'un müdürlüğünü yürütmüştür. Leipzig'de döneminde yeni kurulmuş olan *Südosteuropa- und Islam Instituts*'da (Güneydoğu Avrupa ve İslâm Enstitüsü) görev alan ve asıl uzmanlık alanı İslâm kültürü tarihi olan Hartmann, Türkçenin

[10] Çalışmalarının değerlendirmesi için bk. E. Glassen, "Zum Gedenken: Ulrich Haarmann (22.9.1942 – 4.6.1999)", *Die Welt des Islams*, 40 (3), 2000, s.335–343 ve H. Görgün, "Haarmann, Ulrich. *TDV İslâm Ansiklopedisi,* 2020, s. 497-498.

İslâm kültür tarihindeki önemini anlayarak Leipzig'deki derslerini Türkçe üzerine yoğunlaşmıştır[11]. Hartmann'ın İslâm-Türk tarihi eserlerinin yanı sıra coğrafya ve İslam sanatı ile ilgili araştırmaları da vardır. R. Hartmann, bir İslâm tarihi uzmanı olmasına rağmen Türkoloji üzerine de yoğunlaşmıştır.

Başlıca Çalışmaları

Al-Kuschairîs Darstellung des Sûfitums, Türkische Bibliothek 18, Berlin, 1914.

Die Religion des Islam, Berlin, 1914.

Die Welt des Islam. Einst und Heute, Beihefte zum 'alten Orient', Leipzig, 1927.

Im neuen Anatolie, Reiseeindrücke, Leipzig, 1928.

Zur Wiedergabe türkischer Namen und Wörter in den byzantinischen Quellen, Abhandlungen der deutschen Akademie der Wissenschaften zu Berlin, Klasse für Sprachen, Literatur und Kunst, Jahrgang 1952, Nr. 6, Berlin, 1952.

Dr. Ingeborg Hauenschild (1947-2021)

Ingeborg Hauenschild, 1947 yılında doğmuştur. Esasen Germanistik eğitimi alsa da Frankfurt Üniversitesinde görev yapmaya başladıktan sonra gerek Mainz'da gerek Frankfurt'ta gerekse de diğer üniversitelerde görev yapan Türkologlarla karşılaşması hayatını adadığı Botanik bilgisini Türkolojiye taşımasına imkân sağlamıştır. Özellikle onomastik alanında çalışan Türkologlardandır. Hakkında 2012 yılında bir armağan kitabı hazırlanmıştır: *Festschrift für Ingeborg Hauenschild***.** Wiesbaden: Harrassowitz. [Erdal, M. & Kellner-Heinkele, B. & Ragagnin, E. & Schönig, C. (Edit.)]. (Turcologica 90.) 2012. 2021 yılında vefat etmiştir. Yakutçadaki hayvan adlarından, Türk dil ve değişkelerindeki bitki adlarına varıncaya kadar geniş bir yelpazede eserler üretmiştir. Çalışmalarından dolayı kendisine Frankfurt Üniversitesi tarafından doktor unvanı verilmiştir. Özellikle bitki ve hayvan adları konusunda önemli çalışmaları vardır.

Başlıca Çalışmaları

Türksprachige Volksnamen für Kräuter und Stauden, Wiesbaden, 1989.

Türkei. Streifzüge im osmanischen Reich. Nach Reiseberichten des 18. und 19. Jh., Hrsg. Von. Ingeborg Hauenschild und Barbara Kellner-Heinkele, Frankfurt, 1990.

"Die Türkei in der europäischen Reiseliteratur des 18. und 19. Jahrhunderts, Motive, Aspekte, Resultate", *Forschung Frankfurt*, 4, 1990, s. 22-36 (B. Kellner Heinkele ile birlikte).

"Krimtatarische Pflanzennamen", *UAJb*, NF, 12, 1993, s.147-178.

[11] Bakınız: Stein 1987, s.46.

"Botanica im Dîvân Ligât at-Turk", *Journal of Turcology*, 2,1, 1994, s.25-100.

Tiermetaphorik in türksprachigen Pflanzennamen, Turcologica 29, Harrassowitz, Wiesbaden, 1996.

Die Tierbezeichnungen bei Mahmud - Kaschgari: Eine Untersuchung aus Sprach und Kultur historischer Sicht (Turcologica, Band 53), Harrassowitz, Wiesbaden. 2003.

Botanica und Zoologica im Babur-name: Eine lexikologische und kulturhistorische Untersuchung (Turcologica, Band 66), Harrassowitz, Wiesbaden. 2006.

Lexikon jakutischer Tierbezeichnungen (Turcologica, Band 77), Harrassowitz, Wiesbaden. 2008.

Farbbezeichnungen im jakutischen unter besonderer Berücksichtigung der... Der Tierfarbenterminologie (Turcologica, Band 92), Harrassowitz, Wiesbaden. 2012.

Türksprachige Gräsernamen: Eine lexikologische Untersuchung nebst Glossar (Turcologica, Band 109), Harrassowitz, Wiesbaden. 2016.

Wolfram Hesche

(1938-2011)

Wolfram Hesche, Moğolca, Oğuz Türkçesi, Horasan Türkçesi ve Türkmen Türkçesi alanlarında önemli çalışmalara imza atmış Türkologlardandır. Özellikle G. Doerfer ile hazırladığı *Oghusica aus Iran*, Harrassowitz, (Wiesbaden, 1990, IX+146 s). (G. Doerfer ve Jamshid Ravanyar ile birlikte).; *Chorasantürkisch*, Harrassowitz, (Wiesbaden, 1993, V+685 s) başlıklı eserler Türkolojiye büyük katkı sağlamaktadır.

Başlıca Çalışmaları

Das Mogoli in Badachschan (Afghanistan), Göttingen, 1978 (Wolf-Dieter Hildebrandt ve A. Thermann ile birlikte).; *Oghusica aus Iran*, Harrassowitz, Wiesbaden, 1990, (G. Doerfer ve Jamshid Ravanyar ile birlikte).

Chorasantürkisch, Harrassowitz, Wiesbaden, 1993, (G. Doerfer ile birlikte).

"Zwei Mogoli Texte", *Festschrift für Raija Bartens zum 25. 10. 1993, Mémoires de la Société Finno-Ougrienne*, 215, 1993, s. 53-60, (G. Doerfer ile birlikte).

"Türkmenische Materialien aus Gonbad-e Qâbûs", *Materialia Turcica*, 19, 1998, s.77, (G. Doerfer ile birlikte).

"Die Postposition *sïŋaru*, nach' in den Orchon-Inschriften", *Türk Dilleri Araştırmaları*, 11, 2001. s.33-74.

Ord. Prof. Dr. Georg Jacob

(1867-1937)

Georg Jacob[12] 1867 yılında Königsberg'de dünyaya gelmiştir. Modern Alman Türkolojisinin kurucuları arasında kabul edilmektedir. Ünlü doğubilimci Nöldeke'nin öğrencisidir. Greifswald Üniversitesinde Teoloji ve Arap coğrafyası üzerine okumuş ve yine bu alanda lisansüstü eğitimini devam ettirmiştir. 1896 yılında Erlangen Üniversitesinde ordinaryüs profesör olarak çalışmaya başlamıştır. 1911'de Kiel Üniversitesinde şarkiyat kürsüsüne geçmiştir. Türk edebiyatından ilk modern çeviriler onunla başlamıştır. İslâm uygarlığı, Türk dili ve Türk halk edebiyatı üzerinde çalışmıştır. Türkçe üzerine hazırladığı çalışmalardan bazıları şunlardır.

Başlıca Çalışmaları

Jacob'un hazırladığı *Türkische Bibliothek* adlı dizi büyük önem taşımaktadır.

"Zur Grammatik des Vulgär-Türkischen", *ZDMG*, 52, 1898, s. 695-729.

Der Divan Sultan Mehmeds des Zweiten, des Eroberers von Konstantinopel, Berlin, 1904.

Hilfsbuch für Vorlesungen über das Osmanisch-Türkische, 1. Teil, Berlin, 1911.

"Türkische Sprache und Literatur", *Brockhaus Konvers Lexikon*, 14. baskı, Bd. XVI, 1895, s.2-4.

"Zur Grammatik des Vulgär-Türkischen", *ZDMG*, 52, 1898, s. 695-729.

Karagöz-Komödien, 1. Heft, Scheytan dolaby, Berlin, 1899.

Karagöz-Komödien, 2. Heft, Kajyk ojunu, Berlin, 1899.

Karagöz-Komödien, 3. Heft, Die Akserai-Schule. Fünf Karagözstücke, Berlin, 1899.

"Bekri Mustafa. Ein Türk. Hajâlspiel aus Brussa", ZDMG, 53, 1899, s. 621-632.

Türkische Litteraturgeschichte in Einzeldarstellungen, Heft 1. Das türkische Schattentheater, Berlin, 1900.

Aus den Vorträgen Eines Türkischen Meddâh, Berlin, 1900.

Türkisches Lesebuch Zunächst für Vorlesungs-Zwecke, 1. Teil, Erlangen, 1903.

Sultan Soliman des Großen Divan in einer Auswahl, Berlin, 1903.

Der Divan Sultan Mehmeds des Zweiten, des Eroberers von Konstantinopel, Berlin, 1904.

[12] Hayatı ve çalışmaları hakkında ayrıntılı bilgi için bk.: *Festschrift Georg Jacob zum siebzigsten Geburtstag 26. Mai 1932 Gewidmet von Freunden.* Harrassowitz, Leipzig 1932 ve E. Dammann, Erinnerungen an Georg Jacob (1862-1937), 1987; K. Kreiser (Hersg.), *Germano-Turcica. Zur Geschichte des Türkisch-Lernens in den deutschsprachigen Ländern,* Universitätsbibliothek Bamberg, ss. 113-118.

Vorträge Türkischer Meddâh's, Türkische Bibliothek I, Berlin, 1904.

Xoros Kardasch (Bruder Hahn). Ein orientalisches Märchen- und Novellenbuch, Türkische Bibliothek V, Berlin, 1906.

Beiträge zur Kenntnis des Derwisch-Ordens der Bektaschis, Türkische Bibliothek IX, Berlin, 1908.

Hilfsbuch für Vorlesungen über das Osmanisch-Türkische, 1. Teil, Berlin, 1911.

Türkische und andere morgenländische Dichtungen, Kiel, 1913.

Prof. Dr. Ulla Johansen

(1927-2021)

Ulla Johansen Estonya doğumlu Alman etnologdur. 1940'tan itibaren Almanya'da yaşamaya başlamıştır. 1953 yılında doktorasını Hamburg Üniversitesinde tamamlamıştır. 1956-57 yılları arasında etnolojik araştırmalar yapmak üzere Türkiye'de bulunmuştur. 1968 yılında doçentlik takdim tezini sunmuş ve Heilderberg Üniversitesinde bu unvanını almıştır. 1973 yılından emekliliğine kadar profesör olarak çalışmıştır. Özellikle Anadolu Türklerinin[13], Sibirya ve Orta Asya Türk halklarının etnolojisi üzerine çalışmıştır. Sibirya ve Orta Asya üzerine yaptığı çalışmaların yanı sıra Anadolu Türkleri ve Almanya'daki Türkler üzerine de bazı çalışmalar yapmıştır.

Başlıca Çalışmaları

Die Ornamentik der Jakuten, Hamburg, 1953.

Gastarbeiterfamilien. Eine Bibliographie unter ethnologischem Aspekt, Kölner ethnologische Studien Bd. 3, 1981, (B. Wolbert ile birlikte).

"Zur Geschichte des Schamanismus", *Synkretismus in den Religionen Zentralasiens,* Hrsg. W. Heissig-H. J. Klimkeit, Wiesbaden, 1987, s.8-22.

"Die Esten in Anatolien", *Ethnic Groups in the Republic of Turkey,* Hrsg. S., Andrews, Beihefte zum Tübinger Atlas des vorderen Orients, Reihe B, Nr. 60, Wiesbaden, 1989, s.538-540.

"The Transmission of the Shaman's Position in South Siberia", *Shamanism*, Budapest, 1992, s.501-507.

[13] Anadolu'daki Yörük hayatı ile ilgili koleksiyonu için şu dijital veritabanına bakılabilir: https://librarydigitalcollections.ku.edu.tr/en/collection/ulla-johansen-anatolian-ethnology-collection/

"The Universe of a Tuva Shamanes. Representations of the Shaman's Spirits", *UAJb*, NF 15, 1997/1998, s. 202.

Tibetische Religionen und der Schamanismus. Symbolik der Religionen, Bd. 23, Stuttgart, 2000, (Susanne Knödel ile birlikte).

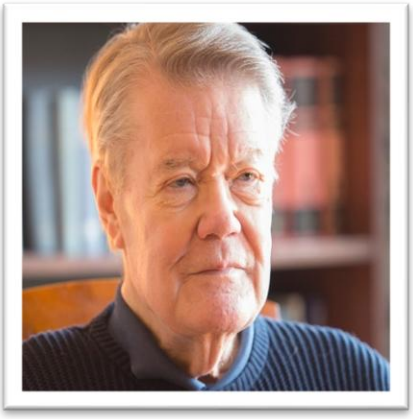
*Der eurasiatische Schamanismus***.** Neanderthal-Museum: Zur Entwicklungsgeschichte der Menschheit. Mettmann, 2000.

"*50 yıl Önce - Türkiye'de Yörüklerin Yayla Hayatı", (Vor fünfzig Jahren - Das Leben der Nomaden auf Sommerweiden der Türkei)*. Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2005.

Network Analysis and Ethnographic Problems. Process Models of a Turkish Nomad Clan. Lexington Books, Lanham, Boulder, New York, Toronto, Oxford, 2004, (Douglas R. White ile birlikte).

Prof. Dr. Lars Johanson

(1936-)

1936 yılında İsveç Köping'de dünyaya gelmiştir. 1950-59 yılları arasında Uppsala Üniversitesinde Cermen dilleri, Slavistik, Türk dilleri ve Sanskritçe eğitimi görmüştür. Bu çok yönlü eğitim, onun ilerleyen dönemde dünyaca ünlü bir dilbilimci olmasını sağlayacak çok yönlülüğü de beraberinde getirmiştir. 1965-71 yılları arasında yine aynı üniversitede çalışmıştır. 1966'da doktora derecesini, 1973 yılında da profesör unvanını almıştır. 1981 yılından itibaren Almanya'da Mainz Üniversitesi'nde çalışmış ve emekliye ayrılmış bulunan İsveçli Türkolog Prof. Dr. Lars Johanson, Almanya'da Türkolojinin gelişmesine katkı sağlamıştır. Özellikle Mainz ekolü olarak adlandırılabilecek dilbilimsel Türkolojinin en önemli isimlerinden biri hâline gelmiştir. Aynı ekol yine aynı anlayışla öğrencilerince devam ettirilmektedir. Bilimsel çalışmaların yanı sıra, yönettiği Turcologica yayın dizisi ve *Turkic Languages* adlı dergi, Türkolojinin önemli yayın dizileridir. Türkiye Cumhuriyeti Liyakat Nişanı sahibidir. En önemli çalışmalarından biri; *Aspekt im Türkischen. Vorstudien zu einer Beschreibung des türkeitürkischen Aspektsystems,* (Studia Turcica Upsaliensia, 1, Uppsala, 1971) başlıklı çalışmasıdır. Aşağıda çalışmalarından bazılarını verdiğimiz listede de görüleceği üzere Türkçenin özellikle dilbilimsel problemleri üzerinde durmuştur. Bunların arasında 2021 yılında yayımladığı *Turkic* adlı kitabı,

Johanson'un uzun yıllar eser ürettiği Türkoloji alanında zirve çalışmasıdır[14].

Başlıca Çalışmaları

Studien zur reichstürkischen Verbalsyntax, Universität Uppsala, 1966.

Turkiet, Lund, 1967.

Aspekt im Türkischen. Vorstudien zu einer Beschreibung des türkeitürkischen Aspektsystems, (Studia Turcica Upsaliensia, 1), Uppsala, 1971.

"Zur Syntax der Alttürkischen Kausativa", *ZDMG*, II, 1974, s.529-540.

*Alttürkisch als Dissimilierende Sprache***'**, Abhandlungen der Akademie der Wissenschaften und der Literatur, Mainz, Geistes- und sozialwissenschaftliche Klasse, 1979:3, Wiesbaden, 1979.

Pluralsuffixe im Südwesttürkischen, Abhandlungen der Akademie der Wissenschaften und der Literatur, Mainz, Geistes- und sozialwissenschaftliche Klasse, 1981:9, Wiesbaden, 1981.

Kritische Beiträge zur Altaistik und Turkologie. Festschrift für Johannes Benzing, Wiesbaden, 1988, (C. Schönig ile birlikte).

"Studien zur türkeitürkischen Grammatik", G. Hazai (Hazl.): *Handbuch der türkischen Sprachwissenschaft,* 1, Budapest, 1990, s.146-278.

Linguistische Beiträge zur Gesamtturkologie, (Bibliotheca Orientalis Hungarica. 37), Budapest, 1991.

Strukturelle Faktoren in türkischen Sprachkontakten, Sitzungsberichte der Wissenschaftlichen Gesellschaft an der J. W. Goethe-Universität Frankfurt am Main, 29:5, Stuttgart, 1992.

Arabic Prosody and ist Applications in Muslim Poetry, Swedish Research Institute in İstanbul, Transactions, 5, Uppsala, 1994, (B. Utas ile birlikte).

Türkisch und Deutsch im Vergleich, L. Johanson - Jochen Rehbein (Hazl.), Turcologica 39, Harrassowitz Verlag, 1999.

Discoveries on the Turkic Linguistic mas., (Swedish Research Institute in İstanbul, Publications 5.) Stockholm: Swedish Research Institute in İstanbul, 2001.

Structural Factors in Turkic Language Contacts. [With an introduction by Bernard Comrie.] London: Curzon. 2002.; *Türk Dili Haritası Üzerinde Keşifler.* Çeviri: Nurettin Demir & Emine Yılmaz. (Grafiker Yayınları 7, Araştırma ve İnceleme Dizisi 5.) Ankara, 2002.

Turkic Languages in Contact. (Turcologica 61.) Wiesbaden: Harrassowitz, (Boeschoten, Hendrik ile birlikte, Edit.) 2005.

[14] Lars Johanson'un kaynakçası için şu çalışmadan yararlanılmıştır: É. Á. Csató, "List of Lars Johanson's publications", 1996; Á. Berta, B. Brendemoen & C. Schönig (Eds.), *Symbolae Turcologicae,* (ss. 239-246). Swedish Research Institute in İstanbul, Transactions, 6. Ayrıca bk. http://www.turkiclanguages.com/www/LarsJohanson.html

Türkçe Dil İlişkilerinde Yapısal Etkenler, Türk Dil Kurumu, Ankara, 2008.

Turkic. (Cambridge Language Surveys, s., I). Cambridge: Cambridge University Pres. 2021.

Prof. Dr. Petra K. Kappert
(1945-2004)

Petra K. Kappert (1945-2004), Berlin'de dünyaya gelmiş ve yine Berlin'de 2004 yılında vefat etmiştir. 1979-2004 yılları arasında Hamburg Üniversitesinde görev yapmıştır. Buradaki Türkoloji kürsüsünü 1981 yılından itibaren yönetmiştir. Osmanlı Devleti tarihi, Türkiye kültürü tarihi ve Türk edebiyatı üzerine çalışmıştır. Onun yönettiği Mîzân adlı dizide yayımlanan kitaplar da Almanya'da son dönem Türk edebiyatı üzerine yapılan faydalı çalışmalardır. Mîzân dizisinde yayımlanan eserlerden birkaçını burada belirtmek faydalı olacaktır.

Başlıca Çalışmaları

"Dissertationen zu Geschichte und Kultur des osmanischen Reiches, angenommen an deutschen, österreichischen und schweizerischen Universitäten seit 1945", *Der Islam*, 49, 1972, s. 110-119 (B. Kellner ve H. Wurm ile birlikte).

Die osmanische Prinzenresidenz Amasya im 15. und 16. Jahrhundert, İstanbul, 1976, 243 s. *Geschichte Sultan Süleymân Kânûnîs von 1520-1557 oder Tabakât ül-Memâlik ve Derecât ül-Mesâlik von Celâlzâde Mustafâ Genannt Koca Nişâncı*, Hrsg. S., K. Kappert, Steiner, Wiesbaden, 1981, 180 s, 528 s. Faks.; *Türkische Erzählungen des 20. Jahrhunderts*, Hrsg. S., K. Kappert, Insel, Frankfurt/Main, 1992, 294 s.

Türken in Berlin 1871-1945, Berlin und New York (Walter de Gruyter) 2002. Ingeborg Bröer, Ruth Haertkötter, Petra Kappert (Hrsg.); *Türkische Erzählungen des 20. Jahrhunderts* / hrsg. Von Petra Kappert und Tevfik Turan. Mit einem Nachw. Von Petra Kappert, Frankfurt, M.; Leipzig: Insel, 2008.

Prof. Dr. Barbara Kellner-Heinkele
(1942-)

Barbara Kellner - Heinkele doktorasını tamamladıktan sonra 1975-79 yılları arasında Hamburg Üniversitesinde çalışmıştır. 1979-1982 yılları arasında Orient-Institut'te araştırmacı olarak bulunmuştur. 1982-1990 yıllarında Frankfurt Üniversitesinde profesör olarak görev yapmıştır. 1990'dan emekliliğine kadar Berlin Freie Üniversitesinde Türkoloji profesörü olarak bulunmuştur. Türk topluluklarının kültürel tarihi, Türkmen tarihi, Osmanlı kültür tarihi, Sovyet sonrası dönemde

Türk devletlerinde dil politikaları gibi alanlarda eserler üretmiştir.

Almanya Türkolojisinde önemli bir yere sahip Türkologlardandır. Osmanlı tarihi ve Türkoloji konusunda önemli çalışmaları bulunmaktadır. Turkologischer Anzeiger/Turkology Annual'in de editörleri arasındadır. Ayrıca Kellner-Heinkele'nin Türkolojinin gelişimi ve çalıştığı Frankfurt Türkoloji Enstitüsü'nün çalışmaları üzerine yazıları vardır:

Başlıca Çalışmaları

Die Autobiographie des Prinzen Sa'îd Giray. Philologische und historische Untersuchungen zur Geschichte des Krimcharats um die Mitte des 18. Jahrhunderts, Dis. Phil., Hamburg, 1974.

Aus den Aufzeichnungen des Sa'id Giray Sultân. Eine zeitgenössiche Quelle zur Geschichte des Chanats der Krim um die Mitte des 18.Jahrhunderts, Freiburg, Schwarz, 1975.

Das osmanische Reich im Spiegel Europäischer Druckwerke, Frankfurt am Main, 1985, 48 s.

Bibliographisches Handbuch der Turkologie. Eine Bibliographie der Bibliographien vom 18. Jh. bis 1979, 1, Harrassowitz, Wiesbaden, 1986, (G. Hazai ile birlikte).

"Dissertationen zu Geschichte und Kultur des Osmanischen Reiches, Angenommen an Deutschen, Österreichischen und Schweizerischen Universitäten seit 1945", *Der Islam,* 49, 1972, s. 110-119 (S. Kappert ve H. Wurm ile birlikte).

Das Wissenschaftliche Institut für die Kultur und Wirtschaft des Modernen Orients in Frankfurt a. M. (1917-1971).

"Germano-Turcica. Zur Geschichte des Türkisch-Lernens in den Deutschsprachigen Ländern", Bamberg, 1987, s.119-120.

Türkei. Streifzüge im Osmanischen Reich nach Reiseberichten des 18. und 19. Jahrhunderts, Societäts-Verlag, Frankfurt, 1990, (I. Hauenschild ile birlikte).

Mir 'Alisir Nawa'i. Akten des Symposiums aus Anlass des 560. Geburtstages und des 500. Jahres des Todes von Mir 'Alisir Nawa'i am 23. April 2001, İstanbul 2003, (Kleinmichel, Sigrid ile birlikte).

Politics of Language in the ex-Soviet Muslim States. Azerbayjan, Uzbekistan, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Turkmenistan, Tajikistan, London, 2001, (Landau, Jacob M. ile birlikte).

Botanic und Zoologica in der türkischen Welt. Festschrift für Ingeborg Hauenschild. Turcologica 90, Wiesbaden. 2012. (Erdal, Marcel; Ragagnin, Elisabetta; Schönig, Claus ile birlikte).

Studia Ottomanica. Festgabe für György Hazai zum 65. Geburtstag, Societas Uralo-Altaica 47. Wiesbaden, 1997, Zieme, Peter ile birlikte).

Laut- und Wortgeschichte der Türksprachen, Turcologica 26, Wiesbaden. 1995, (Marek Stachowski ile birlikte).

Prof. Dr. Mark Kirchner

(1960-)

Mark Kirchner 1960 yılında dünyaya gelmiştir. 1980-89 yılları arasında Mainz Üniversitesinde Türkoloji eğitimi almıştır. 1989 yılında Kazakçanın fonolojisi üzerine doktora tezini başarıyla savunmuştur. 1991-2003 yılları arasında Frankfurt Üniversitesinde öğretim görevlisi olarak çalışmıştır. 2004 yılından bu yana Gießen Üniversitesinde Türkoloji profesörü olarak görev yapmaktadır. Kazak Türkçesi, Kazak edebiyatı, atasözleri ve modern Türk edebiyatı alanlarında araştırmaları bulunmaktadır. Sovyet ve Sovyet sonrasında Türk dil ve değişkeleri, 20. yüzyıl Türk edebiyatı da çalışma alanları arasında yer almaktadır.

Başlıca Çalışmaları

"On Some Stylistic Features of Kazakh Proverbs", *Utrecht Papers on Central Asia*, Hrsg. M. van Damme und H. Boeschoten, Utrecht, 1987, s.223-228.

"The Language of the Kazaks from Xinjiang", *The Kazaks of China. Essays on an Ethnic Minority*, Hrsg. L. Benson und I. Svanberg, Uppsala, 1988, s.189-199.

Phonologie des kasachischen: Untersuchungen anhand von Sprachaufnahmen aus der Kasachische Exilgruppe in İstanbul, 2 Teile, Harrassowitz, Wiesbaden, 1992.

Sprachaufnahmen aus der kasachischen Exilgruppe in İstanbul, 2 Teile, Turcologica 10, Wiesbaden 1992.

Sprichwörter der Kasachen, Wiesbaden, 1993.

Geschichte der Türkischen Literatur in Dokumenten. Hintergründe und Materialien zur Türkischen Bibliothek, Wiesbaden 2008 [Harrassowitz], 249 s.

Trans-Turkic Studies. Festschrift in Honour of Marcel Erdal (Matthias Kappler & Peter Zieme ile birlikte). İstanbul 2010. s.471 (Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi 49).

Sprachpolitische Diskurse in russisch-türksprachigen Sprachgemeinschaften. Sprachen und Identitäten in Tatarstan und Kasachstan (M. Wingender ile birlikte). Wiesbaden [Harrassowitz] 2015, 293 s. (Interdisziplinäre Studien zum östlichen Europa 1). *Identitätsentwürfe im östlichen Europa - im Spannungsfeld von Selbst- und*

Fremdwahrnehmung (H.-J. Bömelburg, M. Koller und M. Wingender ile birlikte). Wiesbaden [Harrassowitz] 2018, 262 s. (Interdisziplinäre Studien zum östlichen Europa 5).

Prof. Dr. Hans Joachim Kissling

(1912-1985)

Hans-Joachim Kißling, 8 Eylül 1912'de Giesing'de (Münih) dünyaya gelmiş ve 10 Ekim 1985'te Gauting'de ölmüştür. Münih Theresien-Gymnasium'dan mezun olduktan sonra Münih Ludwig Maximilians Üniversitesinde Altay dilleri, İran dilleri ve genel anayasa hukuku okumuştur. Viyana Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi ve Friedrich Wilhelms Üniversitelerinde bulunmuştur. 1935'te Breslau'daki devlet sınavını geçmiştir. Aşıkpaşazâde üzerine yaptığı doktora tezi ile Dr. olmuştur. Öğretmenleri arasında Gotthelf Bergsträsser, Fritz Hommel, Karl Süßheim, Franz Taeschner, Wilhelm Geiger, Herbert Jansky, Theodor Seif, özellikle Friedrich Giese, Carl Brockelmann ve anayasa hukukçusu Hans Helfritz vardı. 1935'te Leipzig Üniversitesine asistan olarak girmiştir. Taeschner, Brockelmann ve Giese gibi hocaların yanında yetiştikten sonra 1936'da Leipzig Üniversitesi Orientalisches Institut'da asistan olmuştur. 1940'tan itibaren İkinci Dünya Savaşında Chemnitz'deki Topçu Alayı 50'de görev yapmıştır. Savaşın bitiminden sonra, önce Münih'te akademisyen olmuş, ardından da 1949'da Münih Üniversitesinde doçentliğini tamamlamıştır. Altı yıl kısmî öğretim görevlisi olarak çalıştıktan sonra 1955 yılında öğretim görevlisi olarak çalışmaya başlamıştır. Tam zamanlı profesör kadrosuna atanmış ve 1959'da Franz Babinger'in emekli olmasıyla Münih Üniversitesi Türkoloji Bölümü'nde Bölüm Başkanı olarak görev yapmıştır. Daha sonra aynı bölümden 1980 yılında emekli olmuştur. 73 yaşında uzun ve ciddi bir hastalıktan sonra neredeyse kör olarak ölmüştür.

Bilimsel çalışmalarının ana odak noktaları, Türk dilbilimi, özellikle eski Türk dilbilimsel anıtlarının incelenmesi, ayrıca Osmanlı-Türkçe dilbilgisi çalışmaları, Türk şehirlerinin topografyası ve hukuk, ekonomi ve toplumdaki konumu gibi oldukça çok yönlü alanlardı. İslam evliyaları ve Türk-İslam dernekleri konusundaki çalışmaları da ayrıca çığır açıcıydı.

Taeschner, Brockelmann ve Giese'nin yanında yetişmiştir. Türk dili ve Osmanlı tarihi üzerinde çalışan Kissling, her iki alanda da başarılı olmuştur. O*smanisch-türkische Grammatik*, (Wiesbaden, 1960, XIV+245 s.) başlıklı çalışması, Türk dili alanındaki en önemli eseridir. Kissling'in II. Bayezid ile ilgili

çalışmaları da Osmanlı tarihi açısından önem taşımaktadır. Bu konuda çok sayıda çalışması vardır.

1935'te *Die Sprache des 'Âšiqpašazâde. Eine Studie zur Osmanisch-Türkischen Sprachgeschichte,* Breslauer Doktorschrift, Breslau, 1936, XI+79 s. adlı doktora tezi ile Dr. Phil (PhD) unvanını almıştır. Türk dili çalışmalarının yanısıra Osmanlı tarihi üzerine de çok önemli eserleri olan Prof. Kissling'in, Türkçeden Almancaya yaptığı çevirileri de vardır. Biz burada Kissling'in sadece Türkoloji ile ilgili kitaplarının künyelerini vermekle yetineceğiz[15].

Başlıca Çalışmaları

Sultan Bâjezîd's II. Beziehungen zu Markgraf Francesco II. von Gonzaga, München, 1965.

"Eine anonyme altosmanische Chronik über Sultan Bâjezîd II", *Der Orient in der Forschung. Festschrift für Otto Spies*, Wiesbaden, 1967, s.409-433.

"Francesco II Gonzaga ed il Sultano Bâjezîd II", Archivio Storico Italiano, 1967, s.34-68.

"İkinci Sultan Bayezid'in Deniz Politikası Üzerine Düşünceler", Türk Kültürü, 84, 1968, s.894-906.

"II. Francesko Gonzaga ve Sultan II. Bâyezîd", Türkiyat Mecmuası, 15, 1968, s.47-73.

"Betrachtungen zur Flottenpolitik Sultan Bâjezîd's II.", Saeculum, 20-1, 1969, s.35-43.

Die Sprache des 'Âšiqpašazâde. Eine Studie zur Osmanisch-Türkischen Sprachgeschichte, Breslauer Doktorschrift, Breslau, 1936.

Beiträge zur Kenntnis Thrakiens im 17. Jahrhundert, Wiesbaden, 1956.

Osmanisch-türkische Grammatik, Wiesbaden, 1960.

Sultan Bâjezîd's II. Beziehungen zu Markgraf Francesco II. von Gonzaga, München, 1965.

'Usâqîzâde's Lebensbeschreibungen Berühmter Gelehrter und Gottesmänner des Osmanischen Reiches im 17. Jahrhundert (Zeyl-i Šaqâ'iq), Wiesbaden, 1965.

Probleme der Älteren Osmanischen Schwarzmeerkartographie, München, 1978, 28 s, 6 Karten auf Tafeln, 1 Kartenbeilage.

[15] Kissling'in diğer eserleri için şu makaleye bakılabilir: L. Schiemann, "Schriftenverzeichnis Hans Joachim Kissling", *Islamkundliche Abhandlungen, Hans Joachim Kissling zum 60. Geburstag*., 1974; Kissling için yine şu eserlerden bilgi alınabilir: T. Akpınar, "Kırktan Fazla Dil Konuşan Osmanlı Tarihçisi: Prof. Kissling", *Tarih ve Toplum*, 11, 1989, s.105-107.; B. Atsız, "Hans Joachim Kissling", *Tarih ve Toplum*, 3, 1985, s.127-129.; L. Kretzenbacher, "Hans Joachim Kissling (8. IX. 1912-10. X. 1985)", *Südost-Forschungen*, 45, 1986, s.237-239.; E. Krüger, "In Memoriam Hans Joachim Kissling", *Zeitschrift für Balkanlogie*, 22(1), 1986, s.1-3.; H. P. Laquer, "Hans Joachim Kissling 1912-1985", *Mitteilungen der deutsch-türkischan Gesellschaft Bonn e. V.*, 108, 1985, s.12-13.; H. G. Majer, "Hans Joachim Kissling (1912-1985). *Der Islam*, 65, 1988, s.191-199.; B. M. Weithmann, "Hans Joachim Kissling. *Münchener Zeitschrift für Balkankunde*, 5 (1983-4), s.183-185.

Hintergrundprobleme in der İslamistischen Geschichtsforschung, Graz, 1979.

Dissertationes Orientales et Balcanicae Collectae, München, Trofenik 1986-1991: 1. Das Derwischtum, 1986, 456 s., 2. Sultan Bajezid II. und der Westen, 1988, VI, 319 s., 3. Die Osmanen und Europa, 1991, 253 s. (Beiträge zur Kenntnis Südosteuropas und des Nahen Orients. 38).

Dr. Sigrid Kleinmichel

(1938-)

Sigrid Kleinmichel, Türk dili ve edebiyatının çeşitli alanlarında çalışan Türkologlardandır. Eserleri incelendiğinde Eski Anadolu Türkçesi, Özbek Türkçesi, Kazak, Kırgız ve Türkiye edebiyatları alanlarında çalışmalar yaptığı görülür. Aynı zamanda Şarkta şiir geleneği, Kazak efsaneleri, Özbekçenin öğretimi, günümüz edebiyatı üzerine çeşitli yazıları bulunmaktadır.

Başlıca Çalışmaları

Untersuchungen zu Phonologischen, Morphonologischen und Morphologischen Problemen in Marzuban-name, Berlin, 1971.

Aufbruch aus Orientalischen Dichtungstraditionen. Studien zur Usbekischen Dramatik und Prosa Zwischen 1910 und 1934, Turcologica. 8, Harrassowitz, Wiesbaden, 1993.

Übungsbuch Usbekisch: Lexik und Grammatik, Turkologie und Türkeikunde 3, Harrassowitz, Wiesbaden, 1995, (A. Shumanijasov ile birlikte).

Die Geburt des Propheten Muhammad. Drei Dichtungen aus Mittelasien, (Iran - Turan Band 10). Wiesbaden: Reichert, 2009.

Hiob Zwischen Selbstbezichtigung und Protest: Gedichte aus Mittelasien (19. bis 20. Jahrhundert) (Iran - Turan, Band 14), Wiesbaden, 2016.

Halpa in Choresm and Atin Ayi im Ferghanatal, Zur Geschichte des Lesens in Usbekistan im 20. Jh., 2021, ANOR Central Asian Studies. Bd.4. Berlin.

Prof. Dr. Hans Jürgen Kornrumpf

(1926-2012)

Prof. Dr. Hans Jürgen Kornrumpf, 1926 yılında Berlin'de doğmuştur. 1944'te Rus cephesinde esir düşmüştür. Savaş sonrası liseyi tamamlamış ve Berlin Freie Üniversitesinde İslam Bilimleri ve Tarih eğitimi almıştır. Arapça, Farsça ve Türkçe öğrenmiştir. Doktorasını tamamladıktan sonra bir süre Ankara Üniversitesinde Almanca okutmanlığı yapmıştır. 1975'te doçent olmuş ve Mainz

Üniversitesinde çalışmaya başlamıştır. Emekliye ayrılıncaya kadar aynı üniversitede dersler vermiştir.

Osmanlı Devleti tarihi üzerine çalışmış Türkologlardandır. Özellikle Osmanlı devleti hâkimiyetindeki Balkan ve Arap ülkelerini inceleyen Kornrumpf'un tarihçiliğinin yanında Türk diliyle de ilgilenmiştir. Hazırlamış olduğu Türkçe-Almanca/Almanca-Türkçe sözlüğü, alanındaki en başarılı çalışmalardandır[16].

Başlıca Çalışmaları

Osmanische Bibliographie mit besonderer Berücksichtigung der Türkei in Europa, Handbuch der Orientalistik I, Leiden/Köln, 1973.

Langenscheidts Universal-Wörterbuch Türkisch: Türkisch-Deutsch, Deutsch-Türkisch, Neubearbeitung, Berlin, 1976.

Langenscheidts Taschenwörterbuch der türkischen und deutschen Sprache, Teil II: Deutsch-Türkisch, Neubearbeitung, Berlin, 1987.

An Historical Gazetteer of Cyprus (1850-1987) with Notes on Population, Frankfurt a. M., 1990, 324 s (Jutta Kornrumpf ile birlikte).

1955/58 in der Türkei. Erlebtes und Erfahrenes, Stutensee 2001.

Beiträge zur osmanischen Geschichte und Territorialverwaltung, İstanbul, 2001.

Prof. Dr. Klaus Kreiser

(1945)

1945 yılında Rosenheim'da dünyaya gelmiştir. Köln ve Münih'te üniversite eğitimi almıştır. 1972 yılında doktorasını tamamlamıştır. 1976-80 yılları arasında İstanbul Alman Arkeoloji Enstitüsünde görev yapmıştır. 1983 yılında Münih Üniversitesinde doçentliğini almıştır. 1984 yılından emekliliğe ayrıldığı 2005 yılına kadar Bamberg Üniversitesinde Türk dili, tarihi ve kültürü profesörü olarak görev yapmıştır.

Hans Joachim Kissling'in öğrencisi olan Bamberg Üniversitesi'nden emekli Prof. Dr. Klaus Kreiser, çok yönlü bir araştırmacıdır. *Turkologie und Türkeikunde* adlı yayın dizisini de yöneten Kreiser'in, Osmanlı Devleti tarihi, kültürü ve edebiyatı açısından önemli çalışmaları bulunmaktadır. Prof. Dr. Klaus

[16] Hayatı hakkında daha ayrıntılı bilgi için bk. S. Ağcagül, "KORNRUMPF, Hans-Jürgen", *TDV İslâm Ansiklopedisi,* https://islamansiklopedisi.org.tr/kornrumpf-hans-jurgen (30.12.2021): "Ahmed Xhevdet Pasha mbi Shqiperine veriore dhe Mahin e zi. Nga Tezkerja nr. 18", *Gjurmime albanologjike*, 2, Prishtine, 1969, s. 185-217; (Almancası: "Ahmed Cevdet Pascha über Albanien und Montenegro aus Tezkere Nr. 18", *Der Islam*, 47, 1971, s. 93-135.

Kreiser'in diğer bir çalışma alanı da Türkiye Cumhuriyeti kültür tarihi olmuştur. Ayrıca Almanya Türkolojisi'nin tarihi ve bugünü açısından önemli çalışmaları da bulunmaktadır. Tüm çalışmalarının sayısı 500'ün üzerindedir. Bu bakımdan son derece üretken bir Türkologdur. Günümüzde de Türkiye tarihi üzerine güncel yayınlar da yapmaktadır. 1960'lı yıllarda turistik bir Türkiye seyahati ile başlayan Türkoloji öyküsü uzun bir hayatın var oluş sebebi olmuş ve ortaya koyduğu eserlerle bilim dünyasına önemli katkılar sağlamıştır.

Başlıca Çalışmaları

Die Siedlungsnamen Westthrakiens nach amtlichen Verzeichnissen und Kartenwerken, Schwarz, Freiburg, 1978.

Zâkir Şükrî Efendi: Die İstanbuler Derwischkonvente und ihre Scheiche "Mecmu'a-i tekaya" nach dem Typoskript von Mehmet Serhan Tayşi, hrsg., eingeleitet und mit Indizes versehen, Schwarz, Freiburg, 1980, XV, 114 s.

Türkisch als Muttersprache in der Bundesrepublik Deutschland. Schulbücher und Unterrichtskonzepte zwischen zwei Kulturen, Hrsg. K. Kreiser und F. Pingel, (Studien zur Internationalen Schulbuch-forschung. 49), Braunschweig, 1987, 178 s.

Germano-Turcica. Zur Geschichte des Türkisch-Lernens in den deutschsprachigen Ländern, Ausstellung des Lehrstuhls für türkische Sprache, Geschichte und Kultur der Universität Bamberg in Zusammenarbeit mit der Universitätsbibliothek Bamberg, Bamberg, 1987, 161 s. *Osmanisches Reich*, (Historische Bücherkunde Südosteuropas'ın içinde); Bd. II; Neuzeit; Teil I. Osmanisches Reich, Makedonien, Albanien, Oldenbourg; Südosteuropäische Arbeiten 76.3; München, 1988, s.1-299.

Forschungsforum. Berichte aus der Otto-Friedrich-Universität Bamberg, Hrsg. B. Fragner; K. Kreiser, A. Neuwirth; R. Wielandt 2, 1990.

Kleines Türkeilexikon, München, 1992, 160 s. (Beck'sche Reihe. Aktuelle Länderkunden). *Materialien zu Evliya Celebi II*, A guide to the Seyahat-name of Evliya Celebi. Bibliographie raisonée, Wiesbaden, 1992, 200 s. (Beihefte zum Tübinger Atlas des Vorderen Orients B 90/2) (R. Dankoff ile birlikte).

Lexikon der İslamischen Welt, Hrsg. Kreiser und R. Wielandt, Stuttgart, 1992, 289 s.

Die Mevleviyye, Eine osmanische Bruderschaft und ihre Konvente. Internationale Arbeitstagung, Universität Bamberg Institut für Orientalistik Lehrstuhl für Türkische Sprache, Geschichte und Kultur 29.-3l. Juli 1991. Osmanli Araştırmaları. The Journal of Ottoman Studies 14, İstanbul, 1994, 219 s.

İstanbul und das Osmanische Reich. Städte, Bauten, Inschriften, Derwische und ihre Konvente (= Analecta Isisiana. Bd. 14). Isis, İstanbul 1995.

Lebensbilder aus der Türkei. Vontobel-Stiftung, Zürich 1996.

Türkische Studien in Europa (= Analecta Isisiana. Bd. 31). İstanbul 1998.

İstanbul. Ein historisch-literarischer Stadtführer. Beck, München 2001.

Der osmanische Staat 1300–1922 (= Oldenbourg Grundriss der Geschichte. Bd. 30). 2. erweiterte Auflage. Oldenbourg, München 2008.

Kleine Geschichte der Türkei. Reclam, Stuttgart 2003 (Christoph K. Neumann ile birlikte). *Johann Traugott Plant: Türkisches Staats-Lexicon Oder vollständige und wahre Erklärungen aller türkischen Staats- und Hofbedienungen*… Reprint. Wagener, Melle 2006.

Atatürk. Eine Biographie. Beck, München 2008.

Geschichte İstanbuls. Von der Antike bis zur Gegenwart. Beck, München 2010.

Türkische Kindheiten. Literaturca, Frankfurt am Main 2012.

Geschichte der Türkei. Von Atatürk bis zur Gegenwart. Beck, München 2012.

Prof. Dr. Jens Peter Laut

(1954-)

Jens Peter Laut 1954 yılında Hannover'de dünyaya gelmiştir. 1996-2008 yılları arasında Freiburg Üniversitesinde İslam Araştırmaları / Türkoloji profesörü olarak görev yapmıştır. 2008 yılından beri Göttingen Üniversitesinde Türkoloji profesörü olarak görev yapmaktadır.

Aynı zamanda 2016-2020 yılları arasında Göttingen Bilimler Akademisi Başkan Yardımcısı olarak da görev yapan Prof. Dr. Jens Peter Laut, özellikle Eski Türkçe üzerine çalışan çok yönlü bir araştırmacı olarak karşımıza çıkmaktadır. *Der frühe türkische Buddhismus und seine literatischen Denkmäler,* Wiesbaden, 1986, X+228 s. başlıklı önemli çalışmasında Laut, bazı Budist Uygur metinlerini imlâ, ses ve şekil özellikleri bakımından incelemiş ve bu metinlerin Uygur edebiyatının ilk Budist metinleri ve dolayısıyla da klasik öncesi metinler olduklarını göstermeye çalışmıştır. Çalışma alanları olarak özellikle İslam öncesi ve sonrası Orta Asya, Türkiye'de dil devrimi, Kemalizm ve modern Türk edebiyatı gibi konular yer almaktadır.

Başlıca Çalışmaları

Der frühe türkische Buddhismus und seine literarischen Denkmäler, Wiesbaden, 1986, X, 228 s.

Die türkische Sprache. Ein Überblick über wichtige Sprachstrukturen und deren kontrastive Betrachtung, Wetzlar, 1986 (O. Gökçe ile birlikte).

Materialien zu Evliya Çelebi. 1. Erläuterungen und Indices zur Karte B IX 6 'Kleinasien im 17. Jahrhundert nach Evliya Çelebi', Wiesbaden, 1989, 248 s.

Das osmanische Reich 1574-1683, Karte B IX 7, Kleinasien im 17. Jahrhundert nach Evliya Çelebi, Karte B IX 6, Tübinger Atlas des Vorderen Orients, Wiesbaden, 1991, 1992.

Das Türkische als Ursprache? Sprachwissenschaftliche Theorien in der Zeit des erwachenden türkischen Nationalismus. Turcologica. 44., Wiesbaden 2000, 359 s.

Prof. Dr. Hans Georg Majer

(1937-)

1937'de Stuttgart'ta doğmuştur. "Zu Uşakîzade, seiner Familie und seinem Zeyl-i Şakayik" başlıklı teziyle Münih Üniversitesinde doktorasını 1978 yılında tamamlamıştır.

Hans Joachim Kissling'in öğrencisi olan Prof. Dr. Hans Georg Majer, Münih Üniversitesi Yakın Doğu Kültürü, Tarihi ve Türkoloji Enstitüsü'nde bölüm başkanlığı görevini yürütmüştür. Çok yönlü bir araştırmacı olan Hans Georg Majer, Osmanlı Devleti tarihi, 17. yüzyıl diplomasisi, Osmanlı ilmiye teşkilatı ve ulemâ sınıfı konularında uzmandır. Osmanlı Devleti tarihi ve kültürü, Osmanlı Devleti ilmiye teşkilatı ile Almanya'da Türkolojinin gelişimi açısından büyük önem taşıyan, Almanya Türkolojisi ve tarihi üzerine önemli çalışmaları vardır.

Başlıca Çalışmaları

Vorstudien zur Geschichte der İlmiye im osmanischen Reich. 1. Zu Uşakîzade, seiner Familie und seinem Zeyl-i Şakayik, Trofenik, München, 1978.

Das osmanische 'Registerbuch der Beschwerden' (Sikâyet Defteri) vom Jahre 1675, Österreichische Nationalbibliothek Cod. mixt. 683, Hrsg., eingeleitet und mit 17 Fachkollegen gemeinsam übersetz Bd. 1: Einleitung und Reproduktion des Textes, Geographische Indices, Wien, 1984.

Osmanistische Studien zur Wirtschafts- und Sozialgeschichte. In memoriam Vanco Boškov, Hrsg. H. G. Majer, Harrassowitz, Wiesbaden, 1986.

Die Staaten Südosteuropas und die Osmanen, (Südosteuropa-Handbuch 19), Hrsg. H. G. Majer, München, 1989.

Türkische Wirtschafts- und Sozialgeschichte von 1071 bis 1920, Hrsg. H. Georg Majer, Raoul Motika, Wiesbaden, 1995.

Prof. Dr. Josef Eugen Matuz

(1925-1992)

1925'te Budapeşte'de doğan Matuz 1944 yılında Péter Pázmány Üniversitesi'nde tarih ve Macar filolojisi öğrenimi görmüştür. Bu yıllarda Németh ile Fekete gibi önemli Türkologların derslerini de takip etmiştir. Türk tarihiyle ilgisi, II. Dünya Savaşı yıllarında ailesinin oturduğu köyün (Koroncó) kökeninin Peçenekler'e kadar uzandığını öğrenmesiyle başladı (Reindl-Kiel, 2019). 1961'de Münih Üniversitesinde doktorasını tamamlamış; ertesi yıl Freiburg Üniversitesinde Osmanlı Türkçesi hocası olarak çalışmaya başlamıştır.

Özellikle Osmanlı tarihi ve Türkoloji açısından önemli bir isimdir. Matuz, özellikle Osmanlı tarihi, diplomasisi, ekonomik ve sosyal tarihi, Kırım Tatarları gibi konular üzerine çalışmıştır. Velud bir araştırmacı olan Matuz'un önemli eserleri vardır.

Başlıca Çalışmaları

L'ouvrage de Seyfî Çelebî, Historien Ottoman du XVIe Siecle. Edition Critique, Traduction et Commentaires. (Bibliotheque Archéologique et Historique de L'Institut Francais d'archéologie d'İstanbul, XX), Paris, 1968.

Herrscherurkunden Sultan Süleymâns des Prächtigen (1520-1566), Ein chronologisches Verzeichnis. (Islamkundliche Materialien, 1), Freiburg i. Br., 1971.

Das Kanzleiwesen Sultan Süleymâns des Prächtigen, (Freiburger Islamstudien, V), Wiesbaden, 1974.

Krimtatarische Urkunden im Reichsarchiv zu Kopenhagen, mit hisrorisch-diplomatischen und Sprachlichen Untersuchungen, Freiburg i. Br., 1976.

Das osmanische Reich. Grundlinien seiner Geschichte, Darmstadt, 1985.

Die Steuerkonskription des Sandschaks Stuhlweißenburg aus den Jahren 1563 bis 1565 (unter Mitwirkung von István Hunyadi) - A székesfehérvári szandzsák 1563-1565. évi adóösszeírása (Hunyadi István közremukö désével). (Islamwissenschaftliche Quellen und Texte aus deutschen Bibliotheken 39, bamberg, 1986.

Az Oszmán Birodalom története, Budapest, 1990.

Dr. Dieter Maue

(1942-)

Dieter Maue 19 Şubat 1942'de dünyaya gelmiştir. Marburg, Tübingen ve Giessen Üniversitelerinde İndoloji, Karşılaştırmalı Hint-Avrupa Dilbilimi öğrenimi almıştır. Latince, Eski Grekçe ve felsefe dersleri vermiştir. Giessen Üniversitesinde de Sanskrit, Orta Hintçe, Tibetçe derslerini ve Marburg Üniversitesinde İncil Grekçesi dersini yürütmüştür. Uygurlar üzerine çalışmış ve özellikle Brahmi metinlerini incelemiştir. Bununla birlikte İndoloji çalışmaları da onun akademik yaşamında önemli bir yer tutar. Brahmi yazılı Uygurca metinlerin çözümünde çalışmaları çığır açıcı olmuştur. Son olarak Bugut yazıtının yeniden yorumlanması Türkoloji dünyası için önem teşkil etmiştir. Yayımlanmış yüzün üzerinde yayını vardır. Çalışma alanları içerisinde Brahmi yazısının farklı dillerdeki varyasyonları, Brahmi ile yazılmış Tumşukça ve Soğdca ve Moğol steplerinde Brahmi yazısı ile yazılmış yazıtlar oluşturmaktadır. Makalelerinden bazıları neredeyse kitap boyutundadır.

Başlıca Çalışmaları

"Zur Alttürkischen Version des Saddharmapundarika-Sûtra", *CAJ*, 24, 1980, s. 92-114 (K. Röhrborn ile birlikte).

Sanskrit-uigurische Bilinguen aus den Berliner Turfanfunden, Gießen, 1981, CXXXII, 321 s. "Ein 'buddhistischer Katechismus' in alttürkischer Sprache und tibetischer Schrift. Teil I", *ZDMG*, 134, 1984, s. 286-313, (K. Röhrborn ile birlikte).

"Ein 'buddhistischer Katechismus' in alttürkischer Sprache und Tibetischer Schrift. Teil II", *ZDMG*, 135, 1985, s. 68-91, (K. Röhrborn ile birlikte).

"Sanskrit-uigurische Fragmente des Âtânâtikasûtra und des Âtânâtihrdaya", *UAJb*, NF, 5, 1985, s. 98-122.

"Drogenliste und Dhran aus dem 'Zauberbad der Sarasvatî' des uigurischen goldglanzsÿtra (Teil II)", *UAJb*, NF, 10, 1991, s. 116-127 (O. F. Sertkaya ile birlikte).

Alttürkische Handschriften. Teil I: Dokumente in Brāhmī und Tibetischer Schrift. [Teil 1.] Beschr. u. hrsg. v. D. M. Stuttgart 1996.

"An Uighur Version of Vāgbhaṭa´s Aṣṭāṅgahṛdayasaṃhitā". *Asian Medicine*, 4, 2008, s.113-73.

"Uigurisches in Brāhmī in Nicht-Uigurischen Brāhmī-Handschriften. [Teil 1]", *Acta Orientalia Hungarica*, 62,1, 2009, s.1-36.

"Uigurisches in Brāhmī in Nicht-Uigurischen Brāhmī-Handschriften. Teil 2.", *Acta Orientalia Hungarica* 63,3, 2010, s.319-361.

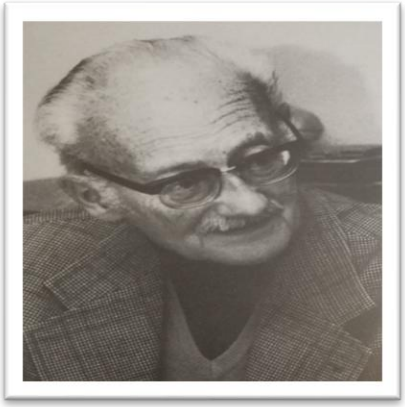
Alttürkische Handschriften. Teil 19. Dokumente in Brāhmī und Tibetischer Schrift. Teil 2. Stuttgart 2015.

"The Brāhmī Script on the Bugut Stele", *Journal Asiatique 307*, 2019, s.109-19.

"The Khüis Tolgoi Inscription", *Proceedings of the 60th Meeting of the Permanent International Altaistic Conference (PIAC) August 27 – September 1, 2017*, Székesfehérvár, Hungary, 2019, s.73-89.

Prof. Dr. Karl Heinrich Menges

(1908-1999)

Karl Heinrich Menges, 1908 yılında Frankfurt'ta dünyaya gelmiştir. Altay dilleri, Nostratik diller, Tunguzca, Slav dilleri ile birlikte Türk-Slav dil ilişkileri ve Sibirya Türk dilleri üzerinde durmuştur. 2. Dünya Savaşı yıllarında bir müddet Türkiye'ye de gelmiş ve Ankara'da dersler vermiştir. Ancak beklediği ilmî ortamı bulamamasından Amerika'ya gitmiş ve Colombia Üniversitesinde çalışmaya başlamıştır. Frankfurt ve Münih Üniversitelerinde bir müddet öğrenim gördükten sonra Berlin'e giderek Bang'ın öğrencisi olmuş ve Türkoloji alanında kendini geliştirmiştir. Bu sayede önceden öğrendiği Osmanlı Türkçesi ve İslam kültürünün yanına eski Türkçe ve Türk coğrafyasındaki Türk dil ve değişkelerini de katarak geniş bir yelpazede çalışmalar yürütmüştür. 1932 yılında doktorasını tamamlamıştır. 1947 yılında Amerika'da Altay dilleri profesörü olarak görev yapmaya başlamıştır. 1976 yılında emekli olmuş ve 1999 yılında Viyana'da ölmüştür[17].

Başlıca Çalışmaları

The Turkic Languages and Peoples: An Introduction to Turkic Studies, Wiesbaden, 1968, 1995. *Altajische Studien II. Japanisch und Altajisch*, Wiesbaden, 1975.

Volkskundliche Texte aus Ost-Türkistan, aus dem Nachlass von N. TF. Katanov, I-II, Berlin: 1933-1943).

[17] Ayrıntılı bilgi için bk. H. Anetshofer, "Karl Heinrich Menges. Slawist, Turkologe, Altaist, Nostratiker (1908-1999)" *CAJ*, 45(1), 2002, s.3-6; M. S. Kaçalin, "Menges, Karl Heinrich", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, 29., 2004, (ss. 136-137).

The Oriental Elements in the Vocabulary of the Oldest Russian Epos, The Igor' Tale, Supplement to Word, 7, New York, 1951.

Qaraqalpaq Grammar. I. Phonology, New York, 1947.

Glossar zu den volkskundlichen Texten aus Ost-Türkistan II, Wiesbaden, 1954.

Das Cayatajische in der persischen Darstellung, Wiesbaden, 1957.

Morphologische Probleme, Wiesbaden, 1960.

The Turkic Languages and Peoples: An Introduction to Turkic Studies, Wiesbaden, 1968, 1995. *Altajische Studien II. Japanisch und Altajisch,* Wiesbaden, 1975.

Prof. Dr. Theodor Menzel
(1878-1939)

Theodor Menzel, 1878 yılında Münih'te doğmuştur. İlk ve orta öğrenimi yine burada tamamlamıştır. Klasik filoloji eğitiminden sonra önce Hukuk, ardından Oryantalistik okumuştur. 1902'de Berlin'de Şark dilleri öğrenimi görmüş ve bitirme sınavı sonrası Türkçe tercüman olarak mezun olmuştur. 1905 yılında Erlangen'de Georg Jakob'un öğrencisi olarak *Mehmed Tevfiq, Ein Jahr in Konstantinopel (türkische Literaturgeschichte)* çalışması ile doktorasını tamamlamıştır. Bu çalışma İstanbul'daki kış eğlencelerinde helva sohbetleri ve mahallelerde farklı tiplerin yansıtılması bakımından önem arz etmektedir. Georg Yakob ile birlikte 1909 yılında Türkiye seyahatine çıkmıştır. Bektaşilik ve Bektaşi Tekkeleri üzerine araştırmalar yapmıştır. Çeşitli üniversitelerde okutman olarak çalıştıktan sonra 1926 yılında Kiel Üniversitesinde profesör olarak 1929 yılında da İslam filolojisi alanında ordinaryüs profesör olarak atanmıştır. 1937 yılında emekli olmuş ve 1939 yılında hayata gözlerini yummuştur.

Almanya'da Türk edebiyatının, özellikle de Türk halk edebiyatının tanıtılmasında büyük katkısı olan Türkologlardandır. Türk edebiyatı, Türk masalları ve Türk tiyatrosu alanlarında dönemine göre çok önemli çalışmalara imza atmıştır.

Başlıca Çalışmaları

Mehmed Tevfiq, Ein Jahr in Konstantinopel, Erster Monat: Tandyr baschy, Berlin, 1905. *Mehmed Tevfiq, Ein Jahr in Konstantinopel (Türkische Literaturgeschichte)* (Die Helva-Abendgesellschaft) aus dem Türkischen zum ersten Mal ins Deutsche übertragen und durch Fussnoten erläutert, Dis. Erlangen, 1905.

Ein Jahr in Konstantinopel dritter Monat: Kjatxane, Berlin, 1906.

Ein Jahr in Konstantinopel Vierter Monat: Die Ramazan-Nächte, Berlin, 1906.

Ein Jahr in Konstantinopel Fünfter Monat: Die Schenke oder die Gewohnheitstrinker von Konstantinopel, Berlin, 1909.

Das Abenteuer Buadem's, Hrsg. Th. Menzel, Berlin, 1911.

Türkische Märchen I. Billur Köschk, Hannover, 1923.

Türkische Märchen II: Der Zauberspiegel, Hannover, 1924.

Zwölf Vorlesungen über die Geschichte der Türken Mittelasiens von W. Barthold, Berlin 1935.

Meddâh, Schattentheater und Orta Ojunu, Eine kritische Übersicht über die Ergebnisse der jüngeren Forschung nebstneuen Beiträgen, Prag, 1941.

Čihānnumā: die altosmanische Chronik des Mevlānā Meḥemmed Neschrī (I-II, Leipzig 1951-1955).

Prof. Dr. Christoph Konstantin Neumann (1962-)

Christoph K. Neumann, 2 Nisan 1962'de Braunschweig'de dünyaya gelmiştir. 1980-83 yılları arasında Münih Üniversitesinde Osmanlı Tarihi ve Türk edebiyatı ile yan dal olarak Alman dili ve siyaset bilimi öğrenimi almıştır. 1987 yılında yüksek lisansını 18. yüzyılın sonuna doğru Osmanlı dış politikasının yöntem ve konuları üzerine tamamlamıştır. 1992 yılında Ahmet Cevdet Paşa üzerine doktorasını başarıyla savunmuştur. 2006 yılında ise erken modern ve modern tarih üzerine doçentliğini bitirmiştir. Prag Charles Üniversitesi, İstanbul Orient-Institut, Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul Bilgi Üniversitesi gibi çeşitli kurum ve kuruluşlarda çalışmıştır. 2008 yılından bu yana Münih Üniversitesinde Türkoloji alanında profesör olarak görev yapmaktadır. Özellikle Osmanlı araştırmaları alanında çalışan Türkologlardandır.

Başlıca Çalışmaları

Die Türkei. Ein Land und 9000 Jahre Geschichte, List, München, 1990, (M. Neuamnn-Adrian ile birlikte).

Das indirekte Argument. Ein Plädoyer für die Tanzimat Vermittels der Historie. Die geschichtliche Bedeutung von Ahmed Cevdet Paşas Ta'rîh, Lit-Verlag, Münster/Hamburg, 1994; Türkçe çevirisi: *Araç Tarih, Amaç Tanzimat: Tarih-i Cevdet'in Siyasi Anlamı,* Çev. Meltem Arun İstanbul (Yurt Yayınları), 1999.

Das Osmanische Reich in seinen Archivalien und Chroniken, Nejat Göyünç zu Ehren, Hazl. K. Kreiser, Christoph K. Neumann, Steiner, Stuttgart, 1997.

Kleine Geschichte der Türkei. (Klaus Kreiser ile birlikte). Stuttgart (Philipp Reclam jun.) 2003. (Yeni baskıları: Bonn: Bundeszentrale für politische Bildung, 2005, 2006; İkinci baskı Stuttgart: Philipp Reclam jun., 2008, paperback, 2009). Türkçe çevirisi: *Küçük Türkiye Tarihi*,

Çev. Yunus Emre Gürbüz. İstanbul (İletişim), 2008.

Prof. Dr. Elisabetta Ragagnin

(1972-)

Elisabetta Ragagnin, 1972 yılında İtalya'da dünyaya geldi. Venedik'te Oryantalistik öğreniminden sonra Mainz Üniversitesinde doktorasını tamamladı. 2003 yılından beri Frankfurt, Mainz ve Berlin Freie gibi üniversitelerde görev yaptı. Venedik Ca'Foscari Üniversitesi Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Bölümünde görev yapmaktadır. Özellikle Moğolistan Duhaları üzerine yaptığı çalışması son derece önemlidir. Aynı zamanda Almancaya Türkçeden çevirileri de bulunmaktadır. Türk dilleri ile Moğolca arasındaki dil ilişkilerini de araştırmıştır.

Başlıca Çalışmaları

"The Turkic Dukha of Northern Mongolia", *Turkic Languages*, 4, 2000, s.276-277.

"Central Asia and Mongolia/ Zentralasien und Mongolei". Ammon, U. & Dittmar, N. & Mattheier, K. J. & Trudgill, S., (Edit.), *Sociolinguistics / Soziolinguistik. An International Handbook of the Science of Language and Society / Ein İnternationales Handbuch zur Wissenschaft von Sprache und Gesellschaft.* Berlin & New York: Mouton de Gruyter. 2006, 1889-1897 (& Johanson, Lars); "The position of Dukhan among the Tuvan Dialects". Erdal, M. & Nevskaya, I. (Edit.), *Exploring the Eastern Frontiers of Turkic* (Turcologica 60). 2006, Wiesbaden: Harrassowitz, s.153-156.

Türkische Volksmärchen. 2008, München: Deutscher Taschenbuch Verlag (& Ağcagül, Sevgi); *Dukhan, a Turkic variety of Northern Mongolia: Description and Analysis*. (Turcologica 76.) 2011, Wiesbaden: Harrassowitz; "Kuzey Moğolistan Duhaları: 'kayıp olmayan' türkofon bir halk / The Dukhas of northern Mongolia: a 'not lost' turcophone people". *Tehlikedeki Diller Dergisi* 2012/1, s.85-101.

"Is 'vampire' a Turkic word?" Fabris, A. (Edit.), *Tra Quattro Paradisi: Esperienze, İdeologie e Riti Relativi alla morte tra Oriente e Occidente.* (Hilâl: Studi turchi e ottomani 1) Venezia: Edizioni Ca' Foscari. 2013, s.60-70.

"Mongolic Elements in Taiga Sayan Turkic: the development of Mongolic *ǰ*-." Aydemir, A. & Erdem, M. (Edit.), *Tuva Araştırmaları: Tuvaca Varyantların Belgelenmesi ve Tanımlanması / Tuvan Studies: Documentation and Description of Tuvan Varieties,* Ankara:

Grafiker. 2017, 75-97 (& Khabtagaeva Bayarma).

Marko Pologiyn Ayalal. 1559 oni Ramuziogiyn Huvilbar. 2019, Ulaanbaatar: Soyombo (& G. Bat-Uchral, S. Simion).

Dr. Simone-Christiane Raschmann (1958-)

Simone-Christiane Raschmann, 1958 yılında dünyaya gelmiştir. 1976-81 yılları arasında Humboldt Üniversitesinde Türkoloji ve tarih öğrenimi almıştır. Özellikle Eski Türkçe ve Eski Uygur tarihi, İpek yolu ve Turfan araştırmaları üzerine çalışmaktadır. 1981-1992 yılları arasında Turfan Araştırmalarında görev almıştır. Uygur yazmalarının katologlama çalışmalarında görev alan Raschmann, *Alttürkische Handschriften. Teil 5: Berliner Fragmente des Goldglanz-Sutras. Teil 1: Vorworte und Erstes bis Drittes Buch,* Beschrieben von Simone-Christiane Raschmann, 2000 başlıklı katoloğu yayımlamıştır. 2016 yılından beri Göttingen Bilimler Akademisince yürütülen KOHD dijital katalog çalışmasında aktif olarak görev yapmaktadır. Bu kataloglama projesi 2022 Aralık ayında tamamlanmıştır. Raschmann'ın özellikle Uygur fragmanları üzerine hazırladığı makale ve yayınlar bir külliyat oluşturacak kadar hacimli ve aynı ölçüde önemlidir.

Raschmann'ın Türk kültür tarihi açısından yaptığı önemli bir çalışma, *böz* ile ilgilidir. Bu çalışmasında Buddhist ve Maniheist Uygur çevresine ait metinlerden yola çıkarak Türklerde pamuk ekimi ve bundan yapılan *böz* "pamuklu kumaş" üzerinde durmuştur. Raschmann'ın eski Türk tarımı ve ekonomisi, pamuk ve pamuktan elde edilen yan ürünler üzerinde durduğu bu çalışması, aynı zamanda Türkçenin tarım kültürü alanındaki sözvarlığını göstermesi açısından önemlidir. *Baumwolle im türkischen Zentralasien. Philologische und wirtschaftshistorische Untersuchungen anhand der vorislamischen uigurischen Texte,* (Wiesbaden, 1995, VIII+219).

Başlıca Çalışmaları

Baumwolle im türkischen Zentralasien. Philologische und wirtschaftshistorische untersuchungen anhand der vorislamischen uigurischen Texte, Wiesbaden, 1995. *Alttürkische Handschriften. Teil 5: Berliner Fragmente des Goldglanz-Sutras. Teil 1: Vorworte und Erstes bis Drittes Buch,* Beschrieben von Simone-Christiane Raschmann, 2000.

Alttürkische Handschriften. Teil 6: Berliner Fragmente des Goldglanz-Sūtras, Teil 2:

Viertes und fünftes Buch, Stuttgart: Franz Steiner Verlag, 2002.

Alttürkische Handschriften. Teil 7: Berliner Fragmente des Goldglanz-Sūtras. Teil 3: Sechstes bis zehntes Buch, Kolophone, Kommentare und Versifizierungen, Gesamtkonkordanzen, Stuttgart: Franz Steiner Verlag, 2005.

Alttürkische Handschriften. Teil 13: Dokumente, Teil 1, Stuttgart: Franz Steiner Verlag, 2007.

Alttürkische Handschriften. Teil 14: Dokumente, Teil 2, Stuttgart: Franz Steiner Verlag, 2009. *Alttürkische Handschriften. Teil 18: Buddhica aus der Berliner Turfansammlung*, Teil 1, Stuttgart, 2012.

Alttürkische Handschriften. Teil 20: Alttürkische Texte aus der Berliner Turfansammlung im Nachlass Reşid Rahmeti Arat, Stuttgart 2016. (Osman F. Sertkaya ile birlikte).; "Pilgrims in Old Uyghur Inscriptions: A Glimpse behind Their Records", [İçinde]: *Buddhism in Central Asia I: Patronage, Legitimation, Sacred Space, and Pilgrimage*, Editörler: Carmen Meinert /Henrik H. Sørensen, Leiden/Boston, Brill, 2020, s. 204-229.

Dr. Hedda Reindl-Kiel

(1947)

Hedda Reindl-Kiel, 1947 yılında dünya gelmiştir. Münih ve İstanbul Üniversitelerinde Osmanlı ve Güneydoğu Avrupa tarihinin yanı sıra Moğol çalışmalarına da odaklanarak öğrenim görmüştür. 1979 yılında Münih Üniversitesinden doktora derecesini almıştır. 1984 yılından emekli olduğu 2012 yılına kadar Bonn Üniversitesi Ortadoğu ve Asya Araştırmaları Enstitüsünde Türkiye çalışmalarında görev yaptı. 2013-2014 yılları arasında Koç Üniversitesi Anadolu Medeniyetleri Araştırma Merkezinde araştırmacı olarak görev aldı. Özellikle çalışma alanları olan Osmanlı kültür tarihi ve hediye alışverişi gibi konularda zengin bir literatür ortaya koymuştur. Son olarak 2020 yılında hakkında bir armağan kitabı yayımlanmıştır: *Kitāb-ı Hedāyā*, Ed: S. Ağcagül ve H. Sievert, Göttingen, V&R Unipress, 2020.

Başlıca Çalışmaları

Männer um Bâyezid. Eine prosopographische Studie über die Epoche Sultan Bâyezids II (1481-1512), Islamkundliche Untersuchungen. 75, Schwarz, Berlin, 1983, IV, 415 s.

"Vorwort", Hans Joachim Kissling, *Dissertationes Orientales et Balcanicae Collectae*. II: Sultan Bajezid II. und der Westen (Beiträge zur Kenntnis Südosteuropas und des Nahen Orients XXXVIII/2), München, 1988, s. V-VIII. "damet ismetüha - immer währe ihre Sittsamkeit. Frau und Gesellschaft im osmanischen Reich", *Orientierungen. Neue Mitteilungen des Seminars für Orientalische Sprachen der Universität Bonn*, 1, 1989, s.37-81.

"Von Hekimbaschis, Ärzten und Quacksalbern bei den alten Osmanen", *Mitteilungen der deutsch-türkischen Gesellschaft e. V.*, 112, 1989. s.38-45.

"Mord an einer Haremsdame", *Münchner Zeitschrift für Balkankunde*, 7-8. 1991, s. 167-189. "Kaugummi für den Sultan. Ein Beitrag zur Wirtschaftsgeschichte der Insel Chios im 17. Jahrhundert", *Osmanlı Araştırmaları*, 9, 1991, s.181-214.

"East is East and West is West, and Sometimes the Twain Did Meet: Diplomatic Gift Exchange in the Ottoman Empire", Rhoads Murphey, Keiko Kiyotaki, Colin Imber (Edit.), *Frontiers of Ottoman Studies.Vol. II (= Library of Ottoman Studies 6)*, London-New York: I. B. Tauris, 2005, s.113-123.

"Cennet Taamları: 17. Yüzyıl Ortalarında Osmanlı Sarayında Resmi Ziyafetler", Suraiya Faroqhi – Christoph K. Neumann (Edit.), *Soframız Nur, Hanemiz Mamur: Osmanlı Maddi Kültüründe Yemek ve Barınak,* İstanbul: Kitap Yayınevi, 2006, s.55-100.

"Diamonds are a Vizier's Best Friends: Merzifonlu Kara Mustafa Pasha's Jewellery Assets" Elif Akçetin and Suraiya Faroqhi (Edit.), *Living the Good Life: Consumptionin the Qing and Ottoman Empires of the Eighteenth Century*. Leiden: Brill, 2017, s.409-432.

Prof. Dr. Maurus Reinkowski

(1962-)

Maurus Reinkowski, 2010 yılından bu yana Basel Üniversitesinde Profesör olarak görev yapmaktadır. Öğrenimini Münih, Boğaziçi ve Viyana Üniversitelerinde tamamlamıştır. 1995-96 yılları arasında Van Leer Jerusalem Enstitüsünde, 1996-98 yılları arasında ise Orient-Institut İstanbul'da görev yapmıştır. 1998-2004 yılları arasında Bamberg Üniversitesinde çalışmış ve sonrasında 2010 yılına kadar Freiburg Üniversitesinde görev almıştır. Özellikle Osmanlı araştırmaları alanında çalışmalar yapan önemli bir Türkologdur. Türkiye Cumhuriyeti, Osmanlı, geç Osmanlı dönemi Lübnan, Filistin tarihî ilişkileri, Ortadoğuda milliyetçilik ve azınlıklar gibi konularda çalışmaları bulunmaktadır.

Başlıca Çalışmaları

Filastin, Filistin und Eretz Israel: Die Sicht der späten osmanischen Herrschaft über Palästina in der arabischen, türkischen und israelischen Historiographie, Berlin, Klaus Schwarz Verlag, 1995, 372 s. [Zugleich Dis. Univ. Bamberg].

"Osmanlı'da Çok kültürlülük: Lübnan'da Mezhep Sistemi Örnegi", *Cem. Aylık Siyaset ve Kültür Dergisi,* 7, 67, İstanbul, 1997, s. 44-49.

"Die Dinge der Ordnung. Eine vergleichende Untersuchung über die osmanische Reformpolitik im 19. Jahrhundert", München: Oldenbourg. 2005. 365 s.

Die Türkei und Europa. Eine wechselhafte Beziehungsgeschichte, Stuttgart: Kohlhammer, 213 s.; Türkçe çevirisi: *Düzenin Şeyleri, Tanzimat'ın Kelimeleri: 19. Yüzyıl Osmanlı Reform Politikasının Karşılaştırmalı Bir Araştırması.* İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2017, 351 s.

"Ein neuer naher Osten? Zur realen krise eines epistemischen systems", *Leviathan. Berliner Zeitschrift für Sozialwissenschaft*, 31, 2017, s.95-113.

"Auf dem Weg in eine ‚andere Republik': Kontinuität und Rupturen in der Republik Türkei" *Südosteuropa-Mitteilungen*, 3., 2018, s.35-43.

Geschichte der Türkei. Von Atatürk bis zur Gegenwart, München: C.H. Beck, 2021. 496 s.

Prof. Dr. Julian Rentzsch

(1975-)

Julian Rentzsch 1975 yılında Mainz'da dünyaya gelmiştir. 1994-2002 yılları arasında Bonn, Frankfurt ve Mainz Üniversitelerinde öğrenim görmüştür. 2002 yılında yüksek lisansını, 2005 yılında doktorasını Mainz Üniversitesinde tamamladı. 2004-2009 yılları arasında aynı üniversitede okutman olarak görev yapmıştır. Uppsala ve Szeged Üniversitelerinde misafir öğretim görevlisi olarak bulunmuştur. 2014 yılında habilitasyonunu Mainz Üniversitesinde tamamlamıştır. 2017 yılından bu yana aynı üniversitede profesör olarak görev yapmaktadır. Özellikle karşılaştırmalı Türkoloji, Türkçe dilbilgisi, Türk edebiyatı, Osmanlı Türkçesi, Türk dil ve değişkeleri üzerine çalışmaları bulunmaktadır.

Başlıca Çalışmaları

Aspekt im Neuuigurischen. (Turcologica 65.) Wiesbaden: Harrassowitz. 2005.

Turcology in Mainz/Turkologie in Mainz (Turcologica 82.) 2010, Wiesbaden: Harrassowitz. (Boeschoten, H. ile birlikte editör).

Modality in the Turkic languages. Form and Meaning from a Historical and Comparative Perspective. (Studien zur Sprache, Geschichte und Kultur der Turkvölker 18.) Berlin: Klaus Schwarz Verlag. 2015.

Tanpınar'ın Saklı Dünyası. Arayışlar–Keşifler–Yorumlar. Ankara: Doğu Batı Yayınları. 2018 (Şahin, İ. ile editör).

The Uybat Inscriptions. A Group of Old Turkic Runic Texts from the Yenisei Area. (Studien zur Sprache, Geschichte und Kultur der Turkvölker 30.) 2020, Berlin & Boston: Walter de Gruyter (Yıldız, Hülya ile birlikte).

Prof. Dr. Klaus Röhrborn

(1938-)

Klaus Röhborn, 1938 yılında Dippoldiswalde'de dünyaya gelmiştir. 4 dönem Leipzig Üniversitesinde Felsefe ve Türkoloji eğitimi aldıktan sonra 1958 yılından itibaren Hamburg Üniversitesinde Felsefe, İslam sanatı, Türkoloji ve Siyaset bilimi öğrenimine devam etmiştir. Burada Bertold Spuler, Wolfgang Lentz ve Annamarie von Gabain gibi önemli bilim insanlarının öğrencisi olmuştur.

Doktorasını tamamladığı yıl Ewald Wagner'in asistanı olarak Giessen Üniversitesinde çalışmaya başlamıştır. Yine aynı üniversitede 1971 yılında İslam çalışmaları ve Türkoloji alanında habilitasyonunu tamamlamıştır. 1972 yılında İslam Sanatı ve Türkoloji alanında profesör olarak atanmıştır. 1992 yılından itibaren emekliliğine kadar Göttingen Üniversitesinde profesör olarak çalışmış ve pek çok akademik kuruluşta yöneticilik yapmıştır. 1996 yılından itibaren de Göttingen Bilimler Akademisi üyesi olarak görev yapmaktadır[18].

Göttingen Üniversitesi'nden emekli olan Klaus Röhrborn, özellikle Eski Türkçe alanında önemli çalışmaları ile dikkat çeker. Alman Türkologlar, Türkolojinin Uygurca alanında büyük gelişmelere imza atmışlardı. Bugün Uygurca alanındaki en önemli isimlerden biridir.

Başlıca Çalışmaları

Provinzen und Zentralgewalt Persiens im 16. und 17. Jahrhundert, Berlin, 1966.

[18] J. P. Laut, & M. Ölmez, M., "Doğumunun 75. Yılında Klaus Röhborn", *Türk Dili*, 733, 2013, s.78-87.

Eine uigurische Totenmesse. Text, Übersetzung, Kommentar, Berliner Turfantexte 2, Berlin, 1971.

Untersuchungen zur osmanischen Verwaltungsgeschichte, Studien zur Sprache, Geschichte und Kultur des islamischen Orients, NF. 5, Berlin, 1973.

Uigurisches Wörterbuch, Lieferung 1, Wiesbaden, 1977.

Uigurisches Wörterbuch, Lieferung 2, Wiesbaden, 1979.

Scholia. Beiträge zur Turkologie und Zentralasienkunde. A. v. Gabain zum 80. Geburtstag, Hrsg. K. Röhrborn und H. W. Brands, Wiesbaden, 1981.

Uigurisches Wörterbuch, Lieferung 3, Wiesbaden, 1981.

Runen, Tamgas und Graffiti aus Asien und Osteuropa, Hersg. K. Röhrnborn und W. Veenker, Wiesbaden, 1985.

Der türkische Buddhismus in der japanischen Forschung, Hrsg. K. Röhrborn-J. S., Laut, Wiesbaden, 1988.

Uigurisches Wörterbuch, Lieferung 4, Wiesbaden, 1988.

Kaškûl. Festschrift zum 25. Jahrestag der Wiederbegründung des Instituts für Orientalistik an der Justus-Liebig-Universität Gießen, Hrsg. E. Wagner und K. Röhrborn, Wiesbaden, 1989.

Buddhistische Erzählliteratur und Hagiographie in Türkischer Überlieferung, Hrsg. J. S., Laut und K. Röhrborn, Wiesbaden, 1990.

*Die Alttürkische Xuanzang-Biographie VII.***,** Nach der Handschrift von Leningrad, Paris und Peking sowie nach dem Transkript von A. von Gabain, Wiesbaden, 1991, VI+265 s.

Memoriae Munusculum. Gedankband für Annemarie von Gabain, Hrsg. K. Röhrborn, W. Veenker, Wiesbaden, 1994.

Uigurisches Wörterbuch, Lieferung 5, Wiesbaden, 1994.

*Die alttürkische Xuanzang-Biographie VIII.***,** Nach der Handschrift von Paris, Peking und St. Petersburg sowie nach dem Transkript von A. von Gabain hrsg., übers. Und kommentiert, Wiesbaden, 1996.

Die Alttürkische Xuanzang-Biographie III. Nach der Handschrift von Paris, Peking und St. Petersburg sowie nach dem Transkript von ANNEMARIE VON GABAIN, Wiesbaden. (Xuanzangs Leben und Werk. 7. VdSUA. 34.) 2001, (M. Ölmez ile birlikte).

Zur İnterlingualen Angleichung der Lexik. Aspekte der Europäisierung des Türkeitürkischen Wortschatzes. Göttingen. 2003, (Abhandlungen der AdW zu Göttingen. Philologisch-Historische Klasse. Dritte Folge, Band 260.).

Interlinguale Angleichung der Lexik. Aspekte der Europäisierung des türkeitürkischen Wortschatzes, (Abhandlungen der Akademie der Wissenschaften zu Göttingen. Phil.-hist. Kl. 3, 260). Göttingen 2003. 251 S.;

Spätformen des zentralasiatischen Buddhismus. Die Altuigurische Sitātapatrā-dhāranī, herausgegeben, übersetzt und kommentiert von KLAUS RÖHRBORN und ANDRÁS RÓNA-TAS. Göttingen. (Nachrichten der AdW zu Göttingen. I. Philologisch-historische Klasse. Jahrgang 2005, Nr. 3.) (András Róna-Tas ile birlikte).

Uigurisches Wörterbuch. Sprachmaterial der vorislamischen türkischen Texte aus Zentralasien. Neubearbeitung. I. Verben. Band 1: ab- -äzüglä-. Stuttgart 2010.

Vom Aramäischen zum Alttürkischen: Fragen zur Übersetzung von manichäischen Texten; Vorträge des Göttinger Symposiums vom 29/30 September 2011, Berlin, De Gruyter, 2014, (Jens Peter Laut ile birlikte editör).

Dr. Özgür Savaşçı

(1955-)

Münih Üniversitesinde çalışan Dr. Özgür Savaşçı, 1955 yılında İzmir Ödemiş'te dünyaya gelmiştir. 1972 yılında yükseköğrenim için Almanya'ya gitmiştir. Münih Üniversitesinde Genel dilbilim, Alman filolojisi ve Türkoloji öğrenimi görmüştür. 1985'ten 2021 yılına kadar Münih Üniversitesinde görev yapmıştır. Burada Türkçe ve Osmanlıca dersleri vermiştir. Sözlüklerinin yanında diğer çalışmalarıyla da bilinir. Savaşçı'nın Türkçenin dilbilimsel yapısı ve Türkçenin öğretimi alanlarında önemli çalışmaları vardır.

Başlıca Çalışmaları

Kategorialsyntaktische Analysen zum Türkischen, (Magisterarbeit, ungedruckt), Ludwig-Maximilian-Universität, München, 1981, 81 s.

Dilsizin Dilinden-Dil Söyleşileri, Yeditepe Yayınları, İstanbul, 1981.

Türkisch aktiv 1 - Arbeitsbuch, München, 1989.

Türkisch aktiv 2 - Arbeitsbuch, München, 1991.

Reisewörterbuch Türkisch-Deutsch, Deutsch-Türkisch, München, 1991.

Expresskurs Türkisch, München, 1992 (M. Götz ile birlikte).

Grund- und Aufbauwortschatz Deutsch, Deutsch-Türkisch, Neubearbeitung, H. Oehler, Bearbeitung von A. Aktaş und J. Meyer-Ingwersen, München, 1992.

Berliner Platz 1, Yetiskinler için Almanca: Küçük Sözlük Almanca-Türkçe, Langenscheidt Verlag, München 2003.

Glossar und Arbeitsbuch zum [Deutsch-Lehrbuch] Berliner Platz 1, Langenscheidt Verlag, München 2003, 56 s.

Glossar und Arbeitsbuch zum [Deutsch-Lehrbuch] Berliner Platz 2, Langenscheidt Verlag, München 2004, 56 s.

Bilder-Atlas Türkei, Schönberger Verlag (Ortak yayın), 2006, 32 s.

Langenscheidt Praktisches Lehrbuch Türkisch: Der Standardkurs für Selbstlerner, Langenscheidt Verlag, München 2008.

Prof. Dr. Wolfgang-Ekkehard Scharlipp

(1947-)

Wolfgang-Ekkehard Scharlipp 1947 yılında Bad Salzuflen'de doğmuştur. 1976-1983 yılları arasında Hamburg Üniversitesinde doktorasını tamamlamıştır. 1994 yılında ise Türkçenin yazımında Arap alfabesinin kullanımı üzerine yaptığı çalışmayla doçent (habilitant) olmuştur. 1987-1993 yılları arasında Freiburg Üniversitesinde çalışmıştır. Ardından Kıbrıs Üniversitesi (Güney) ve Copenhagen Üniversitesinde çalışmıştır. Araştırma alanları Türk halklarının kültürel etkileşimi, dil ilişkileri, alfabe reformları ve bunların Türk toplumlarına etkileridir. Aynı zamanda runik metinler, eski Uygurca, modern Uygurca, modern Türk edebiyatı gibi alanlarda da eserler vermiştir.

Başlıca Çalışmaları

Untersuchungen zur Morphologie und Substitution türkei-türkischer Neologismen, Buske, Hamburg, 1978, 184 s.; Auxiliarfunktionen von Hauptverben nach Konverb in der neuuigurischen Schriftsprache von Sinkiang, Schwarz, Berlin, 1984.

Die frühen Türken in Zentralasien. Eine Einführung in ihre Geschichte und Kultur, Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Darmstadt, 1992.

Türkische Sprache-Arabische Schrift, Budapest, 1995.

Eski Türkçe Run Yazıtlarına Giriş. Introduction to the Old Turkish Runic İnscriptions. Engelschoff 2000. (Two languages in one volume; transl. of nr. 5);

Die Alttürkische Literatur. Einführung in das vorislamische Schrifttum. Engelschoff 2005.

Weite Wege. Zwischen muslimischen Engeln und teuflischen Diplomaten. Engelschoff, Verlag auf dem Ruffel 2013.

Prof. Dr. Claus Schönig

(1955-2019)

Claus Schönig, 1955 yılından Mainz'da dünyaya gelmiştir. Aynı şehirde Matematik eğitimine başladıysa da devam ettirmemiş ve İslam çalışmaları öğrenmine başlamıştır. Özellikle Johannes Benzing'in de etkisiyle Moğolca, Tunguzca, Paleosibirya dilleri gibi geniş bir sahayı içeren genel Türkolojiye merak sarmıştır. Benzing'in yanı sıra Lars Johanson, Hans-Jürgen Kornrumpf ve Ahmet Temir gibi isimlerin de öğrencisi olmuştur. 1983 yılında doktorasını Mainz Üniversitesinde tamamlamıştır. Habilitasyonunu 1995 yılında Berlin Freie Üniversitesinde Babürnâme üzerine savunmuştur. Mainz, Frankfurt, Essen ve Giessen gibi üniversitelerin yanı sıra İstanbul Orient Enstitüsünde de uzun yıllar görev yapmıştır. 2019 yılında uzun süren bir hastalık sonucunda hayata gözlerini yummuştur.

Özellikle tarihî-karşılaştırmalı Türkoloji, Kuzeydoğu ve Sibirya Türk dilleri, Moğolcanın Batı Oğuzcasına etkisi, Türk dillerinin sınıflandırılması gibi konularda önemli eserler vermiş bir Türkolog olarak Türkolojiye hizmet etmiştir.[19]

Başlıca Çalışmaları

Hilfsverben im Tatarischen, Untersuchungen zur Funktionsweise einiger Hilsverbindungen, Steiner, Wiesbaden, 1984.

Finite Prädikationen und Textstruktur im Babur-name (Haiderabad-Kodex), Turcologica 31, 1997.

Lehnwörter im Westoghusischen, Turcologica, Vol. 47, Wiesbaden, 2000.

Secondary predicates in Eastern European Languages and Beyond, Studia Slavica Oldenburgensia 16. Oldenburg, 2008, s. 327–338.

Ker(g)äk-zur Biographie eines Erfolgreichen Etymons, Abhandlungen für die Kunde des Morgenlandes, Vol. 87, Wiesbaden, 2013.

Dr. Klaus Peter Schwarz
(1943-1989)

1965-1970 yılları arasında Freiburg Üniversitesi'nde İslam bilimleri, Arap, Fars, Türk dilleri ve tarih alanlarında eğitim gören Klaus Schwarz, *Osmanische Sultansurkunden des Sinaiklosters in türkischer Sprache*, Islamkundliche Untersuchungen 7, Freiburg, 1970, adlı doktora tezinde Sinai-Manastırı'ndaki Osmanlı Devleti'ne ait Türkçe

[19] Yayınlarının tam bir listesi için bk. E. Ragagnin, "Farewell to Claus Schönig", *International Journal of Eurasian Linguistic*, 1, 2019, s.237-248.

fermanları incelemiştir. Kütüphanecilik eğitimi de alan Schwarz, Berlin Staatsbibliothek Preussischer Kulturbesitz'te çalışmıştır ve almış olduğu kütüphanecilik eğitimiyle birlikte aşağıda künyeleri verilmiş olan bibliografya eserlerini de hazırlamıştır. Schwarz, 1988 yılında Viyana Üniversitesinde doçentlik tezini bitirir, ancak 2 Temmuz 1989'da Berlin'de evinde çıkan bir yangın sonucu hayatını kaybeder ve tezini yayımlayamaz. Çalışma arkadaşı Claudia Römer, büyük bir vefa örneği sergileyerek arkadaşının bu eserini yayımlar. Peter Schwarz, bilimsel yayımlarının yanında yaptığı yayıncılık hizmetleriyle de Türkoloji'de önemli bir isim olmuştur.

Başlıca Çalışmaları[20]

Osmanische Sultansurkunden. Untersuchungen zur Einstellung und Besoldung Osmanischer Militärs in der Zeit Murads III, Yayımlayan: Claudia Römer, Franz Steiner Yayınevi, Stuttgart, 1997.

Islamkundliche Untersuchungen (C. 1-132/1970-1989).

Islamkundliche Materialien (C. 1-9/1971-1985).

Islamwissenschaftliche Quellen und Texte aus Deutschen Bibliotheken (C. 1-5/1985-1986).

Osmanische Sultansurkunden des Sinaiklosters in Türkischer Sprache, Islamkundliche Untersuchungen 7, Freiburg, 1970.

Verzeichnis deutschsprachiger Hochschulschriften zum İslamischen Orient (1885-1970), Deutschland-Österreich-Schweiz, Islamkundliche Materialien 2, Freiburg, 1971.

Die türkische Allgemeinbibliographie. Eine Untersuchung unter Berücksichtigung der historischen Entwicklung, Köln, 1974, (Basılmamış diploma çalışması).

Hochschulschriften zu Schwarzafrika. deutschland-Österreich-Schweiz, Materialien zur Afrikakunde 1, Freiburg, 1979, (Barbara Mauer ile birlikte).

Der vordere Orient in den Hochschulschriften deutschlands, Österreichs und der Schweiz. Eine Bibliographie von Dissertationen und Habilitationsschriften 1885-1978, Islamkundliche Materialien 5, Freiburg, 1980.

Die Stiftungen des osmanischen Grosswesirs Koğa Sinân Pascha (gest. 1956) in Uzunğaova/Bulgarien, Islamkundliche Untersuchungen 80, Berlin, 1983, (Hars Kurio ile birlikte).

Der osmanische Statthalter Iskender Pascha (gest. 1571) und seine Stiftungen in Ägypten und am Bosporus, Islamwissenschaftliche Quellen

[20] Peter Schwarz'ın bibliyografyası için şu esere bakılabilir: H. R. Roemer, "Klaus Peter Schwarz (1943-1989)", (Çev. S. A. Somel), *Osmanlı Araştırmaları*, XI, 1991, s.5-18; N. Göyünç, "Genç Bir Alman Bilim Adamı ve Yayımcı Dr. Klaus Schwarz", *Tarih ve Toplum,* 10, 1985, s. 245-247.

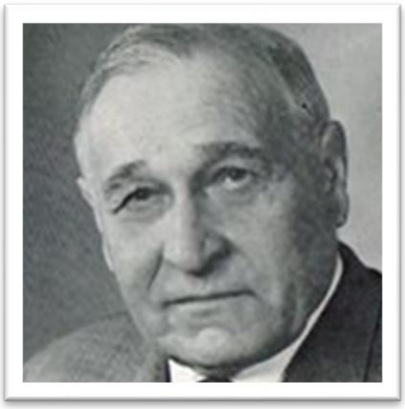
und Texte aus deutschen Bibliotheken 1, Bamberg, 1985, (Gerd Winkelhane ile birlikte).

Hoga Sa'deddîn, Staatsmann und Gelehrter (gest. 1599) und seine Stiftung aus dem Jahre 1614, Bamberg, 1986, (Gerd Winkelhane ile birlikte).

Osmanische Sultansurkunden. Untersuchungen zur Einstellung und Besoldung Osmanischer Militärs in der Zeit Murads III, Yayımlayan: Claudia Römer, Stuttgart, 1997.

Prof. Dr. Otto Spies

(1901-1981)

Otto Spies, 1901 yılında Almanya Bad Kreuznach'ta dünyaya geldi. 1981 yılında Bonn'da öldü. Şarkiyatçı, İslam bilimci ve tıp tarihçisidir. Bonn ve Tübingen'de Oryantalistik ve Hukuk okudu. Tübingen'de Enno Littmann'ın öğrencisi olarak Şarkiyat alanında, Bonn'da Hans Schreuer'in öğrencisi olarak Hukuk alanında doktor ünvanını aldı. Bonn Üniversitesinde 1932 yılına kadar asistan olarak görev yaptı. Bir süre Hindistan'da çalıştı. Savaş yıllarında esir düşmüştür. Emekliliğine kadar Bonn ve Berlin'de farklı akademik görevler aldı. Emekli olduktan sonra da dersler vermeye devam etti.

Şarkiyat alanında çok başarılı eserler vermiştir. Türkoloji alanında ise Türk halk edebiyatı üzerinde durmuştur. Alanında çok başarılı olan Sipes'in çalışmaları sayesinde, Türk edebiyatı ve özellikle Türk halk edebiyatı tanınmıştır.

Başlıca Çalışmaları[21]

Esman und Zeidschan. Ein türkischer Volksroman, Anthropos Bd. XX, 1925, s. 804-818; XXI, s. 654-677.

Türkische Erzähler der Gegenwart, Weltgeist-Bücher, Berlin-Charlottenburg, 1927.

Hodscha Nasreddin. Ein türkischer Eulenspiegel, Weltgeist-Bücher, Berlin-Charlottenburg, 1928.

Türkische Volksbücher, Ein Beitrag zur Märchenkunde, Form und Geist, Bd. 12, Leizig, 1929.

Modern Turkey and Islam, Muslim University Journal, 1933.

[21] Ayrıntılı bilgi için bk. G. Şen, Der Orientalist Otto Spies (1901–1981): Professor für Semitische Philologie und Islamkunde. H. Meyer, C. Schirrmacher, & U. Vollmer (Hersg). *Die Bonner Orient- und Asienwissenschaften. Eine Geschichte in 22 Porträts* (= Themenband 2018 der *Zeitschrift Orientierungen*) (ss. 233-252). Ostasien Verlag.; H. Schützinger, "Otto Spies (1901-1981)", *ZDMG,* 133 (1), 1983, s.10-17.; S. Wild, "Nactrag zur Bibliographie von Otto Spies", *Die Welt des Islams,* XXI, 1981, s.1-4.; H. Schützinger, "Otto Spies (1901-1981), *Materialia Turcica*, 6, 1981, s.156-160.

Müfide Ferit, Die unverzeihliche Sünde, Ein türkischer Frauenroman, Krefeld, 1934.

Ömer Seifeddin, Das Blutgeld, Berlin, 1938.

Das Blutgeld und Andere Türkische Novellen, F. Meiner Verlag, Leipzig, 1942.

Nachwort nebst Sach- und Wortweiser zu Peyami Safa, Zwischen Ost und West, Roman, übersetzung von O. Baxa, H. Payne Verlag, Leizig, 1943.

Die moderne türkische Dichtung von İsmail Habib, Der Nahe Osten, Heft 5, 1943.

Türkische Chrestomathie aus moderner Literatur, Wiesbaden, 1957.

Türkischer Sprachführer, Grammatik, Gespräche, Redensarten, Bonn, 1966.

Türkische Märchen (Die Märchen der Weltliteratur), Eugen Diederichs Verlag, 1967.

Heidi Stein

(1944-)

Osmanlı ve Türkiye Türkçesi tarihi üzerine çalışan önemli Alman Türkologlardan birisi olan Heidi Stein'in Megiser ile ilgili yayınları da Osmanlı Türkçesi açısından ayrıca önem taşımaktadır. Bunun yanı sıra özellikle Mainz Türkolojisi ve İran'daki Türk dilleri ile editörlüğünü yaptığı kitaplar(ı) önemlidir. Heidi Stein Leipzig ve Mainz Üniversitelerinde görev yapmıştır.

Başlıca Çalışmaları

Der türkische Transkriptionstext des Hieronymus Megiser. Ein Beitrag zur Geschichte des Osmanisch-Türkischen, Leipzig, 1975, 336 s.

Salomon schweigger Zum Hofe des türkischen Sultans. (Schweigger: Ein newe Reyßbeschreibung auß Teutschland nach Constantinopel... Nürnberg 1608), Bearbeitet und hrsg. von Heidi Stein, Leipzig, 1986, 264 s. Türkçe çevirisi: *Sultanlar Kentine Yolculuk*, İstanbul, 2004.

Der Sündensack. Schwänke, Anekdoten und Witze von Nasriddin Afandi aus Usbekistan, ausgewählt und aus dem Usbekischen übertragen von A. Shumanijasow u. H. Stein, Leipzig, Weimar, 1991, 216 s. (Deutscher Taschenbuch-Verlag, München, 1993).

Annäherung an das Fremde: XXVI. Deutscher Orientalistentag vom 25. bis 29. 9. 1995 in Leipzig: Vorträge, Stuttgart: F. Steiner, 1998. (H. Preissler ile birlikte editör).

Einheit und Vielfalt in der türkischen Welt Materialien der 5. Deutschen Turkologenkonferenz, Universität Mainz, 4.-7. Oktober 2002, Turcologica 69, 2007, Wiesbaden: Harrassowitz Verlag. (H. Boeschoten ile birlikte editör).

Turkic Language in Iran–past and Present, (Edit.) Heidi Stein, Turcologica 100, 2014, Wiesbaden: Harrassowitz Verlag. 293 s.

Prof. Dr. Udo Steinbach

(1943-)

Hamburg Üniversitesi fahri profesörü olan ve Deutsches Orient-Institut'ta da uzun yıllar yöneticilik de yapan Prof. Dr. Udo Steinbach, özellikle Türkiye'nin tarihî ve bugünkü uluslararası ilişkileri üzerine çalışan bir Türk kültür ve siyaset tarihçisidir. 1943 yılında Pethau/Zittau'da dünyaya gelmiştir. Askerlik hizmeti sırasında bir müddet Almanya Almatı Büyükelçiğinde de görev yapmıştır. Askerlik sonrasında Freiburg Üniversitesinde Oryantalistik öğrenimini 1965-70 yılları arasında gerçekleştirmiştir. Yine aynı üniversitede Prof. Dr. Hans-Robert Roemer danışmanlığında doktorasını tamamlamıştır: *Dhat al-Himma - kulturgeschichtliche Untersuchungen zu einem arabischen Volksroman,* Wiesbaden: Verlag Franz Steiner, 1973. Çalışmalarından dolayı 1991 yılında Hamburg Üniversitesi tarafından fahri profesörlük ünvanı verilmiştir. Marburg Üniversitesi Yakın ve Ortadoğu Çalışmaları Merkezinde 2007-2010 tarihleri arasında dersler vermiştir. Kafkasya ve İslam dünyası üzerine önemli kitapları bulunmaktadır.

Başlıca Çalışmaları

Kranker Wächter am Bosporus. Die Türkei als Riegel zwischen Ost und West, Ploetz, Freiburg-Würzburg, 1979, 144 s.

Türkei, Hrsg. U. Steinbach, Bonn, 1989.

Die Türkei im 20. Jahrhundert. Schwieriger Partner Europas, Bergisch Gladbach 1996.

Die Türkei. – Informationen zur politischen Bildung (Bonn) Nr. 277 (2002) 4, S. 3–53.

Der Islam in der Gegenwart, fünfte Auflage. München 2005. (Werner Ende ile birlikte).

Geschichte der Türkei, C.H. Beck, München 2007, 4. durchgesehene und aktualisierte Auflage.

Länderbericht Türkei, Bonn 2012.

Prof. Dr. Johann Strauss

(1952-)

Münih Üniversitesinde Germanistik, Roman dilleri ve Türkoloji öğrenimi alan Strauss, 1987 yılında 17. yüzyıl Osmanlı kroniklerinden 'İsazâde Kroniği üzerine doktorasını tamamlamıştır. 1988-89 yılları arasında Orient-Institut'te görev yapmıştır. 1990-92 yılları

arasında Birmingham / Angleterre Üniversitesinde öğretim görevliliği yapmıştır.

1992-97 yılları arasında Freiburg Üniversitesi Doğubilim Enstitüsü'nde çalışan Johann Strauss, Osmanlı araştırmalarına yoğunlaşmıştır. 1997-2018 yılları arasında Strasburg Türkoloji Bölümünde Osmanlı ve Türk tarihi, edebiyatı üzerine dersler vermiştir. Osmanlı tarihi, kültür tarihi, dil ve kimlik tarihi ve Osmanlı Balkan ilişkileri üzerine araştırmaları bulunmaktadır.

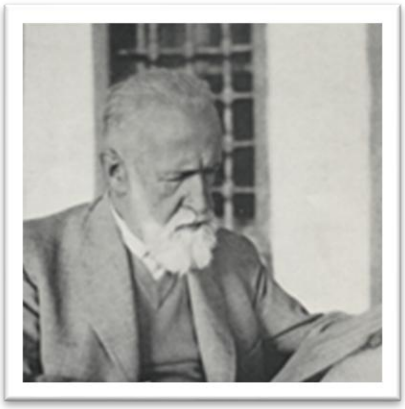
Başlıca Çalışmaları

Die Chronik des 'Isazâde. Ein Beitrag zur Osmanischen Historiographie des 17. Jahrhunderts, Schwarz, Berlin, 1991, XLV, 192 s.

The Egypotian Connection in Nineteenth Century Ottoman Literary and Intellectual History, Beyrouth, 2000 (Beyrouth Zokak El Blatt, No: 20).

The Beginnings of Printing in the Near and Middle East: Jews, Christians and Muslims, Staatsbibliothek Bamberg, Wiesbaden 2001, s.60-81.

Prof. Dr. Franz Taescher
(1888-1967)

Franz Taescher, Osmanlı araştırmaları, İslâm tarihi, Osmanlı Türkçesi ve edebiyatı alanlarında araştırmalar yapmış oldukça önemli bir Türkologdur. 1888 yılında Reichenhall'de dünyaya gelmiştir. 1967 yılında Kipfenberg'de ölmüştür. Şark dil ve kültürlerine büyük bir ilgiyle merak duymuş ve şarkiyat eğitimi almıştır. 1912 yılında Kiel Üniversitesinde doktorasını tamamlamıştır. Ardından Münster Üniversitesinde 1922 yılında habilitasyonunu tamamlamıştır. 1935 yılından itibaren Anton Baumstark'ın ardından profesör olarak atanmıştır. İkinci Dünya Savaşı sırasında çeşitli görevler almışsa da sonrasında Münster Üniversitesine geri dönmüştür. Orada kendisine "Sakallı Dede" lakabı takılmıştır[22]. Taescher, yaptığı çalışmalarla Almanya'da Osmanlı ve İslâm tarihi ile Osmanlı dili ve kültürünün tanınmasına imkân sağlamıştır.

Başlıca Çalışmaları

[22] bk. H. J. Kißling, "Franz Taeschner", *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft*, 118, 1968, s.14-17.

Glossar zu den transkribierten Texten in Georg Jacobs Hilfsbuch für Vorlesungen über das Osmanisch-Türkische, Berlin, 1915.

Hilfsbuch für Vorlesungen über das Osmanisch-Türkische, Teil III, Berlin, 1916.

Das anatolische Wegenetz nach osmanischen Quellen, Türkische Bibliothek, 22. Band, Leipzig, 1924.

Alt-Stambuler Hof- und Volksleben ein türkisches Miniaturenalbum aus dem 17. Jahrhundert, 1, Hannover, 1925.

Das Anatolische Wegenetz nach Osmanischen Quellen II, Türkische Bibliothek, 23. Band, Leipzig, 1926.

Das Futuvvetkapitel in Gülšehrîs altosmanischer Bearbeitung von 'Attârs Mantıq ut-tayr, Sonderausgabe aus den Sitzungsberichten der Preussischen Akademie der Wissenschaften, Phil.-Hist. Klasse 1932, XXVI, Berlin, 1932.

Aus der Geschichte des islamischen Orients, Tübingen, 1949 (G. Jäscke ile birlikte).

Ein Mesnevi Gülschehris auf Achi Evran, Hamburg, 1930.

Moderne türkische Texte, zwei Skizzen von Ahmed Hikmet, Umschrieben und mit Glossar, Strassburg, 1916.

Orientalische Stimmen zum Erlösungsgedanken, (Hrsg.), Morgenland Heft 28, Leipzig, 1936.

Die Psychologie Qazwînis, Tübingen, 1912.

Al- 'Umarî's Bericht über Anatolien in seinem Werke Masâlik al-absâr fî mamâlik al-amsâr, I, Text, Leipzig, 1929.

Zünfte und Bruderschaften im Islam Texte zur Geschichte der Futuwwa, Die Bibliothek des Morgenlandes, Zurich-München, 1979.

Dr. Erika Taube

(1933-2020)

1933 yılında Nossen'de dünyaya geldi. Özellikle Tuvalar üzerine çalışmalarıyla tanındı. Etnoloji ve folklor alanlarında birçok eser üretti. 1952-57 yılları arasında Leipzig Üniversitesinde Sinoloji, Tibetoloji ve Japonoloji eğitimi aldı. 1957-58 yılları arasında Pekin'de bulundu. Leipzig Üniversitesinin Doğu Asya Enstitüsünde öğretim görevlisi olarak çalıştı. Öğreniminden sonra özellikle Mongolistik ve folklor alanında eserler verdi. 1964 yılında Moğol masal temaları üzerine doktorasını tamamladı. Moğolistan araştırmalarının sonucunda özellikle Altay Tuvalarını dünya ilim alemine tanıttı. 1992 yılından itibaren Leipzig Üniversitesinde Merkezi Asya Çalışmaları ve İndoloji

Enstitüsünde öğretim görevlisi olarak çalıştı. 2020 yılında Markkleeberg'de hayata gözlerini yuman Taube, Altay halkları, kültürleri ve dilleri bağlamında oldukça başarılı olmuş, özellikle Tuvaların dili, efsaneleri, şiirleri üzerine birçok eser vermiştir[23]

Başlıca Çalışmaları

"Izucenie Fol'klora u Tuvincev MNR", *Sovetskaja etnografia,* 5, 1975, s. 106-111.

Das leopardenscheckige Pferd und andere tuwinische Märchen aus der mongolischen Volksrepublik, Berlin, 1977, 176 s.

Tuwinische Volksmärchen, Akademie-Verlag, Berlin, 1978, 412 s.

Tuwinische Lieder. Volksdichtung aus der Mongolei, Leipzig, 1980, 168 s.

Volksmärchen der Mongolen, München 2004, Biblion-Verlag;

Tuwinische Folkloretexte aus dem Altai (Cengel/Westmongolei): Kleine Formen, Wiesbaden 2008, Harrassowitz Verlag (Turcologica 71).

Dr. Jacob Taube

(1961-)

Jacob Taube 1961 yılında Leipzig'de dünyaya gelmiştir. Berlin Humboldt Üniversitesinin yanı sıra Halle ve Taşkent'te şark arkeolojisi; Farsça, Özbekçe ve Eski Uygurca üzerine eğitim aldı. 1990 yılındaki doktorasından sonra Köln ve Berlin Freie Üniversitelerinde görev yaptı. 1993 yılında Halle Wittenberg Üniversitesinde çalışmaya başladı. Altay dilleri ve kültürü ile özellikle Özbek edebiyatı ve kültürü ile masallarla ilgili araştırmalar yapmaktadır. 1999-2002 yılları arasında İslam öncesi Eski Türkçe metinler projesi olan VATEC'te çalıştı. Jakob Taube, Erika Taube'nin oğludur.

Başlıca Çalışmaları

Der halbe Kicherling. Usbekische Märchen, Reclam, Leipzig, 1990.

Welt und Leben in Stickereien und Märchen mittelasiatischer Völker. Untersuchungen zur Geschichte der Weltsicht, Wiesbaden, 1993.

[23] bk. A. C. Oelschlägel, "Nachruf für Frau Dr. phil. Erika Taube", *Märchenspiegel Walter Kahn, Zeitschrift für internationale Märchenforschung und Märchenpflege*, 3/2020, Jahrgang 31. Ayrıca Moğolistan mektuplarını içeren bir kitap da 2020 yılında yayımlanmıştır. M. Taube, & Taube, J. (Hersg.), *Erika Taube – Briefe aus der Mongolei (1966–1987)*.

Leonid Pavloviç Potapovs Materialien zur Kulturgeschichte der Usbeken aus den Jahren 1928-1930, Hrsg. Jacob Taube, Turcologica 25, 1995.

Vok Collection Suzani: Eine textile Kunst aus Zentralasien, 2 Teile, München 1994 und 2006. (mit Ignazio Vok ile birlikte).

"Roter Altai, gib dein Echo" Festschrift für Erika Taube zum 65. Geburtstag, Leipzig: Leipziger Universitätsverlag 2005, (Anett C. Oelschlägel, Ingo Nentwig ile birlikte).

Albasty: Kindbettdämonin und Vamp bei den Kasachen: Allgemeiner Teil, Wortraum – Edition: Huy-Neinstedt 2008 (= Wortraum – Natur 4).

Albasty: Kindbettdämonin und Vamp bei den Kasachen II: Spezieller Teil, Leipzig: Leipziger Universitätsverlag, 2013.

Ich habe mein Selbst Vergessen, Gedichte aus dem Usbekischen, Leipzig: Leipziger Literaturverlag 2013. (Bahrom Ro'zimuhammad'den çeviri).

Prof. Dr. Michael Ursinus

(1950-)

Michale Ursinus, 16 Eylül 1950'de Kiel'de dünyaya gelmiştir. 1973-80 yılları arasında Hamburg Üniversitesinde İslam Bilimleri, Türkoloji, Afrikanistik ve Sosyo-ekonomi tarihi eğitimi almıştır. Saraybosna, Üsküp ve İstanbul arşivlerinde çalışarak Tanzimat öncesi Osmanlı Balkanlarında reform çabaları üzerine doktorasını 1981 yılında tamamlamıştır. 1981-84 yılları arasında Münih Üniversitesinde görev yapmıştır. 1984-89 yıllarında Birgmingham, 1989-92'da Freiburg Üniversitesinde çalışmıştır. 1992 yılından itibaren 2016 yılındaki emekliliğine kadar Heilderberg Üniversitesinde tam zamanlı profesör olmuştur.

Prof. Dr. Michael Ursinus Osmanlı tarihi, Osmanlı kültür hayatı, Osmanlı paleografisi, İslam toplumlarında gayrımüslimler ve Osmanlı-Balkan ilişkileri üzerine çalışmaktadır.

Başlıca Çalışmaları

Regionale Reformen im osmanischen Reich am Vorabend der Tanzimat. Reformen der rumelischen Provinzialgouverneure im Gerichtssprengel von Manastır (Bitola) zur Zeit der Herrschaft Sultan Mahmuds II (1809-1839), Schwarz, Berlin, 1982, VII, 327 s.

Der Islam in der Gegenwart, Hrsg. W. Ende-U. Steinbach, unter redaktioneller Mitarbeit von M. Ursinus, München, 1984.

Manzikert to Lepanto. The Byzantine World and the Turks 1071-1571. Papers given at the Nineteenth Spring Symposium of Byzantine Studies, Hrsg. A. Bryer-M. Ursinus,

(Byzantinische Forschungen 16/1991), Birmingham, March 1985, Amsterdam, 1991.

Studies in Ottoman Social and Economic Life. Studien zu Wirtschaft und Gesellschaft im Osmanischen Reich, Heidelberg, 1999, (Christoph Herzog und Raoul Motika ile birlikte).

Kaukasien zwischen osmanischem Reich und Iran, 1555-1914/ Caucasia Between the Ottoman Empire and Iran, 1555-1914, Wiesbaden, 2000, (Raoul Motika ile birlikte).

Querelles Privées et Contestations Publiques. Le rôle de la Presse dans la Formation de l'opinion Publique au Proche Orient, İstanbul, 2002, (Christoph Herzog ve Raoul Motika ile birlikte).

Grievance Administration (Şikâyet) in an Ottoman Province: The Kaymakam of Rumelia's 'Record Book of Complaints' of 1781-1783, Edition, Translation & Facsimile. Routledge Curzon, London, 2005.

Prof. Dr. Gotthold Eljakim Weil
(1882-1960[24])

Berlin'de 1882 yılında doğan Weil, 1900-1905 yılları arasında Berlin Üniversitesi'nde Eduard Sachau ve Josef Horovitz' in öğrencisi olur. Daha sonra Frankfurt Üniversitesi Semitistik Bölümü'nde çalışan Weil, Berlin Devlet Kütüphanesinin de müdürlüğünü yapmıştır. Daha sonra Jerusalem'e giderek Hebrew Üniversitesinde çalışmaya başlar. 1960 yılında Jerusalem'de ölen Weil'in birçok eseri vardır. Eserlerinden özellikle ikisi Türkoloji açısından çok önemlidir. Onun *Grammatik der Osmanisch-Türkischen Sprache,* Sammlung türkischer Lehrbücher für den Gebrauch im Seminar für orientalische Sprachen zu Berlin, Band 1, Georg Reimer Verlag, Berlin, 1917, 258 s., adlı eseri o dönem için çok büyük bir gelişmedir. I. Dünya Savaşı'nın başlamasıyla Tatar kültürü ve dili ile ilgilenen Weil'nin, ikinci önemli çalışması da, tutsak Tatarlardan derlenmiş olan dil malzemesinin incelendiği, *Tatarische Texte nach den in der Lautabteilung der Staatsbibliothek Befindlichen Originalplatten,* Hrsg., übersetz und erklärt von

[24] H. Eren çalışmasında Weil'nin ölüm tarihini 1981 olarak vermiştir, Eren, age, s. 57. Ancak Weil, 1960'da ölmüştür, bk. J. M. Landau, "Gotthold Eljakim Weil (Berlin, 1882-Jerusalem, 1960)", *Die Welt des Islams,* 38(3), 1998, s.280.

Gotthold Weil, De Gruyter, Berlin, 1930, VI+185 s., adlı eseridir.

Başlıca Çalışmaları[25]

Abû'l-Barakât Ibn al-Anbârî: Die grammatischen Streitfragen der Basrer und Kufer, Hrsg., erklärt und eingeleitet von Gotthold Weil, Leiden, Brill, 1913, X, 211, 35, 355 s.

Festschrift Eduard Sachau zum siebzigsten Geburtstage Gewidmet von Freunden und Schülern, Hrsg. von Gotthold Weil, Georg Reimer Verlag, Berlin, 1915, VII, 463 s. 4.

Grammatik der osmanisch-türkischen Sprache, Sammlung türkischer Lehrbücher für den Gebrauch im Seminar für orientalische Sprachen zu Berlin, Band 1, Georg Reimer Verlag, Berlin, 1917, 258 s.

Tatarische Texte nach den in der Lautabteilung der Staatsbibliothek Befindlichen Originalplatten, Hrsg., übersetz und erklärt von Gotthold Weil, De Gruyter, Berlin, 1930, VI+185 s.

Grundriss und System der altarabischen Metren, Harrassowitz, Wiesbaden, 1958, IV+134 s.

Dr. Jens Wilkens

Dr. Jens Wilkens, Almanya, Marburg'da Din Bilimleri Çalışmaları ve İndoloji bölümünü bitirdikten sonra, doktora derecesini Göttingen'de Türkoloji kürsüsünde almıştır. Özellikle Orta Asya ve Eski Uygur Budizmi üzerine önemli çalışmaları bulunmaktadır.

Bu sıralar Göttingen Akademisi'nin "Eski Uygurcanın Sözlüğü (Wörterbuch des Altuigurischen)" adlı araştırma projesinde çalışmaktadır. Uygur sahasındaki Maniheist ve Budist çevreye ait metinler üzerine çalışmaları bulunmaktadır. Son olarak 2021 yılında yayımlanan *Handwörterbuch des Altuigurischen, Eski Uygurcanın El Sözlüğü* adlı çalışması, Eski Uygurca çalışmaları açısından alanda büyük bir boşluğu doldurmuştur. Hazırladığı katalog ve diğer eserlerin başlıcaları şu şekildedir.

Başlıca Çalışmaları

Alttürkische Handschriften, Teil 8: Manichaisch-Türkische Texte der Berliner

[25] Gotthold Weil'nin bibliyografyası için şu çalışmaya bakılabilir: Jacob M. Landau, agm, s. 280.

Turfansammlung, 2000, Stuttgart: Franz Steiner Verlag.

Alttürkische Handschriften Teil 9, Buddhistische Beichttexte, Stuttgart, 2003.

Alttürkische Handschriften Teil 10. Buddhistische Erzähltexte, Stuttgart, 2010.

Alttürkische Handschriften Teil 3, Die Handschriftenfragmente der Maitrisimit aus Sängim und Murtuk in der Berliner Turfansammlung, 2017, Stuttgart: Franz Steiner Verlag. (Jens Peter Laut ile birlikte).

Buddhistische Erzählungen aus dem alten Zentralasien, Edition der Altuigurischen Daśakarmapathāvadānamālā (BT XXXVII), 2016.

Das Buch von der Sündentilgung. Edition des alttürkisch-buddhistischen Kšanti Kılguluk Nom Bitig (BT XXV), Turnhout, Brepols.

Die drei Körper des Buddha (trikāya). Das dritte Kapitel der uigurischen Fassung des Goldglanz Sūtras (Altun Yaruk Sudur) Eingeleitet, nach den Handschriften aus Berlin und St. Petersburg Herausgegeben, Übersetzt und Kommentiert, (BT XXI), 2001, Turnhout, Brepols.

Uigurisches Wörterbuch: Sprachmaterial der vorislamischen türkischen Texte aus Zentralasien. III Fremdelemente Band 1: eč – bodis(a)v(a)tv, Stuttgart, 2021.

Handwörterbuch des Altuigurischen, Eski Uygurcanın El Sözlüğü, Universitätsverlag Göttingen, 2021.

Gerd Winkelhane
(1949-2018)

Gerd Winkelhane, 1949 yılında Hannover'de dünyaya gelmiştir. 1974 yılında Frankfurt'ta başladığı Şarkiyat öğrenimine, 1976'dan itibaren Berlin'de devam etmiştir. Yüksek lisansının sonrasında Berlin Freie Üniversitesinde öğretim görevlisi olarak çalışmaya başlamıştır. Ünlü Şarkiyatçı ve Türkolog Klaus Schwarz'ın ölümünün ardından Klaus Schwarz Verlag yayınevi faaliyetlerini devam ettirmiştir. Burada yüzlerce Şarkiyat ile ilgili kitabın yayımlanmasına öncülük etmiştir. Osmanlı araştırmaları alanında çalışan Türkologlardan Gerd Winkelhane[26], Osmanlı Devleti tarihi ve kültür tarihi alanlarında çalışmıştır. Türkoloji ve Osmanlı araştırmalarına olan ilgisi G. Hazai'nin deyimiyle onu fahri Türkolog yapmıştır.

[26] Ayrıntılı bilgi için bk. M. Balk, "Gerd Winkelhane (1949–2018). *Zeitschrift Der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft*, 171(1), 2021, s.1-4, Ayrıca bk. O. Corff, Obituary: Gerd Winkelhane (1949–2018), 2019. http://www.altaist.org/obituary-gerd-winkelhane-1949-2018/ genel ağ sayfasından erişildi.

Başlıca Çalışmaları

Der osmanische Statthalter Iskender Pascha (gest. 1517) und seine Stiftungen in Ägypten und am Bosporus, Islamwissenschaftliche Quellen und Texte aus deutschen Bibliotheken 1, Bamberg, 1985, 361 s (Klaus Schwarz ile birlikte).

Hoga Sa'deddîn, Staatsmann und Gelehrter (gest. 1599) und seine Stiftung aus dem Jahre 1614, Islamwissenschaftliche Quellen und Texte aus deutschen Bibliotheken 5, Bamberg, 1986, 166 s (Klaus Schwarz ile birlikte).; "Nachlaßregister als Quelle zur Sozialgeschichte von Damaskus in spätosmanischer Zeit", *ZDMG*, Supplement VIII, 1990, s. 302.

"Ein ungewöhnlicher Scheidungsfall aus dem Jahre 1312/1894 nach einem Dokument des Damaszener Šarî'a-Gerichtshofs Al-Bâb", *Osmanlı Araştırmaları*, 12, 1992, s. 391-398.

Prof. Dr. Abdurishid Yakup

(1963-)

Prof. Dr. Abdurishid Yakup, lisans ve yüksek lisans derecesini Çin Xinjiang Üniversitesi Çin Dilleri bölümünde tamamladı. Doktora derecesinin ilkini Çin Pekin Merkezî Milletler Üniversitesinde 1996'da, ikincisini ise Kyoto Üniversitesinde 2000 yılında almıştır. Mainz, Frankfurt, Marburg, Bamberg Üniversiteleri ile Göttingen Bilimler Akademisi gibi farklı kurumlarda çalışmıştır. Gerek dilbilim gerekse de Eski Uygurca alanında Almanya'da ve Çin'de uzun yıllardır eserler vermektedir. Şu anda Berlin Bilimler Akademisi Turfan Araştırmaları Proje yürütücülüğünü yapmakta ve aynı proje kapsamında çalışmalarına devam etmektedir.

Başlıca Çalışmaları

The Turfan Dialect of Uyghur, Wiesbaden: Harrassowitz Verlag, 2005.

Dišastvustik: Eine altuigurische Bearbeitung einer Legende aus dem Catuşpariṣat-sūtra, Wiesbaden: Harrassowitz, 2006.; (Michael Knüppel ile birlikte).

Alttürkische Handschriften. Teil 11: Die uigurischen Blockdrucke der Berliner Turfansammlung, Teil 1: Tantrische Texte, Stuttgart: Franz Steiner Verlag, 2007.

Alttürkische Handschriften Teil 12: Die uigurischen Blockdrucke der Berliner Turfansammlung, Teil 2: Apokryphen, Mahāyāna-Sūtren, Erzählungen, magische Texte, Kommentare und Kolophone, Stuttgart: Franz Steiner Verlag, 2008.

Alttürkische Handschriften Teil 15: Die uigurischen Blockdrucke der Berliner Turfansammlung, Teil 3: Stabreimdichtungen, Kalendarisches, Bilder, unbestimmte Fragmente und Nachträge, Stuttgart: Franz Steiner Verlag, 2011.

Prajñāpāramitā Literature in Old Uyghur, (Berliner Turfantexte XXVIII), Turnhout: Brepols, 2011.

Altuigurische Aparimitāyus-Literatur und kleinere Tantrische Texte, (BT XXXVI), Turnhout: Brepols, 2016.

Buddhāvataṃsaka Literature in Old Uyghur, (BT XLIV), 2021, Turnhout: Brepols.

Prof. Dr. Peter Zieme

(1942-)

Peter Zieme (19.04.1942, Berlin), 1965 yılında Humboldt Üniversitesi'nden mezun olduktan sonra 1969 yılında yine aynı üniversitede doktora derecesini almıştır. Aynı yıl Almanya Demokratik Cumhuriyeti'ndeki Doğu Araştırmaları Enstitüsü'nde akademik araştırmacı statüsünde göreve başlamıştır. 1984 yılında "Turfan ve Dunhuang Uygurlarının aliterasyonlu metinleri: Eski Türk Şiiri Üzerine İncelemeler (Die Stabreim Texte der Uiguren von Turfan und Dunhuang: Studien zur alttürkischen Dichtung)" adlı teziyle habilitasyon derecesini almıştır. 1993 yılından beri Berlin Brandenburg Bilimler Akademisi'nde Turfanforschung (Turfan Araştırmaları) üyeliğiyle birlikte, 1994'te Berlin Freie Üniversitesi onursal profesörü, 1999'da Bavyera Bilimler Akademisi üyeliği, 2000'de Macar Bilimler Akademisi onursal üyeliği, 2012 Türk Dil Kurumu onursal üyeliği, 2019'da ise Birleşik Krallık Beşerî ve Sosyal Bilimler Ulusal Akademisi üyeliği bulunmaktadır.

Peter Zieme, Uygurca alanında çok verimli bir araştırmacıdır. Uygurca üzerine yapılan çalışmaların bugüne gelmesinde Röhrborn gibi onun da payı büyüktür. Yazmaların düzenlenmesi, katologlanması ve yayımlanması hususlarında gayret gösteren Zieme, bu alanda önemli araştırmalar yapmıştır. G. Hazai ile birlikte hazırladığı *Berliner Turfantexte* adlı dizide, çok önemli eserlerin yayımlanmasını sağlamıştır. 1969 yılında *Untersuchungen zur Schrift und Sprache der manichaisch-türkischen Turfantexte* başlıklı doktora tezinde Maniheist çevre Türkçe eserleri imla, şekil ve ses özelliklerine göre inceledikten sonra, tezinin sonunda bazı Maniheist eserleri de ilk defa yayımlamıştır. *Die Stabreimtexte der Uiguren von Turfan und Dunhuang*, Studien zur alttürkischen Dichtung, (Berlin, 1991) başlıklı çalışmasında da eski Türkçe şiirler ve şiirlerin yapısal özellikleri üzerinde durmuştur. Uygurlarla ilgili tamamı iki yüzü aşkın büyük bir külliyatı oluşturan çalışmaları vardır.

Başlıca Çalışmaları

Untersuchungen zur Schrift und Sprache der manichäisch-türkischen Turfantexte, Berlin, 1969.

Manichäisch-türkische Texte, Berliner Turfantexte, 5, Berlin, 1975.

Fragmente tantrischer Werke in uigurischer Übersetzung, Berliner Turfantexte VII, Berlin, 1976, 112 s (G. Kara ile birlikte).

Die uigurischen Übersetzungen des Guruyogas 'Tiefer Weg' von Sa-skya Panndita der Mañjusrı nâmasamgîti, Berliner Turfantexte VIII, Berlin, 1977, 148 s (G. Kara ile birlikte).

Ein uigurisches Totenbuch. Nâropas Lehre in uigurischer Übersetzung von vier tibetischen Traktaten nach der Sammelhandschrift aus Dunhuang Or. 8212 (109), Budapest 1978, Wiesbaden 1978, 347 s (G. Kara ile birlikte).

Die Stabreimtexte der Uiguren von Turfan und Dunhuang, Studien zur alttürkischen Dichtung, Berlin, 1983.

Sprachwissenschaftliche Ergebnisse der Deutschen Turfanforschung, IV, Faksimiles Uigurica I-IV, Leipzig, 1983 (G. Kara ile birlikte).

Buddhistische Stabreimdichtung der Uiguren, Berliner Turfantexte XIII, Berlin, 1985, 247 s.

Uigurugo no Kanmuryôjukyô, [Guanwuliangshoujıng in Uigur], Kyoto, 1985, 201 s. (Kôgi Kudara ile birlikte).

Die Stabreimtexte der Uiguren von Turfan und Dunhuang. Studien zur Alttürkischen Dichtung, Budapest, 1991, 450 s.

Religion und Gesellschaft im Uigurischen Königreich von Qoco, Kolophone und Stifter des alttürkischen buddhistischen Schrifttums aus Zentralasien, Abhandlungen der Rheinisch-Westfälischen Akademie, Bd. 88, 1992.

Altun Yaruq Sudur, Vorworte und das erste Buch. Edition und Übersetzung der Alttürkischen Version des Goldglanzsûtra (Suvarnaprabhâsottamasûtra), Turnhout, 1996.

Vimalakīrtinirdeśasūtra, Edition alttürkischer Übersetzungen nach Handschriftfragmenten von Berlin und Kyoto. Mit einem Appendix von JORINDE EBERT:

Ein Vimalakīrti-Bildfragment aus Turfan, Turnhout (Berliner Turfantexte, 20), 2000.

Magische Texte des uigurischen Buddhismus, Turnhout (Berliner Turfantexte, 23). 2005.

Religion und Gesellschaft im Uigurischen Königreich von Qočo: Kolophone und Stifter des Alttürkischen Buddhistischen Schrifttums aus Zentralasien, Vol. 88. Springer-Verlag, 2013.

Altuigurische Texte der Kirche des Ostens aus Zentralasien, Old Uigur texts of the Church of the East from Central Asia. New Jersey: Gorgias Pres. 2015.

Uigurorum Veterum Fragmenta Minora, Turnhout (Berliner Turfantexte, 47), 2020.

AVUSTURYA TÜRKOLOGLARI

Hazırlayan: Pakize KEPENEK

Joseph Freiherr von Hammer-Purgstall (1774-1856)

9 Haziran 1774 yılında Avusturya Graz'da babasıyla aynı isimle[1] bir memur oğlu olarak dünyaya gelmiştir.[2] Tam bir Türkiye hayranı olan, kendi deyimiyle de Asya topraklarına ilk ayak basışını büyük bir heyecanla yeri öpmekle taçlandıran bir gezgin[3], şarkiyatçı, tarihçi ve tercüman Batı'da da modern şarkiyat ve Türkoloji'nin öncüsü olarak sayılmaktadır[4]. Beydilli'nin yazısında hayatını kitap ve kütüphane peşinde bir hayat olarak özetlemesi çıkarmış olduğu eserlerden de görülmektedir.[5]

1787'de zorlu eğitim süreci olan Orient Akademisi'ne (Orientalische Akademie) giriş sınavı ve hazırlık süreci için babası Viyana'ya göndermiştir. [6]Arapça, Farsça, Türkçe yanı sıra Fransızca, İtalyanca, Latince ve Matematik, Fizik ve Coğrafya dersleri görmüş,[7]mezun olduktan sonra bu dilleri konuşma ve yazmada çok iyi derecede, birçok çeviri eser ortaya koymuştur[8]. Buradan mezun olan öğrencilerin yukarıda da belirtildiği gibi Avusturya-Osmanlı diplomasisine katkıları büyük olmuştur. Bu öğrencilerin en önemlilerinden biri şüphesiz Joseph von Hammer-Purgstall'dir[9]

1799'da İstanbul'a diplomatik görevle tercüman olarak gönderilip burada yazılı eserleri çevirmeye ve toplamaya başlamıştır[10]. Avusturya Millî Kütüphanesi'nde (Österreichische Nationalbibliothek) bulunan birçok yazma eser Hammer'in 1802'de Mısır'a gitmesi sonucunda elde edilmiştir[11]. Epey eseri de Saray Kütüphanesine (Hofbibliothek) satmıştır.[12]

En çok zikredilen ve bilindik eseri *Osmanlı Tarihi*'dir (Geschichte des osmanischen Reiches, I-X))[13]. İlber Ortaylı eseri halen aşılamayan bir nitelikte görmektedir. Ancak eserde Doğu'ya dair bazı ön yargılar ve hataların bulunduğunu eklemek gerekir.[14]

Hammer'in Türkolojinin, Doğu Araştırmaları içinde müstakil bir disiplin olmasında da büyük katkıları olmuştur[15]. Osmanlı seyahatnamelerini Avrupa'ya yine Purgstall tanıtmıştır.[16]. Mesleğini büyük bir

---

1 T. İsmailoğlu-Kacır, "Joseph Freiherr von Hammer-Purgstall und seine Rezeption in der Geschichtsschreibung über das Osmanische Reich" (Doktora tezi), Viyana, 2015, s. 12.

2 İ. Ortaylı, "Hammer-Purgstall, Jodeph Freiherr von", *Diyanet İslam Ansiklopedisi,* C. 15, 1997, s. 491.

3 K. Beydilli, "Joseph Von hammer-Purgstall (1774-1856) ve Fundgruben Des Orients (Şark'ın Hazineleri) dergisi", *İsmail Erünsal'a Armağan 1*, Ülke Yayınları, 2014, s. 130.

4 İ. Ortaylı, agm, s. 494.

5 K. Beydilli, agm, 145.

6 S. Wentker, "Joseph Freiherr von Hammer-Purgstall", *Ein Leben zwischen Orient und Okzident*, Graz, 2008, s. 2.

7 K. Beydilli, agm, 135.

8 S. Wentker, agm, s. 3.

9 E. D. Petritsch, agm, s. 31.

10 S. Wentker, agm, s. 4.

11 İ. Ortaylı, agm, s. 491.

12 S. Wentker, agm, s. 4.

13 Bihl, W., agm, s. 16.

14 Ortaylı, İ., agm, s. 491

15 Babinger, F., agm, s. 129.

16 Ortaylı, İ., agm, s. 492

aşkla yapan şarkiyatçı şark dini, dili ve tarihi ve edebiyat eserlerinin tanıtmak amacıyla 1800-1822 yılları arasında kuruculuğunu bizzat üstlendiği "Fundgruben des Orients"[17] / Şark Hazineleri dergisini yayımlamıştır.[18] Purgstall'ın anısına 1958 yılında "Österreichische Orientgesellschaft" (Hammer-Purgstall-Gesellschaft) kurulmuştur[19].

Avusturyalı Şarkiyatçı uzun süre İstanbul'da kalmış ve genel olarak Osmanlı kültürü ve diline yatkınlığı dikkat çekmiştir. Yazılarında Batılı birinden beklenmedik bir şekilde "maşallah", "inşallah" gibi kelimeleri kullanmış,[20] yine kabrini de Hıristiyan mezarlığından çok İstanbul'daki kabir örneklerine göre yaptırmış ve "üç dilin mütercimi Yusuf Hammer" olarak ismini kazıtmıştır.[21] Ünlü şarkiyatçı 23 Kasım 1856'de Viyana'daki Aziz Stephan katedralindeki törenden sonra Viyana'ya yakın olan Klosterneuburg hristiyan mezarlığına (Friedhof Weidling) defnedilmiştir.[22]

Kitaplar

Der Divan von Mohammed Schemsed-din Hafis. Aus dem Persischen zum ersten Mal ganz übersetzt. Stuttgart: Cotta, 1812-1813

Geschichte Wassaf's. Persisch herausgegeben und deutsch übersetzt von Hammer-Purgstall, Wien, Österreichischen Akademie der Wissenschaften, 2010-2012. (Sibylle Wentker tarafından yeniden basılmıştır)

Im Orient: ein Märchen lebt; mit Texten aus 1001 Nacht. (Editör J. Scheibner), München,1999.

O Kind! Die berühmte ethische Abhandlung Ghasali's, Wien, 1838.

Rumeli und Bosna geographisch beschrieben von Mustafa Ben Abdallah Hadschi Halfa. Aus dem Türkischen übersetzt, Wien, 1812

Der Tausend und Eine Nacht noch nicht übersetzte Märchen, Erzählungen und Anekdoten. Zum ersten Male aus dem Arabischen ins Französische und aus dem Französischen ins Deutsche übertragen, 3 C., Stuttgar-Tübingen, Cotta,1823.

Ancient alphabets and hierogylphic characters explained: with an account of the Egyptian priests, their classes, initiation and sacrifices, in the Arabic language by Ahmad Bin Abubekr Wahshih and in English by J. Hammer, London, 1806.

---

17 Detaylı bilgi için bknz: Beydilli, Kemal, "Fundgruben des Orients", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. Ek-1, 2016, s. 457-460.

18 İsmailoğlu-Kacır, agm, s. 146f.

19 Tomenendal, K., s. 65.

20 Wentker,S., agm, s. 5

21 Ortaylı, İ., agm, s. 494

22 Graz Üniversitesi'nin Hammer-Purgstall için hazırlamış olduğu için geniş çaplı bir proje: http://gams.uni-graz.at/archive/objects/o:hpe.band1-1/methods/sdef:PDF/get, 29.08.2021, 15:37, p. 17

Ansprache des Hofraths Frhr. Hammer-Purgstall bei der Aufstellung seines Porträts in der k. k. orientalischen Akademie. Wien, 1855.

Constantinopolis und der Bosporus, örtliche und geschichtlich beschrieben. Mit 120 griechischen, lateinischen, arabischen, persischen und türkischen Inschriften, 2 Plänen und Register, 2 C., Pest: Hartleben, 1822.

Das arabische Hohe Lied der Liebe. Das ist Ibn Fárids Táijet in Text und Übersetzung, *k. k. Orientalischen Akademie*, Wien, 1854.

Des osmanischen Reichs Staatsverfassung und Staatsverwaltung, 2 C., Wien, 1815.

Die Befreyung von Akri. Ein historisches Gedicht mit Noten aus vollgültigen Quellen, Wien, 1799.

Geschichte des osmanischen Reiches, 10 C., Pest, 1827-1833.

Makaleler

"Auszug eines Briefes des Herrn Kollegienassessors Seezen an Herrn von Hammer", *FdO 1*, 1809, s. 43-75

"Beschreibung der Insel Dschava aus dem ersten Bande der Geschichte Wassafs", *FdO 6*, 1818, s. 440-441.

"Al-Manah. Ein arabisches Neujahrsgeschenk. 1. Der Nil. 2. Die Palme. 3. Die Cypresse. 4. Die Sterne. 5. Die Pyramiden. 6. Die Sfinx. 7. Der Beduine", Cotta's Morgenblatt für die gebildeten Stände, 5, 1811, s.125-126, s. 149-150, s. 173-174, s. 581-583, s. 765-766, s. 845-847, s. 917-918.

"Das Licht. Nach dem Koran", *Aglaja. Ein Taschenbuch für das Jahr 1827,* Wien: Wallishausser, 1827. s. 112.

"Die Abenteuer Dschebeles, des Sohnes Eihems des letzten Königs von Ghasan", *Österreichische Zeitschrift für Geschichts- und Staatskunde* 2,1, 1836, s. 73-75, 77-78.

"Die praktischen Gesetzwissenschaften oder praktische Vervollkommnungslehre al-'ulūm aš-šar'īya al-amalīya", *Encyclopädische Übersicht der Wissenschaften des Orients*, Leipzig, 1804. s. 683-696.

"Die Schriftwissenschaften 'ulūm ḫaṭṭīya oder die Schreibekunst 'ulūm al-ḫaṭṭ", Encyclopädische Übersicht der Wissenschaften des Orients, Leipzig, 1804, s. 197-217.

"Die theoretischen Gesetz-, d.i. Religions- und Rechtswissenschaften al-'ulūm aš-šar'īya an-naẓarīya oder Rechtlehre und Theologie", Encyclopädische Übersicht der Wissenschaften des Orients, 1804, s. 219-263.

"*Die Wortwissenschaften 'ulūm al-lafẓīya oder die Philologie 'ilm al-adab"*, Encyclopädische Übersicht der Wissenschaften des Orients, Leipzig, 1804, s. 219-263.

"Extracts from the Mohi't, That is the Ocean, a Turkish Work on Navigation in the Indian Sea", *The Journal of the Asiatic Society of Bengal 3*,1834, s. 545-553

"Hadschi Chalfas Leben. Eine Autobiographie", *Encyclopädische Übersicht der Wissenschaften des Orients,* Leipzig, 1804, s. 3-15.

"Mohammed., Sohns Abdallah, Hölle und Himmel, oder Islams Lehre von den letzten Dingen, nach den Überlieferungen des Propheten", Rosenöl. C. 1. Stuttgart, 1813, s. 300-335

"Türkische Gesandtschaftsberichte", Archiv für Geographie, Historie, Staats und Kriegskunst 13 1822, s. 257-259.

"Von den zwei Gesandtschaften Mohammed an Kaiser Heraklius", Österreichische Zeitschrift für Geschichts- und Staatskunde 3, 1836, s. 45-47

"Proben einer metrischen und gereimten Übersetzung des Corans", Der neue teutsche Merkur 2 1807, s. 77-81;

"Abhandlung über den Einfluß des Mohammedanismus in den ersten drei Jahrhunderten der Hegira", FdO 1, 1809.

"Abhandlung über die Siegel der Araber, Perser und Türken", *Vorgetragen am 9. März 1848,* Denkschriften der k. Akademie der Wissenschaften in Wien, 1850, s.1-36.

"Abhandlung über die Verfertigung und den Gebrauch von Bogen und Pfeil bei den Arabern und Türken", SB KAW 6, 1851, s. 239, 278.

"Ägypten und Syrien", WJL 103, 1843, s. 1-68.

"Ägypten", WJL 56, 1831, s. 1-67.

"Arabische Geschichte", WJL 84, 1838, s.128-191.

"Arabisches Sprichwort", Aurora, 1851, s. 134.

"Arabisches Sprichwort. Wissen's mehr als Zwei, ist's Geheimniß vorbei", Huldigung den Frauen, 1826, s. 241.

"Astronomisches Gespräch um die Herbst Tag- und Nachtgleiche zwischen einem Griechen und einem Araber", *Archiv für Geographie, Historie, Staats- und Kriegskunst* 7, 1816, s. 579-582.

"Auf den Tod Sir Willian Jones", *Der neue teutsche Merkur* 2, 1796, s. 380-382.

"Auszug eines Schreibens des Herrn Bellino an Herrn von Hammer", *Bagdad den 16. Mai 1816, FdO* 5, 1816, s. 45-48.

"Auszüge aus den beiden arabischen Werken Atwakos-seheb d.i. die goldenen Halsbänder, und Atbakos-seheb d.i. die goldenen Scheiben", *FdO* 6,1818, s. 240-251.

"Auszüge aus der mündlichen Überlieferung Mohammeds", *FdO* 1, 1809, s. 144-188.

"Auszüge aus Saalebi's Buche der Stützen des sich Beziehungen und dessen, worauf es sich bezieht", *ZDMG* 5, 1851, s.179-194.

"Avicenna's Gedicht: An die Seele", *Wiener Zeitschrift für Literatur*, 1837.

"Beitrag zur Geschichte der Luftsteine, aus türkischen und arabischen Werken", *FdO* 4, 1814, s. 277-298.

"Beiträge zur Geschichte der orientalischen Musik. 1. Aus der Universalgeschichte Aini's. 2. Aus dem politisch-historischem Werke Ibn Chaldun's, IV. Hauptstück, Par. 30", *FdO* 4, 1814, s. 383-388.

"Bericht über die in den letzten Jahren 1845, 46, 47 und 48 zu Constantinopel gedruckten und lithographierten Werke", SB KAW 2, 1849, s. 126-137, 174-182, 251-261, 266-275, 301-315.

"Bericht über Dieterici's Kommentar des Ibn Akil zur Elfije Ibn Malik's", SB KAW 5, 1850, s. 802-806.

"Bericht über einen Brief Sprengers bez. einer Biographie Mohammeds", SB KAW 5, 1850, s. 799-802.

"Bericht über Reinauds französische Übersetzung von Abulfedas Geographie", SB KAW 3, 1849, s. 59-75.

"Berichtigung der orientalischen Namen Schiltberger's", Denkschriften der Akademie der Wissenschaften zu München 9, 1823-24, s. 217-232.

"Blumen asiatischer Dichtkunst", Der neue teutsche Merkur 3, 1796, s. 3-28.

"Blumen persischer und arabischer Dichtkunst", Apollo 3, 1797, s. 317-328.

"Constantinopel und Ägypten", WJL 74, 1836, s. 1-102.

"Das alte Ägypten", WJL 82, 1838, s. 1-48.

"Das Kamel", Denkschriften der Kais. Akademie der Wissenschaften in Wien. Phil.-hist. Kl. 6 1855, s. 1-84.

"Das Lob von Damaskus und seinem paradiesischen Thale", Aurora, Taschenbuch für das Jahr 1844.

"Das Lobgedicht Caab Ben Soheirs. Aus dem Arabischen", *Selam. Ein Almanach für die Freunde des Mannigfaltigen*, Wien, 1816, s. 359-365.

"Das Pferd bei den Arabern", Denkschriften der kaiserlichen Akademie der Wissenschaften. Phil.-hist., C. 6, 1855, s. 211-306.

"Der Abend nach morgenländischen Dichtern", *Huldigung den Frauen. Ein neues Taschenbuch*, 1834, s. 260-264.

"Der Islam und Mohammed", *WJL*, 68, 1834, s. 1-51.

"Der Mittag nach östlichen Dichtern", *Huldigung der Frauen,* Ein neues Taschenbuch, 1833, s. 148-153.

"Der Morgen. (Nach östlichen Dichtern.)", Huldigung der Frauen. Ein neues Taschenbuch 1832, s. 253-256.

"Description topographique et statistique de la ville de Khambaligh (Pékin), extraite du Djamii-Ettavarikh, c'est-à-dire collection d'histooires de Rechid-Eddin", *Bulletin de la Société de Géographie,* 15, 1831, s. 265-273.

Prof. Dr. Friedrich Kraelitz Edler von Greifenhorst

(1876-1932)

Friedrich Kraelitz Edler von Greifenhorst (1876-1932) soylu bir ailenin oğlu olarak 12 Temmuz 1876 tarihinde Viyana'da[23] dünyaya gelmiştir.[24] 1895-1899 yılları arasında Viyana Üniversitesinde Hukuk Fakültesi öğrenimini görmüş, aynı zamanda şarkiyat derslerine de katılmıştır. Nihayet hukuktan mezun olunca kendisini tamamen şarkiyat alanına vermiştir.[25] Alanında uzman ve çok değerli Viyanalı Şarkiyatçılardan, Max Bittner, D. H. V. Müller, A. Haffner ve J. V. Karabacek Türkçe, Farsça, Ermenice, Arapça, tarih ve paleografya dersleri almıştır. 23 Haziran 1904'te "Die Türkischen Elemente im Neupersichen" (Farsça'daki Türkçe Öğeler) teziyle doktor unvanını almıştır.[26] 1903-1913 çeşitli görevlerde bulunmuştur. Eğitim sürecinde Doğu Dilleri Şarkiyat Akademisinde (*Kaiserlich-Königliche Orientalische Akademie zu Wien*) dersler vermiş, daha sonrasında Saray kütüphanesinde (bugünkü Avusturya Millî Kütüphanesi '*Natiaonalbibliothek*') fahri olarak görev yapmış, 1911'de ise Dışişleri Bakanlığında tercümanlık alanında görev yapmıştır.[27] 1913 yılında Viyana Üniversitesinde Privatdozent olarak Türk-Tatar dillerinde ders vermeye başlamış[28], 31 Ağustos 1923 yılından itibaren de ordinaryüs Profesör olmaya hak kazanmıştır ve kayıtlara Viyana üniversitesi Türkoloji bölümünün ilk kadrolu profesörü olarak geçmiştir.[29] Bir sene sonra da Türk ve Tatar Tarihi, dili ve Edebiyatı alanında profesör unvanı almıştır.[30] Kraelitz ayrıca Osmanlı tarihi araştırmalarını yayımlamak için "Osmanlı Tarihi üzerine Bildiriler" (*Mitteilungen zur Osmanischen Geschichte)* adlı bir dergi kurmuş, Fatih Sultan Mehmet'in teşkilat kanunnamesi gibi önemli makaleler yayımlamış, ancak dergi

[23] M. Köhbach, "Friedrich Kraelitz Edler von Greifenhorst" in: *Turkish Studies Association Bulletin,* Vol. 3, No. 2, 1979, s. 14

[24] H. Görgün, "Friedrich Kraelitz Edler von Greifenhorst", DİA, C. 26, 2002, s.287

[25] M. Köhbach, agm, s. 14.

[26] M. Köhbach, agm, s. 14.

[27] M. Köhbach, agm, s. 14; H. Görgün, agm, s. 287.

[28] W. Bihl, agm, s. 95.

[29] C. Römer, "Die Turkologie in der WZKM", *Der ganze Orient: Zur Geschichte der orientalischen Fächer am Beipiel einer internationalen orientalischen Zeitschrift: Die Wiener Zeitschrift für die Kunde des Morgenlandes* (WYKM), 2010, s. 30.

[30] W. Bihl, agm, s. 96.

uzun süre çıkamamıştır[31]. Ders verdiği yaklaşık 17 sene süresince Türk dili grameri, Azerbaycan dili gibi birçok dersi yürütmüş, Osmanlı vesikaları üzerine önemli çalışmalar da yapmıştır[32]. Osmanlı diplomatikasının öncülerinden sayılır.[33]

Kitaplar

Aus dem Osmanenreiche. Viyana, 1916.

Bericht über den Zug des Gross-botschafters Ibrahim pascha nach Wien im Jahre 1719. Viyana, Hölder, 1908.

Corollarien zu F. Miklosich "Die türkischen Elemente in den südost- und osteuropäischen Sprachen (Griechisch, Albanisch, Rumunisch, Bulgarisch, Serbisch, Kleinrussisch, Großrussisch, Polnisch 1884-1890)" Viyana, 1911.

"Die Ungültigkeitserklärung der Pariser und Berliner Vertrages durch die osmanische Regierung", ÖMO XLIII, 1917.

Die Verfassungsgesetze des Osmanischen Reiches, Forschungsinstitut für Osten und Orient, Viyana, 1919.

Mitteilungen zur osmanischen Geschichte, 1921-1926, Osnabrück, 1972.

Osmanische Urkunden in türkischer Sprache aus der zweiten Hälfte des 15. Jahrhunderts. Ein Beitrag zur osmanischen Diplomatie, Viyana, 1921.

Studien zur osmanischen Urkundenlehre, Viyana, 1926.

Makaleler

"Aufforderungs-und Kontributionsschreiben des Tatarenhans Murād Giraj vom Jahre 1683 an Wr. Neustadt", in: *Mitteilungen zur Osmanischen Geschichte 1*, (1921-22), s. 223-231.

"Ein Beitrag zur kasan-tatarischen Volksliteratur", *WZKM 37*, 1930, s. 48-63.

"Einige orientalische Quellenwerke zur Geschichte der Stadt Brussa", *Mitteilungen zur Osmanischen Geschichte",* 2, 1923-26, s. 166.

"Das Bildungssuffix si, sü, su, sy, bezw. isi, etc., im Türkischen", *WZKM 29*, 1915, s. 511-513.

"Das Fetwa über den heiligen Krieg", *ÖMO 41*, 1915, s. 19-21.

"Der Islam*", Wissenschaft und Kultur,* 2, 1929, s. 207-219.

[31] M. Köhbach, agm, s. 14, H. Görgün, agm, s.287.
[32] D. Dursun, "Avusturya, İslam Araştırmaları". DİA. C 4, 1991, s. 181.
[33] W. Bihl, agm, s. 96.

“Der osmanische Historiker Ibrâhîm Pečewi*”, Der Islam 8*, 1918, s. 252-260.

“Die arabischen, persischen und türkischen Wörter im Buch gegen die Mohammedaner des Gregor von Tat‘ew”, *Handes amsorya* 41,1927, s. 771-778.

“Ḳānūnnāme Sultan Meḥmeds des Eroberers. Nach der einzigen Handschrift”, *Mitteilungen zur Osmanischen Geschichte”* 1, 1921-22, s. 13-48.

“Kulturhistorische Streiflicher aus der Glanzperiode des Osmanischen Reiches”, *Mitteilungen des Vereins für Geschichte der Stadt Wien IX-X,* 1929.

“Legalisierungsformeln in Abschriften osmanischer kaiserlicher Erlässe und Handschreiben”, *Mitteilungen zur Osmanischen Geschichte 2*, 1923-26, s. 137-146.

“Parlamentarische und verfassungsrechtliche Ausdrücke im Osmanisch-Türkischen”, Vienna *Oriental Journal 24*, 1910, s. 94-102.

“Sprachprobe eines armenisch-tatarischen Dialektes in Polen”, *Vienna Oriental Journal 26*, 1912, s. 307-324.

“Studien zum Armenisch-Türkischen / Bildiri Ermeni Harfleriyle Türkçe Hakkında Araştırmalar”*, Kebikeç IV,* (Çev. Hakan Karateke), 1996, s. 13-33.

“Studien zur Lautlehre der Kasantatarischen Sprache”, *ArOr 2*, 1930, s. 442-459.

“Türkische Etymologien”, *Vienna Oriental Journal* 27, 1913, s. 130-133.

“Zu osmanischtürkisch MAWNH”, *Vienna Oriental Journal 27*, 1913, s. 133-134.

“Zum Worte LZZ in türkischen Urkunden*”, Der Islam 8*, 1918, s. 139-140.

“Zur Etymologie des türkischen Zahlwortes ‘iki zwei*”, WZKM 36*, 1929, s. 239-241.

“Zur Gemination in Azerbaidžanisch-Türkischen”, *WZKM 29*, 1915, s. 510-511.

“Abdurrahmān Šeref Efendi”, *Mitteilungen zur Osmanischen Geschichte 2*, 1923-26, s. 333-334.

“Die Ṭugra der osmanischen Prinzen”, *Mitteilungen zur Osmanischen Geschichte 1*, 1921-22, s.167-170.

“Einleitung”, *Mitteilungen zur Osmanischen Geschichte* 1, 1921-22, s. 1-12. [Anmerkungen über islamische Sammlungen und Studien in Österreich.]

“Studien zur osmanischen Urkundenlehre”, *Mitteilungen zur Osmanischen Geschichte 2*, 1923-26, s. 257-268.

Prof Dr. Herbert Jansky

(1898-1981)

Herbert Jansky, batı dillerinin yanı sıra Türkçe, Arapça, Farsça, İbranice, Rusça, Yunanca bilen bir Türkolog ve tarihçidir.[34] 25 Haziran 1898'de Viyana doğup eğitim hayatını da yine Viyana'da tamamlamıştır. Daha lise çağlarında doğu dilleri ve şarkiyat alanına büyük ilgi duymuş Doğu Dilleri Öğretim Kurumuna kaydını yaptırmıştır (K. Und K. Öffentliche Lehranstalt für orientalische Sprachen).[35]Sonra nihayet Viyana Üniversitesi Şarkiyat Enstitüsüne kaydını yaptırmış ve burada 1917-1922 yıllarında öğrenim görmüş, F. V. Kraelitz- Greifenhorst, R. Greyer, W. Czernak ve A. Grohmann gibi değerli hocalardan ders almıştır. Birinci Dünya Savaşının getirdiği zorluklarla birlikte yeni ve iyi gelir sağlayacak bir bölüme kayıt yaptırması gerekip Viyana Üniversitesinde 1921-1923 Hukuk Fakültesi ve Ticaret Yüksek Okulunda okudu.[36] Doktorasını *"Die Eroberung Syriens durch Sultan Selim I."*(Suriyenin Sultan Selim tarafından fethi) başlıklı tezle almış,[37]1933'te ise Viyana Üniversitesi Türkoloji alanında doçent olmuştur.[38] 1940'ta profesör unvanını alan Jansky 1968'de bu görevinden çekilmiştir.[39] Öğretim üyesi olması dışında birçok farklı görevlerde de bulunmuştur. 1940-1944 yılları arasında Viyana'daki Askeri istihbarat Dairesi'nde özel müşavirlik ve Tercümanlık Okulunda Türkçe, Arapça, Farsça, Rusça ve Yunanca hocalığı yapmıştır.[40] 1962'de Jansky'nin girişimiyle kurulan Hammer Purgstall Cemiyetinin Şarkiyat Akademisine (*Orient Akademie der Hammer-Purgstall Gesellschaft*) müdürü olarak getirilmiştir[41]. Bilhassa Türk diyalektleri ile ilgili önemli çalışmalar yapmış Jansky'nin en çok bilinen eserleri *"Lehrbuch der türkischen Sprache"* ve *"Deutsch-türkisches Wörterbuch*"tur.[42]

Kitaplar

Die Eroberung Syriens durch Sultan Selim I. (Doktora tezi, 1922).

Gesänge russischer Kriegsgefangener: Krimtatarische Gesänge (Wien- Leipzig 1930).

Gesänge russischer Kriegsgefangener. Baschkirdische Gesänge (Wien- Leipzig 1939). (Rus Savaş Esirinden Başkurt Türküleri)

Die Türken im Donauraum (Wien 1939).

Lehrbuch der türkisehen Sprache (Leipzig 1943)

34 N. Yüce, agm, s. 570.
35 A. C. Schaendlinger, "Herbert Jansky", *Wiener Zeitschrift für die Kunde des Morgenlandes*, Vol. 74, 1982, s. 11.
36 N. Yüce, agm, s. 569.
37 A. C. Schaendlinger, agm, s. 11.
38 W. Bihl, agm, s. 124.
39 A. C. Schaendlinger, agm, s. 12.
40 N. Yüce, agm, s. 570.
41 W. Bihl, agm, s. 125; A. C. Schaendlinger, agm, s. 12.
42 W. Bihl, agm, s. 125.

Volksgesänge von Völker Russlands: Kazantatarische, mischärische, westsibirisch-tatarische, nogaitatarische, turkmenische, kirgisische und tscherkessisch- tatarische Gesänge (Wien 1952).

Deutsch- türkisches Wörter- buch (Wiesbaden 1961). (Almanca Türkçe Sözlük)

Prof. Dr. Herbert Wilhelm Duda

(1900-1975)

"16 Şubat 1975 yılında Avusturya üniversitelerininen iyi hocalarından birini kaybetti"[43] diyor Heinz Wilhelm Herbert Wilhelm Duda için. Görme yeteneğini erken yaşta kaybetmesi ve ağır hastalığı sonucu vefat eden Duda Avusturyalı şarkiyatçı, Türk tarihi ve edebiyatı uzmanı[44] ve Osmanisttir.[45] Türkoloji alanı dışında İslam Bilimleri (Islamwissenschaft) alanında araştırmalar yapmış ve özellikle Farsça'ya yoğunlaşmıştır[46] Avusturyanın Linz an der Donau eyaletinde 18 Ocak 1900 doğmuş, lise eğitimini Prag'da tamamlamıştır. 1. Dünya savaşında Osmanlı ordusu bilhassa halkıyla teması sebebiyle Türk İslam medeniyetiyle tanışma fırsatı bulup büyük ilgi duymuş ve Prag'da başlamak üzere birçok şehir ve üniversitede çeşitli saygın hocalardan ders almıştır. Savaş sonunda Deutsche Karls. Universität'te Max Grünert'ten ders almış, sonrasında Viyana'ya geçip Viyana Üniversitesinde yukarıda da adı geçen Friedrich Edler von Kraelitz-Greifenhorst'un tedrisatından geçmiştir. Sonrasında Almanya Leipzig'te Richard Hartmann ve August Fischer'den ders almış ve burada doktorasını tamamlamıştır[47]Saygın hocalardan Jean Deny ile bazı çalışmalar yapıp Paris'te Ecole Nationale des Langues Orientales Vivantes'ten de diploma almıştır.[48]

Duda'nın akademik kariyeri ilk olarak 1932 Almanya Leipzig Üniversitesi'nde doçent olarak başlamıştır. 1936'da kadrosuz profosörlüğe tayin edip sonrasında Sofya Üniversitesine misafir öğretim üyesi olarak girmiş ve burada Alman Kültür Enstitüsünü yönetmiştir.[49]Duda bunların yanı sıra birçok yayın ve enstitülerde aktif görevler almıştır. Deutsch Morgenländisches Gesellschaft´ta onur üyesi, Avusturya Bilimler Akademisi (Österreichische Akademie der Wissenschaften) ve Türk Dil Kurumunun üyesiydi[50] 1948'te Avusturya Yüksekokullar Dergisini

43 W. Heinz, agm, s. 1.
44 S. Eyice, agm, s. 544.
45 W. Heinz, agm, s. 1.
46 W. Heinz, agm, s. 1.
47 W. Heinz, agm, s. 1.
48 Gy. Káldy-Nagy, agm, s. 133.
49 S. Eyice, agm, s. 544.
50 W. Heinz, agm, s. 3.

(Österreichische Hochschulzeitung) kurdu ve burada da yazılarını yayımlamaya devam etti[51]

Osmanist olan Duda modern Türkçe'ye ve Türk edebiyatına da ilgisi hocası Richard Hartman ile artmış ve Yakup Kadri'nin bazı öykülerini (Eine Weibergrschichte und andere Novellen, İstanbul, 1929) Almanca'ya çevirmiştir. Henüz yeni tanınma aşamasında olan Yakup Kadri'yi Avrupalılara tanıtmasıyla da büyük hizmet sağlamıştır.[52]

Gerek öğrencileri ve çalışma arkadaşları tarafından çok sevilen Herbert Wilhelm Duda için yukarıda da adı geçen süreli yayınlardan "Die Wiener Zeitschrift für die Kunde des Morgenlandes'te ona 60. Yaş armağan kitabı olarak yayımlanmıştır. 1946 yılında WZKM süreli yayınında hocası Greifenhorst'tan sonra editörlüğü üstlenmiştir. [53]1970 yılına kadar çalıştığı Viyana Üniversitesinden 1970 yılında emekli olmuş ve çeşitli rahatsızlıkları sebebiyle Pfaffetschlag kasabasında bulunan evinde 16 Şubat 1975 tarihinde vefat etmiştir. [54]

175'e yakın eser veren Duda[55] 1970 yılında kadar 1919-1969 yılları arasında yazmış olduğu tüm makale, çeviri, kitap ve diğer eserlerini topluca yayımlamıştır[56].

Kitaplar

Zypressenrauschen. Skizzen aus dem Orient, Prag, 1919

(Edit. Ve Çev.), *Die Seltschukengeschichte des Ibn Bībī*. Kopenhagen, Munksgaard, 1959.

Die Protokollbücher des Kadiamtes Sofia. Bearbeitet von Galab D. Galabov, München, 1960.

(Edit.), *Fasl-i-Ferhat. Türkisches Schattenspiel*, İstanbul, 1931.

Das neue türkische Umsatzsteuergesetz, aus dem Türkischen übertragen. Konstantinopel, 1927.

Duda, Herbert W, *Meine Schriften 1919-1969*, Wien, 1970.

Makaleler

"Ahmed Haschim: Die Wüste", *Bustan* 4/5, 1963/64, s.36.

"Nāsir-e Khosrou: Der Adler", *Bustan* 11-12, 1970/71, s. 18-20.

"Ahmed Haschim, ein türkischer Dichter der Gegenwart", *WI* 11, 1928, s. 200-244

"Altaistik und Turkologie", *WZKM* 52, 1955, s. 326-345.

"Arbeitsbericht über das Urkundenwerk Osmanica", *Mitteilungen des Deutschen Wissenschaftlichen Institutes in Sofia* 1, 1943).

"Balkantürkische Studien", *JAOS* 69, 1949, s. 174

[51] S. Eyice, agm, s. 544.
[52] Gy. Káldy-Nagy, agm, s. 133.
[53] C. Römer, agm, s. 31.
[54] S. Eyice, agm, s. 544.
[55] W. Heinz, agm, s. 2.
[56] W. Duda, Herbert, *Meine Schriften 1919-1969*, Wien, 1970.

"Baša-Beše", *Festschrift für Wilhelm Eilers*, Wiesbaden, 1966, s. 159-164.

"Bei Sādeq Tschūbak", *Bustan* 3, 1962, s. 14-16.

"Das Druckwesen in der Türkei", *Gutenberg-Jahrbuch (1935)*, s. 226-242.

"Das persische Passionsspiel", *ZMR* 49, 1934, s. 97-114.

"Das romantische Liebesepos der Perser", *Chronik des Wiener Goethe-Vereins* 52/53, s.1949.

"Das Theater in der Türkei", *Stimmen aus dem Südosten* 9/10, 1938, s. 1-7.

"Das türkische Theater", *Das Atlantisbuch des Theaters*, Freiburg, 1966, s. 842-850.

"Das türkische Volkstheater", *Bustan* 2, 1961, s. 11-20.

"Das Vermächtnis Hammer-Purgstalls", *Bustan* 1,1960, s. 5-6.

"Der Männerbund der türkischen Glaubenskämpfer", *Grazer und Münchener balkanologische Studien*, München, 1967, s. 16-27.

"Die ersten Friedensfühler der Pforte nach der Eroberung von Belgrad im Jahre 1717", *Festschrift Richard Hartmann*, Berlin, 1952, s. 263-272.

"Die Gesundung der türkischen Sprachreform", *Der Islam* 26, 1942, s. 77-100.

Duda, Herbert W.: Die neue Lateinschrift der Türkei. I. Historisches. In: OLZ 33 (1929), 441-453; II. Linguistisches. In: OLZ 33 (1930), 399-413.

"Die neue Türkei", *Die Badische Schule* 3/12, 1936, s. 297ff.

"Die osmanischen Staatsschreiben des königlichen Reichsarchivs zu Kopenhagen", *Mitteilungen des Instituts für Österreichische Geschichtsschreibung* 58, 1950, s. 136-158.

Dr. Richard Franz Kreutel

(1916-1981)

2 Mayıs 1916'da Viyana'da 1. Dünya Savaşı sonrasında ekonomik krizin en hissedilir olduğu dönemde dünyaya gelmiştir.[57] Eğitim ve Öğretiminin tamamını memleketi Viyana'da tamamlamıştır.[58] Viyana Üniversitesinde Filoloji ve Beden Eğitimi[59] ve üçüncü anadal olarak da Latince ve Yunanca öğretmenliği

[57] K. Teply, "Richard F. Kreutel (1916–1981)", *Der Islam. Zeitschrift für Geschichte und Kultur des Islamischen Orients*, Band 59, Heft 2, 1982, s. 191.

[58] A. C. Schaendlinger, "Richard F. Kreutel (1916-1981)", *Archiv für Orientforschung*, Bd. 28 1981/1982, s. 280.

[59] K. Teply, agm, s. 191.

okumuştur.[60] Ayriyyeten üniversite yıllarında kendi kendine çep harçlığıyla satın aldığı Türkçe dilbilgisi kitaplarıyla[61]Türkçe öğrenmiştir.[62]

2. Dünya savaşına aktif katıldı, Balkanlarda Türkiye radyosu dinleme görevi verildi. Ülkesine döndükten sonra Osmanlı araştırmalarına yöneldi ve böylelikle Viyana Üniversitesinde Türkoloji ve İslam Bilimleri okumuştur.[63]

1948' de doktor ünvanını "Evliya Çelebinin anlatısıyla Kara Mehmet Paşa'nın Viyana Seferi" [Ewlija Celebis Bericht über die Botsehaftsreise des Qara Mehmed Pascha nach Wien (1665)] başlıklı teziyle aldı. Doktoradan sonra on yıl, 1957 yılına kadar, Viyana Üniversitesi'ne bağlı Şarkiyat Enstitüsünde (Orientalisches lnstitut) asistanlık yaptı;[64] Geçim zorlukları ve başka nedenlerle çok sevdiği Viyana Üniversitesindeki işini bırakıp Latince ve Yunanca öğretmenliğine geçiş yaptı.

Schaedling, Kreutel'in Türkoloji ve Osmanistik alanın en iyi temsilcilerinden sayıldığını, *Osmanische Geschichtschreiber* eserindeki Osmanlı Türkçesinden çevirileri ve çevirirken de dile ve o medeniyete yönelik nüansları da beraberinde nakletme yeteneğiyle şimdiki Osmanlı Tarihi yazımındaki bilgiyi ona borçlu olunduğunu kaydediyor.[65]

1959 yılında gönderildiği Kabil'de[66] 29 Ekim 1981'de geçirdiği bir kalp krizi sonucu öldü.[67]Ölümünden bir yıl önce bilim ve sanat alanındaki çalışmalarından dolayı "Viyana şeref madalyası" ödülüne layık görüldü.[68]

Kitaplar

Leben und Abenteuer des Dolmetschers ʿOsmān Aġa: Eine türkische Autobiographie aus der Zeit der großen Kriege gegen Österreich, Bonn, 1954.

Kara Mustafa vor Wien: Das Tagebuch der Belagerung Wiens, verfasst vom Zeremonienmeister der Hohen Pforte, Graz-Wien-Köln 1955, 1960, 1966; München, 1967, 1976.

Im Reiche des Goldenen Apfels: Des türkischen Weltenbummlers Evliyâ Çelebi denkwürdige Reise in das Giaurenland und in die Stadt und Festung Wien anno 1665, Graz-Wien-Köln, 1957, 1963.

Vom Hirtenzelt zur Hohen Pforte. Frühzeit und Aufstieg des Osmanenreiches nach der Chronik "Denkwürdigkeiten und Zeitläufte des Hauses ʿOsman" vom Derwisch Ahmed, genannt ʿAşik-Paşa-Sohn, Graz-Wien-Köln, 1959, 1971.

Osmanisch-türkische Chrestomathie, Wiesbaden, 1965.

60 A. C. Schaedlinger, agm, s. 280.
61 K. Teply, agm, s. 191.
62 H. Görgün, "Kreutel, Richard Franz", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. 26, s. 291.
63 H. Görgün, agm, s. 292.
64 H. Görgün, agm, s. 292.
65 A. C. Schaedlinger, agm, s. 280.
66 A. C. Schaedlinger, agm, s. 280.
67 K. Teply, agm, s. 191.
68 H. Görgün, agm, s. 292.

Zwischen Paschas und Generälen: Bericht des ʿOs̱mān Aġa aus Temeschwar über die Höhepunkte seines Wirkens als Diwandolmetscher und Diplomat, Graz-Wien-Köln, 1966

Leben und Taten der türkischer Kaiser: Die anonyme vulgärgriechische Chronik Codex Barberinianus Graecus 111, Graz-Wien-Köln, 1971.

Der fromme Sultan Bayezid: Die Geschichte seiner Herrschaft (1481-1512) nach den altosmanischen Chroniken des Oruç und des Anonymus Hanivaldanus, Graz-Wien-Köln, 1978

Die Autobiographie des Dolmetschers ʿOsmān Aġa aus Temeschwar, Cambridge, 1980.

Der Löwe von Temeschwar: Erinnerungen an Caʿfer Pascha den Älteren, aufgezeichnet von seinem Siegelbewahrer ʿAlî, Graz-Wien-Köln, 1981.

Makaleler

"Beiträge zur Textinterpretation der Menâqyb-y Sulṭan Bâjezid Hân b. Meḥmed Hân", *Der Islam* 47, 1971, s. 278-285.

"Der Schädel des Kara Mustafa Pascha.", *JbVGStW* 32/3, 1967, s. 63-77.

"Die Schriften des Dolmetschers 'Osmān Aġa aus Temeschwar", *Festschrift Otto Spies*, Wiesbaden, 1967, s. 434-443.

"Ein Kirchenraub in Selānik", *WZKM* 69, 1977, s. 73-90.

"Ein zeitgenössischer türkischer Plan zur zweiten Belagerung Wiens", *WZKM* 52, 1953, s. 212-228.

"Ewlijā Čelebīs Bericht über die türkische Großbotschaft des Jahres 1665 in Wien. Ein Vergleich mit zeitgenössischen türkischen und österreichischen Quellen", *WZKM* 51, 1950, s. 188-242.

"Kara Mustafas Feldzug gegen Wien. Nach dem Tagebuch des Pfortendolmetschers A. Mavrokordátos", *JbVGStW* 27, 1971, s. 47-82.

"Neues zur Evliyā-Çelebī-Forschung", *Der Islam* 48, 1972, s. 269-279.

"Osmanische Berichte über Ḳara Muṣṭafās Feldzug gegen Wien", *WI* 12, 1969, s. 196-227.

Prof. Dr. Andreas Tietze

(1914-2003)

Birçok öğrencisi ve arkadaşları tarafından zekası, engin bilgisi ve samimiyeti ile bilinen ve tanınan, kitap kurdu olması yanı sıra çeşitli spor aktivitelerinden de geri kalmayan Andreas

Tietze, 26 Nisan 1914 yılında başkent Viyana'da dünyaya gelmiştir.[69] Bürokrat ve aynı zamanda sanat tarihi profesörü bir baba ve yine sanat tarihi araştırmacısı bir annenin oğlu olan Tietze, henüz gençlik yıllarında birçok dile, İngilizce'ye, Yunanca, Fransızca ve Rusça'ya[70] hâkimiyeti ve bilime ilgisini göstermiştir.[71] Dil öğrenmeye ilgisini üniversite yıllarında da kaybetmemiştir. 1932-1937 yılları arasında Viyana Üniversitesi'nde tarih bölümünde okumuş, Doğu Dilleri okulunda ise Türkçe, Farsça ve Arapça öğrenmiştir: Aynı zamanda tarihçi olan Tietze, bu dillerin Balkan dilleri yanı sıra, Güney Avrupa tarihini anlama ve doğru tarih yazımında önemini göz ardı etmemiştir.[72]

O zamanın siyasi olayları Yahudi asıllı olan Tietze için kolay olmayacağı, sadece kariyeri değil, hayati tehlikesi olabileceği için[73]1935 tarihinde ilk defa ziyaret ettiği Türkiye'ye doğru zamanda doğru bir karar alarak 1937 yılında yerleşmiştir.[74]

Tietze, Boğaziçi ve Selçuk Üniversitesi fahri doktorluk ünvanı, birçok kuruluşun da onursal üyesi, Avusturya Bilimler Akademisi, Türk Tarih Kurumu, TÜBA gibi kurumların onur veya şeref üyesi idi[75]. Adına armağan kitaplar da yayımlanmıştır:[76] Geniş çaplı bir bibliyografya olan *Turkologischer Anzeiger*'in de kurucusudur.[77] Uzmanlık alanı Osmanlı tarihi, edebiyatı ve filolojisidir.[78] Viyana üniversitesinde dersler vermiş,[79]1971 yılında Türkoloji ve İslami Bilimler'de kürsü sahibi olmuştur.[80]

Viyana Üniversitesi Türkoloji Bölümüne ve çalışmalarına katkısı büyüktür. Sentaks, Türk dili, edebiyatı ve tarihi alanlarında uzmanlığını almış, bu sahada pek çok eser vermiştir. Örnek: *Grammatik und Lehrgang des Türkischen*[81], *Wörterbuch der griechischen, slavischen, arabischen und persischen Lehnwörter im Anatolischen Türkisch*[82]. Türkçe'nin diğer dillere etkisi üzerine de çalışmalar yapmıştır. Bu çalışmaları kısmen Sinolog olan Otto Ladstätter (1933-2005) ile yürütmüştür. Bilhassa zikredilmesi gereken eserlerinden biri; *Tarihi ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lügati, Sprachgechichtliches und etymologisches Wörterbuch des Türkei-Türkischen*'dir. Hayattayken 6 cilt ve indeks olarak planladığı eserini E harfine kadar yazabilmiş ve eser günümüzde TÜBA tarafından tamamlanmaktadır.[83] 23 Aralık 2003 tarihinde doğum yeri olan Viyana'da beyin kanamasından hayata veda etmiştir.

---

69 H. Anetshofer, agm, s. 148.
70 H. Anetshofer, agm, s. 148.
71 L. Johanson, agm, s. 151.
72 M. Köhbach, agm, s. X.
73 M. Köhbach, agm, s. XII.
74 I. Badauf; Suraiya Faroqhi, agm, Önsöz.
75 L. Johanson, agm, s. 151.
76 Festschrift Andreas Tietze zum 70. Geburtstag: gewidmet von seinen Freunden und Schülern, *WZKM* LXXVI, 1986; *Humanist and Scholar: Essays in Honor of Andreas Tietze*, İstanbul-Washington, 1993; *Armağan: Festschrift für Andreas Tietze*, Praha, 1994.
77 W. Bihl, agm, s. 186.
78 W. Bihl, agm, s. 213.
79 W. Bihl, agm, s. 214.
80 L. Johanson, agm, s. 152.
81 W. Bihl, agm, s. 185.
82 Türkçe Baskısı: *Anadolu Türkçesindeki Yunanca, İslavca, Arapça ve Farsça Ödünçlemeler Sözlüğü*. 1999.
83 L. Johanson, agm, s. 155.

Çalışmaları ile ilgili seçme yapılmıştır[84].

Kitaplar

Türkisches Lesebuch für Ausländer, İstanbul, 1943.

Malte Laurids Brigge'nin Notları, İstanbul, 1948.

Venedik'te Ölüm, İstanbul, 1952.

The Lingua Franca in the Levant: Turkish Nautical Terms of Italian and Greek Origin Urbana, 1958

Turkish Literary Reader, Bloomington, 1963.

Advanced Turkish Reader: Texts from the Social Sciences and Related Fields, Bloomington, 1973

Bilmece: A Corpus of Turkish Riddles, Berkeley-Los Angeles-London, 1973.

Mustafa Ali's Description of Cairo of 1599, Wien, 1975.

The Turkish Shadow Theatre and the Puppet Collection of the L. A. Mayer Memorial Foundation, Berlin, 1977.

Mustafa Ali's Counsel for Sultans of 1581 I-II, Wien, 1979-1982.

Eremya Chelebi Kömürjian's Armeno-Turkish Poem "The Jewish Bride", Wiesbaden, 1981.

Akabi Hikyayesi: İlk Türkçe Roman (1851), İstanbul, 1991.

Die Abdal (Äynu) in Xinjiang, Wien, 1994.

Ottoman Melodies, Hebrew Hymns: A 16th Century Cross-Cultural Adventure, Budapest, 1995.

Wörterbuch der griechischen, slavischen, arabischen und persischen Lehnwörter im Anatolischen Türkisch: Anadolu Türkçesindeki Yunanca, Ýslavca, Arapça ve Farsça Ödünçlemeler Sözlüğü, İstanbul, 1999.

Tarihî ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugatı (A-E, I, İstanbul-Wien 2002; II, F-J Wien 2009).

Ferec ba'de eşidde. Ein frühosmanisches Geschichtenbuch, Berlin, 2006.

Habsburgisch-osmanische Beziehungen. Relations Habsbourg-ottomanes, Wien, 1983.

Turkologischer Anzeiger / Turcology Annual (TA). Bd. 1-25. Wien, 1975-2002.

Eremya Chelebi Kömürjian's Armeno-Turkish poemm "The Jewish Bride". Wiesbaden, 1981.

Registerband der Wiener Zeitschrift für die Kunde des Morgenlandes für die Bände I – LXX (1887 – 1978). Wien, 1980.

The Lingua Franca in the Levant. Turkish nautical terms of Italian and Greek origin, Illinois, 1958.

[84] Eserleri ile ilgili detaylı bir inceleme için bakınız.: "Schriftenverzeichnis Andreas Tietze 1985-2002", *WZKM* 94, 2004, s. XXV-XXIX.

Ottoman Melodies, Hebrew Hymns. A 16th Century Cross-Cultural Adventure

Budapest, 1995.

Die Abdal (Äynu) in Xinkiang, Wien, 1994.

Makaleler

"El término mediterraneo faluca", *Nueva Revista di Filologia Hispanica* 7, 1953, s. 56-62.

"Tarama Sözlüğü üzerina bazı açıklamalar", *Erdem* 5/13, 1989/90, s. 285-293

"A Document on the Persecution of Sectarians in Early Seventeenth-Century İstanbul", *Bektachiyya. Études sur l'ordre mystique des Bektachis et les groupes relevant de Hadji Bektach*, 1993, s. 161-166.

"A Note on Sait Faik", *Journal of Mediterranean Studies* 4, 1994, s. 138-142.

"Abdalology", *Turkic Culture. Continuity and Change*, 1987, s. 127.

"Analysis of a Turkish multiple riddle", *RO* 27, 1964, s. 91-110.

"Aziz Efendis Muhayyelāt", *Oriens* 1, 1948, s. 248-329.

"Bemerkungen zu einer neuen Lesung eines türkischen Gedichtes in gotischer Schrift / Gotik alfabesinde basılmış bir Türk şiirinin yeni bir yorumu hakkında görüşler", *Erdem* 5/14, 1989/90, s. 399-408; 409-418.

"Das Hendiadyoin mit Reduplikation und -r-", *Reşit Rahmeti Arat Için*, Ankara, 1966, s. 423-428.

"Das Stambuler Türkisch des XVII. Jahrhunderts und die türkischen Dialekte der Balkanhalbinsel", *Hungaro-Turcica. Studies in Honour of Julius Németh*, Budapest, 1976, s. 337-340.

Tietze, Andreas: Das türkische Ferec ba'd eş-şidde als Medium der Wanderung orientalischer Stoffe ins Abendland. In: Proceedings of the 22nd International Congress of Orientalists. Vol. 2. Leiden: Brill, 1957. S. 412-420; ND: Archivum Ottomanicum 22 (2004/2005), s65-73.

Prof. Dr. Anton Cornelius Schaedlinger (1931-1991)

Türkoloji ve İslam bilimi profesörü olan[85] Hırvat asıllı Avusturyalı Türkolog Anton Cornelius Schaedlinger 28 Ekim 1931 tarihinde Plavna'da doğmuştur. Savaşın zorluklarıyla eğitimine burada sürdüremeyip ailesiyle birlikte Viyana'ya göç etmiştir. [86]

Başarılı öğrenci üniversitede de azmini yitirmeyip Viyana üniversitesinde birkaç bölüm okuyarak çeşitli hocaların tedrisatından geçmiştir. Şarkiyat Bölümü, Sanat Tarihi, Nümismatik bölümlerini okumuş, özellikle Osmanlı Nümismatiği çalışıp doktora tezini bu başlıkla tamamlamıştır. Tezi türünün tek örneği

[85] W. Bihl, W., agm, s. 191.

[86] M. Köhbach-C. Römer in memoriam Anton C. Schaedlinger 1931-1991, Wiener Zeitschrift für die Kunde des, Morgenlandes Vol. 82, 1982, s. 5.

olarak bir el kitabı görevi görmüştür. 1984 tarihinde ordinaryüs profesör olana dek Viyana Üniversite Şarkiyat Enstitüsünde sırasıyla asistan olmuş, geçici olarak Türkoloji Bölümünün Viyana'da devam etmesine de katkı sağlayan dersler vermiştir. 1975'te doçent, 1978'de kadrosüz profesör ve nihayet belirtildiği gibi 1984 Türkoloji ve İslam Bilimleri'nde kürsü sahibi olmuştur.[87] 1984'te ilavaten WZKM'in editörlüğünü üstlenmiştir.[88] Viyana Devlet Arşivi'ndeki (Wiener Haus-Hof- und Staatsarchiv) dökümanları çeviriyle başlayıp, alanını Osmanlı paleografyası ve diplomatik ilminde genişletmiştir[89].

20 Ocak 1991'de Viyana Üniversitesinde Osmanistik alanında önemli çalışmaları olan Anton C. Schaedlinder hayatını kaybetmiştir.[90]

Kitaplar

Die Feldzugstagebücher des ersten und zweiten ungarischen Feldzugs Suleymans I (Beihefte zur Wiener Zeitschrift für die Kunde des Morgenlandes), Wien, 1978.

Die Schreiben Süleymāns des Prächtigen an Karl V., Ferdinand I. und Maximilian Maximilian II, Wien: Österreichische Akademie der Wissenschaften, 1983.

Die Schreiben Süleymāns des Prächtigen an Vasallen, Militärbeamte, Beamte und Richter, Wien, Österreichische Akademie der Wissenschaften, 1986.

Makaleler

"Alaeddin Pascha", *Biographisches Lexikon zur Geschichte Südosteuropas*, München, 1972-1981.

"Ämter und Funktionen im Reiche der Rūmseltschuken nach der "Seltschukengeschichte des Ibn Bībī", *WZKM* 62, 1969, s.172-192.

"Ayas Pascha", *Biographisches Lexikon zur Geschichte Südosteuropas*, München, 1972-1981.

"Das Jahr der Herrschaftsübernahme Orhans", *Litterae Numismaticae Vindobonenses Roberto Goebl dedicatae*, Wien, 1979, s. 185-191.

"Das osmanische Münzwesen zur Zeit Meḥmeds IV", *Die Türken vor Wien. Europa und die Entscheidung an der Donau 1683*, Wien, 1983, s. 356-357.

"Der diplomatische Verkehr zwischen Österreich und der Hohen Pforte in der Regierungszeit Süleymāns des Prächtigen", *Kultur des Islam*, Wien, 1981, s. 91-103.

"Der Status der habsburgischen Gesandten an der Hohen Pforte zur Zeit Süleymāns des Prächtigen", 23. *ZDMG-Suppl.* VII., 1989, s. 229-234.

"Die Entdeckung des Abendlandes als Vorbild. Ein Vorschlag zur Umgestaltung des

87 M. Köhbach, C. Römer, agm, s. 5.
88 W. Bihl, agm, s. 191.
89 W. Bihl, agm, s. 191.
90 M. Köhbach,-C. Römer, agm, s. 5.

Heerwesens und der Außenpolitik des Osmanischen Reiches zu Beginn des 18. Jahrhunderts", *Osmanische Reich und Europa 1683 bis 1789. Konflikt, Entspannung und Austausch*, Wien, ?, 1983, s. 89-112.

"Die osmanisch-habsburgische Diplomatie in der ersten Hälfte des 16. Jhdts.", *Osmanlı Araştırmaları I*V/4, 1984, s. 181-196.

"Die Probleme der Redaktionen der Chronik des Ibrāhīm Pečevī (Pečuylu)", *WZKM* 63/64, 1972, s. 176-186.

"Die Slawen aus der Sicht der Osmanen", *Bericht über den zwölften österreichischen Historikertag in Bregenz* (12. Avusturya Tarihçiler Günü Bildirisi), 1974, s. 167-172.

"Eine diplomatische Intervention Kaiser Ferdinands I. an der Hohen Pforte", *WZKM* 80, 1990, s. 207-288.

"Ferman (Befehl) Sultan Meḥmed IV. an den Pascha von Erlau, 24. bis 29 August 1683", *Die Türken vor Wien. Europa und die Entscheidung an der Donau 1683*, Wien, 1983, s. 118-120.

"Haci İlbegi", *Biographisches Lexikon zur Geschichte Südosteuropas*, München, 1972-1981.

"Halil Hamid Pascha", *Biographisches Lexikon zur Geschichte Südosteuropas*, München, 1972-1981.

"Halil Hayreddin", *Biographisches Lexikon zur Geschichte Südosteuropas*, München, 1972-1981.

"Herbert Jansky (1898-1981)", *WZKM* 74, 1982, s. 11-13.

"Historisch-numismatische Untersuchung der Münzprägungen des Osmanischennischen Reiches auf Grund ihrer systematischen Ordnung", Wien, 1962 (Doktora Tezi)

"Informationsreise durch Ostanatolien", Bustan 4, 1964, s. 47-48.

"La diplomazia ottomano-asburgica nella prima metà del sedicesimo secolo", *Römische historische Mitteilungen* 26, 1984, s. 253-265.

"Murad I.", *Biographisches Lexikon zur Geschichte Südosteuropas*, München, 1972-1981.

"Murad II.", *Biographisches Lexikon zur Geschichte Südosteuropas*, 1972-1981.

"Mustafa, Düzme", Biographisches Lexikon zur Geschichte Südosteuropas, 1972-1981.

"Orhan", *Biographisches Lexikon zur Geschichte Südosteuropas*, 1972-1981.

"Osman I.", *Biographisches Lexikon zur Geschichte Südosteuropas*, 1972-1981.

"Osmanisch-türkische Übersetzung eines Briefes Maximilians II. an Süleymān I", *WZKM* 76, 1986, s. 247-254.

"Paul Wittek 1899-1978", *Der Islam* 56, 1979, s. 9-10.

"Reformtraktate und -vorschlage im Osmanischen Reich im 17. und 18. Jahrhundert", *Festgabe an Josef Matuz. Osmanistik*, Berlin, 1992, s. 239-253.

"Richard F. Kreutel (1916-1981)", *AfO* 28 (1981-82), s. 280.

"Sadeddin Hoca", *Biographisches Lexikon zur Geschichte Südosteuropas*, 1972-1981.

"Süleyman Çelebi", *Biographisches Lexikon zur Geschichte Südosteuropas*, 1981.

"Süleymän I. an König Ferdinand I", *Wien 1529. Die erste Türkenbelagerung*. Wien, 1979.

"Süleymān II. (I.) an Ferdinand I", *Die Türken vor Wien. Europa und die die Entscheidung an der Donau 1683*, Wien, 1983, s. 19.

"Süleyman Pascha", *Biographisches Lexikon zur Geschichte Südosteuropas*, 1972-1981.

"Turkologie und Iranistik in Österreich", *Bustan* 4, 1964, s. 8-11.

Prof. Dr. Markus Köhbach

(1949-)

Markus Köhbach, 1992- 2017 yılları arasında Viyana Üniversitesinde öğretim görevlisi olarak bulunmuştur[91] ve yukarıda da detaylı bilgi verilen ve Türkolojiye yön veren hocaların, Kraelitz-Greifenhorst, Duda, Jansky, Schaedlinger ve Tietze'nin Türkoloji geleneğini sürdürmüştür.[92] Köhbach, alanında Viyana'daki tek ordinaryüs profesördü, onu Yavuz Köse (geb. 1971) takip etmiştir. Uzmanlık alanı Osmanlı tarihi, edebiyatı ve filolojisi ve özellikle Habsburg- Osmanlı ilişkileri olup[93] Viyana üniversitesinde 1994 yılından günümüze kadar çeşitli derslere girmiştir. Bunlardan bazıları: "Osmanlı Tarihi", "Osmanlı Kültür Tarihi", "Osmanlı Türkçesi", "Osmanlı Edebiyatı Tarihi", "Türkiye Cumhuriyeti Tarihi", "Dil Bilimi Semineri", bazı Türk dillerinden Uygurca ve Çağtayca dilleridir.[94] Köhbach 1993 yılında WZKM'in Türkoloji kısmının editörlüğünü üstlenmiştir.[95] 2017 yılında emekli olup Viyana üniversitesindeki derslerine son vermiştir.

Kitaplar

Die Eroberung von Fülek durch die Osmanen 1554: eine historisch-quellenkritische Studie zur osmanischen Expansion im östlichen Mitteleuropa, 1994.

91 W. Bihl, agm, s. 214.

92 Viyana Üniversitesi Şarkiyat Enstitüsü Web sitesi, "Enstitü Tarihi" bölümü https://orientalistik.univie.ac.at/fachrichtungen/turkologie/fachgeschichte/, 31.08.2021, 11:30

93 W. Bihl, agm, s. 214.

94 Daha fazla bilgi ve kronik liste için bakınız.: https://ufind.univie.ac.at/de/person.html?id=2357&teaching=true, 31.08.2021, 11:42.

95 C. Römer, agm, s. 34.

Festschrift für Hermann Hunger zum 65. Geburtstag: gewidmet von seinen Freunden, Kollegen und Schülern, 2007.

(Edit.) *Orientalische Landschaften: [100 Bände - 123 Jahre]*, Viyana, 2010.

(Edit.) *Acta Viennensia Ottomanica: Akten des 13. CIEPO-Symposiums (Comité International des Études Pré-Ottomanes et Ottomanes) vom 21. bis 25. September 1998 in Wien*, Viyana, 1999.

Makaleler

"Europäische Aerzte im Osmanischen Reich am Beginn des 18. Jahrhunderts- der Fall Șinasi", *Sudhoffs Arch 1980*, s.79-85.

"Die Beschreibung der Kathedralen von Iasi, Kaschau und Wien bei Evliya Celebi. Klischee und Wirklichkeit", *Südost Forschungen*, München, C. 38, 1979, s.213-222.

"Én azonban azt gondolom, hogy nekünk még hosszú ideig forráskiadásra lesz szükségünk", *AETAS Book and Journal Publishing Association*, Szeged, 1999 (4), s.142-145

"Markus Köhbach műveinek bibliográfiája", *AETAS Könyv- és Lapkiadó Egyesület*,

Szeged, 1999, s.146-148

"Zur religiösen Legitimation omanischer Eroberungen (An Hand einiger Beispiele aus der osmanischen Historiographie des 16. und 17. Jahrhunderts)", *Études balkaniques*, 1998, s.146-152

"Warum beteiligte sich das Osmanische Reich nicht am Dreißigjährigen Krieg?", *Polen und Österreich im 17. Jahrhundert*, 1999, Vol.18, s.277-294.

"Urfa und seine Legendentraditionen bei Evliya Çelebi", *Der Islam*, 1980, Vol. 57, s. 293.

"Peter Broucek - Walter Leitsch - Karl Vocelka - Jan Wimmer - Zbigniew Wójcik, Der Sieg bei Wien 1683", *Institut für Österreichische Geschichtsforschung, Mitteilungen*, 1984, Vol.92, s. 250.

"Die Eroberung Konstantinopels im Jahre 1453 aus armenischer Sicht. Übers., eingel. u. erklärt v. M. K. Krikorian u. W. Seibt", *Institut für Österreichische Geschichtsforschung, Mitteilungen*, 1983, Vol. 91, s. 216.

"Wolfgang Felix, Byzanz und die islamische Welt im früheren 11. Jahrhundert", *Institut für Österreichische Geschichtsforschung, Mitteilungen*, 1983, Vol. 91, s. 175.

"Das Schicksal des Qibleli-zade 'Ali Beg und die Demission des Grossvesirs 'Amuca-zade",

Südost-Forschungen, 1981, Vol. 40, s. 18-30.

"Jakob von Betzek, Gesandtschaftsreise nach Ungarn und in die Türkei im Jahre 1564/65",

Institut für Österreichische Geschichtsforschung, Mitteilungen, 1980, Vol. 88, s. 227.

"Die Beschreibung der Kathedralen von Iasi, Kaschau und Wien bei Evliya Celebi. Klischee

und Wirklichkeit", *Südost-Forschungen*, 1979, Vol. 38, s. 213-222.

"Jan Paul Niederkorn, "Die europäischen Mächte und der "Lange Türkenkrieg" Kaiser Rudolfs II, 1593-1606" (Book Review)", *The Journal of Modern History*, 1998, Vol. 70 (1), s. 220.

"Gellérthegy-Gerz Ilyas Tepesi. Ein Berg und sein Heiliger", *Südost-Forschungen*, 1978, Vol. 37, s. 130-144.

Südost Forschungen, 1985-01-01, Vol.44, s.,526-528.

Prof. Dr. Claudia Römer

(1956-)

Claudia Römer, 1956'da Viyana'da dünyaya gelmiştir. Üniversite dahil olmak üzere eğitimini burada tamamlamış, 1974-1980 yılları arasında Viyana Üniversitesi'nde Türkoloji ve İslami Bilimler'den doktor unvanıyla mezun olmuştur. Doktora tezinde Farsça çevirilerin 14. ve 15. yüzyılda Osmanlı Türkçesi'ne etkisini (Der Einfluß der Übersetzungen aus dem Persischen auf die Entwicklung des Osmanischen im 14. und 15. Jahrhundert) çalışmıştır. 1992 yılında kadrosuz profesör unvanını "Osmanische Festungsbesatzungen in Ungarn zur Zeit Murāds III., dargestellt an Hand von Petitionen zur Stellenvergabe"adlı teziyle alıncaya dek birçok projelerde yer almıştıri; çeşitli üniversitelerde misafir araştırmacı olarak bulunmuştur. Örneğin 1979-1980 arasında Saray Kütüphanesindeki yazma eserlerin düzenlenmesinde (*edit*) Scholarship of the Bundesministerium für Wissenschaft und Forschung via the Orientalische Gesellschaft for editing Ottoman Turkish documents from the Vienna Haus-, Hof- und Staatsarchiv (A. C. Schaendlinger) görev almıştır. 1985'te Viyana Üniversitesi'nde asistan profesör, 1986-1989, Österreichische Orient-Gesellschaft Hammer-Purgstall'da Türkçe öğretmenliği yapmıştır.

2002'den bu yana Osmanlı Öncesi ve Osmanlı Araştırmaları Uluslararası Komitesi'nin (CIÉPO) genel sekreterliğini görevini üstlenmiştir. 2019'dan beri Viyana Arkeografi Forumunun başkanıdır (Wiener Archäographisches Forum https://waf.cvl.tuwien.ac.at/). 2008-2011 yılları arasında Türkoloji Bölümü başkanlığı görevini üstlenmiş, daha sonra meslektaşı Gisela Procházka-Eisl'a devretmiştir[96]. Uzmanlık ve araştırma alanları Osmanlı diplpmasisi, Osmanlı sosyal ve ekonomik tarihi, Osmanlı Türkçesi kelime hazinesi, Farsça Osmanlı Türkçesi yazı

[96] C. Römer'in detaylı faaliyet ve çalışmaları için bakınız.: Viyana Üniversitesi resmi sitesi, Claudia Römer: https://homepage.univie.ac.at/claudia.roemer/?page_id=262, 31.08.2021, 12:59.

dili temaslarıdır. Ekim 2021'de emekli olmuştur.

Başlıca Çalışmaları[97]

Der Einfluß der Übersetzungen aus dem Persischen auf die Entwicklung des Osmanischen im 14. und 15. Jahrhundert, Wien 1980 (Doktora tezi)

"Der Einfluß der Übersetzungen aus dem Persischen auf die Entwicklung des Osmanischen im 14. und 15. Jahrhundert", *WZKM* 73, 1981, s.89-114.

"Šöyleki als Einleitungspartikel im Osmanischen", *WZKM* 76, 1986, s. 239-245.

"Eine persisch-türkische Version der Geschichte von Qais und Lubnā mit glücklichem Ausgang", *WZKM* 78, 1988, s.161-187.

"Die osmanische Belagerung Bagdads 1034-35/1624-25. Ein Augenzeugenbericht", *Der Islam* 66, 1989, s.119-136.

"Zu Formular und Sprache des 'Registerbuchs der Beschwerden'", *WZKM* 80, 1990, s.167-183.

"Einige Urkunden zur Militärverwaltung Ungarns zur Zeit Süleymans des Prächtigen", *Acta Orientalia Hungarica* 43, 1989/1991, s.23-80.

"'Verbalnomen' oder 'Partizip'? Bemerkungen zu einigen türkischen deverbalen Nomina", *Der Islam* 68/2, 1991, s.304-319.

"Eine Sultansurkunde zum Feldzug gegen Wien 1683", *Festgabe an Josef Matuz. Osmanistik- Turkologie-Diplomatik*, 1992, s. 225-237.

"A propos d'une lettre de Soliman le Magnifique à Federico II Gonzaga (1526)", *Soliman le Magnifique et son temps*, 1992, s. 455-463.

"Drei Urkunden Murāds III. zu Timarangelegenheiten", *Osmanlı Araştırmaları* 12, 1992, s. 289-306.

"Bostan historiographe ottoman en tant que poète", *Anatolia moderna* 3, 1992, s. 237-246.

"Eine Freilassungserklärung Bali Pašas von Ofen aus dem Haus-, Hof- und Staatsarchiv zu Wien", *WZKM* 82, 1992, s. 309-324.

"On Some Hass-Estates Illegally Claimed by Arslan Paša, Beglerbegi of Buda, 1565-1566", in: *Studies in Ottoman History in Honour of Professor V.L. Ménage*, 1994, s. 297-318.

"Widerrechtlicher Soldbezug in einer ungarischen Festung im Jahr 979 (1571-72)", *Festschrift A. Tietze*, 1994, s. 169-176.

"Eine osmanische gereimte Bearbeitung von Mirhvānd's Raużatu s-safā", Beläk Bitig. Sprachstudien für Gerhard Doerfer zum 75. Geburtstag, 1995, s. 141-157.

[97] Kaynak: Viyana Üniversitesi resmi sitesi, Claudia Römer yayınları: https://homepage.univie.ac.at/claudia.roemer/?page_id=8, 31.08.2021, 13:06.

"Zur Bestellung eines Mü'ezzin und Devr-hvān an einer Moschee in Buda im Jahr 971/1564", *Hungarian-Ottoman Military and Diplomatic Relations in the Age of Süleyman the Magnificent*, 1994 (1995), s. 161-170.

"'List turecki' reconsidéré. Quelques remarques sur la relation entre une lettre originale de Soliman le Magnifique et sa translittération contemporaine", *Revue Roumaine de Linguistique*,1996, s. 151-161.

"Eine handschriftliche Quelle der 1865 in Wien herausgegebenen *Osmanischen Sprichwörter*" Festschrift Hans Hirsch, *WZKM* 86, 1996, s. 369-377.

"The Language and Prose Style of Bostan's Süleymanname", *Humanism, Culture, and Language in the Near East. Studies in Honor of Georg Krotkoff*, 1997, s. 401-418.

"A propos de quelques demandes de permission de soldats ottomans en Hongrie (16e siècle)", *Turcica* 29, 1997, s. 399-412.

"Vier hüccet-Urkunden zur cizye-Einhebung in Slawonien aus den Jahren 994 und 995/1585-6 und 1586-7", *Das Osmanische Reich in seinen Archivalien und Chroniken. Nejat Göyünç zu Ehren*, 1997, s. 191-210.

"Marked and non-marked direct objects in 16th century Ottoman documents", *The Mainz Meeting*, 1998, s. 124-134.

"Zu Verlassenschaften und ihrer fiskalischen Bearbeitung im Osmanischen Reich des 16. Jhs." *WZKM* 88, 1998, s. 185-211.

"An Ottoman Copyist Working for Sebastian Tengnagel, Librarian at the Vienna Hofbibliothek, 1608-1636", *Proceedings of the XIIth congress of CIEPO, Archív orientální*, 1998, s. 330-349.

"Eine Bestallungsurkunde für eine Frau aus dem Jahr 1885", *Acta Viennensia Ottomanica*" 1999, s. 311-318.

"Egy, a 15 éves háborúból származó oszmán sírko Steyersbergben, Alsó Ausztriában", *Aetas* 4, 1999, s. 66-70.

"A firman of Süleyman the Magnificent to the King of France preserved in an exercise book of the 'K. u. K. Akademie Orientalischer Sprachen' in Vienna, 1831", *Turcica* 31, 1999, s. 461-470.

"Zu widersprüchlichen Beurteilungen eines Rechtsstreits durch die Kanzlei des Beglerbegi von Buda, Arslan Paša, im Jahr 1565", *Mitteilungen der Grazer Morgenländischen Gesellschaft* 8, 1999, s. 29-41.

"Marked and unmarked genitive constructions in 16th century Ottoman documents", Goksel, *Studies on Turkish and Turkic Languages*, 2000, s. 103-112.

"The Sea in Comparisons and Metaphors in Ottoman Historiography in the 16th Century" *The Ottomans and the Sea, Oriente Moderno* XX (LXXXI), 2001, s. 233-244

"Latin Extracts from Naima's History translated by students at the "K.K. Akademie orientalischer Sprachen", Vienna 1796", *Pax*

Ottomana, Studies in memoriam Prof. Dr. Nejat Göyünç, 2001, s. 581-588.

"The Fox in Turkic Proverbs", *Der Fuchs in Kultur, Religion und Folklore Zentral- und Ostasiens,* 1. C., 2001, s. 179-186.

"Die Übungsbücher der Zöglinge der K.K. orientalischen Akademie", *Auf den Spuren der Osmanen in der österreichischen Geschichte,* 2002, s. 155-160.

"Quelques remarques sur la langue journalistique ottomane d'avant 1876 selon des textes tirés des journaux *Takvim-i vakayi*, *Ceride-i havadis*, *Ruzname-i ceride-i havadis* et *Tasvir-i efkâr*", *Aspects of the political language in Turkey (19th-20th centuries*), 2002, s. 53-60.

"Bemerkungen zum Schicksal von Jovanka Černović (1563-1566)", *Frauen, Bilder und Gelehrte. Studien zu Gesellschaft und Künsten im Osmanischen Reich - Arts, Women and Scholars. Studies in Ottoman Society and Culture – Festschrift,* 2002, s. 139 – 157.

"Die osmanische Wiedergabe tschagataischer Verbalformen im tschagataisch-osmanischen Wörterbuch Abušqa (16. Jh.)", *Mīr 'Alīšīr Nawā'ī.*, 2003, s. 59-76.

"Neues zu den von der Orientalischen Akademie 1865 herausgegebenen 'Osmanischen Sprichwörtern'", *Festschrift 250 Jahre. Von der Orientalischen zur Diplomatischen Akademie in Wien,* 2004, s. 65-75

"An Unknown 16th Century Mühimme Defteri at the Austrian National Library", *CIÉPO XIV: Sempozyumu Bildirileri.18-22 Eylül 2000,* 2004, s. 639-654.

"Right-branching vs. left-branching subordinate clauses in 16th century Ottoman historical texts: haphazard use or stylistic device?", *Linguistic Convergence and Areal Diffusion. Case studies from Iranian, Semitic and Turkic,* 2004, s. 317-333.

"Kulturelle Hochblüte in kriegerischem Umfeld. Türkisch-islamische Kulturen vor 1800 in Zentralasien", *Zentralasien 13. bis 20. Jahrhundert. Geschichte und Gesellschaft*, 2006, s. 61-79.

"Topicalization in constructions with <B> gerunds", *Advances in Turkish Linguistics*, 2006, s. 249-254.

"Die totale Sonnenfinsternis vom 20. August 1514 – dunkle Vorbedeutung für die Schlacht von Çaldıran", *WZKM* 97, 2007, s. 443-452.

"Osmanische Staatsämter und ihr Wandel nach Mehmed Süreyyas Sicill-i 'osmani (1308/1890-91)", *Herrschaft, Staat und Gesellschaft in Südosteuropa aus sprach- und kulturhistorischer Sicht. Erneuerung des Zivilisationswortschatzes im 19. Jahrhundert. Akten des Internationalen Symposiums,* 2007, s. 257-267.

"A Medjidi Order Granted to an Austrian Member of the "Danube Commission", *Enjeux politiques, économiques et militaires en mer*

Noire (XIVe-XXIe siècles), études à la mémoire de Mihail Guboglu, 2007, s. 343-352.

"Contemporary European translations of Ottoman documents and vice versa (15th-17th centuries)", *Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae* 61, 2008, s. 215-226.

"Griechische Untertanen des Osmanischen Reiches im ‚Osmanischen Registerbuch der Beschwerden'", *Griechische Kultur in Südosteuropa in der Neuzeit. Beiträge zum Symposion zum Gedenken an Gunnar Hering*, 2008, s. 129-134.

"Tughra", *Encyclopaedia of the Ottoman Empire*, 2009, s. 572-573.

"Language and script", *Encyclopaedia of the Ottoman Empire*, 2009, s. 322-323.

"16. yy. Arap Harfleriyle Yazılmış Almanca Dinî ve Dünyevî Metinler ile Evliya Çelebi'nin *Seyahatname*'sindeki Almanca Örnekler – Bir Karşılaştırma", *Çağının Sıradışı Yazarı Evliyâ Çelebi,* "Gerunds in the Old Turkic and Mongol versions of 'The Hungry Tigress", *Transeurasian verbal morphology in a comparative perspective: genealogy, contact, chance. Turcologica 78*, 2010, s. 141-152

"Trouvailles inattendues: un Mühimme defteri de la Bibliothèque nationale d'Autriche (ÖNB Mxt. 270)", *École Pratique des Hautes Études. Section des sciences historiques et philologiques. Résumés des conférences et travaux*, 2010, s. 46-49.

"Der ganze Orient: Zur Geschichte der orientalistischen Fächer am Beispiel einer internationalen orientalistischen Zeitschrift: Die Wiener Zeitschrift für die Kunde des Morgenlandes (WZKM) – VII. Die Turkologie in der *WZKM*",2010, s.29-35.

"Zu Hans Dernschwams Betrachtungen über Gartenbau und Landwirtschaft bei den Osmanen (1553 und 1555)", *Orientalische Landschaften. WZKM* 100, 2010, s. 159-176.

"Seyahatname'deki Halk hikayeleri ile Avusturya Halk Hikayelerini Karşılaştırma", *Doğumunun 400. Yılında Evliyâ Çelebi*, 2011, s. 291-296.

"On some peculiar datives in colloquial Middle Ottoman texts", *Balkanismen heute – Balkanisms Today, Балканизмы сегодня*. Balkanologie – Beiträge zur Sprach- und Kulturwissenschaft, C. 3, 2012, s. 185-194.

"Legends about Vienna in the Seyahatnâme and their Austrian Counterpart", *Evliyâ Çelebi. Studies and Essays Commemorating the 400th Anniversary of his Birth*, 2013, s. 290-295.

"*Bāqī nedėmek lāzımdur* – zur alttürkischen/tocharischen Wurzel einer osmanischen Briefabschlußformel", *Deutsch-türkische Begegnungen. Alman Türk Tesadüfleri. Festschrift für Kemal Beydilli, Kemal Beydilli'ye Armağan*, s. 358-365.

"The Turkish gerund *diye* as an attribute", *Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae* 66/3, s. 289-296.

"Mustafa Ali'nin Eserlerinde Aliterasyon", *Gelibolulu Mustafa Âlî Çalıştayı Bildirileri*, 2013, s. 53-65.

"Cultural Assimilation of a 16th-Century New Muslim – the *mecmua*, *CIÉPO 19, Osmanlı Öncesi ve Dönemi Tarihi Araştırmalar*, 2014, s. 607-620.

"A Late 16th-Century Persian-Turkish Phrase Book". Türkische Sprache im iranischen Umfeld", Turcologica 100, 2014, 183-201.

"Baldırzāde Meḥmed Efendi", *The Encyclopaedia of Islam*, 2015, s. 57-58.

"Hammer Joseph", *Dictionnaire de l'Empire Ottoman*, 2015.

"*Tallissiman* and *He vel aqueur* – Charles Tessier's (ca. 1550 – after 1604) *Chansons turquesques* decoded?", *Journal of Turkish Studies – Türklük Bilgisi Araştırmaları* 44, 2016, s. 363-372.

(89) "Early transcription methods at the K.K. Akademie Orientalischer Sprachen in Vienna according to students' exercise books". *En route to a shared Identity. New or unknown sources on the history and Cultural Heritage of Central Europe in the digital Age*, 2016.

"An attempt at reconstructing the Ottoman correspondence during Grand Vizier Ibrahim Paşa's 1525 mission to Egypt", *Ottoman Studies/Osmanistische Studien 2*, s. 115-126.

"Zum Geleit/Statements", in: Roswitha Stiegner (Edit.), *Süd-Arabien / South Arabia. A great "Lost Corridor" of Mankind. A Collection of Papers Dedicated to the Re-establishment of South-Arabian Studies in Austria*, Band 10/1, 2016, s. XXV-XXVII.

"16. Yüzyıl Osmanlı Vesikalarının Bazısına Nesir Şaheseri Denilebilir mi?", *Klasik Edebiyatımızın Dili (Bildiriler)*, 2017, s. 421-429.

"Comets as Bringers of Evil in 17th-Century Ottoman Belief", *The Role of Religions in the Turkic Culture held on 9–11 September 9-11, 2015, s.* 123-140.

"Andreas Tietze and his Tape Collection", *Jahrbuch des Phonogrammarchivs der Österreichischen Akademie der Wissenschaften*, 8, 2017.

"Zur Rhetorik von Macht und Legitimität, Gerechtigkeit und Freundschaft in osmanischer Korrespondenz mit den Habsburgern des 16. Jahrhunderts.", *Gerechtigkeit und gerechte Herrschaft vom 15.-17. Jahrhundert. Beiträge zur historischen Gerechtigkeitsforschung*, 2019, s. 177-189.

"Faḳīr olub perākende olmaġa yüz ṭutmışlar' – the Ottoman Struggle against the Displacement of Subjects in the Early Modern Period", *Ottomans – Crimea – Jochids. Studies in Honour of Mária Ivanics*, 2020, s. 269-279.

Doç. Dr. Edith (Gülçin) Ambros

(1937-)

Edith (Gülçin) Ambros (d. 1937) Andreas Tietze geleneğini takip edip odak noktası Osmanlı Türk edebiyatıdır.[98]1994 kış döneminden bu yana Viyana Üniversitesi Şarkiyat Enstitüsünde umumi olarak Osmanlı edebiyatı dersleri vermektedir. Bilhassa Osmanlı şiir sanatı (Osmanische Poesie) derslerine girmektedir.[99]

Başlıca Çalışmaları

Kommentierte Edition der Dichtung des osmanischen Dichters Vâlihî (16. Jh.), 2017.

Life, Love and Laughter: In Search of the Ottomans' Lost Poetic Language, İstanbul, 2015.

"Sürūrī'nin Muḍḥikāt Gazellerindeki Grotesk Dünya", *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi,* 2019, s. 141-163.

"On the Value of a Karamanlı Edition of Köroğlu as a Source of Folk Poetry", *Doğumunun 120. Yılında Prof. Dr. Ahmet Caferoğlu Hatıra Kitabı*, 2019, s. 171-204.

"Şaire Özgünlük Hakkı Tanımak: Firdevsî-yi Rûmî'nin Kutbnâme'si ve Latîfî'nin Elitist Eleştirisi", *Journal of Old Turkish Literature Researcher*, 2018, s. 50-74.

"Emotivity as a stylistic marker in Ottoman lyric poetry of the 15th and 16th centuries", *Iridescent Device: Premodern Ottoman Poetry*, 2018, s. 33-48.

"Osmanlı Gazelinin Değişimi: Gazelde Kaba Dil, Müstehcen İma ve Açık Cinsellik İfadesiyle Mizah ve Alaycı Yergi"; 2018, s. 52-93.

"The comparison of a Karamanlı edition with a regular Ottoman edition of the folk-tale Köroğlu: morphological and syntactic aspects", *Karamanlidika Legacies*, s. 13-38.

"Dilsel ve Kurgusal Öğelerle Ahlakî Önerilerin Vurgulanmasına XVI. Yüzyıldan Bir Örnek: Mensur Şîr-i Dilîr bâ-Mihr-i Münîr Hikâyesi", *Klasik Edebiyatımızın Dili (Bildiriler): Nazım ve Nesir*, 2017, s. 245-260.

"Botanica und Zoologica in der türkischen Welt. Festschrift für Ingeborg Hauenschild", *Turcologica* 48, 2017, s. 531-533.

,'Osmanlı Divan Şairleri 19. Yüzyıldan Önce Anjambman (Enjambement) Tekniğini Kullanmış mıdır?", *Klasik Edebiyatımızın Dili (Bildiriler): Nazım ve Nesir*, 2017, s. 23-39.

---

98 Viyana Üniversitesi Şarkiyat Enstitüsü'nün internet sayfası, 'Enstitü Tarihi'bölümü https://orientalistik.univie.ac.at/fachrichtungen/turkologie/fachgeschichte/; C. Römer, agm, s. 34

99 Detaylı ders programı için bknz.: Viyana Üniversitesi Personel. Dizini:https://ufind.univie.ac.at/de/person.html?id=7471&teaching=true, 31.08.2021, 14:54.

“Tracing the changes in the representation of the Jew in Ottoman-Turkish folk theatre (from Karagöz to Ortaoyunu), *Turcica*. 48, 2016, s. 157-185.

“Frivolity and flirtation”, *Ottoman Women in Public Space*. Fleet, 2016, s. 150-186.

“Osmanlı Gazeli ile Batı’nın Sonesi: Aşk İdeolojisindeki Benzerliklerin Kökeni*”, Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları XI: Gazelden gazele: dünün şiirine bugünden bakışlar*, 2016, s. 66-86.

“The Other” (non-Muslim, non-Ottoman) in Ottoman literary humour”; *Journal of Turkish Studies/Türklük Bilgisi Araştırmaları*: Çekirge Budu: Festschrift in Honor of Robert Dankoff, 2015, s. 85-100.

“Les couleurs dans les noms populaires de plantes en Turquie*”, Voir et concevoir la couleur en Asie,* 2015, s. 53-62.

“Geleneksel “Ben” ile Bireysel “Ben” Çelişkisi ve Gelibolulu Mustafa Âlî”, *Uluslararası Gelibolulu Mustafa Âlî Çalıştayı Bildirileri, 28-29 Nisan 2011,* 2014, s. 65-73.

“Halide Nusret Zorlutuna’nın Mektupları ve Kadınların Toplumsal Cinsiyetine Bağlı Stereotipik İletişim Öğeleri”, *Kitaplara Vakfedilen Bir Ömre Tuhfe: İsmail E. Erünsal’a Armağan*, 2014, s. 653-680.

“Rhapsody in blue (white, red, green...): Colour as the aural and thematic focus of a species of Ottoman lyric poetry”, *CIÉPO 19: Osmanlı Öncesi ve Dönemi Tarihi Araştırmaları*, 2014, s. 843-860.

“Faqiri”; *The Encyclopaedia of Islam*, 2013, s. 122-123.

“Les recherches sur la littérature ottomane dans le monde occidentale”, *Osmanlı’nın İzinde,* 2013, s. 119-139.

“Cem et la légende de la princesse française selon Evliyâ Çelebi”, *Other places: Ottomans traveling, seeing, writing, drawing the world: essays in honor of Thomas D. Goodrich*, 2012, s. 121-142.

“Linguistic duality and humour as a stylistic marker in Ottoman lyric poetry of the 16th century”, *Wiener Zeitschrift für die Kunde des Morgenlandes* 100, 2010, s. 37-56.

“Gülme, Güldürme ve Gülünç Düşürme Gereksinimlerinden Doğan Türler”, Nazımdan Nesire Edebî Türler, 2009, s. 64-85.

“Ahmedî”, *The Encyclopaedia of Islam*, 2008.

“A Mosaic of Medical Information on the Child in Fifteenth Century Anatolia”, *Enfance et jeunesse dans le monde musulman/Childhood and Youth in the Muslim* World, 2007, s. 103-122.

“Ahmed Pasha, Bursali”, The Encyclopaedia of Islam, Three, 2007.

“On a Conventional Dimension of 16th Century Scurrilous Ottoman Satire: Kesfî’s (d. 945/1538-9) hicviyyât”, *Journal of Turkish Studies* 31, 1, s. 33-51.

“Vulgärer Wortschatz und syntaktische Ambiguität in den satirischen Gedichten des

osmanischen Dichters Keşfî (m. 945/1538-9)", *Einheit und Vielfalt in der türkischen Welt: Materialien der 5*, 207, s. 71-79.

Prof. Dr. Gisela Prochazka Eisl
(1961-)

Uzmanlık ve araştırma alanları Osmanlı şiir ve söz sanatları, Osmanlı düz yazıları, Osmanlı kültür tarihi ve Osmanlı matbaasıdır. 2008-2020 tarihlerinde Viyana Şarkiyat Ensitüsünün başkanı, 2020'den bu yana da Dekan yardımcısı olarak görev yapmaktadır. Eisl, 1961 Bad Ischl (Yukarı Avusturya) doğumludur ve üniversiteye kadar eğimini de burada sürdürmüştür. 1983-1988 yılları arasında Viyana, Tunus ve İstanbul'da Türkoloji ve Halkbilgisi (Folklor) eğitimi almıştır. Sonrasında doktora eğitimine başlamış, bu sırada tercümanlık, Türkçe öğretmenliği ve Saray Kütüphanesinde bir projede araştırmacı olarak görev yapmıştır. 1992'de Viyana arşivindeki yazma eser Sürnâme-i Hümâyûn "Die Wiener Handschrift des Sürnâme-i Hümâyûn (Bearbeitung und Edition eines Textes zu einem großen Beschneidungsfest 1582)" adlı teziyle doktor unvanı almıştır. 2001'de Türkoloji ve İslami Bilimler'de ders vermeye başlamış, "Privatdozent" olmuştur. Doçentlik tezinin başlığı ise "Papağanların Şarkısı, Hicivli ve Edebi Papağan Dergisindeki Popüler Şiirler" (Die Lieder des Papageien. Populäre Gedichte in der satirisch-literarischen Zeitschrift Papağan (1924-1927))'dir. 2001'den beri Viyana Üniversitesi Şarkiyat bölümünde kadrosuz profesör olarak görev almaktadır. Ayrıca WZKM'in editörlüğünü yürütmektedir.[100]

Başlıca Çalışmaları[101]

An Ottoman Diplomat in Vienna - Ahmed Fethi Pasha", *Avusturya Türkolojisi,* 2021.

"Hüdayi (Ahizade)", *The Encyclopaedia of Islam THREE,* 2021, s. 24-25.

"Hüdayi, Mustafa Çelebi"; *The Encyclopaedia of Islam THREE,* 2021, s. 25-26.

"Joseph Freiherr von Hammer-Purgstall and His Oriental Manuscript Collection", *Ottoman Manuscript Collections and Collectors.*

"Muradi: Ottoman Sultan Poets", *The Encyclopaedia of Islam THREE*

"Kemal Tahir" *The Encyclopaedia of Islam THREE,* s. 58-59.

[100] Viyana Üniversitesi resmi web sitesi, Gisela Prochazka-Eisl: https://orientalistik.univie.ac.at/ueber-uns/personal/detailansicht-personal/user/prochag7/inum/1073/backpid/86803/, 31.08.2021, 13:48.

[101] Kaynak: Viyana Üniversitesi resmi web sitesi, Gisela Prochazka-Eisl: https://orientalistik.univie.ac.at/ueber-uns/personal/detailansicht-personal/user/prochag7/inum/1073/backpid/86803/, 31.08.2021, 13:48.

“Kemal Tahir (Demir)”, *The Encyclopaedia of Islam THREE,* 2020.

“18. Yüzyıl Viyana’sında Atasözleriyle Türkçe Öğrenimi”, *Semih Tezcan Kitabı,* 2020, s. 227-242.

“Sürūrī’nin Muḍḥikāt Gazellerindeki Grotesk Dünya”, *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, 3(4), 2019, s. 141-163.

“A History of the ‘Alawis. From Medieval Aleppo to the Turkish Republic”, *Turcica* 50, 2019, s. 473-476.

“Hasimi Emir Osman Efendi”, *The Encyclopaedia of Islam, Three*, 2019, s. 38-39.

“Kaygılı, Osman Cemal”, *Encyclopaedia of Islam, THREE*, 2019, s. 95.

“Şiirle Tarih Yazmak: On Altıncı Yüzyılın Sonlarında Derlenen Bir Mecmua Örneğinde”, *Journal of Old Turkish Literature Researcher* 2, 2018, s. 32-49.

“Intizâmî”, *The Encyclopaedia of Islam: Three*, 2018.

“Ismetî”, *Encyclopaedia of Islam: Three*, 2018.

“Aşqī İlyās”, *The Encyclopaedia of Islam Three*, 2018.

“A Suffix on the Move: Forms and Functions of the Turkish Suffix /-ci/ in Arabic Dialects”, *Mediterranean Language Review* 25, 2018, s.21-52.

BOSNA-HERSEK TÜRKOLOGLARI

Hazırlayan: Emrah SELJACİ-Prof. Dr. Rahman ADEMİ

Saraybosna Üniversitesi Felsefe Fakültesi'nde Şarkiyat Enstitüsü'nün kurulmasının amacı, Osmanlı döneminde Boşnakların kültürel ve edebi mirasını araştıracak uzmanları yetiştirmektir. Bu fakültedeki müfredatta sadece Türk dili ve edebiyatı değil, Arapça ve Farsça dersler de vardı. Bu programla çok yönlü yetişen Bosnalı Türkologlar, zengin eğitim programı sayesinde yüzlerce bilimsel çalışma yapmışlardır. Bu kısımda Bosna Türkologlarının biyografilerini ve bibliyografyalarını sunarak daha geniş kitlelerin onları tanıması hedeflenmektedir. Ancak Türkologların yanı sıra, Türkoloji ile ilgilenmeyen, bilimsel çalışmalarında Türkçe kaynakları kullanan bilim adamlarını da unutmamak gerekir. Mesela arabist olan Prof. Dr. Süleyman Grozdanić'i (1933–1996), Prof. Dr. İsmet Kasumović'i (1948-1995) ve Prof. Dr. Amir Ljubović'i (1945-2019) belirtmek gerekir. Tasavvuf mirasının araştırılmasına büyük katkı sağlayan Prof. Dr. Ahmed Zildžić'in bilimsel eserleri de çok önemlidir.

Prof. Dr. Ahmed S. Aličić

(1934-2014)

6 Mart 1934'te Kljuna'da (Nevesinje'de) doğdu. 1960 yılında Saraybosna Felsefe Fakültesi Şarkiyat Bölümü'ndeki Arap Dili ve Edebiyatı ile Türk Dili ve Edebiyatı Kürsüsü'nden mezun oldu. Lisansüstü eğitimini 1968'de Belgrad Felsefe Fakültesi'nde Tarih Bilimleri alanında tamamladı. 1996 yılında Saraybosna Felsefe Fakültesi'nde *Pokret za autonomiju Bosne od 1831. do 1832. godine / Bosna Özerklik Hareketi 1831/32* adlı doktora tezini savundu. 1961'de Saraybosna'daki Gazi Hüsrev Bey Medresesi'nde hocalık yaptı. 1963 yılında ise arşivci olarak Şarkiyat Enstitüsünde çalışmaya başladı. 1984-1985 ve 1989-1992 yılları arasında Şarkiyat Enstitüsü'nün müdürlüğünü yaptı. Zaman zaman Saraybosna Felsefe Fakültesi Şarkiyat Bölümü'nde İslam Medeniyeti ve Türk Diplomatikası ve Paleografyası dersleri verdi. Aličić'in bilimsel ilgi alanı, Osmanlı idaresi altındaki Bosna-Hersek halkının ve genel olarak Osmanlı İmparatorluğu'nun tarihidir. Eski Yugoslavya halkının tarihi için Osmanlı arşiv materyallerinin işlenmesi ve yayımlanması alanındaki faaliyetleri son derece önemlidir. Prof. Aličić, Balkanlar'da bu alanda en çok alıntı yapılan araştırmacılardan biridir.

Kitaplar

Uređenje bosanskog ejaleta od 1789. do 1878. godine / 1789'dan 1878'e Bosna Eyaleti İdari Teşkilatı, Saraybosna, 1983.

Turski katastarski popisi nekih područja zapadne Srbije, XV i XVI vek / Batı Sırbistan'ın

Bazı Bölgelerinin Türk Tahrir Kayıtları, Čačak, 1984-1985.

Poimenični popis sandžaka vilajeta Hercegovina iz 1477. godine / 1477 Tarihli Hersek Sancağı Mufassal Defteri, Saraybosna, 1985.

Turski dokumenti o ustanku u Potkozarju 1875-78 / 1875-1878 yıllarında meydana gelen Potkozarye Ayaklanmasına Ait Belgeleri, Saraybosna, 1988. (Hasan Škapur ile birlikte)

Pokret za autonomiju Bosne od 1831. do 1832. godine / Bosna Özerklik Hareketi 1831/32, Saraybosna, 1996.

Opširni popis Kliškog sandžaka iz 1550. godine / 1550 Tarihli Klis Sancağı Mufassal Tahrir Defteri, Sarajevo, 2007, (Fehim Dž. Spaho ile birlikte).

Sumarni popis sandžaka Bosna iz 1468/69. godine / 1468/69 Tarihli Bosna Sancağı İcmâl Defteri, Mostar, 2008.

Sidžili kadije kaze Novi Pazar od 1766. do 1768. godine / 1766-1768 Yeni Pazar Kazası Kadı Sicilleri, Saraybosna - Yeni Pazar, 2012.

Opširni katastarski popis za oblast Hercegovu iz 1585. godine / 1585 Tarihli Hersek Bölgesi Mufassal Tahrir Defteri, Saraybosna, 2014.

Makaleler

"Orijentalni institut u Sarajevu" / "Saraybosna Şarkiyat Ensitüsü", *JIČ*, III, 1964, s.153-157.

"Uredba o organizaciji vilajeta 1867. godine" / "1867'de Vilâyetin Teşkilatlanması Hakkında Bir Ferman", *POF*, XII-XIII/1962-63, 1965, s.219-235.

"Ličtica pod turskom vladavinom u 15. i 16. stoljeću" / "15. ve 16. Yüzyıllarda Türk İdaresi Altında Ličtica", *GZM NS*, XXIV-XXV/1969-70, 1970, s.97-134.

"Ustanak u Drobnjacima 1805. godine" / "1805 Yılındaki Drobnjaci İsyânı", *GDI BiH*, XIX/1971-72, 1973, s.45-70.

"Prilog proučavanju sela i grada u Bosni u XIX vijeku" / "XIX. Yüzyılda Bosna'daki Köy ve Kasabaların Araştırılmasına Bir Katkı", *JIČ*, I-II, 1974, s.79-91.

"Popis bosanske vojske pred bitku na Mohaču 1526. godine" / "1526'da Mohaç Muharebesinden Önce Bosna Ordusunun Sayımı", *POF*, XXV/1975, 1976, s.171-202.

"Hercegovina pod osmanskom vlasti" / "Osmanlı İdâresi Altında Hersek Bölgesi", *Hercegovina: (fotomonografija)*, NIRO Privredni vjesnik Zagreb - SSRN BIH Međuopćinska konferencija Mostar, Zagreb, 1981, s.208-221.

"Manuskript Ahvali Bosna od Muhameda Isevića (poč. XIX v.)" / "Muhamed İseviç'in Ahvâl-i Bosna Adlı Eserinin Yazma Nüshası (XIX. Yüzyılın Başlangıcı)", *POF*, 32-33/1982-83, 1984, s.163-198.

"Problemi osmanistike s posebnim osvrtom na izdavanje izvora" / "Osmanlı Araştırmalarının Sorunları ve Yazma Eserlerin

Yayımlanmasına Özel Bir İnceleme", *POF*, 37/1987, 1988, s.251-257.

"Širenje islama u Hercegovini" / "Hersek'te İslam'ın Yayılması", *POF*, 41, 1991, s.67-73.

"Manuscript Ahval-i Bosna by Muhamed Emin Isević (Early 19th Century)", *POF*, 50, 2002, s. 228-264.

Ansiklopedi Maddeleri

Bosna i Hercegovina – Razdoblje turske (osmanske) vlasti / Bosna Hersek - Türk (Osmanlı) Dönemi, *EJ*, Vol. 2, 1982, s.174-189.

Razdoblje turske (osmanske) vlasti, Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina / Türk (Osmanlı) Dönemi, Bosna Hersek Sosyalist Cumhuriyeti, *EJ,* II. Baski, 1983, s. 86-101.

Hadžihusejnović, Salih Sidki – Muvekit. – *Enciklopedija Jugoslavije* 4, Zagreb, 1986, s. 658.

Bildiriler

"Da li je novija povijest Bosne u korelaciji sa osmanskim društveno-političkim sistemom" / "Bosna'nın Yakın Tarihi Osmanlı Sosyo-Politik Sistemiyle Bağlantılı mı?", [İçinde]: *Istočna Bosna i Sandžak: (Znanstveni skup):23. maja 1994.*, Udruženje Bošnjaka porijeklom iz Sandžaka, Sarajevo, 1996, s.75-87.

"Uloga Sarajeva u političkom životu Bosne i Hercegovine za vrijeme osmanske vlasti" / "Saraybosna'nın Osmanlı İdaresi'nde Bosna-Hersek'in Siyasî Hayatındaki Rolü", [İçinde]: *Prilozi historiji Sarajeva: Radovi sa znanstvenog simpozija "Pola milenija Sarajeva", održanog 19. do 21.marta 1993. godine*, Institut za istoriju, Orijentalni institut, Sarajevo, 1997, s.67-75.

"Osmanski feudalizam i širenje islama u naučnim radovima Nedima Filipovića" / "Nedim Filipović'in Bilimsel Eserlerinde Osmanlı Feodalizmi ve İslam'ın Yayılması", [İçinde]: *Okrugli sto: Naučno djelo Nedima Filipovića, održan 23.11.1999*, ANUBiH, Posebna izdanja 62, Odjeljenje društvenih nauka 32, Sarajevo, 2000, s.101-115.

"Značaj Pokreta za autonomiju Bosne u svjetlu događaja s kraja 20. i početka 21. stoljeća" / "20. Yüzyılın Sonu ve 21. Yüzyılın Başlarında Yaşanan Olaylar Işığında Bosna Özerklik Hareketi'nin Önemi", [İçinde]: *Vijećanje bošnjačkih prvaka u Tuzli 1831. godine: Zbornik radova sa naučnog skupa "Značaj Pokreta Husein-kapetana Gradaščevića u borbi za autonomiju Bosne i Hercegovine" (Tuzla, 3. 2. 2006. godine)*, BZK Preporod, Općinsko društvo Gradačac, Gradačac, 2007, s.28-45.

Prof. Dr. Fehim Bajraktarević
(1889-1970)

Prof. Dr. Fehim Bayraktareviç 1889'da Saraybosna'da doğdu. Saraybosna lisesinden mezun olduktan sonra Viyana Üniversitesi'nde Şark ve Slav Dilleri eğitimi tahsil etti. 1918'de *La Lâmiyya d'Abu Kabir al-Hudali* başlıklı tezle doktor oldu. Bosna'ya dönünce, 1919 yılına kadar, Bihaç lisesinde öğretmen olarak çalıştı. O yıllarda Londra'daki University Collage'de ve Cezayir'deki Faculté des Lettres'de ihtisas gördü. 1925 tarihinde Belgrad Üniversitesi Felsefe Fakültesinde Dünya Edebiyatı Kürsüne doçent olarak seçildi. 1925 yılından itibaren seçmeli ders olarak Türk Dili derslerini vermeye başladı. Prof. Bayraktareviç, 1926 yılında Belgrad Üniversitesinde Müstakil Şark Dilleri Kürsüsünü kurdu. 1930'da Profesörlüğe, 1939 yılında Ord. Profesörlüğe terfi etti. Prof. Fehim, emekli olduktan sonra da ücretli Profesör sıfatıyla Şarkiyat Kürsüsündeki görevine sekiz yıl devam etti. Onun ilgi alanları Arap dili ve edebiyatı, Türk dili ve edebiyatı, Fars dili ve edebiyatı, karşılaştırmalı edebiyatlar ve İslam dini idi. 350 civarında eser ve makale yazdı.

Kitaplar

Turski dokumenti manastira sv. Trojice kod Plevalja (sa 6 faksimila) / Taşlıca Civarındaki Sain Trinité Manastırında Mahfuz Türkçe Belgeler, Saraybosna, 1935.

Sveznanje. Opšti enciklopediski leksikon, Belgrad, 1937. (Yahudi bölümü hariç, Doğu edebiyatları, dilleri, hanedanlari v.s. ait 800 kadar madde ve deyim).

Uticaj Istoka na Getea / Doğu'nun Goethe Üzerindeki Etkisi, Belgrad, 1938.

Pregršt narodnih pesama iz Bosanskog Skoplja / Bosna Üsküp'ünden Bir Tutam Halk Türküleri, Belgrad, 1960.

Dubrovačka arabica / Dubrovnik Devlet Arşivinde Arapça Belgeler, Belgrad, 1962.

Osnovi turske gramatike / Türk Gramerinin Esasları, Belgrad, 1962.

Pregled istorije persijske književnosti / Acem Edebiyatı Tarihi (Marija Đukanović ve Marko Tanasković ile birlikte), Belgrad, 1979.

Makaleler

"La Lāmiyya d'Abū Kabir al-Hudali, publiée avec le commentaire d'as-Sukkari" / "Ebû Kabîr el-Hudalî'nin Lâmiyya Kasidesi, es-Sukkari'nin Şerhiyle", *JA*, CCIII, 1923, s.59-115.

"Publikacija fermana iz Dubrovačkog arhiva" / "Dubrovnik Arşivindeki Fermanların Neşri", *SKG*, XIII/6, 1924, s.476-477.

"Burak u Gorskom vijencu" / "Gorski Viyenats Eserinde Burak", *PKJIF*, VI/2, 1926, s. 280-281.

“Le Diwān d’Abū Kabir al-Hudali. Publié avec le commentaire d’as-Sukkeri, traduit et annoté par Fehim Bajraktarević” / “Ebû Kabîr el-Hudalî’nin Divani. Es-Sukkari’nin Şerhiyle, Fehim Bajraktarević’in Tercüme ve Açıklamalarıyla”, *JA*, CCXI, 1927, s.1-94.

“Srpska pesma o Muhamedovu rodjenju / “Sırpça Mevlid”, *GSND*, III/1, 1927, s.189-202.

“Kongres orientalista u Oksfordu” / “Oxford’da Müsteşrikler Kongresi”, *SKG*, XXV/4, 1928, s. 293-299.

“Stari arapski pisci o Srbima i drugim Slovenima” / “Eski Arap Müelliflerinin Sırplar ve Diğer İslavlar Hakkındaki Yazıları”, *SKG*, XXIII/2, 1928, s.140-145.

“Jedna nova versija srpskog mevluda” / “Sırpça Mevlid’in Yeni Bir Versiyonu”, *PKJIF*, X/1, 1930, s.83-87.

“Hrišćanstvo i islam pod sultanima” / “Sultanların İdaresi Altında Hıristiyanlık ve İslâmiyet”, *SKG*, XXXII/7, 1931, s.556-561; XXXII/8, s.641-649.

Jedna bujruldija o Prvom srpskom ustanku” / “Birinci Sırp Ayaklanması Hakkında Bir Buyrultu”, *GSND*, XI/5, 1931, s.145-157.

“Osnivanje janičara i hadži Bektašev blagoslov” / “Yeniçerilerin Kuruluşu ve Hacı Bektaş’ın Hayır Duası”, *Politika*, XXVIII/8144, 6-9 Ocak 1931.

“Esterhazijsevi turski spisi o Jugoslaviji, naročito o Bačkoj (poč. 17. veka)” / “Yugoslavya Özellikle Backa Bölgesi Hakkında Esterhazy’nin Türk Belgeleri. XVII. Yüzyılın Başlangıcı”, *GID*, V/3, 1932, s.342-357.

“O izdanjima Ašikpašazadetove hronike” / “Aşikpaşazâde Kroniğinin Yayınları Hakkında”, *SKZ*, XII/2-3, 1932, s.175-177.

“O jurucima” / “Yörükler Hakkında”, *Politika*, XXX/8858, 6-9 Ocak 1933.

“Jedno tajno pismo sultana Bajezida prvog, o bitci na polju Kosovu” / “Kosova Sahrası Savaşı Hakkında Sultan I. Bayezid’in Mahrem Bir Mektubu”, *Politika*, XXXI/9214, 7-10 Nisan 1934.

“Mnogi turski izvori tvrde da Kosovska bitka nije bila 1389” / “Birçok Türk Kaynaklarına Göre Kosova Savaşı 1389’da Vuku Bulmamıştır”, *Politika*, XXX/9301, 7-10 Nisan 1934.

“Nasredin-HodŽin problem” / “Nasreddin Hoca Problemi”, *PKJIF*, XIV/1-2, 1934, s.81-152.

“O našim mevludima i o mevludu uopšte” / Bizim Mevlitler ve Genel Olarak Mevlid Hakkında”, *PKJIF*, XVII/1, 1937, s.1-37.

“Utisci sa Kongresa u Dolmabahči” / “Dolmabahçe’deki Kongreden İntibalar”, *Gajret*, XVIII/14, 1937, s.260-261.

“Poreklo i značenje polumeseca” / “Hilâlin Menşe ve Manası”, *Politika*, XXXV/10640, 6-9 Ocak 1938.

“Poreklo Turak” / “Türklerin Menşei”, *Politika*, XXXVI/10996, 6-9 Ocak 1939.

"Proučavanje turskih dokumenata. Rad u Državnom arhivu u Dubrovniku" / "Türk Belgelerinin Tetkiki. Dubrovnik Devlet Arşivinde İnceleme", *IČ*, II, 1949-50, s.316-318.

"Pobeda narodnog jezika i stiha u turskoj poeziji" / "Türk Nazmında Halk Dili ve Misralarının Zaferi", *Književne novine*, I, 1954.

"Dubrovčani i Zadrani u "Hiljadu i jednoj noći" / "'Binbir Gece' Hikâyelerinde Dubrovnikliler ve Zadarlılar", *IČ,* V, 1954-1955, s.155-165.

"Turski spomenici u Ohridu" / "Ohri'de Türk Anıtları", *POF*, V, 1954-55, s,111-135

"Jedna turska pesma koja je ušla u svetsku knjizevnost" / "Dünya Edebiyatına Giren Bir Türk Şiiri", *LMS*, Y. 131, C. 376, S. 1-2,1955, s.142-147.

"Glavni Carigradski arhiv i ispisi iz njega" / "İstanbul Başbakanlık Arşivi ve Muhtevasından Özetler", *POF*, VI-VII, 1956-57, s.283-299.

"Rimovana autobiografija Varvari Ali-paše, Od bosanskog čobančeta do miljenika sedam sultana. Doživljaji jedne naše zrive danka u krvi" / "Narvî Ali Paşa'nın Manzum Bibliyografyası. Yedi Sultanın Musahibi Olan Bir Boşnak Çoban. Bir Devşirmemizin Maceraları", *Politika*, 23 Temmuz 1967.

Bildiriler

"Les Etudes islamiques en Yougoslavie" / "Yugoslavya'da İslam Araştırmaları", [İçinde]: *XVIII Congrès International des Orientalistes (Leiden, 7-12. septembre 1931)*, E.J. Brill, Leiden, 1932, s.240-241.

"Relations Culturelles Turco-Yougoslaves", [İçinde]: İkinci Türk Tarih Kongresi Neşriyatı, İstanbul, 1937, s.10

"La Litterature Aljamiado en Yougoslavie" / "Yugoslavya'da Alhamiyado Edebiyatı", [İçinde]: *Recueil des communications XXm Congres International des Orientalistes*, Bruxelles, 1938, s. 64.

"L'État Actuel des Etudes Islamiques en Yougoslavie" / "Yugoslavya'da İslam Araştırmalarının Aktuel Durumu"; *Atti del XIX Congresso Internazionale degli Orientalisti*, Roma, 1938, s.515-520.

Ansiklopedi Maddeleri

Mustafa Pasha Bushatli, *EI*, Vol. 2, 1933, s.826-827.

Üsküp (serbisch: Skoplje), *EI*, Vol. 4, 1934, s.1139-1141.

Varna, *EI*, Vol. 4, 1934, s.1159-1161.

Abū Kabir Al-Hudhali, *EI*, Ek C /1, 1934, s.6-7.

Banjaluka, *EI*, Ek C /1, 1934, s.38-39.

Nasr al-Din / Nasreddin Khodja, *EI*, Vol. 3, 1934, s.946-948.

Yürüken, *EI*, Vol. 4, 1934, s.1273-1274.

Zenta, *EI*, Vol. 4, 1934, s.1327.

Nisch (serb. Niš), *EI*, Vol. 3, 1934, s.1000-1001.

Nisib, *EI*, Vol. 3, 1935, s.1004.

Paswan-Oghlu, *EI*, Vol. 3, 1935, s.1117-1118.

Pečenegen, *EI*, Vol. 3, 1935, s.1118-1120.

İbn Dāwūd, *EI*, Ek C /2, 1936, s.91-92.

İbn Kuzmān, *EI*, Ek C /2, 1936, s.94-95.

Petrovaradin, *EI*, Vol. 3, 1936, s.1153.

Pleven, (Plewna, Plevna, Türkisch: Plewne), *EI*, Vol. 3, 1936, s.1158-1159.

Pomaken, *EI*, Vol. 3, 1936, s.1159-1162.

Požarevac, *EI*, Vol. 3, 1936, s.1163-1164.

Banaluka, Banjaluka, *İA*, Vol.2, 1943, s. 299-300.

Ebū Kebir. *İA*, Vol. 4, 1948, s.33-34

Abu Kabir al-Hudhali, *EI*, Vol. I, livr. 3, 1955, s.134-135.

İbn Dāwud, *IA*, Vol. 47, 1950, s.721-722.

İbn Kuzmān, *İA*, Vol. 48, 1950, S.763-766.

Çeviriler

"Iz Hâfiza. (Preveo) s perzijskog: F. Nedžati" / "Hafız'dan. Farsçadan Çeviren: F. Necati", *Gajret*, VI/8-9, 1913, s. 171.

"Omar Hajam, İz persijske lirike. Rubaije" / "Ömer Hayyam, Acem Liriğinden. Rubailer", *SKG*, IX/4, 1923, s.266-267.

"Iz persijske lirike. Odlomci iz Sadia" / "Acem Liriğinden. Sadi'den Fragmanlar", *SKG*, XVIII/5, 1926, s.346-348.

Firdusi: Rustem i Suhrab. Epizoda iz Šahname u 24 pevanja / Firedvsi: Rustem ve Suhrab. Şahname'den yirmidört şiirlik epizot, Srpska Književna Zadruga, Beograd, 1928.

Omer Hajjam, Rubaije / Rubailer, Farsçadan Çeviren, Notlar ve Sonsözü Yazan: F. Bayraktareviç, Belgrad, 1964.

Iz persijske poezije, Izbor i prepev*:* Fehim Bajraktaravić / Acem Nazmından, Seçen ve Manzum Olarak Çeviren*:* Fehim Bayraktareviç, Belgrad, 1971.

Prof. Dr. Sabina Bakšić

(1966-)

1990 yılında Saraybosna Felsefe Fakültesi'nde Felsefe ve Sosyoloji ve mezkur fakültenin 1995 yılında Şarkiyat Bölümü'nden mezun oldu. 2002'de *Kontrastivna analiza onomatopeja i onomatopejskih izvedenica u turskom i bosanskom, hrvatskom, srpskom jeziku / Türkçe ve Bosnakça, Hırvatça, Sırpça'nın Ses Yansımalı Sözcük ve Türemiş*

Sözlerinin Karşılaştırmalı Analizi başlıklı yüksek lisans tezini savundu. 2008 yılında *Strategije učtivosti u turskom jeziku / Türk Dilinde Nezaket Stratejileri* adlı doktora tezini savunduktan sonra doktor unvanı aldı. Sözdizimi, anlambilim, üslupbilim ve pragmalinguistik alanlarında pek çok değerli eserler ve makaleler yayımladı. Prof. Dr. Bakšić birçok uluslararası konferansa katılmakla birlikte aynı zamanda çeviri faaliyetleriyle de ilgilenmektedir. 2009 yılında Zagreb Felsefe Fakültesi Türkoloji Bölümü'nde misafir öğretim üyesi olarak çalıştı. Saraybosna'daki Felsefe Fakültesi'nde dilbilimi, fonetik ve fonoloji, morfoloji, sözdizimi ve edimbilim dersleri vermektedir.

Kitaplar

Strategije učtivosti u turskom jeziku / Türk Dilinde Nezaket Stratejileri, Saraybosna, 2012.

Književna baština Bosne i Hercegovine na osmanskom turskom jeziku: Pragmatička dimenzija / Osmanlı Türkçesindeki Bosna-Hersek'in Edebi Mirası: Edimbilim Boyutu (Alena Ćatović ile birlikte), Saraybosna, 2019.

Pragmatika / Edimbilim, Saraybosna, 2019. (Halid Bulić ile birlikte)

Makaleler

"Kontrastivna analiza onomatopeja i onomatopejskih izvedenica u turskom i bosanskom jeziku" / "Türkçe ile Boşnakça'nın Ses Yansımalı Sözcük ve Türemiş Sözlerinin Karşılaştırmalı İncelenmesi, *POF*, Vol 51, 2003, s.49-73.

Türkçe ve Boşnakça'da Ses Yansımalı Kelimelerin Karşılaştırılması", *Redif*, Sayı V, 2002, s.17-18.

"Neka zapažanja o upitnim rečenicama u turskom i bosanskom jeziku" / "Türkçe ve Boşnakça Soru Cümleleri Üzerine Bazı Gözlemler", *Pismo* I/1, 2003. s. 153-161.

"Moć riječi u Bulbulistanu Fevzije Mostarca (Jedan pogled na djelo s pragmalingvističkog aspekta)" / "Mostarlı Fevzî'nin Bülbülistân Adlı Eserinde Kelimenin Gücü (Esere Pragmalinguistik Açısından Bakış)", *Beharistan*, XII, Specijalni broj, 2004, s.56-63;

"Izražavanje neslaganja u turskom i bosanskom jeziku" / "Görüş Ayrılığının Türkçe ve Boşnakça İfade Edilmesi", *Pismo*, V/1, 2007. s.72-86.

"Pragmalingvistički aspekt nekih osmanskih dokumenata" / "Bazı Osmanlı Belgelerinin Pragmalinguistik Yönü", *POF*, 57, 2008, s.63-78.

"Pragmatička analiza komplimenata u turskom jeziku" / Türk Dilinde İltifatların Edimbilimsel Tahlili", *Radovi FFS*, 2010, s.297-311.

"Dobre želje i čestitke u reklamnim porukama na turskom i bosanskom jeziku" / "Türkçe ve Boşnakça Reklam Mesajlarında İyi Dilekler ve Tebrikler", *POF*, Vol. 61, 2012, s.61-77.

"Pragmalingvistička analiza kasida u klasičnoj osmanskoj književnosti" / "Klâsik Osmanlı Edebiyatında Kasidelerin Pragmalinguistik Analizi" (Alena Ćatović ile birlikte), *POF*, vol. 62, 2013, s.99-110.

"Kletve i upozorenja u vakufnamama" / "Vakfiyelerde Beddualar ve Uyarılar", *POF*, vol. 63, 2014, s. 67-78.

"Klâsik Osmanlı Edebiyatında Eylem Sözleri: Kaside" (Alena Ćatović ile birlikte), *Journal of Otoman Legacy Studies (JOLS)*, II/2, 2015, s.1-8.

"Koncept tuge u klasičnoj osmanskoj poeziji" / "Klâsik Osmanlı Şiirinde Hüzün Kavramı" (Alena Ćatović ile birlikte), *DHS*, II/2 (3), 2017, s. 109-128.

Türkçe ve Farsçada Nezaket Stratejileri (İltifatlar, İyi Dilekler ve Saygı Gösterme)", (Azra Abadžić Navaey ile birlikte), *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, XIII/5, 2018. s.1-16.

"Bosnalı Divan Şairlerinin Gündelik Yaşamının Dil ve Edebiyata Yansıması (Edimbilim Açısından Şiirdeki Şikayetler ve Övgüler)", (Alena Ćatović ile birlikte), İçinde: Zafer Gölen, Abidin Temizer, *Osmanlı Dönemi Balkanlarda Gündelik Hayat*, Gece Kitaplığı, Ankara, 2018, s. 181-193.

Bildiriler

"Pozdravi u turskom i bosanskom jeziku s aspekta strategija učtivosti" / Nezaket Stratejileri Açısından Türkçe ile Boşnakça'da Selamlar", [İçinde]: *Zbornik radova "Čovjek i moderni svijet"*, Univerzitet u Sarajevu, Saraybosna, 2008, s.112-118.

"Bosnalı Divan Şairlerinin Şiirlerinin Pragmatik (Edimbilim) Boyutu", (Alena Ćatović ile birlikte), [İçinde]: Hüseyin Gönel, *I Uluslararası Türk Kültürü Araştırmaları Sempozyumu Bidirileri*, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir, 2014, s. 1-9.

"Značenja i upotreba sufiksa -cI u romanu Kafamda bir Tuhaflık Orhana Pamuka" / "Orhan Pamuk'un Kafamda Bir Tuhaflık Adlı Romanında -cI ekinin Anlamları ve Kullanımları", (Alena Ćatović ile birlikte), [İçinde]: Hüseyin Gönel, Murat Gür, *II. Uluslararası Türk Kültürü Araştırmaları Sempozyumu Bidiri Metinleri*, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Basımevi, Nevşehir, 2015, s. 513-527.

Çeviriler

Ece Temelkuran, *Žene koje huču u čvorove / Düğümlere Üfleyen Kadınlar*, Saraybosna, 2015.

Orhan Pamuk, *Čudne Misli U Mojoj Glavi / Kafamda Bir Tuhaflık*, Saraybosna, 2015. (Alena Ćatović ile birlikte).

Orhan Pamuk, *Žena Crvene Kose / Kırmızı Saçlı Kadın*, Saraybosna, 2016. (Alena Ćatović ile birlikte).

Elif Şafak, *Djevojčica koja nije voljela svoje ime / Sakız Sardunya*, Saraybosna, 2020. (Alena Ćatović ile birlikte).

Şebnem İşigüzel, *Konak suza / Gözyaşı Konağı Ada, 1876*, Saraybosna, 2020. (Alena Ćatović ile birlikte).

Doç. Dr. Mirza Bašić

(1980-)

28 Nisan 1980 yılında doğdu. Lisans öğrenimini Tuzla Üniversitesi Felsefe Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde 2011'de tamamladı. Aynı yıl Saraybosna'daki Felsefe Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde yüksek lisans programına katıldı ve 2014'te *Pasivna rečenica u turskom jeziku i njeno izražavanje u prevodu na bosanski, hrvatski, srpski jezik / Türk Dilinde Edilgen Cümle ve Onu Boşnakça, Hırvatça ve Sırpça Tercümelerde İfade Etme* başlıklı tezini savundu. Doktora öğrenimini ise 2019 yılında Prof. Dr. Sabina Bakšić idaresinde bitirdi. Tezinin adı, *Somatski frazemi u turskome i ekvivalenti u bosanskom jeziku: kognitivnolingvistička analiza / Türkçedeki Somatik Deyimler ve Boşnakça'daki Karşılıkları: Bilişsel-Dilbilimsel Bir Analiz*. Zenica Üniversitesi Felsefe Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümüne 2012 yılında asistan olarak alındı. Mezkur fakültede 2020'de doçent unvanı aldı ve elan Türk dili alanında dersler vermektedir. Türkçeye ilaveten İngilizce de bilmektedir.

Kitaplar

Jezik djela Atebetü'l-Hakayik, Fonetsko-fonološka i morfološka analiza / Atebetü'l-Hakayık Adlı Eserin Dili, Sesbilgisel-Sesbilimsel ve Biçimbilimsel Bir İnceleme, Zenica, 2019. (Edina Solak ile birlikte).

Makaleler

"Ko se krije iza subjekta: odnos roda/spola i jezika u pripovijetkama turskih spisateljica Erendiz Atasü i Füruzan" / "Öznenin Arkasında Kim Saklanır: Türk Yazarları Erendiz Atasü ve Füruzan'ın Romanlarında Cinsiyet-Dil İlişkisi", (Melinda Botalić ile birlikte), *DHS*, II/1(2), 2017, s.154-176.

"Gramatike kao izvori podataka o govorima anadolskih i rumelijskih krajeva" / Anadolu ve Rumeli Bölgelerinin Dilleri Hakkında Veri Kaynağı Olarak Gramerler", *Lingvazin*, V/1, 2017, s.13–16.

"Boşnak Edebiyatı ve Kimliği, Küresel Medeniyetin Etkisi Altında", (Vedad Spahić ile birlikte), *Universal Journal of History and Culture*, I/2, Ankara, 2019, s.189–202.

“Deverbalni sufiksi u djelu Atebetü’l-Hakayik” / “Atabetü’l-Hakâyık Başlıklı Eserde Eylemden İsim ve Fiil Türeten Ekler”, (Edina Solak ile birlikte), *Zbornik radova FFZ,* XVII, 2019, s.118-132.

“Složeni glagolski oblici u djelu Atabetü’l Hakayık” / “Atabetü’l Hakayık’ta Birleşik Fiiller”, (Edina Solak ile birlikte), *Istraživanja*, XIV, 2019, s. 125-134

“Motiviranost značenja turskih i bosanskih somatskih frazema koji se povezuju s čovjekovim osobinama” / “İnsan Sıfatlarıyla İlişkili Olan Türkçe ve Boşnakça Somatik Deyimlerin Anlam Güdülemesi”, (Edina Solak ile birlikte), *Književni jezik,* XXX, 2019, s.301–328.

“Kulak Sözcüğüyle Kurulmuş Deyimlerin Bilişsel Dilbilim Açısından İncelenmesi”, *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* XI/1, 2020, s.138 – 150.

“Kutadgu Bilig’de Elig Sözcüğüyle Kurulmuş Deyimlerin Bilişsel Dilbilim Açısından İncelenmesi”, (Edina Solak ile birlikte), *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, XI/2, 2020, s. 325-342.

“Gramatičke i značenjske strukture denominalnoga derivacijskog sufiksa - lik u djelu “Dîvânü Lügâti’t-Türk” / “Dîvân-ı Lügâti’t-Türk’te İsimden İsim Türeten -lik Ekinin Dilbilgisel ve Anlamsal Yapıları”, (Edina Solak ile birlikte), *Zbornik radova FFZ,* XVIII, 2020, s.77.82.

“Gramatičke i značenjske strukture denominalnoga derivacijskog sufiksa -la u djelu Dîvânü Lügâti’t-Türk” / Dîvân-ı Lügâti’t-Türk’te İsimden İsim Türeten -lA Ekinin Dilbilgisel ve Anlamsal Yapıları”, (Edina Solak ile birlikte), *Istraživanja*, XV, 2020, s.147-159.

“Motiviranost značenja turskih frazema sa somatskom sastavnicom baş (glava) koji se povezuju s čovjekovim ponašanjem i međuljudskim odnosima” / “Somatik Bileşen “Baş” ile Oluşan, İnsan Davranışı ve Münasebetleriyle İlişkili Olan Türkçe Deyimlerin Anlam Güdülemesi”, (Edina Solak ile birlikte), *DHS,* V/1 (10), 2020, s. 127-144.

“Kutadgu Bilig’de Elig Sözcüğüyle Kurulmuş Deyimlerin Bilişsel Dilbilim Açısından İncelenmesi”, (Edina Solak ile birlikte), *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, XI/2, 2020, s. 325-342.

“Pragmatička vrijednost leksema kojima se označavaju nazivi životinja i biljaka u romanu Orhana Pamuka Kafamda bir Tuhaflik i prijevodu na bosanski jezik” / “Orhan Pamuk’un Kafamda Bir Tuhaflık Adlı Romanında Yer Almış ve Boşnakça’ya Çevrilmiş Hayvan ve Bitki Adlarını Belirten Sözcüklerin Edimbilimsel Değeri”, (Edina Solak ile birlikte), *DHS,* 6/2 (15), 2021, s.113-134.

Bildiriler

“Pasivna rečenica u turskom jeziku i njeno izražavanje u prevodu na bosanski jezik” /

"/Türk Dilinde Edilgen Cümle ve Onu Boşnakça Tercümelerde İfade Etme", [İçinde]: *II. Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Kongresi Bildiri Kitabı*, IBU Press, Sarajevo, 2014, s.642–665.

"Türkçe ve Boşnakçadaki Türemiş Eylemler Arasındaki Farklılıklar ve Benzerlikler", [İçinde]: *I. Uluslararası Türk Kültürü Araştırmaları Sempoyzumu Bildirileri*, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Yayınları, Nevşehir, 2014, 155–162.

"Sintaktička analiza turskih imenskih rečenica sa predikativima var i yok" / "Var ve Yok Yüklemleriyle Türkçe İsim Cümlelerinin Sözdizimsel Bir Analizi", (Mirsad Turanović ile birlikte), [İçinde]: *II. Türk Kültürü Araştırmaları Sempozyumu Bildiri Metinleri*, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Yayınları, Sarajevo, 2015, s.356–370.

"Odnosne rečenice sa zamjenicom ki u turskome i ekvivalenti u bosanskom jeziku" / "Türk Dilinde ki Zamiriyle Oluşan Göreceli Cümleler ve Boşnakça'daki Karşılıkları", [İçinde]: *Zbornik radova Šestoga međunarodnoga naučno-stručnog skupa: Jezik – književnost – kultura,* Filozofski fakultet Univerziteta u Zenici, Zenica, 2017, s.189–200.

"Sintaktička analiza rečenica s necesitativnim značenjem u turskome jeziku" / "Türk Dilinde Gereklilik Cümlelerinin Sintaktik Analizi, [İçinde]: *Zbornik radova 7. međunarodnog naučno-stručnog skupa Obrazovanje, jezik, kultura: tendencije i izazovi*, Filozofski fakultet Univerziteta u Zenici, Zenica, 2018, s.677–682.

Çeviriler

Orhan Pamuk, *Dževdet i sinovi / Cevdet Bey ve Oğulları*, Saraybosna, 2017.

Prof. Dr. Vančo Boškov
(1934-1984)

1 Ocak 1934 yılında Nekotino-Vardar'da doğdu. İlk öğrenimini Kavadarci, Veles ve Negotino'da tamamladı. Negotino'da orta eğitimini bitirdikten sonra, 1952 yılında, Saraybosna Üniversitesi Felsefe Fakültesi'nde Arapça ve Türkçe okumaya başladı. 1957'de Şarkiyat Bölümü'nden mezun oldu ve 1958 - 1963 yılları arasında Makedonya Devlet Arşivi'nde çalıştı. 1960-1962 yılları arasında Kahire'de Arapça okudu. Kahire'den dönünce, 1963 yılında Saraybosna Üniversitesi Felsefe Fakültesi'nde asistan olarak çalışmaya başladı. 1970 yılında, Saraybosna'daki Felsefe Fakültesi'nde *Ljubavna lirika (Gazeliyat) Ishaka Čelebija - Kritički tekst i književno-estetska analiza / İshak Çelebi'nin Aşk Liriği*

(Gazeliyatı) - Eleştirel Metni ve Edebî-Estetik Analizi başlıklı doktora tezini savundu. Aynı yıl mezkur fakültede doçentliğe, 1975'te ise profesörlüğe seçildi. Klâsik ve modern Türk edebiyatı ve ayrıca Osmanlı dönemine ait tarihi belgeler ile ilgilenmekteydi. Eski ve modern Türk edebiyatı, Osmanlı diplomatikası ve İslam paleografyası dersleri verdi. Bosna Hersek Şarkiyat Derneğinin ve Alman Şarkiyat Derneğinin üyesiydi. 1981 yılından vefatına dek Makedonya'daki Üsküp Üniversitesi Filoloji Fakültesi'nde Osmanlı Türkçesi dersleri verdi. 6 Şubat 1984 yılında Üsküp'te, 50 yaşında iken vefat etti.

Kitaplar

Turski dokumenti za istorijata na makedonskiot narod / Makedon Halkının Tarihi Hakkında Türkçe Vesikalar, Üsküp, 1963.

Turski dokumenti za istorijata na makedonskiot narod / Makedon Halkının Tarihi Hakkında Türkçe Vesikalar, Vol. II, Üsküp, 1966.

Turski dokumenti za istorijata na makedonskiot narod / Makedon Halkının Tarihi Hakkında Türkçe Vesikalar, Vol. IV, Üsküp, 1972.

Das osmanische Registerbuch der Beschwerden vom Jahre 1675 / 1675 Tarihli Osmanlı Şikâyet Kayıtları, Viyana, 1984.

Katalog turskih rukopisa u franjevačkim samostanima u Bosni i Hercegovini / Bosna-Hersek'teki Fransisken Manastırlarında Korunan Türkçe Yazmalar Kataloğu, Saraybosna, 1988.

Makaleler

"Rifaiskoto teke vo Skopje" / "Üsküp'teki Rifai Tekkesi", (İshak Fetah ile birlikte), *GINI*, II/2, 1958, s.179-191.

"Koncepcija ljubavi u turskoj divanskoj poeziji" / "Türk Divan Şiirinde Aşk Kavramı", *Putevi*, XVI/3-4, 1970, s.178-190.

"Šehrengiz u turskoj književnosti i šehrengiz o Mostaru" / "Türk Edebiyatında Şehrengiz ve Mostar Şehrengizi", *Radovi FFS*, VI, 1970–71, 1971, s.173-211.

"Pogled na srednjovjekovnu tursku književnost" / "Ortaçağ Türk Edebiyatına Bir Bakış", *Život*, XXII/44, 1973, s.533–546.

"Motivi u pjesmama o gradovima Bosne i Hercegovine na turskom jeziku" / "Bosna-Hersek'teki Şehirler Hakkında Yazılan Türkçe Şiirlerinde Motifler", *GIJK*, III-IV, 1974–5, s.51-60.

"Nepoznati pjesnici Šahin-aga i Bulbuli Mostarac i hercegovački namjesnik Redžep paša" / "Bilinmeyen Şairler: Şahin Ağa, Mostarlı Bülbüli ve Hersek Naibi Recep Paşa", *Život*, XXIV/6 1975, s.647-652.

"Književnost Bosne i Hercegovine na orijentalnim jezicima u 18. i 19. vijeku" / "18. ve 19. Yüzyıllarda Bosna-Hersek'teki Osmanlı Edebiyatı", *GIJK*, VII, 1978, s.185-213.

"Pjesnik Rahmi i njegova kasida o Mostaru" / "Şair Rahmi ve Mostar İle İlgili Kasidesi", *POF*, XXVI/1976, 1978, s.213-231.

"Pitanje autentičnosti fojničke ahd-name Mehmeda II iz 1463. godine" / "1463 Tarihli Foynitsa'da Bulunan II. Mehmed'in Ahdnamesi'nin Gerçekliği Sorunu", *GDIBiH*, 28-30/ 1977-1979, 1979, s.84-104.

"Turski dokumenti o slovenačkom roblju u Sarajevu u 16. vijeku" / "16. yüzyılda Saraybosna'daki Sloven Köleler Hakkında Türk Vesikaları", (Jasna Šamić ile birlikte), *Zgodovinski časopis,* 33/1, 1979, s.5-12.

"Odglasi od Avstro-turskata vojna vo makedonskata narodna poezija" / "Avusturya-Türk Savaşının Makedonya Halk Şiirinde Yansımaları", *Spektar*, I/2, 1983, s.107–112.

"1717. Yılı Zvornik Kuşatmasına Ait Bir Türk Türküsü", *Sesler*, XX/184, 1984, s.109-114.

Bildiriler

"Neka razmišljanja o književnosti na turskom jeziku u Bosni i Hercegovini" / "Bosna Hersek'te Türk Diliyle Yazılmış Edebiyatı Üzerine Bazı Düşünceler", [İçinde]: *Naučni skup: Književnost Bosne i Hercegovine u svjetlu dosadašnjih istraživanja. Sarajevo 26. i 27. maja 1976.* ANUBiH, Posebna izdanja XXXV, 5, 1978, s.53–64.

"Turski dokumenti v Hilendar" / "Hilandardaki Türkçe Vesikalar", [İçinde]: *Univerzetski izsledvanija i prepodavanija na blgarskata istorija u nas i v čužbina. Meždunaroden simpozium Pamporovo 1981*, Sofiya, 1982, s.436-451.

Ansiklopedi Maddeleri

Književnost na turskom jeziku iz jugoslovenskih krajeva" / "Yugoslav Bölgelerindeki Türk Diliyle Oluşturulmuş Edebiyat, *EJ*, Vol. VIII, s.400-402

Turska književnost kod jugoslovenskih naroda / Yugoslavlarda Türk Edebiyatı, *EJ*, Vol. VIII, 1971, s.399–400.

Užičanin Sabit / Öziçeli Sâbit, *EJ*, Vol. VIII, 1971, s.447.

Evlija Čelebi / Evliya Çelebi, *Lexikon der IW*, Vol. I, s.168–169.

Haxi Kalfa / Hacı Kalfa, *Lexikon der IW*, Vol. II, s.9.

Makedonija / Makedonya, *Lexikon der IW*, Vol. II, s.139.

Osmanska literatura / Osmanlı Edebiyatı, *Lexikon der IW*, Vol. III, s.144-147.

Çeviriler

"Fazil Husnu Daglardža, 7 Pjesama" / "Fazıl Hüsnü Dağlarca, 7 Şiir, *Odjek*, XX/10, 15. 5. 1967, s.10.

"Fazil Husnu Daglardža, Jesi li platu primio?" / "Fazıl Hüsnü Dağlarca, Maaşı Adın Mı?", *Odjek*, XXXV/21-22, 1982, s.22.

Doç. Dr. Melinda Botalić

(1981-)

9 Şubat 1981 yılında Doboy'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Graçanica'da tamamladı. 1999'da Ankara'da Gazi Üniversitesi'nde Türkçe hazırlık okudu ve aynı zamanda İstanbul Üniversitesi'nde İngilizce hazırlık okudu. Lisans öğrenimini Tuzla Üniversitesi Felsefe Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde 2006'da tamamladı. Saraybosna'daki Felsefe Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde yüksek lisans programına katıldı ve 2012 yılında mezun oldu. Yüksek lisans tezinin başlığı ise *Pokret "prvi novi" u turskoj poeziji 20. stoljeća: Orhan Veli Kanık, Oktay Rifat Horozcu i Melih Cevdet Anday / 20. Yüzyıl Türk Şiirinde Birinci Yeni Hareketi: Orhan Veli Kanık, Oktay Rıfat Horozcu ve Melih Cevdet Anday*'dır. Ekim ayında 2013'te doktora programında okumaya başladı ve 2017 yılında *Feminističko/rodno čitanje pripovjedačkih opusa Erendiz Atasü i Füruzan / Erendiz Atasü ve Füruzan'ın Anlatı Yapıtlarının Feminist / Toplumsal Cinsiyet Okuması* adlı doktora tezini savundu. Tuzla Üniversitesi Felsefe Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde doçent olarak atandı ve halen aynı bölümde bölüm başkanı olarak çalışmaktadır.

Makaleler

"Bosniak cultural heritage: cultural characteristics of traditional knockers and gates" (Yusuf Ziya Sümbüllü ile birlikte), *Human*, I/2, 2011, s.13-17.

"An interview about saddle-making, one of the tradition-al handicrafts, in Bosnia and Herzegovina" (Yusuf Ziya Sümbüllü ile birlikte), *Human*, II/2, 2012, s.67-70.

"Slika žene u zbirci pripovjedaka Erendiz Atasü Postoje i žene" / "Erendiz Atasü'nün Kadınlar da Vardır Adlı Hikayeler Kitabındaki Kadın İmajı", *Pismo*, XII, 2014, s.204-222.

"Odraz društvenog i kulturnog života Osmanlija u prazničnim kasidama" / "Bayram Kasidelerinde Osmanlı'nın Sosyal ve Kültürel Hayatının Yansıması", *POF*, 63, 2014, s.191-206.

"Ko se krije iza subjekta: odnos roda/spola i jezika u pripovijetkama turskih spisateljica Erendiz Atasü i Füruzan" / "Öznenin Arkasında Kim Saklanır: Türk Yazarları Erendiz Atasü ve Füruzan'ın Romanlarında Cinsiyet ile Dilin İlişkisi" (Mirza Bašić ile birlikte), *DHS*, II/1(2), 2017, s.154-176.

"Utjecaj sredine na muške rodne uloge u romanu Čast (Iskender) Elif Šafak" / "Elif Şafak'ın İskender Adlı Romanında Çevrenin Erkek Cinsiyet Rolleri Üzerindeki Etkisi (Edina

Nurikić ile birlikte), *DHS*, lV/2 (8), 2019, s.153-166.

"Muškarac zarobljen u "muškoj kutiji" - (Pre)moć muškog roda oslikana u pripovijetkama "Pjesma za Redifu" (Redife'ye Güzelleme) Füruzan "Ima jedna crkva u Harputu" (Harput'ta Var Bir Kilise) Erendiz Atasü" / "'Erkek Kutusunda' Kapatılan Erkek: Füruzan'ın Redife'ye Güzelleme ve Erendiz Atasü'nün Harput'ta Var Bir Kilise Adlı Öykülerinde Betimlenen Erkek Cinsiyetinin Gücü/Üstünlüğü", (Edina Nurikić ile birlikte), *DHS*, IV/1 (7), 2019, s.105-120.

"Fuzûlî–pjesnik osmanske turske književnosti u recepciji Muse Ćazima Ćatića" / "Musa Çazim Çatiç'in Eleştirel Yazılarında Türk Osmanlı Edebiyatı Şairi–Fuzûlî", *Gračanički glasnik-Časopis za kulturnu historiju*, 47, 2019, s.131-137.

"Bosnalı Şair Musa Çazim Çatiçin Denemelerinde Türk Edebiyatı Şairleri", *ETÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, XII, 2021, s. 96-104.

Bildiriler

"Teme u poeziji pokreta Prvi novi" / "Birinci Yeni Şiirlerindeki Konular", [İçinde]: *Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Kongresi Bildiri Kitabı,* Vol 1, International Burch University, 2013, s.613-625

"Nova turska književnost u književnokritičkim osvrtima Muse Ćazima Ćatića" / "Musa Çazim Çatiçin Edebi-Eleştirel Denemelerinde Yeni Türk Edebiyati", [İçinde]: *Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Kongresi Bildiri Kitabı,* Vol 2, International Burch University, 2014, s.592-607.

"Ahmet Hamdi Tanpinar'in Acibadem'deki Köşk Hikâyesinde Bireysel Kimlik Oluşumu", (Nadira Žunić ile birlikte), [İçinde]: *II. Uluslararası Türk Kültürü Araştırmaları Sempozyumu Bidiri Metinleri*, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Basımevi, Nevşehir, 2015, s.464-475.

Doç. Dr. Dženana Bračković
(1987-)

17 Eylül 1987 yılında Saraybosna'da doğdu. 2009 yılında Saraybosna Üniversitesi Felsefe Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde lisans eğitimini tamamladı. 2015 yılında ise *Strategije učtivosti u turskim dramama iz perioda Tanzimata / Tanzimat Dönemindeki Tiyatro Oyunlarında Nezaket Stratejileri* adlı yüksek lisans tezini savundu. Ankara'da, 2020'de Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde, Prof. Dr. Şükrü Haluk Akalın'ın danışmanlığında hazıradığı *Türk Kökenli Bosna*

Hersek Soyadları adlı doktora tezini savundu. 2011-2015 yılları arasında Saraybosna'daki Yunus Emre Enstitüsü'nde Türkçe öğretmeni, ardından türkoloji ve projeler koordinatörü, çevirmen ve öğretim görevlisi olarak çalıştı. Türkçeye ilaveten İngilizce ve Fince bilmektedir. Tercüman olarak Türkiye ve Bosna-Hersek'in düzenlediği pek çok fuar, konferans ve kültürel etkinliklerde çalıştı. Ayrıca çeşitli seminer ve konferanslara da katıldı. Uluslararası Saraybosna Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde Türk Dili ve Edebiyatı program koordinatörü ve hoca olarak çalışmaktadır.

Kitaplar

Haydi Türkçe Öğrenelim 1 (Türkçe Ders Kitabı), Zenica, 2012. (Uğur Kılıç, Selçuk Doğan, Kürşat Aramak, Beyza Koç, Selin Çalık ile birlikte).

Haydi Türkçe Öğrenelim 2 (Türkçe Ders Kitabı), Zenica, 2012. (Uğur Kılıç, Selçuk Doğan, Kürşat Aramak, Tarık Demir, Erman Aral, M. İrem Mantı, Metin Işıkoğlu, İbrahim Gültekin, Beyza Koç, Selin Çalık, Ecem Çelik, Minela Sinanović ile birlikte)

Haydi Türkçe Öğrenelim 3 (Türkçe Ders Kitabı), Zenica, 2012. (Uğur Kılıç, Selçuk Doğan, Tarık Demir, Kürşat Aramak, Beyza Koç, Selin Çalık, Ecem Çelik ile birlikte)

Haydi Türkçe Öğrenelim 4 (Türkçe Ders Kitabı), Zenica, 2012. (Uğur Kılıç, Selçuk Doğan, Tarık Demir, Kürşat Aramak, Beyza Koç, Selin Çalık, Ecem Çelik ile birlikte)

Makaleler

"Asıllı Türk Kökenli Bosna Hersek Soyadlar Üzerine", *Yeni Türkiye*, Sayı 29, Ocak-Şubat 2018, s.588-591.

"Bosna Hersek Sokak Adlarında Osmanlı Türkçesi Unsurları", *Balkanlarda Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, C. 2, Sayı 2, Yaz 2020, s.87-95.

Prof. Dr. Snježana Buzov

(1959-)

26 Aralık 1959 yılında Hırvatistan'da Split şehrinde doğdu. 1982'de Saraybosna Üniversitesi Felsefe Fakültesi Şarkiyat Bölümü'nde mezun olup, şarkiyatçı - türkolog ve arabist unvanı aldı. 1983 yılında ise Saraybosna Şarkiyat Enstitüsü'nde kütüphaneci olarak çalışmaya başladı. Bir yıl sonra asistan oldu. Zagreb Üniversitesi Felsefe Fakültesi Tarih Bölümü'nde yüksek lisans programına katıldı ve 1992 yılında mezun oldu. Aynı yıl

Zagreb'deki Hırvatistan Tarih Enstitüsü'nde asistan oldu. 1993 yılından beri Amerika Birleşik Devletleri'nde yaşamaktadır. 2005 yılında Chicago Üniversitesi'de *The Lawgiver and His Lawmakers: The Role of Legal Discourse in the Change of Ottoman Imperial Culture* adlı doktora tezini savundu. Halen Ohio State Üniversitesi Yakın Doğu Dilleri ve Kültürleri Bölümü'nde profesör olarak çalışmaktadır. Bosna-Hersek'e özel bir ilgi göstererek erken modern Osmanlı İmparatorluğu'nun entelektüel ve kültürel tarihiyle ilgilenmektedir.

Kitaplar

Opširni popis bosanskog sandžaka iz 1604, vol. 2 / Defter-i Mufassal-ı Livâ-i Bosna, Cild's-Sani, Saraybosna, 2000.

The Lawgiver and His Lawmakers: The Role of Legal Discourse in the Change of Ottoman Imperial Culture, Chicago, 2005.

State law and divine law under the ottomans: encounters between Shari'a and the Sultan's Law, London, 2015.

Makaleler

"Turska uprava i organizacija vlasti te društvenogospodarski odnosi u 16. i 17. stoljeću" / "16. ve 17. Yüzyıllarda Türk İdaresi, Devlet Teşkilatı ve Sosyo-Ekonomik İlişkileri", *Zbornik Cetinske Krajine*, vol. 4, Kulturno društvo "Cetinjanin", Sinj, 1989, s.65-69.

"Razgraničenje između Bosanskog pašaluka i mletačke Dalmacije nakon kandijskog rata" / "Kandiye Muhârebesi'nden Sonra Bosna Paşalığı ile Venedik Dalmaçyası Arasındaki Sınır", *Povijesni prilozi*, 12, 1993, s.1-38.

"The Problems of Muslims in Non-Muslim States of the Balkans: Bosnians, Albanians and Others," In: *Balkan Currents*: *Studies in the History, Culture and Society of Divided Land*, Loyola Marymount University, Los Angeles, 1998, s.33-45.

"Značaj Bosne za razumijevanje osmanskog pravnog sustava i osmanske pravne prakse" / "Osmanlı Hukuk sistemini ve Osmanlı Hukuk Pratiğini Anlamak için Bosna'nın Önemi", *POF*, 60, 2011, s. 311-324.

"Wall-Less Walls: The Calligraphy at the Hadzi Sinanova Tekija in Sarajevo", In: *Calligraphy and architecture in the Muslim world*, Edited by Mohammad Gharipour, Irvin Cemil Schick, Edinburgh University Press; 1st edition, Edinburg, 2013, s.67-82

Bildiriler

"Friendly Letters. The Early 18th Century Correspondencebetween Venetian and Ottoman Authorities in Dalmatia", [İçinde]: *Fourth International Conference of the InternationalResearch Project "Triplex Confinium" - Tolerance and Intolerance on the TriplexConfinium - Religions, Cultures, Societies, Political Structures of the "Other" inthe Eastern Adriatic (15th-19th Centuries)*,

Padova, 25-27 March 2004, Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Zavod za hrvatsku povijest, Zagreb, 2007, s.215-222.

Dr. sc. Fazileta CVIKO-Hafizović
(1952-)

13 Aralık 1952 yılında Saraybosna şehrinde doğdu. 1975'te Saraybosna Üniversitesi Felsefe Fakültesi Şarikiyat Bölümü'nden mezun oldu. Aynı fakültede, 1985'te Tarih Bölümü'nde yüksek lisans eğitimini tamamladı. Saraybosna'daki Şarkiyat Enstitüsü'nde asistan-osmanist olarak 1976 yılında çalışmaya başladı. Daha sonra, 1993-2001 yılları arasında Saraybosna'daki Türk Dili ve Edebiyatı Kürsüsü'nde, yüksek asistan unvanıyla Türk Dili ve Osmanlı Türkçesi dersleri verdi. 2003-2010 yılları arasında da ücretli öğretim üyesi olarak Türkçe Öğretiminin Metodolojisi dersleri verdi. Saraybosna Üniversitesi Felsefe Fakültesi Tarih Bölümü'nde doktora öğrenimini tamamladı. 2013 yılında *Kliški sandžak od osnivanja do početka Kandijskog rata: (1537.-1645. godine) / Kuruluşundan Kandiye Muharebesi'nin Başlangıcına Kadar Klis Sancağı: (1537-1645)* başlıklı doktora tezini savundu. Osmanlı döneminde Bosna tarihi ve Osmanlı arşiv materyalerinin araştırılması, tercümesi ve işlenmesi ile ilgilenmektedir. Emekli olmasına rağmen, bilimsel çalışmalarını sürdürmektedir. Dr. Fazileta, Osmanlı defterlerini okuyup deşifre ederek Bosna tarihine büyük katkı sağladı.

Kitaplar

Popis sandžaka Požega 1579. godine / Defter-i Mufassal-ı Liva-i Pojega 987., Osijek, 2001.

Opširni popis timara mustahfiza u tvrđavama Kliškog sandžaka iz 1550. godine / 1550 Tarihli Klis Sancağı'ndaki Kalelerde Bulunan Müstahfız Tımarlarının Mufassal Defteri, Saraybosna, 2014.

Kliški sandžak od osnivanja do početka Kandijskog rata: (1537-1645.) / Kuruluşundan Kandiye Muharebesi'nin Başlangıcına kadar Klis Sancağı: (1537-1645), Saraybosna, 2016.

Popis sela i zemlje sandžaka Krka, Klis i Hercegovina, oslobođenih od Mletačke Republike 1701. godine / 1701 Yılında Venedik Cumhuriyeti'nden kurtarılan Krk, Klis ve Hersek Sancaklarının Köy ve Topraklarının Tapu Defteri, Zagreb-Saraybosna, 2016

Požeški sandžak i osmanska Slavonija: sabrane rasprave / Pojega Sancağı ve Osmanlı Slavonyası: Tartışmalar, Zagreb, 2016.

Makaleler

"Opširni defter za sandžak Požegu iz 1579. godine - diplomatički opis" / "1579'dan Kalma Pojega Sancağı'na Ait Mufassal Defteri - Diplomatik Tasviri", *POF*, 32-33/1982-83, 1984, s.267-285.

"Survey of Development of Yugoslav Ottoman Studies", *POF*, 36/1986, 1987, s.7-36.

"Grad Požega kao sjedište Požeškog sandžaka - urbani i privredni razvoj u 16. stoljeću" / "Pojega Sancağı'mın Merkezi Olarak Pojega Şehri - XVI. Yüzyılda Kentsel ve Ekonomik Gelişme", *Povijesni prilozi*, XIII, Hrvatski institut za povijest, 1994, s. 27-76

"Vakufi u Požeškom i Pakračkom sandžaku u periodu osmanske vlasti" / "Osmanlı Döneminde Pojega ve Pakraç Sancakları'ndaki Vakıflar", *POF*, 49/1999, 2000, s.231-251.

"O Gazi Husrev-begovom vakufu u Slavenskoj Požegi" / "Gazi Hüsrev Bey'in Slavenska Požega'daki Vakfı Üzerine", *Anali GHB*, XI-XII, 1985, s.75-78.

"O nekim vakufima u Slavoniji u XVI stoljeću" / "XVI. Yüzyılda Slavonya'daki Bazı Vakıflar Üzerine", *Anali GHB*, IX/15-16, 1990, s. 19-26.

"Prilog historiji Gazi Husrev-begovog vakufa – nahija Kožulova u livi Krka" / "Kırka Livası'ndaki Kojulova Nahiyesi - Gazi Hüsrev Bey'in Vakfının Tarihine Katkı", *Znakovi vremena*, 29-40, 2008, s.180-199

"Akhisar u vrijeme Hasana Kafije" / "Hasan Kafi'nın Zamanında Akhisar", *Novi Muallim*, 64, 2015, s.3-7.

"Lala Mustafa-paša – Kliški sandžakbeg i vakif džamije u Livnu?" / "Lala Mustafa Paşa - Klis Sancakbeyi ve Livno'daki Caminin Vâkıfı?", *POF*, 66, 2017, s. 99-109

Bildiriler

"The Sanjak of Klis: The problem of Vlach Population's Origin and Their Status", [İçinde]: *Uluslararası Dünden Bugüne Bosna-Hersek ve Aliya İzzetbegoviç Sempozyumu Bildiri Kitabı*, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Gaziosmanpaşa Belediyesi, İstanbul, 2018, s.443-450.

Dr. sc. Hatidža Čar – Drnda
(1947 – 2014)

12 Aralık 1947 yılında Culiçan'da (Glamoç'ta) doğdu. Memleketinde ilk ve orta öğrenimini tamamladıktan sonra Saraybosna Üniversitesi Felsefe Fakültesi Şarkiyat Bölümü'nde okumaya başladı. 1971-1974 yılları arasında Energoinvest şirketinde çalıştı. 1975 yılında ise Şarkiyat Enstitüsü'nde çalışmaya başladı. Saraybosna'daki Felsefe Fakültesi'nde 1985'te *Visočka nahija u 15. i 16.*

stoljeću / 15. ve 16. Yüzyıllarda Visoko Nâhiyesi adlı yüksek lisans tezini savundu. Aynı yıl trafik kazası geçirdiği için bilimsel çalışmalarını bir sürelik durdurdu. 1993-1997 yılları arasında Almanya'da yaşadı ve orada bazı araştırmalar da yaptı. 1998 yılından itibaren yine Saraybosna'daki Şarkiyat Enstitüsü'nde çalışmaya başladı. 2008'de Saraybosna Üniversitesi Felsefe Fakültesi'nde *Nastanak Mostara: urbani i demografski razvoj grada do kraja XVI stoljeća / Mostar'ın Kuruluşu: 16. Yüzyılın Sonuna Kadar Kentsel ve Demografik Gelişimi* adlı tezle doktorasını tamamladı. 2013 yılına, yani emekli oluncaya kadar, Şarkiyat Enstitüsü'nde çalıştı. Dr. Čar-Drnda, Osmanlı zamanından kalma siciller, Osmanlı İmparatorluğu'nda kadının konumu, Bosna Eyaleti'nde vakıfların önemi, Bosna'daki belirli nahiyelerin demografik yapısı ve Visoko, Tešanj, Mostar, Foça, Foynica, Kreşevo, Yeni Pazar, Nova Varoş, Prijepolje'nin kültürel tarihi gibi çeşitli konularıyla ilgilenmiştir.

Kitaplar

Sidžil Tešanjskog kadiluka: (1740-1752) / Teşany Kadılığa Ait Bir Sicil (1740-1752), Saraybosna, 2005.

Nastanak Mostara: njegov urbani i demografski razvoj do kraja 16. stoljeća / Mostar'ın Kuruluşu: 16. Yüzyılın Sonuna Kadar Kentsel ve Demografik Gelişimi, Saraybosna, 2014.

Makaleler

"Jedna bujuruldija bosanskog namjesnika Jegen Mehmed-paše iz 1743. godine" / "Bosna Vâlisi Yegen Mehmed Paşan'nın 1743 Yılından Bir Buyrultusu", *POF*, 27/1977, 1979, s.283-286.

"Osnivanje Novog Pazara i njegov razvitak do kraja XVI stoljeća" / "Yeni Pazar'ın Kuruluşu ve XVI. Yüzyılına Kadar Gelişimi", *Novopazarski zbornik*, VIII, 1984, s.77-102.

"Prilog proučavanju prošlosti Fojnice i Kreševa od uspostave osmanske vlasti do početka 17. stoljeća" / "Osmanlı İktidarının Kuruluşundan 17. Yüzyılın Başlarına Kadar Fojnica ve Kreševo Tarihinin Araştırılmasına Katkı", *POF*, 35/1985, 1986, s.133-161.

"Zbirka sidžila Gazi Husrev-begove biblioteke" / "Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi'ndeki Siciller Koleksiyonu", *Anali GHB*, XIII-XIV/1987, s.53-67.

"Teritorijalna i upravna organizacija Visočke nahije do početka 17. stoljeća" / "17. Yüzyılın Başına Kadar Visoko Nahiye'sinin Bölgesel ve İdari Teşkilatı", *POF*, 37/1987, 1988, s.185-195.

"Sidžil visočkog kadiluka (1755-1810) kao historijski izvor" / "Tarihî Bir Kaynak Olarak Visoko Kadılığa Ait 1755-1810 Tarihli Bir Sicil", *POF*, 38/1988, 1989, s.253-256.

"Visoko u sastavu Osmanskog Carstva – XV i XVI stoljeće" / "Osmanlı İmparatorluğu'nda Visoko – 15. ve 16. Yy.", *POF*, 40/1990, 1991, s.193-217.

"Demografsko kretanje, socijalni i konfesionalni sastav stanovništva u visočkoj nahiji" / "Visoko Nahiyesi'ndeki Nüfusun Demografik Eğilimleri, Sosyal ve Mezheb Yapısı", *POF*, 41/1991, 1991, s.195-252.

"Ženski vakufi u Bosanskom sandžaku u 16. stoljeću" / "16. Yüzyılda Bosna Sancağındaki Kadın Vakıfları", *Zehra*, II, 2001, s.31-32; III, 2001, s.39-41.

"Šerijatski sidžili i njihova zastupljenost u Bosni i Hercegovini" / "Şer'iyye Sicilleri ve Bunların Bosna-Hersek'te Kulanımı", *Anali GHB*, XXI-XXII, 2003, s.85-94.

"Prilog izučavanju prošlosti Banje Luke u 16. stoljeću" / "16. Yüzyılda Banja Luka Tarihinin Araştırılmasına Bir Katkı", *Beharistan*,14, 2004, s.26-38.

"Društveni i pravni položaj žene muslimanke u osmanskoj Bosni" / "Osmanlı Bosna'sında Müslüman Kadının Sosyal ve Hukuki Konumu", *Znakovi vremena*, X/37, 2007, s.124-153.

"Stari most u Mostaru" / "Mostar Köprüsü", *Znakovi vremena*, XI/41-42, 2008, s.204-216.

"Teritorijalna i upravna organizacija Visočke nahije do početka 17. stoljeća" / "17. Yüzyılın Başlarına Kadar Visoko Nahiyesi'nin Bölgesel ve İdari Organizasyonu", *Behar*, XXIII/121, 2014, s.80-86.

"Oblast Hercega Stjepana Kosače prema podacima popisa iz 1468/69" / "1468/69 Nüfus Sayımına Göre Herceg Stjepan Kosača'nın Bölgesi", [İçinde]: *Naučni skup Herceg Stjepan Vukčić Kosača i njegovo doba, Mostar, 23.5.2003. godine*, BZK Preporod, Gradsko društvo Mostar, Mostar, 2005, s.61-68.

"Stanovništvo u Mostaru u drugoj polovini 16. stoljeća" / "16. Yüzyılın İkinci Yarısında Mostar'ın Nüfusu", [İçinde]: *Život, djelo i vrijeme Derviš-paše Bajezidagića: naučni skup, 10. i 11. oktobar 2003. godine u Mostaru*, BZK Preporod, Gradsko društvo Mostar, Fakultet humanističkih nauka u Mostaru, Mostar, 2005, s.109-115.

"Mostar: a Legacy of Islamic Culture and Civilization", [İçinde]: *Proceedings of the Second International Symposium on Islamic Civilisation in the Balkans* (Tirana, 4-7 December 2003), IRCICA, İstanbul, 2006, s.175-184.

"Prisustvo sufija u Hercegovačkom sandžaku u XV i XVI stoljeću" / "XV. ve XVI. Yüzyıllarda Hersek Sancağında Dervişlerin Varlığı", [İçinde]: *Mjesto i uloga derviških redova u Bosni i Hercegovini. Zbornik radova povodom obilježavanja 800 godina od rođenja Dželaluddina Rumija*, Orijentalni institut i Naučno-istraživački institut "İbn Sina", Sarajevo, 2011, s.285-292.

Bildiriler

Çeviriler

"Hamdullah Suphi Tanriöver, Susret sa Omer-agom / Ömer Ağa ile Mülakat", *Mogućnosti*, XXXII/10-11-12, 1985, s.983-987.

"Tarik Dursun K., Jedan mladić ispred spomenika na Taksimu / Taksim Anıtı Önünde Bir Delikanlı", *Mogućnosti*, XXXII/10-11-12, 1985, s.1016-1022.

"Nedžib Mahfuz, Zločin" / "Suç", *Odjek*, XLIII/1, 1990, s.28. (Arapçadan çeviri).

"Sattar Kheiri M.A., "Islamska arhitektura" / "İslam Mimarisi", *Muallim*, 54, 1997, s.29-30; 55, 1997, s.24-25. (Almancadan çevirildi).

Prof. Dr. Alena Ćatović

(1975-)

1975 yılında Saraybosna'da doğdu. Saraybosna Üniversitesi Felsefe Fakültesi'nde Türk Dili ve Edebiyatı ile Arap Dili ve Edebiyatı okudu ve 1997 yılında mezun oldu. Ankara Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Bölümü'nde yüksek lisans eğitimi aldı. 2002'de Bilkent Üniversitesi'nde *Književna tradicija u diskursu Abdulhaka Šinasija Hisara* / *Abdulhak Şinasi Hisar'ın Söyleminde Edebi Gelenek* başlıklı yüksek lisans tezini savundu. Doktora öğrenimini Saraybosna Üniversitesi Felsefe Fakültesi'nde 2009'da *Orijentalno-islamska književna tradicija u stvaralaštvu Hasana Zijaije Mostarca / Hasan Ziyâ'î Mostârî'nin Eserlerinde Doğu-İslam Edebî Geleneği* adlı tezle tamamladı. Saraybosna'daki Felsefe Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde 2000 yılında asistan, 2003 yılında yüksek asistan oldu. Türkoloji, eski ve modern Türk edebiyatı, Boşnak Divan edebiyatı dersleri vermektedir. Bosna Hersek'te ve yurt dışında çeşitli bilimsel konferanslara da katıldı. 2009 yılında doçent ve 2019'da profesör ünvanını aldı. 2012/13'ten 2017/18'e kadar Zagreb Üniversitesi Felsefe Fakültesi Türkoloji Bölümü'nde misafir öğretim üyesi olarak çalıştı. Bosna-Hersek Türkolojisi için birçok önemli eser ve makale yayınladı.

Kitaplar

Vrijeme je za turski / Şimdi Türkçe Zamanı (Sabina Bakšić ve Esra Ertanir ile birlikte), İstanbul, 2011.

İstanbul Türküsü: antologija sodobne turške književnosti / Çağdaş Türk Edebiyatı Antolojisi, (Haz. Fehim Nametak ve Alena Ćatović), Slovenya, 2011.

Kendi kendine, Pratik Boşnakça Konuşma Kılavuzu, (Haz. Mirza Edrenic, Ramiza Muratović ve Alena Ćatović), İstanbul, 2012.

Orijentalno-islamska književna tradicija u stvaralaštvu Hasana Zijaije Mostarca / Hasan

Ziyâ'î Mostârî'nin Eserlerinde Doğu-İslam Edebî Geleneği, Saraybosna, 2013.

Tragom priče o šejhu San'anu: Hasan Zijajija Mostarac i njegova Pripovijest o šejhu Abdurrezzaku / Şeyh-i San'an Hikâyesinin Ardından: *Mostarlı Hasan Ziyâ'î ve Şeyh Abdürezzak Hikâyesi*, Saraybosna, 2017.

Književna baština Bosne i Hercegovine na osmanskom turskom jeziku: Pragmatička dimenzija / Osmanlı Türkçesindeki Bosna-Hersek'in Edebi Mirası: Edimbilim Boyutu (Sabina Bakšić ile birlikte), Saraybosna, 2019.

Makaleler

"Osmanski kalendari iz rukopisne zbirke GHB biblioteke u Sarajevu: Prateće bilješke u kalendarskim tablicama" / Saraybosna GHB Kütüphanesindeki Yazma Eserler Koleksiyonunda Osmanlı Takvimler: Takvim Tablolarında Notlar", *Pismo*, I, 2003, s.259-273.

"Kršćanski motivi u gazelima Fatih Sultan Mehmeda-Avnîja" / "Fâtih Sultan Mehmet - Avnî'nin Gazellerinde Hıristiyan Motifler", *POF*, 55, 2006, s. 177-188.

"Antikasida u osmanskoj književnoj tradiciji: "Kasida razrušenoj kući" Hasana Zijaije Mostarca" / "Osmanlı Edebî Geleneğinde 'Anti-Kaside': Mostarlı Hasan Ziyâ'î'nın Kasîde-i Hâne-i Vîrâne'si", *Pismo*, VIII, 2010, s. 186-200.

"Žanrovske karakteristike mesnevije na primjeru Priče o Šejhu Abdurezaku Hasana Zijaije Mostarca" / "Mostarlı Hasan Ziyâ'î'nin Şeyh Abdürezzak Hikâyesi Örneğinde Mesnevilerin Tür Özelikleri", *Radovi FFS*, XIV-XV, 2010, s.69-78.

"Otklon od književne tradicije u Kasidi kamenjaru Hasana Zijaije Mostarca" / "Mostarlı Hasan Ziyâ'î'nin Kasîde-i Sengistân Adlı Şiirinde Edebî Geleneğinden Sapma", *POF*, 60, 2011, s.171-182.

"Termini iz klasične turske muzike u Divanu Ahmeda Hatema Bjelopoljaka" / "Akovalı Ahmed Hatem'in Divanında Klâsik Türk Mûsikî Terimleri", *POF*, 61, 2012, s. 237-254, (Fehim Nametak ile birlikte).

"Bosnalı Divan Şairlerinde Mahallîleşme", *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, V/8, 2012, s. 160-169.

"Nazira: poetska poveznica bošnjačkih divanskih pjesnika s književnošću orijentalno-islamskog kulturnog kruga" / "Nazire: Boşnak Divan Şairleri ile Doğu-İslam Kültür Çevresi Edebiyâtı Arasındaki Şiirsel Bağlantı", *POF*, 62, 2013, s.163-175.

"Klâsik Osmanlı Edebiyatında Eylem Sözleri: Kaside" (Sabina Bakšić ile birlikte), *Journal of Otoman Legacy Studies (JOLS)*, II/2, 2015, s.1-8.

"Koncept tuge u klasičnoj osmanskoj poeziji" / "Klâsik Osmanlı Şiirinde Hüzün Kavramı" (Sabina Bakšić ile birlikte), *DHS*, II/2 (3), 2017, s.109-128.

"Bosnalı Divan Şairlerinin Gündelik Yaşamının Dil ve Edebiyata Yansıması (Edimbilim Açısından Şiirdeki Şikayetler ve

Övgüler)" (Sabina Bakšić ile birlikte), İçinde: Zafer Gölen, Abidin Temizer, *Osmanlı Dönemi Balkanlarda'da Gündelik Hayat*, Gece Kitaplığı, Ankara, 2018, s. 181-193.

"Pragmatička analiza kasida Sabita Užičanina: Zahvale" / "Ujice'li Sabit'in Kasidelerin Edimbilim Analizi: Teşekkürler" (Sabina Bakšić ile birlikte), *POF*, vol. 68, 2019, s.167-180

Bildiriler

"Abdülhak Şinasi Hisar'in Eleştirmen Kimliği", [İçinde]: *Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Kongresi Bildiri Kitabı*, Vol 1, International Burch University, 2013, s.39-46.

"Bosnalı Divan Şairlerinin Şiirlerinin Pragmatik (Edimbilim) Boyutu", (Sabina Bakšić ile birlikte), Hüseyin Gönel, [İçinde]: *I Uluslararası Türk Kültürü Araştırmaları Sempozyumu Bidirileri*, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir, 2014, s. 1-9.

"Türkçe'den Çevirilerde Özel İsimlerin Cinsiyet Sorunsali", (Edina Nurikić ile birlikte), [İçinde]: *Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Kongresi Bildiri Kitabı,* Vol 2, International Burch University, 2014, s.50-60.

"Značenja i upotreba sufiksa -cI u romanu Kafamda bir Tuhaflık Orhana Pamuka" / "Orhan Pamuk'un Kafamda Bir Tuhaflık Adlı Romanında -cI ekin Anlamları ve Kullanımları", (Sabina Bakšić ile birlikte), Hüseyin Gönel-Murat Gür, [İçinde]: *II. Uluslararası Türk Kültürü Araştırmaları Sempozyumu Bidiri Metinleri*, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Basımevi, Nevşehir, 2015, s. 513-527.

"Orhan Pamuk'un Kafamda bir Tuhaflık Adlı Romanında Efendi Sözcüğünün Kullanımı ve Boşnakça Çevirisine Yansıması", (Sabina Bakšić ile birlikte), [İçinde]: *X. Uluslararası Büyük Türk Dili Kurultayı Bildirileri*, Türkiye Diyanet Vakfi, Ankara, 2015, s. 464-467.

"Bosnalı Divan Şairleri", [İçinde]: *I. Uluslararasi Eğitimde ve Kültürde Akademik Çalişmalar Sempozyumu, Tam Metin Bildiri Kitabı*, 13-15 Eylül 2018 Mersin, s.657-664.

Çeviriler

"Mostarlı Hasan Ziyai, *Divan*, Saraybosna, 2010.

Orhan Pamuk, *Čudne Misli U Mojoj Glavi / Kafamda Bir Tuhaflık*, Saraybosna, 2015. (Sabina Bakšić ile birlikte).

Orhan Pamuk, *Žena Crvene Kose / Kırmızı Saçlı Kadın*, Saraybosna, 2016. (Sabina Bakšić ile birlikte).

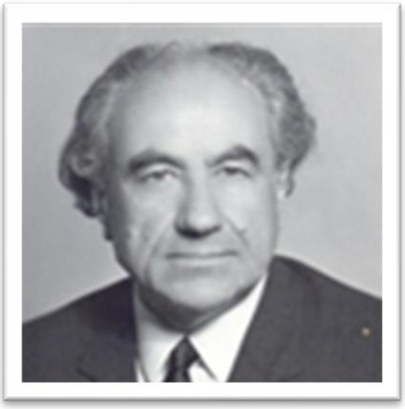
Elif Şafak, *Djevojčica koja nije voljela svoje ime / Sakız Sardunya*, Saraybosna, 2020. (Sabina Bakšić ile birlikte).

Şebnem İşigüzel, *Konak suza / Gözyaşı Konağı Ada, 1876*, Saraybosna, 2020, (Sabina Bakšić ile birlikte).

Sejjid Imadeddin Nasimi: stihovi koji pozivaju na savršenstvo / Seyyid İmâdeddin Nesimi: Kamiliyyete Çağıran Beytler (Seyyid

Nesîmî Divanı), Saraybosna, 2020. (Adnan Kadrić, Amina Šiljak-Jesenković ve Elvir Musić ile Beraber).

Prof. Dr. Branislav Đurđev
(1908-1993)

4 Ağustos 1908 yılında, Sırbistan'da bulunan, Sremski Karlovci şehrinde doğdu. İlk öğrenimini Perlez'de, lise eğitimini ise Karlovci ve Novi Vrbas'ta tamamladı. 1928 yılında Belgrad Üniversitesi Felsefe Fakültesi Oryantal Filoloji ve Tarih Bölümleri'nde okumaya başladı. 1934 yılında mezun oldu. 1936'da Novi Sad'da Tarih Kurumu üyeliğine seçildi. 1937 yılında ise, Türkiye'de lisansüstü programında okumak için Türk hükümetinden burs aldı. İstanbul Edebiyat Fakültesi'ndeki öğrenimi sırasında, Prof. Dr. İsmail Hakkı Uzunçarşılı'nın danışmalığında bilimsel çalışmalarını yaptı. 1939 yılında Saraybosna'ya dönüp Saraybosna Ulusal Müzesi'nde küratör-arşivist olarak çalışmaya başladı. II. Dünya Savaşı sırasında, 1941'den 1945'e kadar Almanya'da esaret altında bulundu. Nisan 1946 yılında Saraybosna'ya ve Ulusal Müze'ye döndü. 1950'de ise Saraybosna'da yeni kurulan Felsefe Fakültesi'nde pröfesor ve dekan yardımcısı oldu. Aynı yıl Şarkiyat Enstitüsü'nün kuruluşunu başlattı ve enstitüsünün ilk müdürü oldu. 1952'de Belgrad Üniversitesi'nde *Kakva je bila turska vlast u Crnoj Gori u XVI i XVII veku / XVI. ve XVII. Yüzyıllarda Karadağ'daki Türk Hükümeti Nasıldı* başlıklı doktora tezini savundu. Saraybosna Üniveristesi Felsefe Fakültesi Tarih Bölümü'nde hocalık yaptı. 1973 yılında emekli oldu ve 1979'a kadar Tarih Bilimine Giriş dersleri verdi. 1968'den 1971'e kadar Bosna-Hersek Bilim ve Sanat Akademisi'nin başkanlığını yaptı. Ayrıca Voyvodina, Hırvatistan, Slovenya, Makedonya Bilim ve Sanat Akademileri üyesi ve ardından Karadağ Bilim ve Sanat Derneği (daha sonra Akademi) üyesiydi. Prof. Dr. Đurđev, Osmanlı döneminde güney Slav halklarının tarihiyle ilgilendi. *Prilozi za orijentalnu filologiju* dergisi'nin editörü ve çeşitli ansiklopedilerin yayın kurulu üyesi idi. Branislav Đurđev, öğretim, bilimsel ve sosyal hizmetleri için 27 Temmuz, Altıncı Nisan, ZAVNOBİH ve AVNOJ ödüllerine layık görüldü.

Kitaplar

Turska vlast u Crnoj Gori u XVI i XVII vijeku / XVI. ve XVII. Yüzyıllarda Karadağ'da Türk (Osmanlı) Hakimiyeti, Saraybosna, 1953.

Kanuni i kanun-name za Bosanski, Hercegovački, Zvornički, Kliški, Crnogorski i Skadarski sandžak / Bosna, Hersek, İzvornik, Klis, Karadağ ve İşkodra Sancaklarına Ait

Kanunlar ve Kanunnâmeler, (N. Filipović, H. Hadžibegić, M. Mujić, H. Šabanović ile birlikte), Saraybosna, 1957.

Uloga crkve u starijoj istoriji srpskog naroda / Sırp Halkının Eski Tarihinde Kilisenin Rolü, Saraybosna, 1964.

Dva deftera Crne Gore iz vremena Skender-bega Crnojevića / Skender Bey Crnojević Zamanından Kalma iki Karadağ Defteri (L.Hadžiosmanović ile birlikte), Saraybosna, I. C., 1968; II. C., 1973.

Razvitak čovečanstva i društvo / İnsanoğlunun Gelişimi ve Toplum, Novi Sad, 1980.

Zagonetke civilizacije u starijoj istoriji čovečanstva / İnsanoğlunun Eski Tarihinde Medeniyet Gizemleri, Novi Sad, 1981.

Postanak i razvitak brdskih, crnogorskih i hercegovačkih plemena / Dağ, Karadağ ve Hersek Kabilelerinin Oluşumu ve Gelişimi, Podgorica, 1984.

Zur neumarxistischen geschichtsauffassung, Beiträge auf Historikerkongressen, Vorträge und Aufsätze / Neo-Marksist Tarih Anlayışı Üzerine, Tarihçilerin Kongreler, Konferanslar ve Makalelerine Katkılar, Novi Sad, 1987.

Makaleler

"Dva deftera Crnogorskog sandžaka iz vremena Skender-bega Crnojevića" / "Skender Bey Crnojević Zamanından Kalma iki Karadağ Defteri", *ZID CG*, XXIV/1, 1940, s.26-29.

"Filurdžije u Crnoj Gori u vreme Skender-bega Crnojevića" / "Skender Bey Crnojević Zamanında Karadağ'daki Filurciler", *ZID CG*, XXIV/6, 1940, s.332-337.

"Nešto o vlaškim starješinama pod turskom upravom" / "Türk İdaresi Altındaki Ulah Büyükleriyle İlgili bir Şey", *GZM*, LII/1, 1941, s.49-67.

"Globe i kazne u Crnoj Gori Skender-bega Crnojevića" / "Skender Bey Crnojević Zamanında Karadağ'daki Para Cezaları", *ZID CG*, god. XIV, knj. XXV, sv. 2, Cetinje 1941, s.93-96.

"Stanje arhiva u NR Bosni i Hercegovini" / "Bosna-Hersek Halk Cumhuriyeti'ndeki Arşivlerin Durumu", *Arhivist*, I/1, 1951, s.42-43.

"Ispisi iz deftera za Braničevo iz XV veka" / "XV. Yüzyıldan Braničevo Defterinden Yazmalar", *Istorijski glasnik*, 3-4, 1951, s.93-99.

"Reč-dve o turskoj vlasti u Crnoj Gori u XVI i XVII veku" / "XVI. ve XVII. Yüzyıllarda Karadağ'daki Türk İdaresi Hakkında Birkaç Söz", *Historijski pregled*, V/1, 1959, s.53-59.

"Prilozi proučavanju turskih izvora za istoriju Crne Gore krajem XV i u XVI veku" / "XV. Yüzyıl Sonu ve XVI. Yüzyılında Karadağ Tarihi'yle İlgili Türk Kaynaklarının Araştırılmasına Katkılar", *GDI BiH*, XV/1964, 1966, s.181-195.

"Značaj podatka o vlasima u popisu krajišta Isa-bega Ishakovića iz 1455. godine" / "Îsâ Bey

İshakoviç'e Ait Sınır Bölgesi'nın 1455'teki Nüfus Sayımında Ulahlarla İlgili Verilerin Önemi", *GDI BiH*, XV/1964, 1966, s.63-78.

"Istorija, društvo i civilizacija" / "Tarih, Toplum ve Medeniyet", *Dijalog*, 1977, s.39-50.

"Kako i kada su nastali despota Stefana Lazarevića zakoni za Novo Brdo" / "Despot Stefan Tarafından Novo Brdo'ya Yazılmış Kanunları Nasıl ve Ne Zaman Oluşturuldu?", *Djela ANUBiH*, LXV/37, 1987, s.97.

"Neke napomene o islamizaciji i bošnjaštvu" / "İslamlaşma ve Boşnaklık Üzerine bazı Açıklamalar", *POF*, 41, 1991, s.25-26.

Bildiriler

"Handschriften osmanischer Qanun-name's in den Bibliotheken von Sarajevo" / "Saraybosna Kütüphanelerinde Korunan Osmanlı Kanunnamelerinin Yazmaları", [İçinde]: *Akten des vierundzwanzigsten internationalen Orientalisten Kongresses*, Münih, 1957, s.404-408.

"Teritorijalizacija katunske organizacije do kraja XV veka /katun – knežina – pleme/" / "Katun Organizasyonunun XV. Yüzyılın Sonuna Kadar Bölgeselleşmesi / Katun - Beylik – Kabile", [İçinde]: *Simpozijum o srednjovjekovnom katunu održan 24. i 25. novembra 1961. godine*, Naučno društvo SRBiH, Odjeljenje istorijsko-filoloških nauka, Vol. 1, Saraybosna, 1963, s.143-169.

Ansiklopedi Maddeleri

Carigradski arhiv / İstanbul Arşivi, *EJ*, Vol. 2, Zagreb, 1956, s.326-327.

Danak u krvi / Devşirme, *EJ*, Vol. 2, Zagreb, 1956, s.656-657.

Defter, *EJ*, Vol. 2, Zagreb, 1956, s.678-679.

Avala, *VE*, Vol. 1, Belgrad, 1958, s.402-403.

Brkić Pavle, *VE*, Vol. 1, Belgrad, 1958, s.471.

Dobrun, *EJ*, Vol. 3, Zagreb, 1958, s.34-35.

Filurdžije / Filurciler, *EJ*, Vol. 3, Zagreb, 1958, s.339.

Gradovi pod turskom vlašću do početka XIX stoljeća / XIX. Yüzyılın Başlarına kadar Osmanlı İdaresindeki Şehirler, *EJ*, Vol. 3, Zagreb, 1958, s.544-547.

Osmansko feudalno uređenje (timarski sistem) u jugoslovenskim zemljama / "Yugoslav Ülkelerinde Osmanlı Feodal Sistemi (Timar Sistemi), *EJ*, Vol. 3, Zagreb, 1958, s.312-315.

Banjaluka, *Encyclopédie de l'Islam*, Tome I, Leyde-Paris, 1960, s.1048-1049.

Belgrade (Beograd), *Encyclopédie de l'Islam*, Tome I, Leyde-Paris, 1960, s.1197-1200.

Bosnie et Herzégovinal / Bosna-Hersek, *Encyclopédie de l'Islam*, Tome I, Leyde-Paris, 1960, s.1299-1314.

Džabić, Ali Fehmi, *Encyclopédie de l'Islam*, Tome II, Leyde-Paris, 1965, s.698-699.

Aga, *EJ*, Vol. I, Zagreb, 1980, s.30.

Ahdnama / Ahdname, *EJ*, Vol. I, Zagreb, 1980, s.43.

Antonić, Zdravko, *EJ*, Vol. I, Zagreb, 1980, s.196.

Arhivi strani. Turski arhiv / Yabancı arşivleri. Türk arşivi, *EJ*, Vol. I, Zagreb, 1980, s.291-293.

Babić Anto, *EJ*, Vol. I, Zagreb, 1980, s.392.

Babić Nikola, *EJ*, Vol. 1, Zagreb, 1980, s.395.

Beg, *EJ*, Vol. I, Zagreb, 1980, s.539.

Begluk / Beylik, *EJ*, Vol. I, Zagreb, 1980, s.540.

Besarović Risto, *EJ*, Vol. I, Zagreb, 1980, s.612.

Bogičević Vojislav, *EJ*, Vol. II, Zagreb, 1982, s.25.

Danak u krvi / Devşirme, *EJ*, Vol. III, Zagreb, 1984, s.375-376.

Defter, *EJ*, Vol. III, Zagreb, 1984, s.403-404.

Feudalizam u jugoslavenskim zemljama (jugoslovenskim) zemljama: Osmansko feudalno uređenje (timarski sistem) / Yugoslav Ülkelerinde Deodalizm: Osmanlı Feodal Sistemi (Timar Sistemi), *EJ*, Tom IV, Zagreb, 1986, s.133-137.

Gradovi pod turskom upravom do početka XIX stoljeća / XIX. Yüzyılın Başlarına kadar Osmanlı İdaresindeki Şehirler, *EJ*, Tom IV, Zagreb, 1986, s.521-525.

Bosna-Hersek, *IA*, Vol. 6, İstanbul, 1992, s.297-305.

Prof. Dr. Kerima Filan

(1959-)

3 Ocak 1959 yılında Saraybosna Şehrinde doğdu. Saraybosna Üniversitesi Felsefe Fakültesi Şarkiyat Bölümü'nden 1981 yılında mezun oldu. 1990'da Belgrad Üniversitesi Filoloji Fakültesi'nde yüksek lisans öğrenimini tamamladı. Tezi, *Prevođenje srpskohrvatskih glagolskih vremena na turski jezik - kontrastivna analiza na prevodu romana "Na Drini ćuprija" Ive Andrića* / *Sırp-Hırvatça Fiil Zamanlarının Türkçe'ye Çevirisi - Ivo Andrić'in "Drina Köprüsünde" Adlı Romanının Çevirisi Üzerine Karşılaştırmalı Analiz'*dir. Doktora öğrenimini Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde, Hamza Zülfikar danışmalığında yaptı. 1999 yılında *Molla Mustafa Şevki Başeski - Rûznâme (İnceleme, Metin, Sözlük)* adlı doktora tezini savundu. Saraybosna'daki Felsefe Fakültesi Şarkiyat Bölümü'nde 1982 yılında asistan olarak çalışmaya başladı ve 1990'da yüksek asistan oldu. Aynı fakültede 2000 yılında doçent, 2006'da ise profesör oldu.

Türk Dili ve Edebiyatı Kürsüsünde lisans, yüksek lisans ve doktora kademelerinde ders vermektedir. Zagreb Üniversitesi Türkoloji Bölümü'nde misafir öğretim üyesi olarak 6 yıl boyunca ders verdi. 1993-1995 yılları arasında Bosna-Hersek Ankara Büyükelçiliği'nde tercüman olarak da çalıştı. Prof. Dr. Filan halen çağdaş Türkiye Türkçesi ve Osmanlı Türkçesi dil dersleri vermektedir. Bosna'nın kültürel ve edebi mirasını araştırmakla birlikte edebi çeviri de yapmaktadır. Yaptığı edebi çeviriler neticesinde 2005'te Yılın En Başarılı Edebî Tercüman Ödülü'ne layik görüldü. Prof. Dr. Kerima Filan, Bosna-Hersek - Türkiye arası iş birliğine katkısı sebebiyle 2017 yılında Cumhurbaşkanlığı ödülüne layık görülmüştür.

Kitaplar

Antologija turske priče / Türk Hikaye Antolojisi, Saraybosna, 2005.

Antologija savremene turske poezije / Çağdaş Türk Şiiri Antolojisi, Saraybosna, 2011.

XVIII. Yüzyıl Günlük Hayatına Dair Saraybosnalı Molla Mustafa'nın Mecmuası, Saraybosna, 2011.

Sarajevo u Bašeskijino doba: Jezik kao stvarnost / Başeski'nin Zamanında Saraybosna: Gerçeklik Olarak Dil, Saraybosna, 2014.

O turskom jeziku u Bosni: Studija / Bosna'da Türk Dili üzerine: İnceleme, Saraybosna, 2017.

Makaleler

"O prevođenju srpskohrvatskog prezenta na turski jezik" / "Sırp-Hırvatça Şimdiki Zamanı Türkçeye Çevrilmesi Üzerine", *Književni jezik*, XIX/3, 1990, s.129-138.

"Turski pluskvamperfekt kao prevodni ekvivalent nekih srpskohrvatskih glagolskih vremena" / "Bazı Sırp-Hırvatça Fiil Zamanların Çeviri Eşdeğeri Olarak Türkçe Miş'li Geçmiş Zaman", *POF,* 40/1990,1991, s.39-53.

"Pronađen Divan Zijâî Hasana Mostarca, pjesnika Bošnjaka iz 16. stoljeća" / "XVI. Yüzyıldan Boşnak Şairi Hasan Ziyâ'î Mostârî'nin Dîvânı Bulundu", *Kabes*, 1997, s.51.

"Treći međunarodni kongres o turskom jeziku / Üçüncü Uluslararası Türk Dili Kongresi, Ankara, 1996.", *POF,* 46/1996, 1997, s.192-194.

"Geminirani konsonanti u "Ljetopisu" Mula Mustafe Bašeskije" / "Molla Mustafa Başeski Rûznamesi'nde Çift Ünsüzlar", *POF*, 47-48/1997-98, 1999, s.17-28.

"Kutadgu Bilig ili znanje koje donosi sreću" / "Kutadgu Bilig ya da Baht Veren İlim", *Takvim za 2002. godinu*, 2002, s.249-262.

"Ortografske karakteristike Ljetopisa Mula Mustafe Bašeskije" / "Molla Mustafa Başeski Rûznamesi'nin İmla Özellikleri", *POF*, 49/1999, 2000, s.19-43.

"Djela na turskom jeziku iz 15. stoljeća na našim prostorima" / "Bölgemizde 15. Yüzyıldan Türkçe Eserler", *Godišnjak BZK "Preporod"*, II, 2002, s.297-314.

“Rûz-nâmede Birleşik Fiiller,” *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten,* 2001/I-II, 2003, s.115-128.

“O opisima likova u Ljetopisu Mula Mustafe Bašeskije” / “Molla Mustafa Başeski Rûznamesi’ndeki Karakter Açıklamaları Üzerine”, *Novi izraz*, XVI-XVII, 2002, s.169-177.

“Turska leksika u rječniku Makbuli Arif Muhameda Hevaija Uskufija” / “Mehmed Hevâyî Üskûfî’nin Makbûl-i Ârif Adlı Sözlüğünde Türk Sözcükler”, *Anali GHB*, XIII/23-24, 2005, s.205-217.

“Žene kao vakifije u ranom dobu Osmanske Bosne” / “Osmanlı Bosnası’nın Erken Döneminde Vakıf Kuran Kadınlar”, *Pregled*, III-IV, 2005, s.61-80.

“Osobitosti osmanskog jezika Mula Mustafe Bašeskije (Arapske i perzijske imenske sintagme)” / Molla Mustafa Başeski’nin Osmanlı Dilinin Özellikleri (Arapça ve Farsça İsim Dizimleri), *POF*, 57/2007, 2008, s.41-62.

“Sufije i kadizadelije u osmanskom Sarajevu” / “Osmanlı Saraybosnasi’nda Sûfiler ve Kadizâdeliler, *Anali GHB*, XVI/29-30, 2009, s.163-186.

“Osmanlı Bosnası’nda Vakıf Kuran Kadınlar”, İçinde: *Osmanlı Döneminde Balkan Kadınları: Toplumsal Cinsiyet, Kültür, Tarih,* Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2009, s.109-136.

“Iz svakodnevnice osmanskog Sarajeva: druženja i razonode” / “Osmanlı Saraybosnası’nın Gündelik Hayatından: Birliktelik ve Eğlence, *Anali GHB*, XVII/31, 2010, s.113-138.

“Nazivi različitih vjerskih i etničkih zajednica i njihovih pripadnika u Sarajevu 18. stoljeća” / “18. Yüzyılda Saraybosna’da Farklı Dini ve Etnik Toplulukların ve Mensüplarının İsimleri”, *Forum Bosnae*, LVII/12, 2012, s.58-85.

“Religious Puritans in Sarajevo in the 18th Century,” *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi (OTAM)*, XXXIII, 2013, s.43-62.

“Makbûl-i Ârif: Türkçe-Boşnakça sözlük ve Osmanli Türk sözlükçülüğü”, *Hikmet: ilmi araştìrma dergisi,* XI/22, 2013, s.46-63.

“Morfonološke i morfološke jezičke osobitosti turskih poslovica u latiničnim zapisima Mehmed-bega Kapetanovića Ljubušaka” / “Mehmed Bey Kapetanović Ljubušak’ın Latince Yazılarındaki Türk Atasözlerinin Morfonolojik ve Morfolojik Dil Özellikleri”, *Anali GHB*, XXII/36, 2015, s.131-150.

“Gledišta o jeziku Visočanina Osmana Šuglija, pisca iz 17. stoljeća” / “17. Yüzyıldan bir Yazar olan Visoko’lu Osman Şuglî’nin Dili Üzerine Görüşler”, *POF*, 64, 2015, s.79-101.

Ulamā (Scholars) as Members of Urban Community,” İçinde: *Balkanlarda İslam. Miladı Dolmayan Umut. / Islam in th Balkans. Unexpired Hope*, Cilt 1: Muğlaklıktan

Berrakliğa, (Edit. M. Savaş Kafkasyalı), TİKA, Ankara, 2016, s.539-566.

Bildiriler

"Bosna Türkçesinin Söz Varlığı Üzerine Bazı Görüşler." [İçinde]: *II. Uluslararası Büyük Türk Dili Kurultayı 25-30 Eylül 2007, Bişkek (İhsan Doğramacıya Armağan)*, Bilkent Üniversitesi, Ankara, 2007, s.312-323.

"Eğlenceli Kültür Mirası Olabilir Mi? Saraybosna'da XVIII. Yüzyılda Yaşanan Halk Eğlenceleri", [İçinde]: *Tarih ve Medeniyetler Tarihi, Bildiriler*, C. 3, T. C. Başbakanlık Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Ankara, 2007, s.1364.

"Dil ve Kültür İlişkisi – Bosna'da Türk Dilinin Öğretimdeki Yeri." [İçinde]: *III. Uluslararası Balkan Türkolojisi Sempozyumu Bildirileri, 08-12 IX 2003 Kotor,* (Edit. N. Hafız). Bal-Tam. Balkan Türkoloji Araştırmaları Merkezi, Prizren, 2011, s.661-668.

"Mehmed Bey Kapetanoviç Lyubuşak'ın derlediği Türk Atasözlerinin Dili Üzerine Bir İnceleme," [İçinde]: *X. Uluslararası Büyük Türk Dili Kurultayı Bildirileri. 28 Eylül – 1 Ekim 2015*, Ankara, 2015, s.303-312.

"Saraybosnalı Molla Mustafa'nın Mecmuası'nda Kendisi Hakkında Anlatı – Kendi Kendine Anlatı", [İçinde]: *Çalıştay: Osmanlı Literatüründe Ben-Anlatıları, 11-13 Mart 2020: Bildiri Özetleri*, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, 2020, s.16-17.

Çeviriler

"Muhtar Tevfikoğlu: Socijalna pravda / Toplumsal Adalet", *Život*, Vol.40, 1990, s.360.

"Abdulhak Adnan Adivar: Dva turska nautičara iz XVI stoljeća / 16. Yüzyıldan İki Türk Denizcisi", *Život*, Vol.40, 1990, s.449.

Abdulhak Adnan Adivar, *Nauka kod osmanskih Turaka / Osmanli Türklerinde ilim*, Zenica, 1999.

"Halide Nusret Zlortuna: Priče / Hikayeler", *Novi Muallim*, IV, 2000, s. 126-132.

Ekmeleddin İhsanoğlu, *Historija osmanske države i civilizacije* I / *Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi I*, İstanbul – Saraybosna, 2004. (Amina Šiljak-Jesenković ve Enes Karić ile birlikte)

"Turgut Cansever: Islamska kutura / İslam Kültürü," *Takvim za 2004. godinu*, 2004, s.199-206.

Ferit Edgü, *To godišnje doba u Hakkariju / O Hakkâri'de Bir Mevsim*, Saraybosna, 2005.

Ekmeleddin İhsanoğlu, *Historija osmanske države i civilizacije* II / *Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi*, Saraybosna, 2008. (Amina Šiljak-Jesenković, Fehim Nametak, Salmir Kaplan ile birlikte)

Füruzan, *Pet priča / Beş Öykü*, Saraybosna, 2008.

Safiye Erol, *Džigerdelen: Tvrđava u srcu / Cigerdelen*, Saraybosna, 2009. (Mirsad Turanović ve Nadira Jahić ile birlikte)

Orhan Pamuk, *Muzej nevinosti / Masumiyet Müzesi*, Zagreb, 2009. (Ekrem Čaušević ile birlikte)

Yaşar Kemal, *Kad bi ubili zmiju / Yilani Öldürseler*, Saraybosna, 2010.

Reşat Nuri Güntekin, *Kad opada lišće / Yaprak Dökümü*, Saraybosna, 2011.

Cemil Kavukçu, *Teferič i druge priče / Teferiç ve Diğer Öyküler*, Saraybosna, 2014.

Bosna i Hercegovina u spisima Ahmeda Dževdet-paše/ Ahmed Cevdet Paşa'nın Yazılarında Bosna-Hersek, Saraybosna, 2017.

Cemil Kavukçu, *Papagaj Zelo / Yeşilcik*, Saraybosna, 2017.

Cemil Kavukçu, *Topik u kafezu – Bopato / Kafeste Bir Topik-Bopato*, Saraybosna, 2018.

Nedim Filipović

(1915-1984)

Bosna-Hersek'in Glamoç kasabasında doğdu. 1934-1937 yıllarında Belgrad'da ve 1937-1939 yılları arasında İstanbul'da tahsil gördü. Türkiye'de 1939 yılında İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. Orada Hellmut Ritter ve M. Fuad Köprülü'nün derslerine katıldı. Filipović, 1950'de Saraybosna Üniversitesi Felsefe Fakültesi'nde Şarkiyat Bölümü'nü kurdu. 1951 tarihinde Saraybosna Univeristesi Felsefe Fakültesi'nde Türk Dili ve Edebiyatı hocalığına doçent olarak tayin edildi ve burada hayatının sonuna kadar görev yaptı.[1] 1964-1969 yılları arasında Saraybosna'daki Şarkiyat Enstitüsü'nde müdürlük yaptı.

Nedim Filipović Bosna'da Doğu dilleri üzerine modern araştırmaların kurucusudur. Kendisi Osmanlı çalışmaları ve Türkoloji ile ilgilendi. Özellikle Osmanlı İmparatorluğu döneminde Güney Slav halklarının tarihini araştırdı.[2] Bu toplumlardaki timar sistemi, toprak ilişkileri, Osmanlı müesseseleri, sosyal ve ideolojik hareketler, özellikle Osmanlı devrindeki Bosna-Hersek tarihiyle ilgili konular, Bosna'daki şehirlerin gelişmesi, timar ocakları ve çiftçilik, İslâm'ın yayılması vb. konuları ele aldığı gibi Türkiye ve Yugoslavya arşivlerinden topladığı belgelerle Bosna-Hersek tarihine dair kaynakları tesbit edip bunların çoğunu Boşnak diliyle yayımlamıştır. Nedim Filipović Çalışma Madalyası, 27 Temmuz Ödülü ve Yugoslavya zamanında en yüksek ödül olan Cumhuriyet Ödül'ne sahip oldu. Bosna-Hersek Türkoloji tarihinde silinmez bir iz bıraktı.

[1] A. Ljubović, "Nedim Filipoviç", *TDA*, C.13. İstanbul, 1993, s. 88.

[2] I. Komšić, *Spomenica 60. godišnjice Filozofskog fakulteta u Sarajevu (1950-2010)*, Sarajevo, 2010, s. 205.

Kitaplar

Princ Musa i šejh Bedreddin / Musa Çelebi ile Şeyh Bedrettin, Saraybosna, 1971.

Islamizacija u Bosni i Hercegovini / Bosna Hersek'te İslamlaşma, Teşanj, 2005.

Osmanski feudalizam u Bosni i Hercegovini / Bosna-Hersek'te Osmanlı Feodalizmi, Saraybosna, 2007.

Tasawwuf - Islamski misticizam i druge studije / Tasavvuf - İslam Mistisizmi ve Diğer Çalışmalar, Saraybosna, 2011.

Makaleler

"Tri bujuruldije Numan-paše Ćuprilića u vezi s njegovim pohodom protiv Crne Gore 1714. godine" / "Köprülü Nu'man Paşa'nın 1714. Yılındaki Karadağ Seferisiyle İlgili Üç Buyuruldusu", *Gajret, kalendar za godinu 1941*, 1940, s.203-226.

"Jedna kanun-nama Zvorničkog sandžaka" / "İzvornik Sancağı'nın Bir Kanunamesi", *GZM, NS*, Vol. III, 1948, s.223-234.

"Carska zapovijed Bešaretu" / "Beşarete Verilen bir Sultan Fermanı", *GZM, NS*, Vol. IV – V, 1950, s.285-294.

"Evlija Čelebija pisac najstarijih putopisa o Bosni i Hercegovini" / "Evliya Chelebi The Author of the Oldest Travelogues on Bosnia and Herzegovina", *Oslobođenje*, Vol. IX, 1952, s.4.

"Nekoliko dokumenata o trgovini za vrijeme turske vladavine u našim krajevima" / "Bölgemizde Osmanli Döneminde Ticaretle ilgili Çeşitli Vesikalar", *POF*, Vol. II/1951, 1952, s.57-81.

"Pogled na osmanski feudalizam" / "Türk Feodalizmine Bir Bakış", *Godišnjak ID*, Vol. IV, 1952, s.5-146.

"Neki novi podaci iz ranije istorije Sarajeva" / "Saraybosna'nın Erken Tarihinden Yeni Bilgiler", *Pregled* 7-8, 1953, s.67–76.

"O nastanku feudalnih posjeda muslimanskog bosanskog plemstva" / "Bosna'li Müslüman Aristokrasisinin Feodal Mülklerinin Kökeni Hakkında", *Pregled* 5, 1953, s.386–393.

"Sedam dokumenata iz kodeksa br. 1 Orijentalnog instituta u Sarajevu" / "Saraybosna Şarkiyat Enstitüsü'nün 1 Numarali Kodeksten Yedi Vesika", *POF*, Vol. III-IV/1952–53, 1953, s.437–454.

"Bosna-Hersek'te Timar Sisteminin Inkişafinda Bazi Hususiyetler", *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuasi*, XV, 1-4/1953-1954, 1955, s.155-188.

"Odžakluk timari u Bosni i Hercegovini" / "Bosna-Hersek'te Ocaklık Timarları", *POF*, Vol. V/1954–55, 1955, s.251-274.

"Kanuni za Bosnu i Hercegovinu iz XV vijeka" / "XV. Yüzyıldan Bosna Hersek Kanunları", içinde: *Kanuni i kanun-name za Bosanski, Hercegovački, Zvornički, Kliški, Crnogorski i Skadarski sandžak,* Monumenta Turcica, sv. 1, Orijentalni institut, Sarajevo, 1957, s.11-18.

"Kanun-nama Kliškog sandžaka iz 1574. godine" / "1574'ten Kilis Sancağı'nın bir Kanunnamesi", (içinde) *Kanuni i kanun-name za Bosanski, Hercegovački, Zvornički, Kliški, Crnogorski i Skadarski sandžak,* Monumenta Turcica, Vol. 1, Orijentalni institut, Sarajevo, 1957, s.125-140.

"Kanun-nama Zvorničkog sandžaka iz 1548. godine" / "1548'den İzvornik Sancağı'nın bir Kanunnamesi", (içinde) *Kanuni i kanun-name za Bosanski, Hercegovački, Zvornički, Kliški, Crnogorski i Skadarski sandžak,* Monumenta Turcica, Vol. 1, Orijentalni institut, Sarajevo, 1957, s.93-121.

"Istorijske pretpostavke republike BiH" / "Bosna-Hersek Cumhuriyeti'nin Tarihsel Varsayımları", *Prilozi* IIS, 4, 1968, s.559-565.

"Specifičnosti islamizacije u Bosni" / "Bosna'da İslamlaşmanın Özellikleri", *Pregled*, Özel Sayı,1968, s.27-34.

"Napomene o islamizaciji u Bosni i Hercegovini u XV vijeku" / "15. Yüzyılda Bosna Hersek'te İslamlaşma Üzerine Notlar", *Godišnjak ANU BiH,* VII, 5, 1970, s.141-167.

"Uticaj islama na bosanskohercegovačko tlo" / "İslam'ın Bosna-Hersek Üzerindeki Etkisi", *Radio Sarajevo treći program*, 1975, s.65-84.

"O problemima društvenog i etničkog razvitka u doba osmanske vlasti" / "Osmanlı Döneminde Toplumsal ve Etnik Gelişmenin Sorunları", *Prilozi IIS,* Vol. XI-XII/1975-76, 1976, s.274-282.

"Osvrt na pitanje islamizacije na Balkanu pod Turcima" / "Osmanli Döneminde Balkanlar'da İslamlaşma Konusuna bir Bakış", *Godišnjak ANU BiH,* XIII,11, 1976, s.385-416.

"Tasawwuf-islamski misticizam" / "Tasavvuf - İslam Mistisizmi", *POF*, XXIV/1974, (1976), s.13-31.

"Bosna ve Hersek'te İslâm Kültürü", *Çevren*, XX, 1978, s.13-21.

"İslâmiyet'in Bosna-Hersek Zeminine Etkisi", *Çevren*, XVII, 1978, s.27-39.

"İslamizacija vlaha u Bosni i Hercegovini u XV i XVI vijeku" / "XV. ve XVI. Yüzyılda Bosna-Hersek'te Ulahların İslamlaşması", *Radovi ANU BiH,* LXXIII ODN 22, 1983, s.139-148.

"Uvodne napomene" / "Giriş Notları", *Radovi ANU BiH,* LXXIII ODN 22, 1983, s.73-77.

"Osmanski feudalizam" / "Osmanlı Feodalizmi", *Radio Sarajevo treći program* 46, 1984, s.174-182.

Bildiriler

"Ilustrimi shqiptar nga historia e sistemit te timareve ne Ballkan" / "Balkanlar'daki Timar Sisteminin Tarihinden Arnavut Çizimi", [İçinde]: *Simpoziumi per Skenderbeun (Simpozium o Skenderbegu) (9-12. maj 1968),* Instituti albanologjik i Prishtinë, Priština, 1969, s.83-115.

"Završna riječ" / "Kapanış Konuşması", *15. ve 16. Yüzyıllarda Ulahlar Sempozyumu - Sarajevo, 13-16.11.1973*, (*Radovi ANU BiH*, LXXIII ODN 22, Sarajevo, 1983, s.177).

"Diskusija održana na simpozijumu Vlasi u XV i XVI vijeku" / "15. ve 16. Yüzyıllarda Ulahlar Sempozyumunda Düzenlenen Tartışma", [İçinde]: *15. ve 16. Yüzyıllarda Ulahlar Sempozyumu -Sarajevo, 13-16.11.1973,* (*Radovi ANU BiH*, LXXIII ODN 22, Sarajevo,1983, s.155).

Çeviriler

Halil Inalcik, "Od Stefana Dušana do Osmanskog carstva" / "Stefan Duşan'dan Osmanlı İmparatorluğu'na", *POF,* III IV / 1952–53 (1953), s.23-54.

Sertoğlu Mithat, "Neke misli o izvorima za osmansku istoriju" / "Osmanlı Tarihinin Kaynakları Hakkında Bazı Düşünceler", *POF*, V/1954–55, (1955), s.103-110.

Mehmed Fuad Köprülü, *Porijeklo Osmanske carevine / Osmanlı İmparatorluğu'nun Kuruluşu*, 1955. (Fransızcadan çeviri)

Jakub Kadri Karaosmanoğlu, *Kuća pod najam / Kiralik Konak,* Saraybosna, 1958.

Kemal Yaşar, *Pobunjenik sa Torosa / İnce Mehmet*, Saraybosna, 1966. (Ešref Kovačević ile birlikte)

"Vakufnama Kara Mustafa-paše Sokolovića iz 1555. godine o osnivanju grada Rudo" / "1555'ten, Rudo Kasabasi'nin Kuruluşu Hakkında, Kara Mustafa Paşa Sokolović'in Vakfiyesi", İçinde: *Rudo*, Međurepublička zajednica za kulturnoprosvjetnu djelatnost, Taşlica, 1971, s.173-177.

Prof. Hamid Hadžibegić
(1898-1988)

Hamid Hacibegiç, 12 Ağustos 1898 yılında doğdu. Saraybosna'da medrese ve klasik lise eğitimini tamamladı. 1921'de Şeriat-Hukûk Okulu'nda mezun olduktan sonra İstanbul'a gitti ve orada 1927 yılında Hukuk Fakültesinden mezun oldu. Talebelik zamanlarında, Türkiye'de Bosna-Hersek'ten gelen muhacirler için açılan Yugoslavya Okulu'nda çalıştı. Türkiye'den Yugoslavya'ya dönünce Üsküp'teki Büyük Medresesinde 1931 yılında çalışmaya başladı. 1936-1941 yılları arasında Üsküp'te Gazi İsa Bey Medresesi'nde hocalık ve aynı zamanda müdürlük vazifesini yapmaktaydı. 1941 yılında Saraybosna'ya döndü ve orada Şeriat Lisesi'nde 1956 yılına kadar çalıştı. Saraybosna Ulusal Müzesi'nde arşivci olarak 1946'da çalışmaya başladı. 1950 yılında Şarkiyat Enstitüsü'nün kurulmasıyla bu kuruma geçti ve 1966'yılına, yani emekli olana kadar çalıştı. Bir dönem Saraybosna

Üniversitesi Felsefe Fakültesi Şarkiyat Bölümü'nde Türk Dili, Osmanlı Diplomatikasi ve Paleografyası dersleri vermekteydi. Kadro azınlığı nedeniyle bilimsel çalışmaları sayesinde doktorasız üniversite profesörlüğünü almıştır. Saraybosna İlahiyat Fakültesi'nin kuruluşundan itibaren 1977 yılına kadar Fıkıh dersi de vermekteydi. Osmanlı İmparatorluğu tarihi ve Bosna-Hersek'in yakın tarihinden konularla ilgilendi. Arkasında çok sayıda önemli eser, makale ve çeviri bıraktı. Rahmetli Profesör Hamid'i tanıyanlar onun için sadece övgü dolu sözlere sahiplerdir.

Kitaplar

Kanuni i kanun-name za Bosanski, Hercegovački, Zvornički, Kliški, Crnogorski i Skadarski sandžak / Bosna, Hersek, İzvornik, Klis, Karadağ ve İşkodra Sancaklarına Ait Kanunlar ve Kanunnâmeler (B. Đurđev, N. Filipović, M. Mujić ve H. Šabanović ile birlikte) Saraybosna, 1957.

Glavarina u osmanskoj državi / Osmanlı Devleti'nde Başlık Vergisi, Saraybosna, 1966.

Oblast Brankovića - opširni katastarski popis iz 1455. godine / Brankoviçler Bölgesi - 1455 Yılına Ait Mufassal Sicil Kayıtları (Adem Handžić ve Ešref Kovačević ile birlikte), Saraybosna, 1972.

Makaleler

"Rasprava Ali čauša iz Sofije o timarskoj organizaciji u XVII stoljeću" / "Sofyalı Ali Çavuş'un XVII. Yüzyılda Timâr Teşkilatı Üzerine bir Risalesi, *GZM NS*, I, 1946, s.139-205.

"Bosanska kanun-nama iz 1565. godine" / "1565 Yılından Bosna Kanûnnâmesi", *GZM NS*, III, 1948, s.201-222.

"Turski dokumenti Grbaljske župe iz XVII stoljeća" / "XVII. Yüzyıldan Grebaly Nahiyesinden Türk Vesîkalar", *POF* I, 1950, s.23-50.

"Turski dokumenti o početku ustanka u Hercegovini i Bosni 1875. godine" / "1875'te Hersek ve Bosna'daki İsyanın Başlangıcı hakkında Türk Vesîkalar", *POF* I, 1950, s. 85-116.

"Tri fermana iz prve polovice XVI stoljeća" / "XVI. Yüzyılın İlk Yarısından Üç Ferman", *POF*, 1/1951. 1952, s. 83-94. [İngilizce Versyonu: "Three Imperial Edicts (Ferman) from the First Half of 16th Century", *POF*, 36/1986, 1987, s.57-72].

"Odnos Crne Gore prema Grahovu u doba Njegoša" / "Njegoş Zamanında Karadağ'ın Grahovo ile İlişkisi", *POF*, 1/1951, 1952, s.201-211.

"Odnos Crne Gore prema osmanskoj državi polovicom XVIII vijeka" / "XVIII. Yüzyılın Ortalarında Karadağ'ın Osmanlı Devleti ile İlişkisi, *POF*, 3-4/1952-53, 1953, s.485-508.

"Džizja ili harač" / "Cizye ya da Haraç, *POF*, 3-4/1952-53, 1953, s.55-136; *POF* 5/1954-55, 1955, s.43-102.

"Arhivski materijal u Orijentalnom institutu u Sarajevu" / "Saraybosna'daki Şarkiyat Enstitüsünde Arşiv Materyaları", *Glasnik Arhiva i arhivističkog udruženja Bosne i Hercegovine*, I, 1961, s.205-213.

"Arhiv bosanskog vilajeta" / Bosna Vilayet'in Arşivi", *Glasnik Arhiva i arhivističkog udruženja Bosne i Hercegovine*, 4-5, 1964-65, s.74-84.

"Berat Hudaverdi Bosna Mehmed-bega od 1593. godine" / "1593 Yılından Hudaverdi Bosna Mehmed Bey'in Berâtı", (D. Buturović ile birlikte), *POF*, 7-8/1962-63, 1965, s.151-174.

Bildiriler

"Osmanlı İmparatorluğunda Cizye", *International Congress of Orientalists, 25th, Moscow, 1960*, Proceedings, 2, 5 ciltler, Izdatelistvo Vostoynoi Literaturia, Moscow, 1962-63, s. 429–430.

"Karadağ Sahilinde Grbaly Nahiyesi Hakkında Resmi Türk Vesikaları", İçinde: *Ord. Prof. Ismail Hakki Uzunçarşılı'ya Armağan*, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 1976; 1988, s.67-90.

Çeviriler

Ömer Lütfi Barkan, "Çifluk", *GID BiH*, II, 1950, s.287-298.

Ismail Hakkı Uzunçarşılıoğlu, "Zemlja i narod u Anadoliji u XIV i XV stoljeću" / "XIV. - XV. Yüzyıllarda Anadolu'daki Devlet ve Millet", *POF*, 1/1950, s.168-172. (Uzunçarşılıoğlu'nun *Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu Devletleri* Adlı Eserinden bir Alıntı)

Mehmed Tayyib Gökbilgin, "Sokollu Mehmed Paşanın bir Talimati ve 1572 tarihinde Bosna ile alakadar birkaç vesika / Jedno uputstvo Mehmed-paše Sokolovića i nekoliko dokumenata iz 1572. godine koji se odnose na Bosnu", *POF*, 6-7/1956-57, 1958, s.159-174.

Halide Edip Adivar, *Rabija / Sinekli Bakkal*, Saraybosna, 1959.

Prof. Dr. Lamija Hadžiosmanović

(1931-2016)

Prof. Dr. Lamija Hadžiosmanović 4 Aralık 1931'de Saraybosna'da doğdu. Saraybosna Üniversitesi Felsefe Fakültesi Şarkiyat ve Tarih Bölümleri'nden 1957'de mezun oldu. 1966 yılında Mısır'da Kahire Ayn-ı Şems Üniversitesi'nde yüksek lisansını tamamladı. Doktorasını ise 1977'de Saraybosna Üniversitesi'nde, *1878-1918 Yılları Arasındaki Avusturya-Macaristan İktidarı Zamanında Bosna-Hersek'teki Kütüphaneler* adlı teziyle

bitirdi. Mezkûr fakültede 1960-1975 yılları arasında Şarkiyat Bölümü'nün kütüphanesinde çalıştı. 1975'te Kütüphanecilik Bölümü'ne asistan seçildi ve orada emekli oluncaya kadar doçent sonra profesör olarak hocalık yaptı. 2005 yılında emekli oldu ve iki yıl sonra emeritus profesör olarak seçildi. Kütüphanecilik, Osmanlı ve modern Türk dilinden tercümeler ve Boşnakların edebi ve kültürel mirasının incelenmesi gibi çeşitli alanlarda araştırmalar yaptı. Bilimsel çalışmaları için birçok ödül alan Prof. Dr. Lamija, aynı zamanda Boşnak Bilim ve Sanat Akademisi'nin bir üyesiydi. Prof. Dr. Lamija 2012 yılında "Hasan Kaimi" Yaşam Boyu Başarı Ödülünü aldı.

Kitaplar

Bibliografija Prve muslimanske nakladne knjižare i štamparije (Muhameda Bekira Kalajdžića) / (Muhamed Bekir Kalajdžić'in) İlk Müslüman Yayınevi ve Basımevi'nin Bibliyografyası, Saraybosna, 1967.

Dva deftera Crne Gore iz vremena Skender-bega Crnojevića / Skender Bey Crnojević Zamanından Kalma iki Karadağ Defteri (B. Đurđev ile birlikte), Saraybosna, I. Cilt: 1968; II. Cil: 1973.

Biblioteke u Bosni i Hercegovini 1878-191. / Bosna Hersek'te Kütüphaneler 1878-1918, Saraybosna, 1980.

Tragom poezije bosanskohercegovačkih Muslimana na turskom jeziku / Bosna-Hersekli Müslümanlar Yarafından Osmanlı Türkçesinde Yazılmış Şiirler (Salih Trako ile brilikte), Saraybosna, 1985.

Istočno blago, svez. II sabrao i preveo Mehmed-beg Kapetanović Ljubušak / Şark Hazinesi, II cil, Mehmed-beg Kapetanović Ljubušak Tarafından Toplanmiş ve Tercüme Edilmiştir. (Haz. Lamija Hadžiosmanović), Saraybosna, 1987.

Pozija Bošnjaka na orijentalnim jezicima / Boşnakların Doğu Dillerinde Yazılmış Şiirler, (Emina Memija ile birlikte), Saraybosna, 1995.

Antologija bošnjačke poezije na orijentalnim jezicima / Boşnakların Doğu Dillerinde Yazılmış Şiirlerinden Güldeste (Emina Memija ile birlikte), Saraybosna, 1997.

Biser: književno-historijska monografija i bibliografija / Biser: Edebi-Tarihsel Monografi ve Bibliyografya (E. Memija ile birlikte), Saraybosna, 1998.

Bosanski kuhar / Bosna Mutfağı, Saraybosna, 2007.

Antologija tariha Bosne i Hercegovine / Bosna-Hersek'te Toplanmış Mısra-i Tarihler Güldestesi (Emina Memija ile birlikte), Saraybosna, 2008.

Izbor iz sufijske lirike: Yunus Emre / Tasavvuf Şiirinden Seçmeler: Yunus Emre (Džemaludin Latić ile birlikte), Zenica, 2016.

Makaleler

"Karađoz" / "Karagöz" (Emina Memija ile birlikte), *Odjek*, XXIII/15/16, 1970, s.28.

"Umihana Čuvidina – prva bosanska pjesnikinja muslimanka" / "Umihana Čuvidina - İlk Bosnalı Müslüman Kadın Şairi", *Glasnik VIS-a*, XXXIV / 11/12, 1971, s.655-657.

"Hadži Sinanova tekija u Sarajevu" / "Saraybosna'daki Hacı Sinan Tekkesi", *Glasnik VIS-a*, Starješinstva, XXXV / 3/4, 1972, s.160-162.

"Karađoz / Karagöz", *Mostovi*, IV/16, 1972, s.75-81.

"Podaci o Drobnjacima u defteru za Hercegovački sandžak iz 1477. godine" / 1477 Tarihli Hersek Sancak Defterindeki Drobnaklar ile ilgili Bilgiler", (B. Đurđev ile birlikte), *Istorijski zapisi*, XXIX/1-2,1972, s.149-159.

"Namik Kemal – začetnik turske moderne" / "Namık Kemal-Çağdaş Türk Edebiyatının Kurucusu", *Mostovi*, V/20, 1973, s.87-97.

"Životni put Nazima Hikmeta" / "Nazım Hikmet'in Hayatı", *Oslobođenje,* God. 30, br. 9048-9063, 12. 8. – 27.8. 1973. s.9.

"Halide Edip Adivar, život i djelo" / "Halide Epid Adıvar, Hayatı ve Eserleri", *Oslobođenje*, XXXI, S. 9213-9219, 28. 1. – 3. 2.1974, s.5.

"Jedna stara verzija (autograf?) Kaimijine kaside protiv duhana" / "Kaimi'nin Tütün Karşıtı Kasidesinin Eski bir Versiyonu (Autograf?)", Anali GHB, Vol. 2/3, 1974, s.125-130.

"Dvije neobjavljene pjesme o banjalučkom boju iz Kadićeve Hronike" / Târih-i Enverî'den Banya Luka Muharebesi Konulu Yayınlanmamış İki Manzume", *POF*, Vol. 22/23 (1972/73), 1976, s.315-327.

"Počeci dramske književnosti kod Turaka" / "Türkiye'de Tiyatro Edebiyatının Başlangıcı", *Izraz*, Y. 20, Vol. 30, S. 9, 1976, s.197-211.

"Široko interesovanje: književni prevodi sa turskog jezika" / "Geniş İlgi: Türkçeden Edebi Çeviriler", *Odjek*, XXX/1 (1978), s. 11.

"Osvrt na Bašagićeve prevode s turskog jezika" / "Bašagić'in Türk Dilinden Çevirilerinin İncelenmesi, *Godišnjak Instituta za jezik i književnost*, Vol. VIII, 1979, s. 203-221.

"Musa Kazim Çatiç'ın Yapıtından Çagdaş Türkiye Şiir" / (Çev. Hasan Mercan), *Çevren*, VII/3, 1980, s.27-35.

"Turska poezija u prevodilačkom djelu Muse Ćazima Ćatića" / "Musa Kazim Ćatić'in Çeviri Eserinde Türk Şiiri", *Zbornik radova o Musi Ćazimu Ćatiću*, Institut za jezik i književnost, Odjeljenje za književnost, Sarajevo, 1980, s. 129-147.

"Mejli – pjesnik Bosne: uz dvjestogodišnjicu smrti" / Meyli – Bir Bosna Şairi: Ölümünün İki Yüzüncü Yıldönümü Anısına", *Odjek*, XXXIV, 1981, s.13, (Salih Trako ile birlikte).

"Znalački način slikanja jednog vremena" / "Bir Çağı Ustaca Anlatılması", İçinde: Kovačević, Ešref, *Muhammed Resulullah*, Starješinstvo Islamske zajednice Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Slovenije, Sarajevo, 1981, s.7.

“Seyahatname ile Kroniklerde Yazılı Sözlerinden”, (Çev. Reşit Handan), *Çevren*, X, 1983, s.38.

“Yovan Yovanoviç Zmay’in Şiirinde Oryental Motifler” / (çev. Rešit Hanadan), C*evren*, XI/44, 1984, s.16.

“Bosna-Hersek Yazin Tarihinde bir Dev Araştirmaci Lyubuşak” (Fehim Nametak ile birlikte), *Çevren*, XII, 1985, s. 49-56.

“Kapetanovic’in Şarkiyat Calişmalari Ustune” / (Fehim Nametak ile birlikte), *Sesler*, XXI, 197, 1985, s.113-120.

“Safvet-beg Bašagić – orijentalista i prevodilac” / “Safvet Bey Başagiç - Şarkiyatçı ve Tercüman”, *Izraz*, Y. 29, Vol. 58, S. 9/10, 1985, s.180-190.

“Nasrudin-hodža u Bosni i Hercegovini i njegova paralela u Turskoj” / “Bosna-Hersek’te Nasrettin Hoca ve Onun Türkiye’deki Paraleli”, *Makedonski folklor*, XIX/38, 1986, s.33-38.

“Šehrengiz Adli Čelebija o Mostaru” / “Adlî Çelebî’nin Mostar Şehrengizi” (Salih Trako ile birlikte), *POF*, Vol. 35/1985, 1986, s.91-105.

“Porijeklo mudželitskog obrta u Bosni i Hercegovini” / “Bosna-Hersek’te Mucelit Zanaatının Kökeni” *Anali GHB,* 15/16, 1990, s.257-266.

“Doprinos izučavanju fenomena Nasrudin-hodže” / “Nastettin Hoca Olgusunun Çalışmasına Katkı”, *Islamska misao*, XIII/149, 1991, s.72-73.

“Bašagić, prevodilac turskog pjesništva” / “Başagiç - Türk Edebiyatı Tercümanı”, *Behar*, III / 11-12, 1994, s.16-17.

“Bliskost Vječnoj istini: lirskotesavufski pjesnik – Sarajlija Mejlija Guranija” / “Ebedî Hakîkate Yakınlık: Saraybosnalı Meylî Gurânî - Lirik ve Tasavvuf Şairi”, *Behar*, III/13, 1994, s.26-27.

“Čovjek – odraz Božije svjetlosti / İnsan - İlâhî Nûrun Tecellisi”, (Mehmed Meylî Gurânî Hakkında), *Muallim*, VI / 40/41, 1996, s.19.

“Banjalučki boj 1737. godine u djelu Hamdije Kreševljakovića” / “Hamdija Kreševljaković’in Eserinde 1737. Yılındaki Banya Luka Muharebesi”, *Muallim*, VI / 50, 1996, s.18-19.

“Biblioteka i ulema / Kütüphane ve Ülemâ”, *Anali GHB*, Vol. 17/18, 1996, s.259-265.

“Tarihi: biljezi u kamenu / Mısrâ-i Târihler: Taştaki Emareler”, *Sumejja*, IV/16, 1996, s.28.

“Tradicija prepisivanja: 130 godina štamparstva u Bosni i Hercegovini / Tebyiz Etme Geleneği: Bosna Hersek’te 130 Yıllık Matbaacılık” *Oslobođenje*, God. 53, br. 17436, 21. 12. 1996, s.18.

“Sinanova tekija – kuća umjetnosti” / Hacı Sinan Tekkesi - Sanat Evi”, *Muallim*, VII / 62/63, 1997, s.27

“Bosnian literature in oriental languages” / İçinde: *Bosnien-Herzegovina: interkultureller synkretismus – Wiener Slawistischer Almanach*,

LII, (Emina Memija ile birlikte), Sonderband, 2001, s. 221-238.

"Junak Bosne: Dr. Husnija Kamberović", *Husein-kapetan Gradaščević (1802-1834): biografija. Uz dvjestotu godišnjicu rođenja.* BZK "Preporod" Gradačac, 2002.)" / "Bosna Kahramani: (Dr. Husnija Kamberović: *Husein-kapetan Gradaščević (1802-1834): biografija. Uz dvjestotu godišnjicu rođenja.* BZK "Preporod" Gradačac, 2002.)", *Znakovi vremena,* V/17, 2002, s.280-281.

"Bilješka o gradnji stolačke tvrđave" / "Stolac Kalesinin İnşası Üzerine bir Çalışma" (Salih Trako ile birlikte), *Slovo Gorčina*, XXV/2003, s.81.

"Bašagićevi prijevodi turskih pjesnika na bosanski jezik" / Bašagić'in Türk Şairlerinin Eserlerini Boşnakçaya Çevirileri", *Godišnjak* BZK "Preporod", Y. 4, 2004, s.11-17.

"Izbor gazela iz *Divana* Arif Hikmet-bega Rizvanbegovića Stočevića" / "Arif Hikmet-beg Rizvanbegović Stočević'in Divani'ndaki Gazellerden Seçmeler" (Salih Trako ile birlikte), *POF*, 52-53/2002-03 (2004), s.329-338; *Slovo Gorčina,* 26/2004, s. 131-134.

"Na Božijem putu pjesnik / Hakk Yolunda Şair", *Glasnik Rijaseta Islamske zajednice u BiH*, LXV / I7-8, 2004, s.851-860.

"Orijentalni motivi u poeziji Zmaja Jovana Jovanovića / Yovan Yovanoviç Zmay'ın Şiirlerinde Oryantal Motifler", *Godišnjak BZK "Preporod"*, VI, 2006, s. 267-278.

"Turbeta u Bosni i Hercegovini: tri kladanjska sultana / Bosna-Hersek'teki Türbeler: Kladanj'dan Üç Sultan", *Preporod,* Y. 40, 14/952, 2011, s.60, (Mak Dizdar ile birlikte).

Bildiriler

"Književni prevodi s turskog jezika u Bosni i Hercegovini / Bosna-Hersek'te Türkçe'den Çevirilmiş Edebî Tercümeler" [İçinde]: *Prevodna književnost: zbornik radova Trećih beogradskih prevodilačkih susreta, 5-9. decembar 1977*., Udruženje književnih prevodilaca Srbije, Beograd, l979, s.130-134.

"XVIII. Yüzyıl Şairi Mehmed Meyli Kurani'nin Şiiri*",* [İçinde]: *V Milletlerarasi Türkoloji Kongresi,* İstanbul Universitesi Edebiyat Fakültesi, İstanbul,1985, s.95-99.

"Bosna'da Karagöz", İçinde: *III Milletlerarasi Turk Folklore Kongresi Bildirileri*, Ankara, 1987, s. 119-123.

"Fadıl Paşa Şerifovic Bosnevi (19. Yuzyil) Eserlerinde Mevlevilik Hatti", İçinde: *II. Milletlerarasi Mevlana Kongresi*, Selcuk Universitesi, Konya, 1990, s.155-158.

"Nasredin Hoca Meselesinin İncelenmesine Katkı", [İçinde]: *I. Milletlerarasi Nasreddin Hoca Sempozyumi Bildirileri 15-17 Mayis 1989*, Kultur Bakanligi, Ankara, 1990, s.123-126.

"Dr. Safvet-beg Bašagić prevodilac poezije s turskog jezika" / "Dr. Safvet Bey Başagiç - Türk Edebiyatın Tercümanı", [İçinde]: *Safvet-beg Bašagić – bošnjačka intelektualna strategija: zbornik radova naučnog skupa,* KDM "Preporod", Zenica, 1994, s.87-91

"Ehli bejt u pjesničkom djelu Arifa Hikmet-bega Stočevića i Mehmeda Rešida" / "Arif Hikmet Bey Stoçeviç ile Mehmed Reşid'in Şiirsel Eserlerinde Ehl-i Beyt Kavramı", [İçinde]: *Ehli bejt u Bosni i Hercegovini: zbornik radova "Međunarodnog simpozija o Ehli bejtu" održanog 25. I 26. maja 2002. godine u Sarajevu*, Naučnoistraživački institute "İbn Sina", Sarajevo, 2003, s.229-240.

"Turbeta u Hercegovini u djelu Hivzije Hasandedića" / "Hivzija Hasandedić'in Eserinde Hersek'teki Türbeler", [İçinde]: *Hivzija Hasandedić: život i djelo: zbornik radova sa naučnog skupa "Život i djelo Hivzije Hasandedića*", Islamski kulturni centar, Mostar, 2011, s.12-19

Çeviriler

a. Türkçe'den Boşnakça'ya

Ercüment Ekrem Talû, *Bez sreće / Kodaman*, Saraybosna, 1964.

Melih Cevdet Anday, *Pismo od mrtvog druga / Ölü Bir Dosttan Mektup,* Saraybosna, 1970.

Nâzım Hikmet, *Pjesme i tamnice / Şiirler ve Zindanlar*, Saraybosna, 1977.

Enver Bakî, *Četiri sestre i jedan brat / Beş Kardeşler*, Priştine, 1980.

Necati Zekeriya, *Djeca triju ulica / Bizim Sokağın Çocukları*, Saraybosna, 1980.

Omer Novljanin; Ahmed Hadžinesimović, *Odbrana Bosne: 1736-1739: (dvije bosanske kronike) / 1736-1739 Yıllarında Bosna'nın Savunması: (İki Bosna Kroniki)* (Fehim Nametak ile birlikte), Zenica, 1994.

Bülent Ecevit, *S rukom u ruci ljubav smo umnožili / Elele Büyüttük Sevgiyi*, Saraybosna, 1999.

Salih Sidki Muvekkit, *Povijest Bosne / Bosna Tarihi,* Saraybosna, 1999. (Abdulah Polimac, Fehim Nametak ve Salih Trako ile).

Yaşar Kemal, *Legenda o Araratu / Ağrıdağı Efsanesi*, Saraybosna, 1999.

Hersekli Arif Hikmet Bey, *Iz Divana / Divandan Seçmeler* (Salih Trako ile birlikte), Mostar, 2009.

Omer Novljanin, *Historija Bosne u vrijeme Hekim-oglu Ali-paše / Târîh-i Bosna Der Zamân-ı Hekimzâde Ali Paşa;* Ahmed Hadžinesimović*, Hronika događaja / Tevarih;* Jusuf Livnjak*, Putopis s hadža 1915. godine / 1915'te Hac Seyahatnamesi,* (Fehim Nametak ve Mehmed Mujezinovič ile birlikte), Saraybosna, 2010.

b. Boşnakça'dan Türkçe'ye

Ivo Andrić, “Batik” / “Potonulo” / (Tahir Üzgör ile birlikte), *Sesler*, Sayi 96, Y. 9, 1975, s. 64.

Ivo Andrić, “Huzursuzluklar / “Nemiri” (Tahir Üzgör ile birlikte), *Sesler*, Sayi 96, Y. 9, 1975, s.65.

Ivo Andrić, “Ne düşlerim ve başima neler gelir” / “Šta sanjam i šta mi se događa”, *Sesler*, S. 96, Y. 9, 1975, s.63-64.

Ddr. sc. Adnan Kadrić

(1969-)

1969 yılında Cazin Şehrinde dünyaya geldi. İlk ve orta öğrenimini tamamladıktan sonra Saraybosna Üniversitesi Felsefe Fakültesi Şarkiyat Bölümü’nde okumaya başladı. Lisans öğrenimini bitirip aynı fakültede yüksek lisans programına da katıldı. *Bosanski turski učitelj Ibrahima Berbića / İbrâhim Berbiç’in Boşnakça-Türkçe Muallimi* başlıklı yüksek lisans tezini 2001 yılında savundu. *Lingvostilistička analiza pjesničkog stvaralaštva Sabita Alaudina Bošnjaka / Alâuddin Sâbit Bosnevî’nin Şiirsel Eserlerinin Linguostilistik İncelemesi* başlıklı doktora tezini 2007 yılında Saraybosna Üniversitesi Felsefe Fakültesi’nde savunup doktor unvanını aldı. Adnan Kadrić ikinci doktorasını 2015 yılında Mostar’daki “Džemal Bijedić” Üniversitesi’nde yapti. İkinci tezinin başlığı ise *Književnohistorijske, poetičke i stilske osobitosti starije bošnjačke pripovjedne književnosti / Eski Boşnak Anlatı Edebiyatının Edebi-Tarihsel, Şiirsel ve Üslup Özellikleri*’dir. Saraybosna Şarkiyat Enstitüsü’nde 1996 yılında asistan olarak çalışmaya başladı. 2009’de Zenica Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’nde doçent unvanını aldı. Dr. Kadrić, halen Şarkiyat Enstitünün müdürlüğünü yapmaktadır. Şarkiyat Enstitüsü’ndeki görevinin yanı sıra Zenica’daki Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’nde Osmanlıca ve Türk Edebiyatı dersleri vermektedir. Ayrıca Uluslararası Saraybosna Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı - Pedagojik Formasyon Programı’nda misafir profesör olarak çalışıyordu. Kadrić, Doğu ile Batı’nın kültürel ilişkileri, Türkoloji, Osmanlı Türkçesi, Bosna-Hersek’in (ve Balkanların) kültürel tarihi ve özellikle Bosna-Hersek’in Osmanlı dönemi kültür ve edebi mirasıyla ilgilenmektedir. Kendisi Bosna Filoloji Derneği’nin kurucularından biridir. Yurt içi ve yurt dışı dergilerde çalışmalarını yayımlamaya devam etmektedir.

Kitaplar

Objekt Ljubavi u tesavufskoj književnosti: Muradnama Derviš-paše Bajezidagića /

Tasavvuf Edebiyatında Aşk: Derviş Paşa Bayezidagiç'in Murâdnâme'si, Sarajevo, 2008.

Mostarski bulbuli: Poezija mostarskih pjesnika na orijentalnim jezicima / Mostar Bülbülleri: Şark Dillerinde Kaleme Alınmış Şiirler, Mostar, 2012.

Uvod u stilistiku divanske književnosti: lingvostilistička analiza poezije Sabita Alaudina Bošnjaka / Divan Edebiyatı Üslubune Giriş: Alâuddin Sâbit Bosnevî'nin Şiirlerinin Linguostilistik İncelemesi, Sarajevo, 2015.

Kontrastivna metoda u opisu bosanskog i turskog jezika u Bosni u 19. stoljeću: bilingvalna gramatika Bosanski turski učitelj Ibrahima Edhema Berbića / 19. Yüzyılda Bosna'da Boşnak ve Türk Dillerinin Tasvirinde Kontrast Yöntemi: İbrahim Edhem Berbiç'in Boşnakça -Türkçe Muallimi Adıyla İkidilli Gramer Kitabı, Sarajevo, 2018.

Makaleler

"37. Türk Dil Bayramı ve Yunus Emre Anma Törenleri", *POF*, 46, 1997, s.194-196.

"Kraći osvrt na književno-historijsku dimenziju rodoljubivih pjesama o Bosni na osmanskome jeziku" / "Bosna ile ilgili Osmalıca Yazılmış Vatanperver Şiirlerin Edebî-Tarihsel Boyutuna Kısa bir Bakış", *Hercegovina*, 2001, s. 265-289.

"Nepismeni pjesnici divanske poezije (Teoretska dilema: da li je dvorska književnost uvijek Dvorska)" / "Ümmî Divan Şairleri (Nazarî bir İkilem: Saray Edebiyatı dâima Saraya Ait Mıdır)", *Beharistan*, 5/6, 2002, s.21-28.

"Gazeli u lirskom izrazu Deviš-paše Bajezidagića" / "Derviş Paşa Bayezidagiç'in Lirik İfadelerindeki Gazeller", [İçinde]: *Život, djelo i vrijeme Derviš-paše Bajezidagića*, Vol.1, 2003, s. 91-108.

"Rukopisne ljubavne turkije u Bosni od 16. do 19. vijeka (Fenomen i mogućnosti klasifikacije)" / "16. Yüzyıldan 19. Yüzyıla Kadar Bosna'da Yazma Olan Aşk Konulu Türküler (Fenomen ve Sınıflandırılma İhtimalleri)", *Novi Izraz*, 21, 2003, s.198-210.

"Divan pjesnika Mahira Abdullaha Bošnjaka" / "Mahir Abdullah Bosnevi'nin Divanı", *POF*, 54, 2005, s.71-112.

"Derviš-paša Bajezidagić i njegovo djelo "Zübdetü'l-eş'âr" / "Derviş Paşa Bayazidagic ve *Zübdetü'l-eş'âr* Adli Eseri", *Anali GHB*, 25-26, 2006, s.87-109.

"Dvije kaside "ramazanije" Sabita Alaudina Užičanina (1650-1712)" / "Öziçeli Alâuddin Sâbit'in İki Ramzaniyyesi", *Takvim za 2008*, 2007, s.187-202.

"Ka narativnoj skici djela Povijest osvajanja Egipta 1517. godine bosanskog pjesnika Ali-bega Hercegovića Širija" / "Bosnalı Şair Ali Bey Hercegoviç Şiri'nin 1517'deki Mısır Fethi Tarihi Adlı Eserinin Anlatı Taslağına Doğru", *POF*, 57, 2008, s.79-110.

"Veliki vezir i pjesnik Ahmed-paša Hercegović u poetiziranim hronikama na osmanskom jeziku" / "Osmanlı Dilinde

Şiirleştirilmiş Vak'ayinamelerde Sadrazam ve Şair Ahmed Paşa Hercegovic", *Anali GHB*, 29-30, 2009, s.187-204.

"Uvod u poetiku Divana Ahmeda Rušdija Mostarca" / "Ahmed Ruşdi Mostârî Divanının Poetikasına Giriş", *POF*, 58, 2009, s. 97-124.

"Poezija Bošnjaka Sandžaka na orijentalnim jezicima" / "Sancak Boşnaklarının Şark Dillerinde Kaleme Alınmış Şiirleri" (Sead Šemsović ile birlikte), *Godišnjak BZK "Preporod"*, 2010, s. 365-373.

"Tajanstveni Nihadi: pjesnik hronograma na mostu Mehmed-paše Sokolovića u Višegradu" / "Gizemli Nihâdî: Vişegrad'da Sokollu Mehmed Paşa Köprüsündeki Mısrâ-i Tarihlerin Şairi", *Beharistan*, 16, 2011, s.29-49.

"Osvrt na razvoj duhovnog života u Bosni pod utjecajem osmanske vladavine: o izostanku renesansne književnosti evropskog tipa" / "Osmanlı Hâkimiyetinin Etkisinde Bosna'da Manevi Hayatın Gelişimine Bir Bakış: Avrupa Tipi Rönesans Edebiyatının Yokluğu Üzerine, *POF*, 60, 2011, s.119-144.

"Uvod u epsku stereotipiju u osmanskim poetiziranim hronikama: od boja na Kosovu do osvajanja Bosne" / "Osmanlı Manzum Tarihlerinde Destansı Stereotiplere Giriş: Kosova Muharebesinden Bosna'nın Fethine", *Proceedings of the Sarajevo Philogy Meetings / Sarajevski Filoloski Susreti*, II, Bosansko filološko društvo, 2014, s.24-47.

"Sve što je u kozmosu, nalazi se i u duši": O Jakub-paši Bošnjaku i sukobima na prostoru između Bosanskog sandžaka i Krbavsko-modruške župe 1493. u Bahšijevoj poetiziranoj hronici" / "Evrendeki Ne Varsa Canda da Vardır": Bahşî'nin Manzum Vak'ayinâmesinde 1483'te Bosna Sancağı ile Krbava-Modruş Piskoposluğun Arasındaki Bölgede Vuku Bulan Muharebeler ve Yakup Paşa Bosnevî Hakkında" (Madžida Mašić ile birlikte), *POF*, 68, 2019, s.123-165.

"Prilog proučavanju vjerskog, kulturalnog i intelektualnog identiteta velikog vezira Mehmed-paše Sokolovića: kulturološki aspekt jedne Sokolovićeve vakufname o knjigama" / "Sadrazam Sokollu Mehmed Paşa'nın Dini, Kültürel ve Entelektüel Kimliğinin Araştırılmasına bir Katkı: Sokullu'nın Kitaplarla İlgili bir Vakfiyesinin Kültürel Yönü", (Hatice Oruç ile birlikte), *POF*, 69, 2020, s. 327-374.

Bildiriler

"O nekim osobitostima gramatičkog opisa bosanskog jezika u Berbićevoj gramatici Bosanski turski učitelj" / "Berbiç'in Boşnakça - Türkçe Muallimi Adlı Gramerinde Boşnakça'nın Gramer Yapısının Bazı Özelikleri Hakkında", [İçinde]:*Simpozij o bosanskom jeziku: zbornik radova*, Posebno izdanje, 10, Institut za jezik Sarajevo, 1997, s.155-158.

"Rumeli'de Osmanlı-Avrupa Kültür İlişkilerinin Göstergelerinden Biri: Osmanlı Döneminde Bosna-Hersek'te Kullanılan Osmanlıca Sözlükler", [İçinde]: *Avrupa'ya İlk*

Adım. Uluslararası Sempozyum, Marmara Üniversitesi, 2001, s.151-157.

"Bosna'daki Fransisken Manastırlarında Osmanlı Kültür-Medeniyet Mirasının Kalıntılarına bir Bakış", [İçinde]: *Balkanlar'da İslam Medeniyeti Milletlerarası Sempozyumu Tebliğleri*, Vol. 1, IRCICA, 2002, s.40.

"Značaj usputnih napomena u Berbićevoj gramatici za razumijevanje naravi sistema jezika (i jezikā) u Bosni krajem 19. stoljeća" / "19. Yüzyılın Sonlarında Bosna'da Mevcut olan Dilin (ve Dillerin) Hasletini Anlaması için Berbiç'in Gramer Kitabındaki Derkenarların Önemi", [İçinde]: *Zbornik radova "Tuzla. Grad na zrnu soli" s međunarodnog naučnog znanstvenog lingvističkog skupa održanog u Tuzli*, Zavod za zaštitu i korištenje kulturnohistorijskog i prirodnog naslijeđa Tuzlanskog kantona, 2013, s.172-179.

Çeviriler

Opširni popis Bosanskog sandžaka iz 1604. godine / Defter-i Mufassal-i Bosna el-cild el-evvel / Defter Mufassal-i Liva-i Bosna el-cilid es sani / Defter-i Mufassal-I Liva-i Bosna cild salis, Edit. Adem Handžić, çev. Dževahira Arslanagić, Snježana Buzov, Lejla Gazić, Amina Kupusović, Mubera Bavčić, Sabaheta Gačanin, Adnan Kadrić ve Amina Šiljak-Jesenković, Saraybosna, 2000.

Ahmed Vali Novopazarac, Ašknama Ljepota i Srce / Yenipazarlı Ahmed Vâlî'nin Hüsn ü Dil Mesnevisi, Novi Pazar, 2009.

Sejjid Imadeddin Nasimi: stihovi koji pozivaju na savršenstvo / Seyyid İmâdeddin Nesimi: Kamiliyyete Çağıran Beytler (Seyyid Nesîmî Divanı), Sarajevo, 2020. (Amina Šiljak-Jesenković, Alena Ćatović ve Elvir Musić ile beraber)

Mr. Ešref Kovačević
(1924-1996)

1 Eylül 1924'te Glamoç'a bağlı Kovaçevci köyünde doğdu. Memleketinde dört yıllık ilk öğrenimini tamamlayıp, eğitimine Gazi Hüsrev Bey Medresesi'nde devam etti. Medresede mezun olduktan sonra Yüksek İslâm Şeriat İlâhiyat Okulu'nda okumaya başladı, fakat dönemdeki hükümetin kararıyla o okulun çalışmaları durduruldu. 1951'de Saraybosna Üniversitesi Felsefe Fakültesi Şarkiyat Bölümü'nde Arapça ve Türkçe okumaya başladı. Aynı zamanda Yugoslavya Halkları Tarihi de okumaktaydö ve 1958 yılında bu bölümden mezun oldu. 1960 yılında Saraybosna'daki Şarkiyat Enstitüsü'de asistan oldu. 1971-1976 yılları arasında Saraybosna'daki Felsefe Fakültesi Türk Dili ve Edebiyati Kürsüsünde ücretli asistan sıfatıyla

hocalık yaptı. 1978-1981 yılları arasında Saraybosna İlahiyat Fakültesi'nde ders verdi. Türkolog, Osmanist, Tarihçi ve Hattat olan rahmetli Eşref Kovaçeviç Bosna Türkolojisinde büyük bir iz bıraktı.

Kitaplar

Oblast Brankovića. Opširni katastarski popis iz 1455. godine / Brankoviçler Bölgesi. 1455 Yılına Ait Mufassal Sicil Kayıtları (Adem Handžić ile beraber) II/1, Saraybosna, 1972.

Oblast Brankovića. Opširni katastarski popis iz 1455. godine / Brankoviçler Bölgesi. 1455 Yılına Ait Mufassal Sicil Kayıtları (Hamid Hadžibegić ve Adem Handžić ile beraber) II/2, Saraybosna, 1972.

Granice Bosanskog pašaluka prema Austriji i Mletačkoj Republici po odredbama Karlovačkog mira / Karlofca Barışı Hükümlerine Göre Bosna Paşalığının Avusturya ve Venedik Cumhuriyeti'ne Doğru Sınırları, Saraybosna, 1973.

Pismo Kur'ani Kerima / Kur'an-ı Kerim'in Yazısı, Saraybosna, 1977.

Muhammed Resulullah (Mevlid), Saraybosna, 1981.

Muhimme defteri - Dokumenti o našim krajevima / *Mühimme Defterleri – Bölgelerimiz Hakkındaki Belgeler*, Saraybosna, 1985.

Makaleler

"Hududnama bosanskog vilajeta prema Austriji poslije Karlovačkog mira" / "Karlofça Barışından Sonra Bosna Vilâyeti'nin Avusturya'ya Doğru Bir Hudûdnâmesi", *POF*, 20-21/1970-71, 1974, s.365-436.

"Jedan dokumenat o devširmi" / "Devşirme İle İlgili Bir Belge", *POF*, 22-223/1972-73, 1976, s.203-209.

Çeviriler

İnalcık, Halil, Pitanje Segedinskog mira i kriza turske države 1444. godine /The problem of the treaty of Szegedin and the crisis of the Turkish state in 1444", *POF*, 12-13/1962-63, 1965, s.267.

Eren, İsmail, Turska štampa u Jugoslaviji (l866-1966) / Yugoslav Topraklarında Türkçe Basın (1866-1966)", *POF*, 14-25/1964-65, 1969, s.359-395.

Kemal, Yaşar, *Pobunjenik sa Torosa / İnce Mehmet*, Saraybosna, 1966. (Nedim Filipović ile birlikte)

"Sabahettin Ali: Glas / Ses", *Mogućnosti,* XXXII/10-11-12, Split, 1985, s.997-1005

"Orhan Kemal: Posao / İşsiz", *Mogućnosti,* XXXII/10-11-12, Split, 1985, s.1023-1027

Sabit Užičanin i njegova Mir'adžija / Öziçeli Sâbıt ve Mirâciyyesi, Saraybosna, 1990.

Dr. sc. Sanja Krehić

(1978-)

18 Haziran 1978 yılında Saraybosna'da doğdu. Memleketinde ilk ve orta öğrenimini tamamladıktan sonra Saraybosna Üniversitesi Felsefe Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde okumaya başladı. 2006 yılında yüksek lisans programına katıldı. 2012 yılında, Saraybosna Üniversitesi Felsefe Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde *Jezik turske sportske radio-televizijske i novinske reportaže* / *Türk Radyo-Televizyon ve Gazetelerinde Spor Röportajlarının Dili* adlı tezle yüksek lisans öğrenimini tamamladı. Mezkur fakültede Prof. Dr. Kerima Filan'ın danışmalığında tamamladığı doktora tezini 2019 yılında savundu. Tezin adı *Analiza jezika TV-reklame u Turskoj / Türkiye'de TV Reklamı Dil Analizi'*dir. Saraybosna'da Yunus Emre Enstitüsü'nün kurulmasıyla birlikte Türkçe dil kurslarında çevirmen ve okutman olarak çalışmaya başladı. Edebi çeviri yapmakla birlikte, Türkiye Cumhuriyeti Kültür Ataşesi tarafından Bosna-Hersek'te düzenlenen "Türk Film Haftası" için Türkçe filmleri Boşnakça'ya çevirdi. Türkiye ile Bosna Hersek arasında düzenlenen çeşitli fuarlar, etkinlikler, konferanslar, sosyal ve kültürel faaliyetlerde tercümanlık yaptı. Talebelik günlerinden itibaren yaptığı turist rehberığı faaliyetini halen surdurmektedir.

Çeviriler

Aslı Erdoğan, *Grad u crvenoj pelerini /Kırmızı Pelerinli Kent*, Saraybosna, 2009.

Osman Sevim, *Nasrudin-hodža: priče i dosjetke / Nasreddin Hoca Fıkraları*, Saraybosna, 2015.

Goran Šimić, *Parçalanan Ruhlar*, İstanbul, 2020. (*Rastakanje duše* adlı eseri Türkçeye çevirmiştir).

Muyo Begiç, *Bosna Hersek Savaşının Kalıntıları Tomaşitsa - Toplu Mezarı*, İstanbul, 2021. (Benjamin Hindija, Adna Abdukiç Kaymakçı, Naida Tabak ile birlikte Boşnakça'dan Türkçe'ye çeviri).

Dr. sc. Madžida Mašić

(1986-)

16 Mart 1986 yılında Saraybosna Şehrinde doğdu. Memleketinde ilk ve orta öğrenimini tamamladıktan sonra Saraybosna Üniversitesi Felsefe Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı

Bölümü'nde okumaya başladı. 2012 yılında *Elegija u divanskoj književnosti Bošnjaka / Boşnak Divan Edebiyatında Mersiye* adlı yüksek lisans tezini savundu. 2017'de ise Prof. Dr. Alena Ćatović'in idaresinde yazdığı *Poetika gazela u Divanu Ahmeda Taliba Bošnjaka / Ahmed Tâlib Bosnevî Divanındaki Gazellerin Poetikasi* adlı doktora tezini savundu. Saraybosna Üniversitesi Şarkiyat Enstitüsü'nde bilim danışmanı olarak görev yapmaktadır. Yurt içi ve yurt dışı birçok konferans ve sempozyuma katıldı. Türk edebiyatı, divan edebiyatı ve özellikle Boşnakların Osmanlı Türkçesi ile yazılmış edebi mirası ile ilgilenmektedir.

Kitaplar

Katalog arapskih, turskih i bosanskih rukopisa Muzeja Hercegovine u Mostaru / Mostar'da Hersek Müzesi'ndeki Arapça, Türkçe ve Boşnakça Elyazmaları Kataloğu, Mostar, 2017. (Dželila Babović ile birlikte)

Poetika gazela u Divanu Ahmeda Taliba Bošnjaka / Ahmed Tâlib Bosnevî Divanındaki Gazellerin Poetikasi, Saraybosna, 2021.

Makaleler

"Pregled izdanja Orijentalnog instituta 1998-2009 sa bibliografijom radova u POF-u 46-58" / "1998-2009 tarihleri arasında Şarkiyat Enstitüsü Tarafından Yayımlanan Eserler ve POF Dergisinin Bibliyografyasi (46. sayıdan 58.'ye kadar)", *POF*, 59, 2010, s. 227-263.

"Jedna mersija Muhameda Nerkesije", Muhammed Nergisi'nin bir Mersiyesi", *POF*, 61/2011, 219-236.

"Pjevati "rame uz rame": Mostarska nazira u osmanskoj interliterarnoj zajednici" / "'Omuz Omuza' Şiir Yazmak: Osmanlı interliteratür Topluluğunda Mostar Naziresi, *Pismo*, XII 2014, s.106-132.

"Ovu kaplju bezvrijednu draguljem svoga mora učini: autoreferencijalnost u kasidama Ahmeda Taliba Bošnjaka" / Bu Katre-i Kemteri Deryânın bir Gevheri Eyle: Ahmed Tâlib Bosnavî'nin Kasîdelerinde Otoreferans", *POF*, 63, 2014, s.169-190.

"Pjesničke medžmue kao izvori za proučavanje književnoga ukusa jednog vremena: Ahmed Talib Bošnjak u sarajevskim rukopisnim zbirkama" / "Bir Çağın Edebî Zevkini İncelemek için bir Kaynak Olarak Şiir Mecmû'alar: *POF*, 64, 2015, s.369-384.

"Digitalna pohrana kulturnohistorijskog blaga Bosne i Hercegovine: Rukopisne zbirke" / "Yazma Eserler Koleksyonları: Bosna-Hersek'in Kültürel ve Tarihsel Hazînelerinin Dijital Olarak Depolanması (Dželila Babović ile birlikte), *Bosniaca*, 21, 2016, s. 59-69.

"Orijentalni rukopisi franjevačkog samostana Petrićevac" / "Pertiçevac Fransisken Manasırındaki Şark Yazmaları", *POF*, 66, 2017, s.263-288.

"Sufijska književnost na perzijskom jeziku u Bosni i Hercegovini" / "Bosna-Hersek'te Fars

Dilinde Yazılmış Tasavvuf Edebiyatı, *Znakovi vremena*, XX/76-77, 2017, s.255-282.

"Stoljeće jedne alhamijado medžmue: bošnjačko književno naslijeđe u rukopisnoj kolekciji Muzeja Hercegovine Mostar" / "Yüzyıllık bir Alhamiyado Mecmûası: Mostar'daki Hersek Müzesi'nin Yazmalar Koleksiyonunda Boşnakların Edebî Mirası, *Hercegovina*, 17, 2018, s.139-158.

"Sve što je u kozmosu, nalazi se i u duši": O Jakub-paši Bošnjaku i sukobima na prostoru između Bosanskog sandžaka i Krbavsko-modruške župe 1493. u Bahšijevoj poetiziranoj hronici" / "Evrendeki Ne Varsa Canda da Vardır": Bahşî'nin Manzum Vak'ayinâmesinde 1483'te Bosna Sancağı ile Krbava-Modruş Piskoposluğun Arasındaki Bölgede Vuku Bulan Muharebeler ve Yakup Paşa Bosnevî Hakkında" (Adnan Kadrić ile birlikte), *POF*, 68, 2019, s.123-165.

"Od stilske figure ka imaginariju pjesnika iz 17. stoljeća: elifnāme Ahmeda Taliba Bošnjaka i Hasana Kaimije" / Söz Sanatından 17. Yüzyıl Şairlerinin İmgelerine: Ahmed Tâlib Bosnavî ve Hasan Kâimî'nin Elifnâmeleri", *POF*, 69/2019, 2020, s. 183-208.

Bildiriler

"Hezarfen Nasuh Matrakči: književno umijeće "čovjeka sa vještīnā hiljadu" "Herzarfen Nasûh Matrakçi: Bin Marifetli Adamin Edebî Marifeti, [İçinde]: *Nasuh Matrakči Bošnjak – 450 godina od smrti (1564-2014) – Zbornik radova, Behar,* XXIII/121, 2014, s.20-22.

"Redif as an Element of Microstructure of Ghazal in Ottoman Interliterary Community: The Example Of Ghazals on Redif "Ya Rab" by Ahmed Talib Bosnevi and Fuzuli", [İçinde]: *The 5th International Congress on "The Islamic Civilization in the Balkans"*, Program & Abstracts, Saraybosna, 2015, s.82.

Çeviriler

Nasrudin hodža, 2016, (Amina Š. J. ile birlikte).

Hodža Ahmed Jesevi: Divan-i Hikmet / Hoca Ahmet Yesevi: Divan-ı Hikmet, 2016, (Amina Š. J. ile birlikte)

Mevlana Dželaluddin Rumi: Izbor iz Mesnevije / Mevlana Celaleddin Rumi: Mesnevi'den Seçmeler, 2016, (Amina Š. J. ile birlikte)

"Izbor Bajki Iz Turskog Svijeta / Turk Dunyası Masallarından Seçmeler, 2016, (Amina Š. J. ile birlikte)

Junus Emre / Yunus Emre, 2016, (Amina Š. J. ile birlikte)

Kutadgu Biliğ –Yusuf Has Hacib, 2016, (Amina Š. J. ile birlikte)

Priče Dede Korkuta / Dede Korkut Hikayeleri, 2016, (Amina Š. J. ile birlikte)

Prof. Dr. Fehim Nametak

(1943-)

Fehim Nametak 1943 yılında Saraybosna Şehrinde doğdu. Lise yıllarında Fransızca, Arapça, Latince ve Türkçe dersleri aldı. 1966'da Saraybosna Üniversitesi Şarkiyat Bölümü'nden mezun oldu. Aynı yıl Şarkiyat Enstitüsü'nde asistan olarak çalışmaya başladı. 1973'te Belgrad Üniversitesi Filoloji Fakültesi'nde *Reşat Nuri Güntekin'in İlk Romanlarında Türk Toplumu* adlı teziyle yüksek lisansını tamamladı. *Bosna'nın Divan ve Yazıt Şairi Şerifzade Fadıl Paşa* adlı doktora tezini Belgrad'daki Filoloji Fakültesi'nde 1979 yılında savundu. 1985'te Şarkiyat Enstitüsü'nde bilim danışmanı olarak seçildi. 1984-1990 yılları arasında Üsküp Üniversitesi Filoloji Fakültesi'nde misafir öğretim üyesi olarak Türk Dili Tarihi dersi verdi. 1988'de Zürih'te kurulan Boşnak Enstitüsü'nün üyelerindendir ve o zamandan beri bu kurumun bilim danışmanlığını yapmaktadır. Saraybosna Şarkiyat Enstitüsü'nde 1994'ten 1998'e kadar müdürlük yaptı ve 1997'den itibaren Saraybosna Üniversitesi Felsefe Fakültesi'nde çalışmaya başladı. 1995'ten 2010'e kadar Zagreb Üniversitesi Felsefe Fakültesi Türkoloji Bölümü'nde Türk edebiyatı dersi de verdi. Türk edebiyatı tarihi ve bilhassa Boşnakların Osmanlı Türkçesinde kaleme alınmış eserleriyle ilgilenmektedir. POF ve Anali GBH dergilerinin yayın kurulu üyesidir. Kendisine 2009 yılında Uluslararası TÜRKSAV ödülü verildi. 2014 yılında ise Prof. Dr. Nametak, Türkiye Cumhuriyeti Liyakat Nişanı ile ödüllendirildi.

Kitaplar

Fadil-paša Šerifović, pjesnik i epigrafičar Bosne / Bosna'nın Divan ve Yazıt Şairi Şerifzade Fadıl Paşa, Saraybosna, 1980.

Pregled književnog stvaranja bosansko-hercegovačkih Muslimana na turskom jeziku / Bosna-Hersek Müslümanların Türk Dilinde Kaleme Alınmış Eserleri, Saraybosna, 1989.

Divanska poezija XVI i XVII stoljeća u Bosni i Hercegovini / Bosna-Hersek'te XVI. ve XVII. Yüzyıl Divan Edebiyatı, Saraybosna, 1991.

Divanska književnost Bošnjaka / Boşnakların Divan Edebiyatı, Saraybosna, 1997.

*Katalog arapskih, perzijskih, turskih i bosanskih rukopisa iz zbirke Bošnjačkog instituta I-II, / Boşnak Enstitüsü'nde Korunan Arapça, Farsça, Türkçe, Boşnakça Yazma Eserler Kataloğu,*1. C. 579 s., Zürich 1997; 2. C. 521 s., Saraybosna-Zürich, 2003.(Salih Trako ile birlikte)

Sarajevo / Saraybosna (fotomonografi), Saraybosna, 1997. (E. Imamović, B. Zlatar, E. Pelidija, N. Kurto, V. Žujo ile birlikte)

Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa Gazi Husrev-begove

biblioteke / Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi'ndeki Arapça, Türkçe, Farsça, Boşnakça Yazma Eserleri Kataloğu, Saraybosna-Londra 1998.

Pojmovnik divanske i tesavvufske terminologije / Divan-Tasavvuf Terimleri Açıklamalı Sözlük, Saraybosna, 2007.

Historija turske književnosti / Türk Edebiyatı Tarihi, Saraybosna, 2013.

Makaleler

"Birinci Türkoloji Kongresinden", *Çevren*, I/1, 1973, s.127-128.

U vrtu slavuja, uz knjigu Bulbulistan Fevzija Mostarca / Bülbül Bahçesinde, Fevzî Mostârî'nin Bülbülistan Adlı Eseriyle, *Odjek*, XXVI/15-16, 1973, s.20.

"Traktat o izrazu "čelebi" Hasana Kafi Prušaka i kasnija upotreba te riječi" / "Hasan Kâfi Akhisarî'in 'çelebi' deyimi üzerine bir risale ve bu kelimenin sonraki kullanışı", *Anali GHB*, II-III, 1974, 71-79.

"Uvodni stihovi Kaimijeva Divana" / "Kaimi Divanı'ndaki İlk Beytler", *Anali GHB*, II-III, 1974, s.71-79.

"Reşat Nuri Güntekin'in Ilk Romanlarında Sosyal Konular", *Çevren*, II/2, 1974, s.23-30

"Türk Müziğinin Kökeni", *Çevren*, II/3, 1974, s.104-107.

"Müslüman Edebiyatinin Incelemesine Yeni Katki", *Çevren*, II/2, 1974, s.98-100.

"XVII. yy Bosna Divan Şairi Hasan Kaimi", *Çevren*, III/7, 1975, s.42-47.

"Turcizmi i vokalna harmonija" / "Tukizmalar ve Vokal Harmonisi", *Odjek*, XXVIII/3, 1975, s.26.

"Sırp Dilinde Türkçe Sözler ile onların Söylenişi", *Sesler* (Skopje), XI/ 93, 1975, s.610-613.

"Fadil-paša Šerifović Bošnjak - divanski pjesnik XIX stoljeća" / "XIX. Yüzyıl Divan Şairi Fadıl Paşa Şerifoviç Bosnevi", *Život*, XXVI/2, 1977, s.224.

Književnost bosansko-hercegovačkih Muslimana na turskom jeziku / Bosna-Hersek Müslümanların Türk Dilinde Kaleme Alınmış Eserleri, *Radio-Sarajevo - Treći program*, VII/19, 1978, s.547-586.

"Fadil-pašina kasida kao odgovor na Zija-pašinu Zafernamu" / "Ziya Paşa'nin Zafernamesine Cevap olan Fadil-Paşa'nin Kasidesi", *POF*, XXVIII-XXIX, 1980, s.67-78.

"Ziya Paşa'nin Zafernamesine Cevap olan Fadil-Paşa'nin Kasidesi", *Çevren*, VII/1, 1980, s.23-39.

"Kadićev zbornik kao izvor za proučavanje književne građe" / "Edebi Materyalleri incelemek için bir kaynak olarak Kadić'in Eseri", *Radio-Sarajevo - Treći program*, XI/38,1982, s.438-477.

"Književnost bosansko-hercegovačkih Muslimana na turskom jeziku do XVII stoljeća" / "XVII. Yüzyıla kadar Bosna-Hersek Müslümanların Türk Dilinde Kaleme Alınmış Edebi Eserleri, *Godišnjak Instituta za književnost*, XI/1982, s.119-149.

“Rukopisi Divana Fadil-paše Šerifovića” / “Fadıl Paşa Şerifoviç Divanı’nın Yazma Nüshaları”, *Anali GHB*, VII-VIII, 1982, s.35-39.

“Muhamed Nerkesija Sarajlija” *Glasnik VIS*, XLVII/2, 1984, s.225-235.

“Opsada Zvornika 1717. u pjesmi na turskom jeziku / Türkçe bir şiirde 1717’de Zvornik Kuşatması”, *POF*, XXXII- XXXIII, 1984, s.109-114.

“Doğu Dillerde Yugoslav Yazın Yaratıcılığının Tür ve Biçimleri”, *Çevren* (1974-1984). Özel sayi, Priştine, 1984, s.21-34.

“Kapetanoviç’in Şarkiyat Çalismalari Üstüne” (Lamija Hadžiosmanović ile birlikte), *Sesler*, XXI/197,1985, s.113-120.

“Nepoznati Bašeskija” / “Bilinmeyen Başeski”, *Glasnik VIS*, XLVIII/3, 1985, s.231-238.

“Nekoliko novih podataka o književnosti Muslimana na orijentalnim jezicima” / “Müslümanların Doğu Dillerde Yazılmış Edebiyatı Hakkında Yeni Bilgiler”, *POF*, XXXIV, 1985, s.79-84.

“Bosna-Hersek Yazin Tarihinde bir Dev Araştiraci Lyubusak”, *Çevren*, XII/48, 1985, s.49-56.

“O savremenoj turskoj pripovijesti” / “Çağdaş Türk Öyküleri Hakkında”, *Mogućnosti* (Split), XXXII/10-12,1985, s.1055-1062.

“Rukopisna zbirka Habibe Mehmedbašić iz Stoca” / “Stolac’lı Habiba Mehmedbašić’in Yazma Eserler Koleksiyonu”, *Anali GHB*, XI-XII, 1986.

“Jedna sarajevska medžmua iz Bašeskijina vremena” / “Başeski Zamanından Kalma bir Saraybosna Mecmû’ası”, *Glasnik VIS*, XLIX/2, 1986, s.157-163.

“Mehmed-bey Kapetanović, Ljubušak’in Eseri”, *Sesler*, XXIV/221, 1987, s.98-102.

“Kronika Ahmeda Hadžinesimovića iz Prusca” “Akhisarlı Ahmed Hacimesimoviç’in Tevârihi” (Lamija Hadžiosmanović ile birlikte), *POF*, XXXVIII/1988, 1989, s.125-151.

“Teme, motivi i simboli u pjesmama divanskih pjesnika iz Bosne i Hercegovine” / “Bosna-Hersek Divan Şairlerinin Şiirlerinde Konular, Motifler ve Semboller”, *Anali GHB*, XV-XVI, 1990, s.27-58.

“Pjesnik Bosne i Sarajeva, Mehmed Mejlija Guranija: Izabrane pjesme” / “Bosnalı ve Saraybosnali bir Şair, Mehmed Meylî Gurânî: Seçilmiş Şiirler”, *Islamska misao*, XII/138, 1990, s.58.

“Bosna Hersek’te Tarih boyunca Mevlud”, *Çevren*, XVIII/85-86, 1991, s.45-51.

“Türkçe yazılmış Bosna Edebiyat Mirasın Araştırmak”, *Yedi Iklim*, VIII/55, İstanbul, 1994., s.41-47.

“Rukopisno blago Bošnjačkog instituta” / “Boşnak Enstitüsü’nün Yazma Eserler Hazinesi”, *Takvim za 1997/1417-18*, 1996, s.251-261.

"Dva tariha o obnovi mevlevijske tekije" / "Mevlevi Tekkesinin Tadilatı Hakkında İki Mısra-i Târih", *Muallim*, L, 1996, s.16-17.

"Vakufnama Aiše kćeri hadži Ahmeda iz Mostara" / "Mostar'lı Hacı Ahmed kızı Aişe'nin Vakfiyesi", *Kabes* II/14, 1996, s.28.

"Mejlijna kasida o Bajramu" / "Meyli'nin Bayram Kasidesi", *Muallim*, LII, 1997, s.6.

"Sarajevo poslije Savojskog" / Eugen Savoyski'den Sonra Saraybosna", *Muallim*, LIII, 1997, s.25-27; LIV, 1997, s.26-28.

"Opijačeva pjesma na turskom posvećena Šejh Juji" / "Opiyaç'in Şeyh Yuyo'ya Yazdığı

Türkçe bir Manzumesi", *Hercegovina*, IX, 1997, s.175-181.

"Počitelj u pjesmi na turskom jeziku" / "Türk Şiirinde Poçitel", *Kabes*, IV/30, Mostar,1998, s.19-20.

"Hasan Zijaija - pjesnikovi zapisi o sebi i svome gradu" / "Hasan Ziya'i - Şairin Kendisi ve Şehri Üzerine Notları, *Beharistan*, II, 2001, s.12-24.

"Fadıl Pasha's qasida as an answer to Ziya-Pasha's Zafernama", *POF*, 50, 2002, s.191-202.

Ansiklopedi Maddeleri

Bajezidagić, Derviš -paša, *EJ*, II. baskı, Vol. 1, s.421.

Književna tradicija Muslimana na orijentalnim jezicima, *EJ*, II. Baskı, Vol. II, s.341-342.

Dervišpašić, Ahmed-beg Sabuhi, *EJ*, II. Baskı, Vol. III, s.428.

Džabić, Ali Fehmi, *EJ*, II. Baskı, Vol. III, s. 715.

Varvari Ali-paša, *EJ*, Kiril Alfabesiyle, Zagreb, 1986.

Grozdanić, Sulejman, *EJ*, II. Baskı, Vol. IV, s. 617.

Isević, Muhamed Emin, *EJ*, II. Baskı, Vol. V, s.609.

Kadić, Muhamed Enveri, *EJ*, Vol. VI, s.634.

Kaimi-baba, Hasan, *EJ*, Vol. VI, s. 636.

Kadi Ahmed Čelebi Tuzlak, *LPJ*, Vol. III, 1987, s.18.

Kadić, Muhamed Enveri, *LPJ*, Vol. III, 1987, s.19.

Kaimi baba, Šejh Hasan, *LPJ*, Vol. III, 1987, s.21.

Kantamirija, Abdulah *LPJ*, Vol. III, 1987, s.43.

Ljubović Atif, *LPJ*, Vol. III, 1987, s.720.

Latić, Džemaludin, *LPJ*, Vol. III, 1987, s.590.

Karahodža, Ahmed-efendi, *LPJ*, Vol. III, 1987, s.72.

Maglajlić, Munib, *LPJ*, Vol. IX, 1997, s.22.

Matrakči, Nasuh, *LPJ*, Vol. IX, 1997, s 258.

Medžazi, Šani, *LPJ*, Vol. IX, 1997, s.287.

Mehmed, Rešid, *LPJ*, Vol. IX, 1997, s.288.

Muftić, Teufik, *LPJ*, Vol. IX, 1997, s.580.

Muhlisi, hadži Mustafa Bošnjak, *LPJ*, Vol. IX, 1997, s.580.

Mulić, Hamdija, *LPJ*, Vol. IX, 1997, s.582.

Mulić, Malik I, *LPJ*, Vol. IX, 1997, s.582-583.

Nerkesi, Muhamed, *LPJ*, Vol. IX, 1997, s.677-678.

Nihadi, Muhamed Karamusa-zade, *LPJ*, Vol. IX, 1997, s.686.

Abdulhak Hamid Tarhan, *LSP*, Školska knjiga, Zagreb, 2001, s.2.

Adivar Halide Edib, *LSP*, 2001, s.6-7.

Ahmet Haşım, *LSP*, 2001, s.12-13.

Baki Mahmud, *LSP*, 2001, s.77-78.

Evlija Čelebi, *LSP*, 2001, s.326.

Fatma Aliye Hanım, *LSP*, 2001, s.331.

Güntekin Reşat Nuri, *LSP*, 2001, s.422.

Hikmet Nazım Ran, *LSP*, 2001, s.459.

Karaosmanoğlu, Yakup Kadri, *LSP*, 2001, s.540.

Kemal, Yaşar, *LSP*, 2001, s.553.

Muhlisi, Mustafa Bošnjak, *LSP*, 2001, s.743.

Namik, Kemal, *LSP*, 2001, s.755-756.

Nerkesi Muhamed Sarajlija, *LSP*, 2001, s.762.

Osmanzade Taip, *LSP*, 2001, s.794.

Yunus, Emre, *LSP*, 2001, s.1167.

Zijai, Hasan Mostarac, *LSP*, 2001, s.1175.

Bildiriler

"Folklorna građa u neobjavljenom djelu Bašeskijina Ljetopisa" / "Başeski'nin Rûznamesinin Yayınlanmamış bir Kısmında Folklor Materyaller", [İçinde]: *Zbornik radova XXXII Kongresa Saveza Udruženja folklorista Jugoslavije. I.* Sombor, 1985, s.373-376.

"Pjesništvo Bošnjaka na turskom jeziku u interpretaciji Safvet-bega Bašagića" / "Safvet bey Başagiç'in yorumuyla Boşnakların Türk Dilinde Kaleme Alınmış Şiirler", [İçinde]: *Zbornik radova naučnog skupa "Safvet-beg Bašagić" - bošnjačka intelektualna strategija*, Zenica, 1994, s.83-85.

"Književni stvaraoci porijeklom iz Sandžaka za vrijeme osmanske vlasti" / "Osmanlı Döneminde Aslen Sancaklı olan Edebiyatçılar", [İçinde]: *Društveni i državno-pravni kontinuitet Sandžaka, Zbornik radova sa naučnog skupa održanog 22. i 23. aprila 1995. g. u Sarajevu*, Saraybosna, 1996, s.149-152.

"Handžićev rad na proučavanju književnosti Bošnjaka" / "Handžić'in Boşnak Edebiyatı Üzerine Çalışması", [İçinde]: *Zbornik radova sa znanstvenih skupova o Hadži Mehmeda Handžiću*, Saraybosna, 1996, s.38-44.

"Šejh Jujo u biografskoj literaturi i beletristici" / "Biyografik edebiyat ve kurguda Şeyh Yuyo", *Mudrost rađa toleranciju, Naučni skup povodom 350 godina od rođenja Mustafe Ejuboviža, Šejh-Juje i 400 godina predavanja Mesnevije u Mostaru*, Mostar, 2002, s.69-75.

Çeviriler

Bursalı Sulejman Čelebi, *Mevlud,* Sarajevo, 1973.

Fadıl-paša Šerifović, *Divan,* Saraybosna, 1981.

Hasan Kafija Pruščak, *Izabrani spisi / Seçilmiş Yazılar,* Sarajevo, 1983.

Bašeski, *Ljetopis, / Ruzname* (20 hikâye), Saraybosna, 1987.

Omer Novljanin; Ahmed Hadžinesimović, *Odbrana Bosne: 1736-1739: (dvije bosanske kronike) / 1736-1739 Yıllarında Bosna'nın Savunması: (İki Bosna Kronikleri)*, Zenica, 1994. (Lamija Hadžiosmanović ile birlikte)

Salih Sidki Hadžihuseinović Muvekkit, *Povijest Bosne I-II / Bosna Tarihi I-II*, Saraybosna, 1999. (Abdulah Polimac, Lamija Hadžiosmanović ve Salih Trako ile birlikte)

Ibrahim Alajbegovič Pečevija, *Historija I-II: 1520-1640 / Tarih-i Pecevi I-II: 1520-1640*, Saraybosna, 2000.

Mehmed Halifa Bošnjak, *Ljetopis: 1650-1665 / Ruzname: 1650-1665*, Saraybosna, 2002.

Prof. Dr. Edina Solak

(1980-)

Edina Solak, 11 Mart 1980 yılında dünyaya geldi. 2001'de Ankara Üniversitesi'nde (TÖMER'de) iki aylık Türkçe geliştirme kursuna katılıp, 2002'de ise Kahire'de Arapça kursuna iştirak etti. *Vakufnama kao pravni i historijski dokument (diplomatički opis) / Hukuksal ve Tarihsel Doküman olarak Vakfiye (Diplomatik Tavsif)* adlı yüksek lisans tezini 2008 yılında Zenica Üniversitesi Hukuk Fakültesinde savundu. 2009-2012 yılları arasında Saraybosna Yunus Emre Enstitüsü'nde öğretmen olarak çalıştı. 2011'de Zenica Üniversitesi Felsefe Fakültesi'nde filoloji alanında *Rasprave o jeziku u Bosni i Hercegovini od 1850. do 1914. godine. Sociolingvistički pristup / 1850'den 1914'e Bosna Hersek'teki Dil Üzerine Münazaralar. Sosyolengüistik Yaklaşım* adlı teziyle doktora öğrenimini tamamladı. Zenica Üniversitesi Felsefe Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde 2006 yılında asistan olarak alındı. 2012'de doçent ve 2017 yılında profesör oldu. Misafir öğretim üyesi olarak Mostar'daki "Džemal Bijedić" Üniveristesinde de çalıştı. Halen Zenica Üniversitesi Felsefe Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde ders

vermekle beraber Bölüm Başkanı olarak çalışmaktadır.

Kitaplar

Rasprave o jeziku u Bosni i Hercegovini od 1850. do 1914. godine. Sociolingvistički pristup / 1850'den 1914'e Bosna Hersek'teki Dil Üzerine Münazaralar. Sosyolengüistik Yaklaşım, Saraybosna, 2014.

Natpisi na historijskim građevinama na Kosovu / Kosova Kitâbeleri, Edit. Mehmet Samsakçı, İstanbul, 2014.

Jezik djela Atebetü'l-Hakayik, Fonetsko-fonološka i morfološka analiza / Atebetü'l-Hakayık Adlı Eserinin Dili, Sesbilgisel-Sesbilimsel ve Biçimbilimsel bir İnceleme, Zenica, 2019. (Mirza Bašić ile birlikte)

Sosyolengüistik Açidan Bir İnceleme, Osmanli'da Cephe Gerisinde Çalişan Kadinlar (1915-1917), Çankiri, 2019.

Makaleler

"Bosna'daki Kültür Mirasımız-Türk müyüz neyiz acaba?", *Türk Edebiyati Dergisi*, S. 395, 2006, s.65-69.

"Problem fenomenološkog i žanrovskog određivanja vrste teksta u poeziji na orijentalnim jezicima" / "Şark Dillerinde Yazılmış Olan Şiirlerdeki Metin Türünün Fenomenolojik ve Tür Belirleme Sorunu", *Društvena istraživanja*, II, 2008, s.197-202

"Turcizimi u bosanskom jeziku" / "Bosna Dilinde Türkizmalar", *Društvena istraživanja*, III, 2008, s.101-109

"Strukturalne osobitosti, jezik i stil vakufname" / "Vakıfiyenin Yapısal Özellikleri, Dili ve Üslubu", *Zbornik radova Pedagoškog fakulteta u Zenici*, VI/6, 2008, s.245-255.

"Diplomatička obrada vakufname" / Vakfiyenin Diplomatik İşlenmesi", *Zbornik radova PFZ*, VII/7, 2009, s.189-200.

"Medijski jezik i stil" / "Medya Dili ve Üslubu" (Alica Arnaut ile birlikte)," *Zbornik radova PFZ*, VIII/8, 2010, s.97-103

"Jezik u Bosni prije tanzimatskih reformi" / "Tanzimat Öncesi Bosna'da Dil", *Zbornik radova PFZ*, VIII/8, 2011, s.115-131.

"Bosna-Hersek'te Türkçe ve Türk Dili Eğitimi ile ilgili çalışmalar", *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, II/2, 2011, s. 165-174.

"Službeni vilajetski listovi i službena "nominacija" jezika u Bosanskom vilajetu" / "Bosna Vilâyetinde Resmî Vilâyet Dergileri ve Dilin Resmî İsimlendirilmesi", *Zbornik radova PFZ*, X/2012, s.157-173

"Naziv jezika u salnamama: Sistemska reforma obrazovnog sistema i službena nominacija jezika u Bosni*" / "*Salnâmelerde Dilin Adı: Eğitim Sisteminde Sistemli bir Reform ve Dilin Resmî İsimlendirilmesi", *Književni jezik*, I-II, 2013, s. 25-39.

"Borba za hrvatski jezik kroz listove u Bosni i Hercegovini" / Bosna-Hersek'teki

Gazetelerden Hırvat Dili için Mücadele, *Zbornik radova FFZ,* XI, 2013, s.17-44.

"Expressive-impressive features of euphemisms and taboo words" (Alica Arnaut ile birlikte), *Linguistics, Culture and Identity in Foreign Language Education*, Edited by Azamat Akbarov, International Burch University, Sarajevo, 2014, s.703-710.

"Poslovice i brzalice" / "Atasözler ve Tekerlemeler" (Alica Arnaut ile birlikte), *Univerzitetska misao,* XIII/3, 2014, 155-166.

"Divan Edebiyatına Genel Bakış" (İsmet Şanlı ile birlikte), *Zbornik radova FFZ,* XII, 2014, s.59-78.

"Jezička stvarnost kroz eufemizme i tabue" / "Örtmeceler ile Tabulardan Dil Gerçeği" (Alica Arnaut), *Istraživanja*, X, 2015, s. 175-188.

"Çorum Milletvekili Ferit Bey'in Hayatı ve Vefatı Üzerine Ailesine Devlet Tarafından Yapılan Yardımlar", İçinde: *Geçmişten günümüze şehir ve kadın,* Edit. Osman Köse, I. Cilt, Samsun: Canik Belediyesi, 2016, s.325-331.

"Mehmet Kaplan Rahmet İstedi" (Muharrem Dayanç ile birlikte), *Zbornik radova FFZ,* XIV/XV, 2017, s. 203-211.

"Sevdalinka kao izvor stilskih vrijednosti" / "Üslup Değerlerinin Kaynağı Olarak Sevdalinka" (Alica Arnaut ile birlike), *Istraživanja,* XIII, 2018, s. 67-79.

"Ahmet Cevdet Paşa'nin Raporlarina Göre Bosna Hersek'te Dil ve Kültür", *SaZnanje,* I, 2018, s.627-632.

"Ahmet Cevdet Paşa'nin Eaporlarina Göre Bosna'da Eğitim", *Zbornik radova FFZ,* XVI, 2018, s.131-138.

"Deverbalni sufiksi u djelu Atebetü'l-Hakayik" / "Atabetü'l-Hakâyik Adlı Eserinde Eylemden İsim ve Fiil Türeten Ekler" (Mirza Bašić ile birlikte), *Zbornik radova FFZ,* XVII, 2019, s.118-132.

"Prilog proučavanju konverbâ i kvazikonverbâ u djelu Kutadgu Bilig i savremenome turskom jeziku" / "Kutadgu Bilig ve Çağdaş Türk Dilinde Ulaçların İncelenmesine bir Katkı" (Mirza Bašić ile birlikte), *POF,* 69, 2019, s.47-69.

"Motiviranost značenja turskih i bosanskih somatskih frazema koji se povezuju s čovjekovim osobinama" / "İnsan Sıfatlarıyla İlişkili Olan Türkçe ve Boşnakça Somatik Deyimlerin Anlamının Güdülemesi" (Mirza Bašić ile birlikte), *Književni jezik*, XXX, 2019, s.301–328.

"Složeni glagolski oblici u djelu Atabetü'l Hakayık" / "Atabetü'l Hakayık Eserinde Birleşik Fiiller" (Mirza Bašić ile birlikte), *Istraživanja*, XIV, 2019, s. 125-134

"Gramatičke i značenjske strukture denominalnoga derivacijskog sufiksa - lik u djelu "Dîvânü Lügâti't-Türk" / "Dîvânü Lügâti't-Türk Adlı Eserinde İsimden İsim Türeten -lik Ekinin Dilbilgisel ve Anlamsal Yapıları" (Mirza Bašić ile birlikte), *Zbornik radova FFZ,* XVIII, 2020, s.77.82.

"Kulak Sözcüğüyle Kurulmuş Deyimlerin Bilişsel Dilbilim Açısından İncelenmesi", *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* XI/1, 2020, s.138 – 150.

"Gramatičke i značenjske strukture denominalnoga derivacijskog sufiksa -la u djelu Dîvânü Lügâti't-Türk" / Dîvânü Lügâti't-Türk Adlı Eserinde İsimden İsim Türeten -lA Ekinin Dilbilgisel ve Anlamsal Yapıları" (Mirza Bašić ile birlikte), *Istraživanja,* XV, 2020, s.147-159.

"Motiviranost značenja turskih frazema sa somatskom sastavnicom baş (glava) koji se povezuju s čovjekovim ponašanjem i međuljudskim odnosima" / "Somatik Bileşen "Baş" ile Oluşan, İnsan Davranışı ve Münasebetleriyle İlişkili olan Türkçe Deyimlerin Anlamının Güdülemesi" (Mirza Bašić ile birlikte), *DHS*, V/1 (10), 2020, s. 127-144.

"Kutadgu Bilig'de Elig Sözcüğüyle Kurulmuş Deyimlerin Bilişsel Dilbilim Açısından İncelenmesi", (Mirza Bašić ile birlikte)*, Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, XI/2, 2020, s. 325-342.

"Pragmatička vrijednost leksema kojima se označavaju nazivi životinja i biljaka u romanu Orhana Pamuka Kafamda bir Tuhaflik i prijevodu na bosanski jezik" / "Orhan Pamuk'un Kafamda bir Tuhaflık Adlı Romanında Yer Almış ve Boşnakçaya Çevrilmiş Hayvanlar ve Bitkilerin Adlarını Belirten Sözcüklerin Edimbilimsel Değeri" (Mirza Bašić ile birlikte), *DHS*, 6/2 (15), 2021, s.113-134.

Bildiriler

"Leksički pristup u nastavi maternjeg jezika sa posebnim osvrtom na orijentalizame" / "Şark Kelimelere Özel Bakışıyla Anadil Öğretiminde Sözcüksel Yaklaşım" (Adnan Kadrić ile birlikte), [İçinde]: *Zbornik radova, III Međunarodni naučno-stručni skup,* Edukacija nastavnika za budućnost, Pedagoški fakultet, Univerzitet u Zenici, 2010, s.437-456.

"Contrastive Analyses of Postpositions in Turkish Language and Prepositions in Bosnian Language on the Example of the Novel "Death and the Dervish" (Alica Arnaut), [İçinde]: *1st International Conference on Foreign Language Teaching and Applied Linguistics May 5-7 2011,* Sarajevo, s.383-399.

"Osmanli Şehrini Günümüzde Tum Yönleriyle Yaşatan "Saraybosna" (Yüksel Özgen ile birlikte), [İçinde]: *Uluslararası Osmanlı Medeniyetinde Şehir Sempozyumu, 25-27 Kasım 2011*, Edit. Salih Karslıoğlu, Çorum Belediyesi Kültür Yayınları Çorum, Ankara, 2012, s.115-120.

"XVI. Yüzyılın ilk Yarısında Bosna ve Zvornik Livalarinda Kişi Cemaat ve Yer Adları", [İçinde]: *Proceedings of 6th international scientific conference "Language – literature – culture*", Filozofski fakultet, Univerzitet u Zenici, 2017, s. 214-219.

"XX. Yüzyılın Başlarında Akçahisar (Kurya) Kazasında Günlük Hayata Dair Gözlemler (1900-1918)", [İçinde]: *XVIII. Türk Tarih*

Kongresi (Bildiri Özetleri), Türk Tarih Kurumu, Ankara, 2018.

Prof. Fehim Dž. Spaho

(1943-1993)

29 Kasım 1943 yılında Saraybosna'da doğdu. 1962'de Klasik Lise Okulunu bitirdikten sonra Saraybosna Üniversitesi Felsefe Fakültesi Şarikiyat Bölümü'nde okumaya başladı. Şarkiyat Bölümü'nden 1966 yılında mezun oldu ve aynı yıl Saraybosna Şarkiyat Enstitüsü'nde arşivci olarak çalışmaya başladı. Çok titiz bir şekilde Vilâyet Arşivi'ndeki Osmanlı belgeler ve daha sonra tahrir ve mufassal defterleri incelemekteydi. Saraybosna Üniversitesi Felsefe Fakültesi'nde 1981 yılında doktora öğrenimini başladı ve *Gradovi u Kliškom sandžaku do kraja XVII vijeka / XVII. Yüzyılın sonlarına kadar Klis Sancağında Şehirler* adlı doktora tezini yazmaya başladı. Ocak ayında 1991'de Saraybosna İl Meclisinde Eğitim, Bilim ve Kültür Sekreteri olarak göreve başladı. Savaş döneminde, 24 Ağustos 1993 yılında, Sırp-Çetnikler tarafından Saraybosna'ya sadece bir tane bomba atıldı. O gün rahmetli Fehim Dž. Spaho şehit düştü. Spaho, XVI.-XIX. yüzyılların geniş bir yelpazesinde Osmanlı araştırmaları üzerine çok sayıda eser yayınladı. XIX. yüzyıla ait vilayet arşivlerinden 20.000 civarında Osmanlı belgesini işleyerek özel envanter kitaplarina işlemiştir. Bu en önemli ve en kapsamlı eseri, 17 Mayıs 1992'de Şarkiyat Enstitüsü'nün bombalanmasıyla yok edildi.

Kitaplar

Opširni popis Kliškog sandžaka iz 1550. godine / 1550 Tarihli Klis Sancağı Mufassal Tahrir Defteri, Saraybosna, 2007. (Ahmed S. Aličić ile birlikte)

Makaleler

"Još nekoliko dokumenata o užičkom šejhu / Öziçeli Şeyh Hakkında Birkaç Belge Daha", *POF*, XVIII-XIX/1968-69, 1973, s.267-284.

"Jedan turski dokument iz XIX stoljeća o posadi trebinjske tvrđave / Trebinje Kalesinin Mürettebatı hakkında 19. Yüzyıldan Türkçe bir Vesika, *Tribunia*, I, 1975, s.197-201.

"Türk Seyahat Defterlerinin kimi sorunları", *Çevren*, Ekim 1975, yıl III, No 7, 1976, s.28-33.

"Četiri turska izvještaja iz Trebinja o hercegovačkom ustanku 1875. godine / Trebinje'den 1875'teki Hersek İsyânı Hakkında Dört Tane Türk Raporu", *Tribunia*, II, 1976, s.143-148.

"Arhiv Orijentalnog instituta u Sarajevu / Saraybosna Şarkiyat Enstitüsü Arşivi", *POF*, XXV/1975, 1976, s.45-57.

"Sidžil blagajskog kadije iz druge polovine XVIII stoljeća / XVIII. Yüzyılın İkinci Yarısından Blagay Kâdısına ait bir Sicil", *Tribunia*, III, 1977, s.195-210

"Džamije i njihovi vakufi u gradovima Kliškog sandžaka početkom XVII vijeka / XVII. Yüzyılın Başında Klis Sancağı'ndaki Kasabalarında Camiler ve Vakıfları", *Anali GHB*, V-VI, 1978, s.217-230.

"Nekoliko turskih dokumenata o manastiru Mileševo / Mileşevo Manastırı Hakkında Birkaç Türkçe Vesika", *POF*, 28-29/1978-79, 1980, s.363-374.

"Les materieux d'archives en langue turque conservés dans les institutioés de Sarajevo / Saraybosna'daki Kurumlarda Korunan Türkçe Arşiv Materyaları", *POF*, 30, 1980, s.397-401.

"Vakufi i vakifi u jugozapadnoj Bosni i Dalmaciji / Güneybatı Bosna ve Dalmaçya'da Vakıflar ve Vakifler", *Anali GHB*, IX-X, 1983, s.87-94.

"Livno u ranim turskim izvorima - prilog za monografiju" / "Erken Dönem Türk Kaynaklarında Livno Şehri - Monografiye bir Ek", *POF*, 32-33/ 1982-83,1984, s.147-162.

"Defteri za Kliški sandžak iz XVI i početka XVII stoljeća – diplomatički opis" / "XVI. ve XVII. Yüzyılın Başlarından Klis Sancağı'na ait Derfterler - Diplomatik bir Tasvir", *POF*, 34/1984, 1985, s.137-162.

"Jedan turski popis Sinja i Vrlike iz 1604. godine" / "1604'ten Sinj ve Vrlika'nın bir Türk Nüfus Sayımı", *Acta historico oeconomica Jugoslaviae*, XII, 1985, s.21-120.

"Prilog istoriji grada Islama u Ravnim kotarima u 17. stoljeću / 17. Yüzyılda Ravni Kotari'de İslam Şehrinin Tarihine bir Katkı", *Zadarska revija*, 1985, s.353-361.

"Vakufnama Gazi Husrev-bega iz 1531 / 1531'den Gazi Hüsrev Bey'in Vakfiyesi", *Vakufname iz Bosne i Hercegovine (XV i XVI vijek)*, 1985, s.47-60.

"Vakufnama Gazi Husrev-bega iz 1537 / 1537'den Gazi Hüsrev Bey'in Vakfiyesi", *Vakufname iz Bosne i Hercegovine (XV i XVI vijek)*, 1985, s.61-67.

"Vakufnama Gazi Husrev-bega iz 1537 / 1537'den Gazi Hüsrev Bey'in Vakfiyesi", *Vakufname iz Bosne i Hercegovine (XV i XVI vijek)*, 1985, s.69-71.

"Vakufnama Šahdidar, supruge Gazi Husrev-bega / Gazi Hüsrev Bey'in Karısı Şahdidar'ın Vakfiyesi", *Vakufname iz Bosne i Hercegovine (XV i XVI vijek)*, 1985, s.73-80.

"The Archives of the Institute of Oriental Studies in Sarajevo", *POF*, 36/1986, 1987, s.345-358.

"Nekoliko novih podataka o Stocu iz XV i XVI stoljeća / XV. ve XVI. Yüzyıllardan Stolac Şehri Hakkında Birkaç Yeni Bilgi", *POF*, 37/1987, 1988, s.197-201.

"Neki novi podaci o kapetanijama - prilog Kreševljakovićevom djelu "Kapetanije u Bosni i Hercegovini / Kaptanlıklar Hakkında Yeni Bilgiler - Kreševljaković'in "Bosna Hersek'te

Kaptanlıklar" Eserine bir Katkı", *Islamska misao*, 126, 1989, s.18-20.

"Vojna organizacija turske vlasti u kliškom sandžaku u 17. stoljeću / 17. Yüzyılda Klis Sancağı'ndaki Türk Hükümetinin Askeri Teşkilatı", *Zbornik Cetinske krajine*, IV, 1989, s.73-79.

"Skradinska nahija 1574 / Skradin Nahiyesi 1574", *Acta historico-oeconomica Jugoslaviae*, 16, 1989, s.79-107.

"Grad Sinj u turskoj vlasti / Türk (Osmanlı) İdaresinde Sinj Şehri", *Zbornik Cetinske krajine*, Vol. IV, 1989, s.55-63.

"Livno u turskim povijesnim vrelima i u putopisima Evlije Čelebije / Türk Tarihî Kaynaklarında ve Evliya Çebelebi'nin Seyahatnamesi'nde Livno Şehri", *Livanjski kraj u povijesti*, Muzej hrvatskih arheoloških spomenika, Split, 1994, s.145-153.

Bildiriler

"Organizacija vojne krajine u sandžacima Klis i Krka u 17. stoljeću / 17. Yüzyılda Klis ve Krka Sancaklarında Askerî Sınırın Organizasyonu", *Vojne krajine u jugoslovenskim zemljama u novom veku do karlovačkog mira 1699. (naučni skupovi Srpske akademije nauka i umetnosti),* Vol. 48, Beograd, 1989, s.100-113.

Prof. Dr. Hazim Šabanović

(1916-1971)

Hazim Šabanović, Visoko'ya bağlı Poriyeçani köyünde, 1916 yılında doğdu. Saraybosna'da Gazi Hüsrev Bey Medresesi'nde mezun olduktan sonra Yüksek İslâm Şeriat İlâhiyat Okulu'nda okumaya başladı ve 1940 yılında aynı okuldan mezun oldu. *Bosna Paşalığının Kuruluşu ve İdarî Taksimatı* konusunda doktora tezini Belgrad Üniversitesi Tarih Bölümü'nde 1956'da savunup doktor unvanı aldı. 1940-1948 yılları arasında mahkeme, müze ve arşiv stajyerliği yapıp, aynı zamanda liselerde Türkçe ve Arapça dersleri vermekteydi. Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi ve Hukuk Fakültesi arşivlerinin Osmanlı belgeleri bölümlerinde iki yıl çalıştı. 1950'de Saraybosna Şarkiyat Enstitüsü Doğu Filolojisi Bölümü başkanlığına, 1952'de enstitünün ilmî müşavirliğine getirildi. Hazim Šabanović Şarkiyat Enstitüsü'nde 1950 yılından vefat edene kadar çalıştı ve orada çeşitli ilmî çalışmalar yaptı. 1953–1957 yılları arasında Saraybosna'daki Felsefe Fakültesinde Türk Dili ve edebiyatı bölümünde hocalık yaptı. Filoloji ve Tarih bölümlerinin başkanlığını yürüttü ve 1958'den itibaren *Prilozi* dergisinin redaksiyon heyeti başkanlığını yaptı. Bu hizmetlerinden

dolayı 1968'de Saraybosna 6 Nisan Ödülüne layik görüldü.

Kitaplar

Murad-paša Hrvat. Preporoditelj Osmanlijskog carstva / Osmanlı Devleti'nin Reformcusu Hırvat Murad Paşa, Saraybosna, 1936.

Muhamed a. s. u svietlu evropske kritike / Avrupa Eleştirisi Işığında Hazreti Muhammed, Saraybosna, 1943.

Gramatika turskog jezika s vježbenicom, čitankom i rječnikom / Alıştırmalar, okuma kitabı ve sözlükten oluşan bir Türk Dili Gramer Kitabi, Saraybosna, 1944.

Evlija Čelebija, Putopis. Odlomci o jugoslovenskim zemljama, Preveo, uvod i komentar napisao H. Š. / *Evliya Çelebi, Seyâhatnâme. Yugoslavya'ya ait kısımlar*, çeviren, önsöz ve açıklamalar yazan: Hazim Š., Saraybosna, 1954, 1957.

Turski izvori o srpskoj revoluciji 1804. Knjiga I. Spisi Carske kancelarije 1789—1804 / 1804 Sırp ayaklanması hakkında derlenmiş Türk belgeler. I Cilt. 1789—1804 İmparatorluk Odasının Kayıtları, Belgrad, 1956.

Bosanski pašaluk. Postanak i upravna podjela / Bosna Paşalığı – Kuruluşu ve Idari Birimleri, Saraybosna, 1959.

Krajište Isa-bega Ishakovića. Zbirni katastarski popis iz 1455. godine (Hicri 859 tarihli suret-i defter-i mücmel vilayet-i Yeleç ve Izveçan ve Hodidide ve Senica ve Ras ve Usküb ve Kal- kandelen me'a tevabi'iha) / İsâ Bey İshakoviç'e Ait Sınır Bölgesi, 1455 Yılına Ait Defter-i Mücmel / Hicrî 859 Tarihli Sûret-i Defter-i Mücmel Vilâyet-i Yeleç ve Izveçan ve Hodidide ve Senica ve Ras ve Üsküb ve Kalkandelen ma'a Tevabiihâ, Saraybosna, 1964.

Turski izvori za istoriju Beograda. Knjiga prva, sveska prva. Katastarski popisi Beograda i okoline 1476—1566 / Belgrad Tarihi için Türk Kaynakları. I. Baskı, I. Cilt. 1476-1566 Belgrad ve çevresine Ait Kadastro Defterleri, Belgrad, 1964.

Književnost Muslimana BiH na orijentalnim jezicima / Bosna-Hersek Müslümanların Türkçe, Arapça, Farsça Kaleme Alınmış Edebî Eserleri, Saraybosna, 1973.

Makaleler

"Murad paša Hrvat preporoditelj Osmanlijske države / Osmanlı Devleti'nin Reformcusu Hırvat Murad Paşa", *Muslimanska svijest* I/10, 1936, s.1-2.; I/12, 1936, s.1.; I / 13/14, 1936, s.1-2.

"Ibrahim-paša Požeški, veliki vezir Sulejmana II Sjajnoga" / "Kanuni Sultan Süleyman'ın Sadrazamı Požegalı İbrahim Paşa*", Narodni kalendar čiče Grge Grgina iz Grginaca 1936*, s.151-154; *Hrvatski dnevnik*, III/754, 1938, s.16.

"Ibrahim-paša Novošeherlija, veliki vezir Muhameda III / Büyük Vezir III. Muhammed'in

Sadrazamı Yeni Şehirli İbrahim Paşa", *Novi behar*, IX/17,1936, s.225-227.

"Glasoviti Hrvati na Visokoj porti / Babıali'deki Ünlü Hırvatlar", *Zbornik hrvatske omladine Herceg-Bosne*, 1938, s.67-71.

"Još jedan glasoviti Hrvat na Visokoj porti u Carigradu. Ibrahim-paša Požeški veliki vezir Sulejmana II / İstanbul'da Bab-ı Ali'de Bir Başka Ünlü Hırvat. II. Süleyman'ın Sadrazamı Požegali İbrahim Paşa", *Hrvatski dnevnik*, III/754, 1938, s.16; *Hrvatsko kolo*, XXIII/1942, s.68-82.

"Naše orijentalno blago / Oryantal Hazinemiz", *Osvit*, I/9,1942, s.6-7.

"Popis kadiluka u Evropskoj Turskoj od Mostarca Abdullaha Hurremovića / Mostarlı Abdullah Hurremović'in Avrupa Türkiye'sindeki Kadılıklar Listesi", *Glasnik HZM*, LIV/1942, 1943, s.307–356.

"Novi turski dokumenti u turskom odsjeku Hrvatskih zemaljskih muzeja u Sarajevu / Saraybosna'daki Hırvat Ulusal Müzeleri'nin Türkçe Bölümü'ndeki Yeni Türkçe Vesikalar", *Glasnik HZM*, LIV/1942, 1943, s.357-370.

"Islam i zadrugarstvo / İslam ve Cemaat", *Glasnik IVZ*, XI/5-6, 1943, s.137--146.

"Turski dokumenti u Bosni iz druge polovine XV stoljeća / XV. yüzyılın ikinci yarısından Bosna'daki Türk Vesikalari", *Istorisko-pravni zbornik*, I/2, 1949, s.177-208.

"Turski diplomatički izvori za istoriju naših naroda / Milletimizin Tarihi için Türk Diplomatik Kaynakları", *POF*, 1/1950 (1950), s.117-149.

"Natpis na Kasapčića mostu u Užicu i njegov autor pjesnik Džari Čelebi / Ujice'deki Kasapčić Köprüsü üzerindeki Yazıt ve Yazarı şair Cari Čelebi", *POF*, 1/1950 (1950), s.156-161.

"Dvije najstarije vakufname u Bosni / Bosna'daki En Eski İki Vakfiye", *POF*, 11/1951 (1952), s.5-38.

"Pitanje turske vlasti u Bosni do pohoda Mehmeda II 1463. g. / II. Mehmed'in 1463'teki Fethine Kadar Bosna'da Türk İdaresi", *Godišnjak IDBiH*, VII/1955 (1955), s.37–51.

"O organizaciji turske uprave u Srbiji u XV i XVI vijeku / Türk Yönetiminin XV. ve XVI. Yüzyıllarda Sırbistan'daki Organizasyonu", *Istorijski glasnik*, 3–4, 1955, s.59-78.

"Bosanski sandžakbeg Skender / Bosna Sancakbeyi İskender", *Istorijski glasnik*, I, 1955, s.111-127.

"Bosanski namjesnik Ferhad-beg Vuković-Desisalić / Bosna Valisi Ferhad Bey Vuković-Desisalić", *Zbornik Filozofskog fakulteta*, IV/1, 1957, s.113-127.

"Bosansko krajište 1448-1463 / Bosna Sınır Bölgesi", *Godišnjak IDBiH*, IX/1957, 1958, s.177-220.

"Je li postojao grad Vrhbosna? / Vrhbosna Kasabası Var Mıydı?", *Urbanistički problemi*, I, 1958, s.52-55.

"Postanak i razvoj Sarajeva / Saraybosna'nın Kuruluşu ve Gelişimi", Naučno društvo NR Bosne i Hercegovine, Sarajevo 1960, s.71-115.

"Mustafā b. Yūsuf Ayyūbi al-Mostāri. Bibliografska skica / Mustafā b. Yūsuf Ayyūbi al-Mostāri. Bibliyografik Kroki", *POF*, VIII-IX/1958-59, 1960, s.294-35.

"Kanun-nama Bosanskog sandžaka iz 948/1542 / 948/1542'dan Bosna Sancağının Kanûnnamesi", İçinde: *Kanuni i kanun-name za Bosanski, Hercegovački, Zvornički, Kliški, Crnogorski i Skadarski sandžak*, Orijentalni institut, Sarajevo 1957, s.59-69.

"Urbani razvitak Beograda od 1521. do 1688. godine / 1521'den 1688'e Belgrad'ın kentsel gelişimi", *Godišnjak grada Beograda*, XVII, 1970, s.5-41.

Ansiklopedi Maddeleri

Abdulhak, Hamid, *HE*, Vol. I, 1941, s.8.

S arapskog jezika /prevodi/ Arapçadan / Çeviriler, *HE*, Vol. I, 1941, s.561.

Begović, Mehmed, *HE*, Vol. II, 1941, s.336.

Bosansko-hercegovački, *HE*, Vol. III, 1942, s.102.

Bošnjak /The Bosnian/, *HE*, Vol. III, 1942, s.176.

Čelić, Mustafa, *HE*, Vol. IV, 1942, s.221.

Dželaluddin Rumi, *HE*, Vol. V, 1945, s.518.

Ebu Bekr (Abu Bekr), *HE*, Vol. V, 1945, s.542.

Ebu Hanife (Abu Hanifa), *HE*, V, 1945, s.542.

Ebu Jusuf (Abu Jusuf), Jakub ibn Ibrahim el-Ensari, *HE*, Vol. V, 1945, s.542.

Ebu Suud (ibn Muhamed el-Amidi), *HE*, Vol. V, 1945, s.542.

Ebul-Fida (Abul-F'ida), Imad Al-Din Ismail, *HE*, Vol. V, 1945, s.542.

Ajan / Ayan, *EJ*, Vol. 1, 1955, s.23.

Ajas-beg (paša), *Enciklopedija Jugoslavije*, 1, 1955, s.23-24.

Al-Bakri, Abdullāh ibn 'Abdul Aziz, *EJ*, Vol. 1, 1955, s.52.

2. Arapski pisçi o Južnim Slavenima, 3. Arapski pisci iz naših krajeva. 4. Arapska književnost kod Južnih Slavena. 5. Arabistika kod Južnih Slavena / 2.Güney Slavlar üzerine çalışan Arap Yazarlar, 3. Bölgemizdeki Arap yazarlar, 4. Güney Slavlar'da Arap edebiyatı, 5. Güney Slavlar'da Arabistik, *EJ*, Vol. 1, 1955, s.149–152.

'Ašik-paša Zade, Derviš Ahmed, *EJ*, Vol. 1, 1955, s.227.

'Atā'ī Nev'ī zāde 'Atā'ullāh, *EJ*, 1, 1955, s.228.

Atlagići (Atlibegovići). 1. Ali-paša. 2, Mehmed-paša, sin Derviš-paše. 3. Mehmed-paša /drugi brat Ahmed-bega. 4. Mustaj-beg. 5. Zulfikar-paša, *EJ*, Vol. 1,1955, s.230-231.

Babinger, Franz, *EJ*, Vol. 1, 1955, s.263-264.

Bajazid I. Yıldırım, *EJ*, Vol. 1, 1955, s.284.

Bajazid II, *EJ*, Vol. 1, 1955, s.284-285.

Bajraktarević, Fehim, *EJ*, Vol. 1, 1955, s.286—287.

Barak, *EJ*, Vol. 1, 1955, s.363.

Bašagić-Redžepašić, Safvetbeg (Mirza Safet), *EJ*, Vol. 1, 1955, s.84.

Bašeskija, Mulla Mustafa, zvan Šefki, *EJ*, Vol. 1, 1955, s.387–388.

Beogradski pašaluk /The Pashalic of Belgradel, *EJ*, Vol. 1, 1955, s.472–473.

Bosanski pašaluk (beglerbegluk ili ejalet), *EJ*, Vol. 1, 1955, s.705–706.

Budimski pašaluk /Pashalic of Budim/, *EJ*, Vol. 2, 1956, s.251.

Ćengici. 1. Ali-paša. 2. Bećir-paša., *EJ*, Vol. 2, 1956, s.552-553.

Ćehaja, *EJ*, Vol. 2, 1956, s.618.

Ćor Ali-paša, *EJ*, Vol. 2, 1956, s.633.

Ćuprilići (tur. Köprülüler), *EJ*, Vol. 2, 1956, s.637--638.

Period strane vlasti. Pod turskom vlašću / Yabancı İdaresi Dönemi. Osmanlı İdaresi Altında, *EJ*, Vol. 2, 1956, s.47-51.

Dursun-beg, *EJ*, Vol. 3, 1958, s.181.

Evlija Celebi (Evlija ibn Derviš Mehmed Zilli), *EJ*, Vol. 3, 1958, s.280-281.

Ferhad-beg Vuković, *EJ*, Vol. 3, 1958, s.298.

Ferhat-paša, *EJ*, Vol. 3, 1958, s.298.

Firuz-beg (Feriz-beg), *EJ*, Vol. 3, 1958, s.340.

Hasan-paša Predojević, *EJ*, Vol. 3, 1958, s.662.

Hevāji Usküfi, Muhamedm *EJ*, Vol. 3, 1958, s.680.

Danak u krvi / Devşirme, *Vojna enciklopedija*, Vol. 2, 1959, s.390.

Delije, *VE*, Vol. 2, 1959, s.429.

Dizdar, *VE*, Vol. 2, 1959, 554.

Period turske vlasti / Osmanlı İdaresi Dönemi, *VE*, Vol. 2, 1959, s.19–25.

Husrev-beg (gazi), *EJ*, Vol. 4, 1960, s.306.

Ishak-beg Tomašević, *EJ*, Vol. 4 1960, s.370.

Ishakovići. 1. Barak. 2. Isa-beg. 3. Mehmed-beg, *EJ*, Vol. 4, 1960, s.371.

Islamska hronologija / İslam Kronolojisi, *EJ*, Vol. 4, 1960, s.35–36.

Jahjapašići. 1. Ahmed-beg. 2. Arslan-paša. 3. Bali-beg. 4. Derviš-beg. 5. Mehmed-paša. 6. Mustafa-beg, *EJ*, Vol. 4, 1960, s.446.

Jakub-paša Bošnjak, *EJ*, Vol. 4, 1960, s.453-454.

Junus-paša, *EJ*, Vol. 5, 1962, s.160.

Raja, *EJ*, Vol. 7, 1968, s.32.

Selim III, *EJ*, Vol. 7, 1968, s.177.

Hersek-Zāde, Ahmed Pasha, *The Encyclopaedia of Islam*, New edition. Vol. 3, 1971, s.340–342.

Hersek-Zāde, *Encyclopédie de l'Islam*. Nouvelle édition. Vol. 3, 1971, s.351–352.

Sulejman II Kanuni, *EJ*, Vol. 8, 1971, s.215-216.

Vrhbosna, *EJ*, Vol. 8, 1971, s.542.

Prof. Dr. Jasna Šamić

(1949-)

Jasna Šamić, 1949 yılında Saraybosna'da doğdu. 1972'de Saraybosna Üniversitesi Felsefe Fakültesi Şarkiyat Bölümü'nden mezun oldu. 1977 yılında *Tendencije u suvremenom turskom jeziku (jezička analiza dva savremena pisca - Rešada Nurija Guntekina i Nedžatija Džumalija) / Çağdaş Türk Dilinde Eğilimler (Reşat Nuri Güntekin ve Necati Cumali'nin Eserlerinin Dilsel Analizi)* adlı yüksek lisans tezini savundu. 1984 yılında Paris Üniversitesi'nde (Paris III - Sorbonne Nouvelle) La Dîvân de Kâ'imî (1630-1691/92) başlıklı teziyle doktora öğrenimini tamamladı. 1973'ten 1992 yılına kadar Saraybosna'daki Felsefe Fakültesi Şarkiyat Bölümü'nde çalıştı. İlk önce asistan sonra doçent ve profesör unvanlarıyla Türk edebiyatı derslerini verdi. Avrupa ve Amerika'daki üniversitelerde (Strazburg, Paris, Utrecht, Grenoble, Brüksel, Venedik, İstanbul, Princeton, Belgrad, Kudüs, Tel Aviv, Berlin, Bamberg gibi) bilimsel konferanslara katıldı. Jasna Šamić tasavvuf ve tasavvuf edebiyatı, tarikatlar ve genel olarak Osmanlı edebiyatı ile ilgilenmektedir. Türkçe, Arapça, Farsça, Fransızca, İngilizce ve İtalyancadan çevirileri yayımlandı. Özellikle 17. yüzyıl Bosnalı şair Şeyh Hasan Kâ'imî'nin hayatı ve eserleri üzerine yaptığı araştırmalar önemlidir. Yunus Emre'nin bazı şiirlerinin çevirisini ilk yayımlayanlardan biridir. Diğer tarafta, dr. Jasna Šamić tanınmış bir Boşnak ve Fransız yazardır. Boşnak ve Fransız dillerinde çok sayıda roman ve şiir yazıp yayımladı. Bir sanatçı ve entelektüel olarak Paris'te yaşamaktadır. Jasna Šamić'in bibliyografyası hacimli ve çeşitli olduğu için aşağıda sadece Şarkiyat, yani Türkiyat, alanındaki bazı çalışmalarını listeleyeceğiz.

Kitaplar

La Dîvân de Kâ'imi: Vie et euvre poète bosniaque du XVII siecle / Kâ'imî Divani: XVII. Yüzyıl Bosnalı Şairinin Hayatı ve Eserleri, Paris, 1986.

Mistika i mistika (Filozofski eseji) / *Mistik ve mistik* (Felsefi Denemeler), Cetine, 2010; Saraybosna, 2015.

Hasan Kaimi baba: život i djelo / Hasan Kâimî Baba: Hayatı ve Eserleri, Brčko, 2020.

Makaleler

"Kaimi, bosanski pjesnik, mistik, iz 17. vijeka – Uvodna kasida Divana / XVII. Yüzyıldan Bosnalı Şair, Mistik: Kâimî, Divanındaki İlk Kasîde", *Radio Sarajevo-Treći program*, VIII/24, 1979, s.518-524.

"Turski dokumenti o slovenačkom roblju u Sarajevu u 16. vijeku / 16. yüzyılda Saraybosna'daki Sloven Köleler Hakkında Türk Vesikaları" (Vančo Boškov ile birlikte), *Zgodovinski časopis,* 33/1, 1979, s.5-12.

"Tendencije u savremenom turskom jeziku / Çağdaş Türk Dilinde Eğilimler, *POF*, 27, 1979, s.101-132.

"Suleyman 'Ayani de Manastir, poète du XVIe-XVIIIe siècle / XVI.-XVII. Yüzyıl Şairi Manastırlı Süleyman 'Ayanî'" (Aleksandar Popović ile beraber), *Turcica*, XI, 1979, s.210-216

"Azmi dede iz Prištine, pjesnik iz 16. vijeka / XVI. Yüzyıldan Şair Priştineli Azmî Dede" (Aleksandar Popović ile birlikte), *POF*, 28-29/1978-79, 1980, s.79-102.

"Hasan Kaimi Baba: život i djelo / Hasan Kâimî Baba: Hayatı ve Eserleri", *Radio Sarajevo-Treći program*, XII/47, 1984, s.409-436.

"Kaimijina kasida na –arı iz njegovog djela Varidat / Kâ'imî'nin Vâridât Adlı Eserinden -arı Redifli bir Kaside", *POF*, 35/1985, 1986, s.51-90.

"Čija je pjesma "Ti besposlen nemoj hodat / Ti besposlen nemoj hodat" Şiirin Muellifi Kimdir", *Anali GHB*, XI–XII, 1985, s.175–179.

"In Memoriam: Dr. Vančo Boškov (1934-1984)", *POF*, 34, 1985, s.7-9.

"Hasan Kaimi Baba: poezija na osmanskom turskom jeziku - sufzam bosanskog pjesnika / Hasan Kaimi Baba: Osmanlı Türkçesinde Yazılmış Şiirler - Bosnalı Şairin Tasavvufu", *Izraz*, LIX/6, 1986, s.517-530.

"Evropocentrizam i studij orijentalistike / Avrupa Merkezcilik ve Şarkiyat", *Sveske*, XXI, 1988, s.213-217.

"Qu'est ce que "Notee heritage" plus particulierement sur un manuscrit conserve au siege de la communaute juvei (Jevreska opstina) de Sarajevo / Bizim Mirasımız Nedir - Saraybosna Yahudi Belediyesinde Korunan bir Yazma Eser", *Anali GHB*, X/17-18, 1996, s.91-96.

Ansiklopedi maddeler

"Kâimî, Bosnalı Mutasavvıf Şair", *TDV İslam Ansiklopedisi*, 24. Cilt, 2001, s.215.

Çeviriler

Zekeriyya Necati, *Djeca triju ulica / Bizim Sokağın Çocukları*, Saraybosna, 1982.

Iz zabilježaka Babur Šaha / Babür Şâh'ın Notlarından, Saraybosna, 1986.

Izbor iz djela "1001 noć" / Bin Bir Gece'den Seçmeler, Saraybosna, 1980, 1981, 1988, 1990.

Yunus Emre, *Mistički eros / Şiirinden Seçmeler*, Banya Luka, 1990.

Dr. sc. Amina Šiljak-Jesenković

(1965-)

29 Kasım 1965'te Saraybosna'da dünyaya geldi. İlk ve orta öğrenimini Saraybosna'da tamamladıktan sonra Saraybosna Üniversitesi Felsefe Fakültesi Şarkiyat Bölümü'nde okumaya başladı. 1989 yılında mezun olup şarkiyatçı, arabist ve turkolog unvanını aldı. Yüksek lisans öğrenimini *Komparativno istraživanje turske i bosanske frazeološke građe - semantički, lingvostilistički, sociolingvistički i sintasički aspekt / Türkçe ve Boşnakça Deyimlerin Anlam, Linguostilistik, Sosyolengüistik ve Sözdizimi Açılardan Karşılaştırmalı İncelemesi* adlı tezle bitirdi. Bu tezi daha sonra yayımladı ve 2003 yılında Bosna Hersek Yayıncılar ve Kitapçılar Birliği tarafından dilbilim alanında en iyi eser olarak ödüllendirildi. *Osmanske mesnevije ljubavnog sadržaja i njihovi odrazi u stihovima bošnjačkih pjesnika osmanskog perioda / Osmanlı Aşk Konulu Mesnevileri ve Osmanlı Dönemindeki Boşnak Divan Edebiyatına Tesirleri* adlı tezini savunduktan sonra doktor unvanını aldı. 1990 yılında Saraybosna Şarkiyat Enstitüsü'nde çalışmaya başladı. 1995-2001 yılları arasında Saraybosna Felsefe Fakültesi Şarkiyat Bölümü'nde misafir öğretim üyesi olarak çalıştı. Bir süre Zenica Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde de çalıştı. Elan Uluslararası Saraybosna Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı - Pedagojik Formasyon Programı'nda misafir profesör olarak ders vermektedir. Aynı zamanda, Şarkiyat Enstitüsü'nde bilimsel araştırma, edebi çeviri ile uğraşmakta ve hem Boşnakça hem de Türkçe kitaplar, makaleler yayımlamaktadır.

Kitaplar

Nad turskim i bosanskim frazikonom / Türkçe ve Boşnakça Deyimlerinin Karşılaştırmalı İncelenmesi, Saraybosna, 2003.

Odrazi ljubavnih mesnevija u stihovima bošnjačkih divanskih pjesnika / Osmanlı Aşk Mesnevileri ve Osmanlı Dönemindeki Boşnak Divan Edebiyatı'na Tesirleri, Saraybosna, 2016.

Uvod u historiju i teoriju poetske forme mesnevija na turskom jeziku / Türkçe Mesnevilerde Tarih ve Kurama Giriş, Saraybosna, 2017.

Nad turskim i bosanskim frazikonom / Türkçe ve Boşnakça Deyimlerinin Karşılaştırmalı İncelenmesi, II. baskı, Saraybosna, 2020.

Makaleler

“Uvod u silsilu nakšibendijskog tarikata od Džunejd Bagdadija do Hadže Muhammed Behauddina Nakšibenda / Cüneyd-i Bagdâdî’den Hâce Muhammed Behauddî Nakşibendî’ye Kadar Nakşî Silsilesine Giriş”, *Šebi-arus*, 11, 1989, s.46-47.

“O ilahijama “učenim” u Bosni / Bosna’da Okunan İlahiler Üzerine”, *Blagaj*, II/1, 1998, s. 74-79

“Jedna kap iz prvih talasa na morima mesnevija / Mesnevî Deryalarında ilk Dalgalardan bir Katresi”, *Znakovi vremena*, VII-VIII, 1999, s. 364-367

“Prilog o razumijevanju tematske skupine okupljene pod pojmom ‘vatan’ (domovina) u lirici Zekerijaa Sukerije / Zekeriya Sükkeri’nin Liriğindeki ‘Vatan’ Terimi Altında Toplanan Tematik Grubun Anlayışına bir Katkı”, *POF*, 52-53/2002-2003, 2004, s.165-174.

“Koncept ljubavi u stihovima Zekerijaa Sukerije / Zekeriya Sükkeri’nin Beytlerinde Aşk Kavramı”, *POF*, 56, 2006, s.98-106.

“Poslanici i vjerovjesnici kao simboli u stihovima bošnjačkih pjesnika, (prilog razumijevanju simbola) / Bosnalı Divan Şairlerinin Eserlerinde Semboller olarak Enbiyalar ve Resuller, *POF*, 60/2010, s.145-169.

“Spjevovi o Poslaniku u divanskoj poeziji: primjer Mevluda/Miradžije Salahuddina Uşşakija Salahija / Divan Şiirinde Hazreti Muhammed ile ilgili Şiirler: Salâhuddin-i Uşşaki Salahi’nin Mevlid/Miraciyye Örneği”, *POF*, 61/2011, 2012, s.151-179.

“Azadelik Vilayeti: The Sufi World of Rumelia”, *Znakovi vremena*, LX, 2013, s.303-310.

“Kazivanje o Jusufu: od kur’anskog prototeksta do kratkih poetskih formi u divanskoj poeziji Bošnjaka / Hazreti Yusuf Hikayesi: Boşnakların Divan şiirinde Kur’an ön Metninden Kısa şiirsel Biçimlere”, *POF*, 64/2014, 2015, s.133-165.

“Ilahije i kaside – “kofole” ... i “zaoprave” / “Hakiki” ve “Sahte Olan” İlahiler ve Kasideler”, *Kelamu’l Šifa’*, XII, Tekija Mesudija, Kaćuni, 2017, s.18-33.

“Uz Izbor iz turkofonskih književnosti / Türkofon Edebiyatından Seçmelerle”, *Život*, LXVI/1-2, 2018, s.296-298.

“Vesiletü’n-Necat’ın Boşnakça Tercümesi / Bosanski Mevlud”, İçinde: *Mevlid Külliyatı – Süleyman Çelebi Vesiletü’n-Necat v Tercümeleri* I/III, Edit. Prof. Dr. Bilal Kemikli, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları 1251, Mesleki Eserler 34, 1. Baskı İstanbul 2016, C. I, 17 “Deyim Hazinesiyle Bir Kahraman Yaratmak: Sokaktaki Adam”, *İnternational Social Sciences Studies Journal*, Azerbeycan Bilimler Akademisi, V/ 29, 2019, s.89-94.

“Književnost egzila i egzil u književnosti: Bošnjaci u Turskoj / Sürgün Edebiyatı ve Edebiyatta Sürgün: Türkiye’deki Boşnaklar”, *POF*, 69, 2020, s.209-246

Bildiriler

"Derviši i tekije u urbanoj sredini / Şehirler Çevresindeki Dervişler ve Tekkeler", [İçinde]: *Zbornik radova sa naučnog skupa, Urbano biće Bosne i Hercegovine*, Međunarodni centar za mir, Institut za istoriju, Saraybosna, 1996, s.73-87.

"Motivi u pjesmama o Sarajevu na turskom jeziku / Saraybosna İle İlgili Türkçe Şiirlerdeki Motifler", [İçinde]: *Zbornik radova sa znanstvenog simpozija Pola milenija Sarajeva: Prilozi historiji-Sarajevo,* Saraybosna, 1997, s.157-164.

"Bosna i Hercegovina u turskim medijima 1992. Godine / 1992'de Türk Medyasında Bosna-Hersek", [İçinde]: *Zbornik radova sa naučnog skupa Bosna i svijet*, Međunarodni centar za mir, Institut za istoriju, Saraybosna, 1997, s.271-276.

"Dil ve Kültür İlişkilerinin Işığı Altında Türkçe'nin Boşnakça'ya Etkileri", [İçinde]: *Balkanlar'da İslam Medeniyeti Milletlerarası Sempozyumu Tebliğleri*, Sofya, Nisan 21-23, 2000, İstanbul 2002, s.389-396.

"Bosna'da Dini Kimlik Problemi ve Mevlid", İçinde: *Yazılışının 600. Yılında Bir Kutlu Doğum Şaheseri Mevlid Sempozyumu,* Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları:476, 2010, s. 458-480.

"Saraybosnada'ki Kadiri Sığınağı: Hacı Sinan Tekkesi" (Samir Beglerović ile birlikte), [İçinde]: *İznikli Gönül Adamı Eşrefoğlu Sempozyumu*, Iznik Belediyesi – Uludağ Üniversitesi, 2010, s. 118-128.

"21. Yüzyılda Mehmet Akif'i Anlamak (Mehmet Akif'in Kimlik Öncelikleri)", [İçinde]: *Uluslararası Panel 21. yüzyılda Mehmet Akif'i Okumak Bildiriler Kitabı*, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Aralık 2016, s.23-29.

"Sunullah-i Gajbi, melamija i halvetija" / Sunullah-i Gaybi, Melami ve Halveti bir Derviş", [İçinde]: *1. Zbornik radova - Naučni skup "Sufijski put ljubavi i društvene promjene",* Centar za istraživanje i unaprjeđenje duhovne i kulturne baštine u Bosni i Hercegovini, Stolac, 2015, s.113-129.

Aşkın Uyandırması ya da Maşuku Tanıması", [İçinde]: *II Uluslararası Türk Kültürü Araştırmaları Sempozyumu (TÜKAS 2015) Bildirileri*, Mayıs 2016, s.23-29.

"Islamska duhovnost u filozofiji, nauci i umjetnosti" / "Felsefe, bilim ve sanatta İslami Maneviyat", [İçinde]: *5. Zbornik radova - Naučni skup "Islamska duhovnost u filozofiji, nauci i umjetnosti",* III/ 5 Centar za istraživanje i unaprjeđenje duhovne i kulturne baštine u Bosni i Hercegovini, Stolac, septembar 2017, s.61-65.

Çeviriler

"Yunus Emre: Zemlja je za me ružičnjak / Dünya Benim İçin Gülistandır", *Književna revija*, III/35-36, 1990, s.11.

Opširni popis Bosanskog sandžaka iz 1604. godine / Defter-i Mufassal-i Bosna el-cild el-evvel / Defter Mufassal-i Liva-i Bosna el-cilid es sani / Defter-i Mufassal-i Liva-i Bosna cild-i salis, Edit. Adem Handžić, çev. Dževahira Arslanagić, Snježana Buzov, Lejla Gazić, Amina Kupusović, Mubera Bavčić, Sabaheta Gačanin, Adnan Kadrić ve Amina Šiljak-Jesenković, Saraybosna, 2000.

Mustafa Kutlu, *Trpjeti ili otići / Ya Tahammül Ya Sefer*, Saraybosna, 2001.

Ekmeleddin İhsanoğlu, *Historija osmanske države i civilizacije* I / *Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi I*, İstanbul – Saraybosna, 2004. (Kerima Filan ve Enes Karić ile birlikte)

Memed Baydur, *Zakuhaj, pa umri! (Ili Kako napraviti bamju) / Düdüklüde Kıymalı Bamya*, Zenica, 2006.

Ekmeleddin İhsanoğlu, *Historija osmanske države i civilizacije* II / *Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi*, Saraybosna, 2008. (Kerima Filan, Fehim Nametak, Salmir Kaplan ile birlikte)

Mustafa Tatcı, *Niyâzi Misrî, bogougodnik na svodu nedača / Burc-ı Belâda bir Merd-i Hudâ, Niyâzi Misrî,* Saraybosna, 2012.

Tarık Tufan, *Hor mucavih dječaka; Jedan čovjek žurno dođe u grad / Kekeme Çocuklar Korosu; Bir Adam Girdi Şehre Koşarak*, Saraybosna, 2014.

Sejjid Imadeddin Nasimi: stihovi koji pozivaju na savršenstvo / Seyyid İmâdeddin Nesimi: Kemâliyyete Çağıran Beytler (Seyyid Nesîmî Divanı), Saraybosna, 2020. (Adnan Kadrić, Alena Ćatović ve Elvir Musić ile Beraber)

Prof. Salih Trako

(1924-2010)

Salih Trako, Visoko'ya bağlı Smrşnica köyünde dünyaya geldi. Ilk tedrisatını memleketindeki büyük âlim Osman Efendi Recoviç'in mektebinde aldı. 1943 yılında Gazi Hüsrev Bey Medresesi'ni bitirdi. Daha sonra 1957'de Saraybosna Üniversitesi Felsefe Fakültesi Şarkiyat ve Tarih Bölümleri'nden mezun oldu. 1954'te, talebelik zamanlarında, Şarkiyat Enstitüsü'ndeki kütüphanede çalışmaya başladı. Mezun olduktan sonra Felsefe Fakültesinde Şarkiyat Bölümü'nde yüksek asistan ünvanıyla uzun süre hocalık yaptı. 1965'te Moskova'da altı ay uzmanlık eğitimi aldı. 1989 yılında emekli olduğu halde bir yıl süresince Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi'nde de çalıştı. Savaş başladığında kendisi memleketinde bulunuyordu. Visoko'daki Osman Efendi Recoviç Medresesi'nin kuruculardan biriydi ve mezkûr medresede yedi yıl boyunca fıkıh ve Türkçe

dersleri vermiştir. Arapça, Farsça, Türkçe ve bilhassa Osmanlı Türkçesine ilaveten Rusça, Almanca ve İngilizce de bilmekteydi. Prof. Salih'in uzmanlık alanı Arapça, Türkçe ve Farsça yazma eserlerin kataloglanmasıydı. Yazma eserler üzerinde çalışırken önemli bir hukukçu olan İbrahim Munib Akhisari Bosnevi'ye ait yazmalar keşfetti. Prof. Salih'in Fars edebiyatı üzerine uzun yıllar yaptığı çalışmaları, Sadi Şirazi'nin *Gülistan* adlı eserinin çevirerek taçlandırıldı. Şarkiyat alanında yapmış olduğu ilmî çalışmalarından ve yazdığı, çevirdiği, keşfettiği eserlerden ötürü birçok ödül aldı. Salih Trako Şarkiyat ve Osmanlı Araştırmaları için çok önemli bir isimdir.

Kitaplar

Tragom poezije bosanskohercegovačkih Muslimana na turskom jeziku / Bosna-Hersekli Müslümanlar Yarafından Osmanlı Türkçesinde Yazılmış Şiirler, Saraybosna, 1985. (Lamija Hadžiosmanović ile birlikte)

Katalog perzijskih rukopisa Orijentalnog instituta u Sarajevu / / Şarkiyat Enstitüsü Farsça Yazma Eserler Kataloğu, Saraybosna, 1986.

Katalog arapskih, perzijskih, turskih i bosanskih rukopisa iz zbirke Bošnjačkog instituta / Boşnak Enstitüsü'nde Korunan Arapça, Farsça, Türkçe ve Boşnakça Yazma Eserler Kataloğu, I. cilt, Zürich 1997. (Fehim Nametak ile birlikte)

Katalog rukopisa Orijentalnog instituta – lijepa književnost, / Şarkiyat Enstitüsü Arapça, Türkçe, Farsça Yazma Eserler Kataloğu - Edebî Eserler, Saraybosna, 1997. (Lejla Gazić ile birlikte)

Katalog arapskih, perzijskih, turskih i bosanskih rukopisa iz zbirke Bošnjačkog instituta / Boşnak Enstitüsü'nde Korunan Arapça, Farsça, Türkçe ve Boşnakça Yazma Eserler Kataloğu, II cilt, Zürich – Saraybosna, 2003.

Makaleler

"Bitlisijev opis Balkanskog poluostrva / Bitlisi'nin Balkan Yarımadası Betimlemesi", *POF*, XII-XIII/1962-63, 1965, s.209-218.

"Bitka na Kosovu 1389. godine u istoriji Idrisa Bitlisija / İdris Bitlisi'nin Tarihinde Kosova Savaşı 1389", *POF*, XIV-XV/1964-65, 1969, s.329-351.

"Medžmua pjesnika Šakira / Şair Şakir'in Mecmûası", *Anali GHB*, II-III, 1974, s.90-123.

"Pet starih manuskripata iz zbirke Orijentalnog instituta u Sarajevu / Saraybosna Şarkiyat Enstitüsü Koleksiyonundan Beş Eski Yazma Eser", *POF*, 27/1977, 1979, s.247-275.

Osman Terdžuman i njegov prijevod Mattioli-a na turski jezik / Osman Tercüman ve Mattioli'nin Eserlerini Türkçe'ye Çevirisi", *Acta Historica Medicinae Pharmaciae Veterinae*, XX/1-2, 1980, s. 33-36, (Zdravko Devetak ile birlikte).

"Mejli-pjesnik Bosne: uz dvjestogodišnjicu smrti / Meyli – Bir Bosna Şairi: Ölümünün İki Yüzüncü Yıldönümü Anısına", *Odjek*, XXXIV, 1981, s.13, (Lamija Hadžiosmanović ile birlikte).

"İbrahim Münib Akhisāri Bosnavi ve onun Mecmū´a-yı fıkhıyyesi", *Tarih Enstitüsü Dergisi*, XII/1981-82, 1982, s.735-754.

Lirsko-mistička poezija Sarajlije Mehmeda Mejlije" / Mehmed Meylî Sarayî'nin Lirik ve Mistik Şiirleri", *Izraz*, XXVI/4, 1982, s.350-361, (Lamija Hadžiosmanović ile birlikte).

Vakufnama džamije u Gračanici kod Visokog: povodom gradnje nove džamijske zgrade / Visoko Yakınlarındaki Gračanica Camii'nin Vakfiyesi: Yeni bir Cami Binasının İnşası Vesilesiyle", *Islamska misao*, IV/43, 1982, s.37-46.

Ibrahim Zikrija iz Užica, komentator Sulejman Čelebijina djela Vesilet en-nedžat / Öziçeli İbrahim Zikrî: Süleyman Çelebi'nin Vesîlet'ü-Necât Adlı Eserin Şârihi" *Anali GHB* XI-XII, 1985, s.165-173.

"Prva džamija u Gračanici kod Visokog sagrađena je prije 222 godine / Visoko Yakınlarındaki Gračanica'da ilk Cami 222 yıl önce inşa edilmiştir", *Glasnik VIS-a*, XLVIII/4, 1985, s.423-438.

"Šehrengiz Adli Čelebija o Mostaru / Adlî Çelebî'nin Mostar Şehrengizi" (Lamija Hadžiosmanović ile birlikte), *POF*, 35/1985, 1986, s.91-105.

"Zbirka orijentalnih rukopisa Narodne i univerzitetske biblioteke "Petar Kočić" u Banjoj Luci / Banja Luka'daki "Petar Kočić" Millî ve Üniversite Kütüphanesinde Oryantal Yazma Eserler Koleksiyonu", *Baština*, I, 1990, s.311-332.

"Narodni kalendar u orijentalnim rukopisnim bilježnicama kod nas / Oriyental Yazma Mecmualarımızda Halk Takvimi", *Baština*, II, 1991, s.294-295.

"Vakufnama sestara Imširić iz Sarajeva / Saraybosna'lı İmširić Kız Kardeşlerin Vakfiyesi", *Islamska misao*, XIV/158, 1992, s.55-57.

"Hadži Mehmed Handžić kao muderis i vaiz / Hacı Mehmed Handžić - Müderris ve Vaiz", *Preporod*, XXV / 12/5711994, s.16.

"Jedna rukopisna medžmua iz kuće Slipičevića iz Mostara / Slipičević Ailesinin Evinden bir Yazma Mecmuası", *Prilozi IIS*, XXXII, 2003, s. 261-293, (Lamija Hadžiosmanović ile birlikte).

"Nešto o poeziji Arif Hikmet-bega Stočevića: u povodu stogodišnjice smrti / Arif Hikmet-beg Stočević'in Şiiriyle İlgili Bir Şeyler. Ölümünün Yüzüncü Yılı Vesilesiyle", *Godišnjak BZK "Preporod"*, III/2003, s.241-247; *Slovo Gorčina*, XXV/2003, s.127-130, (Lamija Hadžiosmanović ile birlikte).

Izbor gazela iz Divana Arif Hikmet-bega Rizvanbegovića Stočevića / Arif Hikmet-beg Rizvanbegović Stočević'in Divani'ndaki Gazellerden Seçmeler", *POF*, 52-53/2002-03

(2004), s.329-338; *Slovo Gorčina*, 26/2004, s. 131-134, (Lamija Hadžiosmanović ile birlikte).

"Tesavvufska poezija Arifa Hikmet-bega Stočevića / Arif Hikmet Bey Stočević'in Tasavvufi Şiirler", *Znakovi vremena*, VII / 22/23, 2004, s. 246-260, (Salih Trako ile birlikte).

Bildiriler

Rukopisna djela iz medicine i farmakologije u Orijentalnom institutu u Sarajevu, / Saraybosna Şarkiyat Enstitüsünde Tıp ve Farmakoloji Konulu Yazma Eserler", [İçinde]: *Zbornik radova Prvog kongresa za istoriju zdravstvene kulture Jugoslavije*, Naučno društvo za istoriju zdravstvene kulture Jugoslavije, Beograd, 1970, s.325-330.

"Sarayevo'da Mesnevi dersleri ve Mesnevihânlar üzerine", [İçinde]: *Milletlerarası Mevlâna Kongresi (1. Mayıs 1987, Konya)*, Konya, 1988, s.143-146.

"Hadži Mehmed Handžić kao muderris i vaiz / Hacı Mehmed Handžić - Müderris ve Vaiz", *Zbornik radova sa znanstvenih skupova o hadži Mehmedu Handžiću održanih u Sarajevu i Zenici*, El-Hidaje – Udruženje uleme BiH, Glavni odbor Sarajevo, Sarajevo 1996, s.97-99.

Çeviriler

Šejh Sadi Širazi, *Đulistan* / Şeyh Sadi Şirazi, *Gülistan*, El-Kalem, Sarajevo 1989.

Mehmed Meyli Gurani, *Izbor iz poezije* / *Seçilmiş Şiirler*, Svjetlost, Sarajevo 1989. (Lamija Hadžiosmanović ile birlikte)

Salih Sidki Hadžihuseinović Muvekkit, *Povijest Bosne I-II / Bosna Tarihi I-II*, Saraybosna, 1999. (Abdulah Polimac, Lamija Hadžiosmanović ve Fehim Nametak ile birlikte)

"Pjesnik Arif Hikmet-beg Stočević: ponosni Hercegovac" / "Gurulu bir Hersekli: Şair Arif Hikmet Bey Stočević" (Lamija Hadžiosmanović ile birlikte), *Preporod*, XXXV / 12/782, 2004, s.22.

Hersekli Arif Hikmet Bey, *Iz Divana* / *Divandan Seçmeler* (Lamija Hadžiosmanović ile birlikte), Mostar, 2009.

Dr. sc. Edina Ustavdić-Nurikić

(1985-)

12 Aralık 1985 yılında Gračanica'da doğdu. Tuzla Üniversitesi Felsefe Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden 2009 yılında mezun oldu. 2012'de Saraybosna Üniversitesi Felsefe Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde asistan olarak çalışmaya başladı. Aynı fakültede 2013 yılında *Rodna perspektiva u romanima*

Ljubav, Iskender i Crno Mlijeko spisateljice Elif Şafak / *Elif Şafak'in Aşk, İskender ve Siyah Süt Adlı Romanlarında Cinsiyet Perspektifi* adlı teziyle yüksek lisans eğitimini tamamladı. 2015 yılında Saraybosna'daki Felsefe Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde yüksek asistan oldu. 2021 yılında *Književni nomadizam u turskom ženskom pismu na prijelazu u 21. stoljeće: Aslı Erdoğan, Elif Şafak, Ece Temelkuran* / *21. Yüzyıla Geçişinde Türk Kadın Yazılarında Edebî Göçebelik* adlı doktora tezini savundu. 2012 yılında göreve başladığı üniversitede halen Türkoloji, Türk Edebiyatı, İslam Paleografyası ve Osmanlı Diplomatikası'nın pratik derslerini vermektedir.

Makaleler

"The first bosnian-turkish/turkish bosnian lexicographicwork", *Human,* I/2, 2011, s.47-50.

"Boşnak Halk Kültüründe Doğum Geçiş Merasimi Üzerine Tespit ve Değerlendirmeler", *Dede Korkut Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, I/2, 2012, s. 5-31

"Başçarşı', Eski Yeni", *Aylık Şehir Kültürü Dergisi,* S. 49, Şubat 2013.

"Odjek mladoturskog pokreta u romanu Pod drugim suncem Abdurezaka Hifzija Bjelevca" / "Abdürezzak Hifz Bjelavac'in Başka bir Güneş Altında Adlı Romanında Jön Türkler Hareketi'nin İnikası", *Radovi FFS*, XVII, 2014, s.167-184.

"Utjecaj sredine na muške rodne uloge u romanu Čast (Iskender) Elif Šafak" / "Elif Şafak'ın İskender Adlı Romanında Çevrenin Erkek Cinsiyet Rolleri Üzerindeki Etkisi", *DHS*, IV/2 (8), 2019, s. 153-166, (Melinda Botalić ile birlikte).

"Muškarac zarobljen u "muškoj kutiji" - (Pre)moć muškog roda oslikana u pripovijetkama "Pjesma za Redifu" (Redife'ye Güzelleme) Füruzan "Ima jedna crkva u Harputu" (Harput'ta Var Bir Kilise) Erendiz Atasü" / "Erkek Kutusunda" Kapatılan Erkek: Füruzan'ın Redife'ye Güzelleme ve Erendiz Atasü'nün Harput'ta Var Bir Kilise Adlı Öykülerinde Betimlenen Erkek Cinsiyetinin Gücü/Üstünlüğü", (Melinda Botalić ile birlikte), *DHS*, IV/1 (7), 2019, s.105-120.

"Beyit ve Dize: Karşılaştırmalı Şiirsel Analiz" (Vedad Spahić ile birlikte), *Universal Journal of History and Culture*, II/1, 2020, s.46-56.

Bildiriler

"Geleceğe Kürek Kemiğinden Bakmak: Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesinde Bulunan Bir Risale Üzerine", [İçinde]: *Osmanlıdan Günümüze Bosna-Hersek Uluslararası Sempozyumu, 9-11 Haziran*, Tuzla, 2010, s.747-757.

"Türkçe'den Çevirilerde Özel İsimlerin Cinsiyet Sorunsalı", (Alena Ćatović ile birlikte), [İçinde]: *Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Kongresi Bildiri Kitabı,* Vol 2, International Burch University, 2014, s.50-60.

"Nomadološko čitanje slike Bejruta u romanu Zvuk banana" / "Muz Sesleri Adlı

Romanındaki Beyrut'un Resminin Nomadolojik Okunması", [İçinde]: *II. Türk Kültürü Araştırmaları Sempozyumu: 4-5 Eylül 2015 Saraybosna*: *Bildiri Metinleri*, Saraybosna, 2016, s.87-97

Çeviriler

Tufan Gündüz, *Tuzlanski, bijeljinski i srebrenički sidžil: (1641-1833) / Tuzla, Bijeljina ve Srebrenica Şer'iyye Sicilleri (1641-1833)*, Tuzla, 2008.

Genç Osman Geçer, *Salih Safvet Bašić: jedan osmanski intelektualac u Bosni i Hercegovini / Bosna-Hersek'te bir Osmanlı aydını: Salih Safvet Başiç*, Tuzla, 2009.

Ali Çolak, *Život izgubljenog plavetnila / Mavisini Yitirmiş Yaşamak*, Sarajevo, 2010.

Vesna Miović, *Kavşaktaki Bilgelik Dubrovnik Cumhuriyeti ve Osmanlı Devleti Döneminde Olaylar*, İstanbul, 2011. (Hırvatça'dan Türkçe'ye çevrilmiş)

Kenan Šurković, Elvira Bojadžić, *Osmanska arhitektura Sarajeva / Ottoman architecture of Sarajevo / Saraybosna'da Osmanli Mimarisi*, Saraybosna, 2017.

Dževad Karahasan, *Göç Günlüğü*, Connectum, Saraybosna, 2019. (Boşnakça'dan Türkçe'ye çevrilmiş).

Alija Izetbegović, *Özgürlüğe Kaçışım-Hapishaneden Notlar*, İstanbul, 2019, (Boşnakça'dan Türkçe'ye çevrilmiş).

Alija Izetbegović, *Doğu Batı Arasında İslam*, İstanbul, 2019, (Boşnakça'dan Türkçe'ye çevrilmiş).

Alija Izetbegović, *Köle Olmayacağız Konuşmalar 1990-1995*, İstanbul, 2021, (Boşnakça'dan Türkçe'ye çevrilmiş).

Doç. Dr. Mirsad Turanović
(1980-)

Doç. Dr. Mirsad Turanoviç, Tuzla'da doğdu. Orta eğitimini tamamladıktan sonra Saraybosna Üniversitesi Felsefe Fakültesinde Türk Dili ve Edebiyatı ve Arap Dili ve Edebiyatı okumaya başladı. Lisansini 2003'te Saraybosna'da, Yüksek lisansini ise Tuzla Üniversitesi Felsefe Fakültesinde 2009 yılında tamamladı. 2010'da Saraybosna'daki Felsefe Fakültesi Şarkiyat Filolojisi Bölümünde asistan olarak çalışmaya başladı. 2020 yılında Saraybosna Üniversitesi Felsefe Fakültesinde *Kemalist Söylemde Kadınların Örtünme Sorunu* adlı tezini savunup doktor unvanı aldı. 2021'de doçent olarak Felsefe Fakültesinde çalışmaya devam etti. Doç. Dr. Mirsad Turanović, Bosna-Hersek için çok önemli bilimsel araştırmalara ve profesyonel projelere katıldı. Türkçeye ilaveten Arapça ve

İngilizce de bilmektedir. Aynı zamanda, Doç. Dr. Turanoviç yeminli tercümandır ve yaklaşık 15 yıldır fakültede eğitim vermektedir.

Kitaplar

Boşnakça-Türkçe, Türkçe-Boşnakça Standart Sözlük / Bosnasko-turski, tursko-bosanski rječnik (Nadira Žunić ile birlikte), İstanbul, 2012.

Makaleler

"Metonimijski potencijal pridjeva koji označavaju emocije i psihofizička stanja u turskom jeziku" / "Türk Dilinde Duyguları ve Psikofiziksel Halleri İfade Eden Sıfatların Metonomik Potansiyeli", *Anali GHB*, XXXII, 2011, s.291-301.

"Hasanaginica Adlı Boşnak Baladı Okumalarında Kısıtlama ve Teşvik Unsuru Olarak Kültür, Toplumsal Cinsiyet ve Edebî Tür", (Vedad Spahić ve Mirsad Kunić ile Birlikte), *Journal of Balkan Studies*, Vol. I (2), 2021, s. 75-101.

Bildiriler

"Türk Yazınında Metinsel Odaklama Örnekleri: Bir Motif, Üç Eser", (Engin Yılmaz ile birlikte), [İçinde] Baytekin, B., Uluç; T. Fatih, II. Uluslararası Karşıaştırmalı Edebiyat Bilimi Kongresi: 07-08 Eylül 2006, C. 1, *Kongre Bildirileri*, Sakarya Üniversitesi, Sakarya, 2006, s. 189-208.

"Sintaktička analiza turskih imenskih rečenica sa predikativima var i yok" / "Var ve Yok Yüklemleriyle Türkçe İsim Cümlelerinin Sözdizimsel bir Analiz", (Mirza Bašić ile birlikte), [İçinde]: Hüseyin Gönel, Murat Gür, II. Türk Kültürü Araştırmaları Sempozyumu 4-5 Eylül 2015 Saraybosna, *Bildiri Metinleri*, Saraybosna, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, 2016, s. 356-370.

"Antiemigrantski diskurs u Turskoj" / "Türkiye'de Göçmen Karşıtı Söylem", İçinde: II. Türk Kültürü Araştımaları Sempozyumu: 4-5 Eylül 2015 Saraybosna, *Bildiri Metinleri*, Saraybosna: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, 2016, s. 370-377.

Çeviriler

Safiye Erol, *Džigerdelen - Tvrđava u srcu / Ciğerdelen*, Saraybosna, 2009, (Kerima Filan ve Nadira Jahić ile birlikte).

El-Cezeri Muhammed Nurullah Seyeda, *Tajne tesavvufa / Tasavvufun Sırrları*, Zenica, 2010.

15 Sadık Yalsızuçanlar, *Putnik / Gezgin*, Saraybosna, 2010, (Nadira Jahić ile birlikte).

Oktay Tiryakioğlu, *Opsada / Kuşatma 1453*, Saraybosna, 2013.

İlber Ortaylı, *Osmanlije - Posljedna imperija / Son İmparatorluk Osmanlı*, Saraybosna, 2013.

Ahmet Davutoğlu, *Civilizacije i gradovi / Medeniyetler ve Şehirler*, Saraybosna, 2017.

Dr. sc. Behija Zlatar

(1945-)

Dr. Behija Zlatar, 29 Ağustos 1945 yılında Saraybosna'da doğdu. 1969 yılında memleketindeki Felsefe Fakültesi'nde Şarkiyat Bölümü'nden mezun oldu. 1977 yılında Belgrad Üniversitesi Felsefe Fakültesi Tarih Bölümü'nde yüksek lisans eğitimini tamamladı. Yüksek lisans tezinin adı *Nastanak i razvoj muslimanskih aristokratskih porodica u Bosni i Hercegovini do kraja 16. vijeka / XVI. Yüzyılın Sonuna Dek Bosna-Hersek'te Müslüman Aristokrat Ailelerin Oluşumu ve Gelişimi*'dir. Mezkur fakültede 1986 yılında *Sarajevo u 16. stoljeću / XVI. Yüzyılda Saraybosna* adlı doktora tezini savundu. 1970 yılında Saraybosna'daki Şarkiyat Enstitüsü'nde asistan-stajyer, 1973 ise Saraybosna Tarih Enstitüsünde asistan olarak çalışmaya başladı. Sonra asistan-araştırmacı, bilim uzmanı ve yüksek bilim uzmanı oldu. 1998 yılında Şarkiyat Enstitüsü'nde yüksek bilim uzmanlığa, 2000'de bilim danışmanlığa seçildi. 1998 yılından 2013 yılına kadar Şarkiyat Enstitüsü'nde müdür idi. Dr. Behija Bosna-Hersek'in Osmanlı dönemi kültür ve tarihi mirasıyla ilgilenmektedir. Kendisi, Osmanlı Saraybosna'sı tarihinin önde gelen bir bilim uzmanıdır. Akademisyen ortamında kalmayıp, siyasi ve kamusal hayata kaliteli katılımıyla Bosna-Hersek toplumuna katkısını da sağladı. Bilimsel hizmetlerinden dolayı 2003'de Saraybosna 6 Nisan Ödülüne layik görüldü.

Kitaplar

Pljevlja i okolina u prvim stoljećima osmansko-turske vlasti / Osmanlı İktidarının İlk Yüzyıllarında Taşlıca ve Çevresi, Taşlıca, 1988, (Enes Pelidija ile birlikte).

Zlatno doba Sarajeva / Saraybosna'nın Altın Dönemi, Saraybosna, 1996.

Općina Centar: Ulice, trgovi, mostovi, parkovi i spomenici / Centar Belediyesi: Sokaklar, Meydanlar, Köprüler, Parklar ve Anıtlar, Saraybosna, 2007, (Muhamed Ganibegović, Šukrija Gavranović, Valerijan Žujo ile birlikte).

Gazi Husrev-beg, Saraybosna, 2010.

Makaleler

"Popis vakufa u Bosni iz prve polovine XVI vijeka / XVI. Yüzyılın İlk Yarısından Bosna'daki Vakıfların Tespiti", *POF*, 20-21, 1974, s.109-158.

"O Malkočima / Malkoçlar Hakkında", *POF*, 26/1976, 1978, s.105-114.

"Podizanje i održavanje objekata islamske arhitekture u Sarajevu u XVI vijeku / XVI Yüzyılda Saraybosna'da İslamî Mimarlığın Kuruluşu ve Bakımı", *Anali GHB*, VIII/13-14, 1983, s.193-208.

“Prilog kulturnoj istoriji Pljevalja osmanskog perioda - zadužbine Husein-paše Boljanića / Hüseyin-Paşa Boljaniç’in Vakfı - Taşlıca’nın Osmanlı Dönemindeki Tarihine bir Katkı” (Enes Pelidija ile birlikte), *POF*, 34/1984, 1985, s.115-128.

“Sarajevo kao trgovački centar bosanskog sandžaka u XVI vijeku / XVI. Yüzyılda Bosna Sancağı’nın bir Ticaret Merkezi Olarak Saraybosna, *POF*, 38/1988, 1989, s.225-240.

“O sudbini ratnih zarobljenika u Sarajevu u XVI stoljeću / XVI. Yüzyılda Saraybosna’daki Muharebe Esirlerinin Kaderi”, *POF*, 40/1990, 1991, s.259-266.

“Širenje islama i islamska kultura u Sarajevu i okolini / Saraybosna ve Çevresinde İslam’ın Yayılışı ve İslam Kültürü”, *POF*, 41, 1991, s.253-267.

“Vakufnama Hadži Ismaila, sina Husejna halife iz Sarajeva - druga dekada redžeba 1050 (1640) / Saraybosnalı Hüseyin Halifa’nın oğlu Hacı İsmail’in Vakfiyesi”, *POF*, 47-48/1997-98, 1999, s.145-153.

“XVI. Yüzyılda Saraybosna”, *Osmanlı*, C. V, (Edit. Güler Eren), Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 1999, s. 595-600.

“On the Occasion of Fifty Years of Work of the Oriental Institute in Sarajevo”, *POF*, 50, 2002, s.9-10.

“Utjecaj primorskih majstora na izgradnju nekih objekata u Bosni i Hercegovini u osmansko doba”, *Znakovi vremena*, 20, 2003, s.68-71.

“Vakuf Gazi Mehmed-bega Isabegovića u Sarajevu / Gazi Mehmed Bey Isabegović’in Saraybosna’daki vakfı”, *POF*, 55/2005, 2006, s.217-226.

“Hasovi Gazi Husrev-bega / Gazi Hüsrev Bey’in Hasları”, *Anali GHB*, XIV/25-26, 2007, s.373-380.

“Gazi Husrev-beg’s Civilizational and War Strategy”, *Bosnian Studies: Journal for research of Bosnian thought and culture*, 1, 2007, s.90-113.

“Šezdeset godina postojanja i rada Orijentalnog instituta / Şarkiyat Enstitüsü’nün Altmış Yıllık Varlığı ve Çalışması”, *POF*, 60/2010, 2011, s.9-20.

“O bosanskom sandžakbegu Skender-paši i njegovim potomcima / Bosnalı Sancakbey İskender Paşa ve Soyundan Gelenler Hakkında”, *POF*, 61/2011, 2012, s.319-350.

“Balkan city in the Ottoman period (15th–16thcentury)”, *Godišnjak Centra za balkanološka ispitivanja*, 42, 2014, s.135-140.

“O Italijanima u Sarajevu u XVI stoljeću / XVI. Yüzyılda Saraybosna’daki İtalyanlar Hakkında”, *Forum Bosnae*, 77, 2017, s.114-118.

“Sarajevo i Dubrovnik / Saraybosna ve Dubrovnik”, *Forum Bosnae*, 78-79, 2017, s.190-196.

“O nastanku Sarajevu / Saraybosna’nın Kuruluşu Hakkında”, (Enes Pelidija, Aladin Husić ile birlikte), *Anali GHB*, 41, 2020, s.85-97.

Bildiriler

"Osmanski izvori objavljeni u periodu 1990-2000.", İçinde: *Naučni skup: Istorijska nauka o Bosni i Hercegovini u razdoblju 1990-2000*, Akademija Nauka i Umjetnosti Bosne i Hercegovine, Saraybosna, 2007, s.157-16.

"Bosna Sancağı'nın 1604 Tarihli Detaylı Nüfus Sayımının Bosna Tarihi Araştırmalarındaki Önemi", İçinde: *Osmanlı Coğrafyası Kültürel Arşiv Mirasının Yönetimi ve Tapu Arşivlerinin Rolü Uluslararası Kongresi 21-23 Kasım 2012 İstanbul*, Bildiri Kitabi, Ankara, 2013, s.695-697.

"Saraybosna'nın Kurucusu Gazi İsa Bey", *Uluslararası Dünden Bugüne Bosna-Hersek ve Aliya İzzetbegoviç Sempozyumu Bildiri Kitabi*, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Gaziosmanpaşa Belediyesi, İstanbul, 2018, s.399-404.

BULGARİSTAN TÜRKOLOGLARI

Hazırlayan: Prof. Dr. Milena YORDANOVA

Emil Peyçev Boev
(1932-2013)

07.07.1932 tarihinde Varna ilçesinin Belogradets köyünde doğdu. Orta öğrenimini tamamladıktan sonra Şumnu bölgesindeki bir ilkokulda Bulgarca, Rusça ve Fransızca öğretmeni olarak çalışmaya başladı. 1956 yılında Sofya Üniversitesi Türk Filolojisi bölümünden mezun oldu. Kırcaali kasabasında öğretmen olarak çalışmaya başladı (1956-1958). Birkaç ay sonra Tırnova şehrindeki "Vasil Levski" Yüksek Askerî Okulunda Türkçe öğretmeni olarak göreve başladı. Alma-Ata'da (Almatı) Kazakça dilbilimi konusunda uzmanlaştı (1965). Yardımcı doçent (1960), kıdemli yardımcı doçent (1966) ve başyardımcı doçent (1968) oldu. 1973 yılında "Bulgaristan'da Tatar Diyalektolojisi Üzerine Araştırma ve Materyaller" ["Изследвания и материали по татарска диалектология в България"] başlıklı habilitasyon teziyle doçent oldu. 1991 yılında "Bulgaristan'daki Tatar Lehçeleri. Tatar Lehçelerinin Sınıflandırılması" ["Татарските говори в България. Класификация на татарските говори"] başlıklı çalışmasıyla profesör akademik ünvanını aldı.

Emil Boev'in akademik ilgi alanları geniş bir yelpazeyi kapsıyordu ve bu, yayınlarına da yansıdı. Şarkiyat araştırmaları, Altay araştırmaları, Proto-Bulgar araştırmaları ve Kumanoloji, Türk-Bulgar dil ilişkileri, Türk dillerinin karşılaştırmalı grameri, Türk dillerinin fonetiği ve sözlükbilimi, Modern Türk yazı dilinin pratik ve teorik grameri, Türk diyalektolojisi, etnoloji ve etnolinguistik üzerine araştırmaları içeriyordu. Bulgar etnik grubunun tarihi ve kültüründen antik çağlardan günümüze kadar önemli gerçekleri sunan iki dilli "Bulgarlar" ["Българите"] (2001) çalışmasının yazarları arasında yer aldı. "Inter-Bulgarian Names, Nicknames and By-names (With a Short Glossary)" ["Междубългарски наименования, прозвища и прякори (С кратък речник)"] kitabı Bulgar özel isimler sisteminin analizi ve araştırılan külliyatın sözlükbilimsel bir ürüne dönüştürülmesi gibi güncel bir konuya adanmıştır. Ölümünden sonra yayınlanan "Bulgaristan'da Tatarlar ve Tatar Lehçeleri" ["Татарите и татарските говори в България", 2016] başlıklı çalışması, akademik kariyeri boyunca gerçekleştirdiği ciddî araştırmaların sonucudur. Prof. Boev uygulamalı Türk dili, Kazak dili ve Kırım Tatar dilini öğretti. Aynı zamanda Sofya "St. Kliment Ohridski" Üniversitesinde ve ayrıca Kazak Ulusal Üniversitesinde (Alma-Ata), Rusya Bilimler Akademisinin (o zamanki SSCB Bilimler Akademisi) Doğu Araştırmaları Enstitüsünde, El-Ezher Üniversitesinde (Kahire) çalıştı. Emil Boev bilimsel başarılarını uluslararası forumlarda (konferans ve kongreler) veya yurt içi ve yurt dışındaki (Türkiye, Fransa, Kazakistan, Ukrayna vb.) uzmanlaşmış bilimsel süreli yayınlarda makale olarak yayımladı ve bildiri olarak sundu. Aynı zamanda Türkçe ders kitapları yazarı, ortak yazarı, derleyicisi ve editörüydü (ana dili Türkçe olanlara yönelik orta öğrenim için veya

Bulgar öğrencilere yabancı dil olarak öğretmek için yazmıştır. Türkler için Bulgarca ders kitapları da yazmıştır. 2013 yılında Sofya'da vefat etti.

Prof. Dr. İvan Kalchev Dobrev (1943-)

16 Eylül 1943'te Silistre bölgesinin Antimovo köyünde doğdu. Orta öğrenimini 1961 yılında Varna "Jeçka Karamfilova" adlı 4. Lisede tamamladı. Deniz Kuvvetlerinde üç yıllık askerlik görevini yaparken Sofya "St. Kliment Ohridski" Üniversitesi "Türk Filolojisi" (2000 yılında adı "Türkoloji" olarak değiştirildi) bölümüne kaydoldu. Yüksek öğrenimini 1971 yılında tamamlayarak "Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni" mesleki yeterliliğini kazandı. Mezuniyet tezini "Güneydoğu Makedon Bulgarca Lehçelerinde Türkçe Sözcük Alıntıları" ["Турските лексикални заемки в югоизточномакедонските български говори"] konusunu Emil Boev danışmanlığında savundu. Mezun olduktan sonra bir öğretim görevlisi alımı sınavına katılarak Veliko Tırnovo şehrindeki Vasil Levski Millî Askerî Üniversitesine Modern Türkçe öğretmeni olarak atandı. İvan Dobrev, öğretim faaliyetiyle eş zamanlı olarak bilimsel araştırmalar üzerinde aktif olarak çalıştı. 1982 yılında Sofya kentindeki Yüksek Tasdik Komisyonu'ndaki Dilbilim Uzmanlaşma Bilim Konseyi'nde Prof. Emil Boev'in danışmanlığında "Çağdaş Türk Dilinde İsim ve Sıfat Tamlamaları" ["Именните словосъчетания в съвременния турски език"] konulu doktora tezini savundu. 1984 yılında, Doktor İvan Dobrev ilk olarak Bulgaristan Aziz Kiril ve Methodius Millî Kütüphanesinin Doğu Araştırmaları Bölümü'ne araştırma görevlisi olarak ve daha sonra başkanı olarak atandı. Bulgaristan Ulusal Kütüphanesi'nde 1984-1987 döneminde çalıştı. İvan Dobrev, 1987 yılında Georgi Stoikov Rakovski Askerî Akademisi öğretim ekibine katıldı ve burada 2009 yılında emekli olana kadar yirmi yıldan fazla Modern Türkçe öğretmeni olarak çalıştı. Prof. Dobrev öğretmenliğin yanı sıra aktif olarak çeviriyle de uğraştı. Kendisini Türk dilinde aranan tercümanlardan biri olarak kanıtladı. Ülkedeki veya Türkiye Cumhuriyeti'ndeki resmî Türk ve Bulgar askerî heyetlerine düzenli olarak rehberlik etti. Prof. İvan Dobrev aynı zamanda iki dönem Harp Okulu Dil Eğitimi Bölümü Başkanı olarak görev yaptı ve aynı zamanda Akademik Konseyi üyesi oldu. 11.07.1990 tarihinde "Çağdaş Türk Dilinde Söz Bölümleri" ["Частите на речта в съвременния турски език"] adlı tezi ile kendisine "doçent" ünvanı verildi. 22.04.2002 tarihinden itibaren "Bütün Balkanlar Bağlamında Bulgar Onomastiğinin Genel ve Özel Sorunları" ["Общи и частни проблеми на българската ономастика в нейния общобалкански контекст"] monografik çalışmasıyla "profesör" akademik ünvanını kazandı. Sofya "St. Kliment Ohridski" Üniversitesi Klasik ve Modern Filolojiler Fakültesinin "Uygulamalı Dilbilim Türkoloji Araştırmaları" yüksek lisans programında ve

Plovdiv Paisiy Hilendarski Üniversitesi Filoloji Fakültesi'nin "Bulgarca ve Türkçe" lisans programında misafir profesör olarak yer aldı. Araştırma ve öğretim faaliyeti kapsamında Prof. Dobrev, ülke genelindeki çeşitli üniversitelerden öğrenci ve doktora öğrencilerinin çok sayıda yüksek lisans tezinin bilimsel danışmanlığını yaptı. Teorik çalışmaları (bilimsel duyurular, raporlar, makaleler ve çalışmalar), Bulgaristan ve yurtdışındaki bilimsel yayınları, monografileri akademik çevrelerde geniş yankı uyandırmış, son derece üretken bir akademisyendir. Bilimsel başarılarını ulusal ve uluslararası kongrelerde düzenli olarak sunduğu bildirilerle sürdürdü. Prof. Dobrev'in monografi çalışmaları arasında şunlar öne çıkmaktadır: "Attila'dan Simeon'a Bulgar Hanlarının Altın Hazinesi" ["Златното съкровище на българските ханове от Атила до Симеон", 2005], "Rus Halkı, Devleti ve Kültürü Üzerine Bulgarlar" ["Българите за руския народ, държава и култура", 2011]. "Akademik Türkçe-Bulgarca Sözlük"ün (Dobrev, Yordanova ve ark. 2009) öncü yazarıdır. Ayrıca "Kur'an-ı Kerim"i Türkçeden Bulgarcaya çevirmiştir (2009).

Dimitır Gacanov
(1874-1935)

1892'de Edirne'deki Türk ortaöğretim okulundan, 1895'te ise İstanbul'daki Türk üniversitesinden tarım uzmanı olarak mezun oldu. Daha sonra Sofya Üniversitesi'nde Slav Filolojisi'ne kaydoldu ve 1900'de başarıyla tamamladı. 1912'den önce doktorasını savundu. 1910'dan 1935'e kadar Alma Mater adıyla da bilinen Sofya Üniversitesi Tarih ve Filoloji Fakültesi'nde düzenli olarak Türkçe okutmanlığı yaptı. Aynı zamanda 1912'de Sofya'da yeni kurulan Harp Akademisi'nde öğrencilere askeri amaçlı Modern Türkçe dersi verdi. Türk dilinin sistematik öğretiminin pratik sorunlarının yanı sıra demografik, etnografik ve lehçe sorunlarıyla da ilgilend. Pek çok dile, özellikle de edebi ve günlük Türk diline (Küçük Asya ve Balkanlar'daki çeşitli Türk lehçeleri hakkında iyi bilgi dahil) üst düzeyde hakimiyeti ve üniversitede aldığı sağlam filoloji eğitimi, Dimitır Gacanov'un bu kadar başarılı olmasının sebebidir. Gacanov, Viyana Kraliyet Bilimler Akademisi'nin Balkan Komisyonu tarafından, Türk lehçelerini incelemek üzere Kuzeydoğu Bulgaristan'a gitmek üzere seçildi (1910). Kendisi "Anzeiger der Kaiserlichen Akademie der Wissenschaften. Wien, XLIX Jahrgang, 1912, Nr. III, s. XVII"[1], "Yeni Kurtarılan Topraklardaki Müslüman Nüfus", ["Мюсюлманското население в новоосвободените земи"] (1916) ve "Makedonya'yı Etnografik ve Diyalektolojik Açıdan İncelemek", ["Изучаване на Македония в етнографско и диалектоложко отношение"] (1916) monografik çalışmalarının ve ayrıca "Müslümanlar, Ortodokslar ve

[1] D. Gacanov, *Anzeiger der Kaiserlichen Akademie der Wissenschaften*. Philosophisch-historische Klasse. Wien, XLIX Jahrgang, 1912.

Makedonya'daki Mezhepler" ["Мохамедани, православни и сектите в Македония"][2] (1924) makalesinin yazarıdır. Dimitır Gacanov'un "saha" çalışmaları, Bulgar topraklarındaki Türkçe konuşan insanlar hakkında özel bir beceri ve hassasiyetle derlenmiş zengin gerçeklere dayalı materyal içermesi nedeniyle bugün bile konuyla ilgili önemli kaynaklar olmayı sürdürüyor. Yazar, araştırmasında, analiz edilen verilere dayanarak, bu bölgedeki etnik-dilsel durumu açıklamak için dilsel-etnik-dini bağlılık şeklinde üçlü bir karşılıklı ilişkiye sahip olmanın gerekli olmadığını ikna edici bir şekilde kanıtlamıştır. Bu temelde, bugüne kadar sadece dini bağlılığa göre yapılan, nüfusun etnik köken, din, dil özelliklerine göre dağılımına ilişkin istatistiki bilgi sunma yöntemlerindeki bazı yanlışları düzeltmek için yola çıktı[3]. Lengüdidaktoloji açısından, Dimitar Gacanov'un Sofya Üniversitesi'nde Türk dilini öğretme şekliyle ilgili derslerinden veya başka herhangi bir özel metinden korunmuş notlar yoktur, ancak o, Türkçenin sistemli bir şekilde öğretilmesinden dolayı temelleri atan ve "Bulgaristan'da Türk diyalektolojisinin kurucusu" olan bir filolog olarak Alma Mater'in tarihçesinde yer almaktadır. Osmanlı-Türk araştırmaları, Türk etnolojisi ve diyalektoloji alanındaki çalışmaları günümüzde de geçerliliğini korumaktadır.

Gılıb Gilibov
(1892-1972)

Osmanlı Türkçesi ve Türk dilinin seçkin uzmanı avukat Gılıb Gılıbov Edirne şehrinde doğdu. Daha sonra ailesi İvaylovgrad'a (Ortaköy'e) taşındı, ancak geleceğin avukatı orta öğrenimini İstanbul'da prestijli Galatasaray Lisesi'nde (1904-1912) okudu. Balkan Savaşı'nın çıkması sebebiyle G. Gılıbov, güvenlik nedeniyle okulu bırakıp eğitimini tamamladığı Bulgaristan'a dönmek zorunda kaldı. 1914'te Filibe şehrinde "St. Augustin" Fransız Erkek Kolejinden, 1919 yılında Sofya "St. Kliment Ohridski" Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun oldu. Başlangıçta, Bulgaristan'ın en eski üniversitesinde geleceğin Türk dili öğretmeni, hukuk uzmanı olarak seçtiği alanda çalışmaya başladı. Türkçeyi çok iyi bilen nitelikli bir avukat olarak, Birinci Dünya Savaşı olaylarından sonra Osmanlı Devleti'nden Bulgaristan'a gelen Ermeni mültecilerin belgelerinin hazırlanmasına yardımcı oldu. Modern Türk dilinin gramer tanımlarının (1949'da "Türk Dilbilgisi"[4], 1957'de "Türk dili Grameri: Fonetik, Morfoloji ve Sözdizimi" ve 1964'te "Türk dili Grameri: Fonetik, Morfoloji ve Sözdizimi. Türk Filolojisi Öğrencileri İçin" adıyla yayınlanan dil bilgisinin) üç baskısının da gösterdiği gibi, Türk

---

[2] Мюсюлманското население в новоосвободените земи. – *Научна експедиция в Македония и Поморавието 1916*. (съставител, предговор и бележки: Петър Христов Петров). София: Военноиздателски комплекс "Св. Георги Победоносец", 1993, s.230.

[3] D. Gacanov, Мюсюлманското население в новоосвободените земи. – *Научна експедиция в Македония и Поморавието 1916*. (съставител, предговор и бележки: Петър Христов Петров). София: Военноиздателски комплекс "Св. Георги Победоносец", 1993, s.231.

[4] G. Gılıbov, *Турска граматика*, София, Наука и изкуство, 1949.

diliyle ilgili akademik çalışmaların kurucusu olarak adından söz ettirdi. Ayrıca "Türkçe-Bulgarca Sözlük"[5] adlı bir sözlükbilim projesinin derlenmesine katkı yaptı. "Eski Türkçe"nin (Osmanlı Türkçesi) başarılı bir şekilde öğretilmesi için gerekli olan çeşitli öğretim materyallerinin yazarıdır. Aynı zamanda, ders kitaplarının derlenmesi ve uyarlanması, Bulgaristan topraklarındaki Türk okullarında ortaöğretime yönelik okuyucular için metinlerin çevrilmesinde aktif olarak yer aldı. Bunun sebebi, 1950'li yılların başında geleneksel Türk okullarının devlet bütçesine geçmesi dolayısıyla öğretim materyallerinin diğer devlet okullarında öğretilenlerle örtüştüğü ders kitaplarının hazırlanması ihtiyacı doğdu. Gılıb Gılıbov, 1952 yılından emekli olduğu 1965 yılına kadar öğrettiği "Türk Filolojisi" bölümünün da kurucuları arasındadır.

Boris Hristov Nedkov
(1910-1975)

Osmanlı-Türk diplomasisi ve paleografisi profesörü. 19.09.1910'da Veliko Tırnovo ilçesinin Vırbovka köyünde doğdu. 25.11.1975 tarihinde Sofya'da vefat etti. Berlin Üniversitesi Türkoloji bölümünden mezun oldu (1941). Berlin Üniversitesi'nden "Die Gizya (Kopfsteuer) im Osmanischen Reich. Mit besonderer Berucksichtigung von Bulgarien" ["Bulgaristan'a Atfen Osmanlı İmparatorluğu'nda cizye (kafa vergisi). Bulgaristan ile ilgili olarak"] (1941) başlıklı teziyle doktora derecesini aldı. Sofya Üniversitesi'nde yarı zamanlı öğretim görevlisi (1959) olarak işe başladı. Osmanlı-Türk diplomasisi ve paleografyası doçenti (1961-1970) oldu. "Osmanlı-Türk Diplomasisi ve Paleografyası" ["Османотурска дипломатика и палеография"] başlıklı tezi ile Profesör (1970) oldu. Doğu Araştırmaları Bölüm Başkanlığı (1971-1975) yaptı. Başlıca araştırma alanı Osmanlı paleografyasıydı.

Prof. Dr. Stoyanka Kenderova
(1947-)

Velingrad'da doğdu. 1970 yılında Türk filolojisi bölümünden Fransız filolojisi alanında ikinci ana dal yaparak mezun oldu ve hemen Sofya Millî Kütüphanesi Şarkiyat Bölümü'nde arşivci olarak çalışmaya başladı (1970-1998). 1975 yılında Tunus'taki Burgiba Modern Diller Enstitüsü'nde edebi Arapça kursunu tamamladı. 1996 yılında Bulgaristan Aziz Kiril ve Methodius Millî Kütüphanesinin baş arşivcisi seçildi. 1987'den 1991'e ve 1996'dan emekli olduğu 2014'e kadar Doğu Bölümü'nün başkanlığını yaptı. 1993-1998 döneminde Millî Kütüphanede Bilim Sekreteri olarak görev aldı. Kahire'de (1972), Bağdat'ta (1976), Cambridge'de (2001) ve Madrid'de (2003) uzmanlaştı. 1986 yılında Leningrad'da (Sankt-Peterburg) "Al-İdrisi'nin Balkanlar ve Kaynakları Hakkında Bilgiler" ["Сведения ал-

[5] G. Gılıbov, *Турско-български речник*. София, БАН, 1952; G. Gılıbov, *Турско-български речник*, 2. стер. изд. София: Наука и изкуство, 1962.

Идриси о Балканах и их источники”] başlıklı çalışmasıyla doktora derecesi aldı. 2000 yılında “Osmanlı İmparatorluğu'nun Balkan Topraklarındaki Müslüman Kütüphaneleri ve Kitapları” [“Bibliothèques et livres musulmans dans les territoires balkaniques de l'Empire ottoman”] adlı çalışmasıyla Strazburg’daki (Fransa) “Marc Bloch” Üniversitesi'nde bir doktora derecesi daha aldı. 1987'den beri araştırma görevlisi, 1990'dan beri II derecesi kıdemli araştırma görevlisi ve 2004'ten beri I derece kıdemli araştırma görevlisi (profesör) olarak görev yapmaktadır. Sofya “St. Kliment Ohridski” Üniversitesi, Veliko Tırnovo “Aziz Kiril ve Methodius” Üniversitesi, Strasbourg Üniversitesi'nde (Fransa) ve Freiburg Üniversitesi'nde (Almanya) Osmanlı diplomasisi ve Osmanlıca okutmanıdır.

Stoyanka Kenderova, araştırmasının sonuçlarını 2002 yılında Fransızca olarak “Bibliothèques et livres musulmans dans les territoires balkaniques de l’Empire ottoman: Le cas de Samokov, XVIII – première moitié du XIX s” başlığı altında yayınladı. Bulgarca “Samokov Müslümanları Arasında Kitaplar, Kütüphaneler ve Okuma İlgileri: 18.-19. Yüzyılın İlk Yarısı” [“Книги, библиотеки и читателски интереси сред самоковските мюсюлмани”: XVIII – първата половина на XIX век”, 2002]. 2015 yılında Osmanlı İmparatorluğu'nun 1840'lı yıllardaki sağlık reformunu konu alan “Tuna Vilayeti'ndeki Yoksullar ve Göçmenler İçin Hastaneler” [“Болници за бедни и преселници в Дунавския вилает”, 2015] adlı çalışması yayımlandı. 2009 yılında “Catalogue des manuscrits orientaux du Département d’Etudes turques de l’Université de Strasbourg” bibliyografik çalışmayı yayımladı. 2013 yılında Arapça uzmanı Anka Stoilova ile birlikte Bulgaristan Aziz Kiril ve Methodius Millî Kütüphanesinde korunan doğu el yazmaları kataloğunu İngilizce olarak yayınladı (Brief catalogue of the oriental manuscripts preserved in St. st. Cyril and Methodius National library). Stoyanka Kenderova'nın “Ortaçağ Arap Kartografik Geleneğinde Bulgar Toprakları (9.-14. Yüzyıllar)” [“Българските земи в средновековната арабописмена картографска традиция (IX–XIV в.)”, 2011] atlasını hazırlayan yazarlardan biri olduğunu da vurgulamak gerekir.

Prof. Dr. İbrahim Tosun Tatarlı (1925-2013)

26 Şubat 1925'te Lofça ilinin Nikopol şehrinde doğdu. 1946 yılında memleketindeki liseden mezun oldu. Daha sonra Moskova Doğu Dilleri Enstitüsü'ne girdi ve 1965 yılında “Türk Edebiyatı ve Kültürü” bölümünden mezun oldu. Yarı zamanlı Modern Türkçe okutmanı (1960), okutman 1962), kıdemli öğretim görevlisi (1967) idi. 1971 yılında “Sabahattin Ali'nin Hayatı, Kisiliği ve Yaratıcılığı” başlıklı tezini savundu. İbrahim Tatarlı, 1976 yılında Türk edebiyatı alanında doçent seçildi. 1982 yılında Bulgaristan Bilimler Akademisi Balkan Araştırmaları Enstitüsü'nde II. derece kıdemli araştırma görevlisi olarak göreve nakledildi ve

1986 yılında I. derece kıdemli araştırma görevlisi oldu. 1990 yılında Sofya İslam Enstitüsü'ne Profesör seçildi. Başlıca araştırma alanları Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye'nin edebiyat ve kültür tarihi, İslami araştırmaları, Bulgaristan'daki kültür devriminin sorunlarıydı. "Bulgaristan'daki Türk Kült Yapıları ve Yazıtları" ["Турски култови сгради и надписи в България", 1966]; "Çağdaş Türk Edebiyatında Edebi Yöntemler ve Edebi Akımlar" ["Художествени методи и литературни направления в новата турска литература", 1966, 2004]; "III. Vladislav Yagelo ve Yanoş Hunyadi'nin Seferine (1443-1444) İlişkin Osmanlı Kaynakları" ["Османски извори за похода на Владислав III Ягело и Ян Хуниади (1443-1444 г.)", 1969]; "Türk Romanı" ["Турският роман", 1968]; "Bulgaristan'da Türk Kültürünün Sorunları: Araştırmalar, Makaleler, Söylevler" "Проблеми на турската култура в България: студии, статии, слова", 2009].

Prof. Dr. İrina Nikolaeva Saraivanova (1973-)

Osmanlıca ve eski Türk edebiyatı alanında çalışan Prof. İrina Saraivanova, 1973 yılında Sofya'da doğdu. Ortaöğrenimini 1991 yılında Tahran Uluslararası Okulu'nda (İran), yüksek öğrenimini ise Sofya "St. Kliment Ohridski" Üniversitesinin Türkolojisinde aldı bitirip Türkolog oldu. İngiliz Filolojisi alanında ikinci ana dal yaptı (1997). 1998 yılından bu yana Sofya Üniversitesi Klasik ve Modern Filolojiler Fakültesi Türkoloji Bölümü'nde tam zamanlı öğretim görevlisi olarak çalışmaktadır. Lisans Osmanlıca, Eski Türk edebiyatı, Türkiye ülke çalışmaları konularında teorik derslerin yanı sıra Osmanlıca, Eski Türk edebiyatı, pratik Türk dili (metinler, yazılı alıştırmalar, konuşma) üzerine uygulamalı dersler okutmaktadır. "Türkoloji" uzmanlık alanında lisans derecesinin yanı sıra "Osmanlı Araştırmaları" yüksek lisans programında Osmanlıca üzerine dersler vermekteydi. "El Yazması Defter Türü Olan Cönklerde Türk Halk Şarkıları" ["Турските народни песни в ръкописите-тефтери джьонк"] başlıklı tezini başarıyla savunan araştırmacı, "Doktor" unvanını (2009) aldı. Ulusal ve uluslararası akademik konferans ve kongrelere bildirilerle aktif olarak katılmaktadır.

Prof. İrina Saraivanova'nın araştırma faaliyetleri, öğretim ve eğitim çalışmaları ile mükemmel bir uyum içindedir. "Osmanlı-Türk Dilinde Bileşik Sözcükler" ["Сложни думи в османския език", 2013] monografisinde, doğası gereği Türkçe olan ancak "karma karakterli" ölü bir dil olan Osmanlıcada bileşik sözcük oluşumuna önem verilmiştir. Bununla birlikte Arapça ve Farsça unsurların güçlü etkisini ve gelişiminin sonraki aşamalarında Batı Avrupa emprüntizmlerinin (çoğunlukla Fransız kökenli) rolünü göstermektedir. Osmanlıcanın bu özel "yığma" doğası, sistematik çalışma için ilginç bir nesne oluşturmaktadır. Lengüdidaktik "Osmanlıca-Türkçe Dil bilgisi Minimumu" ["Граматичен минимум по османски език"] (2015), ölü

(Osmanlıca-Türkçesi) ve modern (Türkçe) dile hakim olmaya yönelik ikili modelin bir parçasıdır. Çalışma, Osmanlı-Türk dilinin temel düzeyde öğretilmesine yöneliktir ve geniş bir uygulama yelpazesine sahiptir. Bu amaçla, yeterince seçilmiş örneklerle kapsamlı ve zengin bir şekilde örneklendirilen Arapça yazı sisteminin özelliklerinin sunumuna önem verilmiştir. "Eski Türk Edebiyatının Yeni Hali" (2017) monografisi, Türk edebiyatının başlangıcından 19. yüzyılın ikinci yarısına kadar olan gelişimine ilişkin mevcut durumu ve görüşleri ortaya koymasıyla öne çıkıyor. Araştırmacı, Eski Türk edebiyatının gelişimini sadece tarihi değil aynı zamanda sosyo-kültürel bağlamla da ilişkilendirmektedir. Onun bu vizyonu, kapsamlı bir tablonun inşa edildiği medeniyet yaklaşımının uygulanmasına da yansımaktadır.

Prof. Dr. Milena Yordanova
(1981-)

Dil bilimi ve yabancı dil öğretimi alanında çalışmaktadır. Sofya'da doğdu. 2005'te Sofya "St. Kliment Ohridski" Üniversitesinin Türkolojisinden mezun oldu. 2007 yılında Sofya Üniversitesi "Türk ve Altay Araştırmaları" Bölümü'ne Asistan olarak atandı. 2013 yılında tezini savundu. 2016 yılında Doçent, 2021 yılında ise Profesör oldu. Yayınları Türkçenin şekil bilgisi, sözlük bilimi, deyim bilimi, Türkoloji, karşılaştırmalı dilbilim, Bulgarca çalışmaları ve lengüdidaktik alanındaki geniş bir yelpazedeki sorunları yansıtmaktadır. Prof. Dr. İvan Dobrev'in bilimsel editörü olarak yayınlanan "Akademik Türkçe-Bulgarca Sözlük"ün (Dobrev, Yordanova ve ark. 2009) ortak yazarı olarak bilimsel kariyerine başlamıştır. "Bulgarlar İçin Türk Hal Sisteminin Lengüdidaktik Modellenmesi" ["Лингводидактическо моделиране на турската падежна система за българи", 2014]. "Türkçede İsim Halleri" ["Турският падеж", 2015], "Türk Dili Dil Bilgisi Minimumu" ["Граматичен минимум по турски език", 2015], "Modern Türk Dilinde İyelik Kategorisinin Biçim-Sözdizimsel Yönleri" ["Морфосинтактични аспекти на категорията посесивност в съвременния турски книжовен език", 2016], "Język Turecki. Minimum gramatyczne" (2018), ["Морфосинтаксис на прилагателното име в турския език", 2020]. 2019 yılından bu yana Sofya Üniversitesi Klasik ve Modern Filolojiler Fakültesi Yabancı Dil Öğretim Metodolojisi Bölüm Başkanı olarak görev yapmaktadır. 2023 yılında Klasik ve Modern Filolojiler Fakültesine projeler sorumlusu Dekan Yardımcısı seçildi.

Prof. Dr. Miyryam Necib Salim-Ahmed
(1973-)

1973 yılında doğdu. 1993 yılında "Nüvvab" ilahiyat okulundan mezun oldu. 1998 yılında Şumnu Üniversitesi Türk Filolojisi bölümünden yüksek lisans derecesiyle mezun oldu. 2007 yılında "Edebi Türk Dilinin Ses Sisteminin 19. Yüzyıldan 20. Yüzyıl Başlarına Kadarki Dönemde (Yazılı Kaynaklara Dayalı) Gelişimi"

[“Развитие на фонетичната система на книжовния турски език в периода XIX – началото на XX век (въз основа на писмени източници)”] başlıklı tezini savundu. 2014 yılında “Türk Dilinde Karma Cümlelerde Yan İlişkiler (Anonim Bir Deneme Metnine Dayalı)” [“Подчинителни отношения в сложното изречение в турския език (Въз основа на текст на анонимно съчинение)”] adlı habilitasyon teziyle Şumnu Üniversitesi'nde “Doçent” oldu. 2017 yılından bu yana Türk Dili ve Edebiyatı Bölüm Başkanlığı görevini yürütmektedir. 2022 yılında “İlm-i İnşa Osmanlı Mektup Sanatının İzini Sürmek” [“По следите на османското епистоларно изкуство илм-ю инша”] teziyle Şumen “Piskopos Konstantin Preslavski” Üniversitesine Profesör seçildi. Akademik ilgi alanı Osmanlı araştırmaları ve konuyla ilgili teorik ve uygulamalı yönleridir. “Eski Cumaya Fuarı. 19. Yüzyılda Ekonomik ve Kültürel Diyalog Merkezi”nin [“Ескиджумайският панаир. Център за стопански и културен диалог през XIX век”, 2021] ortak yazarıdır. “Dünyanın Kültürel Fragmanlarına Sayı Açısından Bakış” [“Фрагменти от културните картини на света през призмата на числото”, 2016] monografisinde Arap rakamlarının İslam dini ve Türk kültüründeki yerinin incelendiği bölümün ortak yazarı (Çalıkova ve diğerleri). Türk dili ve kültürü alanında çalışmalarını sürdürmektedir.

ÇEKYA VE SLOVAKYA TÜRKOLOGLARI

Hazırlayan: Agnieszka Esin LESİCZKA

Prof. Dr. Jan Rypka

(1886-1968)

Modern şarkiyatçı, edebiyatçı, Prag Karl Üniversitesi'nde Yakın Doğu Dilleri başkanı ve ilk Türkoloji ve İranistik semineri kurucusudur. Rypka, 1886 yılında Morovya'da Kromeriz'de dünyaya gelir. Orta eğitimini Kromeriz şehrinde tamamlar. 1905-1910 yılları arasında Viyana Üniversitesi'nde Doğu dilleri, yani Arapça, Farsça ve Türkçe üzerine eğitim görüp, 1910 yılında edebiyat doktoru olur. Hocaları arasında David H. von Müller, Josef Ritter von Karabacek, Maximilian Bittner, Rudolph Geyer, Friedrich von Kraelitz-Greifenhorst ve Adolf Wahrmurd gibi Avusturya'nın en önemli şarkiyatçıları vardır.[1] Öğrenimini tamamladıktan sonra Bratislava Üniversitesi kitaplığında, Viyana'da Adolf Holzhausen basımevinde ve sonradan Prag Unie Basımevi'nde memur olarak çalışır.[2] 1921-1922 yıllarında Çekoslovakya hükümeti Tauer'in ve Rypka'nın İstanbul'da ikametini sağlar.[3] O dönemde Ali Nihat (Tarlan), Köprülüzade Mehmed Fuad ve Ömer Ferit (Kam) gibi hocalarla çalışmışlardır. 1925 yılında Prag Karl Üniversitesi'nde Felsefe Fakültesi'nde doçent olur.[4] 1933 yılına kadar birkaç defa daha fazla tetkik yapabilmek için Türkiye'ye gider. Prag Karl Üniversitesi'nde 1925 yılından itibaren Şarkiyat Enstitüsü'nün İran ve Türkoloji sahasında öncü çalışmalarda bulunur.[5] Onun tetkiklerini ve ilgilerini F. Tauer şöyle anlatır:

(...) Rypka, Sâbit ve Bâkî hakkındaki çalışmalarını yazdı. Fakat Türk divan şiirine olan düşkünlüğü 1930'dan sonra Fars şiirine geçmiştir. (...) 1934'te Nizâmi'nin Haft Peyker'inin müştereken neşri bu dostluğa müncer olan profesör Helmut Ritter ile aralarındaki yakın bağla olmuştur. Nizamî, Rypka'nın en gözde şairi ve ilmî araştırmaların en belli başlı mevzuu olmakta devam etti. O Haft Paykar'i ve Nizâmî'nin daha başka şiirlerini Çekçeye tercüme etti. Rypka, Nizâmı ve diğer İran şairleri ile meşgul olmak suretiyle Fars şiirinin büyük bir âlimi oldu. Onun bu sahadaki çalışmalarının neticesi 1956'da Çekçe ve 1959'da Almanca neşredilen başlangıcından XX. yüzyılının başına kadar Fars şiiri ve edebî eserlerinin tarihidir. Bu eser, üniversiteye intisap etmemiş talebelerinden bazılarının da katılmasıyla müştereken hazırlanan bir kitabın en belli başlı kısmıdır. Eserin 1963'te çıkan Çekçe ikinci baskısı başlangıcından XVIII. asrın sonuna kadar yeni Fars ilmî edebiyatı hakkında

---

1 V. Kopčan, "Rypka, Jan (1886-1968)", *TDV İslam Ansiklopedisi*, C. 35, 2008, s. 315.

2 F. Tauer, age, s. 65.

3 F. Tauer, age, s. 65.

4 V. Kopčan, "Rypka, Jan (1886-1968)", *TDV İslam Ansiklopedisi*, C. 35, 2008, s. 315.

5 F. Emecen, V. Kopčan, age, s. 258.

tarafımdan yazılan bir kısa tedkiki de ihtiva etmektedir[6].

Rypka, Sabit'in şiirlerinin yorumu, hayatı, eserleri üzerine çalışmış[7] ve Baki'nin şiirlerinin Çekçe'ye çevirisini yapmıştır.[8] Nasreddin Hoca'nın fıkraları, Muallim Naci'nin hatıraları, Yakup Kadri'nin ve Ahmet Hikmet'in ise hikâyelerini[9] tercüme etmiştir. İstanbul'a yaptığı araştırma gezisinden sonra iki monografi yayımlamış olup bunlardan ilki *Beitrage zur Bibliographie, Charakteristik und Interpretation des türkischen Dichters Sabit Erster Teil* başlığını taşır (1924). Bu çalışma, İstanbul kütüphanelerinde mevcut Sâbit'in eserlerinin Elyazmaları üzerine çok değerli bilgiler içerir. Yazar, Sâbit'in şiirlerinin kelime kelime tahlilini yapar ve şairin portresini ortaya çıkarır. Bu kitabın devamı mahiyetinde 1928 yılından itibaren seri halinde makaleler yayımlar: "Über Sabits romantisches Epos Edhem ü Hüma", "Über Sabits romantisches Epos Edhem ü Hüma"; "Les müfredat de Sabit"; "Supplément au müfredat de Sabit". İkinci çalışmasını Bâkî üzerine gerçekleştirmiştir. *Bākī als Ghazeldichter* başlıklı bu monografide (1926) divandan seçilen otuz iki gazelin çok yönlü açıklamasını yapar. "Sieben Ghazele aus Bâqis Dīvān, übersetz und erklärt" başlıklı makalesiyle Bâkî üzerindeki incelemesini sürdürmüş, diğer bir gazelinin açıklamasını da "Ein Ghasel Bâkis, übersetz und erklärt" başlıklı makalesinde yapmıştır. Ayrıca Belîğ'e dair bir makale yazan Rypka'nın, "Le Kefšger-nâme de Beligh" Meâlî, Nâbî ve Seyyid Vehbî gibi Osmanlı şairleri üzerine de çalışmaları vardır: "La qasīda de Meālī composée sur les proverbes turcs"; "Ein Ghasel Nabis auf das Badehaustreiben". Rypka, araştırmalarında sadece edebiyat ve tarih sahalarıyla ilgilenmemiştir. Onun bilimsel çalışmalarında önemli aşama Osmanlı diplomasisi ve paleografisiyle ilgili yaptığı incelemelerdir. Osmanlı dokümanları üzerine birçok makale yazmış, Slovak arşivlerinden ve Göttingen'den "Defter Turcica 29" kısmındaki Osmanlı belgelerinin bir kısmını yayımlamış, Feridun Bey Münşeât'ından bazı belgeleri çevirmiştir. Rypka'nın, birçoğu Çek şairleriyle birlikte Türkçe ve Farsça'dan yaptığı çevirileri de vardır. Önemli çalışmaları şunlardır: "Aus der korrespondenz der Hohen Pforte mit Bogdan Chmelnicki"; "Die türkischen Schutzbriefe für Georg II. Rakoczi, Fürsten von Siebenbürger aus dem Jahre 1949"; "Briefwechel der Hohen Pforte mit den Krimchanen im II. Bande von Feriduns Münşeat (Regesten und Chronologie)"; "Hejtman Petr Dorosenko a jeho turecka politika"; "Diplomatische Miszellen-Turko-Valachia (1573-1574, 1620, 1658)"; "Über einen diplomatischen Streit zwischen Sahğāhan und Stanbul"; "Diplomatische Miszellen II. Turco-Indica"; "Osmanske imperum v rozmachu a stinu slavy (1453-

---

6 F. Tauer, age, s. 66.

7 Bakınız: J. Rypka, *Beiträge zur Biographie, Charakteristik und Interpretation des türkischen Dichters Sabit*, Prag, 1924, s. 164.

8 Bakınız: J. Rypka, *Báqí als Ghazeldichter*, Prag, 1926.

9 P. Kučera, age, s. 4.

1664)"; "Über zwei verkannte Urkunden im II. Bande der Feridunschen Sammlung".[10]

1952 yılında Rypka, Çekoslovakya İlimler Akademisi'nin asli üyesi seçilir. 1946 yılında Fransız şeref nişanı Légion d'Honneur; Paris, Tahran ve Varşova Üniversitesi doktoraları; 1968 yılında Türk Dil Kurumu şeref üyeliği alır.[11] 1968 yılında Prag'da vefat etmiştir.

Prof. Dr. Felix Tauer
(1893-1981)

Yakın Doğu, İran ve Orta Asya dilleri ve kültürleri uzmanı olan Çek Şarkiyatçı ve Profesör, Tauer, 1893 yılında Pilsen'de dünyaya gelir. Prag Karl Üniversitesi Felsefe Fakültesi'nde İslâm Tarihi ve Şarkiyat Bölümü'nde öğrenim görür. Öğretim sırasında Rudolf Dvorak'ın, Rudolf Ruzicka'nın ve Max Grünert'in öğrencisi olarak Arapça, Farsça ve Türkçe, Sami dilleri, eski Arap şiiri ve İslam ile ilgili bilgi edinir. 1917 yılında "Emevî Halifesi ve Şairi II. Velîd" konulu tezi ile İslam tarihi doktoru olur. 1918 yılında bir lisede öğretmenlik yapmaya başlar. 1921-1922 yıllarında Çekoslovakya hükümeti Tauer'in ve Rypka'nın İstanbul'da ikametini sağlar. O bursu Tauer şu şekilde anlatır:

"Ben zamanımın mühim kısmını Arapça ve Farsça elyazmalarını tedkik ve beni alakadar eden parçaları istinsah etmekle kütüphanelerde geçirdim. Bundan başka ibâdet, âdet ve âyinleri öğrenmem hususunda bana alâka ve ihtimam ile bilgi veren Emrullah Hoca'nın refakatinde camileri, muhtelif tarikatlere ait tekkeleri, nihayet o zaman İstanbul'da görülebilen ve bugün artık kaybolmuş bulunan her yeri gezerek, Müslüman ibâdetlerini inceledim. Hayatımın en güzel parçalarından olan o günleri bugün de sık sık hatırlarım".[12]

1925 yılında hem doçent unvanı alır hem de Şarkiyat Enstitüsü'nde hoca olur. 1933 yılına kadar 1923, 1925 ve 1929, toplam 4 defa daha camilerdeki, medreselerdeki ve kütüphanelerdeki belgeleri inceleyebilmek ve bilimsel malzemeler toplamak için Türkiye'ye gider. Osmanlı tarihiyle İstanbul kütüphanelerindeki araştırmalarının sonucu olarak Niẓām al-Dīn Shāmī'nin Zafername'sini iki cilt olarak yayımlar.[13] O dönemi kendisi şöyle anlatmıştır:

"*Ben İstanbul'dan Prag'a dönüşümden sonra yazarı bilinmeyen bir eserden Kanunî Süleyman'ın 1521'de Belgrad'a yaptığı seferi*

[10] V. Kopčan, "Rypka, Jan (1886-1968)", *TDV İslam Ansiklopedisi*, C. 35, 2008, s. 315-316.
[11] V. Kopčan, "Rypka, Jan (1886-1968)", age, C. 35, 2008, s. 315.
[12] F. Tauer, age, s. 66.
[13] Bakınız: N. Shāmī, *Histoire des conquêtes de Tamerlan: Texte persan du Ẓafarnāma*, Praha 1937.

anlatan kısmın metni ile Fransızca tercümesini ve daha sonra 1936-1937 ve 1956'da gene aynı eserin, Kanunî'nin Viyana'ya yaptığı sefere ait kısmının metnini ve Almanca tercümesini neşrettim. Sonra İstanbul kütüphanelerindeki muhtelif yazma eserlerin tavsifine dair birçok makale, bilhassa tarihe ait Farsça el-yazmaların bir envanterini yazdım. (...) Ayasofya Kütüphanesinde bulunan ve Ayasofya'nın inşa edilişine dair menkıbenin farklı rivayetlerini ihtiva eden üç Farsça yazmayı istinsah etmiştim. Bu hususta iki makale yazdım ve üçüncüsünü de hazırlamaktayım[14].

1934 yılında profesör unvanı alır. 1945 yılında Tauer kadrolu İslam tarihi profesörü olur ve aynı yıl Ortadoğu İslam Tarihi Kürsüsü başkanlığına getirilir. Eserleri "İslam Ansiklopedisi"nde şöyle anlatılır:

"Esas ilgi alanı, XV. yüzyıl sonuyla XVI. yüzyıl başlarında Timur ve oğulları zamanını anlatan tarihçilerin eserleriydi. Bu sahadaki en önemli çalışması Nizâmeddin Şâmî'nin Ẓafernâme'sinin edisyon kritiğidir (Ẓafarnāma, histoire des conquêtes de Tamerlan intitulée Ẓafarnāma par Niẓāmuddīn Šāmī, I-II, Prague 1937-1956). Farsça yayımlanan eserde İstanbul'da Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Bağdat Köşkü bölümünde yer alan yazması temel alınmış, ayrıca İstanbul, Paris ve Londra'da bulunan nüshalarıyla Hâfız-ı Ebrû'nun Zübdetü't-Tevârîḫ-i Baysungurî'sinden faydalanmıştır. Kitabın Türkçe'ye tercümesinde Tauer'in bu eseri esas kabul edilmiştir (Zafername, Ankara 1949). Timur hânedanı uzmanı olan Tauer, birkaç makalesinde ve Hâfız-ı Ebrû'nun Mecmûʿa'sının bir kısmının neşri olan *Penc Risâle-i Târîḫî...: Cinq opuscules de Ḥāfiẓ-i Abrū concornant l'histoire de l'Iran au temps de Tamerlan* adlı eserinde (Prag 1959) bu dönemi ele almıştır. İran tarihi metinlerine dair edisyonları, Osmanlı Devleti'yle ilgili olarak Avrupa tarihindeki olayların açıklanmasına katkıda bulunmuştur. Bu konudaki kitabı Belgrad seferiyle şehrin fethini anlatır ve çeşitli İran kaynaklarının incelenmesiyle hazırlanmıştır (Histoire de la campagne du Sulṭān Suleymān Ier contre Belgrade en 1521, Prag 1924). Müellif, Osmanlı tarihçisi Celâlzâde Sâlih Çelebi'nin Belgrad seferine dair eserinin bazı bölümlerini daha sonra bu çalışmasına ilâve etmiştir (Ar. O, VII/1-2 [1935], s. 191-196). Tauer'in bir ilgi alanı da Fars edebiyatıdır. Bu sahadaki temel eseri Jan Rypka'nın hazırladığı *Dejiny perske a tadzicke literatury* (İran ve Tacik edebiyatı tarihi, Praha, 1956, 1963) adlı kitap için yazdığı uzun makaledir. Arapça sahasında ise binbir gece masallarının Çekçe tercümesiyle meşhurdur (Tisic a jedna noc, I-VIII, Prag 1928-1963) ve bunlar masalların en geniş metinleri olarak bilinir. Bu eserine küçük bir İslâm ansiklopedisi diye görülebilecek derecede ayrıntılı not ve yorumlar eklemiştir. Tauer'in Çek tarihçisi Josef Susta'nın yönetiminde hazırlanan Dejiny lidstva (İnsanlık tarihi) adlı ilk Çek dünya

[14] F. Tauer, age, s. 66.

tarihine ve Tvurcove dejin (Tarihi yapanlar) adlı ansiklopediye de büyük katkısı olmuş, özellikle Novy Orient'te birçok makalesi yer almıştır. Ölümünden sonra World of Islam, Its History and Culture adlı bir eseri daha yayımlanmıştır (Prag 1984)".[15]

Çalıştığı yıllarda devamlı bir şekilde Şarkiyat Enstitüsü'nde ve Popüler Kültür Cemiyeti'nde konferanslar verirmiştir. 1923 Viyana'yı, 1931 Berlin'i ve 1935 yılında Paris'i, Roma'yı, eski İslam şehirleri olan İspanya'daki Cordoba'yı, Sevilla'yı ve Granada'yı gezer. 1961-1962 yıllarında Irak hükümeti tarafından Bağdat'ın kuruluşunun 1200. yıl dönümünün kutlama töreninde bulunmak üzere davet edilir. 1964 yılında davetli olarak İstanbul Üniversitesi'nde konferansa gider. Konferansı Binbir Gece Masalları ve Prag Üniversitesi'nde Şarkiyat tetkikleri üzerine verir. Aynı gidişte Ankara'yı ve Konya'yı da ziyaret eder. 1965 yılında Asya ve Afrika Araştırmaları Bölümü üyesi olur ve emekliye ayrılır. Fakat emekliye ayrıldığında bilimsel çalışmalardan ve tercümanlıktan vazgeçmez. Örneğin 1966 yılında davetli olarak Tahran'da düzenlenen I. Milletlerarası İranoloji Kongresi'ne katılır. Çek Bilim ve Sanat Akademisi, Çek Kraliyet Akademisi, Société Asiatique (Paris), Çekoslovak Şarkiyat Enstitüsü, Çek Yazarlar Birliği, PEN Kulübü, Irak Bilimler Akademisi kuruluşların üyesi olur. 1981 yılında Prag'da vefat eder.[16]

Doç. Dr. Josef Blaškovič
(1910-1990)

Yeni Türk edebiyatı uzmanı, Karl Üniversitesi Türkoloji Bölümü ilk başkanı. Güney Slovakya'nın Uyvar şehrine bağlı Imely'de doğan Çekoslovak Türkoloğu ile ilgili "Çekoslovakya'da Türklük" kitabının tanıtımında şunlar yazılmaktadır:

"Blaškovič, lise çağlarından itibaren Türklere ilgi, sevgi duymaya başlamış. Armin Vambery ve Ignac Kunos gibi Macar Türkologlarının eserlerini takip ederek bilgisini genişletmiştir. Bilahare Türkçe öğrenmiş, 1943-44 senelerinde Budapeşte Üniversitesinde meşhur Macar Türkoloğu Gyula Nemeth'in yanında çalışmış, bu üniversitede Osmanlı tarihi üzerine çalışan L. Fekete'nin derslerine devam etmiştir. Hayatını Türkolojiye vakfetmeye karar veren Blaşkoviç'in eserlerinde Türklüğe ve Türklere olan sevgi ayan beyan görülür. Josef Blaşkoviç, Türklüğü ve Türkleri o kadar sevmişti ki, zaman zaman imzasını Yusuf Kumanoğlu şeklinde atmıştır. Çünkü o, kendisini bir Kuman Türk'ü olarak kabul ederdi.[17]

Başka bir kaynaktan Blaškovič'in atalarının Kumanlar'a kadar dayandığına inanmasını öğrenmekteyiz. Ailesi doğduğu köyde Osmanlı hâkimiyeti vaktinde idarecilik yaptığı rivayeti çoçukken bile Türklerle ilgilenmesine sebep olur. Bu tutkuyla Budapeşte Üniversitesi'nde Türk dili ve tarihi okumaya karar verir. 1950

[15] V. Kopčan, "Tauer, Felix (1893-1981)", *TDV İslam Ansiklopedisi*, C. 40, 2011, s. 174-175.
[16] V. Kopčan, "Tauer, Felix (1893-1981)", age, s. 174-175.
[17] J. Blaškovič, *Çekoslovakya'da Türklük*, İstanbul 2008. İnternet erişim adresi: www.babil.com/cekoslovakyada-turkluk-kitabi-josef-blaskovic. (Erişim tarihi: 22.12.2018).

yılında Bratislava'da doktora tezini bitirip savunur. Konu olarak "Kosaice'nin Osmanlılar tarafından fethi ve 1644-1674 yılları arasında oraya ve Erdel'e konulan vergilerle ilgili Bab-ı Ali belgeleri"ni seçmiştir. Aynı yılda Prag Karl Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yakın ve Orta Doğu Bölümü'nde doktor asistan olarak çalışmaya başlar. 1974'te doçentlik tezini savunur. Konusu "Miskolc'daki 1591-1684 tarihli Osmanlı belgeleri"dir. Bilim hayatı boyunca en çok Osmanlı belgeleri üzerine çalışmıştır. 1953 yılında modern Türk edebiyatı tarihi üzerine Çek dilinde bir ders kitabı yayımlamayı başarır. 1961 yılında Bratislava Üniversitesi Kütüphanesi'nde olan Türkçe yazmaların açıklamalı kataloğunu hazırlar. 1974 yılında Güney Slovakya'da muhafaza edilen Osmanlı belgelerine dair bir kitabı daha yayımlar. Son kitabını Türklerin işgali altında Uyvar eyaleti üzerine yazmış ve 1989 yılında baskıya vermiştir. Ayrıca üniversitede çalıştığı ve emekli olduğu 1950-1990 yılları arasında eski Osmanlı Türkçesi, Türkçe'den Çekçe'ye ve Slovakça'ya geçen kelimeler, Çekçe-Slovakça ve Türkçe arasındaki münasebetler ve Osmanlı hâkimiyeti döneminde Slovakya'daki Osmanlı idaresinde kullanılan Slovakça isimler üzerine araştırmalar yapmıştır. Bu arada Türk edebiyatından, en baştan modern şairlerin ve romancıların eserlerini ana diline çevirmiştir. Aynı zamanda Türkçe'den Macarca'ya, Macar tarihini anlatılan "Tercüman Mahmud'un Târîh-i Üngürüs" kitabını çevirip 1982 yılında Budapeşte'de yayımlar. Bu çalışmalarla ve incelemeleriyle beraber geniş halk kitelerini Türk kültüründen haberdar etmek istemiştir. Bu sebeple 1957 yılında Türk Dil Kurumu'nun fahri üyesi olarak kabul edilir. 1975 yılında da Türk hükümeti Josef Blaškovič'e yaptığı araştırmalarından dolayı şeref beratı verir.[18]

Luděk Hřebíček
(1934-2015)

Dilci, Osmanlı Türkçesinden ve Modern Türkçeden Çağatayca'dan, Kazakça'dan ve Uygurca'dan Çekçe'ye tercüman, yazar, bilim insanı ve Prag Karl Üniversitesi'nin öğretim üyesi. 1953-1958 yıllarında Türkçe ve Farsça öğrenerek Prag Karl Üniversitesi'nde eğitim alır. Bundan sonra Orta Asya Türk Dilleri üzerine Çekoslovakya Şarkiyat Enstitüsünde 1960-1963 yıllarında okur. Çekoslovakya Bilim Akademisinde doktora unvanı alır. 1958 yılından itibaren Bilimler Akademisi Doğu Enstitüsünde çalışır. 1960-1972 yıllarında Prag Karl Üniversitesi Sanat Bölümünde turizm üzerine kurslar verir. 1992 yılında Almanya'daki Bochum Üniversitesi'nde dil araştırmaları yapmak üzere burs alır. Çevirileri arasında gazeller, Abay Kunanbayev'in, Yunus Emre'nin, Yusuf Has Hacip'in, Oktay Akbal'ın, Cevdet Anday'ın, Behçet Aysan'ın, Halikarnas Balıkçısı'nın, Sulhi Dölek'in, Ferit Edgü'nün, Mehmet Güler'in, Samim Kocagöz'ün, Cemil Kavukçu'nun, Aziz Nesin'in, Kemal Özer'in,

[18] V. Kopčan, "Josef Blaškovič, (1910-1990)", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. 6, 1992, s. 245-246.

Demir Özlü'nün, Abdülkadir Paksoy'un, Ali Püsküllüoğlu'nun, Mehmed Seydanlıoğlu'nun, Cemal Sürreya'nın, Osman Türkay'ın, Orhan Veli'nin şiirleri, romanları, öyküleri ve tiyatro oyunları bulunmaktadır.

Doç. Dr. Xenia Celnarova
(1944-)

Slovak Türkolog. 1944 yılında Nižná Jablonka'da dünyaya gelir. Bratislava Bilim Akademisi Şarkiyat Enstitüsü'nde çalışır. İlgi alanı çağdaş Türk edebiyatı, halk dili, kültürlerarası ilişkiler ve tasavvuftur. 1992 yılında tasavvuf üzerine *Sufizmus ako cesta k sebapoznávaniu* başlıklı bir kitap yayımlar. Türkçe'den pek çok çeviriler yapar. 2001 yılında çıkan *Modernistic Tendencies in the Poetry of the Disintegrating Ottoman Empire and the Emerging Turkish Republic* başlıklı kitabında; Tevfik Fikret, Cenap Şahabettin, Ahmet Haşim ve Yahya Kemal'in eserlerini incelemiştir.

Doç. Dr. Vojtech Kopčan
(1940-2000)

Slovak tarihçi, Slovak Bilim Akademisi üyesi. Horni Zdani'de tarımla geçinen bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelir. Bratislava Komeniüs Üniversitesi Felsefe Fakültesi Arşivcilik Bölümünde okur. 1960 yılında Çekoslovakya Devlet Tarih Kurumu'nun yönlendirmesiyle Prag Karl Üniversitesi Türkoloji Bölümünde okumaya başlar. 1962 yılında Arşivcilik Bölümünü, 1964 yılında Türkoloji Bölümünü bitirir. Askerlik görevinden sonra Slovak Bilimler Akademisi Şarkiyat Enstitüsü'nde çalışmaya başlar. Neredeyse on yıl boyunca Şarkiyat Enstitüsü sekreteri ve beş yıl da Başkan Yardımcılığı görevini üstlenir. 1982 yılında Slovak Bilimler Akademisi'nde iş yerlerinin yenilenmesi üzerine Tarih Enstitüsü'ne tayin edilir ve orada 1996 yılına kadar çalışır. Bir uzman olarak, Slovakya tarihindeki Osmanlı kaynaklarıyla ilgilenmiştir. Bu konuda, 1977 yılında "1663'te Yeni Ahit için Osmanlı anlatı yayını" başlıklı tezini savunmuştur. Osmanlı egemenliği sırasındaki Slovakya tarihinin bireysel sorunlarının sentezleyici bir görünüşü ile daha fazla eser yayınlasa da çalışmalarının odağı, "Slovakya Arşivlerindeki Üç Türk Belgesi" veya "Osmanlı Ostrihom Kodları" gibi işlenmemiş Türk kaynaklarının yayınlanması ve yorumlanmasından ibarettir. Çekya ve Slovakya'da 50 yıllık Türk varlığının nesnel bir değerlendirmesi "Türk Tehlikesi ve Slovakya" monografii olarak yayımlamıştır. Kopčan, eski Slovak tarihçilerinin çalışmalarını da incelemiştir. Arşiv karşıtı malzemelerin Türk karşıtı savunma çalışmalarında öncü olan tarihçi ve arşivci M. Matunak'ın çalışmalarından bir seçki yayınlamıştır. Türk genişlemesinin gerçek görüşü, karşılaştırmalı bir yaklaşım Kopčan tarafından sağlanmıştır. Habsburg hanedanlığı ve Macar asaletini Türk karşıtı savunmayı karşılaştırarak, Macar soylularının görkemli hırslarını eleştirmiş, bu da Osmanlı ve Habsburg karşıtı ayaklanmalarla iş birliğine gitmiştir.

Kopčan, köylü nüfusu üzerindeki yükün boyutunu incelemiştir. Birçok ayrıntılı orijinal veri Kopčan tarafından elde edildi ve erişilebilir hale getirildi. Ayrıca, dönem yazarı olarak yaklaştığı Osmanlı yazarlarının eserlerinden çeviriler yapmıştır. Hastalığı, bu ilginç materyalin son aşamasını işlemesini engellemiştir. Aktif bilimsel yaşamı uzun olmasa da Kopčan Slovakya'daki Osmanlıcılığın kurucusu ve eski tarihi araştırmaları ileri doğru kaydırmış olan bir tarihçi olarak bilinir.

Tomáš Laně

(1944-)

Çekyalı Türkolog, diplomat ve tercüman, Sosyalizm sonrası Çekya Cumhuriyeti ilk Ankara Büyükelçisi. 1966 yılında Prag Karl Üniversitesinde Felsefe Fakültesinde Türkiye ve Rusya sahasında öğretimini tamamlar. Doktora öğretimine başladıktan hemen sonra Çekoslovakya Millî Eğitim Bakanlığı (1967-1968) bursunu kazanır. Burslu olarak Bakü Devlet Üniversitesine gider ve bu meyanda Azerbaycan dili öğrenir.[19] Prag Karl Üniversitesinde Türkoloji bölümü kapatıldığında, 1978-1980 yıllarında Prag Hidrometeoroloji Enstitüsünde belgeci ve tercüman olarak; 1982-1986 yıllarında bu arada Türk piyasasında işleyen, ticaretle uğraşan Skoda Export Enerji firmasında Türkçe çevirmeni, 1990 yılına kadar Çek Hidrometeotoloji Enstitüsünde Yabancı İşler Dairesi tercümanı, memuru ve kısa zaman müdür yardımcısı olarak çalışır. Türkoloji yeniden açıldığında 1990-1995 yıllarında üniversitede hocalık yapar. 1977-2000 yılları arasında da mahkeme tercümanı olarak, 1987 yılında ise uluslararası müzakerelere Türkçe çevirmeni olarak katılır. 1995-1999 yıllarında Çekya Cumhuriyeti Ankara Büyükelçisi, 2002-2006 yıllarında Ürdün'de Çekya Cumhuriyeti Büyükelçisi görevlerini üstlenir. 2003 yılında Ürdün Kralı II. Abdullah, Tomáš Laně'i "İlk Derece Bağımsızlık Ödülü"ne layık görür. 2007 yılına kadar Felsefe Fakültesinde ve Prag Devlet Dil Okulunda Türk dili dersleri vermiştir. Tomáš Laně'nin yayımladığı metinler arasında "Çekçe-Türkçe Konuşma Kılavuzu ve Sözlük" (ortak yazarlı, 1993), "Orta Asya ve Sibirya Edebiyatı Üzerine" (ortak yazarlı, 1995), "Çekçe-Türkçe Sözlüğü" (2008), Çekya Tercümanları Kurumunun 2013 yılının en iyi sözlük ödülü "Türkçe-Çekçe ve Çekçe-Türkçe Sözlük" (2012) için aldığı, "Azer Dilinin Dil Bilgisi ve Pratik Örnekler" (2013) kitaplarından bahsetmek gerekir. Ayrıca Türkçe'den

[19] Laně, T., age. s. 246.

Çekçe'ye Zülfü Livaneli'nin, Nedim Gürsel'in, Ayşe Kulin'in ve Ahmet Ümit'in romanlarını çevirmiştir.[20]

Doç. Dr. Jitka Malečková

(1960-)

Prag Karl Üniversitesi öğretim üyesi, Prag CERGE-EI üyesi. 1983 yılında Prag Karl Üniversitesi Çağdaş Tarih Bölümünden mezun olur. 1988 yılında ise Çekoslovakya Prag Bilimler Akademisi Şarkiyat Enstitüsü'nde doktor unvanı alır. 2008 yılında Prag Karl Üniversitesi'ndeki Türk Çalışmaları Programının Başkanı ve Yakın Doğu ve Afrika Çalışmaları Bölümü öğretim üyesi olur. Araştırma alanı Yakın Doğu'dur. Bilhassa cinsiyet, milliyetçilik ve terörizm konularına odaklanır. Bu konulardaki makaleleri arasında "Toplumsal Cinsiyet, Tarih ve Küçük Avrupa", "Tutumlar ve Eylem: Kamuoyu ve Uluslararası Terörün Oluşumu" zikredilebilir.

Doç. Dr. Petr Kučera

(1978-)

Türk dili mahkeme tercümanı, bilim insanı, üniversite öğretim üyesi. İslam ülkelerinin tarihi ve kültürü, Asya ve Afrika ülkelerindeki edebiyat teorisi ve tarihi gibi ilgi çeken alanlarda eğitim görmüştür. 2002 yılında "The Histrorical Novel in Contemporary Turkish Literature" başlıklı tezini savunarak Prag Karl Üniversitesinde yüksek lisans öğrenimini tamamlar. 2008 yılında ise "On the Borders of Modernity: West and East in Turkish Prose from the Tanzimat Period until the Blue Anatolia Movement" başlıklı teziyle doktora unvanı alır. Berlin (Freie Universität Berlin, 2001-2002), Ankara (2003-2004), İstanbul (Boğaziçi Üniversitesi, 2005-2006) ve Princeton (ABD, 2006-2007) üniversitelerinde uzun süreli staj yapmıştır. Ayrıca Londra Üniversitesi'nde Oryantal ve Afrika Çalışmaları Okulu'nda (2010-2011) ve Münih'teki Ludwig-Maximillians-Universität'ta (2014) çalışmıştır. 2008-2016 yılları arasında Prag Karl Üniversitesi Yakındoğu ve Afrika Çalışmaları

[20] Katalogy a databáze Národní knihovny ČR, Tomáš Laně (1944-). İnternet erişim adresi: http://aleph.nkp.cz/F/?ccl_term=wau=jn20000710411+or+wkw=jn20000710411&func=find-c&local_base=skc. (Erişim tarihi: 23.12.2018)

Enstitüsünde çalışır. 2016 yılından beri Hamburg Üniversitesi Asya-Afrika Enstitüsünde öğretim üyesidir. Orhan Pamuk'un dokuz kitabını Çekçe'ye çevirmiştir. Society of Turkic, Ottoman and Turkish Studies (GTOT) ve Princeton Alumni Association üyesidir. 2007 yılında Ankara'da "Türkçe-Çekçe/Çekçe-Türkçe Konuşma Kılavuzu"; 2014 yılında "Comprehensive Grammar of Turkish"; 2019 yılında "Turkish – A Short Grammar" ve "From İstanbul to the End of the World: Ottoman Travel Writings from the Late 19th and Early 20th Centuries" kitabını yayımlamıştır.

ÇİN TÜRKOLOGLARI

Hazırlayan: Ömer Faruk IŞIK- Pınar IŞIK

Bu çalışmada Türkiye ve Türkiye Türkçesi üzerine üniversitelerde çalışmakta olan Türkologların biyografileri ve bibliyografyaları ele alınmıştır. Çin'deki Türkoloji Bölümlerinin büyük bir bölümünün son yıllarda kurulduğu düşünüldüğünde kalifiye bir Türkolog kadrosunun bulunmadığı anlaşılabilir. Bununla birlikte biyografi ve bibliyografyaları istenen Türkologların çoğu bu bilgileri paylaşmakta gönülsüz davranmışlardır. Bu nedenle çalışmada bilgilerini paylaşan iki Türkolog yer almıştır.

Doç. Dr. Zhao Liu

(1970-)

1970 yılında Tianjin'de dünyaya gelen Zhao Liu, ilkokul, ortaokul ve lise eğitimini Tianjin'de görmüştür. 1992 yılında Luoyang Yabancı Diiller Üniversitesi'nden mezun olduktan sonra 1993-2002 yılları arasında eski Genelkurmay Başkanlığı'nda tercümanlık yapmıştır. 2006 yılında Türkiye'ye gelerek yüksek lisans eğitimine başlayan Zhao Liu, Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi'nden 2008'de "Türkçede Bildirim Tümcelerinde Yüklem Yapılışı" isimli teziyle mezun olmuştur. 2013 yılında Çin Minzu Üniversitesi Kazak Dili ve Edebiyatı Bölümünde "Dede Korkut Kitabı'nın Şekil Bilgisi ve Söz Dizini Üzerine Araştırmalar" başlıklı tez çalışmasıyla doktorasını tamamlamıştır. 2002'de başladığı Pekin Yabancı Diller Üniversitesi Asya-Afrika Enstitüsü Türk Dili Bölümünde halen öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.

Kitaplar

土耳其语口语 / Güzel Türkçe Konuşalım, (李智育 / Li Zhiyu，Cem Aygün ile birlikte), Pekin, 2005.

土耳其语翻译实践 / Türkçe Çeviri Pratikleri, (李智育 / Li Zhiyu，Cem Aygün ile birlikte), Pekin, 2008.

土耳其语汉语词典 / Türkçe-Çince Sözlük, (周正清 / Zhou Zhengqing, 周运堂 / Zhou Yuntang ile birlikte), Pekin, 2009.

汉语图解词典（土耳其语版）/ Çince-Türkçe Resimli Sözlük, (Yazma Komisyonu ile birlikte), Pekin, 2010.

土耳其语入门（1-2）/ Pratik Türkçe-Çince El Kitabı, (Cem Aygün，李智育 / Li Zhiyu ile birlikte), Pekin, 2012.

基础土耳其教程（1）/ Temel Türkçe Dersleri (1), (Cem Aygün，李智育 / Li Zhiyu ile birlikte), Pekin, 2016.

基础土耳其教程（2）/ Temel Türkçe Dersleri (1), (Cem Aygün，李智育 / Li Zhiyu ile birlikte), Pekin, 2017.

《先祖阔尔库特书》研究 / Dede Korkut Kitabı Üzerine Araştırma, Pekin, 2017.

土耳其语汉语－汉语土耳其语精编词典 / Türkçe-Çince Çince-Türkçe Sözlük, (彭俊 / Peng Jun ile birlikte), Pekin, 2018.

土耳其语汉语－汉语土耳其语外交词典 / Türkçe-Çince Çince-Türkçe Diplomasi Terimleri Sözlüğü, Pekin, 2018.

土耳其语语法 / Türkçe Dilbilgisi, Pekin, 2018.

Çeviriler

千年前、千年后——麻赫默德•喀什噶里与《突厥语大词典》/ Binyıl Önce Binyıl Sonra Kaşgarlı Mahmud ve Divanü Lugati't-Türk, Pekin, 2009 (Şükrü Haluk Akalın).

古突厥语语法/A Grammar of Old Turkic, Pekin, 2017 (Marcel Erdal)

Prof. Zhixing Shen

(1966-)

Jiangsu ili, Wuxi ilçesinde 1966'da dünyaya gelmiştir. İlkokul, ortaokul ve liseyi Wuxi'de okuyan Zhixing Shen 1985'te Çin Halk Cumhuriyeti devlet bursuyla Türkiye'ye gelmiştir. Ankara Üniversitesi TÖMER'de Türkçe öğrendikten sonra 1986-1990 yıllarında Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde eğitim görmüştür. 1990 yılında lisans düzeyinde mezun olup Çin'e dönünce Luoyang Yabancı Diller Üniversitesi'nde Türkçe öğretimine başlamıştır. Halen Zhejiang Uluslararası Çalışmalar Üniversitesi Doğu Dil ve Kültürleri Fakültesi Türkçe Bölümünde bölüm başkanlığı yapmaktadır. Türkçe-Çince Sözlük'ü hazırlayanlardan biri olan Shen Zhixing alanında makaleler yayınlamış, Türkçeden romanlar çevirmiş ve sempozyumlara katılmıştır.

Makaleler

"土耳其语名词形态自动分析的有限状态转移网络" / Türkçedeki İsim Morfolojisinin Otomatik Analizi İçin Sonlu Durum Aktarım

Ağı", *Journal of PLA University of Foreign Languages*, 2, 2013, s.52-55

"Çin'deki Türkoloji Çalışmaları" (Ömer Faruk IŞIK ile birlikte), *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 60/2, 2020, s.587-608.

Çeviri

我的名字叫红/Benim Adım Kırmızı, Çin, 2006.

白色城堡/Beyaz Kale, Çin, 2006.

雪/Kar, Çin, 2007 (ZHANG Lei / 张磊, PENG Jun / 彭俊, DİNG Huijun / 丁慧君 ile birlikte).

*寂静的房子/Sessiz Ev***,** Çin, 2008 (PENG Jun / 丁慧君 ile birlikte)

外来的葡萄园主/Yaban Bağcı, Çin, 2010 (PENG Jun / 丁慧君 ile birlikte)

离世猫的花园/Göçmüş Kediler Bahçesi, Çin, 2022.

DANİMARKA TÜRKOLOGLARI

Hazırlayan: Doç. Gülsüm AKBAŞ

Danimarka'da Türkoloji alanında ciddi çalışmaları olan akademisyen ve araştırmacıların sayısı çok az sayılır. Ancak bu alanda çalışmış olan Danimarkalı uzmanlar, Türkoloji çalışmalarına çok önemli katkılarda bulunmuşlardır.

Prof. Dr. Ildikó Bellér-Hann

(1956-)

Ildikó Bellér-Hann, Budepeşte'de doğmuştur. 1975-1981 yılları arasında Budapeşte'de Lóránd Eötvös Universitesi'nde Türkoloji, arkeoloji ve İngilizce okumuş ve burada yüksek lisansını bitirmiştir. 1989'da Cambridge Üniversitesi'nin Oryantal Bölümü *Türkçe Çalışmaları*'nda doktorasını tamamlamıştır. Bellér-Hann 2005 yılında Berlin'de Humboldt Üniversitesi'nin Orta Asya Bölümü'nde Doktor Habil ünvanını kazanmıştır. Cambridge Üniversitesi Newnham Koleji'nin Skilliter Merkezinde, Canterbury'de Kent Üniversitesi'nde, Almanya'nın Halle şehrindeki Martin Luther Üniversitesi'nde ve son olarak da Kopenhag Üniversitesi'nde görev yapmıştır. 2021'de Kopenhag Üniversitesi'nden emekliye ayrılmıştır.

Ildikó Bellér-Hann 2009-2021 yılları arasında Kopenhag Üniversitesi'nde görev yapmıştır. Ildikó Bellér-Hann 2009'da fakülteler üstü bir kurum olan Asian Dynamics Initiative aracılığıyla *Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier'de* (Kültürlerarası ve Bölgesel Çalışmalar Bölümü) göreve başlamıştır. *Türkçe Çalışmaları*'nın da bulunduğu bu bölümde Orta Asya tarihi ve toplumları konulu dersler vermiş ve bu alanlarda çalışmalar yapmıştır. Aynı zamanda Türk edebiyatı dersleri vermiştir. 2017'den sonra Türkiyenin yeni tarihi, din ve kültür konulu derslerin de sorumluluğunu almıştır. 2021'in sonunda gerçekleşen emekliliğine kadar hem Orta Asya hem de Türkiye üzerinde çalışmalarda bulunmuştur ve bu alanlarda dersler vermiştir.

Ildikó Bellér-Hann'ın çalışma alanları aşağı yukarı bütün Türk dünyasını, yani Türk halkları, toplumları ve kültürlerini kapsamıştır. Fakat çalışmalarında Sincan, Orta Asya ve Türkiye odak noktası olmuştur. Çalışmaları hem metne dayalı araştırmalardan hem de alan araştırmalarında sayısal yöntemle veri toplamadan ibarettir. Türkiye'nin Kuzeydoğusunda, Kuzeybatı Çin'de (Sincan'da) ve Kazakistan'da geniş kapsamlı araştırma gezilerinde bulunmuştur.

Ildikó Bellér-Hann'ın çalıştığı alanlarda verdiği eserler hem kapsamlı hem de önemlidir.

Eserleri Türk halklarının tarihi ve kültürü ağırlıklıdır.

Kitaplar

Doğu Karadeniz'de Efsane Tarih ve Kültür. İstanbul: Çiviyazıları/Mjora. 1999.

The Written and the Spoken. Literacy and Oral Transmission among the Uighur. *ANOR 8*. Berlin: Das arabische Buch. 2000.

(Chris Hann ile) *Turkish Region. State, Market and Social Identities on the East Black Sea Coast*. Oxford: James Currey. 2000. Turkish translation: (Chris Hann ile) "İki Buçuk Yaprak Çay. Doğu Karadeniz Bölgesinde Devlet, Piyasa ve Kimlikler". İstanbul: Iletişim, 2003.

Community Matters in Xinjiang 1880–-1949. Towards a historical anthropology of the Uyghur. *China Studies 17*. Leiden, Boston: Brill, 2008.

Negotiating Identity. Work, Religion and Social Relations among the Uyghur in the 1990s. Münster, LIT Verlag, 2015.

(Chris Hann ile) *The Great Dispossession: Uyghurs between Civilizations*. Berlin: LIT Verlag, 2020.

Makaleler

"Ottoman Perceptions of China [İçinde]: J.-L.Bacqué-Grammont and E. van Donzel (Edit.) *Comité International d'Études Pré-Ottomanes et Ottomanes. VIth Symposium Cambridge*, 1st-4th July 1984. İstanbul, Paris, Leiden: The Divit Press, 1987, s.55–64.

"The Oghuz split: the emergence of Turc Ajämi as a written idiom [İçinde]: *Materialia Turcica 16,* 1992, s.1149–1129.

"The Turks in Nineteenth Century Hungarian Literature [İçinde]: *Journal of Mediterranean Studies* (Special Issue, K. Fleet and I. Bellér-Hann Edit.), The Image of the Turks in Europe) 5 (2): 1995, s.222–238.

"Myth and History on the Eastern Black Sea Coast [İçinde]: *Central Asian Survey,* 14 (4): 1995, s.487–508.

"The Laz Songs' Revisited: Oral Tradition in Northeast Turkey, [İçinde]: *Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae (Festschrift for Susan Kakuk),* 48 (3), 1995, s.291-311.

"Informal Associations among women in North-East Turkey [İçinde]: *G. Rasuly-Paleczek (Edit.) Turkish Families in Transition*. Frankfurt am Main: Peter Lang, 1996, s.114–138.

"Narratives and Values: Source Materials for the Study of Popular Culture in Xinjiang, [İçinde]: *Inner Asia. Occasional Papers* 1(1), 1996b, s.89–100. (Cambridge: Mongolia and Inner Asia Studies Unit).

"The Peasant Condition in Xinjiang", [İçinde]: *Journal of Peasant Studies* 25(1), 1997, s.87–112.

"Turkish [İçinde]: *Encyclopaedia of the Languages of Europe*. G. Price (Edit.), Oxford: Blackwell, 1998, s.473–77.

"Work and Gender among Uighur Villagers in Southern Xinjiang [İçinde]: *Les Ouïgours au XXéme siècle. Cahiers d'Études sur la Méditerranée Orientale et le Monde Turco-Iranien* (F. Aubin & J.-F. Besson Edit.) 25, 1998, s.93–114.

"Crafts, Entrepreneurship and Gendered Economic Relations in Southern Xinjiang in the Era of the 'Socialist Commodity Economy' [İçinde]: *Central Asian Survey* 17(4), 1998, s.701–718 (Special Issue, D. Kandiyoti and R. Mandel Edit.).

"Making the oil fragrant'. Dealings with the supernatural among the Uyghur in Xinjiang [İçinde]: *Asian Ethnicity*, 2(1), 2001a, s.9–23.

"Rivalry and Solidarity among Uyghur Healers in Kazakhstan [İçinde]: *Inner Asia* 3, 2001b, s.73–98.

"Temperamental Neighbours: Uighur-Han relations in Xinjiang, Northwest China [İçinde]: *G. Schlee (Edit.) Imagined Difference: hatred and the construction of identity.* Münster: LIT Verlag, 2002, s.57–81.

"Law and custom among the Uyghur in Xinjiang [İçinde]: *W. Johnson and I. F. Popova (Edit.) Central Asian Law: An Historical Overview. A Festschrift for the Ninetieth Birthday of Herbert Franke.* Topeka, Kansas: Society for Asian Legal History, the University of Kansas, 2004a, s.173–194.

"Uyghur healers [İçinde]: *M. N. Walter & E. J.N. Fridman (Edit.), Shamanism: an encyclopaedia of world beliefs, practices, and culture*. Oxford: ABC-Clio, 2004b, s.642–646.

"Customary law under socialism among the Uyghur in Xinjiang [İçinde]: *International Institute for Asian Studies Newsletter* 34. 2004c, s.18.

"Hemshinli-Lazi relations in north-east Turkey [İçinde]: *H. Simonian (Edit.), The Hemshin. History, society and identity in the Highlands of Northeast Turkey. (Peoples of the Caucasus).* London: Routledge, 2007, s.338–352.

"19 äsärningaxiri 20 äsärning başliridiki uyğurlarning mixmandarçiliq qa'idä-yosunliri (19. yüzyılın sonunda 20. Yüzyılın başında Uygur ağırlama geleneği) [İçinde]: *Miras* 4, 2007, s.36–42.

"The Mobilisation of Tradition. Localism and Identity among the Uyghur of Xinjiang [İçinde]: *R. L. Canfield and G. Rasuly-Paleczek (Edit.) Ethnicity, Authority, and Power in Central Asia. New games great and small*. London: Routledge, 2011a, s.39–57.

"Feudal villains or just rulers? The contestation of historical narratives in Eastern Xinjiang [İçinde]: *S. Jacquesson and I. Bellér-Hann (Edit.), Local History as an Identity Discipline. Special Issue of the Central Asian Survey* 31(3), 2012, s.311–26.

"Strategies of Social Support and Community Cohesion in Rural Xinjiang

[İçinde]: *I. Baldauf (Edit.) Coming to terms with the past, Coping in the present. Special issue of Asien 129,* 2013, s.7–21.

"The Bulldozer State: Chinese socialist development in Xinjiang [İçinde]: M. *Reeves, J. Rasanayagam, J. Beyer (Edit.), Ethnographies of the State in Central Asia: Performing Politics*. Bloomington: Indiana University Press, 2014a, s.262–289.

"Chronicling the Turfan expeditions: the German archaeologist Albert von Le Coq in Xinjiang [İçinde]: *Studies in Travel Writing* 18 (4), 2014b, s.332–344.

Oasis history in Eastern Xinjiang: a contested field [İçinde]: S. Jacquesson (Edit.) *History making in Central and Northern Eurasia: contemporary actors and practices,* Wiesbaden: Reichert Verlag, 2016, s.79–99.

The burden of the past: Uyghur peasants remember collectivisation in southern Xinjiang [İçinde]: *Anna Hayes & Michael Clarke (Edit.) Inside Xinjiang: Analysing Space, Place and Power 2016 in China's Muslim far North-West*. Abingdon & New York: Routledge, 2016, s.15–31.

Hapiz Niyaz: Cadre, Muslim, Historian. A local intellectual in Eastern Xinjiang [İçinde]: *Études orientales* 27–28, 2016, s.87–115.

Silk Road Connectivities and the Construction of Local History in Eastern Xinjiang [İçinde]: *Chris Hann (Edit.) Realising Eurasia. Empire and Connectivity during Three Millennia. Special Issue of Comparativ* 28 (4), 2018, s.93-119.

Setting an example: narrative strategies and values in the shaping of local history in Xinjiang [İçinde]: *Nader Purnakcheband and Florian Saalfeld (Edit.) Aus den Tiefenschichten der Texte. Beiträge zur turko-iranischen Welt von der Islamisierung bis zur Gegenwart*. Wiesbaden: Reichert Verlag, 2019a, s.293–311.

Islam, legitimation, identity: Uyghur historical narratives from Eastern Xinjiang [İçinde]: Yohanan Friedmann (Edit.) *Muslim minorities in modern times*. Jerusalem: Israel Academy of Sciences and Humanities, 2019b, s.38–68.

Uyghur Religion [İçinde]: *Stephan Feuchtwang (Edit.) Handbook on Religion in China.* Cheltenham: Edward Elgar, 2020, s.338–360.

From Voice to Silence: the shrinking space for Uyghur narratives of belonging in reform China [İçinde]: Special issue, Ildikó Bellér-Hann, Aysima Mirsultan and Rune Steenberg (Edit.) *Voiced and Voiceless in Xinjiang. Minorities, elites and narrative construction. Asian Ethnicity* 22 (1), 2021, s.155–170.

Prof. Dr. Kaare Grønbech

(1901-1957)

Kaare Grønbech, babası Vilhelm Grønbech'in Türkoloji alanındaki çalışmalarından etkilenerek kendisi de Türkolojiye ilgi duymuştur. Türkoloji, Kaare Grønbech'in tek ilgi ve çalışma alanı olmamıştır. Ancak Grønbech, Türkoloji alanına babası Vilhem Grønbech'ten daha fazla zaman ayırabilmiştir. Bunu Kaare Grønbech'in bize bıraktığı eserlerinden anlayabiliriz. Türkolojiye büyük katkıları olmuştur ve bu alanda dünya çapında ün yapmıştır.

Kaare Grønbech bir filolog, Mongolist ve Türkolog'dur. Grønbech 1927 yılında Kopenhag Üniversitesi'nin Edebiyat Fakültesinde Klasik Filoloji Bölümü'nü bitirmiştir. İstanbul'da yaptığı bir araştırma gezisinden sonra, 1928'de, Øregård lisesinde göreve başlamış ve 1946 yılına kadar bu görevde kalmıştır. Grønbech Lise öğretmenliğinin yanında Türk dili araştırmalarına devam etmiştir. 1936 yılında "*Der türkische Sprachbau"* eseriyle doktora ünvanını kazanmıştır. Türk dilinin yapısını ve gelişmesini ele aldığı bu eser türkoloji alanında büyük bir önem taşıyan bir çalışmadır. Grønbech "*Der türkische Sprachbau*"dan sonra Orta Asya'da büyük önemi olan "*Monumenta Linguarum Asice Maiori" tıpkıbasımını yayınlamıştır. Kaare* Grønbech*, baskının ilk cildi olan ve Kıpçak (Kuman) Türkçesi'nden örnek metinler, deyimler, atasözleri v.s. ele alan "Codex Cumanicus"u düzenleyerek ve araştırma tarihi açıklamaları ekleyerek yayına sunmuştur.* Buna çok önemli bir ek olarak "*Kuman Türkçesi Sözlüğü*"nü yayınlamıştır.[1]

Kaare Grønbech *1938-39 yıllarında 2. Danimarka Orta Asya Seferine katılarak Kuzeybatı Çin'de ve Moğolistan'da araştırmalar yapmıştır. Bu araştırmalar* Grønbech*'e Moğolistik ve Türkoloji alanlarında daha da derin bir bilgi ve deneyim kazandırmış ve bu alanlarda önemli eserler çıkarmasını sağlamıştır.*

Kaare Grønbech *Orta Asya Türk dillerinin en eski edebi eserlerine de ilgi duymuştur ve bunlardan bazılarını açıklamalarla yayınlamıştır. Türk ve Moğolların dilleri dışında kültürleri üzerinde de durmuştur.*

Kaare Grønbech *1947'de Orta Asya Enstitüsünü kurmuştur ve aynı yıl bu bölümde profesör ünvanını almıştır.*

Kaara Grønbech *1951'de İstanbul'da düzenlenen XXII. Uluslararası Doğu Bilimcileri Kongresine katılmıştır. 1959'da çıkan "Philologiae Turcicae Fundamenta" nın*

[1] M. Salan, "Değerlendirme. Kaare Grønbech-Kuman Lehçesi Sözlüğü", [İçinde]: *Gazi Türkiyat 13*, Güz 2013, s. 229-242.

planlanmasına önderlik etmiştir. Danimarka ve diğer kuzey ülkelerin ortak dergilerinden olan "Acta Orientalia"nın da editörlüğünü yapmıştır.[2]

Başlıca Çalışmaları

Der türkische Sprachbau / Türkçenin Yapısı, I. Levin & Munksgaard, Kopenhag, 1936.

Codex Cumanicus. Cod. Marc. Lat. DXLIX. Monumenta Linguarum Asiae Maioris I. Düzenleyen K. Grønbech. Kopenhag (Munksgaard), 1936.

Turkish Inscriptions from Inner Mongolia, Monumenta Serica 4 (1), 1939-1940, s.305-308.

Komanisches Wörterbuch, Türkischer Wortindex zu Codex Cumanicus (*Kuman lehçesi sözlüğü: Codex Cumanicus'un Türkçe sözlük dizini*) *Monumenta Linguarum Asiae Maioris. Subsidia I.* Düzenleyen K. Grønbech. Munksgaard. Kopenhag, 1942.

An Introduction to Classical (Literary) Mongolian. (John R. Krueger ile). Wiesbaden: Harrassowitz, 1955.

Philologiae Turcicae fundamenta, C. I, Düzenleyen Jean Deny, Kaare Grønbech.

Orientalsk visdom (Doğu İlmi). Düzenleyen K Grønbech, C. E. Sander-Hansen, Nyt Nordisk forlag Arnold Busck. Kopenhag, 1956.

Sprog og Skrift i Mongoliet (Moğolistan'da Dil ve Yazı), *Geografisk Tidsskrift 43*: 59-93/5. 1940.

Der Akzent im Türkischen und Mongolischen (Türkçede ve Moğolcada Vurgu). [İçinde]: *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft* 94, 1940, s.375–390.

Tschuwaschische Gesänge. Transkription und Übersetzung der tschuwaschischen Original-liedertexte (Çuvaşça şarkılar. Orijinal şarkı sözlerinin transkripsiyon ve çevirileri). 1940 [İçinde]: Robert Lach: *Gesänge russischer Kriegsgefangener, I: Finnisch-ugrische Völker. 4. Abteilung. Sitzungsberichte. Akademie der Wissenschaften in Wien, Philosophisch-Historische Klasse 218, 4. Mitteilung der Phono-grammarchivs-Kommission 74*. Hölder-Pichler-Tempsky. Vienna. 1940.

Specimens of Mongolian Poetry [İçinde]: *Reports from the Scientific Expedition to the North-Western Provinces of China under the Leadership of Dr. Sven Hedin*, Publication 21, VIII. Ethnography (4), *The Music of the Mongols, Part I, Eastern Mongolia*, 1943, s. 39-67.

Begrebet navn på tyrkisk (Türkçede ad kavramı), [İçinde]: *Festskrift til L. L. Hammerich*, Kopenhagen, 1952, s.269-272.

[2] U. Posch, "Kaare Grønbech as Mongolist and Turkologist", [İçinde]: *Central Asiatic Journal*, 1957, Vol. 3, No. 1, 1957, s. 6-12.

Et tyrkisk tabu-ord (Türkçede tabu olan bir sözcük). [İçinde]: *In Memoriam Kr. Sandfeld*, Kopenhag, 1943, s.80-84.

Chinggis Khans erobring af Persien efter de mongolske kilder (Moğol kaynaklara göre Cengiz Han'ın Iran fethi) [İçinde]: *Øst og Vest, Afhandlinger tilegnede Prof. Dr. phil. Arthur Christensen*. Kopenhag, 1945, s. 94-104.

Mongolian in Tibetan Script [İçinde]: *Studia Orientalia* 19 (6): 1-8. *Societas Orientalis Fennica.* Helsinki, 1953.

The Turkish system of kinship [İçinde]: *Studia Orientalia Ioanni Pedersen septuagenario A.D. 7. Id. Nov. Anno MCMLIII a collegis discipulis amicis dicata*. E. Munksgaard, Copenhagen 1953, s.124-129.

Bemerkungen über das alttürkische Verbum (Eski Türkçede Fiiller üzerine). *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft 105*, 1955, s. 69–70.

The Steppe Region in World History I. [İçinde]: *Acta Orientalia Acta (Havniae),* C.22, 1955, s.1-2.

The steppe region in world history II. [İçinde]: *Acta Orientalia,* C.24, 1959. Helmuth Scheel & Zeki Velidi Togan. Wiesbaden: Steiner 1959.

Prof. Dr. Vilhelm Peter Grønbech

(1873-1948)

Vilhelm Peter Grønbech, Vilhelm Thomsen'in öğrencilerindendir. Kopenhag Üniversitesi'nde Thomsen'in dil bilimi derslerini takip etmiştir. Ana dal olarak Danca ve yan dal olarak İngilizce ve Latince alanlarındaki yüksek lisansını 1897'de bitirmiştir. 1908-11 yılları arasında üniversitede İngiliz dili ve edebiyatı doçentliği yapmıştır. Daha sonra da din bilimleri alanında çalışmalarına devam etmiştir. 1915-43 yılları arasında aynı üniversitede profesör ünvanıyla din bilimleri tarihi alanında çalışmıştır. Vilhelm Grønbech'in hem dil bilimi hem din bilimleri alanlarında ses getiren çalışmaları olmuştur. 1943 yılında emekliye ayrılmış olsa da ölümüne kadar çalışmalarını bırakmamıştır.

Vilhelm Grønbech'in hayatında ve çalışmalarında dillerin ve dil biliminin çok büyük bir yeri olmuştur ve okuduğu üç dil dışında başka dilleri de öğrenmiş ve bu diller üzerinde de araştırmalar yapmıştır.[3]

V. Grønbech 1902'de hazırladığı doktora tezi "*Forstudier til tyrkisk lydhistorie"* ile Türkoloji alanında ün kazanmıştır. Bu eser hem Türkoloji

[3] P. Bilde, "Hvad kan vi lære af Grønbech", [İçinde]: *Religionsvidenskabeligt Tidsskrift,* 1988, s. 13.

alanında hem de genel dil bilimi dalında bugün bile önemini sürdürmektedir. 1979'da eserin İngilizcesi yayınlanmıştır. Eser, içinde bulunan bazı iç çelişkilere ve bazı zayıf sonuçlara rağmen Grønbech'in o zaman öne attığı yeni fikirleri ve hırslı iddialarıyla hâlâ ilgi çekebilmektedir. Eserde ele alınan konular hala güncelliğini korumaktadır.[4] Din bilimleri dalında ise daha araştırmalarının başında iken ilk büyük eseri "Vor folkeæt i oldtiden"i yayınlamıştır. Bu eser de kendi alanında çok büyük ilgi görmüştür.

Başlıca Çalışmaları

Forstudier til tyrkisk lydhistorie, København. 1902. (Türkçenin Ses Tarihi Üzerinde Ön Çalışmalar). *Keleti Szemle IV*, 1903.

Vor folkeæt i oldtiden I-IV (Eski Zaman Atalarımız), København 1909-12.

Soul or Mana, Paper read to *the 4th International Congress for the History of Religions* at Leyden 1912. København 1913.

Religionsskifte i Norden (Kuzey Ülkelerinde din değiştirme). Gyldendalske Boghandel Nordisk Forlag 1913.

Primitiv religion (İlkel din). Norstedt, Stockholm, 1915.

Kultur og Virkelighed (Kültür ve Gerçek). [İçinde]: *Festskrift tillägnad professor Vitalis Norström på 60-årsdagen den 29 januar 1916*, s. 159-170. Stockholm, 1916.

Psykisk Forskning (Psikolojik Araştırma), Nationaltidende, 1919.

Religiøse Strømninger i det nittende Århundrede (19. yüzyılda dini akımlar), København, 1922.

Mystikere i Europa og Indien I-IV (Avrupa'da ve Hindistan'da mistikçiler), København, 1925-35.

Dr. Iben R. Meyer

(1933-2006)

Iben Raphael Meyer 1933 yılında Kopenhag'da doğmuştur. 2006 yılında Almanya'nın Bonn şehrinde hayatını kaybetmiştir. Iben Raphael Meyer Kaare Grønbech'in öğrencilerindendir. Iben Meyer 1960'ta Kopenhag Üniversitesi'nde doktorasını yapmıştır[5]. Meyer'in ödüllü doktorası dünyada bilinen "Vokallængde i Tyrkisk"tir (Türkçede ünlü uzunluğu). Bu eser Danca olarak

[4] I. R. Meyer, age., s. 705.

[5] L. Johanson, "Editorial Note", [İçinde]: *Turkic Languages*, Vol. 10, no: 1, 2006.

yazılmıştır ve malesef monografi olarak yayınlanmamıştır.

Iben Meyer Kopenhag Üniversitesi'nde Kaare Thomsen Hansen ile birlikte çalışmış ve ders vermiştir. Iben Meyer ile Thomsen Hansen öğrenci yetiştirmekten daha çok kendi alanlarındaki araştırma ve çalışmalarında yoğunlaşmışlardır. Türkoloji ve Altayistik alanları içinde Meyer daha çok Mançu-Tunguz dil ve kültürleri üzerinde çalışmalar yapmıştır.

Iben R. Meyer katıldığı konferenslardan biri olan *Uluslararası Sürekli Altay Araştırmaları Konferansı*'nın 11'incisine 1968'de Danimarka'nın Hørsholm şehrinde ev sahipliği yapmıştır. Kopenhag Üniversitesi'nin 500'üncü yıl dönümünde yayınlanan *København*s *Universitet 1479-1979* adlı eserin yedinci cildinde Kopenhag Üniversitesi'nde kendi zamanına kadar yer almış olan Türkolojiyi ve Türkologları ele almıştır.[6]

1980'lerde Kopenhag Üniversitesi'nde Türkoloji çalışmaları bir süreliğine kapanmadan önce bölümde bulunan en son Türkoloji uzmanları Iben R. Meyer ve Kaare Thomsen Hansen olmuştur.

Başlıca Çalışmaları

Zu den aufgezeichneten Texten und Traktaten, (Kaydedilmiş Metin ve Risaleler Üzerine), Teil 4.5., 1989, s.255.

Zu den Namen der Wochentage des Wolgabulgarischen Inschriften (Volga-Bulgar Yazısında Haftanın Günlerine Verilen Adlar), Konuşma yazısı, 1973.

Vokallængde i tyrkisk (Türkçede Ünlü Uzunluğu), Østerlandsk filologi, København 1961.

Das Funktionsverb "Tun" im wolgabolgarisch-čuwašischen (Volga Bulgarca-Çuvaşcada 'yapmak' işlev fiili), [İçinde]: *Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae,* 1988, Vol. 42, S. 1, s. 93-110.

Kāšγarī und einige Probleme der vokallängen im Türkischen (Kâşgarlı Mahmud ve Türkçede Bazı Ünlü Uzunluğu Sorunları), [İçinde]: *Bilimsel Bildiriler,* Ankara, 1972, s.425–430.

Zur Lesung des wolgabulgarischen tnrwy (Volga Bulgarcada tnrwy'nin okunuşu üzerine) [İçinde]: *Türkische Sprachen und Literaturen. Veröffentlichungen der Societas Uralo-Altaica, Band 29,* Wiesbaden, 1991.

Das schamanistische Begriffsinventar des manjurischen Wörterspiegels von 1708. Beitrage zum Schamanismus der Manjuren, I (1708 Mançu kelime sözlüğünün Şaman terimleri envanteri. Mançuların Şamanizme katkıları I) [İçinde]: *Oriens Extremus 1/2.29,* 1982, s.173–208.

Zum Terminus uyun jafambi im manjurischen Schamanismus. Beitrage zum Schamanismus der Manjuren, II (Mançu

6 I. R. Meyer, age., s. 695-714.

Şamanizminde ‘uyun jafambi’ Terimi Üzerine, Mançuların Şamanizme Katkıları II) [İçinde]: *Religious and Lay Symbolism in the Altaic World and other Papers. Proceedings of the 27th Meeting of the Permanent International Altaistic Concerence, Walberberg*, Federal Republic of Germany, June 12th to 17th, 1984 Klaus von Sagaster ve Helmut Eimer ile, Wiesbaden: Harras-sowitz, 1989, s. 225–238.

Klassifikation and Rhotazismus (Sınıflandırma ve Rotasizm). [İçinde]: *Acta Orientalia XXXII*, 1970, s.159-165.

Proceedings of the XIth Meeting of the Permanent International Altaistic Conference: held in Hørsholm, Denmark: June 2-6, 1968 [İçinde]: *Acta Orientalia vol. XXXII*.

Bemerkungen über vokal- und schriftsystem des runentürkischen (Türk Run yazısında ünlü ve yazı sistemi üzerine) [İçinde]: *Acta Orientalia 29*, 1964, s. 183-202.

Tyrkisk filologi (Türk Filolojisi), [İçinde]: *Københavns Universitet 1479-1979,* C.VIII, *(Det Filosofiske Fakultet I)*, Københavns Universitet G.E.C Gad. Kopenhag, 1992.

Die Terminologie des mandjurischen Schamanismus (Mançu Şamanizmi Terimleri*) 27. PIAC in Walberberg 1984*.

Der Briefwechsel Thomsen-Radloff (Thomsen ile Radloff Arasında Mektuplaşma), *Materialia Turcica* 23, 2002, s.1-43.

Prof. Dr. Johannes Elith Østrup

(1867-1938)

Johannes Østrup çalışma hayatının çok büyük bir kısmını Arap dillerine adayan bir dilbilimcidir. Arap ülkelerinde yıllarca seyahat etmiş, araştımalar yapmış ve hem Arap kültürünü, İslam dinini hem de Arap dillerini incelemiştir. Arap ülkelerine gidiş geliş yollarında Osmanlı Devleti’nde ve daha sonra yeni kurulmuş olan Türkiye Cumhuriyeti’nde de bulunmuştur. Burada Türk diliyle ve insanıyla teması Türkçeye ve Türk kültürüne ilgisini uyandırmıştır.

Kopenhag Üniversitesi’nde ilk zamanlar Johannes Østrup’un çalışmalarına yeterli değer verilmemiştir. Bunun nedeni ise çalışmalarının eski klasik diller üzerinde değil de o zaman konuşulan modern dil ve lehçeler üzerinde odaklaşmış olmasıdır. 1800’lerin sonlarında ve 1900’lerin başlarında dil bilimi çalışmaları birçok üniversitede olduğu gibi Kopenhag Üniversitesi’nde de eski ve klasik dillerin yapısına ya da dillerin tarihsel gelişmelerine odaklaşmıştır.

Johannes Østrup, Osmanlı Devleti’nde bulunduğu sürede modern Osmanlı Türkçesini çok iyi öğrenmiştir. Gezileri yalnız gezdiği bölgelerin dillerini değil kültürlerini de çok

yakından tanımasına neden olmuştur. Kendisi de kütüphane temelli çalışmaktansa sahada çalışmayı tercih ettiğini söylemiştir.

Johannes Østrup Yunanca, Latince ve Danca dersleriyle yüksek lisansını 1890'da bitirmiştir. Bunun yanında hocaları V. Thomsen, V. Fausbøll ve A. F. Van Mehren'in karşılaştırmalı dil bilimi derslerini takip etmiştir.

Johannes Østrup 1891'de "*Studier over Tusind og en Nat*" (Binbir Gece Çalışmaları) ile doktorasını almıştır ve o zamana kadar doktora alan en genç öğrenci olmuştur. 1898'da açılan profesörlük kendisine verilmemiştir ve 1918 yılında İslam kültürü alanında olağanüstü bir profesörlük verilene kadar Semitik dilleri ve edebiyatı dersleri vermiştir. 1934-35 yıllarında aynı üniversitede rektörlük görevinde bulunmuştur.[7]

Johannes Østrup Kopenhag Üniversitesi'nde Arap Lehçeleri derslerinin yanında Osmanlı Türkçesinin de ders olarak sunulmasını sağlamıştır. Ayrıca daha büyük kitlelerin Yakın Doğu'ya ilgisini uyandırmaya çalışmıştır. Bunu dersler dışında yayınladığı kitapları ve katkıda bulunduğu ansiklopedi ve dergiler ile yapmıştır.

Başlıca Çalışmaları

Studier over Tusind og en Nat / Binbir Gece Üzerinde Çalışmalar, Gyldendal, Kopenhag, 1891.

"Skiftende Horizonter: Skildringer og Iagttagelser fra et Ridt gennem Ørkenen og Lilleasien / Değişen Ufuklar: Çöllerde ve Anadolu'da at Sırtından Gözlem ve Tasvirler", Gyldendal, Kopenhag, 1894.

Arabiske Sange og Eventyr /Arap Şarkıları ve Masalları, Østrup tarafından Dancaya çevrilmiştir. Gyldendalske Boghandels Forlag, Kopenhag, 1889.

Arabiens Historie: med særligt Henblik paa den nyere og nyeste Tid / Arabistan'ın Tarihi: Son Zamanların ve Bugünün Tarihi Ağırlıklı, *Udvalget for Folkeoplsynings Fremme*, Kopenhag, 1933.

Erindringer / Hatıralar, Hirschsprung, Kopenhag, 1937.

Profeten Muhammed: en folkelig fremstilling / Muhammed Peygamber: Populer Bir Anlatım, Kunstforlaget Danmark, Kopenhag, 1911.

Tyrkisk Folkepoesi / Türk Halk Şiiri", [İçinde]: *Studier fra sprog- og oldtidsforskning; 59*. Klein. Kopenhag 1903.

Tyrkiets Historie i det nittende Aarhundrede / 19. Yüzyılda Türkiye Tarihi, [İçinde]: *Grundrids ved folkelig Universitetsundervisning 92*. Universitetsudvalget. Kopenhag1909.

Moderne Aandsliv i Orienten / Doğuda Çağdaş Maneviyat, [İçinde]: *Grundrids ved*

[7] Rektorer 1850-1936: https://universitetshistorie.ku.dk/personer_og_priser/rektorer/rektorer_1850-1936/

folkelig Universitetsundervisning 152. Universitetsudvalget. Kopenhag 1910.

Islam: den muhammedanske Religion og den historiske Udvikling i kortfattet Fremstilling / İslam: Muhammed'in Dini ve Kısaca Tarihi Gelişimi, [İçinde]: *Folkelæsning* 308, Gad, Kopenhag, 1914.

Østerlandene og Verdenskrigen: Strejflys over europæisk Stormagtspolitik i den muhammedanske Orient / Doğu Ülkeleri ve Dünya Savaşı, Hasselbalch, Kopenhag, 1916.

Islam i det nittende Aarhundrede / 19. Yüzyılda İslam, [İçinde]: *Det nittende Aarhundrede 7*. Kopenhag, 1923.

Illustreret Verdenshistorie / Resimli Dünya Tarihi, Düzenleyen Paul Læssøe-Müller ve J. Østrus., Baltisk Forlag Kopenhag, 1927.

Orientalske høflighedsformler og høflighedsformer: en kulturhistorisk sammenstilling / Doğu Ülkelerinde Nezaket Formülleri ve İfadeleri, *Festskrift*, Universitet, Kopenhag, 1927.

De fem Verdensdele: Jorden og dens Folk / 5 Kıta: Dünya ve Üzerindeki İnsanlar, Düzenleyen Willi Ule, C Schram-Nielsen, Einar Storgaard, Kopenhag, 1928.

Det nye Ægypten: Nillandets nyere Historie, dets politiske, økonomiske og aandelige Udvikling i vor Tid / Yeni Mısır: Nil Ülkesinin Yeni Tarihi ve Günümüzdeki Siyasi, İktisadi ve Manevi Gelişimi, [İçinde]: *Folkelæsning 349*. Udvalget for Folkeoplsynings Fremme. Kopenhag, 1929.

Europa og Islam i vor Tid / Günümüzde Avrupa ve İslam, [İçinde]: *Grundrids ved folkelig Universitetsundervisning* 387, Folkeuniversitetsudvalget. Kopenhag, 1931.

Det nye Tyrki: Tyrkiets nyere Historie, dets politiske, økonomiske og aandelige Udvikling i vor Tid / Yeni Türkiye, [İçinde]: *Folkelæsning 354*. Udvalget for Folkeoplsynings Fremme, Kopenhag, 1931.

Hvad Europas Kultur skylder Orienten / Avrupa'nın Doğu'ya Olan Borcu, [İçinde]: *Ledetråd ved folkelig universitetsundervisning 8*, Jespersen og Pio, Kopenhag, 1932.

Çeviriler

Fra Orientens Nutid: arabiske Fortællinger og Digte / Günün Doğu'sundan: Arapça Hikayeler ve Şiirler, Østrup tarafindan Dancaya çevrilmiştir, Gyldendal.

En tyrkisk Skyggekomedie / Bir Türk Gölge Oyunu, Østrup tarafindan Dancaya çevrilmiştir. [İçinde]: *Studier fra sprog- og oldtidsforskning; 51*. Kopenhag, 1901.

Arabiske Krøniker: til Korstogenes Periode (1098-1193) / Arap Tarih Kitabı: Haçlı Seferlerine Kadar (1098-1193), Ibn-el-Athir og Abu-Schâmah. [İçinde]: *Skrifter udgivne af Selskabet til Historiske Kildeskrifters Oversættelse. Række 5; 14*, Østrup tarafindan Dancaya çevrilmiştir. Kommission hos Det Schønbergske Forlag, Kopenhag, 1906.

Beduiner og ruiner i den Syriske Ørken / Suriye Çölünde Bedeviler ve Kalıntılar, [İçinde]: *Kultur i Orienten 3*. Østrup tarafından Dancaya çevrilmiştir. BI-Forlag. Kopenhag, 1995.

Æresordet: albanesisk Drama / Şeref Sözü, Samy Bey. Østrup tarafından Dancaya çevrilmiştir. Kristiania. Kopenhag, 1912.

Prof. Dr. Holger Pedersen
(1867-1953)

Danimarkalı dilbilimcisi Holger Pedersen (1867-1953) Vilhelm Thomsen'in öğrencilerindendir. 1897'de "*Aspirationen i Irsk"* (İrlanda Dilinde Soluklular) adlı teziyle tamamladığı doktorasını V. Thomsen ve Danimarkalı Dilbilimcisi Otto Jespersen değerlendirmiştir.[8]

Holger Petersen karşılaştırmalı dilbilimi çalışmaları üzerinde yoğunlaşmıştır. Pedersen birçok dil öğrenmiş, bunlar üzerinda çalışmalar yapmıştır, ancak kendi zamanında daha çok Keltik dilleri üzerindeki çalışmalarıyla tanınmıştır.

Türk dilleri de Holger Pedersen'in ilgi ve çalışma alanına girmiştir. 1903'te Türkçenin fonolojisi üzerine yaptığı çalışma "*Türkische Lautgesetze*" Türkoloji alanında önemli çalışmalardan biridir. Bu çalışmada Vilhelm Grønbech'in "*Forstudier til tyrkisk lydhistorie"* eserini ele almış ve incelemiştir. Aynı zamanda "*Türkische Lautgesetze*"de Hint-Avrupa dilleri ile hem İbrani dilleri hem Ural-Altay dilleri arasındaki, yani aynı zamanda Hint-Avrupa dilleri ile Türkçe arasındaki benzerlikler üzerinde durmuştur. Bu benzerliği göstermek amacıyla Türkçe sözcükler ile bunların avrupa dillerindeki karşılıklarını belirterek benzerlikleri açıklamıştır. Bu düşünceler sonucu olarak bu diller için ortak bir terim olarak 'Nostratik Diller' kavramını ilk kez sunmuştur.[9] Bu kavram daha sonra değişik dilbilimciler tarafından savunulmuş ve geliştirilmiştir. Pedersen 1912'de V. Thomsen'in emekli olması üzerine Kopenhag Üniversitesi'nde onun yerini almıştır. Kopenhag Üniversitesi'nde profesörlük yapmış daha sonra rektör olarak tayin edilmiştir. Petersen 1934-1938 yıllarında bilim kurumu olan *Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab'*in de başkanlığını yapmıştır.[10]

---

8 Dansk Biografisk Leksikon, C. XII, Münch-Peirup, 1888, s. 622.

9 H. Petersen, "Türkische Lautgesetze", [İçinde]: *Zeitschrıft der Deutshen Morgenländischen Gesellschaft 57,* 1903, s. 535-561.

10 "Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab-Oversigt over Selvkabets Virksomhed juni 1943 - maj 1944 (1944)", [İçinde]: *Dansk Biografisk Leksikon,* C. XII. Münch-Peirup, Kopenhag.

Başlıca Çalışmaları

Die indogermanisch-semitische Hypothese und die indogermanische Lautlehre / Hint-Avrupa-Semitik Diller Varsayımı ve Hint-Avrupa Ses Bilimi, [İçinde]: *Indogermanische Forschungen 22*; 1908, s. 341-365.

Das Präsensinfix n / Şimdiki Zaman İçeki, [İçinde]: *Indogermanische Forschungen 2*, 285-332. 1893.

Albanische Texte mit Glossar / Sözlüklü Arnavutça Metinler, [İçinde]: S. Hirzel: *Abhandlungen der Königlichen Sächsischen Akademie der Wissenschaften 15.3*. Leipzig, 1895.

Aspirationen i Irsk / İrlandacada Aspirasyon, Doctoral dissertation, University of Copenhagen). Leipzig: Spirgatis, 1897.

Türkische Lautgesetze / Türkçenin Ses Kuralları, [İçinde]: *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft 57*, 1903, s.535-561.

Les pronoms démonstratifs de l'ancien arménien [İçinde]: *Videnskabernes Selskabs Skrifter 1905.*

Vergleichende Grammatik der keltischen Sprachen, I—II / Kelt Dillerinin Karşılaştırmalı Dilbilgisi I-II, Göttingen, Vandenhoeck and Ruprecht, 1909—1913.

Et Blik paa Sprogvidenskabens Historie / Dil Bilimi Tarihine Bir Bakış, [İçinde]: *Festskrift 1916.*

Les formes sigmatiques du verbe latin [İçinde]: *Videnskabernes Selskabs Skrifter,* 1921.

The Lepontian personal names in -alo-s and some remarks on the Lydian inscriptions, [İçinde]: *Philologica 1*, 1921, s.38-54.

Runernes Oprindelse / Runik Harflerin Kökeni, [İçinde]: *Årbøger for nordisk oldkyndighed og historie*, Kopenhag 1923, s.80-81.

Sprogvidenskaben i det Nittende Aarhundrede, Metoder og Resultater / On Dokuzuncu Yüzyılda Dil Bilimi: Metodlar ve Sonuçlar, [İçinde]: *Det nittende Aarhundrede, skildret af nordiske Videnskabsmænd.* Gyldendalske Boghandel, Kopenhag, 1924.

Etudes lituaniennes [İçinde]: *Danske Videnskabernes Selskab, Historisk-filologiske Meddelelser 32.5.* Ejnar Munksgaard. Kopenhag, 1933.

Zur Frage nach der Urverwandschaft des Indoeuropäischen mit dem Ugrofinnischen / Eski Çağlardan Beri Hint-Avrupa ve Fin-Ugor Dilleri Arasındaki İlişki, [İçinde]: *Mémoires de la Société finno-ougrienne 67*, 1933; s. 308-325.

Hittitisch und die anderen indoeuropäischen Sprachen (Hititçe ve Diğer Avrupa Dilleri). [İçinde]: *Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab, Historisk-filologiske Meddelelser 25.2*. København, 1938.

Tocharisch vom Gesichtspunkt der indoeuropäischen Sprachvergleichung / Hint-

Avrupa Dilleri Karşılaştırılması Açısından Toharca, Ejnar Munksgaard, Kobenhaven, 1941.

Die gemeinindoeuropäischen und die vorindoeuropäischen Verschlusslaute / Ortak Hint-Avrupa ve Hint-Avrupa Dili Öncesi, [İçinde]: *Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab, Historisk-filologiske Meddelelser 32.5*, København, 1951.

Prof. Dr. Wolfgang Ekkehard Scharlipp (1947-)

Wolfgang Ekkehard Scharlipp bir Türkolog, Tibetolog ve Hindologdur. Wolfgang Scharlipp aslında Kopenhag Üniversitesi'nde görevli ilk 'gerçek' Türkolog'dur. Üniversitede Türkoloji alanında çalışan diğer dil ve din bilimciler Türkolog sıfatıyla anılabilse de Türkoloji onların çalıştığı ana alan olmamıştır. Bu dil bilimcileri için Türk dilleri çalışması kendi çalışma alanlarına bir ek alan ya da en fazla paralel bir alan olmuştur. Bunlar Türkoloji'yi de içine alan Altayistik alanında çalışmalar sürdürmüştür. Ancak Scharlipp için Türkoloji her zaman ana alan olmuştur.

Wolfgang Scharlipp 1947 yılında Bad Salzulfen'de doğmuştur. 1966'da Bochum'da lise eğitimini bitirdikten sonra Avrupa, Asya, Kuzey Afrika ve Kuzey Amerika bölgelerinde seyahatler yapmıştır. İlk kez 1966 yılında Hindistan'dan dönerken İstanbul'a uğramış burada birkaç ay kalmıştır. Dönüş yolunda tekrar Türkiye'de farklı bölgelerde kalmış ve konuşabilecek kadar Türkçe öğrenmiştir. Yıllarca dünyanın farklı bölgelerini gezerken aralıklı olarak Türkiye'ye uğramış ve burada kalmıştır. Üniversite yıllarından önce de "*Türkçede Yeni Öğeler*" konulu bir eser yazmıştır.

Wolfgang Scharlipp 1971 yılında Almanya'ya döndüğünde farklı işlerde çalışmış bu arada Türkçe ve İngilizce dillerinde çevirmenlik belgesi almış ve ilköğretimde eğitmenlik yapmıştır. 1976 yılında Hamburg Üniversitesi'nde ana dal olarak Türkoloji okumaya başlamıştır ve ek dallar olarak Tibetoloji, İndoloji ve Çince okumuştur. Çin, Moğol ve Mançu dillerinde de araştırma yapmıştır. 1983 yılında aynı üniversitede doktor ünvanını almıştır. Doktoradan sonra ilk görev olarak Giessen Üniversitesi'nde Türk Budist edebiyatı çözümlenmesi ve çevirisi üzerinde çalışmıştır.

1984-87 yılları arası Freiburg Üniversitesi'nin Orta Doğu Bölümü'nde modern Türkçe dersleri vermiştir. Aynı zamanda yardımcı doçent olarak Zürih Üniversitesi'nin Orta Doğu Bölümü'nde Osmanlı Türkçesi, Çağatay Türkçesi ve Türk

dillerinin yapısı ve tarihi konulu dersler vermiştir. 1987'de Freiburg Üniversitesi'nde yardımcı doçent olarak araştırma projelerinde çalışmıştır. 1993-1997 yılları arasında Kıbrıs Rum kısmındaki Kıbrıs Üniversitesi'nde Türkçe çalışmalarını devam ettirmiştir. 1994 yılında "*Türkische Sprache arabische Schrift. Ein Beispiel schrifthistorischer Akkulturation"* eseriyle doçent doktor habil (Dr. Phil. Habil) unvanı kazanmıştır.

1997 yılında Kopenhag Üniversitesi'nde Türkoloji veya Türkçe çalışmalarına 10 yıldan fazla ara verildikten sonra *Türkçe Çalışmaları Bölümü'nde* doçent doktor olarak göreve başlamıştır. Burada hem modern Türkçe dersleri hem Osmanlı Türkçesi dersleri hem de Türk dilleri ve Türk halklarının tarihini ele alan dersler vermiştir ve bu alanlarda çalışmalarda bulunmuştur.

Wolfgang Scharlipp'in Türkoloji alanında çok farklı çalışmaları olmuştur. İlgisi ve çalışmaları çok geniş bir alanı kapsamıştır. Yeni ve eski türk dilleri, Türk halkları, Türk bölgelerinde uygulanan kültür ve dinler, Türk edebiyatı ve son olarak Kıbrıs, Kıbrıs Türkçesi, edebiyatı ve tarihi çalışma alanlarına dahil olmuştur. Scharlipp kendi eserlerinin dışında Türk edebiyatının çevirisiyle de uğraşmıştır. Çok farklı Türk yazarlarının eserlerini Almancaya çevirmiştir.

Wolfgang Scharlipp 2009 yılında ağır bir hastalıktan dolayı Kopenhag Üniversitesi'nden ayrılmak zorunda kalmıştır.

Kitaplar

Untersuchungen zur Morphologie und Substitution türkeitürkischer Neologismen / Türkiye Türkçesinde Yeni Öğelerin Morfolojisi ve İkame Konusu, Hamburg, 1978.

Die frühen Türken in Zentralasien. Eine Einführung in ihre Geschichte und Kultur / Orta Asya'da İlk Türkler, Tarih ve Kültürlerine Giriş, Darmstadt, 1992.

Introduction to the Old Turkish Runic Inscriptions, Nicosia, 1994.

Türkische Sprache-Arabische Schrift. Ein Beispiel schrifthistorischer Akkulturation / Türk Dili – Arap Alfabesi, *Tarihsel Kültürleşme Örneği,* Budapest, 1995.

Eski Türkçe Run Yazıtlarına Giriş, Introduction to the Old Turkish Runic inscriptions, Engelschoff 2000, (İki dilde)

Die alttürkische Literatur. Einführung in das vorislamische Schrifttum (Eski Türk edebiyatı. İslam öncesi edebiyata giriş). Engelschoff 2005.

Sherlock Holmes und Mike Hammer in der Türkei. Genre und Subgenre in der türkischen Kriminalliteratur. Pera-Blätter 21, Bonn. 56 s., ISSN (Print): 2192-6816; ISSN (online): 2192-5291. Online: http://oiist.org/publikationen/pera-blaetter.html.

Weite Wege. Zwischen muslimischen Engeln und teuflischen Diplomaten / Uzun Yollar, Müslüman Melekler ve Şeytani Diplomatlar Arasında, Engelschoff, Verlag auf dem Ruffel 2013.

Makaleler

Zur Orthographie und Morphologie chinesischer Lehnwörter in der neuuigurischen Schriftsprache von Sinkiang / Sinkiang'ın yeni Uygur yazı dilindeki Çince alıntı sözcüklerin imlası ve morfolojisi üzerine). [İçinde]: *Materiala Turcica V*, 1979, s., 115-121.

Das Bildungssystem der modernen türkischen Republik (Çağdaş Türkiye Cumhuriyetinin eğitim sistemi). [İçinde]: *Begegnung mit Türken, Begegnung mit dem Islam*. Hamburg 1982, s., 9-20.

Ist atü. töpüt ein genuin türkisches Wort? (Atü. töpüt gerçekten Türkçe bir kelime mi?) [İçinde]: *Materiala Turcica VI*, 1983, s., 12-17.

Kurzer Überblick über die buddhistische Literatur der Türken (Türk Budist edebiyatına kısa bir bakış). [İçinde]: *Materialia Turcica VI*, 1980 (1983), s., 37-53.

Aufmachung, Inhalt und Sprache der türkischen Tageszeitungen in Deutschland (Almanya'daki günlük Türk gazetelerinin sunumu, içeriği ve dili). [İçinde]: *Begegnung mit Türken, Begegnung mit dem Islam*. Hamburg 1984, s., 213-219.

Ein Gedicht in neuuigurischer Sprache als Gruß nach Deutschland (Almanya'ya selam olarak Yeni Uygur dilinde bir şiir). [İçinde]: *Materialia Turcica X*, 1984 (1985), s., 73-77.

Fragmente eines uigurischen Kommentars zur Trimśikā Vijñaptimātratāsiddhi des Vasubandhu (Vasubandhu'nun Trimśikā Vijñaptimātratāsiddhi'si üzerine bir Uygur yorumundan parçalar). [İçinde]: *Ural Altaishce Jahrbücher NF VI*, 1986, p 122-136.

Die Verschriftung türkischer Sprachen Ostturkestans im 20. Jahrhundert (20. Yüzyılda Doğu Türkistan Türk dillerinin yazısı). [İçinde]: *Materialia Turkica 14* (1988), s., 58-71.

Metrik und Ortographie in der altosmanischen Poesie (Eski Osmanlı şiirinde metrik ve imla). [İçinde]: *Acta Orientalia Hungarica 43* (1989), Bd. 2, s., 23-30.

Die alttürkische Religion in der Darstellung einiger türkischer Historiker (Bazı Türk tarihçilerin eski Türk dini tasvirleri). [İçinde]: *Die Welt des Islams 31* (1991), s., 168-192.

Türkische Gebete in einer polnischen Koranübersetzung (Kuran'ın Lehçe tercümesinde Türkçe dualar). [İçinde]: *Festschrift Josef Matuz*. Berlin 1992, s., 255-260.

Die Überlagerung orthographischer Prinzipien im Osmanisch-Türkischen (Osmanlı Türkçesinde yazım kurallarının üst üste bindirilmesi). [İçinde]: *Probleme der Graphie. ScriptOralia* 1992, s., 95-105.

Türkische Identität und Schrift (Türk kimliği ve yazısı). [İçinde]: *Materialia Turcica 16*, 1993, s., 130-141.

Emotionalität in den Jenissej–Inschriften (Yenisey yazıtlarında duygusallık). [İçinde]: *Beläk Bitig.* Sprachstudien für Gerhard Doerfer zum 75. Geburststag. Hrsg. M. Erdal and S. Tezcan. Wiesbaden 1995, s., 169-175.

La Chine et le Tibet à travers les inscriptions Turques Anciennes. [İçinde]: *Diogène S. 171*; Langues et Cultures des Routes de la Soie. Paris 1995, s., 49-56.

Some remarks on the so-called dative Suffix -a/-ä in the Yenissey Inscriptions. [İçinde]: *Symbolae Turcologicae*. Studies in honour of Lars Johanson on his sixtieth birthday 8 March 1996. Árpád Berta, Bernt Brendemoen, Claus Schönig Edit. İstanbul, 1996, s., 205-208.

Zur Terminologie in den lamaistisch-türkischen Texte (Türkçe Lamaist metinlerdeki terminoloji üzerine). [İçinde]: *Turfan, Khotan und Dunhuang. Gedenk-Tagung Annemarie von Gabain und die Turfanforschung*, Berlin, 9.12.XII.1994. Berlin 1996, s. 259-268.

Zur Rolle der alttürkischen Runenschrift in der türkischen Gelehrtenwelt (Eski Türk runik yazıtların Türk ilim dünyasındaki rolü). [İçinde]: Materialia Turcica 17. 1996, s. 77-86.

Turkish dialect texts from Cyprus. [İçinde]: *Turkish Studies in Cyprus 1*. 1996, s. 1-5. (Kyriaki Georgiou –Scharlipp ile)

Greek elements in the literature of the Turkish writer Sait Faik (Abasiyanik). [İçinde]: *Turkish Studies in Cyprus 2*. 1996, s. 13-17.

Self-identification in the early Turkish literature. [İçinde]: *Turkish Studies in Cyprus 1*. 1996, s. 7-12.

Karamanisch und Türkisch. [İçinde]: *Studia Turcologica Cracoviensia 5* (1998), s. 231-236.

Der armenisch-türkische Schriftsteller M. Margosyan und ein Beispiel seiner Schreibkunst (Ermeni-Türk yazar M. Margosyan ve yazı sanatından bir örnek). [İçinde]: *Materialia Turcica 19* (1998), s. 55-62.

Two Eastern Turki texts about reading and writing. [İçinde]: *Turkic Languages 2* (1998) 1, s. 109-125.

Natur und Umwelt im Werke des türkischen Schriftstellers Sait Faik (Türk yazar Sait Faik'in eserlerinde doğa ve çevre). [İçinde]: *Annäherung an das Fremde. XXVI*. Deutscher Orientalistentag vom 25. bis 29. 1995 in Leipzig. Stuttgart 1998, s. 435-441.

Classification of the Greek Loanwords in the Turkish Dialects of Cyprus. [İçinde]: *Bahşi; Ögdisi. Festschrift für Klaus Röhrborn anläßlich seines 60. Geburtstags*. Freiburg, İstanbul 1998, s. 311-315.

Zur Syntax der türkischen Dialekte Zyperns (Kıbrıs Türkçesinde söz dizimi üzerine). [İçinde]: *Materialia Turcica 20* (1999), s. 1-10.

Eski Tüklerde Ölüm. [İçinde]: *Insanzamanmekan,* Yıl 1 - sayı 3. Nicosia 1999. s. 335.

Inverted Syntax in Early Turkish Texts. [İçinde]: *Writing in the Altaic World. Studia Orientalia 87*. Helsinki 1999, s. 235-243.

Self-Identification in the Early Turkish Literature. [İçinde]: *Geng Shi Min xian sheng 70 shou chen ji nian wen ji*. Beijing 1999. 289-299.

Krig, fred og tyrkisk poesi på Cypern. [İçinde]: *Naqd. Tidsskrift for Mellemøstens litteratur. Nr. 2* (2000), s. 24-43.

The Danish Linguist Vilhelm Thomsen and his Contribution to Turkish Studies. [İçinde]: *Kazakstan Respublikasi Täyelsizdigining 10 zidigina arnalgan Bayirgi Türki Örkenieti: Zazba Eskertkister*. Almaty 2001, s. 52-61.

Zur Begegnung von genuslosen und Genussprachen: Das Geschlecht der türkischen Lehnwörter im zypriotischen Griechisch (Cinsli ve cinssiz dillerin karşılaşması: Kıbrıs Rumcasındaki Türke alıntı sözcüklerin cinsiyeti). [İçinde]: *Mediterranean Language Review 13* (2001), s. 39-54.

Den Tyrkiske invasion af Cypern 1974. Tilvejebringelse af nogle glemte eller ignorede fakta fra en konflikt. (1974 Kıbrıs Türk İşgali: Bir Anlaşmazlığın Bazı Unutulmuş veya Görmezden Gelinmiş Gerçekleri). [İçinde]: *Semiramis VIII. Kilder til Historien 2004* (2001), s. 109-123.

Moderne uigurische Bearbeitungen karachanidischer und tschagataischer Werke: Divan Lugat-at Turk, Kutadgu Bilig und Baburname. [İçinde]: *Central Asiatic Journal 46* (2002), s. 128-137.

Ahmet Ümit og den tyrkiske Kriminallitteratur (Ahmet Ümit ve Türk Polisiye Romanı). [İçinde]: *Naqd. Tidsskrift for Mellem-østens litteratur Nr. 4* (2002), s. 92-113.

War, Peace and Turkish Poetry in Cyprus. [İçinde]: Materialia Turcica 23 (2002), s. 131-144

Orchon contra Turfan (Orhon'la Turfan Karşı Karşıya). [İçinde]: *Splitter aus der Gegend von Turfan: Festschrift für Peter Zieme anlässlich seines 60. Geburtstags*. İstanbul, Berlin 2002.

Monotheism or Polytheism. Western Conceptions of the Old Turkish Religion in the Steppe Empires. [İçinde]: *The First International Scientific Conference Tengrianity - the Worldview of the Altaic Peoples. Collection of Papers in Russian and English*. Bishkek, 2003.

Introduktion til moderne tyrkisk litteratur (Modern Türk Edebiyatına Giriş). [İçinde]: *Ørkenrosen. Moderne noveller fra Mellemøsten*. Copenhagen 2003.s.241-254.

The Decipherment of the Turkish Runic Inscriptions and its Effect on Turcology in East and West. [İçinde]: *Journal of Turkish Civiliyation Studies 1* (2004), s. 303-318.

Eine pentaglotte Liste der Epihteta, Charakteristika und Kennzeichen des Buddha aus dem lamaistischen Kulturkreis (Lamaist kültüründeki Buda'nın sıfatları, özellikleri ve karesteristiklerinin bir pentaglot listesi. [İçinde]: *Central Asiatic Journal 48/1* (2004), s. 104-117.

Religious Revival and Identity in Modern Kirghistan. [İçinde]: *Central Asiatic Journal 48* (2004), 2; s.234-244.

The problem of who wrote the first Turkish novel. [İçinde]: *Materialia Turcica Band 25* (2005). s.1-8.

Ahmet Ümit und der türkische Krimi (Ahmet Ümit ve Türk Polisiye Romanı). [İçinde]: *Der*

Arabische Almanach, 2005/06; s., 19-21. (aus ARTE-TV.com).

Origin and Development of Turkish Crime Fiction. [İçinde]: Kerstin Eksell, Laura Feldt (edts.): *Readings in Eastern Litratures.* Würzburg 2006; s., 189-219.

Turkish. [İçinde]: *Theorizing Rituals. Issues, Topics, Approaches, Concepts*. Kreinath, Jens e.a. Edit.). Leiden, Boston 2006. s. 94-95.

Tendenzen der türkischen Kriminalliteratur (Türk polisiye romanında eğilimler). [İçinde]: *Einheit und Vielfalt der türkischen Welt. Materialien der 5.Deutschen Turkologenkonferenz Universität Mainz*. *Turcologica 69*. Wiesbaden 2007. s. 264-271.

Die alttürkische Übersetzungsliteratur (Eski Türkçede çeviri edebiyatı). [İçinde]: *Übersetzung, Translation, Traduction.An International Encyclopedia of Translation Studies*. Hrsg.: Harald Kittel e.a. Volume 2. Walter de Gruyter: Berlin, New York 2008. s. 1255-1262

Zur Kurz-Kurzgeschichte in der modernen türkischen Literatur. Versuch einer Genre-Bestimmung (Modern Türk edebiyatında öykü üzerine: Türü belirleme). [İçinde]: *Asiatische Studien. Études Asiatiques LXII 4*. 2008. s.1071-1083.

Ahmet Ümit und andere gefährliche türkische Autoren. (Ahmet Ümit ve Başka Tehlikeli Türk Yazarlar). [İçinde]: *Tatort Tükei. Kalender für Kriminalliteratur*, 2009, Münster. s. 88-111

Ahmet Hamdi Tanpinars İstanbul. oder: Ist Schönheit objektivierbar? (Ahmet Hamdi Tanpınar'ın İstanbul'u ya da Güzellik Nesneleştiriliebilir mi?) [İçinde]: *Central Asiatic Journal 53* (2009) 2. s. 280-295.

Gibt es ein "Genre noir" in der türkischen Literatur? Bemerkungen zu einem weiteren Problem der Genre-Bestimmung. Asiatische Studie (Türk Edebiyatında 'Kara Yazı' Türü Var mıdır? Tür Tanımının Başka Bir Sorunu Üzerine). [İçinde]: *Études Asiatiques LXV*, 1, 2011, s.173-192

Einige türkische Wörter zu "Bildung" und "Glauben" im manjurischen Fünfsprachenspiegel (Mançu Beş Dil Aynasında 'Eğitim' ve 'İnanç' Hakkında Bazı Türkçe Sözcükler), [İçinde]: *Turkic Languages 18*, 2014, 1/2, s.92-103

Die türkischen Wörter für "Gott" und "Himmel" im manjurischen Fünfsprachenspiegel (Mançu Beş Dil Aynasında 'Tanrı ve 'Gök' Sözcüklerinin Türkçe Karşılıkları), [İçinde]: *Central Asiatic Journal 58*, 2015, 1/2, s.27-36

Zu einigen Bearbeitungsmethoden lexikalischer Einträge und deren türkische Ergebnisse im manjurischen Fünfsprachenspiegel (Mançu Beş Dil Aynasında Sözlük Girişlerini İşleme Yöntemleri ve Bunların Türkçe Sonuçları), [İçinde]: *Central Asiatic Journal 59*, 2016, 1/2, s.239-254.

Çeviriler

Ağaoğlu, Adalet, *Die zarte Rose meiner Sehnsucht* (Fikrimin İnce Gülü), Stuttgart 1979.

Öz, Erdal, Singen wie eine Nachtigall, *Akzente VI,* 1980.

Öz, Erdal, *Du bist verwundet*. (Yaralısın), Hamburg 1982.

Ağaoğlu, Adalet, Verteidige dich, Liebe! (Savun Kendini Aşk!), *Aufbruch aus dem Schweigen,* Hamburg 1984.

Gürsel, Nedim, Die Verbannung. (Sürgün), *Anthologie Moderner Türkischer Prosa*. Frankfurt/M 1992.

Ağaoğlu, Adalet, Forsvar dig, kærlighed! (Savun Sevdam Sen Savun), *Ørkenrosen. Moderne noveller fra mellemøsten (Modern short stories from the Near East*), s.262-267.

Margosyan, Migirdiç, Hedningskvarteret (Gavur Mahallesi), *Ørkenrosen. Moderne noveller fra Mellemøsten*. s. 275-279.

Kulin, Ayşe, Vend ansigtet mod solen (Güneşe Dön Yüzünü), *Ørkenrosen. Moderne noveller fra Mellemøsten*. s. 280-285.

Abasıyanok, S. Faik, Kalinikhtal, *Ørkenrosen. Moderne Noveller fra Mellemøsten*. s. 255-257.

Ahmet Ümit: Nacht und Nebel (Sis ve Gece), Türkische Bibliothek, Unionsverlag. Zürich 2005.

Ümit, Ahmet, *Der Teufel steckt im Detail. Kriminalgeschichten aus İstanbul*. (Şeytan Ayrıntıda Gizlidir. İstanbul Polisiye Hikayeleri), Engelschoff 2008.

Güzelsoy, İsmail, Die Phantasie erschafft sich selbst und eines Tages wird der traum wahr., *Türkische Erzählungen des 20. Jahrhunderts* (S. Kappert, T. Turan hrsg.); Neuauflage Frankfurt 2008. s. 309-330.

Dr. Kaare Erling Thomsen Hansen (1924-1997)

Kaare Erling Thomsen Hansen, Vilhelm Grønbech'in oğlu olan Kaare Grønbech'in öğrencilerinden biridir. Grønbech'ten sonra Kopenhag Üniversitesi'nin Orta Asya Enstitüsünde Altayistik alanında çalışmalarda bulunan dilbilimci ve Türkolog'dur. Türk, Moğol, Mançu-Tunguz dil ve kültürleri üzerinde odaklanmıştır, fakat Tibetoloji alanında da çalışmaları vardır.

Kaare Thomsen Hansen 1957 yılında Orta Asya Bölümü'nde çalışmaya, 1959 yılında aynı bölümde ders vermeye başlamıştır. Araştırma gezilerinden daha çok masa başında araştırmaları tercih etmiştir. Türkoloji ve Altayistik bilimleri içinde çok geniş bir alan

onun ilgisini çekmiştir. Türk ve Moğol dillerinin tarihsel belgelendirilmesi, Volga-Bulgar yazıtlarının fonolojik özellikleri, *Moğolların Eski Tarihi* ve Türk-Moğol ilişkilerinin tarihi ve karşılaştırmalı dil bilimi alanlarında çalışmıştır.

Fazla sayıda eseri bulunmasa da eserleri büyük öneme sahiptir. İlk eserinde Türk dillerinde 'e sesbirimini' incelemiştir.

Kaare Thomsen Hansen, 1957'de oluşturulan *24. Uluslararası Doğu Bilimciler* kongresi'nde kurulan *Uluslararası Sürekli Altay Araştırmaları Konferansı*'nın 1958'de gerçekleştirilen ilk toplantısına katılmıştır.[11] Bu konferansın ikinci, beşinci, on birinci ve on beşinci toplantılarında da bulunmuştur. 1962'de "*Zwei türkisch-mongolische Korrespondenzreihen"*, eseriyle Bloomington, Indiana'da bu konferansın 5'incisine katılmıştır. 1968 yılında ise *Uluslararası Sürekli Altay Araştırmaları Konferansı*'nın 11'incisine Iben Raphael Meyer ile birlikte ev sahipliği yapmıştır.

Kopenhag Üniversitesi'nde *Orta Asya Bölümü*'ne bağlı olan *Türkoloji Çalışmaları* kapatılana kadar Iben Raphael Meyer ile birlikte bu bölümde çalışmalarına devam etmiştir.

Başlıca Çalışmaları

"The closed E in Turkish (Türkçede Kapalı E)", [İçinde]: *Acta Orientalia Havniae* S.22, 1957, s.150-153.

"Zur Frage nach der Urform der 'Geheimen Geschichte' ('Gizli Hikaye'nin Asıl Şekli Üzerine Soru)", [İçinde]: *Acta Orientalia Havniae* 23, 1958, s.107-110.

"Bemerkungen über das mongolische Vokalsystem der zweiten Silbe", [İçinde]: *Acta Orientalia* S.24, 1959, s.1-4.

"Das Kasantatarische und die westsibirischen Dialekte (Kazan Türkçesi ve Batı Sibirya Türk Lehçeleri)", *Deny, Jean et al. (Edit.) Philologiae turcicae fundamenta I*. Steiner. Wiesbaden. 1959, s.407-421.

"Die Sprache der Gelben Uiguren und das Salarische (Sarı Uygurların Dili ve Salarca)", *Philologiae turcicae fundamenta I*. 1959, s. 564-568.

"Die Entwicklung der Gruppe *uya (üge) im Mongolischen (Uya (üge) Grubunun Moğolcadaki Gelişimi)", *Acta Orientalia* S.24, 3-4, s. 263-267. 1959.

"Zur Wolga-bolgarischen Epigraphie. (Volga Bulgar Türkçesi Üzerine", *Acta Orientalia,* S.26, 1962, s.189-192.

"Bemerkungen über das türkische Vokalsystem der zweiten Silbe *(*Türkçede İkinci Hecede *Bulunan Ünlüler* Sistemi Üzerine Notlar)", [İçinde]: *Acta Orientalia Hungarica,* S.16, 1963, s. 313-318.

"Zwei türkisch-mongolische Korrespondenzreihen (İki Türk-Moğol Eşdeğer Karşıtlık Dizgesi)", *Aspects of Altaic*

[11] *PIAC*: https://www.altaist.org/annual-meetings/

civilization. Uralic and Altaic Seriesof Indiana University, Bloomington: Indiana University, S.23, 1963, s. 235–237.

"Bemerkungen zur reflexiv-possessiven Deklination der Geheimen Geschichte / Gizli Tarih'te Dönüşlü İyelik Çekimi Üzerine Notlar)", *Ligeti, Louis (Edit.) Mongolian Studies*. B. R. Grüner. Amsterdam 1970.

Prof. Dr. Vilhelm Thomsen
(1842-1927)

Danimarka ve dünyada Türkoloji alanının en önemli isimlerinden biri olan Vilhelm Thomsen, Orhun yazıtlarını çözmesiyle tanınır. Türk dili üzerinde çalışmalarına 1860'lı yıllar başlamıştır. Bu alana ilgisi dil derslerine katılmak üzere gittiği Viyana ve Budapeşte'de Türkolog olan Budenz ve Vambéry ile karşılaşmasından sonra başlamıştır. Fakat Thomsen'in Türkoloji üzerinde uyanan ilgisi, o dönemde Avrupa'da Türkolojinin alışılagelmiş alanları olan Osmanlı ve Çağatay Türkçesine yönelik olmamıştır. Onun isteği daha çok o zamana kadar araştırılmamış olan Orta Asya'da hala göçebe hayatı yaşayan Türk toplumlarının dillerini araştırmak ve bu dillerin başka dil aileleriyle olan ilişkisini incelemek olmuştur. O yıllarda bu Türk toplumlar ve diller üzerinde hemem hemen hiç araştırma yapılmamıştır.[12]

Orta Asya'daki çeşitli Türk yazıtlarının varlığı 1772'den beri bilinmektedir. Daha sonraları Rus ve Finlandiya asıllı uzmanların bu alandaki yeni araştırmalarında Orhun yazıtları da ortaya çıkmıştır. Thomsen, Orhun yazıtlarını çözme çalıştırmalarını *Videnskabernes Selskab*'e yazdığı bildiride ve daha sonra yazdığı "*Postscript"*te açıklamıştır.[13]

Thomsen Orhun yazıtlarını 1893'te çözmüştür. Fakat hastalığından dolayı bunları yayınlayana kadar bir süre geçmiştir. Ancak 1896'da ilk baskısını bitirilmemiş bir şekilde yayınlayabilmiştir.[14] Bunları umduğu gibi yayınlayamasa da Thomsen, Orhun yazıtlarının çözülmesinde gerekli anahtarları bulmuştur ve sonuç olarak yazıtların okunabilmesi için bir engel kalmamıştır.

Thomsen'in, Orhun yazıtlarının çözümlenmesinden sonra Türk dili üzerinde birçok önemli ve değerli çalışmaları olmuştur. Ancak Thomsen Türkoloji dünyasında anıldığında hiç şüphesiz Orhun yazıtlarının çözüm babası olarak anılmaktadır.

Vilhelm Thomsen en başta karşılaştırmalı dil bilimci olarak bilinmektedir. Thomsen her

[12] I. R. Meyer, age., s. 695-696.
[13] I. R. Meyer, age., s. 698.
[14] V. Thomsen, "Inscriptions de 'Orkhon déchiffrées", *Mémoires de la Société Finno-Ougrienne, V,* Helsingfors, 1896.

zaman çok dikkatli ve titiz bir çalışmayla birçok farklı dil üzerinde de araştırmalarını sürdürmüştür.

Thomsen'in bütün eserleri yayınlarının üçüncü cildi hemen hemen tamamen Türkçe ve Türkolojiye ait çalışmalarını içermektedir. Türkoloji üzerinde çalışmaları ve eserleri bütün çalışmalarının yaklaşık dörtte birini oluşturmaktadır. [15]

Başlıca Çalışmaları

"Déchiffrement des inscriptions de l'Orkhon et l'Ienissei: Notice préliminaire / Orhon ve Yenisey Yazıtları'nın Çözülmesi, İlk Bildiri", *Bulletin de l'Académie Royale des Sciences et des Lettres de Danemark*, Kopenhag, 1894, s. 285-299.

Inscriptions de l'Orkhon déchiffrées (Çözülmüş Orhon Yazıtları), *Memoires de la Société Finno-Ougrienne, La Société de littérature finnoise* S. 191, Helsingfors 1896.

Sur le système des consonnes dans la langue ouïgoure., *Keleti Szemle* II. 1901, s. 241-259.

Ein Blatt in türkisher "Runen" schrift aus Turfan / Tufan'dan Türkçe Runik Alfabesiyle Yazılmış Bir Sayfa, *Sitzungsberichte der königlich Preussischen Akademie der Wissenschaften*, Berlin 1910, s. 296-306

Dr. M. A. Stein's Manuscripts. In Turkish "Runic" script from Miran and Tung-Huang / Dr. M. A. Stein'in Elyazmaları. Miran ve Dunhuang'da Yazılmış Türkçe Runik Yazı, *Journal of the Royal Asiatic Society,* 1912, s. 181-227.

Une lettre mèconnue des inscriptions de l'Ienissei / Yenisey Yazıtlarından Bilinmeyen Bir Mektup, *Journal de la Société Finno-Ougrienne* XXX, 4. Helsinki, 1913.

Turcica. Etudes concernant l'interprétation des inscriptions turques de la Mongolie et de la Sibérie / Moğolistan ve Sibirya'dan Gelen Türkçe Yazıtların Yorumlanması ile İlgili Çalışmalar, *Mémoires de la Société Finno-Ougrienne* XXXVII, Helsingfors, 1916, s. 1-107.

Une inscription de la trouvaille d'or Nagy-Szent-Miklos (Hongrie) / Nagy Szent Miklos Altın Bulgusundan Bir Yazıt, *Samlede Afhandlinger III*. Det Kongelige Videnskabers Selskab. Kopenhag, 1917.

Fra Øst-Turkestans Fortid / Doğu Türkistan'ın Geçmişinden, *Samlede Afhandlinger III*, 1922, s. 2923-324. Vor Tid. Kopenhag, 1914-15.

Grammeltyrkiske indskrifter fra Mongoliet i oversættelse og med indledning / Önyazı ile Birlikte Moğolistandaki Eski Türk Yazıtlarının Çevirileri, [İçinde]: *Samlede Afhandlinger III*, Kopenhag, 1922, s. 465-516.

Samlede Afhandlinger / Bütün Eserleri, C. I-IV, 1919-1931, Gyldendalske Boghandel.

[15] I. R. Meyer, age., s. 701.

Genel Dilbilimi ve Başka Diller Üzerine Eserlerinden Bazıları

Sprogvidenskabens Historie (Dilbilim Tarihi), G.E.C. Gad, Kopenhag 1902.

Berøringer mellem de finske og de baltiske (litauisk-lettiske) Sprog: En sproghistorisk undersøgelse / Fince ve Baltık Dilleri (Litvanca ve Letonca) Arasındaki Temaslar: Dil Tarihi Açısından Bir Araştırma, Det Kongelige Videnskabers Selskab, Kopenhag, 1890.

Den gotiske sprogklasses indflydelse på den finske / Gotik Dil Sınıfının Fince Üzerinde Etkisi, Den Gyldendalske boghandel, Kopenhag, 1869.

The Relations between Ancient Russia and Scandinavia and the Origin of the Russian State, Cambridge University Press, Cambridge 1877.

Remarques sur la phonétique romane. L'i parasite et les consonnes mouillées en francais, *Mémoires de la Société de linguistique de Paris* III, 1875.

Det magyariske sprog og dets stammeslægtskab / Macar Dili ve Soyu, *Tidsskrift for Philologi og Pædagogik VII*, 1867, s. 149-174.

FİNLANDİYA TÜRKOLOGLARI

Hazırlayan: Yrd. Doç. Dr. Bagdagul MUSSA

Fransız İhtilali'nden sonra milliyetçilik akımının hız kazanması ile Macarların, Finlilerin kendi millî-ırki geçmişlerini öğrenmek arzu ve ihtiyacı, Türkolojinin gelişmesine, Türk tarihi, dili ve kültürü üzerine çok mühim çalışmalara imza atan Finli bilim adamlarının yetişmesine yol açmıştır. Finlandiya'daki filoloji ve Türkoloji çalışmaları o kadar ilerler ki, Finlandiya'nın büyük devlet adamı Mareşal Karl Gustav Mannerheim dahi bu araştırmalara katılır. Danimarkalı Wilhelm Thomsen'ın Moğolistan'daki ve Sibirya'daki araştırmaları da Finliler tarafından yayımlanır. Finlandiya'daki ilmî araştırmalar, Türkolojiye Matthias Alexandr Castren, Axel Olai Heikel, Kai Donner, Heikki Paasonen, Gustaf John Ramstedt ve Martti Räsänen gibi isimleri kazandırır. Altay dilleri, özellikle Türkçe ile ilgili çok önemli ilmî eserler ortaya koymuş olan bilim adamları, isimlerini sadece Finliyanda'da değil, dünyanın meşhur Türkologları arasında altın harflerle yazdırmıştır. Bu bağlamda meşhur Finlandiyalı Türkologlar şu şekilde zikredilebilir:

Pentti Aaalto (1917-1998), Matthias Alexandr Castren (1813-1853), Axel Olai Heikel (1851-1924), Heikki Paasonen (1865-1919), Gustaf John Ramstedt (1873-1950), Kai Donner (1888-1935), Otto Donner (1835-1909), Martti Räsänen (1893-1976), devlet adamı Mareşal Carl Gustaf Emil Mannerheim (1867-1951)[1] ve Juha Janhunen (1952-).

Pentti Aalto

(22 Temmuz 1917 - 30 Kasım 1998)

Helsinki Üniversitesinde 1958-1980 yılları arasında Karşılaştırmalı Dilbilimi hocası olan Aaolto, G. J. Ramstedt'in öğrencisiydi. Ramstedt'in vefatından sonra onun tamamlanmamış çalışmalarını yayına hazırlamış, karşılaştırmalı Altay Dilleri Grameri, Pañcarakṣā'nın Moğolca nüshası ve Kuzeydoğu Asya halklarıyla ilgili Latince kaynakların editörlüğünü yapmıştır[2].

Hint-Avrupa dillerinin yanı sıra Türk, Altay ve Fin-Ugor dillerini de araştıran Aalto, 1947 ve 1956 yılları arasında Finlandiya Şarkiyat Cemiyeti, 1956 ve 1965 yılları arası da Fin-Ugor Cemiyeti başkanı idi. 1945 yılından itibaren ilmî araştırma amacıyla Moğolistan'ın da dahil

---

[1] Finli Türkologlar ile lgili bilgi için ayrıca bkz.: Kazak Ansiklopedisi, C.I-IV Almatı, 1972-1978; Богораз-тан В. Г. Кастрен — человек и учёный / Памяти М. А. Кастрена: к 75-летию дня смерти /АН СССР — Л., 1927. — С. 3—35. — (Очерки по истории знаний. Вып. II). *Муравьёв В. Б.* Вехи забытых путей (Матиас Кастрен). — Москва: Государственное издательство географической литературы, 1961.*Салминен Т.* Маттиас Александр Кастрен / Сто замечательных финнов. Калейдоскоп биографий = 100 suomalaista pienoiselämäkertaa venäjäksi / Ред. Тимо Вихавайнен (*Timo Vihavainen*); пер. с финск. И. М. Соломеща. — Хельсинки: Общество финской литературы (*Suomalaisen Kirjallisuuden Seura*), 2004. — 814 с;

[2] https://en.wikipedia.org/wiki/Pentti_Aalto (18.05.2021).

olduğu birçok ülkeye seyahat eder. 1949 yılından itibaren hocalık eden Aaolto eski Hint-Avrupa dillerinin yanı sıra Eski Türkçe, Çuvaşça derslerine girer.

1963 yılında öğrencisi Tuomo Pekkanen ile ilk defa Finlandiya'da geçen 6. Dünya Altayca Konferansı düzenlerler[3].

Kitaplar

Materialien zu den alttürkischen Inschriften der Mongolei. Gesammelt von G. J. Ramstedt, J. G. Granö und S., Aalto, bearbeitet und herausgegeben von S., Aalto. [With illustrations.], Helsinki, 1958, 91 s.

Makaleler

"Two Old-Turkic Monuments of Mongolia", MSFOu, 150, 1973, s.9

"On the Altaic İnitial p-", GAJ 1, 1955, s. 9-16.

"İranian Contacts of the Turks in Pre-İslamic Times", Studia Turcica, Budapest, 1971,

s. 29-37.

Harry Halén Tarafından Derlenen Bibliyografyası (1977-1987)[4]

Mongolien Salainen Historia. - Suomen Kuvalehti 1953:43, s. 30-31,50.

Reviews: ornamentik der ob-ugrier. Edit. by Tyyni Vahter. (sociéré Finno-ougrienne. Travaux ethnographþes IX. Helsinki 1953. - Man 1956, s.13.

Reviews: Ulla fohansen, Die Ornamentik der Jakuten. (Wegweiser zur Völkerkunde 3). Hamburg 1954. - Man 1956, 131, s.8

Reviews: Hans Findeisen, Schamanentum dargestellt am Beispiel der Besessenheitspriester nordeurasiatischer Völker. Stungart 1957. - Man 1960, s.157-158.

The tripartite ideology and the Kalevala. - Studies in Finno-Ugric linguistics in honor of Alo Raun, Edit. by Denis Sinor. (Indiana University Publications, Uralic and Altaic Series 13 l). Bloomington 1977, s.9-23.

The "Elementa Linguae Tartaricae" by Ferdinand Verbiest, S.J., translateds - Zentralasiatische Studien ll (1977), s.35-120.

The name of Tashkent. - CAJ) Ofl:3-4 (1977), s.93-198.

Edited: G. J. Ramstedts Onkor-solonisches Wðrterver¿eichnis II. - RO XXXIX: I (1977), s.55-84. Reviews: Zw Religionsgeschichte und lndologie: Ludwig Alsdorf, Kleine Schriften. Ilrsg. von Albrecht Wezler. (Glasenapp-Stiftung, Bd. 10). Wiesbaden 1974. - FUF Xlrrl-3 (1977).

Zur Zenualasienkunde: Zentralasiatisclc Studien des Seminan fiir Sprach - und

[3] https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%B0%D0%BB%D1%82%D0%BE,_%D0%9F%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%82%D0%B8 (29.05.2021)

[4] Harry Halén tarafından derlenmiş Pentti Aalto'nun 1977-1987 yılları arasındaki çalışmaları (daha önce Studia Orientalia'da (1977/47) yayımlanmış olan listeye ilâveten).

Kulturwissenschaft Zentralasiens der Universität Bonn, 9-10. lù/iesbaden 1975-76., Tibetische Handschriften und Blockdmcke sowie Tonbandaufnahmen tibetischer Erzâhlungen. Beschrieben von Díeter Schuh. (VOHD) fl,5). Wiesbaden 1973. - FUF XLII,1977, s.1-3.

Experiences with Latin sources. - holegomena to the sources on the history of pre-Islamic Central Asia - Edit. by J. Harmana. Budapest 1929, s.9-15.

Korean and Altaic, lexical relations. - Ce I hoe han'gukhak kukce haksul hoeuy. Õ - munhak pun'gwa palphyo nonmun / The lst International Conference on Korean studies, Pan III: Division 3, Papers on language and literature. seoul L979, 126-137 (138-141: Summary in Korean). [= 301.]

Reviews: Zur Zentralasienkunde: Klaus Röhrborn, uigurisches wönerbuch. Sprachmaterial der vorislamischen türkischen Texte aus Zentralasien. Lieferung I (a - agrig). Wiesbaden 1977. - Henry serruys, sinoMongol relarions during the Ming, III. Trade relations: The horse fairs (1400-1600). Mélanges Chinois et Bouddhiques XVII. Bruxelles 1975. - Walthcr Heissig, Die mongolischen Handschriften-Reste aus Olon süme,Innere Mongolei (16.-17. Jhdt.). (Asiatische Forschungen 46). wiesbaden 1976. - Dieter schuh, Tibetische Handschriften und Blockdrucke 6. (voHD xI,6). Wiesbaden 1976. - FUF XLm:1-3 (1979), s.334-339.

Korean and Altaic, lexical relations. 'Ce I hoe han'gukhak kr¡kce haksul hoeüy / Papers of the lst Intemational Conference on Korean Studies, 1979. The Academy of Korean Studies, Seoul 1980, s.932-943, (s.,9aa-9a7: Summary in Korean). [= 293.]

G.J. Lamsüthethüwa althaiöhak. "G.J. Ramstedt and Altaic linguistics". Translated by Kang In-seoun. - HangOt / Hangeul 169 (1980), s.155-191.

Central Asiatic epigraphic and manuscript material in Finland, Journal asiatique 269, l-2 (198r), s.3-10.

The comparative study of Altaic and Korean. - Kugö kugmunhak / The Korean Language and Literature 88 (Seoul, Dec. 1982), s.315-328.

Proposals concerning the affinities of Korean. - Voces amicorum Sovijärvi in honorem Antti Sovijärvi. (MSFOu 181). Helsinki, 1982, s.19-29.

Ramstedt's corrections and additions in his own copy of the "Korean Grammar". - Caegu han'gukhakhoe. Ce 6cha haksul hoeüy palphyo nonmunjip / Papers presented at the 6th annual conference of AKSE, held in Seoul, Korea, Aug. 2-5-1982. Seoul, 1982, s.131-138.

Reviews: Zur Zcntralasienkunde: Sprachen des Buddhismus in Zentralasien. Vortrãge des Hamburger symposions vom 2. Juti bis 5. Juli 1981. tlrsg. von Klaus Röh¡born und v/olfgang veenker. (verðff. d. Soc. uralo-Altaica 16). Wiesbaden 1983. - zuF xLvI (1984), s.l85-187.

Finnish explorers in Yakutia. - Hoppo bunka kenkyo / Bulletin of the Instituæ for the Study

of North Eurasian Cultures 17 (Sapporo l9B5), s.1-17.

Finnish expeditions to Central Asia. - Traces of the Central Asian culrure in the North. (MSFOu 194). Helsinki 1985, s.1l-19.

Orientalism at the University of Helsinki. - University Circle. The Newsletter of the University of Helsinki, VI:1 (March 23,1987), s.6-7.

Ein Kunstgriff der Epik. - Fragen der mongolischen Heldendichtung IV. Vorträge des 5. Epensymposiums des Sonderforschungsbereichs 12, Bonn 1985. Hrsg. Von Walther Heissig. (Asiatische Forschungen 101), Wiesbaden, 1987.

Matthias Alexandr Castren
(2 Aralık 1813 - 7 Mayıs 1853)[5]

Fin Türkologlarının önemlilerinden biri, hiç şüphesiz Matthias Alexandr Castren'dir. Babasını küçük yaşta kaybettiği için amcasının himayesine geçen Catsren, Alexander Üniversitesini (günümüzdeki Helsinki Üniversitesi) kazandıktan sonra, önceleri hayatını Fin dilinin menşe itibarıyla bağları olduğu düşünülen Yunancayı ve İbraniceyi öğrenmeye adamışsa da, daha sonra ana diline olan sevgisi onu Fin dili ve folkloruyla ilgili araştırmalara yöneltir. Elias Lönnrot'un (1802-1884) Finlandiya'da milliyetçilik akımında olduğu gibi Fin edebiyatında da büyük etki yaratan ünlü "Kalevala Destanı", Castren'in bakış açısını değiştirerek onun hayatını bundan sonra Fin halkının ve onunla akraba diğer bütün toplulukların dilini, dinini, örf âdetlerini araştırmaya ve Fin halkının "insanlık soyağacındaki yerini" tespit etmeye adamasına vesile olur. Öğrenci iken Kalevala'yı çevirmeyi amaç edinen Castren, çeviriye başladığında işinin sadece tercümeyle sınırlı kalmayacağını anlar. Çeviri esnasında karşılaştığı birçok eski kelime ve ifade, eşya adları ve örf âdetlerle ilgili açıklamalar onda Kalevala'nın vatanı olan Kareliya'ya seyahat etme arzusunu uyandırır. Bir sürü maddi zorluklar aşılarak sonunda hayalini kurduğu seyahatlerini gerçekleştirir. Önce Laplandiya, daha sonra da Rusya Kareliyası'na yaptığı seyahatlerinin amacı ana dilinin kaynaklarına dair bilgi toplamak ise de, her seferinde karşısına çıkan Türkçe ve lehçeleriyle ilgili araştırmaların da kaçınılmaz olduğunu anlamasını sağlar. Rusya'nın ve Sibirya'nın kuzey bölgelerini gezerken Türk lehçeleri üzerinde de durarak asıl araştırma

[5] Fotoğrafın alındığı kaynak: https://375humanistia.helsinki.fi/en/matthias-castren/inspired-by-the-kalevala (18.05.2021).

konusunu teşkil eden Samoyed dilinin Moğolca ve Türkçe ile bağlarını ve ilişkilerini tespit eder. Castren, yol arkadaşı Bergstadi ile bir sohbeti sırasında *"Her ne kadar asalet düşkünlüğü ve kibir, soydaşlarımızı menşelerini Yunan'da ve İsrail'de, ayrıcalıklı halkların arasında aramalarına mecbûr ettiyse de ben her geçen gün Fin dilleriyle Sibirya dilleri arasında benzerlik bulmaktan son derece mutluyum"* der[6]. Böylece Finlilerin de Samoyedlerin de Moğollarla akraba olduklarını kabul etmekten memnun kaldığını dile getirir. Aalto, Castren'in Moğolca ve Tunguzca konuşma dillerini inceleyen ilk araştırmacı olarak, bu dillerin Türk dilleriyle ilgisi olabileceğini de ilk dile getirenlerden biri olduğunu belirtmektedir.

Castren'in Türkolojiye en önemli katkısı, "Altay Dilleri Teorisi"ni ortaya koymasıdır. Castren, gezileri neticesinde elde ettiği Türk lehçeleriyle ilgili malzemelerini ya kendi yayımlamış ya da öğrencileri kanalıyla yayımlatmıştır. Seyahatleri sırasında karşılaştığı zorlukların yanı sıra hayatını tehlikeye attığı durumlar da göz önünde bulundurulursa, Castren'in sadece sağlığını ve gençliğini değil, bütün hayatını vatanına, milletine ve diline adadığını söylemek mümkündür. Nitekim Castren sekiz yıl süren seyahatlerinden Finlandiya'ya hasta olarak döner ve bir daha iyileşemez. Hayata gözlerini yumuncaya kadar ölüm döşeğinde bile çalışmalarına devam eder. Tamamlayamadığı çalışmaları ölümünden on yıl sonra akademisyen Şifner tarafından hazırlanır ve 12 cilt hâlinde Petersburg Akademisi tarafından yayımlanır. Hâkim milletlerin kültürel sömürüsü altında kalan Fin halkının, millet olarak varlıklarını Castren gibi bilim adamları ve vatansever vatandaşlarına borçlu olduğu ise bir başka gerçektir. V. G. Bogoraz-tan'ın ifadesiyle bu durumu özetleyelim:

"Milletlerin menşei ve tarihi kadar karmaşık bir ilimde ismini altın harflerle yazdırmış olan Castren, başlattığı yolda o kadar ilerlemiş ki, biz yüzyıl sonra bile ona yetişememekteyiz. Pırlanta kadar saf kişiliği olan Castren'in ilmî çalışmaları ise geçilmeyecek niteliktedir"[7].

Kitaplar

Elementa grammatices Syrjaenae, Helsingforsiae,1844.

Elementa grammatices Tscheremissae, Kuopio, 1845.

Reisberichte und Brief aus den jahren 1845-1849, hg. V.A. Schifner, S-Petersburg, 1856.

Opıt izuçeniya Koybalskogo i Karagasskogo yazıkov, S-Petersburg, 1857.

[Nordiska resor och forskningar] [4] [Ethnologiska föreläsningar öfver altaiska, Helsingfors Finska Litteratur-Sällskapets tryckeri, 1857.

---

6 В. Б. Муравьёв, a.g.e., 1961, s.58.

7 Богораз-тан, В. Г. Кастрен - человек и учёный / Памяти М. А. Кастрена: к 75-летию со дня смерти /АН СССР (Очерки по истории знаний. Вып. II), Leningrad, 1927, s. 3-35.

Ethnologische Vorlesungen über die altaischen Völker nebst Samojedischen Märchen und Tatarischen Heldensagen, S-Petersburg, Kaiserliche Akademie der Wissenschaften, 1857.

M. Alexander Castrén's Grundzüge einer tungusischen Sprachlehre nebst kurzem Wörterverzeichnisss, SPetersburg, Kaiserliche Akademie der Wissenschaften, 1856

M. Alexander Castrén's Versuch einer Burjätischen Sprachlehre nebst kurzem Wörterverzeichniss, SPetersburg, Kaiserliche Akademie der Wissenschaften, 1857

M. Alexander Castrén's Versuch einer jenissei-ostjakischen und kottischen Sprachlehre nebst Wörterverzeichnissen, S-Petersburg, Die kaiserliche Akademie der Wissenschaften, 1858

Nordische Reisen und Forschungen/ 3 Heldensagen der Minussinschen tataren, S-Petersburg, Kaiserlichen Akademie der Wissenschaften, 1859

De affixis personalibus linguarum altaicarum, Helsingforsiae, 1850.

Versuch einer Koibalischen und Karagassischen Sprachlenre nebst Wörterverzeichnisse (deutsch-"tatarisch": 75-130; "tatarisch"-deutsch: 133-166) aus den tatarischen Mundarter des Minussinschen Kreises, hg.V.A.Schiefner, S-Petersburg, 1857; das Werk enthält auβerdem einen longen Text: Koibalische Heldensagen (mit einer deutschen übersetzung).

Reseminnen från åren, 1838-1844.

Reseberättelser och bref åren, 1845-1849.

Föreläsningar i finsk mytologi, 1852-1858.

Ethnologiska föreläsningar öfver altaiska folken, 1852-1858.

Smärre afhandlingar och akademiska dissertationer, 1852-1858.

Koibalischen Sprachlehre, Petersburg, 1857.

Versuch einer jenissei-ostjakischen und kottischen aprachlehre nebst Wörterverzeichnissen aus den genanten sprechen, Leipzig, 1969.

Ymär Daher

(5 Kasım 1910 - 10 Temmuz 1999)

Aslen Nijniy Novgorod vilâyetinin Kuysu köyünden olan Ymär Daher, annesinin vefatından sonra en son Tatar Göçü esnasında, 1921 yılında kız kardeşleriyle beraber Finlandiya'ya, daha önce gidip de orada yaşamakta olan babaları Sarif'in (Zarif Tahir) yanına giderler[8]. Daha sonra Helsinki Fin Özel Lisesi'nde okur ve liseden 1930 yılında mezun olur. 1938 yılında Helsinki Üniversitesi Kanun üzerine yüksek lisansını tamamlar ve 1943 yılında da yargıç yardımcısı derecesini alır. Esas uzmanlık alanı dışında Helsinki Üniversitesi'nde Martti Räsänen, Armas

[8] Sebastian Cwiklinski, The Story of An Unusual Book. Studia Orientalica Electronica, 2020, s.96.

Salonen, Aulis J. Joki ve Pentti Aalto gibi Hocaların başkanlığı ile Altay Dilleri Araştırmaları üzerine çalışan Daher, 1970 yılında Doktor unvanını alır. 1963-1991 yılları arasında Helsinki Üniversitesi'nde Türkçe ve Tatarca derslerine giren Daher, 1975 yılında Türkoloji alanında Doçent olur. Öğrenci sayısının çok olmamasına rağmen kendini öğretmenliğe adayan Daher Doçent olarak emekliye ayrıldıktan sonra bile öğretmenliğe devam etmiştir.

Tatar toplumunda Finlandiya Türkleri Birligi gibi farklı kurul ve komitelerin başkanı veya üyesi, 1948-1958 yılları arasında müdürü olduğu Fin-Tatar Okulu'nun kurulmasında katkıda bulunan Daher için, Tatar dili ve kültürünün korunması çok önemlidir. Finlandiya Tatarlarının köklerinin Volga'ya kadar uzanması sebebiyle Daher, Tataristan ile ilişkilerini güçlendirmeye çalışır. Bunun için Martti Räsänen ve şair Sadri Hamid ile birlikte 1967 yılında Ğabdulla Tuqay (Abdullah Tukay) Kültür Cemiyeti kurarak Finlandiya'ya birçok Tatar bilim adamları ve sanatçılarını çağırırlar. Kendisi de Tataristan'ın başkenti Kazan'ı birçok defa ziyaret eder.

Araştırmacı olarak Türkiye, Orta Asya, Amerika Birleşil Devletleri ve birçok Avrupa ülkelerinde Uluslararası Altayistik ve Türkoloji konferanslarına katılır, 1963 yılında Finlandiya'da Birinci Uluslararası Altayistik Konferansının (PIAC) düzenlenmesinde yer alır.

Dil becerileri ve kültürel bilgisi bilim ve iş dünyasında talep gören Daher, 1956 - 1978 yılları arasında Yabancı Dernekler Ortak Komitesi (Ulkomaanyhdistysten yhteistoimikunta); 1958 - 1963 yılları arasında da UNESCO'nun doğu-batı bölümü adına Finlandiya Ulusal Komisyonu'nda çalışır.

Cumhurbaşkanı Urho Kekkonen'in bile kendisinin tecrübelerinden istifade ettiği Daher, 1971 yılında Türkiye'ye yaptığı devlet ziyareti sırasında Kekkonen'in uzmanı olarak ona eşlik eder.

Daher'e verilen pek çok ödülden belki de en nadide olanı, 1998'de Tataristan Cumhurbaşkanı tarafından verilen "Kültür İşçisi (Elçisi) Unvanı"dır. Diğer ödülleri arasında Finlandiya'nın "Beyaz Gül Nişanı"nı belirtmek mümkündür[9].

Finlandiya'daki Tatar toplumunun temsilcisi olan Daher, çok kültürlülük düşüncesinin öncülerinden ve Finlandiya'daki Tatar toplumu ile Tataristan'daki Tatarlar arasında ilk köprü kuranlardandır.[10]

Kai Donner

(1 Nisan 1888 - 12 Şubat 1935)

[9]https://en.wikipedia.org/wiki/Ym%C3%A4r_Daher (27.05.2021)

[10]https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/6432 (27.05.2021)

Fin dilbilimci, etnograf ve siyasetçi olan Kai Donner, profesör ve senatör Otto Donner'in oğluydu. 1906'ya kadar Helsinki Üniversitesi'nde Fin-Ugor dilleri eğitimi görür, filoloji ve etnoloji çalışmaları yapar[11].

Kai Donner ilk dilcilerden ve araştırmacılardan M. A. Castrén'in izinden gitmek ve Ural ötesinde yaşayan halkları araştırmak ister. 1911 - 1914 yılları arasında Urallara ve Sibirya'ya yolculuk yapar.

1924 yılından Helsinki Üniversitesi Ural Dilleri Bölümünde doçent olan Kai Donner'ın, çok az araştırılmış halkların kültürünü bilim camiasına tanıtması takdire şayandır[12].

Kitaplar

Zwei neue türkische Runeninschriften, Helsingfors, 1931

Makaleler

"Zwei neue türkische Runeninschriften", JSFOu,1931

"Zu den ältesten Berührungen zwischen Samoyeden und Türken", JSFOu LX, 1, 1924, s.3-42,

Otto Donner

(15 Aralık 1835 - 17 Eylül 1909) [13]

Helsinki Üniversitesi'nde Sanskritçe ve Karşılaştırmalı Hint-Avrupa Dilleri profesörü olan, aynı zamanda Fin-Ugor dillerini de araştıran Otto Donner'ın ismi, Moğolistan'a ve Sibirya'ya ilmî araştırma seyahatleri düzenleyen, Orhon Âbideleri ve Türk lehçeleri ile ilgili eserleri yayımlayan ve böylece Türkolojiye büyük hizmetlerde bulunan Fin-Ugor Cemiyetinin kurucusu olarak çok önemlidir.

Onun çabarıyla 1883 yılında kurulmuş olan Fin-Ugor Cemiyetinin asıl amacı Castren ile başlatılmış olan Fin-Ugor ve Altay dilleri ile ilgili araştırmaları desteklemek idi. 1893 yılında

[11] https://tr.wikipedia.org/wiki/Kai_Donner (27.05.2021)

[12] https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%BE%D0%BD%D0%BD%D0%B5%D1%80,_%D0%9A%D0%B0%D0%B9 (18.05.2021)

[13] Fotoğrafın alındığı kaynak: https://375humanistia.helsinki.fi/en/otto-donner/linguist-steeped-in-fieldwork (18.05.2021)

Finli araştırmacıların yerel dilleri araştırmak, arkeolojik çalışmalar yapmak ve eski Elyazmalarını arayıp bulmak üzere Türkistan'a ve Moğolistan'a gönderilmesi gerektiğini ileri süren Donner daha sonra böyle bir araştırmacıyı bulur. O, Gustaf John Ramstedt'den başkası değildi[14].

Róna-Tas[15], başarısız olmakla beraber ilk Orhun kitabelerini okumaya çalışanın Donner olduğuna değinmektedir.

Kitaplar

Worterverzeichniss zu den Iscriptions de L' lenissei, MSFOu, 1892.

Das Personalpronomen in den altaischen Sprachen, Berlin, F. Dümmler, 1865.

Makaleler

"Sur l'origine de l'alphabet turc du Nord del'Asie" (1896), JSFOu,1906.

Harry Halén
(24 Mayıs 1943-)

Finlandiyalı bir şarkiyatçı (oryantalist) olan Harry Thorvald Halén, Helsinki'de doğmuştur. İsveççe konuşan bir ailede dünyaya gelen Halén, daha öğrenimi sırasında Doğu dilleri ve dinleri ile ilgilenmeye başlar ve Helsinki sahaflarından bu konularla ilgili kaynaklar edinir.

Daha sonra Helsinki Üniversitesi'nde Altay dilleri, Sanskritçe ve Indoloj, Rus dili ve edebiyatı okuyan Halén, 1974'te mezun olduktan sonra 1973-2005 arası Üniversitenin Asya ve Afrika Dilleri ve Kültürleri Bölümü'nde öğretim görevlisi olarak çalışır.

Carl Gustaf Emil Mannerheim'ın 1906'dan 1908'e kadar Orta Asya'ya yaptığı keşif ve araştırma seferi hakkında sunumlar yapar ve eserler yayımlar[16].

Kitaplar

Biliktu bakshi, the knowledgeable teacher G.J. Ramstedt's career as a scholar by Harry

[14] Pentti Aalto, "G. J. Ramstedt and Altaic Linguistics", *Central Asiatic Journal*, XIX:3, Harrassowitz Verlag Yay., Wiesbaden s.16l-193 (227-259), 1975, s. 228-229

[15] A. Róna-Tas, *An Introduction to Turkology*, Szeged, 1991, s. 55.

[16] https://fi.wikipedia.org/wiki/Harry_Hal%C3%A9n (29-5-2021); diğer eserleri için bkz.: https://researchportal.helsinki.fi/en/persons/harry-hal%C3%A9n/publications/ (29.05.2021).

Halén, Helsinki Finno-Ugrian Society 1998, (konusu: Ramstedt G. J. Gustaf John 1873-1950).

Psychic Phenomena in Tibetan Buddhism: Summary of the Presentation in the Parapsychological Research Society 16.5.1972 Finnish Parapsychological Research Society, Helsinki 1972.

Handbook of Oriental collections in Finland: manuscripts, xylographs, inscriptions and Russian minority literature. Curzon Pres. London 1978.

The Word and the Reed Pen: An Anthology of Non-European Literature; Edit. Tapani Harviainen; Virpi Hämeen-Anttila. Weilin + Göös, Espoo, 1988.

Janua Orientis: list of teachers and teaching of Asian and African languages and cultures at the Turku Academy and the University of Helsinki 1640 - 1990; published by the University of Helsinki, Department of Asian and African Languages and Cultures. Helsinki, 1990.

CG Mannerheim's Chinese Pantheon: materials for an iconography of Chinese folk religion; by Harry Halén and Bent Lerbæk Pedersen. Ethnographic publications of the Finno-Ugric Society 15. Finno-Ugrian Society, Helsinki, 1993.

"I can't warn leather enough...": Memories of normal 1955-1963, Helsinki, 1998.

CG Mannerheim's trip to Central Asia 1906 - 1908; editors Petteri Koskikallio, Asko Lehmuskallio; authors Harry Halén et al. National Board of Antiquities, Helsinki, 1999.

An Analytical index to CG Mannerheim's Across Asia from west to east in 1906-1908: places, persons and general terms; compiled by Harry Halén, Cossacks and glassblowers: genus Soldarew-Bogorodski (Zoldyrev "-Bororodskìj): collection of materials, compiled by Harry Halén. H. Halén, Helsinki 1996.

Cossacks in Finland 1712 - 1924 - Kazaki v Finlândii; assembled by Harry Halén. Unhola's barn 18. Tuohivirsu, Helsinki, 2004.

Mannerheim: Officer of the Imperial Russian Army, Marshal of Independent Finland; editorial board Timo Vihavainen et al.; authors Harry Halén et al. St. Petersburg Foundation, Helsinki, 2005.

Home in Kaivopuisto: artefacts from Mannerheim's private collection from the trip to Asia 1906 - 08, etc.; described by Harry Halén. Unhola's barn 26. Tuohivirsu, Helsinki, 2006.

Civilians from Finland in the Russian Orient: Finnish and Finnish civilians in the Caucasus, Central Asia and the Russian Far East 1835 - 1922; compiled and edited by Harry Halén. Unhola's barn 34. Helsinki, 2011.

"Caspian Pilots" in Finland 1912 - 1918: a centennial memorial; compiled and edited by Harry Halén. Unholan aitta 36. Helsinki 2012.

Bibliography of the publications of Juha Janhunen Per Urales ad Orientem. Iter polyphonicum multilingue. Festskrift tillägnad Juha Janhunen på hans sextioårsdag den 12

februari 2012. Edit. by Tiina Hyytiäinen, Lotta Jalava, Janne Saarikivi & Erika Sandman, s. 507-542.

Juha Janhunen - a biographical sketch, Per Urales ad Orientem. Iter polyphonicum multilingue. Festskrift tillägnad Juha Janhunen på hans sextioårsdag den 12 februari 2012. Edit. by Tiina Hyytiäinen, Lotta Jalava, Janne Saarikivi & Erika Sandman, s. XVII-XXVII. (Suomalais-Ugrilaisen Seuran Toimituksia; s. 264).

Letters by Peter Schmidt to G. J. Ramstedt Per Urales ad Orientem. Iter polyphonicum multilingue. Festskrift tillägnad Juha Janhunen på hans sextioårsdag den 12 februari 2012. Edit. by Tiina Hyytiäinen, Lotta Jalava, Janne Saarikivi & Erika Sandman, s. 115-120.

Mannerheimin Aasian-matkan tausta ja kirjalliset tulokset. Halén, H., Jun 2011, Porrassalmi IV.: Etelä-Savon kulttuurin vuosikirja 2011. Mikkeli: Savonlinnan maakuntamuseo, s., 11-29.

Sotilaita Suomesta Venäjän Orientissa. Suomalaisia ja suomenmaalaisia sotilaita Kaukasiassa, Keski-Aasiassa ja Venäjän Kaukoidässä 1822 - 1918 Halén, H., Jul 2011, 40 Edit. Helsinki: Omakustanne. 131 s., (Unholan aitta; S. 33) Book/Report.

Gustaf Mannerheim, Dagbok förd under min resa i Centralasien och Kina 1906 - 07 - 08, I - III. (Skrifter utgivna av Svenska litteratursällskapet i Finland, 736). Svenska litteratursällskapet i Finland, Helsingfors, Bokförlaget Atlantis, Stockholm Halén, H. (Edit.), 2010, 1096 s., Book/Report.

Baron Mannerheim’s description of the local troops of Lanchow Halen, H. & Mannerheim, C. G., 2009, Studia Orientalia. Volume 107. Helsinki: Finnish Oriental Society, s., 81-88

C. G. Mannerheim, Across Asia from West to East in 1906-08. (Kansatieteellisiä julkaisuja, XVIII Travaux ethnographiques). New revised edition, translated by Edward Birse, revised by Harry Halén. Helsinki: Suomalais-Ugrilainen Seura • Société Finno-Ougrienne & Otava Publ. Co. Ltd, Helsinki. Halén, H. (Edit.), 2008, 821 s., Book/Report.

Tataarit Halén, H., 2008, Sukututkimuksen jatko-opas. Kuorilehto, M. (Edit.). Helsinki: Suomen sukututkimusseura, s., 130-132.

C. G. Mannerheim, Ratsain halki Aasian. Halén, H. (Translator), 2007, Helsinki: Otava. 574 s., Book/Report › Book.

Statistics of Kazak and Kalmyk cattle owners in the Ili district and the Tekes Valley Halen, H., 2007, Studia Orientalia. Helsinki: Finnish Oriental Society, S.16, s., 45-60.

Versti vapaaherra Mannerheimin alustava raportti Matkasta, joka suoritettiin keisarin käskystä Kiinan Turkestanin ja Kiinan pohjoisten maakuntien halki Pekingin kaupunkiin vuosina 1906-7 ja 8 Halén, H. (Translator), 2006, 95 s., (Unholan aitta; S. 25) Research output: Book/Report › Book.

Koti Kaivopuistossa. Mannerheimin yksityiskokoelman esineistöä Aasian-matkalta

1906-08 ym. Halén, H., 2006, 48 s., (Unholan aitta; S. 26) Book/Report › Book.

Ramstedt, Gustaf John (1873-1950), altailaisen kielentutkimuksen professori, diplomaatti. Halén, H., 2006, Suomen kansallisbiografia. Helsinki, Vol. 8. s. 84-86.

Makaleler

"Bibliography of Professor Pentti Aalto's publications 1938 - 1976". Studia Orientalia 47, 1977, s.287-311.

"Bibliography of Professor Pentti Aalto's publications from 1977 to 1987, with additions to the previous list", Studia Orientalia 59, 1987, s.260-265

"Aibli survey of the Publishing activities of the Turkic minority in Finland", *Studia Orientalia* 51, 1979, s.11.

"The Umbrian Mannerheim-Fragmente 1", *Studia Orientalia,* S.51, 1979, s.4.

"The Middle Iranian fragments in the Sogdian script from the Mannerheim collection; by Nicholas Sims-Williams and Harry Halén. Studia Orientalia 51, 1980, s. 13.

"The Fruits of a Gift": a review of the publications of the Finnish Volga-Turkish settlement. Unhola's barn 6. Tuohivirsu, Helsinki 1996.

"Mongolien mailta: G. J. Ramstedtin matkakirjeitä ja muita kuvauksia mongolien ja kalmukkien parista 1898-1912. LIITE: Burjaattilaisia sananlaskuja Barguzinin alueelta / Buryat proverbs from the Barguzin area Halén, H. (Edit.), 15 Apr 2021, 108 s., (Unholan aitta; S. 54) Book/Report.

"Kalmukkeja ja baškiireja Suomessa 1710-1917 Halén, H., Oct 2016, Helsinki: Tuohivirsu. 43 s., (Unholan aitta; S. 44) Book/Report.

"Tataariyhteisön vanhat metrikkakirjat Kansallisarkistoon Halén, H., 2008, In: Arkistoviesti. 2008, 2, s., 5-6 Contribution to journal › Article.

"Tatarsamfundet överlät befolkningsregister till Riksarkivet Halén, H., 2008, In: Nordisk Arkivnyt. 2008, 3, s., 123-124 Contribution to journal › Article.

"Räsänen, Martti, Turkkilaisen etymologian perusteos (Basic work of Turkish etymology), Article, Book review, Virittäjä. - Helsinki. - 76(1972), s. 222-223.

Çeviriler

Tatar Metric Books of the Imams of Viapori / Helsinki and Vyborg Fortress 1851 - 1914; edited and translated by Harry Halén. Unhola's barn 7. Tuohivirsu, Helsinki 1996.

Manas; Harry Halén, selected from the Kyrgyz national epic; illustrated by Theodor Herzen. Publications of the Finnish Oriental Society in Finnish 30. Helsinki 2000.

Preliminary report by Colonel Baron Mannerheim on a voyage carried out by order of the emperor through the Turkestan of China and the northern provinces of China to the city of

Beijing in 1906-7 and 8. Unhola's barn 25. Tuohivirsu, Helsinki 2006.

CG Mannerheim: Riding Across Asia 1906 - 1908; Harry Halén, selected from the travel diary. Ottawa 2007.

CG Mannerheim: Journey to China: Intelligence Report 1906 - 1908; translated by Harry Halén. Book cover 36. Finnish Literature Society, Helsinki 2013.

Chinese in Manchuria and Russia.: From bandits to Red Army mercenaries. Unhola's barn 49. Helsinki 2018.

GN Potanin: A Tale and True of Northwest Mongolia and Urjangha. Unhola's barn 50. Helsinki 2018.

Axel Olai Heikel

(28 Nisan 1851 - 6 Eylül 1924)[17]

Axel Olai Heikel, Fin-Ugor heyetinin başında 1890 yılında Orhun Vadisi'ne, 1898 yılında Talas Nehri'ne düzenlediği seyahatlerinde, keşfettiği mezar taşları ve 1891 yılında neşredilmiş olan İnscriptions de l'Orkhon reccueillies par l'expedition Finnoise 1890 et publiees par la Societe Finno-Ougrienne'deki on günlük Moğolistan seyahati sırasında şahit olduğu Moğol güreşini tanıtan yazısıyla zikredilmesi gereken önemli isimlerden biri de hiç şüphesiz Axel Olai Heikel'dir.

Kitaplar

Inscriptions de L'Orkhon recueilles par L'epetion finnoise 1889 et publiees par la Societe finno-ougrienne, Helsingfors, 1892.

Die Grabuntersuchungen und Funde bei Tascheba. Zeirschruft der Finnischen Altertumsgesellschaft, Helsinki, 1913.

Die Gebäude der Tscheremissen, Mordvinen, Esten und Finnen, 1888.

Antiquitiés de la Sibério occidentale, 1894.

Mordvalaisten pukuja ja kuoseja, 1899.

Die Volkstrachten in den Ostseeprovinzen, 1909.

Die Stickmuster der Tscheremissen, 1915.

Brunnsparkens historia, 1834 – 1886.

De Sibiriska Jenissey-inskrifterna, Finskt Museum Helsingfors, 1897.

Ancient Turkish Tombstones,1890 – 1891.

Heikki J. Heikel

Kitaplar

[17] https://fi.wikipedia.org/wiki/Axel_ Olai_Heikel (29.05.2021).

De Sibiriska Jenissey-inskrifterna, Finskt Museum Helsingfors, 1897.

Altertumer aus dem Tale des Talas in Turkestan, Publicado por Societe Finno-ougrienne, Hensingfors,1918.

Heikel, H.J., RETZIUS Gustav, *Altertümer aus dem Tale des Talas in Turkestan; Travaux ethnogs,* VII. Finn. Ugr. Ges. Helsingfors, Société Finno-Ougrienne 1918.

Ancient Turkish, 1890 - 1891.

Heikel, H. J., O. Donner junior and C. Munck, *Research in Ancient and Natural Sciences,* 1898.

Ancient Excavations, 1899.

Juha Janhunen

(12 Şubat 1952 -)

İlgi alanı oldukça geniş olan Juha Yanhunen, Finlandiyalı dil bilimcidir. 1994 yılından beri Helsinki Üniversitesi Doğu Asya Araştırmaları Bölümünde Profesördür. Genellikle Ural ve Moğol Dillerini araştırmakta; Altay dilleri ile ilgili hipotezi eleştirmekle beraber Altay dilleri ve Türkçe üzerinde de çalışmaları mevcuttur[18]. Samoyed, Tunguz, Mançu, Japon, Kore, Çin dilleri ve kültürleri üzerine de çok araştırması vardır. Finlandiya şarkiyatının en velud isminin burada sadece Türkoloji ile ilgili çalışmalarına yer verilmiştir.

Juha Janhunen'in Çalışmaları[19]

Karşılaştırmalı Altayistik ve Genel Orta Asya Araştırmaları

"Altailaisen hypoteesin nykytila. [The present state of the Altaic hypothesis.] - Virittäjä 88:2 (Helsinki 1984), s. 202 - 206. [Korean version:] Ge. I. Ramseuteteu wa altai gaseol. [G. J. Ramstedt and the Altaic hypothesis. Transl. by KHO SONGMOO.] - Han-geul 184 (Seoul: The Korean Language Society 1984), s.195-199.

"Prolegomena to a comparative analysis of Mongolic and Tungusic. - Proceedings of the 38th Permanent International Altaistic Conference (PIAC), Kawasaki, Japan: August 7 - 12, 1995. Edit. by GIOVANNI STARY. Wiesbaden: Harrassowitz Verlag 1996, s.209-218. Reviewed by: CARSTEN NÄHER, Zentral-Asiatische Studien 29 (Bonn 1999), s. 244 - 245.

"Altaic languages. - Grolier Multimedia Encyclopedia. Danbury, CT: Grolier Interactive 1999. [CD-ROM, 2 computer optical discs.

[18] https://en.wikipedia.org/wiki/Juha_ Janhunen (27.05.2021)

[19] Harry Halén tarafından hazırlanan "Bibliyography of the Publications of Juha Janhunen" bibliyografik çalışmasından alınmıştır.

[Online version:] <http://gme.grolier.com/> [Oct. 2000]

“Altaistiikka suomalaisen Aasian-tutkimuksen kentässä. [Altaistics and Asian Studies in Finland. - Tieteessä tapahtuu 1999:5 (Helsinki), s.25-28.

“Altai. - Sekai Minzoku Mondai Jiten. Encyclopedia of Nations and Ethnic Relations. Edit. by MATSUBARA MASATAKE & al. Tokyo: Heibonsha 1995, s.95.

“К северу от шелкового пути. [To the north of the Silk Road. Exhibition report.] - Наша Жизнь 39:1 (Helsinki 1985), s.31-32.

“Delving into the past of Central and East Asia. [Review of:] M. S. ASIMOV & C. E. BOSWORTH (Edit.), History of Civilisations of Central Asia, IV. The age of achievement: A. D. 750 to the end of the fifteenth century. Part One: The historical, social and economic setting. Paris: UNESCO Publishing, 1998; C. E. BOSWORTH & M. S. ASIMOV (Edit.), History of Civilisations of Central Asia, IV. The age of achievement: A.D. 750 to the end of the fifteenth century. Part Two: The achievements. Paris: UNESCO Publishing, 2000; CHAHRYAR ADLE & IRFAN HABIB (Edit.) & KARL M. BAIPAKOV (coedit.), History of Civilisations of Central Asia, V. Development in contrast: from the sixteenth to the mid-nineteenth century. Paris: UNESCO Publishing, 2003; Svat Soucek, A History of Inner Asia. Cambridge: Cambridge University Press, 2000; MICHAEL WEIERS, Geschichte der Mongolen. (Kohlhammer Urban Taschenbücher, 586.) Stuttgart: Verlag W. Kohlhammer, 2004; LI LIU, The Chinese Neolithic: Trajectories to Early States. (New Studies in Archaeology.) Cambridge: Cambridge University Press, 2004. - StOr 101 (2007), s.493-500.

Janhunen, Juha, (Edit.) “Altaica. Proceedings of the 19th Annual Meeting of the Permanent International Altaistic Conference, held in Helsinki 7 - 12 June 1976. - MSFOu 158 (1977), 259 s.

“Helsingin altaistikonferenssi. [The Altaistic Conference (PIAC) in Helsinki.] - Seulaset 1976:3 (Helsinki), s.6-7.

Janhunen, Juha, (Edit.) & VOLKER RYBATZKI, Writing in the Altaic World. Proceedings of the 41st Annual Meeting of the Permanent International Altaistic Conference (PIAC). - StOr 87 (1999), 326 s., ill. Reviewed by: ROY ANDREW MILLER, Written Language & Literacy 4 (Amsterdam 2001), 234 - 238; G. KARA, Orientalistische Literaturzeitung 97: 4-5 (Berlin 2002), s.618-623.

Janhunen, Juha, & A[SKO] PARPOLA, On the Asiatic wild asses (Equus hemionus & Equus kiang) and their vernacular names. - На пути открытия цивилизации. Сборник статей к 80-летию В. И. Сарианиди. Edit. by П. М. КОЖИН & М. Ф. КОСАРЕВ & Н. А. ДУБОВА. (Труды Маргианской археологической экспедиции, том 3.) Санкт-Петербург: Алетейя 2010, s.423-466.

"On glottalization in Sayan Turkic. [With a Japanese summary:] Sayan-Churuko go no seimon onka ni tsuite. - Hoppo Bunka Kenkyu (Bulletin of the Institute for the Study of North Eurasian Cultures, Hokkaido University) 13 (Sapporo 1980), s.23-41.

Janhunen, Juha, & AULIS J. JOKI & IRINA BUTANAYEVA, Material on Shor folklore. - JSFOu 78 (1983), s.89-105.

Поездка к маньчжурским кыргызам. [A journey to the Manchurian Kirghiz.] - Кыргыз Республикасы Илимдер Академиясынын Кабарлары: Коомдук илимдери / Известия Академии Наук Республики Кыргызстан: Общественные науки 3 (Бишкек 1991), s.54-59. [Kirghiz version:] Манжу кыргыздары. [The Manchurian Kirghiz.] - Кыргыз маданияты 1991:19 (Бишкек), s.10-11.

"К вопросу о зарубежных хакасах. [On Khakas diaspora groups.] - Известия Сибирского отделения Российской Академии наук. История, филология и философия 2 (Новосибирск 1993), s.43-47. [Also published in:] Абаканский альбом. Альманах Союза писателей Хакасии. Абакан 1993, s.68-71. [Khakas version:] Чат (пасха хан) чиріндегі хакастардангар. Хан тигір. Хооос литертур альманағы 1. Ағбан [Абакан] 1993, s.92-95.

"Khakas. - Encyclopedia of World Cultures 6. Russia and Eurasia - China. New York: G. K. Hall 1994, s.186-188.

"Hakasu, [Khakas.] - Sekai Minzoku Mondai Jiten. Encyclopedia of Nations and Ethnic Relations. Edit. by MATSUBARA MASATAKE & al. Tokyo: Heibonsha 1995, s.885.

"Khamnigan data on the Turkic name of Lake Baikal. - Symbolae Turcologicae. Studies in Honour of Lars Johanson on his Sixtieth Birthday 8 March 1996. Edit. by ÁRPÁD BERTA & BERNT BRENDEMOEN & CLAUS SCHÖNIG. (Swedish Research Institute in İstanbul, Transactions 6). Uppsala: Svenska Forskningsinstitutet 1996, s.139-141.

"Mitä kieltä Baikal-järven nimi on? [What language does the name of Lake Baikal come from?] - Jäsenlehti 2005:1 (Helsinki: Suomi-Mongolia-Seurary), s.7-11.

"The role of the Turkic languages in the Amdo Sprachbund. - Turks and non-Turks. Studies on the history of linguistic and cultural contacts. Edit. by Ewa Siemieniec-Golas & Marzanna Pomorska (Studia Turcologica Cracoviensia 10.) Kraków: Institute of Oriental Philology, Jagiellonian University 2005, s.113-122.

"On the Turkicization of Turkey in a Eurasian context. - Finnisch-Ugrische Mitteilungen 32/33 (2008/2009): Gedenkschrift für EUGEN A. HELIMSKI. Hrsg. von VALENTIN JU. GUSEV & ANNA WIDMER. Hamburg: Helmut Buske Verlag 2010, s.211-222.

"[Review of:] ARIENNE M. DWYER, Salar: A Study in Inner Asian Language Contact

Processes. Part 1: Phonology. (Turcologica, vol. 31,1.) Wiesbaden 2007. - Journal of Turkic Languages 13:2 (Wiesbaden: Harrassowitz Verlag 2009), s.288-291.

"Alkusanat. - [Foreword in:] Abliz Ayup, Suomi-uiguuri sanakirja / Finche-uyghurche lughet. Jyväskylä 2010, s.4-5.

Mareşal Carl Gustaf Emil Mannerheim
(4 Haziran 1867 - 27 Ocak 1951)[20]

Finlilerin kendi millî-ırki geçmişlerini öğrenmek istemeleri, Türkolojinin gelişmesine, Türk tarihi, dili ve kültürü üzerine çok mühim çalışmalara imza atılmasına sebep olmuştur. Finlandiya'daki filoloji ve Türkoloji çalışmaları o kadar ilerler ki, Finlandiya'nın büyük devlet adamı Mareşal Karl Gustav Mannerheim dahi bu araştırmalara katılır.

29 Mart 1906 yılında Rus generallerinden Palıyttsin Çin'e gitmek isteyen Mannerheim'e Taşkent üzerinden gizlice gidilmesi gerektiğini salık verir. Hazırlıklar hemen başlar, N. M. Prjeval'skiy ve M. V. Pevtsov'un Orta Asya seyahatleri incelenir. Ayrıca Fin-Ugor Cemiyeti tarafından, Helsinki'de açılan Millî Müze için arkeolojik ve etnografik koleksiyon toplamak üzere görevlendirilen Mannerheim, 10 Haziran 1906'da Fransız sosyolog Paul Pelliot'un seferine katılır. Daha sonra kendi isteği üzerine Nikolay II, ona özel statü verir.

29 Temmuz 1906'da Taşkent'ten hareket eden heyet Dalay Lama XIII ile karşılaşır; 12 Temmuz 1908'de Pekin'e varır. Ondan sonra arada Japonya'ya sehayat eder ve görevini yerine getirerek 24 Eylül'de Vladivostok'a gelir.

Bu seyahatin neticesinde 3087 km keşif yolu haritaya dahil edilir, Kaşgar-Turfan bölgesinin askeri ve topografik resmi çizilir, Tavuşkan-Derya, dağdan Orken-Derya'ya döktüğü yere kadar incelenir, 20 Çin garnizon şehirlerinin planı çizilir, gelecekte Çin'de Rus askeri üssü olması tahmin edilen Lanzhou şehri resmedilir, Çin'de ordu, sanayi ve madenciliğin; demir yollarının durumu değerlendirilir, Çin kültürü ile ilgili 1200 farklı ilginç eşya derlenir, Turfan'dan 2000 eski Elyazmaları getirilir, farklı dinlere ait 420 farklı karakter hakkında bilgi veren nadir Çin resimleri toplanır, Kuzey Çin'de yaşayan halkların dilleriyle ilgili fonetik sözlükler hazırlanır, Kalmık ve Kırgızların, az bilinen Abdal, Sarı Tangut ve Torgout gibi kabilelerin antropometrik ölçümleri alınır, 1353 fotoğraf çekilir, çok sayıda günlük yazılır.

[20] https://tr.wikipedia.org/wiki/Carl_Gustaf_Emil_Mannerheim (29.05.2021)

Mannerheim, at üstünde yaklaşık 14 000 km yolu kateder. Asya'ya düzenlediği bu seferlerden sonra Mannerheim, Rus Coğrafya Cemiyeti'nin fahrî üyeliğine kabul edilir. 1937 yılında onun seyahatle ilgili günlüğü ve ikinci cildi bu seyahate katılan diğer bilim adamlarının yazdıkları makalelerinden oluşan eser İngilizce yayımlanır[21].

Halén, Carl Gustaf Emil Mannerheim'ın 1906'dan 1908'e kadar Orta Asya'ya yaptığı keşif ve araştırma seferi hakkında sunumlar yapar ve eserler yayımlar[22].

Kitaplar

Across Asia from West to East in 1906-1908, 1940.

Makaleler

"A visit to the Sarö and Shera yögurs". JSFOu XXVII, 2, 1911.

Heikki Paasonen
(1865-1919)

Kitaplar

Gebräuche und Volksdichtung der Tschuwassen, Helsinki Suomalais-ugrilainen seura, 1949.

Makaleler

"Die türkischen Lehnwörter im Mordwischen", JSFOu XV,1897.

"Die sogenannten Karataj-Mordwinen oder Karatajen", JSFOu XXI, 1903.

"Mischärtatarische Volksdichtung", MSFOu 105, 1953.

"Tatarisches Dialektwörterverzeichnis". JSFOu LXVI, 1963. "Über die türkischen Lehnwörter im Ostjakischen", Helsinki, FUF II, 1902, s.81-37.

Gustaf John Ramstedt
(1873-1950)[23]

Finlandiya'daki Türkoloji çalışmaları derken akla gelen diğer önemli isim, Gustaf John Ramstedt'tir. Helsinki Üniversitesi'ni kazanan ve başlangıçta, ismi aynı zamanda siyasetçi olarak bilinen Fin bilim adamı, Fin dili ve

[21] https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D0%B5%D1%80%D0%B3%D0%B5%D0%B9%D0%BC,_%D0%9A%D0%B0%D1%80%D0%BB_%D0%93%D1%83%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%B2_%D0%AD%D0%BC%D0%B8%D0%BB%D1%8C (29.05.2021)

[22] https://fi.wikipedia.org/wiki/Harry_ Hal%C3%A9n (29.05.2021)

[23] Fotoğraf Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi'nden alınmıştır (Funda Toprak, "Ramstedt, Gustav Joh", İstanbul, 2007, XXXIV, s. 454).

edebiyatı profesörü Eemil Nestor Setälä'den Fin-Ugor dersleri alan Ramstedt, daha sonra Altay dillerine ilgi duyar. Otto Donner'ın tavsiyesi üzerine Moğolca öğrenmek için Moğolistan'a gider. Poppe[24], Ramstedt'in Afganistandaki Moğolların dillerini araştırmak üzere Afganistan'a gittiğini de belirtmektedir.

Kapsamlı sözlük hazırlamak üzere Moğolca kelimeler derlerken kelime kökeni için Türkçe ve Tunguz-Mançuca kaynaklara bakılması gerektiğini anlar. Donner'e yazdığı mektuplarının birinde Moğolcadaki eski dinî terimlerin Türkçe olduğuna; mevcut Farsça asıllı kelimelerin bile Türkçenin vasıtasıyla girmiş olabileceğine işaret eder[25].

Aynı üniversitenin Altay Dilleri Bölümü'nde (ekstraordinari) profesör olur. 1917 yılında Finlandiya'nın bağımsızlığına kavuşmasından sonra 1920 yılında Finlandiya'nın temsilcisi olarak Japonya'ya gönderilir ve 1929 yılına kadar orada kalır. Orada kaldığı süre boyunca Tokyo Üniversitesi'nde misafir öğretim üyesi olarak dersler verir. Bu zaman zarfında Kunio Yanagita, Izuru Shimura, Kyōsuke Kindaichi ve Shimpei Ogura gibi Japon dil bilimcilerini etkiler. Japonya'dan ülkesine döner ve ünivesitede ders vermeye devam eder. Verdiği dersler arasında Altay halklarının tarihi ve dilleri, karşılaştırmalı Moğolca ve Türkçenin tarihsel fonolojisi, Kırgızca, Moğolca, Kalmukça, Mançuca, Tunguzca gibi çok çeşitli diller vardır. Ural-Altay dillerinin akrabalığı varsayımını tenkit eden Ramstedt, Altay dil ailesine Korece ve Japoncayı da ilave eder. Ayrıca Ramstedt, Türk şivelerinin tasnifini yapmış, onları Çuvaş Dili, Yakut Dili, Kuzey Grubu, Doğu Grubu ve Güney Grubu olmak üzere beş grup altında toplamış, Türkiye Türkçesine Türkmence ile birlikte Güney Grubunda yer vermiştir. Poppe, Ramstedt'in kendisinden önce aslı Fin-Ugor dili olarak sayılan Çuvaşça'nın aslında Proto-Türkçe denilebilen en eski, arkaik Türk dili olduğunu ortaya koyduğunu belirtmektedir.

Küçüker, Ramstedt'in diyalektoloji çalışmalarıyla sınırlı kalmayıp, mukayeseli araştırmalar da yaptığına; Altay dilleri arasında birçok önemli ses değişikliğini de ilk kez onun ortaya koyduğuna değinmektedir.

G. J. Ramstedt'in (1984) aslı Journal de la Soci't Finno-Dugrienne'de 1951 yılında yayımlanan ve Korecenin, Türkçe gibi, Moğolca gibi bir Altay dili olduğunu belirttiği "Kore Dilinin Yeri Üzerine" makalesinin İlhan Çeneli tarafından Türkçeye çevrilmiştir.

Dilci olmasının yanı sıra diplomat olarak da tanınan Ramstedt, Türkçe, Moğolca ve Tunguzca gibi Asya dillerini araştıran ilk bilim adamlarından biri olarak, Türk, Moğol, Tunguz dilleri ve Korecenin yakınlıklarını ispat ederek günümüzde "Altayistik" adı verilen bilim dalının kurucusu sıfatıyla Türkolojideki yerini almıştır. Poppe, Ramstedt ile ilgili olarak, "Castren'den sonra Ramstedt'e kadar Altay

[24] Poppe, "Gustav John Ramstedt", *Harvard Journal of Asiatic Studies*, 1951, s. 317.

[25] Aalto, a.g.e., 1975, s. 230.

dillerini onun kadar iyi araştıran olmadı. Günümüzde bile bu alanda ona eşit olabilecek kimse yoktur" demektedir[26].

Diğer Çalışmaları

Einführung in die altaische sprachwissenschaft, I. Lawtlehre, Helsinki,1957, II *Einführung in die altaische Sprachwissenschaft,* bearbeitet und herausgegeben von S., Aalto (3 Vols). Helsinki: Suomalais-Ugrilainen Seura.

Zur Verbstammbildungslehre der Mongolisch-türkischen Sprache, Helsinki, 1912.

A Korean Grammar, s., iv. 199. Helsinki, 1939.

Aufsätze und Vorträge, Bearbeitet und herausgegeben von Pentti Aalto, s.112, Helsinki, 1951, [Suomalaisugrilaisen Seuran Aikakauskirja. S. 55].

Bergtscheremissische Sprachstudien, Helsinki, 1902.

Das deverbale Nomen auf-i in den altaischen Sprachen, s., 8. Helsingforsiae, 1945, [Studia orientalia. vol. 11. s. 6.].

Ein anlautender stimmloser labial in der mongolisch-türkischen ursprache, s., 10. Helsingfors, 1916, [Suomalais-Ugrilaisen Seuran Aikakauskirja. XXXII.]

Einführung in die altaische Sprachwissenschaft, Bearbeitet und herausgegeben von Pentti Aalto, 3 pt. Helsinki, 1957, s.52-66. 80., [Suomalais-ugrilaisen Seuran toimituksia. vol. 104.].

Kalmückische Lieder, Aufgezeichnet von G. J. Ramstedt, bearbeitet und herausgegeben von S. Balinov und Pentti Aalto, s., 126. Helsinki, 1962, [Suomalais-ugrilaisen Seuran aikakauskirja. vol. 63. S. 1.].

Kalmückische Sprachproben gesammelt und herausgegeben, Kalmuck dialect, & Ger.,1909.

Kalmückisches Wörterbuch, [Another copy.], s., xxx. 560. Helsinki, 1935.

Lähettiläänä Nipponissa. Muistelmia vuosilta 1919-1929, Kolmas painos. [With plates.], s., 207. Porvoo, Helsinki, 1950.

Marginal Notes on Pashto Etymology, Compiled, revised and edited by Pentti Aalto, s., 14. Helsinki, 1952 [Studia orientalia. vol. 17. S. 5.].

Nordmongolische Volksdichtung, Gesammelt von G. J. Ramsteds, Bearbeitet, übersetzt und herausgegeben von Harry Halén, Helsinki, 1973.

Paralipomena of Korean etymologies by G.J. Ramstedt collected and edited by Songmoo Kho, Helsinki Suomalaisugrilainen seura, 1982 (konusu: Korece, etimoloji).

Seitsemän retkeä itään, 1898-1912, Toinen painos [With plates, including portraits.] s., 222. Porvoo, Helsinki, 1951.

[26] Poppe, a.g.e., 1951, s. 322.

Studies in Korean Etymology, (II. Edited by Peutti Aalto.) s., 292. Helsinki, 1949 [Suomalais-ugrilaisen Seuran Toimituksia. S. 95.

Seitsemän retkeä itään English, Seven journeys eastward, 1898-1912 among the Cheremis, Kalmyks, Mongols and in Turkestan and to Afghanistan with 52 photographs by the author Gustav John Ramstedt translated from the Swedish and edited by John R. Krueger, Bloomington The Mongolia Society, 1978 (Ramstedt Gustav John Journeys Asia, Central Asia, Central Description and travel).

Altai yuyanxue daolun, Beijing [s.n.] 1981.

Altailaisten kielten suhde muihin kielikuntiin: alkajaisesitelmä Suomalais-ugrilaisen Seuran vuosikokouksessa jouluk, 2 p:nä 1944, Helsinki SKS:n kirjapaino, 1947.

Alt'aio hyongt'aeron kaesol, Soul Minuncha, 1985.

Das deverbale Nomen auf -i in den altaischen Sprachen, Helsinki Suomalais-ugrilainen Seura, 1950.

Das Schriftmongolische und die Urgamundart: phonetisch verglichen, Helsingfors Druckerei der finnischen Litteraturgesellschaft, 1902.

Die verneinung in den altaischen Sprachen: eine semasiologische Studie, [S. l.] [S. n.] [1933?].

Einführung in die altaische Sprachwissenschaft, 3 Register, Helsinki Suomalais-ugrilainen Seura, 1966.

Einführung in die altaische Sprachwissenschaft, Helsinki Suomalais-ugrilainen Seura, 1957-1966.

Einführung in die altaische Sprachwissenschaft/ 2 Formenlehre, Hki Suomalais-ugrilainen seura, 1952.

Four uigurian documents, Helsinki [s.n.], 1940.

Handbuch der Westmongolishen Sprache, Willingen a. Schwarzwald Förderer [189-?].

Kalmückische Sprichwörter und Rätsel, Helsinki Suomalais-ugrilainen seura, 1956.

Materialien zu Den alttürkischen Inschriften der Mongolei, Helsinki Suomalais-ugrilainen seura, 1958

"Nordmongolische Volksdichtung", Helsinki Suomalais-ugrilainen Seura, 1974.

"Nordmongolische Volksdichtung", Helsinki Suomalais-ugrilainen Seura, 1973.

"Sravnitel'naâ fonetika mongol'skago pis'nennago âzyka i halha'sko-urginskago govora, S-Peterburg Tipografiâ imperatorskoj akademìi nauk, 1908.

"The relation of the altaic languages to other language groups", Inaugural lecture at the annual meeting of the Finno-Ugrian Society on December 2nd 1944, Helsinki, FUF 53:1, 15-26, 1947.

Turkin kielen alkuperästä, Helsinki Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Kirjapaino, 1937.

Über die Konjugation des Khalkamongolischen, Helsingfors, 1902.

Über die Konjugation des Khalkhamongolischen, Helsingfors [Société finno-ougrienne], 1903.

Über die Zahlwörter der altaischen Sprachen, [S. l.] [S. n.] [1932?].

"Vvedenie v altajskoe âzykoznanie: morfologiâ", Izdatelstva inostrannoj Literatury, Moskva, 1957.

"Zwei uigurische Funeninschriften in der Nord-Mongolei", Finnisch-ugrische Gesellschaft, Helsingfors, 1913.

Einführung in die altaische sprachwissenschaft, Helsinki, I-1957, II-1952; (Altayca Dilbilimine Giriş).

Die Zahlwörter, Jigirmi und jüz, (Z. V. Togan'a Armağan'dan ayrı basım, İst.1955).

Discour prononce a la seance annuelle de la Societe Finno - Ougrienne le 2 decembre 1935 par le Societe (Fince ve Fransızca).

Kalmückisches Wörterbuch 2. Auf. Helsinki, 1976.

Mongolische Briefe aus İdigut-Schähri bei Turfan, Sitzungsberichte, 1909.

Remarks on th Korean Language, Helsinki, 1928.

"Seven journeys eastward 1898-1912: Among the Cheremis, Kalmyks, Mongols and inTurkestan and to Afganistan, Bloomington", The Mongolia Society, 1978.

Zur Frage nach der Stellung des Tschuwassischen, Helsinki, 1922.

Zur Geschichte der Japanischen Sprache, Helsinki, 1942.

Zur Geschichte der Japanischen Sprache, Helsinki, 1944.

Zwei uigurische Runenschriften in der Nord - Mongolei: (JSFOu XXX, 3. 63 s., 1913).

Грамматика корейского языка, (İngilizceden Rusçaya çevrilmis), Moskova, 1951.

Tietosanakirja, IX, 2039-2040, 1917; XIV, 295-296, 1938.

Über mongolische Pronomina: (JSFOu XXIII, 3. 20 s., 1904).

Zur Geschichte der labialen spiranten im Mongolischen. Festschrift Wilhelm Thomsen. Lepzig, 1912. 182 - 187).

A Comparision of the Altaic Languages with Japanese / Altay Dilleriyle Japonca nın Bir Karşılaştırması (Transaction of the Asiatic Society of Japan / Asya Toplumunun Japonya ile Alışverişi, 2. Seri I, 1924).

Makaleler

"Az ŋ hang mongolban es a törökben", NyK XVII, 1913.

"Beiträge zur Kenntnis der Moghol-Sprache in Afganistan", JSFOu, XXIII, 4, 1906.

"Formenlehre. Bearbeitet und herausgegeben von S., Aalto". Helsinki, 1952, (MSFOu, 104).

“Dar Schiriftmongolische und die Urgamundart phonetisch verglichen”, JSFOu, XXI, 2, 1902.

“Über die Struktur der altaischen sprachen”, Journal de la Societe Finno-Ougrienne, 55, Helsinki, 1951.

“Zur Frage nach der Stellung des Trchuwassischen”, JSFOu, XXXVIII, 1922-23.

“Zur mongolisch - türkischen Lautgeschichite”, KSz XV, 1914, XVI, 1915.

“Turkkilais - tataarilaiset kielet, iso Tietosanokirja” 14, 1938.

“Turkkilais - tataarilaiset kielet, Tietosanokirja” 9, 1917.

“Der ŋ-Laut im Mongolischen und Türkischen. - Nyelvtudomany Közlemenyek”, XLII, 1913.

“Die Palatalisation in den altaischen Sprachen”, Annales Academiae Scientiarum Fennicae, ser. B. 27,1932.

“Ein angeliches türkisch - mongolisches Lautgesetz”, Nyelvtudomany Közlemenyek, XLII, 1913.

“Zur mongolisch-türkischen Lautgeschichte. - Keleti Szemle”, Bd. XV, 1914 - 15, Bd. XVI, 1915-16.

“Zur mongolish - türkischen Lautgeschichte, III. Der j-laut und damit zusammenhängende Fragen”. KSz, XVI, Keleti Szemle, Budapest, 1915.

“Ein anlautender stimmloses labial in der mongolisch türkischen Ursprache”, Journal de la Societe Finno-Ougrienne. 32, 2; Pelliot. S., Journal Asiatique,1925.

Ramsteds, G. J Granö - Pentti Aalto, “Materialen zu den Alttürkischen İnschrften des Mongolei”, Journal de le societe Finno-Ougrienne, Helsinki, 1958.

Ramsteds, G. J “Über die zahlwörter der altaischen sprachen”, Journal de la Societe Finno Ougrienne, 1907.

“Zum Türkischen Konditional”, Finnisch - Ugrischen Forschugen XXIX

“Über den Ursprung der sog. Jenisej - Ostjaken”: (JSFOu XXIV, 2. 6 s., 1907).

“Etymologisches. Fi. talkkuna Rus. lolokno Mong. t’al Afgh. tal an”: (Finnisch - ugrische Forschungen VII, 53 - 55.,1909).

“Etimologiya imeni Oyrat”: (Zapiski İms., Russk. Geografiçeskogo Obşçestva po otdeleniyu etnografii XXXIV, 547 - 558, 1909).

“K voprosu o Kaytakax”, (Etnografiçeskoe Obozrenie XXXVIII - LXXXIX, 239 - 240, 1911).

“Ein Fragment mongolischer Ojıadratschrift”: JSFOu XXVII, 3. 4 s.

“Zu den samojedisch - altaischen Berührungen”: (Finnisch - ugrische Forschungen XII, 156 - 157, 1912).

Martti Räsänen

(1893-1976)[27]

Ramstedt'in öğrencilerinden biri olan Martti Räsänen de büyük bir Türkologdur. Räsänen, başlangıçta Çeremişçe, Çuvaşça ve Tatarca üzerinde; daha sonra Anadolu ağızları üzerinde çalışmıştır. Bu arada ana Türkçedeki uzun ünlüler konusuna da değinmiştir.

Aalto, Räsänen'in Altay dilleri akrabalığına ve Ural-Altay dilleri arasındaki ilişkilerin olduğuna dair görüşün en büyük savunucusu olduğunu dile getirmektedir[28]. Bunu Róna-Tas da desteklemektedir[29].

1932'de yayımlamış olduğu ünlü uyumunun tarihî gelişimi ile ilgili makalesi ve 1947'deki Bilge Kağan yazıtının Batı yüzündeki son parçasını yeniden inceleme ve yorumlama çalışmaları, onun kayda değer eserlerinden ancak birkaçıdır. Hocası Ramstedt gibi, Räsänen de Türk şivelerinin tasnifini yapar. Räsänen'in Türkoloji araştırmalarındaki en önemli çalışmalarından biri, Versuch Eines Etymologischen Wörterbuchs der Türksprachen başlığıyla yayımladığı Türkçenin Etimoloji Sözlüğü'dür (1969). Martti Räsänen'in bu sözlüğü, Türkolojide bu alanda düzenlenmiş ilk ilmî çalışmalardan biridir. Bunu, Hasan Eren'in ifadeleri de teyit etmektedir: *Vambery'nin eski eserini saymayacak olursak, Räsänen'in sözlüğü, Türk diyalektlerinin ilk bilimsel sözlüğüdür. O açıdan bu eserin çıkması, bilim çevresinde geniş bir ilgi ile karşılandı"*[30]. M. Räsänen'in sözlüğünün Wortregister bölümü, 1971 yılında Helsinki'de İstvan Kecskemeti tarafından yayımlanmıştır.

Ramstedt'in öğrencilerinden biri olan Martti Räsänen de büyük bir Türkologdur. Räsänen, baslangıçta Çeremisçe, Çuvasça ve Tatarca üzerinde; daha sonra Anadolu ağızları üzerinde çalısmıstır. Bu arada ana Türkçedeki uzun ünlüler konusuna da değinmistir. 1932'de yayımlamıs olduğu ünlü uyumunun tarihî gelisimi ile ilgili makalesi ve 1947'deki Bilge Kağan yazıtının Batı yüzündeki son parçasını yeniden inceleme ve yorumlama çalısmaları, onun kayda değer eserlerinden ancak birkaçıdır. Öğretmeni Ramstedt gibi, Räsänen de Türk sivelerinin tasnifini yapar. Räsänen'in Türkoloji arastırmalarındaki en önemli çalısmalarından biri, "Versuch Eines Etymologischen Wörterbuchs der Türksprachen" adıyla ortaya koyduğu Türkçenin Etimoloji Sözlüğü'dür (1969).

Bir Basucu Kitabı: Martti Räsänen'in Hazırladığı Türkçenin Etimoloji Sözlüğü:

---

[27] Fotoğraf, *Türk Diline Gönül Verenler* kitabından alınmıştır (Ahmet Buran (Ed.) (2017). 3. Baskı: Ankara: Akçağ Yayınları, s. 95)

[28] Aalto, a.g.e., 1975, s. 255

[29] Róna-Tas, a.g.e., 1991, s. 17

[30] Hasan Eren, Türk Dilinin Etimoloji Sözlüğü, Ankara: Aydın Kitabevi, 1999, s. XII-XIII

Martti Räsänen'in Versuch Eines Etymologischen Wörterbuchs der Türksprachen adlı etimoloji sözlüğü, Türkolojide bu alanda düzenlenmis ilk ilmî çalısması seklinde nitelendirilebilir. Bunu Hasan Eren'in su sözleri de teyit etmektedir: Vambery'nin eski eserini saymayacak olursak, Räsänen'in sözlüğü, Türk diyalektlerinin ilk bilimsel sözlüğüdür. O açıdan bu eserin çıkması, bilim çevresinde genis bir ilgi ile karsılandı[31].

M.Räsänen'in bu eserinin Wortregister bölümü, 1971 yılında Helsinki'de İstvan Kecskemeti tarafından yayımlanmıstır. Eser iki bölümdür: I. Sözlük kısmı II. Dizin kısmı (Wortregister) Birinci bölüm, Ön Söz, Kısaltmalar ve Sözlük olmak üzere üç kısımdan olusmaktadır. Sözlük, 533 sayfalık oldukça hacimli bir eserdir.

Kelimeler su alfabetik sıraya göre verilmistir: (a, ä/e, b, č, ž, d, f, g/γ, h/x, y, i, j, k/q, l, m, n, ń, o, ö, p, r, s, š, t, u, ü, v/w, z)

İkinci bölüm ise yukarıda belirtildiği üzere Dizin'dir. (Zaten "Wortregister" birlesik sözündeki "register"[32]. Dolayısıyla "dizin" demek daha uygundur). Bu bölümün "Anleitung" adı verilen kısmı, İstvan Kecskemeti'nin talimatıdır[33]. Sonra da lehçelere göre verilen "Dizin" kısmı baslamaktadır:

I. Türkischen Sprachen (5-86s.) (Türk lehçeleri)

a) Tschuwaschisch (Çuvasça)

b) Altbolgarisch, Protobolgarisch (Proto-Bulgarca)

c) Jakutisch (Yakutça)

d) Übrige Türksprachen (Diğer Türk lehçeleri)

II. Mongolisch (86-103s.) (Moğolca)

III. Mandschu-Tungusisch (103-107) (Mançurca-Tunguzca)

IV. Koreanisch (107-108) (Korece)

V. Uralische Sprachen (108-123) (Ural dilleri), kendi içinde dokuz lehçeye ayrılmaktadır.

VI. İndoeuropaische Sprachen (123-133) (Hint-Avrupa dilleri), kendi içinde altı lehçeye ayrılmaktadır.

VII. Übrige Sprachen (133-135) (diğer diller), kendi içinde üç lehçeye ayrılmaktadır.

Dizinde kelimelerin sayfa numaralarıyla birlikte sözlükte hagi sütunda yer aldıkları (a, b) olarak gösterilmistir. Mesela: Aran 23a, arman 34b v.s.

Dizinin son kısmında da "İçindekiler" yer almaktadır.

Kitaplar

Materialen zur Lautgeschichte der Türkischen Sprachen, Helsinki, 1946.

[31] Eren, a.g.e., 1999, s. XII-XIII.

[32] DTW: Deutsch-Türkisches Wörterbuch. (von Karl Steuerwald), OTTO Harrassowitz, Wiesbaden, 1974, s. 442).

[33] DTW, 1974, s. 34.

Aus der türkischen Formenlehre, Helsinki, 1939.

Beiträge zu den altaisch-slavischen Berührungen, Helsinki Suomalais-ugrilainen seura, 1950.

Beiträge zu den türkischen Runeninschriften, Helsinki Societas Orientalis Fennica, 1952.

Beiträge zur Frage der türkischen Vokalharmonie, [Helsinki?] [Suomalais-ugrilainen seura?] [1935?].

Contributions au classement des langues turques, Kraków Nakladem polskiego towarzystwa orientalistycznego.

Die chakassischen i-Laute, Budapest Akadémiai Nyomda, 1962.

Die Himmelsrichtungen in den altaischen Sprachen mit besonderer Berücksichtigung der Türk-Sprachen, Wiesbaden Harrassowitz, 1965.

*Die Reflexiva u < *bu im Türkischen*, Helsinki Suomalais-ugrilainen seura, 1962.

Die tatarischen Lehnwörter im Tscheremissischen, Helsinki Société finno-ougrienne, 1923.

Die tschuwassischen Lehnwörter im Tscheremissischen, Helsinki, 1920.

Ein Überblick über die ältesten Denkmäler der türkischen Sprachen, Helsingforsiae Societas Orientalis Fennica, 1946.

Einige iranische Entlehnungen in den finnischugrischen und türkischen Sprachen, [S.l.] [s.n.] [1960?].

Hochzeitsgebräuche der Mischär-Tataren, Helsingforsiae Societas Orientalis Fennica, 1945.

Materialien zur Lautgeschichte der türkischen Sprachen, Helsinki [Suomen itämainen seura] 1949.

Materialien zur Morphologie der türkischen Sprachen, Helsinki Societas Orientalis Fennica, 1957.

Materialy po istoriceskoj fonetike tûrkskih âzykov, Moskova, Inostrannaâ literatura, 1955.

Ob uralo-altajskom âzykovom rodstve, Moskova, Akademiâ Nauk SSSR, 1968.

Puolikuun nousu: havaintoja uudesta Turkista ja sen kansasta, Jyväskylä Gummerus, 1937.

Türkische Sprachproben aus Mittel-Anatolien, III Ankara, Kaiseri, Kirsehir, Cankiri, Afion Vil, Helsinki Societas Orientalis Fennica, 1936.

Türkische Sprachproben aus Mittel-Anatolien, 1 Sivas vil, Helsinki, 1933.

Türkische Sprachproben aus Mittel-Anatolien, 2 Jozgat vil, Helsinki Societas Orientalis Fennica, 1935.

Türkische Sprachproben aus Mittel-Anatolien, IV Konja Vil, Helsinki Societas orientalis fennica, 1942.

Uralaltailaisesta kielisukulaisuudesta, [Helsinki] [SKS:n kirjapaino] [1964].

Ural-altailaisia ordinaaleja?, Helsinki SKS:n kirjap, 1959.

Uralaltaische Forschungen, Wiesbaden Harrassowitz, 1953.

Uralaltaische Wortforschungen, Helsinki, Societas Orientalis Fennica, 1955.

Über die Lederbearbeitung der ural-altaischen Völker, Wiesbaden Harrassowitz, 1959.

Über die ural-altaische Sprachverwandtschaft: vorgetragen, Helsinki [s.n.] 1963.

Versuch eines etymologischen Wörterbuchs der Türksprachen, Helsinki Suomalais-ugrilainen seura, 1969-1971.

Versuch eines etymologischen Wörterbuchs der Türksprachen, 2 Wortregister, Helsinki, Suomalais-ugrilainen seura, 1971.

Versuch eines etymologischen Wörterbuchs der Türksprachen, 1 Helsinki, Suomalais-ugrilainen seura, 1969.

Versuch eines etymologischen Wörterbuchs der Türksprachen: probeartikel, Helsinki, 1966.

Volgan bolgaarien vaikutuksesta Pohjoismaihin, Porvoo WSOY, 1946.

Etymologisia lisiä, Pari samojedilais-tunguusilaista lainakosketusta, T. Lehtisalo, [Helsinki]: [SKS: kirjapaino], [1947].

Chansons populaires turques du nord-est de l'Anatolie, Helsinki, Akateeminen kirjakauppa, 1931.

Ein überlik übr die ältesten Denkmäler der türkischen Sprachen, 1947.

Renegbogen-Himmeslbrücke, (Fince, Almanca dilinde), 311, Helsingforgs: Studia Orientalia, 1947.

Makaleler

"Beiträge zu den altaisch-slawischen Brührungen", MSFOu, s.48.

"Beiträge zur Frage der türkischen Vocalharmonie", *Journal de la Societe Finno-Ougrienne*, XLV, 3, 1932.

"Die tschuwassischen Lehnwörter im Tseremissischen", MSFOu, s48.

"Ein überlik über die ältesten Denkmäler der türkischen Sprachen", *Studia Orientalia*, IV, 1932.

"Materialen zur Lautgeschichte der türkischen Sprachen", *Studia Orientalia*, Helsinki, 1949.

"Neuere Forschungen über altaisch-slawische Berührungen", Zeitschrift für slawische Philologie, XX, 1950.

"Türkische Miszellen", StO, XXV, 1, 1960.

"Über die langen vokale der türkischen Lehnwörter im Ungarischen", FUF, XXIV, 1937.

"Zu dem türkischen Runenschrifteintrag in der uygurischen Überretzung des buddistischen Sütra Säkiz Jükmäk", *Studia Orientalia*, VI, 1936.

"Die chakassischen i-Laute", *AOH (Acta Orientalia Academia Scietiarum Hungaricae)*, XV, 1-3, Budapest, 1962.

“Die Vokallägen der Ersten Silbe imTürkmenishen”, *Studia Orientalia*, Helsinki, 1960.

“Beiträge zu den türkischen Runeninschriften”, *Studia Orientalia*, Helsinki, 1952.

“Hochzeitsgebräuche der Mischär - Tataren”, *Studia Orientalia*, Helsinki, 1945.

“Die tatarischen Lehnwörter im Tscheremissischen” (MSFOu, 1923).

“Contributions au classement des Langues turques”, *Rocznik Orientalistyczny* (Krakow),17, 1953, s.92-104.

“Der Wolga - bolgarischen Einflub im Westen im Lichte der Wortgeschichte”, FUF, 1946.

“Uzun Sadalı Harfler Hakkında”, *Finnisch-Ugr*. Forschungen XXIV, 1937.

“Tü. anl. h-als Überbleibsel des alt. P-”. UAJb, XXX, 1-2, 1961 (UAJb - Ural-Alataische Jahrbüches, Wiesbaden).

“Chansons populaires turques de Nord-Est de l’Anatolie”, Studia Orientalia 4:2,1932.

“Eine Sammlung von mani - Liedern aus Anatolien”, JSFOu 41:2.1926.

“Turkishe Sprachproben aus Mittel - Anatolien I (Sivas), 1933, II (Yozgat), 1935; III (Ankara, Kayseri, Kırşehir, Çankırı, Afyon etc;) 1936 (Akbürzung:R. I, II, III) IV (Konya)”,1972, (Studia Orientalia 5-10).

FRANSA TÜRKOLOGLARI

Hazırlayan: Tuba YILMAZ

Prof. Mehmet Ali Akıncı

(1968-)

Orta ve lise eğitimini Fransa'nın Grenoble şehrinde tamamlayan Mehmet Ali Akıncı, dilbilim alanındaki lisans ve yüksek lisansını da aynı şehirdeki Grenoble Stendhal Üniversitesi'nde bitirmiştir. Prof. Akıncı 1999 yılında Lyon 2 Lumière Üniversitesi'nde "Fransa'daki 5-10 yaş arası Türkçe-Fransızca konuşan ikidilli çocuklarda anlatım becerilerinin gelişimi" konulu doktora tezini savunmuştur. 2000 yılında araştırma görevlisi olarak Fransa Ulusal Bilimsel Araştırmalar Merkezi'nde (CNRS) çalışmaya başlamış, psiko ve sosyodilbilimsel açıdan göç ortamlarında ve özellikle de Fransa ve Avrupa'da doğup büyüyen Türk kökenli iki dilli çocuklarda dil edinimi/gelişimi ve dil temasları alanlarında birçok araştırma yapmıştır. 2010-2013 y1lları arasında, Prof. Dr. Christoph Schroeder ile (Potsdam Üniversitesi, Almanya) Fransa ANR ve Alman Araştırma Topluluğu (DFG) tarafından desteklenen "Fransa ve Almanya'daki Türk toplumunda çocuklar ve ergenlerde 1., 2. ve 3. dillerde sözlü ve yazılı becerilerinin gelişimi" adlı projeyi yürütmüştür. 2012 yılında Fransa Rouen Normandiya Üniversitesi Dilbilim bölümüne Profesör olarak atanan Akıncı, çocuklarda dil edinimi ve dil gelişimi, iki dillilik gibi dersler vermektedir. Son derece velut olan Mehmet Ali Akıncı'nın birçok makale ve kitapta imzası bulunmaktadır.[1] Çalışmalarından bazıları:

Kitaplar

The Rouen Meeting. *Studies on Turkic Structures and Language Contact/ Türk yapıları ve dil ilişkisi üzerine çalışmalar,* [Akıncı, M.-A. & Yağmur, K. (Edit.)], Wiesbaden: Otto Harrassowitz Verlag, 2018.

Récits d'enfants: Développement, genre, contexte/Çocuk hikayeleri: Gelişim, cinsiyet, bağlam, **[**Delamotte, R. & Akıncı, M.-A. (Edit.)], Rouen: Publications des Universités de Rouen et du Havre, 2012.

Le plurilinguisme à Lyon: *le statut des langues à la maison et à l'école/ evde ve okulda dillerin durumu,* (Akinci, M.-A., De Ruiter J.-J. & Sanagustin), F.Paris: L'Harmattan. 2004.

Makaleler

"Balance and dominance in the vocabulary of GermanTurkish primary schoolchildren/ Alman-Türk ilkokul çocuklarının kelime

[1] Prof. Mehmet Ali Akıncı'nın çalışmaları hakkında detaylı bilgi için bk.: (https://dylis.univ-rouen.fr/cv/akinci-mehmet-ali), (11.09.2022).

dağarcığında denge ve hakimiyet, (Montanari, E., Akinci, M. & Abel, R.) European Journal of Applied Linguistics, 2019.7(1), s. 113-144.

"Hamurcu-Süverdem, B. & Akinci, M.-A, "*Etude du développement langagier d'enfants d'origine turque en maternelle"*. In Marzena Watorek & Sophie Wauquier (éds), *"L'acquisition des langues 31 secondes: diversité des approches et des méthodes"* / *"Anaokulunda Türk kökenli çocukların dil gelişiminin incelenmesi"*. Marzena Watorek & Sophie Wauquier'de (Edit.), *"31 saniyelik dil edinimi: yaklaşım ve yöntemlerin çeşitliliği"* Revue Française de Linguistique Appliquée, 2016, Vol. XXI-2, s. 81-93.

"Akıncı, M.-A., Les réussites et les difficultés scolaires des enfants turcs au fil des ans / Türk çocuklarının yıllar içindeki akademik başarıları ve yaşadıkları zorluklar", in Gaye Petek (éd.), 50 ans d'immigration turque en France, Revue- Genèse, 2015, S.137-138, s. 58-69.

"Fransa'daki Türk göçmenlerinin etnik ve dinî kimlik algıları" (Identification ethnique et religieuse des migrants turcs de France). Revue, Bilig, 2014, S.70, s. 29-58.

"Processus implicite de dénomination de mots chez des enfants bilingues franco-turcs de 5 ans / 5 yaşındaki Fransızca-Türkçe iki dilli çocuklarda örtük sözcük adlandırma süreci", (Oker, A. & Akinci, M.-A.) Revue Cogni Textes [En ligne], Volume 8 | 2012, mis en ligne le 28 décembre 2012.

"Identification ethnique et religieuse chez les migrants turcs en France: Perspective intergénérationnelle/ Fransa'daki Türk göçmenler arasında etnik ve dini kimlik: Kuşaklararası bir bakış açısı", (Akıncı, M.-A. & Yağmur, K.) In J. Darquennes & W. Vandenbussche (Edit.), Language and Religion. Sociolinguistica, Yearbook of European Sociolinguistics, 2011, S.25, s. 126-146.

"Du bilinguisme à la bilittéracie. Comparaison entre élèves bilingues turc-français et élèves monolingues français / İki dillilikten iki okuryazarlığa. Türkçe-Fransızca iki dilli öğrenciler ile Fransızca tek dilli öğrenciler arasında karşılaştırma", Langage et Société, 2006, S.116, s. 93-110.

"La réforme linguistique turque / Türkçe Dil Reformu", (Akıncı, M.-A. & Akin, S.), Revue de Sociolinguistique en ligne, Glottopol, 2003, S.1, s. 76-86.

"Language use, choice, maintenance and ethnolinguistic vitality of Turkish speakers in France: Intergenerational differences/ Fransa'da Türkçe konuşanların dil kullanımı, seçimi, sürdürümü ve etnolinguistik canlılığı: Kuşaklararası farklılıklar", (Yağmur, K. & Akinci, M.-A.), International Journal of the Sociology of Language, 2003, S.164, s. 107-128.

"Développement de la narration en langue faible et forte: le cas des connecteurs AILE/ Zayıf ve güçlü dilde anlatımın geliştirilmesi: AILE bağlayıcıları örneği", (Akıncı, M.-A. &

Jisa, H.), Acquisition et Interaction en Langue Étrangère, 2001, S.14, s. 87-110.

"Introduction des personnages principaux dans des récits d'enfants bilingues: universaux et spécificités linguistiques/İki dilli çocukların hikayelerindeki ana karakterlerin tanıtılması: evrenseller ve dilsel özellikler", In: Psychologie et Culture, Revue Annuelle de Recherches et d'Études en Psychologie (Libreville-Gabon), 1999, S. I (1-2), s. 99-125.

"Développement de la temporalité en turc chez les enfants bilingues turc-français en France/ Fransa'da iki dilli Türk-Fransız çocuklarında Türkçede zamansallığın gelişimi", LINX (Linguistique Institut Nanterre Paris X), 1998, S. 38, s. 19-34.

Prof. Dr. Louis Bazin

(1920-2011)

1920'de Normandiya'nın Calvados bölgesinde doğdu. Lise öğrenimi sırasında Grekçe, Latince, Almanca öğrendi ve klasik edebiyat dersleri aldı. Osmanlı ve Türk tarihiyle de ilgilendi. 1943 yılında üniversiteden mezun oldu ve Ulusal Fransız Bilimsel Araştırmalar Merkezi'nde araştırmacı olarak göreve başladı. Burada daha çok genel dilbilimi alanında çalışmalar yaptı. Dönemin tanınmış dilcilerinden J. Vendryés'nin tavsiyesi üzerine Türkçe öğrenmeye başladı. Doğu Dilleri Kürsüsü'nde Türkiye Türkçesi'yle ilgili çalışmalar yapan Jean Deny'nin yanında üç yıl eğitim görerek Yaşayan Doğu Dilleri Millî Mektebi'nden diploma aldı. Türkoloji alanında uzmanlaşmak için Âzerî, Türkmen ve Kırgız Türkçesi yanında Moğolca da öğrendi. Fransız hükümetinden aldığı bursla 1945' te ailesiyle birlikte Ankara'ya giderek Türk dili üzerine çalışmalarına devam etti. Mehmed Fuad Köprülü, Orhan Veli, Nurullah Ataç gibi önemli isimlerle aynı çevrede verimli üç buçuk yıl geçirdi ve 1949 yılında Fransa' ya döndü. Hocası J. Deny'nin vefatından sonra Doğu Dilleri Enstitüsü'nde profesör olarak kırk yıl kadar Türkçe dersleri verdi. 1950' de Sorbonne Üniversitesi Yüksek Etütler Okulu'nda kurduğu kürsüde Türk dili tarihi ve Türk lehçeleriyle ilgili dersler okuttu. 1978'de tayin edildiği III. Paris Üniversitesi'nden 1990 yılında emekliye ayrıldı. Bu arada Turcica' nın yazı kurulu üyeliğinde bulundu. 2 Mart 2011' de öldü. Louis Bazin Türk dili, Türk kültürü ve inanışları, eski Türk epigrafi literatürü, Türk takvimleri, Türk yöresinde Budizm' in nüfuzu, İslâmî Türk edebiyatının ilk metinleri gibi konularda yetmiş

kadar makale ile telif ve tercüme olmak üzere çok sayıda eser kaleme almıştır.[2]

Kitaplar

Les systèms chronologiques dans le monde turc ancien/ Eski Türk Dünyasındaki Kronolojik Yöntemler, Bibliothéca Orientalis Hungarica, 1991.

Introduction à l'étude pratique de la langue turque/ Türk Dilinin Pratik Çalışmasına Giriş. Paris, 1987.

Aventures merveilleuses sous terre et ailleurs de Er-Töshtük le géant des steppes / Bozkurların devi Er-Töştük'ün yer altında ve başka yerlerdeki muhteşem maceraları, Gallimard 1965, 1989, (Pertev Naili Boratav' la birlikte).

Les turcs, des mots, des hommes/ Türkler, Kelimeler, Erkekler, Budapeşte, 1994.

Le livre de Dédé Korkut, récit de la geste Oghuz / Dede Korkut Kitabı, Oğuz hikayesinin anlatımı, Paris 1998, (Altan Gökalp'le birlikte).

Makaleler

Y a-t-il en turc des alternances vocaliques? / Türkçede sesli harf değişimi var mı?, Ural-Altaische Jahrbücher, 1961.

Note sur la fréquence des voyelles turques / Türkçe Ünlülerin Hakkında Not, Németh Armağanı, 1962.

Le problème des consonnes géminées en turc ancien (avant l'introduction des caractères arabes) /Eski Türkçede çift ünsüzler sorunu (Arapça karakterlerin tanıtılmasından önce, Rocznik Orientalistyczny, 1968.

Les classes du verbe turc / Türkçe fiil dersleri (Bull. de la Société de linguistique de Paris, 1966.

Le système verbal du turc de Turquie / Türkiye'de Türkçenin sözlü sistemi, Actes des journées d'études linguistiques de l'université d'Angers, 22-23 mai 1979, 1981.

L'opposition constatation/non-constatation en turc et en bulgare / Türkçe ve Bulgarca bulma/bulmama karşıtlığı, Zeitschrift für Balkanologie, 1980.

La particule interrogative "-mi"en turc / Türkçe soru eki "-mi", Actes du colloque du département de Linguistique de l'université Paris-Sorbonne,19-20 déc. 1983, 1985.

Tendances nouvelles de la syntaxe de position dans la prose turque (de Turquie) contemporaine / Çağdaş Türkçe Nesirde Konumsal Söz Diziminde Yeni Eğilimler, Rocznik Orientalistyczny, 1968.

---

[2] V. Coşkun, "Louis Bazin", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. EK-1, Ankara, 2016, s. 175,176.

La réforme linguistique en Turquie / Türkiye'de dil reformu, La Réforme des langues: histoire et avenir I, 1983.

Formules propitiatoires et genres oraux traditionnels: étude d'une famille de mots turco-mongole / Geleneksel yatıştırıcı formüller ve sözlü türler: Türkçe-Moğolca bir kelime ailesinin incelenmesi (Turcica, 1969).

Les interdits de vocabulaire et la comparaison turco-mongole / Kelime yasakları ve Türkçe-Moğolca karşılaştırması (Actes des XIIe rencontres de la Permanent International Altaistic Conference, Berlin, 1969,1974).

Réflexions sur le "problème turco-mongol" / "Türk-Moğol sorunu" üzerine düşünceler (Turcica, 1980).

Prof. Alexandre Bennigsen

(1913-1988)

1913 yılında St. Petersburg'da (Leningrad) Alman asıllı bir ailede dünyaya geldi. Rusya'da iç savaş çıkınca ailesiyle önce İstanbul'a sonrasında ise Paris'e (1924) giderek oraya yerleşmiştir. 1930'lu yıllarda Ecole des Hautes Commerciales'ı bitiren Bennigsen, Doğu dilleri üzerine çalışmaya karar verir ve *Ecole des Langues Orientales*'a kaydoldu. Présidence du Conseil'in Rusça dokümanlar servisinde çalışmaya başlamasıyla Sovyetler Birliği'ndeki Türkçe neşriyat ilgisini çekti ve Türk topluluklarını incelemeye başladı. Akademik çalışmalarının dikkat çekmesi üzerine 1950'lerde *Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales*'in "Arap Olmayan Müslümanların Tarihi Kürsüsü" başkanlığına getirildi. Bennigsen'in burada çalışmaya başladığı yıllarda diğer bir değerli araştırmacı olan Chantal Lemercier-Quelquejay da kürsüye katılmıştır. İki ismin çalışmaları sonucu Rusya Türkleriyle ilgili kaynak mahiyetinde eserler ortaya çıkmıştır.

Bennigsen 1960'larda İstanbul arşiv ve kütüphanelerinde araştırmalar yapmıştır. 1969-1982 yılları arasında Rochester, Columbia, Indiana ve Chicago üniversitelerinde Orta Asya ile ilgili dersler vermiştir. 1984 yılı, çocukluğunun üç yılını geçirdiği Türkiye'ye tekrar gelmiş, Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nde (1984) dersler vermiştir.[3]

Alexandre Bennigsen'in Orta Asya Türklüğü üzerine yaptığı çalışmaları sayesinde Orta Asya Türklüğü Batı dünyasında gündemde kalmış, çeşitli ülkelerde bu saha ile ilgili kürsü ve enstitüler kurulmuştur. Yazdığı pek çok makale

[3] H. D. Yıldız, "Alexandre Bennigsen", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 5. Ankara, 1992, s. 459-460.

ve kitap Orta Asya Türklüğünün bugününe ve geleceğine ışık tutmaktadır. [4]

Kitaplar

Les mouvements nationaux chez les musulmans de Russie 1: Le "sultangalievisme" au Tatarstan / Rusya'da Müslümanlar arasında ulusal hareketler 1: Tataristan'da "Sultangalievizm", Paris-La Haye, 1960, (Chantal Lemercier-Quelquejay ile birlikte).

La presse et le mouvement national chez les musulmans de Russie avant 1920 / 1920 öncesi Rusya'da Müslümanlar arasında basın ve millî hareket, Paris-La Haye, 1964. (Chantal Lemercier-Quelquejay ile birlikte).

Les Musulmans oublies: l'Islam en Union Soviétique / Unutulmuş Müslümanlar: Sovyetler Birliği'nde İslam, Paris 1981, (Chantal Lemercier-Quelquejay ile birlikte).

The Muslim Threat to the Soviet State / Sovyet Devletine Müslüman Tehdidi, London, 1982, (Marie Broxup'la birlikte).

Central Asia in the 1980's: Strategic Dynamics in the Decade Ahead / 1980'lerde Orta Asya: Önümüzdeki On Yılda Stratejik Dinamikler, Wisconsin, 1984, (Paul B. Henze, Marie Broxup ve S. E. Wimbush ile birlikte).

Muslims of the Soviet Empire, A Guide / Sovyet İmparatorluğu Müslümanları, Bir Kılavuz, London, 1986, (S. E. Wimbush ile birlikte).

Sultan Galiev, Paris, 1986, (Chantal Lemercier-Quelquejay ile birlikte).

Le Soufi et le Commisaire / Sufi ve Komiser, Paris, 1986, (S. E. Wimbush ile birlikte).

Bibliyografya

S. E. Wimbush, "Alexandre A. Bennigsen: A somewhat casual and not altogether dignified portrait", Passé turco-tatar, présent soviétique: Études offertes à Alexandre Bennigsen / Alexandre A. Bennigsen: Biraz sıradan ve hiç de ağırbaşlı olmayan bir portre", *Türk-Tatar geçmişi, Sovyet bugünü: Alexandre Bennigsen'e sunulan çalışmalar* (Edit. C. Lemercier vd.), Paris 1986.

Nâdir Devlet, "Türklüğün Büyük Kaybı Prof. Dr. Alexandre A. Bennigsen (20 Mart 1913-3 Haziran 1988)", TK, XXVI/304 (1988), s. 506-509.

"Alexandre Beningsen", *Dünyada Türklük Araştırmaları ve Türkiye*, İstanbul 1987, s. 132.

Prof. Faruk Bilici

(1948-)

[4] (http://cetobac.ehess.fr/index.php?128), (11.09.2022).

Osmanlı ve Türk tarihi konusunda uzman olan Faruk Bilici, kırk yılı aşkın bir süredir, 17. ve 18. yüzyıllarda Osmanlı Devleti'nin siyasi, ekonomik ve sosyal tarihine odaklanmıştır.[5]

Fransız-Osmanlı ilişkileri üzerine yaptığı çalışmalarıyla Fransa'nın önde gelen araştırmacıları arasında yer alır. 2017 yılında yayımlanan *Mısır, İskenderiye ve Osmanlı seferi başlıklı çalışma ile* Fransızların Mısır seferine (1798-1801) dair bugüne kadar keşfedilmemiş orijinal Osmanlı belgelerini ortaya çıkarmış ve bu belgeleri yeni bir bakış açısıyla yorumlamıştır. Çalışmalarının neticesinde Fransız Denizaşırı Bilimler Akademisi tarafından verilen, 1934'te oluşturulan *Mareşal Louis Hubert Lyautey Ödülü*'ne, 2016 yılında *Jean-Edouard Goby* ve *Jean-Edouard Goby Ödülüllerine* (Institut de France) lâyık görüldü. Bugün hâlâ Paris INALCO'da ve şehrin başka üniversitelerinde ders vermektedir.

Kitaplar

La politique française en mer Noire (1747-1789): vicissitudes d'une implantation / Karadeniz'de Fransız politikası (1747-1789): bir yerleşimin iniş çıkışları, İstanbul, Editions Isis, collection 'Studies on Ottoman Diplomatic History, VI', 1992, 201 s.

Louis XIV et son projet de conquête d'İstanbul / XIV. Louis ve İstanbul'u Fetih Tasarısı, la Société d'Histoire turque, Ankara, 2004, XIX+380 s., (grand format: cartes, plans et autres illustrations).

Islam officiel, islam parallèle de l'Empire ottoman à la Turquie contemporaine (XVIe-XXe siècles) / Resmi İslam, Osmanlı İmparatorluğu'ndan çağdaş Türkiye'ye paralel İslam (16.-20. yüzyıllar), İstanbul, Éditions Isis, collection "Analecta Isisiana", LXXXIV, 2006, 400 s.

L'expédition d'Égypte, Alexandrie et les Ottomans: l'autre histoire / Mısır, İskenderiye ve Osmanlı seferi: diğer tarih, Collection: Études alexandrines, 2017, 367 s.

Makaleler

"Révolution française, révolution turque et fait religieux", Les Arabes, les Turcs et la Révolution française / Fransız Devrimi, Türk Devrimi ve Dini Gerçek", Araplar, Türkler ve Fransız Devrimi", Revue de l'Occident Muslim et de la Méditerranée'nin özel sayısı (numéro spécial de la Revue de l'Occident musulman et

[5] Fransızca çalışmalarını daha detaylı incelemek için bk.: (http://www.inalco.fr/enseignant-chercheur/faruk-bilici) (11.09.2022).

de la Méditerranée), N°: 52-53 / 1989, s. 173-185.

"La Révolution française dans l'historiographie turque", *la Révolution française dans le monde arabo-musulman* / "Türk tarihçiliğinde Fransız Devrimi", Arap-Müslüman dünyasında Fransız Devrimi (yön. H. Khadhar), Tunus 18. Yüzyıl Araştırmaları Derneği, Tunus (Tunisie, Société tunisienne des études du XVIIIe siècle), Alif, Les éditions de la Méditerranée, 1991, s. 155-165.

"l'Ulema turc à la fin de l'Empire ottoman et au début de la République/ İmparatorluktan Cumhuriyete geçiş döneminde Türk uleması", *Actes du Ve Congrès international sur l'Histoire économique et sociale de la Turquie* (21-25 août 1989, İstanbul), Ankara, Société d'Histoire turque, s. 709-719.

"Le dernier maillon d'une grande famille de Shayh al-Islam: Dürrî-zâde Abdullah Beyefendi / Büyük bir şeyh'ül-islâm ailesinin son halkası: Dürrî-zâde Abdullah Beyefendi", *Mélanges au Professeur Bekir Kütükoğlu*, Université d'İstanbul, 1991, s. 307-318.

"La Révolution française dans l'historiographie turque, 1789-1927) / Türk tarihçiliğinde Fransız İhtilali, 1789-1927, Doğu Akdeniz ve Türk-İran Dünyası Üzerine Çalışma Defterleri", (*Cahiers d'études sur la Méditerranée orientale et le monde turco-iranien)* (C.E.M.O.T.I), 1991/12, s. 59-69.

"L'Iran dans deux journaux ottomans: Tanin et Beyan'ül-Hak (1908-1912) *Les Iraniens d'İstanbul* / İki Osmanlı gazetesinde İran: Tanin ve Beyan'ül-Hak (1908-1912)", *Fransız Anadolu Araştırmaları Enstitüsü ve İran'daki Fransız Araştırmaları Enstitüsü (Institut français d'études anatoliennes et l'Institut français de recherches en Iran)*, Paris, Téhéran, İstanbul, 1993, s. 61-74.

"La ville adulée chez Yahya Kemal Beyatlı, *İstanbul Réelle, İstanbul rêvée* / Yahya Kemal Beyatlı'nın taptığı şehir, Gerçekte İstanbul, Rüyada İstanbul", Paris, éditions *l'Esprit des Péninsules*, 1998, s. 25-30, (Edit. L. Ammour, N. Monceau, T. Muhidine).

"Les relations franco-ottomanes dans la seconde moitié du XVIIe siècle: de la guerre implicite à l'alliance objective/ XVII. Yüzyılın ikinci Yarısında Türk-Fransiz ilişkileri: Gizli Harpten açık ittifaka", *Osmanlı, Siyaset,* vol. I, Yeni Türkiye, Ankara, 1999, s. 480-492.

"L'ange-gardien de Birgivî Mehmed: Ataullah Efendi. La solidarité des oulémas ottomans / Birgivi Mehmed Efendi'nin Koruyucu Meleği, Ataullah Efendi: Osmanlı Ulemasının Dayanışması", *Osmanlı Dünyasında Bilim ve Eğitim, Actes du Congrès international sur l'enseignement et l'éducation dans l'Empire ottoman,* IRCICA (İstanbul, 12-15 avril 1999), İstanbul, 2001, s. 249-265.

"Un "Yalta" au XVIIe siècle: Le projet de conquête d'Egypte du philosophe Leibniz / 17. yüzyılda "Yalta", Filozof Leibniz'in Mısır'ı fethetme planı", *Notre Histoire*, (septembre 2001), s. 54-58.

"L'anatomie des deux guerres de l'Empire ottoman au XVIIe siècle: Saint-Gotthard et

Candie / XVII. Yüzyılda Osmanlı Imparatorluğu'nun iki Savas Anatomisi: Saint-Gotthard ve Kandiye", *XIII. Türk Tarih Kongresi*, Ankara, 4-8 Ekim 1999, Ankara, Türk Tarih Kurumu, 2002, vol. III/1, s. 139-151.

"Le "Livre de Voyage" d'Evliya Çelebi peut-il constituer une source de l'histoire militaire?" / "Evliya Çelebi'nin 'Seyahat Kitabı' Askerlik Tarihine Kaynak Olabilir mi?", *Le voyage dans le monde arabo-musulman: échange et modernité (Arap-Müslüman dünyasında yolculuk: değişim ve modernite)*, Publications de la Faculté des Lettres et des sciences humaines, Rabat, Casablanca, 2003, s. 35-55.

"La Bataille de Saint-Gotthard vue par les Ottomans", *Szengotthard-Vasvar 1664*, / "Osmanlılarla Yapılan Saint-Gotthard Savaşı", (Yön. F. Toth), *Szengotthard-Vasvar*, 1664, Szengotthard, 2004, s. 59-70.

"L'islam à la fin de l'Empire ottoman et dans la république kémaliste: diversité et modération / Osmanlı İmparatorluğu'nun sonunda ve Kemalist cumhuriyette İslam: Çeşitlilik ve Ilımlılık", *La Turquie*, Paris, Fayard, 2005, s. 291-310.

"Les Jeunes-Turcs et la Macédoine (1908-1912): la province qui fit vaciller l'Empire / Jön Türkler ve Makedonya (1908-1912): İmparatorluğu Sallayan Eyalet, *Essays in Honnor of Ekmeleddin İhsanoğlu*. Societies, Cultures, Sciences: a Collection of Articles, vol. I, Research Centre for Islamic History, Art and Culture (IRCICA), (Edit. Mustafa Kaçar, Zeynep Durukal), İstanbul, 2006, s. 87-102.

"Le waqf dans le monde musulman contemporain (XIXe-XXe siècles), fonctions sociales, économiques et politiques (direction, introduction et "La genèse du système bancaire et des caisses de solidarité à l'époque ottomane: les fondations (waqfs) monétaires") / Çağdaş İslam dünyasında (19.-20. yüzyıl) Vakfın Sosyal, Ekonomik ve Siyasi İşlevleri (Giriş ve "Osmanlı Döneminde Bankacılık Sisteminin Doğuşu ve Dayanışma Fonları: Para Vakıfları (vakıflar)", İstanbul, Institut français d'études anatoliennes, 1994, 264 s.

"Turquie, Grèce, un passé commun, des nouvelles perspectives (direction, introduction et "La littérature grecque contemporaine traduite en turc: un capital de sympathie") / Türkiye, Yunanistan, Ortak Bir Geçmiş, Yeni Bakış Açıları (Yön, Giriş ve "Türkçeye Çevrilen Çağdaş Yunan Edebiyatı: Sempati Başkenti"), numéro spécial des Cahiers balkaniques, 33/2004.

"Enjeux politiques, économiques et militaires en mer Noire (XIVe-XXIe siècles), études à la mémoire de Mihail Guboglu / Karadeniz'de Siyasi, Ekonomik ve Askeri Meseleler (14.-21. Yüzyıllar)", *Mihail Guboğlu Anısına Çalışmalar*, Musée de Braïla-Editions Istros, Braïla, 2007, 763 s., (Ionel Cândea ve Anca Popescu ile).

"Evliyâ Çelebi et l'Europe (direction, introduction et "Le Danube, les Ottomans et le Seyahatnâme d'Evliyâ Çelebi") / Evliyâ Çelebi ve Avrupa (Giriş ve "Tuna, Osmanlılar ve Evliyâ Çelebi Seyahatnamesi"), numéro

spécial des Cahiers balkaniques, n° 41/2013, Inalco, CEB-CREE,

"La Turquie, d'une révolution à l'autre / Türkiye, Bir Devrimden Diğerine", collection Pluriel, SciencesPo/CERI, Fayard, 2013, 341, (Ali Kazancıgil ve Deniz Akagül ile).

Çeviriler

"Evliyâ Tchélébi, La guerre des Turcs: récits de batailles, extraits du Livre de Voyages (traduction, introduction et annotation) / Evliyâ Çelebi, Türklerin Savaşı: Muharebeler, Yolculuklar Kitabı'ndan Alıntılar (çeviri, giriş ve açıklama), Arles, Actes Sud-Sindbad, collection "Bibliothèque turque", 2000, 345 s.,

"Necati Cumalı, Macédoine 1900, traduction, introduction, postface et notes / Necati Cumalı, Makedonya 1900, Tercüme, Giriş, Dipnot ve Notlar, Arles, Actes Sud-Sindbad, collection "Bibliothèque turque", 2007, 283 s., (postface: la Macédoine ottomane et Necati Cumalı, s., 253-281).

Prof. Mevlüt (Michel) Bozdemir

(1949-)

Doktorasını "Türkiye'de Ordu Siyaset İlişkisi" konusunda yapan Prof Mevlüt (Michel) Bozdemir, özellikle Fransızca -Türkçe sözlük ve bu dillerdeki eğitim sorunları, çözümleri yani pedagojik çalışmalar üzerine yoğunlaşmıştır. Bozdémir, INALCO'da Ulusal Doğu Dilleri ve Medeniyeti Enstitüsü-Türk Dili ve Medeniyeti bölümünde ders vermekte, çok sayıda yüksek lisans ve doktora öğrencisi yetiştirmeye devam etmektedir. Aynı zamanda Türk Dünyası Tarih Merkezi'nde (EHESS) araştırmacıdır. Harmattan Yayınevi'nde "L'autre Islam" koleksiyonunu yönetmektedir. Karthala, Harmattan ve Ellipses gibi isimlerle ortak çalışmaları yayınlanmıştır. Cybèle Berk ile kaleme aldığı *Fransızca-Türkçe Sözlük* ve *Türkçe-Fransızca Sözlük* eserleri arasındadır.[6]

Kitaplar

Politiques linguistiques en Méditerranée / Akdeniz'de dil politikaları, Louis-Jean Calvet ile ortak denetim, Honoré Champion, Paris, 2010, 400 s.

[6] Özgeçmişi ve çalışmaları hakkında Fransızca kaynak için (bk.: http://www.inalco.fr/enseignant-chercheur/michel-bozdemir) (11.09.2022).

Nâzim Hikmet, Héritage et Modernité/ Nâzim Hikmet, Miras ve Modernite, Timour Muhidine ile, Petra, Paris, 2010, 284 s.

Turquie entre Islam et Europe / İslam ve Avrupa Arasında Türkiye, Elips, Paris, 2007, 230 s.

Les Mots Voyageurs et l'Orient / Gezgin Kelimeler ve Doğu (Edit. Sonel Bosnalı ile iş birliğiyle), Proceedings of the İstanbul konferansı, Boğaziçi Üniversitesi, 2006, 388 s.

Contact des Langues dans l'espace arabo-turco-persan / Arap-Türk-Fars Mekânında Dillerin Teması, Christophe Balaÿ ve Taghi Azad-Armaki ile iş birliği içinde, IFRI yayınları, Tahran, 2005, 146 s.

La Marche Turque vers l'Europe / Avrupa'ya Türk Yürüyüşü, Karthala, Paris, 2005, 300 s.

Yunus Emre Message universel / Yunus Emre Evrensel mesajı, Kolokyum Bildiri Kitabı Baskısı, Collections Colloques Langues'O, 1992, 192 s.

Islam et Laïcité, Approches globales et régionales / İslam ve Laiklik, Küresel ve bölgesel yaklaşımlar, The Proceedings of the İstanbul kolokyumu, Harmattan, Paris, 1996, 437 s.

Support pédagogique (numérique et en papier) aux élèves de Terminale en six séquences / Terminale öğrencileri için altı dizide eğitim desteği (dijital ve kâğıt) yaklaşık 300 sayfa, T. Muhidine, C. Berk, A. Picard, S., Salom, CNED, 2015.

Grammaire et Lexique du turc moderne, Method of Turc, Volume 2 / Dilbilgisi ve Lexicon Modern Türkçe, Türkçe Yöntemi, C. 2, Cybèle Berk ile iş birliği içinde, l'Asiathèque, Paris, 2014, 345 s.

Method of Turc / Türkçe Yöntemi, C. 1, l'Asiathèque, Paris, 1991, 254 s. (4. baskı 2012, 272 s.)

Dictionnaire turc-français / Türkçe-Fransızca sözlük, Cybèle Berk iş birliğiyle, l'Asiathèque, Paris, 1995, 544 s.

Dictionnaire français-turc / Fransızca-Türkçe sözlük, Cybèle Berk iş birliğiyle, Doğu Kütüphanesi, İstanbul, 2009, 575 s.

Makaleler

Language Policy and its consequences in teaching vocabulary: The Turkish case / "Dil Politikası ve Kelime Öğretimindeki Sonuçları: Türkiye Örneği", Uluslararası Sempozyum Raporunda, New Prospects for Foreign Language Teaching in Higher Education, Tokyo, 2012, s. 163-172.

Le lexicographe entre purisme et réalisme / "Saflık ve gerçekçilik arasındaki sözlük yazarı", Cybèle Berk ile iş birliği içinde, Pècs'in konuşma konuşmasının tutanakları, Du Lexique au Style, Revue d'Etudes Françaises, no: 16, Budapeşte, 2011, s. 79-88.

Enseignement/apprentissage linguistique: entre art et science / "Dil öğretimi / öğrenimi: sanat ve bilim arasında", öğrenci profillerinin testine tabi tutulan öğretim becerilerinde post-

face, Pierre Martinez ve diğerleri (yön.), Contemporary Archives, Paris, 2011, s. 173-181.

Manière de désacraliser une langue: le cas du turc in Sûzişat-i mü'ellefe / Sûzişat-i mü'ellefe'de "Bir dili kutsallıktan arındırma yolu: Türkçe örneği", Contaminazioni e spigolature turcologiche, Scritti in onore di Giampiero Bellingeri, Vera Costantini ve Matthias Kappler, Terra Ferma, Venedik, 2010, s. 75-82.

D'une illusion linguistique à la rénovation d'une langue: l'expérience turque in Politiques linguistiques en Méditerranée / Akdeniz'de dilbilim politikalarında: Dil yanılsamasından bir dilin yenilenmesine: Türk deneyimi, M. Bozdémir, L.-J. Calvet (Edit.), Honoré-Champion, Paris, 2010, s. 377-389.

Figures d'Orient et d'Europe dans la poésie de Nazım Hikmet / Nazım Hikmet'in Şiirinde Doğu ve Avrupa Figürleri, Nâzım Hikmet Héritage et Modernité, Michel Bozdémir, Timour Muhidine (Edit.). Petra, Paris, 2010, s. 111-128.

La langue turque face aux défis de l'Europe, in Politiques linguistiques, apprentissage des langues et francophonie en Europe centrale et orientale / Orta ve Doğu Avrupa'da Dilbilim Politikaları, Dil Öğrenimi ve Frankofoni'de "Avrupa'nın Zorluklarıyla Karşılaşan Türk Dili", (yön. Thomas Szende), Contemporary Archives, Paris, 2009, s. 93-100.

Orhan Pamuk, biographie commentée du prix Nobel de la littérature 2006 / Orhan Pamuk, 2006 Nobel Edebiyat Ödülü'nün açıklamalı biyografisi, Universalia, Encyclopædia Universalis, suppl. 2008, s. 400-401.

Le turc entre les langues orientales et les langues occidentales, in Les Mots Voyageurs et l'Orient / Doğu dilleri ile batı dilleri arasında Türkçe, Les Mots Voyageurs et l'Orient, Proceedings of the İstanbul colloquium, Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul, 2006, s. 129-142.

La Turquie et l'espace turcophone / Türkiye ve Türkçe konuşulan bölge, Geopolitics, Temmuz-Eylül 2002, Paris, no 79, s. 43-53.

La question linguistique en Turquie, in Les Langues de la Méditerranée / Türkiye'de dil sorunu, The Languages of the Mediterranean'da, Robert Bistolfi (Edit.), L'Harmattan, Paris, 2002, s. 213-222.

D'une langue impériale à une langue nationale: vicissitudes d'une politique volontariste en Turquie / İmparatorluk dilinden ulusal bir dile: Türkiye'de proaktif bir politikanın iniş çıkışları, Diller ve Yetkiler, Doğu Dilleri İki Yüzüncü Yıl Konferansı Bildirileri, Yayınlar Langues'O, Paris, 1998, s. 139-149.

Prof. Claude Cahen

(1909-1991)

26 Şubat 1909'da Paris'te doğmuştur. Yüksek öğrenimine Ecole Normale Supérieure'de başlamıştır; 1931 yılında Ecole Nationale des Langues Orientales'in Türkçe-Arapça bölümünden mezun olmuştur. 1932'de tarih öğretmenliği imtihanını kazanarak Amiens, Rouen ve Paris'te görev yapmış ve araştırma faaliyetlerinde bulunmuştur. 1936-1937 yıllarını Türkiye'de geçirmiştir. 1940'ta *La Syrie du Nord à l'époque des Croisades* adlı teziyle doktor unvanını almıştır. 1973'ten itibaren Académie des Inscriptions et Belles-Lettres'in üyesi ve Société Asiatique'in başkanı olan Cahen, Légion d'Honneur nişanı sahibidir. 1991 tarihinde Savignysur-Orge'de ölmüştür.

Ortadoğu'nun Orta çağ tarihi alanında uzman olan Cahen belgeleri aslından inceleyebilmek için gerekli olan dilleri iyi bildiğinden vergiler, hukuk ve ticaret hayatı gibi çok geniş bir sahada dikkat çekici araştırmalarda bulunmuştur. Anadolu, Suriye ve Mısır'ın idarî kurumları, ekonomik hayatı ve sosyal yapıları üzerinde derinliğine incelemeler yapmıştır. Anadolu'nun Selçuklu ve Beylikler devirleriyle ilgili kitap ve makaleler yazmıştır; İslâm, Batı ve Bizans kaynaklarını mukayese ederek Haçlı seferleri tarihine yeni bir anlayışla yaklaşmıştır.[7]

Kitaplar

Leçons d'histoire musulmane: VIIIe-XIe s. / Müslüman Tarihinden Dersler: 8-11. Yüzyıllar, Paris, 1957-61.

Mouvements populaires et autonomismes urbains dans l'Asie musulmane du Moyen-Age / Orta Çağ'da Müslüman Asya'da Halk Hareketleri ve Kentsel Özerklik, Leiden, 1959.

Preottoman Turkey: A General Survey of the Material and Spiritual Culture and History Circa 1071-1330 / Osmanlı Öncesi Türkiye: 1071-1330 Dolaylarında Maddi ve Manevi Kültür ve Tarih Üzerine Genel Bir Araştırma, Londres, 1968.

Islam des origines de but de l'empire ottoman / *Doğuşundan Osmanlı Devleti'nin Kuruluşuna Kadar İslamiyet*, Paris, 1970.

Introduction à l'histoire de l'Orient musulman médiéval (VII-XVe s.): Méthodologie

---

[7] Balivet, "Claude Cahen", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 7., Ankara, 1993, s. 15,16.

et éléments de bibliographie / Müslüman Doğu Orta Çağ Tarihine Giriş (7.-15. Yüzyıllar): Metodoloji ve Kaynakça Öğeleri, Paris, 1982.

Orient et Occident au temps des Croisades / Haçlı Seferleri sırasında Doğu ve Batı, Paris, 1983.

A History of the Crusades / *Haçlı Seferleri Tarihi*, Philadelphia, 1958-1961, (I ve II. Ciltlerdeki Selçuklularla ilgili bölümler).

The Cambridge History of Islam / Cambridge İslam Tarihi, Cambridge 1970, (II. Ciltteki ekonomi, toplum ve kurumlarla ilgili bölümler).

Makaleler

"Turcobyzantina et Oriens christianus / Türkbizans ve Hristiyan Doğu", Londres, 1974.

"Les peuples musulmans dans l'histoire médiévale / Ortaçağ Tarihinde Müslüman Halklar", Damas 1977.

Makhzûmiyyat, études sur l'histoire économique et financière de l'Egypte médiévale / Mahzûmiyyat, Ortaçağ Mısır'ının Ekonomik ve Mali Tarihi Üzerine Çalışmalar, Leiden, 1977.

XIII. Cézire au milieu du siècle / XIII. Asır Ortalarında Cezire (Çev. Neşet Çağatay), AÜİFD, II/4, 1953, s. 93-106,

Bataille de Manzikert selon des sources islamiques / İslâm Kaynaklarına Göre Malazgirt Savaşı (Çev. Zeynep Kerman, TM, 17, İstanbul, 1972, s. 77-100.

Baba İshak, Baba İlyas, Hacı Bektaş et autres / Baba İshak, Baba İlyas, Hacı Bektaş ve Diğerleri (Çev. İsmet Kayaoğlu), AÜİFD, XVIII, 1972, s. 193-202.

Historiographie de la période Seldjoukide / Selçuklu Devri Tarih Yazıcılığı (Çev. İsmet Kayaoğlu – Mehmed Dağ), *AÜİF İslâm İlimleri Enstitüsü Dergisi*, II/2, 1975, s. 175-198.

Le problème du chiisme en Anatolie avant les Ottomans / Osmanlılardan Önce Anadolu'da Şiilik Problemi (Çev. Sabri Hizmetli), V, 1982, s. 305-319.

À propos du premier Ahis / İlk Ahiler Hakkında (Çev. Mürsel Öztürk), TTK Belleten, L/197, 1986, s. 591-601).

L'islam et les croisés / İslâm ve Haçlılar (Çev. İsmet Kayaoğlu, a.e., LI/200 [1987], s. 1045-1051), Première entrée des Turcs en Anatolie / Türklerin Anadolu'ya İlk Girişi (Çev. Yaşar Yücel-Bahaeddin Yediyıldız), LI/201, 1988, s. 1375-1431.

Bibliyografya

Cl. Cahen, *Doğuşundan Osmanlı Devleti'nin Kuruluşuna Kadar İslamiyet* (Çev. Esat Nermi Erendor), Ankara, 1990, s. 7.

Necîb el-Akīkī, *el-Müsteşrikūn*, Kahire 1964, I, s.342-346.

"Claude Cahen", Mesa Newsletter, IV/2, Arizona 1982, s. 7.

J.-C. Garcin, "*Sur Claude Cahen*", *Revue de monde musulman et de la Méditerranée*, S. 59/60, 1991.

Prof. Pavet de Courteille, Abel-Jean Baptiste-Marie-Michel

(1821-1889)

Soylu bir aileye mensup olan Pavet de Courteille, Türk dilleri konusunda uzmanlaşmış önemli isimler arasında yer alır. Şark Dilleri Okulu'nda okuduktan sonra 1850'de Dil Oğlanları Mektebi'nde ders müzakerecisi oldu. İbrânîce ve Süryânîce'yi öğrendikten sonra Türkçe, Arapça ve Farsça üzerine yoğunlaştı.1854'te Collège de France'ın Türkçe kürsüsüne tayin edildi ve 1861'de aynı yerde Türk dili ve edebiyatı profesörlüğüne yükseldi. Çağatay ve Uygur lehçelerinin Fransa'daki ilk araştırmacılarından olan Pavet de Courteille, Société Asiatique'in başkan yardımcılığını yaptı.1857'de Nâbî'nin Hayriyye'sini yayımladıktan sonra mesaisini tamamen Uygurca'ya ayırdı. Antoine Galland'ın İstanbul'da bir kitapçıdan satın alıp ülkesine götürdüğü Uygurca yazmanın hangi dilde ve hangi harflerle kaleme alınmış olduğu XVIII. yüzyılın ilk yarısına kadar Fransız şarkiyatçıları tarafından hâlâ anlaşılamamıştı. Pavet de Courteille bu konuda çalışarak kendisinden önce eser üzerinde incelemeler yapan Abel Rémusat, Pierre-Amédée Jaubert, Arthur Lumley Davis gibi şarkiyatçıların yanlışlarını düzeltti. Yazmada yer alan Mi'râcnâme ve Tezkire-i Evliyâ'yı neşretti. 1873'te Académie des inscriptions et belles- lettres'de Emmanuel de Rougé'nin yerini aldı. 1873'te Académie des Inscriptions üyesi olmuştu. Ayrıca Rus Bilimler Akademisi'nin yabancı üyeleri arasındaydı. Kitaplarından başka dergilerde ve özellikle Journal Asiatique'teki yazılarının büyük kısmı kendi sahasıyla ilgili yeni yayınların tanıtımı ve eleştirisine dairdir. Türkoloji'yi Orta Asya dillerini incelemeye yönlendirdi ve Doğu Türkçesi sözlüğünün ve metinlerin çeşitli basımlarının ve çevirilerinin yayımladı.[8]

Kitaplar

[8] Y. Erdem, "Pavet de Courteille". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 34, Ankara, 2007, s. 192, 193.

Conseils de Nâbî Efendi à son fils Aboul Khair/ Nâbî Efendi'nin Oğlu Aboul Khair'e Nasihati, Paris, 1857.

Histoire de la Campagne de Mohacz/ Mohaç Seferinin Tarihi, Paris, 1859.

Al-Masud Les prairies d'or I-IX / El Masud Altın Çayırlar I-IX (9 C.), Paris, 1861-1877.

El lugat un Nevāiyye ve'l-istişhādātü'l-Çagatāiyye. Dictionnaire turc-oriental/ El lugat un Nevāiyye ve'l-istişhādātü'l-Çagatāiyye Türkçe Şark Sözlüğü, Paris, 1870.

Mémoires du Sultan Babér / Sultan Bâbür'ün Hâtıraları, Paris, 1871.

Etat présent de l'Empire ottoman/ Osmanlı İmparatorluğu'nun Bugünkü Durumu, Paris, 1876.

Mi'radj-nā-meh, récit de l'ascension de Mahomet au ciel /Resûl Aleyhisselâmın Mi'râca Yükselişi, Paris, 1882.

Tezkereh-i Evliyā-Le Mémorial des saints/ Evliyā Tezkiresi- Azizler Anıtı (2 C.), Paris, 1889-1890.

Conseils de Nabi Efendi à son fils Aboul Khair / Nabi Efendi'den oğlu Aboul Khair'e Nasihat, Paris, 1857, s. I-IV.

Dictionnaire turc-oriental / Türkçe-şark sözlüğü, Paris, 1870, s. I-XIV.

Mi'radj-nāmeh / Miraçname, Paris, 1882, s. I-XXXI.

Antoni Galland, *Souvenirs quotidiens d'İstanbul: 1672-1673 / İstanbul'a Ait Günlük Hâtıralar: 1672-1673* (nşr. Ch. H. A. Schefer, Çev. Nahit Sırrı Örik), Ankara, 1987, I, s.36.

J. Th. Zenker, Bibliotheca orientalis manuel de bibliographie orientale / Doğu Kütüphanesi Oryantal Bibliyografya El Kitabı, Amsterdam, 1966.

Necîb el-Akīkī, el-Müsteşriḳūn, Kahire, 1980.

Prof. Jean Deny

(1879-1963)

Türk dili üzerindeki çalışmaları ile tanınan Fransız Türkolog Jean Deny, 1879'da Kiev'de dünyaya gelmiştir. 1897'de yılında, Paris'te Lycée Louis-le-Grand felsefe bölümünde tamamladıktan sonra yüksek tahsilini Paris Hukuk Fakültesi ile Ecole des Langues Orientales Vivantes'ta aynı zamanda yapmıştır. Rusya'da iken öğrendiği Rusça ve Lehçe

yanında bu mektepte devrin büyük şarkiyat üstatlarından İslâmî üç ana dili öğrenmiştir. Arapçayı Hartwig Derenbourg ile Octave Hudas'tan, Farsçayı Clement Huart'dan, Türkçeyi de Barbier de Meynard'dan öğrenmiştir. Fransız Dışişleri Bakanlığı'nda memuriyete tercümanlıkla başlayarak 1904'ten 1908 Eylül sonlarına kadar sırasıyla Osmanlı İmparatorluğu'nun Beyrut, Kudüs, Trablus, Şam ve Maraş gibi merkezlerindeki konsolosluklarda çeşitli kademelerde vazifelerde bulunmuştur. Resmî meşgaleleri yanında filolojik çalışmalarını sürdürmekten geri kalmayan J. Deny 1908'de, Ecole des Langues Orientales Vivantes'ın Türk Dili Kürsüsü'ne öğretim görevlisi tayin edilmiştir. İki yıl sonunda da kürsünün profesörlüğüne yükseltilmiştir. 1. Dünya Savaşı' nın çıkması üzerine dört yıl süren askerlik devresinde Çanakkale savaşlarına da katılarak bir müddet Seddülbahir'de de bulunmuştur. Mütarekede İstanbul'da görevlendirilmişken 1919 Mayıs ayında terhis olunca Ecole des Langues Orientales Vivantes'taki kürsüsünün başına geçmiştir. 1921'de, uzun yıllardan beri üzerinde çalıştığı ve kendisine şöhret kazandıran ilk eseri Grammaire de la langue turque'yi (Dialecte Osmanli) yazmıştır. Bu eser Türkiye Türkçesi'nin bugüne kadar meydana getirilen en zengin ve en etraflı grameridir. Eserin başka bir yönü, Türkçenin diğer gramer kitaplarında ihmâl edilmiş sentaks meselesine gereken ehemmiyeti vermiş olmasıdır. 1926-1930 yılları arasında Mısır Kralı 1. Fuad'ın davetiyle gittiği Kahire'de Türkçe arşiv vesikalarının tasnif ve tetkikini ve Kahire saray kütüphanesinin müdürlüğünü yapmıştır. Buradaki çalışmalarını ikinci büyük kitabı olan Sommaire des archives turques du Caire adlı eserinde toplamıştır. 1931'de tekrar Paris'teki kürsüsüne dönmüştür. Bundan sonra Türk dili üzerindeki yayınları hız kazanırken 1934'ten itibaren Encyclopedie de l'Islam'da Osmanlı idari teşkilât ve müesseseleri başta olmak üzere çeşitli konularda yazılar yazmıştır. Türkiye'deki dil inkılâbı hareketiyle yakından ilgilenen J. Deny, 1933'te ziyaret ettiği Türkiye'ye 1936'da lll. Türk Dil Kurultayı'na davet edilmesiyle tekrar gelmiştir. Washington George Town Üniversitesi'ne bağlı Institute of Languages and Linguistics'te 1948-1951 yılları arasında Türk dili dersleri vermiştir. Ecole des Langues Orientales Vivantes'daki hocalığı ve ilmi çalışmaları ile Fransa'da Türkoloji'nin gelişmesinde ve Jean- Paul Roux, Edmond Saussey, Louis Bazin gibi türkologların yetişmesinde büyük yardımı olmuştur. Çeşitli vesilelerle Türkiye'yi ziyaret eden ve konferanslar veren J. Deny 1951'de İstanbul Şarkiyatçılar Kongresi'ne katılmış, 1957'de Türk Dil Kurumu şeref üyeliğine seçilmiş, kurum tarafından ayrıca adına 1958'de çeşitli türkologların yazıları ile katıldığı Jean Deny Armağanı-Melanges Jean Deny başlıklı araştırma kitabı yayımlanmıştır. 1951'de Fundamenta Turca'nın hazırlık çalışmalarına dâhil olan J. Deny, eserin 1959'da çıkan ilk cildinde "Modern Osmanlı ve Türkiye Türkçesi" bölümünü yazmıştır. J. Deny'nin çalışmaları daha çok Anadolu Türkçesi

etrafında merkezleşmiştir. J. Deny, Kahire'de başlayan arşiv çalışmalarının açtığı yoldan Osmanlı idari teşkilat ve müesseseleri hakkında ansiklopedi maddeleri yazmıştır.[9] Onun yazı faaliyeti içine Türk edebiyatı ile ilgili konular da girmektedir.[10]

Kitaplar

Principes de grammaire turque ("Turk" de Turquie) / Türkçe gramer ilkeleri (Türkiye'den "Türk"), Paris, 1955.

Sommaire des Archives Turques du Caire / Kahire'deki Türk Arşivlerinin Özeti, Le Caire, 1930.

Einführung in die osmanisch- türkische Diplomatik der türkischen Botmissigkeit in Ungarn / Macaristan'daki Türk Büyükelçiliği: Osmanlı-Türk Diplomasisine Giriş, Budapest, 1926.

L'Armeno-Coman et les "Ephemerides"de Kamieniec (1604-1613) / Kamieniec'ten Ermeni Koman ve "Ephemerides" (1604-1613), Wiesbaden, 1957.

Makaleler

Structure de la langue turque / Türk Dilinin Yapısı, Conferences de 1'Institut de Linguistique de l 'Uniuersite de Paris, 19501, IX, s.17-51.

Osmanli moderne et le Türk de Turquie / Modern Osmanlı ve Türkiye Türkü, Ph. TF Wiesbaden, 1959, s.182-239.

Langues turques / Türk Dilleri (A. Meillet-M. Cohen. Les Langues du Monde), Paris, 1952, 2. bs. s. 319-330, 331-368.

Grammaire de la langue turque (Dialecte Osmanli) / Türk Dilinin Grameri (Osmanlı Lehçesi), Paris, 1921, XXX, s.12-18.

Origine de la préposition 'ler' en turc / Türkçede 'ler' Edatının Menşei, Üçüncü Türk Dil Kurultayı, İstanbul, 1937. s. 291-295.

Rôle de l'harmonie vocalique dans la formation des mots turcs / Türkçe Kelimelerin Oluşumunda Ünlü Uyumunun Rolü, Atti del XIX. Congres· so lnternazionale degli Orientalisti Roma, 1938. s. 226-231.

Existe-t-il prefix en Turc? / Türkçede Ön Ek Var mı? (Bullettin de la Societe de Lin· guistique de Paris, XXXIX/ 115 1938, s. 51-65.

Paul Pelliot et les études tudes de l'Altaï/ Paul Pelliot ve Altay Çalışmaları, Paul Pelliot, Paris, 1946, s. 55-68.

Noms de tribus ayant immigre avec la conquete seltchoukide et ottomane, d'apres la toponymie de l'Anatolie turque / Anadolu Türklerinin Yer Adlarına Göre Selçuklu ve Osmanlı Fethi ile Göç Eden Kavimlerin İsimleri, Premier cangres international de toponymie et d'anthroponymie. Actes et Memoires, Paris, 1939.

[9] Ö. F. Akün, "Jean Deny", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 9, Ankara, 2007, s. 159-161.

[10] Fransızca çalışmalar ve biyografi bilgileri için bk.: (https://data.bnf.fr/fr/12508286/jean_deny/) (12.09.2022).

A propos d'un traite de morale turc en ecriture ouigoure (Hibet al haqalq d'Yögnaki) / Uygur Alfabesinde Türk Ahlakı Üzerine Bir Risale Hakkında, RMM, LX 1925, s. 189- 234.

Les peregrinations du Muezzin Evliya Tchelebi en Roumanie (XVW siecle) / Müezzin Evliya Çelebi"nin Romanya'da Gezileri (Melanges Nicolas lorga Bumugcarest 1933, s. 201-215.

Histoire du Sage Hikar dans la version armeno- kiptchak / Ermeni-Kıpçak Versiyonunda Bilge Hikar'ın Tarihi, E Tryjarski ile, RO, XXVII, 1964, s. 7-61.

Les registres de solde des Janissaires conserves a la Bibliotheque Nationale d'Alger / Yeniçerilerin Cezayir Millî Kütüphanesinde Tutulan Maaş Defterleri, Reuue Africaine, LXI/ 302 -303, 1920, s. 19-46; nr. 304-305, s. 212-260.

Les pseudo-propheties concernant es Turcs au xvı• siecle / 16. Yüzyılda Türklerle İlgili Sözde Kehanetler, RMM, X 1936, s. 201-220.

Turquie: Histoire et historiens depuis cinquante ans / Türkiye: Elli Yıllık Tarih ve Tarihçiler, (Bibliotheque de la Reuue Historique Paris 1927. s. 438-454.

L'expansion des Turcs en Asie / Türklerin Asya'da Yayılışı, (En Terre d'Islam), Paris, 1939, s. 191-215.

Journal de bord de l'lhsaniye, fregate-amirale de la flotte egyptienne d'apres deux registres turcs des Archives nationales de Caire / Kahire'deki Ulusal Arşivlerdeki İki Türk Sicilinden Mısır Filosunun Amiral Firkateyni İhsaniye'nin Seyir Defteri, JA, 252, 1941, s. 1-43.

La gouttiere d'or (mrzab) de la Kaaba et le Sultan Ortoman Ahmed / Kâbe'nin Altın Oluğu (mrzab) ve Sultan Ahmed (Wl, nouvelle serie), VI, 1959, s. 1-12.

Un Soyurgal du timouride Sahrub en ecriture ouigoure / Uygur Alfabesinde Timurlu Sahrub'un Bir Sourgal'i, JA, 245, 1957, s. 253-266.

Prof. Hélène Desmet-Gregoire
(1948- 2004)

12 Eylül 1948 doğumlu Hélène Desmet-Gregoire, yükseköğrenimini Aix-en-Provence'ta yapmıştır. 1978'de Robert MANTRAN öncülüğünde Türk dünyasını daha yakından tanıma fırsatı oldu. Tüm kariyerini CNRS'de (Centre national de la recherche scientifique) geçirmiştir. Aix-en-Provence'ta, GREPO'da (Groupe de Recherche et d'etude en Pastorale Ouvriere) araştırmacı olarak çalışmıştır. 1992'de Paris'te (şimdiki UMR) "Türk ve Osmanlı Araştırmaları" ekibine katılmıştır.

Hélène Desmet-Gregoire'nin çalışma alanı antropolojik ve etnolojik tarihtir. Müzecilik, saha araştırmaları ve arşiv fonları danışmanlığındaki tecrübelerini birleştirerek, Osmanlı hakkında bilgi veya imaj oluşturmaya yardımcı olan yabancı toplumlardaki maddi yaşam nesneleri ile ilgilenmiştir. 1978'de

Robert Mantran öncülüğünde "17. ve 18. Yüzyılda Fransa'da Türk-Osmanlı Dünyasının Katkıları ve Etkileri" başlığı altında savunduğu tezi, 1980 yılında (*Le divan MAGIC*) başlığıyla yeniden basılmıştır.

Hélène Desmet-Gregorie daha sonra çalışmalarının büyük bir bölümünü Orta Doğu'da özellikle Türkiye'de *kahve*ye ayırmış ve kahveyi salt içecek türü dışında "nesneler, tüketim yerleri" gibi çeşitli açılardan incelemiştir. François Georgeon'la "Türklerde içki içmek", içecek kapları, içme yöntemleri, içeceklere dair kelime dağarcığının analizi, içecek tipolojisi, sadece "içeceklerin" ötesinde sıvı gıdanın Türk kültüründeki belirleyici yeri üzerine çalışmalarla ilgilenmiştir. Ölümünden önce hazırladığı, *Cuisine et modernité: à travers l'exemple de la Turquie. La migration des saisons/ Mutfak ve Modernite: Türkiye Örneği Üzerinden Mevsimlerin Göçü* adlı eserin yayımlayamamıştır.[11]

Kitaplar

Le divan magique. L'Orient turc en France au XVIIIe siècle / *Büyülü Divan. XVIII yy.'da Fransasında Türkler ve Türk Dünyası*, Paris, Le Sycomore, 1980.

La région d'Arak et Hamadan (cartes et documents iconographiques) / Arak ve Hemedan Bölgesi Haritalar ve İkonografik Belgeler, Studia Iranica, Cahier 6, 1989. (S., Fontaine ile).

Les objets du café / *Kahve Nesneleri*, Paris, Presses du CNRS, 1989.

Les boissons non alcoolisées en Turquie. Approche ethnologique: Études turques et ottomanes / Türkiye'de Alkolsüz İçecekler. Etnolojik Yaklaşım: Türk ve Osmanlı Çalışmaları, (Documents de travail 11-12, Paris, ESA 8032 du CNRS ve EHESS, 2002.

Cuisine et modernité: à travers l'exemple de la Turquie. La migration des saisons / Mutfak ve Modernlik: Türkiye Örneği Üzerinden, Mevsimlerin Göçü, Isis, 2012.

Boire à la turque. Boissons, identités, convivialités / Türk Usulü İçmek. İçecekler, Kimlikler, Dostluklar, (S. Gangloff ve F. Georgeon ile iş birliği ile).

Contribution au thème du et des Cafés dans les sociétés du Proche-Orient/ Orta Doğu toplumlarında kahve ve kahve temasına katkı (IREAM Defterleri, Aix-en-Provence, 1992.

Cafés d'Orient revisités / *Doğu'da Kahve ve Kahvehaneler*, Paris, CNRS-Editions, 1997, (F. Georgeon ile).

Makaleler

[11] Prof. Hélène Desmet-Gregoire hayatı ve çalışmaları hakkında Fransızca detaylı bilgi için bk.: (http://cetobac.ehess.fr/index.php?1425) (12.09.2022).

Les objets du pain dans les collections du Musée de l'Homme / Musée de l'Homme Koleksiyonlarındaki Ekmek Nesneleri, Objets et Mondes XX/1, s., 33-44.

Le pain dans la région de Hamadân / Hamadân Bölgesinde Ekmek, Studia Iranica IX/2, s., 251-276.

La perception et le mode de description du vêtement turc par les voyageurs européens des XVIIe et XVIIIe siècles / 17. ve 18. Yüzyıllarda Avrupalı Seyyahların Türk Giyimine İlişkin Algıları ve Betimleme Biçimleri, Actes de la table-ronde "Vêtements et sociétés", Paris, Musée de l'Homme, 1980, s.196-205.

Une approche ethno-historique du café: évolution des ustensiles servant à la fabrication et à la consommation du café /Kahveye etno-tarihsel bir yaklaşım: kahve yapmak ve tüketmek için kullanılan kapların evrimi, Actes de la table-ronde Le café en Méditerranée. Histoire, anthropologie, économie, Aix-en-Provence, 1980, s.93-114.

La femme ottomane à travers le récit d'une voyageuse européenne du XIXe siècle: la princesse de Belgiososo / 19. yüzyıl Avrupalı bir seyyahın öyküsü üzerinden Osmanlı kadını: Belgiososos Prensesi, J.-L. Bacqué-Grammont et S., Dumont éds, *Contributions à l'histoire économique et sociale de l'Empire ottoman*, Paris-Louvain, Peeters, 1981, s. 429-449.

Origine et évolution des objets du café à Marseille aux XVIIe et XVIIIe siècles / 17. ve 18. yüzyıllarda Marsilya'daki kahve nesnelerinin kökeni ve evrimi, Provence Historique 151, s. 69-87.

Bread / Ekmek, *Encyclopedia Iranica*, C. IV.

Coffee / Kahve, *Encyclopedia Iranica*, C. V.

Les objets, sources de connaissance des sociétés ottomanes / Osmanlı toplumlarının nesneleri, bilgi kaynakları, D. Panzac éd., *Les villes dans l'Empire ottoman: activités et société*, Paris, Éditions du CNRS, 1991, s. 164-189.

Le café en Turquie: terrasses et intérieurs /Türkiye'de Kahve: teraslar ve iç mekanlar, *Olu,um / Genèse*, Septembre 1991.

Comment le café fut-il introduit en France au XVIIe siècle? / Kahve 17. yüzyılda Fransa'ya nasıl tanıtıldı? Confluences. Méditerranée, 10 (printemps 1994), s. 163-172.

De l'eau de neige au café. Regards sur le cycle des boissons dans quelques sociétés du Moyen-Orient et de la Méditerranée / Kar suyundan kahveye. Orta Doğu ve Akdeniz'deki seçilmiş şirketlerde içecek döngüsüne ilişkin görüşler, M. C. Bataille et F. Cousin éds, *Cuisines. Reflets des sociétés*, Paris, Éditions Sépia – Musée de l'Homme, 1996, s.283-306.

Kahvenin Dili, *Toplumsal Tarih* 126, Haziran 2004, s.76-81.

Prof. Rémy Dor

(1946-)

Fransa'da Paris'te dünyaya gelir. Çalışmalarını Afganistan'daki Kırgız Türklerinin dili ve etnografisi merkezinde ilerletti. Burada yaşayan Türkler hakkında çok sayıda bilgi toplamış ve bu bilgileri yayımlamıştır. Yaptığı çalışmalar sonucunda başarılı bir Kırgızca- Fransızca ve Fransızca-Kırgızca sözlüğü ortaya çıkarmıştır. 1971-1973 yıllarında Kabil Üniversitesinde profesör olmuştur.

Afganistan'ın Pamir yöresinde Rahmankul Han ile görüşmüş ve Rahmankul hakkında yazılar yazmıştır. Fransız ve Kırgız dillerinden başka Rusça, İngilizce, Türkçe, Özbekçe, Darice, Puştince dillerini bilmektedir.

Araştırmaları çoğunlukla Türk halklarının ağızları ve Türk Dünyası edebiyatını kapsar. Çalışmalarından dolayı birçok ödüle layık görülmüştür:

Officier des Palmes Académiques (2004), Commandeur de l'ordre Dangk [Honneur et Gloire] (Kirghizstan) (2003).

Professeur Honoraire de l'Université URILM d'Almaty, Qazaqstan (2001).

Professeur Honoraire de l'Université d'Etat de Bichkek, Kirghizstan (1999).

Docteur Honoris Causa de l'Académie des Sciences du Kirghizstan (1992).

Türk dilinin dilbilimsel konuları, Türk edebiyatı alt başlıklarındaki çalışmaları dikkat çekmektedir. Yayımlanmış çalışmalarının konusu; Orta Asya Türk dillerinin ve lehçelerinin tanımı, Türk dünyasında insan-hayvan iletişiminin analizi, dil yeteneğinin ortaya çıkışı üzerine hipotezler, [Türk] dil laboratuvarı olarak tekerleme, sosyolojik bir dışlama / dâhil etme işareti olarak kafiye, Şiirsel çeviri için kullanılacak formelleştirilmiş bir modelin geliştirilmesi: Yunus Emre'nin Divanı'na uygulanması, retorik ve poetika arasında Çağatay şiirindeki edebi muammanın analizi gibi konuları içerir. [12]

Kitaplar

Contribution a l'étude des Kirghiz du Pamir afghan/ Afgan Pamir Kırgızlarının Çalışmasına

[12] Prof. Rémy Dor'un Fransızca çalışmaları ve özgeçmişi hakkında detaylı bilgi için bk.: (http://cetobac.ehess.fr/index.php?175), (12.09.2022).

Katkı, Orientalistes de France, Cahiers Turcica, Paris, 1975, 341 s.

Le Chardon déchiqueté Etre Kirghiz au XXe siècle/ Kıyılmış Devedikeni 20. Yüzyılda Kırgız Olmak, (Guy IMART ile) Editions Publications de l'Université de Provence, Marseille, 1978, 294 s.

Three Central Asiatic examples of captation of orature by literature / Hitabetin Edebiyat Tarafından Ele Geçirilmesinin Üç Orta Asya Örneği, Turcica 48.

Les quatrains de quête du Veilleur de nuit pour le temps de Ramadan / Ramazan' da gece davulcularının dörtlükleri, Paris, L'Harmattan, Collection: Poètes des cinq continents, 2017, 130 s.

Chants du Toit du monde/ Dünyanın Çatısından Şarkılar, Maisonneuve et Larose, Paris (France) 1982,167 s.

Contes kirghiz de la montagne et de la steppe/ Dağlar ve Bozkır Kırgız Masalları, Orientalistes de France, 1982 s.

L'Asie Centrale et ses voisins (Volume 1) Linguistique et anthropologie/ Orta Asya ve komşuları (C. 1) Dilbilim ve antropoloji, Publications de l'Inalco, 1990, 238s.,

Nourali ou les aventures lyriques d'un héros épique/ Nourali veya Destansı Bir Kahramanın Lirik Maceraları, Publications de l'Inalco, 1991, 187 s.,

Oogan Pamirindegi Kïrgïzdar Tarïxïy-etnografiyalïk Bayan Etude historico-ethnographique des Kirghiz du Pamir afghan, Bichkek (Kirghizstan),1993, 104.

Littératures d'Asie Intérieure/ İç Asya Edebiyatı, ANKA n°20, Paris (France), 1994.

Méthode de qazaq Langue et civilisation/ Kazak Metodu Dil ve Medeniyet, Paris, 1997, 195s., (Cholpan Khoussaınova ile).

Comptines de Turquie / Türkiye sayışmaları, (d'après les archives de S.,N. Boratav), İstanbul, 1998, 235s.,

Contes et légendes de Turquie. Aux origines du Monde. / Türkiye'den masallar ve efsaneler. Dünyanın kökeninde, Flies France, Paris, 2002, 206 s.,

Makaleler

Extraits de prosateurs turcs contemporains/ Çağdaş Türk nesir yazarlarından alıntılar, Orient 1970, s., 1 s.29-195 (en collaboration).

Le dialecte kirghiz pamirien/ Kırgızca Pamir Lehçesi. in: G. Imart, Le kirghiz, Aix: PUP, 4, s.1981.

Un fragment pamirien de Manas/, Central Asiatic Journal 26 (1-2), 1982, s. 1-55.

Metel ou l'apprentissage du comportement le proverbe chez les Kirghiz du Pamir afghan/

Afgan Pamirlerinin Kırgızları arasında metal [bilmece] veya davranış öğrenme atasözü, Journal Asiatique CCLXX (1-2), 1982, s.67-146.

Tabïshmak ou l'apprentissage de la réflexion: la devinette chez les Kirghiz du Pamir afghan/ Tabïshmak veya düşünmeyi öğrenmek: Afgan Pamirlerinin Kırgızlar arasındaki bilmece, Wiener Zeitschrift fir die Kunde des Aforgenlandes 74, 1982, s. 127-186.

Til sindirmak ou l'apprentissage de l'élocution: le virelangue chez les Kirghiz du Pamir afghan/ Til sindirmek ya da diksiyon öğrenme: Afgan Pamir'in Kırgızlar arasında tekerleme, Turcica XIV, 1982, s.39-68.

Manas chez les Kirghiz du Sinkiang: bref aperçu/ Sinkiang Kırgızları arasında Manas: kısa bir genel bakış, Turcica XVI, 1984, s. 29-50.

Deux chants d'exil des Kirghiz du Pamir afghan/ Afgan Pamirlerinin Kırgızlarından iki sürgün şarkısı, Central Asian Survey IV (2), 1985, s. 83-103.

Le chant dans l'orature kirghize/ Kırgız dilinde şarkı söylemek, Cahiers de Poétique Comparée 12 1986, s. 85-101.

Les Kirghiz de Turquie/ Türkiye Kırgızları, Turcica XVIII, 1986, s. 191-202.

Manastïn Pamirdegi üzündüsü, A/a-Too 5,1989, repris dans K. Jusupov (ed) Kirgïzdar, Tome 1 s., 465-492, Bichkek, 1993, s. 129-142.

La poésie de Yunus Emre: Proposition d'analyse à partir d'un modèle théorique/ Yunus Emre şiiri: Kuramsal bir modelden çözümleme önerisi, Yunus Emre: Message universel, Paris: INALCO, 1992, A18. "Orature et littérature kirghizes" in: A 12. s. 35-53.

Dogu Türkestan arasïnda Manas. in: F. Türkmen (ed). Manas destanı üzenine incelemeler, Ankara, 1995, s.43-71

Ecrire l'oral, traduire l'écrit/ Sözlü yaz, yazılı çevir, in: L'écrit et l'oral dans le monde turc et ottoman, REMM n° 75-76, 1996, s. 29-51.

Counting the ages (Yash): examples from Turkish folk poetry/ Çağları sayma (yaş): Türk halk şiirinden örnekler, Eurasiatic Studies 1999, no: 5, s. 2-24.

Dire l'histoire en l'écrivant: un fragment de sanjïra kirghize/ Tarihi Yazarak Anlatmak: Bir Kırgız Sanjira Parçası, Turcica XXXI, 1999, (avec J. Kenciev et G. Salk). s. 489-508.

Phonotactique des comptines turques/ Türk çocuk şarkılarının fonotaktiği, Turcica XXXII, 2000 (avec N. Logie) . s. 255- 273.

A l'aube du cri. De l'homme à l'animal avant le partage du monde/ Çığlığın Şafağında, Dünyanın Bölünmesinden Önce İnsandan

Hayvana, Diogène no200, décembre 2002, s. 1 29-140.

A la recherche d'un proto-langage Bir Proto-Dil Arayışında, in: Vers une grammaire linguistique du turc, İstanbul: Multilingual, 2004, s. 142-166

Aux origines du langage/ Dilin Kökenleri, Bulletin de la Société de Linguistique de Paris XCVIII 2003, s.385-408.

Literature in Turkic/ Türk Edebiyatı, in History of civilizations of Central Asia, Paris: UNESCO, 2005, volume VI. s., 913-921.

L'épopée centre-asiatique: Du Ciel-Bleu des Tengris à la Terre-Brune des hommes/ Orta Asya destanı: Tengris'in Mavi Gökyüzünden İnsanların Kahverengi Dünyasına, Chapitre XXIX in: M. Laruelle, S. Peyrouse (Edit.), Asie Centrale, Paris, Fayard, 2013.

Attention je compte jusqu'à un !: Procédure élémentaire pour servir à la traduction poétique du turc en français/ Dikkatli olun, bire kadar sayıyorum!: Türkçeden Fransızcaya şiirsel çeviri için temel prosedür, Communication au colloque "Le turc en question(s): Traduction, interprétation et adaptation de questions, visions et valeurs culturelles véhiculées par la langue turque", Bruxelles, 2009, 15 s., Aboul-Ghazi", "Bâber", "Fouzouli", "Kitab-ï Dede Korkout", "Evliya Tchelebi", Nouveau Dictionnaire des Littératures, Paris: Tchou, 1970.

Prof. René Étiemble

(1909-2002)

Asıl ismi René Ernest Joseph Eugène Étiemble, Fransa'nın Mayenne şehrinde doğdu ve yine bu şehirde öldü. Sorbonne Üniversitesi Genel ve Karşılaştırmalı Edebiyat Enstitüsü'nde Profesör olarak görev aldı. Bilim adamı olmanın yanı sıra denemeci ve ünlü bir romancıdır. *Rimbaud Efsanesi* (1952) üzerine yaptığı doktora teziyle dünya çapında tanındı. Bu ünün sebebi Étiemble'ın alaycı üslubu ile Rimbaud'un yaşamıyla ilgili bazı temelsiz iddialar kaleme almasıdır.

Chicago Üniversitesi'nde, İskenderiye Üniversitesi'nde Fransız edebiyatı, daha sonra Fransa, Montpellier Üniversitesi'nde (1944-1948), dersler verdi. Gallimard yayıncıları için ünlü UNESCO Doğu Dizisi'nin editörlüğünü yaptı. Kendisi de altmış kadar eserin yazarıdır. Popüler eserleri arasında: *Connaissez-vous la Chine?* / *Çin'i biliyor musunuz?*, *Blason d'un corps*/ *Bir Vücudun Aranması* (1961), *Gallimard* (1964) ve *Quarante ans de mon maoïsme*/ *Kırk yıllık*

Maoizm (1976). Bu çalışmaları hâlâ çok okunanlar arasında kendilerine yer buluyor.

Bir edebiyat eleştirmeni ve cüretkâr bir polemikçi olarak büyük bir üne sahipti. Acımasızca ancak doğru eleştiriler yapması akademideki yerini sağlamlaştırdı, onu akademik çevrelerce daha değerli kıldı. 1988'de karşılaştırmalı edebiyat dalında Balzan Ödülü'ne layık görüldü.

Militan bir komünist ve anti-faşist gençlik yıllarında Çin komünist hareketiyle ilgilenmeye başlar. Çinli şair Dai Wangshu ile (1905-1950) birlikte solcu Çinli yazarların eserlerinin bir dizi çevirisini yaptı ve bunları Komün'ün özel bir sayısında yayımladı (1934). Bu dergi, Association des Écrivains et Artistes Révolutionnaires /Devrimci Yazarlar ve Sanatçılar Derneği'nin bünyesinde yayım yapıyordu. Orta Doğu ve Asya kültürlerinin destekleyicisi olan Étiemble, aynı zamanda insan haklarının ateşli bir savunucusuydu.

Fransız dili üzerinde artan İngilizce nüfuzundan rahatsız oldu ve bu durumu kınayan kitabı *Parlez-vous franglais? / Fransızca konuşuyor musunuz?* Kaleme aldı. Bu kitap geniş bir okuyucu kitlesini etkiledi.[13]

Nedim Gürsel'in *Modernité et tradition, les poésies contemporaines française et turque/ Modernite ve Gelenek, Çağdaş Türk ve Fransız Şiiri* (1979), başlıklı doktora tezinin danışmanlığını üstlenen Prof. René Étiemble, bu çalışma vesilesiyle dikkatlerin Türk edebiyatı üzerine çekilmesinde etkili olmuştur.

Prof. René Giraud

(1906-1968)

Fransız asıllı Giraud, 1906'da Cezayir'de dünyaya geldi. Eğitimini burada tamamladı ve Latince öğretmeni olarak 1944 yılına kadar orta öğretim kuruluşlarında görev yaptı. Çalışma alanında kazandığı uzmanlık neticesinde kendisine 1944'te Geçici Fransız Cumhuriyeti hükümeti tarafından yabancı ülkelerde kültürel bir görev verilmesini sağladı. Ankara'ya gitmeyi tercih etti. On sekiz yıl Ankara'da kalan Giraud, Fransızca dersleri verdiği sırada çağdaş Türk dilinin geçirdiği gelişmelerle ilgilendi. Yaşayan Türkçe'nin meselelerini araştırırken Türk dilinin geçmişini öğrenmek merakına kapıldı ve eski Türk yazıtlarını incelemeye başladı. Yaptığı çalışmalarda içerisinde Bain Tsokto, bir diğer adıyla Tonyukuk anıtıyla en çok meşgul oldu. 1945'te bu eserin yazıtıyla uğraşmaya başlayan Giraud, hazırladığı iki

[13] Prof. René Étiemble'in Fransızca hayatı ve çalışmaları hakkında bk.:(https://www.universalis.fr/encyclopedie/rene-etiemble/) ve (https://data.bnf.fr/fr/11901971/rene_etiemble/) (12.09.2022).

kitabı 1957 yılı sonunda bitirerek baskıya verdi. Kendisinin doktora tezi olarak kabul edilen bu çalışmalar: *L'Empire des turcs célestes. Les règnes d'Elterch, Qapghan et Bilgä (680-734)* 1960'ta (Paris), *L'inscription de Bain Tsokto* ise 1961'de (Paris) yayımlandı. Giraud, Pentti Aalto'nun 1958'de çıkan "Materialien zu den alttürkischen Inschriften der Mongolei" / *"Moğolistan'daki Eski Türk Yazıtları Üzerine Malzemeler*" (SFOu., LX/7, s. 1-94) başlıklı yazısında yayımlamış olduğu Tonyukuk anıtının mükemmel fotoğraflarını değerlendirememiştir. Bununla birlikte Kâşgarlı Mahmud'un Dîvânü lugāti't-Türk adlı sözlüğünden faydalanarak L'inscription de Bain Tsokto/ Bain Tsokto'nun yazıtıadlı eserinde, Vilhelm Thomsen ve Wilhelm Radloff gibi bilginlerin çevirilerine birçok düzeltme ve eklemeler yapmış, ancak bu arada tartışmaya açık birtakım yorumlar da getirmiştir. Onun ortaya koyduğu Eski Türkçe'nin yazım kuralları yazıtın anlaşılmasında karşılaşılan birçok güçlüğü çözümlemiş, ayrıca diğer Orhon yazıtlarındaki tartışmalara yol açan bazı yerlerin açıklık kazanmasını da sağlamıştır.[14] Giraud 1962 yılında Fransa'ya döndükten sonra Strasbourg Üniversitesi'nde Türkoloji öğretimini düzenlemekle görevlendirildi, 1964'te de kürsü başkanlığına getirildi. Fransa'da ve Türkiye'de Türkoloji sahasında önemli gelişmelerin mimarı olmuştur.

Kitaplar

L'Empire des turcs célestes. Les règnes d'Elterch, Qapghan et Bilgä (680-734) / Göktürklerin İmparatorluğu. Elterch, Kağan ve Bilga Saltanatları (680-734) Broché, Paris, 1960.

L'inscription de Bain Tsokto/ Bain Tsokto Yazıtı, Adrien-Maisonneuve, Paris, 1961,

Bibliyografya

L. Bazin, "René Giraud et la turcologie", *Turcica*, I, Paris 1969, s. 242-246.

Prof. Dr. Altan Gökalp

(1942-2010)

[14] H. Eren, "René Giraud", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 14, Ankara, 1996, s. 75-76.

İzmir'de dünyaya gelmiştir. Türkiye'de Yüksek eğitim gördükten sonra Fransa'ya yerleşir. Fransız Ulusal Bilim Araştırma Merkezi CNRT'de Türk ve Osmanlı Araştırmaları bölümü başkanlığı yapmıştır. Alevilik-Bektaşilik ile Türk dilleri, geleneksel ve çağdaş Türk edebiyatı üzerine çalışmalarıyla tanındı. Fransa'da karşılaştırmalı sosyoloji dalının ilklerinden olan Prof. Dr. Altan Gökalp, 1961 yılından bu yana Fransa'da yaşıyordu. 2010 yılında bilimsel bir toplantı vesilesiyle gittiği Curaçao'da (Hollanda) geçirdiği bir kalp krizinde hayatını kaybetti.

Araştırmalarında Türk dilleri ve edebiyatları, İslam öncesi Türk halklarının dini imgelemi ve gelenekleri üzerine yoğunlaşan Gökalp, özellikle Alevilik-Bektaşilik üzerine yaptığı çalışmaları ile tanınıyordu. Ayrıca, Müslüman toplumların karşılaştırmalı antropolojisini araştıran grubun yöneticiliğini yapmıştı. Berlin'de Wissenschaftskolleg'de misafir bilim adamı olarak geçirdiği sürede "Avrupa'da İslam Gözlemevi"nin oluşturmuştu. Son eseri *Harems, Mythe et réalité* (Harem: Efsane ve Gerçeklik) ve Louis Bazin'le birlikte Fransızcaya kazandırdığı *Dede Korkut* çevirisi ses getiren kitapları arasındadır. Çevirmen Nedret Tanyolaç Öztokat ile Nedim Tokat'ın Türkçe çevirdiği bir diğer kitabı Yaşar *Kemal'i Okumak*, Yaşar Kemal hakkında yazılan yazılardan bir derlemedir. Türkçenin Fransa'daki okullarda ders olarak okutulması konusunda büyük hizmetleri olmuştur.

Kitaplar

Têtes rouges et bouches noires, une confrérie tribale de l'Ouest anatolien / Kızıl Kafalar ve Siyah Ağızlar, Batı Anadolu'nun Bir Kabile Kardeşliği, Paris, Société d'Ethnographie-CNRS,1980.

La Turquie et l'émigration turque / Türkiye ve Türk Göçü, Paris, ADRI, 1984.

Le livre de Dede Korkut: récit de la geste oghuz / Dede Korkut'un Kitabı: Oğuz Jestinin Anlatımı, Paris, Gallimard, 1998 (Louis Bazin ile).

La Turquie en transition. Disparités. Identités. Pouvoirs / Geçişte Türkiye. Eşitsizlikler. Kimlikler. Güçler, Paris, Maisonneuve et Larose, 1986.

Prof. René Grousset

(1885-1952)

Asya milletleri hakkında yazdığı tarih ve sanat tarihi kitaplarıyla ünlü Fransız şarkiyatçısıdır. Paris'te Sorbonne Üniversitesi'nde şarkiyat öğrenimi gördü ve Ecole des Langues Orientales'e devam etti.

Paris'teki Cernuschi ve Guimer müzelerinde müdür ve konservatör, Journal Asiatique'te sekreter olarak çalıştı. Ecole des Langues Orientales'de uzun yıllar tarih, coğrafya ve sanat tarihi dersleri okuttu. Eserlerinin büyük bir kısmını iki dünya savaşı arasında yayımlayan Grousset, ilk çalışmasından itibaren Fransız-İngiliz rekabetinde Fransızların sömürgeleştirme hususunda geri kaldıkları Asya'nın tarihini yeniden gözden geçirerek bir anlamda ülkesinin siyasetine tarihi bir arka plan oluşturmaya çalışmıştır. Bu bağlamda Ermenileri de Fransızların önemli bir müttefiki saydığı için araştırmalarında onlara özel bir yer ayırmıştır. Türk ve Moğol tarihi üzerine kaleme aldığı eserlerinde bu iki milleti saldırgan, barbar, fakat göçebeliğin sağladığı savaşçılık yeteneğiyle idareyi ele geçiren ve kendini yeni şartlara uydurabilen topluluklar olarak göstermiş, Asya tarihini de İbni Haldun tarafından kavramlaştırılan göçebe- medeni ayırımına ve bu insanların birbirleriyle olan ilişkilerine irca ederek açıklamaya çalışmıştır.[15]

Kitaplar

Histoire de l'Asie / Asya Tarihi, Paris, 1922.

Histoire de la philosophie orientale / Doğu Felsefesi Tarihi, Paris, 1923.

Le reveil de l'Asie / Asya'nın Uyanması, Plan, 1924.

Histoire de l'extreme- orient / Uzak Doğu Tarihi, Paris, 1929.

Sur les traces du Bouddha / Buda'nın İzinde, Paris, 1929.

Les civilisations de l'orient / Doğu Medeniyetleri, Paris, 1929-1930.

Les philosophies indiennes / Hint Felsefeleri, Desclee, 1931.

L'Iran extreieur: son art / İran Dışında Sanat, Paris, 1932.

Histoire des craisades et du rayaume franc de Jerusalem /Haçlı Seferleri ve Frenk Kudüs Krallığı Tarihi, I-III, Paris, 1933-1936.

L'epopee des craisades / Korsanların Destanı, Paris, 1939.

L'empire des steppes: Attila, Gengis-Khan, Tamerlan / Bozkır İmparatorluğu: Atilla, Cengiz Han, Timur, Paris, 1939.

L'empire mangol / Moğol İmparatorluğu, Paris, 1941.

L'Asie orientale, des origines au XVe siècle / Doğu Asya Kökeninden 15. Yüzyıla, Paris, 1941.

Histoire de la Chine / Çin Tarihi, Paris, 1942.

Le conquerant du monde, vie de Gengis-Khan / Dünyanın Fatihi, Cengiz Han'ın Hayatı, Paris, 1944.

Bilan de l'histoire / Geçmiş İncelemesi, Paris, 1946.

[15] A. Çetin, "René Grousset", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 14 Ankara, 1989, s.165,166.

Histoire de l'Armenie, des origines à 1071 / Başlangıcından 1071'e Ermeni Tarihi, Paris, 1947.

L'empire de Levant, histoire de la question d'orient / Levant İmparatorluğu, Doğu Sorununun Tarihi, Paris, 1949.

La face de l'Asie / Asya'nın Yüzü, Paris, 1955.

Les craisades / Haçlılar, Paris, 1955.

Journal asiatique ve *Revue d'histoire* gibi süreli yayınlarda birçok makalesi yayımlanmıştır.

Bibliyografya

R. Grousset, Bozkır İmparatorluğu: Attila, Cengiz Han, Timur (Çev. M. Reşat Uzmen), İstanbul, 1980, s. 10.

Necîb el-Akīkī, el-Müsteşriḳūn, Kahire 1964, I, s.272-273.

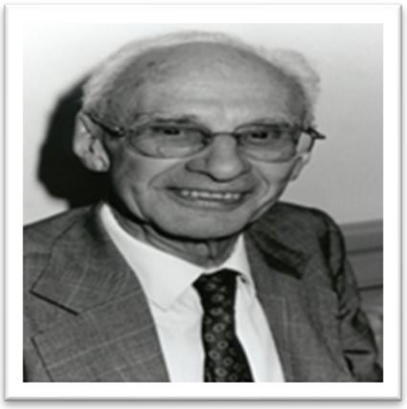
"Grousset, René", Le Grand Robert des noms propres, Paris 1987, II, s.1335.

C. Picard, "René Grousset (1885-1952)", Artibus Asiae, XV/3, Meisenheim [Glan] 1952, s. 277-279.

"Grousset, René", TA, XVIII, s.92.

Prof. Robert Mantran

(1917-1999)

Sorbonne Üniversitesi'nde tarih-coğrafya öğrenimi gördü, ayrıca Ecole des Langues Orientales Vivantes'tan diploma aldı (1945). Burada Fransız Türkolog Jean Deny'nin öğrencisi oldu. Ecole Pratique des Hautes Etudes'de Jean Sauvaget'nin derslerini takip etti. II. Dünya Savaşı'nın sonlarına doğru Şam Fransız Araştırmaları Enstitüsü'nde görevlendirildi. Burada bulunan hocası Sauvaget, Ömer Lutfi Barkan tarafından yayımlanan *Kanunlar*'ın (İstanbul 1943) Suriye ile ilgili bölümlerini Fransızcaya çevirmeye başlamıştı. Bu çalışma ortaklaşa yürütüldü ve hocasının ölümü üzerine *Règlements fiscaux ottomans. Les provinces syriennes* (Beyrouth-Damas 1951) adıyla kendisi tarafından bitirilerek bastırıldı. Mantran, Şam'dan Beyrut'a geçti. Burada bir süre kaldıktan sonra İstanbul'a gitti. Jean Deny'in tavsiyesiyle M. Fuad Köprülü, Adnan Adıvar ile görüştü. Selim Nüzhet Gerçek, Sabri Esat Siyavuşgil, M. Tayyip Gökbilgin, Mehmet Cavit Baysun ve Ömer Lutfi Barkan gibi Türk bilim adamlarıyla da tanıştı ve dostluk kurdu. Özellikle Ömer Lutfi Barkan'ın kendisi üzerinde tesiri çok olmuştur.

İstanbul Fransız Arkeoloji Enstitüsü'nde burslu olarak görevli bulunan Mantran aynı zamanda Galatasaray Lisesi'nde de öğretmenlik yaptı. 1946 ve 1947 yıllarında Bursa'ya yaptığı iki gezi buradaki kitâbelerin derlenmesine fırsat vermiş oldu. Önce Bursa'nın Arapça kitâbelerini derledi ve bunları açıklamalarla Fransızcaya çevirdi. Ardından Bursa'nın Türkçe kitâbelerini topladı ve yayımladı. Öte yandan Mantran, İstanbul kütüphanelerinde ve özellikle Başvekâlet Arşivi'nde (Başbakanlık Osmanlı Arşivi) çalışmalarını sürdürdü. 1949'da Centre National de la Recherche Scientifique (CNRS) kadrolarında görevlendirilmesi Mantran'ın kendisini tamamen bilimsel araştırmalara vermesini sağladı. 1952'de *Histoire de la Turquie* yayımlandı. Bunu *La Turquie* (1955) başlıklı kitabı izledi. 1959'da *Trésors de la Turquie* başlıklı eserin yazılmıştır.

Mantran, 1955-1961 yılları arasında Tunus'ta görevlendirildi. Tunus'ta Darel Bey'de bulunan Türkçe belgelerin bir dökümünü hazırladı (Tunus-Paris, 1961) ve bunu doktora tezi olarak sundu. Doktorasını 1962'de tamamladı ve 9 Mart 1963'te Sorbonne'da savundu. Tez "*İstanbul dans la seconde moitié du XVII*^{e} *siècle. Essai d'histoire institutionnelle, économique et sociale*/ 17. *yüzyılın ikinci yarısında İstanbul. Kurumsal, Ekonomik ve Sosyal Tarih"* başlığını taşıyordu. Bu çalışma Fernand Braudel tarafından yönetilmiş ve üstün takdir derecesiyle kabul edilmiştir. Mantran, Evliya Çelebi seyahatnâmesiyle Osman Nuri Ergin'in Mecelle-i Umûr-ı Belediyye'si, Türk, Fransız, Venedik arşiv kaynaklarıyla seyahatnâmelerden yola çıkarak XVII. yüzyılın ikinci yarısında İstanbul'un kurumsal, ekonomik ve toplumsal tarihini ortaya koymuş oldu. Onun bu çalışması, 1970'ten sonra giderek hız kazanan şehir tarihçiliğinin gelişmesine önemli katkıda bulunmuş ve bir model işlevi görmüştür. Mantran'ın İstanbul üzerindeki araştırmaları bu eseriyle sınırlı kalmadı. İstanbul'u değişik açılardan ele alan araştırmaları süreli yayınlarda, armağan kitaplarında ve kongre bildirilerinde yayımlandı. Bu çalışmaların bir bölümü *Variorum Reprints* dizisinde yer aldı (*l'Empire ottoman du XVI*^{e} *au XVIII*^{e} *siècle,* Londra 1984). Öte yandan Mantran, Kanûnî Sultan Süleyman ve halefleri döneminde İstanbul'un günlük yaşamını ele alan daha geniş okuyucu kitlesine yönelik bir eser de hazırladı (*La vie quotidienne à Constantinople au temps de Soliman le magnifique et ses successeurs*, Paris 1965, 1990). Bunların yanında Fayard yayınevinin başlattığı "Dünyanın Büyük Şehirleri" dizisi bağlamında İstanbul'un tarihini bir bütün olarak işleyen eseriyle de bu konuda son sözünü söylemiş oldu (Paris 1996). Yer yer görsel malzemeyle desteklenmiş olan İstanbul'un tarihi, efsanelerle örülmüş dönemlerden başlayarak Bizans ve Osmanlı yüzyıllarını içine almakta ve şehrin tarihî gelişimi 1950 yılına kadar uzanmaktadır.

1960'tan sonra İslâm araştırmalarının önemli bir merkezi haline gelmeye başlayan Aix-en-Provence'a davet edilince Tunus'tan ayrılan Mantran burada Türk Dili ve Uygarlığı

Kürsüsü'nü kurdu (1961) ve emekli oluncaya kadar (1985) bu şehirde kaldı. Mantran, aynı zamanda Türk Tarih Kurumu'nun şeref üyesiydi.

Fransız Türkologlarının ortak çabalarıyla hazırlanan *Histoire de l'Empire ottoman*'ın (Paris 1989) editörlüğünü de Mantran üstlendi. Eserin yazılış gerekçesini açıklayan önsözle *XVII. yüzyılda Osmanlı Devleti*, *XVIII. yüzyılda Osmanlı Devleti üzerinde Avrupa baskısı ve Doğu sorununun başlangıcı* (1774-1839) gibi bölümler kendisi tarafından yazılmıştır. Eser Türkçeye (Osmanlı İmparatorluğu Tarihi, I-II, İstanbul 1999) ve İtalyancaya çevrilmiştir. Mantran'ın belli başlı eserleri ve birçok makalesi de Türkçeye tercüme edilmiştir.[16]

Çeviriler

17. Yüzyılın İkinci Yarısında İstanbul, (Çev: Mehmet Ali Kılıçbay – Enver Özcan), I-II, Ankara, 1986.

XVI-XVIII. Yüzyıllarda Osmanlı İmparatorluğu, (Çev: Mehmet Ali Kılıçbay), İstanbul, 1995.

Bibliyografya

Jean-Louis Bacqué-Grammont, *Travaux turcologiques français / Fransızca Türkçe Eserler*, *Turcica*, VII, Paris 1975, s. 288-291.

Server Tanilli, *Robert Mantran'la Söyleşi*, TT, S. 15 (1985), s. 44-45.

Server Tanilli, Robert Mantran'ın Arkasından, Cumhuriyet, İstanbul, 1 Ekim 1999.

Abdülcelil Temimi, *Curriculum Vitae du Professeur Robert Mantran / Profesör Robert Mantran'ın Özgeçmişi, Mecelletü't-târîḫiyyeti'l-Maġribiyye,* S. 47-48, Tunus, 1987, s. 9-15.

G. Veinstein, *In memoriam Robert Mantran (1917-1999) / Robert Mantran'ın anısına* (1917-1999), Turcica, XXXII, 2000, s. 5-6.

R. Deguilhem, *In memoriam Robert Mantran (1917-1999) / Robert Mantran'ın anısına* (1917-1999), TSAB, XXIV/2, 2000, s. 130-133

A. Raymond, *Obituaire: Robert Mantran (1917-1999) / Ölüm ilanı: Robert Mantran* (1917-1999), Revue des mondes musulmans et de la Méditerranée, S. 89-90, Aix-en-Provence, 2000, s. 376-382.

Zeki Arıkan, *Turkoloji Araştırmalarının Büyük Kaybı Prof. Dr. Robert Mantran* (1917-1999), Osm.Ar., XXI (2001), s. 11-30; "Mantran, Robert", ABr., XXII, s.10.

Prof. Irène Mélikoff
(1917-2009)

[16] Z. Arıkan, "Robert Mantran", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 28, Ankara, 2003, s.30,31.

Petrograd'da (Saint Petersburg) doğdu. Bolşevik İhtilâli nedeniyle ailesiyle önce Finlandiya'ya daha sonra İngiltere'ye, oradan da 1919'da Fransa'ya geçerek Paris'e yerleşmiştir. Rusça konuşulan entelektüel bir aile ortamı içinde yetişen Mélikoff Âzerî babasından Türkçeyi, İngiliz mürebbiyelerden İngilizceyi öğrendi. Babasının zengin kütüphanesi ve evlerine gelen entelektüel Âzerî dostları sayesinde Doğu klasikleriyle tanışma fırsatı buldu. Bir yandan Sorbonne Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'ne devam ederken aynı zamanda Yaşayan Doğu Dilleri Millî Mektebi'ne (Ecole des Langues Orientales Vivantes) kaydoldu. Burada, ileride her biri kendisi gibi dünya çapında âlim olacak olan Avusturya'dan Andreas Tietze, Fransa'dan Louis Bazin ve İngiltere'den Bernard Lewis ile okudu. Türkolog Jean Deny ve Abdülhak Adnan Adıvar'ın derslerine devam etti. İranolog Henri Massé'den Fars dili ve edebiyatı dersleri aldı ve Farsçasını geliştirdi. Sorbonne'da öğrencisi olduğu Louis Massignon ve Claude Cahen gibi şarkiyatçılar onun meslek çizgisinin belirlenmesinde en başta gelen kişiler oldu, daha sonra bunlara Türkiye' den Fuad Köprülü de eklendi. Mélikoff, Sorbonne'da öğrenci olduğu yıllarda matematikçi Sâlih Zeki'nin oğlu Faruk Sayar'la tanıştı ve bu tanışıklık bir süre sonra evlilikle neticelendi. Fransa'nın 1940 yılında Almanlar tarafından işgali üzerine ailesiyle Türkiye'ye gitti. Mélikoff burada, o sıralar Marko Paşa adıyla bir dergi çıkarmakta olan Sabahattin Ali ile tanıştı. Bir süre sonra eşi Faruk Sayar'dan boşandı ve Paris'e yerleşerek Yaşayan Doğu Dilleri Millî Mektebi'nde yarım kalan Farsça eğitimini tamamladı ve kendini bütünüyle Türkoloji araştırmalarına verdi. Türkoloji'ye dair ilk çalışması *Le destan d'Umur Pacha*, Mélikoff'a Fransa'nın İlmî Araştırma Millî Merkezi'nde (CNRS) araştırmacı olarak çalışma imkânı sağladı. Burada Dânişmendnâme'yi konu alan doktora tezini yaklaşık sekiz yıllık bir çalışma sonunda 1957' de tamamladı. Fakat onu 1970'li yıllardan sonra bütün akademik hayatını vakfedeceği Alevîlik ve Bektaşîlik araştırmalarına çeken *Ebûmüslimnâme* oldu. Bundan sonra Alevîliğin ve Bektaşîliğin tarihini, inançlarını, geleneklerini ve edebiyatını araştırmaya koyuldu. Her yıl Türkiye'ye giderek çeşitli bölgelerdeki Alevî ve Bektaşî toplulukları arasında gerçekleştirdiği alan araştırmalarıyla desteklediği yayınları, Batı dünyasındaki Türkologların dikkatini bu alana çektiği gibi kendisine dünya çapında büyük bir ün sağladı. Son yıllarda ise Köprülü'nün de etkisiyle Anadolu halk İslâm anlayışının köklerini Orta Asya faktörü ve Şamanizm ilişkileri çerçevesinde temellendirmeye çalıştı.

Mélikoff, 1968 yılında Strasbourg Üniversitesi'ndeki (bugünkü Université Marc

Bloch) Institut d'Etudes Turques ve Institut Henri Massé'nin (Institut d'Etudes iraniennes) başkanlığına tayin edildi, 1986'da emekli oluncaya kadar bu görevini sürdürdü. 1969'da *Turcica* dergisini yayımladı, yıllarca derginin kurucu başkanı olarak görev yaptı. *Turcica*, türkoloji dünyasının Batıdaki ilk bağımsız bilimsel yayın organı olarak büyük itibar kazandı. Strasbourg Üniversitesi'nde bir yandan araştırmalarına devam eden Mélikoff, bir yandan da Türk tarihi, Türk kültürü ve edebiyatı üzerine dersler verdi, yüksek lisans ve doktora tezleri yönetti. 1972-1988 yıllarında milletler arası daimî bir Türkoloji kongresi olan Comité International d'Etudes Pré-ottomanes et Ottomanes'ın genel sekreterliğini yürüttü. Aynı zamanda 1952 yılından itibaren Paris' teki Société Asiatique ve Société Linguistique de Paris üyesiydi. 1966'dan itibaren bir dinler tarihi araştırma kurumu olan Société Ernest Renan üyeliğini de sürdürdü. Fransa'dan aldığı akademik şeref pâyelerinin yanında Türkiye, İran ve Azerbaycan üniversitelerinden fahri doktoralar almış, Türk Tarih Kurumu'na şeref üyesi seçilmiştir. Mélikoff'un vurgulanması gereken en önemli özelliği, Bektaşîlik ve Alevîlik alanındaki araştırmaları ideolojik yaklaşımlardan ve spekülasyonlardan kurtararak bilimsel bir çerçeveye oturtması, böylece Türkoloji alanına yeni bir araştırma disiplini kazandırmış olmasıdır.[17]

Kitaplar

Le destān d'Umur Pacha / Umur Paşa'nın Destanı (Paris 1954, 1928'de Mükrimin Halil Yinanç'ın eski harfli ve Latin harflerine çevrilmiş metnini birlikte yayımladığı *Düstûrnâme-i Enverî*' yi yeniden ele alıp Bizans ve Batı kaynaklarını da kullanarak bir giriş bölümü yazan Mélikoff metni Latin harflerine aktarmış ve Fransızcaya çevirip yayımlamıştır).

La geste de Melik Danişmend. Etude critique du Dānişmendnāme / Melik Danişmend'in Jesti. Dānişmendnāme'nin Eleştirel İncelemesi. (I-II, Paris 1960, Doktora tezinin neşredilmiş şeklidir. I. C. giriş ve Fransızca çeviriyi, II. C. Türkçe transkripsiyonlu metni ihtiva eder).

Abū Muslim: Le porte-hache du Khorassan dans la tradition épique turco-iranienne / Ebu Müslim: Türk-İran destan geleneğinde Horasan'ın balta sahibi (Paris 1962, Abbâsî ihtilâlinin en önemli siması Horasanlı Ebû Müslim'in hayatının anlatıldığı eser Türk İran Epik Geleneği İçinde Horasan Teberdarı Ebu Müslim adıyla Türkçeye çevrilmiştir. (Çev. Münevver Can Yaşar), İstanbul, 2012.

Sur les traces du soufisme turc: Recherches sur l'Islam populaire en Anatolie / Türk Tasavvufunun İzinde: Anadolu'da Popüler İslam Araştırmaları, İstanbul, 1992.

De l'épopée au mythe. Itinéraire turcologique / Destandan efsaneye. Türkolojik

[17] A. Yaşar Ocak, "Irène Mélikoff", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, EK-2. C., Ankara, 2016, s.247-249.

güzergâh. İstanbul 1995, (Çev. Turan Alptekin, Destan'dan Masal'a: Türkoloji Yolculuklarım, İstanbul, 2008.

Hadji Bektach: Un mythe et ses avatars: Genèse et évolution du soufisme populaire en Turquie / Hacı Bektaş: Bir mit ve avatarları: Türkiye'de popüler tasavvufun doğuşu ve evrimi (Leiden 1998). (Çev. Turan Alptekin, *Hacı Bektaş: Efsaneden Gerçeğe*, İstanbul, 1998.

Au banquet des quarante: Exploration au cœur du Bektachisme et Alevisme / Kırkların ziyafetinde: Bektaşilik ve Aleviliğin Kalbinde Keşif, İstanbul, 2001. (Çev. Turan Alptekin), *Kırklar'ın Ceminde*, İstanbul, 2007.

Alessio Bombaci, Histoire de la littérature turque, Paris, 1968, (Çev: İ Melikoff, Louis Bazin'in önsözüyle).

Prof. Casimir Adrien Barbier de Meynard
(1826-1908)

İstanbul-Marsilya seferini yapan bir gemide 6 Şubat 1826'da doğdu. Anne tarafından dedesinin İstanbul Tarabya'da doktorluk yaptığı bilinmektedir. Collège Royal de Lois-le-Grand'da Arapça, Türkçe ve Farsça öğrendi. Üyesi olduğu Société Asiatique'in yayın organı *Journal Asiatique*'te inceleme ve araştırma yazıları yayımlamaya başladı. 1854'te Fransız misyoner heyetine katılarak İran'a gitti ve elçilik uzman rehberi sıfatıyla iki yıla yakın bir süre kaldığı Tahran'da ülkesinde edindiği Fars tarih ve literatürü bilgisini derinleştirme imkânını buldu. Daha sonra Yaşayan Doğu Dilleri Okulu'nda (Ecole des Langues Orientales Vivantes) Türkçe profesörü olarak görev aldı (1863). Bu arada 1850'den beri üyesi olduğu Société Asiatique'te önce başkan yardımcılığına (1882), on yıl sonra da başkanlığa getirildi. 1898'de ise otuz beş yıldır görev yaptığı Yaşayan Doğu Dilleri Okulu'nun müdürü oldu.[18] Haçlı tarihiyle ilgili on altı ciltlik kolektif bir eser olan *Recueil des historiens des croisades, Historiens Orientaux*'nun ikinci cildine İbnü'l-Esîr'in el-Kâmil'inden (*Extrait de la chronique intitulée Kamel-Altevarykh, par Ibn Alatyr,* Paris 1887, II, 1-180) ve Bedreddin el-Aynî'nin *ʿİḳdü'l-cümân*'ından (*Extraits du livre intitulé, Le collier de perles*, par *Bedr-Eddyn Alaïny*, Paris 1887, II, 181-250), üçüncü cildine ise İbnü'l-Adîm'in *Zübdetü'l-ḥaleb*'i (*Extraits de la Chronique d'Alep par Kemal ed-Dîn*, Paris 1884, III, 571-690) ile Buġyetü'ṭ-

[18] C. Kallek, "Casimir Adrien Barbıer de Meynard", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.5, Ankara, 1992, s. 68,69.

ṭaleb'inden (*Extraits du Dictionnaire biographique de Kemal ed-Dîn*, Paris 1884, III, 691-732) ve *Sıbt İbnü'l-Cevzî'nin Mirʾâtü'z-zamân*'ından (*Extraits du Mirât-ez-Zèmân*, Paris 1884, III, 511-570) yaptığı alıntılarla katkıda bulunan Barbier, bu çalışmanın, Nûreddin Mahmûd Zengî ve Selâhaddîn-i Eyyûbî dönemlerini esas alan *Le livre des deux jardins* (*Histoire des deux règnes*, Paris 1898) adlı dördüncü cildini de Ebû Şâme *el-Makdisî'nin Kitâbü'r-Ravżateyn fî aḫbâri'd-devleteyn*'inden hareketle hazırlamıştır. Eserlerinin başlıcalarını teşkil eden bu kitaplarından başka, 1876'dan itibaren redaktörlüğünü de yaptığı *Journal Asiatique* başta olmak üzere *Comptes rendus de l'Académie des Inscriptions et Belles-Lettres* ve *Revue critique d'histoire et de littérature* gibi dergilerle, Ecole des Langues Orientales Vivantes'ın neşrettiği çeşitli derlemelerde yayımlanmış yüz altmış civarında araştırma yazısı, biyografik çalışması, eser tanıtımı, eleştiri ve tercümeleri bulunmaktadır.

Kitaplar

Dictionnaire turc-français / Türkçe-Fransızca Sözlük, I-II, Paris, 1881-1886.

Dictionnaire géographique, historique et litteraire de la Perse et des contrées adjacentes, extrait de Moʿdjjem el-Bouldân de Yaqout / İran ve komşu bölgelerin coğrafi, tarihi ve edebi sözlüğü, Mo'djjem el-Bouldân de Yaqout'tan alıntı, Paris, 1861.

Les prairies d'or / Altın Çayırlar, I-IX, Paris, 1861-1877.

Les Colliers d'or, allocutions morales de Zamakhschari / Altın Kolyeler, Zemahşerî'nin Ahlak Adresleri, Paris, 1876.

Trois comédies traduites du dialecte turc azeri en persan par Mirza Dja'far et publiées d'après l'édition de Téhérân, avec un glossaire et des notes / Mirza Dja'far Tarafından Türk Azeri Lehçesinden Farsçaya Çevrilen ve Tahran Baskısından Sonra Yayınlanan Sözlük ve Notlarla Birlikte Üç Komedi, Paris, 1886-1889.

Schah-nameh / Şah-name, (Firdevsî'nin Şehnâme'sinin Jules Mohl tarafından başlanan metin tahkiki ve Fransızca tercümesinin onun ölümü üzerine eksik kalan yedinci cildinin neşridir) (Le Livre des Rois, Paris 1878).

La poéise en Perse / İran'da Şiir, Paris, 1877.

Bibliyografya

G. Pfannmüller, *Handbuch der Islam-Literatur / İslam Edebiyatı El Kitabı*, Berlin-Leipzig, 1923, s. 127, 275, 282, 291, 396, 397.

Brockelmann, GAL, I, 82, 151-152, 258, 349, 545, 632; Suppl., I, 223, 550, 755, 916. Ziriklî, el-Aʿlâm, VI, 66-67.

Kehhâle, Muʿcemü'l-müʾellifîn, VIII, 138.

J. D. Pearson, Index Islamicus: 1906-1955, London 1958, s. 721.

Necîb el-Akīkī, el-Müsteşriḳūn, Kahire 1980, I, 195-196.

Abdurrahman el-Bedevî, Mevsûʿatü'l-müsteşriḳīn, Beyrut 1984, s. 38-39.

W. H. Behn, Index Islamicus: 1665-1905, Millersville 1989, bk. İndeks.

M. Babelon vd., "Nécrologie: Barbier de Meynard" / "Ölüm İlanı: Barbier de Meynard", JA, XII (1908), s. 338-351.

E. G. Browne, "M. Adrien Barbier de Meynard", JRAS, sy. 2 (1908), s. 1239-1241.

M. S., Girard, "Appendice: Notice sur la vie et les travaux de M. Barbier de Meynard", Comptes rendus de l'Académie des Inscriptions et Belles-Lettres/ "Ek: M. Barbier Meynard'ın Hayatı ve Eserleri Üzerine Not", Yazıtlar ve Belles-Lettres Akademisi Raporları

Paris 1909, s. 687-719.

Cl. Huart, "*ed-Dürûsü'l-ʿArabiyye fî Fransa*" (Çev. Abdullah Bek), MMİADm., V (1925), s. 166.

E. Amelineau, "*Barbier de Meynard*", Gr. E, V, 378. TA, V, 248-249.

Ch. Pellat, "*Barbier de Meynard*", EIr., III, 760-761.

Prof. Mary-Annick Morel

(1944-)

Mary-Annick Morel, Fransız dilbilimi alanında profesör olarak çalışmaktadır. Sorbonne-Nouvelle Üniversitesi'nde kendi oluşturduğu çağdaş Fransız Araştırması ile dil sahasında önemli çalışmalara imza atmaktadır. 1990'dan beri *l'Information grammaticale* dergisinin baş editörü ve 1991'den beri *Faits de Langues* dergisinin ortak sorumlusudur. Birçok üniversitede *fahri* profesör olarak ders vermekte ve buradaki öğrencilerle yüksek lisans ve doktora çalışmalarına devam eder.

Laurent Danon-Boileau ile Fransızca'ya uygulanan *Le livre sur la Grammaire de l'intonation /Tonlamanın Dilbilgisi* kitabı, onun dilbilime yaptığı en önemli katkıyı temsil eder. Bu kitapta dilin farklı parametrelerini değerlendiren yazar, aruz ve biçim-bilimsel ritim bilgilerini sözceleme edimindeki tonun işleyişi ile ilişkilendirir. Konuşmacının beklentisi ve dinleyicinin tepkileri etrafında bir "konuşma teorisi" geliştirir. Fransızca dışında Türkçe, İngilizce, Rusça, Japonca, Tayca dillerine hâkim olan Morel, Türkçe çalışmalarında da önemli bir

isimdir. Birçok öğrenciye danışmanlık yaparak Fransızca için geliştirdiği yöntemleri Türkçede de tatbik ettirir. Bununla birlikte Türk diline alışılmışın dışında bir bakış açısıyla yaklaşılmasını sağlar. [19]

Kitaplar

Parole multiple: aspect rhétorique, logique, énonciatif et dialogique / Çoklu konuşma: retorik, mantıksal, ifade edici ve diyalojik yön, avec Roland Grunig et Jacqueline Authier, éd. Centre de recherche de l'universite de Paris, VIII, 1982.

Analyse linguistique d'un corpus de dialogues homme/machine / İnsan / makine diyaloglarının bir külliyatının dilsel analizi, éd. Presses Sorbonne Nouvelle, 1989.

La stylistique aux concours, avec Geneviève Petiot et Roland Éluerd / Geneviève Petiot ve Roland Éluerd ile yarışmalarda üslup, éd. Champion, 1992.

La deixis, dirigé avec Laurent Danon-Boileau / La deixis, Laurent Danon-Boileau ile düzenlendi, éd. PUF, 1992.

La concession en français, Ophrys, collection l'Essentiel / Fransızca imtiyaz, Ophrys, l'Essentiel Koleksiyonu, 1996.

Grammaire de l'intonation, l'exemple du français, avec Laurent Danon-Boileau / Tonlama dilbilgisi, Fransızca örneği, 1998, (Laurent Danon-Boileau ile).

Le ballet et la musique de la parole: le geste et l'intonation dans le dialogue oral en français / Bale ve konuşulan kelimenin müziği: Fransızca sözlü diyalogda jest ve tonlama, 2002, (Danielle Bouvet, Ophrys ile).

Prof. Timour Muhidine

(1959-)

Kuveyt'te dünyaya gelir. Babasının ölümü üzerine annesiyle Fransa'nın kuzeyine yerleşir. Fransa'da yeni Türk edebiyatı alanında çalışan en önemli isimlerden biridir. INALCO bünyesinde çalışmalarıyla Türk edebiyatının tanıtımı bağlamında büyük katkıları vardır. Türk şair ve yazarların Fransa'da tanıtımına çalışmaktadır. INALCO'da Osmanlı -Türk edebiyatı, karşılaştırmalı edebiyat, Türk dili gibi alanlarda dersler verir. Muhidine, Büyük Osmanlı Yazarlar Savaşı: İstanbul'un işgal dönemi (1918-23), Türk yeraltı[edebiyatı]: İstanbul'da marjinal kültürler, Türk-Afrika

[19] Prof. Mary-Annick Morel'in çalışmaları için bk.: (http://www.univ-paris3.fr/morel-mary-annick-29755.kjsp.) (13.09.2022).

kültürel ilişkileri ve Osmanlı sonrası Türk-Arap ilişkileri, Türk edebiyat tarihi: aktarımlar, yöntemler, melezleme gibi konular üzerine odaklanır.[20]

Kitaplar

Offrandes. Poèmes 1946-1989 (Melih Cevdet Anday) / *Teklifler. Şiirler 1946-1989* (Melih Cevdet Anday), Paris Unesco / Publisud,1998.

İstanbul réelle, İstanbul rêvée, İstanbul / Gerçek İstanbul, Rüya İstanbul, İstanbul, Paris: IFEA/L'Esprit des péninsules, 1999.

ParİstanbuI /ParİstanbuI, İstanbul / Paris: IFEI / L'Esprit des péninsules, 2000.

İstanbul, rêves de Bosphore / İstanbul, Boğaziçi düşleri, Paris: Omnibus, 2001.

Nâzım Hikmet, revue Europe no 878-879, 2002.

*Balkans en feu àl'aube du XX*è *siècle / 20. yüzyılın başında Balkanlar yanıyor*, Paris: Omnibus, 2004.

Pékin/İstanbul, revue de la MEET n°8, Saint-Nazaire, 2004.

14-18, Grands reportages de la Grande guerre / 14-18, Büyük Savaş'ın Büyük Raporları, Paris: Omnibus, 2005.

Les Ecrivains d'İstanbul / İstanbul Yazarları, Siècle 21n°8, 2006.

L'atelier du romancier: Yachar Kemal reporter / Romancının atölyesi: Yaşar Kemal muhabiri, Siècle 21n°12, 2008.

Turquie: le retour du politique? / Türkiye: Siyasetin Dönüşümü? Siècle 21n°15, 2009.

Jeunes écrivains de Turquie / Türkiye'den Genç Yazarlar, Avrupa n° 969-970, Ocak, 2010.

Nâzım Hikmet. Héritage et modernité / Nâzım Hikmet. Miras ve modernite, ed Editions Petra 2010: Paris (Michel Bozdemir ile).

Renaissance des Balkans (Littératures de Bulgarie, Serbie, Albanie, Macédoine) / *Balkan Rönesansı* (Bulgaristan, Sırbistan, Arnavutluk, Makedonya'da Edebiyat), Siècle 21n°19, 2011.

Têtes rouges et bouches noires et autres textesde Altan Gokalp / Altan Gökalp tarafından kırmızı kafalar ve siyah ağızlar ve diğer metinler, Paris: CNRS Editions, (F. Georgeon et T. Muhidine éd.), 2011.

Poésie turque contemporaine / Çağdaş Türk Şiiri, revue Confluences poétiquesn°5, 2012.

Choix des textes et préface, Ecrivains de Turquie. Sur les rives du soleil / Metin seçimi ve önsöz, Türkiye Yazarları. Güneşin kıyısında, Paris: Editions Galaade, 2013.

Choix des textes et postface, L'Autre Turquie. Reportages littéraires / Metin ve Dipnot Seçimi, Öteki Türkiye. Edebi Raporlar, Editions Galaade, 2014.

[20] Prof. Timour Muhidine'in eserleri için bk.: (http://cetobac.ehess.fr/index.php?334) (13.09.2022).

Littératures de résistance en Turquie. Yeralti (Underground) / *Türkiye'de direniş edebiyatları. Yeraltı,* Siècle 21n°33 (2018).

Makaleler

Chats dégueulasses et jeunes bâtards: une littérature Underground / İğrenç Kediler ve Genç Piçler: Bir Yeraltı Edebiyatı, İstanbul, ville monde, La Pensée de Midi n°29, automne 2009.

"Hommes inutiles et tavernes d'İstanbul: la vie de boheme" et "Les Russes à Constantinople in İstanbul." / "İstanbul'da İşe Yaramaz Adamlar ve Meyhaneler: Bohem Yaşamı" ve İstanbul'da "Konstantinopolis'teki Ruslar". Histoire, promenades, anthologie et dictionnaire, Bouquins. Robert Laffont, 2010.

Nâzım Hikmet polémiste: 1929-1936 / Nâzım Hikmet'in Polemiği: 1929-1936, Nâzım Hikmet. Héritage et modernité, Editions Pétra, 2010.

Une littérature dans l'attente d'un grand roman urbain / Edebiyat harika bir şehir romanını bekliyor, revue Urbanisme n°374, Paris, 2010.

L'Anthropologue et ses travaux littéraires / Antropolog ve Edebi Eserleri, Horizons maghrébins n°63, Toulouse, 2010.

A la recherche du temps ottoman" in Les Ottomans et le temps / Osmanlılar ve Zamanda "Osmanlı Zamanının Peşinde, EJ Brill, Leiden-Boston, 2012.

Passion secrète: Nedim Gürsel et la nouvelle, Nedim Gürsel. Fascination nomade / Gizli Tutku: Nedim Gürsel ve Öykü, Nedim Gürsel. Göçebe Hayranlığı, L'Harmattan, 2012.

Les Voyageuses d'Anatolie: journalistes et reporters françaises dans la Turquie de Mustafa Kemal (1921-1936) / Anadolu Yolcuları: Mustafa Kemal'in Türkiye'sinde Fransız Gazeteciler ve Muhabirler (1921-1936), Turcs et Français. Une histoire culturelle, 1860-1960, PUR, 2014.

Le reportage littéraire turc: un axe central de modernité / Türk edebiyat haberciliği: modernitenin merkezi ekseni, L'Autre Turquie, Reportages littéraires, Editions Galaade, 2014.

Resat Nuri Darago, un oubliédes lettres turques (İstanbul 1891 –28 avril 1962) / Reşat Nuri Darago, unutulmuş bir Türk edebiyatçısı (İstanbul 1891 – 28 Nisan 1962), Les Passeurs: agents intellectuels et artistiques entre la France et la Turquie, Ankara Üniversitesi DCTF, 2015.

Fortune du spectacle de Karagöz, La littérature turque contemporaine et le Karagöz et Bibliographie et filmographie in Karagöz / Karagöz Gösterimi, Çağdaş Türk Edebiyatı Karagöz Kaynakçası ve Filmografi", Türk Gölge Tiyatrosundan Üç Oyun, Sindbad, Actes Sud, 2015.

Karagöz Herşeyi Görmemiş: Vay Ecnebiler, Vay Turistler! (Traduction anglaise: Karagöz Did Not See Everything: Foreigners and Tourists!), Doğu'nun Merkezine Seyahat 1850-

1950 (catalogue d'exposition), İstanbul Araştırmalar Enstitüsü Katalogları 15, 2015.

Histoire officielle et histoire critique: la guerre des Turcs, du musée au roman, Guerres et conflits récents (dir. Catherine Dalipagic) / *Resmi tarih ve eleştirel tarih: Müzeden romana Türklerin savaşı, Savaşlar ve son çatışmalar* (yön. Catherine Dalipagic), Collection UL3, Universitéde Lille 3, 2016.

Turquie, La Bible dans les littératures du monde (ouvrage collectif) / *Türkiye, Dünya Edebiyatlarında İncil (toplu çalışma)*, Le Cerf, Paris, 2016.

Rencontre avec Timour Muhidine, directeur de la collection "Lettres turques" / "Türk Harfleri" koleksiyonunun yöneticisi Timour Muhidine ile görüşme, Monde du Livre, universitéd'Aix-Marseille, 2016.

Impossibles encyclopédies (A propos de R.E. Koçu) / *İmkansızlar Ansiklopedileri* (R. E. Koçu hakkında), Seyahat Programları, LTC incelemesi, University Paris, 13, 2016.

Aslı l'indépendante / *Bağımsız Aslı*, Le Matricule des Anges n°179, Ocak 2017.

Mes Algéries en France.Une archéologie de l'immigration (Article sur Leila Sebbar), Voix féminines de la Méditerranée (Dir. Seza S. Yılancıoğlu) / *Fransa'daki Cezayir'im. Bir göç arkeolojisi* (Leila Sebbar Üzerine Makale), *Akdeniz'in Feminen Sesleri* (Dir. Seza S. Yılancıoğlu), Editions Pétra, Paris, 2017.

Une histoire de deux villes. Tanpınar et Pamuk dans leurs pérégrinations urbaines, Orhan Pamuk / İki şehrin hikayesi. Tanpınar ve Pamuk kentsel yerleşim, Cahiers de l'Herne, Paris, 2017.

Nedim Gürsel'in Edebiyat Anlayışı: Atlet Komple,50 Yılında Edebiyat ve Bilim İnsanı Nedim Gürsel, Aydın Üniversitesi Yay., İstanbul, 2017.

L*a petite sorcière de Bakırköy / Bakırköy'ün küçük cadısı,* Poètes…vos papiers! Pour Aslı Erdoğan, des femmes, Paris, 2017.

La Réception française de A.H. Tanpınar: une page mal connue d'histoire littéraire, Hommage à A.H. Tanpınar et Bunlar Prosedeler: Tanpınar et la peinture / A.H. Tanpınar'ın Fransa'da Alımlaması: Edebiyat Tarihinin Az Bilinen Bir Sayfası, René Giraud'nun ölüm ilanının (1963) yeniden yayımı, Bunlar Prosedeler: Tanpınar ve Resim, Frankofoni dergisi n°31, Ankara, 2017.

On the Edge of the City: Suburbia and Thugs'Novels in Turkish Literature (1990-2016) / Şehrin Kıyısında: Türk Edebiyatında Banliyö ve Eşkıya Romanları (1990 -2016), revue Méditerranée n°129, Montpellier, 2018.

Réécrire une traduction. Gilgamesh à la recherche de l'immortalité (Sur quelques poèmes de M. C. Anday) / Bir Çevirinin Yeniden Yazımı. Gılgamış (Destanında) Ölümsüzlüğün Peşinde, Apulée n°4, 2019.

Prof. Dr. Alexandre Popovic

(1931-2014)

Fransa'nın başkenti Paris'te dünyaya gelie. Lisedeyken Alexandre Bennigsen'in tavsiyeleri üzerine Osmanlı medeniyetiyle ilgilenmeye başladı. École des Langues Orientales'da Louis Bazin'in derslerinde Türkçeyi öğrendikten sonra École des Hautes Études'de Osmanlı paleografyası ve diplomatiği üzerinde çalıştı. Pertev Naili Boratav, Irène Beldiceanu-Steinherr ve Nicoară Beldiceanu'dan dersler aldı. École des Hautes Études en Sciences Sociales'da 1986'da "directeur d'études" seçildi ve burada Osmanlı belgelerinin okunup değerlendirildiği seminerler düzenledi. Ayrıca Centre National de la Recherche Scientifique'te Türk medeniyeti hakkındaki araştırmalara önemli katkıda bulundu; 1984'te Histoire de l'Empire Ottoman, de l'Europe Orientale et de la Turquie adlı heyetin müdürü olarak çalışmalarını sürdürdü. Birkaç yıl sonra bu heyetin Louis Bazin ve James Hamilton'un heyetiyle birleştirilmesinden meydana gelen Études Turques et Ottomanes'ın müdürlüğüne getirildi. Bu heyet hâlâ, Centre d'Études Turques, Ottomanes et Centre-asiatiques adıyla çalışmalarını sürdürmektedir. Veinstein ölümüne kadar *Turcica* dergisinin müdürlüğünü de yapmıştır. 1998 Aralık ayında Osmanlı tarihinin Avrupa'da en önemli uzmanlarından biri olarak Collège de France'a seçilmiştir. Fransa'nın bu en prestijli kurumunda Histoire turque et ottomane adlı kürsünün kurulmasında büyük katkısı olmuştur. Osmanlı Devleti'nin kurumları hakkında çalışmıştır. Üzerinde çalıştığı konular arasında Osmanlı ordusunun teşkilâtı, merkezî idare, tercümanlar, şahinciler, ehl-i hiref, ilmiye teşkilâtı ve nâibler yer almıştır. Bunun yanında Macar, Habsburg ve Fransa ile Osmanlı sultanlarının münasebetlerini araştırmıştır. Fransa krallarına gönderilen Osmanlı padişahlarının nâmelerini toplayıp neşretmek ve kapıkulları hakkında yaptığı ciddi çalışmalarının ilk neticelerini Collège de France'daki derslerinde ortaya koymuştur. Osmanlı padişahlarının vâkıa ve ideoloji bakımından kimliklerini ortaya koymak amacıyla fermanların diplomatiği, Osmanlı kroniklerinin padişahların cülûs ve ölümleri hakkında çalışmıştır. Veinstein daha çok devlet, toplum ve iktisat tarihçisiydi ve siyasî bir tarihçi olarak din ve tarikatların tarihiyle de ilgilenmiştir. Tarikatlar hakkındaki birkaç kitabın editörlüğünü Alexandre Popovic birlikte yapmıştır. Bunlardan biri olan *Les voies d'Allah* (Paris 1996) sistematik bir genel tablo verir. Bu konulara da aynı zamanda karşılaştırmacı bir nazarla bakan Veinstein, Dominique Iognat-Prat ile İslâm'da ve Hıristiyanlık'ta Tanrı'nın kullarıyla ilgili ortak bir eser kaleme almıştır (*Histoire des hommes de Dieu dans l'Islam et le Christianisme,* Paris 2003). Ayrıca tahrir ve mühimme defterleriyle kadı sicillerinden çok yararlanan Veinstein

Türkiye'den başka Bulgaristan, Yunanistan, İtalya ve Fransa gibi ülkelerde mevcut belgeleri de araştırmıştır. Patmos'taki manastırın arşivlerinde bulunan Osmanlı belgelerinin kataloğunu Elizabeth Zachariadou birlikte hazırlamıştır.[21]

Kitaplar

La révolte des esclaves en Irak au IIIe-IXe siècle /III.-IX. yüzyılda Irak'taki köle isyanı, Geuthner (coll. Bibliothèque d'études islamiques VI), 218 s., Paris, 1976, (İngilizce versiyon: The Revolt of African Slaves in Iraq in the 3rd/9th Century, Princeton, Markus Wiener Publishers (coll. Princeton Series on the Middle East), 1998, xiv + 207 s.

L'islam balkanique: les musulmans du sud-est européen dans la période post-ottomane / Balkan İslamı: Osmanlı Sonrası Dönemde Güneydoğu Avrupa Müslümanları, Wiesbaden, Osteuropa-Institut an der Freien Universität Berlin – Otto Harrassowitz Verlag (coll. Balkanologische Veröffentlichungen XI), 1986, xii + 493 s., 2e éd.: İstanbul, Isis (coll. Les Cahiers du Bosphore LII), 2009, xii + 493 s., (Türkçe versiyon: Balkanlarda İslâm, İstanbul, İnsan Yayınları, 1995, 506 s., – Arnavutça versiyon: Islamizmi ballkanik: myslimanët e Europës Juglindore gjatë periudhës pasosmane, Tirana, Dituria, 2006, 545 s.

Les musulmans yougoslaves (1945-1989): médiateurs et métaphores / Yugoslav Müslümanları (1945-1989): Aracılar ve Metaforlar, Lausanne, L'Âge d'Homme, 1990, 67 s., (Sırpça versiyon: Jugoslovenski muslimani (1945-1989): posrednici i metafore, Belgrade, Akvarijus (coll. Biblioteka Misterije politike, 1990, 53 s.

Un ordre de derviches en terre d'Europe (La Rifâ'iyya) / Avrupa ülkesinde bir derviş tarikatı (Rifâ'iyye), Lausanne, L'Âge d'Homme, 159 s, 1993.

Makaleler

"Les derviches balkaniques hier et aujourd'hui / Balkan Dervişlerinin Dünü ve Bugünü", İstanbul, Isis (coll. Analecta isisiana IX), xi + 372 s., 1994.

"Les musulmans des Balkans à l'époque post-ottomane: histoire et politique / Osmanlı Sonrası Dönemde Balkan Müslümanları: Tarih ve Siyaset", İstanbul, Isis (coll. Analecta isisiana XI), vi + 373 s., 1994.

"Cultures musulmanes balkaniques / Balkan Müslüman Kültürleri", İstanbul, Isis (coll. Analecta isisiana XIII), 281 s., 1994.

"Les ordres mystiques dans l'islam: cheminements et situation actuelle / İslam'da Mistik Tarikatlar: Yollar ve Mevcut Durum",

[21] Prof. Alexandre Popović'in hayatı ve eserleri hakkında Fransızca bilgi için bk.: (http://cetobac.ehess.fr/index.php?111) (13.09.2022).

colloque international de Paris, 13-14 mai 1982, Paris, éd.de l'EHESS (coll. Recherches d'histoire et de sciences sociales XIII), 1986, 324 s., (Türkçe versiyon: İslâm Dünyasında Tarîkatlar (Gelişmeleri ve Aktüel Durumları), İstanbul, Sûf Yayınları, 2004, 610 s. (Gilles Veinstein ile).

"Naqshbandis: cheminements et situation actuelle d'un ordre mystique musulman / Nakşibendiler: Bir Müslüman Tasavvuf Tarikatının Yolları ve Mevcut Durumu", Actes de la table ronde de Sèvres, 2-4 mai 1985, İstanbul-Paris, Isis (coll. Varia turcica XVIII), 1990, 750 s. + 1 f. de pl. (Marc Gaborieau ve Thierry Zarcone ile).

"Presse turque et presse de Turquie / Türk Basını ve Türkiye'de Basın", Actes des colloques d'İstanbul, 23-24 mai 1985, 13-14 mai 1986, 25 mai 1987, İstanbul, Isis (coll. Varia turcica XXIII), 1992, iii + 366 s. (Nathalie Clayer ve Thierry Zarcone ile).

"Revue des études islamiques LX/1 (1992): Bektachiyya, études sur l'ordre mystique des Bektachis et les groupes relevant de Hadji Bektach / İslam Araştırmaları Dergisi LX / 1 (1992): Bektaşilik, Bektaşilerin Tasavvuf Tarikatı ve Hacı Bektaş'a Bağlı Gruplar Üzerine Çalışmalar", xii + 468 s., 2e éd.: İstanbul, Isis, 1995, xii + 476 s., (Gilles Veinstein ile).

"Les voies d'Allah: les ordres mystiques dans l'islam des origines à aujourd'hui / Allah'ın Yolları: Kökeninden Günümüze İslam'da Tasvvufi Tarikatlar", Paris, Fayard, 1996, 711 s., (İspanyolca versiyonu: Las sendas de Allah: las cofradías musulmanas desde sus orígenes hasta la actualidad, Barcelone, Edicions Bellaterra (coll. Biblioteca del Islam contemporáneo, serie Ibn Jaldún), 2000, 831 s., (Gilles Veinstein ile).

"Melâmis–Bayrâmis: études sur trois mouvements mystiques musulmans / Melâmi – Bayrâmi: Üç Müslüman Tasavvufi Hareket Üzerine Çalışmalar", İstanbul, Isis, 1998, viii + 326 s., (Nathalie Clayer veThierry Zarcone ile).

"Islam et politique dans le monde (ex-) communiste / (Eski) Komünist Dünyada İslam ve Siyaset", Archives de sciences sociales des religions: 115, 2001, 201 s., (Marc Gaborieau ile).

"Les conversions à l'islam en Asie Mineure et dans les Balkans aux époques seldjoukideet ottomane: bibliographie raisonnée (1800-2000) / Selçuklu ve Osmanlı Döneminde Küçük Asya ve Balkanlar'da İslam'a Geçişler: genişletilmiş bibliyografya (1800-2000)", Athènes, École française d'Athènes (coll. Mondes méditerranéens et balkaniques III), 2011, viii +904s., (Gilles Grivaud ile).

Prof. Gilles Veinstein

(1945-2013)

18 Temmuz 1945'te Paris'te çok kültürlü bir aile ortamında dünyaya gelir. Lisedeyken Alexandre Bennigsen'in tavsiyeleri üzerine Osmanlı medeniyetiyle ilgilenmeye başlar. École des Langues Orientales'da Louis Bazin'in derslerinde Türkçeyi öğrendikten sonra École des Hautes Études'de Osmanlı paleografyası ve diplomatiği üzerinde çalışır. Pertev Naili Boratav, Irène Beldiceanu-Steinherr ve Nicoară Beldiceanu'dan dersler alır. École des Hautes Études en Sciences Sociales'da 1986'da "directeur d'études" seçilir ve burada Osmanlı belgelerinin okunup değerlendirildiği seminerler düzenler. Ayrıca Centre National de la Recherche Scientifique'te Türk medeniyeti hakkındaki araştırmalara önemli katkıda bulunur; 1984'te Histoire de l'Empire Ottoman-de l'Europe Orientale et de la Turquie adlı heyetin müdürü olarak çalışmalarını sürdürür. Birkaç yıl sonra bu heyetin Louis Bazin ve James Hamilton'un heyetiyle birleştirilmesinden meydana gelen Études Turques et Ottomanes'ın müdürlüğüne getirilir. Bu heyet halen, Centre d'Études Turques, Ottomanes et Centre-asiatiques adıyla çalışmalarını sürdürmektedir. Veinstein ölümüne kadar *Turcica* dergisinin müdürlüğünü de yapmıştır. 1998 Aralık ayında Osmanlı tarihinin Avrupa'da en önemli uzmanlarından biri olarak Collège de France'a seçilmiştir. Fransa'nın bu en prestijli kurumunda Histoire turque et ottomane adlı kürsünün kurulmasında büyük katkısı olmuştur. Veinstein 5 Şubat 2013'te Paris'te ölmüştür.

Gilles Veinstein, akademik kariyerinin başlarında Alexandre Bennigsen'in asistanı olarak Karadeniz Bölgesi (Rus stepleri) ve Kırım Hanlığı ile Osmanlı Devleti'nin münasebetlerini araştırır. Çalıştığı konulardan biri de Kazak (Ukrayna) meselesinin ortaya çıkışıdır, fakat daha geniş bir çerçevede ticaret ve vergilerin tarihini inceler. Osmanlıların yerleştikleri ülkelerde oluşturdukları yeni kurumlarla fetihten önce var olan kurumların devamı üzerinde durmuş, bu hususta Kıbrıs'a dair önemli bir makale yazmış, çiftlikler, âyanlar, Yahudiler vb. konularla da ilgilenir. Giderek imparatorluğun merkezî işlerine yönelmiş, Osmanlı Devleti'nin kurumları hakkında çalışır. Üzerinde çalıştığı konular arasında Osmanlı ordusunun teşkilâtı, merkezî idare, tercümanlar, şahinciler, ehl-i hiref, ilmiye teşkilâtı ve nâibler yer alır. Bunun yanında Macar, Habsburg ve Fransa ile Osmanlı sultanlarının münasebetlerini araştırmıştır. Fransa krallarına gönderilen Osmanlı padişahlarının nâmelerini toplayıp neşretmek ve kapıkulları hakkında yaptığı ciddi çalışmalarının ilk neticelerini Collège de France'daki derslerinde ortaya koyar. Osmanlı padişahlarının vâkıa ve ideoloji bakımından kimliklerini ortaya koymak amacıyla

fermanların diplomatiği, Osmanlı kroniklerinin padişahların cülûs ve ölümleri hakkında çalışır. Veinstein daha çok devlet, toplum ve iktisat tarihçisiydi ve siyasî bir tarihçi olarak din ve tarikatların tarihiyle de ilgilenmiştir. Tarikatlar hakkındaki birkaç kitabın editörlüğünü Alexandre Popovic ile yapar. Bunlardan biri olan *Les voies d'Allah* (Paris 1996) sistematik bir genel tablo verir. Bu konulara da aynı zamanda karşılaştırmacı bir nazarla bakan Veinstein, Dominique Iognat-Prat ile İslâm'da ve Hıristiyanlık'ta Tanrı'nın kullarıyla ilgili ortak bir eser kaleme almıştır (*Histoire des hommes de Dieu dans l'Islam et le Christianisme*, Paris 2003). Ayrıca tahrir ve mühimme defterleriyle kadı sicillerinden çok yararlanan Veinstein Türkiye'den başka Bulgaristan, Yunanistan, İtalya ve Fransa gibi ülkelerde mevcut belgeleri de araştırmıştır. Patmos'taki manastırın arşivlerinde bulunan Osmanlı belgelerinin kataloğunu Elizabeth Zachariadou'la hazırlamıştır.[22]

Kitaplar

Le Paradis des infidèles: relation de Yirmisekiz Çelebi Mehmed Efendi, ambassadeur ottoman en France sous la Régence / İlk Osmanlı Sefiri 28 Mehmed Çelebi'nin Fransa Anıları: Kâfirlerin Cenneti, Paris, trad. Julien-Claude Galland, Paris, François Maspero (coll. La découverte 40), 1981.

L'Empire ottoman et les pays roumains, 1544-1545 / Osmanlı İmparatorluğu ve Romen Ülkeleri, 1544-1545, Paris-Cambridge, éd.de l'École des hautes études en sciences sociales – Harvard Ukrainian Research Institute, 1987, (Mihnea Berindei ile).

Le Sérail ébranlé. Essai sur les morts, dépositions et avènements des sultans ottomans (XIVe-XIXe siècles) / Sarsılmış Saray. Osmanlı padişahlarının (14. ve 19. yüzyıllar) ölümleri, Tahttan İndirilmeleri ve Tahta Çıkışları Üzerine Deneme, Paris, Fayard, 2003, (Nicolas Vatin ile).

L'Europe et l'islam: quinze siècles d'histoire / Avrupa ve İslam: On Beş Asırlık Tarih, Paris, Odile Jacob (coll. Histoire), 2009 (Henry Laurens ve John Tolan ile), (İngilizce versiyonu: Europe and the Islamic World: a History, trad. Jane Marie Todd, Princeton), Princeton University Press, 2012.

Catalogue du fonds ottoman des archives du monastère de Saint-Jean à Patmos: les vingt-deux premiers dossiers / Patmos'taki Saint John Manastırı Arşivlerinin Osmanlı Koleksiyonu Kataloğu: İlk Yirmi İki Dosya, Athènes, Fondation nationale de la recherche scientifique de Grèce (coll. Insitut de recherches byzantines,

[22] N. Vatin, "Gilles VEINSTEIN", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.2 Ek. Ankara, 2019, s.644, 645.

Sources 15), 2011 (Nicolas Vatin ve Elizabeth Zachariadou ile).

Prof. Stéphane de Tapia

Strasbourg Üniversitesi'nde Profesör olan Stéphane de Tapia, Fransa'da CNRS'de (Centre national de la recherche scientifique) Coğrafya, Tarih, Türk Dili ve Medeniyeti eğitimi alır. Fransa'da ve Strasbourg Louis Pasteur Üniversitesi'nde Kalkınma Coğrafyası alanında doktora derecesini tamamlar. 1990-2014 yılları arasında CNRS'de göç ve hareketlilik, ulaşım ve ticaret konularında araştırmacı olarak çalıştı. Çalışmaları daha çok göç ve göçmenler üzerinedir. Türkçe çalışmaları da Türk ve Osmanlı toplumlarında göç hareketliliğiyle bağlantılıdır. Revue Européenne des Migrations Internationales/Avrupa Uluslararası Göç Dergisi (REMI) ve Cahiers d'Etudes sur la Méditerrannée Orientale et le Monde Turco-Iranien/Doğu Akdeniz ve Türk-İran Dünyası Üzerine Makaleleri (CEMOTI) dergilerine çalışmalarıyla katkı sağlamıştır.

Marc Bloch Strasbourg Üniversitesi Türkiye Çalışmaları Bölümü'nde ders vermektedir. Tapia'nın *g*üncel araştırma konuları, Türk ve Türk kökenli işçilerin Türkiye ile Türkiye arasındaki uluslararası göç ve hareketliliği hakkındadır. Şu anda Strasbourg Avrupa Kültürleri ve Toplumları bünyesinde çalışmaktadır. Bir coğrafyacı olan Tapia, Strasbourg Üniversitesi diller, kültürler, yabancı ve bölgesel edebiyatlar fakültesi Türkçe çalışmaları bölümünde bölüm başkanlığı görevini sürdürmektedir.[23]

Kitaplar

La Turquie- Géographie d'un pays émergent / Türkiye- Gelişmekte Olan Bir Ülkenin Coğrafyası, Paris, Armand Colin (Collection U), 336 s., [Kitap 2014'te Lehçeye ve 2015'te Türkçeye çevrilmiştir].

Système migratoire euroméditerranéen. Effets des transferts financiers dans les pays d'origine / Avrupa-Akdeniz Göç Sistemi. Orjinal Ülkelerde Mali Transferlerin Etkileri, Strasbourg, Editions du Conseil de l'Europe, 130 s., [Kitap İngilizceye çevrilmiştir].

Migrations et diasporas turques. Circulation migratoire et continuité territoriale / Türk göçü ve diasporaları. Göçmen dolaşımı ve bölgesel süreklilik, Paris, Maisonneuve & Larose + İstanbul, IFEA (Passé ottoman, présent turc), 402 s., ISBN 2-67068-1762-6. Disponible sur

[23] Türkiye'de birçok kitabı yayımlanan Prof. Stéphane de Tapia'nın çalışmaları hakkında detaylı bilgi için bk.: (https://turcologie.u-strasbg.fr/detapia-cv.pdf), (13.09.2022).

site IFEA d'İstanbul: books.openedition.org/ifeagd/1396.

Les nouvelles configurations de la migration irrégulière en Europe. Comité Européen sur les Migrations. Projet intégré "Réponses à la violence quotidienne dans une société démocratique" /Avrupa'da düzensiz göçün yeni konfigürasyonları. Avrupa Göç Komitesi. Entegre proje "Demokratik bir toplumda günlük yaşamda şiddete tepkiler", Strasbourg, éditions du Conseil de l'Europe, 85 s., [kitap 1998'de İngilizceye ve 2000'de İtalyancaya çevrilmiştir].

Migrations turques dans un monde globalisé. Le poids du local / Küreselleşen dünyada Türk göçü. Yerelin ağırlığı, Rennes, Presses Universitaires (Essais), 242 s., (Anne Y. Guıllou ve Martine Wadbled ile).

Makaleler

"Les entreprises turques au Maghreb: émergence d'un nouvel espace économique", (in Dir Sylvie Daviet), L'entrepreneuriat transméditerranéen. Les nouvelles stratégies d'industrialisation / Mağrip'teki Türk Şirketleri: yYeni bir ekonomik alanın ortaya çıkışı, (Yön. Sylvie Daviet), Trans-Akdeniz girişimciliği. Yeni sanayileşme stratejileri, Paris-Tunis, Karthala / IRMC (Hommes et Sociétés), s.83-97.

"Political and Cultural Tools of Turkey's Presence in Central Asia: the Ambiguities of A Nationalist Modernization Model /Türkiye'nin Orta Asya'daki Varlığının Siyasi ve Kültürel Araçları: Milliyetçi Modernleşme Modelinin Belirsizlikleri", in Sophie Hohmann, Claire Mouradıan, Silvia Serrano, Julien Thorez, (Edit.), Development in Central Asia and the Caucasus. Migration, Democratization, and Inequality in the Post-Soviet Era, Londres, I.B. Tauris, s.332-361.

"Turkish Extreme Right Wing Movements: Between Turkism, Islamism, Eurasism and Pan-Turkism / Türk Aşırı Sağ Hareketleri: Türkizm, İslamcılık, Avrasizm ve Pan-Türkizm Arasında, Avrupa'da Aşırı Sağ. Güncel Eğilimler ve Perspektifler", Vandenboeck & Ruprecht in Uwe BAKES & Patrick MOREAU (Edit.), The Extreme Right in Europe. Current Trends and Perspectives, Vandenboeck & Ruprecht (Schriften des Hannah-Arendt-Instituts), Vol. 46, Göttingen & Oakville (CT), s.297-320.

Prof. Etienne-Marc Quatremère
(1782-1857)

Fransız şarkiyatçısı olan Quatremère, Paris'te doğdu. Silvestre de Sacy'den ve diğer şarkiyatçılardan Doğu dillerini okudu. 1807'de

Bibliothèque Nationale'in yazma eserler bölümünde göreve başladı. 1815'te Fransız akademisinin önemli kuruluşlarından Académie des Inscriptions et des Belles-Lettres'e üye seçildi. 1819'da Collège de France'ta İbrânî, Keldânî ve Ârâmî dillerini okutmaya başladı. 1827'de Ecole des Langues Orientales Vivantes'ta Farsça profesörü oldu. Silvestre de Sacy'nin ölümünden (1838) sonra (Silvestre de Sacy daha çok Arap ve Fars edebiyatı üzerine çalıştı) Fransız şarkiyatçılarının en önemli ismi sayıldı. Eski Mısır dili ve edebiyatı, Arap dili ve edebiyatı ve Türk dili üzerinde çalıştı. Osmanlı araştırmalarıyla yetinmeyerek Türkoloji çalışmalarının sınırını Orta Asya'ya kadar genişletmiş, Çağatayca eserlerle ilgili araştırmalar yapmıştır. *Journal asiatique ve Journal des savants*'ta çok sayıda makalesi yayımladı. Quatremère değerli İslâmî yazmaların bulunduğu zengin bir kütüphaneye sahipti.[24]

Kendisinin Arapça, Farsça ve Türkçe lügat çalışması yarım kalmıştır. Bununla ilgili fişler Münih Kraliyet Kütüphanesinde bulunmaktadır.[25]

Kitaplar

Mélanges d'histoire et de philologie orientale/ Nebatiler Üzerine Hatıra, (E. Ducrock), Paris, 1861.

Histoire des mongols de la Perse, Reşîdüddin Fazlullāh-ı Hemedânî'nin Câmi'u't-tevârîħ (Moğollar ile ilgili bölümü), 1836.

Makrîzî'nin es-Sülûk li-maʿrifeti düveli'l-mülûk / Mısır Memluk Sultanlarının Tarihi I-II, Paris, 1837-1844, [648-708/1250-1309 yılları arası].

Abdürrezzâk es-Semerkandî'nin *Maṭlaʿ-ı Saʿdeyn* / Matla-ı sa'deyn notice de l'ouvrage persan qui a pour titre: Matla-assaadein oumadjma-albahrein et qui contient l'histoire des deux sultans Schah-Rokh et Abou-Said, Notices et extrais des MSS de la BN, XIV/1 [Paris 1843], s. 133-175.

Ali Şîr Nevâî'nin Muhâkemetü'l-lugateyn / Chrestomathie en turk oriental Paris, 1845.

İbn Haldûn'un Muķaddime /Prolégomènes d'Ebn Khaldoun, I-III, Paris, 1858 (nşr. Mac-Guckin de Slane).

Thésaurus Syriacus/ Syriacus Eş Anlamlılar Sözlüğü, Payne Smith, (Smith, Quatremère'in notlarından istifade ederek tamamlayamadan öldüğü sözlüğün tamamlanmış.

Türkische-arabisch-persisches Handwörterbuch, Julius Theodor Zenker, (Zenker, Quatremère'in Çağatayca sözlük için hazırladığı fişleri düzenlenerek yayımlanmıştır), Leipzig, 1866-1876.

---

[24] İ. Yiğit, «Etienne-Marc Quatremère», *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 34. Ankara, 1989, s.369.

[25] Prof. Etienne-Marc Quatremère'in Fransızca biyografisi için bk. : (https://www.aibl.fr/?lang=fr&https://data.bnf.fr/12443368/etienne_quatremere/).

Bibliyografya

Necîb el-Akīkī, el-Müsteşriḳūn, Kahire 1980, I, s.171-172.

Bedevî, Mevsûʿatü'l-müsteşriḳīn, s. 311-314.

Ebü'l-Kāsım-ı Sehâb, Ferheng-i Ḫâverşinâsân, Tahran 1352 hş., s. 287-288.

B. Sainte-Hilaire, Notice sur M. Etienne Quatremère / M. Etienne Quatremère Hakkında Duyuru, Journal des savants, (1857), s.708-723.

HIRVATİSTAN TÜRKOLOGLARI

Hazırlayan: Doç. Dr. Cem ERDEM

Prof. Dr. Ekrem Čaušević

1993 Haziranı'nda İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Konseyi Türkoloji Bölümü'nün kurulmasına karar verir. Kuruluşundan sonra bir yıl boyunca dil bilimci Ekrem Čaušević, Türkçe kurslar vermeye ve ders programı hazırlayarak bölüm için kütüphane oluşturmaya başlar. O yıllarda Čaušević, Türkoloji Bölümü'nde tek öğretim üyesi olarak çalışmıştır. Türkoloji Bölümünün (önceki adıyla Orta Doğu Oryantal Filoloji Bölümü: Türkoloji) başkanı olan Ekrem Čaušević, 1994'te bölümü kurduktan sonra 20 yıl boyunca, Hungaroloji, Türkoloji ve Yahudilik Araştırmaları Bölümlerinin de müdürlüğünü yapmıştır.

Hırvatistan'da ilk dilbilim eserleri Ekrem Čaušević tarafından yazılmıştır. Zagreb'de yayınlanan *Gramatika suvremenoga turskog jezika*[1] dünyadaki Türkoloji çevrelerinin takdirini kazanmıştır. Čaušević, Türkçe öğrenenler için Türkçe okuma kitabı da yazmıştır. Bunun dışında ders içeriklerinin programlanması ve tüm ders programlarının hazırlanıp (Bologna sistemi plânı dâhil) bölümünün öğretim elemanı eksiklerini giderme yolunda çalışmalar yürütmüştür. Özellikle Türkoloji kütüphanesini zenginleştirmeye dikkat etmiştir.

Zagreb Türkoloji Bölümü'nde, Avrupa'daki Türkoloji bölümleri için önemli olan Çağdaş Türkçe, Çağdaş Türk edebiyatı, İslam medeniyeti, eski ve yeni Türk toplumlarının genel ve kültürel tarihi gibi dersler verilmektedir. Ancak Zagreb'i diğer Türkoloji fakültelerinden farklı kılan özelliği Osmanlı diline, Çağdaş Türkçeye kısmen Arapçaya ve Osmanlı Devleti'nin kültür ve tarihine verdiği önemdir. Bu bilgi birikimi Hırvatistan ile ilgili Osmanlı dokümanlarını okumaya ve sözlü kaynakları anlamaya olanak sağlamaktadır.

Bologna eğitim öncesi sistemi Türkoloji ders programı dört eğitim-öğretim yılı boyunca sürmüştür. 2005/2006 eğitim-öğretim yılından beri Hırvatistan'daki bütün fakültelerde olduğu gibi Zagreb Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesinde de Bologna eğitim sistemi olarak adlandırılan yeni programa göre çalışılmaktadır. Bologna, eğitim ders müfredatı, lisans ve yüksek lisans aşamalarını kapsamaktadır. Lisans programı altı dönemden, yüksek lisans programı dört dönemden oluşmaktadır. Türkoloji lisans eğitim programı, öğrencilerin ekonomi, kültür, kütüphane, bürolar, ticaret acenteleri vb. alanlarda çalışmasına olanak sağlayacak yeterlilikleri içermektedir. Lisans öğrencileri Türkoloji başta olmak üzere kültür, diplomasi ve ekonomi

[1] "Çağdaş Türkçe Grameri".

alanlarında çalışma imkânı bulmaktadırlar. Türkoloji bölümü genel olarak her yıl otuz öğrenci almaktadır.

Ekrem Čaušević bölümü kurduktan sonra yirmi yıl boyunca ders vermiştir. Diğer öğretim üyelerinin yetişmesine kadar geçen sürede ağır bir ders yükü bulunmaktaydı. Bu kadar yoğun bir ders yüküne sahip olmasında Hırvatistan'daki tek dil yönelimli Türkolog olmasının etkisi büyüktür. 2003-2004 akademik yılından sonra Marta Andrić ve Azra Abadžić Navaey bölümde asistan olarak işe alınmış iki yıl sonra Barbara Kerovec bu ekibe katılmıştır. Son yirmi yılda bölümde dışarıdan ders veren öğretim üyeleri kronolojik sırayla şu şekildedir. Nenad Moačanin (Zagreb Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Tarih Departmanı), Tatjana Paić-Vukić (Zagreb), Fehim Nametak (Saraybosna Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi), Ebtehaj Navaey (Zagreb), Muhamed Ždralović (HBSA Arşivi Zagreb), Amir Ljubović (Saraybosna Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi), Kerima Filan (Saraybosna Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi), Alena Ćatović (Saraybosna Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi), Vjeran Kursar (Zagreb Üniveristesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Tarih Departmanı), Kornelija Jurin Starčević (Zagreb Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Tarih Departmanı), Vesna Miović (Dubrovnik Tarih Bilimleri Enstitüsünde), Dino Mujadžević (Bochum Üniveristesi Alexander von Humboldt Vakfı) ve okutman olarak Türkoloji mezunu Jana Bušić'dir.

Bölümün kuruluşundan beri en az bir Türk öğretim görevlisi ihtiyacı oluşmuştur. Bu ihtiyaç öğrencilerin ana dili konuşucuları sayesinde gelecekteki işlerle ilgili gerekli bilgi ve becerileri kazanabilme imkânı sunmasındandır. Recai Görgülü, Hediye Gülsüm Dizioğlu, Mehmet Bulut, Mehmet Işıker, Güldane Kalın, Özgür Öner, Asuman Ergün Ünsal, Demet Karadaş ve Seyfettin Yıldız 1995 yılından bugüne kadar öğretim görevlisi olarak Zagrep Türkoloji bölümünde görev yapan öğretim elemanlarıdır. 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Erasmus Programı sayesinde Türkoloji Bölümü yabancı üniversitelerle çok sayıda anlaşma imzalamıştır. Bu program kapsamında Türkiye'den gelen ilk profesör olan Lokman Turan Türkoloji öğrencileri için Osmanlı edebiyatı dersleri vermiştir.

Türkoloji Bölümü, Hırvatistan Bilim, Eğitim ve Spor Bakanlığı tarafından desteklenen iki bilim projesini tamamlamıştır. Ekrem Čaušević iki projenin liderliğini üstlenmiş ve bilim yardımcısı olarak Marta Andrić, Azra Abadžić Navaey i Barbara Kerovec de projelere dâhil edilmiştir. Türkoloji bölümü öğretim elemanları modern ve Osmanlı Türkçesinin bilim araştırmaları, Türk Edebiyatı, Hırvatistan ve Bosna-Hersek kültür tarihinden başka edebi çeviri ile de uğraşmışlardır. Ekrem Čaušević, Marta Andrić ve diğer Türkoloji öğrencileri Türkçeden Hırvatçaya ve Hırvatçadan Türkçeye birçok roman çevirmişlerdir.

Türkoloji Bölümü iki uluslararası sempozyum organizasyonuna katılmıştır. 4. Uluslararası Güney-Doğu Avrupa Türkolojisi Sempozyumu 3-6 Aralık 2007 yılında Zagreb'de yer almıştır. Prizren'den BAL-TAM Enstitüsü (Balkan Türkoloji Araştırmaları Merkezi) tarafından düzenlenmiştir. Sempozyum *Referati sa IV. međunarodnog turkološkog simpozijuma jugoistočne Evrope*[2] antolojisiyle sonuçlanmıştır[3]. 25 Ağustos − 30 Ağustos 2008'de CIEPO (Comité International des Études pré-Ottomanes et Ottomanes – Uluslararası önceden Osmanlı ve Osmanlı Araştırmaları Komitesi) ülke ile iş birliği halinde organize edilen 18. yüzyıl ve öncesi Osmanlı Çalışmaları Sempozyumu Zagreb Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesinde düzenlenmiştir. Organizasyon Nenad Moačanin ve Ekrem Čaušević liderliğinde Patron Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi iş birliğiyle düzenlenmiştir. Bu sempozyumdan iki antoloji yayınlanmıştır: *Perspectives on Ottoman Studies ve Osmanlı Sanatı, Mimarisi ve Edebiyatına Bakış*[4]

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin sağladığı burslar sayesinde, 2011/2012 eğitim öğretim yılına kadar her yaz Zagreb Türkoloji'nden yirmi öğrenci Türkiye'deki İstanbul, Ankara, İzmir ve diğer şehirlerde Türkçe derslerine katılmıştır. Bu imkân Hırvatistan Cumhuriyeti Bilim, Eğitim ve Spor Bakanlığı tarafından da ayrıca desteklenmiştir. Bu süre zarfında TÖMER Dil Okullarının derslerine katılan öğrencilere yurtlarda kalacak yer ve mali yardım imkânı sağlanmıştır. 2012/2013 eğitim-öğretim yılından itibaren, Zagreb Üniversitesi ve İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesinin iş birliği protokolünü imzalamış böylelikle Yunus Emre Enstitüsü burslarından da yararlanma imkânına kavuşmuştur. Hırvatistan Türkolojisi, göreceli olarak kısa kurumsal geçmişine ve az bilim adamına sahip olmasına rağmen Türkoloji sahasında tanınmış bir yere sahiptir. Son yirmi yılda Türkoloji Bölümü, Hırvatistan Cumhuriyeti eğitim sistemindeki boşluklardan birini doldurmaktadır. 1994 yılına kadar ne 500 yıllık Hırvatistan tarihi ve Osmanlı dünyasının tarihi araştırmaları için Türkçe belgeleri okuyabilecek uzman eğitilebilmiş ne de İslam dünyasını öğrenmek için bir imkân verilmiştir. Hırvatistan'da kurumsal Türkoloji kurmayı hayal eden akademi üyelerinin son 20 yıldaki umutları, Hırvat Türkologlarının üretken çalışmaları ve eğitimleriyle gerçekleşmiştir.[5]

---

[2] Uluslararası Güneydoğu Avrupa Türkolojisi Sempozyumu.

[3] N. Hafız, (Edit.), *Referati Sa Iv. Međunarodnog Turkološkog Simpozijuma Jugoistočne Evrope*, Baltam - Balkan Türkoloji Araştırmaları Merkezi, Prizren, 2010.

[4] Ekrem Čaušević, Nenad Moačanın, Vjeran Kursar (Urednici), *Perspectives On Ottoman Studies. Papers From The 18th Symposium Of The International Committee Of Pre-Ottoman And Ottoman Studies (Cıepo)*, Lit Verlag, Berlin, 2010.Ekrem Čaušević, Nenad Moačanın, Vjeran Kursar (Urednici), *Osmanlı Sanatı, Mimarisi ve Edebiyatına Bakış. 18. Cıepo (Uluslararası Osmanlı Öncesi ve Osmanlı Çalışmaları Komisyonu) Sempozyumu, (25-30 Ağustos 2008, Zagreb, Zagreb Üniversitesi Felsefe Fakültesi) Bildirileri*, Trakya Üniversitesi Balkan Araştırma Enstitüsü Yayını, Edirne, 2011.

[5] Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Katedra za turkologiju, Nastavnici: Tatjana Paić-Vukić, http://www.ffzg.unizg.hr/turkolog/Stranice/nastavnici.html.

Kitaplar

Ustroj, sintaksa i semantika infinitnih glagolskih oblika u turskom jeziku - Turski i hrvatski jezik u usporedbi i kontrastiranju., Zagreb: Ibis grafika, 2018 (monografija).

The Turkish Language in Ottoman Bosnia, İstanbul: The Isis Press, 2014 (monografija).

Tanpınar, Ahmet Hamdi, Pet gradova., Zagreb: Izdanja Antibarbarus, 2012 (monografija).

Autobiografija Osman-age Temišvarskog, Zagreb: Srednja Europa, 2004 (ostalo).

Gramatika suvremenoga turskog jezika, Zagreb: Sveučilišna naklada, 1996 (Gramatika).

Matija Mažuranić, *Bosna'ya Bir Bakis Yahut Bir Hırvat Vatandaşın 1839-40 Yılları Arasında O Eyalete Kısa Bir Yolculuğu*, Prizren: BAL-TAM, 2011 (monografija). (https: www.bib.irb.hr/510878).

Kitap Bölümleri

Povijest Turkologije U Hrvatskoj. Orijentalistika - Juče -Danas - Sutra, Mitrović, Anđelka i dr. (ur.). Beograd: Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu, 2019, s.13-21. (https: www.bib.irb.hr/1089683).

Balkanlarda Tarihçi Olmak. Balkanlarda Siyasi İlişkiler, Political Relations in the Balkans, Gölen, Zafer; Temizer, Abidin (ur.). Ankara: Gece Kitaplığı, 2018, s.1-7.

Latin-script Turkish manuscripts from Bosnia and Herzegovina (19th century). Spoken Ottoman in Mediator Texts, Éva Á. Csató, Astrid Menz, Fikret Turan (ur.). Wiesbaden: Harrassowitz Verlag, 2016, s.77-88.

Bosna-Hersek Fransisken Papazları Tarafından Yazılmış Olan Türkçe Gramerler ve Sözlükler. Türkçenin Batılı Elçileri Sempozyumu Bildirileri, Turan, Fikret i dr. (ur.). Ankara: Türk Dil Kurumu, 2016, s.69-85. (https: www.bib.irb.hr/933407).

Miloš Mandić i njegov rječnik turcizama. *Hrvatska i Turska, Kulturno-povijesni pregled*, Jurčević, Katica i dr. (ur.). Zagreb: Srednja Europa, 2016, s.85-92.

How Institutions Tell Stories: A Crime at a Franciscan Monastery in Bosnia. History as a Foreign Country - Historical Imagery in the South-Eastern Europe, Geschichte als ein fremdes Land - Historische Bilder in Süd-Ost Europa, Blažević, Zrinka et alii (ur.). Bonn: Bouvier Verlag, 2015, s.117-130.

Hırvat Seyyahı Matija Mažuranić'in Gözüyle Bosna. Bosna'ya Bir Bakış Yahut Bir Hırvat Vatandaşının 1839-40 Yılları Arasında O Eyalete Kısa Bir Yolculuğu, Čaušević, Ekrem; Paić Vukić, Tatjana; Hafiz Küçükusta, Ayla (ur.). Prizren: BAL-TAM, 2011. s. 5-25.

O rodbinskome nazivlju u turskom i hrvatskom jeziku. Hrvatske Indije 3, Zdravka Matišić i dr. (ur.). Zagreb: Odjel za orijetnalistiku Hrvatskoga filološkog društva, 2010. s. 47-61.

Osmanlı Dönemi Bosna–Hersek Halkının Konuştuğu Türkçe Ne Çeşit Bir Dildi?,

Perspectives on Ottoman Studies-Papers from the 18th Symposium on the International Comittee of Pre-Ottoman and Ottoman Studies (CIEPO), Ekrem Čaušević, Nenad Moačanin, Vjeran Kursar (ur.). Berlin: LIT Verlag, 2010, s.287-294.

19. Yüzyılda Bosna-Hersek'te Konuşulan Türkçenin Ağız Özellikleri. Perspectives on Ottoman Studeis (Papers from the 18th CIEPO), Ekrem Čaušević, Nenad Moačanin, Vjeran Kursar (ur.). Berlin: LIT Verlag, 2010, s.287-294.

Avrupa'da Basılan İlk Türkçe Alıntılar Sözlüğü. III. Uluslararası Büyük Türk Kurultayı - Bildiri Kitabı, (Haz. Mehmet Demiryürek), Lefke: Lefke Avrupa Üniversitesi Yay., 2008, s.147-153.

A Croat's View of Ottoman Bosnia: the Travelogue of Matija Mažuranić from the Years 1839-40. Living in the Ottoman Ecumenical Community: Essays in Honour of Suraiya Faroqhi, Costantini, Vera; Koller, Markus (ur.). Leiden; Boston: Brill, 2008, s. 293-305.

Basılan İlk Türkçe Alıntılar Sözlüğü. İkinci Uluslararası Büyük Türk Dili Kurultayı (Ihsan Doğramacıya Armağan), Rasim Öztrük (ur.). Ankara-Biskek: Bilkent Üniversitesi, 2007, s.119-123.

A Chronicle of Bosnian Turkology: The Franciscans and the Turkich Language. Ottoman Bosnia - A History in Peril, Koller, Markus; Karpat, Kemal H. (ur.). Madison: University of Wisconsin Press, Publications of the Center of Turkish Studies, Madison, 2004. s.241-253.

Baschkirisch. Wieser Enzyklopädie des Europäischen Ostens, Okuka, Miloš & Krenn, Gerald (ur.). Klagenfurt-Wien-Ljubljana: Wieser Verlag, 2002, s.777-780.

Tschuwaschisch. Wieser Enzyklopaedie des Europaeischen Ostens: Band 10, Okuka, Miloš; Krenn, Gerald (ur.). Klagenfurt; Wien; Ljubljana: Wieser Verlag, 2002, s.811-815.

Kasantatarisch. Wieser Enzyklopaedie des Europaeischen Ostens, Okuka, Miloš & Krenn, Gerald (ur.). Klagenfurt-Wien-Ljubljana: Wieser Verlag, 2002, s.793-797.

Tri katolička teksta na turskome jeziku iz Bosne i Hercegovine. Trava od srca, Čaušević, Ekrem et al. (ur.). Zagreb: Hrvatsko filološko društvo i Filozofski fakultet, 2000. s.145-190.

Prve gramatike turskoga jezika u Bosni i Hercegovini. Zbornik radova o fra Anđelu Zvizdoviću, Karamatić, Marko (ur.). Sarajevo-Fojnica: Franjevačka teologija Sarajevo, 2000. s.487-499.

Kavaid-i Osmaniye'nin Hırvatça Çevirisi. 3. Uluslararası Türk Dil Kurultayı 1996, Nepoznat, nije naveden (ur.). Ankara: Türk Dil Kurumu, 1999. s. 267-277.

Turkološka čitanka. (Izbor tekstova iz turskoga tiska s glosarom i komentarima), Krešimir Krnic (ur.). Zagreb: Ibis grafika, 2002.

Makaleler

"Padişah Adaletinin Berrak Suyunu Bulandıranlar"-19. Yüzyıl Bosnası'nda Dinlerarası Hoşgörüsüzlüğe İmgebilimsel bir Bakış" / "Oni koji zamućuju bistru vodu carske pravde" Imagološki osvrt nameđuvjerske odnose u Bosni u 19. s. *Prilozi za orijentalnu filologiju* (POF), 69 (2020), s.163-181.

"Temeşvarlı Osman Ağa'nın Esaret Hatıraları Adlı Eserinde Kullandığı Türkçe ve Etnik Kökeni Hakkında Dilbilimsel Bir İnceleme", *Osmanlı Mirası Araştırmaları Dergisi (OMAD), Journal of Ottoman Legacy Studies*, Volume 5 (2018), 11; 23-31 doi:0.17822/omad.2018.81.

"Quite a Minor Killing": A Crime at a Franciscan Monastery in Bosnia. *History Studies, International journal of History*, 5 (2013), 4, s.139-149. (https: www.bib.irb.hr/645351).

"Kako institucije pričaju priče: zločin u franjevačkom samostanu u Bosni", *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 62, 2012 (2013), s.239-256.

"Karl Sax's Letters about the Bosnian Turks and the Turkish language in Bosnia" (19th c.). GAMER, *Ankara University, Journal of the Southeast European Studies*, 1 (2012), 1; 23-36.

"Novootkriveni rukopisi bosanskih franjevaca na turskome jeziku" *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 58 (2009), s.167-178.

"Upitne rečenice u turskom jeziku (Turski i hrvatski u kontrastivnoj analizi). "*Prilozi za orijentalnu filologiju*, 57 (2008), s.15-39.

"'Pogled u Bosnu' Matije Mažuranića kao povijesni izvor." *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 56 (2007), s.177-191. (https: www.bib.irb.hr/340620).

"Determinatori u ustroju turske atributivne sintagme." *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 56 (2007), s.33-44.

"Turske poslovice iz Bosne i Hercegovine." *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 55 (2006), s.77-96.

"Turska gramatika fra Andrije Glavadanovića (II)." *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 54 (2005), 54, s.6-32.

"Turska gramatika fra Andrije Glavadanovića (I)." *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 52-53 (2004), 52-53, s.15-50.

"Pisma Karla Saxa o "bosanskim Turcima" i turskom jeziku u Bosni (19. st.)." *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 51 (2003), 51, s.205-213.

"'Bosnian' Turkish and its Authentic Features." *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 50 (2002), 50, s.365-374.

"Massime spirituali und Sopra la dottrina cristiana: katholische Texte in türkischer Sprache aus Bosnien und Herzegowina." *Materialia Turcica*, 21 (2000), s.93-104.

"Turci u Satiru Matije Antuna Relkovića." *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 47-48 (1999), s.67-84.

"Türkische Sprichwörter aus Bosnien." *Materialia Turcica*, 19 (1998), s.63-68.

"Adverbijalizacija u turskom jeziku." *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 46 (1997), s.13-37.

"Nominalizacija u turskom jeziku (II)." *Suvremena lingvistika*, 43-44 (1997), s.29-60.

"Negacija u turskome jeziku." *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 44-45 (1996), s.51-66.

"Das Türkische des Josip Dragomanović." *Materialia Turcica*, 17 (1996), s.119-141.

"Nominalizacija u turskom jeziku (I)." *Suvremena lingvistika*, 40 (1995), s.33-50.

"Struktura turske rečenice." *Suvremena lingvistika*, 37 (1994), s.5-34.

"Bosanski' turski i njegova autentična obilježja." *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 41 (1991), s.385-394.

"O jednoj 'marginalnoj' formi staroosmanskoga jezika: particip futura na -(y)AsI." *Radovi Filozofskoga fakulteta u Sarajevu*, II. (1990), s.153-164.

"Jesu li turski palatalik fonemi ili alofoni?" *Prizma*, 1 (1990), s.119-123.

"U prilog naučnoj transkripciji vlastitih imena bosanskohercegovačkih stvaralaca na orijentalnim jezicima." *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 39/1989 (1990), s.163-171.

Logičko-semantički i semantičko-sintaktaktički odnos upravnog i autorskog govora u složenim rečenicama s kvazivezničkom diye u suvremenome turskom jeziku. *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 38 (1989), s.41-61.

Jesu li u staroosmanskom jeziku postojale dvije zasebne paradigme 'optativne' forme na-(y)A?. *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 37 (1988), s.73-89.

Osmanlıcada -(y)AsI gelecek zaman partisipinin yokolmasını etkileyen bazı nedenler. *Cevren*, 11-12 (1988), s.23-34.

Semantička analiza intencionala-futura u suvremenom turskom jeziku. *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 32-33 (1984), s.27-50.

"Ivo Pranjković o jeziku bosanskih franjevaca." *Croatica*, XlII (2018) (2018), 62, s.39-45.

Ušumović, Neven; Čaušević, Ekrem "Turska književnost u hrvatskim prijevodima" (1990-2013). *Književna smotra*, 173 (2014), 3, s.153-162.

Comparative method in teaching Turkish as a foreigen language. *BAL-TAM Türklük Bilgisi,* 6 (2007), s.136-144.

Yabancı Dil Olarak Türkçe Ögretiminde Karşilaştirmalı Yöntem. *BAL-TAM Türklük Bilgisi*, 6 (2007), s.145-155.

"Kontrastivni pogled na kategoriju glagolskoga načina u turskom i hrvatskosrpskom jeziku". *Uporabno jezikoslovje (Ljubljana)*, 5 (1989), s.560-564.

Onbirinci Yüzyılın Sözlukçü ve Karşılaştırmacısı Kaşgarlı Mahmut. Çeviren, 37 (1983), s.19-27.

Mahmud al-Kašgarî, leksikograf i komparatist iz 11. stoljeća. *Pregled (Sarajevo)*, 10 (1982), s.1261-1269.

Tanıtımlar

“Milena Jordanowa, “Język Turecki: Minimalna Gramatyczne”, Warszawa: Wydawnictwo Akademickie *Dialog*, 2018. *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 69 (2020), s.409-411.

Dr. Ömer Yağmur: “Antonio Mascis, Vocabolario Toscano e Turchesco (1677) ve Gionanni Molino, Dittionario della lingua Italiana, Turchesca (1641)’ya Göre 17. Yüzyılda Yaşayan Türkçenin Söz Varlığı”, Kesit Yayınları, İstanbul, 2019. (Ekrem Čaušević). *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 69 (2020), s.406-409.

Marek Stachowski, Kurzgefasstes Etymologisches Wörterbuch Der Türkischen Sprache. Copyright by MarekStachowski & Księgarnia AkademickaS., z o.o., Kraków, 2019. *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 69 (2020), s.412-414.

Ewa Siemieniec-Gołaś: Anonymous Italian-Turkish Dictionary from the Marsigli Collection in Bologna, Księgarnia Akademicka, Kraków 2015, 172 s. *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 67 (2018), s. 415-417.

Marija Đinđić, Novi Tursko-Srpski Rečnik, Yeni Türkçe-Sırpça Sözlük. *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 65/2015 (2016), s.347-349.

Turkologischer Anzeiger (TA 29). *Wiener Zeitschrift für die Kunde des Morgenlandes*, 29 (2014), s.122-125.

XVIII Yüzyıl Günlük Hayatına Dair Saraybosnalı Molla Mustafa’nın Mecmuası (Medžmua Sarajlije Mula Mustafe Bašeskije o svakodnevici u 18. st. [priredila Kerima Filan], Connectum, Sarajevo 2011. Anali Gazi Gusrevbegove biblioteke u Sarajevu, *Knjiga* XXXIII (2012), s.303-305.

Turkologischer Anzeiger- Bibliografische Beitraege. *Wiener Zeitschrift für die Kunde des Morgenlandes*, 27-28 (2010), s.106-116.

Ušumović, Neven; Čaušević, Ekrem “Translations from Turkish in Croatia, 1990-2010. *Translating in the Mediterranean*, 82/2011 (2010).

“Turkologischer Anzeiger - Bibliografische Beitraege”, *Wiener Zeitschrift für die Kunde des Morgenlandes*, 26 (2006), s.107-111.

“Moj profesor Nedim Filipović”. *Znakovi vremena*, 8 (2005), 28, s.13-18.

Turkologischer Anzeiger - Bibliografische Beitraege. *Wiener Zeitschrift für die Kunde des Morgenlandes*. Sonderbände, 25 (2002), s.106-114.

Henryk Jankowski, Gramatyka języka krymskotatarskiego. Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań 1992. *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 47-48/1997-98 (1999), s.260-263.

I ‘Documenti turchi’ dell’ Archivio di Stato di Venezia. Inventario della miscellanea a cura di Maria Pia Pedani Fabris con l’edizione dei regesti di Alessio Bombaci, Pubblicazioni degli Archivi di Stato strumenti CIIII, Roma, 1994.,

LIIII + 697+1+6. *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 47-48 (1999), s.260-263.

Weitere türkische Sprichwörter aus Bosnien, *Materialia Turcica*, 20 (1999), s.73-96.

Divanska književnost Bošnjaka. Orijentalni institut, Posebna izdanja III, Sarajevo 1997, 200 S. Materialia Turcica, 19 (1998), s.185-187.

The Turkic Peoples of the World (Edit. by M. Brainbridge), Kegan Paul International, London & New York 1993. *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 46/1996 (1997), s.229-232.

E. Scharlipp, Die frühen Türken in Zentralasien. Eine Einführung in ihre Geschichte und Kultur. Darmstadt 1992. *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 46/1996 (1997), s.238-240.

L. Johanson, Linguistische Beiträge zur Gesamtturkologie. Bibliotheca Orientalis Hungarica III-VII. Budapest 1991, 250 s., *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 46 (1997), s.203-20.

Materialia Turcica. Band 17/1996. *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 46/1996 (1997), 232-233.

M. Adamović, Die türkische Texte in der Sammlung Palinić. Pontus Verlag, Göttingen 1996. *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 46/1996 (1997), s.199-201.

Milan Adamović, Kelile ü Dimne. Türkische Handschrift T 189 der Forschungsbibliothek Gotha. Hildesheim - Zürich - New York 1994. *Materialia Turcica*, 17 (1996), s.222-223.

Türk Dilleri Araştırmaları – Talat Tekin Armağanı, Ankara 1993. *Suvremena lingvistika*, 38 (1993), s.85-87.

Gramatyka języka krymskotatarskiego. Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań 1992. *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 48 (1992), s.254-261.

M. Adamović, Konjugationsgeschichte der türkischen Sprache, Leiden 1983. *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 40/1990 (1991), s.265-268.

"V. Boškov, Katalog turskih rukopisa u franjevačkim samostanima u BiH. Sarajevo 1988." *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 39/1989 (1990), s.297-299.

"I. N. Ševarnidze, Formy glagola v jazyke tjurkskih runičeskij nadpisej. Tbilisi, 1986." *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 38/1988 (1989), s.283-286.

"A. N. Kononov, Istoria izučenija tjurkskih jazykov v Rossii." *Kulture istoka*, IV.12 (1987), 4-6; s.64-65.

"V. V. Guzev, Staroosmanskij jazyk (Moskva 1979)." *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 35/1985 (1986), s.223-225.

"Enciklopedija turskoga jezika i književnosti (Türk Dili ve Edebıyatı Ansiklopedisi), I-IV." *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 35/85 (1986), s.225-227.

"Tragom poezije bosanskohercegovačkih Muslimana na turskom jeziku". Sarajevo, 1985. Odjek (Sarajevo), 8.15-30.4/86 (1986), s.23-24.

E. Prokosch: Studien zur Grammatik des Osmanisch-Türkischen. Freiburg 1980. *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 34/1984 (1985), s.231-232.

"Đinđić, Slavoljub, Udžbenik turskog jezika, Beograd 1979." *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 31 (1981), s.216-223.

Bildiriler

"Eine imagologische Analyse der katholischen Texte aus Bosnien und Dalmatien aus der zweiten Hälfte des 19. Jahrhunderts." History as a Foreign Country: Historical Imagery in South-Eastern Europe, Geschichte als ein fremdes Land: Historische Bilder in Süd-Ost-Europa.

"Hrvatska, Zadar i Nin", 2012. (predavanje, domaća recenzija, cjeloviti rad (in extenso), znanstveni).

"Bosna-Hersek Fransisken Papazları Tarafından Yazılmış Olan Türkçe Gramerler ve Sözlükler." *Türkçenin Batılı Elçileri*, İstanbul, Turska, 2012.

"19. Yüzyılda Bosna-Hersek'te Yazilmis Transripsiyonlu Türkce Gramer ve Sözlükler." V. Milletlerarası Doğu Avrupa Türkoloji Sempozyumu Priština, Kosovo, 2011.

"Bosna-Hersek Fransisken Kutuphanelerinde bulunan Yazma Turkce Gramerler (19. Yy)." 5. Milletlerarasi Guney-Dogu Avrupa Turkolojisi Sempozyumu Bildirileri Priština, Kosovo, 2010.

"Turkološke marginalije o Relkovićevu Satiru. Matija Antun Relković i Slavonija" 18. stoljeća: radovi sa znanstvenog skupa u povodu 200. godišnjice smrti, Fališevac, Dunja (ur.). Zagreb; Davor: Poglavarstvo općine Davor; Filozofski fakultet, 2000. s. 233-243.

"Kavaidi Osmaniye'nin Hirvatca Çevirisi. Uluslararası Türk Dili Kongresi", Ercilasun, Ahmet S., TDK Yayınları, 1999, s. 181-194.

"Das Türkenbild in Satir von Matija Antun Relković (1732-1798)." Acta Viennensia Ottomanica = Akten des 13-CIEPO Symposiums, Kohbach, Markus et al. (ur.). Wien: Institut fuer Orientalistik der Universitaet Wien, 1999, s.59-65.

"Čaušević, Ekrem i Jurin Starčević, Kornelija "Hungarian slaves in Sarajevo kadı court registers (sicils) from the second half of the 16th century", CIEPO-21 (2014), Budimpešta, 2014.

Kerovec, Barbara; Čaušević, Ekrem "Contrasting Croatian deverbal nouns on –nje and Turkish deverbal nouns on -mA." 9th Mediterranean Morphology Meeting "Morphology and Semantics" Dubrovnik, Hrvatska, 2013.

"Güney Slav Dillerinde Türkçe Alıntılar ve Miloš Mandić'in Türkçe Alıntılar Sözlüğü." III. Büyük Türk Dili Kurultayı (Bilkent Ankara ve Lefkose Avrupa Üniversitesi) Cipar, 2008.

"Avrupa'da İlk Türkçe Alıntılar Sözlügü (19. yy.)." IV. međunarodni turkološki simpozij

zemalja jugoistočne Europe Zagreb, Hrvatska, 2007.

“Image of the Turks in the Secret Letters Written by Bosnian Franciscans (19th Century).” 17th CIEPO-Symposium (International Committee of Pre-Ottoman and Ottoman Studies Trabzon, Turska, 2006.

“Osmanlı Dönemi Bosna – Hersek Halkının Konuştuğu Türkçe Ne Çeşit Bir Dildi?”. Bilken Üniversitesi 4’üncü Büyük Türk Dili Kurultayı Ankara, Turska, 2006.

“Bosna-Hersek Fransisken Papazlarının Birbirine Gizli Olarak Yazdıkları Mektuplarda Türk İmajı 1850-1870”, 17th CIEPO-Symposium (International Committee of Pre-Ottoman and Ottoman Studies) Turska, 2006.

Diğer Çalışmaları

“Turci (jezik)”, 2010. (podatak o recenziji nije dostupan, enciklopedijska natuknica).

“Turcizmi”, 2010. (podatak o recenziji nije dostupan, enciklopedijska natuknica).

“Turkijski jezici”, 2010. (podatak o recenziji nije dostupan, enciklopedijska natuknica).

“Berberi (jezik)”, 2000. (podatak o recenziji nije dostupan, enciklopedijska natuknica).

“Aglutinativni jezici”, 1999. (podatak o recenziji nije dostupan, enciklopedijska natuknica).

“Baš.”, 1999. (podatak o recenziji nije dostupan, enciklopedijska natuknica).

“Balić, Smail.”, 1999. (podatak o recenziji nije dostupan, enciklopedijska natuknica).

“Barjaktarević, Sulejman.”, 1999. (podatak o recenziji nije dostupan, enciklopedijska natuknica).

“Azerbejdžanci (jezik)”, 1999. (podatak o recenziji nije dostupan, enciklopedijska natuknica).

“Arapi (jezik)”, 1999. (podatak o recenziji nije dostupan, enciklopedijska natuknica).

“Arabica, 1999.”, (podatak o recenziji nije dostupan, enciklopedijska natuknica).

“Alifba, 1999.”, (podatak o recenziji nije dostupan, enciklopedijska natuknica).

Alagić, Šukrija.”, 1999. (podatak o recenziji nije dostupan, enciklopedijska natuknica).

“al-.”, 1999. (podatak o recenziji nije dostupan, enciklopedijska natuknica).

“Aglutinacija.”, 1999. (podatak o recenziji nije dostupan, enciklopedijska natuknica).

“Orijentalni institut u Sarajevu.”, 1997. (podatak o recenziji nije dostupan, enciklopedijska natuknica).

“Turcizmi.”, 1997. (podatak o recenziji nije dostupan, enciklopedijska natuknica).

“Tekija”, 1997. (podatak o recenziji nije dostupan, enciklopedijska natuknica).

“Turkologija.”, 1997 (podatak o recenziji nije dostupan, enciklopedijska natuknica).

“Omer Novljanin.” 1997. (podatak o recenziji nije dostupan, enciklopedijska natuknica).

“Šabanović, Hazim.” 1997. (podatak o recenziji nije dostupan, enciklopedijska natuknica).

“Prilozi za orijentalnu filologiju.”, 1997. (podatak o recenziji nije dostupan, enciklopedijska natuknica).

“Ilhamija.”, 1996. (podatak o recenziji nije dostupan, enciklopedijska natuknica).

“Bašeskija, Mula Mustafa.”, 1996. (podatak o recenziji nije dostupan, enciklopedijska natuknica).

“Kaimija.”, 1996. (podatak o recenziji nije dostupan, enciklopedijska natuknica).

“Balić, Smail.”, 1996. (podatak o recenziji nije dostupan, enciklopedijska natuknica).

“Središnja Azija nakon raspada SSSR-a: Turkmenistan.”, 1995. (recenziran, popularan rad).

“Središnja Azija nakon raspada SSSR-a 1991. godine: Uzbekistan”, 1995. (recenziran, popularan rad).

“Središnja Azija nakon raspada SSSR-a 1991. godine: Tadžikistan”, 1995. (recenziran, popularan rad).

“Središnja Azija nakon raspada SSSR-a 1991. godine: Kirgistan”, 1995. (recenziran, popularan rad).

“Turkijski narodi nakon raspada SSSR-a”, 1995. (recenziran, popularan rad).

“Imaret”, 1988. (podatak o recenziji nije dostupan, enciklopedijska natuknica).

“A. I. Zahidi, Muasir äreb dilinde türk menşeli sözler.”, 1988. (recenziran, prikaz).

“Tatari i tatarski jezik.”, 1986. (podatak o recenziji nije dostupan, popularan rad).

“Orijentalistika između nauke i folklora: postupci transkribiranja vlastitih imena bh.stvaralaca na orijentalnim jezicima”, 1986. (podatak o recenziji nije dostupan, popularan rad).

“Hanikah.”, 1986. (podatak o recenziji nije dostupan, enciklopedijska natuknica).

“O značenju institucije vakufa u nas.”, 1983. (recenziran, popularan rad).

“Mahmut al-Kašgari, leksikograf i komparatist iz 11”. st., 1982. (popularan rad).

Doç. Dr. Azra Abadžić Navaey

Zagrep Türkoloji bölümü öğretim üyesidir. 2003-2004 eğitim öğretim yılında Türkoloji bölümüne asistan olarak alınmıştır. Orhan Pamuk’un eserlerinde Osmanlı arametinleri başlıklı tezi ile doktor olmuştur. Türkoloji

alanında projelerde araştırmacı olarak çalışmıştır. Türk edebiyatı, edebi incelemeler, Türk dili ve Farsça konularında çalışmaları bulunmaktadır.

Kitaplar - Kitap Bölümleri

Tursko-hrvatske književne veze. Hrvatska književna enciklopedija, sv. 4, Visković, Velimir (ur.). Zagreb: Leksikografski Zavod Miroslav Krleža, 2012. s. 344-346.

Najobuhvatniji pregled perzijskoga pjesništva na južnoslavenskim jezicima dosad. Budi biser, biser budi! Antologija perzijskoga pjesništva od 10. stoljeća do naših dana, Jahić, Ervin, Navaey, Ebtehaj (ur.). Zagreb: V.B.Z., 2009. s. 281-287.

Makaleler

Abadžić Navaey, Azra; Andrić, Marta "Dubrovčanin Miho Martellini i turska narodna poezija." Književna smotra: *časopis za svjetsku književnost*, 52 (2020), 195(1), s.111-128.

Abadžić Navaey, Azra; Bakšić, Sabina "Türkçe ve Farsçada nezaket stratejileri: iltifatlar, iyi dilekler ve saygı gösterme." *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 13 (2018), 5; 1-16 doi:10.7827/TurkishStudies.12483.

"Iranšenasi dar ğomhuri-ye Kroasi: pišine-ye devist sale va vaz'iyat-e konuni." Bukhara: *Persian journal of art, culture, and Iranology*, 22 (2018), 128, s.332-349.

"Knjižnica Orhana Pamuka. Književna smotra": *časopis za svjetsku književnost*, 183 (2017), 1, s.69-80.

"Predodžbe o ženama u osmanskoj književnosti: imagološka analiza "Zenan-name" Enderunlu Fazila". *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 66 (2017), 66, s.179-212.

"U potrazi za novim jezikom". *Književna smotra*, 173 (2014), 3, s.23-31.

Orhan Pamuk i novo čitanje osmanske povijesti. Književna smotra, 173 (2014), 3, s.55-63.

Abadžić Navaey, Azra; Ćatović, Alena "Türkolojiye adanmış bir ömür: Prof. Dr. Ekrem Čaušević. Osmanlı Mirası Araştırmaları" Dergisi (OMAD)/ Journal of Ottoman Legacy Studies (JOLS), 5 (2018), 11, s.1-5.

"Enciklopedija İstanbula." Književna smotra: *časopis za svjetsku književnost*, 3 (2014), 173, s.123-127.

"Isus-savršeni sufija." *Zarez*: *dvotjednik za kulturna i društvena zbivanja*, XI (2009), 259, s.42-43.

"U vječitom procijepu. *Gordogan: kulturni magazin*, 11-14 (2008), s.414-416.

"Antologija osmanske lirike." *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 55 (2006), s.290-292.

"Neshvaćena duhovnost." *Zarez: dvotjednik za kulturna i dru; tvena zbivanja*, 148 (2005), s.20-21.

"Autobiografija Osman-age Temišvarskog." *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 54 (2004), s.255-258.

"Nadilaženje dvojnosti." *Zarez: dvotjednik za kulturna i dru; tvena zbivanja*, 132 (2004), s.23-24.

Bildiriler

"Predodžbe o Turcima u hrvatskoj nastavi povijesti." IV. međunarodni turkološki simpozij zemalja jugoistočne Europe, Hafiz, Nimetullah (ur.). Prizren: The Balkan Turkology Research Center, 2011. s. 111-122.

"The Balkan women from the gaze of 18th century Ottoman poet." V. International Symposium on Balkan History Studies: Economy of Balkans and Daily Life in the Ottoman Empire Era (27-30 September 2017, Bled/Slovenia) - Abstract Book, Golen, Zafer; Temizer, Abidin (ur.). Ankara: Gece Kitaplığı, 2017. s. 10.

"Türkçe ve Farsçada nezaket stratejileri (iltifatlar, iyi dilekler ve saygı gösterme)." 8. Uluslararası Türk Dili Kurultayı: Bildiri Özetleri, Kaçalin, Mustafa S.; Çakıcı, Bilal: Yılmaz, Yaşar; Çetintaş, Mesut; Durkun, Abdullah; Altun, İrem Işıl (ur.). Ankara: Türk Dil Kurumu, 2017. s. 120-121.

Diğer Çalışmaları

"Književni svjetovi Orhana Pamuka", 2010. (podatak o recenziji nije dostupan, javno predavanje).

"Predodžbe o Turcima u hrvatskoj kulturi", 2009. (podatak o recenziji nije dostupan, javno predavanje).

"Turkijski narodi: književnost", 2009. (podatak o recenziji nije dostupan, enciklopedijska natuknica).

"Turska književnost.", 2009. (domaća recenzija, enciklopedijska natuknica).

Doç. Dr. Marta Andrić
(1977-)

Marta Andrić, 1977 yılında Strizivojna'da dünyaya gelmiştir. İlkokulu Strizivojna'da, liseyi Slavonski Brod'da bitirdi. 2002 yılında Zagreb Üniversitesi Felsefe Fakültesi tarih, etnoloji ve Türkoloji bölümlerinden mezun oldu. 2002 yılında aynı fakültede, dilbilim yüksek lisans programına kaydoldu. 2011 yılında Prof. Dr. Ekrem Čaušević'in danışmanlığında "Rahip Gjuro Adam Büttner'in Türk Dilinde El Yazması Mirası" başlıklı teziyle doktorasını aldı.

2004 yılından beri Zagreb Felsefe Fakültesi Macar, Türkoloji ve Musevilik Bölümü'nde görev yapmaktadır. 2011 yılında asistan, 2014 yılında yardımcı doçent oldu. 2014-2017 yılları arasında bölüm başkan yardımcısı, Ekim 2017-Eylül 2019 tarihleri arasında Macar Araştırmaları, Türkoloji ve Yahudilik Bölüm Başkanı olarak görev yaptı. 2020'den beri Türk Dil Kurumu'nun üyesidir. Ayrıca Türkçeden edebi çeviriler yapmaktadır.

Kitaplar

Rukopisna ostavština na turskom jeziku svećenika Gjure Adama Büttnera, Zagreb, FF press, 2015.

Makaleler

Abadžić Navaey, Azra; Andrić, Marta "Dubrovčanin Miho Martellini i turska narodna poezija." *Književna smotra: časopis za svjetsku književnost*, 52 (2020), 195(1), s.111-128.

Kerovec, Barbara; Andrić, Marta "Uloga koncepta 'otvorenosti' u strukturiranju turskog i hrvatskog vokabulara: kontrastivna analiza." *Bosanski jezik: časopis za kulturu bosanskoga književnog jezika*, 13 (2016), (2016), s.65-78.

Kozličić, Mithad; Mlinarić, Dubravka; Andrić, Marta Zadarski akvatorij u Pîrî Reisovoj Knjizi pomorstva iz 1526. godine: Pomorsko-geografske slike dijela hrvatskoga Jadrana. Geoadria, 20 (2015), 2, s.119-147.

Kerovec, Barbara; Andrić, Marta "Turcizmi u književnim prijevodima s turskoga jezika." *Književna smotra,* 173 (2014), 3, s.163-174.

"Rekonstrukcija nastajanja jednog transkribiranog teksta na temelju njegova sadržaja i jezičnih obilježja." *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 61 (2011), s.45-60.

Čaušević, Ekrem; Andrić, Marta "Novootkriveni rukopisi bosanskih franjevaca na turskome jeziku." *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 58 (2009), s.167-178.

"O svećeniku Gjuri Adamu Büttneru i njegovoj ostavštini na turskom jeziku." *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 56 (2007), s.107-123.

"Strategije uljudnosti i neuljudnosti u ostavštini na turskom jeziku svećenika Gjure Adama Büttnera", *Diacovensia: teološki prilozi*, 27 (2019), 4, s.653-670.

"Moj kralju, bane i herceže!": nominalni oblici oslovljavanja u Putopisu Evlije Čelebija. *Historijski zbornik*, 72 (2019), 1, s.29-46.

"Polazište hrvatskog prijevoda Putopisa Evlije Čelebija." *Filologija: časopis Razreda za filološke znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti*, 71 (2018), s.1-23.

"O turskom jeziku u Bosni." *Književna smotra*, 173 (2014), 3; s.177-180.

"Simpozij o Evliji Čelebiju. Scrinia Slavonica: godišnjak Podružnice za povijest Slavonije," *Srijema i Baranje Hrvatskog instituta za povijest*, 12 (2012), s.377-380.

"Bernt Brendemoen: The turkish dialects of Trabzon: their phonology and historical development." *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 58 (2008), s.215-217.

Geoffrey Lewis: "The Turkish Language Reform: A Catstrophic Succes, Oxford 1999". *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 57 (2008), s.273-276.

"Sultanova djeca: Predodžbe Turaka u hrvatskoj književnosti ranog novovjekovlja." *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 55 (2006), s.322-323.

Bildiriler

"Hırvatistan Kapsamında Hırvatça'daki Türkçe Dil Tabakasının Ad Bilimsel Araştırmaları. Tükas 2015": II. Türk kültürü araştırmaları sempozyumu Sarajevo, 2015. s. 257-263.

"Türkçeden Alinti Kelimelerin Hirvatçadaki Yeri. Uluslararası" Türkçe'nin Balkan Dilleri Üzerine Etkisi" Sempozyumu Bildirileri Skopje, 2010. s. 95-103.

"Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nin Bugünkü Hırvatistan'ı Anlatan Bölümlerinin Eski Yugoslavya Dillerine Çevirileri ve Yankıları", Uluslararasi Evliya Celebi ve Seyahatname'si toplantisi bildirileri, Seyit Ali Kahraman, Mustafa Cicekler (ur.). Ankara: Ataturk Kultur, Dile ve Tarih Yuksek Kurumu Turk Dil Kurumu Yayınları, 2017. s. 29-33 (predavanje, međunarodna recenzija, cjeloviti rad (in extenso), ostalo).

"Papaz Gjuro Adam Buttner'in Almanca-Türkçe Sözlüğü." Uluslararasi Turkcenin Batili Elcileri Sempozyumu Bildirileri, Turan, Fikret (ur.). Ankara: TDK, 2016. s. 41-49.

"Kerovec, Barbara; Andrić, Marta "Važnost koncepta 'otvorenost' u strukturiranju turskog i hrvatskog vokabulara: kontrastivna analiza. Prva naučna konferencija Savremeni izazovi i perspektive društvenih i humanističkih studija SIP DHS 2017": Knjiga sažetaka Tuzla, Bosna i Hercegovina, 2017. s. 261-262.

Andrić, Marta; Kerovec, Barbara "Oslovljavanje kao strategija učtivosti u Putopisu Evliye Çelebija." Učtivost i/ili dodvoravanje u osmanskom periodu na Balkanu Sarajevo, Bosna i Hercegovina, 2018.

"Politeness and Impoliteness Strategies in Georg Adam Büttner's Manuscript Legacy in Turkish Language." Turkologentag 2018: Third European Convention on Turkic, Ottoman and Turkish Studies Bamberg, Njemačka, 2018.

Andrić, Marta; Abadžić Navaey, Azra "The analysis of Turkish language in the collection of poems by Miho Martelini of Dubrovnik." 8th International Balkan Annual Conference Zagreb, Hrvatska, 2018.

"Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nin Hırvatçaya Çevirisi Hazırlanırken Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar Hakkında." 8. Uluslararası Türk Dili Kurultayı Ankara, Turska, 2017.

"Turcizmi u hrvatskom jeziku." Dodirnojezikoslovni razgovori Zadar, Hrvatska, 2014.

"Papaz Gjuro Adam Büttner ve mirasında bulunan Türkçe elyazması." Balkanlar ve Türkler Kongresi Priština, Kosovo, 2007.

"Turcizmi u etnografskim opisima Slavonije." 4. međunarodni turkološki simpozij Jugoistočne Europe Zagreb, Hrvatska, 2007.

Doç. Dr. Kornelija Jurin Starčević
(1973-)

1973'te Zagreb'de doğdu. İlk ve orta öğrenimini burada tamamladı. 1998'de Zagreb'deki Felsefe Fakültesi'nde iki konulu bir tarih ve coğrafya çalışmasıyla mezun oldu. Yüksek lisans derecesini 2005 yılında erken modern Hırvat tarihinin lisansüstü çalışmasından "16. ve 17. yüzyıllarda Osmanlı yönetimi sırasında Orta Dalmaçya hinterlandı" konusuyla aldı. Doktora derecesini 2012 yılında Zagreb Felsefe Fakültesi'nde "Osmanlı Krajina: 16. ve 17. yüzyıllarda Adriyatik-Dinar iç bölgesinde savaş ve toplum" konusunu savunarak aldı. Hırvat ülkelerinin tarihini Osmanlı bağlamında bilimsel olarak incelemek ve Osmanlı tarihi kaynaklarıyla çalışmak için gerekli olan bilgi ve becerilerin mesleki gelişimi ve edinilmesi amacıyla, 2000-2004 yılları arasında dört yıllık bir Türkoloji çalışmasına katıldı. 2000 yılından bu yana Felsefe Fakültesi Tarih Bölümü'nde çalışmaktadır. Ayrıca Türkoloji Bölümü ile de iş birliği yaparak Türkoloji 2. sınıf öğrencilerine tarih dersleri (Osmanlı İmparatorluğu Tarihi ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi) vermektedir. Croato Turcica projesi, Hırvatistan ve çevresinin (16. ila 18. yüzyıl) demografik tarihi için Türk kaynakları, Evliya Çelebi ve Hırvatlar, yeni bakış açıları gibi birçok ulusal ve uluslararası bilimsel projede iş birliği yaptı.

Erken modern dönemdeki Hırvat tarihi, özellikle Osmanlı yönetimi altındaki Hırvat ülkelerinin sosyal, ekonomik, kentsel, demografik ve askeri tarihi, Osmanlı İmparatorluğu'nun imparatorluk ve bölgesel bağlamda tarihi ve tarihi ile ilgili bilimsel ve araştırma ilgi alanları ile ilgilenmektedir. Uluslararası Osmanlı Öncesi ve Osmanlı Araştırmaları Komitesi (CIÉPO) üyesidir.

Kitap ve Kitap Bölümleri

Osmansko Carstvo. Vrijeme sazrijevanja, vrijeme razaranja. Hrvatske zemlje u kasnome srednjem vijeku, Karbić, Marija, Zagreb, Matica hrvatska, 2019. s.463-478.

Osmanski Zemunik: spoznaje iz osmanskih poreznih i vojnih popisa te narativnih vrela. Zemunik u prostoru i vremenu, Faričić, Josip, Dundović, Zdenko (ur.). Zadar: Sveučilište u Zadru, 2016. s.158-169.

Urbanization on the Ottoman Borders: Small Towns in the South-West Serhad of the Bosnian Eyalet from the Sixteenth to the Eighteenth Centuries. Bordering Early Modern Europe, Maria Baramova, Grigor Boykov, Ivan Parvev (ur.). Wiesbaden: Harrassowitz Verlag, 2015. s. 257-273.

Urbanization on the Ottoman borders: small towns in the south-west serhad from the 16th to the 18th century. Bordering Early Modern Europe, Baramova, Maria; Parvev, Ivan; Boykov, Grigor (ur.). Wiesbaden: Harrassowitz, 2015. s. 257-273.

Prošlost i sadašnjost osmanske graditeljske baštine u zaleđu srednjega Jadrana. Proceedings of the IVth International South-East Europe Turkology Symposium, Prof. dr. Nimetullah Hafiz (ur.). Prizren: The Balcan Turkology Research Centar, 2011. s. 993-1014.

Osmanska graditeljska baština srednjega jadranskoga zaleđa u povijesnoj perspektivi. Spomenica Josipa Adamčeka, Roksandić, Drago; Agičić, Damir (ur.). Zagreb: FF-press, 2009. s. 167-187.

Osmanski Knin (1522.-1688.). Dalmatinska zagora - nepoznata zemlja, Belamarić, Joško - Grčić, Marko (ur.). Zagreb: Ministarstvo kulture RH - Klovićevi dvori, 2007. s. 649-661.

Zemlja, seljaštvo i agrikultura u razdoblju osmanske vlasti. Dalmatinska zagora - nepoznata zemlja, Belamarić, Joško - Grčić, Marko (ur.). Zagreb: Ministarstvo kulture RH - Klovićevi Dvori, 2007. s. 233-245.

Vojne snage Kliskog i Krcko-lickog sandzaka pred Kandijski rat - osmanska vojska placenika. Zbornik Mire Kolar-Dimitrijević: zbornik radova povodom 70. rođendana, Agičić, Damir (ur.), Zagreb: FF press, 2003. s. 79-93.

Makaleler

"Osmanski Drniš: popisni defteri, narativna vrela i arheološki ostatci kao izvori za (re)interpretaciju osmanske historije u današnjoj Dalmaciji." *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 64 (2015), s.217-238.

Moačanin, Nenad; Jurin Starčević, Kornelija "Novi" Evlija Čelebi: autograf "Putopisa". *Književna smotra*, 46 (2014), 3, s.77-90.

"Doprinos dr. sc. Ive Mažurana proučavanju povijesti Osijeka u osmanskom periodu." *Književna revija (Osijek),* 54 (2014), 3, s.27-36.

"Krajiške elite i izvori prihoda: primjer jadranskog zaleđa u 16. i 17. stoljeću." *Prilozi za orijentalnu filologiju,* 55 (2006), s.243-266.

"Demografska kretanja u selima srednjodalmatinskog zaleđa u 16. i početkom 17. stoljeća prema osmanskim detaljnim poreznim popisima (mufassal defterima)." *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 54 (2004), s.139-167.

"Halil İnalcık: Osmansko Carstvo. Klasično doba 1300-1600, Zagreb, 2002." *Povijest u nastavi,* 2 (2003), s.243-247.

“Osmanska Slavonija i Srijem u regionalnoj povijesti.” *Povijest u nastavi*, 1 (2003), 1, s.65-73.

Doç. Dr. Barbara Kerovec

Zagrep Türkoloji bölümünde öğretim üyesidir. Söz dizimi, anlambilim gibi dilbilim konular üzerinde çalışmalar yapmaktadır.

Kitap ve Kitap Bölümleri

Lexicalization patterns in color naming. A cross-linguistic perspective, Raffaelli, Ida; Katunar, Daniela; Kerovec, Barbara (ur.). Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2019, s. 379-400.

K i ka: alomorfi ili različiti prijedlozi?. Dimenzije značenja, Belaj, Branimir (ur.). Zagreb: Zagrebačka slavistička škola, 2015, s. 143-163.

Makaleler

Kerovec, Barbara; Öner, Özgür, “Türkçe göz ve Hırvatça oko adlarından türemiş deyimler, sözcükler ve soyut anlamları üzerine karşılaştırmalı analiz.” *Osmanlı Mirası Araştırmaları Dergisi (OMAD) / Journal of Ottoman Legacy Studies* (JOLS), 5 (2018), 11, s.7-17.

Raffaelli, Ida; Kerovec, Barbara “The concept of ‘touch’ in formation of Croatian and Turkish Lexicon: The example of the tactile verbs”. *Linguistics Beyond and Within*, 4 (2018), 4, s.129-140.

Raffaelli, Ida; Kerovec, Barbara “The concept of ‘touch’ in the formation of the Croatian and Turkish lexicon: The example of tactile verbs.” *LingBaw-Linguistics Beyond and Within*, 4 (2018), 4, s.129-140.

Raffaelli, Ida; Kerovec, Barbara “The concept of ‘taste’ in formation of Croatian and Turkish lexicon: A contrastive analysis.” *Suvremena lingvistika*, 1 (2017), s.21-48.

Kerovec, Barbara; Andrić, Marta “Uloga koncepta ‘otvorenosti’ u strukturiranju turskog i hrvatskog vokabulara: kontrastivna analiza. Bosanski jezik.” *časopis za kulturu bosanskoga književnog jezika*, 13 (2016), (2016), s.65-78.

Kerovec, Barbara; Andrić, Marta “Turcizmi u književnim prijevodima s turskoga jezika.” *Književna smotra*, 173 (2014), 3, s.163-174.

“Poteškoće u usvajanju turskog ablativa kod hrvatskih govornika i njihovi uzroci.” *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 63 (2014), s.39-65.

“Značenjsko-gramatičke sličnosti i razlike turskog akuzativa i ablativa u prostornim značenjima.” *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 62 (2013), s.7-28.

Raffaelli, Ida; Kerovec, Barbara "Morphosemantic fields in the analysis of Croatian vocabulary." *Jezikoslovlje*, 9.1-2 (2008), s.141-169.

"Ustroj, sintaksa i semantika infinitnih glagolskih oblika u turskom jeziku." Turski i hrvatski jezik u usporedbi i kontrastiranju, Ibis grafika, Zagreb, 2018, 358 s., *Suvremena lingvistika*, 44 (2018), 86; s.401-406.

"Aziz Nesin: Na jednoj dženazi." *Književna smotra: časopis za svjetsku književnost*, 173 (2014), 3, s.49-53.

"Bibliografija odabranih znanstvenih radova nastavnika i suradnika Katedre za turkologiju (1994-2014)," *Književna smotra: časopis za svjetsku književnost*, 173 (2014), 3, s.17-21.

"Oğuz Atay: Zaboravljeni." *Književna smotra: časopis za svjetsku književnost*, 173 (2014), 3, s.45-47.

"Orhan Pamuk: Kovčeg mojega oca," *Europski glasnik*, 11 (2006), s.7-18.

Bildiriler

"Türkçe ve Hırvatçada uzamsal ilişkileri belirten bazı yapıların karşılaştırılması." VII. Uluslararası Türk Dili Kurultayı, 24-28 Eylül 2012, I. CİLT Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2020. s. 347-353.

"Polisemija glagola osjetilne percepcije u turskom jeziku s osvrtom na hrvatski jezik." TÜKAS 2015 II. Uluslararası Türk kültürü araştırmaları sempozyumu (TÜKAS 2015) bildiri kitabı, Gönel, Hüseyin i Gür, Murat (ur.). Nevşehir: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Basımevi, 2016. s. 30-45.

"Successive prepositions in Croatian as translational equivalents of Turkish semi-postpositions: ungrammaticality or necessitiy? ". Space and Time in Language: proceedings, Brdar, Mario; Omazić, Marija; Pavičić Takač, Višnja, Gradečak-Erdeljić, Tanja; Buljan, Gabrijela (ur.). Fankfurt am Main: Lang GmbH, 2011. s. 127-144.

Kerovec, Barbara; Andrić, Marta "Važnost koncepta 'otvorenost' u strukturiranju turskog i hrvatskog vokabulara: kontrastivna analiza" Prva naučna konferencija Savremeni izazovi i perspektive društvenih i humanističkih studija SIP DHS 2017: Knjiga sažetaka Tuzla, Bosna i Hercegovina, 2017. s. 261-262.

Kerovec, Barbara; Öner, Özgür "Türkçe göz ve Hırvatça oko adlarından türemiş deyimler, sözcükler ve soyut anlamları: Karşılaştırmalı analiz. "8. Uluslararası Türk Dili Kurultayı: Bildiri Özetleri, Kaçalin, Mustafa S.; Çakıcı, Bilal; Yılmaz, Yaşar; Çetintaş, Mesut; Durkun, Abdullah; Altun, İrem Işıl, Türk Dil Kurumu, 2017. s.156-157.

Raffaelli, Ida; Kerovec, Barbara 'Taste' and its conceptual extensions: the example of Croatian root "kus/kuš" and Turkish root 'tat'." Proceedings of the NetWordS Final Conference on Word Knowledge and Word Usage: Representations and Processes in the Mental Lexicon, Pirelli, Vito; Marzi, Claudia; Ferro, Marcello (ur.). Pisa, Italija, 2015. s.158-160.

Kerovec, Barbara; Katalinić, Kristina "Typological relevance in the formation of the lexicon: The case of the concept of 'touch' in Turkish and Hungarian. "18th International Morphology Meeting Budimpešta, Mađarska, 2018.

Andrić, Marta; Kerovec, Barbara "Oslovljavanje kao strategija učtivosti u Putopisu Evliye Çelebija. "Učtivost i/ili dodvoravanje u osmanskom periodu na Balkanu Sarajevo, Bosna i Hercegovina, 2018.

Raffaelli, Ida; Kerovec, Barbara "The concept of 'touch' in the formation of the Croatian and Turkish Lexicon. "Linguistics Beyond and Within 2017 - The Outskirts of the Regular Lublin, Poljska, 2017. s. 88-89.

Kerovec, Barbara; Čaušević, Ekrem, "Contrasting Croatian deverbal nouns on –nje and Turkish deverbal nouns on -mA. "9th Mediterranean Morphology Meeting "Morphology and Semantics" Dubrovnik, Hrvatska, 2013.

"Conceptualizing and encoding motion in Turkish and Croatian: polysemy of verbs çikmak and izaći." Cognitive Linguistics between Universality and Variation Dubrovnik, Hrvatska, 2008.

Doç. Dr. Vjeran Kursar

(1975-)

1975'te Zagreb'de doğdu, ilk ve ortaokulu burada bitirdi. 2003 yılında Zagreb Üniversitesi Felsefe Fakültesi'nde tarih ve Türkoloji eğitimini tamamladı. Yüksek lisans derecesini 2007 yılında Ankara'daki Bilkent Üniversitesi'nde tamamladı. Yüksek lisansını "Osmanlı Tarihi" üzerine tamamladı. 2008 yılında Zagreb Felsefe Fakültesi Tarih Bölümü'nde "Hırvat Tarihi" doktora programına kaydoldu. 2010 yılında "Osmanlı Bosna'sında Gayrimüslimler ve Modern Öncesi Çok Medeniyetli Toplumun İşleyişi" başlıklı doktora tezini savundu. 2004'te Slavonski Brod'daki Slavonya, Baranja ve Srijem Tarihi Şubesi - Hırvatistan Tarih Enstitüsü'nde "Osmanlı yönetimi sırasında Slavonya ve Srijem" adlı bilimsel araştırma projesinde araştırma görevlisi olarak çalıştı. Haziran 2004'ten bu yana Zagreb'deki Felsefe Fakültesi Tarih Bölümü'nde "Hırvatistan'da Etnik ve Kültürel Kimlikler ve Hırvat Ulusunun İnşası" projesinde araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır. 2007'den 2013'e kadar "Hırvat alanı ve çevresinin (16.-18. yüzyıllar) demografik resmi için Türk kaynakları" projesinde çalıştı. 2015'ten 2017'ye kadar

Hırvat Bilim Vakfı'nın "Evliya Çelebi ve Hırvatlar" projesinde görev aldı.

Bilimsel ilgi alanları, Osmanlı İmparatorluğu'nun (15.-18. yüzyıllar) hukuki, kültürel ve dini tarihi, İslam çalışmaları ve erken modern dönemde Balkanlar'daki etno-mezuniyet ilişkileridir.

Hırvat Tarih Bölümü'nde, Macar, Türkoloji ve Yahudilik Bölümü'nde ders vermektedir. Osmanlı İmparatorluğu Tarihi, Osmanlı İmparatorluğu Kültür Tarihi I-II ve İslam Medeniyeti dersleri vermektedir.

Kitap ve Kitap Bölümleri

Nikola Lašvanin. *Christian-Muslim Relations. A Bibliographical History*. Vol. 14. Central and Eastern Europe (1700-1800), Thomas, David; Chesworth, John (ur.). Leiden, Boston: Brill, 2020. s. 331-339.

The Diplomatic, Religious, and Economic Presence of the Republic of Dubrovnik (Ragusa) in Ottoman Edirne. The Heritage of Edirne in Ottoman and Turkish Times: Continuities, Disruptions and Reconnections, Krawietz, Birgit; Riedler, Florian (ur.). Berlin, Boston: De Gruyter, 2020. s. 302-344.

Unutrašnjost Balkana. Vrijeme sazrijevanja, vrijeme razaranja. Hrvatske zemlje u kasnome srednjem vijeku. Povijest Hrvata, sv. 3, Karbić, Marija (ur.). Zagreb: Matica hrvatska, 2019. s. 571-597.

Their God is Their Belly, Their Mother is Their Drunkennes." Bosnian Franciscans on Alcohol Consumption in Ottoman Bosnia. From Kebab to Ćevapčići. Foodways in (Post-) Ottoman Europe, Blaszczyk, Arkadiusz; Rohdewald, Stefan (ur.). Wiesbaden: Harrassowitz Verlag, 2018. s. 144-161.

Ambiguous Subjects and Uneasy Neighbors: Bosnian Franciscans' Attitudes toward the Ottoman State, 'Turks and Vlachs'. Disliking Others: Loathing, Hostility, and Distrust in Pre-Modern Ottoman Lands, Karateke, Hakan T.; Çıpa, Hakan T.; Anetshofer, Helga (ur.). Boston: Academic Studies Press, 2018. s. 148-186.

Rat i mir na šibensko-zadarskom području u drugoj polovici 16. stoljeća i politika osmanske Porte (na temelju odredaba centralne vlasti sačuvanih u Mühimme defterima). Braća Vranjani i vransko područje tijekom povijesti, Došen, Božo (ur.). Zadar - Pakoštane: Matica Hrvatska, Ogranak Zadar - Općina Pakoštane, 2017. s. 395-410.

Živjeti krstjanski pod turskim gospodstvom: Osmansko Carstvo u djelima bosanskih franjevaca. Zbornik radova sa znanstvenog skupa Matija Divković i kultura pisane riječi II, Grmača, Dolores; Horvat, Marijana; Karamatić, Marko (ur.). Zagreb, Sarajevo: Kulturno-povijesni institut Bosne Srebrene i Hrvatska sveučilišna naklada, 2017. s. 449-475.

Ottoman incursions in the Adriatic sea and their reflections in culture and architecture of Dalmatia (15th-17th centuries): Examples of Šibenik and Hvar. 2. Turgut Reis ve Türk Denizcilik Tarihi Uluslararası Sempozyumu (1-

4 Kasım 2013), 2nd International symposium of Turgut Reis and Turkish maritime history (1-4 November 2013), Vol. 1, Yemişçi, Cihan, Çakır, Tarık Eray, Beydiz, Mustafa Gürbüz, Çoban, Cezmi (ur.). Bodrum: Halikarnas Matbaacılık, 2015. s. 376-400.

Bosna i Hercegovina. U potrazi za mirom i blagostanjem. Hrvatske zemlje u 18. stoljeću, Čoralić, Lovorka (ur.). Zagreb: Matica Hrvatska, 2013. s. 389-401.

Non-Muslim Communal Divisions and Identities in the Early Modern Ottoman Balkans and the Millet System Theory. Power and Influence in South-Eastern Europe, 16-19th century, Baramova, Maria, Mitev, Plamen, Parvev, Ivan, Racheva, Vania (ur.). Berlin: LIT Verlag, 2013. s. 97-108.

"*Some Remarks on the Organization of Ottoman Society in the Early Modern Period: The Question of "Legal Dualism" and Societal Structures*. "Perspectives on Ottoman Studies. Papers from the 18th Symposium of the International Committee of Pre-Ottoman and Ottoman Studies (CIEPO) at the University of Zagreb 2008, Čaušević, Ekrem, Moačanin, Nenad, Kursar, Vjeran (ur.). Berlin: LIT Verlag, 2010. s.837-856.

Makaleler

"Carigradska tiskara "Zellich". *Književna smotra*, 46 (2014), 173 (3), s.91-110.

"Being an Ottoman Vlach. On Vlach Identity(ies), Role and Status in Western Parts of the Ottoman Balkans (15th-18th Centuries) ". *OTAM. Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi, Journal of the Center for Ottoman Studies* - Ankara University, 24 (2013), 34, s.115-161.

"Bosanski franjevci i njihovi predstavnici na osmanskoj Porti". *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 60 (2011), s.371-408.

"Narod Knjige' (ahl al-kitâb): Kršćani i Židovi u svijetu klasičnog islama." *Bosna franciscana: časopis Franjevačke teologije Sarajevo*, 17 (2009), 31, s.61-102.

"Srednjovjekovne percepcije Islama." *Povijesni prilozi*, 22 (2004), s.133-148.

"Antimuslimanski karakter protuturskih govora." *Radovi Zavoda za hrvatsku povijest*, 34-35-36 (2004), s.29-46.

"Između Europe i Bliskog istoka: migracije i njihove posljedice na području Jugoistočne Europe i Anadolije u transimperijalnom i interkulturalnom kontekstu." Uvod gostujućeg urednika. Radovi - *Zavod za hrvatsku povijest*, 51 (2019), 2, s.9-16.

"Between Europe and Middle East: Migrations and Their Consequences in Southeast Europe and Anatolia in Transimperial and Intercultural Context. Guest Editor's Introduction. Radovi" - *Zavod za hrvatsku povijest*, 51 (2019), 1, s.17-24.

"Hrvati u gradu na Bosporu. Hrvatsko iseljeništvo u osmanskoj prijestolnici İstanbulu u dugom 19. stoljeću." *Hrvatska revija*, 13 (2013), 4, s.42-49.

“In honorem Nenad Moačanin. Biobibliografija Prof. Dr. sc. Nenada Moačanina u povodu odlaska u mirovinu.” *Radovi - Zavod za hrvatsku povijest*, 51 (2019), 2, s.25-39.

Prof. Dr. Nenad Moačan

Zagreb’deki İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi tarih bölümünde profesör olan Nenad Moačan, Hırvatistan’ın ekonomik ve demografik tarihi hakkında bilimsel çalışmalar yapmıştır. 15. yüzyıldan 18. yüzyıla kadar Hırvatistan ve Bosna-Hersek bölgesi hakkında birkaç makale de yayınlamıştır. Hırvatistan tarihindeki ilk çalışma olan Zagrep’te 2007’de yayımlanan ve Osmanlı himayesindeki yüksek zümre Bosnalıların günlük yaşamlarında kanun ve dini anlatan Svijet Mustafe Muhibbija, Sarajevskoga Kadije adlı kitabının yazarıdır. Bugüne kadar yaptığı çalışmaların en önemlilerinden biri; *Town and country on the middle Danube, 1526-1690* (Leiden 2006.) başlıklı kitaptır.

Kitaplar

Haničar Buljan, Ivana; Moačanin, Nenad; Pelc, Milan; Pešić, Mladen; Vučetić, Ratko *Veliki osječki most*, Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, 2014.

Vučetić, Ratko; Haničar Buljan, Ivana; Moačanin, Nenad; Pelc, Milan; Pešić, Mladen *Prostorno-povijesna studija osječkog mosta*, Zagreb-Osijek: HAZU, 2014.

Town and Country on the Middle Danube 1526-1690, Leiden, Boston: Brill Academic Publishers, 2005.

Slavonija i Srijem u razdoblju osmanske vladavine, Slavonski Brod: Hrvatski institut za povijest - podružnica za povijest Slavonije, 2001.

Turska Hrvatska, Zagreb: Matica Hrvatska, 1999.

Požega i Požeština u sklopu Osmalijskog carstva (1537-1691), Jastrebarsko: Naklada, 1997.

Kitap Bölümleri

Reading between the lines, interpreting Ottoman cadasdtral surveys anew (some remarks on the discriminatory rates and the so – called “fines”). Osmanische Welten: Quellen und Fallstudien, Festschrift für Michael Ursinus, Johannes Zimmerman, Christoph Herzog, Raoul Motika (ur.). Bamberg: University of Bamberg Press, 2016. s. 447-475.

Militärgrenze und “Nationalcharakter” der Kroaten im 17. und 18. Jahrhundert. Das Bild

des Feindes, Wünsch, Thomas Leuschner Eckhard (ur.). Berlin: Gebrüder Mann Verlag, 2013. s. 51-54.

Remek-djelo habsburške (mletasčke?) obavještajne službe: anonimni "geografsko-statistički" opis Bosanskog pašaluka (oko 1625.). Zbornik Nikše Stančića, Iskra Iveljić (ur.). Zagreb: FF press, 2011. s. 77-88.

O pouzdanosti osmanskih katastarskih popisa. Proceedings of the IVth international south-east Europe turkology symposium, Nimetullah Hafiz (ur.). Prizren: The Balkan Turcology Research Center Prizren, 2011. s. 223-228.

Do the 18th century cizye registers in comparison with the earlier inventories make the research of the demographic tendencies on the Balkans easier?. Iz praktikata na osmanskata kancelarija, Rumen Kovačev (ur.). Sofia: Nacionalna biblioteka "Sv.sv. Kiril i Metodij", 2011. s. 165-170.

Whether in comparison with the earlier inventories the cizye registers in XVIII century are doing the research of the demographic tendencies on the Balkans easier. Iz praktikata na osmanskata kancelarija, Rumen Kovachev (ur.). Sofia: Nacionalna biblioteka "Sv.sv. Kiril i Metodij", 2011. s. 165-170.

The complex origin of the Bosnian ocaklık timar. Halil İnalcık Armağanı – I, Selim Aslantaş (ur.). Ankara: Doğu Batı, 2009. s. 142-167.

Sitne daće, krupne implikacije. Spomenica Josipa Adamčeka, Roksandić, Drago; Agičić, Damir (ur.). Zagreb: FF Press, 2009. s. 145-165.

Tri slavonska sandžaka - jedno kratko i jedno dugo "tursko stoljeće". Slavonija, Baranja i Srijem - vrela europske civilizacije, Vesna Kusin - Branka Šulc (ur.). Zagreb: Galerija Klovićevi Dvori, 2009. s. 268-277.

La conversione di massa di contadini bosniaci all' Islam. Storia religiosa dell' Islam nei Balcani, Luciano Vaccaro (ur.). Gazzada: Centro Ambrosiano, 2008. s. 169-188.

La conversione di massa di contadini bosniaci all'Islam. Storia religiosa dell'Islam nei Balcani, Luciano Vaccaro (ur.). Gazzada: centro ambrosiano, 2008. s. 169-188.

Marginalije uz temu "Croato-Turcica". Thesaurus Archigymnasii, Koprek, Ivan (ur.). Zagreb: Klasična gimnazija u Zagrebu, 2007. s. 509-515.

Hrvati pod vlašću Osmanskoga Carstva do razdoblja reformi u Bosni i Hercegovini (1463.-1831.). Hrvatsko-slavonska Vojna Krajina i Hrvati pod vlašću Osmanskoga Carstva u Ranom Novom vijeku, Budak, Neven (ur.). Zagreb: Leykam International, 2007. s. 108-185.

Turska Virovitica. 725 godina franjevaca u Virovitici: zbornik radova međunarodnog simpozija [Virovitica, 17. - 19. listopada 2005.], Martinčić, Julijo; Hackenberger, Dubravka (ur.). Osijek: Hrvatska akademija znanosti i

umjetnosti, Zavod za znanstveni i umjetnički rad u Osijeku, 2006. s. 17-22.

Bosansko-humski krstjani u turskim vrelima (napomene). Fenomen "krstjani" u srednjovjekovnoj Bosni i Humu, Šanjek, Franjo / Kamberović, Husnija (ur.). Zagreb, Sarajevo: Hrvatski institut za povijest, Institut za istoriju, 2005. s. 407-412.

Turska vojna krajina u hrvatskim zemljama: prolegomena za 16. i 17. stoljeće. Hereditas rerum Croaticarum ad honorem Mirko Valentić, Alexander Buczynski, Stjepan Matković (ur.). Zagreb: Hrvatski Institut za povijest, 2003. s. 85-91.

Osmanlı Bosnası, Turkler, Güzel, Hasan Celal (ur.). Ankara: Yeni Türkiye Yayinlari, 2002. s. 399-405.

Autonomija; osmanske Bosne. Nacrt. Zbornik uz 70. godišnjicu života Dragutina Pavličevića, Krešimir Bušić i dr. (ur.). Zagreb: Institut društvenih znanosti Ivo Pilar; Zagreb, 2002. s. 136-142.

Islamizacija seljaštva u Bosni od 15. do 17. stoljeća: demistifikacija. Zbornik Mirjane Gross, Goldstein, Ivo et al. (ur.). Zagreb: Zavod za hrvatsku povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Z, 1999. s. 53-63.

Mass islamization of peasants in Bosnia: Demystifications. Melanges Prof. Machiel Kiel, Temimi, Abdeljelil (ur.). Zaghouan: Fondation Temimi pour la Recherche Scientifique et Information, 1999. s. 353-358.

Makaleler

Moačanin, Nenad; Jurin Starčević, Kornelija "Novi" Evlija Čelebi: autograf "Putopisa*",* *Književna smotra*, 46 (2014), 3; s. 77-90.

"Stanovništvo Bosanskog ejaleta u 18. stoljeću prema popisima glavarine." *HAZU Rad Razred za društvene znanosti*, 516 (2013), s. 1-211.

"Pristup ekohistoriji Podravine prema osmanskim izvorima." *Ekonomska i ekohistorija,* 1 (2005), s. 139-146.

"Publishing Ottoman registers: some neglected points." *Archivum Ottomanicum*, 19 (2001), s. 103-106.

"Kapudánságok a bosnyák határvidéken a 16-18. században." *Aetas*, 4 (1999), s. 51-58.

"O problemima kartografske identifikacije obavijesti iz osmanskih popisa bosanskih krajišta." *Radovi - Zavod za hrvatsku povijest*, 32-33 (1999), s. 345-348.

"Osijek u turskim izvorima." *Povijesni prilozi*, 16 (1997), s. 33-56.

"Srijemska Mitrovica 1566: mit, legenda i povijest". *Otium: časopis za povijest svakodnevice*, 4 (1997), 1-2, s.114-117.

Markus Koller, "Bosnien an der Schwelle zur Neuzeit. Eine Kulturgeschichte der Gewalt (1747-1798)", *Südosteuropäische Arbeiten*, 121, R. Oldenbourg Verlag, München 2004. Wiener Zeitschrift für die Kunde des Morgenlandes, 98 (2008), s. 515-516.

David, Geza - Pal Fodor (Edit.): "Ottomans, Hungarians, and Habsburgs in Central Europe. The Military Confines in the Era of Ottoman Conquest." *Wiener Zeitschrift für die Kunde des Morgenlandes,* 92 (2002), s. 310-317.

"A propos; une publication sur la Bosna, e Otomane (Michael R. Hickok, Otoman Military Administration in eighteenth-century Bosnia, Brill 1997)", *Turcica*, 33 (2001), s.379-384.

"Osmansko-turski porezni popisi i historijska geografija." *Radovi - Zavod za hrvatsku povijest,* 30 (1998), s.294-299.

"Požega u razdoblju turske vlasti*". Encyclopaedia moderna*, 17 (1997), 47, s.9-12.

Bildiriler

"Zagora u razdoblju osmansko-turske vlasti: prema novim spoznajama iz povijesti Sinja i Cetinske krajine." 300. obljetnıca slavne obrane Sinja 1715. godine (1715. - 2015.): Zbornik radova sa Međunarodnoga znanstvenog skupa održanog u Zagrebu 12. svibnja i Sinju od 14. do 17. svibnja 2015. godine, Dukić, Josip; Grbavac, Josip (ur.). Sinj: Franjevački samostan Gospe Sinjske, Viteško alkarsko društvo Sinj, Grad Sinj i gradovi i općine Cetinske krajine, 2018. s. 23-34.

"Demographic trends in the Ottoman Empire in Europe and their impact on economy: neither the West, nor the East." Relazioni economiche tra Europa e mondo islamico secc. XIII-XVIII, Simonetta Cavaciocchi (ur.). Varese: Le Monnier, 2007. s. 55-73.

"Croatia and Bosnia: an 'eternal' movement from integration to dissolution and back. "Zones of Fracture in Modern Europe: the Baltic Countries, the Balkans and Northern Italy, Bues, Almut (ur.). Wiesbaden: Harrassowitz Verlag, 2005. s. 99-107.

"Some Observations on the kapudans in the Ottoman Northwestern Frontier Area 16-18 C. "Acta Viennensia Ottomanica/Akten des 13. CIEPO.Symposiums, Kohbach, Markus et al. (ur.). Wien: Institut fuer Orientalistik der Universitaet Wien, 1999. s. 241-246.

"Introductory Essay on an Understanding of the Triple-frontier Area: Preliminary Turkologic Research. "Microhistory on the Triplex Confinium Budapest: Central European University History Department, 1998. s. 125-136.

"Exposing Existing Fallacies Regarding the Captancies in the Bosnian Frontier Area between the 16th-18th Centuries. "Constructing Border Societies on the Triplex Confinium, Roksandić, Drago et al. (ur.). Budapest, 2000. s. 75-90.

"Osmansko-turska arhivska građa za povijest Slavonskoga Broda i okolice: pregled istraživačkih mogućnosti povijesnog razvitka grada i okolice u razdoblju turske vlasti. "Zbornik radova sa znanstvenog skupa o Slavonskom Brodu u povodu 750. obljetnice prvoga pisanog spomena imena Broda, Zlata Živaković-Kerže (ur.). Slavonski Brod: Hrvatski Institut za povijest-podružnica za povijest Slavonije, 1999. s. 133-144.

"Staro i novo u osmanističkim istraživanjima povijesti Bosne i Hercegovine koncem XX stoljeća. "Istorijska nauka o Bosni i Hercegovini u razdoblju 1990-2000, Enver Redžić (ur.). Sarajevo: Akademija Nauka i Umjetnosti Bosne i Hercegovine, 2003. s. 55-58

Moačanin, Nenad; Šarić, Marko "Vlaške migracije i modifikacije njihovog pravnog statusa na slavonskim krajištima 16. i 17. stoljeća. Etnokonfesionalne promjene na području Križevačke županije i Varaždinskog generalata u ranom novom vijeku (cca 1450-1750), Petrić, Hrvoje; Roksandić, Drago (ur.). Križevci, Hrvatska, 2002.

"Život Jakub-paše, pobjednika na Krbavi 1493. "Krbavska bitka i njezine posljedice, Dragutin Pavličević (ur.). Zagreb: Hrvatska matica iseljenika, 1997. s. 175-177.

Tanıtımlar

Karbić, Damir; Moačanin, Nenad; Raukar, Tomislav; Lipovac, Marijan; Kekez, Hrvoje; Ravančić, Gordan; Slišković, Slavko; Korade, Mijo Nikola Šubić Zrinski i Siget 1566, 2016.

Tri slavonska sandžaka - jedno kratko i jedno dugo "tursko stoljeće", 2009.

Croatia, Ragusa, Dalmatia, Uskoks, Drava, Vlachs, 2009.

Roksandić, Drago; Slukan Altić, Mirela; Patafta, Daniel; Moačanin, Nenad; Gračanin, Hrvoje; Petrić, Hrvoje; Holjevac, Željko; Kolar, Mira Ekonomska i ekohistorija, 2005.

"Osmanisches Reich", 2005. (podatak o recenziji nije dostupan, enciklopedijski članak).

"Predgovor hrvatskom izdanju", 2002. (podatak o recenziji nije dostupan, predgovor).

"Hrvatski sabori u Ranom novom vijeku", 1997.

Doç. Dr. Tatjana Paić-Vukić

HBSA Arşivinin Doğu Bilimleri Kütüphanesinde bilimsel araştırmalar yapan Tatjana Paić-Vukić, dilbilim ve Osmanlı kültür tarihi hakkında çalışmalar yapmaktadır. Paić-Vukić, Hırvatistan tarihindeki ilk çalışma olan Osmanlı himayesindeki yüksek zümre Bosnalıların günlük yaşamlarında kanun ve dini anlatan "Svijet Mustafe Muhibbija, Sarajevskoga Kadije"adlı kitabın yazarıdır.

Kitaplar

Text, Calligraphy and Painting: Treasures of the Oriental Collection, The Archives of the Croatian Academy of Sciences and Arts, Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i

umjetnosti and Yunus Emre Institute, 2014 (Katalog izložbe).

Riječ, pismo, slika: iz riznice Orijentalne zbirke Arhiva Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti i Institut Yunus Emre, 2014 (Katalog izložbe).

The World of Mustafa Muhibbi, a Kadi from Sarajevo, İstanbul: The Isis Press, 2011.

Svijet Mustafe Muhibbija, sarajevskoga kadije, Zagreb: Srednja Europa, 2007 (monografija). (https: www.bib.irb.hr/340566). Islam za početnike, Zagreb: Naklada Jesenski i Turk, 2002.

Matija Mažuranić, *Bosna'ya Bir Bakıs Yahut Bir Hırvat Vatandaşın 1839-40 Yılları Arasında O Eyalete Kisa Bir Yolculuğu,* Prizren: BAL-TAM, 2011 (monografija). (https: www.bib.irb.hr/510878).

Faroqhi, Suraiya: *Sultanovi podanici: Kultura i svakodnevica u Osmanskom Carstvu*, Zagreb: Golden marketing - Tehnička knjiga, 2009.

Kitap Bölümleri

The Biography of Hermann the Dalmatian: Separating Conjectures from Verifiable Claims. Exploring the Commonalities of the Mediterranean Region: Proceedings of the TUBA-EMAN Symposium (6th – 7th November 2017), Yurdusev, Ahmet Nuri (ur.). Ankara: Turkish Academy of Sciences, 2019. s. 85-96. (https: www.bib.irb.hr/1047380).

Persian Manuscripts in Croatian Collections. Persian Manuscripts in the Balkans and Central Europe, Alireza Pur Mohammad (ur.). Teheran: Faculty of Persian Language and Foreign Languages, 2017. s. 299-307.

Vitez neobičnih riječi. Adonis: Zrcalo sna, Sršen, Ivan (ur.). Zagreb: Sandorf, 2016. s. 121-125.

Arapsko pismo. Post Scriptum: povijest i značenje umijeća pisanja, Uranić, Igor (ur.). Zagreb: Arheološki muzej u Zagrebu, 2016. s. 63-66.

Bučanov al-Ma'arri. *Čovjeka svakog dvije sudbe vežu.,* Matišić, Zdravka et al. (ur.). Zagreb: Odjel za orijentalistiku Hrvatskoga filološkog društva, 2013. s. 39-41.

Mecmua incelemelerinin sınırları ve olanakları: Bosna mecmualarına bir yaklaşım. Mecmua: Osmanlı edebiyatinin kırkambarı, Aynur, Hatice et al. (ur.). İstanbul: Turkuaz, 2012. s. 53-71. (https: www.bib.irb.hr/583659).

Osobne bilježnice (medžmue) iz osmanske Bosne kao povijesni izvori: metodološka pitanja. Zbornik u čast Petru Strčiću, Maja Polić i Elvis Orbanić (ur.). Rijeka: Povijesno društvo Rijeka, 2012. s. 345-351.

Paić-Vukić, Tatjana; Čaušević, Ekrem, *Hırvat Seyyahı Matija Mažuranić'in Gözüyle Bosna. Bosna'ya Bir Bakış Yahut Bir Hırvat Vatandaşının 1839-40 Yılları Arasında O Eyalete Kısa Bir Yolculuğu,* Čaušević, Ekrem; Paić-Vukić, Tatjana; Hafiz Küçükusta, Ayla (ur.). Prizren: BAL-TAM, 2011. s. 5-25.

Sačuvane privatne zbirke arapskih, turskih i perzijskih rukopisa iz Bosne i Hercegovine: istraživačke mogućnosti. Hrvatske Indije 3: zbornik u čast akademika Radoslava Katičića, Matišić, Zdravka (ur.). Zagreb: Odjel za orijentalistiku Hrvatskoga filološkog društva, 2010. s. 66-75.

Paić-Vukić, Tatjana; Čaušević, Ekrem *A Croat's View of Ottoman Bosnia: the Travelogue of Matija Mažuranić from the Years 1839-40.* Living in the Ottoman Ecumenical Community: Essays in Honour of Suraiya Faroqhi, Costantini, Vera; Koller, Markus (ur.). Leiden; Boston: Brill, 2008. s. 293-305.

Arapski, turski i perzijski rukopisi Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Trava od srca: hrvatske Indije II, Matišić, Zdravka (ur.). Zagreb: Sekcija za orijentalistiku Hrvatskog filološkog društva i Filozofski fakultet u Zagrebu, 2000. s. 231-237.

Makaleler

"Hermann the Dalmatian's Purported Role in the Translation of the Quran into Latin. "*Collegium antropologicum*, 42 (2018), 4, s.277-279.

"Collecting Manuscripts for the Oriental Collection of the Yugoslav Academy of Sciences and Arts: The Role of Franz Babinger. "*Archivum Ottomanicum*, 34 (2017), s.111-122.

Paić-Vukić, Tatjana; Al-Dujaily, Linda "Pedagoški i moralno-didaktički zbornik Muslihuddina Kninjanina iz 1609. godine: rukopisi arapskog izvornika i osmanskog prijevoda." *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti*, 33 (2015), s.133-162. (https: www.bib.irb.hr/806848).

"Zbirka lijepih i mudrih riječi slađa je od kadaifa": Što nam osmanske osobne bilježnice govore o čitanju?", *Književna smotra*, 173 (2014), s.65-70.

"*Natpisi na "zagrebačkom" jataganu.* "*Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti*, 31 (2013), s.217-230. (https: www.bib.irb.hr/673682).

"Extant Private Libraries of Oriental Manuscripts from Bosnia: Research Possibilities. "*Gamer: Journal of the Center for Southeast Studies*, 1 (2012), 1; 143-154. (https: www.bib.irb.hr/583242).

"Prekogranični susret: Imbro Tkalac u domu Mehmed-bega Biščevića. "*Prilozi za orijentalnu filologiju*, 60 (2010), s.451-460.

Paić-Vukić, Tatjana; Čaušević, Ekrem "Pogled u Bosnu" Matije Mažuranića kao povijesni izvor. "*Prilozi za orijentalnu filologiju*, 56 (2007), s.177-191.

"Pjesme sarajevskog kadije Mustafe Muhibbija o jelu i piću. "*Etnološka tribina*, 34/35 (2004), s.53-60.

"Biljno i čudotvorno liječenje prema rukopisima sarajevskog kadije Mustafe

Muhibbija. "*Etnološka tribina*, 33 (2003), 26, s.9-21.

"Razvitak tiskarstva i inkunabule u islamskome svijetu", *Historijski zbornik*, LV (2002), s.43-51.

"Modernistički eksperiment palestinske književnosti (Ono što vam je preostalo Gassana Kanafanija). "*Književna smotra*, XXIX (1997), 104-105 (2-3), s.79-86.

"Ljudi na suncu" Gassana Kanafanija. *"Prilozi za orijentalnu filologiju*, 46 (1997), s.83-101

Tanıtımlar

"Sefernama - književni putopis. "*Novi izraz*, 73-74 (2019), s.162-164.

"Muhamed Ždralović (1944 - 2007). "*Književna smotra*, 173 (2014), s.175-176.

"Ways to Heaven, Gates to Hell. *"Prilozi za orijentalnu filologiju*, 62 (2013), s.286-289.

"Vesna Miović: Dubrovačka Republika u spisima namjesnika Bosanskog ejaleta i Hercegovačkog sandžaka. *"Prilozi za orijentalnu filologiju*, 58 (2009), s.241-244.

"Sarajevski kadija, privatno i javno", *Gordogan: kulturni magazin*, 15-18 (2008), s.188-190.

"O prepisivanju i pripisivanju: povodom prikaza knjige "Svijet Mustafe Muhibbija, sarajevskoga kadije". *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 57 (2008), s.255-264.

"Turska kuća - Casa Turca u Rijeci. "*Rijeka*, 11 (2007), 1, s.126-128.

"In Praise of Books: A Cultural History of Cairo's Middle Class, Sixteen to Eighteen Century (Nelly Hanna). "*Prilozi za orijentalnu filologiju* (Orijentalnog instituta u Sarajevu), 55 (2006), s.279-283.

"Čovjek tvrđi od kamena. "*Gordogan. Casopis za knjizevnost i sva kulturna pitanja*, 4/5 (2004), s.225-226.

"Promjena stila pod prisilom povijesti*", Gordogan. Casopis za knjizevnost i sva kulturna pitanja*, 2/3 (2004), s.231-233.

"Iz terorističkog priručnika", *Gordogan: kulturni magazin*, 1 (2003), s.47-49.

"Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa Gazi Husrev-begove biblioteke. "*Arhivski vjesnik*, 43 (2001), s.293-295.

"Divanska poezija XVI. i XVII. stoljeća u Bosni i Hercegovini (Fehim Nametak). Književna smotra, 95 (1995), 1, s.129-130.

"Skup o klasificiranju i katalogiziranju islamskih rukopisa. "*Historijski zbornik*, XLVIII (1995), s.262-263.

"World Survey of Islamic Manuscripts." *Historijski zbornik*, XLVII (1994), 1, s.182-183.

"Josef Matuz, Osmansko Carstvo. "*Historijski zbornik*, XLVI (1993), 1, s.210-214.

Bildiriler

"The transmission of knowledge among learned Bosnian Muslims as recorded in the manuscripts of Mustafa Muhibbi, a qadi from Sarajevo. "30 Years of Arabic and Islamic Studies in Bulgaria "The Arab World and Islam – Identities and Intercultural Interactions": proceedings, Theophanov, Tzvetan; Penka Samsareva, Yordan Peev and Pavel Pavlovitch (ur.). Sofia: University Press St. Kliment Ohridski, 2008. s. 361-371.

Diğer Çalışmaları

Adonis, "Dječak koji trči u sjećanju", 2020.

Adonis, "pjesme i proza", 2020.

"Poezija Nedžvana Derviša", 2019.

"Nedžvan Derviš, Pjesme", 2019.

"Nedžvan Derviš", Prošlost se vrti perilici posuđa, 2018.

"Prošlost se vrti perilici posuđa", 2018.

"Adonis Zrcalo sna: odabrane pjesme", 2016.

"Adonis: Istok i Zapad sad grob su jedan", 2015.

"Adonis: pjesme", 2014.

"O Gasanu Kanafaniju, osobno", 2012.

"Persian Manuscripts in Croatian Collections", 2012.

"Adonis: petnaest pjesama", 2012.

Jašo, Marta; Paić-Vukić, Tatjana Osnivanje i počeci rada Akademije u dokumentima Arhiva HAZU: katalog izložbe, 2011.

"Translations from Arabic in Croatia", 1990-2010, 2010. (https: www.bib.irb.hr/541453).

"Žene u Osmanskom Carstvu", 2009.

HOLLANDA TÜRKOLOGLARI

Hazırlayan: Tonyukuk ERSOY

Guillaume Postel

(1516-1581)

Yukarıda da belirttiğimiz üzere Türkçenin üniversitede ders olarak verilmesi Arapçanın ders olarak verilmesiyle başlar. Leiden Üniversitesi söz konusu olanda öne Guillaume Postel çıkar. Fransız kökenli Postel 1516-1581 arasında yaşamış[1] dahi genel anlamda Doğu bilimlerinin Avrupa'daki temelini atan kişi olarak bilinir.[2] Postel'in etkisi, 15. yüzyılın sonuna doğru, Arapçanın araştırılmasına başlanmış olan Hollanda'ya dek ulaşmıştı.[3]

Fransa'nın Osmanlı ile ilişkileri Hollanda'dan önce başladığından Postel'in Fransa'nın elçisi olarak 1534 ile 1537 yılları arasında İstanbul'a gittiği dahi oradan Elyazmaları topladığını görürüz.[4] Bu el yazmalardan bazıları daha sonra, Thomas Erpenius'un (ileride değineceğiz) eline geçecektir. Postel Hollanda'daki Arap bilimi konusunda özünden sonra gelecekler için büyük önem taşımaktaydı.[5]

Kitaplar

De cosmographia disciplina (Jean Balesdens ile birlikte), Lugduni Batavorum, 1636.

Linguarum duodecim characteribus differentium alphabetum, introductio, ac legendi modus longè facilimus. Linguarum nomina sequens proximè pagella offeret, 1538.

De originibus seu de hebraicae lingua, 1538.

Les Magistratures athéniennes, 1540.

Description de la Syrie, 1540.

Les Raisons du Saint-Esprit, 1543.

Sacrarum apodixeon, seu, Euclidis christiani lib. II, Paris, 1543.

De orbis terrae concordia, 1544.

Absconditorum a constitutione mundi clavis, qua mens humana tum in divinis quam in humanis pertinget ad interiora velaminis æternæ veritatis, Amsterdam, 1646.

De nativitate Mediatoris, 1547.

Absconditorum clavis, ou La Clé des choses cachées et l'Exégèse du Candélabre mystique dans le tabernacle de Moyse, 1547.

Livre des causes et des principes, 1551.

---

1 H. Theunissen, *Turks in Nederland, Nederland in Turkije, Turkije in Nederland: 400 Jaar Vriendschap*, *Leiden*, 2012, s. 95.

2 A. Vrolijk – R. Van Leeuwen, *Voortreffelijk en Waardig, 400 Jaar Arabische Studies in Nederland*, Leiden, 2013, s. 15.

3 H. Theunissen, *Turks in Nederland, Nederland in Turkije, Turkije in Nederland: 400 Jaar Vriendschap*, *Leiden*, 2012, s. 96.

4 A. Vrolijk – R. Van Leeuwen, *Voortreffelijk en Waardig, 400 Jaar Arabische Studies in Nederland*, Leiden, 2013, s. 14.

5 A. Vrolijk, a.g.y., s. 15.

Abrahami patriarchae liber Jezirah, 1552.

L'Histoire mémorable des expéditions depuis le déluge, Paris, 1552.

La Loi salique, Paris, 1552.

L'histoire memorable des expeditions depuys le deluge faictes par les gauloys ou fra[n]coys depuis la Fra[n]ce jusques en Asie, ou en Thrace & en orie[n]tale partie de l'Europe, & des commodités ou incommodités des divers chemins pour y parvenir & retourner, Paris, 1552.

Les très merveilleuses victoires des femmes du nouveau monde, Paris, 1553.

Des merveilles du monde, et principalement des admirables choses des Indes et du Nouveau monde, Paris, 1553.

La Doctrine du siècle doré, ou de l'Évangélike règne de Jésus roy des roys, Paris, 1553.

De la Republique des Turcs, 1560.

La Vraye et Entière Description du royaume de France, 1570.

Des admirables secrets des nombres platoniciens (yılı belli değil).

Des Histoires Orientales Et Principalement Des Turkes Ou Turchikes Et Schitiques Ou Tartaresques Et Aultres Qui En Sont Descendues, Paris, 1575.

Les premiers éléments d'Euclide chrestien, pour la raison de la divine et éternelle vérité demontrer, Paris, 1579.

Franciscus Raphelengius

Frans van Ravelingen olarak da bilinen Franciscus Raphelengius[6] 1539 yılında Lannoy'da (Fransa) doğar.[7] Paris'te Latince, Yunanca ile İbranice[8] dahi Guillaume Postel'in isteklendirmesiyle Arapça[9] okur. Öğrenimini bitirdikten sonra İngiltere'de Cambridge Üniversitesinde Yunanca dersleri verir, sonrasında da Anvers'te ünlü yayımcı dahi basımcı Christoffel Plantijn'ın yanında 1564 ile 1585 yılları arasında bilimsel çalışmalarda bulunur.[10] 1585 yılında Leiden'a gidip kaynatasının basımevinde göreve başlar.[11] Leiden'da 1586'dan ölümüne dek (1597) Arapçayla ilgilenir dahi İbranicenin yanında

[6] W. Juynboll, *Zeventiende-eeuwsche Beoefenaars van het Arabisch in Nederland*, Utrecht, 1931, s. 36.

[7] A. Vrolijk – R. Van Leeuwen (2013). *Voortreffelijk en Waardig, 400 Jaar Arabische Studies in Nederland*, 1031, Leiden, s. 17.

[8] W. Juynboll, *Zeventiende-eeuwsche Beoefenaars van het Arabisch in Nederland*, Utrecht, 1931, s. 32.

[9] A. Vrolijk – R. Van Leeuwen, *Voortreffelijk en Waardig, 400 Jaar Arabische Studies in Nederland*, Leiden, 2013, s. 17.

[10] W. Juynboll, *Zeventiende-eeuwsche Beoefenaars van het Arabisch in Nederland*, Utrecht, 1931, s. 37.

[11] H. Theunissen, *Turks in Nederland, Nederland in Turkije, Turkije in Nederland: 400 Jaar Vriendschap*, Leiden, 2012, s. 96.

1572'te başlayarak Arapça dersleri de verir[12] dahi Arapça sözlük yazar. İbranice profesörlüğünün yanında akademik basımcılık görevini de ölümüne değin sürdürür.[13] Özünü, İbranice dahi Arapça başta olmak üzere, bu anlamda Doğu bilimlerinin öncüsü olarak görebiliriz.[14] Raphelengius 1586'da başlamak üzere Leiden Üniversitesinde İbranice profesörü dahi gene burada Arapça dersleri veren ilk hocadır.[15]

Kitaplar

Novum Domini Nostri Iesu Christi Novum Testamentum Syriace, Antverpiae, 1575.

Imagines L. doctorum virorum qui bene de studiis literarum meruere; cum singulorum Elogijs (Philippus Gallæus ile birlikte), Antwerpen, 1587.

C. Lucilii Suessani Auruncani, satyrographorum principis, eq. Romani (qui magnus auunculus Magno Pompeio fuit) Satyrarum quae supersunt reliquiae. Franciscus Jani F. Dousa collegit, disposuit et notas addidit (Caius Lucilius Junior, Frans Van der Does ile birlikte), Lugduni Batavorum, 1597.

Epitome thesauri linguae sanctae (Sante Pagnino, Christophorus Raphelengius ile birlikte), Leiden, 1599.

Lexicon Arabicum, Leiden, 1613.

Epitome thesauri linguæ sanctæ, auctore Sancte Pagnino Lucensi. Fr. Raphelengius compluribus locis auxit, emendauit, & appendicem dictionum Chaldaicarum addidit. Accessit hac editione index dictionum Latinarum, siue lexicon Latino-Hebraicum (Sante Pagnini ile birlikte), Leida, 1616.

Çeviriler

Biblia Sacra Hebraice, Chaldaice, Graece, & Latine: pietatis concordiae, Antuerpiae, [1569-1573].

Claudii Galeni ... de clysteribus et colica liber, Lugduni Bataborum, 1591.

Josephus Justus Scaliger

Josephus Justus Scaliger 1540 yılında Agen'da (Fransa) doğar.[16] 1558'de Paris'e gider dahi orada Latince ile Yunanca okur. 1572 ile

[12] H. De Leeuw, *Fransiscus Raphelengius En Het Eerste Contact Der Hollanders Met Een Islamitische Vorst*. A.H. De Groot (yayımcı), Het Midden-Oosten en Nederland in Historisch Perspectief Muiderberg, 1989, s. 25.

[13] W. Juynboll, *Zeventiende-eeuwsche Beoefenaars van het Arabisch in Nederland*, Utrecht, 1931, s. 39.

[14] H. Theunissen, *Turks in Nederland, Nederland in Turkije, Turkije in Nederland: 400 Jaar Vriendschap*, Leiden, 2012, s. 96.

[15] A. Vrolijk – R. Van Leeuwen, *Voortreffelijk en Waardig, 400 Jaar Arabische Studies in Nederland*, Leiden, 2013, s. 17.

[16] W, Juynboll, *Zeventiende-eeuwsche Beoefenaars van het Arabisch in Nederland*, Utrecht, 1931, s. 45.

1574 yılları arasında Cenevre'de profesör olarak görev yapar,[17] ta ki görev almak için 1593'te Leiden'a[18] gelinceye dek.

Leiden Üniversitesi ünlü kişileri çekmek isteyip böylece üniversiteye öğrenci çekebilmeyi amaçlamıştı. Bu da aynı zamanda üniversitenin ölçününün (standart) yükselmesi demek olacaktı.[19] Scaliger'in Leiden'a gelmesiyle bu amaç gerçekleştirilmişti, sonuçta özü zamanının en iyi insancılı olarak bilinirdi.[20] Ününü ayrıca Fransa'dan askeri koruma altında ayrılması dahi Leiden'da büyük bir coşkuyla karşılanmasından[21] da anlıyoruz.

Scaliger Leiden'da Rabbani ile Talmud yazını; Farsça ile Etiyopya dilini öğrenir.[22] Sonraki yıllarında Arapçaya odaklanır.[23] Gerçekte Arapçaya ilgisi ta Paris'te vardı çünkü orada Postellus'un yardımıyla Arapçaya başlamıştı.[24] Özü Arapça için önemli olduğu gibi Türkçe için de önemli. Nedeni ise Osmanlı Türkçesini Arapça öğrenimi için açkı (anahtar) olarak görmesiydi. Çalışmalarında, yararlandığı kaynaklar arasında Yunanca, Latince, İbranice, Arapça ile Farsçanın[25] yanında Osmanlı İlhanlığı'nın tarihi ile Osmanlıca Türkçesi de vardı.[26] Özü böylece Leiden Üniversitesinde Türkçeyle ilgilenen belki de ilk kişidir[27] dahi bundan dolayı Avrupa'daki Türklük biliminin kurucusu sayılır.[28] Aynı zamanda, bildiği dillere bakılanda belki de zamanının en iyi eğitimli kişisiydi.[29] Scaliger Orta Doğu'ya hiç gitmemiştir.[30]

Kitaplar

Conjectanea in M. Terentium Varronem de lingua Latina, Paris, 1565.

Ivlii Cæsaris Scaligeri... Poemata in duas partes divisa: pleraque omnia in publicum iam primum prodeunt: reliqua vero quam ante emendatius edita sunt. Sophoclis Aiax Lorarius, stylo tragico (Jules-César Scaliger ile birlikte), 1574.

Catalecta, 1575.

Festus, 1575.

---

17 a.g.y., s. 46.

18 A. Vrolijk – R. Van Leeuwen, *Voortreffelijk en Waardig, 400 Jaar Arabische Studies in Nederland*, Leiden, 2013, s. 17.

19 A. Vrolijk – R. Van Leeuwen, *Arabic Studies in the Netherlands: A Short History in Portraits, 1580-1950*, Leiden-Boston, 2014, s. 21.

20 A. Vrolijk – R. Van Leeuwen, a.g.y. s. 20.

21 J. Brugman, F. Schröder, *Arabic Studies In The Netherlands*, Leiden, 1979, s. 4.

22 W, Juynboll, *Zeventiende-eeuwsche Beoefenaars van het Arabisch in Nederland*, Utrecht, 1931, s. 47.

23 A. Vrolijk – R. Van Leeuwen, *Voortreffelijk en Waardig, 400 Jaar Arabische Studies in Nederland*, Leiden, 2013, s. 20.

24 W, Juynboll, *Zeventiende-eeuwsche Beoefenaars van het Arabisch in Nederland*, Utrecht, 1931, s. 48.

25 A.H. de Groot, *De betekenis van de Nederlandse ambassade bij de verheven Porte voor de studie van het Turks in de 17de En 18de eeuw*, Leiden, 1979, s. 27.

26 H. Theunissen, *Turks in Nederland, Nederland in Turkije, Turkije in Nederland: 400 Jaar Vriendschap*, Leiden, 2012, s. 96.

27 A.H. de Groot, *De betekenis van de Nederlandse ambassade bij de verheven Porte voor de studie van het Turks in de 17de En 18de eeuw*, Leiden, 1979, s. 27.

28 H. Theunissen, *Het stiefkind van de Oriëntalistiek: de studie van de Turkse talen en culturen in Nederland*. (yayımcı W. Meulenkamp) *Basjibozoek. Enige aspecten van de receptie van de Turkse cultuur in Nederland*, Utrecht, 1990, s. 44.

29 W. Otterspeer, *Edele wijze lieve bijzondere, Een Bondige Geschiedenis Van De Leidse Universiteit*, Leiden, 2015, s. 21.

30 A. Vrolijk – R. Van Leeuwen, *Voortreffelijk en Waardig, 400 Jaar Arabische Studies in Nederland*, Leiden, 2013, s. 20.

Catulli, Tibulli, Properti (C. Valerius Catullus, Albius Tibullus, Sextus Propertius ile birlikte), Lutetiae, 1577.

In Manilii libros astronomicon commentarius et castigationes, Lutetiae, 1579.

Opus novum de emendatione temporum in octo libros tributum, Paris, 1583.

Opera, in meliorem ordinem digesta, 1588.

Epistola de vetustate et splendore gentis Scaligerae et Jul. Caes Scaligeri vita; Jul. Caes. Scaligeri oratio in luctu filioli Audecti. Item testimonia de gente Scaligera de Jul. Caes. Scaligero, Lugduni Batavorum, 1594.

Cyclometrica elementa duo, Lugduni Batavorum, 1594.

Mesolabium, Lugduni Batavorum, 1594.

Appendix ad Cyclometrica sua, Lugduni Batavorum, 1594.

Appendix, cum supplemento multorum antehac nunquam excusorum poëmatum veterum poëtarum (redaktör), Lugduni Batavorum, 1595.

Elenchus, et castigatio calendarii Gregoriani a Christophoro Clavio... castigata, Romae, 1595.

Emendationes ad Theocriti, Moschi et Bionis Idyllia / Isaaci Casauboni Theocriticarum lectionum libellus (Isaac Casaubon ile birlikte), Heidelbergae, 1596.

Epicedium in obitum Jani Dousae F., Franekerae, 1598.

Lycophronis Chalcidensis Alexandra. Poëma obscurum (Lycophron, Joannes Meursius ile birlikte), Lugduni Batavorum, 1599.

Iulii Caesaris Scaligeri Poemata omnia in duas partes divisa: Sophoclis Aiax Lorarivs stylo tragico a Jos. Scaliger J.fil. translatus: eiusd Epigrammatica (Giulio Cesare Scaligero, Sophocles ile birlikte), 1600.

Castigationes et notæ in M. ManilI Astronomicon, 1600.

Epicedia Duorum Nob. Castanaeorum, Fili et Patris (Johannes Martini Lydius ile birlikte), 1600.

Constantini Ims., Byzantini numismatis argentei exposito duplex (Marquard Freher ile birlikte), 1604.

Epicedia in obitum Clar. & summi Viri Iust. Lipsii (Bonaventura Vulcanius, Dom Baudius, Hugo de Groot, Daniel Heinsius en Petrus Scriverius, ile birlikte), Lugduni Batavorum, 1607.

Catullus, Tibullus, Propertius (C. Valerius Catullus, Albius Tibullus, Sextus Propertius ile birlikte), Genève, 1607.

Elenchus utriusqque Orationis chronologicae Dav. Paraei quarum II operis calci addita, Lugduni Batavorum, 1607.

Poetices libri septem, 1607, (Jules-César Scaligerile birlikte).

Hercules tuam fidem, Lugduni Batavorum, 1608.

Satirae duae: Hercules tuam fidem sive Munsterus hypobolimaeus, quarto iam editus, ac emendatior, et Virgula divina (Daniel Heinsius, Johannes Rutgers ile birlikte), Lugduni Batavorum, 1609.

Nonii Marcelli nova editio.: Additvs est libellvs Fvlgentii De prisco sermone, & notæ in Nonium & Fulgentium (Nonius Marcellus, Fabius Planciades Fulgentius Afer ile birlikte), Parisiis, 1614.

Poemata latina versa è Graeco, Lugduni Batavorum, 1615.

De re nummaria dissertatio, liber posthumus, Leiden, 1616.

Satiræ dvæ Hercvles tvam fidem sive Mvnstervs Hypobolimævs et virgvla divina: cum brevioribus annotatiunculis, quibus nonnulla in rudiorum gratiam illustrantur (Daniel Heinsius ile birlikte), Lugduni Batavorum, 1617.

Tēs Kainēs Diathēkēs apanta = Novvm Iesv Christi D. N. Testamentum, Coloniae, 1620.

Proverbiorvm arabicorvm centuriæ duæ (Thomas Erpenius ile birlikte), Lugduni Batavorum, 1623.

Scaligerana, ou Bons mots, rencontres agreables, et remarques judicieuses & sçavantes de J. Scaliger, Cologne, 1695.

Thomas Erpenius

(1584-1624)

Thomas van Erpe olarak da bilinen Thomas Erpenius 1584'te Hollanda'nın Gorinchem kentinde doğar.[31] 1602 ile 1608 yılları arasında Leiden Üniversitesinde kökleşik yazı, felsefe dahi ilahiyat okur[32]; hocalarından biri Scaliger'dir.[33] Buradaki eğitimini bitirdikten sonra 1608'de İngiltere'ye gider[34] dahi 1609'da Paris'e döner. İngiltere'de de Arapça eğitimi almış olsa da Arapça eğitimi gerçek anlamda Paris'te başlar.[35] Erpenius daha sonra *Grammatica Arabica* (Arapça Dil Bilgisi) adında bir çalışma yapar dahi bu sözlük 19. yüzyıla değin alanında en önemli çalışmalardan biri olur.[36] Bu çalışması 1636'da (ölümünden sonra) Leiden ile Amsterdam'da yayımlanır.[37]

---

31 a.g.y., s. 31.

32 H. Theunissen, *Turks in Nederland, Nederland in Turkije, Turkije in Nederland: 400 Jaar Vriendschap*, Leiden, 2012, s. 97.

33 W. Juynboll, *Zeventiende-eeuwsche Beoefenaars van het Arabisch in Nederland*, Utrecht, 1931, s. 4.

34 J. Brugman, F. Schröder, *Arabic Studies In The Netherlands*, Leiden, 1979, s. 5.

35 a.g.y., s. 6.

36 H. Theunissen, *Het stiefkind van de Oriëntalistiek: de studie van de Turkse talen en culturen in Nederland*. (yayımcı W. Meulenkamp) *Basjibozoek. Enige aspecten van de receptie van de Turkse cultuur in Nederland*, Utrecht, 1990, s. 44.

37 F. De Nave, (yayımcı), *Philologia Arabica, Arabische studiën en drukken in de Nederlanden in de 16de en 17de eeuw, Publikaties van het Museum Plantin-Moretus en het Stedelijk Prentenkabinet III*, Antwerpen, 1986, s. 9.

Erpenius'un 1613'te Leiden'a Doğu dilleri profesörü olarak atanmasıyla[38] Arapça bilim dalı olur.[39] Bu dillerin arasında İbranice yoktur.[40] Özü Arapçayı anlamada Türkçenin önemini vurgulayan ilk Arapçacıdır[41] dahi konumuzla ilgisi buradan gelmektedir. Özü ayrıca Hollanda devleti için çeviri çalışmaları yapar dahi bunların arasında Osmanlı Türkçesi de vardı.[42] Unutmamak gerekir ki Arapların çoğu Osmanlı yönetimi altında yaşamaktaydı dahi Türkçe-Arapça sözcüklerle Arapça daha iyi anlaşılacaktı.[43] Erpenius İstanbul'a gidip eğitimini sürdürmek ister ancak bu isteğini gerçekleştiremez. Türkçe, Etiyopya dili ile Farsçayı ise Venedik'e giderken Cenevre'de tanıştığı Doğululardan öğrenir.[44] Türkçeye olan ilgisi bundan öteye gitmez dahi Arapçaya odaklanır.[45] 1624'te yaşamını yitiren Erpenius'un ölümünün ardından elinde bulundurduğu Elyazmaları İngiltere'ye gönderilir.[46] 1626 yılında yerine Golius göreve gelir.[47]

Kitaplar

Sev Proverbiorvm Arabicorvm centuriæ duæ, ab anonymo quodam Arabe collectæ & explicatæ, 1614.

Pauli apostoli ad Romanos Epistola, arabice, Leiden, 1615.

Novum D.N. Jesu Christi Testamentum arabice: Ex Bibliotheca Leidensi. Edente Thoma Erpenio, Lugduni Batavorum, 1616.

Historia Josephi Patriarchae, ex Alcorano, arabicè. Cum triplici versione latina, & scholiis Thomae Erpenii, cujus et Alphabetum Arabicum praemittitur (redaktör dahi çevirici), Leiden, 1617.

Rudimenta linguae Arabicae, Lugduni Batavorum, 1620.

Samuelis libri duo Ebraice & Latine: ad usum Academiarum (redaktör dahi çevirici), Lugduni Batavorum, 1621.

Id est Pentateuchus Mosis Arabicè (redaktör), 1622.

Joachimi Fortii Ringelbergii, De ratione studii liber, vere aureus (redaktör), 1622.

---

[38] J. Witkam, *Jacobus Golius (1596-1667) En Zijn Handschriften, Lezing, Voor Het Oosters Genootschap In Nederland*, Leiden, 1980, s. 49.

[39] C. Smit, *Leiden en de Verheven Porte, Contacten met het Osmaanse Rijk door de eeuwen heen*, Leiden, 2018, s. 50.

[40] H. Theunissen, *Turks in Nederland, Nederland in Turkije, Turkije in Nederland: 400 Jaar Vriendschap*, Leiden, 2012, s. 97.

[41] A. Vrolijk – R. Van Leeuwen, *Arabic Studies in the Netherlands: A Short History in Portraits, 1580-1950*, Leiden-Boston, 2014, s. 31.

[42] H. Theunissen, *Turks in Nederland, Nederland in Turkije, Turkije in Nederland: 400 Jaar Vriendschap*, Leiden, 2012, s. 97.

[43] A. Vrolijk – R. Van Leeuwen *Voortreffelijk en Waardig, 400 Jaar Arabische Studies in Nederland*, Leiden, 2013, s. 27.

[44] W. Juynboll, *Zeventiende-eeuwsche Beoefenaars van het Arabisch in Nederland*, Utrecht, 1931, s. 68-69.

[45] H. Theunissen, *Het stiefkind van de Oriëntalistiek: de studie van de Turkse talen en culturen in Nederland*. (yayımcı W. Meulenkamp) *Basjibozoek. Enige aspecten van de receptie van de Turkse cultuur in Nederland*, Utrecht, 1990, s. 46.

[46] J. Witkam, *Jacobus Golius (1596-1667) En Zijn Handschriften, Lezing, Voor Het Oosters Genootschap In Nederland*, Leiden, 1980, s. 52.

[47] C. Smit, *Leiden en de Verheven Porte, Contacten met het Osmaanse Rijk door de eeuwen heen*, Leiden, 2018, s. 50.

Proverbiorvm arabicorvm centuriæ duæ (Josephus Justus Scaliger ile birlikte), Lugduni Batavorum, 1623.

Historia Saracenica, qua res gestae Muslimorum, Lugduni Batavorum, 1625.

Grammaticae ebraea generalis, Genève, 1627.

Grammatica chaldaea ac syra Dn. M. Thomae Erpenii, opera ac cura *Constantini L'Empereur de Oppijck... in lucem edita* (Constantin L'Empereur redaktör), Amstelodami, 1628.

Jacobus Golius

(1596-1667)

1596'da Lahey'de doğan Jacobus Golius[48] 1612'de[49] 16 yaşında Leiden Üniversitesinde öğrenciliğe başlar.[50] Burada din eğitimi, felsefe, kökleşik diller, tıp ile matematiksel bilimler dersleri alır.[51] Kökleşik dillerden Yunanca derslerinde Arapça öğrenmesinin gerekli olduğu kanısına varır dahi 1618'de, Erpenius'un önerisi üzerine, gene Leiden Üniversitesinde Arapça öğrenimine başlar.[52] 1622-24 yılları arasında mühendis olarak Fas'ta bulunur[53] dahi döndükten kısa bir süre sonra hocası Erpenius'un ölmesinin ardından onun ardılı olarak atanır.[54] Fas'tan dönüşünde Elyazmaları getirir.[55] 1625 yılında Leiden Üniversitesine Arapça profesörü olarak atanır dahi Erpenius'ten sonra Leiden Üniversitesinde ikinci Arapça profesörü olur.[56] Gene bu yılda Halep'e Hollanda'nın konsolosu olarak atanır.[57] Bu dönemde Arapça, Farsça ile Ermenice öğrenen[58] Golius 1625-28 yılları arası zamanını Suriye ile İstanbul'da geçirir[59]. İstanbul'da ise Haga'nın evinde kalır dahi arada bir dilmaç

[48] J. Witkam, *Jacobus Golius (1596-1667) En Zijn Handschriften, Lezing, Voor Het Oosters Genootschap In Nederland*, Leiden, 1980, s. 49.

[49] H. Theunissen, *Turks in Nederland, Nederland in Turkije, Turkije in Nederland: 400 Jaar Vriendschap*, Leiden, 2012, s. 99.

[50] W. Juynboll, *Zeventiende-eeuwsche Beoefenaars van het Arabisch in Nederland*, Utrecht, 1931, s. 121.

[51] a.g.y., s. 121-122.

[52] A. Vrolijk – R. Van Leeuwen, *Voortreffelijk en Waardig, 400 Jaar Arabische Studies in Nederland*, Leiden, 2013, s. 37.

[53] J. Witkam, *Jacobus Golius (1596-1667) En Zijn Handschriften, Lezing, Voor Het Oosters Genootschap In Nederland*, Leiden, 1980, s. 49.

[54] H. Theunissen, *Turks in Nederland, Nederland in Turkije, Turkije in Nederland 400 Jaar Vriendschap*, Leiden, 2012, s. 98.

[55] W. Juynboll, *Zeventiende-eeuwsche Beoefenaars van het Arabisch in Nederland*, Utrecht, 1931, s. 128.

[56] A. Vrolijk, *Arabic Studies in the Netherlands and the Prerequisite of Social Impact – a Survey, The Teaching and Learning of Arabic in Early Modern Europe*, (düzenleyiciler Loop J., Hamilton A., Burnett S.), Leiden/Boston, 2017, s. 17-18.

[57] A. Vrolijk – R. Van Leeuwen,. *Arabic Studies in the Netherlands: A Short History in Portraits, 1580-1950,* Leiden-Boston, 2014, s. 42.

[58] W. Juynboll, *Zeventiende-eeuwsche Beoefenaars van het Arabisch in Nederland*, Utrecht, 1931, s. 132.

[59] A.H. De Groot, *The Ottoman Empire and the Dutch Republic: a history of the earliest diplomatic relations, 1610-1630*, Leiden, 1978, s. 192.

olarak görev yapar.[60] Golius böylelikle, Fas'tan sonra İslam topraklarına ikinci kez gitmiş olur. Golius İslam topraklarına giden ilk Leiden'lı bilgindir.[61] Erpenius'un tersine Golius Türkçe de öğrenmişti.[62] Fas'tan dönüşünde olduğu gibi İstanbul'dan 1629 yılında[63] dönende de yanında, Arapça, Farsça ile Türkçe olmak üzere yaklaşık 300 el yazmasıyla döner.[64]

Golius'un en önemli çalışması 1653'te yayımlanan *Lexicon Arabico-Latinum*'dur (Arapça-Latince Sözlük). Bu çalışmanın yerini ancak 1830'da Wilhelm Freytag'ın *Arabic-Latin Dictionary* (Arapça-Latince Sözlük) çalışması alacaktır.[65] Golius Farsça-Latince ile Türkçe-Latince sözlük de yazar. İlki 1669'da (ölümünden sonra) Londra'da yayımlanır, sonuncusuysa hiç yayımlanmaz (https://iranicaonline.org/articles/goliu).
1667'de Leiden'da yaşamını yitiren Golius[66] Arapçanın yanında Türkçeyi de derslerinin arasına alır[67] dahi böylece Erpenius ile Avrupa'da Arapçanın yanında Farsça ile Türkçenin temellerini atmış olur[68].

Kitaplar

Proverbia quaedam Alis, Imperatoris Muslimici, et Carmen Togra'ï, Poëtae doctis., nec non Dissertatio quaedam Aben Sinae (ʿAlī Ibn Abī Ṭālib, Ilīyā al-Ṯāliṯ. Ibn al-Ḥadīṯī, al-Ḥusayn b. ʿAlī al- Ṭuġrāʾī ile birlikte), Lugduni Batavorum, 1629.

Ahmedis Arabsiadae Vitae & rerum gestarum Timuri, qui vulgo Tamerlanes dicitur, historia (Aḥmad ibn Muḥammad Ibn ʿArabshāh ile birlikte), Leiden, 1636.

Catalogvs bibliothecæ pvblicæ lugduno-batavæ, Leiden, 1640.

Lexicon Arabico-Latinum, contextum ex probatioribus Orientis lexicographis, Leiden, 1653.

Novus Atlas Sinensis A Martino Martinio Soc. Iesv Descriptvs et Serenmo. Archiduci Leopoldo Guilielmo Austriaco Dedicatus (Martino Martini ile birlikte), Amsterdam, 1655.

Arabicæ lingvæ tyrocinium. Id est Thomae Erpenii Grammatica Arabica: cum varia praxios materia, cujus elenchum versa dabit pagella, Lugduni Batavorum, 1656.

Disputatio medica inavgvralis de cordis palpitatione: qvam... ex auctoritate... Jacobi

---

60 A.H. De Groot, *De betekenis van de Nederlandse ambassade bij de verheven Porte voor de studie van het Turks in de 17de En 18de eeuw*, Leiden, 1979, s. 32.

61 C. Smit, *Leiden en de Verheven Porte, Contacten met het Osmaanse Rijk door de eeuwen heen*, Leiden, 2018, s. 50.

62 A.H. De Groot, *De betekenis van de Nederlandse ambassade bij de verheven Porte voor de studie van het Turks in de 17de En 18de eeuw*, Leiden, 1979, s. 30.

63 J. Witkam,. *Jacobus Golius (1596-1667) En Zijn Handschriften, Lezing, Voor Het Oosters Genootschap In Nederland*, Leiden, 1980, s. 50.

64 W. Juynboll, *Zeventiende-eeuwsche Beoefenaars van het Arabisch in Nederland*, Utrecht, 1931, s. 135.

65 A. Vrolijk, 'A Sublime Treasure of Pretious Manuscripts': the Schultens's legacy in the Leiden University, Library and the elusive purchase of 1806, *Journal of the Royal Asiatic Society*, 2009, July, s. 289.

66 J. Witkam, *Jacobus Golius (1596-1667) En Zijn Handschriften, Lezing, Voor Het Oosters Genootschap In Nederland*, Leiden, 1980, s. 64-65.

67 A.H. De Groot, *De betekenis van de Nederlandse ambassade bij de verheven Porte voor de studie van het Turks in de 17de En 18de eeuw*, Leiden, 1979, s. 33.

68 W. Juynboll, *Zeventiende-eeuwsche Beoefenaars van het Arabisch in Nederland*, Utrecht, 1931, s. 1.

Golii... (Joannes Louvain ile birlikte), Lugduni Batavorum, 1665.

Muhammedis fil. Ketiri Ferganensis, qui vulgo Alfraganus dicitur, Elementa astronomica, Arabicè et Latinè. / Muhammedis fil. Ketiri Ferganensis, qui vulgo Alfraganus dicitur, Elementa astronomica, Arabicè et Latinè (redaktör), Amsterdam, 1669.

Catalogus instructißimæ in omni facultate materia ac lingua bibliothecæ, 1668.

Catalogus insignium in omni facultate linguisque Arabica, Persica, Turcica, Chinensi... librorum ms. quos Jac. Golius collegit, Leiden, 1696.

Poema Tograi, Utrecht, 1707.

Levinus Warner
(1617?-1665)

1617 ya da 1618 yılında[69] Almanya'nın o zamanki Lippe Prensliği'nde[70] doğan Levinus Warner bir Protestan papazının oğludur.[71] Leiden'da 1638 ile 1642 yılları arasında Golius'un öğrencisi olur[72] dahi ondan Arapça, Türkçe ile Farsça öğrenir. 1644 yılında kara üzerinden (Almanya, Polonya ile Litvanya) İstanbul'a doğru yola çıkar. Ukrayna'nın Lemburg kentinde (şimdiki adıyla Lviv), orada yaşayan Ermeni toplumundan Kıpçak Türkçesiyle basılmış yakarı (dua) betiği alır. Bu betik aynı zamanda Türk dilinde basılmış ilk betikti.[73] Warner İstanbul'a 1645'te ulaşır[74] dahi bilimsel çalışmalarının yanında alverle de ilgilenir. Yaptığı görevler arasında dilmaçlık[75] dahi 1655'te Hollanda'nın diplomatik temsilciliği bulunmakta-dır.[76]

Warner'in çalışmalarından İslam'a pek ilgi göstermediğini anlıyoruz. Çalışmaları daha çok tarih, coğrafya ile Arapça, Farsça ile Osmanlı Türkçesinde yazılmış gökçe yazındı.[77] Warner'ın çalışmaları arasında İncil'in Türkçeye çevrilmesi vardı.[78] Bu çalışma özüne hocası Golius tarafından verilmişti.[79] Bu çalışmanın basımı ancak 1827'de Paris'te gerçekleşir.[80] Leiden Üniversitesi her ne denli Warner'ın geri gelmesini istese de Warner hiç

---

69 A. Vrolijk – R. Van Leeuwen, *Arabic Studies in the Netherlands: A Short History in Portraits, 1580-1950*, Leiden-Boston, 2014, s. 48.

70 A. Vrolijk – R. Van Leeuwen, *Voortreffelijk en Waardig, 400 Jaar Arabische Studies in Nederland*, Leiden, 2013, s. 44.

71 A.H. De Groot, *Nederland en Turkije, Schatten Uit Turkije, Achtergronden, Zeshonderd Jaar Politieke, Economische en Culturele Contacten*, Leiden, 1986, s. 12.

72 a.g.y., s. 11.

73 C. Smit, *Leiden en de Verheven Porte, Contacten met het Osmaanse Rijk door de eeuwen heen*, Leiden, 2018, s. 52.

74 W. Juynboll, *Zeventiende-eeuwsche Beoefenaars van het Arabisch in Nederland*, Utrecht, 1931, s. 231.

75 A.H. De Groot, *Nederland en Turkije, Schatten Uit Turkije, Achtergronden, Zeshonderd Jaar Politieke, Economische en Culturele Contacten*, Leiden, 1986, s. 11.

76 A. Vrolijk – J. Schmidt – K. Scheper, *Turcksche Boucken, De Oosterse Verzameling van Levinus Warner, Nederlands diplomaat in zeventiende-eeuws İstanbul*, Eindhoven, 2012, s. 4.

77 A. Vrolijk – R. Van Leeuwen, *Voortreffelijk en Waardig, 400 Jaar Arabische Studies in Nederland*, Leiden, 2013, s. 48.

78 H. Theunissen, *Turks in Nederland, Nederland in Turkije, Turkije in Nederland: 400 Jaar Vriendschap*, Leiden, 2012, s. 101.

79 C. Smit, *Leiden en de Verheven Porte, Contacten met het Osmaanse Rijk door de eeuwen heen*, Leiden, 2018, s. 51.

80 A. Vrolijk – R. Van Leeuwen, *Voortreffelijk en Waardig, 400 Jaar Arabische Studies in Nederland*, Leiden, 2013, s. 48.

dönmez[81] ve oradaki Yunan-Ortodoks eşiyle yaşar.[82]

Konumuzla ilgisi açısından Warner'ın Arapça, Farsça dahi Türkçeyle ilgili şöyle bir benzetmesi vardı: "Arapça yepelek (ince, narin), Türkçe görkemli, Farsça da eksiksizdi".[83]

Warner Hollanda ya da doğum yeri olan Almanya'ya bir daha dönmese de Türklük bilimi de içinde olmak üzere Doğu bilimlerine katkısı oldukça önemlidir. İstanbul'da kaldığı süre içinde toplam 900'ü aşkın Arapça, Farsça, Türkçe ile İbranice[84] dahi az sayıda Yunanca, Ermenice, Süryanice ile Kıptice[85] doğu Elyazmaları dahi basılı betik elde eder. Warner, vasiyetinde bunların Leiden Üniversitesine gönderilmesini ister.[86] Bunların arasında Arapça, Farsça ile Türkçe koşu dahi deyimlerle ilgili birçok not da bulunmaktaydı.[87] İstanbul'daki derlemi 1668 ile 1674 yılları arasında Hollanda'ya getirilir.[88] 1674 yılında Leiden Üniversitesinin kütüphanesinin basılı kataloğuna alınan Warner Derlemi ile üniversitesinin betikevinin doğu derlemi birden beşe katlanır.[89] Bu derlem yüzyıllarca Arapça, Türkçe, Farsça dahi İslam çalışmalarında birçok araştırmacıya kaynak oluşturur. Warner'ın bu derleminden ötürü Leiden Üniversitesinin doğu derlemi günümüzde hala 'Warner'ın kalıtı' olarak bilinir.[90] Warner 1665 yılında İstanbul'da yaşamını yitirir.[91]

Kitaplar

Dissertatio, qva de vitæ termino, utrùm fixus sit, an mobilis, disquiritur ex Arabum & Persarum scriptis, Amsterdam, 1642.

Compendium historicum eorum, quæ Muhammedani de Christo et præcipius aliquot religionis Christianæ capitibus tradiderunt, 1643.

Epistola valedictoria, in qua inter alia de stylo historiæ Timuri, 1644.

Proverbiorum et sententiarum persicarum centuria, collecta et versione notisque adornata a Levino Warnero, Lugduni Batavorum, 1664 (çeviri).

Armenian psalms and prayers. On the first flyleaf some notes in pencil, Or. 4799, (1665)

Notes by Levinus Warner and Nicolaus Petri (basım yeri ile yılı belli değil).

---

81 H. Theunissen, *Turks in Nederland, Nederland in Turkije, Turkije in Nederland: 400 Jaar Vriendschap*, Leiden, 2012, s. 101.

82 C. Smit, *Leiden en de Verheven Porte, Contacten met het Osmaanse Rijk door de eeuwen heen*, Leiden, 2018, s. 52.

83 a.g.y., s. 49.

84 A. Vrolijk – R. Van Leeuwen, *Voortreffelijk en Waardig, 400 Jaar Arabische Studies in Nederland*, Leiden, 2013, s. 49.

85 J. Schmidt, *De Oosterse Handschriften In De Leidse Universiteitsbibliotheek; Hun Oorsprong En Latere Geschiedenis*, Jan Schmidt (yayımcı), *Nederland in Turkije, Turkije in Nederland: 400 jaar vriendschap*, Leiden, 2012, s.141.

86 C. Smit, *Leiden en de Verheven Porte, Contacten met het Osmaanse Rijk door de eeuwen heen*, Leiden, 2018, s. 53.

87 W. Juynboll, *Zeventiende-eeuwsche Beoefenaars van het Arabisch in Nederland*, Utrecht, 1931, s. 230.

88 A.H. De Groot, *De betekenis van de Nederlandse ambassade bij de verheven Porte voor de studie van het Turks in de 17de En 18de eeuw*, Leiden, 1979, s. 41.

89 A. Vrolijk – R. Van Leeuwen, *Voortreffelijk en Waardig, 400 Jaar Arabische Studies in Nederland*, Leiden, 2013, s. 52.

90 C. Smit, *Leiden en de Verheven Porte, Contacten met het Osmaanse Rijk door de eeuwen heen*, Leiden, 2018, s. 54.

91 O. Schutte, *Repertorium Der Nederlandse Vertegenwoordigers, Residerende In Het Buitenland 1584-1810*, 's-Gravenhage, 1976, s. 307.

Johannes Heyman

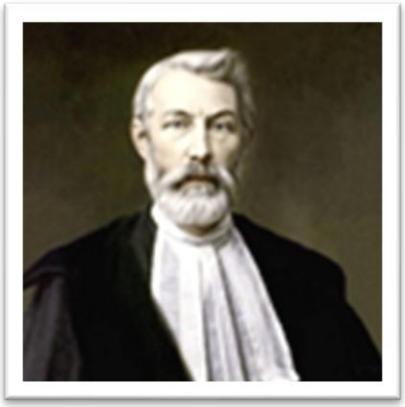
(1667-1737)

Johannes Heyman'ın Türklük bilimine doğrudan pek katkısı olmadı ancak kısa da olsa işlememizde yarar var. Nedeniyse Türkçeye önem veren ilk Hollandalı Doğu bilimci olması.[92] Günümüzde Almanya sınırları içinde bulunan Wesel'de 1667 yılında doğan[93] Heyman ilahiyat eğitiminden sonra doğduğu bölgede Protestan papazı olarak görev yapar[94], 1699'da Amsterdam'daki Levant Alver müdürleri onu İzmir'deki Hollanda kilisesine papaz olarak atar[95]. İzmir'de kaldığı süre içinde Hollandalılarla da ilgili resmi Türk yazıları olmak üzere Elyazmaları toplar[96]. 1705 yılına dek kaldığı İzmir'de İbranince, Arapça, Farsça dahi Türkçe öğrenir[97]. 1910 yılında Leiden Üniversitesine Doğu dilleri profesörü olarak atanır (https://hoogleraren.leidenuniv.nl/id/1096) dahi görevini 1737'ye dek sürdürür[98]. Leiden Üniversitesi Doğu bilimi profesörleri arasında Türkçe konuşma dilini öğrenmiş ilk kişi[99] olan Heyman, dirimi boyunca alanında neredeyse hiçbir şey yayımlamamıştır.[100] Heyman 1737'de Leiden'da yaşamını yitirir (https://www.dbnl.org/auteurs/auteur.php?id=heym008).

Petrus De Jong

(1832-1890)

1832'de Nieuweveen'de doğan Petrus (Pieter) de Jong

[92] H. Theunissen, *Turks in Nederland, Nederland in Turkije, Turkije in Nederland: 400 Jaar Vriendschap*, Leiden, 2012, s. 104.

[93] M. Van den Boogert, Entangled Travellers, Analyzing the Reizen (1758) by Johan Ægidius van Egidius and Johannes Heyman, *QUÆREONDO*, 2017, s. 109.

[94] A.H. Huussen – C. Wes-Patoir, Hoe een ambitieuze predikant te Smirna professor te Leiden werd. Brieven van Ds. Johannes Heyman en Gisbert Cuper, 1699-1710, *Historisch Tijdschrift Holland*, Groningen, 1999, s. 90.

[95] M. Van den Boogert, Entangled Travellers, Analyzing the Reizen (1758) by Johan Ægidius van Egidius and Johannes Heyman, *QUÆREONDO*, 2017, s. 109.

[96] J. Schmidt, *Ten Geleide*, Jan Schmidt (yayımcı), *Nederland in Turkije, Turkije in Nederland: 400 Jaar Vriendschap*, Leiden, 2012, s. 24-25.

[97] H. Theunissen, *Turks in Nederland, Nederland in Turkije, Turkije in Nederland: 400 Jaar Vriendschap*, Leiden, 2012, s. 103.

[98] J. Schmidt, *Catalogue of Turkish Manuscripts in the Library of Leiden University and Other Collections in the Netherlands. Minor Collections*, Leiden-Boston, 2012, s. 324.

[99] M. Van den Boogert Learning Oriental Languages in the Ottoman Empire: Johannes Heyman (1667-1737) between Izmir and Damascus. *The Teaching and Learning of Arabic in Early Modern Europe*, 2017, s. 294.

[100] A.H. Huussen – C. Wes-Patoir, Hoe een ambitieuze predikant te Smirna professor te Leiden werd. Brieven van Ds. Johannes Heyman en Gisbert Cuper, 1699-1710, *Historisch Tijdschrift Holland*, Groningen, 1999, s. 99.

(https://hoogleraren.leidenuniv.nl/id/1252) 1851'de Leiden Üniversitesine yazılır (https://www.dbnl.org/tekst/_jaa002189001_01/_jaa002189001_01_0020.php) dahi eğitimini İbrani ile Arap bilimi üzerine bitirir. Doktora çalışmasını *De psalmis Maccabaïcis* (Makkabilerin ilahileri) üzerine yapar dahi savını 1857 yılında bitirir (https://profs.library.uu.nl/index.php/profrec/getprofdata/863). 1859 yılında Leiden Üniversitesine Farsça ile Türkçe hocası olarak atanır. 1868 ile 1890 arasın da Utrecht Üniversitesinde gene Farsça ile Türkçe alanında profesör olarak görev yapar[101]. Görevi süresince katkısı İbraniceden çok Arap, Fars dahi Türklük bilimlerine olur.[102] De Jong 1890'da Utrecht'te yaşamını yitirir (https://hoogleraren.leidenuniv.nl/id/1252).

Kitaplar

Catalogus Codicum Orientalium Bibliothecae Academiae Regiae Scientiarum Quem, A Clar. Weijersio Inchoatum (Hendrik Engelinus Wijers ile birlikte), Leiden, 1862.

Kitb al-Mushtabih f asm al-rijl, Leiden, 1863, Leiden. (İkinci baskı 2010).

Theodorus Houtsma

(1851-1943)

19. yüzyılın sonlarında 20. yüzyılının başlarında hocası Kramers'in yanında Farsça ve Türkçe alanında geniş çaplı araştırma yapmış kişilerden biri Martinus Theodorus Houtsma'dır.[103] O zamanlara dek Hollanda'da Türk tarihiyle ilgili yapılmış araştırma olsa da Türk diliyle ilgili araştırma yok denecek ölçüde azdı.[104] Houtsma bu duruma biraz değişiklik getirecekti.

1851'de Rauwerderhem'de (http://www.biografischportaal.nl/persoon/22966750) doğan Houtsma 1873'te Leiden Üniversitesi Warner Kalıtı'nda betikevi yardımcısı olur[105] dahi özellikle bu dönemde özünü Farsça ile Türkçeye verir.[106] İlahiyat okuyup doktorasını 1875 yılında *De strijd over het dogma tot op el-Ash'ari* (https://hoogleraren.leidenuniv.nl/id/1181) (Eş'arî'ye dek olan İslâm akaidi üzerine

[101] J. Nat, *De studie van de Oostersche Talen in Nederland in de 18e en de 19e eeuw*, Purmerend, s. 154.

[102] De Jong, Frederick (1986 Vol. 20). Middle Eastern Studies in the Netherlands, *Middle East Studies Association Bulletin*, Leiden, 1929, s. 175.

[103] H. Theunissen, *Het stiefkind van de Oriëntalistiek: de studie van de Turkse talen en culturen in Nederland*. (yayımcı W. Meulenkamp) *Basjibozoek. Enige aspecten van de receptie van de Turkse cultuur in Nederland*, Utrecht, 1990, s. 58.

[104] a.g.y., s. 56.

[105] H. Theunissen, *Turks in Nederland, Nederland in Turkije, Turkije in Nederland: 400 Jaar Vriendschap*, Leiden, 2012, s. 107.

[106] M. Van Der Zande, *Martinus Th. Houtsma, 1851-1943: een bijdrage aan de geschiedenis van de orientalistiek in Nederland en Europa*, Ph.D., Utrecht, 1999, s. 149.

tartışma) konusunda yapar. 1885 yılında Leiden Üniversitesinde Farsça ile Türkçe öğretim üyesi olarak görevi De Jong'dan devralır[107] dahi 1895-1896 yıllarında gene Utrecht'te rektör olur (https://repertorium.library.uu.nl/collectie/houtsma/).

1890'da Utrecht Üniversitesinde İbranice profesörü olur dahi bu görevini, emekli olduğu 1917 yılına değin (http://isamveri.org/pdfdkm/08/DKM081857.pdf) sürdürür. Konumuz için önemli olan bir başka yanı, Farsça ile birlikte Türkçeye ilgisinin artması için uğraş göstermiş olması.[108] Buna örnek anlamında Selçuklular üzerine[109] yaptığı çalışma gösterilebilir. Houtsma yaşamını 1943'te Utrecht'te yitirir (https://hoogleraren.leidenuniv.nl/id/1181).

Houtsma'nın, 1913-36 arasında yaptığı İslam Ansiklopedisinin editörlüğü dışında epey çalışması var.

Kitaplar

De strijd over het dogma in den Islam tot op El-Ash'ari, Leiden, 1875.[110]

Catalogus codicum orientalium Bibliothecae Academiae Lugduno-Batavae (Reinhart Pieter Anne Dozy, Abraham Kuenen, Pieter De Jong, Michiel Johannes De Goeje ile birlikte), Leiden, 1851-1877.

Akhtal Encomium Omayadarum, Leiden, 1878.

Kitābo-'l-Adhdād sive Liber de vocabulis Arabicis quae plures habent significationes inter se oppositas, Leiden, 1881.

Ibn-Wādhih qui dicitur al-Jaʿqubī Historiae. Pars prior historiam anteislamicam [-pars altera historiam islamicam] continens, (Edit. Houtsma M.T.), Leiden, 1883.

Catalogue D'Une Collection de Manuscrits Arabes Et Turcs Appartenant a la Maison E. J. Brill a Leide, Leiden, 1886.

Recueil de textes relatifs à l'historie des Seljoucides, Leiden, 1886.

Uit de Oosterse correspondentie van Th. Erpenius, Jac. Golius en Lev. Warner: eene bijdrage tot de geschiedenis van de beoefening der Oostersche letteren in Nederland, Amsterdam, 1887.

Catalogue D'Une Collection De Manuscrits Arabes Et Turcs Appartenant A La Maison E., Leiden, 1889.

De ontwikkelingsgang der Hebreeuwsche taalstudie, Leiden 1890.

Ein turkisch-arabisch Glossar, Leiden, 1894.

Eenige opmerkingen betreffende de beoefening van het Turksch, Utrecht, 1896.

---

[107] H. Theunissen, *Turks in Nederland, Nederland in Turkije, Turkije in Nederland: 400 Jaar Vriendschap*, Leiden, 2012, s. 107.

[108] J. Nat, *De studie van de Oostersche Talen in Nederland in de 18e en de 19e eeuw*, Purmerend, 1929, s. 154.

[109] M. Van Der Zande, *Martinus Th. Houtsma, 1851-1943: een bijdrage aan de geschiedenis van de orientalistiek in Nederland en Europa*, Ph.D., Utrecht 1999, s. 262.

[110] Houtsma'nın doktora sav çalışması.

Nog eenmaal de israëlische vastendagen, 1901.

Enzyklopaedie des Islm, geographisches, ethnographisches und biographisches Wörterbuch der muhammedanischen Völker; mit Unterstützung der Internationalen Vereinigung der Akademien der Wissenschaften und im Verein mit hervorragenden Orientalisten hrsg., Leiden, 1913.

Choix de Vers tires de la Khamsa de Nizami. Texte Persane, Leiden, 1921.

Textkristische Studien zum Alten Testament, Leiden, 1925.

Dā'irat al-ma'ārif al-Islāmiyāh, ('Abd al-Ḥamid Yūnus ile birlikte), al-Qāhirah, 1969.

E.J. Brill's first encylopaedia of Islam, 1913-1936, Leiden-New York, 1987.

Mūjaz Dā'irat al-ma'ārif al-Islāmiyāh, (Aḥmad Shintināwī, Abd al-Ḥamīd dahi Sulṭān ibn Muḥammad Qāsimī ile birlikte), Shāriqah, 1998.

Hendrik Douwe Van Gelder

Bazı hocalarla ilgili bilgi bulmak oldukça güç. Sanırım nedeni, alanlarında etkili olmayışlarından. Bu da kanımca Türklük bilimi özleri için yan dal olduğundan kaynaklanmakta. Gene bir başka neden yapıtlarının az ya da hiç olmamasından ötürü. Yapıtları olsa idi en azından bunlar bulunabilirdi. Bu hocalardan biri Hendrik Douwe Van Gelder. 1861 yılında Bolsward'da (https://www.genealogieonline.nl/west-europese-adel/I289049.php) doğan Leiden Üniversitesinde Farsça ile Türkçe öğretim üyesi olarak görevi Houtsma'dan devralır[111]. *İslam'ın Kaynağı ile Kurumları* alanında çalışır dahi bu görevini 1890'dan 1920'ye değin sürdüren Hoca yaşamını 1935'te Lahey'de yitirir (https://www.geni.com/people/Dr-Hendrik-Douwe-van-Gelder/6000000030877243531).

Kitaplar

Mohtar de Valsche Profeet, Leiden, 1888.

Adrianus Reland

(?-1718)

Van Gelder gibi Adrianus Reland'ın **(**Hadrianus Relandus) da önemi konumuz açısında az. Söz konusu dönem 1700'lerin başı olduğundan dahi Reland, *De religione Muhammedica* (Muhammet Dini) çalışmasının Latince versiyonunda, yararlandığı kaynaklar arasında Osmanlı Türkçesiyle olanları da

[111] H. Theunissen, *Turks in Nederland, Nederland in Turkije, Turkije in Nederland: 400 Jaar Vriendschap*, Leiden, 2012, s. 108.

eklemiş olması (Vrolijk & Van Leeuwen, 2014, b. 66), konumuzla tek ilgisi olan yanı. 1676'da De Rijp'ta (http://www.biografischportaal.nl/persoon/13162472) doğan Reland, 1690'da Utrecht Üniversitesinde felsefe ile ilahiyat okur[112] Gene bu üniversitede 1701 ile 1718 yılları arasında Doğu bilimleri profesörü[113] olarak çalışan Reland 1718'de Utrecht'te (https://referenceworks.brillonline.com/entries/religion-past-and-present/reland-hadrian-SIM_024909) yaşamını yitirir.

Kitaplar

Paraphrases Horatianae, seu Odae quaedam ex Horatio, Amsterdam, 1691.

Nicolaus Wilhelm Schroeder

(1721-1798)

Nicolaus Wilhelm Schroeder 1721 yılında Marburg'ta doğar (http://www.biografischportaal.nl/persoon/58890066). 1747'de Hollanda'nın Groningen kentine gelir dahi buradaki üniversitede Yunanca ile Doğu dillerinde profesör olarak çalışır. Buradaki görevini, öldüğü yıl olan 1798'e değin sürdürür.114 Schroeder'ın öğrenmiş olduğu dillere baktığımızda, İbranicenin yanında Farsça, Türkçe dahi Arapçayı da görüyoruz. Birçok hoca gibi o da ağırlığı Arapçaya verir.115 Konumuzla ilgisi, Türkçe de öğrenmiş olmasının yanında Groningen Üniversitesinin, anlaşıldığına göre Schroeder'dan 1776 yılında, Arapça ile Türkçe yazılı Elyazmaları almış olması (http://www.biografischportaal.nl/persoon/58890066). Ayrıca Schroeder, şimdi Leiden Üniversitesinde bulunan Elyazmalarıyla116 Türklük bilimine katkı sağlamıştır.

Kitaplar

Dissertatio Historico Ecclesiastica De Evtychianismo Et Variis Eivs Sectis (Karl Franz Lubertus Haas ile birlikte), Mullerus, 1746.

Johannes Hendrik Kramers

(1891-1951)

[112] A. Vrolijk – R. Van Leeuwen, *Arabic Studies in the Netherlands: A Short History in Portraits, 1580-1950*, Leiden-Boston, 2014, s. 65.

[113] F. De Jong, Middle Eastern Studies in the Netherlands, *Middle East Studies Association Bulletin*, Leiden, 1986 Vol. 20, s. 173.

[114] J. Nat, *De studie van de Oostersche Talen in Nederland in de 18e en de 19e eeuw*, Purmerend, 1929, s. 75.

[115] a.g.y., s. 78.

[116] J. Schmidt, *Catalogue of Turkish Manuscripts in the Library of Leiden University and Other Collections in the Netherlands. Minor Collections*, Leiden-Boston, 2012, s. 58.

1891'de Rotterdam'da doğan Johannes Hendrik Kramers[117] lisede eski dillerden Latince ile Eski Yunanca öğrenir.[118] 1909'de Leiden Üniversitesinde Arapça okumak ister ancak bu alanda pek gelecek olmadığını söyleyen oradaki İslam bilimcisi Snouck Hurgronje'nın önerisi üzerine hukuk okur.[119] Doğu dillerine olan ilgisini yitirmez dahi gene aynı Hurgronje'dan Arapça, Farsça ile Türkçe dersleri alır dahi 1914 yılında öğrenimi bitirir.[120] Hukuk alanında doktorasını 1915 yılında *Strafrechtspraak over Nederlanders in Turkije* (Türkiye'deki Hollandalılarla İlgili Ceza Yasası) üzerine yapar.[121]

Kramers, 1915'te Hollanda konsolosluğu için dilmaç olarak İstanbul'a gider ve 1922'ye dek kalır (https://islamansiklopedisi.org.tr/kramers-johannes-heindrik). İstanbul'da kaldığı süre içinde Farsça, Ermenice[122] öğrenir dahi Türk dili dahi tarihiyle ilgili bilgisini geliştirir. Adını daha sonra bu alanda da tanıtacaktır.[123] Aynı yıl (1922) Hollanda'ya dönen Kramers, Leiden Üniversitesine Farsça ile Türkçe öğretim üyesi olarak atanır.

(https://repertorium.library.uu.nl/collectie/kramers/#:~:text=Johannes%20Hendrik%20Kramers%20(1891%2D1951)&text=Van%201922%2D1939%20was%20hij,in%201945%20werd%20hij%20herbenoemd). Atanmasıyla ilgili yaptığı çalışmasının konusunu *Over de Geschiedschrijving Bij de Osmaanse Turken* (Osmanlı Türklerinde Tarih Yazımı) konuşmayla sunar.[124] Gene aynı yıl, Hollanda'nın kurul üyesi olarak Lozan Kongresine katılması gerektiğinden Leiden'daki görevine ara vermek zorunda kalır. Hollanda'ya döndükten sonra Arapçaya ağırlık verir[125] dahi 1939'da *Arapça ile İslam'ın Kurumları* profesörü olarak atanır.[126] Her ne denli Arapçaya ağırlık verse de başlıca ilgi alanı Türkçe olur.[127] Leiden Üniversitesinde vermiş olduğu dersler Arapça, İslam'ın kurumları, Farsça, Türkçe dahi arada bir Ermenice olur.[128] 1942'de Hollanda'yı işgal eden Almanların Yahudi karşıtı önlemlerine karşı çıkarak işini bırakır ancak görevine 1945'te geri döner.[129] Görevini 1950'ye sürdüren

---

117 M. Van den Boogert, *Van Ottomaans naar Turks, J.H. Kramers op een breuklijn in de geschiedenis, Portretten van een vierhonderdjarige geschiedenis*, Hilversum, 2012, s. 85.

118 Z.V. Togan, (Cilt I. Cüz-1-4), J. H. Kramers (1891-1951), *İslâm Tetkikleri Enstitüsü Dergisi*, İstanbul, 1954, s. 179.

119 G. F. Pijper, Levensbericht J.H. Kramers, *Jaarboek, 1951-1952*, Amsterdam, 2010, s. 225-26.

120 Z.V. Togan, (Cilt I. Cüz-1-4), J. H. Kramers (1891-1951), *İslâm Tetkikleri Enstitüsü Dergisi*, İstanbul, 1954, s. 179.

121 G. F. Pijper, Levensbericht J.H. Kramers, *Jaarboek, 1951-1952*, Amsterdam, 2010, s. 225.

122 M. Van den Boogert, *Van Ottomaans naar Turks, J.H. Kramers op een breuklijn in de geschiedenis, Portretten van een vierhonderdjarige geschiedenis*, Hilversum, 2012, s. 86.

123 A.H. De Groot, *Nederland en Turkije, Schatten Uit Turkije, Achtergronden, Zeshonderd Jaar Politieke, Economische en Culturele Contacten*, Leiden, 1986, s. 20-21.

124 J. H. Kramers, *Over De Geschiedschrijving Bij De Osmaanse Turken, Inaugurele Rede Rijksuniversiteit Leiden*, Leiden, 1922.

125 M. Van den Boogert, *Van Ottomaans naar Turks, J.H. Kramers op een breuklijn in de geschiedenis, Portretten van een vierhonderdjarige geschiedenis*, Hilversum, 2012, s. 87.

126 A. Vrolijk – R. Van Leeuwen, *Voortreffelijk en Waardig, 400 Jaar Arabische Studies in Nederland*, Leiden, 2013, s. 137.

127 G. F. Pijper, Levensbericht J.H. Kramers, *Jaarboek, 1951-1952*, Amsterdam, 2010, s. 226.

128 a.g.y., s. 230.

129 A. Vrolijk – R. Van Leeuwen, *Voortreffelijk en Waardig, 400 Jaar Arabische Studies in Nederland*, 2013, Leiden, s. 137.

(https://hoogleraren.leidenuniv.nl/id/1451) Kramers, 1951'de yaşamını yitirir.[130]

Kitaplar

Herinnering aan Petrus de Raadt, Rotterdam, 1863.

Strafrechtspraak over Nederlanders in Turkije, Amsterdam, 1915. (doktora tezi).

Over de geschiedschrijving bij de Osmaansche Turken, Leiden, 1922. (doktora tezi).

İslâm medenîyeti tarihinde coğrafya ve ticaret (Ömer Rıza Doğrul ile birlikte), İstanbul, 1934. *Ankara*, Amsterdam, 1936. (çeviri).

Opus geographicum (redaktör) Leiden, 1938.

De taal van de Koran, Leiden, 1940. (profesörlüğe atanma konuşması).

Handwörterbuch Des Islam (Arent Jan Wensinck ile birlikte) Leiden, 1941.

Overdruuk uit algemene Literatur Geschiedenis, Deel II, Utrecht, 1943. *De Islam: godsdienst met 300 milioen belijders*, Amsterdam, 1946.

Kwatrijnen van Omar-i-Chayyâm (Umar Kayyām dahi Frits Pijl ile birlikte), Baarn, 1947.

De Semietische Talen, Leiden, 1949.

Al-Ghazzali: de redder uit de dwaling, Amsterdam, 1951. (çeviri).

Over de Kunst van de Islam, Leiden, 1952.

Shorter encyclopaedia of Islam, Leiden, 1953.

Analecta Orientalia: posthumous writings and selected minor works, Leiden, 1954.

De Koran, Leiden, 1956.

Configuration de la terre: (Kitab surat al-Ard) (redaktör), Beyrouth, 1964.

Makaleler

Rapporten van afgevaardigden van de Nederlandse regering en van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen naar wetenschappelijke bijeenkomsten, *Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen*, Amsterdam, Vol. 3, S. 2/j1951, s. 72-78.

Karel Emil Oskar Jahn

(1906-1985)

[130] S. Daalder – A. Foolen – J. Noorgegraaf, *Taalwetenschap in Nederland, Zestig Jaar AVT (1950-2010)*, Münster, 2010, s. 50.

1906'da Brno'da (Çekya) doğan Karel Emil Oskar Jahn, burada önce bir yıl kimya, sonra da sanat, tarih dahi kazı bilimi okuduktan sonra Doğu bilimlerine yönelerek İbranice ile Arapça öğrenir. Daha sonra da Farsça ile Türkçe okuyup (https://iranicaonline.org/articles/jahn-karl-emil-oskar) 1931 yılında Prag'da *Vom früh-islamischen Briefwesen, Studien zur islamischen Epistolographie* (Eski İslam iletişimden İslam mektuplarına) çalışmasıyla doktorasını bitirir. Brno'daki eğitiminden sonra 1936 ile 1938 yılları arasında Prag'da İslam Sanatları dahi Türkçe hocası olur (https://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=8447). Jahn daha sonra Berlin'e gider dahi Zeki Velidi Togan ile tanışmasından sonra Türkeli'ne (Orta Asya) ilgisi başlar (https://iranicaonline.org/articles/jahn-karl-emil-oskar). 1947'de Utrecht Üniversitesine Türkçe ile Slav dilleri hocası olarak atanır,[131] 1950'de de gene burada *Turken en Oost-Slaven, Enkele beschouwingen over hun betrekkingen* (Türkler ile Doğu-Slavları, İlişkileriyle ilgili bazı değerlendirmeler) konulu çalışmasıyla Türkçe profesörü olarak atanır (https://profs.library.uu.nl/index.php/profrec/getprofdata/996/-24/77/0). 1951'de yaşamını yitiren Kramers'ın yerine 1953 yılında Leiden Üniversitesinde Türkçe ile Yeni Farsça profesörü olarak göreve başlar (https://hoogleraren.leidenuniv.nl/id/564). Buna göre aynı zamanda hem Utrecht hem de Leiden Üniversitesinde çalışmış oluyor.

Jahn, Viyana'ya yerleşmek için[132] 1972'de Utrecht (https://profs.library.uu.nl/index.php/profrec/getprofdata/996/-24/77/0), 1973'te de Leiden'deki görevini bırakır (https://hoogleraren.leidenuniv.nl/id/564). Jahn 1985'te Utrecht'te yaşamını yitirir (https://profs.library.uu.nl/index.php/profrec/getprofdata/996/-24/77/0). Utrecht Üniversitesinde Türkçe profesörü olmuş hocalardan yalnızca Hofman ile Jahn var. Aralarındaki ayırt, Jahn'ın aynı zamanda Leiden Üniversitesinde görev yapıyor olmasıydı.

Kitaplar

Geschichte Ġāzān-Ḫān's aus dem Ta'rīḫ-i-mubārak-i-Ġāzānī des Rašīd al-Dīn Faḍlallāh b. ʿImād al-Daula Abūl-Ḫair (redaktör), London, 1940.

Turken en Oost-Slaven: enkele beschouwingen over hun onderlinge betrekkingen, Leiden, 1950.

Tārīḵ-i Afranǧ (Rašīd al-Dīn Ṭabīb, Faḍl Allāh ile birlikte), Leiden, 1951.

Enkele beschouwingen over de geschiedenis en beschaving der Oud-Turkse volkeren, Leiden, 1954.

[131] H. Theunissen, *Turks in Nederland, Nederland in Turkije, Turkije in Nederland: 400 Jaar Vriendschap*, Leiden, 2012, s. 110.

[132] T. Ersoy, *Ane Hendrik Nauta ile 4 Nisan 2021 tarihli yazışmalar*, 2021, Amsterdam.

Ta'rīḫ-i-mubārak-i-Ġāzānī des Rašīd al-Dīn Faḍl Allāh Abī-l-Ḫair: Geschichte der Ilḫāne Abāġā bis Gaiḫātū (1265-1295) (redaktör) 's-Gravenhage, 1957.

Türkische Freilassungserklärungen des 18. Jahrhunderts (1702-1776), Napoli, 1963. *Rashīd al-Dīn's History of India: collected essays with facsimiles and indices*, The Hague, 1965.

History of Iranian literature (Jan Rypka, Otakar Klima ile birlikte), Dordrecht, 1968.

Wissenschaftliche Kontakte zwischen Iran und China in der Mongolenzeit, Wien, 1969.

Die Geschichte der O·guzen des Rašīd ad-Dīn, Wien, 1969.

Die Chinageschichte des Rašīd ad-Dīn (Franke, Herbert ile birlikte), Wien, 1971.

Die Geschichte der Kinder Israels des Rašīd ad-Dīn (Rašīd al-Dīn Ṭabīb, Faḍl Allāh ile birlikte), Wien, 1973.

Die Frankengeschichte des Rašīd ad-Dīn, Wien, 1977.

Die Indiengeschichte des Rašīd ad-Din: Einleitung, vollständige Übersetzung, Kommentar und 80 Texttafeln (Rašīd al-Dīn Ṭabīb, Faḍl Allāh ile birlikte), Wien, 1980.

Henry Franciscus Hofman (1917-1998)

1917'de Amsterdam'da doğan Henry Franciscus Hofman (https://profs.library.uu.nl/index.php/profrec/gettprofdata/902/1/2/0) 1946'da Utrecht Üniversitesi betikevi görevlisi olarak göreve başlar. Leiden ile Utrecht üniversitelerinde Doğu bilimleri okur dahi 1947'de diplomasını alır.[133] Hocası Jahn'ın danışmanlığında doktorasını 1969'da Utrecht'te bitirir dahi böylece Utrecht Üniversitesinde doktora yapan ilk kişi olur.[134] Doktorasının konusu *A Specimen Taken From The Chagatayan Section Of The Work: Turkish Literature, A Bio-Bibliographical Survey* (Çağatayca Bölümü Çalışmasından Alınan Bir Örnek: Türkçe Gökçe Yazın, Biyo-bibliyografik Araştırma). Hofman, Jahn görevi bıraktıktan sonra onun yerine göreve gelir. Hofman, 1973'te Utrecht Üniversitesine Türkçe profesörü dahi 1976'da Altay dilleri profesörü olarak atanır (https://collectie.umu.nl/collectie/?diw-id=utralt_uu-collection_0285-114784).

Profesör olarak atanmadan önce gene aynı üniversitede betikevi görevlisi olarak görev

[133] H. F. Hofman,A *Specimen Taken From The Chagatayan Section Of The Work: Turkish Literature A Bio-Bibliographical Survey*, Utrecht, 1969, s. 75.

[134] H. Theunissen, *Turks in Nederland, Nederland in Turkije, Turkije in Nederland: 400 Jaar Vriendschap*, Leiden, 2012, s. 112.

yapar.[135] Türklük biliminin dışında, Hofman'ın Türkçe için en büyük kazançlarından birisi de Türkçe Öğretmenlik dahi Türkçe Çeviricilik sınavlarını Millî Eğitim Bakanlığı bazında 1982'de başlatmış olması. Bunun sonucunda yine Hofman'ın önderliğinde 1984'te Rotterdam Yüksekokulunda ilk Türkçe Eğitmenlik bölümü de açılarak orta okul ile liseler için Türkçe öğretmenler yetiştirilmeye başlanır.[136] Utrecht'teki görevi 1984'e değin süren Hofman 1998'de yaşamını yitirir (https://profs.library.uu.nl/index.php/profrec/gettprofdata/902/1/2/0).

Türklük bilimine katkılarından biri, elde ettiği Elyazmalarıyla Utrecht Üniversitesinin kütüphanesinin derlemini iki kattan fazlasına çıkarmak olur.**[137]** Bu Elyazmalarından biri Erzurumlu İbrahim Hakkı'nın 'Marifetname'sidir.[138]

Kitaplar

A specimen taken from the Chaghatayan section of the work: Turkish literature: a bio-bibliographical survey, Utrecht, 1969. (doktora savı).

Turkish Literature: A Bio-Bibliographical Survey. Section III, Volume 4-6, Utrecht 1968.

Turkish Literature: A Bio-Bibliographical Survey. Section III: Moslim Central-Asian Turkish Literature. Part I, Leiden, 1969.

Uit bibliotheektuin en informatieveld: opstellen aangeboden aan Dr. D. Grosheide bij zijn afscheid als bibliothecaris van de Rijksuniversiteit te Utrecht, Utrecht, 1978. (redaktör).

De Turcicis Aliisque Rebus Commentarii Henry Hofman Dedicati (Hendrik Boeschoten ile birlikte), Utrecht, 1992.

Alexander Hendrik De Groot (1943-)

1943'te Amsterdam'da doğan**[139]** Alexander Hendrik de Groot Leiden Üniversitesinde doktorasını bitirir**[140]** bu üniversitede Türkbilimci vee İslam bilimcisi olarak görev yapmıştır.**[141]** 1969-2005 yılları arası İslam Orta Doğusunun Dil ve Kültürleri Türkçe bölümünde çalışır. 1986 yılında da 'İslam'ın Kurumları' öğretiminde profesörlüğe yükselir.**[142]**

---

135 T. Ersoy, *Ane Hendrik Nauta ile 4 Nisan 2021 tarihli yazışmalar*, 2021, Amsterdam.

136 T. Ersoy, *Kadir Türkmen ile 29 Haziran 2021 tarihli yazışmalar*, 2021, Amsterdam.

137 J. Schmidt, *Catalogue of Turkish Manuscripts in the Library of Leiden University and Other Collections in the Netherlands. Minor Collections*, Leiden-Boston, 2012, s. 273.

138 a.g.y., s. 274.

139 E. Gürer, *Alexander H. de Groot ile 12 Temmuz 2017 yazışması*, 2017, Lahey.

140 A.H. De Groot (yayımcı), *Het Midden-Oosten en Nederland in Historisch Perspectief, Inleiding*, Muiderberg, 1989, s. 7.

141 A. Vrolijk, '*Uw Oprechte en Toegewijde Vriend'. Levinus Warners Contacten Met De Moslimgeleerden, In Het 17e eeuwse İstanbul*, Jan Schmidt (yayımcı), *Nederland in Turkije, Turkije in Nederland: 400 jaar vriendschap*, Leiden, 2012, s. 192.

142 E. Gürer, *Alexander H. de Groot ile 12 Temmuz 2017 yazışması*, 2017, Lahey.

Leiden'da vermiş olduğu derslerden bazıları şunlar: İslam sonrası Türk halkları; İslam'a Giriş; Türkiye Cumhuriyeti'nde İslam; 1800'den önce Orta Doğu Tarihine Giriş; Türk Halklarının Tarihi ile Ekini; Osmanlı Devleti; Türkiye bilimi, Kökleşik Osmanlı Koşusu; Osmanlıcaya Giriş; Osmanlı'da İslam; Osmanlıca Yazılar; Kökleşik Türkçe: Düzyazı ile Koşu; Ülke ile Halk Bilimine Giriş. Vermiş olduğu dersler arasında Türk edebiyatı olsa da, çalışmalarının daha tarih ağırlıklı olduğunu görüyoruz.

Kitaplar

Collection of c. 200 cards filled with handwritten bibliographical notes on the life and works of Levinus Warner, Leiden, 1978.

The Ottoman Empire and the Dutch Republic: a history of the earliest diplomatic relations, 1610-1630, Leiden, 1978.

De Betekenis Van De Nederlandse Ambassade Bij De Verheven Porte Voor De Studie Van Het Turks In De 17de En 18de Eeuw. Leiden, 1979.

De messias van de Islam, *De Gids, Jaargang 143*, Amsterdam, 1980.

Khalil Pasha, a 17th-century Ottoman statesman (D. 1629) according to his correpondence remaining in the General State Archives of the Netherlands at The Hague, Ankara, 1981.

A bibliography of Dutch publications on the Middle East and Islam, (1945-1981) (Rudolph Peters, M. Bernards, Nederlandse Vereniging voor de studie van het Midden-Oosten en de Islam ile birlikte), Nijmegen, 1981.

Nederland en Turkije, Schatten Uit Turkije, Achtergronden, Zeshonderd Jaar Politieke, Economische en Culturele Contacten, Leiden, 1986.

Het Midden-Oosten en Nederland in Historisch Perspectief, Inleiding, Muiderberg, 1989.

Islamic Studies (Faculty of Arts (Leiden), Rijksuniversiteit Leiden ile birlikte) Leiden, 1995.

Recht van de Islam: teksten van het... gehouden symposium / dl.12, Recht van de Islam (Louis Boumans, Aharon Layish, Léon Buskens, Susan Rutten, Vereniging tot bestudering van het recht van de Islam en het Midden-Oosten (RIMO) ile birlikte), Groningen, 1995.

Lale ile Başladı – It Began with Tulip (Ben J. Slot, Zeki Çelikkol ile birlikte), Ankara, 1999.

De positie van Turken in Nederland 2004: veertig jaar migratie (Hatice Can-Engin ile birlikte), Utrecht, 2004.

The Netherlands and Turkey: four hundred years of political, economical, social and cultural relations: selected essays, İstanbul, 2007.

State and Islam (redaktör), *Volume 31 van CNWS publications: Onderzoeksschool CNWS*, Michigan, 2009.

Ane Hendrik Nauta
(1945)

1945 yılında Lahey'de doğan Ane Hendrik Nauta 1960-'62 arası yıllarını İzmir'de bir Türk ailesinde manevi çocuk olarak geçirir. Daha sonra Hollanda'ya gelir dahi 1967'de Leiden Üniversitesini bitirir. Aynı yılda göreve başlayıp 1974'e dek gene Leiden'da Türkçe dersleri verir. 1969 yılından[143] 1972'ye dek Almanya'da Göttingen Üniversitesinde Gerharfd Doerfer'ın yanında Altayistik bölümünde uzmanlaşır. 1974 ile 1999 yılları arasında Karşılaştırmalı Dil Bilimi bölümünde Altay dilleri ile Çuvaşça dersleri verir dahi gene 1999'ta bu bölümden Türkçeye döner. 1999 ile 2006 yılları arasında mal rejimleri hukuku, boşanma hukuku konuları Türk aile hukuku ile nüfus af yasası, ar dahi namus ekini, töre cinayet konularını Türk Toplumu ile Hukuk'u dersleri altında verir.[144] Bilirkişi olarak da töre, namus gibi davalarında yargıya çağrılırdı.[145] 2006'da erken emekliliğe ayrılırır dahi İzmir'e yerleşerek Çuvaşçayla ilgili çalışmalarını sürdürür.[146]

Kitaplar

Turks voor Nederlanders, Deventer, 1973.

Woordenboek: Nederlands-Turks (Mehmet Kırış ile birlikte), Nijmegen, 1988.

Recht van de Islam: teksten van het... gehouden symposium / dl.9, Recht van de Islam, Groningen, 1992.

Makaleler

Proceedings of the 20th Meeting of the Permanent International Altaistic Conference at Leiden 1977, *Central Asiatic journal: international periodical for the languages, literature, history and archaeology of Central Asia*, Wiesbaden, 1979.

Art. 129-150 (nieuwe versie) Turks BW, inzake echtscheiding, vertaald uit het Turks, *Het personeel statuut,* 1988.

Dick Koopman
(1944-)

1944 doğumlu Dick Koopman, 1974'te Leiden Üniversitesinde Türkçe bölümüne

[143] T. Ersoy, Tonyukuk, *Ane Hendrik Nauta ile 19 Nisan 2021 tarihli yazışmalar*, Amsterdam, 2021.

[144] T. Ersoy, *Ane Hendrik Nauta ile 4 Nisan 2021 tarihli yazışmalar*, Amsterdam, 2021.

[145] T. Ersoy, *Kadir Türkmen ile 29 Haziran 2021 tarihli yazışmalar*, Amsterdam, 2021.

[146] T. Ersoy, *Ane Hendrik Nauta ile 4 Nisan 2021 tarihli yazışmalar*, Amsterdam, 2021.

atanır. Koopman buraya geçince Nauta böylece Altayistik ile ilgilenmeye başlar. Koopman, Nauta'nın öğrencisi de olur. 1972-1974 arası Türkçe bölümünde görevli olan Nauta, 1974'te Karşılaştırmalı Dil Bilimine geçtiğinde Koopman onun yerine gelir ancak hiçbir zaman Nauta'nın yardımcısı olmaz.[147]

Leiden'da vermiş olduğu derslerden bazıları şunlar: Çağdaş Türkçenin dil bilgisi[148]; Türkçe gökçe yazın düzyazı çevirisi[149]; Çağdaş Türkçe yazı yorumlaması[150]; İşle ilgili yazı çevirisi[151]; Türkçe dil çalışması[152]; Özge bir Türk dili[153]; Çağdaş Türkçe dil bilimsel yazı çözümlemesi[154]; Dil çalışmasına giriş[155]; Türkiye bilimi, Coğrafya ile Yönetim[156]; Osmanlıcaya giriş[157]; Türk dilleri, Azerbaycan Türkçesi[158]; Erken Çağdaş Türk düzyazısı.[159]

Kitaplar

Jongeren in Turkije: een schets op basis van Turkse onderzoekspublikaties (M.J. Danz, R.W.M. Gründemann, Rijksuniversiteit Leiden Vakgroep Arabisch, Nieuw Perzisch, Turks en Zuid-Semitisch en Nederlands Instituut voor praeventieve gezondheidszorg, TNO ile birlikte), Leiden, 1985.

Turkse jongeren: verslag van een vooronderzoek (M.J. Danz, R.W.M. Gründemann ile birlikte), Leiden, 1986.

Klassegenoten: de situatie van Turkse en Nederlandse jongeren vergeleken (M.J. Danz, R.W.M. Gründemann ile birlikte), Leiden, 1987.

Turks, een nieuwe leergrammatica, Amsterdam, 1996.

Çeviriler

De nachtbus, Utrecht, 2010.

Hendrik E. Boeschoten

(1950)

147 T. Ersoy, *Ane Hendrik Nauta ile 4 Nisan 2021 tarihli yazışmalar,* Amsterdam, 2021.
148 Universiteit Leiden, *Studiegids 2000/2001 Arabische, Nieuw-Perzische en Turkse talen en culturen*, Leiden, 2000, s. 75.
149 a.g.y., s. 76.
150 a.g.y., s. 77.
151 a.g.y., s. 78.
152 Universiteit Leiden, *Studiegids 1999/2000 Arabische, Nieuw-Perzische en Turkse talen en culturen*, Leiden, 1999, s. 66.
153 a.g.y., s. 67.
154 a.g.y., s. 71.
155 Rijksuniversiteit Leiden, *Studiegids 1997/1998 Arabische, Nieuw-Perzische en Turkse talen en culturen*, Leiden, 1997, s. 57.
156 a.g.y., s. 58.
157 a.g.y., s. 62.
158 a.g.y., s. 67.
159 Rijksuniversiteit Leiden, *Studiegids 1996/1997 Arabische, Nieuw-Perzische en Turkse talen en culturen*, Leiden, 1996, s. 63.

1950 yılında (http://bayburt-dede-korkut.blogspot.com/2014/07/20-uluslararasi-bayburt-dede-korkut.html) Hilversum'da[160] doğan Hendrik E. Boeschoten önce Utrecht Üniversitesinde fizik, matematik, tarih, sonra da Türkçe bölümlerinde okur (https://kitas.,ykykultur.com.tr/hazirlayanlar/hendrik-boeschoten#). Doktorasını, eski adıyla *Katholieke Universiteit Brabant* (Brabant Katolik Üniversitesi) olan Tilburg Üniversitesinde (https://www.tilburguniversity.edu/nl/over/historie-en-academisch-erfgoed/kunst-op-de-campus/logo-tilburg-university), 'Hollanda'da yaşayan 4 ile 6 yaş arasındaki Türk çocuklarının dil edimi üzerine' yapar.[161] Boeschoten aynı zamanda Tilburg Üniversitesinde öbür derslerinin yanında 2002'ye değin Türkçe dersleri de vermiştir.[162] Aynı yıldan (2002) beri Almanya'da Mainz Üniversitesinin Türkoloji bölümünde çalışmaktadır (https://kitas.,ykykultur.com.tr/hazirlayanlar/hendrik-boeschoten#) dahi 2018 yılında emekliliğe ayrılmıştır.[163]

Kitaplar

Aspecten van Turkse kleutertaal in Nederland: een voorstudie, Tilburg, 1984.

Ösbekisches aus Aibak (Samangan), Utrecht, 1983.

Studies on modern Turkish: proceedings of the third conference on Turkish linguistics (Ludo Verhoeven ile birlikte), Tilburg, 1987.

Evliya Çelebi's Book of travels: land and people of the Ottoman Empire in the seventeenth century (Klaus Kreiser, Martin van Bruinessen, Korkut M. Buğday, Nuran Tezcan, Robert Dankoff, Robert Elsie ile birlikte), Leiden, 1988.

Acquisition of Turkish by immigrant children a multiple case study of Turkish children in the Netherlands aged 4 to 6, Tilburg, 1990. (doktora savı).

Turkish linguistics today (Ludo Verhoeven ile birlikte), Leiden, 1991.

Türkisches Lesebuch zeitgenössische Literatur mit Lexik und Grammatik, Wiesbaden, 1995.

Gevecht met spiegels (Halil Gür ile birlikte), Breda, 1998.

Einheit und Vielfalt in der türkischen Welt Materialien der 5. Deutschen Turkologenkonferenz, Universität Mainz, 4. - 7. Oktober 2002, Wiesbaden, 2002.

Turkic languages in contact, Wiesbaden, 2006.

Het boek van Dede Korkoet (Janneke Stelling ile birlikte), Amsterdam, 2005.

---

[160] H. E. Boeschoten, *Acquisition of Turkish by Immigrant Children, A multiple case study of Turkish children in the Netherlands aged 4 to 6, Proefschrift*, Tilburg, 1990.

[161] a.g.y.

[162] T. Ersoy, *Kadir Türkmen ile 29 Haziran 2021 tarihli yazışmalar,* Amsterdam, 2021.

[163] a.g.y.

Turkse literatuur: een verkenning van boeken en lezers, Amsterdam, 2006.

Das Buch des Dede Korkut Heldenerzählungen aus dem türkischen Mittelalter, Stuttgart, 2008.

Alexander stories in Ajami Turkic, Wiesbaden, 2009.

Turcology in Mainz = Turkologie in Mainz (Julian Rentzsch ile birlikte redaktör), Wiesbaden, 2010.

The stories of the prophets: an eastern Turkish version (Nāṣir-ad-Dīn Ibn-Burhān-ad-Dīn ar- Rabġūzī, John O'Kane ile birlikte), Leiden, 2015.

Dede Korkut oğuznameleri (Semih Tezcan ile birlikte), İstanbul, 2018.

Makaleler

Chaghatay (M. van Damme, L. Johanson, E. Csátó ile birlikte), The Turkic Languages, 1998, s.166-178.

Çeviriler

De nachtbus, Utrecht, 2010.

M. R. C. A. Vandamme

M.R.C.A. (Marc) Vandamme Belçika'da Gent Üniversitesinde Arapça bölümünde doktorasını yapar dahi daha sonra Hollanda'ya gelende ilk önce Amsterdam Üniversitesinde göreve başlar. Burada Nauta'nın aracılığıyla Türkçeye yönelir dahi sonrasında Utrecht Üniversitesine geçer. Vandamme aynı zamanda Nauta ile Koopman'ın öğrencisi olur.[164]

Utrecht'te okuduğum dönemlerde bir yıl Özbek Türkçesi, bir yıl da Osmanlıca dersleri verdi. Emekliliğe ayrıldığından dolayı Osmanlıca için dışarıdan bir hoca getirilmiştir. Özbek Türkçesi dersi için ise Leiden Üniversitesine, Uwe Bläsing'in yanına gittim.

Makaleler

Utrecht papers on Central Asia: proceedings of the first European seminar on Central Asian studies held at Utrecht, 16-18 December 1985, Utrecht, 1985.

Chaghatay (M. van Damme, L. Johanson, E. Csátó ile birlikte), The Turkic Languages, 166 - 178, 1998.

Eric Zürcher

(1953-)

[164] T. Ersoy, *Ane Hendrik Nauta ile 4 Nisan 2021 tarihli yazışmalar,* Amsterdam, 2021.

20. yüzyılın en ünlü Sinologlarından Erik Zürcher'ın oğlu (https://www.trouw.nl/nieuws/erik-zurcher-1928-2008~b2a998a8/) olan Erik Jan Zürcher 1953 Leiden doğumlu (https://tvblik.nl/dossier/erik-jan-zurcher). 1977'ta Leiden Üniversitesinin Türkoloji bölümünde yüksek lisansını bitirir dahi yan dal olarak çağdaş tarih ile Farsça yapar (https://prabook.com/web/erik-jan.zurcher/3755486). 1994 yılında doktorasını (http://data.bibliotheken.nl/doc/thes/p070007136) *Gelukkig is hij die zich 'Turk' noemt. Nationale identiteit en persoonlijkheidscultus in Turkije* (Ne mutlu 'Türk'üm diyene. Türkiye'de kimlik ile kişiye aşırı saygı gösterme) (https://scholarlypublications.universiteitleiden.nl/access/item%3A2715282/view) üzerine yazar. 1977'den 1997'ye değin Nijmegen Katolik Üniversitesinde (günümüzdeki adıyla Radboud Üniversitesi) (http://politikaakademisi.org/2020/06/26/turkey-a-modern-history-by-erik-jan-zurcher/) önce Türkçe sonra da Orta Doğu tarihi okutmanı olarak (http://cetobac.ehes.fr/index.php?2014) görev yapar. 1993 yılında profesör (https://www.trouw.nl/nieuws/erik-zurcher-1928-2008~b2a998a8/) olur dahi aynı yılla 1997 arasında bir de Amsterdam Üniversitesinde Türk Tarihi Bölümü başkanlığı yapar (https://scholar.google.com/citations?user=s4nKJPHoI3IC&hl=ar#d=gs_md_cita-d&u=%2Fcitations%3Fview_op%3Dview_citation%26hl%3Dar%26user%3Ds4nKJPHoI3IC%26citation_for_view%3Ds4nKJPHoI3IC%3AqjMakFHDy7sC%26tzom%3D-120). 1997'de Leiden Üniversitesinde göreve gelip doktorasını (http://data.bibliotheken.nl/doc/thes/p070007136) dahi bu görevini 2018'e değin (https://www.narcis.nl/person/RecordID/PRS1239659/Language/en) sürdürür. 2012-15 arası Stockholm Üniversitesine bağlı profesör (https://www.universiteitleiden.nl/en/staffmembers/erik-jan-zurcher#tab-1) olarak görev yapar. Zürcher 2008'den *Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen* (Hollanda Kraliyeti Bilimler Akademisi) başkanı (https://www.parool.nl/nieuws/zurcher-directeur-iisg~b5273fac/) olur dahi bu görevini 2012'te (https://knaw.nl/en/news/news/directeur-erik-jan-za1-4rcher-verlaat) bırakır. Leiden Üniversitesinden de 2019 yılında emekli olur.[165]

Yayımlandığı çok çalışması olup araştırma konuları genelde 1850-1950 arası (https://www.knaw.nl/nl/leden/leden/5065) Türkiye'sinin çağdaş tarihiyle ilgilidir. Bunlar arasında Türk diliyle ilgili çalışmaları vardır.

Zürcher'e, görevleri ve çalışmaları sebebiyle 2018 yılında Leiden Belediyesi tarafında 'Hollanda'da Türkolojinin Kurucusu' ödülü (https://www.unity.nu/Artikelen/leiden/ridderorde-voor-turkijedeskundige-erik-jan-

[165] T. Ersoy, *Kadir Türkmen ile 29 Haziran 2021 tarihli yazışmalar,* Amsterdam, 2021.

z%C3%BCrcher) verilir. Bir de İstanbul'daki *Avrupa Birliği Master Eğitimi*, Ankara'daki *Hollanda Yüksek Eğitim Kurumu* (NIHA) ile Lahey'deki *Türkiye Kurumu*'nun (ortak) kurucularındandır (https://www.leidschdagblad.nl/cnt/dmf20180926_88681915?utm_source=google&utm_medium=organic).

20. yüzyıl Türkiye Tarihi[166]; Çağdaş Orta Asya Tarihi; Osmanlı İlhanlığı ile Türkiye Cumhuriyeti'nden öz yazılar[167]; Kökleşik Osmanlı düz yazısı[168]; Yöntemler ile teknikler, Türklerin tarihine giriş[169]; Osmanlıcaya giriş[170]; bilimsel çalışmanın yöntemleri ile teknikleri[171]; okuma ile çevirme[172]; vurgu dersi; Çağdaş Türkiye'nin tarihi ile kültürü dersleri vermiştir. (https://studiegids.universiteitleiden.nl/courses/62537/accentcollege-history-and-culture-of-modern-turkey).

Kitaplar

Savaş, devrim ve uluslaşma. Türkiye'de geçiş dönemi (1908-1928), İstanbul, 2005.

Sejarah modern Turki, Jakarta, 2006.

Storia della Turchia dalla fine dell'Impero Ottomano ai giorni nostri, Rome, 2007.

Turkey in the last World Crisis, 2009.

Turkey A Modern History. London, 2017.

Makaleler

Turkije: ouwe vrijster of begeerlijke bruid, *Internationale Spectator* 52(5), 1998, s.273-276.

Het Britse leger onderdrukte Irakese opstand met gifgas, *Historisch Nieuwsblad* 3, 2003, s.40-41.

Turkije en de EU: kansen en risico's, *Atlantisch Perspectief*, 28(3), 2004, s.4-8.

Islamism vs Secularism?, *Idee: wetenschappelijk tijdschrift, D66* 31(6), 2010, s.18-21.

Muslim nationalism. The missing link in the genesis of modern Turkey, *Hamizrah hehadash / the New East* 39, 1998, s.67-83.

The vocabulary of Muslim nationalism, International Journal of the Sociology of Language, 137, 1999, s.81-93.

Kosovo revisited: Sultan Resad's Macedonian Journey of June 1911, *Middle Eastern Studies*, 35 (4), 1999, s.25-39.

The Ottoman conscription system in theory and practice. In: Zürcher E.-J. (Edit.) Arming the state. Military conscription in the Middle

166 Rijksuniversiteit Leiden, *Studiegids 1998/1999 Talen En Culturen Van Het Islamitische-Midden Oosten*, Leiden, 1998, s. 58.
167 a.g.y., s. 59.
168 a.g.y., s. 59.
169 Universiteit Leiden, *Studiegids 1999/2000 Arabische, Nieuw-Perzische en Turkse talen en culturen*, Leiden, 1999, s. 66.
170 a.g.y., s. 67.
171 Universiteit Leiden, *Bachelorgids 2002/2003 Arabische, Nieuw-Perzische en Turkse talen en culturen*, Leiden, 2002, s. 69.
172 Universiteit Leiden, *Bachelorgids 2003/2004 Arabische, Nieuw-Perzische en Turkse talen en culturen*, Leiden, 2003, s. 90.

East and Central Asia 1775-1925, London, 1999, s.79-94.

Conscription and resistance: the historical context. In: Zürcher E.-J. (Edit.) Arming the state. Military conscription in the Middle East and Central Asia 1775-1925, London, 1999, s.1-20.

The Ottoman Twilight. Review article, *British Journal of Middle Eastern Studies* 27(2), 2000, s.201-207.

The Young Turks - Children of the borderlands?, International Journal of *Turkish Studies* 9(1-2), 2003, s.275-286.

I "Giovani Turchi": figli delle terre di frontiera?, *Rivista storica Italiana* 115(2), 2003, s.543-555.

Introduction to Focus on Turkey, European Review, 13(3), 2005, s.377-378.

How Europeans adopted Anatolia and discovered Turkey, *European Review*, 13(3), 2005, s.379-394.

Refusing to Serve by Other Means: Desertion in the Late Ottoman Empire. In: Cinar O.H., Usterci Coskun (Edit.) Conscientious Objection. Resisting Militarized Society, London, 2009, s.45-52.

The Late Ottoman Empire as a Laboratory of Social Engineering, *il Mestiere di Storico* 10(1): 7-18, 2009.

Ataturk as a Young Turk, *New Perspectives on Turkey* 41, 2009, s.211-262.

"Introduction: The socio-economic history of violence in the late Ottoman Empire", *Tijdschrift voor Sociale en Economische Geschiedenis* 10(4), 2014, s. 3-19.

"Atatürk en zijn Persoonlijkheidscultus", *Leidschrift. Historisch Tijdschrift* 28(3), 2013, s.43-58.

What was Different about the Ottoman War?, *Pera Blaetter* 27, 2014, s.1-22.

The War in the Middle East: An Eyewitness Account, Contemporanea. *Rivista di Storia del '800 e del '900* 17(4), 2014, s.653-659.

Monologue to Conversation: Comparative Approaches in Turkish Historiography, *Turkish Studies* 15(4), 2014, s.589-599.

Macedonians in Anatolia. The Importance of the Macedonian Roots of the Unionists for their Policies in Anatolia after 1914, *Middle Eastern Studies* 50(6), 2014, s.960-975.

Recent Trends in the Historiography of the Ottoman Empire in World War I, *ventunesimo secolo* 41, 2017, s.9-17.

The Young Turk Revolution: Comparisons and Connections, *Middle Eastern Studies* 55(4), 2019, s.481-498.

Young Turk Governance in the Ottoman Empire during the First World War, *Middle Eastern Studies* 55(6), 2019, s.897-913.

Kitap Bölümleri

The Ottoman Empire and the armistice of Mudros. In: Cecil H., Liddle S., H. (Edit.) At the

Eleventh Hour. Reflections, hopes and anxietie at the closing of the Great War, 1918, Barnsley, 1998, s.266-275.

The Ottoman conscription system in theory and practice, *International Review of Social History* 43(3), 1999, s.437-449.

Conscription and resistance: the historical context (Lucassen ile birlikte), *International Review of Social History* 43(3), 1998, s.405-419.

Young Turks, Ottoman muslims and Turkish nationalists: identity politics 1908-1938. In: Karpat K.H. (Edit.) Ottoman past and today's Turkey, Leiden, 2000, s.150-179.

Turkey, Republic of. In: Donzel E.J. van (Edit.) Encyclopaedia of Islam, New Edition, vol.10, Leiden, 2000, s.693-697.

The Core Terminology of Kemalism: Mefkure. Millî, Muasir, Medenî. In: Georgeon F. (Edit.) Les mots de politique de l'Empire Ottoman a la Turquie kemaliste, Paris, 2000, s.55-64.

Terakkiperver Djumhuriyyet Firkasi. In: Donzel E. van (Edit.) Encyclopaedia of Islam.New Edition vol.10, Leiden, 2000, s.417-418.

Yeni Othmanlilar. In: Donzel E.J. van, Bearman S.,J. (Edit.) The Encyclopaedia of Islam. New Edition. Vol. 11, Leiden, 2001, s.331-332.

Two young Ottomanists discover Kemalist Turkey. The travel diaries of Robert Anhegger and Andreas Tietze, *Journal of Turkish Studies* 26(1), 2002, s.359-369.

Ottoman labour battalions in World War I. In: Kieser H.l., Schaller D.J. (Edit.) The Armenian genocide and the Shoahi Zürich, 2002, s.187-196.

Osmanisches Reich. In: Hirschfeld G., Krumeich G., Renz I. (Edit.) Enzyklopaedie Erster Weltkrieg, Paderborn/Müncheni, 2003, s.758-762.

Zoeken naar de breuklijn. Een verkenning naar de rol van de Turkse islam in de toetreding van Turkije tot de Europese Unie in het licht van de 'Botsing de Beschavingen' (H. Linden ile birlikte). In: WRR (Edit.) De Europese Unie, Turkije en de Islam, Amsterdam, 2004, s.79-170.

"Fundamentalizm" (İrtica): Kemalist Türk Milliyetçiliğinin dışlama aracı. In: Schendel W. van, Zürcher E.-J. (Edit.) Orta Asya ve İslam dünyasında kimlik politikaları, İstanbul, 2004, s.261-278.

Giriş: demografi mühendisliği ve modern Türkiye'nin doğuşu. In: Zürcher E.-J. (Edit.) İmparatorluktan cumhuriyete Türkiye'de etnik çatışma, İstanbul, 2005.

Modern Türkiye tarihinde dönüm noktaları ve kaçırılan fırsatlar; olaylar nerelerde farklı yöne gidebilirdi?, *Kebikec* 24, 2007, s.19-29.

De Turkse paradox. Religie in dienst van de seculiere staat. In: Hooven M. ten, Wit T. de (Edit.) Ongewenste goden. De publieke rol van religie in Nederland, Amsterdam, 2006.

Yıkımın ve yenilenmenin mimarları: Kemalist jenerasyona ve Jön Türklere dair bir grup biyografisi denemesi. In: Bora T., Alkan M., Koraltürk M. (Edit.) Mete Tunçay'a armağan, İstanbul, 2007, s.539-572.

The Turkish Perception of Europe. Example and Enemy. In: Wintle M. (Edit.) Imagining Europe. Europe and European Civilisation as Seen from its Margins and by the Rest of the World in the Nineteenth and Twentieth Centuries, Brussels, 2008, s.93-104.

From Empire to Republic - Problems of Transition, Continuity and Change. In: Zürcher E.J. (Edit.) Turkey in the Twentieth Century. La Turquie au vingtième siècle, Berlin, 2008, s.15-30.

A tentativa de liderança fracassada da Turquia atraves da integraçao regional. In: Wiesebron M., Griffiths R.T. (Edit.) Progressos de Integraçao Regional e Cooperaçao Intercontinental desde 1989. Rio Grande do Sul: UFRGS, 2008, s.131-142.

Hizmet Etmeyi Başka Biçimlerle Reddetmek: Osmanlı İmparatorluğunun Son Dönemlerinde Asker kaçaklığı [Refusing to Serve by Other Means: Desertion in the Late Ottoman Empire]. In: Heval Çınar Ö., Üsterci C. (Edit.) Çarklardaki Kum: Vicdani Red, İstanbul, 2008, s.59-68.

The Importance of Being Secular: Islam in the Service of the National and Pre-National State. In: Kerslake C., Oktem K., Robins S., (Edit.) Turkey's Engagement with Modernity. Conflict and Change in the Twentieth Century, Basingstoke, 2010, s.55-68.

Renewal and silence: Postwar Unionist and Kemalist rhetoric on the Armenian genocide. In: Suny R., Gocek F., Naimark N. (Edit.) A Question of Genocide. Oxford, 2011, s.306-316.

Hoe Constantinopel viel. In: Amersfoort H., Blom H., Bos D., van Es G. (Edit.) Belaagd en Belegerd, Amsterdam, 2012, s.101-117.

Demographic engineering, state building and the army. The Ottoman Empire and the First World War. In: Leonhard J., von Hirschhausen U. (Edit.) Comparing Empires, Goettingen, 2011, s.530-544.

In the name of the father, the teacher and the hero: the Ataturk personality cult in Turkey. In: Ibrahim V., Wunsch M. (Edit.) Political Leadership, Nations and Charisma, London, 2012, s.129-142.

"Understanding Military Recruitment and Employment Worldwide". In: Zurcher, E.J. (Edit.) Fighting for a Living. A Comparative History of Military Labour 1500-2000. nr. 1, Amsterdam, 2013, s.11-41.

"Turkey in the First World Crisis: From Authoritarianism to Totalitarianism". In: Konrad H., Maderthaner W. (Edit.) Into the Abys. Coping with Crises in the 1930s, Oxford, 2013, s.127-138.

"The Odd Man Out: Why was there no regime change in the Ottoman Empire at the end of World War I?". In: Riva Kastoryano (Edit.)

Turkey Between Nationalism and Globalization, Abingdon, 2013, s.21-35.

"Kemalist Türkiyede Mondernleşmenin Sınırları (1923-1945)". In: Barbaros R.F., Zurcher E.J. (Edit.) Modernizmin Yansımaları: 60'lı Yıllarda Türkiye, Ankara, 2013, s.9-24.

"A Miracle in Amsterdam? The Turkish Collection of the International Institute of Social History". In: Clayer N., Kaynar E. (Edit.) Penser, agir et vivre dans l'Empire Ottoman et en Turquie. Études reunites pour François Georgeon, Leuven, 2013, s.525-542.

The Balkan Wars and the Refugee Leadership of the Early Turkish Republic. In: Yavuz H., Blumi I. (Edit.) War and Nationalism. The Balkan Wars, 1912-1913, and their Sociopolitical Implications, Salt Lake City, 2013, s.665-678.

Mustafa Kemal Paşa'nın İslam Tarihi Yorumu. In: Alkan M.Ö. (Edit.) Yakın Türkiye Tarihinden Sayfalar. İstanbul, 2014, s.327-340.

Cumhuriyetin 50. Yıldönümü ve 70'li Yıllarda Resmi Kemalizm. In: Barbaros F., Zurcher E.J. (Edit.) Modernizmin Sayfaları. 70lı Yıllarda Türkiye. nr. 2, Ankara, 2014, s.187-197.

"Young Turk Decision Making Patterns 1913-1915". In: Annette Becker et al (Edit.) Le génocide des Arméniens. Cent ans de recherché 1915-2015, Paris, s.15-32.

"Village and Empire: Recent Trends in the Historiography of the late Ottoman Empire and Modern Turkey". In: Shehabi H., Jafari S., Jefroudi M. (Edit.) Iran and the Middle East. Transnational Encounters and Social History, London, 2015, s.249-261.

"Guerre Mondiale (Première)". In: Georgeon F., Vatin N., Veinstein G. (Edit.) Dictionnaire de l'Empire Ottomane. Paris, 2015, s.526-530.

"Dardanelles, Campagnes des (1915-1916)". In: Georgeon F., Vatin N., Veinstein G. (Edit.) Dictionnaire de l'Empire Ottoman. Paris: Fayard, 2015, s.330-331.

"Introduction: The Ottoman Jihad, the German Jihad and the Sacralisation of War". In: Zurcher E.J. (Edit.) Jihad and Islam in World War I. Studies on the Otoman Jihad on the Centenary of Snouck Hurgronje's "Holy War Made in Germany.", Leiden, 2016, s.13-28.

"31 Mart. A Fundamentalist Uprising in İstanbul in April 1909?". In: Levy-Aksu N., Georgeon F. (Edit.) The Young Tur Revolution and the Ottoman Empire, The Aftermath of 1908. London, 2016, s.196-221.

"Jungtuerkische Entscheidungsmuster 1913-1915". In: Hosfeld R., Pschichholz C. (Edit.) *Das Deutsche Reich und der Voelkermord an den Armeniern*, Goettingen, 2017, s.81-105.

Conditional Equality - Young Turk Attitudes towards Ottoman Christians 1906-1926. In: Kyriakidis Th., Hatzikyriakidis K. (Edit.) O POntos stin Ysteri Othomaniki Autokratia (1774-1908) Koinonia kai Oikonomia, Thessaloniki, 2018, s.31-38.

Çeviriler

Porta d'Oriente. Storia della Turchia dal settecento a oggi, Rome, 2016.

Bir Ulusun İnşası. Jön Türk Mirası, Ankara, 2015.

Hans Peter Alexander Theunissen (1960-)

1960 doğumlu[173] Hans Peter Alexander Theunissen (https://www.studocu.com/nl-be/book/leergrammatica-van-het-turkije-turks/hans-peter-alexander-theunissen-kadir-tuerkmen/20047) 1984'te Utrecht Üniversitesinde, Arapça, Farsça ile Türkçe adlı bölümden yüksek lisansını alır, gene burada 1991 yılında Osmanlı Venedikli İlişkileri adlı doktora çalışmasını[174] bitirir. 1984'de burada göreve başlar ancak Utrecht Üniversitesinde Türklük bilimi ana dal olarak 2006 yılında kaldırılınca Leiden Üniversitesine (https://www.universiteitleiden.nl/en/staffmembers/hans-theunissen/publications#tab-2) geçer. Utrecht Üniversitesinde özellikle Türkçe dersleri verirken Leiden'da daha çok Türk ekini ile İslam sanatı (https://www.narcis.nl/person/RecordID/PRS1323358/Language/nl) ile ilgilenir. Günümüzde Leiden Üniversitesindeki görevini sürdürür.

Verdiği derslerden bazıları: Vurgu dersi: Çağdaş Türk tarihi ile ekini (1923-günümüz) (https://studiegids.universiteitleiden.nl/courses/24360/accentcollege-modern-turkse-geschiedenis-en-cultuur-1923-heden); seminer Türkçe (https://studiegids.universiteitleiden.nl/courses/24339/seminar-turks-1); Osmanlı tarihi ile ekini (https://studiegids.universiteitleiden.nl/courses/24347/osmaanse-geschiedenis-en-cultuur); İslam sanatı ile maddi ekin (https://studiegids.universiteitleiden.nl/courses/24282/islamitische-kunst-en-materiele-cultuur); Osmanlıca (https://studiegids.universiteitleiden.nl/courses/76163/osmaans-1); Osmanlı İlhanlığı ile Avrupa (https://studiegidsen.leidenuniv.nl/en/courses/32477/the-ottoman-empire-and-europe).

Kitaplar

Ottoman-Venetian Diplomatics: the 'Ahd-names. The Historical Background and the Development of a Category of Political-Commercial Instruments together with an Annotated Edition of a Corpus of Relevant Documents (= Electronic Journal of Oriental Studies 1/2 (1998), 1-698). Utrecht: Electronic Journal of Oriental Studies.

Leergrammatica van het Turkije-Turks (Kadir Türkmen ile birlikte), Amsterdam, 2005.

Makaleler

[173] J. Schmidt, *Ten Geleide*, Jan Schmidt (yayımcı), *Nederland in Turkije, Turkije in Nederland: 400 Jaar Vriendschap*, Leiden, 2012, s. 47.

[174] a.g.y., s. 47.

Cairo Revisited (I): Four Documents Pertinent to the Ottoman-Venetian Treaty of 1517, *Electronic Journal of Oriental Studies*, 2(7), 1999, s.1-29.

Cairo Revisited (II): Auf der Suche nach dem osmanisch-venetianischen Friedensvertrag von 1540, *Electronic Journal of Oriental Studies*, 2(8), 1999, s.1-67.

Een Mamlukse Tegel in Otterlo, *Tegel* 28, 2000, s.4-11, (A. van 't Klooster ile birlikte).

Introduction: ICTA-XI and the Study of Turkish Art and Architecture', Proceedings of the 11th International Congress of Turkish Art (N. Landman, M. Kiel ile birlikte), Utrecht - The Netherlands, August 23-28, 1999, *Electronic Journal of Oriental Studies* 4(1), 2001, s.1-28.

Hyacinten op Osmaanse tegels, *Keramika* 16(1), 2004, s.14-21.

De cipres op islamitische tegels, *Keramika* 16(3), 2004, s.13-19.

The Dutch Tiles of Surp Krikor Lusavoriç Church in İstanbul, *Electronic Journal of Oriental Studies* 8(11): 2005, s.1-41.

Osmaanse Rococo en Nederlandse tegels in het Topkapi Paleis, *Keramika* 17(2), 2005, s.26-33.

Aalmis in İstanbul: De Nederlandse Tegels van de Surp Krikor Lusavoric Kerk, *Tegel* 33, 2005, s.19-27.

Dutch Tiles in 18th-Century Ottoman Baroque-Rococo Interiors: the Sabil-Kuttab of Sultan Mustafa III in Cairo, *Electronic Journal of Oriental Studies* 9(3), 2006, s.1-283.

Het Oosten in de westerse kunst, *Cachet* 37, 2006, s.6-11.

Als een rivier vol blauw glinsterend water. Nederlandse tegels in de sabil-kuttab van Sultan Mustafa III in Cairo, *Keramika* 18(2), 2006, s.26-32.

Orientalisme, toerisme en islamitische keramiek, *Keramika* 19 (4), 2007.

In bad met de sultan, *Keramika* 19(1), 2007, s.22-25.

Beeldverbod en beeldcultuur in de islam, *Begrip* 33(3), 2007, s.92-102.

700 jaar tegels uit Kutahya, *Tegel* 35, 2007, s.21-27.

Osmanli Imparatorlugu'nun Hollanda cinileri, *Kebikec* 25, 2008, s.357-384.

Dostlugun bedeli: 1612-1617 yillarinda Hollanda ile Osmanli devleti arasindaki resmi iliskilerin olusmasinda hediyenin rolu, *Kebikec* 25, 2008, s.51-66.

De lange reis van China naar İstanbul. Chinees porselein uit Amsterdam op de dis van de sultan, *Keramika* 20(2), 2008, s.20-27.

Caïro revisiteds Conservering van Nederlandse tegels in de sabil-kuttab van Sultan Mustafa III in Caïro (J. Jongstra ile birlikte), *Keramika* 20(3), 2008, s.12-17.

Een Osmaans barok-rococo-interieur. Nieuwe ontdekking: Nederlandse tegels in de

sabil-kuttab van Sultan Mahmud I in Caïro, *Keramika* 21(2), 2009, s.27-31.

Tekfur Sarayı: Een korte maar fascinerende periode in de Turkse tegelgeschiedenis, *Tegel* 38, 2010, s.12-18.

Harem geeft geheimen prijs. De rol van Nederlandse tegels in het Topkapı Paleis, *Keramika* 22(3), 2010, s.28-33.

La vie en rose. De roos in de Osmaanse tegelcultuur, *Keramika* 23(3), 2011, s.24-33.

Dutch Tiles in 18th-Century Ottoman Baroque-Rococo Interiors: Hünkâr Sofası and Hünkâr Hamamı, *Sanat Tarihi Dergisi* 18, 2011, s.71-135.

Tulpen op Osmaanse tegels, *Tegel* 40, 2012, s.16-23.

Nederlandse sporen in de Ottomaans-Turkse kunst. In: Çelik G., Sunier T. (Edit.) *Het nieuwe Turkije*. Delft: Eburon, 2015, s.191-203.

Nederlandse tegels in het Midden-Oosten, *Tegel* 44, 2016, s.25-36.

The Ottoman Tiles of the Fakahani Mosque in Cairo, *Journal of the American Research Center in Egypt* 53, 2017, s.279-322.

A Paradise for the Studious and Literary: the Dutch Tiles of the Ragıb Mehmed Pasha Library (H. Adıgüzel ile birlikte), *Tiles & Architectural Ceramics Society Journal* 23, 2017, s.11-23.

Kitap Bölümleri

Barbaren en ongelovigen: Turcica in de Nederlanden 1500-1800. In: Theunissen H.S., A., Abelmann A., Meulenkamp W. (Edit.) *Topkapı & Turkomanie. Turks-Nederlandse ontmoetingen sinds 1600*, Amsterdam, 1989, s.37-53.

Het stiefkind van de Oriëntalistiek: de studie van de Turkse talen en culturen in Nederland. In: Theunissen H.S., A., Meulenkamp W. (Edit.) *Basjibozoek. Enige aspecten van de receptie van de Turkse cultuur in Nederland*, Utrecht, 1990, s.40-65.

Turks in Nederland. In: Schmidt J. (Edit.) *Nederland in Turkije - Turkije in Nederland*, Leiden, s.92-117.

Double Dutch. In: Schmidt J. (Edit.) *Nederland in Turkije - Turkije in Nederland*. Leiden, 2012, s.160-183.

De prijs van vriendschas., In: Schmidt J. (Edit.) *Nederland in Turkije - Turkije in Nederland*, Leiden, 2012, s.28-47.

De Nederlandse tegels van het Osmaanse Rijk. In: Schmidt J. (Edit.) *Nederland in Turkije - Turkije in Nederland*, Leiden, 2012, s.240-271.

War, Propaganda and Architecture: Cemal Pasha's Restoration of Islamic Architecture in Damascus during World War I. In: Zürcher E.J. (Edit.) *Jihad and Islam in World War I. Studies on the Ottoman Jihad on the Centenary of Snouck Hurgronje's "Holy War Made in Germany"*, Leiden, 2016, s.223–273.

Mehmet Yıldırım

(1952-)

1952 doğumlu olan Mehmet (Emin) Yıldırım, Türkiye'de ekonomi okur. Leiden Üniversitesinde çalışmaya ne zaman başladığını öğrenemedik ancak ders kılavuzunda adına ilk kez 1989-90'da 'Türkçe konuşma dersi'nde denk geliyoruz.[175]

Vermiş olduğu derslerden bazıları: Koopman ile De Groot'un yanı sıra Türkiye bilimi[176]; dil laboratuvarında dil çalışması[177]; tümce yapısı[178]; dil ile gökçe yazın (http://www.sytskesotemann.nl/voorproef_mts.,php); dinleme becerisi[179]; konuşma[180]; Flemming'in yanı sıra karşılaştırmalı dahi tarihsel çerçevede Türk gökçe yazını[181]; Konu Hollandaca-Türkçe[182]; tartışma çalışmaları[183]; Koopman ile Zürcher'ın yanı sıra Günümüzün Türkiyesi[184]; çağdaş Türk koşusunun çözümlemesi[185]; 20. yüzyılda Türkiye'nin ekonomisi[186]; konuşma ile anlama[187]; De Bruijn'ın (ileride değineceğiz) yanı sıra Türk gökçe yazın tarihi (https://studiegids.universiteitleiden.nl/courses/24345/turkse-literatuurgeschiedenis). Mehmet Hoca 2016'da dersleri bırakmış olacak ki Türkçe gökçe yazın derslerinde yalnızca De Bruijn'ı görüyoruz.

Gerjan Van Schaaik

Gerjan van Schaaik 1983 yılında Amsterdam Üniversitesinde Slav Dilleri Bölümünde lisansını, bir yıl sonra da Genel Dil Bilimi bölümünde yüksek lisansını bitirir. 1995 yılında *Studies in Turkish Grammar* (Türkçe Dil Bilgisi Çalışmaları) adlı çalışmasıyla doktorasını tamamlar. Slav Dilleri Bölümünden Türkçeye geçmesinin nedeni, belirttiği gibi, Türkiye'yi, havasının güzel ve insanlarını" seviyor olmasıdır.

Van Schaaik, 1996-99 yılları arasında Boğaziçi Üniversitesinde Genel Dil Bilimi dersleri vermiştir. Kısa bir süre Michigan Üniversitesinde de çalışır dahi 2005 yılında Leiden Üniversitesinde göreve başlar.[188]

Van Schaaik'ın Leiden Üniversitesinde vermiş olduğu derslerden bazıları: Türkçe dil bilgisi ile Türkçe dil bilimi.[189]

Kitaplar

[175] Rijksuniversiteit Leiden, *Studiegids 1998/1999 Talen En Culturen Van Het Islamitische-Midden Oosten*, Leiden, 1998, s. 57.

[176] Rijksuniversiteit Leiden, *Studiegids 1996/1997 Arabische, Nieuw-Perzische en Turkse talen en culturen*, Leiden, 1996, s. 60.

[177] Rijksuniversiteit Leiden, *Studiegids 1995/1996 Arabisch/Perzisch/Turks/Zuidsemitisch*, Leiden, 1995, s. 53.

[178] a.g.y., s. 56.

[179] a.g.y., s. 56.

[180] a.g.y., s. 57.

[181] a.g.y., s. 57.

[182] a.g.y., s. 58.

[183] Rijksuniversiteit Leiden, *Studiegids 1997/1998 Arabische, Nieuw-Perzische en Turkse talen en culturen*, Leiden, 1997, s. 57.

[184] Rijksuniversiteit Leiden, *Studiegids 1998/1999 Talen En Culturen Van Het Islamitische-Midden Oosten*, Leiden, 1998, s. 57.

[185] a.g.y., s. 59.

[186] Universiteit Leiden, *Studiegids 1999/2000 Arabische, Nieuw-Perzische en Turkse talen en culturen*, Leiden, 1999, s. 67.

[187] Universiteit Leiden, *Bachelorgids 2002/2003 Arabische, Nieuw-Perzische en Turkse talen en culturen*, Leiden, 2002, s. 68.

[188] T, Ersoy, *Gerjan van Schaaik ile 21 Haziran 2021 tarihli yazışmalar*, Amsterdam, 2021.

[189] T. Ersoy, *Gerjan van Schaaik ile 28 Haziran 2021 tarihli yazışmalar*, Amsterdam, 2021.

A functional analysis of aspects of Turkish grammar (doktora çalışması), Amsterdam, 1983.

Studies in Turkish grammar (yüksek lisans çalışması), Wiesbaden, 1996.

Basiscursus Turks, Bussum, 1999.

The Bosphorus papers: studies in Turkish grammar, 1996-1999, İstanbul, 2001.

The Noun in Turkish. Its Argument Structure and the Compounding Straitjacket, Wiesbaden, 2002.

Klein woordenboek Turks, Bussum, 2003.

Conversatieboek Turks, Bussum, 2004.

Standaard Grammatica Turks, Bussum, 2004.

Oefenboek Turkse grammatica, Bussum, 2005.

Basiscursus Turks, Bussum, 2008.

Standaardgrammatica Turks, Bussum, 2010.

Turks op maat: iyi yolculuklar, Bussum, 2010.

Conversatieboek Turks (Gerdines Johannes Schaaik ile birlikte), Bussum, 2011.

Woordenboek Nederlands-Turks (Mehmet Yıldırım ile birlikte), Leiden, 2012.

The Oxford Turkish grammar, Oxfort, 2020.

Makaleler

The Thirteenth International Conference on Turkish Linguistics in Uppsala, 16-20 August 2006, *Turkic languages* 11(1), 2009.

The Ninth International Conference on Turkish Linguistics Oxford, 12-14 August 1998, *Turkish Area Study Group Newsletter, TASG News,* April 1999.
On the position of sonra and önce, *Turkic languages* 8, 2005, s.71-110.

Place nouns as compound heads: a short story of fake postpositions, *Turkic languages* 14(2), 2011, s.206-238.

Kitap Bölümleri

Tense and Aspect in Periphrastic Constructions. In: Taylan E. (Edit.) *The Verb in Turkish: The Core Element of Clause Structure*. Amsterdam: John Benjamins, 2001, s.61-95.

Complications in Turkish complementation: for Éva. In: Demir N., Karakoç B., Menz A. (Edit.) *Turcology and Linguistics - Éva Ágnes Csató Festschrift.* Ankara, Turkey: Hacettepe Üniversitesi Yayınları, 2014, s.401-417.

Jan Schmidt

(1951-)

1951 doğumlu (https://www.kameel.nl/producten/boeken/algemeen/romans-en-meer/poezie/reisgenoten-en-wijnschenkers:9789491921025) Jan Schmidt Leiden Üniversitesinde Arapça, Farsça, Türkçe okumuş[190] dahi Osmanlı tarihi, filoloji ile gökçe yazın (https://www.uitgeverijjurgenmaas.nl/auteurs/) alanlarında uzmandır.

Vermiş olduğu derslerden bazıları: Osmanlıca (https://studiegids.universiteitleiden.nl/courses/24349/osmaans-1); Theunissen'ın yanı sıra Osmanlı tarihi ile ekini (1300-1922) (https://studiegids.universiteitleiden.nl/courses/41008/osmaanse-geschiedenis-en-cultuur-1300-1922); vurgu dersi: Osmanlıca yazılar (https://studiegids.universiteitleiden.nl/courses/24358/accentcollege-osmaanse-teksten). Schmidt'in, 2016'da emekli olduğunu düşünüyorum. Çünkü ders programında o yıldan sonra adını göremiyoruz.

Kitaplar

Moderne Turkse poëzie (Sytske Sötemann, Mehmet Çetin ile birlikte), Amsterdam, 2010.

Woordenboek Nederlands-Turks (*Gerjan van Schaaik ile birlikte*), Leiden, 2015.

Kadir Türkmen

(1959-)

1959 yılında Ankara'da doğan (Mehmet) Kadir Türkmen, liseyi de Ankara'da bitirir. 1989'te Utrecht Üniversitesinde Türklük bilimi bölümünü bitirir dahi 1990'da aynı üniversitede Türkçe hocası olarak göreve başlar. Utrecht Üniversitesinde Türklük bilimine son verilince Kadir Hoca buradan ayrılmaz dahi Türkçe derslerini günümüze dek sürdürür.

Leiden'da 2012'de basılan Türkçe sözlükte de payı bulunan Türkmen, ayrıca Avrupa'daki Türk öğrencilerine, ana okulundan liseye değin, okutulmak amacıyla hazırlanan Türkçe ders kitapları hazırlanmasına da katılmıştır.

[190] J. Schmidt, *Ten Geleide*, Jan Schmidt (yayımcı), *Nederland in Turkije, Turkije in Nederland: 400 Jaar Vriendschap*, Leiden, 2012, s. 27.

Yeminli çevirmen de olan Türkmen, geçici olarak 2015-16'da Leiden'da dil bilgisi, konuşma, akademik Türkçe derslerine girmiştir. (https://studiegids.universiteitleiden.nl/courses/49053/conversatie-turks-2) Şimdilerde Utrecht Üniversitesinde İslam Bölümünden Türkçenin yanında İslam dünyası tarihi gibi dersler (https://www.uu.nl/medewerkers/MKTurkmen/CV) vermektedir.

Kitaplar

Turks voor starters (Mehmet Çelik ile birlikte), Den Haag, 2001.

Standaard Turks: een leergrammatica (Margreet Dorleijn, Hanneke Lamers ile birlikte), Muiderberg, 1988.

Help!: een cursus Nederlands voor buitenlanders. Hulpboeken. 1, Kunt U mij helpen?: Turks hulpboek = Türkçe Yardımcı Kitap (A.M. Fontein ile birlikte), Utrecht, 1989.

Leergrammatica van het Turkije-Turks (H.S., A Theunissen ile birlikte), Amsterdam, 2005.

Çeviriler

Steinbeck'in ruhuyla Amerika yollarında, İstanbul, 2017.

Avrupa'yı Avrupa yapan değerler: Avrupa kıtasını bir arada tutan sanat, İstanbul, 2018.

Uwe Bläsing

Uwe Bläsing'in durumu daha önce işlediğimiz hocalardan biraz farklıdır. Öbür hocalar, resmi adı artık Orta Doğu Bilimleri Bölümünde çalışırken, Bläsing dil bilimi bölümünde görev yapmaktadır. Onu bu yazıya katmamızın nedeniyse, konumuzla yakından ilgisinin olmasındandır.

Bläsing 1976-84 arası Mainz Johannes Gutenberg Üniversitesinde okur ve doktorasını Kalmukça'da bildirme eylemleri üzerine yapmışitır. Eğitimi sırasında Türkiye Türkçesinin yanında Osmanlıca, Eski ile Orta Türkçe ve birkaç başka Türk dilini de incelmiştir. 1985-88 arası *Deutsche Forschungsgemeinschaft* (Alman Araştırma Kurulumu) için Çuvaşça dil gereçlerine dayanarak Türk dilleri atasözleri üzerine araştırmalar yapmıştır. 1990'dan bu yana da Leiden Üniversitesinde Türk, Moğol ile Mançu-Tunguz dilleri dersleri vermiştir (https://adoc.pub/jaarbericht-slavische-talen-en-culturen-ruslandkunde0dd9b2bf9885547fbc68dfcf55e6f3bb16853.html). Altayistik, Mongolistik[191]

[191] S. Georg, Uwe Bläsing, the Scholar, *Iran and the Caucasus* (Leiden), 2015 19/1, s. 3.

olmak üzere, alanı oldukça yaygın olup günümüzde de görevini sürdürmektedir. Çalışmaları ağırlıklı olarak köken bilimi üzerinedir.

Kitaplar

Die finit indikativischen Verbalformen im Kalmückischen: Untersuchung ihrer Anwendung und ihrer Abgrenzung voneinander, Stuttgart, 1984.

Armenisches Lehngut im Türkeitürkischen am Beispiel von Hemşin, Amsterdam, 1992.

Tschuwaschiche Sprichwörter und Sprichwörtliche Redensarten, Wiesbaden, 1994.

Die finit indikativischen Verbalformen im Kalmückischen, Stuttgart, 1994.

Armenisch-Türkisch (Marek Stachowski ile birlikte), Krakow, 1995.

Armenisch - Türkisch: etymologische Betrachtungen ausgehend von *Materialien aus dem Hemşingebiet; nebst einigen Anmerkungen zum Armenischen, insbesondere dem Hemşindialekt*, Amsterdam, 1995.

ARM. pilunc VS. LAZ. bilonc-, GRG. blenc-: ein Beitrag zu den Bezeichnungen von Farnen (Pteropsida) im Kaukasus und Anatolien, Krakow, 2001.

Cultural, linguistic and ethnological interrelations in and around Armenia (Jasmine Dum-Tragut ile birlikte), Newcastle upon Tyne, 2011.

Entwicklung einer digitalen Korpusanwendung zur türkeitürkischen Dialektologie (Mauel Raaf ile birlikte) (doktora savı), Frankfurt, 2013.

Festschrift für Uwe Bläsing anläßlich seines 60. Geburtstags = 60. doğum yılı dolayısıyla Uwe Bläsing armağanı 1 (Jens Peter Laut, Mehmet Ölmez ile birlikte), Göttingen, 2015.

Festschrift für Uwe Bläsing anläßlich seines 60. Geburtstags = 60. doğum yılı dolayısıyla Uwe Bläsing armağanı 2 (Jens Peter Laut, Mehmet Ölmez ile birlikte), Göttingen, 2015.

Studies on Iran and the Caucasus. In honour of Garnik Asatrian (Victoria Arekelova, Matthias Weinreich ile birlikte), Leiden, 2015.

Kuşlar, böcekler, çiçekler, Ankara, 2016.

Armenian, Hittite, and Indo-European studies: a commemoration volume for Jos J.S. Weitenberg (redaktör, Jasmine Dum-Tragut, Theo Maarten van Lint, Joseph Johannes Sicco Weitenberg ile birlikte), Leuven, 2019.

Makaleler

Kurdische und Zaza-Elemente im türkeitürkischen Dialektlexikon; Etymologische Betrachtungen ausgehend vom Nordwestiranischen, *Dutch Studies in Near Eastern Languages and Literatures* (Rugtitel: DS-NELL) 2, 1996, s.173-220.

"Asme, Asmen, Astare", *Iran and the Caucasus*, 1, 1997, s.171.

Irano-Turcica, westiranisches Wortgut im türkeitürkischen Dialektmaterial, *Studia Etymologica Cracoviensia*, 1997.

Armeno - Turcica: Etymologische Untersuchungen anhand von Materialien aus dem Hemşingebiet, *Studia Turcologica Cracoviensia* 5, 1998, s.41-63.

Irano-Turcica: iranische Elemente im Türkeitürkischen, *Folia Orientalia* 36, 2000, s.1-27.

Arm. pìlunc̀vs. laz. bilonc-, grg. blenc-.: ein Beitrag zu den Bezeichnungen von Farnen (Pteropsida) im Kaukasus und Anatolien, *Studia Etymologica Cracoviensia* 6, 2001, s.1-19.

Ein Beitrag zu Zigeuner-Jargons, Geheimsprachen und zum argotischen Wortschatz in der Türkei. Einige Bemerkungen zu Caferoğlus Liste aus dem Wortschatz der Elekçi bei Alaçam (Bolu) [Some Remarks concerning Caferoğlu's Vocabulary of the Elekçi Group Living Nearby the Village Alaçam (Bolu)], *Iran & the Caucasus*, 6, 2002, s.171-178.

Pflanzennamen im Kumükischen, *Studia Etymologica Cracoviensia*, 2002.

The State of Armenian Paremiology and Its Future Tasks, *Iran and the Caucasus* 7, 2003, s.7-44.

Aramäisches im Wortschatz des anatolischen Türkisch, *Dutch Studies in Near Eastern Languages and Literatures* (Rugtitel: DS-NELL) 4, 2004, s.47-66.

"Boçov Şorba". Ein Nachtrag zum Sprachgeschichtlichen und etymologischen Wörterbuch des Türkei-Türkischen von Andreas Tietze, *Iran and the Caucasus*, 8, 2004, s.329.

Birnennamen aus Hemşin: Vorarbeiten zur Feststellung und Beschreibung der Birnenarten und ihrer regionalen Namen im östlichen Schwarzmeergebiet, *Iran & the Caucasus*, 8 (2), 2004, s.329-339.

Drei mongolische Pflanzennamen in Plantae novae ex herbario et schedis defuncti Botanici Ioannis Sievers, descriptae a S.,S. Pallas, *Studia Etymologica Cracoviensia* 9, 2004, s.9-29.

Kaukasisch-Türkische Streiflicher, *Iran & the Caucasus* 9, 2005, s.73-80.

Türkeitürkisch "şelfin" und Armenish "šlfōn": Bemerkungen zur Etymologie und Verbreitung eines Dialektterminus in Anatolien und der Levante, *Studia Etymologica Cracoviensia* 10, 2005, s.35-48.

TURKISH armut "pear"; Remarks on the Etymology and Geo-Linguistic Distribution of an Oriental Fruit Name, *Türk Dilleri Araştırmaları* 15, 2005, s.5-18.

Kaukasisch-Türkische Streiflichter, *Iran and the Caucasus*, 9, 2005, s.73-80.

Auf den Spuren der Panta-Birne Ein "grenzüberschreitender" Fruchtname im östlichen Pontos, *Iran and the Caucasus* 11, 2007, s.107-120.

Georgian laqe, an ‘addle egg’ in Kartvelian Review of a Georgian Etymology, *Iran and the Caucasus* 12, 2008, s.45-55.

TALYSCHI RİZ ‘SPUR’ UND VERWANDTE: Ein Beitrag zur iranischen Wortforschung, *Studies in Slavic and General Linguistics* 32, 2008, s.57-65.

A Historical-Etymological Dictionary of Pre-Russian Habitation Names of the Crimea (Hasmik Sargisian ile birlikte), *Iran and the Caucasus*, 13, 2009, s.217.

Wörter und Sachen — 100: The Words and the Things (Garnik Asatrian ile birlikte), *Iran and the Caucasus* 13, 2009, s.209-211.

Legende oder Sage? Der Fall Mäander (Asiye Atakan ile birlikte), *Iran and the Caucasus, 16*, 2012, s.13.

Ortsnamen aus Artvin = Artvinis t’op’onimik’a: sprachlich-kulturelle Berührungen an der türkisch-georgischen Grenze, *Essays in the history of languages and linguistics*, 2017.

Kitap Bölümleri

Bemerkungen zu arm. kolinj Schnecke. In: Weitenberg J. J. S. (Editörler) New Approaches to Medieval Armenian Language and Literature, Amsterdam/Atlanta, 1995, s.111-119.

Kalmuck (Chapter 11). In: Janhunen J. (Edit.) *The Mongolic Languages*, Londen/New York: Routledge. 2003, s.227-247.

Das kumükische Personennamensystem. In: Brendler Andrea, Brendler Silvio (Edit.) *Europäische Personennamensysteme, Handbuch.* Hamburg, 2007.

Petra De Bruijn

1988 yılında Leiden Üniversitesinde Türkçe bölümünü bitiren Petra de Bruijn, 1997 yılında gene burada *The Two Worlds of Eşber: Western Orientated Verse Drama and Ottoman Turkish Poetry by Abdülhakk Hamid (Tarhan)* (Eşberi’in İki Dünyası: Batı’ya Yönelmiş Olan Dize Dramı ile Abdülhakk Hamid’in Osmanlı Türk Koşuk Sanatı) (Tarhan) araştırma konusuyla doktorasını bitirir. 1989’den bu yana değişik görevler yapar dahi günümüzde (https://www.universiteitleiden.nl/en/staffmembers/petra-de-bruijn#tab-2) Türklük bilimi alanında hocalığını sürdürür. Uzmanlık alanı Türk Ekini ile Toplumu (https://www.leidschdagblad.nl/cnt/dmf20180926_20468657?utm_source=google&utm_medium=organic) dahi Gökçe yazını ile Sahne Sanatları (https://www.narcis.nl/person/RecordID/PRS1291518/Language/nl) üzerinedir.

Verdiği derslerden bazıları şunlar: Türk dillerinin yapıları dahi gelişimleri[192]; Türk gökçe yazını: akımlar ile türler,[193] dil çalışmaları: stil[194]; Türk gökçe yazınlarına giriş[195]; 20. yüzyılda Türk gökçe yazını[196]; okuma ile çevirme[197]; daha önce Theunissen 2014-15 yılında verdiği 'Seminer Türkçe' derslerini (https://studiegids.universiteitleiden.nl/courses/41007/seminar-turks-1) yalnızca De Bruijn verir; seminer Orta Doğu (https://studiegids.universiteitleiden.nl/courses/83835/seminar-midden-oosten-1); Asghar Seyed Gohrab dahi Dina Heshmat ile birlikte Orta Doğu Gökçe Yazını (https://www.persianstudies.nl/teaching-persian-studies/teaching).

Kitaplar

The Two Worlds of E'ber. Western Orientated Verse Drama and Ottoman Turkish Poetry by `Abdulhakk Hamid (Tarhan), Leiden, 1997.

Censuur achter de coulissen. Fatwa's, reglementen en censuur op theater en film in het Osmaanse rijk en de Republiek Turkije [J. M. M. Houppermans, R. Kruk, H. M. J. Maier (Editörler)] Rapsoden en Rebellen, Literatuur en politiek in verschillende culturen. Amsterdam: Rozenberg. 183-202, Rozenberg, 2003.

Ach was ik maar een vis in een fles raki. Drank in de moderne Turkse maatschappij gereflecteerd in de gedichten van Orhan Veli [R. Kruk, J. M. M. Houppermans (Editörler)] Een vis in een fles raki - literatuur en drank in verschillende Culturen. Amsterdam, 2005.

Makaleler

Moliere on the Turkish Stage, *Journal of Turkish Studies* 26(I), 2002, s.93-105.

Bihzad versus Gentile Bellini. Islamic Miniature Painting and Storytelling as Intertextual Devices in Orhan Pamuk's My Name is Red, *Persica*, 21, 2007, s.9-32.

Islam goes Hollywood. An exploratory study on Islam in Turkish cinema, *Cinej Cinema Journal* 2(1), 2012, s.20-41.

Turken, Papen en Griekse goden. Representaties van religie en secularisme in Abraham Kemps 'Sultan Osman' (1623) en Orhan Pamuk/Janine Brogts 'Het huis van de stilte' (1983/2010), Jan Schmidt (Edit.) Nederland in Turkije. Turkije in Nederland. 400 jaar vriendschas, 2012, s.219-239.

---

192 Rijksuniversiteit Leiden, *Studiegids 1996/1997 Arabische, Nieuw-Perzische en Turkse talen en culturen*, Leiden, 1996, s. 60.

193 a.g.y., s. 61.

194 a.g.y., s. 64.

195 Universiteit Leiden, *Studiegids 1999/2000 Arabische, Nieuw-Perzische en Turkse talen en culturen*, Leiden, 1999, s. 66.

196 a.g.y., s. 67.

197 Universiteit Leiden, *Bachelorgids 2002/2003 Arabische, Nieuw-Perzische en Turkse talen en culturen*, Leiden, 2002, s. 72.

Kitap Bölümleri

Turkish Verse Drama. The impact of verse on Turkish drama. [Bürgel J. C., Guth S. Editörler)] *Gesellschaftlicher Umbruch und Historie im zeitgenössischen Drama der islamischen Welt*. Beirut, 1995, s.23-38.

`Aziz `Ali Efendi [G. Matringe, D. Nawas, J. A., Rowson E. (Editörler)] *Encyclopedia of Islam* 3. Leiden/Boston, 2009, s.89-90.

Adalet Ağaoğlu (1929-). In: Alkan Burcu, Günay-Erkol Çimen (Editörler) *Turkish Novelists Since 1960*. Dictionary of Literary Biography S. 373 Detroit; New York; San Francisco; New Haven, Conn; Waterville, Maine; London, 2014, s.3-18.

Çeviriler

Turska [Metzler Lexicon Avantgarde], In: Berg Hubert van den, Fenders Valter (Edit.) Mecler LEKSIKON avangarde. Belgrad, 2013.

İNGİLTERE TÜRKOLOGLARI

Hazırlayan: Dr. Şenay SARAÇ

Arthur Lumley Davids
(1811-1832)

Arthur Lumley Davids'in "A grammar of the Turkish Language" isimli kitabı Türkoloji için önemlidir. Kitap, 1832 yılında yayınlanmış ve Sultan Mahmut'a ithaf edilmiştir. Davids, kitabını tamamladıktan sonra 21 yaşında vefat etmiştir. Lewis Arthur, Lumley Davids'in *"A grammar of the Turkish Language"* kitabı ile ilgili" sanırım, gramer olarak hayli zayıf olmasına rağmen, kitabın cazip ve okunmaya değer olduğunu söylemek doğru olacaktır. Davids, gerek kendisini Türk meseleleri üzerine vakfetmesi, gerekse Türkler hakkında tamamen bilgisiz olan Avrupalıların onların fazilet ve başarılarını küçümsemelerine üzülmesi bakımından çağının çok ilerisindedir" diye yazmıştır.[1] Lewis, 1670-1832 yılları arasında "Türk Dilinde Yazan İngilizler" başlıklı makalesinde William Seamen, Vaughan, ve Arthur Lumley Davids'in Türk diline olan katkıları konusunda okuyucularını bilgilendirdikten sonra, "dil söz konusu olduğu sürece korkarım Türk diline olan İngiliz katkısının 1846 yılında, James Redhouse ilk Türkçe dilbilgisi kitabını yazana kadar çok da kayda değer olmadığı" notunu ekler.[2]

James W. Redhouse
(1811-1892)

Findley, Türk sözlükçülüğünün gelişiminde eşsiz bir yeri olan Redhouse'un mesleki oluşumunun erken yaşta yaşadığı bir dizi şans eseri olaydan sonra kendini Osmanlı devletinin hizmetinde bulması ile başladığını kaydeder. Dilbilimsel gelişimini teknik yeteneklerinin bir yan ürünü şeklinde kazandığını belirtir ve Redhouse'un 1853 yılına kadar denizcilik ve diplomatik alanlarda çevirmen olarak hizmet verdiğini belirtir. O tarihe kadar yayın vermeye başlamış, daha sonra İngiltere'ye dönüp akademik çalışmalara kendini adamıştır. Bazı çalışmalarının ise Türk dilinde yazılmasından, bazı eserlerini ise isimsiz yayınlamasından dolayı Türk diline olan katkılarının tam anlamıyla takdir edilmediğini iddia etmiştir.[3] Redhouse, konuşma kılavuzu niteliğinde, gündelik yaşamda kolaylık sağlamaya yönelik kitabı ve dilbilgisi ağırlıklı kitabının yanı sıra sözlükçülük alanında yaptığı hizmetlerle Türkoloji dünyasında önemli bir yer edinmiştir. Redhouse'un 1890 tarihinde yazdığı *Turkish-*

---

1 G. Lewis, "English Writers on the Turkish Language, 1670-1832", *"Osmanlı Araştırmaları VII-VIII"*, İstanbul, 1988, s. 96.

2 C. Findley, "V. Sir James W. Redhouse (1811-1892), The Making of a Perfect Orientalist?", *Journal of the American Oriental Society,* 1979, Vol 99 No 4 s.573-600.

3 G. Lewis, *Dörtyüzyıl Boyunca Türkler ve İngilizler, Türk-İngiliz İlişkileri 1583-1984 (400. Yıldönümü)*, Ankara, 1985, s. 121.

English Lexicon günümüzde kullandığımız Redhouse sözlüklerinin temelini oluşturmakla birlikte hala da etkin bir şekilde kullanılmaktadır. Bu sözlük hakkında Halide Edip Adıvar, Lewis'a "Eğer bu kitap olmasaydı, güzel ve eski dilimiz bizler için tamamen kaybedilmiş olacaktı" demiştir.[4]

Başlıca Çalışmaları

Grammaire raisonné de la langue Ottomane, 1846.

Vade mecum of the Ottoman colloquial language, 1855.

Turkish vade mecum, 1877.

A simplified grammer of the Ottoman-Turkish, 1884.

Müntehabat-ı Lügat-ı Osmaniye, 1838.

A dictionary of Arabic and Persian words used in Turkish, 1853.

A Turkish and English lexicon shewing the English significations of the Turkish terms, 1890.

Kitabı Maanii Lehçe li James Redhouse el İngiliz, 1890.

The Mesnevi, 1881.

A Vindication of the Ottoman Sultans title of caliph, 1877.

On the history, system and varieties of Turkish poetry, 1879.

Charles Wells
(1839-1917)

1839 yılında dünyaya gelir. Yüksek lisans eğitimini Oxon Üniversitesinde, doktorasını Leibzig Üniversitesinde tamamlamış ve Doğu dilleri uzmanı olmuştur. 1860 yılında King's College'de öğretim üyesi iken alanındaki başarılarından dolayı ödül almıştır. Wells, arkasında Türk Dili ve Edebiyatı üzerine ikisi telif biri derleme olmak üzere toplam üç eser bırakmıştır. Wells, 78 yaşında Londra'da vefat etmiştir.[5]

Başlıca Çalışmaları

The Literature of The Turks A Turkish Chrestomathy, Mehmed, The Kurd and Other Tales from Eastern Sources, 1891.

A Practical Grammar of the Turkish Language, 1880.

İlm-i Tedbir-i Mülk, 1860.

Redhouse'ın sözlüğünün yeniden gözden geçirilmiş ve genişletilmiş 2. baskısı Charles Wells, 1880.

Sir Gerard Clausen
(1891-1974)

[4] H. Çelik, *Türk Dostu, İngiliz Türkolog Charles Wells Hayatı, Düşünceleri ve Osmanlı Türkleri ile İlgili Düşünceleri*, Ankara, 1996, s. 2

[5] "Gerard Clausen", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C 08, 1993, s. 49.

Türk dilinin en eski dönemleri üzerinde çalışan ve bu çalışmalarıyla Türk dünyasına önemli katkıları olan bir İngiliz Türkolog'dur. Eton College'da eğitim aldıktan sonra yükseköğrenimini Oxford Üniversitesine bağlı Corpus Christi College'de yapmıştır. Öğrenciliğinde Türkçe ve Arapçanın yanı sıra Pali dili ve Sanskritçe de öğrenmiştir. 1912 yılında öğrenciyken Royal Asiatic Society'e üye olmuştur. 1951 yılında Sömürgeler Bakanlığı'ndan emekli olduktan sonra tüm zamanının ve enerjisini Türk dili üzerine vermiştir. Yayımladığı yetmiş bir araştırmanın kırk sekizi doğrudan Türkoloji alanı ile ilgilidir. En önemli çalışması *An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth– Century Turkish* isimli 1972 yılında Oxford'da yayınlanan sözlüğüdür. Vefatından iki yıl önce yayınladığı bu eser aslında 1950'li yıllarda Radloff'unkinden daha yeni ve mükemmel olarak en eski devirlerden günümüze kadar tüm Türk lehçelerini kapsayan bir sözlük olması niyetiyle çıkmıştır. Altı yıl emek verilen bir çalışmaya ömrü yetmeyeceğini düşünerek Türk dilinin sadece 1200 yılından öncesi üzerindeki tarihi ve etimolojik bir sözlüğü ortaya çıkmıştır.[6]

Kitaplar

Turkish and Mongolian Studies, London, 1962.

An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish, Oxford, 1972.

Makaleler

"Sanglāx: a Persian Guide to the Turkish Language, by Muḥammad Mahdī Xān", London, 1960. "The Case Against the Altaic Theory", *CAJ*, II/3, 1956, s. 181-187.

"Turkish Ghost Words", *JRAS*, 1955, s. 124-138.

"A Note on Qapqan", *JRAS*, 1956, s. 73-77.

"The Ongin Inscription", *JRAS*, 1957, s. 177-192.

"The Turkish Numerals", *JRAS*, 1959, s. 19-31.

"The Earliest Turkish Loan-Words in Mongolian", *CAJ*, IV/3, s. 174-187.

"The Turkish Elements in 14th Century Mongolian", V/4, s. 301-316.

"Notes on the 'Irk Bitig'", *UAJ*, XXXIII/3-4, s. 218-225.

6 www.theguardian.com (28.08.2017).

"The Muḥabbat-nāma of Xwārazmī", *CAJ*, VII/4, s. 241-255.

"The Name Uyğur", *JRAS*, 1963, s. 140-149.

"Early Turkish Astronomical Terms" (*UAJ*, XXXV, s. 350-368.

"A Lexicostatistical Appraisal of the Altaic Theory", *CAJ*, XIII/1, s. 1-23.

"The Origin of the Turkish 'Runic' Alphabet", *AO*, XXXII, s. 51-76, (E. Tryjarski ile birlikte).

"The Inscription at Ikhe Khushotu", *RO*, XXXIV/1, s. 7-33.

"Armeno-Qïpčaq", *RO*, XXXIV/2, s. 7-13.

"A Late Uyğur Family Archive", *Iran and Islam*, nşr. C. E. Bosworth, Edinburg 1971, s. 167-196.

"Some Notes on the Inscription of Toñuquq" (*Studia Turcica*, nşr. L. Ligeti, Budapest 1971, s. 125-132, Türkçe tercümesi, *TM*, XVIII, s. 141-148.

"The Foreign Elements in Early Turkish", *Researches in Altaic Languages*, nşr. L. Ligeti, Budapest 1975, s. 43-49.

"Türkçe Sözler Üzerinde Araştırmalar", *Jean Deny Armağanı*, Ankara 1958, s. 67-70.

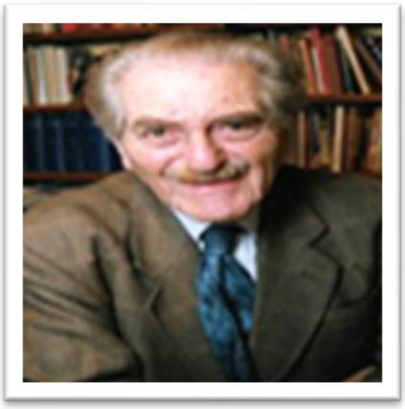
"The Concept of 'Strength' in Turkish", *Németh Armağanı*, Ankara 1962, s. 93-101.

"Three Notes on Early Turkish", *TDAY Belleten*, 1967, s. 1-18, Türkçe tercümesi, s. 19-37.

"The Turkish-Khotanese Vocabulary re-edited", *İTED*, V, 1973, s. 37-45.

Geoffrey Lewis

(1920-2008)

Oxford Üniversitesi'nde Türkçe alanındaki ilk profesör olması, alanın sıfırdan kurulması ve gelişmesi için verdiği emekler, Türk dilini öğretmek için alana kazandırdığı eserler, yaşamının son anına kadar Türkoloji'ye olan katkısı Lewis'ın yeri doldurulmaz bir Türkolog olmasının en önemli sebeplerindendir. Lewis'in önemli bir Türkolog olması, 18 yaşındayken Latince hocasının "sen paslanıyorsun, kendine bir hobi edin Türkçeyi dene" tavsiyesi ile başlamıştır. 1945 yılında Har Gibb'e akademik konularda tavsiye almaya gittiğinde, "senelerdir Türkçe öğretmek için birini arıyordum, ama Arapça ve Farsça bilmeden kendini Türkçe uzmanı sayamazsın" dediği için 1947 yılında Gibb'den sonra her iki dilde de lisans diploması alan ikinci kişi olmuştur. Lewis, 1950 yılında Oxford üniversitesinde yeni oluşturulmuş Türk dili öğretmenliği görevine getirilmiştir ve ilk olarak İslam çalışmalarında sonra da Türkçe alanında çalışmıştır. 1961 yılında St. Antony

Üniversitesi Oxford'da öğretim görevlisi olarak 1986 yılında Türkoloji profesörü olarak göreve başlamıştır. Seneler boyunca British Academy'de Ankara'daki *British Institute of Archeology'de* ve *British Society for Middle Eastern Studies* ve *Anglo Turkish İlişkileri'nde* etkin olarak çalışmıştır. Katkıları İngiltere'de 1990 yılında 3 Türk hükümeti ödülüyle taçlanmıştır. Turgut Özal, yazdığı kitabı Fransızca ve İngilizce olarak 1989 yılında Tarih ve Miras-Antik Çağdan Cumhuriyete Anadolu, Türk ve İslam Medeniyeti ismiyle yayınlanan ve daha sonra Türkçeye çevrilen kitabın önsözünü Lewis'dan yazmasını istemiştir. Lewis, 2008 yılında vefat etmiştir.[7]

Kitaplar

Turkish, 1953.

Turkish Grammar, 1967.

Trajik Başarı / Türk Dil Reformu, 1999.

Celia J. Kerslake

1965-1968 yılları arasında Cambridge Üniversitesinde Oryantal Bilimler alanında Arapça ve Türkçe eğitim aldıktan sonra 1968-1975 yılları arasında Oxford Üniversitesinde doktorasını tamamlamıştır. 1980-1988 yılları arasında University of Edinburg'da 1988-2011 yıllarında ise University of Oxford'da Türk dili, edebiyatı ve tarihi öğretmiş, Oxford Üniversitesinden emekli bir Türkçe öğretim görevlisidir. Araştırma alanları, Türk dilbilimi ve anlatımbilimi/deyişbilimi, çağdaş Türk edebiyatıdır.

Kerslake kişisel sayfasında hedeflerini şu şekilde açıklamıştır: "Emekliliğimde Türkçe çalışmalarımda araştırmalarıma devam ederek ve bilimsel incelemeler yaparak ve yazarak olabildiğim kadar etkin olmayı hedefliyorum. Mevcut kitabım bittikten sonra bazı edebi/bilimsel çeviri çalışmalarına zaman ayırmayı umuyorum". Aynı zamanda çevreci ve eşitlik konularında da son derece ilgili olduğunu, West Oxfordshite ve Green Party kolunda da etkin olduğunu göstermiştir. Turkish Area Study Group'un başkanlığını yapmaktadır ve *Modern Türk Edebiyatına Giriş* kitabı üzerine çalışmaktadır.[8]

Kitaplar

Turkish: A Comprehensive Grammar. London and New York, Routledge,

[7] www.orinst.ox.ac.uk.(02.09.2017).

[8] "Blacker, Carmen Obituary- (1986). Dr. Susan Skilliter, 1930-1985", *Folklore*, Vol. 97, s. 2.

Routledge Comprehensive Grammars, 2005. (Aslı Göksel ile birlikte).

Turkish: An Essential Grammar, Edition 1st Edition, First Published 2011. (Aslı Göksel ile birlikte).

Makaleler

"Alternative subordination strategies in Turkish', in Jochen Rehbein, Christiane Hohenstein and Lukas Pietsch", (Edit.), *Connectivity in Grammar and Discourse* (Amsterdam and Philadelphia: John Benjamins), s. 231-258. [Hamburg Studies on Multilingualism, HSM, Vol. 5, 2007.

"A contrastive study of the distribution of relative clauses in Turkish and English written texts", in Semiramis Yağcioğlu and Ayşen Cem Değer (Edit.), *Advances in Turkish Linguistics: Proceedings of the 12th International Conference on Turkish Linguistics, 11-13 August, 2004, Dokuz Eylül University,* s. 179-191, 2006.

"A new look at conditional constructions in Turkish', in A. S. Özsoy, D. Akar, M. Nakipoglu-Demiralp, E. E. Erguvanli-Taylan, A. Aksu-Koç, *Studies in Turkish Linguistics,* 2003, s. 215-226.

"New directions in the Turkish novel', in Brian Beeley (Edit.), *Turkish Transformation: New Century - New Challenges,* 2002, s. 99-122.

"Does Turkish prefer events to states?", *Turkic Languages* S.5, 2001, 198-215.

"Only' a matter of focus?', in Çigdem Balim-Harding and Colin Imber (Edit.), *The Balance of Truth: Essays in Honour of Professor Geoffrey Lewis* (İstanbul: The Isis Press), 2000, s. 209-216.

Studies in Turkish: Proceedings of the Ninth International Conference on Turkish Linguistics, Lincoln College, Oxford, 12-14 August 1998, 2000, (Aslı Göksel ile birlikte).

La construction d'une langue nationale sortie d'un vernaculaire impérial enflé: la transformation stylistique et conceptuelle du turc ottoman', in Salem Chaker (Edit.), *Langues at Pouvoir: De l'Afrique du Nord à l'Extrême-Orient* (Aix-en-Provence: Edisud), 1998, s. 129-138.

"Gelişmiş Bir İmparatorluk Yerel Dilinden Ortaya Çıkan Ulusal Bir Dilin İnşası: Osmanlı Türkçesinin Üslupsal ve Kavramsal Dönüşümü", Salem Chaker (Edit.), *Langues at Pouvoir: De l'Afrique du Nord à l'Extrême-Orient*, 1998, s. 129-138.

"Definiteness, referentiality and animacy in pronominal participial clauses in Turkish", Lars Johanson (Edit.), *The Mainz Meeting: Proceedings of the Seventh International Conference on Turkish Linguistics, August 3-6, 1994,* 1998, s.321-347.

"Ottoman Turkish", Lars Johanson and Éva Ágnes Csató (Edit.), *The Turkic*

Languages (London and New York: Routledge), 1998, s. 179-202.

Susan Skilliter

(1930-1985)

1948-1951 yılları arasında Cambridge Üniversitesinde Oryantal Bilimleri üzerine eğitim görmüştür ve bu üniversitenin kütüphanesinde çalışmıştır. Royal Asiatic Society ve Hakluyt Society'de de hizmet vermiştir. Alanda çalışan insanları bir araya getirmeyi ve bilgisini cömertçe pay laşmayı seven Skilliter, 1962 yılında doktora tezini yazarken Manchester Üniversitesinde Türkçe öğretmeye başlamıştır. Eğitim gördüğü, Türkçe öğretmek üzere döndüğü Cambridge üniversitesine 21 yıl hizmet vermiştir. Türkçenin her alanına ilgi duymuş, Türkçe alanındaki çalışmalara olan ilginin düşmesine ise üzüntülerini belirtmiştir. [9]

Yorgos Dedes

Lisans, yüksek lisans ve doktorasını Harvard Üniversitesinde tamamlayan Dedes, SOAS'da Diller, Kültürler ve Dilbilimleri Bölümünün Yakın ve Orta Doğu şubesinde kıdemli Türkçe okutmanı olarak görev yapmaktadır. Londra Orta Doğu Enstitüsü'ne de (LMEI) üyedir. Osmanlı Araştırmaları Merkezin'de (Centre for Ottoman Studies) danışma kurulundadır. Kültürel, Edebi ve Sömürgecilik Sonrası Çalışmaları'nın da (CCLPS) üyesidir. SOAS'da Türkçe Lisans, Yüksek lisans ve sertifika programlarında ders vermekte, ayrıca alanda doktora tezleri yönetmektedir. Araştırma alanları erken Osmanlı edebiyatı ve dili (Farsça ve Yunanca etkisi), Balkan (özellikle Yunan), al Jamiada (bir İspanyol ağız türü) Müslüman edebiyatıdır.[10]

Kitaplar

Dedes, Yorgos, *The Ascensions of Felicity and Sources of Nobility: An English Translation of Su'udi's Metali' ul-Sa'adet*. Barcelona: Moleiro, 2007.

[9] www.soas.ac.uk/staff30846.php (15.07. 2021).

[10] www.theguardian.com(28,08.2017).

Makaleler

Balta, Evangelia and Dedes, Yorgos, "Holding the sceptre of superiority in the Propontis? Late Ottoman Triglia/Trilye'", *Journal of Turkish Studies*, S.42, 2001, s.1-63.

Dedes, Yorgos, "Lugat-i rumiye: A Turkish-Greek Versified Glossary from the Late Ottoman Period: Serious Learning or a Bit of Fun on the Side?'", *Journal of Turkish Studies*, S.(31) 1, 2007, s.237-280.

Rona, Bengisu and Dedes, Yorgo "Languages in Contact: Greek Loanwords in Turkish'. *Journal of Turkish Studies*, (31) 2, 2007, s.169-208.

Kitap Bölümleri

Dedes, Yorgos, "Bursa". In: Wallace, David, (Edit.), *Europe. A Literary History 1348-1418*, Oxford, 2016, s.331-346.

Dedes, Yorgos, "Blame it on the Turko-Romnioi (Turkish Rums) A Muslim Cretan song on the abolition of the Janissaries". In: Balta, Evangelia and Ölmez, Mehmet, (Edit.), *Between Religion and Language: Turkish-Speaking Christians, Jews and Greek-Speaking Muslims and Catholics in the Ottoman Empire*, İstanbul, 2011, s. 321-376.

Dedes, Yorgos, "Süleyman Çelebi's Mevlid: Text, Performance and Muslim-Christian Dialogue'", Kut, G. and F. Yılmaz Buyyukkarcı, (Edit.), *Uygurlardan Osmanlıya*. İstanbul: Simurg, 2005, s.305-349.

Andrew Mango
(1926-2014)

İstanbul'da doğduğunda Türkiye Cumhuriyeti henüz üç yaşında idi. I. Dünya Savaşı'ndan sonra Osmanlı İmparatorluğunun parçalanmasına rağmen, İstanbul hala dünyanın en kozmopolit şehirlerinden biriydi ve bu sayede Mango kısa sürede hem Osmanlı Türkçesi hem modern Türkçe, İngilizce, Fransızca ve Yunanca öğrendi. Bu sayede genç yaşta Ankara'daki İngiliz elçiliğinin basın ofisinde çevirmen olarak işe başlamıştır. 1947 yılında İngiltere'ye taşınır ve Londra Üniversitesine bağlı SOAS'da eğitim alır. Mango, 1947 yılında öğrenci iken çalışmaya başladığı BBC'de on dört yıl boyunca Türkçe yayınlar bölümünde yöneticilik yapmıştır. Türkiye ile ilgili ilk yazısı 1957 yılında *Political Quarterly* adlı dergide yayınlamıştır. Turkey ve Discovering Turkey adlı tanıtıcı çalışmaları vardır. 1994 yılında *Turkey: The Challenge of a New Role* adlı kitabı basılmıştır. 2000 yılında *Atatürk* isimli kitabı 2009 yılında ise *Sultan'dan*

Atatürk'e isimli kitabı yayınlanmıştır. Birkaç Türk üniversitesinden fahri doktorluk unvanının yanı sıra Türk üstün hizmet madalyası almıştır[11].

Kitaplar

Atatürk: The Biography of the Founder of Modern Turkey, 1999.

Turkey, 1968.

Discovering Turkey, 1971.

Turkey: The Challenge of a New Role, 1994.

The Turks Today, 2004.

Turkey and the War on Terrorism, 2005.

From the Sultan to Atatürk – Turkey, 2009.

Laurent Mignon

(1971-)

Laurent Mignon Oxford Üniversitesi ve Saint Antony's okullarında Türkçe alanında doçent ünvanı ile eğitimci olarak çalışmaktadır. Aynı zamanda İstanbul'daki Orient Institut İstanbul ve Paris-merkezli Centre d'études turques, ottomanes, balkaniques et centrasiatiques (CETOBAC) ile ortak bir proje üzerinde çalışmaktadır. Modern Türk edebiyatı ve entelektüel tarih, azınlık edebiyatı, sosyalist edebiyat, Türkiye'deki yeni dinsel hareketler, Türkiye'de Japon edebiyatının tanınırlığı, Türk edebiyatında İncil'e ait temalar ve modern Yahudi entelektüel tarihi çalışma konuları arasındadır.

2002-2011 yılları arasında Bilkent Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde ders vermiştir. Ocak-Temmuz 2016 tarihleri arasında Lichtenberg Kolleg, University of Göttingen'de kıdemli araştırmacı olarak görev yapmıştır. Mart ve Nisan aylarında Parisdeki École des hautes études en sciences socialesde ziyaretçi profesör olarak kalmıştır. Parisdeki Centre de Recherche Europes-Eurasie at INALCO'da kıdemli üyesidir.[12]

Kitaplar

Hüzünlü Özgürlük: Yahudi Edebiyatı ve Düşüncesi Üzerine Yazılar, İstanbul, 2014.

Edebiyatın Sınırlarında: Türkçe Edebiyat, Gürcistan ve Cengiz Aytmatov'a Dair, İstanbul, 2016.

[11] www.orinst.ox.ac.uk/people/laurent-mignon#/(15.07.2021).

[12] www.skilliter.newncom.ac.uk (28.08.2017).

Co-written with Katja Triplett: *Et le papillon chanta: Orhan Veli, les "Haïkaï de Kikakou" et la genèse du haïku turc,* Paris, 2019.

Uncoupling Language and Religion: An Exploration into the Margins of Turkish Literature, Boston, 2021.

Alberto Ambrosio and Laurent Mignon (Edit.), *Penser l'islam en Europe: Perspectives du Luxembourg et d'ailleurs,* Paris, 2021.

Makaleler ve Kitap Bölümleri

"A Pilgrim's Progress: Armenian and Kurdish Literatures in Turkish and the Rewriting of Literary History", *Patterns of Prejudice* 48/2, May 2014, s.182- 200.

"French in Ottoman Turkey: 'The Language of the Afflicted Peoples'?" in *European Francophonie: The Social, Political and Cultural History of an International Prestige Language*, edited by V. Rjéoutski, G. Argent and D. Offord (Oxford: Peter Lang, 2014, s.405-434.

"Turkey" in *Tagore: One Hundred Years of Global Reception*, edited by M. Kämpchen and I. Bangha (New Delhi: Orient Blackswan, 2014, s.162-174.

"Judeo-Turkish" in *Handbook of Jewish Languages*, edited by L. Kahn and A.D. Rubin, Leiden, 2015, s.634-640.

With Katja Triplett, "From Kikaku to Orhan Veli: The Genesis of the Turkish Haiku", *Kansai University Japan-EU Research Center Report S.6/6*, 2016, s.43-50.

"Se préoccuper de Judas" in *Bilge Karasu: L'étranger de l'intérieur* (*Inverses* Hors Série N˚4), edited by Alain Mascarou (Paris: Société des amis d'Axiéros, 2016): 67-76. Bilge Karasuda Judas'a Bakmak: İçerideki Yabancı. (*Inverses* Hors Série N˚4), Edit. Alain Mascarou, Paris, 2016.

"Von verlorenen Buchstaben und verborgenen Welten: Minderheitenliteraturen in der Türkei und in Großbritannien lehren" in *Diversität in europäischen Bildungssystemen und in der Lehrer_innenbildung*, edited by C. Alleman Ghionda, G. Kula and L. Mignon, Frankfurt am Main, 2017, s.169-184. Kayıp Mektuplar ve gizli dünyalar hakkında: Türkiye ve Büyük Britanya'da azınlık edebiyatı öğretimi: Avrupa eğitim sistemlerinde çeşitlilik ve öğretmen eğitiminde, Edit. C. Alleman Ghionda, G. Kula and L. Mignon, Frankfurt am Main, 2017.

"Du mysticisme au nationalisme religieux: les ambiguïtés de Sâmiha Ayverdi (1905-1993)", *European Journal of Turkish Studies* [Online], 25 | 2017, https://journals.openedition.org/ejts/5454

Tasavvuftan din milliyetçiliğine: Samiha Ayverdi'nin muğlaklıkları (1905-1993)", *European Journal of Turkish Studies* [Online], 25, 2017.

"Ringen mit Dämonen: Gibt es eine jüdisch-türkische Literatur?" in *Ni kaza en Turkiya: Erzählungen jüdischer Autoren aus İstanbul*,

edited by Wolfgang Riemann (Engelschoff: Auf dem Ruffel, 2018): 125-144. “İblislerle güreşmek: Yahudi-Türk edebiyatı var mı?” *Ni kaza en Turkiya içinde: İstanbul’dan Yahudi yazarların hikayeleri* Edit. Wolfgang Riemann, 2018, s.125-144.

“Notes sur l’histoire de la littérature turque des Tanzimat (1839) à la ‘révolution des lettres’ (1928)”, *Slovo* 50, 2019, s.169-190.

“Les frontières et l’Orient: Quelques remarques sur l’oeuvre de Hugh MacDiarmid”, *Europe: Revue littéraire mensuelle,* S.1092, April 2020, s.250-263.

“A Few Remarks About Teaching Jewish Turkish Literature,” in *Disseminating Jewish Literatures: Knowledge, Research, Curricula*, edited by Susanne Zepp et al., Berlin, Boston, 2020, s.37-44.

İRAN TÜRKOLOGLARI

Dr. Ayşe Gül FİDAN

Prof. Dr. M. Ali Ferzaneh

(1923-2006)

6 Ağustos 1923 yılında Tebriz'de dünyaya gelir. İlköğrenimini bu şehirde Terbiyet'ül-Zükür ve Hayyam okullarında 1937 yılında tamamladıktan sonra Firdevsi Lisesi'ne devam eder. 1942 yılında üniversiteden mezun olduktan sonra Tebriz'de öğretmenlik yapmaya başlar. Aynı yıllarda Tebriz Millî Terbiyet Kütüphanesinde çalışır. Burada çalışırken tarih, dil ve edebiyat, özellikle de Azerbaycan Halk Edebiyatı üzerine araştırmalar yapar. 1946 yılının başlarında Tebriz Millî Kütüphanesi başkanlığı yaptığı sıralarda kütüphanede bulunan Türkçe eserleri ve özellikle de Dede Korkut Kitabı'nın orijinal nüshasını inceleyerek Türkoloji ve Azerbaycan Halk Edebiyatı gibi alanlarda farklı makaleler yazamaya başlar[1].

1979 yılında Dr. Cevat Heyet ve arkadaşlarının kurduğu *Varlık* dergisinin de yazı işlerinden sorumlu ilk heyetin içinde yer alır. 1992-93 yıllarında Azerbaycan'a yaptığı iki aylık ziyareti sırasında Azerbaycan Bilimler Akademisi ve Azerbaycan Yazarlar Akademisi'ne üye olur. Azerbaycan Bilimler Akademisi tarafından yaptığı bilimsel çalışmalardan dolayı onursal Profesörlük unvanına layık görülür. Ayrıca Bakü Dil ve Edebiyat Fakültesi tarafından, Azerbaycan Türkçesinin İran'da korunması ve öğretilmesi için gösterdiği mücadelelerden dolayı Doktora unvanı verilir[2].

Dr. Ferzane, 1996 yılında Köln Üniversitesi ve Azerbaycan'da faaliyet gösteren bazı derneklerin davetiyle Almanya ve İsviçre'yi ziyaret eder. Köln Üniversitesi'nde düzenlenen seminerde Azerbaycan Türkçesi hakkında konuşma yapar. 1998 yılında Göteborg ve Stockholm Üniversitelerinde "Azerbaycan Dili ve Edebiyatı" adıyla düzenlenen sempozyuma katılır. Dr. Ferzane aynı zamanda İsviçre Yazarlar Birliği üyesidir. Azerbaycan Türkçesi, Azernaycan Halk Edebiyatı ve Azerbaycan kültürü ile ilgili birçok çalışmaları bulunan Dr. Ferzane 17 Ocak 2006 yılında Göteborg şehrinde vefat etmiştir[3].

Kitaplar

Azerbaycan Türkçesinin Dilbilgisi Temelleri, Tahran, 1965.

Dede Korkut Kitabı, Tahran 1979.

İran Köylerinin Şarkılarından Seçmeler, Tahran, 1991.

---

1 Mustafa Recebi Rageb, "Prof. Dr. Muhammed Ali Ferzane'nin Hayatı ve Türk Edebiyatı Üzerine Etkileri", *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi* 5, sy. 11, (2018): 15-16.

2 Rageb, "Prof. Dr. Muhammed Ali Ferzane'nin Hayatı ve Türk Edebiyatı Üzerine Etkileri," 19.

3 Rageb, "Prof. Dr. Muhammed Ali Ferzane'nin Hayatı ve Türk Edebiyatı Üzerine Etkileri," 20-21.

Türkçe Manzum Tercümesi ile Nizami Gencevi'den Otuz Gazel, Tahran, 1991.

Nasreddin Hoca'nın Latifeleri, Tebriz, 2005.

Azerbaycan El Mahnıları, İsviçre, 2005.

Nazım Hikmet ve Azerbaycan, Tahran, 2007.

Bedıyı Edebiyat Terminlerine Açıhlamalar, Tahran, 2009.

Bayatılar, Tahran, 2009.

Mezeli Ehvalat, Tahran, Endişe-i Nov, 2013.

Uşak Folkloru, Tahran, Endişe-i Nov, 2014.[4]

Makaleler

"Sohend'in İl Dönümü", *Varlık*, 1981, No: 1.

"Anadilimiz ve Milli Varlığımız Uğrunda Hatıralar Defterinden", *Varlık*, 1983, No: 1-2.

"Anadilimiz ve Milli Varlığımız Uğrunda Hatıralar Defterinden 2" (2), *Varlık*, 1983, No: 3-4.

"Anadilimiz ve Milli Varlığımız Uğrunda Hatıralar 3", *Varlık*, 1983, No: 5-6.

"Anadilimiz ve Milli Varlığımız Uğrunda Hatıralar 4", *Varlık*, 1983, No: 7-8.

"Anadilimiz ve Milli Varlığımız Uğrunda Hatıralar 5", *Varlık*, 1983, No: 9-10.

"Anadilimiz ve Milli Varlığımız Uğrunda Hatıralar 6", *Varlık*, 1983, No: 11-12.

"Anadilimiz ve Milli Varlığımız Uğrunda Hatıralar 7", *Varlık*, 1984, No: 3-4.

"Anadilimiz ve Milli Varlığımız Uğrunda Hatıralar 8", *Varlık*, 1984, No: 5-6.

"Anadilimiz ve Milli Varlığımız Uğrunda Hatıralar 9", *Varlık*, 1984, No: 7-8.

"Anadilimiz ve Milli Varlığımız Uğrunda Hatıralar 10", *Varlık*, 1985, No: 9-10.

"Gûşeî ez Mukaddime-i Vâjenâme-i Turkî -i Âzerbâycânî be Fârsî / Azerbaycan Türkçesi-Farsça Sözlüğün Mukaddimesinden Bir Bölüm", *Varlık*, 1985, s.11-12.

"Çeşmendâz-i Şe'r-i Mubâriz-i Âzerbâycân der Dovrân-i İhtinâk / Tıkanma Döneminde Azerbaycan Mücadele Şiirinin Perspektifi", *Varlık*, 1985, No: 1-2.

"Çeşmendâz-i Şe'r-i Mubâriz-i Âzerbâycân der Dovrân-i İhtinâk 2 / Tıkanma Döneminde Azerbaycan Mücadele Şiirinin Perspektifi 2", *Varlık*, 1985, No: 3-4.

"Anadilimiz ve Milli Varlığımız Uğrunda Hatıralar 11: Toqquşmalar ve Çarpışmalar", *Varlık*, 1985, No: 5-6.

"Mebânî-i Destûr-i Zebân-i Âzerbâycânî (Terkîbât ve Cumelât) / Azerice Dilbilgisinin Temelleri (Terkipler ve Tümceler)", *Varlık*, 1985, No: 7-8.

"Mebânî-i Destûr-i Zebân-i Âzerbâycânî (Terkîbât ve Comelât) 2 / Azerice Dilbilgisinin Temelleri (Terkipler ve Tümceler) 2", *Varlık*, 1986, No: 9-10-11-12.

[4] Rageb, "Prof. Dr. Muhammed Ali Ferzane'nin Hayatı ve Türk Edebiyatı Üzerine Etkileri," 21-23.

Nisgiller Şairinin Nisgilli Ölümü, *Varlık*, 1986, No: 9-10-11-12.

"Mebânî-i Destûr-i Zebân-i Âzerbâycânî (Terkîbât ve Comelât) 3 / Azerice Dilbilgisinin Temelleri (Terkipler ve Tümceler) 3", *Varlık*, 1986, No: 1-2. (Farsça).

"Mebânî-i Destûr-i Zebân-i Âzerbâycânî (Terkîbât ve Comelât) 4 / Azerice Dilbilgisinin Temelleri (Terkipler ve Tümceler) 4", *Varlık*, 1986, No: 3-4-5.

Son Görüşün Son Arzusu, *Varlık*, 1986, No: 3-4-5.

"Mebânî-i Destûr-i Zebân-i Âzerbâycânî (Terkîbât ve Comelât) / Azerice Dilbilgisinin Temelleri (Terkipler ve Tümceler)", *Varlık*, 1987, No: 11-12.

"Mebânî-i Destûr-i Zebân-i Âzerbâycânî: Mebhas-i Comelât 2 / Azerice Dilbilgisinin Temelleri: Tümcebilim 2", *Varlık*, 1987.

"Mebânî-i Destûr-i Zebân-i Âzerbâycânî: Mebhas-i Comelât (3) / Azerice Dilbilgisinin Temelleri: Tümcebilim 3", *Varlık*, 1987.

"Mebânî-i Destûr-i Zebân-i Âzerbâycânî: Comelât 4 / Azerice Dilbilgisinin Temelleri: Tümceler 4", *Varlık*, 1987.

"Doktor Ali Ekber Turabi'den Şiirler", *Varlık*, 1987.

"Mebânî-i Destûr-i Zebân-i Âzerbâycânî: Mebhas-i Comelât 5 / Azerice Dilbilgisinin Temelleri: Tümcebilim 5", *Varlık*, 1987.

"Nakd-i Kitâb-i Koroglu der Efsâne ve Târîh / Masal ve Tarih Bakımından Köroğlu Kitabının İncelenmesi", *Varlık*, 1987.

Latifehâ-i Mollâ Nasr'ed-dîn / Nasrettin Hoca Fıkraları", *Varlık*, 1988.

"Bakiyye-i Latifehâ-i Mollâ Nasr'ed-dîn / Nasrettin Hoca Fıkraları'nın Kalanı", *Varlık*, 1988.

"Âzerbâycân der Seyr-i Târîh-i Îrân, Ez Âğâz tâ İslâm / İran Tarihi Boyunca Azerbaycan, Başlangıçtan İslamiyete Kadar", 2 C., *Varlık*, 1990.

"Tovzîhî Derbâre-i Makâle-i Nakd ve Berresî-i Ferheng-i Âzerbâycân-i–Fârsî / Azerice-Farsça Sözlüğün İnceleme Makalesi Hakkında Bir Açıklama", *Varlık*, 1992.

"Haydar Baba'nın İziyle", *Varlık*, 1992.

"Pehlevi Rejiminde Cenubi Azerbaycan'da Şifahi Halk Edebiyatının Toplanması, Araştırılması ve Neşri Tarihinden", *Varlık*, 1994.

"Pehlevi Rejiminde Cenubi Azerbaycan'da Şifahi Halk Edebiyatının Toplanması, Araştırılması ve Neşri Tarihinden 2", *Varlık*, 1994.

"Pehlevi Rejiminde Cenubi Azerbaycan'da Şifahi Halk Edebiyatının Toplanması, Araştırılması ve Neşri Tarihinden 3", *Varlık*, 1994.

"Köşk-i Balaban", *Varlık, 1994*.

"Azerbaycan İl Mahnıları", *Varlık*, 1994.

"Dilimizin Bedii Zenginliklerinden Sabit Söz Birleşmeleri", *Varlık*, 1995.

"Sohend'in Unutulmaz Hatırasına", *Varlık*, 1995.

"Azerbaycan'ın Adlım Şairlerinden Seyyid Mehdi İtimad'ın "Nisab-ı İtimad" Eserine Ötri Bir Bakış", *Varlık*, 1996.

"Azeri Türkçesi, Kısa Saitli Dil Kimi", *Varlık*, 1996.

"Dede Korkud Boyları"nın Sarsılmaz Araştırıcısı" (Dr. H. Mehemmedzade ile), *Varlık*, 1996.

"Yusuf Kahramanpur'un Eserinden Derlemeler", *Varlık*, 1996.

"Ali Kemali ve "Varlık", *Varlık*, 1997.

"Nevruz İl Bayramı, Bahar Bayramı, Sohend'in Şiirinde", *Varlık*, 1997.

"Tarih, Yakından ve Uzaktan" Kitabı Hakkında", *Varlık*, 1997.

"Samed Behrengi ve Azerbaycan Folkloru", *Varlık*, 1998.

"Söz Dünyamız ve Folklor", *Varlık*, 1999.

"Cereyân-i Gosteriş-i Farsî-i Derî ve Turkî-i Âzerî der Îrân / Deri Farsçası ve Azeri Türkçesinin İran'da Yayılışı", *Varlık*, 2000.

"Profesör Hamid Mehemmedzade ve Milli Medeniyetimiz", *Varlık*, 2003.

"Nakd-i Ber Yâdemân-i Samed Behrengî / Samed Behrengi Anımız Üzerine Bir Eleştiri", *Varlık*, 2004.

Prof. Dr. Cevat Heyet
(1925-2014)

"Asrımızın Dede Korkutu" olarak nitelenen ünlü Türkolog ve hekim Prof. Dr. Cevat Heyet 24 Mayıs 1925 senesinde Tebriz'de dünyaya gelir[5]. Babası, dönemin merci-i taklîdi/ fıkıh otoritesi[6] olan Molla Ahund Kâzım Horasânî'nin özel öğrencisi ve uluslararası ilişkilerde de onun temsilciliğini yapan Mirza Ali Heyet'tir[7]. Ali Heyet'in yalnızca çocuğu değil aynı zamanda en iyi öğrencisi de olan Cevat Heyet Türklük bilinci ve vatan aşkını babasından alır. İlkokul ve ortaokulu Hemedan ve Tebriz'de, askerî liseyi de Tahran'da da bitirerek 1941 yılında Tahran Tıp Fakültesi'ni kazanır. Üçüncü sınıfta babası Ali Heyet ve Türkiye'nin İran Sefiri Cemal Hüsnü Taray'ın projesiyle resmî olarak İstanbul'a gönderilen

5 T. Tofiq Qızı, "Bir Ömrün Salnamesi", *Bıçaq ve Qelem* içinde, nşr. Behruz Axundov (Bakı: Tehsil Neşriyatı, 2000), 5; M. Rıza Heyet, "Prof. Dr. Cavad Heyetin Heyatı ve Eserleri", *İki Elin Ağ Saqqalı* içinde, nşr. Behruz Axundov (Bakı: Tehsil Neşriyatı,2005), 18.

6 H. Algar, "Ahund Molla", *TDV İslâm Ansiklopedisi,* c. II (Ankara: TDV Yay.,1989), 185.

7 C. Heyet, "Prof. Dr. Cavad Heyetin Heyatı ve Eserleri", 18.

öğrenciler arasında yer alır ve 1946 yılında İstanbul Tıp Fakültesi'nde eğitimini tamamlar[8]. İstanbul'daki öğrencilik yıllarında Nihal Atsız'ın sohbetlerine katılır ve sonraları Türkoloji'nin önemli isimlerinden olan Prof. Dr. Turhan Genceî ve Prof. Dr. Muharrem Ergin ile yakın dostluklar kurar[9]. İstanbul'da üç yıl çalıştıktan sonra uzmanlığını tamamlamak üzere Paris'e gider ve 1952 yılında Tahran'a döner. 1953 yılında Hidayet ve Adliye Hastanelerinin cerrahî kliniklerini kurar. 1956'da İran'da ilk defa aort kapağı darlığı ameliyatını, 1962'de açık kalp ameliyatını, 1967'de de ilk olarak hayvanlarda, sonra ise insanlarda kalp ve akciğer makinesi kullanarak açık kalp ameliyatlarını yapar. Bir yıl sonra da kalp kapakları değiştirme ameliyatları ile böbrek nakli ve köpeklerde kalp nakli ameliyatlarını başarıyla hayata geçirir. 1963 yılında Uluslararası Cerrahlar Cemiyeti'nin İran temsilcisi ve 1983 yılında da Uluslararası Cerrahlık Akademisi üyesi seçilir. 1964-1976 yılları arasında 12 yıl boyunca, altmışın üzerinde bilimsel makalesinin bulunduğu Dâneş-i Pezeşkî/Tıp Bilimi dergisini yayınlar[10].

Cevat Heyet, Mayıs 1979'da arkadaşları ile birlikte İran'daki ilk Türkoloji dergisi olan ve günümüzde de yayını devam eden *Varlık*'ın ilk sayısını çıkarırlar. Türk dili ve lehçeleri, Türkçe dil bilgisi kaideleri, Türk tarihi, Türk edebiyatı, Türk kültürü Türk mitolojisi ve dilbilim gibi Türkoloji sahası ile ilgili yazılara yer veren *Varlık* dergisi sadece İran'da değil Türk dilinin konuşulduğu ülkelerde de okuyucuların ilgisini çekmiştir[11]. Yaptığı tıbbî, bilimsel ve kültürel çalışmalardan ötürü Cevat Heyet'e, başta Azerbaycan olmak üzere birçok üniversite ve bilim merkezinden fahri unvanlar ve diplomalar verilmiştir. Türkiye'de 1996 yılında Türk Dil Kurumu'nun Şeref Üyesi seçilir. İstanbul Üniversitesi tarafından 1997 yılında Fahri Türkoloji Doktoru unvanı ve 2004 yılında da Türk Dil Kurumu'nun Üstün Hizmet Beratı ile taltif edilmiştir[12]. Cevat Heyet, 12 Ağustos 2014'te Azerbaycan Bakü'de hayata veda etmiştir. Vasiyet ettiği üzere Tebriz'e gömülmesine siyasi nedenlerden dolayı izin verilmediği için Bakü Fahri Mezarlığı'na defnedilmiştir[13].

Kitaplar[14]

Mukayesetü'l-Lügateyn /İki Dilin Mukayesesi, Tahran, 1362 (1983)

Seyri der Tarih-i Zeban ve Lehceha-yi Türki/Türk Dili ve Lehçelerinin Tarihine Bir Bakış, Tahran, 1365 (1986)

---

8 T. Tofiq Qızı, "Bir Ömrün Salnamesi", 5-7; Heyet, "Prof. Dr. Cavad Heyetin Heyatı ve Eserleri", 18-20; Y. Akpınar, "Heyet, Cevat", *TDV İslâm Ansiklopedisi,* c. Ek-I (Ankara: TDV Yay., 2020), 555.

9 G. Seyhan Alışık, "Prof. Dr. Cevad Heyet", *Marmara Türkiyat Araştırmaları Dergisi* II, sy. 1 (2015): 170.

10 T. Tofiq Qızı, "Bir Ömrün Salnamesi", 7-9; Heyet, "Prof. Dr. Cavad Heyetin Heyatı ve Eserleri", 20-22; Y. Akpınar, "Heyet, Cevat", 555.

11 M. Rıza Heyet, (2012). "Varlık", *TDV İslâm Ansiklopedisi,* c. 42(Ankara: TDV Yay., 2012), 523-524.

12 T. Tofiq Qızı, "Bir Ömrün Salnamesi", 11; Heyet, "Prof. Dr. Cavad Heyetin Heyatı ve Eserleri", 26-27.

13 Alışık, "Prof. Dr. Cevad Heyet", 171.

14 Prof. Dr. Cevat Heyet'in Tıp alanında da yazdığı kitap ve makaleleri bulunmaktadır. Ancak çalışmamızın konusu dâhilinde olmadığını düşünerek onlara yer vermedik.

Azerbaycan Edebiyat Tarihine Bir Bakış, II C., Tahran, 1358 (1979)

Azerbaycan Şifahî Halk Edebiyatı, Tahran, 1367 (1988)

Türklerin Tarih ve Ferhengine Bir Bahış/Türklerin Tarih ve Kültürüne Bir Bakış, 1365 (1987)

Edebiyatşinaslık, Tahran, 1374 (1995)

Yeni Dilçilik, Tahran, 1393 (2014).[15]

Makaleler

"Vatan ve İslam İranlılığının Esasları", *Ettelaat*, Tahran, Mart 1978.

"Azerî Türkçesinin Tarihine Bir Bakış", *Varlık*, 1979.

"İran İslam Cumhuriyetinde Milliyetin Esasları (Vatan ve İslam)", *Varlık*, 1979, No: 5.

"İslam Medeniyetinin Garp Medeniyetine Tesiri", *Varlık*, 1979, No: 10.

"İslam, İnsan "Sartr" ve Şeriatı", *Ettelaat*, Tahran, Nisan 1979.

"Garp Kültürünü Gözü Bağlı Kabul Etmek Olmaz", *Bamdad*, Tahran, Şubat 1979.

"Eflatun Ahlakiyatı ve Ne Etmek Gerek Biliyi", *Ettelaat*, Mayıs 1979.

"Tebriz'de Azerbaycan Şair ve Yazıçılar Toplantısında", *Varlık*, 1980 No: 6.

"Yegâne Sefer, Prof. Rüstem Aliyev'in Makalesine Mukaddimedir", *Varlık*, 1980, No:8.

"Hazreti Ali'nin Öğütleri (Arapça'dan Tercüme)", *Varlık*, 1980, No: 6.

"Azerbaycan Şifahi Halk Edebiyatı 1-12", *Varlık*, 1981.

"Azerbaycan'ın Tanınmamış Büyük Şairi Murtaza Kuluhan Zafer", *Varlık*, 1981.

"Dede Korkut Kitabı-Ölmez Söz Hazinemizden İnciler", *Varlık*, 1981 No: 4.

"XIV. Asır Azerbaycan'ın Büyük Şairi Gazi Zerir Hakkında Bir Neçe Söz", *Varlık*, 1981, No:9.

"Nesir Bakui'den Bir Muhammes", *Varlık*, 1981, No: 11-12.

"Gönül Derdi – Hamid'den Ön Söz", *Varlık*, 1981, No: 11-12.

"İzah (Azerbaycan Edebiyat Tarihine Bir Bakış Kitabına Dair)", *Varlık*, 1982, No: 1.

"Türk Dili ve Lehçelerinin Tarihi Kitabından Bir Bölme: Azerbaycan Türkçesinin Adı ve Mövgeyi Hakkında", *Varlık*, 1982, No: 3-4.

"Türk Dili ve Lehçelerinin Tarihi", *Varlık*, 1982, No: 9-10.

"Türkmen Dili ve Edebiyatının Tarihi Hakkında Bir Neçe Söz", *Varlık*, 1982, No: 11-12.

"İslam'da ve Başka Mekteplerde Ahlakiyatın Esasları", *Varlık*, 1982, No: 11-12.

Boğuntulu Pehlevi Devrinde Azerbaycan Dili ve Edebiyatının Gerilemesi ve İslami İnkılaptan Sonra Onun Yeniden Çiçeklenmesi (İndiana Üniversitesi – Birinci Türk Araştırmaları Beynelhalk Konferansındaki Meruze), 1982 (İngilizce).

Azerbaycan Edebiyat Tarihine Bir Bakış (1-38), *Varlık*, 1983.

Mümin ve İtikatlı Şair Mehmet Akif, *Varlık*, 1983, No: 1-2 (Farsça).

Yunus Emre Mütasavvıf, Halki Türkiye Şairi, *Varlık*, 1983, No: 5-6 (Farsça).

Eski Türk Şiirinde Vezin, Şekil ve Kafiye, *Varlık*, 1983, No: 7-8.

Oğuzlar, *Varlık*, 1983 (Farsça).

Kutadgu Bilig veya Saadet İlmi, *Varlık*, 1983, No: 9-10 (Farsça).

Mahmud Kaşgarî'nin 'Divanu Lügati't-Türk'ü, *Varlık*, 1983, No: 11-12 (Farsça).

Hazreti Muhammed'in Öğütleri (Arapçadan Tercüme), *Varlık*, 1983.

Nesimî'den Rubailer, *Varlık*, 1984, No: 9-10 (Farsça).

Muhammet Amanî, *Varlık*, 1984, No: 11-12.

Nevaî, *Varlık*, 1985, No:1-2.

Edebiyat Bizim Devrimizde, *Varlık*, 1985, No: 5-6.

XX. Asırda Güney Azerbaycan Edebiyatı, *Varlık*, 1985, No: 9-12.

XX. Asırda Azerbaycan Edebiyatı, Birinci Milletlerarası Türkoloji Kongresi, İstanbul, Temmuz 1985.

Akkoyunlular, *Varlık*, 1986, No: 1-2.

Eski Türk Kitabeleri, *Varlık*, 1986, No: 3-5.

İslam Devri Türk Edebiyatı, (1-3), *Varlık*, 1986.

Türk Dilinin Kısa Tarihi, Tebriz Üniversitesinde Kurulan Azerbaycan-Türk Dilinin Tetkiki Sminerinde Okunan Meruze, Tebriz, 1987.

Azerbaycan Türkçesinin Tarihi, *Varlık*, 1987, No:2.

Fuzulî'nin Dili, (1-2), *Varlık*, 1987, No: 3-4.

Fuzulî'nin Edebi Şahsiyeti, *Varlık*, 1987, No: 5.

Tebriz Üniversitesi'nde Azerbaycan-Türk Dilinin Tarihi Hakkında Dr. Cevat Heyet'in Çıkışı, *Ettelaat*, Haziran 1987.

Fuzulî'nin Edebi Tesiri ve Teezzürü, *Varlık*, 1988, No:1.

Üstat Muhammet Hüseyin Şehriyar, *Varlık*, 1988, No:3.

Halaç Türkçesi, *Varlık*, 1988, No: 4.

Horasan Türkçesi, *Varlık*, 1988, No: 5.

Şehriyar, *Türk Dili*, Türkiye 1988, No: 442.

"Oğuzname" Mecmau'l-emsal-Muhammed Ali, *Türk Kültürü*, Türkiye 1988, No: 307.

"Oğuzname" Oğuz Atalar Sözü ve Meselleri", *Varlık*, 1989, No: 1.

“Tebriz Lehçesi Hakkında”, Dr. Memmedov ile birlikte, *Varlık*, 1989, No:1.

“Cihanşah Karakoyunlu ve Şiirleri”, *Varlık*, 1989, No: 2.

“Muhabbetname-i Harezmî”, *Varlık,* 1989, No: 2.

“Bakı Seferi”, *Varlık,* 1989, No: 3.

“Şimalî Azerbaycan’da Geçen Kanlı Hadiseler ve Kırgınlar”, *Varlık*, 1989, No: 4.

“Fuzulî’nin Söz Dağarcığı-VI. Milletlerarası Türkoloji Kongresinde Okunan Meruze”, *Türk Kültürü Araştırmaları*, Türkiye 1989, No: 2.

“Kuzey Azerbaycan’da Geçen Kanlı Hadiseler ve Kırgınlar”, *Hezer*, Ağustos, Bakû 1990.

“Bakı Seferi”, *Türk Yurdu*, Nisan, Türkiye 1990.

“İranlılık ve Etnik Diller”, *Keyhani Havayi*, Ağustos, Tahran 1990 (Farsça).

“İslam Medeniyetinin Garp Medeniyetinin İnkişafına Tesiri”, *Varlık,* 1990, No: 1.

“İranlılık ve Etnik Diller”, *Varlık*, 1990, No: 2.

“Bakı’dan Gelen Aziz Konaklar”, *Varlık*, 1990, No: 1.

“Sovyet Azerbaycan’ında Elifba Meselesi”, *Varlık,* 1990, No: 2.

“Ankara’da Türk Dili Kurultayı”, *Varlık*, 1990, No: 3.

“Âlim Kardaşım Albay Dr. Murtaza Heyet’in Yasında”, *Varlık*, 1990, No: 3.

“Memmed Emin Resulzade”, *Varlık*, 1990, No: 4.

“Muasır Şirin Hafız’ı”, *Kervan*, Eylül, Bakû, 1990.

“İslam Medeniyetinin Garp Medeniyetine Tesiri”, *Medeniyet*, Mart, Bakû 1990.

“Memmed Emin Resulzade 1-2”, *Edebiyat*, Temmuz-Ağustos, Bakû 1991.

“Sovyet Azerbaycan’ında Elifba Meselesi”, *Keyhani Havayi*, 1990, No: 191.

“Pantürkizm – İtibarsız İdeal”, *Furuği Azadi*, Tebriz 1991.

“Hamse”de Türkçe Sözler 1-2”, *Edebiyat*, Temmuz-Ağustos, Bakû 1991.

“Türklerde Elifba Meselesi”, *Edebiyat*, Mart 1991.

“Tahran’dan Mektup, Dalga’nın İlk Sayısına”, *Dalga*, Şubat 1991.

“Hekim Nizamî’nin Eserlerinde Türkçe Sözler, Mefhumlar ve Atalar Sözleri”, *Varlık*, 1991, No: 1.

“Kur’an ve İslam”, *Varlık*, 1991, No: 1-3.

“Fazilet Güneşinin Batışı, Dr. Gulamhüseyin Sadikî’nin Vefatı”, *Varlık*, 1991, No: 1 (Farsça).

“Yunus Emre – Mutasavvıf Türk Şairi”, *Varlık,* 1991, No: 2.

“Yeni Tapıntı: Baltazar Sparunfeld-Mecmuası”, *Varlık,* 1991, No: 2.

Azerbaycan’ın Baş Nazırına Varlık’ın Teleqramı”, *Varlık*, 1991, No: 3.

“Türk Dilinin Tarihi”, *Varlık*, 1991, No: 4.

“Kutadgu Bilig’de Kur’an ve Hadis’in Tesiri”, Yazan: Mehmet Koca, Aktaran: Dr. Cevat Heyet, *Varlık*, 1991, No: 4.

“Memmed Emin Resulzade”, *Milli Kültür*, Türkiye, 1991, No: 87.

“Genceli Nizamî’nin “Hamse”sinde Türkçe Sözler, Mefhumlar ve Ata Sözleri”, *Milli Kültür*, Türkiye, 1991, No: 90.

Hekim Nizami’nin Eserlerinde Türkçe Sözler, Mefhumlar ve Ata Sözleri”, *Furuği-Azadi*, Tebriz 1991.

“Kur’an ve İslam”, 1-3, *Edebiyat*, Eylül 1991, Ocak 1992, Temmuz 1992.

“Varlık On Dört Yaşında”, *Varlık*, 1992, No: 1.

“Karabağ Faciası”, *Varlık*, 1992, No:1.

“Almaş İldırım ve Şiirler Mecmuası”, *Varlık*, 1992, No: 2.

“Çağdaş Edebî Azerî Dili Kitabı”, *Varlık*, 1992, No: 2.

“Fahrî Doktora”, *Varlık*, 1992, No: 2.

“Günün Sözü”, *Varlık*, 1992, No: 3.

“Nizamî Gencevî’nin 850 İlliyi, *Varlık*, 1992, No: 3.

“Tahran’da ve Tebriz’de Üstad Şehriyar’ın Uğurlama Kurultayı”, *Varlık*, 1992, No: 3.

“Ankara’da Milletler Arası Türk Dili Kurultayı”, *Varlık*, 1992, No: 3.

“Azerbaycan’ın Türkleşmesi ve Azerî Türkçesinin Teşekkülü”, *Varlık*, 1992, No: 4.

“Fuzulî’nin Edebî Şahsiyeti”, *Dirilik*, Amerika 1992, No: 1.

“Eski Türk Edebiyatı, Azerbaycan Edebiyat Tarihi, Bakü 1992.

“Açıklama- “Mahmud Gaznevî’nin Siyasi Hayatı ve Şahsiyeti Hakkında” adlı makaleye izahat”, *Edebiyat Fakültesi Neşriyesi*, Tebriz 1992, No: 1-2.

“Ön Söz -Almas İldırım’ın Seçilmiş Şiirler” kitabına, Tahran, 1992.

“Genceli Nizamî’nin Hamse”sinde Türkçe Sözler, Mefhumlar ve Atalar Sözü”, *Milli Kültür*, Türkiye, 1992.

“Ön Söz -Kanlı Seneler” kitabına, Tahran, 1993.

“Azerbaycan’ın Adı ve Serhatleri”, *Omid-e Zencan*, Zencan 1993, No: 22.

“Hakikat ve Vatandaşlık Nağmekârı Memmed Araz”, *Kardeş Edebiyatlar*, Türkiye, Kasım 1993.

“Sungur Türkçesi”, *Varlık*, 1993, No: 1.

“Şehriyar Kongresi Bakı’da”, *Varlık*, 1993, No: 1.

“Ebulkasım Nebatî”, *Varlık*, 1993, No: 2.

“Memmed Araz’ın 60 İlliyi”, *Varlık*, 1993, No: 3.

“Azerbaycan’ın Adı ve Serhatleri”, *Varlık*, 1993, No: 3.

“Halaç Türkleri”, *Central Asiatic Journal*, Almanya, 1993, No: 1-2.

“Dede Korkut Destanları Ne Vakit Ne Harada Yarandı?”, *Varlık*, 1993, No: 4.

“Ğeranig” Nağılı ve Onun Tarihi Ehemmiyeti”, yazan: Dr. S. Şimşek, tercüme: Dr. Cevat Heyet ve İ. Hadi, *Varlık*, 1994, No:1.

“Dr. Cevat Heyet’ten Cumhur Reisi Süleyman Demirel’e Mektup”, *Varlık*, 1994, No: 1.

“Prof. Rüstem Aliyev’in Yasında”, *Varlık*, 1994, No: 1.

“Gayret”, Gezeti ve Borçalı Gardaşlara Tebrik, *Varlık*, 1994, No: 1.

Ankara’da “İran Kültür-Sanat-Haber Belleteni”, *Varlık*, 1994, No: 1.

“Fuzulî’nin Dili ve Söz Hazinesi Barede”, *Varlık*, 1994, No: 2.

“Fuzulî’nin Edebi Şahsiyeti”, *Varlık*, 1994, No: 3.

“Azerbaycan’ın Adı ve Sınırları”, *Avrasya Etütleri*, Türkiye, 1994.

“Azerbaycan’ın Adı ve Sınırları”, *Eurasian Studies*, Türkiye, 1994.

“Tebrik Edirik Borçalı’da Gayret Gezetinin Neşri Münasebetiyle”, *Gayret*, Borçalı, Nisan-Mayıs, 1994.

“Şehriyar Çağımızın Hafız’ıdır”, *Kültür-Sanat*, Türkiye, Mart 1994.

“Azerbaycan’ın Adı Hudutları”, *Edebiyat*, Şubat 1994.

“Ya Rab Bu Karanlık Gecenin Yok mu Sabahı? Nur İstiyoruz Sen Bize Yangın Veriyorsun” Türkiye Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel’e Mektup, *Azerbaycan Türk Kültürü*, Türkiye, Ağustos 1994.

“Türkiye Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel’den Dr. Cevat Heyet’in Yardım İstemesi”, *Omid-e Zencan*, Temmuz 1994.

“Göz Yaşları ile Yazılan Mektup”, *İslam*, Bakû, Ocak 1994.

“Horasan Türkçesi”, *Türk Dünyası*, Türkiye, 1994, No: 5.

“Azerbaycan’ın Adı ve Sınırları”, *Çağdaş Azerbaycan*, Türkiye, 1994, No: 4-6.

“Azerî Edebiyatı”, *İslam Ansiklopedisi*, Türkiye, 1994.

“Azerbaycan Türkçesi Edebi Dili”, *Erk*, Tebriz 1994, No: 193-194.

“Horasan Türkçesi”, *Türkologiya*, Bakû 1994, No: 1.

“Hakikat ve Vatandaşlık Nağmekârı”, *Memmed Araz-60: Millilik ve Beşerilik Kitabı*, Bakû 1994.

“Fuzulî’nin Edebi Şahsiyeti, Fuzulî’yi Anma” merasiminin seçilmiş makaleleri, Kerec 1994.

“Fuzulî’nin Edebi Şahsiyeti”, *Varlık*, 1994, No: 3.

“Çağdaş Azerbaycan”, *Varlık*, 1994, No: 3.

“Üstad Hamid Nitkî’den Teclil”, *Varlık*, 1994, No: 3.

“Yanlış Bir İddia”, *Varlık*, 1994, No: 3.

“Azerbaycan’ın Adı ve Serhatleri”, *Reform*, Amerika, Mart 1995.

“İran’da Nevruz, Türkiye’de Birinci Beynelhalk Nevruz Sempozyumu”, 1995.

“Yeni Tapıntı: Dilimizin XVII. Asra Ait Elyazması”, *Günay*, Bakû, 1995, No: 41.

“Nevruz Bayramı İran’da”, *Varlık*, 1995, No: 95-4.

“Fuzulî’nin Edebi Tesir ve Teessürü/Fuzulî’ye Tesir Eden Şairler”, *Varlık*, 1995, No: 96-1.

“Aşina Dergisi, Ortak Medeniyet Mirasının Aktarışında”, *Varlık*, 1995, No: 96-1.

“Fars-İran’da Eyalet ve Eskiden Beri Burada Yaşayan Bir Kavim”, *İslam Ansiklopedisi*, C. 12, İstanbul 1995.

“Yunus Emre’ye Umumi Bir Bakış”, *Varlık*, 1995, No: 98-3.

“70 İllik Yubiley Merasiminde Dr. Cevat Heyet’in Teşekkür Nutku”, *Varlık*, 1995, No: 98-3.

“Mukaddime Yerine”, *Her Renkten*, Tebriz 1996.

“Yeni Dilcilik ve Dilimize Tatbiki Meselesi”, *Varlık*, 1996, No: 100-1.

“Asrımızın Şeyh Şamil’i Cevher Dudayev”, *Varlık*, 1996, No: 100-1.

“Yeni Dilcilik 2”, *Varlık*, 1996, No: 101-2.

“Yeni Dilcilik 3”, *Varlık*, 1996, No: 102-3.

“Nahçıvan’da Hüseyin Cavid Makberesinin Açılış Merasimi”, *Varlık*, 1996, No: 102-3.

“Yeni Dilcilik 4”, *Varlık*, 1997, No: 103-4.

“Türklerin Tarihinde Renklerin Yeri”, *Varlık*, 1997, No: 105-2.

“Büyük Bir İtki”, Menzuri Hemnei’nin Vefatı Münasebetiyle, *Varlık*, 1997, No: 103-3.

“Bakı’da Beynelhalk Dede Korkut Sempozyumu”, *Varlık*, 1997, No: 106-3.

“Yeni Dilcilik 5”, Varlık, 1997, No: 107-4.

“Farsçanı Koruyak, Ancak İran Türk ve Arapların Dilini Taplamayak”, *Varlık*, 1998, No: 107-4.

“Varlık 20 Yaşında”, *Varlık*, 1998, No: 108-1.

“Azerbaycan Yazıçı ve Şairlerinin Prezident Hatemi’ye Mektubu”, *Varlık*, 1998, No: 108-1.

“Saib-i Tebrizî’nin Osmanlı Şairlerine Tesiri”, *Varlık*, 1998, No: 108-1.

“Molla Nasreddin İran’da”, *Varlık*, 1998, No: 109-2.

“Azerî veya Azerbaycan’ın Eski Dili”, *Varlık*, 1998, No: 109-2.

“Prof. Gulamhüseyin Beydili’nin Ölümü Münasebeti İle”, *Varlık*, 1998, No: 109-2.

“Prof. Gulamhüseyin Beydili’nin Ölümü Münasebeti İle Dr. Cevat Heyet’in Mesajı”, *Varlık*, 1998, No: 109-2.

“Dede Korkut Destanlarının Dilinde Türkiye Türkçesi Özellikleri”, *Varlık*, 1998, No: 110-3.

“Kaşgarlı Mahmut’a Göre XI. Yüzyılda Türk Dünyası I”, *Varlık*, 1999, No: 112-1.

Önsöz, "*Türk Dili Ders Ocağı"*, Tahran, 1999.

"Prof. Hamit Nutkî'nin Mateminde", *Varlık*, 1999, No: 113-2.

"Prof. Hamit Nutkî'nin Mateminde", *Varlık*, 1999, No: 113-2.

"Kaşgarlı Mahmut'a Göre XI. Yüzyılda Türk Dünyası II", *Varlık*, 1999, No: 114-3.

"Yeni Dilcilik 6, Uşağın Dil Öğrenmesi" *Varlık*, 1999, No: 114-3.

"Kaşgarlı Mahmut'a Göre XI. Yüzyılda Türk Dünyası", *Varlık*, 112-123, Tahran, 1999.

"Prof. Hamit Nutkî'nin Mateminde", *Varlık*, 113-2, Tahran 1999.

"Dillerin Yeni Tasnifi", *Varlık*, 2000, No: 115-4.

"Bu Gelen Nevruzu İki Defa Kutlayıp, Çeşn Tutmalıyık", *Nevid-i Azerbaycan*, Urmiye 2000, No: 77-78.

"Türk Dillerinin Yeni Tasnifi", *Varlık*, 115-4, Tahran 2000.

"Hazret-i Ali Ehl-i Sünnet Kaynaklarında", *Varlık*, 116-1, Tahran 2000.

"Nesrimiz Hara Gedir", *Varlık*, 117-2, Tahran 2000.

"Prof. Hamit Mehmetzade'nin Mateminde", *Varlık*, 117-2, Tahran 2000.

"Prof. Bernard'ın Ölümü Münasebetiyle", *Varlık*, 119-4, Tahran 2001.

Ariya Faşizmi ve Panfarsizmin Dönüşü, *Varlık*, 119-4, Tahran 2001.

"Yeni Türkçenin Etimolojik Sözlüğü Hakkında Birkaç Söz", *Varlık*, 119-4, Tahran 2001.

"Uşağın Dil Açması", *Varlık*, 120-1, Tahran 2001.

"Dr. Tureç Etabeki'nin Azerbaycan Kitabına Bir Eleştiri ve Tamamlama", *Varlık*, 120-1, Tahran 2001.

"İslam'ın Teröre Münasebeti", *Varlık*, 121-2, Tahran 2001.

"Azerî Aydını ve Milli ve Kavmi Kimlik Kitabına Eleştiri", *Varlık*, 121-2, 122-3, Tahran 2001.

"Ortografi Konusunda", *Varlık*, 122-3, Tahran 2001.

"Mayntz Üniversitesi'nde Türkoloji Semineri", *Varlık*, 122-3, Tahran 2001.

"Vilayet Kuliyev'in Tarihte İz Koyan Şahsiyetler Kitabı Hakkında", *Varlık*, 123-4, Tahran, 2001.

"Sehend ile Tanışlığım", *Varlık*, 124-1, Tahran 2002.

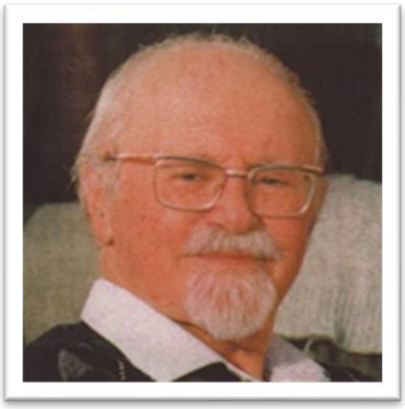
"Talat Tekin ve Mehmet Ölmez'in Türk Dilleri Kitabının Açıklamalı Özeti", *Varlık*, Tahran 2002.

"Büyük İnsan, Görkemli Âlim ve Edebiyatşinas Prof. Yaşar Karayif'in Vakitsiz Ölümü Münasebetiyle", *Varlık*, 126-3, Tahran 2002.

"Yeni Türk Dilleri Devri 3", *Varlık,* 127-2, Tahran 2003.[16]

Hamid Nutki

(1920-1999)

Gazeteci, şair ve araştırmacı Hamid Nutki, 11 Eylül 1920 tarihinde Tebriz'de dünyaya gelir. İlk eğitimine Tebriz'de İttihad-i Növher medresesinde başlar. 1929 yılında babasının işi nedeniyle ailesiyle birlikte Astara kentine taşınırlar ve eğitimine burada Hekim Nizami okulunda devam eder. Tebriz'e döndükten sonra Rüşdiyye isimli okulda dokuzuncu sınıfa kadar devam eder ve 1933 yılında Firdevsi lisesine geçer. Liseden sonra girdiği Tahran Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden 1942 yılında mezun olur[17].

Üniversiteden mezun olduktan sonra aynı yıllarda Türkiye'ye gelir ve İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde doktora programına başlar. Eğitimini tamamladıktan sonra 1948 yılında İran'a geri döner ve Anglo-Iranian Company'de kurulan İletişim ve Halkla İlişkiler Dairesi'nde çalışmaya başlar. Çalıştığı şirket tarafından, işçiler ve memurlar için çıkarılan "*Haberhâ-yi Rûz/Günün Haberleri*" adlı gazetenin önce redaktörlüğüne, 1951 yılında da imtiyaz sahipliği ve başyazarlığına getirilir. O tarihlerde Dr. Musaddık'ın kamulaştırdığı İran Petrol Sanayii'nde İletişim ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü'ne getirilir. Sonrasında Uluslararası İran Petrol Konsorsiyumu oluşturulduğunda da İletişim ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü görevine atanır[18].

1966 yılında şirket tarafından Londra'ya gönderilir. İki yıl sonra İran'a döndüğünde, İran Millî Petrol Şirketinin Halkla İlişkiler Danışmanı ve Yayın Umum Müdürü görevlerine atanır. O yıl Tahran'da yeni kurulan Sosyal İletişim Bilimleri Fakültesi'nde ders verebilmek için kendi isteğiyle İran Millî Petrol Şirketinden emekli olur ve fakültenin resmi öğretim üyesi kadrosuna geçer. 1970 yılında "*Mudîriyet ve Revâbet-i Umûmî/Yöneticilik ve Halkla İlişkiler*" adlı kitabını kaleme alır. 1972 yılında fakülte tarafından araştırma için Amerika'ya gönderilir ve oradaki çeşitli üniversitelerde araştırmalar ve incelemeler yapar[19]. İran'a döndükten sonra Sosyal İletişim Bilimleri Fakültesi'nin İletişim ve Halkla

---

[16] M. Rıza Heyet, "Prof. Dr. Cevat Heyet'in Hayatı ve Eserleri", *Prof. Dr. Cevat Heyet* içinde, der. M. Rıza Heyet, Gaye Akyıldız Örek (Ankara: Ahmet Yesevi Üniversitesi, 2005), 22-33.

[17] Pervane Memmedli, "Güney Azerbaycanlı Romantik Bir Şair, Gerçekçi Bir Gazeteci: Hamid Nutki", *Uluslararası Türk Lehçe Araştırmaları Dergisi (Türklad)* I, sy. 2 (2017): 16-17; Ferzaneh Doulatabadi, "Hamid Nutki – Hayatı ve Şiirleri Üzerinde Bir Araştırma" (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, 2000), 1-3.

[18] Memmedli, "Güney Azerbaycanlı Romantik Bir Şair, Gerçekçi Bir Gazeteci: Hamid Nutki", 17; Doulatabadi, "Hamid Nutki – Hayatı ve Şiirleri Üzerinde Bir Araştırma", 4-5.

[19] Doulatabadi, "Hamid Nutki – Hayatı ve Şiirleri Üzerinde Bir Araştırma", 5.

İlişkiler Bölümü başkanlığına atanır. Bölüm başkanlığı görevine 1979 devriminden sonraki yıllara kadar devam eder. Devrimden sonraki yıllarda üniversitede eğitim ve öğretime ara verildiği için yabancı dil eğitimi veren kurslarda çalışır ve Tahran'da Türkiye Türkçesi dersleri verir[20]. 1979 yılında Türkçenin yasaklandığı Pehlevi rejiminin değişmesiyle birlikte kurulan *Varlık* dergisinin yayın kurulunda yer alır ve 14 yıl boyunca derginin baş makalelerini yaz[21].

1983 yılında "Sosyal İletişim Fakültesi"nin dekanlığına atanır ve yeni kurulan Allameh Tabatabai Üniversitesi'nde rektörlük danışmanlığı görevini de üstlenir. Bir yıldan uzun süre dekanlık yaptıktan sonra kendi isteğiyle ayrılır ve anlaşmalı olarak ders vermeye devam eder. 1989 yılında Edinburgh Üniversitesi'nden gelen davet üzerine İngiltere'ye gider ve bu üniversitede "İslam ve Orta Doğu Araştırmaları" bölümünde doktora sonrası öğretim üyesi olarak çalışır[22]. Kanser nedeniyle İngiltere'nin Notthingham şehrinde tedavi gören Hamid Nutki, 16 Temmuz 1999 yılında hayata veda eder. Eşinin isteği üzerine cenazesi Türkiye'ye getirilir ve İstanbul'daki Zincirlikuyu Mezarlığı'nda defnedilir[23].

Varlık Dergisinde Yayınlanan Makaleleri

"Ağaran Fecri Selamlarken", *Varlık*, Mayıs 1979, S.1.

Destur-i Nigariş-i Turkî Azerî, *Varlık*, Mayıs 1979, S.1.

"Mesele-i Ferhengi-i Akvam-i Muhtelifi-i İran ve Kanun-i Esasi-i Cumhuri-i Islami/İran Kavimlerinin Kültür Meselesi ve İslam Cumhuriyetinin Anayasası)", *Varlık*, Haziran 1979, S.2.

"Dilimiz Haqqında Zengin Yoxullar", *Varlık*, Temmuz-Ağustos 1979, S.3-5.

"Sût Nigarî/Ses Yazıları", *Varlık*, Eylül 1979, S.5.

"Vijegiha-yi Türkî Azerbaycanî/Azerbaycan Türkçesinin Özellikleri", *Varlık*, Ekim 1979, S.6.

"Vijegiha-yi Türkî Azerbaycanî", *Varlık*, Kasım 1979, S.7.

"Nukatî Çend Derbare-i Nahv-i Turkî/Türkçe Nahiv Hakkında Birkaç Söz", *Varlık*, Aralık 1979, S.8.

"Islah-i Alfabe-i Arabî Beray-i Imla-yi Türkî Azerî/Türkçe İmlası için Arap Alfabesinin Değişmesi", Şubat 1980, *Varlık*, S.10.

"Der Bahar-i Surh Ruyî/Yüzü Kırmızılık Baharında", *Varlık*, Mart 1980, S.11.

"Bizde Tovfiq Olsa", *Varlık*, Mayıs 1980, S.13.

---

[20] Doulatabadi, "Hamid Nutki – Hayatı ve Şiirleri Üzerinde Bir Araştırma", 6.

[21] C. Heyet, (1389) "Önsöz Yerine", *Başlangıç – Prof. Dr. Hamid Nutkî* içinde (Tahran: 1389), 3.

[22] Memmedli, "Güney Azerbaycanlı Romantik Bir Şair, Gerçekçi Bir Gazeteci: Hamid Nutki", 17; Doulatabadi, "Hamid Nutki – Hayatı ve Şiirleri Üzerinde Bir Araştırma", 6.

[23] Memmedli, "Güney Azerbaycanlı Romantik Bir Şair, Gerçekçi Bir Gazeteci: Hamid Nutki", 17; Doulatabadi, "Hamid Nutki – Hayatı ve Şiirleri Üzerinde Bir Araştırma", 6.

"Şe'rimizde Qafiye Meselesi 1", *Varlık*, Mayıs 1980, S.13.

"Şe'rimizde Qafiye Meselesi 2", *Varlık*, Temmuz-Ağustos 1980, S.15-16.

"Dil Meselesi: Bahımsız Dil Bağçamızda", *Varlık*, Eylül 1980, S.17.

"Kültür Meselesi ve Biz", *Varlık*, Ekim 1980, S.18.

"Bir Neçe Yazı Qaydası", *Varlık*, Kasım 1980, S.19.

"Özgeni Bezer", Aralık 1980, *Varlık*, S.20.

"Dilimiz 1", *Varlık*, Ocak 1981, S.21.

"Dilimiz 2", *Varlık*, Şubat-Mart 1981, S.22-23.

"Kelmelerin Esrarı", *Varlık*, Nisan 1982, S.35.

"Payızın Altın Yaprakları", *Varlık*, Mayıs 1982, S.36.

"Dilde Şovenizm", *Varlık*, Haziran-Temmuz 1982, S.37-38.

"Medeniyet ve Dil Meselesi", *Varlık*, Ağustos-Eylül 1982, S.39-40.

"Dil Meselesi (Yene O Hikâye)", *Varlık*, Ekim-Kasım 1982, S.41-42.

"Dil ve Medeniyet (Bir Neçe Söz)", *Varlık*, Şubat-Mart 1983, S.45-46.

"Ufuqlarımızda Taza Ulduzlar", *Varlık*, Nisan-Mayıs 1983, S.47-48.

"Ufuqlarımızda Taza Ulduzlar", *Varlık*, Haziran-Temmuz 1983, S.49-50.

"Resm-i Hatt-i Turkî/Türkçe Yazı Kuralları", *Varlık*, Ağustos-Eylül 1983, S.51-52.

"Yaddaşthayî Derbare-i Nehv-i Turkî/Türkçe Dilbilim Hakkında", *Varlık*, Ekim-Kasım 1983, S.53-54.

"Biz ve Dilimiz", *Varlık*, Şubat-Mart 1984, S.57-58.

"Taza Nazeriyeler ve Tanımaq ve Tanışmağa Doğru", *Varlık*, Nisan-Mayıs 1984, S.59-60.

"Huner-i Şehriyar 1/Şehriyar'ın Sanatı, *Varlık*, Haziran-Temmuz 1984, S.61-62.

"Huner-i Şehriyar 2", *Varlık*, Ağustos-Eylül 1984, S.63-64.

"Huner-i Şehriyar 3", *Varlık*, Ekim-Kasım 1984, S.65-66.

"Dibaçe-i Ber Menşur-i Şeytan/Şeytan Prizması Hakkında Bir Önsöz", *Varlık*, Aralık-Ocak 1984-85, S.67-68.

"Menşur-i Şeytan/Şeytan Prizması" *Varlık*, Şubat-Mart 1985, S.69-70.

"Zeban ve Hatt-i Ma/Bizim Dilimiz ve Yazımız", *Varlık*, Nisan-Mayıs 1985, S.71-72.

"Misak-i Yezdani/Allah'la Bağlanan Ahd", *Varlık*, Haziran-Temmuz 1985, S.73-74.

"Be Unvan-i Haşiye/Dipnot Yerine", *Varlık*, Ağustos-Eylül 1985, S.75-76.

"Kelimeler Üzerine 1", *Varlık*, Ekim-Kasım 1985, S.77-78.

"Yehya Şeyda'nın "Edebiyat Ocağı" Kitabı Hakkında, *Varlık*, Ekim-Kasım 1985, S.77-78.

"Kelimeler Üzerinde 2", *Varlık*, Aralık-Ocak-Şubat-Mart 1985-86, S.79-80-81-82.

"Sahir'in Ardında "Gecenin Sesi", *Varlık*, Aralık-Ocak-Şubat-Mart 1985-86, S.79-80-81-82.

"Kelimeler Üzerinde 3", *Varlık*, Nisan-Mayıs 1986, S.83-84.

"Kelimeler Üzerinde 4", *Varlık*, Haziran-Temmuz-Ağustos 1986, S.85-86-87.

"İzafetler", *Varlık*, Haziran-Temmuz-Ağustos 1986, S.85-86-87.

"Kelimeler Üzerinde 5", *Varlık*, Eylül-Ekim-Kasım 1986, S.88-89-90.

"Dilimizde Cam-i Cem", *Varlık*, Eylül-Ekim-Kasım 1986, S.88-89-90.

"İmla Kılavuzu", *Varlık*, Aralık-Ocak 1986-87, S.91-92.

"Bir Tedkik Hakkında, Moğollardan Önce Fars Şiirinde Türkçe", *Varlık*, Şubat-Mart 1987, S.93-94.

"Heyder Baba'dan Savalan'a", *Varlık*, Şubat-Mart 1987, S.93-94.

"Der Movrid-i Kelemat-i Müteşabih Ya Teşabüh-i Kelemat/Benzer Kelimeler veya Kelimelere Benzeyenler Hakkında", *Varlık*, Nisan-Mayıs 1987, S.61-2.

"Kelimeler Üzerinde 6", *Varlık*, Ağustos-Eylül-Ekim 1987, S.64-3.

"Böyük Füzulî Deyir", *Varlık*, Ağustos-Eylül-Ekim 1987, S.64-3.

"Kelimeler Üzerinde 7", *Varlık*, Kasım-Aralık-Ocak 1987-88, S.65-4.

"Edebî Tahliller", *Varlık*, Kasım-Aralık-Ocak 1987-88, S.65-4.

"Kelimeler Üzerinde 8", *Varlık*, Şubat-Mart 1988, S.66-5.

"Kelimeler Üzerinde 9", *Varlık*, Nisan-Mayıs 1988, S.67-1.

"Heydar Baba'ya Bir Demeli Sözüm Var", *Varlık*, Ağustos-Eylül-Ekim 1988, S.69-3.

"Kelimeler Üzerinde 10", *Varlık*, Kasım-Aralık-Ocak 1988-89, S.70-4.

"Resmülhatt-i Turkî/Türkçe Yazı", *Varlık*, Şubat-Mart 1989, S.71-5.

"Kelimeler Üzerinde 11", *Varlık*, Nisan-Mayıs 1989, S.72-1.

"Kelimeler Üzerinde 12", *Varlık*, Haziran-Temmuz-Ağustos 1989, S.73-2.

"Kelimeler Üzerinde 13", *Varlık*, Eylül-Ekim-Kasım 1989, S.74-3.

"Kelimeler Üzerinde 14", *Varlık*, Ocak-Şubat-Mart 1990, S.75-4.

"Kelimeler Üzerinde 15", *Varlık*, Bahar 1990, S.76-1.

"Kelimeler Üzerinde 16", *Varlık*, Yaz 1990, S.77-2.[24]

[24] Doulatabadi, "Hamid Nutki – Hayatı ve Şiirleri Üzerinde Bir Araştırma", 80-83.

Çeviriler

Atatürk, Salih Omurtag vd., Tahran: Müessesei Ferhengi Mentegei, 1348.

Edebiyat-ı Divân-ı Türk ve Nâilî, yaz. Ali Nihad Tarlan, Tahran, 1349.

Prof. Dr. Muhammed Taki Zehtabi

(Kirişçi)

(1923-1998)

1923 yılında Şebister'de dünyaya gelir. 1930 yılında burada yeni açılan devlet okuluna başlar ve 1936 yılında ilköğrenimini tamamlar. Eğitimine devam etmek için 1938 yılında Tebriz'e gider, burada Füyuzat okulunda orta öğrenimini bitirdikten sonra 1941 yılında Tebriz Öğretmen Okulu'na girer. Mezun olduktan sonra Rüşdiye ortaokullarında öğretmenlik yapar. 1941-45 yılları arasında Tebriz'de Arapça ve Fransızca öğrenir. 1945 yılında yeniden yayınlanmaya başlayan Azerbaycan Gazetesi sayesinde anadiline duyduğu ilgi artar ve bu gazetede yazmaya başlar. 1946 yılında Azerbaycan Demokrat Partisi sayesinde açılan Tebriz Üniversite'sinin Edebiyat Fakültesi'ne giren ilk öğrencilerden olur. Fakat kısa süre sonra bu bölümün kapatılmasıyla eğitimi yarıda kalır.

1948 yılında dönemin siyasi gelişmeleri neticesinde Sovyetler Birliği'ne kaçmak zorunda kalan Dr. Zehtabi, oradan da Sibirya'ya sürgün edilir ve üç yıl ağır koşullar altında yaşar. Düşenbe'de de üç yıl sürgün hayatı yaşadıktan sonra 1954'te Bakü'ye gelir ve Bakü Devlet Üniversitesi'nde Azerbaycan Dili ve Edebiyatı Fakültesinde eğitimini tamamlar. Aynı zamanda bu üniversitenin Doğu Bilimleri Fakültesi'nde Arapça dersleri verir. Doktorasını tamamlayıp üç yıl sonrasında doçentlik unvanını alır fakat Bakü'de eser yayınlamasına izin verilmez.

Dr. Zehtabi, 1971 yılında Bağdat Üniversitesi'nde Farsça ve Eski Türk Dili dersleri verir. Burada yaptığı bilimsel çalışmalardan dolayı profesör unvanı alır. 1979 yılında İran'a döner ve Tebriz Üniversitesi'nde hem Arapça dersleri hem de kendi açmış olduğu Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde Azerbaycan Türkçesi dersleri verir. Fakat 2 yıl sonra muhtelif bahanelerle görevine son verilip 4 yıl hapis cezası ile cezalandırılır ve üniversitede ders vermesi de yasaklanır. 1981 yılında "Müterakki İran Türklerinin Ruşenfikirler Cemiyeti"ni kurar ve aylık olarak Türkçe ve Farsça dillerinde yayınlanan *Birlik* dergisini çıkarmaya başlar. Hayatı boyunca Türkçe için çabalamış, araştırmalar yapmış, eserler yazmış

olan Profesör Doktor Muhammed Taki Zehtabi (Kirişçi), 1998 yılında evinde ölü bulunur[25].

Kitaplar

İran Türklerinin Eski Tarihi, 2 C., Tebriz.

Cinayat-i 2500 Sale-i Şahan (Kralların 2500 Yıllık Cinayetleri), Bağdat.

Âya Zeban-i Farsî be Zeban-i Milel-i Diger-i İran Berteriyet Dared? / Farsçanın Diğer İran Halkları Dillerine Üstünlüğü Var mı, Bağdat.

Muasır Edebi Azeri Dili, Tebriz.

Azerbaycan Türkçesinin Nahvi, Tebriz.

İslam'a Kadarki İran Türklerinin Dili ve Edebiyatı.

Aruzun Türk Folklorunda Kökleri (Mehd-i Azadi Gazetesi).

Edebi Azerbaycan Dilinin Kaydaları.

Makaleler[26]

"Edebi Tenkid, Dan Ulduz", *Varlık*, 1981, No: 3.

"Dilimizde Belli ve Belsiz Anlamı (Marife ve Nekre)", *Varlık*, 1982, No: 10.

""Bile"li Qayediş Zamirleri", *Varlık*, 1982, No: 1.

Meşrute İnkılabı Dövrü Edebiyatımızın Mukadderatı", *Varlık*, 1982, No: 3-4.

"Boz" Kalası, Yoksa "Babek Kalası" Demek Lazımdır?", *Varlık*, 1982, No: 5-6.

"Kalın "I" İle Başlanan Ünlüler Barede", *Varlık*, 1988.

"Menşe' ve Me'nâ-yi Kelime-i Ervenek/Ervenek Kelimesinin Kökeni ve Anlamı", *Varlık*, 1988.

"Mirza Ali Muciz'in Bakı Çâpı", *Varlık*, 1989.

"Âzerbâycân Kocâst? / Azerbaycan Neresi?", *Varlık*, 1990.

"Tayini Söz Birleşmeleri Nece İşledek", *Varlık*, 1991.

"Tayini Söz Birleşmelerini Nece İşledek 2", *Varlık*, 1992.

[25] F. Rahimi, "Yazarın Hayatı ve Eserleri", *İran Türklerinin Eski Tarihi* içinde (İstanbul: IQ Kültür Sanat Yay., 2010), 8-10.

[26] Prof. Dr. Muhammed Taki Zehtabi'nin Birlik, Erk Haftalığı, İttihad Yolu gibi çeşitli yayınlarda birçok makalesi olsa da bu bölümde ulaşabildiğimiz "Varlık" dergisinde yayınlanan makalelerine yer verilmiştir.

İSPANYA VE PORTEKİZ TÜRKOLOGLARI

Hazırlayan: Prof. Dr. Öztürk EMİROĞLU

Prof. Dr. Agusti Alemany

1966'da Barselona'da dünyaya gelmiştir. 1989'da Autonomous Üniversitesi'de Hin-İran çalışmaları sahasında master yapmıştır. Aynı üniversitede 1997'de Klasik Filoloji alanında doktora eğitimin tamamlamıştır. Hint-İran çalışmaları alanının yanında Almanya'da Köln ve Göttingen Üniversitelerinde Türkoloji seminerlerine katılmıştır. Barselona'da Autonomous Üniversitesinde öğretim üyesidir. Çin, Eski Türkler ve Orta Asya Türk coğrafyası üzerine araştırmalarını sürdürmektedir. Osmanlı İspanya ilişkileri alanında da çalışmaları vardır.

Başlıca Çalışmaları

"Alanenforschung und Orientalistik: der alanische Titel **Bayātar*", *Akten des 27. Deutschen Orientalistentages. Norm und Abweichung*, Würzburg 2001, s. 137-145; revised English version "The Alanic Title **Bayātar*", *Nartamongæ* 1, 2002, s. 77-86.

"Historical Contacts between Alanic and Turkic Peoples in the West Eurasian Steppes", *The Turks*, Ankara 2002, vol. 1, s. 548-552 = "Batı Avrasya Steplerinde Türk ve Alan Halkları Arasındaki Tarihi Bağlantılar", *Türkler*, Ankara 2002, vol. 2, s. 530-535.

"Some Notes on Language Contacts between Old Ossetic (Alanic) and Old Turkic", in G. Schweiger (Edit.) *Indogermanica. Festschrift für Gert Klingenschmitt*, Taimering 2005, s. 15-21.

"Sources on Alano-Khazar Relations", *Центральная Азия от Ахеменидов до Тимуридов. Археология, история, этнология, культура*, Санкт-Петербург 2005, s. 308-310.

"Sixth Century Alania: between Byzantium, Sasanian Iran and the Turkic World", in M. Compareti–S., Raffetta–G. Scarcia (edd.) *Ērān ud Anērān. Studies Presented to Boris Il'ič Maršak on the Occasion of His 70th Birthday*, Venezia 2006, s., 43-50.

"From Central Asia to the Balkans: the Title **ču(b)-pān*", in Ch. Allison–A. Joisten-Pruschke–A. Wendtland (edd.) *From Daēnā to Dīn. Religion, Kultur und Sprache in der iranischen Welt. Festschrift Philip G. Kreyenbroek,* Wiesbaden 2009, s. 3-12.

"Alans in Khazaria & Khazars in Alania. On the Nature and Role of North Iranian Elements in the Khazar Empire". *Chronica. Annual of the Institute of History. University of Szeged* 11, 2011-2012, s. 168-177; reprint in *Nartamongæ* 12, 2017, s. 110-120.

"Early Byzantine Sources on the Oghuric tribes in the Northern Black Sea Area", in G.R. Tsetskhladze–S. Atasoy–A. Avram–Ş. Dönmez–J. Hargrave (edd.) *The Bosporus:*

Gateway between the Ancient West and East (1st Millennium BC–5th Century AD), BAR S2517, Oxford 2013, s. 233-236.

"El discurso de los khanes turcos en Menandro el Protector", *Estudios Iranios y Turanios* 2 (= *Homenaje a Éric Pirart en su 65º aniversario*), 2015, s. 17-27.

"Problems relating to the sources on the ethnic background of Inner Asian Nomads under the Türk Qaghanates", *Belleten. Türk Dili Araştırmaları Yıllığı / Yearbook of Turkic Studies* 60 (2012- 2016, s. 7-13.

"Seis etnónimos turcos enigmáticos en el *Cantar de la Hueste de Ígor*", *Faventia* 34-36 (2012-2014 2016), s. 267-279. (N. Kubyshina ile birlikte).

Entries "Attila", "Avars", "Dengizich" in *The Oxford Dictionary of Late Antiquity* (*ODLA*), OUP: Oxford 2018, vol. I, s. 175-6, 185-6, 474, 659.

"A Prosopographical Approach to Medieval Eurasian Nomads". *Chronica. Annual of the Institute of History. University of Szeged* 18, 2018 / 2019, s. 6-24.

"A Prosopographical Approach to Medieval Eurasian Nomads (II)", in Chen Hao (Edit.) *Competing Narratives between Nomadic People and their Sedentary Neighbours* (*Studia Uralo-Altaica* 53), Szeged 2019, s., 11-35. Chinese version 《中世纪欧亚游牧民族的人物志研究取向》，陈浩主编《欧亚草原历史研究》，北京：商务印书馆，2022年，第150-178页。 [in Pinyin: "Zhongshiji Ouya youmu minzu de renwuzhi yanjiu quxiang", Chen Hao (Edit.) *Ouya caoyuan lishi yanjiu*, Beijing: Shangwu Press, 2022, s. 150-178.

"Hunnic and Turkic Titles in the Bactrian Documents", in H. Klinkott / A. Luther / J. Wiesehöfer (Edit.) *Beiträge zur Geschichte und Kultur des alten Iran und benachbarter Gebiete. Festschrift für Rüdiger Schmitt* (Oriens et Occidens 36), Stuttgart 2021, s. 13-28.

"A Prosopographical Approach to the First Turk Empire". Edit. F. Korkmaz, *9. Milletlerarası Türkoloji Kongresi Bildiriler Kitabı*, İstanbul 2022, s. 51-70.

"Batı Avrasya Steplerinde Türk ve Alan Halkları Arasındaki Tarihi Bağlantılar", s. https://www.turkcenindirilisi.com/turk-tarihi/bati-avrasya-steplerinde-turk-ve-alan-halklari-arasindaki-tarihi-baglantilar-dr-agusti-alemany-h73000.html.

Prof. Dr. Miguel Angel de Bunes Ibarra

Miguel Angel de Bunes Ibarra, Madrid Complutense Üniversitesi Modern Tarih Bölümü öğretim ve İspanya Ulusal Araştırma Konseyi üyesidir. Araştırmalarını Akdeniz havzası üzerine yoğunlaştıran Bunes İbarra, alanında çok velud bir akademisyen olarak dikkat çekmektedir. 35 kitap, 130 kitap bölümü, 100'den fazla makale yazmıştır. Prof. Dr. Miguel Angel de Bunes Ibarra, Türk Tarih Kurumu şeref üyesidir.

Başlıca Çalışmaları

Sir Anthony Sherley, Peso de todo el mundo (1622); Discurso sobre el aumento de esta monarquía (1625), Edición y estudios: Ángel Alloza, Miguel Ángel de Bunes y José Antonio Martínez Torres, Madrid, Ediciones Polifemo-IULCE, Madrid, 2010.

Discurso sobre el aumento de esta monaruıe (1625), Madrid, 2010.

Oran Historia de la Corte Chica, Edit. de M. A. de Bunes y B. Alonso Acero, Polifemo-IULCE, Madrid, 2011.

El Imperio Otomano; 1451-1807, Síntesis, Madrid, 2015.

Políticas de Felipe III en el Mediterráneo. 1598-1621, Ediciones Polifemo, Madrid, 2021.

Diego GALÁN, Relación del cautiverio y trabajos de Diego Galán, natural de Consuegra y vecino de Toledo, Edición y estudio de Miguel Ángel de Bunes y Matías Barchino, Sevilla, Renacimiento-Espuela de Plata, 2011.

Emilio Sola Castaño

1945'te dünyaya gelmiştir. İspanya'da Barselona, Poplona, Valladolid, Madrid Complutense Üniversitelerinde, Cezayir'de Oran Üniversitesinde (1976-1984) tarih alanında bilimsel çalışmalar yapan Castaño, Alcala Üniversitesinden emekliye ayrılmıştır. Osmanlı dönemi Cezayir'i üzerine önemli çalışmalar yapmıştır. Velud bir akademisyen olan Castaño, sadece tarih alanında değil edebiyat alanında da şiirler ve romanlar yazmıştır. 2000 yılından itibaren klâsik dönem Akdeniz havzası üzerine araştırmalara ağırlık vermiş ve Archivo de la Frontera'nın dijital platformunu kurmuştur

(www.archivodelafrontera.com). Avrupa Sosyal Bilimler Yayılma Merkezi (CEDCS) vakfının başkanlığını yürütmektedir. Emilio Sola Türk Tarih Kurumu şeref üyesidir.

Başlıca Çalışmaları

Cervantes y la Berberia, Cervantes, mundo turco-berberisco y servicios secretos en la epoca de Felipe II, Madrid, 1995.

La vida, y historia de Hayradin, Ilamado Barbarroja, edic. De M. A. Bunes y, Granada, 1997.

Un Mediterranoe de piratas: corsarios, renegados y cautivos, Madrid, 1988.

Los que van y vienen. Informacion y fronteras en el Mediterraneo clasico del siglo XVI, Universidad de Alcala, 2005.

Anne Kroell

Portekizli tarih araştırmacısı olup, bilhassa Portekiz ve Fransız kaynakları üzerinden Osmanlı ve Memluk araştırmaları yapmıştır. Hayatı hakkında pek bilgi olmadığı gibi Türkoloji alanıyla ilgili çalışmaları da çok azdır.

Anne Kroell, Edit., *Nouvelles d'lspahan 1665-1695* (Paris, 1979), letter Sanson, Isfahan, 13 Sept. 1691, s. 48-49.

Jean-Louis Bacque-Grammont et Anne Kroell, Mamlouks, Ottomans et Portugais en Mer Rouge. L 'affaire de Djedda en 1517, Le Caire 1988.

İSVEÇ TÜRKOLOGLARI

Hazırlayan: Prof. Dr. Birsel KARAKOÇ

Walther Björkman
(1896-1996)

19 Haziran 1896'da Almanya'nın Lübeck kentinde dünyaya gelen, baba tarafından İsveç, anne tarafından Alman kökenli olan Walther Björkman, bir yüzyıllık bir hayattan sonra 1996 senesinde Uppsala'da vefat etmiştir. Björkman, 1919'da Almanya'da Kiel Üniversitesinde felsefe alanında doktorasını bitirdikten sonra 1928'de Hamburg Üniversitesinde İslam Bilimleri alanında doçentliğini tamamlamış ve ardından da Berlin Üniversitesinde Arapça profesörü olmuştur. 1944'te Breslau Üniversitesinde Türkoloji profesörü ünvanını aldıktan sonra savaşın içindeki Almanya'dan ayrılarak 1951'de Uppsala Üniversitesine gelmiş ve burada Türk Dilleri doçenti olmuştur. Hemen ardından 1953'te, Ankara Üniversitesinde Klasik Doğu Dilleri profesörlüğüne getirilmiştir. Uppsala'daki görevini 1963 senesinde emekli olana kadar, arada altı sene Türkiye'de çalıştığı süre olmakla birlikte, devam ettirmiştir. Björkman, ağırlıklı olarak Osmanlı tarihi ve edebiyatı, Osmanlı Devleti-İsveç ilişkileri ile ilgilenmiş ve filoloji sahasında eserler vermiştir. Eserlerinden bazıları şunlardır.[1]

Kitaplar

Ofen zur Türkenzeit (Hamburgische Universität. Abhandlungen aus dem Gebiet der Auslandskunde. Band. 3.). Hamburg. 1920.

Beiträge zur Geschichte des Staatskanzlei im Islamischen Ägypten. (Hamburgische Universität. Abhandlungen aus dem Gebiet der Auslandskunde. Band 28.). Hamburg. 1928.

Makaleler

"Die schwedisch-türkischen Beziehungen bis 1800", Menzel, T. (Haz.) *Festschrift Georg Jacob zum siebzigsten Geburtstag*. Leipzig: Otto Harrassowitz. 1932, s. 9–23.

"Schwedisch-türkische Beziehungen seit 1800", *Mitteilungen des Seminars für Orientalische Sprachen an der Friedrich-Wilhelms-Universität zu Berlin*. Jahrg. 35. Abt. 2. Berlin. 1932, s. 149–161.

"Die frühesten türkisch-ägyptischen Beziehungen im 14. Jahrhundert", *Mélanges Fuad Köprülü.* İstanbul. 1953, s. 57–63.

"Ein türkischer Schenkungsbrief vom Jahre 1587", *Donum natalicum H. S. Nyberg oblatum*. Uppsala. 1954, s. 144–154.

"Die Beziehungen zwischen Schweden und der Türkei", *Orientalia Suecana* 9. 1960, s. 137–153.

[1] Walther Björkman ile ilgili daha fazla bilgi için bkz. L. Johanson, "In memoriam Walter Björkman (1896-1996)", *Orientalia Suecana* 46, 1997, s. 5–7; É. Á. Csató, L. Johanson ve Ü. Zal, "Profesör Walther Björkman'ın Mirası", *Türkbilig*, 27, 2014, s. 137–153. Björkman'ın 1979'a kadar olan eserlerinin listesi için bkz. B. Brendemoen ve L. Johanson, "Bibliography of current Scandinavian Turcological Studies", *Turcica. Revue D'études Turques* S. 11, 1979, s. 254–264.

“Turkiska språk. *Världsspråk och språkvärldar*”, Stockholm. 1961, s. 15–26.

“Aus der altanatolischen Literatur”, *Orientalia Suecana* 10. 1961, s. 81–98.

“Die altosmanische Literatur”, Boratav, S., N. vd. (Haz.) *Philologiae Turcicae Fundamenta* 2. Aquis Mattiacis. 1964, s. 403–426.

“Die klassisch-osmanische Literatur”, Boratav, S., N. vd. (Haz.) *Philologiae Turcicae Fundamenta* 2. Aquis Mattiacis. 1964, s. 427–465.

Prof. Dr. Éva Á. Csató Johanson

(1948-)

11 Haziran 1948’de Macaristan’ın Szombathely kentinde dünyaya gelen Éva Á. Csató, eğitimini 1972’de Budapeşte’de Eötvös Loránd Üniversitesi Tarih ve İngiliz Dili bölümlerinde tamamladıktan sonra 1985 yılında Norveç’te Oslo Üniversitesi, Genel Dilbilim ve Türkoloji alanından *Some aspects of the syntax of Hungarian and Turkish. A study in syntactic typology* adlı teziyle mezun olmuştur. Norveç Araştırma Kurumunun bir bursuyla Türkoloji çalışmalarına devam eden Csató, 1998 senesinden itibaren Uppsala Üniversitesinde öğretim görevlisi olarak çalışmıştır. 2004 senesinde aynı üniversitede açılmış olan Türk Dilleri profesörlüğü kadrosuna atanmıştır. Bu kadro aynı zamanda İsveç’te bu alanda açılmış ilk profesörlük kadrosudur. Csató, bu görevini 2014’teki emekliliğine kadar sürdürmüştür.

Éva Á. Csató, ağırlıklı olarak Türkiye Türkçesi olmakla birlikte, üzerinde az çalışma yapılmış ve yok olma tehlikesiyle karşı karşıya olan Türk dilleri konularına da yönelmiştir. Genel dilbilimsel ve kuramsal bakış açılarıyla ve alan araştırmasına dayalı yöntemlerle Türkçenin pek çok sözdizimsel ve anlambilimsel konularını ele almıştır. Csató, Uppsala Üniversitesinde Gustaf Peringer ile temeli atılan Karayca geleneğini de sürdürmüş, Türk dilleri içinde yok olma tehlikesini en yüksek seviyede yaşayan bu dilin belgelenmesi ve tanımlanmasının yanısıra yeniden canlandırılması konusunda da çalışmalar yapmıştır. 2000 yılından sonra uzun yıllar Litvanya’da Karayların yaşadığı Trakai’da anadilini öğrenmek isteyenlere yönelik düzenlediği Karayca Yaz Okulu, Karay topluluğu tarafından da ilgiyle karşılık bulmuştur. Konuşuru az bir diğer Türk dili olan İran’daki Kaşkayca üzerine de çalışmalar yapmış olan Csató, Uppsala Üniversitesinde çalıştığı 1998–2014 yılları arasında Türkçe ve Karayca üzerine uzaktan eğitim amacıyla ders materyali geliştirme konusunda da aktif olmuştur. *Turkic Languages* adlı dergi ile Brill yayınevi tarafından 2023’ten itibaren çevrim içi yayınlanmaya başlayan *Turkic Languages and*

Linguistics adlı ansiklopedik eserin yayın kurulu üyesi olan Csató'nun özgeçmişiyle ilgili ayrıntılı bilgi için meslektaşları ve öğrencileri tarafından yayınlanmış olan armağan kitaba başvurulabilir.[2] Aşağıda, Csató'nun 2016'dan sonraki yayınları verilmiştir. Eserlerinin tamamı için İsveç üniversitelerinin akademik araştırma veri bankası olan DIVA'ya başvurulabilir.

Kitaplar

The Turkic Languages. London ve New York: Routledge. 1998. (L. Johanson ile birlikte). (İkinci revize edilmiş versiyonu 2022'de yayınlanmıştır.)

Spoken Ottoman in Mediator Texts. Wiesbaden: Harrassowitz. 2016. (A. Menz ve F. Turan ile birlikte).

Turks and Iranians: A common historical and linguistic heritage. The Gunnar Jarring Memorial Program at the Swedish Collegium for Advanced Study. Wiesbaden: Harrassowitz. 2016. (L. Johanson, B. Utas ve A. Róna-Tas ile birlikte).

The Uppsala Meeting: Proceedings of the 13th International Conference on Turkish Linguistics. Wiesbaden: Harrassowitz. 2016. (B. Karakoç ve A. Menz ile birlikte).

Building Bridges to Turkish: Essays in Honour of Bernt Brendemoen. Wiesbaden: Harrassowitz. 2018. (E. Türker, J. Parslow ve E. Wigen ile birlikte).

Ambiguous verb sequences in Transeurasian languages and beyond. Wiesbaden: Harrassowitz. 2019. (L. Johanson ve B. Karakoç ile birlikte).

Turcologica Upsaliensia. An Illustrated Collection of Essays. Leiden, Boston: Brill. 2020. (G. Gren-Eklund, L. Johanson ve B. Karakoç ile birlikte).

Makaleler

"Karaim", Müller, S., O., Ohnheiser, I., Olsen, S., Rainer, F. (Haz.), *Word-formation: An international handbook of the languages of Europe*. Berlin, Boston: De Gruyter Mouton. 2016, s. 3379–3388.

"Uppsala Üniversitesinde Türkoloji Çalışmaları", Turan, F. vd. (Haz.) *Uluslararası Türkçenin Batılı Elçileri sempozyumu bildirileri: 5-6 Kasım 2012 İstanbul*. Ankara: Türk Dil Kurumu. 2016, s. 95–103.

"Lithuanian Karaim", Eker, S., Çelik Şavk, Ü. (Haz.) *Endangered Turkic Languages: Case Studies*. Ankara, Astana: Khoja Ahmet Yesevi International Turkish-Kazakh University, Ankara International Turkic Academy. 2016, s. 423–444.

"Some phonological and morphological features of spoken Halich Karaim", Zimonyi, I.,

[2] Bkz. N. Demir, B. Karakoç ve A. Menz, *Turcology and Linguistics: Éva Ágnes Csató Festschrift*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları. 2014.

Karatay, O. (Haz.) *Central Eurasia in the Middle Ages: Studies in Honour of Peter B. Golden*. Wiesbaden: Harrassowitz. 2016, s. 57–68. (L. Johanson ile birlikte).

"Explorations of Turkic languages and varieties", Eker, S., Çelik Şavk, Ü. (Haz.) *Endangered Turkic Languages: Theoretical and General Approaches.* Ankara, Astana: Khoja Ahmet Yesevi International Turkish - Kazakh University, Ankara International Turkic Academy. 2016, s. 189–198. (L. Johanson ile birlikte).

"On the marker-(y)akï in Kashkay", Csató, É. Á., Johanson, L., Róna-Tas, A., Utas, B. (Haz.) *Turks and Iranians: Interactions in Language and History: The Gunnar Jarring Memorial Program at the Swedish Collegium for Advanced Study*. Wiesbaden: Harrassowitz. 2016, s. 283–295. (S. Dolatkhah ve B. Karakoç ile birlikte).

"The non-modal prospective aorist in Karaim", Korn, A., Nevskaya, I. (Haz.) *Prospective and Proximative in Turkic, Iranian and Beyond*. Wiesbaden: Dr. Ludwig Reichert. 2017, s. 213–219.

"On Turkish non-canonical possessives", Johanson, L., Mazzitelli, L. F., Nevskaya, I. (Haz.) *Possession in Languages of Europe and North and Central Asia*. John Benjamins Publishing Company. 2018, s. 107–124.

"Grammaticalization in Turkic", Heine, B., Narrog, H. (Haz.) *Grammaticalisation from a Typological Perspective*. Oxford: Oxford University Pres. 2018, s. 146–165. (L. Johanson ile birlikte).

"The cultural heritage of small Turkic peoples: Karaim *talkï* and Noghay *tastar*", Csató, É. Á., Parslow, J., Türker, E., Wigen, E. (Haz.) *Building Bridges to Turkish: Essays in Honour of Bernt Brendemoen*. Wiesbaden: Harrassowitz. 2018, s. 65–79. (B. Karakoç ile birlikte).

"On the linguistic distances between Gagauz and Karaim", *Turkic Languages*, 22(1). 2018, s. 43–62. (A. Menz ile birlikte).

"The verb 'to look, to see' in ambiguous verb sequences in Kazakh and some other Transeurasian languages", Csató, É., Johanson, L., Karakoç, B. (Haz.) *Ambiguous Verb Sequences in Transeurasian Languages and Beyond*. Wiesbaden: Harrassowitz. 2019, s. 31–48. (A. Abish ile birlikte).

"Gustaf Peringer and the Karaim", Csató, É. Á., Gren-Eklund, G., Johanson, L., Karakoç, B. (Haz.) *Turcologica Upsaliensia: An Illustrated Collection of Essays*. Leiden, Boston: Brill Academic Publishers. 2020, s. 93–102.

"On discourse types and clause combining in Däftär-i Čingiz-nāmä", Zimonyi, I. (Haz.) *Ottomans – Crimea – Jochids: Studies in Honour of Mária Ivanics*. Szeged: Department of Medieval Studies. 2020, s. 59–70. (L. Johanson ile birlikte).

"The Northwestern Turkic (Kipchak) languages", Robbeets, M., Savelyev, A. (Haz.) *The Oxford Guide to the Transeurasian*

Languages. Oxford: Oxford University Pres. 2020, s. 370–391. (L. Johanson ile birlikte).

"On the Turkish mnemonic past: An evidential category", Zimonyi, I. (Haz.) *Altaic and Chaghatay Lectures: Studies in Honour of Éva Kincses-Nagy*. Szeged: University of Szegeds. 2021, s. 255–262. (L. Johanson ile birlikte).

"On the grammaticalization of two types of "ki" in Turkic", *Türkiyat Mecmuası / Journal of Turkology*, 31(1), 2021, s. 1–14. (L. Johanson ile birlikte).

"The Northwest Karaim Lord's Prayer", Bayarma Khabtagaeva (Haz.) *Historical Linguistics and Philology of Central Asia: Essays in Turkic and Mongolic Studies.* Leiden, Boston: Brill Academic Publishers. 2022, s. 15–28.

"Middle Kipchak", Johanson L., Csató, É. Á. (Haz.) *The Turkic Languages*. London and New York: Routledge. 2022, s. 152–159. (Á. Berta ile birlikte).

"Code copying and the strength of languages", Dixon, R.M.W., Storch A. (Haz.) *The Art of Language*. Leiden: Brill Academic Publishers. 2022, s. 302–315. (L. Johanson ile birlikte).

"Clause chaining in Turkic", Sarvasy, H., Aikhenvald, A. (Haz.) *Clause Chains in the World's Languages*. Oxford: Oxford University Pres. (L. Johanson ve B. Karakoç ile birlikte).

Ansiklopedi Maddeleri

"Karaim", *Encyclopaedia of Islam*. Leiden: Brill Academic Publishers. 2016.

"Northwest and Southwest Karaim", *Encyclopedia of Turkic Languages and Linguistics*. Brill. 2022.

"Kuman", *Encyclopedia of Turkic Languages and Linguistics*. Brill. 2022. (L. Johanson ile birlikte).

Patrick Hällzon

30 Nisan 1972'de Amerika'nın Los Angeles kentinde dünyaya gelen Patrick Hällzon, 2012'de Uppsala Üniversitesinde, 2013'te de Stokholm Üniversitesinde tamamladığı yüksek lisans tezlerinden sonra, 2022'de Uppsala Üniversitesi Türk Dilleri Anabilim dalında *Languages of healing: Theories, practice and terminology within Eastern Turki medicine in the late 19th and early 20th centuries* adlı çalışmasıyla doktorasını bitirmiştir. Araştırmalarını ağırlıklı olarak Doğu Türkçesi ve Uygurca tıp metinleri, Uygur kültürünün farklı alanları ile 1892–1938 yıllarında Doğu Türkistan'da faaliyet gösteren İsveç Misyon Birliği üzerine yoğunlaştıran Hällzon, 2006–2017 arasında bu araştırmalar çerçevesinde altı kez Doğu Türkistan'ı ziyaret etmiştir. Hällzon, 2023–2026 yılları arasında İsveç Araştırma Kurumu tarafından desteklenecek olan 'Oasis Life in Eastern Turkestan: The Matrix of Culture, Language and Landscape in the Late 19th and Early 20th Centuries' adlı doktora sonrası bir proje yürütecektir. Hällzon'un önemli çalışmaları şunlardır.

Kitaplar

Languages of healing: Theories, practice and terminology within Eastern Turki medicine in the late 19th and early 20th centuries. Doktora tezi. Uppsala Üniversitesi. Uppsala: Acta Universitatis Upsaliensis. 2022.

Makaleler

"Stepping onto Sacred Ground: The mazar in Uyghur day-to-day life", Ahlbäck, T. (Haz.) *Pilgrimages Today*. *Scripta Instituti Donneriani Aboensis XXII*. Pargas, Finland. 2010, s. 87–121.

"Mazar Pilgrimage in the Footsteps of Swedish Missionaries in Eastern Turkestan", Sugawara, J. (Haz.) *Studies on Islamic Sacred Sites in Central Eurasia*. Fuchu: Tokyo University of Foreign Studies Pres. 2016, s.193–224.

"Glimpses of Loptuq Folk Botany: Phytonyms and Plant Knowledge in Sven Hedin's Herbarium Notes from the Lower Tarim River Area as a Source for Ethnobiological Research", *Studia Orientalia Electronica*, 70, 2019, s. 96–119. (I. Svanberg ve S. Ståhlberg ile birlikte).

"Fish and Fishing in Eastern Turkestan: A Contribution to Central Asian Ethnoichthyology", *Uluslararası Uygur Araştırmaları Dergisi*, 16, 2020, s. 192–214. (Z. Ötkür ve I. Svanberg ile birlikte).

"Ethnobotany and Utilization of the Oleaster, Elaeagnus angustifolia L. (fam. Elaeagnaceae), in Eastern Turkestan", *Orientalia Suecana*, 71, 2022, s. 38–61. (Z. Ötkür ve I. Svanberg ile birlikte).

"Dog for a Cure and Some Dough for a Tooth: The Historical Role of the Domestic Dog and Other Canids in Various Healing Practices in Eastern Turkestan", Mirsultan, A., Schluessel, E., Sulaiman, E. (Haz.) *Community Still Matters: Uyghur Culture and Society in Central Asian Context*. København: NIAS Pres. 2022, s. 248–264. (L. Károly ve I. Svanberg ile birlikte).

Gunnar Jarring

12 Ekim 1907'de İsveç'in Brunnby şehrinde doğan Gunnar Jarring, Orta Asya, özellikle de Çin'in Sincan Uygur Özerk Bölgesinde konuşulan ve Doğu Türkçesi olarak anılan modern Uygurca üzerine yaptığı öncü çalışmalar ile Türkoloji biliminin bugün geldiği noktada çok önemli katkıları olan bir Türkologdur.

Jarring, Lund Üniversitesinde Cermen, İskandinav, Slav dilleri, Arapça ve Sanskritçe gibi farklı diller üzerine eğitim aldıktan sonra Türk dili üzerine yoğunlaşmaya karar verir ve hocası Gustaf Raquette'ten Türkçe öğrenerek 1928'de bu alanda lisansını tamamlar. Aynı yıl Berlin'e giderek Willi Bang'ın seminerlerine katılır. Edindiği bilgi ve tecrübelerle Türk dilinde doktora yapma kararı alan Jarring, 1929'da Raquette ile birlikte Doğu Türkistan'a gider. 1929–1930 arası kısmen oldukça zor şartlarda Kaşgar'daki İsveç misyon merkezinde kalır ve tezi için dil malzemesi toplar. *Studien zu einer osttürkischen Lautlehre* adlı Doğu Türkçesinin sesbilgisini incelediği tezini tamamladıktan sonra 1933 yılında Lund Üniversitesinde Türk Dilbilimi alanında doçentliğe hak kazanır. Bu çalışmasında Jarring, Türkoloji'de ilk olarak uluslararası fonetik alfabeyi kullanmıştır. Jarring'in doçentliği sonrası, Gustaf Raquette'in 1937'de emekliye ayrıldığı tarihe kadar Lund'da Türkoloji iki doçent tarafından temsil edilmiştir. Jarring, 1933–1939 arası yine Doğu Türkçesi üzerine başka önemli çalışmalara da imza atar.

Jarring'in daha sonraki mesleki kariyeri 1940'tan itibaren II. Dünya Savaşının çıkmasıyla farklı bir mecrada ilerler. İsveç dışişlerinde çalışmaya başlar ve ilk önce Ankara olmak üzere Tahran, Bağdat, Addis Ababa, Moskova gibi pek çok yerde farklı kademelerde diplomat ve büyükelçi olarak görevlerde bulunur. İlerleyen yıllarda Birleşmiş Milletler'de üst düzey görev üstlenir. Jarring, 1956–1958 yılları arasında Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinde İsveç'i temsil eder. Her ne kadar Jarring'in diplomasiye yönelmesi ile birlikte Lund Üniversitesinde yirmi yıl kadar süren Türkoloji araştırmaları fiilen son bulmuşsa da Jarring yoğun diplomatik görevlerinin arasında bilimsel çalışmalarına hiç ara vermeden devam ederek Doğu Türkçesi üzerine aşağıda bir kısmını verdiğimiz önemli pek çok çalışmaya imza atmıştır. Jarring ile ilgili önemli bir husus da 1974–1978 yılları arasında İstanbul İsveç Araştırma Enstitüsünün yönetim kurulu başkanlığını yürütmüş olmasıdır. 29 Mayıs 2002'de vefat eden Jarring'i Enstitü, her sene adına düzenlenen bir konferans etkinliğiyle anmaktadır. Jarring Türkoloji alanındaki çalışmalarının yanısıra otobiyografik kitaplar da yazmıştır. Bunlardan özellikle *Åter till Kashgar: memoarer i nuet* adıyla İsveççe olarak yayınlanan ve daha sonra *Return to Kashgar: Central Asian Memoirs in the Present* adıyla İngilizce çevirisi yapılan eser ile yine İsveççe olarak yayınlanan *Memoarer 1939-1952* adlı eser önemlidir. Jarring'in yayınlarından bazıları şunlardır.[3]

[3] Gunnar Jarring ile ilgili detaylı bilgi için bkz. L. Johanson, "Abschied von Gunnar Jarring", *Central Asiatic Journal* 46, 2002, s. 161–167; L. Johanson, "Jarring, Gunnar", *Encyclopedia of Turkic Languages and Linguistics*. Brill, 2022; B. Schlyter, "The Turkological legacy of the Swedish diplomat Gunnar Jarring", *Central Eurasian Studies*: *Past, Present, Future*, haz. H. Komatsu, Ş. Karasar, T. Dadabaev, G. Kurmangaliyeva Ercilasun, Ankara. 2011, s. 389–396. Jarring'in 1979'a kadar olan eserlerinin bibliyografik listesi için bkz. B. Brendemoen ve L. Johanson, "Bibliography of current Scandinavian Turcological Studies", *Turcica. Revue D'études Turques* S. 11, 1979, s. 254–264. Ayrıca bkz. I. Svanberg, "Svensk basbibliografi över Centralasien", *Det okända Centralasien – en utmaning för svensk forskning*, haz. S. Rosén ve B. Utas, Stockholm: Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet, 1994, s. 62–83.

Kitaplar

Studien zu einer osttürkischen Lautlehre. Lund. Borelius, Leipzig: Harrassowitz. 1933.

The Contest of the Fruits. An Eastern Turkic Allegory. Lund ve Leipzig. 1936. (Lunds universitets årsskrift. N. F. Avd. 1. Bd. 32: 4).

The Uzbek Dialect of Qilich (Russian Turkestan). With Texts and Glossary. Lund ve Leipzig 1937. (Lunds universitets årsskrift. N. F. Avd. 1. Bd. 33: 3).

Uzbek Texts from Afghan Turkestan. With Glossary. Lund ve Leipzig. 1938. (Lunds universitets årsskrift. N. F. Avd. 1. Bd. 34: 2).

On the Distribution of Turk Tribes in Afghanistan. An Attempt at a Preliminary Classification. Lund ve Leipzig. 1939. (Lunds universitets årsskrift. N. F. Avd. 1. Bd. 35: 4).

Materials to the Knowledge of Eastern Turki: Tales, Poetry, Proverbs, Riddles, Ethnological and Historical Texts from the Southern Parts of Eastern Turkestan: With Translations and Notes 1–4. Lund: C. W. K. Gleerus., 1946–1951.

An Eastern Turki-English Dialect Dictionary. Lund: C. W. K. Gleerus., 1964. (Lunds universitets arsskrift. N. F. Avd. 1. Bd. 56: 4).

Wörterverzeichnis zu G. Raquette Ausgabe von Täji bilä Zohra. Lund. 1967. (Acta Universitatis Lundensis Sectio 1: 4).

Gustaf Raquette and Qasim Akhun's Letters to Kamil Efendi. Ethonological Folkloristic Materials from Southern Sinkiang Edited and Translated with Explanatory Notes by Gunnar Jarring. Lund. 1975. (Scripta minora Regiae Societtis humaniorum litterarum Lundensis. 1975/1976: 1).

Åter till Kashgar: memoarer i nuet. Stockholm: Bonnier. 1979. (İngilizce çevirisi: *Return to Kashgar: Central Asian Memoirs in the Present*. Durham, N. C.: Duke University Pres. 1986.)

Memoarer 1939-1952. Stockholm: Bonnier. 1981.

Prints from Kashghar: The Printing-Office of the Swedish Mission in Eastern Turkestan: History and Production with an Attempt at a Bibliography. (Transactions 3.) (Yay. Svenska Forskningsinstitutet i İstanbul) Stockholm: Almqvist, Wiksell. 1991.

Central Asian Turkic Place Names – Lop Nor and Tarim Area: An Attempt at Classification and Explanation Based on Sven Hedin's Diaries and Published Works. Stockholm: The Sven Hedin Foundation. 1997.

Makaleler

"Gustaf II Adolf och tatarerna på Krim", *Ny militär tidskrift* 5. 1932, s. 306–308.

"Arkivforskningar i Turkiet. En preliminär rapport", *Karolinska förbundets årsbok* 1939, s. 41–50.

"Some notes on Central Asian Turkic place names", *Bulletin of the Geological Institutions of the University of Uppsala* 40. 1961, s. 467–478.

"Swedish relations with Central Asia and Swedish Central Asian research", *Asian Affairs. Journal of the Royal Central Asian Society* 61. 1974, s. 257–266.

"Tjurkologija v Švecii", *Sovetskaja tjurkologija* 3. 1977, s. 94–102. (Türkçe çevirisi: İsveç'te Türkoloji Araştırmaları *Belleten* 44. 1980, s. 125–136).

"Das Schicksal der zentralasiatischen wissenschaftlichen Erbschaft von Philipp Johann Strahlenberg", *Central Asiatic Journal* 21. 1977, s. 165–169.

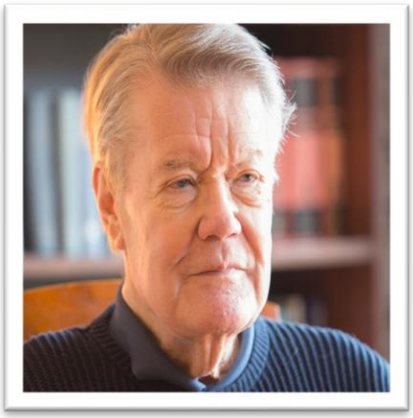
"Claes Brorsson Rålamb. 16-talsresenär, diplomat och kulturpersonliget", *Svenska Forskningsinstitutet i İstanbul, Meddelanden* 11. 1986, s. 29–44.

"Sveriges diplomatiska förbindelser med tatarerna på Krim", Bergquist, M., Johansson A. W., Wahlbäck, K. (Haz.) *Utrikespolitik och historia: Studier tillägnade Wilhelm M. Carlgren den 6 maj 1987*. Stockholm: Militärhistoriska förlaget. 1987, s. 83–90.

"Svensk Centralasienforskning i ett historiskt perspektiv", Rosén, S., Utas, B. (Haz.) *Det okända Centralasien – en utmaning för svensk forskning*. Stockholm: Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet. 1994, s. 18–24.

Prof. Dr. Lars Johanson

(1936-)[4]

8 Mart 1936 senesinde İsveç'in Köping kentinde dünyaya gelen Lars Johanson, 1956–1959 yılları arasında Uppsala Üniversitesinde Germanistik, Slavistik, İskandinavistik, Karşılaştırmalı Dilbilim ve Sanskrit derslerinin yanısıra Türkoloji dersleri de alarak 1961'de Germanistik, Slavistik ve İskandinavistik alanlarında, 1963'te de Türk dilleri alanında yüksek lisansını tamamlar. Takip eden yıllarda farklı üniversitelerde bu diller üzerine eğitimine devam ederek 1966'da Walther Björkman'ın danışmanlığında hazırladığı *Studien zur reichtürkischen Verbalsyntax* adlı çalışmasıyla doktorasını bitirir. Johanson, daha sonraki yıllarda Uppsala ve Stokholm üniversitelerinde Türk dilleri ve dilbilim dersleri verir ve 1971'de dilbilimsel Türkoloji'de çığır açan *Aspekt im Türkischen: Vorstudien zur einer Beschreibung des türkeitürkischen Aspeksystems* adlı teziyle

[4] Prof. Dr. Lars Johanson'un hem Almanya'da hem de İsveç'te Türkoloji bölümlerinde verilmesinin sebebi her iki ülke Türkolojisi için de önemli isim olmasından kaynaklanmaktadır.

Uppsala Üniversitesinde Türk Dilleri doçenti olur. 1982'de, Almanya'da Mainz Johannes Gutenberg Üniversitesi Türkoloji bölümünde, profesör Johannes Benzing'in halefi olarak çalışmaya başlayan Johanson, 2001 senesinde bu görevinden emekli olmuştur.

Johanson pek çok doktora öğrencisinin danışmanlığını yapmış, Mainz Üniversitesindeki profesörlüğü süresince Türkoloji bölümüne farklı ülkelerden gelen bilim adamlarının çalışmalarını desteklemiş ve Türkoloji'nin sadece Avrupa'da değil, dünyada önemli bir bilimsel disiplin olarak gelişmesine büyük katkılar sağlamıştır. Almanya'da Harrassowitz yayınevi tarafından 1997'den beri yayınlanmakta olan *Turkic Languages* adlı dergi ile 1985'ten bu yana toplam 126 kitap halinde yayınlanan *Turcologica* serisinin de kurucu editörü olan Johanson, Brill yayınevi tarafından 2023'ten itibaren çevrim içi olarak çıkmaya başlayan *Turkic Languages and Linguistics* adlı ansiklopedik eserin de genel editörüdür. Éva Á. Csató ile birlikte Routledge yayınevi tarafından ilk olarak 1998'de yayınlanan ve 2022'de revize edilmiş ikinci baskısı çıkan *The Turkic Languages* adlı kitabın editörüdür.

Lars Johanson, ağırlıklı olarak karşılaştırmalı dilbilimsel Türkoloji alanında olmakla birlikte, Türk edebiyatı, İsveç-Türk dünyası ilişkileri gibi konularda da pek çok yazı kaleme almıştır. Türk dünyasına bir bütün olarak yaklaşan ve bu bütünün parçaları üzerine art- ve eşzamanlı çalışmaları bulunan Johanson'un bütün yayınlarını ve onun Türkoloji'ye katkılarını bu makale çerçevesinde hakkıyla ortaya koymak mümkün değildir. Kitap, makale, ansiklopedi maddeleri olmak üzere 400'den fazla çok kıymetli esere imzasını atmış olan Johanson, hiç şüphesiz İsveç Türkolojisi'nin şimdiye kadar yetiştirdiği en önemli isimdir. 2021'de Cambridge yayınları arasında çıkan en son eseri *Turkic*, Türk dillerini eşzamanlı ve artzamanlı olarak bir bütün halinde ele alan anıtsal bir eserdir. Uzun yıllar Almanya'da Mainz Johannes Gutenberg Üniversitesinde profesör olarak görev yapan Johanson, bu kitapta aynı zamanda Almanya Türkolojisi bağlamında da ele alınmıştır.

Johanson için meslektaşları ve öğrencileri tarafından yayınlanmış armağan kitaplar şunlardır: Berta, Á., Brendemoen, B., Schönig, C. (Haz.) (1996), Demir, N., Turan, F. (Haz.) (2002), Boeschoten, H., Rentzsch, J. (Haz.) (2010), Robbeets, M., Cuyckens, R. (Haz.) (2011). Johanson'un kitapları ile 2016'dan sonraki makaleleri aşağıda verilmiştir. Eserlerinin tamamı için DIVA'ya başvurulabilir.[5]

Kitaplar

Studien zur reichtürkischen Verbalsyntax. Uppsala Universitet. 1966.

[5] Lars Johanson ile ilgili daha ayrıntılı bilgi için ayrıca bkz. N. Demir, "Dil bilimsel Türkoloji ve Lars Johanson", *Türkçenin Batılı Elçileri Sempozyumu Bildirileri 5–6 Kasım 2012*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2012, s. 111–126.

Aspekt im Türkischen. Vorstudien zu einer Beschreibung des Türkeitürkischen Aspektsystems. Uppsala. 1971.

Alttürkisch als 'dissimilierende Sprache'. Abhandlungen der Akademie der Wissenschaften und der Literatur, Mainz, Geistes- und sozialwissenschaftliche Klasse, 1979: 3. Wiesbaden: Steiner. 1979.

Kritische Beiträge zur Altaistik und Turkologie. Festschrift für Johannes Benzing. Wiesbaden: Harrassowitz. 1988. (C. Schönig ile birlikte).

Linguistische Beiträge zur Gesamtturkologie. Budapest: Akadémiai Kiadó. 1991.

Strukturelle Faktoren in türkischen Sprachkontakten. Sitzungsberichte der Wissenschaftlichen Gesellschaft an der J. W. Goethe-Universität Frankfurt am Main 29: 5. Stuttgart: Steiner. 1992. (Bu eserin İngilizce çevirisi olan *Structural Factors in Turkic Language Contacts* 2002'de London: Curzon'da, Türkçe çevirisi olan *Türkçe dil ilişkilerinde yapısal etkenler* 2008'de Ankara: Türk Dil Kurumu'nda ve Çince çevirisi olan *Tūjué yǔzú yǔyán jiēchù de jiégòu yīnsù* 2021'de Beijing: Minzu'da yayınlanmıştır).

Arabic Prosody and its Applications in Muslim Poetry. Swedish Research Institute in İstanbul. Uppsala: Swedish Research Institute in İstanbul. 1994. (B. Utas ile birlikte).

The Mainz Meeting. Proceedings of the Seventh International Conference on Turkish Linguistics. Wiesbaden: Harrassowitz. 1998.

The Turkic Languages. London ve New York: Routledge. 1998. (É. Á. Csató ile birlikte). (İkinci revize edilmiş versiyonu 2022'de yayınlanmıştır.)

Türkisch und Deutsch im Vergleich. Wiesbaden: Harrassowitz. 1999. (J. Rehbein ile birlikte).

Evidentials. Turkic, Iranian and Neighbouring Languages. Berlin ve New York: Mouton de Gruyter. 2000. (B. Utas ile birlikte).

Discoveries on the Turkic Linguistic Mas., (Swedish Research Institute in İstanbul, Publications 5.) Stockholm: Swedish Research Institute in İstanbul. 2001.

Transeurasian Verbal Morphology in a Comparative Perspective: Genealogy, Contact, Chance. Wiesbaden: Harrassowitz. 2010. (M. Robbeets ile birlikte).

Copies Versus Cognates in Bound Morphology. Leiden: Brill. 2012. (M. Robbeets ile birlikte).

Turkic. Cambridge. Cambridge University Pres. 2021.

Aspect in the languages of Europe. Ankara: Nobel. 2023.

Makaleler

"Old Turkic: Brief notes on areality, chronology, periodization, variation, contacts,

and functionality", Csató, É. Á. vd. (Haz.) *Turks and Iranians*. 2016, s. 131–140.

"Some phonological and morphological features of spoken Halich Karaim", Zimonyi, I. & Karatay, O. (Haz.) *Central Eurasia in the Middle Ages: Studies in Honour of Peter B. Golden.* Wiesbaden: Harrassowitz. 2016, s. 57–68. (É. Á. Csató ile birlikte).

"Grammaticalization in Turkic", Heine, B. & Narrog, H. (Haz.) *Grammaticalisation from a Typological Perspective.* Oxford: Oxford University Pres. 2018, s. 146–165. (É. Á. Csató ile birlikte).

"Prospectives and proximatives", Korn, A. & Nevskaya, I. (Haz.) *Prospective and Proximative as Grammatical Categories.* Wiesbaden: Reichelt. 2018, s. 29–33.

"Language landscape ecology: Interacting factors in Turkic language contacts", Bulut, Ch. (Haz.) *Linguistic Minorities in Turkey and Turkic-speaking Minorities of the Periphery.* Wiesbaden: Harrassowitz. 2018, s. 241-254.

"Turkic in three language empires", Hauenschild, I. vd. (Haz.) *Eine hundertblättrige Tulpe. Bir ṣadbarg lāla.* Berlin: Klaus Schwarz. 2020, s. 197–203.

"The classification of the Turkic languages", Robbeets, M. & Savelyev, A. (Haz.) *The Oxford Guide to Transeurasian Languages.* Oxford: Oxford University Pres. 2020, s. 105–114.

"Turkic Studies in the Swedish Empire 1632–1718", Csató, É. Á., Gren-Eklund, G., Johanson, L., Karakoç, B. (Haz.) *Turcologica Upsaliensia. An Illustrated Collection of Essays.* Leiden, Boston: Brill. 2020, s. 34–46.

"Isfahan – Moscow – Uppsala. On some middle Azeri manuscripts and the sttions alomg their journey to Uppsala", Csató, É. Á., Gren-Eklund, G., Johanson, L., Karakoç, B. (Haz.) *Turcologica Upsaliensia. An Illustrated Collection of Essays.* Leiden, Boston: Brill. 2020, s. 167–179.

"The Northwestern Turkic (Kipchak) languages", Robbeets, M. & Savelyev, A. (Haz.) *The Oxford Guide to Transeurasian Languages.* Oxford: Oxford University Pres. 2020, s. 370–391. (É. Á. Csató ile birlikte).

"Code Copying and the strength of languages", Storch, A. & Dixon, R. M. W. (Haz.) *The Art of Language.* Leiden: Brill. 2022, s. 302–315. (É. Á. Csató ile birlikte).

"The Chuvash Aorist", Khabtagaeva, B. (Haz.) *Historical Linguistic and Philology of Central Asia. Essays in Turkic and Mongolic Studies.* Leiden ve Boston: Brill. 2022, s. 119–127.

"Clause chaining in Turkic", Sarvasy, H., Aikhenvald, A. (Haz.) *Clause Chains in the World's Languages. Oxford: Oxford University Pres.* (É. Á. Csató ve B. Karakoç ile birlikte).

Ansiklopedi Maddeleri

"Adjectives", *Encyclopedia of Turkic Languages and Linguistics*. Brill. 2022.

"Areal Contacts in the Caucasian Region", *Encyclopedia of Turkic Languages and Linguistics*. Brill. 2022.

"Benzing, Johannes", *Encyclopedia of Turkic Languages and Linguistics*. Brill. 2022.

"Classification of Turkic languages", *Encyclopedia of Turkic Languages and Linguistics*. Brill. 2022.

"Code Copying", *Encyclopedia of Turkic Languages and Linguistics*. Brill. 2022.

"Deny, Jean", *Encyclopedia of Turkic Languages and Linguistics*. Brill. 2022.

"Doerfer, Gerhard." *Encyclopedia of Turkic Languages and Linguistics*. Brill. 2022.

"Jarring, Gunnar", *Encyclopedia of Turkic Languages and Linguistics*. Brill. 2022.

"Kuman", *Encyclopedia of Turkic Languages and Linguistics*. Brill. 2022. (É. Á. Csató ile birlikte).

"Philologiae Turcicae Fundamenta", *Encyclopedia of Turkic Languages and Linguistics*. Brill. 2022.

"Perso-Turkic linguistic contacts", *Encyclopædia Iranica*. (yayınlanacak).

Prof. Dr. Birsel Karakoç

(1968-)

3 Ağustos 1968'de Ankara'da dünyaya gelen Birsel Karakoç, 1989'da Gazi Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı bölümünü bitirir. Türk Dil Kurumunun doktora araştırma bursuyla Almanya'da Mainz Johannes Gutenberg Üniversitesinde Türkoloji Bölümünde eğitim alır. Kuzey Kafkasya'da konuşulan Nogayca'nın fiil sistemi üzerine hazırladığı tezle 2001 senesinde doktorasını tamamlar. Ekim 1999–Haziran 2006 arasında Hamburg Üniversitesinde Çokdillilik Özel Araştırma Enstitüsünde araştırma görevlisi olarak çalışan Karakoç, Kasım 2006'da İsveç Kraliyet Bilim Akademisinin (*Kungliga Vitterhetsakademien*) beş senelik bir proje bursuna hak kazanarak Uppsala Üniversitesinde araştırmacı olarak göreve başlar. Aynı üniversitede Türk dilleri alanında 2011'de doçent, 2016'da da profesör olur. Karakoç, ağırlıklı olarak Türk dillerinin tipolojisi, dil etkileşimi, dil edinimi ve karşılaştırmalı dilbilimsel Türkoloji üzerine çalışmalar yapmaktadır. Özellikle Nogay dili, Oğuz ve Kıpçak dillerinin karşılaştırmalı tipolojisi, Eski Anadolu Türkçesi ile Avrupa'da Türkçenin edinimi konuları üzerinde çalışmıştır. *Turkic Languages* adlı dergi ile Brill yayınevi tarafından 2023'den itibaren çevrim içi olarak

yayınlanan *Turkic Languages and Linguistics* adlı ansiklopedik eserin yayın kurulu üyesi olan Karakoç'un kitapları ve 2016 yılından sonra yayınlanan makaleleri aşağıda verilmiştir. Yayınların tamamı için DIVA'ya başvurulabilir.

Kitaplar

Das finite Verbalsystem im Nogaischen. Wiesbaden: Harrassowitz. 2005.

Turcology and Linguistics. Éva Ágnes Csató Festschrift. Ankara: Hacettepe Universitesi Yayınları, 2014. (N. Demir ve A. Menz ile birlikte).

The Uppsala Meeting. The proceedings of the 13th International Conference on Turkish Linguistics. Wiesbaden: Harrassowitz. 2016. (É. Á. Csató ve A. Menz ile birlikte).

Ambiguous Verb Sequences in Transeurasian Languages and Beyond. Wiesbaden: Harrassowitz. 2019. (É. Á. Csató ve L. Johanson ile birlikte).

Turcologica Upsaliensia. An Illustrated Collection of Essays. Leiden, Boston: Brill. 2020. (É. Á. Csató, G. Gren-Eklund ve L. Johanson ile birlikte).

Makaleler

"On the marker -(y)akï in Kashkay", Csató É. Á., Johanson, L., Róna-Tas, András, Utas, Bo (Haz.) *Turks and Iranians: Interactions in Language and History: The Gunnar Jarring Memorial Program at the Swedish Collegium for Advanced Study*. Wiesbaden: Harrassowitz. 2016, s. 283–295. (S. Dolatkhah ve É. Á. Csató ile birlikte).

"Clausal complementation in Turkish and Noghay in a semantic perspective", Boye, K., Kehayov, S., (Haz.) *Complementizer semantics in European languages*. Berlin: De Gruyter Mouton. 2016, s. 619–664. (A. Herkenrath ile birlikte).

"Two questionable candidates for subordinatorship: *-mIşlIK* and *-mAzlIK* in Turkish", *Turkic Languages*, 21. 2017, s. 46–78. (A. Herkenrath ile birlikte).

"Subordination of existence and possessive clauses in Oghuz and Kipchak Turkic languages", *Turkic Languages*, 21. 2017, s. 199–233.

"Nogayca çokfiilli yüklemler: Fiillerden gelişmiş dilbilgisel biçimlere bütüncül bir bakış", *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi* (HÜTAD), 27. 2017, s. 189–216.

"Prospectives, proximatives and avertives in Noghay", Korn, A., Nevskaya, I. (Haz.) *Prospective and Proximative in Turkic, Iranian and beyond*. Wiesbaden: Dr. Ludwig Reichert. 2017, s. 57–76.

"The cultural heritage of small Turkic peoples: Karaim *talkï* and Noghay *tastar*", Csató, É. Á., Parslow, J., Türker, E., Wigen, E. (Haz.) *Building Bridges to Turkish: Essays in Honour of Bernt Brendemoen*. Wiesbaden:

Harrassowitz. 2018, s. 65–79. (É. Á. Csató ile birlikte).

“Predicative possession in Oghuz and Kipchak Turkic languages”, Johanson, L., Mazzitelli, L. F., Nevskaya, I. (Haz.) *Possession in Languages of Europe and North and Central Asia*. John Benjamins Publishing Company. 2019, s. 125–148.

“Understanding retold stories: The marking of unwitnessed events in bilingual Turkish”, *Turkic Languages*, 23. 2019, s. 81–121. (A. Herkenrath ile birlikte).

“Levels of potential ambiguity in Noghay verb sequences”, Csató, É., Johanson, L., Karakoç, B. (Haz.) *Ambiguous verb sequences in Transeurasian languages and beyond*. Wiesbaden: Harrassowitz. 2019, s. 175–198.

“Introduction”, Csató, É., Johanson, L., Karakoç, B. (Haz.) *Ambiguous verb sequences in Transeurasian languages and beyond*. Wiesbaden: Harrassowitz. 2019, s. 1–11. (É. Á. Csató ve L. Johanson ile birlikte).

“Eski Anadolu Türkçesinde İstek Eki ile Görünüş-Zaman Eklerinin Niteleme Belirten Ki/Kim’li Yapılarda Bütünleyici Dağılımı”, Yılmaz, E., Tezcan, N. & Demir, N. (Haz.) *Semih Tezcan ve Türkoloji*. Ankara: Nobel Yayınları. 2020, s. 209–220.

“Turkic language contacts”, Hickey, R. (Haz.) *The Handbook of Language Contact*. İkinci baskı. Hoboken, NJ: Wiley-Blackwell. 2020, s. 551–570. (L. Johanson ve É. Á. Csató ile birlikte).

“Ottoman and Chaghatay manuscripts at Uppsala University Library”, Csató, É. Á., Gren-Eklund, G., Johanson, L. & Karakoç, Birsel (Haz.) *Turcologica Upsaliensia. An Illustrated Collection of Essays*. Leiden, Boston: Brill. 2020, s. 145–166. (F. Turan ve A. Yıldız ile birlikte).

“Subordination in children acquiring Turkish as a heritage language in Sweden”, Bayram, F. (Haz.) *Studies in Turkish as a Heritage Language*. Amsterdam: John Benjamins. 2020, s. 155–204. (U. Bohnacker ile birlikte).

“Visual images as mnemonic devices in the context of language revitalization: some notes with sample illustrations”, Stahlberg, S. (Haz.) *Journal of Endangered Languages 19, Volume 11: Tatar language preservation strategies and innovative practices*. Ankara. 2021, s. 407–417. (E. Karakoç ile birlikte).

“Noghay”, Johanson, L. & Csató, É. Á. *The Turkic languages*. London, New York: Routledge. 2022, s. 354–369.

“Turkmen”, Johanson, L. & Csató, É. Á. *The Turkic languages*. London, New York: Routledge. 2022, s. 262–286.

“Kirghiz”, Johanson, L. & Csató, É. Á. *The Turkic languages*. London, New York: Routledge. 2022, s. 370–387. (K. Kalieva ile birlikte).

“Connectivity of *wh* in bilingual Turkish: Developing a corpus-pragmatic filtering method”, Barotto, A., Mattiola, S. (Haz.) *Discourse phenomena in typological*

perspective. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company. 2022, s. 135–165. (A. Herkenrath ile birlikte).

"Tarihsel boyutuyla İsveç'te Türk Dünyası Araştırmalarının Gelişimi ve Bugünkü Durumu", *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi (HÜTAD)*, 38. 2023, s. 135–174.

"Kopierade iranska ki-konstruktioner i turkiska språk", *Kungl. Humanistiska Vetenskaps-Samfundet i Uppsala: Årsbok 2021–2022:* Uppsala: Kungl. Humanistiska Vetenskaps-Samfundet i Uppsala. 2023, s. 5–26.

"On the semantics of transformativizing postverbial constructions in Kazakh", *Turkic Languages 27*. 2023, s. 160–184. (U. Jumabay ile birlikte).

"Clause chaining in Turkic", Sarvasy, H., Aikhenvald, A. (Haz.) *Clause Chains in the World's Languages*. Oxford: Oxford University Pres. (É. Á. Csató ve L. Johanson ile birlikte).

"Clause linkage in Chulym Turkic", Behnke, A. ve Wagner-Nagy, B. (Edit.) *Clause linkage in languages of Ob-Yenisei area*. Leiden, Boston: Brill. 2023. (C. Lasse Däbritz ile birlikte).

Ansiklopedi Maddeleri

"Noghay (language and literature)", Fleet, K., Krämer, G., Matringe, D., Nawas, J., Rowson, E. (Haz.) *Encyclopaedia of Islam, THREE*. Leiden, Boston: Brill Academic Publishers. 2022, s. 132–135.

"Noghay", *Encyclopedia of Turkic Languages and Linguistics*. Brill. 2022.

László Károly

10 Haziran 1974'te Macaristan'ın Pécs şehrinde dünyaya gelen László Károly, 2002'de Macaristan'da Szeged Üniversitesi Altaistik Bölümünde yüksek lisansını tamamnladıktan sonra, yine aynı üniversitede 2008 yılında Yakutçanın yapım eklerini tarihsel bir yaklaşımla ele aldığı tezi ile doktorasını bitirmiştir. 2009 senesinde Alexander von Humboldt vakfının bursu ile doktora sonrası araştırma yapma amacıyla Almanya'da Mainz Johannes Gutenberg Üniversitesinde görev almıştır. 2011–2014 arasında aynı üniversitede doçent olarak (Juniorprofessor) çalıştıktan sonra, Éva Á. Csató'nun 2014'te emekliliğe ayrılmasından sonra 2016'da Uppsala Üniversitesi Türk Dilleri anabilim dalında profesör olarak göreve başlamıştır. Károly, Avrasya'daki runik harfli Türk yazıtları, Orta dönem Türkçesi, Sibirya'daki Türk dilleri, Türklerde tıp tarihi, sözcük türetimi alanlarında

çalışmalar yapmaktadır. *Orientalia Suecana* dergisi ile *Bibliotheca Turcica* ve *Studien zur Sprache, Geschichte und Kultur der Turkvölker* kitap serilerinin editörü olan Károly'un kitapları ve 2016 yılından sonra yayınlanan makaleleri aşağıda verilmiştir. Yayınlarının tamamı için DIVA'ya başvurulabilir.

Kitaplar

Deverbal Nominals in Yakut. Wiesbaden: Harrassowitz. 2013.

A Turkic medical treatise from Islamic Central Asia: A critical edition of a Seventeenth-century Chagatay work by Subḥān Qulï Khan. Edited, translated and annotated by László Károly. Leiden, Boston: Brill. 2015.

Modern Turkic languages: An introduction with accompanying audio. Uppsala, Budapest: Molnar ve Kelemen Oriental Publishers. 2022.

Makaleler

"Prototypical adjectives in Turkic", *Turkic languages*, 20(1). 2016, s. 74–89.

"Tatar", Müller, S., O., Ohnheiser, I., Olsen, S., Rainer, F. (Haz.) *Word-formation: An international handbook of the languages of Europe*. Berlin, Boston: De Gruyter Mouton. 2016, s. 3398–3413.

"An integrated dialect analysis tool using phonetics and acoustics", *Lingua*, 221. 2019, s. 37–48. (G. Jones, N. Naghmeh ve M. Mohammadpour ile birlikte).

"Derivational networks in Tatar", Körtvélyessy, L., Bagasheva, A. & Štekauer, S., (Haz.) *Derivational networks across languages*. Berlin and Boston: De Gruyter Mouton. 2020, s. 411–422.

"Minnesord Mats Müllern", *Dragomanen*, 22 (Årsskrift utgiven av Svenska Forskningsinstitutet i İstanbul). 2020, s. 3–10. (S., Hällzon ile birlikte).

"West Old Turkic", Johanson, L., Csató, É. Á. (Haz.) *The Turkic languages*. London and New York. 2022, s. 145–151.

"Dog for a Cure and Some Dough for a Tooth: The Historical Role of the Domestic Dog and Other Canids in Various Healing Practices in Eastern Turkestan", Mirsultan, A., Schluessel, E., Sulaiman, E. (Haz.) *Community Still Matters: Uyghur Culture and Society in Central Asian Context*. København: NIAS Pres. 2022, s. 248–264. (S., Hällzon ve I. Svanberg ile birlikte).

Gustaf (Gösta) Rikard Raquette

Lund Üniversitesinde Türk dili uzmanı ve aynı zamanda tıp doktoru olan Gustaf (Gösta)

Rikard Raquette 1871'de Uppsala vilayetinde dünyaya gelir, 1945'te Lund'da vefat eder. Yukarıda sözünü ettiğimiz üzere, İsveçli misyonerlerin Kaşgar'da kurduğu matbaada Uygurca eserlerin hazırlanıp basılmasında Raquette'in büyük katkıları olmuştur. Bakü, Buhara ve Yarkent'te de misyoner olarak görev yapan Raquette, 1896–1901 ve 1913–1921 arasında Kaşgar'daki İsveç misyon merkezinde bulunur ve bu süre zarfında Doğu Türkçesini de öğrenerek araştırmalar yapar, Uygur dilinde ders kitapları hazırlar, fonetik transkripsiyonlu Uygurca metinler yayınlar (1909) ve İncil çevirisi yapar. 1912–1914'te Doğu Türkçesinin bir gramerini yayınlar. Bu kitabın 2017'de Lincom yayınevi tarafından yeni bir baskısı yapılmıştır. 1924–1937 yılları arasında Lund Üniversitesinde Türk dilbilimi alanında doçent olarak çalışır ve bu süre içerisinde Kaşgar ve Yarkent ağızlarından derlenen materyale dayanarak bir İngilizce-Doğu Türkçesi sözlüğü hazırlar (1927).[6]

Kitaplar

English-Turki Dictionary based on the Dialects of Kashgar and Yarkand, (Lunds universitets årsskrift. N. F. Avd. 1. Bd. 23: 4). Lund. 1927.

Eine kaschgarische Wakf-Urkunde aus der Khodscha-Zeit Ost-Turkestans. (Lunds Universitets årsskrift. N. F. Avd. 1. Bd. 26: 2). Lund, Leipzig. 1930.

Eastern Turki Grammar. Practical and Theoretical with Vocabulary (Lincom Gramatica 207.) Lincom Academic publishers. 2017.

Makaleler

"A Contribution to the Existing Knowledge of the Eastern-Turkestan dialect as it is spoken and written at the present time in the Districts of Yarkand and Kashgar", *Journal de la Société finno-ougrienne* 26, 5. 1909.

"Turkiets omdaning. En politisk och ekonomisk-geografisk översikt", *Svensk geografisk årsbok* 1935, s. 58–97.

Birgit Schlyter

1950 yılında dünyaya gelen Birgit Schlyter, 1985'te Stokholm Üniversitesinin Dilbilim Bölümünde Türkçe durum eklerini anlambilimsel açıdan ele alan *Case marking semantics in Turkish* adlı teziyle doktorasını

[6] Gustaf Raquette'in çalışmalarıyla ilgili daha ayrıntılı bilgi için bkz. G. Jarring, "Tjurkologija v Švecii", *Sovetskaja tjurkologija* 3, 1977, s. 94–102.

tamamlar. Daha sonra aynı üniversitede Orta Asya Araştırmaları alanında profesör olur. 2012–2014 arası İstanbul İsveç Araştırma Enstitüsünün müdürlüğünü yapmış olan Schlyter, Orta Asya Türk halkları, özellikle de Uygurlar ve Özbekler bağlamında dil politikaları, çokdilliliğin toplumsal gelişimi ve sosyolinguistik değişim konularında çalışmalar yapmaktadır. Birgit Schlyter'in yayınlarından bazıları şunlardır.

Kitaplar

Return to the Silk Routes. Current Scandinavian Research on Central Asia. London, New York. Kegan Paul International. 1999. (M. Juntunen ile birlikte).

Prospects for Democracy in Central Asia. Stockholm ve İstanbul. Swedish Research Institute in İstanbul. 2005.

Historiography and Nation-Building among Turkic Populations. Stockholm ve İstanbul. Swedish Research Institute in İstanbul. 2014.

Utsiktsplats İstanbul. Berättelser från turkfolkens värld. Atlantis. 2015.

Kashgar Revisiteds Uyghur Studies in Memory of Ambassador Gunnr Jarring. Leiden, Boston: Brill. 2017. (I. Bellér-Hann ve J. Sugawara ile birlikte).

Makaleler

"Nordic Research on Central Asia: Past, Present and Future", Juntunen, M., Schlyter, B. (Haz.) *Return to the Silk Routes. Current Scandinavian Research on Central Asia.* London, New York. Kegan Paul International. 1999, s. 3–21.

"Changing language loyalties in Central Asia", Bhatia, T. K., Ritchie, W. C. (Haz.) *The Handbook of Bilingualism*. Oxford: Blackwell Publishing. 2004, s. 808–834.

"The Turkological Legacy of the Swedish Diplomat Gunnar Jarring", Komatsu, H., Karasar, Ş., Dadabaev, T., Kurmangaliyeva Ercilasun, G. (Haz.) *Central Eurasian Studies*: *Past, Present, Future*. Ankara. 2011, s. 389–396.

"Multilingualism and language renewal in Ex-Soviet Central Asia", Bhatia, T. K., Ritchie, W. C. (Haz.) *The Handbook of Bilingualism and Multilingualism*. Oxford: Blackwell Publishing. 2013, s. 872–898.

"Svenska Forskningsinstitutet i İstanbul. En mötesplats i Eurasiens mitt", *Sverige utanför*: 2015, s. 177–200.

"From the private library of Gunnar Jarring and his new Eaastern Turki dictionary", Bellér-Hann, I., Schlyter, B., Sugawara, J.) (Haz.) *Kashgar Revisiteds Uyghur Studies in Memory of Ambassador Gunnr Jarring*. Leiden, Boston: Brill. 2017, s. 13–33.

Elżbieta Święcicka

15 Aralık 1949'da Polonya'nın Krakov kentinde doğan Elżbieta Święcicka, 1967–1972 yılları arasında Krakov Jagiellon Üniversitesinde Türkoloji alanında yüksek lisans eğitimini tamamlar. 1982–2007 arasında Uppsala Üniversitesinde Türkçe dersleri verir ve İsveç-Osmanlı-Kırım Hanlığı arasındaki diplomatik yazışmalar üzerine İsveç kütüphane ve arşivlerinde çalışmalar yapar. 2013 senesinde Stokholm Üniversitesi Türk Araştırmaları Enstitüsünde araştırmacı olarak bulunan Święcicka, 2020'de Giovanni Molino'nun 1641'de Roma'da basılan İtalyanca-Türkçe bir sözlüğünü yayınlamıştır. Święcicka'nın eserlerinden bazıları şunlardır.

Kitaplar

Dictionary of Italian-Turkish Language (1641) by Giovanni Molino: Transcripted, Reversed, and Annotateds. Berlin: Walter de Gruyter. 2020.

Makaleler

"Den diplomatiska trafiken mellan Sverige, Tatariet och Osmanska riket från Gustav Vasas tid till Karl XII", Andersson, R. B. (Haz.) *Den nordiska mosaiken. Språk- och kulturmöten i gammal tid och i vara dagar*. Uppsala universitet: Studentbokhandeln. 1997, s. 291–305.

"Osmanskturkiska dokument i Sverige", *Dragomanen* 4, Swedish Research Institute in İstanbul, 2000, s. 71–91.

"The Diplomatic Letters by Crimean Keräy Ladies to the Swedish Royal House", *Rocznik Orientalistyczny*, T. LV, Z. 1, 2002, s. 57–90.

"Turkish Literature in Swedish Translation", *Publication of Oriental Committee*, Vol. 24, Polish Academy of Science, Cracow Branch, 2003, s. 243–252.

"The collection of Ottoman-Turkish documents in Sweden", Imber, C., Kiyotaki, K., Murphey, R. (Haz.) *Frontiers of Ottoman Studies: State, Province, and the West*. Volume II. London, New York: I. B. Tauris. 2005, s. 49–62.

"Ottoman and Ottoman-Polish Manuscript Sources in Swedish Public Collections", *Rocznik Orientalistyczny*. T.LXII, Z. 1, Publication of Oriental Committee, Polish Academy of Science, 2009, s. 196–212.

"Preliminary Notes on Linguistic Documents from the von Celsings'. Eighteenth Century Ottoman Collection in Words and Dictionaries", Mańczak-Wohlfeld, E., Podolak, B. (Haz.) *A festschrift for professor Stanisław Stachowski on the occasion of his 85th birthday*, Kraków. 2015, s. 341–353.

İTALYA TÜRKOLOGLARI

Hazırlayan: Dr. Kübra MUTLU-Dr. Giulia BEI

Bu kısımda İtalya'da Türkoloji alanında emek vermiş ve vermekte olan akademisyenlerin biyografileri ve bibliyografyalarına yer verilecektir. Burada biyografisi verilen hocaların yanı sıra E. Carretto, M. Bernardini, Fabrizio Beltrami, Federico De Renzi ve Fabio Grassi gibi adı anılması gereken, Türkiye, Türk tarihi ve Türkoloji alanında büyük hizmetler etmiş ve etmekte olan birçok araştırmacı vardır. Ancak söz konusu bu çalışmanın yekununu hayli artıracağı için, bir üniversitede çalışmış ya da çalışmakta olan, Türk tarihi yahut sanatından ziyade doğrudan Türk dili ve edebiyatı bölümü bünyesinde görev yapmış/yapan akademisyenlere yer verilerek bir daraltma yapma yoluna gidilmeye mecbur kalınmıştır. Biyografisi ve bibliyografyası verilen akademisyenler soyadlarına göre alfabetik olarak sıralanmıştır.

Doç Dr. Giampiero Bellingeri (1950-)[1]

Venedik Ca' Foscari Üniversitesi emekli öğretim üyesidir. Giampierro Bellingeri, Kuzeydoğu İtalya'daki Piacenza iline bağlı Monticelli d'Ongina'da 6 Temmuz 1950'de doğar. 1969'da Venedik Ca' Foscari Üniversitesi Doğu Dilleri ve Edebiyatları Bölümünde üniversite eğitimine başlayan Bellingeri, bir yıllığına (1974-1975) burslu olarak Ankara Üniversitesi Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesine giderek Türk edebiyatı, Osmanlı ve Cumhuriyet tarihi derslerine devam eder, aynı yıl *Köroğlu* üzerine yaptığı bitirme teziyle Doğu Dilleri ve Edebiyatları bölümünden 'onur' derecesiyle mezun olur. İyi seviyede Türkçe ve Azerbaycan Türkçesi bilgisinin yanı sıra İngilizce, Fransızca, Farsça, Türkmence ve Rusça da bilen Bellingeri, 1978 yılında öğretim üyesi olarak göreve başladığı Venedik Ca' Foscari Üniversitesi Doğu Dilleri ve Edebiyatları Bölümünde Türk dili ve edebiyatı, edebiyat tarihi ve Türk edebî kültürü, Osmanlı Türkçesi gibi alanlarda dersler vermiştir. *Oriente Moderno (Roma), Eurasian Studies (Roma – Cambridge), Centro Studi Cicogna – Venezia* gibi bilimsel dergilerde editörlük yapmış, bilim kurullarında yer almış, 2020 yılında da emekli olmuştur.

Bellingeri'nin, çalışmaları, Türkçe'nin İran ve Transkafkasya edebiyatına etkileri (XVI-XX yy.), XVIII. yüzyılda Türk-Venedik kültürel ilişkileri, Kafkasya ve Orta Asya steplerinde Çarlık ve Sovyet Dönemi Türk-Rus edebî ilişkileri; Venedik'teki kütüphaneler ve arşivlerde Osmanlı-Türk edebî metinlerinin

[1] G. Bellingeri'nin hayatı ve çalışmaları ile ilgili bilgiler kendisi ile yapılan yazışmalar ve Ca 'Foscari Üniversitesi web sayfasındaki personel bilgi sayfasından faydalanılarak oluşturulmuştur. Personel bilgi sayfası için bkz: Bellingeri Giampiero, http://www.unive.it/data/persone/5591125, 20.06.2021.

incelenmesi gibi tarihî/edebî alanlarda yoğunlaşmaktadır. Bir süre İran'da kalarak Kaşkay Türklerinin sözlü kültürüne dair derlemeler yapan Bellingeri, bu derlemeleri *Settanta quartine Qashga'î* (Yetmiş Kaşgai Dörtlüğü) başlığıyla yayımlamış, Şehriyar'ın *Heyderbaba* adlı şiirini İtalyancaya çevirmiştir. Bu çalışma Güney Azerbaycan Türklerinin edebiyatlarına dair Avrupa'da yapılmış ilk çeviridir. Eser, bu çevirinin ardından Almanca ve Fransızcaya da tercüme edilmiştir. Molla Penah Vagıf, Kavsî Tebrizî, Mirza Ali Möcüz gibi isimler hakkında da çalışmalar yapan Bellingeri, Tatar edebiyatı, Rus-Tatar edebi ilişkileri gibi konulara da eğilmiştir.

Türk edebiyatına oldukça geniş bir perspektifle yaklaşan Bellingeri, Yahya Kemal'in *Kendi Gök Kubbemiz* adlı eserini geniş bir önsözle İtalyancaya çevirmiş, Nazım Hikmet, Orhan Veli gibi Türk şairlerinin şiirleri üzerine makaleler neşretmiş, çeviriler yapmıştır. Bellingeri, modern Türk şiirinin yanı sıra Türk romanı ile de ilgilenmiş; Yakup Kadri Karaosmanoğlu'ndan Yaşar Kemal'e, Tezer Özlü'den Orhan Pamuk'a kadar birçok romancı hakkında çalışma ve çevirileriyle Türk yazar ve şairlerinin İtalya'da tanınmasını sağlamıştır.

Bu çalışmalarının yanı sıra, İtalya-Türkiye ilişkileri açısından oldukça önemli olan birçok serginin de küratörlüğünü yapan Bellingeri, ileri seviyede Türkçe, Azerbaycan Türkçesi ve Fransızca bilmesinin yanı sıra Rusça, Farsça ve Türkmenceye de hakimdir. Oriente *Moderno (Roma), Eurasian Studies (Roma – Cambridge), Centro Studi Cicogna (Venezia)* önemli akademik yayınların ve kurumların da komisyonlarındadır.

Yayımlanmış akademik çalışmalarının bibliyografyası aşağıdadır.

Kitaplar

Motivi persiani, e azerì. Persia, Safavidi e Ottomani nell'intreccio politico e narrativo di Venezia (secoli XV-XVIII) / Farsça ve Azerice motifler. Venedik'in Siyasi ve Anlatısal Örgüsünde Pers, Safeviler ve Osmanlılar (15.-18. Yüzyıllar), Roma, 2015.

Nedîm: la Canzone d'İstanbul nel primo Settecento - Odi, canti, liriche dal Corno d'oro / Nedîm: On Sekizinci Yüzyılın Başlarında İstanbul'un Şarkısı-Haliç'ten Kaside, Gazel ve Şarkılar, Milano, 2012.

Nostra celeste cupola / Kendi Gök Kubbemiz, Milano, 2005.

Turco-Russica. Contributi turchi e orientali alla letteratura russa / Türk-Rus. Türk ve Şark Eserlerinin Rus Edebiyatına Katkıları, İstanbul, 2003.

Turco-Veneta / Türkiye-Venedik, İstanbul, 2003.

Molla Penah Vaqif: Vita e Qosma / Molla Penah Vâkıf: Hayatı ve Koşmalar, Venedik, 1983.

Dergi Makaleleri

“Considerazıoni Sul Mappamondo Dı Hajjı Ahmed / Hacı Ahmed’in Dünya Haritası Üzerine Düşünceler”, *Thesaurismata*, S. 47, 2017, s.9-25.

“Lost opportunities. Fragments of literature on the trail of the utopia? / Kayıp Fırsatlar. Ütopyanın İzinde Edebiyat Parçaları?”, *LEA*, S. 5, 2016, s. 193-204.

“The Reception of Tukish and Persian Culture in Venice, *Finnegans*, S. 25, 2016, s. 14-21.

“Letteratura turca / Türk Edebiyatı”, *Griseldaonline*, S. 13, 2014.

“Nâzım Hikmet e i traumi cullati e agitati sulle onde della radio / Nazım Hikmet ve Radyo Dalgalarındaki Travmatik Tedirginlikler”, *LEA*, S. 2, 2014, s. 101-123.

“Pontualidade, linearidade e vagueza das visões venezianas da área de Khatai e Khotan / Khatai ve Khotan bölgelerinde Venedik manzaralarının titizliği, netliği ve belirsizliği”, *Âyiné*, S. 1, 2014, s. 1-9.

“Di Nergis, principessa ottomana, e Ippolita Sforza: due orazioni recitate in uno scenario culturale condiviso / Osmanlı Prensesi Nergis ve Ippolita Sforza: Ortak Kültürel Senaryoda Okunan İki Söylev”, *Eurasian Studies*, S. 2010/VIII, 2011, s. 1-7.

“Geostrategia e letteratura turca: passi e scorci / Jeostrateji ve Türk Edebiyatı: Pasajlar ve Kısa Bakışlar”, *LIMES*, S. 4, 2010, s. 219-231.

“Canti dal Bosforo / Boğaz’dan Şarkılar”, (Laura Rotta ile beraber), *Poesia*, 2005, s. 61-70.

“Venice and Central Asia after Marco Polo: some notes / Marco Polo’dan Sonra Venedik ve Orta Asya: Bazı Notlar”, *Rivista Degli Studi Orientali*, S. LXXVII, Fasc. 1-4, 2003, s. 197-268.

“L’appello vespertino del creato / Yaratılışın Akşam Çağrışımı”, *A Orientel*, S. III/7, 2002, s. 100-105.

“La Turchia e i due Mediterranei. Su due recenti rapporti ufficiali turchi / Türkiye ve İki Akdeniz. Son Dönem İki Resmi Türk Raporu Üzerine”, *Letterature Di Frontiera*, 2000, s. 211-234.

“La prepotente nostalgia della sorella maggiore (sulla riunificazione del “far dire” turco) / Büyük Kız Kardeşin Baskın Hasreti (Türkçe ‘Söyletme’ Bütünleşmesi Üzerine)”, *Letterature Di Frontiera*, S. IX, 1, Ocak – Haziran 1999, s. 23-29.

“La saveur du pain, du sel, du savoir: à Khiva et Moscou (Magdymguly et Andrej Platonov) / Ekmek, Tuz ve Bilim Tadı: Hive ve Moskova (Magdymguly ve Andrej Platonov)”, *Central Asiatic Journal*, S. 43, 1999, s. 10-20.

“Sulle origini di un percorso / Bir Yolun Kökeni Üzerine”, *Oriente Moderno*, S. XVII (LXVIII), 3 – 1998 (1999), s. 435-442.

“Dalla Cilicia all’Alpe Adria, sull’Arca: a proposito di un riconoscimento a Yasar Kemal / Kilikya’dan Adriyatrik Alplerine, Bir Arkta:

Yaşar Kemal'e bir takdir üzerine", *Letterature Di Frontiera*, S. VIII, 1-2, 1998, s. 103-112.

"Shaikh Ghalib, From A to B / A'dan B'ye Şeh Galib", *Edebiyât*, S. 9, 1998, s. 277-291.

"Orhan Pamuk, il Mare Bianco e i Neri Entroterra, (commento a O. Pamuk, Considerazioni sul Torbido Entroterra Anatolico, traduzione di G. Bellingeri) / Orhan Pamuk, Ak Deniz ve Kara İç Bölgeleri, (O. Pamuk'a Yorum, Anadolu'nun Denizden Uzak Yerleri Hakkında Düşünceler, Çeviren G. Bellingeri)", *Letterature Di Frontiera*, S. VII, 1, Ocak-Haziran 1997, s. 17-28.

"Rifrazioni Timuridi / Timurlu Kırılmalar", *Oriente Moderno*, S. XV (LXXVI), 1996, s. 499-515.

"La perfezione in difetto di Shâh Ismâ'îl Khatâ'î / Şah İsmail Hatâyî'nin Kusurda Mükemmelliği", *Annali Di Ca' Foscari*, S. XXXIV, 3, 1995 (serie orientale /Şark dizisi, 26), s. 319-325.

"Un frammento di storia veneto-ottomana a Piacenza (sul ms. turco "Landi 246" della Biblioteca Comunale: La Pace Perpetua del 1733) / Piacenza'da Venedik-Osmanlı Tarihinin Bir Parçası (Belediye Kütüphanesindeki Türkçe Elyazması "Landi 246" Üzerine: 1733 Edebi Barış), *Bollettino Storico Piacentino*, S. XC, Temmuz-Aralık 1995, s. 247-280.

"Balcanici Ottomani / Osmanlı Balkanları", *Letterature Di Frontiera*, S. IV, n.1, 1994, s. 241-248.

"Anatolia-Anadolu: sorgente e "gravida madre" / Anatolia-Anadolu: Pınar ve "Üretken Ana", *Annali Di Ca' Foscari*, S. XXXII, 3, (Serie Orientale/Şark Dizisi 24), 1993, s. 329-333.

"Lapis, lapidazione e lapide di Seyyid Battal Gazi / Seyyid Battal Gazi'nin Lapis'i, Taşlanması ve Mezar taşı", *Rivista Degli Studi Orientali*, S. LXVI, Fasc. 3-4 (1992), 1993, s. 257-265.

"Premessa a A. M. Sharipov, Le opere di Kul Sharif: una fonte per la storia della letteratura tatara del '500 / A. M. Sharipov'a önsöz, Kul Şerif'in eserleri: 16. yy Tatar Edebiyatı Tarihi İçin Bir Kaynak", *Annali Di Ca' Foscari*, S. XXXII, 3, (serie orientale /Şark Dizisi 24), 1993, s. 319-328.

"Ju. Lermontov - Fatali Axundov: in morte di Puškin. Divergenze sincroniche / Ju. Lermontov – Fatali Axundov: Puşkin'in Ölümüne. Senkronik Farklılıklar", *Forma Di Parole*, Yıl II, (Özel Sayı), S.1, Ocak-Şubat-Mart 1991, s. 73-98.

"Note sui rapporti letterari "tataro"- russi nell'Ottocento / 19. yüzyıl 'Tatar'- Rus Arasındaki Edebi İlişkiler Üzerine Notlar", *Letterature Di Frontiera*, S. I/1, Ocak-Haziran 1991, s. 199-210.

"Ali Shir: cento verbi sprecati? / Ali Şîr: Boşa Harcanmış Yüz Fiil mi?", *Annali Di Ca' Foscari*, 1988, s. 49-67.

"Qövsi Tabrizi - Sotto l'arco del sopracciglio / Gövsi Tebrîzî – Kaş yayının altında", *Forma Di Parole*, Yıl V, No 1, 1984, s. 17-34.

"Sulla possibile funzione di "sarimsaq oti" in un passo del Dede Qorqut / Dede Korkut'un Bir Pasajında Sarımsak Otunun Olası Bir Kullanımı", *Annali Della Facoltà Di Lingue E Letterature Straniere Di Ca' Foscari,* S. XVIII, 1979, s. 39-46.

"Venti poesie del primo Orhan Veli / İlk Orhan Veli'nin Yirmi Şiiri", *İl Veltro,* S. XXIII, 1979, s. 455-467.

"L'artificio di Tarzi Afshâr / Tarzi Afshâr'ın Ustalığı", *Oriente Moderno*, 1978, s. 327-339.

"Una recente ricognizione fra gli Shâhseven della Khamse / Hamse Şahsevenleri Arasında Yakın Zamanda Yapılan Bir Değerlendirme", *Oriente Moderno*, S. LVIII, 1978, s. 555-561.

"Heydarbâbâ / Heyderbaba", *Annali Della Facoltà Di Lingue E Letterature Straniere Di Ca' Foscari*, 1976, s. 41-73.

"Frammenti di Orhan Veli / Orhan Veli'nin Parçaları", *Annali Della Facoltà Di Lingue E Letterature Straniere Di Ca' Foscari*, 1975, s. 11-22.

Kitap Bölümleri

"Mutazioni celesti, o terrene negazioni e censure dei nomi di genti e provincie della "Scizia infedele" / 'Gavur İskitya' Halklarının ve Bölgelerinin İsimlerinde Manevi Değişimler ya da Maddi İnkarlar ve Sansürler", *Imago Orientis. Venezia e gli Orienti, geografie dell'Asia*, 2020, s. 19-42.

"Osservazioni testuali e cartografiche sui settori centrasiatici della Mappa a Cuore turco-veneta di Cagi Acmet / Hacı Hamed'in Türk-Venedik Kalp Şekilli Haritasının Orta Asya Bölümlerine Dair Metin ve Haritacılık Açılarından Değerlendirmeler*", Armenia, Caucaso e Asia Centrale Ricerche*, 2019, S. 12, s. 185-200.

"Sayat Nova: tra le pause di quiete e le crisi di una creazione / Sayat Nova: the pauses of quietness, the passions, the crises of invention / Sayat Nova: bir yaratılışın sakin molaları ve krizleri arasında*", Armenia, Caucaso e Asia Centrale Ricerche*, 2019, S. 12, 2019, s. 237-254.

"Tradurre a Venezia. Note preliminari su acquisizioni, valutazioni, restituzioni della cultura ottomana in Laguna / Venedik'te çevirmek. Lagünde Osmanlı kültürünün kazanımları, değerlendirmeleri ve canlandırmaları üzerine taslak notlar", *Tradurre/Çevirmek,* L'Orientale Editrice, Napoli, 2019, s. 29-42.

"I colori di una visione: osservazioni sui versi ın turco azerbaigiano di Sayat Nova/ Bir Vizyonun Renkleri: Sayat Nova'nın Azerbaycan Türkçesi Satırları Üzerine Düşünceler", *Identity And Multiculturalism: Methodology, Tendencies And Perspectives*, Bakü, 2018, s. 84-99.

"Dalle acque increspate tra Bosforo e laguna. Versi e brani turchi su Costantinopoli e İstanbul

/ Bogaz ile Lagünün Dalgalanan Sularından. Konstantinopl ve İstanbul üzerine Türk Satırlar ve Besteler", *Dialogo. Studi in memoria di Angela Caracciolo Aricò*, Venedik, 2017, s. 45-61.

"Righe e rughe autobiografiche. Incisi tra individuo e organismo sociale / Otobiyografik Satırlar ve Kırışıklıklar. Birey ve Toplumsal Gövde Arasında Parantezler, *Memorie. Biografie e autobiografie nella Turchia contemporanea*, Floransa, 2017, s. 19-34.

"Scorci veneziani sulla regione del Mar Nero (secoli XV-XIX) / Kara Deniz'de Venedik Esintileri (15.-19. yüzyıllar)", *La Crimea tra Russia, Italia e Impero ottomano*, Venedik, 2017, s. 91-116.

"Voci ed echi dalle "Vie della seta" / 'İpek Yollarından Sesler ve Yankılar", *Venezia e le Vie della seta tra passato e presente*, Vicenza, 2017, s. 31-54.

"Lettere turche tra i Balcani e il Bosforo. Il pendolo di Yahya Kemal e Orhan Pamuk / Balkanlar ve Boğaz arasında Türk Mektupları. Yahya Kemal ile Orhan Pamuk Sarkacı", *Cultura visuale e materiale dall'Adriatico all'India. Scritti in memoria di Gianclaudio Macchiarella*, Venedik, 2016, S.4, s. 117-131.

"Ca' Foscari, Venezia e i Balcani / Ca' Foscari, Venedik ve Balkanlar*", Ca' Foscari, Venezia e i Balcani*, Venedik, 2015, S. 3, s. 7-26.

"Contesti ottomano-balcanici dagli esemplari di manoscritti veneziani ritrovati / Venedik'te Bulunan El Yazma Eserlerdeki Örneklerden Hareketle Osmanlı-Balkan Ortamları*", Ca' Foscari, Venezia e i Balcani*, 2015, s. 9-28.

"La virtù cavalleresca contesa tra l'Egitto e la Persia, di contro agli Ottomani, nelle visioni venete / Venedik'in Gözünden Osmanlılara Karşı Mısır ve İran arasında Tartışmalı Şövalyelik Erdemi*", La divisione del mondo in Orienti*, Vicenza, 2015, s. 29-97.

"Nel verso dell'Asia Centrale. Sul filo di snodi e memorie / Orta Asya şiirinde Dönüm Noktaları ve Hatırların İzinde*", Le arti nella storia e nella società dell'Asia*, Roma, 2015, s. 241-258.

"Tra Galata e Pera e il Corno d'oro: scorci e sfondi dell'Iran nei versi metropolitani di Nedîm / Galata, Pera ve Haliç Arasında: Nedim'in Kent Şiirlerinde İran'ın Kısa Bakışları Ve Arka Planları*", De Samarcande à İstanbul: étapes orientales. Hommage à Pierre Chuvin II*, Paris, 2015, s. 183-192.

"Turchi e Persiani fra visioni abnormi e normalizzazioni, a Venezia (secoli XV-XVIII) / Anormal Görüşler ve Normalleştirmeler Arasında Türk ve Persler, Venedik'te (15. – 18. yüzyıllar)", *Visions de l'Orient*, Bologna, 2015, S. 9, s. 14-89.

"Altri viaggi, in quel clima di Cappadocia (secoli XV-XX) / Başka Seyahatler, Kapadokya'nın O İkliminde (15.-20. yüzyıllar*)", Viandanti tra due mondi. Il taccuino turco di Othmar Winkler*, Pergine, 2014, s. 39-49.

"Letteratura turca di Turchia / Türkiye'nin Türk Edebiyatı", *Letteratura europea. 1: Aree, tempi, movimenti*, Torino, 2014, s. 257-285.

"Sull'alchimia del dire in turco: dal lambicco di una tradizione alla frugalità del quotidiano ricordo / Türkçe Söylemenin Simyası Üzerine: Bir Geleneğin İmbiğinden Günlük Hatıranın Sadeliğine*", Il profumo della letteratura*, Milano, 2014, s. 69-83.

"Di Dogi e di Scià: fra doni regali e malintesi sovrani / Doçeler ve Şahlar Üzerine: Armağanlar, Hediyeler ve Müthiş Anlaşmazlıklar*", I doni di Shah Abbas il Grande alla Serenissima. Relazioni diplomatiche tra la Repubblica di Venezia e la Persia Safavide*, Trieste, 2013, s. 33-43.

"Sull'area dell'Azerbaigian: qualche stilla dalle fonti venete / Azerbaycan Bölgesi Üzerine: Venedikli Kaynaklardan Birkaç Damla" *Studia Orientis. Venezia e l'Oriente: un'eredità culturale*, Vicenza, 2013, s. 29-74.

"Testi/Texts/ Metinler*", Compositori alla Corte Ottomana,* Venezia, 2013, s. 48-53.

*"*Domande ai proff. Giraudo e Ferraccioli / Prof. Giraudo ve Prof. Ferraccioli'ye Sorular", *Multa & Varia, Studi offerti a Maria Marcella Ferraccioli e Giafranco Giraudo*, Milano, 2012, s. 115-118.

"Tra le iperboli e l'equilibrio: le pacate considerazioni ottomane e veneziane a ridosso di Lepanto / Hiperbol ile Denge Arasında: İnebahtı Akabinde Osmanlı ve Venedik'in Sakin Değerlendirmeleri, *Oltre Lepanto, dallo scontro di ieri all'intesa di oggi*, Trento (Pergine Valsugana), 2012, s. 247-262.

"A Trifora: Turkic Armenian Presences, Views an Writings in the Venetian Cultural Landscape*", Armenia. Imprints of a civilization - Armenia, impronte di una civiltà*, Milano, 2011, s. 231-237.

"Il nemico del nemico: gesta turche, conflitti correligionari, spaesati ideali cavallereschi / Düşmanın Düşmanı: Türk Başarıları, Dinlerarası Çatışmalar, Şaşkın Şövalyelik İdealleri", *Il nemico necessario. Duelli al sole e in ombra tra le parole e il sangue*, Padova, 2011, s. 161-196.

*"*Due manoscritti veneziani di storia turco-persiana, una fonte ottomana e G.M. Angiolello / Türk-Pers Geçmişine Ait İki Venedik Yazma Eseri, Bir Osmanlı Kaynağı ve G. M. Angiolello*", G. Pedrini - N.Veladiano, Itinera Orientalia. Itinerari veneti tra Oriente e Occidente. Relazioni di viaggio tra identità e alterità*, Vicenza, 2010, s. 23-94.

"Nazim Hikmet et l'Italie: à" travers livres et revues / Nazim Hikmet ve İtalya: Kitaplar ve Dergiler Üzerinden", *Nazım Hikmet. Héritage et modernité*, Paris, 2010, s. 201-221.

"Some Venetian Sources on Cultural Landscapes of "Caramania*", Cries and Whispers in Karamanlidika Books,* Wiesbaden, 2010, s. 79-91.

"Venezia, uno specchio, la ruggine. Perifrasi repubblicane intorno agli Imperi ottomano e safavide / Venedik, Bir Ayna, Pas. Osmanlı ve

Safevi İmparatorluklarına Dair Dolaylamalar*"*, *Semantiche dell'Impero*, Napoli, 2009, s. 57-83.

"Sguardi turco-ottomani su Venezia e i Veneziani / Venedik ve Venedikliler Üzerine Türk-Osmanlı Bakışlar", *La diversa visuale. Il fenomeno Venezia osservato dagli altri*, Venezia, 2008, s. 39-74.

"Sui "Turcismi"di Ismail Kadare, in forma di lettera all'Autore / İsmail Kadare'nin Türkçe Kökenli Sözcük Dağarcığı Üzerine, Yazara Mektup Şeklind*e", Leggere Kadare. Critica, ricezione, bibliografia*, Milano, 2008, s. 96-104.

"Un mucchietto sparso di versi persiani e turchi tradotti a Venezia / Venedik'te Çevirilen Dağınık Bir Tutam Türk ve Pers Satırlar", *Scritti in onore di B. Scarcia Amoretti*, Roma, 2008, S. I, s. 121-132.

*"*Altri Turchi, altro Islam. Venezia, le steppe, la Persia / Başka Türkler, Başka İslamiyet. Venedik, Bozkırlar, İran*", Venezia e l'Islam*, 828-1797, Venezia, 2007, s. 51-67.

"Aspetti universali e luoghi comuni nella cultura turca/ Türk Kültüründe Evrensel Unsurlar ve Klişeler", *Sguardo a Oriente. Asia Centrale, Pakistan, Afghanistan, Turchia*, Venezia, 2006, s. 61-72.

"Col senno di prima: aspetti e motivi del recupero veneziano della cultura turco-ottomana / İleriye Dönüp Bakıldığında: Venedik'in Türk-Osmanlı Kültürünün Yeniden Canlanmasının Yönleri ve Nedenleri*", Venezia e İstanbul. Incontri, confronti e scambi*, Udine, 2006, s. 31-39.

"Da Padre Tadeusz a Pan Tadeusz, via Venezia: stampa turca, manoscritto italiano, impronta polacca / Venedik Yoluyla, Padre Tadeusz'dan Pan Tadeusz'a: Türk Matbaa, İtalyan Yazma Eser, Polonyalı İz", *Studies in Oriental Art and Culture in Honour of Professor Tadeusz Majda*, Warsaw, 2006, s. 55-59.

"Il distacco del viaggiatore: itinerari testuali e ricognitivi verso l'Asia Centrale / Seyyahın Yansızlığı: Orta Asya'ya Doğru Metinsel Değerlendirme Güzergahları*", Ad Orientes. Viaggiatori veneti lungo le vie d'Oriente*, Montecchıo Vicentıno, 2006, S. 1, s. 61-128.

"Iosaphath Barbaro fra Tartaria e Persia: ipotesi sulle solite "cose aldite" / Tartarya ile İran arasında Iosaphath Barbaro: alışılagelmiş 'cose aldite' üzerine varsayımlar*", Medioevo romanzo e orientale. Il viaggio nelle letterature romanze e orientali*, Soveria Mannelli, 2006, s. 91-127.

"Sui Tartari Nogai nelle fonti venete. Implicazioni "gotiche" e melomani / Venedik Kaynaklarındaki Nogay Tatarları Üzerine. 'Gotik' ve Müziksever Etkiler", *Zhì, Scritti in onore di E. Banfi in occasione del suo 60° compleanno*, Cesena - Roma, 2006, s. 27-46.

"Sulla scia della presa turca di Otranto: nostalgie e maniere ottomane nella poesia di Yahya Kemal" / Otranto'nun Türk Fethinin İzinde: Yahya Kemal'in Şiirinde Hasretler ve Osmanlı Tavırları", *Custodi della tradizione e avanguardie del nuovo sulle sponde dell'Adriatico,* Bologna, 2006, s. 219-230.

"Carte cipriote/ Kıbrıslı Haritalar*", Cipro oggi*, Bologna, 2005, s. 73-77.

"Cervantes e Don Chisciotte a casa di 'Othmân / Cervantes ve Don Kişot Osman'ın Evinde*", Quixote/Chisciotte MDCV-1605*, Venedik, 2005, s. 121-134.

"Di veneti nodi irrisolti su seta agemina / İşlemeli İpek Üzerinde Çözülmeyen Venedikli Düğümlere Dair", *Scritti in onore di Giovanni Maria D'Erme*, Napoli, 2005, s. 111-123.

"Greco-romanità e Morea turco-veneta: in margine a un Regno di equivoci / Yunan-Roma ve Türk-Venedikli Mora: Bir Yanlış Anlaşılmalar Krallığının Kenarında*", Venezia e la guerra di Morea, Guerra, politica e cultura alla fine del '600*, Milano, 2005, s. 143-186.

"Un gioco brutto, anche se corto / Kısa da Olsa Çirkin Bir Oyun*", Alpaghian, Raccolta di scritti in onore di A. Alpago Novello*, Napoli, 2005, s. 1-4.

"Un'estrema tipologia del "Codex Cumanicus" / 'Codex Cumanicus"un Aşırı Bir Tipolojisi", *Il Codice Cumanico e il suo mondo*, Roma, 2005, s., 45-71.

"Aspetti di una turcologia / Bir Türkolojinin Yönleri", *L'Onagro Maestro. Miscellanea di fuochi accesi per Gianroberto Scarcia in occasione del suo LXX sadè*, Venezia, 2004, s. 131-133.

"Nota su Fuzuli e due olmaz / Fuzuli Üzerine Bir Not ve İki Olmaz*", Studii şi cercetari de Turcologie contemporanea. Omagiu Profesurului Mihail Maxim*, Cluj- Napoca, 2004, s. 123-125.

"Il cosmopolitismo esclusivo di Yahya Kemal / Yahya Kemal'in Münhasır Kozmopolitizmi", *Poesia nell'oriente mediterraneo e islamico*, Udine, 2003, s. 39-52

"Per altro verso sul filo di un'idea / Öte Yandan, Bir Fikrin Eşiğinde*", Turchia Oggi*, Bologna, 2003, s. 203-207.

"Tra sbarre e cornici: Sheyh Bedreddin e N. Hikmet G / Parmaklıklar ve Çerçeveler Arasında: Sheyh Bedreddin ve N. Hikmet G*", Medioevo romanzo e orientale. Macrotesti fra oriente e occidente*, Soveria Mannelli, 2003, s. 239-256.

"Un prospetto geografico di Michele Mambrè (1581) / Michele Mambrè'nin (1581) bir coğrafya tanıtım haritası*", "Turcica et islamica". Studi in memoria di Aldo Gallotta*, Napoli, 2003, S. 1, s. 15-36.

"Venice and Central Asia after Marco Polo: some notes*.", Archeology and Islamic Studies: An Overview*, Roma-Taşkent, 2003, s. 197-268.

"Dar seyd-i nava", *Gam. Analytical periodical*, New York, 2002, S. 5, s. 8-32

"Echi di pietre urlanti / Bağıran Taşların Yankıları*", Studi e scritti in memoria di Marzio Marzaduri*, Padova, 2002, s. 25-36

"Fuga da Bisanzio per un'altra Fondamenta: nostalgia di Iosif Brodskij / Yeni Bir Fondamenta'ya/Öze Doğru Bizans'tan Kaçış: Iosif Brodskij'in Hasreti*", Iosif Brodskij un crocevia tra culture. Italia e oltre nella poesia e*

nella prosa di Iosif Brodskij, Milano, 2002, s. 133-141.

"Il Golfo come appendice: una visione ottomana / Bir Ek Olarak Körfez: Bir Osmanlı Görüşü*", Mito e antimito di Venezia nel bacino Adriatico,* Roma, 2001, s. 1-21

"La tundra e la qibla. Considerazioni su Puskin e l'Oriente/ Tundra ve Kıble. Puşkin ve Doğu üzerine düşünceler", *Puskin e l'Oriente*, Napoli, 2001, s. 79-99.

"Da piccolo per i grandi da grande per i piccolini/ Küçükken Büyükler İçin, Büyükken Küçükler İçin", *Il nuvolo innamorato,* Milano, 2000, s. 1-212.

"Il mito nell'astuccio/ Kesedeki mit", *Miti antichi e moderni tra Italia e Ucraina,* C. I, Padova, 2000, s. 24-54.

"Starouzbekski jazyk: radici aeree / Starouzbekski Dili: Havai Kökenler*", Amant alterna camenae, studi linguistici e letterari offerti a A. Csillaghy in occasione del suo 60 compleanno,* Alessandria, 2000, s. 219-231.

"Tatari: altri elementi culturali nell'ucraina del XVIII secolo/ Tatarlar: 18. Yüzyılın Ukraynasında Farklı Kültürel Unsurlar", *L'Ucraina del XVIII secolo*, Padova, 2000, s. 22-35.

"Carte veneziane sulle terre romene e sui Cantemir. (Le romanità ineludibili) / Romanya Toprakları ve Kantemir Üzerine Venedikli Belgeler. (Kaçınılmaz Romalılıklar)", *Italia e Romania, due popoli e due storie a confronto (secc. XIV-XVIII),* Firenze, 1999, s. 3-31.

"Consenzienti e coetanei: i neoi di Kavafis / Rıza Gösteren ve Akran: Kavafis'in Yenileri*", Bipolarità imperfette*, Venezia, 1999, s. 23-43.

*"*Il "Romanzo d'Alessandro" dell'Istituto Ellenico di Venezia. Glosse turche gregarie / Venedik Helen Enstitüsündeki 'Romanzo D'Alessandro'. Türkçe Toplu Sözler", *Il Viaggio dei Testi*, Soveria Mannelli, 1999, s. 315-340.

"Questioni di Turco di Turchia e Ortak Dil (Lingua comune) / Türkiye Türkçesi ve Ortak Dil Meseleleri", *Percorsi socio - e storico-linguistici nel Mediterraneo*, Trento, 1999, s. 333-364.

"Cimmeria proscenio, la Rus' sullo sfondo, e Tatari, drammi, Ucraini compressi / Önsahne Kimmerlerlik, Arka Planda Rus ve Tatarlar, Dramlar, Sıkıştırılmış Ukraynalılar*", L'Ucraina del XX secolo,* Padova, 1998, s. 16-43.

"Convoglio e convito / Konvoy ve Ziyafet*", Aleksandr Volkov, "Motivi Uzbechi*, Venezia, 1998, S. 30, s. 165-247.

"Nuove note turche in margine al "Romanzo d'Alessandro" / 'Romanzo d'Alessandro"ya Dair Yeni Türk Notlar*", La diffusione dell'eredità classica nell'età tardoantica e medievale. Il "Romanzo d'Alessandro" e altri scritti,* Alessandria, 1998, s. 21-44.

"Parola di Babur, effetti tûtî / Babur'un Sözü, Tûtî Etkiler", *Ex libris Franco Coslovi (Eurasiatica, 40),* Venezia, 1996, s. 137-145.

"Turchia. Orgoglio di Microasia che rivive / Türkiye. Küçük Asya'nın Yeniden Yaşayan

Gururu*”, Approdi, Antologia di poesia mediterranea*, Milano, 1996, s. 501-529.

“Un document inedit concernant l’activité de Raimondo D’Aronco à İstanbul/ Raimondo D’Aronco’nun İstanbul’daki Faaliyetine Dair Yayımlanmamış Bir Belge”, *Observatoire Urbain d’İstanbul. Lettre d’information,* Institut Français d’Etudes Anatoliennes, 1994, S. 7, s. 19-22.

“Di vezzi e del sangue: attitudini europee e rifugi eurasiatici/ Huylar ve kan üzerine: Avrupai tutumlar ve Avrasyalı Barınaklar”, *Ungheria: isola o ponte?*, Cosenza, Edizioni Periferia,1993, s. 59-73.

“L’Impero Ottomano verso l’Europa, Impero Ottomano ed Europa / Avrupa’ya doğru Osmanlı İmparatorluğu, Osmanlı İmparatorluğu Avrupa’da”, *Quaderni Al-Farabi*, S. 4, Palermo, 1993, s. 13-36.

“Asik-Kerib”, *Asik-Kerib*, Venedik,1991, S. 28, s. 17-105.

“Non solo Ashiq-Kerib. Quale altro Ashuq? / Aşık Garip ve Ötesi. Başka Ne Aşuk?”, G. Scarcia, *Quaderni del Dipartimento di Studi eurasiatici, Ashik Kerib*”, 1991, S. 28, s. 17-105.

“Piangere in circolo / Daire içinde ağlamak”, *Yâd-nâma in memoria di Alessandro Bausani*, Roma, 1991, S. 2, s. 259-273.

“Venezia e il Turco. Dalla Cancelleria Ducale a Ca’ Foscari / Venedik ve Türk. Düklük Arşiv dairesinden Ca’ Foscari’ye”, *Venezia e le lingue e letterature straniere,* Roma, 1991, s. 55-69.

“Cristianesimo, Islam, e Legati d’Iran / Hıristiyanlık, İslamiyet ve İran Elçileri”, *Turchia*, Milano, 1990, s. 105-109.

“D’İstanbul e di Periferie / İstanbul ve Çevreleri üzerine”, *Turchia*, Milano, 1990, s. 201-209.

“Dall’Asia Interiore all’Asia Anteriore / İç Asya’dan Ön Asya’ya”, *Turchia*, Milano, 1990, s. 23-30.

“La Turchia musulmana / Müslüman Türkiye*”, Turchia*, Milano, 1990, s. 153-158.

“Il Sa’eb turco / Türk Sa’eb”, *Majmu’e-ye Bahariyye*, Roma, 1989, s. 45-66.

“Le voyage “païen” d’Artuhi à la recherche d’Efromya / Artuhi’nin Efromya’yı arayışındaki “pagan” yolculuğu”, *Religious and Lay Symbolism in the Altaic World*, Wiesbaden, 1989, s. 55-61.

“Dar Sejd-i Nava*”, Studi eurasiatici in onore di M. Grignaschi*, Venezia, 1988, s. 215-232.

“Sul tarh-ì jedid, “art nouveau”, dei Jaq’eli di Bayazid / Beyazıd’ın Jaq’eli’sinin ‘art nouveau’su Tarih-i Cedid Üzerine*”, Georgica II, Materiali sulla Georgia Occidentale*, Bologna, 1988, S. 3, s. 141-180.

“Del mappamondo turco a forma di cuore / Kalp Şeklindeki Türk Dünya Küresi/Haritası Üzerine”, *Venezia e i Turchi*, Milano, 1985, s. 155-159.

“La poesia “georgiana” di Vaqif / Vaqif’in Gürcü Şiiri”, *Georgica I, “Quaderni dell’Istituto di Iranistica, Uralo-Altaistica e*

Caucasologia dell'Università degli Studi di Venezia", Venezia, 1985, S. 22, s. 85-92.

"Venezia e i Veneziani nella letteratura ottomana / Osmanlı Edebiyatında Venedik ve Venedikliler", *Venezia e i Turchi,* Milano, 1985, s. 144-154.

"Sul Turco nel '700: allori speculari e fiochi lumi / 1700'lerde Türk Yaşantısı Üzerine (Speküler Defneler ve Loş Işıklar)", *La conoscenza dell'Asia e dell'Africa in Italia nei secoli XVIII e XIX,* Napoli, 1984, S. 1, s.664-682.

"Elenco dei Qishlaq ('quartieri invernali') Afshar secondo la "Tarikh e Afshariye" di Qasem Khan Jehanshahlu/ Qasem Khan Jehanshahlu'nun "Tarikh ve Afşariye"sine Göre Afşar Kışlaklar Listesi", *'Soltaniye III', "Quaderni del Seminario di Iranistica, Uralo-altaistica e Caucasologia dell'Università degli studi di Venezia",* Venezia, S. 9, 1982, s. 57-60.

"Poesie di Mahdumquli scelte dai Turkmeni di Gombad-e Kavus / Gombad ve Kavus Türkmenleri Tarafından seçilen Mahdumkulu Şiirleri", *Studia Turcologica Memoriae Alexii Bombaci Dicata,* Napoli, 1982, s. 55-62.

"Settanta quartine Qashqâ'î / Yetmiş Kaşkaî Dörtlüğü*", La Bisaccia dello Sheikh, Omaggio ad Alessandro Bausani Islamista", Quaderni del Seminario di Iranistica, Uralo-Altaistica e Caucasologia dell'Università degli Studi di Venezia",* Venedik, 1981, S. 19, s. 321-338.

"Le quartine di Mirzâ Àlî Mojuz Shabistarî/ Mirzâ Àlî Mocuz Şabistarî'nin Dörtlükleri, *Quaderni del Seminario di Iranistica, Uralo-altaistica e Caucasologia dell'Università degli Studi di Venezia,* Venedik, 1979, C.2, s. 51-59.

"Sul prototipo iranico del "Kïr-at" / İran Kırat Prototipi Üzerine*", Studi Iranici, Centro Culturale Italo-Iraniano,* Roma, 1977, s. 223-245.

Bildiriler

"La turchizzazione di un mappamondo / Bir Dünya Küresinin Türkleştirilmesi", [içinde]: Venedig und die neue Oikumene. Kartographie im 15. Jahrhundert/Venezia e la nuova oikumene. Cartografia del Quattrocento, Roma-Venezia, 2016, s. 133-155

"Sugli Sceriman rimasti a Giolfa / Culfa'da Geri Kalan Şerimanlar Üzerine", [içinde]: Gli Armeni e Venezia. Dagli Sceriman a Mechitar: il momento culminante di una consuetudine millenaria, Venedik, 2004, s. 93-124.

"Su due manoscritti "illirico-veneti" e l'Impero ottomano del XVIII secolo: segnalazioni e richiami / İliryalı-Venedikli iki el yazma eser ve 18. yy'ın Osmanlı İmparatorluğu üzerine: bilgi ve çağrışımlar", [içinde]: IXth Congress of Economic and Social History of Turkey, Dubrovnik, 20-23 August 2001, 2005, Ankara, s. 222-246.

"Rog, urok, orak, orakul", [içinde]: "Central Asia. A decade of Reforms, Centuries of Memories", Proceedings of the Sixth International Conference of the European

Society for Central Asian Studies (ESCAS), 20-30 Ekim 1998, Floransa, 2003, s. IX-XVI.

"Fonti venete sulla battaglia del Prut (Luglio 1711) / Prut Savaşı üzerine Venedikli Kaynaklar", [içinde]: La Romanità orientale e l'Italia. Storia e attualità 23 giugno 2000, Bükreş, 2000, s. 45-56.

"Fasce "altaiche" del mappamondo turco-veneziano / Türk-Venedik Dünya Küresinin 'Altaylı' Şeritleri", [içinde]: Proceedings XXVIII Permanent International Altaistic Conference (PIAC), Wiesbaden, 1989, s. 11-32.

"Note sparse di Na'ima su Tatari e Cosacchi / Na'ima'nın Tatarlar ve Kazaklar üzerine dağınık notlar", [içinde]: L'Ucraina del XVII secolo tra Occidente e Oriente d'Europa, (I Convegno Italo-Ucraino, Kiev 13-16 settembre 1994**)**, Kyiv - Venezia, 1996, s. 136-153.

"Statues de chair entre classicisme grec et turcité soviétique/ Yunan Klasisizmi ile Sovyet Türklüğü Arasında et Heykelleri", [içinde]: Intercultural Aspects in and around Turkic Literatures, Proceedings of the International Conference held on October 11th–12th, 2003 in Nicosia, Wiesbaden, 2006, s. 147-161.

"Voci del Seicento Ottomano / Osmanlı 17. Yüzyılı Sesleri", [İçinde]: Marco d'Aviano e il suo tempo. Un Cappuccino del Seicento, gli Ottomani e l'Impero, (Atti del Convegno storico internazionale, Pordenone 12-13 novembre 1993), Pordenone, 1994, s. 59-95.

Çeviriler

Oğuz Atay, *Aspettando La Paura / Korkuyu Beklerken,* (Ş. Gezgin ile beraber), Venezia, 2011.

Mario Levi*, La vita è un bagaglio a mano / Bir Şehre Gidememek,* (Paola Ragazzi ile beraber) Milano, 2010, s. 1-105.

Mario Levi, *La nostra più bella storia d'amore / En Güzel Aşk Hikâyemiz,* (Paola Ragazzi ile beraber) Milano, 2008, s. 1-205.

Yakup Kadri Karaosmanoğlu**,** *Nur Baba*, Milano, 1995.

Orhan Pamuk, *Roccalba / Beyaz Kale*, Milano, 1992, s., 1-172

Sait Faik Abasıyanık**,** *Ora è il tempo per amarsi. Poesie in Sait Faik Abasìyanık / Şimdi Sevişme Vakti-Şiirler,* Venezia, 2020.

Nazım Hikmet**,** *Il nuvolo innamorato - Poesie d'amore / Sevdalı Bulut-Aşk Şiirleri,* Milano, 2012 s. 221-323.

Yahya Kemal Beyatlı**,** *Nostra celeste cupola / Kendi Gök Kubbemiz,* Milano, 2005, s. 43-187.

Dr. Fulvio Bertuccelli

(1984-)[2]

Sicilya'nın Messina şehrinde doğan Bertuccelli, 2004 yılında lisans eğitimi esnasında Türkiye Dışişleri Bakanlığınca

[2] Fulvio Bertucelli hayatı ve çalışmaları ile ilgili bilgiler kendisi ile yapılan yazışmalar ve Floransa Üniversitesi web sayfasındaki personel bilgi sayfasından faydalanılarak oluşturulmuştur. Personel bilgi sayfası için bkz: *Fulvio Bertuccelli,* (Çevirimiçi) https://www.unifi.it/p-doc2-2017-0-B-3f2b3a2f35302f-0.html 27.09.2021.

verilen bir bursla Bursa'daki TÖMER şubesinde yoğun Türkçe kurslarına katılır. 2005 yılında Napoli Orientale Üniversitesi İslam Ülkeleri Dil, Tarih ve Kültürleri kürsüsünden mezun olur. 2009 yılında Osmanlı tarihi üzerine yaptığı teziyle aynı bölümde yüksek lisans derecesin almaya hak kazanır. Napoli Orientale Üniversitesi Türkiye, İran ve Orta Asya programında yaptığı "*Kemalismo e socialismo nella sinistra turca (1960-1971)*" (Türk Solunda Kemaliz ve Sosyalizm 1960-1971) başlıklı çalışmasıyla 2013 yılında doktorasını tamamlayan Bertuccelli, 2013-2014 eğitim öğretim döneminde Floransa Üniversitesinde başladığı öğretim görevliliği vazifesini 2021 yılına kadar devam ettirir. 2020 yılından bu yana Bologna üniversitesinde İslam Ülkelerinin Tarihi kürsüsünde dersler vermektedir. Bertuccelli, 2021 yılı itibariyle Roma La Sapienza Üniversitesi Doğu Avrupa Tarihi alanında da araştırmacı olarak çalışmaya başlamıştır.

Çağdaş dönem Türkiye siyasi ve politik hareketleri üzerine araştırmalarını yoğunlaştıran Bertuccelli'nin Yunus Emre'den Yakup Kadri'ye kadar geniş perspektifte Türk edebî metinleri çevirileri mevcuttur. İyi seviyede Türkçe ve İngilizce bilmektedir.

Makaleler

"Antimperialismo e islam nella retorica di Mustafa Kemal Atatürk: un'analisi del linguaggio politico (1919-1924) / Mustafa Kemal Atatürk'ün Retoriğinde Anti-emperyalizm ve İslamiyet: Siyasi Dil Üzerine Bir Çözümleme (1919-1924)", *Afriche E Orienti*, 2020, s. 91-106.

"Ripensare l'imperialismo e l'antimperialismo nello spazio tardo ottomano (1870-1924) / Geç Osmanlı Bağlamında Emperyalizmi ve Anti Emperyalizmi Tekrar Düşünmek", (Nicola Meli ile birlikte), *Afriche E Orienti*, 2020, s. 4-10.

"Politiche di traduzione e pseudotraduzioni nella Turchia repubblicana. "Memorie del corvo zoppo": una pseudotraduzione di Pitigrilli/Avni İnsel/ Cumhuriyet Dönemi Türkiye'de Çeviri Politikaları ve Sahte Çeviriler", *LEA*, 2018, s. 171-184.

"Io e nazione nelle memorie politiche di Yakup Kadri Karaosmanoğlu e Şevket Süreyya Aydemir / Yakup Kadri Karaosmanoğlu ve Şevket Süreyya Aydemir'in Siyasi Hatıralarında Benlik ve Millet", *Soggettività, identità nazionale, memorie. Biografie e autobiografie nella Turchia contemporanea*, Floransa, 2017, s. 35-54.

"Yunus Emre: il suo tempo, il suo messaggio... / Yunu Emre: Zamanı, Mesajı", *Yunus Emre. Il Libro dei consigli e le Poesie*, Roma, 2017, s. 7-13.

"Tradurre il mito kemalista: Ankara di Yakup Kadri Karaosmanoğlu/ Kemalist Miti Çevirmek: Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun Ankara'sı", *Tradurre/Çevirmek incontri linguistico-letterari tra Turchia e Italia*, Napoli, 2017, s. 42-53.

"Una codificazione del kemalismo come ideologia negli anni '30: il movimento Kadro / 30'lu Yıllarda İdeoloji Olarak Bir Kemalizm Kodlaması: Kadro Hareketi", *Oriente Moderno,* S. 93/1, 2013, s. 144-175.

"La sinistra turca e il trauma della repressione: il "romanzo del 12 marzo / Türk Solu ve Baskı Travması: 12 Mart Romanı", *LEA,* S.2, 2013, s. 151-162.

Çeviriler

"Sabahattin Ali, Yusuf di Kuyucak / Kuyucaklı Yusuf", Milano 2021, (Tina Maraucci ile birlikte).

"Elif Shafak, La bambina che non amava il suo nome / Sakız Sardunya", Milano 2018.

"Adalet Ağaoğlu, Notte di nozze / Bir Düğün Gecesi", (Tina Maraucci ile birlikte), Roma, 2018.

"Yunus Emre, Il libro dei consigli e le poesie / Nasihatler ve Şiirler", Sandro Teti Editore, 2017.

"Adalet Ağaoğlu, Coricarsi e morire / Ölmeye Yatmak", Roma, 2017.

"Hakan Günday, Ancóra / Daha", Milano, 2016.

"Hakan Günday, A con Zeta / AZ", Milano, 2015.

"Yakup Karaosmanoğlu, Ankara", Messina, 2012.

Prof. Alessio Bombaci

(1914-1979)

İtalya'da Türkoloji'nin gelişmesi noktasında önemli isimlerden olan Bombaci, Sicilya'daki Messina'da doğar. Napoli Üniversitesi'nde esasen hukuk öğrenimi gören Alessio Bombaci, burada Luigi Bonelli ile tanışır ve Türkçe derslerine katılarak ikinci diplomasını alır. 1935 yılında, henüz yirmi bir yaşında iken, Bonelli'nin emekliye ayrılması üzerine Türk dili ve edebiyatı derslerini üstlenir ve böylece bir öğretim görevlisi olarak Istituto Universitario Orientale'de ilim âlemine girer. 1946-1955 yılları arasında aynı üniversitenin Farsça, 1956-1976 yılları arasında da Yakın ve Ortadoğu tarih ve medeniyetleri derslerini okutan Bombaci, Roma Üniversitesi'nde de kısa bir süre Türkçe dersleri vermiş ve 1954 yılında profesör olmuştur.[3]

Alessio Bombaci de Luigi Bonelli ve Ettore Rossi gibi Türk edebiyatının ve tarihinin farklı dönemleri ve eserleri üzerinde durmuş, Türk kültürü, tarihi ve edebiyatı adına kıymetli pek

[3] M. H. Şakiroğlu, "Bombaci Alessio", *TDV İslam Ansiklopedisi,* C. 6, 1992, s. 278.

çok eser vermiştir. *Leyla ve Mecnun* üzerine yaptığı inceleme, eser hakkında yapılmış çeşitli incelemelerin en tanınmışlarındandır.[4] Moğol İmparatorluğundan başlayarak Yeni Türkiye'ye değin kaleme aldığı *Türk Edebiyatı Tarihi* ona büyük şöhret kazandıran en önemli eserlerindendir. Eserde, Osmanlı öncesi Türk edebiyatını ihmal eden benzerlerinden farklı olarak Türk edebiyatına kapsamlı ve bütüncül bir bakış açısıyla yaklaşmıştır. Eser İslam öncesi Türk edebiyatından başlayıp yayımlandığı döneme kadar olan Türk edebiyatını kapsamaktadır.[5] Agâh Sırrı Levend, Türk Edebiyatı Tarihi için Hammer ve Gibb'in eserleriyle birlikte Bombaci'nin eserini de asıl kaynak olarak belirtir ve her devirdeki dil ve edebiyat gelişmelerini özetlemesi bakımından değerli ve yararlı olduğunu vurgular.[6] 1969 yılındaki ikinci yayımı *La Letteratura turca con un profilo della letteratura mongola* adıyla yapılmıştır. Fransızcaya tercümesi ise *Histoire de la litterature turque* (Paris 1968) başlığı ile I. Mélikoff tarafından gerçekleştirilmiştir. Müellif, bu eserinde en eski çağlardan başlayarak 1940 yılına kadarki Türk edebiyatını işlemiş, araya metinler de serpiştirerek okuyucuların dikkatini yoğunlaştırmayı bilmiştir. Eserin iki cilt olarak hazırlatılan İngilizce tercümesi ise yayımlanamamıştır.[7]

Bombaci'nin bunların dışında dil ve edebiyatla ilgili pek çok makale ve araştırması da mevcuttur. *Hamamnâmeler* üzerine de araştırmalarda bulunan Bombaci'nin Türk halk edebiyatıyla ilgili çalışmalarının yanı sıra Ettore Rossi tarafından neşredilen *Dede Korkut Kitabı*'na geniş bir tanıtma yazısı kaleme almış ve onun yarım bıraktığı "tâziye metinleri"nin katalogunu tamamlamıştır.[8] Türk tarihi ile de ilgilenen Bombaci Storia dell' *Impero Ottomano* adıyla Osmanlı tarihini de yazmıştır. Venedik ve Floransa arşivlerindeki Türk vesikaları ve fermanları üzerinde de çalışmış ve bunlarla ilgili çeşitli yayınlar ortaya koymuştur.

İlmî çalışmalarını yakından takip eden Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumu tarafından şeref üyeliğine ve muhabir üyeliğe kabul edilen Bombaci, Osmanlı ve Osmanlı Öncesi Araştırmaları Milletlerarası Komitesi'nin (Comité International d'Etudes Pré-Ottomanes et Ottomanes) kuruluşunda da etkin rol oynamıştır.[9]

Luigi Bonelli ile başlayan İtalyan Türkoloji geleneğinin önemli ve güçlü bir halkası olan Bombaci'nin Türkoloji ile ilgili eserlerinin bibliyografyası aşağıdadır.

Kitaplar

La 'Regola del parlare turco' di Filippo Argenti: materiale per la conoscenza del turco parlato nella prima metà del XVI° secolo /

---

4 Şakiroğlu, age., s. 279.

5 Detaylı bilgi için bkz. İz, Fahir, "Kitaplar arasında Alessio Bombaci Storia della letteratura turca", Nuova Accademia Editrice, Milano 1956. 526 s., *Belleten*, C.8, s.130-135.

6 A. S. Levend, *Türk Edebiyatı Tarihi,* C.1, 5.baskı., 2008, s.508.

7 M. H. Şakiroğlu, "Bombaci Alessio", *TDV İslam Ansiklopedisi*, C. 6, 1992, s. 279.

8 Şakiroğlu, agm., s. 279.

9 Şakiroğlu, agm., s. 278.

Filippo Argenti'nin 'Türkçe Konuşma Kuralı: 16. Yüzyılın İlk Yarısında Konuşma Türkçesi Öğrenimi İçin Malzeme", Napoli 1938.

L'impero ottomano / Osmanlı İmparatorluğu, (S.J. Shaw ile beraber), Torino, 1981.

Storia della Letteratura Turca dall'antico Impero di Mongolia alla nuova Turchia /Antik Moğol İmparatorluğundan Yeni Türkiye'ye Türk Edebiyatı Tarihi, Milano, 1956. Fransızca Çevirisi: *Historie de la Littérature Turque/ Türk Edebiyatı Tarihi,* (Çev. I. Melikoff), Paris, 1968.

La Letteratura Turca: Con un Profilo della Letteratura Mongola / Türk Edebiyatı. Moğol Edebiyatı'nın bir Profili, Firenze- Milano, 1969.

Leyla and Mejnun by Fuzuli, Londra, 1970.

The Kufic Inscription in Persian Verses in the Court of the Royal Palace of Mas'ud III at Ghazni, Roma, ISMEO, 1966.

Makaleler

"Diplomi Turchi Archivio di Stato di Firenze / Floransa Devlet Kraliyet Arşivindeki Türkçe Fermanlar", *Rivista degli studi orientali,* S. 18/2, 1939, s. 199-217.

"Padre Pietro Ferraguto e La sua grammatica Turca (1611) / Peder Pietro Ferraguto ve Onun Türkçe Grameri, *Annali dell'Istituto Orientale di Napoli*, S. I, 1940, s.204-236.

"Le fonti Turche della battaglia delle Gerbe / Gerbe Savaşının Türkçe Kaynakları", *Rivista degli Studi Orientali*, XIX, 1941, s.193-248; XX, 1942, s.279-304; XXI, 1944-1946, s.189-218.

"Un rapporto del Grande Ammiraglio Piyale Pascia a Solimano sull'assedio delle Gerbe (1560) / Gerbe Kuşatmasına Dâir Kaptan-ı Derya Piyâle Paşa'nın Sultan Süleyman'a Bir Raporu", *Festschrift Friedrich Giese*, 1941, s.75-83.

"Ancora sul trattato Turco-Veneto de1 2 Ottobre 1540 / Yine 2 Ekim 1540 Tarihli Türk-Venedik Antlaşması Hakkında", *Rivista degli Studi Orientali*, S. XX, 1943, s.373-381

"Notizie sull'Abissinia in fonti Turche / Türk Kaynaklarında Habeşistan'a Dair Bilgiler", *Rassegna degli Studi Etiopici*, S. III, 1943, s.79-86.

"Il poema Turca "Leila e Megnun" di Fuzûlî" / Fuzuli'nin Türkçe Leyla ve Mecnun'u", *Oriente Moderno,* S. XXIII, 1943, s. 337-356.

"Il viaggio in Abissinia di Evliya Celebi (1673) / Evliya Çelebi'nin Habeşistan'a Seyahati (1673)", *Annali dell'Istituto Orientale di Napoli*, Özel Sayı II, 1943, s. 259-275.

"Necrologio di Luigi Bonelli / Luigi Bonelli'nin Anısına", *Oriente Moderno,* S. XXVI, 1947, s. 51-55.

"Una lettere Turca in caratteri Latini del dragomanno Ottomano Ibrahim al Veneziano Michele Membre (1567) / Venedikli Michele Membre'ye (1567) Osmanlı Tercümanı İbrahim'in Latin Harfleriyle Türkçe Bir

Mektubu", *Rocznik Orjentalistyczny,* S. XV, 1948, s.129-144.

"La collezione di documenti Turchi dell'Archivio di Stato di Venezia / Venedik Devlet Arşivindeki Türkçe Belgelerin Koleksiyonu", *Rivista degli Studi Orientali*, XXIV, 1949, s.95-107.

"Pratiche magiche Africane in Turchia / Türkiye'de Afrika Büyü/Sihir Uygulamaları", *Folklore,* S.III, 1949, s.83-91.

"Recenti edizioni di testi Turchi in trascrizione / Transkripsiyonda Türkçe Metinlerin Yeni Basımları", *Oriente Moderno,* S. XXIX, 1949, s.176-189.

"Due clausole del trattato in Greco fra Maometto II e Venezia del 1446 / 1446'da Venedik ve II. Mehmet Arasındaki Yunanca Antlaşmanın İki Hükmü", *Byzantinische Zeitschrift*, S. 43, 1950, s.267-271.

"Probleme der Historischen lautlehre der Türkischen Sprache / Türk Dilinin Tarihi Ses Bilgisi Problemleri", *Ural-Altaische Jahrbüclier,* S. XXIV, 1952, s.89-105.

"Kutadgu Bilig Hakkında Bazı Mülâhazalar", *Fuad Köprülü Armağanı*, İstanbul, 1953, s.65-75.

"Tre antichi imprestiti Romanzi in Turco-Osmanlı (I. Burdnn, II. Likse, III. Kaprul) / Osmanlı Türkçesi'nde Üç Eski Roman Dili Alıntısı (I. Burdun, II. Likse, III.Kaprul)", *Rocznik Orjentalistyczny,* S. XVII, 1953, s.105-113.

"II 'Liber Graecus', Un cartolario Veneziano comprendente inediti documenti Ottomani in Greco (1481-1504) / 14081-1504 Tarihli Yayınlanmamış Osmanlı Dökümanlarını İhtiva Eden Yunanca Bir Venedik Dosyası: Il 'Liber Graecus'", *Westöstliche Abhandlungen Rudolf Tschudi*, Wiesbaden, 1954, s.288-303.

"Nuovi firmani Greci di Maometto II / Sultan II. Mehmet'in Yeni Yunanca Fermanları", *Byzantinische Zeitschrift,* S.47, 1954, s.298-319.

"Venezia e L'impresa Turca di Otranto / Venedik ve Otranto Türk Seferi", *Rivista Storica Italiana*, LXVI, 1954, s.159-203.

"Gli Oghuzi velati / Peçeli Oğuzlar", *Folklore*, IX, 1955, s.102-110.

"Das Osmanische Reich / Osmanlı İmparatorluğu", *Historia Mundi,* VII, Bern 1957, s.441-485.

"Ghazni / Gazneliler", *East and West*, 8, 1957, s.247-260.

"Panorama de La Litterature Turque des Cinquante Dernieres Annees / Son Elli Yılda Türk Edebiyatının Durumu", *Collaborazione Meditterranea*, S. III., 1958, s.38-45.

"Ortaoyunu", *Wiener Zeitschrift für die Kunde des Morgenlandes*, S. 46,1960, s.285-297.

"L'umanismo Turco' di Suat Sinanoğlu / Suat Sinanoğlu'nun "Türk Hümanizmi", *Oriente Moderno*, XLII, 1962, s.593-607.

"Rappresentazioni drammatiche in Anatolia /Anadolu'da Dramatik Oyunlar/Temsiller", *Oriens*, S.16, 1963, s.171-193.

"Il Bello al Bagno: Un indirizzo giocoso della lirica persiana e turca / Hamamdaki Güzellik: Fars ve Türk Şiirinin Eğlenceli bir Adresi", *Annali dell'Istituto Orientale di Napoli*, Özel Sayı XIV, 1964, s. 33-48.

Qutluy Bolzun! A contribution to the history of the concept of "Fortune" among the Turks", *Ural-Altaische Jahrbücher*, S. 36, 1964, s.284-291.

"L'Impero Ottomano / Osmanlı İmparatorluğu", *Nuove Questioni di Storia Moderna*, S. I, Milano, 1964, s.557-600.

"The Turkic literatures. Introductory notes on the history and style", *Philologiae Turcicae Fundamenta II*, Wiesbaden 1964, s.XI-LXXI.

"Die Mauerinschriften von Konya / Konya Duvar Yazıtları", *Forshungen zur Künst Asiens in Memoriam Kurt Erdmann*, İstanbul, 1970, s.67- 73.

"The place and date of birth of Fuzuli", *Iran and Islam*, Edinburgh, 1971, s.91-105.

"Qui était Jebu Xak'an / Yebu Hakan Kimdi?", *Turcica*, RET, II,1970, s.7-24.

"The husbands of the Princess Hsien-Li Bilge", *Studia Turcica*, Budapest, 1971, s.103-123. Türkçe'ye çevirisi: "Prenses Hsien-Li Bi1ge'nin Kocaları" (Çev.: İnci Enginün-Zeynep Kerman), *İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, XXI, 1973, s.45-63.

"On the Ancient Turkish Title 'Šaδ", *Gururajamañjarika, Studi in onore di Giuseppe Tucci*, I, Napoli, 1974, s. 167-193.

"On the Ancient Turkish Title Šadapït", *Ural-Altaische Jahrbücher*, C.48, 1976 s. 32-41.

"The army of the Saljuqs of Rum", *Annali dell'Istituto Orientale di Napoli*, C.38/4, 1978, s.343-369.

Bildiriler

"Una grammatica Turca scritta da un Italiano nel 1533 / 1533 Yılında Bir İtalyan Tarafından Yazılmış Türkçe Bir Gramer", [içinde]: Atti dei Congressi di Studi Coloniali, C.VI, Floransa-Roma, 1937, s.52-56.

"Les Turcs et L'art Ghaznavide / Gazneli Sanatı ve Türkler", [içinde]: 1st International Congress of Turkish Arts. Communications, Ankara 1961, s.65-70.

"On ancient Turkish dramatic performances", [içinde]: Aspects of Altaic Civilization; proceedings of the Fifth Meeting of the Permanent International Altaistic Conference held at Indiana University, June 4-9, 1962, Bloomington,1963, s.87-117.

"Les toughras enlumines de La collection de documentes Turcs des Archives d'Etat de Venise / Venedik Devlet Arşivleri Türk Belgeleri Koleksiyonunda Tezhipli/Altın İşlemeli Tuğralar, [içinde]: Atti del Secondo Congresso Internationale di Arte Turca,

Venezia,26-29 Eylül, 1963, Napoli, 1965, s.41-55.

"Die Sprachwissenschaftlichen Probleme der Balkan / Balkanların Dil Sorunları" (G. Hazai ile beraber) [içinde]: Turkologie auf dem Balkanologen-Kongress, Orbis16, 1967, s.269-272.

"On the ancient title Eltâbâr", [içinde]: Proceedings of the IX th. Meeting of the Permanent International Altaistic Conference, Naples 1970, s. 1-66.

Prof. Luigi Bonelli
(1865 -1947)

İtalyan Türkolojisinin kurulmasında büyük emeği bulunan Bonelli, İtalya'nın Brescia şehrinde dünyaya gelir. Dil öğrenme konusunda büyük hevesi, dahası üstün bir yeteneği bulunan Bonelli, 1887'de üniversite mezuniyetinin ardından Roma'ya gelir ve bir yandan Arapça metinler üzerinde araştırmalar yaparken öte yandan da Türkçe ve Farsça öğrenir. Roma Casanatense Kütüphanesi'ndeki Doğu yazmalarının bir kataloğunu hazırlayan Bonelli, buradaki Türkçe yazmaları ilim âlemine duyurur. 1890-1891 yıllarında İstanbul'a giderek çeşitli araştırmalar yapar, aynı yıl *Napoli Istituto Orientale* (Napoli Şarkiyat Enstitüsü)'de Türk dili ve edebiyatı dersleri vermeye başlar ve bir süre bu enstitüde müdürlük görevini yürütür. 1907'de profesör olan Bonelli, İtalya'da Türkoloji'nin geleneksel bir konuma sahip olması adına önemli isimdir. Olağanüstü bir dil öğrenme yeteneğine ve çok kuvvetli bir hâfızaya sahip olan Bonelli'nin Türkçesi, edebî dil yanında lehçelere inecek ve eser verecek seviyededir. Kendisinden sonra da Alessio Bombaci'nin yetişmesini sağlamış, seksen iki yaşında Napoli'de, okumaktan artık göremez bir durumda iken ölmüştür.[10]

İtalya'daki ilk Türkoloji profesörü olan Bonelli'nin çalışmaları daha çok dil ve gramer alanında yoğunlaşmaktadır. Türkçe ve İtalyanca arasındaki kelime alışverişi, Osmanlı Türkçesi Grameri, Türkçenin ağız özellikleri, İtalyanca-Türkçe sözlük, konuşma ve gramer kitabı, çalışmalarının yanı sıra Türk edebiyatı ile de ilgilenmiştir. Arapçayı iyi derecede bilen Bonelli'nin en önemli çalışmalarından biri de yaptığı Kur'an-ı Kerim metni ve tercümesidir. Yaptığı bu tercümeyi daha sonra tekrar ele almış ve bazı düzeltmeler yapıp 1940'ta Napoli'de tekrar neşretmiştir. Tercüme, bu alanda yapılmış en güvenilir çalışmalardan sayılmaktadır.[11]

Malta'ya giderek orada konuşulan dili de öğrenen Bonelli'nin Malta dili ve Arapça ile olan alakası üzerine de çeşitli makaleleri mevcuttur. Farsça ve diyalektleri konusunda da çalışmalarda bulunmuştur.[12] Bonelli' eserlerinin bibliyografyası aşağıdadır. Malta dili ve Farsça ile ilgili yaptığı çalışmalardan örnek olması adına sadece birkaçına yer verilmiş, Türkoloji

[10] M. H. Şakiroğlu, "Bonelli Luigi", *TDV İslam Ansiklopedisi,* C.6, 1992, s. 282.

[11] Şakiroğlu, agm., s. 282.

[12] Şakiroğlu, agm., s. 282

alanında verdiği akademik eserler sıralanmıştır.[13]

Kitaplar

Elementi di grammatica turco osmanli con paradigmi, crestomazia e glossario / Çekimleri, Etimolojisi ve Yazarlardan Seçme Örnekleriyle Osmanlı Türkçesi Grameri Unsurları, Milano, 1899**.**

Il Turco Parlato. Cenni Grammaticali, Dialoghi e Vocabolario Italiano-Turco / Konuşma Türkçesi, Dilbilgisi Notları, Diyaloglar ve İtalyanca-Türkçe Sözlük, (S. Jasigian ile birlikte), Milano, 1910.

Il CoraS. Nuova versione letterale italiana, con prefazione e note critico -illustrative / Kuran, Önsöz ve Notlar ile İtalyanca Yeni Bir Edebi Versiyon, Milano, 1929.

Il CoraS. Testo Arabo con Tavole di Concordanza per la Divisione in Versetti e un Analitico / Kuran. Ayetler Bölümü Dizini ile Arapça Metin ve Analiz, Milano, 1937.

Lessico Turco-ltaliano / İtalyanca-Türkçe Sözlük, Roma, 1939.

Detti proverbiali persiani / Fars Atasözleri, Roma, 1941.

Manuale di conversazione Italiano-Turco / İtalyanca-Türkçe Konuşma El Kitabı, Roma, 1942.

Nuova grammatica italiana per i Turchi / Türkler İçin Yeni İtalyanca Gramer, (G. Isani. S., M. Pasinetti ve G. Arsita ile beraber), Roma, 1942.

Makaleler

"Di una Recente Pubblicazione Persiana / Yakın Zamanlı Bir Farsça Yayın Üzerine", *Giornale della Società Asiatica Italiana,* S. V, 1891, s. 167-174.

"Catalogo dei Codici Arabi, Persiani e Turchi della Biblioteca Casatanese (di Roma) / Roma Casatanese Kütüphanesindeki Arapça, Farsça ve Türkçe Yazmalar Kataloğu", *Cataloghi di Codici Orientali di Alcune Biblioteche d'Italia,* Floransa, 1892, s. 406-474.

"Di un Manoscritto Turco Contenente il 'Libro dello Schermidore' di Firdevsi / Firdevsi'nin 'Schermidore' Kitabını İçeren Türkçe Bir El Yazması", *Rivista Accademia dei Lincei*, Dizi V, S. I, 1892, s.434-454.

"Del movimento dell'accento ne1 turco Osmanlı / Osmanlı Türkçesi'nde Vurgunun Hareketi Üzerine", *Rivista Accademia dei Lincei,* Dizi V, S.II, 1893, s.349-370.

"Alcuni appunti sul Babismo / Babismo Üzerine Bazı Notlar", *L'Oriente I,* Roma, 1894, s.15-27.

"Elementi Italiani nel Turco ed Elementi Turchi nell'Italiano / Türkçede İtalyanca

[13] L. Bonelli bibliyografrası için şu iki kaynak kullanılmıştır: Bkz. A. Bombaci, Bibliografia degli Scritti di Luigi Bonelli, *Oriente Moderno*, Yıl XXVII, S. 1-3, 1947, s. 54-55 ve Oğuz Karakartal, Başlangıcından Günümüze Genel Bir Bakışla İtalya'da Türkoloji Çalışmaları, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten,* 1994, 1996, s. 253-298.

Unsurlar ve İtalyancada Türkçe Unsurlar", *L'Oriente I, Roma, 1894,* s.178-196.

"Del Muhît o descrizione dei mari delle Indie' dell'Ammiraglio Turco Sîdî Ali Detto Kitâb-ı Rûm / Muhît Hakkında veya Türk Amirali Seydi Ali'nin Kitâb-iRûm'unda Hint Denizlerinin Tasviri", *Rivista Accademia dei Lincei,* Dizi V, C.III, 1894, S.751-777.

"Napoli e altre citta Italiane in una recente opera Araba / Napoli ve Öteki İtalyan Şehirlerinde Arapça Yeni Bir Eser", *L'Oriente I,* Roma 1894, s.124-131

"Ancora del Muhît o Descrizione dei Mari delle Indie' dell'Ammiraglio Turco Sidi 'Ali detto Kitab-ı Rum / Yine Muhît Hakkında veya Türk Amirali Seydi Ali'nin Kitâb-ı Rûm'unda Hint Denizlerinin Tasviri", *Rivista Accademia dei Lincei,* Dizi V, C.IV, 1895, S.36-51

"Il Dialetto Maltese in Archivio Glottologico Italiano / Archivio Glottologico Italiano'da Malta Diyalekti", *Supplemento Period,* S. IV, 1897, s. 53-98.

"Il Dialetto Maltese in Archivio Glottologico Italiano / Archivio Glottologico Italiano'da Malta Diyalekti", *Supplemento Period,* S. VI, 1899, s. 37-70.

"Della Iterazione in Turco Volgare / Türk Halk Dilinde Yineleme Üzerine", *Giornale della Società Asiatica Italiana,* XIII, 1900, s. 175-201.

"Locuzioni Proverbiali del Turco Volgare / Türk Halk Dilinde Atasözleri, *Keleti Szemle,* Budapeşte, I, 1900, s.308-322.

"Di una Cronaca Turca del 1500 / 1500'e Ait Bir Türk Tarihi Üzerine", *Rendiconti della R. Accademia dei Lincei,* Roma, C. V, S. IX, 1900, s. 423-455.

"Voci del dialetto Turco di Trebisonda / Trabzon Türk Dialektiğinin Sesleri", *Keleti Szemle,* Budapeşte, III, 1902, S.55-72

"La moderna letteratura Ottomana / Modern Osmanlı Edebiyatı", *Bessarione,* Yıl VII, Dizi II-A, S.IV,1903, s.48-60.

"La moderna letteratura Ottomana / Modern Osmanlı Edebiyatı", *Memorie del Rivista Istituto Orientale di Napoli,* Fasikül I, Napoli 1904, s.65-85. (Tekrar basım)

*"*Primo Corso di Esercizi Turchi / Türkçe Başlangıç Kursu Alıştırmaları", *R. Accademia dei Lincei,* Roma, 1905.

"Bolletino delle pubblicazioni relative al Turco occidentale ed al Turco orientale / Doğu ve Batı Türkçe Hakkında Yayınlar Bülteni", *Rivista degli Studi Orientali,* I (1907), s.656-665; II (1908-1909), s.835-844; III (1910), s.933-943.

"Il Trattato Turco-Veneto del 1540 / 1540 Türk-Venedik Antlaşması", *Centenario Amari,* Palermo, S. II, 1910, s.332-363.

"Iscrizioni turco-arabe delle porte di Tripoli / Trablusgarp Kapılarının Türkçe-Arapça Kayıtları" (C.A. Nallino ile beraber), *'Notiziario Archeologico' del Ministero delle Colonie*, S. II, 1916, s. 395-398.

"Del poeta nazionalista Turco Mehmet Emin / Milliyetçi Türk Şairi Mehmet Emin Üzerine",

Annuario del R. Istituto Orientale di Napoli (1919-1920), Napoli, 1920, s.39-45.

"La confraternita religiosa dei Bektashi in un romanzo Turco di Ya'kub Qadri / Yakup Kadri'nin Türkçe Bir Romanında Bektaşilerin Dini Tarikatı), *Oriente Moderno*, S. XI, 1931, S.243-258.

"Del 'Kutatku Bilik' poema Turco dell'XI Secolo / XI. Yüzyıl Türk Şiiri Kutadgu Bilig Üzerine", *Annali del R. Istituto Orientale di N'apoli*, VI, 1933, S.3-38.

"Una collezione di firmani Ottomani riguardanti L'Egitto dal 1593 al 1904 / 1593'ten 1904'e kadar Mısır Hakkında Osmanlı Fermanlarının Bir Koleksiyonu, *Oriente Moderno*, XV, 1935, s.42-44.

"Gli studi turcologici in italia / İtalya'da Türkoloji Çalışmaları", *Il Libro Italiano nel Mondo*, Yıl: 1, S. 3, 1940.

Bildiriler

"Della Lingua e Letteratura Turca Contemporanea / Çağdaş Türk Dili ve Edebiyatı Üzerine", [içinde]: Atti del R. Istituto Veneto di Scienze, Lettere ed Arti, Venedik, C. III /VII, 1892, s. 1455 – 1477.

"Il Poemetto Persiano Jang Nameh-i Keshm / Fars Şiiri Cengname-i Keşm", [içinde]: Atti della R. Accedemio dei Lincei, Rendiconti (6), C. VI, 1890, s. 291-303.

"Appunti grammaticali e lessicali di Turco volgare / Türk Halk Dilinin Sözcük Dağarcığı ve Gramer Notları", [içinde]: Actes du XII Congrès International des Orientalistes (Roma 1899), Roma 1902, II, S.285-401.

"Di alcune attinenze fra il turco e il giapponese / Türkçe ve Japonca Arasında Bazı İlişkiler", [içinde]: Atti del XIX Congresso Internazionale degli Orientalisti (Roma 1935), Roma 1938, s.185-193.

Doç. Dr. Vera Costantini
(1976-)[14]

2004 yılından beri Ca 'Foscari Üniversitesinde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Türk dili ve edebiyatı, Osmanlı tarihi ve paleografyası dersleri vermektedir. Doktorasını 2004 yılında XVI. ve XVII. yüzyıllarda Kıbrıs'ta Venedik ve Osmanlı yönetimi ve uygulanan vergi sistemleri üzerine yapan Costantini'nin bu çalışması 2009 yılında

[14] Vera Costantini'nin hayatı ve çalışmaları ile ilgili bilgiler kendisi ile yapılan yazışmalar ve Ca 'Foscari Üniversitesi web sayfasındaki personel bilgi sayfasından faydalanılarak oluşturulmuştur. Personel bilgi sayfası için bkz: *Costantini Vera*, (Çevirimiçi) http://www.unive.it/data/persone/5590852 27.08.2021.

kitaplaşmıştır.[15] 2011 yılında Colombia Üniversitesinde Osmanlı ve Balkanlar üzerine araştırmalar yapmış, 2016 yılında ise Türkoloji ve İktisat Tarihi alanlarında doçentlik yeterliliği kazanmıştır. Farklı tarihlerde T.C. Başbakanlık Osmanlı Arşivlerinde Osmanlı paleografyası üzerine kurslar almış, çalışmalar yapmıştır.

Osmanlı Tarihi ve Akdeniz Ekonomi Tarihi uzmanıdır. Akdeniz coğrafyası erken dönem iktisat tarihi üzerine birçok çalışması mevcuttur. On altıncı yüzyılın sonları ve on yedinci yüzyılın başlarında Kıbrıs ve Doğu Akdeniz'in ekonomik ve siyasi konjonktürüne odaklanan Costantini, şu anda on yedinci yüzyılın uluslararası ticareti ve Akdeniz'deki karşılaştırmalı ticaret politikaları üzerinde çalışmaktadır.

İyi derecede Türkçe, Fransızca, İngilizce bilen Costantini, ayrıca Osmanlı Türkçesi, Antik Yunanca ve Latince dillerine de iyi seviyede hâkimdir.

Kitaplar

Il Sultano e l'isola Contesa. Cipro tra Eredità Veneziana e Potere Ottomano / Sultan ve Tartışmalı Ada. Venedik Mirası İle Osmanlı Gücü Arasında Kıbrıs, Torino, UTET, 2009.

Makaleleri

"World-business ai tempi della Grande guerra: Léon Menasché & Co. / Büyük Savaş Zamanında Dünya Ticareti: Léon Menasché & Co.", *Proposte e Ricerche,* S. 77, 2017, s. 67-79.

"Fin dentro il paese turchesco: stabilimento della scala di Spalato e potenziamento delle reti mercantili e diplomatiche veneziane nell'entroterra bosniaco / Türk Toprağına Doğru: Split Merdivenin Kurulması ve Bosna Hinterlandındaki Venedik Tüccar ve Diplomatik Ağlarının Güçlendirilmesi", *Studi Veneziani,* S. 67, 2014, s. 267-281.

"Un esercizio di umiltà: leggere la storia patria veneziana sulle fonti ottomane / Bir Mütevazılık Çalışması: Osmanlı Kaynakları Üzerinden Venedik Vatan Tarihini Okumak", *Cheiron,* S. 60, 2014, s. 183-192.

"Destini di guerra. L'inventario ottomano dei prigionieri di Nicosia (settembre 1570) / Savaş Kaderleri. Lefkoşa Esirlerinin Osmanlı Envanteri (Eylül 1570)", *Studi Veneziani*, S. 46, 2003, s. 229-241.

"Dalla laguna al deserto. I rapporti tra Venezia e Aleppo / Lagünden çöle. Venedik ile Halep Arasındaki İlişkiler", *LEVANTE*, 2002, s. 15-31.

"Dorfbewohner und Schiffbauer - der Wald als Lebensraum im venezianischen Istrien des 18. Jahrhunderts / Köylüler ve Gemi Yapımcıları - 18. yüzyılda Venedik Istria'sında Bir Yaşam Alanı Olarak Orman", *Jahrbücher Für Geschıchte Und Kultur Südosteuropas,* S. 3, 2001, s. 137-147.

[15] V. Costantini, *Il Sultano e l'isola Contesa. Cipro tra Eredità Veneziana e Potere Ottomano,* UTET, 2009.

"Il commercio veneziano ad Aleppo nel Settecento/18. yy'da Halep'te Venedik Ticareti", *Studi Veneziani*, S. 42, 2001, s. 143-211.

Kitap Bölümleri

"Prospettive ottomane su Venezia e il Mediterraneo centro-orientale all'epoca di Francesco Morosini/ Francesco Morosini çağında Venedik ve Orta Doğu Akdeniz'i Üzerine Osmanlı Perspektifleri", *L'inestinguibile sogno del dominio. Francesco Morosini*, Venedik, 2021, s. 39-50.

"An Old Location's New Life: Early-Ottoman Lefkosa", *Studies on Ottoman Nicosia. From the Ottoman Conquest to the Early British Period*, 2019, s.25-35.

"Circondata da tutte le parti da isole ottomane". Note e percorsi di ricerca sull'isola di Tinos dopo la guerra di Candia / "Her tarafı Osmanlı adaları ile çevrili". Kandiye Savaşı Sonrası Tinos Adası Üzerine Notlar Ve Araştırma Güzergâhları", *Ministerium Historiae. Timi ston S., Marko Foskolo*, 2017, s. 117-131.

"The Affair of Durazzo (1559) and the Controversial Destitution of the Provveditore all'Armata", *A mari usque ad mare. Cultura visuale e materiale dall'Adriatico all'India*, Edizioni Ca' Foscari - Digital Publishing, 2016, s.311-316.

"Alternative Paths Towards the Age of Mercantilism: The Venetian Project of the Scala di Spalato", *Bordering Early Modern Europe*, Harrassowitz Verlag, 2015, s.63-76.

"Famagusta in the early Ottoman sources", *City of Empires. Ottoman and British Famagusta*, Cambridge Scholars Publishing, 2015, s. 2-12.

"*From Greek Village to Levantine City: The Transformation of Larnaca under Ottoman Rule***"** *Histories of Ottoman Larnaca*, İstanbul, 2012, s. 25-32.

"Città di Cipro ottomana. Mutamenti nella struttura urbana dell'isola all'indomani della Conquista / Osmanlı Lefkoşa şehri. Fethinden sonra adanın kentsel yapısında değişimler", *Il Mediterraneo delle città*, Milano, 2011, s. 67-74.

"Appunti ottomani sul viaggio dello zar in Italia (ottobre 1909) / Çarın İtalya'ya Seyahati Üzerine Osmanlı Notları", *Sûzişât-i mü'ellefe: Contaminazioni e spigolature turcologiche – Scritti in onore di Giampiero Bellingeri*, Crocetta del Montello, 2010, s.133-138.

"I pesci del sultaS. L'itticoltura a Cipro in epoca otomana / Sultanın Balıkları. Osmanlı Dönemi Lefkoşa'da Balık Yetiştiriciliği", *Pesci, barche, pescatori nell'area mediterranea dal medioevo all'età contemporanea*, Milano, 2010, s. 520-527.

"Caratteri originali dell'Impero ottomano/ Osmanlı İmparatorluğunun Özgün Karakterleri", *Le semantiche dell'Impero*, Venedik, 2009, s. 261.-270.

"Commerci ed economie nell'Adriatico d'età moderna / Modern Çağ Adriyatik'te Ticaret ve Ekonomi", *Balcani occidentali, Adriatico e Venezia fra XIII e XVIII secolo*, Viyana, 2009, s. 363-372.

"In Search of Lost Prosperity: Aspects and Phases of Cyprus's Integration into the Ottoman Empire", *Ottoman Cyprus. A Collection of Studies on History and Culture*, Wiesbaden, 2009, s. 49-61.

"L'Italia e la conquista della Libia viste dall'Impero ottomano/ Osmanlı İmparatorluğu'nun Gözünden İtalya ve Cezayir'in Fethi", *Le "Tre Italie": dalla presa di Roma alla Settimana Rossa (1870-1914)*, Torino, 2009, s. 662-668.

"L'Italia post-unitaria e gli Italiani dale lettere degli ambasciatori del sultano / Sultanın Elçilerinin Mektuplarından Birleşme Sonrası İtalya ve İtalyanlar", *Acculturazione e disadattamento*, Venedik, 2009, s. 29-44.

"Quando i nostri sono da loro e viceversa/ Bizimkiler Onlardayken ve Tam Tersi", *Venezia e İstanbul in epoca ottomana/Osmanlı Döneminde Venedik ve İstanbul*, Milano, 2009, s. 46-50.

"Trasporto marittimo e sicurezza delle acque nel Mediterraneo sud-orientale all'epoca di Solimano il Magnifico / Kanuni Sultan Süleyman Dönemi Güney Doğu Akdeniz'de Su Yolu Taşımacılığı ve Güvenlik", *Istituzioni e trasporti marittimi nel Mediterraneo tra età antica e crescita moderna*, Napoli, 2009, s. 235-245.

"Old Players and New in the Transition of Cyprus to Ottoman Rule", *Living in the Ottoman Ecumenical Community. Essays in Honour of Suraiya Faroqhi*, Leiden, 2008, s. 373-388.

"Venetian Trade and the Boundaries of Legality in Early Modern Ottoman Cyprus", *Merchants in the Ottoman Empire*, Leuven, 2008, s. 35-46.

"Contemptible unbelievers" or "loyal friends"? Notes on the many ways in which the Ottomans named the Venetians in the 16th century", *Intercultural Aspects in and around Turkic Literatures*, Wiesbaden, 2006, s. 29-35.

"Cornici turche per specchi veneziani: l'immagine della Signoria nei dispacci del sultano/ Venedikli Aynalar İçin Türk Çerçeveler: Sultanın mühürlü mesajlarında Signoria Sisteminin Görünümü", *Venezia, l'altro e l'altrove*, Roma, 2006, s. 29-35.

"Continuità e cesure di un equilibrio secolare / Asırlık Bir Dengenin Devamlılığı ve Kopuklukları", *Alberto Tenenti, Scritti in memoria*, Napoli, 2005, s. 53-64.

"La loi du sultan débarque à Chypre. L'installation ottomane à partir d'une analyse des bilans / Sultanın Kanunu Lefkoşa'ya İner. Bilanço Analizine Dayalı Osmanlı Yerleşmesi", *Insularités ottomanes*, Paris, 2004, s. 49-54.

Bildiriler

"Commercial Roots", [içinde]: Europe and the Mediterranean. Talking, Learning, Working

and Living Together 24-27 Nisan 2017, Berlin ve Muenchen, S. 18, 2017, s. 21-27.

"Venetian Sources on the Ponto-Caspian Area (XV–XVII centuries)", [içinde]: Asia and Africa: their heritage and modernity 21-23 Haziran 2017, Saint Petersburg, 2017, s. 21-23.

"Il rinnovamento della politica economica veneziana nei Balcani visto dalle fonti ottomane (1578-1617) / Osmanlı Kaynaklarının Bakış Açısından Balkanlar'da Venedik'in Ticari Siyasetinin Yenilenmesi", [içinde]: Congresso annuale della Società Italiana degli Storici Economici (SISE), Innovare nella storia economica: Temi, Metodi, Fonti,10-11 Ekim 2014, Roma, 2016, s. 185-196.

Doç. Dr. Rosita D'Amora
(1971-)[16]

1999 yılında Napoli Orientale Üniversitesi Yabancı Diller ve Edebiyatları bölümünden mezun olan Rosita D'Amora, yaklaşık altı yıl Türkiye'de kalır ve Ankara Üniversitesi TÖMER'e devam ederek Türkçe derslerine katılır. 2001 yılında aldığı bir bursla Cambridge Üniversitesi Osmanlı Araştırmaları Merkezinde araştırmalar yapar. 2005 yılında Türkiye, İran ve Orta Asya programı bünyesinde XVII. yüzyıl köleliğine dair yaptığı çalışmasıyla Napoli Orientale Üniversitesi'nden doktor unvanı alır. Floransa (2003-2006) ve Napoli Orientale (2004-2006) üniversitelerinde Türk dili ve edebiyatı dersleri veren Rosita D'Amora 2006 yılından beri Salento Üniversitesi'nde doçent olarak görev yapmaktadır. *Istituto Per L'Oriente C.A. Nallino* (C.A. Nallino Şark Enstitüsü), *Società per gli Studi sul Medio Oriente* (Orta Doğu Çalışmaları Topluluğu) gibi derneklere üyedir.

Rosita D'Amora, Türk edebiyatı çağdaş dönem metinleri, Osmanlı sosyal tarihi, kölelik ve göç olgusu, cinsiyet çalışmaları gibi pek çok alanda eser neşretmekte, araştırmalar ve projeler yapmaktadır. Türk edebiyatından birçok eseri İtalyancaya tercüme etmiştir. İtalyan Ansiklopedisi (Treccani) Türk Edebiyatı ve sinemasıyla ilgili maddelerin yazarıdır. TDV İslam Ansiklopedisinde de ünlü Türkolog *Aldo Gallotta* maddesini yazmıştır. İtalyanlara Türkçe öğretmek üzere A1-B1 seviyelerinde hazırlamış olduğu *Corso di lingua turca* isimli kitabı günümüzde İtalya'da Türkçe öğretimi için kullanılan başlıca eserlerdendir. Gerek İtalya gerekse de Avrupa'nın çeşitli yerlerinde düzenlenen *WOCMES (World Congress for*

[16] Rosita D'Amora, hayatı ve çalışmaları ile ilgili bilgiler kendisi ile yapılan yazışmalar ve Salento Üniversitesi web adresindeki personel bilgi sayfasından faydalanılarak oluşturulmuştur. Personel bilgi sayfası için bkz: https://www.unisalento.it/web/guest/scheda_personale/-/people/rosita.damora 20.08.2021.

Middle Eastern Studies), Turkologentag gibi uluslararası toplantı ve kongrelere katılmış, dil, edebiyat ve çeviri konusunda birçok atölye çalışmasına katılmıştır. İyi seviyede Türkçe ve İngilizce bilmektedir.

Kitaplar

Corso di lingua turca/ Türk Dili Kursu, Milano, 2012.

Makaleler

"Amore e patria: passione amorosa e narrativa nazionale nella scrittura autobiografica femminile di età repubblicana / Aşk ve vatan: Cumhuriyet dönemi kadın otobiyografik yazımında aşk tutkusu ve milli anlatım", *Soggettività, identità nazionale, memorie. Biografie e autobiografie nella Turchia contemporanea*, Floransa, 2017, s.55-69.

"'Saving a Slave, Saving a Soul': The Rhetoric of Losing the True Faith in Seventeenth Century Italian Textual and Visual Sources", *The Lure of the Other: Conversion and Islam in the Early Modern Mediterranean*, London and New York: Routledge, 2017, s. 155-177.

Nazlı Eray, *Turkish Novelists Since 1960 (Dictionary of Literary Biography)*, New York, 2014, s. 80-86.

"In una lingua che non è la mia: memoria, scrittura e separazione / Benim olmayan bir dilde: hafıza, yazım ve ayrılık", *LEA*, S.2, 2013, s. 141-150.

"Writing through osmotic borders: boundaries, liminality and language in Mehmet Yashin's poetics", *Thinking on the Threshold: the Poetics of Transitive Spaces*, London, 2011, s. 101-11.

"Dalle terme all'ḥammām e dall'ḥammām al bagno turco: percorsi di lettura / Kaplıcadan hamama, hamamdan Türk hamamına: okuma rotaları", (Samuela Pagani ile birlikte), *Hammam. Le terme nell'Islam,* Floransa, 2011, s. 7-15.

"Gli Ottomani e il bagno turco: il ḥammām nel Seyāḥatnāme di Evliyā Çelebi/ Osmanlılar ve Türk hamamı: Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesinde hamam", *Hammam. Le terme nell'Islam,* Floransa, 2011, s. 171-186.

"Introduzione a Nazlı Eray/Nazlı Eray'a Giriş", *Orfeo*, Roma, 2009, s. 5-13.

"Nient'altro che la poesia poteva riportarmi qui: evocazioni al margine, introduzione a Mehmet Yashin / Şiirden Başka Hiçbir Şey Beni Buraya Getiremezdi: Sınırda çağrışımlar, Mehmet Yaşin'e Giriş", *Il Drago ha anche le ali*, Lecce, 2008, s. 7-13.

"Il Pio Monte della Misericordia di Napoli e l'Opera della Redenzione dei Cattivi nella prima metà del XVII secolo/ 17. yüzyılda Napoli Pio Monte della Misericordia ve Günahkarların Kefareti", *Le commerce des captifs: les intermédiaires dans l'échange et le rachat des*

prisonniers en Méditerraneé, XVe-XVIIIe siècle, Rome, 2008, s. 231-250.

"Vie di schiavitù, vie di libertà, vie di incontro / Kölelik, Özgürlük, Karşılaşma Güzergahları", *Per mare e per terra nel Mediterraneo*, Napoli, 2006, s. 83-89.

"A World of Difference: Gender Disparity in the Turkish Thesaurus", (Castagneto, Marina ile birlikte), *Gender, Language and New Literacy: a Multilingual Analysis*, London and New York, 2006, s. 196-212.

"Alcune considerazioni sul valore simbolico del copricapo in ambito turco ottomano / Başlığın (Şapka, Örtü vb.) Sembolik Değeri Üzerine Osmanlı Türk Hayatında Bazı Düşünceler", *Scritti in Onore di Giovanni M. D'Erme, Università di Napoli L'Orientale*, Series Minor 68, Napoli, 2005, s. 335-351.

"The diplomatic relations between Naples and the Ottoman Empire in mid-eighteenth century: Cultural perceptions", *Oriente Moderno*, S.22 (86:3), 2003, s. 141-152.

"Some documents concerning the manumission of slaves by the Pio Monte della Misericordia in Naples (1681-1682)", *Eurasian Studies*, S. 1(1), 2002, s. 37-76.

Bildiriler

"Contatti linguistici e culturali tra l'italiano ed il turco: la storia continua / İtalyanca ile Türkçe arasında dil ve kültür temasları: tarih devam ediyor ", [içinde]: Lo spazio linguistico italiano e le lingue esotiche: rapporti e reciproci influssi. Atti del XXXIX Congresso Internazionale di Studi della Società di Linguistica Italiana (SLI): Milano, 22-24 settembre 2005, Roma, 2006, s. 27-48.

Ansiklopedi Maddeleri

"Turca, Letteratura / Türk Edebiyatı", *Enciclopedia Italiana di Scienze, Lettere ed Arti. XXI Secolo. Nona Appendice, Istituto della Enciclopedia Italiana Fondata da Giovanni Treccani*, Roma, 2017, s. 704-706.

"Turchia, Cinema [Turkish Cinema]", *Enciclopedia Italiana di Scienze, Lettere ed Arti. XXI Secolo. Nona Appendice, Istituto della Enciclopedia Italiana Fondata da Giovanni Treccani*, Roma, 2017, s. 706-708.

"Gallotta, Aldo", *TDV İslam Ansiklopedisi*, C. Ek-1, 2016, s.462-463.

"Erbil, Leylâ", *Enciclopedia Italiana di Scienze, Lettere ed Arti. XXI Secolo. Nona Appendice, Istituto della Enciclopedia Italiana Fondata da Giovanni Treccani*, Roma, 2015, s. 442-443.

"Akın, Fatih", *Lessico del XXI secolo, Istituto della Enciclopedia Italiana Fondata da Giovanni Treccani*, Roma, 2013, Treccani, C. I.

"Ceylan, Nuri Bilge" *Lessico del XXI secolo, Istituto della Enciclopedia Italiana Fondata da Giovanni Treccani*, Roma, 2013, C. I., s.209.

"Mağden, Perihan", *Lessico del XXI secolo, Istituto della Enciclopedia Italiana Fondata da Giovanni Treccani*, Roma, 2013, C. II.

"Shafak, Elif", *Lessico del XXI secolo, Istituto della Enciclopedia Italiana Fondata da Giovanni Treccani*, Roma, 2013, C. II.

"Turchia", *Lessico del XXI secolo, Istituto della Enciclopedia Italiana Fondata da Giovanni Treccani*, Roma, 2013, C.II.

"Uzun, Mehmed", *Lessico del XXI secolo, Istituto della Enciclopedia Italiana Fondata da Giovanni Treccani*, Roma, 2013, C. II.

"Zaimoğlu, Feridun", *Lessico del XXI secolo, Istituto della Enciclopedia Italiana Fondata da Giovanni Treccani*, Roma, 2013, C. II.

"Turca, Letteratura", *Enciclopedia Italiana di Scienze, Lettere ed Arti. XXI Secolo. Settima Appendice, Istituto della Enciclopedia Italiana Fondata da Giovanni Treccani*, Roma, 2007, C. III, s. 401-402.

"Pamuk, Orhan", *Enciclopedia Italiana di Scienze, Lettere ed Arti. XXI Secolo. Settima Appendice, Istituto della Enciclopedia Italiana Fondata da Giovanni Treccani*, Roma, 2007, C. II, s. 540.

Çeviriler

"Yusuf Atılgan, Lo sfaccendato /Aylak Adam, (Şemsa Gezgin ile birlikte), Milano, 2017.

"Sabahattin Ali, La madonna col cappotto di pelliccia / Kürk Mantolu Madonna", Asti, 2015.

"Yusuf Atılgan, Hotel Madrepatria / Anayurt Oteli", (Şemsa Gezgin ile birlikte, Milano, 2015.

"Una poesia per Seyfi Turan / Seyfi Turan Şiiri", İstanbul, 2014.

"Montesquieu e l'idea di libertà / Montesquieu ve Hürriyet Fikri", *Romanticismo e realismo e altri saggi su Dante, Vico e l'illuminismo,* Pisa, 2010, s. 126-139.

"Voltaire e la mentalità borghese / Voltaire ve Burjua Zihniyeti", *Romanticismo e realismo e altri saggi su Dante, Vico e l'illuminismo*, Pisa, 2010, s.113-125.

"Mehmet, Yashin, Il vostro fratello del segno dei pesci / Soydaşınız Balık Burcu, (Anna Lia Proietti ile birlikte), Roma, 2010.

"Mehmet Yashin, Il Drago ha anche le ali", Lecce, 2008.

Prof. Aldo Gallotta
(1941-1997)[17]

18 Haziran 1997'de vefat eden Aldo Gallotta, Luigi Bonelli ile başlayıp Ettore Rossi ve

[17] Aldo Gallotta'nın hayatı ve eserleri hakkındaki bu kısım şu kaynaktan yaralanılarak oluşturulmuştur: Marazzi, Ugo, "Aldo Gallotta (17 luglio 1941 – 18 giugno 1997)", *Annali dell'Università degli Studi di Napoli "L'Orientale"(AION),* 1996/ S. 56 (1), s. 320-333.

ardından A. Bombaci ile devam eden İtalyan Türkolojisi geleneğinin önemli bir halkasını oluşturur. Öğretim üyesi olduğu Napoli Orientale Üniversitesinde uzun yıllar Yabancı Diller ve Edebiyatları bölüm başkanlığı ve Doğu Çalışmaları Fakültesi dekan yardımcılığı görevlerini yürütmüş, sorumlusu bulunduğu fakülte kütüphanesine önemli katkılarda bulunmuştur.

Lisans mezuniyet tezini Seyyid Murad'ın *Gazavât-ı Hayreddin Paşa* adlı esri üzerine yapan Gallotta, medeniyeti, kültürü, tarihi ve evrensel etkileri bakımından hayranı olduğu Osmanlı medeniyeti üzerine birçok çalışma yapmıştır. Bu anlamda İtalyan kütüphanelerinde var olan Osmanlı elyazmaları ve çeşitli dokümanlarının envanterini çıkarmıştır. *Floransa Devlet Arşivi'nin Türkçe Dökümanlan, Toskana Grandükü'ne Cezayir'den Mektuplar, Torino Kraliyet Kütüphanesi'nin Türkçe Elyazmaları, Napoli III. Vittorio Emanuale Kütüphanesi'nin Türkçe Elyazmaları* adlı eserleri bu çalışmalarının neticesidir.

İtalyan ansiklopedilerindeki *Türk Edebiyatı* ve *Türkler*, İslam Ansiklopedisi *Ceneviz* ve *Gazavât-ı Hayreddin Paşa* gibi çeşitli konularda ansiklopedi maddeleri hazırlamış, *Codex Cumanicus*'un yeni bulunan bir nüshasını da Ankara'da Türk Dili Kongresi'nde bildiri olarak sunmuştur. Hocası Alessio Bombaci'nin eserlerinin bibliyografyasını da yayımlayan Aldo Gallotta'nın şahsiyeti, ilmî kimliği ve eserlerinin bibliyografyası ölümünden sonra çalışma arkadaşı Ugo Marazzi tarafından yayımlanmıştır.

Kitaplar

Il "Gazavàt-i Hayreddin Pasa" di Seyyid Muràd. Edito in facsimile secondo il ms. 1663 dell'Escurial di Madrid con le varianti degli altri manoscritti / Seyyid Murâd'ın Gazavat-ı Hayreddin Paşa adlı eseri. Escurial Of Madrid'in 1663 tarihli El Yazmasına Göre Diğer Elyazmalarının Versyonları İle Birlikte Tıpkı Basım, Napoli, 1983.

Makaleler

"Le Ġazavāt di Ḫayreddīn Barbarossa / Barbaros Hayreddin Paşa'nın Gavazat'ı", *Studi Magrebini*, S. III, Napoli, 1970, s. 79-160.

"Un trittico ottomano con hilye-i serif nel Museo d'Arte Orientale di Roma / Roma Şark Sanatı Müzesinde Hilye-i Şerifli Bir Osmanlı Triptik", *Arte Orientale in Italia. Scritti miscellanei del Museo Nazionale d'Arte Orientale di Roma III*, Roma, 1973, s. 25-59.

"Bibliografia degli scritti di Alessio Bombaci / Alessio Bombaci Bibliyografyası", *AIUON*, S.39 (özel sayı), C. XXIX, 1979, s. 4-6.

"Diplomi turchi dell'Archivio di Stato di Firenze. Lettere da Algeri ai Granduchi di Toscana (XVII secolo) / Floransa Devlet Arşivinde Türk Belgeler. Cezayir'den Toskana Grandüklerine Mektuplar (17. yüzyıl)", *Studi Magrebini*, S. XI, Napoli, 1979, s. 167-205.

"Documenti dell'Archivio di Stato di Venezia concernenti il principe ottomano Gem / Osmanlı Şehzadesi Cem ile ilgili Venedik Devlet Arşivlerinden Belgeler", (G. Bova ile birlikte), *Studi Magrebini,* S. XII, 1980, s. 175-199.

"XVth Century Ottoman Turkish as represented in thè Ghazavat-i Khayreddin Pasha", *Prilozi,* S. 30, Sarajevo, 1980, s. 145-152.

"Gazavat-i Hayreddin Paşa", *Belleten,* C. XLV, S. 2, 1981, s. 473-500.

"Il trattato turco-veneto del 12 gennaio 1482 / 12 Ocak 1482 Türk-Venedik Antlaşması", *Studia turcologica memoriae Alexii Bombaci dicata*, Napoli, 1982, s. 219-235.

"Lo sciismo di Fuzuli / Fuzuli'nin Şiiliği", *Annali della Facoltà di Scienze Politiche dell'Università di Cagliari*, S. IX, 1983, s. 405-412.

"Il turco 'osmànli del XVI sec. secondo il "Gazavàt-i Hayreddin Pasa" / Gazavat-ı Hayreddin Paşa'ya Göre 16. Yy'ın Osmanlı Türkçesi", *Supplemento n. 39 agli AIUON*, S. 44, 1984, Napoli 1984.

"Venise et l'Empire Ottoman, de la paix du 25 janvier 1479 à la mort de Mahomet II, 3 mai 1481 / Venedik ve Osmanlı İmparatorluğu, 25 Ocak 1479 Barışından II. Mehmed'in 3 Mayıs 1481'deki Ölümüne Kadar", *ROMM,* S. 39, 1985, s. 113-130.

"I manoscritti turchi della Biblioteca Nazionale "Vittorio Emanuele III" di Napoli / Napoli Vittorio Emanuele III Millî Kütüphanesindeki Türk Yazma Eserleri", *La conoscenza dell'Asia e dell'Africa in Italia nei secoli XVIII e XIX*, Napoli, 1985, s. 141-175.

"Il Beglerbeg nel Regno selgiuchide di Rum / Anadolu Selçuklu Devleti'nde Beylerbeyliği", *Studi arabo-islamici in onore di Roberto Rubinacci nel suo settantesimo compleanno,* Napoli, 1985, s. 297-308.

"I manoscritti turchi della Biblioteca Reale di Torino / Torino Kraliyet Kütüphanesinde Türk Yazma Eserleri", *Studi in onore di Francesco Gabrieli nel suo ottantesimo compleanno,* Roma, 1984, s. 349-372.

"L'elemento turchesco nelle commedie La sorella e La Turca / La sorella e La Turca Üzerinden Komedyalarda Türk Unsuru", *G. Della Porta, Teatro,* C. III, Napoli 1985, s. 609-614.

"Gli Ottomani / Osmanlılar", *La Storia. I grandi problemi dal medioevo all'età contemporanea*, C. II, ToriS. 1986, s. 575-595.

"Latin Harfleri ile Yazılmış Birkaç Osmanlı Atasözü", *Türk Dili ve Edebiyati Dergisi*, S. XXIV-XXV, 1986, s. 232-249.

"Alessio Bombaci (1914-1979)", *Annuario IUO,* Napoli, 1987, s. 121-126.

"Due testi turchi in caratteri greci / Yunan Harfleri İle Yazılmış İki Türk Metin", *Studi eurasiatici in onore di Mario Grignaschi*, Venezia, 1988, s. 161-171.

"Seyyid Murad' in 'Gazavat-i Hayreddin Paşa' Adlı Eseri", *Erdem*, C.4, S.10, 1988, s. 127-163.

"Recensione a Risale-i Mi'mariye. An Early Seventeentli Century Ottoman Treatise on Architecture. Facsimile with Translation and Notes by H. Orane, Leiden-New York-København -Kòln 1987 / Risale-i Mi'mariye. An Early Seventeentli Century Ottoman Treatise on Architecture. Facsimile with Translation and Notes by H. Orane, Leiden-New York- København -Kòln 1987'e Yorum, *Storia della città*, S. 46, 1989, s. 85-87.

"Il Salsàl-nàme / Salsal-nâme", *Turcica*, S. XXI-XXIII, 1991, s. 175-190.

"Un mappamondo turco conservato in un manoscritto della Biblioteca Nazionale "'Vittorio Emanuele III' di Napoli" / "Napoli 'Vittorio Emanuele III" Millî Kütüphanesindeki Bir Yazma Eserde Korunan Bir Türk Dünya Küresi, *Oriente Occidente, Scritti in memoria di Vittorina Langella*, Napoli, 1993, s. 109-119.

"Una 'nuova' copia del Codex Cumanicus / Codex Cumanicus'un 'Yeni' Bir Nüshası", *AÌUON*, C. 52, S.4, 1992, s. 455-459.

"Italy", (S., Orsatti ve B. Pirone ile birlikte), *World Survey of Islamic Manuscripts*, C. II, Londra, 1993, s. 68-116.

"Gli studi di lingua turca in Europa in epoca rinascimentale / Rönesans Döneminde Avrupa'da Türk Dili Çalışmaları", *Italia ed Europa nella linguistica del Rinascimento*, Ferrara, 1995, s. 535-549.

"L'Islam e le scoperte geografiche (secc. XV-XVI) / İslam ve Coğrafi Keşifler (XV-XVI yy'lar)", *L'Europa e le scoperte geografiche*, Benevento, 1995, s. 112-135.

"Il 'Ghazavat-i Hayreddin Paşa' Pars secunda e la spedizione in Francia di Hayreddin Barbarossa / 'Ghazavat-i Hayreddin Paşa"nın İkinci Bölümü ve Barbaron Hayreddin'in Fransa Seferi", *Studies in Honour of V. Ménage*, London, 1995, s. 213-250.

"Il Tuhfetii 'l-'ussàq di Hamdl, Un ricordo che non si spegne / Hamdl'in 'Tuhfetii 'l-'ussàq'ı. Sönmeyen Bir Hatıra", *Scritti di docenti e collaboratori dell'Istituto Universitario Orientale di Napoli in memoria di Alessandro Bausani*, Napoli, 1995, s. 77-102.

"Di alcuni 'turchismi' in italiaS. Un monologo in turco del Tranfaglia di Andrea Calmo / "İtalyancadaki Bazı 'Türkçe Unsurları'". Andrea Calmo Tranfaglia'dan Türkçe Bir Monolog, *Studi in onore di R. Sirri*, Napoli, 1995, s. 57-75.

"Libri di mare e di costa / Deniz ve Kıyı Kitapları", *Sapere*, Haziran, 1996.

Ansiklopedi Maddeleri

"Khayr al-Din (Khidir) Pasha, Barberousse / Khayr al-Din (Khidir) Paşa, Barbaros", *Encyclopédie de l'Islam*, C. IV, s. 1187-1190.

"Letteratura turca / Türk Edebiyatı", *Dizionario della letteratura mondiale del '900*, C. III, Roma 1980, s. 3064-3071.

"Turca letteratura / Türk Edebiyatı", *Enciclopedia Treccani*, C. IV, Roma, 1982, s. 703-704.

"I Turchi / Türkler", *Enciclopedia Europea Garzanti*, C. XII, Milano, 1984, s. 731-734.

"Ceneviz", *İslam Ansiklopedisi*, C. 7, İstanbul, 1993, s. 363-365.

"Gazavat-i Hayreddin Paşa", *İslam Ansiklopedisi*, C. 13, İstanbul, 1996, s. 437-438.

"Hasan Pasa", *İslam Ansiklopedisi*, C. 16, İstanbul, 1997, s. 334-335.

Bildiriler

"La Grammatica turca di Giovambattista Montalbano (XVII secolo) / Giovambattista Montalbano'nun (17. Yüzyıl) Türkçe Dilbilgisi", [içinde]: Atti del Simposio di ricerche e di studi per uno sviluppo scientifico dei rapporti italo-turchi, Ankara-İstanbul 9-14 ottobre 1980, Milano, 1981, s. 177-190.

"About Sadi", [içinde]: Beşinci Milletler Arası Türkoloji Kongresi, İstanbul 23-28 Eylül 1985. Tebligler I. Türk Dili, C. I, İstanbul, 1985, s. 95-106.

"Le relazioni tra l'Impero Ottomano e Napoli / Osmanlı İmparatorluğu ile Napoli Arasındaki İlişkiler", [içinde]: Presenza araba e islamica in Campania. Atti del ConvegS. Napoli-Caserta, 22-25 novembre 1989, Napoli, 1992, s. 323-335.

"Sur le problème de datation des manuscrits turcs / Türkçe Yazma Eserlerin tarihlendirilmesinin sorunu üzerine", [içinde]: Les Manuscrits du Moyen-Orient. Essai de codicologie et de paléographie. Actes du Colloque d'İstanbul (26-29 mai 1986), İstanbul-Paris, 1989, s. 31-34.

"Il 'mito oguzo' e le origini dello Stato ottomano: una riconsiderazione / "'Oğuz Miti' ve Osmanlı Devleti'nin Kökenleri: Bir Yeniden Değerlendirme", [içinde]: The Ottoman Emirato (1300-1389). A Sympòsium Held in Rethymnon, 11-13 January 1991, Rethymnon, 1993, s. 41-59.

"The Turks in Italy", [içinde]: VII CIEPO Sempozyumu, Ankara, 1994, s. 73-79.

"Cervantes y Turquia / Cervantes ve Türkiye", [içinde]: Actas del II Congreso International de la Aso- ciación de Cervantistas, 1995, s. 123-131.

"Le caratteristiche fonetiche della Grammatica della lingua turca di Giovambattista Montalbano / Giovambattista Montalbano'nun Türkçe Dilbilgisinin Fonetik Özellikleri", [içinde]: I. Türk Dili Kongresi, Ankara, 1990, s. 175-188.

"Codex Cumanicus'un Yeni Bulunan Bir Nüshası", [içinde]: II. Türk Dili Kongresi, Ankara, 1992, s. 118-127.

"Ottomani e Portoghesi nell'Oceano Indiano nel XVI secolo / 16. Yüzyılda Hint Okyanusu'nda Osmanlılar ve Portekizliler", [içinde]: Il Portogallo e i mari: un incontro tra culture, Congresso Internazionale, Napoli, 1997, s. 177-238.

Doç. Dr. Mattihas Kappler (1962-)[18]

1962 yılında Almanya Kuppingen'de doğar. Venedik Ca' Foscari Üniversitesi öğretim üyesidir. 1998 yılında "*19. Yüzyıl Osmanlı-Rum Antolojilerinde Türk Aşk Şiiri*" başlıklı tez çalışmasıyla doktor unvanını alır. Sırasıyla Johann Wolfgang Goethe- Üniversitesi (1999-2000) ve Kıbrıs Üniversitesi (2001-2006) Türkoloji bölümlerinde Yardımcı Doçent olarak görev yapar. Kıbrıs Üniversitesi Türkiye ve Ortadoğu Araştırmaları bölümünde 2006-2011 yılları arasında da Doçent olarak çalışan Kappler, 2011 yılından bu yana Venedik Ca' Foscari Üniversitesi Asya ve Kuzey Afrika Araştırmaları Bölümü Türkoloji kürsüsünde görev yapmaktadır. 2020 yılında Giampiero Bellingeri'nin emekli olmasının ardından kürsü başkanlığını devralmıştır. İyi seviyede Türkçe, Fransızca, İngilizce, İtalyanca ve Modern Yunanca bilmektedir.

Kappler'in çalışma alanlarının içinde özellikle Balkanlardaki dil ve dinî kimlik üzerine yaptığı araştırmalar dikkat çekmektedir. Bu anlamda Türk ve Yunan dilleri ile edebiyatları arasındaki ilişkilere yönelik çok sayıda araştırma yapmıştır. "Karamanlıca" ya da "Karamanlidika" olarak adlandırılan ve Yunan harfleriyle Türkçe yazımına dayanan metinler üzerine birçok çalışması mevcuttur. Osmanlı döneminde Girit'teki ilkokullarda öğretilen Türkçe ve Yunanca kelime listesi, Yunanca-Türkçe ilişkileri tarihi araştırmalarına ek olarak yaptığı gramer araştırmaları ve aynı konu hakkında Avrupa'da yapılmış çalışma ve çevirileri onun bu alanda yaptığı çalışmalar arasında sayılabilir.

Bunun dışında Balkan coğrafyasındaki çok kültürlü yapı, dil ile din arasında kalan topluluklar, Osmanlı şehrengizleri, Akdeniz coğrafyasındaki dil planlamaları ve politikaları, Kıbrıs Türkçesi dil ve edebiyatı, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki dil planlamaları ve dil politikaları gibi çeşitli konularda da ürünler neşretmiştir. Ahmed Haşim'in Yunanca ve Almanca çevirileri üzerine de çalışma yapan Kappler'in araştırma alanlarından biri de XVIII. ve XIX. yüzyıl Osmanlı şiiridir.

Kitaplar

Turkish Language Contacts in South-Eastern Europe / Güneydoğu Avrupa'da Türkçe Etkileşim, İstanbul, 2002.

[18] M. Kappler hayatı ve eserleriyle ilgili bilgiler kendisiyle yapılan e-posta yazışmaları ve C'Foscari Üniversitesi web adresindeki personel bilgi sayfasından faydalanılarak oluşturulmuştur. Personel bilgi sayfası için bkz: https://www.unive.it/data/persone/5592050/pubb_anno 10.09.2021.

Türkischsprachige Liebeslyrik in griechisch-osmanischen Liedanthologien des 19. Jahrhunderts / XIX. Yüzyıl Yunan-Osmanlı Şarkı Antolojilerinde Türkçe Aşk Şiirleri, Berlin, 2002.

Turcismi nell' "Alipasiadha" di Chatzi Sechretis / Chatzi Sechretis'in "Alipasiadha"sında Türkçe Unsurları, Torino, 1993.

Makaleler

"Two Cypriot koinai? Structural and sociolinguistic considerations" (Tsiplakou, Stavroula ile birlikte) *Mediterranean Language Review,* S. 25, 2018, s. 75-95.

"Is There a Common Cypriot Subjunctive? / Ortak bir Kıbrısça Dilek Kipi Var Mıdır?", (Tsiplakou, Stavroula ile birlikte), *Mediterranean Language Review,* S. 22, 2015, s. 139-155.

"An unedited sketch of Turkish grammar (1711) by the Venetian giovane di lingua Pietr'Antonio Rizzi / Venedikli Genç Pietr'Antonio Rizzi'nin Yayınlanmamış Türk gramerinin (1711) bir Taslağı", *Turkic Languages*, S. 18, 2014, s. 104-127.

"Benvenuti all'inferno": aggressione neo-nazista e cultura hip-hop turco-tedesca negli anni Novanta / "Cehenneme hoş geldiniz": 1990'larda neo-Nazi Saldırganlığı ve Türk-Alman Hip-Hop Kültürü", *LEA*, S. 2 (2013), 2013, s. 125-140.

"A tale of two languages: tracing the history of Turkish-Greek language contacts / İki Dilli Bir Masal: Türk-Yunan Dil İlişkileri Tarihinin İzini Sürmek", *Türk Dilleri Araştırmaları,* S. 21, 2011, s. 95-130.

"De l'arabe au grec (et turc) chypriote: migration, voies de transmission, intermédiaries /Arapçadan Kıbrıs Yunancasına (ve Türkçesine): Göç, Yayılma Yolları ve Aracılar" *Mediterranean Language Review,* S. 18, 2011, s. 115-129.

"Language policy and language planning in the northern part of Cyprus / Kuzey Kıbrıs'ta Dil Politikaları ve Planlamaları", *Current Issues In Language Planning*, S. 2011, 2011, s. 33-47.

"Contact-induced effects in the syntax of Cypriot Turkish / Kıbrıs Türkçesinin Söz Diziminde Kültürel Alışveriş Kaynaklı Etkiler*"*, *Turkic Languages*, S. 12/2, 2008, s. 196-213.

"Cypriot Literatures as Part of the Eastern Mediterranean Contact Area (1850-1960) / Doğu Akdeniz Temas Alanının Bir Parçası Olarak Kıbrıs Edebiyatları", *Etudes Helléniques*, S. 15/2, 2007, s. 95-114.

"Prolegomena for a Comparative Approach to Cypriot Literatures / Kıbrıs Edebiyatlarına Karşılaştırmalı bir Yaklaşım için Giriş", *Etudes Helléniques*, S. 15/2, 2007, s. 49-54.

"Ζήτω ζήτω ο Σουλτάνος / Bin yaşa Padişahimiz: the Millet-i Rum singing the praises of the Sultan in the framework of Helleno-Ottomanism / Bin yaşa Padişahimiz: Millet-i Rum, Helen-Osmanlıcılık Çerçevesinde

Padişaha Övgüler Düzüyor", (S. Anagnostopoulou ile birlikte), *Archivum Ottomanicum*, S. 23,2006, s. 47-78.

"The metaphorical use of "ethnic" clichés in Ottoman şehr-engîz literature / Osmanlı Şehr-engîz Edebiyatında "etnik" Klişelerin Metaforik Kullanımı", *Eurasian Studies*, S. 4/2, 2005, s. 205-215.

"Graphic adaptation in Sultan Veled's Greek and Turkish verses / Sultan Veled'in Yunanca ve Türkçe Mısralarına Grafik Uyarlama", *Turkic Languages*, S. 6/2, 2002, s. 215-228.

"Early European Grammars of Ottoman Turkish in Greek Translation: a Greek Version of Du Ryer's 'Rudimenta Grammatices Linguae Turcicae' (1630) / Yunanca Çeviride Osmanlı Türkçesinin Erken Avrupa Dilbilgisi: Du Ryer'in "Rudimenta Grammatices Linguae Turcicae"nin Yunanca Bir Versiyonu", *Turkic Languages*, S. 5/1, 2001, s. 120-137.

"Ottoman versified dictionaries for Balkan languages: a comparative analysis / Balkan Dilleri için Manzum Osmanlıca Sözlükler: Karşılaştırmalı Bir Analiz", *Zeitschrıft Fuer Balkanologie*, S. 37/1, 2001, s. 10-20.

"Eine griechische Übersetzung (1664) von Giovanni Molinos 'Brevi rudimenti del parlar turchesco' / Giovanni Molinos'un bir Yunanca çevirisi (1664) 'Türkçe konuşmaya dair kısa bilgiler'", *Archivum Ottomanicum*, S. 17, 1999, s. 276-295.

"Questioni d'identità fra religione e lingua presso le comunità "sincretiche" dei Balcani /Balkanların 'Senkretik' Topluluklarında Din ve Dil Arasında Kimlik Meseleleri", *Letterature Di Frontiera*, S. 18, 1999, s. 179-204.

"Fra religione e lingua/grafia nei Balcani II: sincretismo religioso e codeswitching presso musulmani e cristiani in Bulgaria (sec. XIX-XX) / Balkanlar'da din ve dil/yazı arasında II: Bulgaristan'da Müslüman ve Hıristiyanlar arasında dini senkretizm ve codeswitching", *Rivista Degli Studi Orientali*, S. 72/1-4, 1998, s. 61-99.

"L'amour voilé: poésie bilingue et plurilingue dans les anthologies grecques et bulgares des chansons ottomanes du 19ème siècle / Örtülü aşk: 19. yy. Osmanlı şansonlarının Yunanca ve Bulgarca antolojilerinde iki ile çok dilli şiirler", *Mediterranean Language Review*, S. 10, 1998, s. 146-168.

"Über die Funktion der Turzismen im griechischen Journalismus / Yunan Gazeteciliğinde Turzizmin İşlevi Hakkında" *Zeitschrift Fuer Balkanologie*, S. 33/1, 1997, s. 26-38.

Fra religione e lingua/grafia nei Balcani: i musulmani grecofoni (XVIII-XIX sec.) e un dizionario rimato ottomano-greco di Creta / Balkanlarda Din ve Dil/Yazı Arasında: Yunanca Konuşan Müslümanlar (XVIII-XIX yy'lar) ve Giritli Kafiyeli Bir Osmanlıca-Yunanca Sözlük", *Oriente Moderno*, S. 15, 76 (3), 1996, s. 79-112.

"'Kelimat': a Turkish-Greek Word List for Ottoman Primary Schools in Crete / 'Kelimat':

Girit'teki Osmanlı İlkokulları İçin Türkçe-Rumca Kelime Listesi", *ARIADNI*, S. 8, 1996, s. 109-127.

"Über die Beziehung der griechischen Bevölkerung Konstantinopels zur osmanischen Kultur im 18. und 19. Jahrhundert / İstanbul'da Rum Nüfusun 18. ve 19. Yüzyıllarda Osmanlı Kültürüyle İlişkisi Üzerine", *Thesaurismata*, S. 25, 1995, s. 349-361.

"'Fuori dalla Porta...': epurazioni e neoturcismi in neoellenico / 'Kapının Dışında…': Modern Yunancada Sadeleştirme ve Türkçeden Ödünç Alınan Yeni Kelimeler", *Letterature Di Frontiera*, S. 8, 1994, s. 105-116.

"Ahmed Haþim in traduzione greca e tedesca / Yunanca ve Almanca Çevirilerde Ahmed Haşim", *Annali Di Ca' Foscari*, S. 32/3, 1993, s. 47-61.

"I giovani Fanarioti" e le antologie di canzoni ottomane / 'Genç Fenerli Rumlar' ve Osmanlı Şansonları/Şarkıları Antolojileri", *Annali Di Ca' Foscari*, S. 30/3, 1991, s. 5-37.

"13 canzoni neogreche / 13 neo-grek Şanson/Şarkı", *In Forma Di Parole*, S. 2/3, 1991, s. 53-105.

Kitap Bölümleri

"The first printed Turkish grammar in Greek and European Ars grammatica / Rumca ve Avrupa Ars Grammatica'da Basılı İlk Türkçe Gramer", *Following the Traces of Turkish-speaking Christians of Anatolia Türkçe Konuşan Anadolulu Hristiyan Halkın İzlerinde*, The Department of Near Eastern Languages and Civilizations Harvard University, S. 150, 2021, s. 41-67.

"Language contact in spoken Ottoman: observations on graphic syncretism in a Karamanlidika book (1718) / Konuşulan Osmanlıca'da Dil Teması: Bir Karamanlidika Kitabında Grafik Senkretizm Üzerine Gözlemler (1718)", *Language Contact in the Balkans and Asia Minoir / Balkanlar ve Küçük Asya'da Dil İletişimi*, Selanik, Institute of Modern Greek Studies, 2019, s. 353-371.

"Eine karamanlidische Liedanthologie vom Schwarzen Meer / Karadeniz'den Bir Karamanlı Şarkı Antolojisi", *Building Bridges to Turkish - Essays in Honour of Bernt Brendemoen / Türkçeye Köprüler Kurmak - Bernt Brendemoen Onuruna Yazılar,* Wiesbaden, Harrassowitz, S. 116, 2018, s. 175-190.

"Miş and miʃimu: an instance of language contact in Cyprus / Miş ve miʃimu: Kıbrıs'ta Bir Dil Teması Örneği" (Tsiplakou, Stavroula ile birlikte), *Linguistic Minorities in Turkey and Turkic-speaking Minorities in the Peripheries*, S. 111, Wiesbaden, 2018, s. 275-282

"The Karamanli Divan by the 'Aşık Talib and Ottoman Lyric Poetry: a Preliminary Approach / Âşık Talib'in Karamanlı Divanı ve Osmanlı Lirik Şiiri: Bir Tür Ön Yaklaşım", *Karamanlidika Legacies*, İstanbul, 2018, s. 141-166.

"Divandrucke in der Universitätsbibliothek Zypern und der Divan des Selânikli Meşhûrî Efendi / Kıbrıs Üniversite Kütüphanesindeki

divan baskıları ve Selânikli Meşhûrî Efendi'nin Divan'ı", *Press and Mass Communication in the Middle East,* Bamberg, 2017, Bamberg University Press, S. 12, s. 107-137.

"Le lingue turciche della Crimea fra migrazioni e estinzione / Göç ve Tükenme Arasında Kırım Türk Dilleri", *La Crimea tra Russia, Italia e Impero ottomano,* S. 8, Venedik, 2017, s. 43-52.

"Migranti per forza: lo scambio delle popolazioni fra Grecia e Turchia nella memoria dei dislocati / Göçe Zorlananlar: Mübadillerin Hafızasında Türkiye-Yunanistan Nüfus Mübadelesi", *Soggettività, identità, memoria: biografie e autobiografie nella Turchia contemporanea,* S. 40, Floransa, 2017, s. 89-103.

"Transcription text, regraphization, variety? – Reflections on 'Karamanlidika' / Transkripsiyon Metni, Yeniden Yazım, Çeşitlilik? – 'Karamanlidika' Üzerine Düşünceler", *The Mediators-Ottoman Turkish and Persian in non-Arabic scripts (Spoken Ottoman in Mediator Texts,* Harrassowitz, S. Wiesbaden, 2016, s.119-127.

"Wenn das Wörtchen "und" nicht wär:' Die unglückliche Geschichte eines Bindeworts in historischen Sprachbeschreibungen des Osmanisch-Türkischen / Ya "Ve" Baglaci Olmasaydi?: Osmanli Türkcesinin Tarihi dil Tasvirlerinde Bir Bağlacin Talihsiz Hikayesi", *Eine hundertblättrige Tulpe - Bir sadbarg lala: Festgabe für Claus Schönig / Yüz Yapraklı Lale - Bir Sadbarg lala: Claus Schönig'e Armağan,* Berlin, 2016, Klaus Schwarz Verlag, S. 22, s. 204-223.

"Das osmanische Erbe und der heutige Gebrauch des Türkischen in den Sprachen Südosteuropas / Güneydoğu Avrupa dillerinde Osmanlı Mirası ve Türkçenin Günümüzdeki Kullanımı", *Babel Balkan? Politische und soziokulturelle Kontexte von Sprache in Südosteuropa /Babil Balkanlar? Güneydoğu Avrupa'da Dilin Siyasi ve Sosyo-Kültürel Bağlamları,* Münih, 2014, s. 29-48.

Le discours politico-littéraire du poète chypriote Hilmî Efendi entre critique du local et éloge du pouvoir ottoman central / Kıbrıslı Osmanlı Şairi Hilmî Efendi'nin Yerel Tenkit ile Merkezi Osmanlı İktidarını Övmek Arasındaki Siyasi-Edebî Konuşması, *Festschrift in Honor of Ioannis Theocharidis - Studies on Ottoman Cyprus,* İstanbul, 2014, S. 1, s. 131-138.

"The place of the Grammatiki tis Tourkikis Glossis (1730) by Kanellos Spanós in Ottoman Greek grammarianism and its importance for Karamanlidika studies / Kanellos Spanós'un *Grammatiki tis Tourkikis Glossis* (1730) Başlıklı Eserinin Osmanlı Yunan Gramerciliğinde Yeri ve Karamanlidika Çalışmaları İçin Önemi", *Cultural Encounters in the Turkish-speaking Communities of the Late Ottoman Empire*, İstanbul, 2014, The Isis Press, s. 105-117.

"Il persiano nell'opera di un poeta ottomano di Cipro / Giritli Osmanlı Bir Şairin Eserindeki Farsça", *Le spigolature dell'Onagro – Miscellanea composta per Gianroberto Scarcia*

in occasione dei suoi ottant'anni, Venezia, 2013, s. 103-109.

"Two cities of beloveds, one garden of love: the case of Erotos Apotelesmata / İki Sevgili Şehri, Bir Aşk Bahçesi: Erotos Apotelesmata Örneği", *Phanariotika ka astika stichourgimata stin epochi tou neoellenikou diaphotismou*, Atina, 2013, s. 89-105.

"Slaven und Albaner aus der Sicht eines osmanischen Dichters des 18. Jahrhunderts /18. Yüzyıl Osmanlı Şairinin Gözünden Slavlar ve Arnavutlar", *Multa & Varia.Studi offerti a Maria Marcella Ferraccioli e Gianfranco Giraudo* Milano, 2012, Biblion, s. 601-631.

"Turcofolia cypriotii: Blüten, Blätter und Früchte in der türkisch-zypriotischen Volkspoesie /Turcofolia cypriotii: Kıbrıs Türk Halk Şiirinde Çiçekler, Yapraklar ve Meyveler", *Botanica und Zoologica in der türkischen Welt. Festschrift für Ingeborg Hauenschild,* Wiesbaden, 2012, Harrassowitz, s. 51-85.

Dialetti 'letterari' e 'immaginati': l'uso del dialetto in Murtaza di Orhan Kemal / 'Edebi' ve 'Hayali' Diyalektler: Orhan Kemal'in Murtaza'sında Diyalekt Kullanımı, *Sûzişât-i mü'ellefe: Contaminazioni e spigolature turcologiche – Scritti in onore di Giampiero Bellingeri*, Crocetta del Montello, 2010, s. 201-216.

"Die griechischen Verse aus dem İbtidâ-nâme von Sultân Veled / Sultân Veled'in İbtidâ-nâmesi'nden Yunanca Beyitler", *Trans-Turkic Studies. Festschrift in Honour of Marcel Erdal*, İstanbul, 2010, Türk Dilleri Araştırmaları, S. 49, s. 379-397.

"Remembering a Childhood in Cyprus: Taner Baybars' "Smellscape" and Multiculturalism in His Autobiography "Plucked in a Far-Off Land" / Kıbrıs'ta Çocukluğu Hatırlamak: Taner Baybars'ın *Plucked in Far-Off Land* adlı Otobiyografisinde Koku Peysajı ve Çok Kültürlülük", *C. Dufft, Turkish Literature and Cultural Memory – "Multiculturalism" as a Literary Theme after 1980*, Wiesbaden, 2009, s. 207-223.

"Toward a Common Turkish and Greek Literary History in Ottoman Cyprus / Osmanlı Dönemi Kıbrısında Ortak Bir Türk ve Rum Edebiyat Tarihine Doğru", *Ottoman Cyprus – A Collection of Studies on History and Culture*, 2009, Wiesbaden, s. 285-295.

"Cristianesimo e Islam intorno alla linea verde: sincretismo religioso a Cipro / Yeşil çizgi etrafında Hristiyanlık ve İslamiyet: Girit'te Dini Senkretizim", *Scritti in onore di Biancamaria Scarcia Amoretti*, Roma, S. 2, 2008, s. 725-725-738."

"Okzident und Orient am Rande des Balkans: Ionische und festlandgriechische Dichter des 18. und 19. Jahrhunderts zwischen europäischer und osmanischer Peripherie / Balkanlar'ın Kıyısında Batı ve Doğu. Avrupa ve Osmanlının uç bölgelerindeki 18. ve 19. yüzyıl İyonyalı ve Yunanlı şairler", *Grenzüberschreitungen: Traditionen und Identitäten in Südosteuropa. Festschrift für Gabriella Schubert,* Wiesbaden, 2008, S. 45, s. 247-261.

"Tracce dell'ottomano in Europa: flussi e riflessi linguistici /Avrupa'da Osmanlıca izleri: Dilsel Akış ve Yansımalar", *Venezia e İstanbul – Incontri, confronti e scambi*, Udine, 2006, Forum, s. 41-51.

"A proposito di 'ortografia caramanlidica' / 'Karamanlıca Ortografisi' Üzerine", *Turcica et Islamica - Studi in memoria di Aldo Gallotta*, Napoli, S. 64, 2003, s. 309-339.

"Cosmopolitismo neo-alessandrino nelle poesie 'erotiche' di Kavafis / Kavafis'in 'Erotik' Şiirlerinde Yeni Büyük İskender Dönemi Kozmopolitizm", *S. Pellò, Poesia nell'Oriente mediterraneo e islamico*, Pasian di Prato, 2003, s. 53-65.

"La stampa 'caramanlidica' / Karamanlıca Matbaa", *Le civiltà del Libro e la stampa a Venezia Testi sacri ebraici, cristiani, islamici dal Quattrocento al Settecento*, Padova, 2000, s. 65-73.

"Der Einfluss des Türkischen auf die Sprachen Südosteuropas / Türkçenin Güneydoğu Avrupa Dillerine Etkisi" (G. Hazaı ile birlikte), *Uwe Hinrichs, Handbuch der Südosteuropa linguistik,* S. 10, Wiesbaden, 1999, s. 649-675.

"Kontakt und Distanz: Träger der Turzismen in Griechenland / Yunanistan 'da Türkçeden Alınan Kelimelerin Taşıyıcıları", *Neue Forschungsarbeiten zur Kontaktlinguistik,* 1997, Bonn, Dümmler, S. 19, s. 242-250.

Bildiriler

"Le nostre lettere sono greche, ma parliamo il turco". "Karamanlidika" e altri casi di sincretismo grafico in ambiente ottomano / Harflerimiz Yunanca fakat Türkçe konuşuruz. Karamanlidika ve Osmanlı Atmosferinde Yazım Senkretizminin Diğer Örnekleri", [İçinde]: *Contatti di lingue - contatti di scritture, Contatti di lingue - contatti di scritture Congress*, Venezia, S. 9, 2015, s. 219-237.

Maintenance and Renovation in the Attitudes of Ottoman Greek Intellectuals Towards Ottoman Turkish, [İçinde]: *Language Policy and Planning in the Mediterranean World*, Ottobre 2009, 2013, s. 72-85.

Printed Balkan Turkish Texts in the Cyrillic Alphabet from the Middle of the Nineteenth Century (1841-1875): A Typological and Graphematic Approach, [İçinde]: *Between Religion and Language Congress*, İstanbul, 2011, s. 43-69.

Coexistence linguistique sur une île séparée: le cas du turc et du grec à Chypre/ Bölünmüş bir adada dilsel bir arada varoluş: Kıbrıs'ta Türkçe ve Yunanca vakası, [İçinde]: *Politiques linguistiques en Méditerranée Congress*, Novembre 2008, Paris, 2010, s. 279-293.

"Thoughts on the Turkish Verses in Phanariot Poetry Collections (1750–1821)", [İçinde]: *Cries and Whispers in Karamanlidika Books - Proceedings of the First International Conference on Karamanlidika Studies* (Nicosia 11th-13th September 2008)- J. (Chatzipanagioti-Sangmeister ile birlikte), 2010, Wiesbaden, s. 219-240.

Με χάζιν τζαι μαράζιν: τουρκικές λέξεις στο διαλεκτικό έργο του Μόντη in Kostas Nikolaidis, Κώστας Μόντης (1914-2004) – Ο περιπατητής του ουρανού. Ανακοινώσεις του Διεθνούς Συμποσίου "Κώστας Μόντης" που οργανώθηκε από το Πανεπιστήμιο Κύπρου και του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού της Κύπρου στη Λευκωσία (17-19 Ιουνίου 2005), Nicosia, Politistikes Ypiresies – Ypourgeio Paideias kai Politismou, 2008, s. 261-290.

"Konflikt und Ideologie in den griechischen Grammatiken des Osmanischen im 19. Jahrhundert/ 19. Yüzyılda Osmanlı Dilbilgisinde Çatışma ve İdeoloji", [İçinde]: Einheit und Vielfalt in der türkischen Welt – Materialien der 5. Deutschen Turkologenkonferenz – 2002 / *Türk Dünyasında Birlik ve Çeşitlilik - 5. Alman Türkoloji Konferansı Materyalleri* - 2002, Universität Mainz, Wiesbaden, 2007, s. 80-93.

"The beloved and his otherness: reflections on "ethnic" and religious stereotypes in Ottoman love poetry", [İçinde]: *M. Kappler, Intercultural aspects in and around Turkic literatures. Proceedings of the International Conference held on October 11th-12th*, 2003 in Nicosia, Wiesbaden, 2006, s. 37-48.

"Toward a linguistic approach to "Karamanlı" texts", [İçinde]: *Advances in Turkish Linguistics, Proceedings of the 12th International Conference on Turkish Linguistics*, İzmir, 11-13 August, 2004, Izmir, 2006, s. 655-667.

"Mesogeios/Marbianco: approdi poetici turchi e greci al mare e alla città / Mesogeios/Akdeniz: denize ve şehre Türkçe ve Yunanca şiirsel Yakınlaşmalar", [İçinde]: *G. Revelli, Da Ulisse a… La città e il mare. Dalla Liguria al mondo. Atti del Convegno Internazionale*, Pisa, 2005, s. 581-604.

"Turkologie und Südosteuropalinguistik in Uwe Hinrichs, Uwe Büttner / Türkoloji ve Güneydogu Avrupa Dil Bilimi", [İçinde]: *Die Südosteuropa-Wissenschaften im neuen Jahrhundert / Yeni Yüzyılda Güneydoğu Avrupa Bilimleri Konferansı* (16.-19.10.1999), Universität Leipzig, Wiesbaden, 2000, s. 129-143.

"Verso un nuovo Thesaurus dei turcismi balcanici: la dimensione dialettale e materiale sui turcismi greco-epiroti dei secoli XVIII-XIX/ Balkanlarda Türkçe kökenli Kelimelerin Yeni Bir Dizinine Doğru: XVIII-XIX Yüzyılları Arasında Yunan-İyon Türkçe Kökenli Sözcüklere Dair Diyalektik Boyut Ve Malzemeler", [İçinde]: *F. Fusco, V. Orioles, A. Parmeggiani, Processi di convergenza e differenziazione nelle lingue dell'Europa medievale e moderna*, Udine, 2000, s. 157-194.

'Με ανατολίτικες χειρονομίες': Εικόνες της ισλαμικής Ανατολής και η χρήση λέξεων ανατολικής προέλευσης στον ποιητικό λόγο του Καβάφη in M. Pieris, Η ποίηση του κράματος: Μοντερνισμός και διαπολιτισμικότητα στο έργο του Καβάφη, Iraklio, Panepistimiakés Ekdóseis Krítis, 2000, s. 195-211.

Προϋποθέσεις για μια γραφηματική προσέγγιση στα ελληνικά κείμενα γραμμένα με αραβικόν αλφάβητο in A. Argyriou, K. Dimadis, A. Lazaridou, Πρακτικά Α΄ Ευρωπαϊκού Συνεδρίου Νεοελληνικών Σπουδών, Βερολίνο 2-4 Οκτ. 1988, Ο ελληνικός κόσμος ανάμεσα στην Ανατολή και τη Δύση 1453-1981, Atene, 1999, S. 1, s. 695-709.

"I Greci e i Balcani, tra Ottomani, Asburgo e ortodossia / Osmanlılar, Habsburglar ve Ortodoksi arasında Yunanlar ve Balkanlar, [İçinde]: *R. Simonato, Marco d'Aviano e il suo tempo, Atti del convegno storico internazionale (12.-13.11.1993)*, Pordenone, 1994, s. 96-124.

Ansiklopedi Maddeleri

"Ahmed Nedim", *Kindlers Literatur Lexikon, 3., völlig neu bearbeitete Auflage*, Stuttgart, 2009, C. 11, s. 802-803.

"Mahmud Baki", *Kindlers Literatur Lexikon*, C.1, Stuttgart, 2009, s. 813-814.

"Ömer Nefi", *Kindlers Literatur Lexikon, 3., völlig neu bearbeitete Auflage*, Stuttgart, 2009, C. 11, s. 804-805.

"Türkisch (in Südosteuropa)", *Wieser Enzyklopädie des Europäischen Orients, Band 10 – Lexikon der Sprachen des europäischen Ostens*, Klagenfurt, Wieser, 2002, C. 10, s. 817-834.

Çeviriler

"B. Sagaster: Türkei. Y'ol. Weggedichte", *Wespennest 148 in Wespennest*, Vienna, 2007, S. 148, s. 70-71.

"Michalis Pieris, Metamorfosi di città", (S., Mınuccı, R. Lavagnını, G. Zaccagnı ile birlikte), *Metamorfosi di città*, Roma, 2008, s. 19-240.

"Şiirler", *İstanbul – Eine literarische Einladung*, Berlin, 2008, s. 26-130.

Dr. Tina Maraucci (1979-)[19]

2006 yılında Napoli l'Orientale Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden mezun olan Maraucci, 2012 yılında yine aynı üniversitede yüksek lisansını tamamlar. Çağdaş Türk edebi anlatısında İstanbul'u konu edindiği doktora teziyle[20] 2017 yılında Floransa Üniversitesinden doktor unvanını alır. 2019 yılından beri Floransa Üniversitesinde görev yapmakta, lisans ve yüksek lisans öğrencileri için Türkçe dersleri vermektedir. İyi derecede Türkçe, İngilizce ve Fransızca bilmektedir. Yayımlanmış akademik çalışmaları aşağıdadır:

Kitaplar

Leggere İstanbul. Memoria e lingua nella narrativa turca contemporanea / İstanbul'u Okumak. Çağdaş Türk Anlatısında Bellek ve Dil, Firenze 2020.

[19] Tina Maraucci hayatı ve çalışmaları hakkındaki bilgiler kendisi ile yapılan e-posta yazışmalarından edinilmiştir.

[20] Tç Maraucci, *Il testo nella città. La città nel testo. İstanbul nella narrativa turca contemporanea* [doktora tezi], Università degli Studi di Firenze, 2017.

Makaleler

"Dal romanzo *yenilikçi* alla scena attuale: itinerari evolutivi nella narrativa turca contemporanea (1980-2018) / Yenilikçi Romandan Aktüel Sahneye: Modern Türk Anlatısında Evrimsel Güzergâhlar (1980-2018)", *Il romanzo del nuovo millennio*, Milano-Udine, 2020, s. 597-620.

"Per un testo 'minore' della città: Latife Tekin e la poetica della traduzione di İstanbul / Şehrin 'küçük' bir metni için: Latife Tekin ve İstanbul Tercümesinin Poetikası", *mediAzioni 27- Dossier "Plurilinguismo, eterolinguismo, exofonia: alla prova della traduzione"*, 2020, s. D93-D106.

"(Sotto)Testi e Sotterranei Della Città. Collezionare İstanbul da Ahmet Hamdi Tanpınar a Orhan Pamuk / Kentin Metinleri, Ardında Yatan Anlamları ve Yeraltı. Ahmet Hamdi Tanpınar'dan Orhan Pamuk'a İstanbul'un Koleksiyonunu Yapmak", *Romània Orientale XXXI, 2018*, s. 259-276.

"Women in Law, Women in Literature: gender equality in Turkish constitutional experience", *Oriente Moderno,* 98/2, 2018, s. 166-186.

"Autobiografia e memoria urbana: la città come spazio di scrittura del sé in İstanbul di Orhan Pamuk / Otobiyografi ve Kentsel Bellek: Orhan Pamuk'un İstanbul'unda Kendi Üzerine/Kendi hakkında Yazmak İçin Bir Alan Olarak Şehir", *Soggettività, identità nazionale, memorie: biografie e autobiografie nella Turchia contemporanea*, Firenze, 2017, s. 137-151.

"Sevgili Arsız Ölüm ovvero l'İstanbul 'periferica' di Latife Tekin / Sevgili Arsız Ölüm Bir Başka Deyişle Latife Tekin'in 'Çevrel/Kenar Semt' İstanbul'u", *LEA*, S.6, 2017, s. 295-310.

"La migrazione urbana in Sevgili Arsız Ölüm di Latife Tekin: luoghi, forme e strategie narrative di un 'esilio domestico' / Latife Tekin'in Sevgilisi Arsız Ölüm'ünde Kentsel Göç: 'Evcil Bir Sürgün'ün Mekanları, Biçimleri ve Anlatı Stratejileri", *LEA*, S. 5, 2016, s. 381 392.

"Trauma e memoria del trauma in Huzur di Ahmet Hamdi Tanpınar/ Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Huzur'unda Travma ve Travma Hatırası", *LEA*, S.2, 2013, s. 163-173.

Çeviriler

"Sabahattin Ali, Yusuf di Kuyucak / Kuyucaklı Yusuf", (Fulvio Bertuccelli ile birlikte), Milano 2021.

"Kemal Yılmaz, Elefteria di İstanbul / İstanbullu Elefteria", Milano 2020.

"Adalet Ağaoğlu, Notte di nozze / Bir Düğün Gecesi", (Fulvio Bertuccelli ile birlikte), Roma, 2018.

Prof. Ugo Marazzi

(1948-)[21]

Roma'da doğan Marazzi, Roma Sapienza Üniversitesi Şarkiyat Fakültesinde eğitim görmüş, Alessandro Bausani, Giovanni Garbini gibi önemli hocalarla çalışmıştır. 1975'te semitik epigrafi üzerine yaptığı çalışmasıyla mezun olduktan sonra aynı yıl Napoli Orientale Üniversitesinde araştırmacı olarak çalışmaya başlayan Profesör Marazzi, burada Alessio Bombaci ve Aldo Gallotta gibi İtalyan Türkolojisinin önemli isimleriyle çalışmış, 2015 yılında Napoli L'Orientale Üniversitesinden emekli olmuştur. Osmanlıca metinler, Sibirya ve Orta Asya Şaman Edebiyatı, Güney Sibirya'daki Türk folklorik geleneği üzerine yoğunlaşan Marazzi, Çin, Rusya ve İtalya'da çeşitli konferanslara katılmış, konuşmalar yapmıştır. Metin trankripsiyonu alanında araştırmalarda bulunmuş, Yahudi Transkripsiyonlu Osmanlı Anonim Kroniği (Tevârîh-i Âl-i Osmân), Süryani karakterli Osmanlı metinlerinin önemi, Süryanice transkripsiyonlu Hıristiyan dînî metinleri gibi çalışmalar yayımlamıştır. Sibirya ve Orta Asya'daki Şamanist metinler hakkındaki çeşitli yayınların yanı sıra, Anadolu'da doğuma dair inanç ve uygulamalar, Albastı/Almastı gibi halk bilimini ilgilendiren konulara da eğilmiştir. Ayrıca Yunus Emre'nin *Risaletü'n-Nushiyye*'si üzerine yaptığı çalışmanın dışında, onun bazı şiirlerinin de çevirisini yapmıştır. Modern edebiyat alanında ise Latife Tekin'in *Sevgili Arsız Ölüm* adlı eserini İtalyanca'ya tercüme etmiştir.

Luigi Bonelli ile başlayıp Ettore Rossi ve Alessio Bombaci ile devam eden İtalyan Türkoloji ekolünün önemli bir halkası olan Ugo Marazzi'nin eserlerinin bibliyografyası aşağıdadır.[22]

Kitaplar

Testi dello sciamanesimo siberiano e centroasiatico / Sibirya ve Orta Asya Şamanizminin Metinleri, Torino, 1984.

Tevarih-i Al-i Osman: Cronaca Anonima Ottomana in Trascrizione Ebraica (dal manoscritto Heb. e 63 della Bodleian Library) / Tevarih-i Al-i Osman: İbranice Transkripsiyonlu Osmanlı Anonim Kroniği (Bodleian Library'deki Heb. ve 63 Yazma Eserden), Napoli, 1980.

Māday Qara: an Altay epic poem, Napoli, 1986.

Crestomazia dell'Antico-Turco / Antik Türkçe Antolojisi, Napoli, 1987

La grande madre in Siberia e Asia centrale: aspetti del principio femminile nella religiosità arcaica / Sibirya ve Orta Asya'daki Yüce Ana: Arkaik Dindarlıkta Dişil İlkenin Yönleri, Napoli, 1989.

---

[21] U. Marazzi hakkındaki bu bilgiler kendisi ile yapılan e-posta yazışmaları ve yüz yüz görüşmeden edinilen bilgilerle oluşturulmuştur

[22] U. Marazzi'nin biyografisi ve bibliyografyası ile ilgili henüz yapılmış bir çalışma bulunmamaktadır. U.Marazzi'ye ait bibliyografya kendisiyle yapılan görüşme ve çeşitli üniversite kütüphanelerinin taranmasıyla oluşturulmuştur. Bu çalışmanın Marazzi hakkında daha ayrıntılı çalışmalara vesile olacağını umuyoruz.

Lineamenti di storia dell'Asia centrale dagli sciti ai mongoli / İskitlerden Moğollara Orta Asya Tarihinin Ana Hatları, Napoli, 1992.

Altïn Arïg: a Xaqas epic poem, Napoli, 2000.

From the literary heritage of Turkic South-Siberia: Šor folkloric and Shamanic texts: "Xayïndïrïnmay Bayay-ol": a Tuvan hero tale, Napoli, 2005.

Makaleler

"I prestiti cinesi in Uighur: aspetti politici di una penetrazione linguistica / Uygurcada Çinceden Alınma Sözcükler: Lingüistik Bir Sızmanın Politik Cepheleri", *Annali dell'Istituto Orientale*, Napoli S. 35, 1975, s. 81-109.

"Convergenza o stabilizzazione delle nazionalità? Bilinguismo, sostituzione linguistica e processi etnici in Asia Centrale Sovietica / Milletlerin Oturması veya Kaynaşması? Sovyet Orta Asya'sında İki Dillilik, Lingüistik Değişme ve Etnik Olyalar", *Lingua e politica*, Roma, 1976, s. 79-96.

"Uno studio sulla questiona nazione in URSS e in Cina: il caso dell'Asia Centrale / Çin ve Sovyetlerdeki Milletler (Milli) Sorunu Üzerine Bir Çalışma: Orta Asya'nın Durumu", *Politica Internazionale*, 1978, s. 67-77.

"L'evoluzione storica delle Repubbliche Musulmane dell'URSS / Sovyet Müslüman Cumhuriyetlerinin Tarihi Gelişimi", *Politica Internazionale*, 1979, s. 124-130

"Alcuni problemi relativi alla diffusione del manicheismo presso i Turchi nei secoli 8.-9. / 8.-9. Yüzyıllarda Türkler Arasında Maniheizm'in Yayılmasına İlişkin Bazı Sorunlar", *Annali dell'Istituto Orientale di Napoli*, C. 39, S. XXIX (özel sayı), Napoli, 1979, s. 239-252.

"Il superstrato lessicale arabo in area turca / Türk Sahasında Arapça Sözcük- Kelime Katmanı", *Il mondo islamico tra interazione e acculturazione*, Roma, 1981, s. 35-52.

"Sull'importanza dei testi Osmanlı in caratteri siriaci / Süryanice Harfleri ile Yazılan Osmanlı Metinlerinin Önemi Üzerine", *Studia Turcologica memoriae Alexii Bombaci dicata*, Napoli, 1982, s. 339-365

"Alcune pratiche e credenze anatoliche relative alla nascita / Doğumla İgili Bazı Anadolu Uygulama ve İnançları", *Annali della Facoltà di Scienze Politiche di Cagliari*, S. IX, 1983, s. 415-421.

"Remarks on the siberian Turkic Shamans' secret language", *Shamanism in Eurasia*, Gottingen, 1984, s. 207-215

"Due invocazioni sciamaniche Casakhe / İki Kazak Şaman Duası", *Studi arabo-islamici in onore di R. Rubinacci nel suo 70.mo compleanno*, Napoli, 1985, s. 391-398

"Su albasti/almasti tra demonologia e antropologia / Cinperestlikle Antropoloji Arasında Albastı/ Almastı Üzerine", *Orientalia Iosephii Tucci memoriae dicata*, (Serie orientale 56), C. III, S. II, Roma, 1987, s. 825-852.

"Glossario dei termini urbanistici del mondo islamico / İslam Dünyasının Kentsel Terimler Sözlüğü", (Paolo Cuneo ile Birlikte), *Storia della città*, S. 46, Milano, 1988, s. 55-80.

"A proposito della possibile origine Ienisseica delle Lingue Turche / Türk Dillerinin Yenisey(li) Asılları Hipotezi Konusuna Dair, *Annali del Dipartimento di Studi del Mondo classico e del Mediterraneo Antico*, S. 10, Napoli, 1988, s. 207-215.

"Mircea Eliade e le concezioni religiose dei Turco-Mongoli / Mircea Eliade ve Türk-Moğol Dini Görüşü, *Mircea Eliade e le religioni asiatiche*, Roma, 1989, s. 129-132.

"Nota su Ğelmoγuz... / Yälbägän / Ğelmoγuz... / Yälbägän Üzerine Bir Not", *Turcica*, S. 23, 1991, s. 217-220.

"Nota su Gelmoghuz / Gelmoghuz Hakkında Not", *Melanges offerts a Irene Melikoff*, Paris, 1991, s. 217-219.

"Due brevi testi sciamanici turchi dal Xinjiang / Sincan'dan İki Kısa Türk Şaman Metni, *Annali dell'Istituto Universitario Orientale di Napoli*, S. 52, 1992, s. 423-427.

"Eroine e sciamane nell'epica Iacuta / Yakut Destanlarında Kadın Kahraman ve Şamanlar", *Annali dell'Istituto Universitario Orientale di Napoli*, S. 52, 1992, s. 249-293.

"Lessimi turchi produttivi nella toponomastica Eurasiatica / Avrasya Yer Adlarında Üretken Türkçe Sözçük Birimleri", *Oriente Occidente*, Napoli, 1993, s. 183-191.

"Alγīīs per l'ïsïax iacuto (sec. XIX) / Yakut İsïax Için Alγīīs", *Annali dell'Università degli studi di Napoli "L'Orientale*, Napoli, 1993, C. 53, S. 4, s. 411-422.

"Aldo Gallotta", *Annali dell'Università degli studi di Napoli "L'Orientale*, Napoli, 1996, C. 56, S. 1, s. 320-333.

"Il "Contrasto fra l'hashish e il vino" di Yusuf Amiri. Testo, traduzione, facsimile / Yusuf Amiri'nin 'Esrar Ve Şarap Arasındaki Zıtlık'ı. Metin, Çeviri, Tıpkıbasım", *Annali Istituto Orientale di Napoli*, S. 57, Napoli, 1997, s. 162-182.

"Il culto del serpente nella Siberia altaica / Altay Sibirya'da yılan kültü", *Studi in onore di Lionello Lanciotti*, C. II, Napoli, 1997, s. 843-848.

"Trattato dei buoni consigli di Yunus Emre / Yunus Emre'nın Nasihatler Kitabı", *Turcica et Islamica: studi in memoria di Aldo Gallotta*, Napoli, 2003, s. 501-568.

"Una kamlanie di guarigione tuvina / Tuvin şifalı bir kamlaniye", *Scritti in onore di Giovanni M. D'Erme*, Napoli, 2005, s. 695-708.

"Quattordici poesie di Yunus Emre / Yunus Emre'nin On Dört Şiiri", *Scritti in onore di Biancamaria Scarcia Amoretti*, Roma, 2008, s. 777-784.

Çeviriler

Latife Tekin, *Cara spudorata morte / Sevgili Arsız Ölüm,* (Edda Dussi ile Birlikte), Floransa, 1988.

Yrd. Doç. Dr. Valentina Marcella (1984-)[23]

2006'da Napoli Orientale Üniversitesindeki lisans eğitiminden sonra, 2008 yılında Londra'da School of Oriental and African Studies bölümünde yüksek lisans eğitimini tamamlamıştır. 2015 yılında Floransa'da bulunan ve doktora eğitimi veren European University Institute'de Tarih ve Medeniyet (History and Civilization) alanında 1980'li yılların başında Türkiye'deki askeri rejim dönemi politik karikatürler üzerine yaptığı tez çalışmasıyla doktor olmuştur[24]. Bu çalışmasıyla 2016 yılında "En İyi Tez" ödülünü kazanmıştır.[25] Doktorasının ardından Kadir Has Üniversitesi İstanbul Çalışmaları Merkezinde pos-doktora yapmıştır. 2016 yılından bu yana Napoli Üniversitesinde öğretim üyesi olarak çalışmakta, Türk dili ve edebiyatı dersleri vermektedir. Çalışmalarının Türk siyasi tarihi, askeri darbeler, mizah ve hiciv alanında yoğunlaştığı görülmektedir.

İtalyanca olarak sadece Türkiye, kültürel, siyasi ve sosyal hayatı hakkında yayın yapan *Kaleydoskop*[26] adlı çevrimiçi gazetede Türkiye'deki politik karikatürler hakkında köşe yazarlığı yapmaktadır. *Society for Turkic, Ottoman and Turkish Studies* (GTOT), *Italian Society for Middle Eastern Studies* (SeSaMO), *Società Italiana delle Storiche* (SIS), *American Comparative Literature Association* (ACLA), *Middle East Studies Association* (MESA) gibi Türkçe ve doğu dilleri üzerine araştırmalar yapan dernek ve kuruluşların üyesidir.

Uluslararası Turhan Selçuk Karikatür Yarışmasında (Internatıonal Turhan Selçuk Cartoon Competıtıon-2016) Jüri üyeliği yapmıştır. İyi seviyede Türkçe ve İngilizce bilmektedir.

Makaleler

"Laughtivism in Contemporary Turkey: Trajectories, Achievements, Current Challenges.", *Studi Magrebini, (Özel Sayı - Artivism, Culture and Knowledge Production*

---

[23] V. Marcella hayatı ve çalışmaları ile ilgili bilgiler kendisi ile yapılan yazışmalar ve Napoli Üniversitesi web sayfasındaki personel bilgi sayfasından faydalanılarak oluşturulmuştur. Detaylı bilgi için bkz: (Çevirimiçi) https://unior.academia.edu/ValentinaMarcella/Curriculum Vitae 03.10.2021.

[24] Ph. D. History and Civilization, European University Institute, Florence, Italy, December 2015 Thesis: Laughing Matters: Mainstream Political Cartoons under the Military Regime of the Early 1980s in Turkey Supervisors: Prof. Dr. Heinz-Gerhard Haupt (EUI Florence/Bielefeld University); Prof. Dr. Hamit Bozarslan (EHESS Paris)

[25] James Kaye Memorial Prize for the Best Thesis in History and Visuality, European UniversityInstitute, 2016.

[26] Bkz. https://kaleydoskop.it/

for Egalitarian Citizenship in the Middle East and North Africa Post-2011), S. 18, 2020/2, s. 243-264.

"Matite affilate, matite spezzate/Bilenmiş Kalemler, Kırık Kalemler", *The Passenger Turchia*, Milano, 2020, s. 173-187.

"Un modo per evadere: i prigionieri politici nella stampa satirica turca degli anni Ottanta/ Kaçmanın bir yolu: 1980'lerde Türk Hiciv Basınında Siyasi Tutsaklar", *Stampa coatta. Giornalismo e pratiche di scrittura in regime di detenzione, confino e internamento*, Roma, 2020, s. 333-344.

"Screens of Satire and Commons of Resistance: The Place and Role of Humor in the Gezi Park Protests of Turkey." (Josh Carney ile birlikte), *Ridiculosa*, S. 24, 2017, s. 151-164.

"Dare to Disappoint: graphic memoir tra esperienza soggettiva e passato collettivo / Hayal Kırıklığına Uğratmaya Cesaret Etme: Öznel Deneyim ve Kolektif Geçmiş Arasındaki Grafiksel Bellek", *Soggettività, identità nazionale, memorie: biografie e autobiografie nella Turchia contemporanea*, Floransa, 2017, s. 151-166.

"Smuggling Intellectual Freedom under Physical Constraint: The Enemy's Body in Turkish Prison Cartoons.", *Entre traces mémorielles et marques corporelles. Regards sur l'ennemi de l'Antiquité à nos jours*, Clermont-Ferrand, 2014, s. 243-257.

Bildiriler

"The Turkish Army: Myth-Breaking Function of Political Cartoons." [İçinde]:, *Myth-Making and Myth-Breaking in History and the Humanities. Proceedings of the Conference Held at the University of Bucharest*, 6-8 October 2011, 2012, s. 115-124.

Prof. Anna Masala (1934-2015)[27]

İtalyan Türkolojisinin kurucularından Ettore Rossi'nin öğrencisi olan Anna Masala, İtalya'daki ilk kadın Türkologdur. Rossi'nin ölümünden sonra Roma Üniversitesi Türkoloji kürsüsünün başına geçen ve 2009 yılında emekliye ayrılan Profesör Masala, Türk dili ve edebiyatına geniş bir perspektifle yaklaşmış, destan döneminden çağdaş Türk edebiyatına kadar pek çok konuda eser kaleme almıştır.

[27] Anna Masala'nın doğum, ölüm ve emeklilik tarihleri bilgisi öğrencisi Antonio Manzella ile yapılan görüşmelerden edinilmiştir. Anna Masala'nın biyografisi ve bibliyografyası ile ilgili henüz yapılmış bir çalışma bulunmamaktadır. Kendisine ait bibliyografya çeşitli üniversite kütüphaneleri ve kitabevlerinin taranmasıyla oluşturulmuştur. Bu çalışmanın Masala hakkında daha ayrıntılı çalışmalara verile olacağını umuyoruz.

Oğuz Kağan Destanı ve Türk Mitolojisinde Kurt üzerine yazdığı eserinin yanı sıra Türk tasavvuf edebiyatı alanına da eğilerek *Anadolu Türk Mistisizmi* adlı antolojiyi hazırlamış, *Yunus Emre*'yi yayımlamış ve *Yunus Emre Divanı*'nın da tercümesini neşretmiştir.

Türk edebiyatı, Türk müziği, Türk mistizmi, halk inançları gibi Türkleri ve Türk edebiyatını ilgilendiren birçok konuda eser veren ve Türkçe eser neşredebilecek düzeyde Türk diline hâkim olan Masala, Türkiye'de yapılan çeşitli sempozyum ve konferanslara da konuşmacı olarak katılmış; Türkiye'deki anı ve gözlemlerini *Türkiye'ye Aşk Mektuplarım* adıyla kitaplaştırmıştır. Eserlerinin bibliyografyası aşağıdadır.

Kitaplar

Poesia Turca Contemporanea / Çağdaş Türk Şiiri, Roma, 1972.

La banda militare ottomana (Mehter): / Osmanlı Askeri Bandosu (Mehter): Müzik Metinleri ile Çinuçen Tanrıkorur'un Bir Çalismasının İlavesiyle, Roma, 1978.

Il canto e la spada: canti di guerra del popolo turco / Şarkı ve Kılıç: Türk Halkının Savaş Şarkıları, Roma, 1978.

Badi az-Zaman Said-i Nursi, Roma, 1978.

La mistica turca d'Anatolia: Antologia di versi con testo a fronte / Anadolu Türk Mistizmi: Ayetler Antolojisi - Asıl Metin İle Beraber, Roma, 1978.

Yunus Emre: Antologia di versi con testo turco / Yunus Emre: Antoloji, Türkçe Metinleri, Roma, 1978.

"Poeti popolari d'amore in Anatolia: Antologia con testo turco a fronte / Anadolu'da Aşk Halk Şairleri: Türkçe Metinleri ile Antoloji, Roma, 1979.

L'epopa di Oğuz Kağan e il mito turco del lupo / Oğuz Kağan Destanı ve Türk Mitolojisinde Kurt, Roma, 1979.

Poesie scelte di Yunus Emre / Yunus Emre'den Şeçme Şiirler, Ankara, 1993.

Türkiye'ye Aşk Mektuplarım, Ankara, 2000.

Astuzie e facezie: il sorriso di un maestro. Nasreddin Khogia / (İnce Zeka) Kurnazlıklar ve Fıkralar: Bir Hocanın Gülüşü. Nasrettin Hoca, Roma, 2002.

Il tulipano e la rosa: Antologia della poesia mistica turca / Lale ve Gül: Türk Tasavvuf Şiiri Antolojisi, Roma, 2004.

Şiir. Poesia turca contemporanea / Şiir. Çağdaş Türk Şiiri, Roma, 2004.

Makaleler

"La fede religiosa in Anatolia al giorno d'oggi / Günümüz Anadolusunda Dini İnanç", *Biblos*, S.46, 1970, s. 65-70.

"La prima spedizione ottomana in Spagna (1487) / İspanya'ya İlk Osmanlı Seferi (1487)", *Medioevo. Saggi E Rassegne*, S.8, 1983, s. 119-157.

“Due moschee ‘arabe’ a İstanbul / İstanbul’da iki ‘Arap’ Cami”, *Islàm. Storia e Civiltà*, C.II, S.1, Roma, 1983, s. 23-28.

“La civiltà in anatolia. Una mostra ad Ankara / Anadolu’da Medeniyet. Ankara’da Bir Sergi”, *Islàm. Storia e Civiltà*, C. II, S.3, Roma, 1983, s. 187-198.

“Due musicisti arabi alla corte ottomana Aziz Efendi (1842-1895) e Osmân Dede Efendi (1840-1918) / Osmanlı Sarayında İki Arap Müzisiyen Aziz Efendi (1842-1895) ve Osman Dede Efendi (1840-1918)”, *Islàm. Storia e Civiltà*, C.VII, S.3, Roma, 1984, s. 111-112.

“Il mistico Gül Baba. Una tomba ottomana a Budapest / Mutasavvıf Gül Baba. Budapeşte’de Bir Osmanlı Mezarı”, *Islàm. Storia e Civiltà*, C. III, S.4, Roma, 1983, s. 255-262.

“I semai kahveleri a İstanbul / İstanbul’daki Semaî Kahveleri”, *Studi in onore di Francesco Gabrieli nel suo ottantesimo compleanno*, Roma, 1984, s. 487-501.

“Il tesbîh in Turchia / Türkiye’de Tesbih”, *Islàm. Storia e Civiltà*, C. IV, S.3, Roma, 1985, s. 149-156.

“Leggende arabe a İstanbul / İstanbul’da Arap Efsaneleri”, *Islàm. Storia e Civiltà*, C.VI, S.2, Roma, 1987, s. 101-108.

“Maestre ottomane di calligrafia / Osmanlı Kadın Hattatları”, *Islàm. Storia e Civiltà,* C.VII, S.3, Roma, 1988, s. 199-216.

“L’Islàm nei proverbi turchi / Türk Atasözlerinde İslam”, *Islàm. Storia e Civiltà*, C. X, S.2, Roma, 1991, s. 81-102.

“Geyikli Baba. II derviscio dei Cervi / Geyikli Baba. Geyikler Dervişi”, *Studi Alberto Boscolo*, C.3, Roma, 1993, s. 201-230.

“Note sul linguaggio del mondo derviscio turco / Türk Derviş Dünyasının Dili Üzerine Notlar”, *Studi e materiali di storia delle religioni*, C.62, S.1-2, 1996, s. 293-301.

“Aldo Gallotta (n. 17.07.1941 - m. 18.6.1997) / Aldo Gallotta (d. 17.7.1941 – ö. 18.6.1997)”, *Rivista degli Studi Orientali*, C.70, Fasc. 3/4, 1996, s. 457.

“Le confraternite turche e Kemal Ataturk / Atatürk ve Türk Cemaatleri”, *Oriente Moderno,* S. 2, 1997, s. 467-477

“Note sulla mistica Turca / Türk Tasavvufu Hakkında Notlar”, *Studi e materiali di storia delle religioni,* C.69, S.2, 2003, s. 313-326.

“La presenza dei religiosi cattolici a Gerusalemme secondo Ali Bey (1807) / Ali Bey’e göre Kudus’te Katolik Dindarların Varlığı (1807)”, *Studi e materiali di storia delle religioni*, C.70, S.1, 2004, s. 115-121.

“San Giorgio e l’Islam / Aziz Giorgio ve İslam”, *San Giorgio e il mediterraneo*, Roma, 2004, 151-168.

“La sacralità dell’albero presso i popoli turchi / Türk Halklarında Ağacın Kutsallığı”, *Studi e materiali di storia delle religioni*, C.71, S.2, 2005, s. 337-353.

“Alcune credenze popolari turche / Bazı Türk Halk İnançları”, *Studi e materiali di storia delle religioni*, C.74, S.2, 2008, s. 229-239.

"Gli anni mistici di Dalì / Dali'nin Mistik Yılları", *Annali della Pontificia Insigne Accademia di Belle Arti e Lettere dei Virtuosi al Pantheon,* S.10, Roma, 2010, s. 51-75.

"Sant'Eulalia e la cattedrale di Barcellona / Azize Eulalia ve Barselona Katedrali", *Annali della Pontificia Insigne Accademia di Belle Arti e Lettere dei Virtuosi al Pantheon,* C.2, 2011, s. 117-148.

"Religiosità popolare nella città di İstanbul / İstanbul Şehrinde Halk Dini", *Annali della Pontificia Insigne Accademia di Belle Arti e Lettere dei Virtuosi al Pantheon,* C.14, Roma, 2014, s. 149-169.

Bildiriler

"La letteratura turca moderna e contemporanea / Modern ve Çağdaş Türk Edebiyatı", [İçinde]: *Le letterature odierne dei popoli musulmani***,** Roma, 4-10 apile 1973, Roma, 1974, s. 23-48.

Alcune considerazioni sui rapporti tra la Turchia e l'Europa / Türkiye ile Avrupa Arasındaki İlişkiler Üzerine Bazı Değerlendirmeler, [içinde]: *La politica mediterranea della CEE. Atti del convegno internazionale organizzato dal seminario di studi politici e sociali dell'Istituto Universitario Orientale, Napoli, 28-29 marzo 1980,* Napoli, 1981, s. 103.

"Attualità della collaborazione tra università e istituti italiani di cultura / Üniversiteler ve İtalyan Kültür Enstitüleri Arasındaki Mevcut İş birliği", [İçinde]: *Atti del III Convegno sulla presenza culturale italiana nei paesi arabi: storia e prospettivi,* Roma, 1984, s. 461-468.

"La Penisola Iberica e gli ottomani / İber Yarımadası ve Osmanlılar", [İçinde]: *Presencia İtaliana en Andalucía: siglos XIV-XVII,* 1989, s. 463-469.

"S. Giovanni da Capestrano e l'assedio di Belgrado / Aziz Giovanni da Capestrano ve Belgrad kuşatması", [içinde]: *S. Giovanni da Capestrano nella chiesa e nella società del suo tempo,* 1989, s. 333-354.

"Poesia mistica e protesta civile nell'Anatolia ottomana / Osmanlı Anadolu'sunda Mistik Şiir ve Sivil Protesto", [içinde]: *La Shi'a nell'Impero ottomano*, Roma, 1991, s. 171-190.

"Hasret", [içinde]: *Bildiriler. Uluslararası Mevlana Bilgi Şöleni, (15-17 Aralık 2000)*, Ankara, 2000, s.331-335.

"Malta e gli ottomani / Malta ve Osmanlılar", [içinde]: *Studi melitensi*, 2001, s. 43-50.

"Mevlânâ'dan Bediüzzaman'a Uzanan Çizgi", [içinde]: *İslâm Düşüncesinin 20. Asırda Yeniden Yapılanması ve Bediüzzaman Said Nursî" 2. Bediüzzaman Sempozyumu,* İstanbul, 1992, s. 18-22.

"Storia, leggende e simbologia dei destan turchi preislamici / İslam Öncesi Türk Destanlarının Tarihi, Efsaneleri ve Sembolizmi", [içinde]: *Oriente&Occidente. Convegno in ricordo di Mario Bussagli,* Pisa-Roma, 1999, s. 168-173.

Çeviriler

Ali Yürük, *Il villaggio di Ciatalli / Çatallı Köy*, Roma, 1978.

Yūnus Emre, *Dīvān*, Roma, 2001.

Ümit Yaşar Oğuzcan, *Sahibini arayan mektuplar / Lettere in cerca di padrone*, Roma, 1978.

Cahit Külebi, *Un Uomo qualunque: poesie scelte*[28] */ Bütün Şiirler,* Roma, 1986.

Feyzi Halıcı, *Feyzi Halıcı'nın Şiirlerinden Seçmeler,* Ankara, 1987.

Doç. Dr. Lea Nocera

(1977-)[29]

2007 yılından beri Napoli Orientale Üniversitesinde lisans ve yüksek lisans programlarında Türk dili ve edebiyatı dersleri vermektedir. 2002-2003 akademik yılında burslu olarak Bilgi Üniversitesindeki Kültürel incelemeler master programına katılır. 2014 yılında bir süreliğine Berlin'de, 2017 yılında ise Hamburg Üniversitesi Türkiye-Avrupa Merkezinde araştırmacı olarak bulunan Nocera, 2015 yılında Çağdaş Tarih alanında doçentlik yeterliliğini elde etmiştir. Nocera'nın çalışmaları, çağdaş Türkiye'nin sosyal, kültürel ve cinsiyetçi dinamikleri alanında yoğunlaşır. Türk siyasal hayatı ve kadın hareketleri üzerine kitap ve çeşitli makaleler neşretmiş olmasının yanı sıra, işçi göçleriyle Almanya'ya giderek yerleşen Türk nüfusu üzerine de çalışmalar yapmıştır.

TEDA projesi kapsamında yaptığı çevirilerin yanı sıra İtalya'daki farklı dergi ve gazetelerde de yazarlık yapan Nocera, düzenli olarak *Lo Straniero* dergisinde yazmaktadır. İtalyan devlet radyolarında *Rai3, Rainews24* için Türkiye'de yaşanan, yaşanmakta olan siyasi, sosyal ve kültürel olaylar üzerine analizler yapmakta, *Rai3*'te haftalık olarak yayın yapan *Zazà* programının *La finestra sul Mediterraneo* (Akdenize Açılan Pencere) adlı bölümünde de çeşitli değerlendirmelerde bulunmaktadır. Nocera, yaptığı birçok edebî çevirilerin yanı sıra çeşitli sanat kataloglarının da çevirilerini üstlenmiştir.

Ulusal ve Uluslararası birçok sempozyum ve kongreye katılan, organizasyon komitelerinde yer alan Nocera, *CEST - Consortium for European Symposia on Turkey, Studi Magrebini*, Almanya'da çıkan ve uluslararası

[28] Un Uomo qualunque: poesie scelte / Sıradan Biri: Seçme Şiirler

[29] Lea Nocera hayatı ve çalışmaları ile ilgili bilgiler kendisi ile yapılan yazışmalar ve Napoli Üniversitesi web sayfasındaki personel bilgi sayfasından faydalanılarak oluşturulmuştur. Personel bilgi sayfası için bkz: *Nocera,* http://www.unive.it/data/persone/5590852, 27.10.2021.

akademik Türkoloji dergisi olan DİYÂR (Zeitschrift für Osmanistik, Türkei- und Nahostforschung / Journal for Ottoman, Turkish and Middle Eastern Studies) gibi önemli akademik yayınların da komitelerinde yer almaktadır. Istituto per l'Oriente C.A. Nallino üyesidir. İyi seviyede Türkçe, İngilizce ve Almanca bilmektedir.

Kitaplar

Manikürlü Eller Almanya'da Elektrik Bobini Saracak: Toplumsal Cinsiyet Perspektifinden Batı Almanya'ya Türk Göçü (1961-1984), İstanbul, 2018.

Cercasi mani piccole e abili. La migrazione turca in Germania occidentale (1961-1984) / Küçük ve Yetenekli Eller Aranıyor. Batı Almanya'ya Türk Göçü (1961-1984), İstanbul, 2012.

La Turchia contemporanea. Dalla repubblica kemalista al governo dell'Akp / Çağdaş Türkiye. Kemalist Cumhuriyetten AKP Hükümetine, Roma, 2011.

Traduire du turc vers l'italien / Türkçeden İtalyancaya Çevirmek, Paris-Napoli, 2010.

Makaleler

"Tradurre La Migrazione: Figli Di Luglio Di Menekşe Toprak / Göçü Çevirmek: Menekşe Toprak'ın Temmuz Çocukları", *Tradurre/Çevirmek. Incontri linguistico-letterari tra Turchia e Italia*, Napoli, 2017, s.69-82.

"Ancora un paese in bilico? – Una panoramica sulla letteratura turca tradotta in italiano" / Hala Dengede Bir Ülke Mi? - İtalyancaya Çevrilmiş Türk Edebiyatına Genel Bir Bakış", *L'indice dei libri del mese*, Şubat, S.2, 2016, s. 17-19.

"Between Silence and Stereotypes: Turkish Female Worker Migration in West Germany", *Diversités et Citoyennetés*, S. 42-43, 2015, s.42-43.

"Yasar Kemal, narratore / Yaşar Kemal, Anlatıcı", *Lo Straniero*, S.178, Nisan, 2015, s. 117-118.

"Ferite aperte. Riflessioni sulle relazioni tra cultura e politica in Turchia a margine degli eventi del Geziparkı / Açık Yaralar. Gezi Parkı Olayları Çerçevesinde Türkiye'de Kültür İle Siyaset İlişkilerine Dair Düşünceler", *LEA*, S. 2, 2013, s. 175-186.

"Intrighi mediorientali? Le soap opera turche, la riscoperta del passato ottomano e un'immagine nuova per la Turchia in Medio Oriente / Ortadoğu Entrikaları mı? Türk Pembe Dizileri, Osmanlı Geçmişinin Yeniden Keşfi ve Türkiye İçin Ortadoğu'da Yeni Bir İmaj", *The Turkish Touch. Egemonia neo-ottomana e televisione turca in Medio Oriente, Arab Media Report/Reset*, Roma, 2013, s. 3-10.

"La Turchia tra rivolte arabe e proteste del Geziparki: un modello in crisi? / Arap Devrimleri ve Geziparkı Protestoları Arasında

Türkiye: Krizde Bir Model mi?", *L'autunno delle primavere arabe. Religioni e politica nel Mediterraneo islamico,* Morcelliana, Brescia, 2013, s. 73-87.

"Taksim tra progetti e visioni. Cosa si cela dietro la minaccia del cemento / Projeler ve Vizyonlar Arasında Taksim. Beton Tehditinin Altında Yatan Nedir", *Gezipark. Coordinate di una rivolta,* Roma, 2013, s. 41-63.

"Turchia, un punto di non ritorno / Türkiye, Dönüşü Olmayan Bir Nokta", *Lo Straniero,* S. 158-159, 2013, s. 46-54.

"Lettera dalla Turchia / Türkiye'den Mektup", *Lo Straniero,* S. 157, 2013, s. 25-28.

"Per una storia del femminismo turco: l'esperienza dell'Associazione delle donne progressiste (IKD, 1975-1980) / Bir Türk Feminizm Tarihi İçin: İlerici Kadınlar Derneği Deneyimi (İKD, 1975-1980)", *Genesis,* S. XII, 2013, s. 43-69.

"Furia urbana a İstanbul. Dai 'Progetti di trasformazione urbana' ai movimenti di contestazione / İstanbul'da Kent Furyası / Öfkesi. 'Kentsel Dönüşüm Projelerinden' Protesto Hareketlerine", *Territorio,* S. 61, 2012, s. 77-81.

"Il terremoto di Marmara (Turchia, 1999). Narrative di un intervento / Marmara Depremi (Türkiye, 1999). Bir Müdahalenin Anlatıları", *Terremoti: storia, memorie, narrazioni numero monografico di Memoria/memorie,* n.5, S. 5, Verona, 2012, s.(?).

"Kozmopolit İstanbul? La trasformazione di İstanbul da capitale imperiale a città globale / Kozmopolit İstanbul mu? İstanbul'un İmparatorluk Başkentinden Küresel Şehre Dönüşümü", *Identità in dialogo. La liberté des mers,* Milano – Udine, 2012, s. 283-296.

"Genere e migrazione: il reclutamento delle donne turche in Germania Ovest / Cinsiyet ve Göç: Batı Almanya'da Türk Kadınlarının İşe Alımı", *Passato e Presente,* S. 81, 2010, s. 69-92.

"Lingua, cultura e modernità. L'esperienza della migrazione nella letteratura turca / Dil, Kültür ve Modernite. Türk Edebiyatında Göç Deneyimi", *ANNALI dell'University of Naples "L'Orientale" (AION),* 2006, s.(?).

Bildiriler

"'Mani da manicure preparano bobine elettriche': La partecipazione femminile alla migrazione turca in Germania Occidentale / 'Manikürlü Eller Bobin Saracak'. Kadınların Batı Almanya'ya Türk Göçüne Katılımı", [içinde]: *Nuove frontiere per la storia di genere, Atti del V Congresso SIS* 2010, S. 2, Limena, Padova, 2013, s. 487-494

"Myths and Representations: Encounters between Italy and Turkey in the 1950s", [içinde]: *Between Rapprochement and Rejection: Identity and Cultural Drivers in Europe-Turkey Relations*, İstanbul, 2019, s.12-17.

Çeviriler

Menekşe Toprak, *Figli di luglio / Temmuz Çocukları*, İstanbul, 2018.

Faroqhi Suraiya, *L'impero ottomano "The Ottoman Empire" / Osmanlı İmparatorluğu",* Bologna, 2014.

Nazlı Eray, *Orfeo / Orphee,* Roma, 2009.

Faroqhi Suraiya, *L'impero ottomano / Osmanlı İmparatorluğu,* Bologna, 2008.

Lücke Martin, *Genere e (omo)sessualità: un percorso nella recente storiografia di lingua tedesca / Individuen und Identitäten. Ein Überblick über deutschsprachige Forschungen zur Geschichte von (homo-)sexuellen Identitäten und Geschlecht / Cinsiyet ve (Eş) Cinsellik: Yakın Tarihli Almanca Tarih Yazımında Bir Güzergâh*, Roma, 2007.

Prof. Ettore Rossi

(1894-1955)

Milano yakınlarında doğan Rossi, Pavia Ghislieri Kolejinnde (collegio Ghislieri di Pavia)'da Klasik Araştırmalar (Studi Classici) okumaya başlar, ancak I. Dünya Savaşı'nın çıkması sebebiyle askere alındığından 1914'ten itibaren bir süre okumaya ara vermek zorunda kalır. 1920 yılında Proff. Ettore Romagnoli danışmanlığında Grek filolojisi bölümünden mezun olur.[30] Libya'da yaptığı askerliği onun hayatında bir dönüm noktası olur. Tripoli'de (Trablusgarp) önce Arapça, ardından Türk askerlerinden Türkçe öğrenir. 1922'de İtalya'ya döner ve Roma'da Istituto per l'Oriente'de işe girer, ayrıca bu enstitünün yayın organı olan *Oriente Moderno* dergisinde yazı yazmaya başlar. Bu arada Farsça öğrenir.1927'de Roma Üniversitesi'nde açılan Türk Dili, Tarihi ve Edebiyatı Bölümü'nde doçent olarak atanır.[31] 33 yaşındayken bilim dünyasında kendisine önemli bir yer edinir. 1939'da da Roma Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölüm başkanı olur.[32]

1938'de Carlo Alfonso Nallino'nun ölümü üzerine Istituto per l'Oriente ile bu enstitünün çıkardığı *Oriente Moderno* dergisinin başına getirilir.[33] Bu dergide Libya'dan Afganistan'a kadar oldukça geniş bir coğrafya hakkında siyasi ve filolojik yazılar yazan Ettore Rossi, yine bu dergide Türk siyasi ve kültürel alanında yazılarının yanı sıra Yunus Emre'den Abdülhak Hamid'e kadar çeşitli yazar ve şairler hakkında yazılar yazmış, hatta Fuad Köprülü'nün

[30] E. Rossi, *Treccani Biyografi Sözlüğü*, S. 88, 2017, https://www.treccani.it/enciclopedia/ettore-rossi_(Dizionario-Biografico), 7.11.2021.

[31] M. H. Şakiroğlu, "Rossi Ettore", *TDV İslam Ansiklopedisi,* C. 35, 2008, s.174.

[32] M. H. Şakiroğlu, "Ölümünün 30. Yılında: Ettore Rossi (1894-1955)", *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi,* C. L, S. 405, 1985, s.116.

[33] M. H. Şakiroğlu, "Rossi Ettore", *TDV İslam Ansiklopedisi,* C. 35, 2008, s.174.

jübilesine dair de makale neşretmiştir. Bu onun ne kadar çok yönlü ve zamanının gelişmelerini ne denli yakından takip ettiğini gösterir. İtalya ve Avrupa'daki çeşitli ansklopedilerde Türkiye, Türkler ve Türk edebiyatı hakkında neşredilmiş birçok makalenin de Rossi tarafından kaleme alındığını belirtmek gerekir.[34]

1939'da "Manuale di Lingua Turca" (Türk Dili El Kitabı) ders kitabını neşretmiştir. Türkiye Türkçesinin kısa bir gramerini, alıştırmaları ve küçük bir sözlüğü içine alan 159 sayfalık bu eser, L. Bonelli tarafından 1899'da yayımlanan ve epeyce eskimiş olan Türkçe gramerin yerine ders kitabı olarak kabul edilmiş ve okutulmuştur.[35] Papalık tarafından oluşturulan Biblioteca Apostolica Vaticana'daki az bilinen veya hiç tanınmayan eserleri ve yazma metinleri inceleyip ilim dünyasına sunan Rossi'nin, bir Türkolog sıfatıyla ortaya koyduğu en önemli eseri Vatikan Kütüphanesi'nde bulunan yeni bir Dede Korkut Kitabı yazmasının neşridir[36]. Bununla birlikte Osmanlı hâkimiyeti altındaki Arnavutluk, Libya, Bulgaristan, Kuzey Afrika ve Malta şövalyeleri üzerinde durmuş, özellikle Osmanlılar, Osmanlıca, modern Türk dili ve sadeleşme safhaları ile modern Türkiye'nin ilim ve kültür meseleleriyle de ilgilenmiştir. Hızlı ve çok titiz çalışan bir bilim adamı olan Rossi'nin arkasında bıraktığı yirmi kitap, 170'ten fazla makale ve ansiklopedi maddesiyle yüzlerce kitap tanıtım-kritik yazısı onun bu özelliğini yansıtmakla birlikte Türk ve İslam dünyası adına yapılmış önemli eserlerdir. Ölümünden sonra ailesi, kütüphanesini Istituto per l'Oriente'ye bağışlamıştır.[37]

Bilm adamı olarak çok yönlü araştırmlar yapan Rossi'nin yetiştirdiği Enzo Jemma Jr. ne yazık ki, Şile'de bir deniz kazasında hayatını kaybetmiştir. Kendisinden sonra Türkoloji çalışmalarını Prof. Alessio Bombaci ve onun yetiştirdiği Aldo Gallotta başarıyla devam ettirmişlerdir.[38] Son derece velud bir akademisyen olan Rossi'nin yaptığı Şarkiyat ile alakalı çalışmalarının tamamını buraya almak çalışmanın yekununu oldukça artıracağı için doğrudan Türkoloji ile ilgili olan eserlerinin bibliyografyası sıralanmıştır.[39]

Kitaplar

Assedio e Conquista di Rodi Secondo Le Relazioni Edite ed Inedite dei turchi. Con Una Notizia Sulla Biblioteca Hafız di Rodi / Bazı Yayımlanmış ve Yayımlanmamış Türkçe Raporlara Göre Rodos Kuşatması ve Fethi. Rodos'ta Hafız Kütüphanesi Hakkında Bir Notla Beraber, Roma 1927.

---

34 A. Dilâçar, "Ettore Rossi (1894-1955)", *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi,* C. V, S. 49, 1955, s. 16.

35 Dilâçar, agm., s. 16.

36 M. H. Şakiroğlu, "Rossi Ettore", *TDV İslam Ansiklopedisi,* C. 35, 2008, s.174.

37 Şakiroğlu, age., s. 174.

38 M. H. Şakiroğlu, "Ölümünün 30. Yılında: Ettore Rossi (1894-1955)", *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi,* C. L, S: 405, 1985, s.119.

39 Ettore Rossi'nin eserlerinin künyesi yazılırken şu kaynaklardan faydalanılmıştır: O. Karakartal, "Başlangıcından Günümüze Genel Bir Bakışla İtalya'da Türkoloji Çalışmaları", *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*, 1994, 1996, s. 253-298; F. Gabrieli, "Ricordo di Ettore Rossi", *Oriente moderno*, XXXV, 1955, s. 409-418.; Treccani Online Ansiklopedisi, bkz. www.treccani.it.

Manuale di Lingua Turca / Türk Dili El Kitabı, Roma 1939.

Il 'Kitab-ı Dede Qorkut'. Racconti Epico-cavallereschi dei Turchi Oguz Tradotti e Annotati con 'Facsimile' del Ms. Vat. Turco 102 / Dede Korkut Kitabı. Oğuz Türklerinin Epik-Hamasî Hikâyeleri. 102 numaralı Vatikan Türkçe Elyazmasının Tıpkıbasım, Not ve Tercümesiyle) Vatikan 1948.

Elenco dei manoscritti turchi della Biblioteca Vaticana: Vaticani, Barberiniani, Borgiani, Rossiani, Chigiani / Vatikan Kütüphanesi Türkçe Elyazmaları Listesi: Vaticani, Barberiniani, Borgiani, Rossiani, Chigiani, Vatikan 1953.

Makaleler

"Una missione di redentoristi a Tripoli di Barberia nel 1730 sotto Aḥmad [I°] Caramanli / 1730 yılında [I] Ahmed Karamanlı Altındaki Berberi Trablus'ta Redentoristi (Kurtarıcılar) Misyonu", *Rivista degli Studi orientali*, C.10, S. 1, 1923, s. 140-144

"Pubblicazioni di Musulmani Anti-Bolscevichi dell'Azerbaigian Caucasico / Kafkasya Azerbaycanı'nın Anti-bolşevik Müslüman Yayınları", *Oriente Moderno,* S. IV, 1924, S.395-405.

"Sulla letteratura e sulla cultura Italiana in Turchia / Türkiye'deki İtalyan Edebiyatı ve Kültürü Üzerine", *Oriente Moderno,* IV, 1924, s.530-532.

"Uno scrittore Turco contemporaneo: Ziya Gök Alp / Çağdaş Bir Türk Yazarı: Ziya Gökalp", *Oriente Moderno,* IV, 1924, s.574-595.

"Gli studi di storia Ottomana in Europa ed in Turchia nell'utimo venticinquennio (1900-1925) / Avrupa'da ve Türkiye'de Osmanlı Tarih Çalışmaları (1900-1925)", *Oriente Moderno,* VI, 1926, s.443-460.

"L'assedio di Malta ne1 1565 secondo gli storici Ottomani / Osmanlı Tarihçilerine göre 1565 Malta Kuşatması", *Malta Letteraria*, 1926.

"La Nuova Turchia / Yeni Türkiye", *Il Giornale di Politica e di Letteratura*, Livorno, Il, 5, Mayıs, 1926.

"La questione dell'alfabeto per le lingue Turche / Türk Dilleri Arasında Alfabe Sorunu", *Oriente Moderno*, VII, 1927, s.295-310.

"Il discorso di Mustafa Kemal sulle vicende della Turchia dal 1919 al 1927 / Mustafa Kema1'in 1919'dan 1927'ye Türkiye Meseleleri Üzerine Nutku", *Oriente Moderno*, VII, 1927, s.529-558.

"Il secondo periodo del dominio Ottornano a Tripoli (1835-1911) / Trablus'taki Osmanlı Hakimiyetinin ikinci Devri (1835-1911)", *Rivista Coloniale*, Roma, XXII, 1927, S.292-300 ve s.343-353.

"Galata e i geografi Turchi / Galata ve Türk Cografyacıları", *Studi Bizantini*, Roma, II, 1927, s.67-74.

"Una intimazione di una squadra Turca a Malta nel 1722 / 1722'de Ma1ta'da Bir Türk Birliğinin Tehdidi", *Rivista degli Studi Orientali*, XI, 1926-1928, s.306-31.

"Memorie dei cavalieri di Rodi a Costantinopoli. L'iscrizione Ottomana in Persiano su1 Bastione della Torre di Santa Maria a Rodi / İstanbul'da Rodos Şövalyelerinin İzleri. Rodos'ta Santa Maria Kulesi'nin Burçlarına Farsça Yazılmış Bir Osmanlı Kitabesi", *Annuario della R. Scuola Archeol. di Atene e delle Missioni Italiane im Oriente,* VIII-IX, Bergamo, 1929.

"Il Ghazi Mustafa Kemal Pascia / Gazi Mustafa Kemal Paşa", *Gerarchia*, Nisan 1929, s.297-304.

"Il nuovo alfabeto Latino introdotto in Turchia / Yeni Latin Alfabesinin Türkiye'ye Gelişi**",** *Oriente Moderno*, IX, 1929, 5.32-48

"Per la storia della penetrazione Turca nell'interno della Libia e per la questione dei suoi confini / Libya İçlerine Türk Girişinin Tarihi ve Libya'nın Sınır Problemleri Üzerine", *Oriente Moderno*, IX, 1929, s.153-167.

"Odierne tendenze letterarie e politiche in Turchia / Bugünkü Türkiye'de Edebî ve Siyasi Hareketler", *Oriente Moderno*, IX, 1929, s.580-590.

"Notizie degli storici Turchi su1l'occupazione di Otranto nel 1480-1481 / (1480-1481'de Otranto'nun İşgaline Dâir Türk Tarihçilerinin Notları", *Japigia, Rivista Pugliese di Archeologia, Storia ed Arte*, II, 1931, s.182-191.

"Lo scambio obbligatorio delle popolazioni tra La Grecia e La Turchia / Türkiye ve Yunanistan Arasındaki Zorunlu Nüfus Mübadelesi", *Oriente Moderno*, X, 1930, s.397-418.

"Recenti aspetti della rivoluzione Turca / Türk İnkılabının Yeni Cepheleri", *IL Giornale di Politica e Letteratura*, Roma, VIII, 1932.

"Nuove ricerche sulle fonti Turche relative all'assedio di Rodi nel 1522 / 1522 Rodos Kuşatmasına Dâir Türk Kaynakları Üzerine Yeni Araştırmalar", *Rivista degli Studi Orientali*, XV, 1935, s.97-102.

"İtalya'da Türkiyat Tetebbuları Tarihine Umûmî Bir Bakış", *Yeni Türk Mecmuası*, İstanbul, XVII-XVIII, 1934, s.1274-1279.

"La riforma linguistica in Turchia" / "Türkiye'de Linguistik Reform", *Oriente Moderno*, XV, 1935, s.45-47.

"Nota sul Turco di Yarkand (Turkestan Orientale) / Doğu Türkistan - Yarkent Türkçesi Üzerine Not", *Rivista Degli Studi Orientali*, XVII, 1937-1938, s.283-285.

"In morte del poeta Turco Abdülhak Hamit / Türk Şâiri Abdülhak Hâmid'in Ölümü Üzerine", *Oriente Moderno*, XVE, 1937, s.268-274.

"Parafrasi Turca del 'De Senectute' Presentata a Solimano II Magnifico dal Bailo Marino de Cavalli (1559) / Balyo Marino de Cavalli Tarafından Sultan Süleyman'a sunduğu

“De Senectute” (İhtiyarlık) Şiirinin Türkçe Şerhi”, *Rendiconti della Reale Accademia Nazionale dei Lincei*, Seri VI, C. XII, 1937, S.680-756

“Atatürk (1881-1938)”, *Oriente Moderno*, XVIII, 1938, s.635-646.

“Importanza delle fonti Turche per la storia di Venezia / Venedik Tarihi İçin Türk Kaynaklannın Önemi”, *Atti della Societa Italiana Per Il Progresso delle Scienze*, Roma, XXVI, 1938.

“Le ultime vicende del Turkestan Orientale / Doğu Türkistan’daki Son Olaylar”, *Oriente Moderno*, XIX, 1939, s.241-263.

“La vita culturale [in Turchia] / [Türkiye’de] Kültürel Hayat”, *La nuova Turchia*, Roma, 1939, s. 121-155

“Uno sguardo allo sviluppo degli studi di Turcologia / Türkoloji Çalışmalarının Gelişmesine Bir Bakış”, *Annali del R. Istituto Superiore Orientale di Napoli*, C.I, 1940, s.1-14.

“Canto Turco del secolo XVI in caretteri Greci / XVI. Yüzyıl Yunan Harfli Bir Türk Şiiri”, *Annali del R. Istituto Superiore Orientale di Napoli*, C.I, 1940, s.237-239.

“Tracce del dominio Turco in Albania / Arnavutluk’taki Türk Hâkimiyetinin İzleri”, *Die Welt des Islams*, Sonderbd, 1941, s.109-118.

“Il poeta mistico Turco Yunus Emre (Secoli XIII-XIV) / Mistik Türk Şairi Yunus Emre XIII-XIV. Yüzyıllar”, *Oriente Moderno*, XX, 1940, s.75-86.

“Nuova terminologia militare nei paesi Arabi, Turchi e Iranici / Farsî, Türkî ve Arabî Ülkelerde Yeni Askeri Terminoloji”, *Oriente Moderno*, XX, 1940, s.348-363.

“Un decennio di riforma linguistica in Turchia (1932-1942) / Türkiye’de Linguistik Reformun On Yılı”, *Oriente Moderno*, XXII, 1942, s.466-477.

“Saggio sul domino Turco e L’introduzione dell’Islam in Albania / Arnavutluk’a İslam’ın Girişi ve Türk Hâkimiyeti Üzerine Bir Deneme”, *Albania*, Milano, III, 4, 1942.

“Credenze ed usi dei Bektasci / Bektaşilerin İnanç ve Adetleri”, *Studi Materiali di Storia delle Religioni*, Bologna, XVIII, 1942, s.60-80.

“La questione del Pakistan nelle impressioni di giornalisti Turchi in viaggio nel1’India (Gennaio-Febbraio 1943) / Hindistan Ziyaretinde Türk Gazetecilerin İzlenimleriyle Pakistan Sorunu (Ocak-Şubat 1943)”, *Oriente Moderno*, XXIII, 1943, s.208-220.

“Dall’lmpero Ottomano alla Repubblica di Turchia. Origine e sviluppi del Nazionalismo Turco sotto L’aspetto politico-culturale / Osmanli İmparatorluğu’ndan Türkiye Cumhuriyeti’ne. Politika ve Kültür Bakımından Türk Milliyetçiliğinin Gelişmesi ve Kaynakları”, *Oriente Moderno*, XXIII, 1943, s.359- 388.

“Versi Turchi e altri scritti inediti di Pietro Della Valle / Pietro Della Valle’nin Yayımlanmamış Bazı Yazıları ve Türkçe

Mısraları", *Rivista degli Studi Orientali*, XXII, 1947, s.92-98.

"Pseudoversioni dall'Arabo e dal Turco in pubblicazioni Italiane Contemporanee / Çağdaş İtalyan Yayınlarında Türkçe ve Arapça'dan Sahte Çeviriler, *Oriente Moderno*, XXVIII, 1948, s.45-49.

"La fonte Turca della novella poetica Albenese 'Erveheja' di Muhammet Cami' (Secolo XXVIII-IX) e Il Tema di 'Florence de Rome' e di 'Crescentia' / Muhammet Cami'nin Şâirane Arnavut Hikâyesi 'Erveheja'nın Türkçe Kaynağı (XVIII-IX. Yüzyıl) ve 'Crescentia' ve 'Florence de Rome' un Teması", *Oriente Moderno*, XXVIII, 1948, s.143-153.

"Studi su manoscritti del Garibname di Asıq Pasa nelle biblioteche d'Italia / Aşık Paşa'nın İtalya Kütüphanelerindeki Garibname Elyazmaları Üzerine Çalışmalar", *Rivista degli Studi Orientali*, 1949, XXIV, S.108-119.

"La fonte Turca della novella cornice dei 'Mille e un Giorno' di Petis de La Croix / Petis de La Croix'in 'Bin Bir Gün' Çerçeve Hikâyesinin Türkçe Kaynağı", *Oriente Moderno*, XXIX, 1949, s.28-33.

"Un nuovo manoscritto del Kitab-i Dede Korkut / Dede Korkut Kitabı'nın Yeni Bir Elyazması", *Rivista degli Studi Orientali*, XXV, 1950, s.34-43.

"A Turkish map of Nile river about 1685", *Imago Mundi, a Review of Early Cartography*, Stockholm, VI, 1949, s.73-75.

"Bizim Köy (Il Nostro Villagio) di Mahmut Makal" / Mahmut Makal'ın Bizim Köy 'ü", *Oriente Moderno*, XXX, 1950, s.96-99.

"Documenti Turchi inediti dell'Ambrosiana sull'assedio di Malta ne1 1565 / 1565 Malta Kuşatması Hakkında Ambrosiana'nın Yayımlanmamış Türkçe Belgeleri", *Miscellanea G. Galbiati*, Milano, III, 1951, s.313-322.

"Lo storico Fuad Köprülü, Ministro degli Affari Esteri di Turchia / Tarihçi Fuat Köprülü, Türkiye Dışişleri Bakanı", *Oriente Moderno*, XXXI, 1951, s.98-103.

"Un inedito lessico rimato Turco-Albenese composto a Scutari ne1 1535 / 1835'de İşkodra'da Arnavutça-Türkçe Yayımlanmamış Kafiyeli Bir Sözlük", *Rivista degli Studi Orientali*, XX VI, 1951, s.114-123.

"Scritti Turchi su Cristoforo Colombo e La scoperta dell'America / Amerika'nın Keşfi ve Kristof Kolomb Hakkında Türkçe Yazılar", *Studi Colombiani*, Genova, C.II, 1951, s.563-566.

"Osservazioni preliminari per una edizione critica del Kitab-ı Dede Korkut / Dede Korkut Kitabı'nın Edisyon Kritiğine Dair Genel İlkeler, Görüşler", *Rivista degli Studi Orientali*, 1952, s.68-73.

"'Pehlevanları Selavatlamaq'. Sugli usi della lotta tra i Turchi / Pehlivanları Selavatlamak. Güreşte Türkler Arasında Kullanımları Üzerine", *Rocznik Orienralistyczny*, Krakov, XVII, 1953, s.25-28.

"Tre iscrizioni Turche in caratteri Greci di Burdur in Anatolia / Burdur (Anadolu)'da Yunan Harfli Üç Türkçe Yazıt", *Rendiconti dell'Accademia Nazionale dei Lincei*, Serie VIII, 1953, Fasc. 1-2, Gennaio-Febbraio, s. 69-75.

"Venticinque anni di rivoluzione dell'a1fabeto e venti di riforma linguistica in Turchia / Türkiye'de Lingüistik Reformun Yirmi ve Alfabe İnkılâbının Yirmi beşinci Yılı", *Oriente Moderno,* XXXIII, 1953, s.378-383.

"La Sultana Nur Banu (Cecilia Venier-Baffo) moglie di Selim II (1566- 1574) e madre di Murad III (1574-1595) / (II. Selim'in Eşi (1566-1574) ve III. Murad'ın Annesi (1574-1595) Nur Banu Sultan", *Oriente Moderno,* XXXIII, 1953, s.433-441.

"Motivi Biblici e Coranici ne1 Kitab-ı Dede Korkut / Dede Korkut Kitabı'nda Tevrat ve Kur'an-ı Kerim ile İlgili Motifler", *Melanges Fuad Köprülü,* İstanbul 1953, s.437-441.

"Çelebi Kelimesi Hakkında Ebussuud'a Atfedilen Bir Fetva", *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten,* C.2, Ankara 1954, s.11-14

"Due canti di marinai Turchi del secolo XVI / XVI. Yüzyıl İki Türk Denizci Şarkısı", *Rivista degli Studi Orientali,* XXIX, 1954, 5.71-78

"L'ode alla primavera del Turco Mesihi tradotta in Latino da W.Jones e ricantata in Italiano da G. Marchetti (1834) / W. Jones Tarafından Latinceye Çevrilen Türk Mesihi'nin İlkbahar Kasidesi ve G. Marchetti Tarafından İtalyanca Yeniden Yorumlanması", *Oriente Moderno,* XXXIV, 1954, s.82-90.

"Sulla letteratura e sulla cultura Italiana in Turchia / Türkiye'deki İtalyan Kültür ve Edebiyatı Üzerine, *Oriente Moderno,* XXXIV, 1954, s.185-190.

"Una traduzione Turca dell'opera 'Della Tirannide' di V. Alfieri probabilmente conosciuto da AL-Kawakibi / Muhtemelen Arap EL-Kevâkibî Tarafından da Bilinen V. Alfieri'nin 'Della Tirannide' adlı Eserinin Türkçe Tercümesi", *Oriente Moderno,* XXXIV, 1954, s.335-337.

Bildiriler

"Considerazioni generali sulla storia della Libia durante il dominio degli Arabo-Berberi e dei Turchi / Türk ve Berberi-Arap Hakimiyeti Sırasında Libya'nın Tarihi Üzerine Düşünceler", [içinde]: *Atti del I. Congresso di Studi Coloniale*, Floransa, 1931.

"Importanza dell'inedita grammatica Turca di Pietro Della Valle / Pietro Dalle Val1e'nin Yayımlanmamış Türkçe Gramer Kitabının Önemi", [içinde]: *Atti del XIX Congresso Internazionali degli Orientalisti*, Roma 1935, s.202-209.

"La leggenda Turco-Bizantina del Pomo Rosso / Pomo Rosso-Kızıl Elma'nın Türk-Bizans Efsanesi", [içinde]: *Atti del Congresso Internazionali degli Studi Bizantini*, Roma, Eylül 1936, s.542-553.

"İtalya Kütüphaneler ve Arşivlerinde Türk Tarihine Dâir İtalyanca ve Türkçe Mehazlar", [içinde]: *II. Türk Tarih Kongresi*, 20-25 Eylül, İstanbul, 1937, s.418-421.

"La Cultura Araba presso i Turchi / Türkler Üzerinde Arap Kültürü", [içinde]: *Conferenze e Letture del Centro Studi per Il Vicino Oriente*, C.II: Caratteri e Modi della Cultura Araba, Roma 1943, s.217-241.

Ansiklopedi Maddeleri[40]

"Rhodes / Rodos", *Encyclopedie de l'Islam*, Leyden, 1913-1914.

"Malte / Malta", *Encyclopedie de l'Islam*, Leyden, 1913-1914.

"Tripoli / Trablusgarp", *Encyclopedie de l'Islam*, Leyden, 1913-1914.

"Ziya Gökalp", *Encyclopedie de l'Islam,* Leyden, 1913-1914.

"Barbarossa (Khair Ad-Dīn) / Barbaros (Hayreddin Paşa), *Enciclopedia Italiana,* 1930.

"Bektāshī / Bektaşi", *Enciclopedia Italiana*, 1948.

"Caramanli / Karamanlı", *Enciclopedia Italiana,* 1930.

"Kemal, Mustafà", *Enciclopedia Italiana*, 1933.

"Ottomano, Impero / Osmanlı İmparatorluğu", *Enciclopedia Italiana,*1935.

"Tamerlano / Timürlenk", *Enciclopedia Italiana*, 1937.

"Turchi / Türkler" (Carlo Tagliavini, Ernst Kuhnel, Egon Wellesz Ile Beraber), *Enciclopedia Italiana,*1937.

"Ucciali / Kılıç Ali Paşa", *Enciclopedia Italiana*, 1937.

"Ziyā Gök Alp, Mehmed", *Enciclopedia Italiana,*1937.

"Ātābeg / Atabeg", *Enciclopedia Italiana*, 1930.

"Bāshībōzūq / Başıbozuk", *Enciclopedia Italiana*, 1930.

"Giannizzeri / Yeniçeriler", *Enciclopedia Italiana,*1932

"Sublime Porta / Bâb-ı Âli", *Enciclopedia Italiana*, 1936.

"Taranci / Tarancılar", *Enciclopedia Italiana*, 1937.

"Tatari / Tatarlar", *Enciclopedia Italiana*, 1937.

"Tūrān e Turanismo / Turan ve Turancılık", *Enciclopedia Italiana,* 1937.

"Turchia / Türkiye", (Elio Migliorini, Massimo Bruzio, Arif Mufid Mansel ile beraber), *Enciclopedia Italiana,* 1949.

"Turkestan / Türkestan", *Enciclopedia Italiana*, 1938.

[40] Ettore Rossi 1927 ile 1949 yılları arasında Enciclopedia İtaliana için Türkoloji, Türk Edebiyatı ve Osmanlı Tarihi konularında çok sayıda ansiklopedi maddesi yazmıştır. Bakınız: Gabrieli, agm., s.424). Bu çalışmada sadece yirmi eserine yer verilmiştir.

"Uighuri / Uygurlar", *Enciclopedia Italiana*, 1937.

"Uzbechi / Özbekler", *Enciclopedia Italiana*, 1937.

Çeviriler

Yakup Kadri Karaosmanoğlu, *Nur Baba. Romanzo Turco d'Ambiente Bektasci / Nur Baba. Bektaşi Ortamının Türkçe Romanı*, Roma 1945.

Doç. Ayşe Saraçgil (1954-)[41]

Ankara Üniversitesi DTCF Tiyatro Bölümünden mezun olan ve kazandığı bursla Roma'ya giden Ayşe Saraçgil, -şimdiki adıyla- Luiss Üniversitesinde basın yayın üzerine yüksek lisans eğitimini tamamlar. Roma Sapienza Üniversitesinde tarih lisans eğitimi gören Saraçgil, Türkolog Aldo Gallotta'nın teklifiyle 1985 yılında Napoli Orientale Üniversitesi Türkoloji kürsüsünde öğretim üyesi olarak çalışmaya başlar. Burada Türk dili ve edebiyatı derslerinin yanısıra Osmanlı tarihi dersleri de vermiş, 2000–2003 yılları arasında Napoli'deki göreviyle eş zamanlı olarak Floransa Üniversitesinde de Türkçe öğretmiştir. 2007 yılına kadar Napoli Orientale Üniversitesi'ndeki görevine devam eden Saraçgil, 2007 yılından beri Floransa Üniversitesi'nde görev yapmakta ve ayrıca Kültürlerarası Çalışmalar Bölümü koordinatörlüğünü yürütmektedir. Kendisi aynı zamanda Akdeniz Dil ve Kültürü doktora programı koordinatörüdür.

Birçok konferans ve seminer veren Saraçgil'in çalışmaları, Osmanlı Devletinden yakın dönem Türkiye Cumhuriyeti'ne kadar uzanan süreçte tarihî, sosyal, edebî araştırmalar etrafında yoğunlaşır. Osmanlı kültürü, Türk romanında cinsiyet ilişkileri, aile yapıları ve sosyal hiyerarşiler gibi konulara eğilen Saraçgil, 1860 ve 1980 yılları arasındaki modern Türk anlatısını çok disiplinli bir yaklaşımla ve ayrıcalıklı bir kaynak olarak kullanarak, Osmanlı İmparatorluğu ve Cumhuriyet Türkiye'sinde toplumsal cinsiyet ilişkilerinin, aile yapılarının ve toplumsal hiyerarşilerin yeniden tanımlanma yollarını analiz etmiştir.

Saraçgil'in akademik yayınlarının yanı sıra uzun soluklu aylık kültür sanat edebiyat dergisi olan *L'indice Dei Libri Del Mese*'de de Türk edebiyatı, romanı üzerine düşünce ve değerlendirme yazıları mevcuttur.

---

[41] Ayşe Saraçgil hayatı ve çalışmaları ile ilgili bilgiler kendisi ile yapılan görüşmeler ve Floransa Üniversitesi web sayfasındaki personel bilgi sayfasından faydalanılarak oluşturulmuştur. Personel bilgi sayfası için bkz: *Ayse Saracgil,* http://www.unifi.it/p-doc2-2016-200007-S-3f2a3d31372a2c-0.html, 20.11.2021.

Kitaplar

Bukalemun Erkek, Almanya, 2017.

Il Maschio Camaleonte / Bukalemun Erkek, Saarbrücken, 2016.

Bukalemun Erkek, İstanbul, 2005.

Il maschio camaleonte. Strutture patriarcali nell'impero ottomano e nella Turchia moderna / Bukalemun Erkek. Osmanlı İmparatorluğu ve Modern Türkiye'de Ataerkil Yapıları, Milano, 2001.

La letteratura turca contemporanea: proposte di letture / Çağdaş Türk Edebiyatı Okuma Önerileri, Napoli, 1987.

Makaleler

Autobiografia e le figlie della nazione / Otobiyografi ve Milletin Kızları, *Granito e arcobaleno". Forme e modi della scrittura auto/biografica,* Firenze, 2019, s. 97-114.

"Masculinity and Urban Space in the Magazine La Turquie Kémaliste ", *Clıo. Histoire, Femmes Et Societes*, S. 48/2, 2018, s. 211-222.

"Ankara. La costruzione letteraria di una capitale / Ankara. Bir Başkentin Edebi İnşası", *Romània Orientale,* S. 31, 2018, s. 211-230.

"Masculinité et espace urbaine dans la revue La Turquie kèmaliste / La Turquie Kèmaliste Dergisinde Erkeklik ve Kentsel Mekan", *Clıo. Histoire, Femmes Et Societes*, S. 48, 2018, s. 211-222.

"Essere ebrei in Turchia / Türkiye'de Yahudi Olmak", *Gli intellettuali/scrittori ebrei e il dovere della testimonianza. In ricordo di Giorgio Bassani*, Firenze, 2017, s. 395-406.

"Essere turca, donna e intellettuale. Disorientamenti e perdita di senso in Coricarsi e morire / Türk, Kadın ve Entellektüel Olmak. Ölmeye Yatmak'ta Şaşkınlıklar ve Anlamsızlaşma", *Romània Orientale,* S.30, 2017, s. 221-236.

"Cenni sulla traduzione e la costruzione di una cultura letteraria in Turchia / Türkiye'de Bir Edebi Kültürün Tercümesi ve İnşası Hakkında Bilgiler", *Tradurre/ cevirmek. Incontri linguistico-letterari tra Turchia e Italia,* Napoli, 2017, s. 10-26.

"Da Latife Tekin a Orhan Pamuk. Migrazione interna, neo-liberismo, nazione / Latife Tekin'den Orhan Pamuk'a. İç Göç, Neo-liberalizm, Ulus", *Soggettività, identità nazionale, memorie Biografie e autobiografie nella Turchia contemporanea*, Firenze, 2017, s. 123-137.

"Desideri ambivalenti. Relazioni tra la Turchia e l'Unione Europea / İkircikli Arzular. Türkiye ve Avrupa Birliği Arasındaki İlişkiler", *LEA,* S. 6, 2017, s.709-723.

"I contesti storico-politici del protagonismo femminile turco / Türk Kadınının Öne Çıkmasının Tarihsel-Politik Bağlamları", *LEA*, S. 6, 2017, s. 725-734.

"Famiglia e società contemporanee nel mondo musulmano mediterraneo nell'Età

contemporanea / Çağdaş Dönem Müslüman Akdeniz Dünyasında Aile ve Çağdaş Toplumlar", *Storia d'Europa e del Mediterraneo,* S. XIII (Ambiente, popolazioni, economia), 2016, s. 405-452.

"Le donne turche tra il nazionalismo e l'Islam/ İslamiyet ve Milliyetçilik Arasında Türk Kadınları", *Il protagonismo delle donne in terra d'Islam*, Roma, 2015, s. 152-164.

"Silenzio del trauma; nazionalismo turco, ebrei e politiche di turchificazione / Travmanın Sessizliği; Türk Milliyetçiliği, Yahudiler ve Türkleştirme Politikaları", *LEA*, S. 2, 2013, s.187-204.

"Gezi: una rivolta surrealista... suggestioni poetiche / Gezi: Sürrealist Bir İsyan… Şiirsel Öneriler", (Tina Maraucci ile beraber), *LEA*, S.2, 2013, s.205-216.

"The Failures of Modernity: Family, Civil Society and State in the Passage from Ottoman Empire to Turkish Republic", *The golden chain: family, civil society, and the state,* Oxford-New York, 2013, s. 197-218.

"La ricezione del canone europeo nel contesto turco. / Avrupa Kanonunun Türkiye Bağlamına Kabulü, *Transylvanian Review*, S. XXII (Ek 1), 2013, s. 62-76

"Costruire la nazione con la lingua e la letteratura: la Turchia e la Romania / Dil ve Edebiyat ile Milleti İnşa etmek: Türkiye ve Romanya", (A. Tarantino ile beraber), *Romània Orientale,* S. XXV, 2012, s. 205-245.

"Esilio, ibridazione, nazionalismo. L'esperienza poetica di Yahya Kemal e Nazim Hikmet / Sürgün, Melezleşme, Milliyetçilik. Yahya Kemal'in Şiirsel Deneyimi", *LEA*, S. 1, 2012, s. 329-340.

"Il corpo della madre e la cultura della maternità / Anne Vücudu ve Annelik Kültürü", *Rivista Di Psicoanalisi*, S. LVII, 2011, s. 699-715.

"Concetti e pratiche di socialità nell'impero ottomano / Osmanlı İmparatorluğu'nda Toplumsallık Kavramlar ve Uygulamalar", *Storia d'Europa e del Mediterraneo*, S. XI. (culture, religioni, saperi), 2011, s. 613-652.

"Famiglie, società e stato dall'Impero ottomano alla Repubblica turca / Osmanlı İmparatorluğu'ndan Türkiye Cumhuriyeti'ne Aileler, Toplum ve Devlet", *Famiglie del Novecento. Conflitti, culture e relazioni*, Roma, 2010, s. 95-117.

"Le madri della repubblica: maternità e costruzione della nazione turca / Cumhuriyet Anneleri: Annelik ve Türk Milletinin İnşası", *Oriente, Occidente e dintorni... Scritti in onore di Adolfo Tamburello,* Napoli, 2010, s. 2229-2250.

"Riflessioni su Chador, breve romanzo di Murathan Mungan / Murathan Mungan'ın Kısa Roman Çador'una Dair Düşünceler", *Suzisat-i mu'ellefe. Contaminazioni e spigolature turcologiche,* Crocetta del Mondello – Treviso, 2010, s. 345-354.

“Civiltà a confronto. Modernizzazione e immagini dell’Europa nella letteratura moderna turca della seconda metà dell’800 / Medeniyetler Karşılaştırıldığında. 19. Yüzyılın Ikinci Yarısının Modern Türk Edebiyatında Modernleşme ve Avrupa İmgeleri”, *Giudizi e pregiudizi*, Firenze, 2010, s. 163-176.

“Cumhuriyetin Ana-Babaları. Ebeveynlik ve Millî Toplumun İnşası”, *Kritik*, S. IV, 2009, s.183-221.

“Le figure della madre nella Turchia moderna / Modern Türkiye’de Anne İmgeleri”, *Tra femminile e materno: l’invenzione della madre*, Milano, 2009, s. 71-100.

“Nazione e insegnamento della storia nella Turchia contemporanea / Çağdaş Türkiye’de Millet ve Tarih Öğretimi”, *Passato e Presente*, S. 72, 2007, s. 43-70.

“Interno versus esterS. Il velo nella Turchia contemporanea / İçe karşı Dış. Çağdaş Türkiye’de Başörtüsü”, *La nuova Shahrazad. donne e multiculturalismo*, Napoli, 2004, s.71-82.

“Al limite del confine: incontro tra cultura ottomana ed europea nella seconda metà dell’Ottocento / Sınırın Kenarında: 1800’lerin İkinci Yarısında Osmanlı ve Avrupa Kültürlerinin Buluşması”, *LEA*, S. I, 2004, s. 267-277.

“Le strutture patriarcali e la modernizzazione turca viste attraverso la letteratura (1839-1923) / Ataerkil Yapılar ve Edebiyat Açısından Türk Modernleşmesi (1839-1923)”, *Turcica et Islamica: Studi in memoria di Aldo Gallotta*, S. II, 2003, s. 817-901.

“L’evoluzione delle strutture patriarcali in Turchia. Fine Ottocento e primo periodo repubblicano / Türkiye’de Ataerkil Yapıların Gelişmesi. 1800’lerin Sonu ve Erken Cumhuriyet Dönemi”, *Turchia Oggi*, Bologna, 2003, s.59-84.

“Mascolinità moderne in Turchia. Dalla decadenza al militarismo / Türkiye’de Modern Erkeklik. Çöküşten Militarizme”, *GENESIS*, S. 2, 2003, s.99-124.

“La famiglia ottomana. Interni ed esterni nell’era della modernizzazione / Osmanlı Ailesi. Modernleşme Çağında İç ve Dış”, *Passato e Presente*, S. 57, 2002, s. 85-104.

“Tradurre o tradursi? / Çevirmek ya da Çevrilmek”, *Letterature comparate al femminile*, Urbino, 2001, s. 309-318.

“The gecekondu and Turkish Modernity”, *AARS., Environmental Design*, S. 1-2, 1999, s.104-108.

“Un’emancipazione “paterna”: le donne turche e la modernizzazione / “Baba” bir kurtuluş: Türk Kadını ve Modernleşme”, *Agenda*, S. 19, 1997, s. 40-51.

“L’introduction du café à İstanbul / İstanbul’a Kahvenin Girişi”, *Cafés d’Orient revisités*, Paris, 1997, s. 25-38.

“Generi voluttuari e ragion di stato: politiche repressive del consumo di vino, caffé e tabacco nell’Impero ottomano / Lüzumsuz Mallar ve Ulusal Menfaat: Osmanlı İmparatorluğu’nda

Şarap, Kahve ve Tütün Tüketimine Yönelik Baskıcı Politikalar", *Turcica*, S. 28, 1996, s. 163-194.

"Latife Tekin e la psicologia della povertà / Latife Tekin ve Fakirlik Psikolojisi", *Un ricordo che non si spegne. Scritti in memoria di Alessandro Bausani*, Napoli, 1995, s. 437-464.

"L'opposition au café dans l'Empire ottoman / Osmanlı'da Kahveye Muhalefet". *Etudes Turques Et Ottomanes*, S. 1, 1992, s. 3-13.

"La lingua turca tra riforma e rivoluzione (parte seconda) / Reform ve Devrim Arasında Türk Dili-II", *Annali, Istituto Universitario Orientale Napoli*, S. 51, 1991, s. 139-158.

"Introduzione a Una scrittrice turca: Furuzan / Bir Türk Kadın Yazarına Giriş: Füruzan", *Una scrittrice turca: Furuzan*, Napoli, 1991, s.1-15.

"La lingua turca tra riforma e rivoluzione (parte prima) / Reform ve Devrim Arasında Türk Dili-I", *Annali, Istituto Universitario Orientale Napoli*, S. 50, 1990, s. 250-278.

"La dissoluzione dell'Impero ottomano e la nascita dei movimenti socialisti / Osmanlı İmparatorluğu'nun Dağılması ve Sosyalist Hareketlerin Doğuşu", *Movimento Operaio E Socialista*, S. 3, 1983, s. 411-439.

Ansiklopedi Maddeleri

Tabac / Tabak. *Dictionnaire de l'empire Ottoman - XVe-XXe siècle*, 2015, s. 1121-1123

Çeviriler

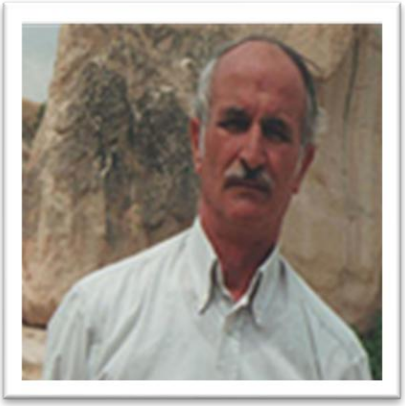
Latife Tekin, *Berci Kristin: fiabe dalle colline de rifiuti / Berci Kristin Çöp Masalları*, (A. Viviani ile beraber), Firenze, 1995.

Una scrittrice turca: Furuzan. Tokat è in un vigneto - L'accerchiamento. Due romanzi brevi tratti da Kuşatma / Bir Türk Kadın Yazarı: Füruzan. Tokat Bir Bağ İçinde – Kuşatma. Kuşatma'dan İki Kısa Roman, Napoli, 1991

"Haydar Ergülen, Poesie: "'L'amore è piccolo', 'Da dove vengono i vostri occhi', 'Il ragazzo con la camicia verde', 'Parole fidanzate' / Şiirler: 'Aşk Küçük', 'Gözleriniz Nereden Geliyor?', 'Yeşil Gömlekli Çocuk', 'Nişanlı Sözler'", (Angela Tarantino ile beraber), *LEA - Lingue e letterature d'Oriente e d'Occidente*, S. 2, 2013, s. 95-100

Prof. Dr. Asım Tanış

(1942-)[42]

[42] Asım Tanış hayatı ve eserleri hakkındaki bu bilgiler şu adresten alınmıştır: detaylı bilgi için bkz: Prof. Dr. Asım Tanış kimdir?, https://www.asimtanis.com/tr/, 05.09.2021.

1942 yılında Kemerhisar (Niğde)'da doğan Asım Tanış, 1960 yılında İtalyan hükümetince verilen bir burs ile öğrenim görmek amacıyla İtalya'ya gelmiş; Roma ve Perugia Yabancılar Üniversitesinde İtalyanca ve Latince öğrenmiştir. Öğrenim gördüğü Pavia Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nden 1966 yılında edebiyat alanında doktor unvanını alan Tanış, 1970 yılında Venedik Üniversitesi Doğu Dilleri ve Edebiyatları bölümünde öğretim üyesi olarak göreve başlamıştır. 1997 yılında Venedik Üniversitesi Türkoloji kürsüsünden emekli olan Tanış, "Venedik-Türk Kültür ve Dostluk Derneği"nin kurulmasına katkı sağlamışsa da bu dernek uzun ömürlü olamamıştır.

Balkanlara seyahat ederek Makedonya ve Kosova'da yaşayan Türklerin dilleri konusunda araştırmalar yapan Asım Tanış'ın bu coğrafyaya ait kimi çalışmaları Üsküp ve Priştine'de çıkan Türkçe dergi ve gazetelerde yayımlanmıştır. Ayrıca 2000'li yıllarda Niğde Valisinin isteği üzerine İtalyan arkeologlar ile görüşerek İtalya'dan iki kazı heyetinin Türkiye'ye gelmesini ve Kemerhisar/ Eski Tyana Kenti ve Kınık Höyük'te kazı çalışmalarının başlamasını sağlamıştır.

Çeşitli konularda çalışmalar yapan Tanış, Türklere İtalyanca, İtalyanlara Türkçe öğretimi için kullanılabilecek ders kitaplarının yanı sıra iki dil arasında kullanılan öğretici sözlük(ler) de hazırlamıştır.

Kitaplar

Herkes İçin Yapısal Yolla İtalyanca, 1974.

Corso di Lingua turca Moderna / Modern Türkçe Kursu, 1975.

Herkes İçin Yapısal Yolla İtalyanca 2, (Damla Tanış ile beraber), 2015.

Corso di Lingua turca Moderna, chiave degli esercizi, (Damla Tanış ve Matteo Bacci ile beraber), 2013.

Aneddoti istruttivi e ricordi interessanti dall'Italia / İtalya'dan Eğitici Fıkralar, İlginç Anılar, İstanbul, 1992.

Viaggio poetico, dal punto di vista didattico, dalla nascita alla morte / Eğitici Açıdan Doğumdan Ölüme Şiirlerle Yolculuk, Ankara, 1994.

Makaleler

"Lingua comune-turco comune tra repubbliche turche-popoli turchi. I. / Türk Cumhuriyetleri-Türk Ulusları Arasında Ortak Dil-Ortak Türkçe. I.", *Dil Dergisi (TÖMER)*, S.34,1995, s.4.

"Lingua comune-turco comune tra repubbliche turche-popoli turchi II. / Türk Cumhuriyetleri-Türk Ulusları Arasında Ortak Dil-Ortak Türkçe II.", *Dil Dergisi (TÖMER),* S.35, 1995, s.8.

"Il tempo lato/vasto nell'insegnamento del turco agli stranieri /Türkçe'nin Yabancılara Öğretilmesinde "Geniş Zaman", *Sesler*, S. 234, Üsküp, 1989, s. 8.

"Parole di origine straniera nella lingua turca e vocaboli corrispondenti a certe parole di

origine straniera, presenti in una parlata locale / Türkçede Yabancı Sözcükler ve Bir Yöre Ağzında Kimi Yabancı Sözcüklere Karşılıklar, *Çevren*, S.65, Priştine, 1988.

Un metodo sperimentato nell'insegnamento della lingua turca agli stranieri / Türkçenin Yabancılara Öğretiminde Bir Yöntem Denemesi, *Dünyada Türkçe Öğretimi*, S. 1, Ankara, 1988.

"Difficoltà e facilità incontrate nell'insegnamento della lingua turca agli italiani / Türkçenin İtalyanlara Öğretilmesinde Karşılaşılan Zorluklar, Kolaylıklar", *Dünyada Türkçe Öğretimi*, S. 1, Ankara, 1988.

Il ruolo dello stato costrutto generico nel trovare corrispondenti ai vocaboli (aggettivi) di origine straniera / Yabancı Sözcüklere/Sıfatlara Karşılık Bulmada Belirsiz Tamlamanın Yeri, *Sesler*, S.242, Üsküp, 1989, s.74-83.

"Yunus Emre ed il turco popolare / Yunus Emre ve Halk Türkçesi", *Sesler*, 1991, s. 101–102.

"Proverbi e modi di dire inediti di una regione / Bir Yörenin Yayımlanmamış Atasözleri ve Deyimleri", *Çevren*, S.74, Priştine, 1989.

"Sforzi di Giovanni Molino, nel suo dizionario "Italiano – Turco" per trovare vocaboli turchi corrispondenti a quelli italiani ed esempi di voci della lingua popolare turca" / Giovanni Molino'nun 'İtalyanca-Türkçe Sözlüğü'nde Türkçe Karşılık Bulma Çabası ve Halk Türkçesi'nden Sözcükler", *Sesler*, S.213, Üsküp, 1987.

"La lingua dei turchi della Jugoslavia e l'uso del suffisso '-sel /-sal' / Yugoslavya Türklerinin Dili ve "-sel/-sal Türetme Ekinin Kullanılışı", *Çevren*, Mayıs-Ağustos, Priştine, 1991, s. 83-84, ve s. 55-69.

La lingua dei turchi della Jugoslavia e l'uso della preposizione/posposizione 'ile' / Yugoslavya Türklerinin Dili ve "ile" Edatının (İlgecinin) Kullanılışı", *Çevren*, Priştine, Ocak 1992, s.90-92, ve s.15-21.

Amore contadino ovvero il fatto del sangue bianco e nero / Köylü Sevişmesi ya da Yazınımızda Ak Kan Kara Kan Olayı), *Sesler*, S. 224, Üsküp, 1988, s.77-83.

La novella "Una strana tortura" di Ömer Seyfettin nel XV. sec. / Ömer Seyfettin'in "Tuhaf Bir Zulüm"ü XV. Yüzyılda", *Sesler*, S?, Yıl?, s.97-105.

"Lingua contadina nel primo romanzo contadino turco "Küçük Paşa" (İlk Türk Köy Romanı 'Küçük Paşa'da Köylü Ağzı", *Birlik*, Üsküp, 1988, s.37-48.

Sözlükler

Grande dizionario didattico italiano-turco / İtalyanca-Türkçe Büyük Öğretici Sözlük, (2 C.), İstanbul 1975.

Grande dizionario didattico turco-italiano / Türkçe-İtalyanca Büyük Öğretici Sözlük, İstanbul, 2006.

Dizionario didattico (medio) italiano-turco, turco-italiano / İtalyanca-Türkçe, Türkçe-İtalyanca, Orta Öğretici Sözlük, İstanbul, 2009.

Dizionario piccolo italiano-turco, turco-italiano / İtalyanca-Türkçe-İtalyanca Küçük Sözlük, İstanbul, 2011.

Dizionario tascabile italiano-turco, turco-italiano / İtalyanca-Türkçe-İtalyanca Cep Sözlüğü, (Damla Tanış ile beraber), 2014.

Hollands-Turks Klein Technisch Woordenboek / Hollandaca-Türkçe Küçük Teknik Sözlük, Hengelo, 1967.

Çeviriler

Il dizionario "Italiano-Turco" di Giovanni Molino ed il turco popolare / Giovanni Molino'nun İtalyanca -Türkçe Sözlüğü ve Halk Türkçesi, Ankara,1989.

"İtalyan Ozanlarından Çeviriler", *Dünya Halk ve Demokrasi Şiirleri Dizisi 2*, 1975.

"Bulgar ve Arnavut Ozanlarından Çeviriler", *Dünya Halk ve Demokrasi Şiirleri Dizisi 3,* 1980.

JAPONYA TÜRKOLOGLARI

Hazırlayan: Dr. Şenay SARAÇ

Kurakichi Shiratori

(1865-1942)

Asya tarihi çalışmalarının, dar anlamda da Türkoloji çalışmalarının öncüsü olarak bilinir. Shiratori Tokyo İmparatorluk Üniversitesi (şimdiki Tokyo Üniversitesi) Tarih Bölümü'nde Alman tarihçi Ludwig Riess'ten Avrupa tarihini ve Avrupa'nın ampirik ve çağdaş tarih araştırma metodunu öğrenmiştir. Shiratori 1890'da mezun olmuş, Gakushuin Üniversitesi'nde profesör olarak Çin dışındaki Asya halkları tarihi hakkında dersler vermeye başlamıştır. Bu onun Kore, Mançurya, Moğol ve Orta Asya bölgeleri üzerine tarih, din, halk bilimi, dilbilim vb. çeşitli alanlarda çalışmalara yönelmesine vesile olmuştur. Shiratori 1899'da Roma'da düzenlenen 12. Uluslararası Oryantalistler Kongresi'nde (International Congress of Orientalists) Hsiungnular (Hunlar) ile ilgili Almanca iki bildiri sunmuş ve 1901-1903 yılları arasında araştırma amacıyla Avrupa'da kalmıştır. 1904'te yeni kurulan Tokyo İmparatorluk Üniversitesi Asya Tarihi Bölümü'nde profesör olarak çalışan Shiratori, 1907'de Toyo Kyokai (the Oriental Association) Akademik Araştırmalar Departmanı'nın kuruluşu, 1911'de Toyo Gakuho'nun yayına başlaması ve 1924'te Toyo Bunko'nun (The Oriental Library) kuruluşuna destekte bulunarak Asya tarihi çalışmalarının temelini kurmasının yanı sıra Asya tarihi çalışmalarının gelişimine de büyük oranda katkıda bulunmuştur. Aynı zamanda Shiratori'nin eğitimi altında çok sayıda Asya tarihi araştırmacıları yetişmiştir. Böylece araştırmacıların Eski Çince kaynaklardan yararlanabilmeleri ve Avrupa'da gelişen çağdaş tarih çalışmaları usullerini de benimsemiş olmaları dolayısıyla Japonya'daki Türkoloji çalışmaları kısa süre içerisinde gelişmiştir.[1]

Başlıca Çalışmaları

1. "Tokketsu Kyuru Tegin hi-mei ko (Kül Tigin abidesi üzerine düşünceler)", ŞZ 8/11, 1897, s. 46-76.

2. "Tokketsu-otei Utuken-zan no içi to sono meişo ni tsuite (Göktürklerin karargâhı, Ötüken dağının yeri ve adı üzerine bir araştırma)", ŞZ 41/3,1930, s. 94-97.

3. "Moko oyobi Tokketsu no kigen (Moğol ve Göktürklerin kökeni üzerine bir inceleme.)" ŞZ 51/2,1940, s. 121-125.

Toyohachi Fujita

(1869-1929)

[1] Y. Yasui, "Bir Japon Türkolog Prof. Dr. Masoi Mori: Hayatı ve Türkolojiye Etkisi", Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 2019.

1895’te Tokyo İmparatorluk Üniversitesi Çin Dili ve Edebiyatı Bölümü’nden mezun olmuştur. Daha sonra 1897-1912 yılları arasında Çin’de araştırma yapmak amacıyla kalmıştır. Bunların yanı sıra yükseköğretim kurumlarında öğreticilik görevinde de bulunmuştur. Japonya’ya döndükten sonra 1923’te Waseda Üniversitesi’nde, 1925’te Tokyo İmparatorluk Üniversitesi’nde ve 1928’de Tayvan’daki Taihoku (Taipei) İmparatorluk Üniversitesi’nde profesör olarak görev yapmıştır. Fujita Doğu-Batı etkileşim tarihi (İpek Yolu tarihi) ve Güney Çin tarihi üzerine çalışmalarda bulunmuştur.

Başlıca Çalışmaları

1.Doğu Tarihi Edebiyatı Şirketi, 1896-97.

2. Hata Öncesi Edebiyat Çin Edebiyatı Tarih El Yazması Tokado, 1897.

3. Doğu Tarihi Öyküsü Ars (Japon Çocuk Kütüphanesi), 1929.

4. Doğu-Batı Müzakerelerinin Tarihi Üzerine Bir Araştırma Nankai Hen Oka Shoin, 1932.

5. Doğu-Batı Müzakereleri Üzerine Araştırma C. 1 / Alt (Nankai Baskısı, Batı Bölgesi Baskısı ve Ek) Hagiwara Seibunkan, 1943.

Jitsuzo Kuwabara
(1870-1931)

1896’da Tokyo İmparatorluk Üniversitesi Çin Dili ve Edebiyatı Bölümü’nden mezun olduktan sonra yüksek lisansa devam edip Asya tarihi okumuştur. Devlet Üçüncü Lisesi ve Tokyo Yüksek Öğretmen Okulu’nda profesör olarak çalıştıktan sonra 1907-1909 yılları arasında araştırma amacıyla Qing Hanedanlığı’na gitmiş orada kalmıştır. 1909’da Japonya’ya dönmüş, Kyoto İmparatorluk Üniversitesi’nde profesör olarak eğitim faaliyetlerinde ve araştırmalarda bulunmuştur. Kuwabara, Qing Hanedanlığı’nın Kaozheng (Qing Dönemi Çin tarih metinlerinin eleştirel ve geleneksel inceleme yöntemi) ile Avrupa’nın filolojik araştırma yöntemini harmanlayarak Çin tarihi ve Doğu-Batı etkileşim tarihi alanlarında başarılı araştırmalarda bulunmuştur. 1926 yılında da bu çalışmalarından dolayı Akademi ödülüne layık görülmüştür.

Başlıca Çalışmaları

1. Kuwabara Jitsuzō zenshū (hensansha Miyazaki Ichisada ve diğerleri).

Jitsuzo Kuwabara'nın Tüm Eserleri (Edit. Miyazaki Ichisada... et al Tōkyō). Iwanami Shoten Showa 43 (1968).

Toru Haneda

(1882-1955)

Tokyo İmparatorluk Üniversitesi Asya Tarihi Bölümü'nde Kurakichi Shiratori'nin eğitiminde Asya tarihi eğitimi almıştır. 1907'de Kyoto İmparatorluk Üniversitesi'nde yüksek lisansa başlamış, bundan sonra Kyoto Üniversitesi'nde eğitim ve araştırmalarda bulunmuştur. Haneda, Shiratori zamanında esasen Çince kaynaklara dayalı Orta Asya çalışmalarında Orta Asya dillerinde yazılan kaynaklardan yararlanarak Uygur ve Orta Asya çalışmalarında bulunmuştur. Haneda'nın yerel dil kaynakları kullanma yöntemi, Orta Asya çalışmalarındaki esas araştırma yöntemini oluşturmasının yanı sıra Orta Asya çalışmalarının gelişmesine de büyük katkıda bulunmuştur.[2]

Başlıca Çalışmaları

1. Tôru Haneda'nın ölümünden sonra yayınlanan eserlerinin toplanması: Metinlerin özeti / André Brunet ile birlikte yazılmıştır A.II/4050-3 Kyôto: Tôyôshi-Kenkyû-Kai, Société pour l'étude de l'Histoire de l'extrême-orient Université de Kyôto, 1958.

2. "Kaikotsu-bun no Ten-Haçi-Yo-Şin-Cu-Çyo (Uygurca Yazılan Tienti-Pa-Yang-Shen-Chou-Ching)", Geibun 4/2,1913, s. 38-55

3.Saiiki Bunmei-şi Gairon (Doğu Türkistan Medeniyetine Giriş), Kyoto, Kobundo Şob, 1931 (2. Basım, Tokyo, 1970).

4. Çuo-Acia no Bunka (Orta Asya Kültürleri), Toyo-şiço5, Tokyo, Iwanami Şoten, 1935, s. 108.

5. "Şina no bunken ni mieta seiho Kaikyo-ken no gengo (Çin kaynaklarına göre batıdaki Müslüman bölgelerde konuşulan diller)", Kaikyo Cico 2/4 1939, s. 68-70, 3/1, 1940, s. 83-87.

6. Saiiki Bunkaşi (Doğu Türkistan Kültür Tarihi), Tokyo, Zayuho Kankokai, 1948.

7. Haneda-hakuşi Şigaku Ronbun-şu, (Dr. Haneda'nın Tarih Makaleleri Antolojisi), 1,2. Kyoto, Toyoşi Kenkyu-kai, 1957-1958, 11 resim+14+754 s., 15+2+10+688+54+117s. (2. basım: 1975).

8. "TO-dai Kaikotsu-şi no kenkyu (T'ANG devrindeki Uygur tarihi araştırmaları)", bkz. 39 numaralı eser, 1. C. s. 157-324.

---

[2] Y. Nagata, "Japonya", *İslam Ansiklopedisi*, C. 23, 2001 s. 576.

9. Kyusei- Kaikotsu to Toquz Oquz tono kankei wo ronzu (CHIU-HSING HUI-HU (Dokuz Uygur) ile Tokuz Oğuz terimleri arasındaki bağ üzerine)", bk. 39 numaralı eser, 1. C. s. 325-394.(Bu makale daha önce TG 9/1, 1918, s. 16-61 de yayınlanmıştır.

10. "Sei-RYO kenkoku no şimatsu oyobi sono nenki (Batı LIAO'nun kuruluşu ve tarihi)" bk. 39 numaralı eser, 1. C. s. 431-457.

11. "Kaikotsu moci-ko (Uygur Alfabesi üzerine)", bk. 40 numaralı eser, 2. C. s. 1-18.

12. "Sogudo-go no Kaikotsu hibun (Soğodça yazılmış bir Uygur Kitabesi)" bk. 39 numaralı eser, 2. C. s. 39-44.

13. "Kaikotsu-bun coşi uriwataşi monco (Kadın köle satışı ile ilgili Uygurca vesika)" bk. 39 numaralı eser, 2. C. s. 44-48. (Bu makale daha önce TG 6/2, 1916, s. 272-276'da yayınlanmıştır.)

14. "Kaikotsu-bun no butten ni tsuite (Budist Uygur metinleri üzerine)", bk. 39 numaralı eser, 2. C. s. 49-63. (Bu makale daha önce ŞZ 25/6, 1914, s. 52-72'de yayınlanmıştır.)

15. "Kaikotsu-bun no TEN-Çİ-HAÇİ-YO-ŞİN-CU-KYO) (Uygurca T'IEN-TI-PA-YANG-SHEN-CHOU-SHING)", bk. 39 numaralı eser, 2. C. s. 64-142, resim, 12. (Bu makale daha önce TG 5/1, 2,3, 1915, s. 41-78, S. 189-328 S. 401- 407'de yayınlanmıştır.)

16. "Kaikotsu-bun HOKE -KYO FUMON-BON no danpen; fu, Kaikotsu-bun no TEN-Çİ-HAÇİ-YO-ŞİN-CU-KYO hoi (Uygurca FA-HUA-CHIANG P'U-MEN-P'IN'İN parçası; üzerine ilaveler de ihtiva etmektedir)", bk. 39 numaralı eser, 2. C. s. 143-147, resim 2. (Bu makale daha önce TG 5/3, 1915, s. 394- 400'de yayınlanmıştır.)

17. "Kaikotsu-yaku-hon ANSUI no KU-ŞA-RON-CIT-SU-Gİ-ŞO (Uygurca'ya tercüme edilen AN-HUI'NİN CHÜ-SHE-LUN-SHIH-I-SU'su)", bk. 39 numaralı eser, 2. C. s. 148-182, resim+1. (Bu makale daha önce Şiratori-hakuşi Kanreki Kinen Toye-şi Ronso 1925 'te yayınlanmıştır.)

18. "Toruko-bun KE-GON-KYO dankan (Türkçe HUA-YEN-CHING'in parçası)", bk. 39 numaralı eser, 2. C. s. 183-205. (Bu makale daha önce İşihama-sensei Kanreki Kinen Robun-şu 1, 1953, s. 1- 29'da yayınlanmıştır.)

19. "Toruko-zoku to Bukkyo (Türkler ve Budizm)", bk. 39 numaralı eser, 2. C. s. 490-512. (Bu makale daha önce Şukyo Kenkyu 5/18, 1923, s. 23- 55'te yayınlanmıştır.)

20. "Niraku-soşo dai-içi-go wo yomu (Niraku-Soşo'nun birinci cildi üzerine)", bk. 29 numaralı eser, 2. C., s. 546-553. (Bu makale daha önce Geibun 3/10, 1912'de yayınlanmıştır.)

21. "Torufan şutsudo Kaikotsu-bun-Mani-kyoto kigan-bun no dankan (Turfan'da bulunan Mani dinine ait bir Uygurca adak metninin parçası)" bk. 39 numaralı eser, 2. C. s. 325-347. (Bu makale daha önce Kuwabara -hakuşi Kanreki Kinen Toyo-şi Ronso, 1931, s. 1354-68'de yayınlanmıştır.)

Hisao Matsuda

(1903-1982)

1928'de Tokyo İmparatorluk Üniversitesi Asya Tarihi Bölümü'nden mezun olan Hisao Matsuda, Tokyo İmparatorluk Üniversitesi, Toyo Üniversitesi ve Seul'daki Keijo İmparatorluk Üniversitesi'nde çalıştıktan sonra İkinci Dünya Savaşı boyunca 1944-1945 yılları arasında Kara Harp Okulu'nda profesör olarak görev yapmıştır. 1952'de Waseda Üniversitesi'nde profesör olarak çalışmaya başlayan Matsuda, 1960'ta Nairiku Ajia Shigakukai'nin (Society of Inner Asian Studies) ilk başkanı olmuştur. Matsuda Kuzey ve Orta Asya tarihi ile İpek Yolu tarihi üzerine çalışmalarda bulunmuştur.

Başlıca Çalışmaları

"Nişi-Tokketsu o-tei ko 1,2,3,4, (Batı Göktürklerin tahtı üzerinde bir araştırma)", ŞZ 40/1,2,3,4,1929, s. 43-63; s. 53-74, s. 75-88, s. 66-78.

Namio Egami

(1906-2002)

Namio Egami, 1930'da Tokyo İmparatorluk Üniversitesi Asya Tarihi Bölümü'nden mezun olduktan sonra Çin'de arkeolojik saha incelemeleri yapmıştır. 1931'de Dışişleri Bakanlığına bağlı Asya ve Sinoloji araştırmaları merkezi olan Toho Bunka Gakuin'de (Doğu Kültür Enstitüsü) araştırma üyesi, 1948'de Tokyo Üniversitesi Toyo Bunka Kenkyujo'da (Institute for Advanced Studies on Asia, The University of Tokyo) profesör olarak çalışmıştır. 1935-1941 yılları arasında da İç Moğolistan'daki Olon Süme kalıntısında arkeolojik incelemeler yapan Egami, atlı konargöçerlerin oluşumu tarihi ve İpek Yolu tarihi üzerine araştırmalar yapmıştır. Egami 1948'de "Japon milleti: Kültürün kökeni ve Japonya Devleti'nin Oluşumu" konulu sempozyumda Japonya'da Eski Çağ'da kurulan Yamato Devleti'nin Kuzeydoğu Asya'dan göç eden atlı milletler tarafından kurulduğunu ve bunların bütün Japonya'yı fethettiğini ileri sürmüştür. Bu teori daha sonra birçok eleştiriye

uğramakla beraber bugün hâlâ tartışılmaktadır.[3] Egami bu teoriyle tanınmış olsa da asıl başarısı Japonya'nın arkeoloji çalışmalarına yurt dışı saha incelemeleri yapma noktasında büyük katkıda bulunmasıdır.

Başlıca Çalışmaları

"KAN-MU-RYO-CU-KYO, Uiguri-yaku danpen şutei (KUAN-WU-LIANG-SHOU-CHING adlı sutranın Uygurca tercümesi üzerine bazı düzeltmeler)" Bukkyo-gaku Kenkyu 35, 1979, s. 33-56.

Kazuo Enoki
(1913-1989)

Kazuo Enoki 1934'te Tokyo İmparatorluk Üniversitesi Asya Tarihi Bölümü'ne başlamış ve Kurakichi Shiratori'nin yanında eğitim görmüştür. Esasen Orta Asya tarihi üzerine çalışan Enoki, ayrıca İpek Yolu tarihi, Çin ve Japonya ile ilgili eserler yazmıştır. 1974'de Toyo Bunko Kütüphanesi genel müdürü, 1985'te Toyo Bunko yönetim başkanı olarak görev yapmasının yanı sıra Toyo Bunko'nun arşivini zenginleştirmeye çaba göstererek Turfan'da bulunan Budist kaynakları ile Yakın ve Orta Doğu dilleri kaynakları başta olmak üzere İkinci Dünya Savaşı sonrasında yürütülen Toyo Bunko'nun kaynak toplama projeleriyle ilgilenmiştir.

Başlıca Çalışmaları

"ŞİNKYO no keş-şo 1-3 (HSIN-CHIANG vilayetinin kuruluşu)", Kindai Çugoku 15, 1984, s. 158-190, 16, 1984, s. 36-69, 17, s. 75-90.

Toru Saguchi
(1916-2006)

Toru Saguchi 1938'de Tokyo İmparatorluk Üniversitesi Asya Tarihi Bölümü'ne girip Sei Wada'nın altında çalışmıştır. İkinci Dünya Savaşı sırasında akademik enstitülerde araştırma üyesi olarak Mançurya, İç Moğolistan ve Kuzey Çin'de araştırmalar yapmıştır.

1950'de Toyama Üniversitesi'nde göreve başlayan Saguchi 1956-1957 yılları sırasında Almanya'daki Hamburg Üniversitesi'nde Annemarie von Gabain'in altında Uygur çalışmalarında bulunmuştur. Saguchi Moğol İmparatorluğu döneminden 19. yüzyıla kadar Orta Asya ve Doğu Türkistan üzerine tarih

[3] Y. Yasui, "Bir Japon Türkolog Prof. Dr. Masoi Mori: Hayatı ve Türkolojiye Etkisi", Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 2019, s. 4-5.

araştırmaları, Çin'deki Müslümanlar üzerine tarih ve etnografik araştırmalarda bulunmuştur.

Başlıca Çalışmaları

"14 seiki ni okeru GEN-ço dai-kan to seiho 3 oke tono rentai-sei ni tsuite; Çagatai-Urusu-şi kenkyu ni yosete (14. Yüzyılda YÜAN hanedanının büyük kağanı ve batıdaki üç hanedan arasında bağlantı üzerine; Çağatay-milleti tarihi üzerine araştırmalar)", Kita-Acia Gaku-ho 1, 1942, s. 151-214.

Çagatai-han to sono cidai; 13,4 seiki Torukesutan-şicosetsu to şite (Çağatay kağanı ve yaşadığı çağ:13-4. Yüzyıldaki Türkistan tarihi üzerine ön çalışma)", TG 29/1,2,1942. S. 78-119; 104-145.

"Mongoru-cin şihai cidai no Ugurisutan (Moğol hakimiyeti zamanında Uyguristan)", ŞZ 54/8, 9, 1943, s. 1-71,72-97.

"GEN-dai no Tarimu nan-hen çitai (YÜAN devrinde Talim'in güney sınır bölgesi)", Kita Acia Gaku-ho 2, 1944, 3/3-349.

"TEN-KAİ Uiguru-cin no kai-kyo girei (CHA'N-HUİ Uygurların İslami gelenekleri)", MK 12/3, 1948, s. 23-44.

"Higaşi Torukisutan hoken şakai-şi cosetsu, Hoca cidai no içi kosatsu (Doğu Türkistan'ın feodal topluluk tarihine giriş; Hocalar devri üzerine bir araştırma)", RK 134, 1948, s. 1-18.(Aynı makalenin devamı 1948'de Rekişi-gaku Kenkyu 136, s. 18'de yayınlanmıştır.)

"ŞİNKYO Uiguru Şakai no nogyo mondai; 1760-1820 (HSIN-CHİANG Uygur topluluğunda zırai meseleler 1760-1820)", ŞZ 59/12 1950, s. 22-50

"19 seiki zen-han ni okeru Kaşugaria no nogyo kaihatsu (19. Yüzyılın ilk yarısında Kaşgar'da zirai kalkındırma faaliyetleri)", ŞZ63/11,1954, s. 1-29.

Çugoku Musurimu şakai no içi sokumen; ŞİN-ÇO CİTSU ROKU yori mitaru (Çin Müslüman cemiyetinin bir diğer yönü; OHİ'NG-CHAO SHİH-LU' adlı vakayinamaye göre)", Nairiku Acia no Kenkyu, 1955, s. 123-165.

"ŞİNKYO Uiguru-cin no hanran; Cihangiru seisen zen-şi (HSİN-CHİANG Uygurlarınon isyanı; Cihangir cihadından önceki dönem)" Hokuriku Şigaku 8, 1959, s. 1-18.

Kaşugaru-Hoca-ke no koei (Kaşgar-Hoca soyundan gelenler)", TG 42/4, 1960, s. 1-39

Kaşugaria no beku şokumei (Kaşgardaki Beylerin ünvanları) Wada-hakuşi Koki Kinen Toyo-şi Ronso, 1961, s. 411-424.

18-19 seiki Higaşi-Torukisutan Şakai-şi Kenkyu, (18-19. Yüzyıl Doğu Türkistan'ın içtimai tarihine giriş), Tokyo, Yoşikawa Kobunkan, 1963, s. 735

"Tarançi-cin no şakai; İri keikoku no Uiguru buraku-şi 1760-1860 (Tarançiler; İri vadisindeki Uygur yerleşme merkezlerinin tarihi 1760-1860) ŞZ 73/11, 1964, s. 1501-1552.

ŞİNKYO ni okeru Çugoku Kai-min; Dongan hanran zen-şi (1760-1860) no içi kenkyu

(HSİN-CHİANG'daki Çinli Müslümanlar; Dungan isyanının başlangıç tarihi üzerine bir araştırma (1760-1860)", Suzuki Şun-kyocu Kanreki Kinen Toyo-şiRonso, 1964, s. 249-263.

"Kazafu Dai-oruda no şuzoku şudan (Kazakların büyük ordasında kavim toplulukları)", TK 25/2, 1966, s. 1-34

"Tarubagatai henkyo no Kazafu yuboku-min (Tarbagatai'nin kenar bölgesinde Kazak yörükleri)", Kita Acia Minzokugaku Ronşu (Kanazawa Daigaku) 3, 1966, s. 1-37.

"Sararu şuzoku-şi no şo-mondai; şiryo to bunken (Salarların tarihi üzerine meseleler, kaynaklar ve belgeler)", Kanazawa Daigaku Hobun-gakubu Ronsu, Şikaku-hen 14, 1667, s. 20-42.

"Torukisutan no şo-han-koku (Türkistan'da hanlıklar)", İwanawi Koza, Sekai Rekişi 13, Tokyo, İwanawi Şoten, 1971, s. 43-71.

"Higaşi-Torukisutan to ŞİN-ço (Doğu Türkistan ve CHİNG hanedanı)", İwanawi Koza SekaiRekişi 13, s. 127-137.

"ŞİN-ço toçi-ka no Uiguru şakai CHİNG hanedanı hakimiyeti altında Uygurlar)", İwanawi Koza, Sekai Rekişi 13, 1971, s. 138-148.

"Sariku – Uiguru şuzuku-şi ko (Sarı Uygur boyunun tarihi üzerine bazı düşünceler)" Yamamoto-hakuşi Kanreki Kinen Toyoşi Ronso, 1972, s. 191-202.

Yamada Nobuo-Mori Masao, Kiba Minzoku-şi 2; SEİ-Şİ HOKU -TEKİ-DEN, (Atlı Milletler Tarihi 2; CHENGSHİH Vekayinaöesinin PEİ-Tİ-CH'UANG bölümü), Tokyo, Heibon-şa, 1972, s.462

"Uigurisutan Bukkyo-şi-ron (Uygur Budizm Tarihi)", Acia Bunka 9/3, 1973, s. 2-12

ŞİN-ço şihai-ka no Torufan 1 (CH'İNG hanedanının hakimiyeti altında Turfan şehri)", TG 60/3-4, 1979, S. 1-31

ŞİN-ço şihai-ka no Torufan 2 (CH'İNG hanedanının hakimiyeti altında Turfan şehri)", Kanazawa Daigaku Hobun Gaku-bu Ronşu; Şigaku-hen 26, 1979, s. 25-50.

"Sariku – Uiguru şuzoku-şi hoko KANŞUKU eno icu nendai (Sarı Uygur boyunun tarihi üzerine araştırmalara ek; KANSUHA göç ettikleri tarih)", Nairiku- Acia-şi Kenkyu 1, 1984, s. 1-10.

"ŞİNKYO Minzoku-şi Kenkyu (HSİN-CHİANG milletleri tarihi araştırmaları), Tokyo, Yoşikawa Kobun-kan 1986, X+ s. 459.

MAEDA Masana, KA-SEİ no Rekişi-çirigaku-teki Kenkyu (HO-HSİ Sarı-suyun batısı) üzerinde tarihi coğrafya araştırmaları), Tokyo, Yoşikawa-kan 1964, 27+689+s. 28.

Masao Mori

(1921-1996)

İlk dönem Türkoloğudur. Orta Asya'daki Türkler üzerine Çince kaynaklara dayanarak araştırma yapmıştır. Masao Mori 1941'de Tokyo İmparatorluk Üniversitesi Asya Tarihi Bölümüne girip Sei Wada ve Kazuo Enoki'nin yanında eğitim görmüştür. Kuzey ve Orta Asya tarihi üzerine özellikle Hsiungnuların, Köktürklerin ve Moğolların devlet teşkilatları ve sosyal yapılarına dair birçok eseriyle tanınmaktadır.

Mori, Kuzey ve Orta Asya'daki Türklerin tarihi üzerine uzman bir akademisyen olarak İstanbul Üniversitesi Tarihi Bölümüne misafir hoca sıfatı ile davet edilmiştir. Tokyo Üniversitesi Doğu Tarihi Bölümünde çok sayıda öğrenci yetiştiren Mori, ayrıca Ankara Üniversitesinde misafir hoca olarak da Türk öğrencilere ders vermiştir. Kendisi Japon Türkolog olarak Türkiye'de uzun süre kalan ilk akademisyendir. Göktürk tarihi uzmanı olduğu halde Mori, Türkoloji'nin geniş alanlarında ilgi ve bilgi sahibiydi. Eskiçağ Türk tarihiyle ilgili önemli çalışmalarının yanı sıra, başta Tanzimat ve Namık Kemal olmak üzere Osmanlı tarihi konusunda birçok makale yazmıştır. Bu dönemde Osmanlı tarihi üzerine araştırmalar yapan Mori, Namık Kemal ve Nihal Atsız hakkında makaleler kaleme almıştır. Ayrıca Nasreddin Hoca ve Aziz Nesin'in hikayelerini Japoncaya çevirmiştir. Kendi akademik araştırmalarının yanı sıra, daha önce de ifade ettiğimiz Şarkiyat Kütüphanesi'ne Osmanlıca ve Türkçe kitaplar da göndermekten geri kalmamıştır. Bu kitapların söz konusu kütüphanenin arşiv kolleksiyonunun temelini oluşturduğu bilinmektedir. Öte yandan genç öğrencilere ders vermekten ve tez danışmanlığı yapmaktan da geri kalmayarak üçüncü dönem Türkologların yetişmesine katkıda bulunmuştur. Kendisi üçüncü dönem Türkologların yetiştiricisi olarak da bilinmektedir.[4]

Moğollar Üzerine Çalışmaları

"Tammaci Boyu Üzerine Bir Değerlendirmeye Giriş", *Shigaku Zasshi*, 55(1), 1944, s.34-69.

"Yuan Hanedanlığı Döneminin Başlarında 'Tammaci Boyu' Üzerine", *Kitaajia Gakuho*, 3, 1944, s.127-205.

"Cengiz Han Hükümeti'nin Oluşum Döneminde Nökür Üzerine Bir Değerlendirme", *Shigaku Kenkyu*, 61(8),1952.

"Nökör (On the Relation between Noyan and Nökör", *Tohogaku*, 5, 1952, s.56-68.

Hsiung-nular Üzerine Çalışmaları

"Hsiung-nu Devleti Hakkında Ön Değerlendirme", *Shigaku Zasshi*, 59(5), 1950, s.1-21.

"On The Ma-nu-kuan and the Iron Culture of the Hsiung-nu", *Minzokugaku-kenkyu*, 14(4), 1950, s.71-73.

[4] Y. Yasui, "Bir Japon Türkolog Prof. Dr. Masoi Mori: Hayatı ve Türkolojiye Etkisi", Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 2019, s. 84-85.

"On Prof. O. Pritsak's "Die 24 Ta-ch'en; Studie zur Geschichte des Verwaltungsaufbaus der Hsiung-nu Reiche [The 24 Ta-ch'en: A Historical Study of the Administrative Structure of the Hsiung-nu Empires]", *Shigaku Zasshi*, 80(1), 1971, s.43- 60.

"Reconsideration of the Hsiung-nu State: A response to Professor O. Pritsak's Criticism", *Acta Asiatica*, 24, 1973, s. 20-34.

Gaocheler Üzerine Çalışmaları

"Gaoche Hatıraları'ndaki Boy Adları Üzerine: Gaoche Boylarının Dağılımı", *Orientalika*, 1, 1948, s.142-154.

"İomante Çalışmaları Üzerinden Eski Bir Türk Boyunun (Gaoche) Ata Efsanesi Hakkında", *Hoppo Bunka Kenkyu Hokoku*, 8, 1953, s.143- 175.

Tinglingler Üzerine Çalışmaları

"The Account of Ting-ling in the Hsi-jung-chuan of the Wei-liao", *Toyo Gakuho*, 40 (1), 1957, s.82-109.

"Sözde 'Kuzey Tingling' ve 'Batı Tingling' Hakkında", *Dr. Takigawa'nın Altmışıncı Yaşı Hatırasına Makaleler 1: Asya Tarihi*, (İçinde: s. 57-71), Ueda: Nakazawa İnsatsu, 1957.

Cungarlar Üzerine Çalışmaları

"Cungar Hanlığı'nın Yükseliş Tarihi Üzerinden Khara Khula ve Erdeni Batur (Batur Hontaycı)", *Prof. Dr. Wada'nın Altmışıncı Yaşı Hatırasına Asya Tarihi Makaleleri Derlemesi*, (İçinde s. 737-746), Tokyo, Kodansha, 1951.

Soğdlar Üzerine Çalışmaları

"Doğu Köktürk Devleti'nde Soğdlar", *Kodaigaku*, 12(1), 1965, s.1-20.

"Köktürk Kağanlığı'nda Soğdların Rolüne Dair Bir Materyal: Bugut Yazıtı", *Shigaku Zasshi*, 81(2), 1972, s.77-86.

"Soğdların Doğu Yayılışına Dair Bir Arkeolojik Materyal", *Yuboku Shakaishi Tankyu*, 45, 1972, s.1-9.

"Soğdlar ve Orta Asya Tarihi: Eiji Mano'nun Görüşü Üzerine", *Shiruku Rodo*, 4(2), 1978, s.57-62.

"İpek Yolu ve Soğdlar, *Toyo Gakujutsu Kenkyu*, 18(2), 1979, s.21-50.

"Soğdların Doğu Yayılışına Dair Bir Arkeolojik Materyal", *İç Asya Tarihi Makaleler Derlemesi*, Edit. Nairiku Ajiashigakukai, (İçinde: s. 49-57), Tokyo: Daini Kokusho Kankokai, 1979.

Köktürkler Üzerine Çalışmaları

"Konar Göçer Devletlerde 'Kutsal Hak' Düşüncesi: Köktürkler Örneği", *Rekishigaku Kenkyu (The Journal of Historical Studies)*, 133, 1948, s.22-34.

"An Introduction to the Studies of the Official Titles of the Eastern Türküt: On "Qaghan" of the "First Türküt Empire", *Toyo Gakuho*, 37(3), 1954, s.1-51.

“The Genealogy of the Early Qaghans of T’u-ch’üeh”, *Toyo Gakuho*, 39(1), 1956, s.44-75.

“Yenisey Türk Yazıtları’nda il~äl Üzerine”, *Kodaigaku*, 7(2), 1958, s.115-139.

“Doğu Köktürk’te Resmî Unvanlar Üzerine 1: Birinci Köktürk Devleti’nde Šad"” *Shigaku Zasshi*, 70 (1), 1961, s.1-33; *Shigaku Zasshi*, 70 (2), 1961, s.29-58.

“Sïčï と 四 至 (Sïčï ve Ssŭ-chih). Dr. Wada’nın Yetmişinci Yaş Hatırasına Asya Tarihi Makaleleri Derlemesi”, (İçinde: s.959-970), Kodansha, 1961.

“On the Meanings of the Words “qu(o?)y”, and “öz” in the Yenisey Inscriptions”, *Toyo Gakuho*, 45(1), 1962, s.1-32.

“On the Ssŭ-li-fa (Iltäbär) and the Ssŭ-chin (Irkin) Titles of the T’ieh-lê Tribes”, *Toyo Gakuho*, 46(3), 1963, s.1-36.

“Kıtay’ Boyunun Etimolojisi Üzerine”, *Yurashia Bunka Kenkyu*, 1, 1965, s.37-47.

“On Some Passages in a Memorial Presented to Yang-ti of the Sui Dynasty by Ch’i-min-qaγan”, *Toyo Gakuho*, 48(1), 1965, s.49-79.

“On Chi-li-fa (Eltäbär/Eltäbir) and Chi-chin (Irkin) of the T’ieh-lê Tribes”, *Acta Asiatica*, 9, 1965, s.31-56.

“Ch’i-min Hakan’ın Bir Çin İmparatoruna Gönderdiği Mektubun Üslûbu Üzerine”, *Reşid Rahmeti Arat İçin*, Ankara, 1966.

“Tonyuquq bögü-, bügü-qaγan (On bögü-, bügü-qaγan in the Tonyuquq Inscription”, *Toyo Gakuho*, 52(1), 1965, s.62-89.

“Bögü (bügü) qaγan (Bögü (Bügü) qaγan ve Fu-chü”, Dr. Kamata’nın Altmışıncı Yaş Hatırasına Tarih Araştırmaları Makaleleri Derlemesi, (İçinde: s. 213-223). Tokyo: Kamata Hakushi Kanreki Kinen Rekishigaku Ronso Kankokai, Tokyo, 1969.

“Tonyuquq(A-shih-têYüan-chênveTonyuquq)”, Dr. Yamamoto’nun Altmışıncı Yaş Hatırasına Asya Tarihi Araştırmaları Makaleleri Derlemesi, içinde (s. 457-468). Tokyo: Yamakawa Shuppansha, 1972.

“Sïčï ve SŞŬ-CHIH”, *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 6 (1968), 1972b, s.217- 223.

“A-shih-tê Yüan-chên ve Tonyuquq”, *İslam Tetkikleri Enstitüsü Dergisi*, 5 (1-4), 1973, s.87-93.

“Moğolistan’dan Çıkan Wu-chu Sikkesindeki Köktürk Alfabeli Yazılar Üzerine Bir İnceleme”, *Kokogaku Janaru (The Archaeological Journal)*, 92, 1974, s.2-5.

“Sudzi Yazıtı Üzerine Bir Açıklama: İlk Üç Satırı Hakkında”, *Dr. Enoki’nin Altmışıncı Yaş Hatırasına Asya Tarihi Makaleleri Derlemesi*, Tokyo, 1975, s.445-463.

“Türgiş Bakır Sikkesindeki Yazılar Üzerine), *Prens Mikasa’nın Altmışıncı Yaş Hatırasına Oryent Çalışmaları Makaleler Derlemesi*, Tokyo, 1975, s.322-329. Kodansha.

"The Khosho-Tsaidam Inscriptions: Turkish (Tu-jue) "Nationalism" under the Second Turkic Khanate). Toyoshi Kenkyu (The Journal of Oriental Researches), 34 (4), 1976, s.1-31.

"Бёгю-каган н Поцзюй. Turcologica", Ленинград, 1976, s.284-290.

"Sözde Bökli Hakkında: Etnoloji ve Tarih Çalışmalarının Arasında", Dr. Namio Egami'nin Yetmişinci Yaş Hatırasına Makaleler (Etnik ve Kültür Bölümü), Tokyo, 1977, s.299-324. Tokyo: Yamakawa Shuppansha.

"Sudzi Yazıtı Üzerine Bir Açıklama: İlk Üç Satırı Hakkında", Proceedings The Vith International Symposium Ses., 5-9, 1979, s. 91-106. Seoul: National Academy of Sciences Republic of Korea.

"Bökli" veya "Bükli" Şekillerinde Transkripsiyonu Yapılan Bir Kelime Üzerine. VIII. Türk Kongresi Ankara: 11-15 Ekim 1976 Kongreye Sunulan Bildiriler, C.2, Ankara, 1981, s.579-582.

"The T'u-chüeh Concept of Sovereign", *Acta Asiatica*, 41, 1981, s.47-51.

"On the Meaning of the Word 'qut' in the Orkhon Inscriptions", Proceedings of the Sixth East Asian Altaistic Conference, (Jie Xian Chen, Edit.) Taipei: National Taiwan University, 1983, s.39-47.

How Should Bökli or Bükli Transcribe and Interpreted? Memories of the Research Department of the Toyo Bunko, 42, 1984, s.139-144.

"Köktürklerde Tahta Geçme Töreni", *Shiso*, S.34, 1985, s.1-17.

"Köktürklerin İnançları: Şamanizm Üzerine", Dr. Tsugio Mikami'nin Yetmişinci Yaş Hatırasına Makaleler (Tarih Bölümü), (Mikami Tsugio Hakushi Kiju Kinen Ronbunshu Henshu İinkai, Edit.), Tokyo, 1985, s. 304-319).

"Säkiz Adaqlïɣ Barïm" (Yenisey Yazıtları'ndaki "Säkiz Adaqlïɣ Barïm" Üzerine", Nihon Daigaku Jinbun Kagaku Kenkyujo Kenkyu Kiyo (Studies in Humanities and Social Sciences), S.32, 1986, s.29- 56.

"An Interpretation of the First Altïn-Köl Inscription", *Tohogaku*, S.72, 1986, s. 1-17.

"Yenisey Yazıtlarındaki "Sekiz Adaḳlig Barım" Üzerine, On the "Säkiz Adaqlïɣ Barïm Adaḳlig Barım" in the Yenisey Inscriptions", *Erdem*, S.3(8), 1987, s.349-365.

"An Interpretation of the Second Altïn-Köl Inscription", *Eastern Studies*, Fortieth Anniversary Volume, Tokyo, 1987, s. 797-811.

"Köktürklerde Tahta Geçme Töreni: Ek Bölüm", Dr. Enoki'nin Uzun Yaşamının Hatırasına Asya Tarihi Makaleleri Derlemesi, (Enoki Hakushi Shoju Kinen Toyoshi Ronso Hensan İinkai, Edit.), Tokyo, 1988, s. 369-393).

Uygurlar Üzerine Çalışmaları

"A Contract Note about a Vineyard in Uyghur Language", *Toyo Gakuho*, S.42(4), 1960, s.22-50.

"Tüketim Borcuna Dair Uygur Belgesi", *Batı Bölgeleri Kültürü Araştırmaları 4, Eski Orta Asya Dillerinin Kaynakları*, (Seiiki Bunka Kenkyukai, Edit.), Kyoto, 1961, s. 221-254.

"A Study on Uygur Documents of Loans for Consumption", *Memories of the Research Department of the Toyo Bunko*, S.20, 1961, s.111-148.

"Alım Satıma Dair Uygur Belgesi: Satıcısı ve Alıcısı Üzerine", *Yuboku Shakaishi Tankyu*, S.9, 1961, s.1-18.

"The Clause of Warrant in the Uigur Documents of Sale and Purchase", *Toyo Gakuho*, S.44(2), 1961, s.1-23.

"Uygur Sözleşme Belgesi: Özellikle Tüketim Borcuna Dair Belge Üzerine", *Toyo Bunko Nenpo*, 1961, s.74-75.

"Uygurca Çevirisi Suvarṇaprabhāsa Sūtra (Altun Yaruk)". *Shigaku Zasshi*, S.79(1), 1962, s.66-81.

"Yuan Hanedanlığı'nda Arsa Alım Satımına Dair Bir Uygur Belgesi", *İwai'nin Yetmişinci Yaş Hatırasına Makaleler*, Tokyo, 1963, s. 712-727.

"Alım Satıma Dair Uygur Belgesi: Satıcısı ve Alıcısı Üzerine", *İç Asya Tarihi Makaleleri*, (Nairiku Ajiashigakukai, Edit.), Tokyo, 1964, s. 122-139.

"Tekrar Tüketim Borcuna Dair Uygur Belgesi Üzerine"" *Çağdaş Öncesi Asya'da Hukuk ve Toplum*, (Dr. Noboru Niida'nın Ölüm Anısına Makaleler 1. C.), Tokyo, 1967, s. 235-266.

"Orta Asya'nın Kralı Timur", *Dünya Tarihi*, C.6, Tokyo,1968, s. 371-393.

"Timur İmparatorluğu'nun Dünya Tarihindeki Rolü", *Chuo Koron*, S.86(5), (Rekishi to Jimbutsu Özel Sayısı, 2), 1971, s.24-42.

"Tanzimat", *Dünya Tarihi 7: İslam Kültürünün Gelişimi*, Tokyo, 1961, s.233-247).

Mori, M. (1968). "Osmanlı İmparatorluğu", *Dünya Tarihi*, C.8, Tokyo, 1968, s.397-421.

"Osmanlı İmparatorluğu'nun Karakteri", *Rekishi to Chiri*, S.164, 1969, s.18-30.

"Osmanlı İmparatorluğu'nun Mirasları", İslam İmparatorluğunun Mirasları, (Johei Shimada, Edit.) Tokyo, 1970, s.342-389.

"Türk Kurtuluş Savaşı", İwanami Semineri, *Dünya Tarihi*, C. 25, 1970, s. 451-475.

"Osmanlı İmparatorluğu'nda Devrim Eylemleri 1, Türkiye'de Devrim Eylemleri, İwanami Semineri, *Dünya Tarihi*, C. 21, Tokyo, 1971, s.386-410.

"Batılılaşma Çelişkisi, Türkiye", Daha Fazla Bilinmesi Gereken Ülkeler, C. 1, (Asahi Janaru Henshubu, Edit.), Tokyo, 1966, s.126- 134.

"Türk Fikir Adamı: Liberalizmin Atası Namık Kemal", Asya Felsefeleri Semineri 7, İslam Felsefeleri, içinde (s. 236-266). Tokyo, 1967, s.236-266. Daigaku Shuppankai.

"Türk Toplumu ve Ekonomisi", Tokyo, 1917. JETRO Institute of Developing Economies.

"Hüseyin Nihal Atsız ve Bugünkü Türkiye'de Turanizm Eylemleri", *Orient*, 20(2), 1978, s.126-127.

"Bozkurt' Üzerinden H. N. Atsız ve Bugünkü Türkiye'de Turanizm", Dr. Ashikaga'nın Yetmiş Yedinci Yaş Hatırasına Orient Çalışmaları ve Hint Çalışmaları Makaleler Derlemesi, Tokyo, 1978, s. 331-343.

"Türkiye'de Sağcılar ve Solcular", İslam Ekonomi Araştırmaları Merkezi Raporu, Tokyo, 1981, s.23-27. Nihon Boeki Shinkokai Kaigai Keizai Joho Center.

"Türkiye: Yenilik ve Gelenek", Dünya Ekonomik ve Bölgesel Düzeni Sempozyumu Raporu, 1981 s.83-88. Tokyo: World Economic Information Services.

Türk Halk Edebiyatı Üzerine Çalışmaları

"Nasreddin Hoca Hikâyeleri", *Shigaku Zasshi*, S.71(10), 1961, s.61-73.

"Nasreddin Hoca Hikâyeleri: Hoca ve Timur, Yuboku Shakaishi Tankyu, 14, 1961, s.1-18.

"Nasreddin Hoca ve Hikâyeleri", *Orient*, 5(1), 1962, s.33-45.

"Türkiye'de Nasreddin Hoca Hakkında Araştırmalar: Özellikle Yaşadığı Dönem Üzerine", Ajia Afurika Bunken Chosa Hokoku, 24, 1964, s.1-22.

"Nasreddin Hoca Hikâyeleri: Hoca ve Timur", İç Asya Tarihi Makaleleri, (Nairiku Ajiashigakukai, Edit.) 1964, (s. 182-199). Tokyo: Daian (Yasui, 2019, s. 66-67).

Nobuo Yamada (1920-1987)

1941'de Tokyo İmparatorluk Üniversitesi Asya Tarihi Bölümüne giren Nobuo Yamada, 20. yüzyılın başında Budizm rahibi Kozui Otani'nin önderliğinde düzenlenen Orta Asya keşif heyeti tarafından Japonya'ya getirilen Uygurca belgeler üzerine çalışmalarda bulunmuştur ve Uygur araştırmalarına büyük katkı sağlamıştır. Yamada, 1967-1983 yılları arasında da Osaka Üniversitesi'nde profesör olarak çalışmıştır.

Başlıca Çalışmaları

"Tyruku no seiçi Utyuken-san (Türklerin mukaddes yeri Ötüken dağı)", Şizuoka Dakaku Bunri-gakubu Kenkyu Hokoku Cinbun Kagaku 1, 1951, s. 65-74.

Shinji Maejima

(1903-1983)

İslam tarihi araştırmacısıdır. Tokyo İmparatorluk Üniversitesi Asya Tarihi Bölümü mezunudur. Arapça kaynaklara dayanarak İpek Yolu tarihi üzerine çalışmaları bulunmaktadır. Nihon İslam Kyokai (Association for Islamic Studies in Japan) ile Nihon Oriento Gakkai'nin (The Society for Near Eastern Studies in Japan) kuruluşu ve yönetimine destek olmasının yanı sıra Japonya'daki İslam araştırmalarının gelişimine de büyük katkıda bulunmuştur.

Başlıca Çalışmaları

"ÇURUGİŞŞU no sen-reki; SOROKU-DEN 1,2(T'U-CH'İ SHİH (Türgiş)'lerin savaşları, SU-LU-CH'UAN'a göre 1,2)", Khen ¼, 1935, s. 24-35; 1/6, 1938, s. 4-20.

"Tarasu-sen ko; Co-şo (Talas savaşı üzerine düşünceler; Giriş)", Şigaku 31/1-4, 1958, s. 657-691.

"Tarasu-sen ko; Hon-şo (Talas savaşı üzerine düşünceler; Esas bölüm)" Şigaku 32/1, 1959, s. 1-37

"Jakubi nendai-ki çu no Çuruku-soku (Yakubi vakayinamesi içindeki Türk boyları)", YŞT 21, 1963, s. 1-(Aynı makale 1964 'te Nai-riku Acia-şi Roncu'da tekrar yayınlanmıştır.)

Koichiro Koyama
(1942-)

Koichiro Koyama, Tokyo Üniversitesi Asya Tarihi Bölümünde okurken hem Mori'nin derslerini almış hem de ondan Türkçe öğrenmiştir. Akademik çalışmalarda Türkçe ve Osmanlıca kaynakları kullanan Koyama, 1967'de yayımladığı "Osman ve Osmanlı Türklerinin İlk Organizasyonu" ismini verdiği 15. yüzyılın ikinci yarısında yazılan vakayinâme Aşıkpaşazade Tarihi'ni ele alıp ilgili kaynaklar ile önceki araştırmalardan yararlanarak Osmanlı Devleti'nin kurucusu Osman'ın soyunu ve ilk dönem Osmanlı devlet teşkilatını incelemiştir. 1971'de ise kaynak incelemesi ve tarihsel kaynak eleştirisi açısından Aşıkpaşazade Tarihi üzerine "Erken Osmanlı Kronikleri Aşikpaşazâde Târihi" isimli bir makale kaleme almıştır.

Koyama, 1970-1980'li yıllar arasında Eski Orta Asya kaynaklarını ele alarak "Oğuz Kağan Efsanesi Üzerine" ve "Kaşgarlı Mahmut'un Divan-ı Lügat-u Türkündeki Türkçe Ünvanlar" makalelerini yayımlamıştır.

Modern Türk Edebiyatı üzerine de çalışan Koyama, Japonya'daki Modern Türk Edebiyatı üzerine çalışmaların temelini oluşturmuştur. 1983'te Modern Türk Edebiyatı eseri olan Yaşar Kemal'in İnce Memed romanını incelediği "Anadolulu bir eşkiya başlıklı bir makaleyi yayımlamıştır. 1990'lı yıllarda Yahya Kemal'in İstanbul ile ilgili yazıları üzerine incelediği bir makalesi "Yahya Kemal'in İstanbul ile ilgili makaleleri" ve Sait Faik'in kısa hikâyelerini Japoncaya çevirdiği bir kitabı da yayımlanmıştır.

Başlıca Çalışmaları

"Osmanlı Devleti'nin Kurucusu Osman Paşa ve Osmanlı Türklerinin İlk Teşkilatlanma Süreci", *Tôyô Gakuhô*, S.50-3, 1967, s. 37-78.

"İlk Dönem Osmanlı Tarihi Belgesi Aşıkpaşazade Tarihi", *İslam Sekai*, S.8, 1971, s. 1-24.

Takao Moriyasu
(1948-)

Takao Moriyasu, 1969'dan itibaren 1970'li yıllar boyunca Tokyo Üniversitesi Asya Tarihi Bölümünde Mori'nin derslerini almıştır. Tokyo Üniversitesi'nde doktora öğrencisiyken Fransa Hükümeti burslusu olarak 1978-1980 yılları arasında Paris'te okuma şansı kazanmıştır. İslam öncesi Orta Asya tarihi uzmanı Moriyasu, Çin'in Dunhuang ve Turfan bölgelerinden keşfedilen tarihî belgeleri, Eski Türk yazıtları ve Çince kaynakları ele alarak çalışmalar yapmıştır. Akademik kariyerinin büyük bir bölümünü Osaka Üniversitesi'nde çalışarak geçirmiştir.

1970'li yıllardan beri Uygur Maniheizm tarihini araştıran Moriyasu, 1980'li yılların sonlarında ziyaret ettiği Çin'in Pekin, Gansu ve Uygur bölgelerinde Eski Uygur tarihi ve Maniheizm tarihi ile ilgili belgeleri ve tarihî kalıntıları incelemiştir. Moriyasu, 1991'de yayımlanan Uygur-Maniheizm tarihi üzerine bir tezi ile Osaka Üniversitesi'nden doktor unvanını almıştır. 2015'te de Uygur-Maniheizm tarihi üzerine bir eser "Uygur-Maniheizm Tarihi ile İlgili Kaynaklar Derlemesi)" yayımlamıştır.

Moriyasu'nun çok sayıda Uygur tarihi ve Uygur sivil belgeleri üzerine eseri bulunmaktadır. 1993'te Nobuo Yamada tarafından yazılan ve Juten Oda, Peter Zieme, Hiroshi Umemura ve Takao Moriyasu tarafından hazırlanan üç ciltlik eser "Uygur Sivil Belgeleri Derlemesi" hem Japonca hem de Almanca olarak yayımlanmıştır. 2004 yılında "Orta Asya'da Keşfedilen Tarihî Belgeler Üzerine Makaleler Derlemesi" eserini yayımlamıştır. Moğolistan'da bulunan tarihî kalıntılar ve yazıtlar üzerine saha incelemeleri de yapan Moriyasu, "Moğolistan'da bulunan Tarihî Kalıntıları ve Yazıtları İnceleme ve Araştırma Raporu" konuyla ilgili birkaç makale kaleme almıştır.

Başlıca Çalışmaları

"Uiguru to Toban no Hoku -TEİ Sodatsu-sen oyobisono-go no Saiiki cosei ni tsuite (Uygurlar ile Tibetlilerin PEİ-T'İNG (Beş balık) için mücadeleleri ve Doğu Türkistan'ın sonraki durumu)", TG 55/4, 1973, s. 60-87.

"Uiguru Bukkyo-şi şiryo to şite no Bogui monco (Uygur Budizm tarihi için bir kaynak eser; üç kazık yazıtı)", ŞZ 83/4, 1974, s. 38-54.

"Uiguru no sei-sen ni tsuite (Uygurların batıya geçişi üzerine)", TG 59/1-2,1977, s. 105-130.

"Çibetto-go şiryo-çu ni arawareru hoppo minzoku; DRU-GU to HOR (Tibetçe bir vesikada rastlanan Kuzey milletleri; DRUGU ve HOR)", AAGBK 14, 1977, s. 1-48.

"Uiguru to TONKO (Uygurlar ve TUN-HUANG)", Tonko no Rekişi (Koza Tonko, 2), Tokyo, Daito Şuppan-şa, 1980, s. 299-338.

"GEN-dai Uiguru bukkyo-to no içi şokan: Tonko şutsudo Uiguru-go bunken hoi (YÜAN döneminde bir Uygur rahibenin mektubu; TUN-HUANG'da bulunan Uygurca vesikalara bir ilave)", Nairiku- Acia, Nişi-Acia no Şakai to Bunka, Tokyo, Yamakawa Şuppan-şa 1983, s. 209-231.

"Toban no Çuo- Acia şinşutsu (T'U-PO (Tibetliler)'in Orta Asya'ya ilerlemesi üzerine)", Kanazawa Daigaku Bungaku-bu Ronşu, Şigakukahen 4, 1984, s. 1-85, 2 resim+ 1 cetvel+harita.

Çibbetto moci de kakareta Uiguru-bun Bukkyo kyori mondo (S., t. 1292) no kenkyu (Budist felsefe üzerine Tibet harfleriyle yazılmış, Uygurca bir soru-cevap metni üzerine bir araştırma)", Osaka Daigaku Bungaku-bu Kiyo 25, 1985, s. 1-85, 1 resim.

Masami Arai

(1953-)

Masami Arai, Masao Mori'nin en genç öğrencilerinden biridir. 1976'da Tokyo Üniversitesi Asya Tarihi Bölümü'nü bitirdikten sonra Tokyo Üniversitesi Asya Tarihi Anabilim Dalı'nda yüksek lisans ve doktora programlarına devam etmiştir. Arai, 1979-1981 yılları arasında İstanbul Üniversitesi'nde araştırmalarda bulunmuştur. 1984'te doktora programını tamamladıktan sonra Osaka Şehir Üniversitesi Tarih Bölümü'nde öğretim üyesi olarak ve sonra da Tokai Üniversitesi Batı Asya Araştırmaları Bölümünde doçent olarak görev yapmıştır. 1995'ten itibaren 2017'de emekli olana kadar Tokyo Yanancı Diller Üniversitesi Yabancı Diller Fakültesi Türkçe Bölümünde profesör olarak çalışmıştır. Arai, 2013'te Türk Tarih Kurumu şeref üyesi seçilmiştir.

Arai, Osmanlı siyasi fikirleri üzerine araştırmalar yapmıştır: "Namık Kemal'in Hayatı ve Görüşleri Üzerine Başlıklar" ve "Türk Milliyetçiliği Üzerine Bir Araştırma: Ziya Gökalp'a Özel Bir Gönderme" makalelerinde Namık Kemal ve Ziya Gökalp'ın siyasi fikirleri milliyetçilik düşüncesi bakımından incelenmiştir. Arai'nin Jön Türklerin siyasi fikirleri ve hareketleri üzerine kaleme aldığı çalışmalar, 1992'de İngilizce eseri "Turkish Nationalism in the Young Turk Era ve 1994'te Türkçe eseri "Jön Türk Dönemi Türk Milliyetçiliği" adıyla yayımlanmıştır.

Ayrıca Yakın-Modern Çağ Türkiye tarihi ile ilgili çalışmalar kaleme alan Arai, 1699'dan 1999'a kadarki Türkiye'nin genel tarihini anlattığı "Modern Türkiye Tarihi" ve Batı

Dünyasıyla ilişkileri açısından Türk tarihini yeniden düşündüğü Osmanlı İmparatorluğu'na karşı Avrupa" gibi eserler yayımlamıştır.

Arai, 2005'te Beyazıt Devlet Kütüphanesi ile Tokyo Yabancı Diller Üniversitesi'nin ortak projesi kapsamında Hakkı Tarık Us Kütüphanesi'nin Osmanlıca süreli yayınlarının düzenlenmesi ve korunması projesine de katılmıştır.

Başlıca Çalışmaları

"Namık Kemal'in Hayatı ve Düşünceleri Hakkında Bazı Değerlendirmeler", *Shigaku Zasshi*, S.86-4, 1977, s. 45-61.

"Ziya Gökalp Üzerinden Türk Milliyetçiliği Hakkında Bir İnceleme", *Shigaku Zasshi,* 88-2, 1978, s. 55-75.

"Türk Ocağı'nın Kuruluşu Üzerine Bazı Meseleler", *Seinan Ajia Kenkyû,* 31, 1989, s. 56-80.

"İsviçre'deki Türk Öğrencilerin Faaliyetleri", *Osaka İchiritsu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, Beşerî Bilimler*, 41-10, 1990, s. 27-64. 1992a. *Genç Türkler Dönemi'nde Milliyetçilik*, Leiden.

"Between State and Nation: A New Light on the Journal Türk Yurdu", *Turcica*, S.24, 1992b., s. 277-295.

"Mutafa Reşit Paşa'dan Mehmet Akif'e", *Osaka İchiritsu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, Beşeri Bilimler*, 44-12, 1992c, s.105-124.

Jön Türkler ve Türk Milliyetçiliği, İstanbul, 1994.

"Ahmed Ferid'e Dair", *Jôchi Ajia-gaku*, S.13, 1995, s. 109-129.

Yakın-Modern Çağdaki Türk Tarihi, Tokyo, 2001a.

"Jön Türk Dönemi Türk Milliyetçiliği", *Tanzimat ve Meşrutiyet'in Birikimi,* 2001b.

Turkish Nationalism in the Young Turk Era, E. J. Brill, Leiden, 1992.

Jön Türk Dönemi Türk Milliyetçiliği, (Tansel Demirel Çev.), İstanbul, 1994.

Chishû Naitô
(1886-1984)

Naitô, II. Dünya Savaşı'ndan önce uzun yıllar İstanbul'daki Japonya Büyükelçiliği'nde tercüman olarak çalışmış, sonra akademik dünyaya geçiş yapmıştır. Türk- Japon ilişkileri üzerine kaleme aldığı (Naitô 1931) kitabı, günümüzde dahi bu konuyla ilgili en önemli eseridir.

Naitô, Chishû 1931. *Türk-Japon İlişkileri Tarihi,* Tokyo.

Kôji Ôkubo
(1887-1947)

İki dünya savaşı arasında Rusya'dan Tokyo'ya kaçan Tatarlardan Tatarca öğrendiği bilinen Ôkubo'nun, esasen (Ôkubo 1939) gibi popüler yayınları vardır. Bu anlamda Ôkubo makaleleri ve kitapları ile Japonya'ya Türkiye

ve Türkleri tanıtmaya çalışmıştır. Ôkubo aynı zamanda İslam dünyasıyla ve Müslümanlarla ilgili Japonya'daki ilk akademik enstitü olan Kaikyôken-Kenkyûjô (İslam Dünyası Araştırmaları Enstitüsü)'yu kuran kişidir. Ayrıca aynı enstitüde başkanlık görevini de üstlenmiştir.

Çalışmaları

"Minzoku kankei yori mitaru ŞİNKYO (HSİN-CHİANG'da milletler arasındaki ilişkiler)", Toa 8/7,1935, s. 64-75.

Ôkubo, Kôji 1939. "Selçuklu Devleti, Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye Cumhuriyeti", *İslam Devletlerinin Tarihi* (Haz. Katsue Konuma), Tokyo, s. 128-185.

Fujio Mitsuhashi
(1909-2000?)

II. Dünya Savaşı sırasında Orta Asya ve Çin'deki Tatarlar üzerine araştırmalar yapan Mitsuhashi, savaştan sonra çalışma alanını değiştirmiş ve Anadolu Şelçukluları ve Osmanlı İmparatorluğu tarihi üzerine araştırmalar yapmaya başlamıştır. Bu çalışmalarında Osmanlıca kaynaklardan faydalanan Mitsuhashi, devşirme, ilmiye teşkilatı, timar sistemi gibi değişik konularda önemli akademik makaleler yazmıştır. Japonya'da Anadolu Selçukluları hakkında ilk akademik makaleyi de yine Mitsuhashi kaleme almıştır. Yazmış olduğu makaleleri derleyen Mitsuhashi, (Mitsuhashi 1964) adlı bir popüler, (Mitsuhashi1966) adlı bir de akademik kitap yayınlamıştır. Bu iki kitap, Japon Türkolojisinin temel eserleri olarak günümüzde dahi önemini korumaktadır.

Çalışmaları

"ŞİNKYO-şo no Kaikyo-to (HSİN-CHİANG vilayetindeki Müslümanlar)", Sekai Bunka-şi Taikei 6, Seibundo Şinko-şa 1934, s. 358-363.

"Şina henkyo no kinco (Çin sınır bölgelerinin bugünkü durumu üzerine)", Toyo 41/11, 1938, s. 38-45.

"Sei-hoku Kai-kyo mondai ni okeru BA KO-Kİ no çii (Kuzey-batıdaki İslamiyet meselesinde MA HUNG—K'UEİ'nin yeri)", Khen, 6/5, 1942, s. 43-52.

ŞİNKYO-Şo genko Toruko-go hogen kenkyu no enkaku; nakanzuku Serugei- Marofu no gyseki wo çuşin to şite (HSİNCHİANG vilayetinde şu anda konuşulan Türk lehçeleri üzerinde yapılan araştırmaların ana hatları: özellikle Sergey (Efimoviç) Malov'un çalışmaları hakkında notlar)", Çiba Daigaku Bunri gakubu Kiyo 1/1, 1953, s. 15-21.

Akira Haneda
(1910-1989)

İlk dönem Türkoloğudur. Orta Asya'daki Türkler üzerine Çince kaynaklara dayanarak araştırma yapmıştır. Haneda, Çin İmparatorluğu ile Osmanlı İmparatorluğu arasındaki ilişkiler

üzerinde durmuş ve bu ilişkileri inceleyen bir eserler kaleme almıştır.

Başlıca Çalışmaları

"Chİ-Min Hakan'ın Bir Çin İmparatoru'na gönderdiği Mektubun Üslûbu Üzerine" *Reşid Rahmeti Arat İçin,* Ankara 1966 (Türk Kültürü Araştırma Enstitüsü), 363-371.

"SİCİ ve SŞÛ-CHIH", Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi *Tarih Araştırmaları Dergisi* 1968, C. VI, Sayı 10-11, Ankara 1972, s. 217-223.

"A-shih-te Yüan-Chen ve Tonyuquq" İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi *İslâm Tetkikleri Enstitüsü Dergisi,* C. V, 1-4, İstanbul 1973, s. 87-93.

"Kuzey Asya'daki Eski Bozkır Devletlerinin Teşkilâtı", İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, *Tarih Enstitüsü Dergisi,* sayı 9, İstanbul 1978, s. 209- 226.

"Çin Kaynaklarındaki Türk ve Türük Adları" İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi *Türk Kültürü El-Kitabı,* seri II, C. 1/b, Türk Kültür Tarihinin Erken Çağları Üzerine Araştırmalar, İstanbul 1978, III-XV.

"Soğdların Orta Asya'daki Faaliyetleri", *Belleten,* XLVII/185, Ankara 1983 (Türk Tarih Kurumu), s. 339-352.

(Sachihiro Omura ile), "1988 Kırşehir, Yozgat ve Nevşehir İlleri Yüzey Araştırmaları", *VII. Araştırma Sonuçları Toplantısı,* Antalya 1989, s. 295-310.

Koichirô Koyama

Yüksek lisans programları sırasında burslu öğrenci olarak uzun süre Türkiye'de kalıp araştırma yapma şansı bulmuştur. Koyama ise, ilk dönem Osmanlı tarihi üzerine, özellikle de *Aşıkpaşazade Tarihi* hakkında araştırmalar yapmıştır.

Başlıca Çalışmalar

"Osmanlı Devleti'nin Kurucusu Osman Paşa ve Osmanlı Türklerinin İlk Teşkilatlanma Süreci", *Tôyô Gakuhô,* S.50-3, 1967, s. 37-78.

"İlk Dönem Osmanlı Tarihi Belgesi Aşıkpaşazade Tarihi", *İslam Sekai,* S.8, 1971, s. 1-24.

Yûzô Nagata

Yüksek lisans programları sırasında burslu öğrenci olarak uzun süre Türkiye'de kalıp araştırma yapma şansı bulmuştur. Nagata, Türk ve Japon hükümetleri arasındaki anlaşma gereği, Türk hükümeti burslu ilk Japon öğrenci olarak İstanbul Üniversitesi tarih bölümü'ne girmiş ve başarılı bir şekilde doktora programını tamamlamıştır. Halen en meşhur Japon Türkolog olarak bilinen Nagata, Yeniçağ ve Yakınçağ'daki Osmanlı sosyo-ekonomik tarihi üzerine, özellikle de Manisa bölgesindeki ayan ve çiftlikler hakkında çalışmalar yapmıştır. En çok tanınan eserleri arasında İngilizce olarak yayınlanmış olan çiftlikler üzerine kitabı ve

doktora tezinin zenginleştirilmiş hali olan, ayanlar hakkında eseri vardır. Bu çalışmaları, aynı zamanda uluslararası Türkoloji dünyasında da en çok tanınan iki eseridir. Yaptığı çalışmaların yanı sıra, şarkiyat kütüphanesi'ne de hem Osmanlıca ve Türkçe kitaplar hem de Süleymaniye Kütüphanesi gibi önemli kütüphanelerden Osmanlı tarihi üzerine Osmanlıca elyazmalarının mikrofilmlerinin tedarik edilmesini sağlamıştır. Bu bakımdan Mori'nin halefi görevini de üstlenmiş bulunmaktadır.

Başlıca Çalışmaları

Batı Anadolu Bölgesi İleri Gelenlerinin Çiftlikleri Üzerine Bazı Belgeler, Tokyo, 1976a.

Muhsin-zade Mehmed Paşa ve Ayanlık Müessesesi, Tokyo, 1976b.

"16. Yüzyılda Manisa Köyleri: 1531 Tarihli Saruhan Sancağına Ait Bir Tahrir Defterini İnceleme Denemesi", *Tarih Dergisi*, 32, 1979a s. 731-758.

Bosnalı İleri Gelenler Üzerine Kaynaklar, Tokyo, 1979b.

"Karaosmanoğlu Hacı Hüseyin Ağa Örneği Üzerinden Ayan Sınıfı ve Batı Anadolu Bölgesi Şehir Toplumu", *Culture and Society of the Inner Asia and the Islamic World* (Haz. M. Mori), Tokyo, 1983, s. 735-760.

"Tarihte Ayan: 19. Yüzyıl İlk Dönemi Türk Toplumunda Taşranın Bereketi", *Shakai-shi Kenkyû*, S.7, 1986, s. 81-162.

"Notes on the Marginal System of a Big Firms (Çiftlik) in the Mid- Eighteenth Century Turkey", *AJAMES*, 2, 1987, s. 319-341.

"Karaosmanoğlu Hacı Hüseyin Ağa'ya Ait Bir Tereke Defteri", *IX Türk Tarih Kongresi: Ankara 21-25 Eylül Kongreye Sunulan Bildiriler*, C. 2, Ankara, 1988, s. 1055-1062.

"The Role of Ayans in Regional Development during the Pre-Tanzimat Period in Turkey: A Case Study of the Karaosmanoğlu Family", *Urbanism in Islam: The Proceedings of International Conference on Urbanism in Islam* için- de, vol.1, Tokyo, 1989, s. 166-191.

Osmanlı İmparatorluğunun Sosyal ve Ekonomik Tarihi Üzerine Araştırmalar, İzmir, 1995.

Tarihte Ayanlar: Karaosmanoğulları Hakkında Bir İnceleme, Ankara, 1997a.

N. Misawa, "Japonya'daki Türkoloji Araştırmaları: Anadolu Türkleri Üzerine Araştırmalar", *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, C. 8, Sayı 15, 2010, s. 454.1997b. "Osmanlı'nın Son Dönemlerindeki İltizam Sistemi Üzerine Bazı Yorumlar", *Sundai Shigaku*, 100, s. 75-110.

"Türkiye'deki Resmî Tarihin Kuruluşu", *Kolonilik ve Tarih Araştırmaları* (Haz. Terauchi, İtarô), Tokyo, 2004, s. 107-234.

Yakınçağdan Önceki Türkiye'nin Taşra Ayanlarından Karaosmanoğulları Hakkında Bir İnceleme, Tokyo, 2009.

Haneda, Masashi 1998. *Gelişmiş İslam Dünyası*, Tokyo.

Miura, Tôru; Shimizu, Yasunao, Tax Farm Register of Damascus Province in the Seventeenth Century, Tokyo.

15.Naitô, Chishû 1931. *Türk-Japon İlişkileri Tarihi*, Tokyo (Misawa, 2010, s. 467).

Kunihiro Shidara

Yüksek lisans programları sırasında burslu öğrenci olarak uzun süre Türkiye'de kalıp araştırma yapma şansı bulmuştur. Yüksek lisans programını Ankara'da tamamlamış ve II. Meşrutiyet üzerine araştırmalar yapmıştır.

Başılca Çalışmaları

Shidara, Kunihiro 1976. "Genç Türkler Hareketinin Gelişim Süreci", *İslam Sekai*, 11, s. 27-50.

"1908 Genç Türkler İhtilaline Giden Süreç: Resne'de Ahmed Niyazi Bey Hareketi", *Orient*, 21-1, 1978, s. 91-108.

"Osmanlı İmparatorluğu'nda İkinci Meşrutiyet Dönemi: Genç Türkler Hareketi'ndeki Bazı Mücadeleler", *İslam Sekai*, 16, 1979, s. 33-46.

"1908-1909 Genç Türkler İhtilali'nden Sonraki Dönemde Osmanlı Ordusu'nda Subaylar", *Studies Asian History dedicated to Prof. Satoshi Nakajima on his Seventieth Birthday* içinde, Kyoto, 1981, s.565-579.

"Operasyon Kıtalarının Başlıca Prensiplerindeki Değişiklik", *Society and Culture of Inner Asia and West Asia* (Edit. Mori, Masao), Tokyo, 1983, s. 799-821.

"Genç Türkler Dönemi Örneğinde Osmanlı İmparatorluğu'nda İslam ve Halk", *Shichô*, New Series 18, 1995, s. 68-83.

"II. Abdülhamid'in Diktatör Yönetim Yapısı", *AJAMES*, 3-1, 1988, s. 175-194.

"İttihat ve Terakki Komitesi Soykütüğü", *Orient*, 35-1, 1992, s. 1-15.

"Yurt Dışındaki Genç Türklerin Mali Sıkıntıları", *Seinan Ajia Kenkyû*, 52, 2000, s. 59-72.

Tadashi Suzuki

Tokyo Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezundur, ama siyasi (sosyo-siyasi) tarih üzerine uzmandır. Eserleri arasında (Suzuki 1986-88) gibi, Kanunî Süleyman devrindeki bütün vezirlerin biyografilerini inceleyen ve

onların rollerini ele alan çalışmaları vardır. Bundan başka Osmanlı İmparatorluğu hakkında muhtelif konularda da araştırmalar yapmıştır.

Başlıca Çalışmaları

"Büyük Sultan Süleyman Dönemi'nde Osmanlıda Vezir-i azamlık ve Vezirler", *Memoirs of the Institute of Oriental Culture* 101, s. 1-71; 103, s. 1-79; 106, 1986-1988, s. 35-94.

"Silahdar İbrahim Paşa Örneği'nden Yola Çıkarak 18. Yüzyılın İlk Döneminde Osmanlı İmparatorluğu İle Avrupa Arasındaki Sefir Sistemi ve Sefaretname", *Tôyô Bunka*, 67, 1987a, s. 251-279.

"Osmanlı İmparatorluğu Örneğinde Orta Doğu'da Farklı Milletlerin Bir Arada Yaşaması ve Dönüşüm Süreci", *Kokusai Seiji*, 86, 1987b, s. 39-53.

"18. Yüzyıl İlk Döneminde Osmanlı İmparatorluğu'nda Bir Diplomat: Osmanlı İmparatorluğu Paris Sefiri Yirmi Sekiz Çelebi Mehmed Efendi", *Collected papers for the Thirty Fifth Anniversary of The Establishment of The Society for Near Eastern Studies in Japan*, Tokyo, 1990, s. 273-294.

Osmanlı İmparatorluğu: Esnek Despotizm, Tokyo, 1992a.

"Osmanlı İmparatorluğu ve Fransız İhtilali: İslam Dünyası ile Modern Batı Dünyası Arasındaki Temasların Bir Örneği", *Fransa İhtilali ve Etraf Ülkeleri*, (Haz. Haruo Tanaka), Masaaki Kimura ve Tadashi Suzuki, Tokyo, 1992b, s.59-106.

Osmanlı İmparatorluğu'nda Elit Sınıf ve Nüfuz, Tokyo, 1993a.

Osmanlı Abidesinden Babil Kulesine: Osmanlı İmparatorluğu'nda Çok Ulusluluk, Tokyo, 1993b.

Osmanlı İmparatorluğu ve İslam Dünyası, Tokyo, 1997.

"From Central Asian Studies to Anatolian Studies: A Century of Turkish Studies in Japan", *Orient*, 38, 2003, s. 117-134.

Milliyetçilik ve Müslümanların Birlik Varlığı, Tokyo, 2007.

Masayuki Yamauchi
(1947-)

Yamauchi, uluslararası ilişkiler perspektifinden ve hem Osmanlıca hem de Rusça kaynaklara dayanarak Türk inkılap tarihi hakkında çok sayıda makale yazmıştır. Daha sonra araştırma konusunu değiştirerek farklı

konularda önemli akademik eserler kaleme almıştır. Bunlar arasında Osmanlı İmparatorluğu ile Mısır ilişkileri üzerine belgesel niteliğinde hacimli bir kitap, Sultan Galiyev hakkında eserleri ve Türkiye'den satın aldığı Osmanlıca kaynaklara istinaden yazdığı çalışmaları da vardır.

Başlıca Çalışmaları

"Türk Devrimi'nde Şark Sorunu (1919-1920): Ankara Hükümeti Kuruluncaya Kadar Sovyetlerle Olan Yakınlaşmaya Dair Bir İnceleme", *Rekishi-gaku Kenkyû*, 385, 1972, s. 13-27.

"Rus İhtilali ve Batı Asya: İslam Dünyasında Uluslararası Devrim ve Bağımsızlık Hareketlerinin Kesişim Noktası", *Rekishi-gaku Kenkyû*, 409, 1974, s. 13-34.

"Kurtuluş Savaşı Boyunca Türk Dış Politikası ve Doğu İle İlişkiler (1920- 1921)", *Journal of Asian and African Studies*, 13, 1977, s. 1-66.

"Türk Millî Özgürlük Savaşının Toplumsal Hareketler Üzerinde Yansımaları: Batı Anadolu'daki Milliyetçi Hareketler Hakkında Analiz Denemesi", *Journal of Asian and African Studies*, 15, 1978, s. 15-50.

Osmanlı İmparatorluğu ve Mısır: 1866-1867 Girit Seferi Üzerine Siyasî ve Tarihî Bir Araştırma, Tokyo, 1984.

Sultan Galiyev Gerçeği ve Ülküsü, Tokyo, 1986.

Kızıl Yıldız Altındaki Yeşil Hilal: Enver Paşa Sovyetler Birliği'nde 1919- 1922, Tokyo, 1991.

İslam ve Rusya: Sultan Galiyev'den Sonra, Tokyo, 1995a.

Hoşnut Olmamış Adam Enver Paşa: Türkiye'den Türkistan'a, İstanbul, 1995b.

Belgelerle Sultan Galiyev Gerçeği ve Ülküsü, Tokyo, 1998.

Kayoko Hayashi (Yamamoto)

Osmanlı arşiv kaynaklarına dayanarak araştırma yapan Japon Türkologların başında Kayoko Hayashi (Yamamoto) gelmektedir. Hayashi, ilk başta 1982)'de 1453 yılında Osmanlı İmparatorluğu tarafından fethedilen İstanbul üzerine çalışmış, sonradan vakıf müessesi üzerine makaleler yazmıştır. İstanbul gibi İslam şehirlerine meraklı Hayashi, akabinde (Hayashi, Miura, Haneda 1994) adlı bir de ortak kitap yayınlamıştır. Osmanlı arşiv kaynakları meselesi üzerine yoğunlaşmıştır.

Başlıca Çalışmaları

"Fatih Sultan Mehmed Vakfiyelerinin Derlemesi", AJAMES 3-2, 1988, s. 74-109.

"Ortaçağ İslam Şehirlerindeki İmaret Hayatı", *Tôyô Bunka*, 69, 1989, s. 119-144.

"The Vakif Institution in 16th-Century İstanbul: An Analysis of the Vakif Survey Register of 1546", *Memoirs of the Research Department of the Tôyô Bunko*, 50, 1992a, s. 93-113.

"16. Yüzyılın İstanbul'unda Ev Vakıfları", *Tôyô Bunka Kenkyûjo Kiyô*, 118, 1992b, s. 237-262, x-xi.

Osmanlı İmparatorluğu Dönemi, Tokyo, 1997.

Osmanlı İmparatorluğu: 500 Yıllık Barış, Tokyo, 2008.

"Ayasofya Vakfının Bir Yıllığı", *Meidai Ajia-shi Ronshû*, 13, 2009, s. 77-97.

Hayashi, Kayoko; Aydın, Mahir, The Ottoman State and Societies in Change: A Study of the Nineteenth Century Temettuat Registers, London, 2004.

Ergenç, Özer; Watanabe, Kôichi, Erken Modern Osmanlı ve Japonya'da Devlet, Toplum ve Belgeler, Tokyo, 2009.

Masuya, Tomoko (Haz.), Belgeleme ve Betimleme: Tarih Kaynaklarından İslam Dünyası, Tokyo, 2005.

Miura, Tôru; Haneda, Masashi, *Islamic Urban Studies: Historical Review and Perspectives*, London & New York, 1994.

Takashi Osawa

(1961-)

1961 yılında Japonya'nın Büyük Okyanus kıyısındaki Mie ilinde doğmuştur. İlkokul, ortaokul ve liseyi orada okumuştur. Daha sonra Japon Denizi'ne yakın İshikawa'daki Kanazawa Devlet Üniversitesi Hukuk ve Edebiyat Fakültesi Felsefe-Tarih ve Edebiyat Bölümünden mezun olmuştur. Aynı üniversitede yüksek lisans eğitimine başlamıştır. 1986-1988 yılları arasında Türk Hükûmeti'nden alarak iki buçuk yıl Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde Eski Türkçe ve Eski Türk Tarihi üzerine inceleme ve araştırmalarda bulunmuştur.

Japonya'ya döndükten sonra "Orta Asya'daki eski Türk Anıt ve Yazıtlarına Göre Taş Heykelin Sanat Tarihindeki Yeri" adlı tezle yüksek lisansını tamamlamıştır. 1990 yılında Japonya'nın en kuzey adası olan Hokkaido'da bulunan Hokkaido Üniversitesinde doktora programına başlamış, 3 yılda programı tamamlamıştır. 1993 yılında, Osaka Yabancı

Diller Üniversitesi Yabancı Diller Fakültesindeki Japonya'nın ilk Türkoloji Bölümüne yardımcı doçent olarak atanmıştır. 1996 yılında da doçent olmuştur. 2002 yılında ise bölüm başkanı olmuştur. Beş yıl sonra bu üniversitesinin Osaka Üniversitesi ile birleşmesiyle ortaya çıkan Dünya Dilleri Araştırma Enstitüsü Türkoloji Bölümüne geçip bölüm başkanlığı görevine devam etmiştir. 2008 yılında profesör olmuştur. Şimdiye kadar burada Türkçe derslerinin yanı sıra Orta Asya Tarihi, Eski Türkçe Metinleri ve Türk Kültür ve İnançları gibi dersler vermektedir.

KOSOVA TÜRKOLOGLARI

Hazırlayan: Yrd. Doç. Dr. İsa SULÇEVSİ-Yrd. Doç. Dr. Nebahat SULÇEVSİ

Kosova'da Türkoloji alanında eğitim alan kişiler kendilerini Türkolog, Şarkiyat alanında eğitim alanlar ise kendilerini Oryantalist (Şarkiyatçı) olarak tanımlarlar. Türkoloji ve Şarkiyat terimlerinin anlamı ve kapsamı hakkında bir tartışmaya girmeksizin kendini Türkolog olarak tanımlayan araştırmacı ve akademisyenler bu başlık altında kısaca tanıtılacaklardır. Bir alt başlık olarak kendini Türkolog olarak tanımlamaksızın Türkoloji'ye katkı sunmuş olan isimlere de verilecektir. Dolayısıyla *Türkologlar* ve *Türkoloji'ye Emeği Geçenler* şeklinde ayırmak daha yararlı gibi görünmektedir. Burada Türkolog veya Türkoloji'ye emeği geçmiş olanların doğum yeri veya geldikleri yere bakılmaksızın Kosova'da Türkoloji alanında ders vermiş, araştırma yapmış, bilimsel makale yazmış olan kişiler kapsanmıştır.

Süreyya Yusuf

(1923-1977)

1923'te Köprülü'de (Makedonya) doğdu. 1951 yılında Belgrad Üniversitesi Felsefe Fakültesi Şarkiyat Bölümü'nü bitirdi. Priştine Meto Bayraktar İlkokulunda öğretmenlik ve müdürlük yaptı. Ayrıca Priştine Radyosunda Türkçe çocuk yayınları hazırladı. Bir süre Üsküp Nikola Karev Öğretmen Okulunda Türk Dili ve Edebiyatı dersleri okuttu. 1963 yılında Prizren Yüksek Pedagoji Okulunda Türk Dili ve Edebiyatı dersleri verdi. 1973 yılında Priştine Üniversitesinde açılan Şarkiyat Bölümünde öğretim görevlisi oldu. 1977'de Türkiye Ören'de vefat etti. Eski Yugoslavya içerisinde Türkçeyle ilgili basın yayın ve sosyal faaliyetlerin birçoğunda görev aldı, Kosova'da Türkçe eğitimin gelişmesi için çaba sarf etti. Batılı Türkologların Balkan Türkoloji çalışmalarında sıkça atıfta bulundukları *Prizrenski Turski Govor (Prizren Türk Ağzı)* adlı çalışması vefatından sonra 1987 yılında Priştine Jedinstvo yayınları tarafından Sırpça olarak yayımladı. Çalışmalarının çoğunda yaşadığı dönemin Türkçesinin ve Kosova Türkçesinin meselelerine eğilmiştir. Yaşadığı dönemin Yugoslavya Türk Edebiyatı, dolayısıyla Kosova Türk Edebiyatının gelişmesinde önemli katkıları olmuş, bu uğurda çeşitli çalışmalara imza atmıştır.

Kitaplar

Dil Çalışmaları, Tan, Priştine, 1984.

Dilimiz ve Biz, Birlik, Üsküp, 1972.

Öyküler, Tan, Priştine, 1982.

Prizrenski Turski Govor, Jedinstvo, 1987, Priştine.

Yugoslavya Türk Şiiri, Tan Yayınları, Priştine 1976.

Makaleler

"Arnavutçadan Prizren Türkçesine Kimi Aktarmalar", *Çevren*, S. 5, Nisan 1975, s. 45-47

"Devrik Tümce", *Çevren*, S. 70, Mart-Nisan 1989, s. 71-73.

"Dilinde Ad Durumu Sayısı", *Çevren*, S. 1, Eylül 1973, s. 48-53.

"Gene Dilimizin Tutumu Üzerine", *Çevren*, S 50, Kasım – Aralık 1985, s.117-121.

"Nâzım Hikmet' te Dil Duygusu", *Çevren*, S. 27, Eylül 1980, s. 37-40.

"Priştine'de Türk Atasözleri", *Çevren*, S. 8, Aralık 1975, s. 35-51.

"Prizren Türkçesinde Kimi Yabancı Öğeler", *Çevren*, S. 3, Temmuz 1974, s. 32-38.

"Prizren Türkçesinde Kimi Yöresel Öğeler", *Çevren*, S. 12, Aralık 1976, s. 59-64.

"Prizren Türkçesinin Tümce Yapısı", *Çevren*, S. 13, Mart 1977, s. 61-68.

"Stevan Sremaç'ın Nasrettin Hoca Fıkraları Derlemesi Üstüne", *Çevren*, S. 15, Eylül 1977, s.53-59.

"Yazınımız Üstüne Bir Gerçek"; *Sesler* 1977/XIII, S: 118, s. 59-63.

Sebahat Mahmut

(1931-2008)

1931 yılında Ohri'de (Makedonya) doğdu. Belgrat Üniversitesi Şarkiyat Bölümünden mezun oldu. Kosova'nın Gilan şehrinde Türkçe öğretmenliği yaptı. Priştine Yüksek Pedagoji Okulu ile Priştine Üniversitesi Filoloji Fakültesinde Şarkiyat ile Türk Dili ve Edebiyatı bölümlerinde Türkçe dersleri okuttu. 2008 yılında Priştine'de vefat etti.

Makaleler

"Öğretimde Öğretme ve Öğrenme", *Çevren*, Y. 1, S. 1, Eylül 1973, s. 129-130.

Prof. Dr. Nimetullah Hafız

(1939-)

1939'da Prizren'de doğdu. 1961 yılında liseyi bitirdikten sonra, bir yıl Üsküp'te yayımlanan Birlik gazetesinde gazeteci, daha sonra bir yıl kadar Priştine'de Meto Bayraktari sekiz yıllık okulunda Türkçe öğretmeni olarak görev yaptı. 1968 yılında Üsküp Radyosunda Türk dili programlarında gazeteci, çevirmen ve spiker olarak çalıştı. Belgrat Şarkiyat Bölümünde başladığı yükseköğrenimini Sarayevo Üniversitesi Şarkiyat Bölümünde (1969) bitirdi. 1969-73 yıllarında Prizren'deki Tarihî Eserleri Koruma Kurumunda çalıştı. 1974 yılı başlarında Priştine Üniversitesi Felsefe Fakültesi Şarkiyat Bölümünde Türk Dili asistanı olarak çalışmaya başladı. 1976 yılında İstanbul Üniversitesinde *Prizren Türk Halk Metinleri ve Ağız Hususiyetleri* adlı teziyle doktorasını bitirdi. 1978 yılında Priştine Üniversitesi Şarkiyat Bölümünde Türk dili doçenti oldu. 1977-81 yıllarında Priştine'de yayımlanan Çevren dergisinin editörlüğünü üstlendi. 1983 yılında profesör oldu. 1988 yılında Priştine Üniversitesinde Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü kurulunca akademisyenlik görevine bu bölümde devam etti. 2004 yılında Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden emekli oldu.

Kitaplar

Yugoslavya Türk Şiirinde Atatürk, Folklor Araştırmaları Kurumu Yayınları, Ankara 1983.

Kosova Türk Halk Edebiyatı Metinleri, Priştine Üniversitesi Felsefe Fakültesi Yayınları, Priştine, 1985.

Âşık Ferkî, Hayatı ve Eserleri, Esin Yayınları, Prizren, 1986.

Bulgaristan'da Çağdaş Türk Edebiyatı Antolojisi (3 C.), Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara, 1989.

Yugoslavya'da Çağdaş Türk Edebiyatı Antolojisi, I. C. (Şiirler), II. C. (Öyküler, Romanlar), III. C. (Oyunlar), Kültür Bakanlığı, Ankara, 1989.

Makedonya Türk Halk Edebiyatı Metinleri, Anadolu Sanat Yayınları, İstanbul, 1989.

Bulgaristan Türk Halk Edebiyatı Metinleri I-II, Kültür Bakanlığı, Ankara, 1990.

Makaleler

"1526 Yılında Vulçitrin Sancağında Novobırdo'nun Nüfus Sayımı", *Çevren*, 83-84, Mayıs-Ağustos 1991, s. 14-22.

"Âşık Ferkî'nin Hayatı ve Eserleri", *Türk Folklor Araştırmaları*, 1984, Ankara, s. 119-139.

"Balkan Savaşı ile İlgili Bir Destan", *Türk Folkloru Belleten,* 1987, İstanbul, s. 91-102.

"Bilinmeyen Bir Prizren Şairi Kâmil (Nalbant) Vrenezi", *Çevren*, 6, Temmuz 1975, s. 109-110.

"Dosadasnji rezultati istrazivanja knjizevnosti Kosova na orijentalnim jezicima", *POF*, S. 39/1989, Sarayevo, s. 193-199.

"Hacı Ömer Lütfü'nün Çocuk Şiirleri", *Sesler*, 83, Şubat 1974, Üsküp, s. 44-51.

"Hacı Ömer Lütfü'nün Tarihi Eserleri", *VII. Türk Tarih Kongresi*, II. C., Türk Tarih Kurumu, 1981, Ankara, s. 1216-1222.

"İpekli Âşık Mustafa'nın Bir Destanı", *Çevren*, Haziran 1976, s. 132-133.

"Kosova Mitroviçası, Vıçıtırın ve Priştine Türk Ağızlarının Başlıca Özellikleri", *Çevren* 1-2 (21-22), Mart-Haziran 1979, s. 75-91.

"Âşığı Bilinmeyen İki Destan", *Çevren*, 12, Aralık 1976, s. 127-134.

"Prizren'de Destanlar I.", *Çevren* 1-2 (21-22), Mart-Haziran 1979, s. 175-196;

"Prizren'de Destanlar II.", *Çevren*, 3 (23), Eylül 1979, s. 135-168.

"Sofyalı Bir Türk Âşığı Âşık Hivzi", *Sesler*, 200, Kasım 1985, Üsküp, s. 108-110.

"Sultan Murat Türbesini Korumak İçin Verilen Bir Berat", *Çevren*, 3, Temmuz 1974, s. 39-42.

"Şuayip Paşa'nın Kişiliği Hakkında Birkaç Belge", *Çevren*, 77-78, Mayıs-Ağustos 1990, s. 25-28.

"Yaşar Kemal'in Orta Direk Romanındaki Dili", *Sesler*, 42, Ocak 1970, Üsküp, s. 39-46.

"Yugoslavya Türk Edebiyatında Atatürk'e Ait Yazılmış Şiirler", *Çevren*, 2, Mart 1974, s. 35-43.

"Yugoslavya'da Âşıklar Geleneği", *Çığ*, 15, İlkbahar 1995, Priştine, s. 17-18.

"Yugoslavya'da Bilinmeyen Bir Türk Halk Şairi Âşık Ferkî ve Onun Destanları", *Çevren*, 9, Mart 1976, Priştine, s. 141-151.

"Yugoslavya'da Bulunmuş Bir Çanakkale Savaşı Destanı", *Çevren*, 9, Mart 1976, Priştine, s. 141-151.

"Yugoslavya'da Türk Edebiyatı Hakkında Bir Deneme", *Çevren* 1, Aralık 1973, Priştine, s. 54-60.

"Yugoslavya'da Türk Halk Edebiyatı", *Sesler*, 183, Şubat 1984, Üsküp, S. 89-99.

"Yugoslavya'da Yayınlanan Türkçe Sözlük ve Türkçe Konuşma Kitaplar", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, XXI, 1975, İstanbul, s. 159-176

"Kel Hasanagina dzamija u selu Rogovu", *POF* (Machiel Kiel ile birlikte), S. 28-29, 1980 Sarajevo, s. 411-422.

"Prizren'de Yeni Bulunan Birkaç Türk Yazıtı", *Belleten*, 154, Nisan 1975, s. 225-232.

"Prizrenli Şeyh Hacı Ömer Lütfü ve Onun Yapıtları", *Sesler*, 60, Kasım 1971, Üsküp, s. 44-56.

"Hacı Ömer Lütfü", *Çevren*, 2, Mart 1974, s. 95-97.

"İbrahim Âşık Ferkî", *Çevren*, 3, Aralık 1974, s. 98-99.

"Türk Halk Şairi Âşık Veysel", *Çevren*, 4, Aralık 1974, s. 55-62.

"Prizren Türk Ağzının Özellikleri", *Çevren*, 12, Aralık 1976, s. 29-35.

"Yugoslavya'da Mevlevi Tekkeleri", *Çevren*, 20, Aralık 1978, s. 37-43.

"Kosova Türk Ağızlarında Yapım Ekleri", *Çevren* 23, Eylül 1979, s. 83-89.

"Kosova'da Türk Halk Edebiyatı", *Esin*, 22, 24. Nisan 1984, s. 5-9.

"Yugoslavya'da Yunus Emre", *Çevren*, 87-89, Ocak-Haziran 1992, Priştine, s. 103-110.

"Yugoslavya'da Nasrettin Hoca", *Çevren*, 77-78, Mayıs-Ağustos 1990, s. 25-28.

"Avrupa'da Türklerin Yerleştikleri Hudutlar", *Çevren*, 90-92, Temmuz-Aralık 1992, s. 5-9.

"Kosova Türk Ağızlarında Çekim Ekleri", *Dil Dergisi*, Temmuz 1994, Ankara, s. 20-38.

"Prizren'de Sinan Paşa Camii, Sanat Dünyamız", *Çevren*, 16, Aralık 1977, s. 61-71.

"Bulgaristan'da Çağdaş Türk Edebiyatı", *Çevren*, 2, Mart-Nisan 1989, s. 13-34.

"Arnavutluk'ta Bektaşilik", *Çevren*, 81-82, Ocak-Nisan 1991, s. 29-36.

"Priştine Kitabeleri", *Çevren*, (Mucahit Asim ile birlikte), 15, Eylül 1977, s. 225-232.

Prof. Dr. Mücahit Asımov
(1940-2009)

1940 yılında Makedonya Manastır'da doğdu. 1967 yılında Saraybosna Üniversitesi Felsefe Fakültesi Şarkiyat Bölümünü bitirdi. 1995 yılında Priştine Üniversitesi Felsefe Fakültesinde dotorasını tamamladı. 1973 yılında Priştine Üniversitesi Şarkiyat Bölümünde akademik karyerine başladı. 1993 yılından itibaren Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde akademik kariyerine devam etti. 1999 yılında Üsküp Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Blaze Koneski Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümüne geçti. 2005 yılında emekliye ayrıldıktan sonra vefat ettiği 2009 yılına kadar Üsküp'te ikamet etti.

Makaleler

"Kosova'da Esirgenmiş Anıtlar", *Çevren*, S. 2, Mart 1974, s. 44-48.

"Kosova'da Esirgenmiş İslam Anıtları (II)", *Çevren*, S. 3, Temmuz 1974, s. 43-48.

"Deçan Manastırı İçin İki Türk Belgesi", *Çevren*, S. 4, Aralık 1974, s. 52-54.

"Mamuşa Düğün Türküleri", *Çevren*, S. 8, Aralık 1975, s. 61-67.

“Dr. Hasan Kaleşi: Yugoslavya’ da Arapça Yazılan En Eski Vakıf Evrakları”, *Çevren*, S. 11, Eylül 1976, s. 145-146.

“Kosova Vilayetinde İptidaiyeler”, *Çevren*, S. 37, Mart 1983, s. 55-66.

“Kosova Salnamelerinde Yazıldığına Göre Kosova Vilâyetindeki Mektepler”, *Çevren*, S. 30, Haziran 1981, s. 27-37.

“Kosova Vilayetinde Rüştiyeler”, *Çevren*, S. 39, Eylül 1983, s. 35-49.

“Kosova Vilayetinde Gayri Müslim Okulları”, *Çevren*, Özel Sayı (1974-1984), Mayıs 1984, s. 35-41.

Prof. Dr. Tacida Zubçeviç-Hafız (1946-)

1946 yılında Saraybosna’da doğdu. Saraybosna Üniversitesi Felsefe Fakültesi Şarkiyat Bölümünde lisans eğitimini bitirdi. Yüksek lisans ve doktorasını Priştine Üniversitesi Felsefe Fakültesinde yaptı. 1977-1984 yılları arasında Priştine Sami Frasheri Lisesinde Türk Dili ve Edebiyatı dersi öğretmenliği yaptı. Daha sonra Kosova Ders Kitapları Hazırlama Kurumu uzmanı ve Türkçe kitaplar sorumlusu görevini yerine getirdi. 1990 yılında Priştine Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde akademik kariyerine başladı. 2011 yılında emekli oldu.

Kitaplar

Ömer Lütfi Divanı, BAL-TAM yayınları, 2008 Prizren.

Makaleler

“İvan Goran Kovaçiç’in Şiiri”, *Sesler*, 1975/XI, S: 98, s. 8-22.

“Kosova’ da Türbeler”, *Çevren*, S. 24. Aralık 1979, s. 51-56.

“Kosova’ da Yayımlanan Türkçe Ders Kitaplarının Bibliyografyası II”, *Çevren*, S. 81-82, Ocak-Şubat, Mart-Nisan 1991, s. 119-121.

“Kosova’da Yayınlanan Türkçe Ders Kitaplarının Bibliyografyası I”, *Çevren*, S. 79-80, Eylül-Ekim, Kasım-Aralık 1990, s. 35-39.

“Kosova’da Yağmur Duaları”, *Sesler*, 1982/XVIII, S: 164, s. 69-73.

“Macar Türkoloğu Prof. Dr. Josef Matuz’ un Hayatı ve Eserlerinin Bibliyografyası”, *Çevren*, Y. 18, S. 83-84, Mayıs-Haziran, Temmuz-Ağustos 1991, s. 106-110.

“Mısır Yazarı Mahmud Taymur’un Öykücülüğü”, *Çevren*, S. 2, Mart 1974, s. 55-58.

“Prizren’ de Türk Halk Türküleri ve Kaynakları”, *Çevren* S. 12, Aralık 1976, s. 47-56.

"Vıçıtırın Kanunnamelerinde Zirai, Ekonomik ve Mali Durum", *Çevren*, S. 59, Mayıs-Haziran 1987, s. 9-20.

"Yugoslavya' da Nasrettin Hoca Fıkralarının Yayılması Üzerine Birkaç Söz", *Çevren*, S. 21-22., Mart-Haziran 1979, s.103-105.

"Yugoslavya'da Nasrettin Hoca ile İlgili Yayınlar", *Çevren*, S. 75, Ocak-Şubat 1990, s. 15-24.

"Yugoslavya'da Pir Sultan Abdal'lar", *Sesler*, Mayıs, S. 225, s. 62-67.

Prof. Dr. İrfan Morina

(1955-)

1955 yılında Kosova Mamuşa'da doğdu. Lise eğitiminden sonra Saraybosna Üniversitesi Şarkiyat Bölümünde yükseköğrenime başladı. Daha sonra Priştine Üniversitesinde Şarkiyat Kürsüsü açılınca yükseköğrenimine bu kürsüde devam etti ve 1977 yılında buradan mezun oldu. 1977-1988 aralığında Priştine Televizyonu Türkçe Redaksiyonunda gazeteci ve yayın sorumlusu görevlerini üstlendi. Bu süre içerisinde İstanbul Üniversitesinde doktora öğrenimine devam etti. 1985 yılında *Mamuşa Türk Halk Ağzı Dil Hususiyetleri* adlı tezini savunarak doktor unvanını aldı. 2006 yılında profesör oldu. 2020 yılında emekli oldu.

Kitaplar

Tahir Dizdari, Hayatı – Eserleri, (Lindita Xhanari ile birlikte), Shtepia Botuese "Fan Noli", Tiranë, 2021.

Besa, Yazarı: Şemsettin Sami, (Haz. Prof. Dr. İrfan Morina), İmza, Prizren, 2017.

Gave, Yazarı: Şemsettin Sami, (Haz. Prof. Dr. İrfan Morina), Bordo-Siyah, İstanbul, 2006.

Priştineli Mesihi, Tan, Priştine, 1987.

Seydi Yahya (tiyatro eseri), Yazarı: Şemsettin Sami, (Haz. Prof. Dr. İrfan Morina), Logos-A, Üsküp, 2018.

Vicdan, Yazarı: Şemsettin Sami, (Haz. Prof. Dr. İrfan Morina), Logos-A, Üsküp, 2014.

Makaleler

"Alfabetik Sırasıyla Yugoslavya Türk Halk Türkülerinin Bibliyografyası", *Çevren*, Y. 14, S. 58, Mart-Nisan 1987, s. 93-161.

"Arnavut Atasözlerinde Türkçe Sözcükler I", *Çevren*, Y.12, S. 46, Mart-Nisan, s. 31-57.

"Arnavut Atasözlerinde Türkçe Sözcükler II", *Çevren*, Y.12, S. 47, Mayıs-Haziran 1985, s. 39-55.

"Arnavut Atasözlerinde Türkçe Sözcükler III", *Çevren*, Y.12, S. 48, Temmuz-Ağustos 1985, S. 33-48.

“Çanakkale Türküsünün Arnavutça Söylenişi”, *Çevren*, Y.13, S. 55, Eylül-Ekim 1986, s. 21-26.

“Kosova’da Kimi Müslüman Adlarının Türkçe Anlamları”, *Çevren*, Y. 6, S. 23, Eylül 1979, s. 63-81.

“Kosova Salnamesinde Kalkandelen Kazası”, *Çevren*, Y. 5, S. 16, Aralık 1977, s. 73-82.

“Kosova Vilayeti Salnamesinde Üsküp ve Kazası (M.1304-M.1886)”, *Çevren*, S. 29, Mart 1981, s. 97-108.

“Mamuşa Atasözleri ve Deyimleri”, *Çevren*, Y. 8, S. 31, Eylül 1981, s. 121-136.

“Mamuşa Tarihi Abideler ve Folklor Hazinesi”, *Çevren*, Y. 6, S. 17, Mart 1978, s. 201-207.

“Mamuşa Türk Halk Türkülerinin Kimi Özellikleri”, *Çevren*, Y. 13, S. 56, Kasım-Aralık 1986, s. 19-23.

“Mesihi’nin Hadım Ali Paşa’ya Yazdığı Mersiyesi”, *Çevren*, Y. 8, S. 31, Eylül 1981, s. 55-63.

“Ölümünün 10. Yıldönümünde, Prof. Dr. Hasan Kaleşi”, *Çevren*, Y.13, S. 53, Mayıs-Haziran 1986, s. 31-51.

“Poeti Mesih Prishtina”, *Studime Orientale*, S. 3, 2012, Priştine, s. 21-27.

“Prof. Tayyib Okiç’in Türk Dünyasına Katkısı”, *Çevren*, Y. 17, S. 79-80, Eylül-Ekim, Kasım-Aralık 1990, s. 57-58.

“Reşit Hanadan’ın Sel Romanını Okurken”, *Çevren*, Y. 15, S. 65, Mayıs-Haziran 1988, s. 107-109.

“XV y.y. Büyük Türk Şairi Priştineli Mesihi (1470-1513)”, *Çevren*, Y. 8, S. 30, Haziran 1981, s. 39-56.

“Mamuşa Türk Ağzında Söylenen Masallar ve Efsaneler”, *Çevren*, S. 17, Yıl 1978

“Prof. Dr. Hasan Kaleşinin Hayatı ve Eserleri”, *Çevren*, S. 53, Mayıs-Haziran 1986, s. 31-51.

“Mamuşa Ağzının Fonetik Özellikleri”, *Çevren*, Y.12, S. 49, Eylül-Ekim 1985, s. 23-32.

“Mamuşa Ağzının Morfolojik Özellikleri”, *Çevren*, Y.12, S. 50, Kasım-Aralık 1985, s. 21-34.

“Bilinmeyen Yönleriyle Hacı Ömer Lütfü”, *Çevren*, Y. 17, S. 75, Ocak-Şubat 1990, s. 75-79.

“Mamuşa Atasözleri I”, *Türk Folkloru,* S. 28, Mart 1981, s. 21-25.

“Mamuşa Atasözleri II”, *Türk Folkloru,* S. 29, Aralık 1981, s. 21-25.

“Mamuşa Atasözleri III”, *Türk Folkloru,* S. 30, Ocak 1982, s. 23-25.

“Araplarda Şiir Geleneği”, *Çevren*, Y.13, S. 52, Mart-Nisan 1986, s. 103-109.

Prof. Dr. Suzan Canhasi

(1956-)

1956 yılında Mitroviça'da doğdu. 1981 yılında Priştine Üniversitesi Şarkiyat Bölümünden mezun oldu. 1992 yılında Belgrat Üniversitesinde filoloji yüksek lisans programını *Mitroviça Türk Ağzı* adlı tezle bitirdi. 2004 yılında Priştine Üniversitesinde *Kosova ve Makedonya Türk Ağızlarında Yapım ve Çekim Ekleri* başlıklı tezle doktorasını savundu. 1982 yılında Priştine Üniversitesi Felsefe Fakültesi Şarkiyat Bölümüne Türkçe asistanı olarak göreve başladı. 1993 yılından itibaren Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde akademik kariyerine devam etti. 2005 yılında yardımcı doçent, 2009 yılında doçent, 2018 yılında profesör oldu. 2021 yılında emekli oldu.

Kitaplar

Mitroviça Türk Ağzı, Gece Kitaplığı, İstanbul, 2014.

Makaleler

"Kosova Türk Ağızlarında Durum Ekleri", *Turkish Studies*, C. 12/15, s. 175-196.

"Kosova ve Makedonya Türk Ağızları Üzerinde Yapılan Araştırmalar", *Sakarya Üniversitesi Fen Edebiyat Dergisi*, S. 9, 2007, s.113-121.

"Kosova ve Makedonya Türk Ağızlarında İstek Kipleri", *Turkish Studies*, C. 8/9, Yaz 2013, s. 27-35.

"Mehmet Akif'in Nesirlerinde Arnavutlar ve Arnavutluk", *Motif Akademi Halk Bilimi*

Dergisi, (İsa Sülçevsi ile birlikte) S. 22, Haziran 2018.

"Mitroviça Türk Ağzın Fonetiği", *Motif Akademi Halk Bilim Dergisi*, S-2, 2012, s. 94-112 .

"Osmanlı Hâkimiyeti Dönemi'nde Mitroviça'da Türkçe Eğitim", *Kastamonu Eğitim Dergisi*, C. 22 S. 3 Eylül 2014, s. 1113-1122.

"Kosova Türk Gelinlerinin Görümce, Elti ve Kayınlara Hitap Şekilleri", *Uluslararası Türk Dünyası Kültür Araştırmaları Dergisi*, (Nebahat Sülçevsi ile birlikte) Bahar 2015 -1 (1), s. 54-66.

"Vıçıtırın Evlenme Törenleri ve Düğün Adetleri", *Folklor Edebiyat Dergisi*, (2017) Kıbrıs. S. 23(92), s. 99-120.

Prof. Dr. Ergin Jable

(1970-)

1970 yılında Prizren'de doğdu. 1995 yılında Priştine Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü bitirdi. 2010 yılında *Kosova Türk Ağızları (Metin-İnceleme-Sözlük)* başlıklı tezini Sakarya Üniversitesinde savunarak doktor unvanını aldı. 2001-2005 yılları arasında Prizren ve Mamuşa liselerinde Türkçe öğretmenliği yaptı. 2011 yılında Priştine Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde akademik kariyerine başladı. 2017 yılında aynı bölümde doçentlik kadrosuna atandı. 2021 yılında Bölüm Başkanı oldu. 2022 yılında profesörlüğe yükseldi. Priştine Üniversitesi, Türkiye Cumhuriyeti ve Avrasya Üniversiteleri Genel Koordinatörü ile Priştine Üniversitesi Mevlâna Değişim Programı Genel Koordinatör görevlerini de üstlenmiştir.

Kitaplar

Mitroviça Türk Ağzı, Dil ve Kültür (Ses Bilgisi, Metin, Szölük), (Murat Baca ve Nebahat Sülçevsi ile birlikte) Yeni Balkan Yayınları, 2022, Üsküp.,

Kosova-Prizren Türk Ağzı (Dil ve Kültür), (Kaan Yılmaz ile birlikte), Pegem Akademi, Ankara, 2020.

Priştine'de Türk Varlığı ve Türkçe, (Cevdet Şanlı ile birlikte), TİKA Kosova Program Koordinatörlüğü, 2020.

Türk Dil Bilgisi, (Cevdet Şanlı ile birlikte), Pena, Prizren, 2020.

Balkanların Kadim Halkı Goralılar ve Gorançe Dili, (Turgut Tok ile birlikte), TİKA Kosova Program Koordinatörlüğü, 2020.

Makaleler

"Kosova'da Türkçe ve Türkçe Süreli Yayın Hayatının Dünü Bugünü", *SAU Fen Edebiyat Dergisi*, (Cevdet Şanlı ile birlikte), 2007, C. 9, S. 1, s. 92-112 .

"Kosova Basın-Yayın Hayatında I. ve II. Türkçe Telif Eserler ve Müellifleri", *Türkiz*, (Cevdet Şanlı ve Kaan Yılmaz ile birlikte), 2013, s. 19.

"Dobırçan Türk Ağzında Ses Olayları", *AÜ Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi [TAED]*, 2016, S. 57, s. 1545-1565.

"Osmanlı Sonrası Kosova Türklerinin Temel Sorunları", *Yeni Türkiye Dergisi*

Rumeli-Balkanlar Özel Sayısı-IV, (Cevdet Şanlı ile birlikte), Mart-Haziran 2015, S.69, s. 4999.

"Goraca ile Türkçe Arasındaki İlişki Üzerine", *Teke Uluslararası Türkçe Edebiyat*

Kültür Eğitim Dergisi, (Cevdet Şanlı ile birlikte), 2017, S. 22, s. 1458-1477 .

"Gilan Türk Ağzında Ses Olayları", *Teke Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, S. 2/4, 2013 s. 84-104.

"İpek Türk Ağzında Ses Olayları", *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 2014-1 (Ocak-Haziran), s. 41-61.

"Kosova-Prizren Şehrinde Gümüşçülük Zanaatında Bazı Türkçe Kelimeler Üzerine", *Dede Korkut Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, (Cevdet Şanlı ile birlikte), Haziran 2016, s. 1-24.

"Kosova-Prizren Türk Ağzının Ses Özellikleri", *Akademik İncelemeler*, C. 2 S. 2, 2007, s. 275-196.

"Kosova Türklerinin Dil(sizlikler)i ve Hak(sızlıklar)ı", *Yeni Türkiye Dergisi Rumeli-Balkanlar Özel Sayısı-IV*, Mart-Haziran 2015, S. 69, s. 5008-5012.

"Mitroviça Türk Ağzında Ses Olayları", *Türük Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 2013, S. 2, 201, s. 370-387.

"Küreselleşme Süreci İçerisinde Kosova'da Arnavutça ve Arnavutça'da Türkçe Kelimeler", *Türük,* (Esat Kelmendi ve Cevdet Şanlı ile birlikte), 2019, S. 16, s. 42-55.

"Kosova/Priştine'nin İlköğretim Okullarında Türkçe Eğitim", *Türkbilig*, 2019, S. 37, s. 139-166.

Prof. Dr. Nuran Malta-Muhaxheri

(1976-)

1976 yılında Prizren'de doğdu. 1998 yılında Priştine Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü bitirdi. 2005 yılında Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında *Kosova-Mamuşa Köyü Folkloru* başlıklı yüksek lisans tezini savundu. 2011 yılında Priştine Üniversitesi Filoloji Fakültesinde *Türk ve Arnavut Destanlarında Müşterek Unsurlar* başlıklı tezle doktorasını bitirdi. 2000-2008 yılları arasında Priştine Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde asistan, 2008-2012 yılları arasında okutman ve 2012 yılından itibaren yardımcı doçent olarak görev yaptı. 2016 yılında Filoloji Fakültesi Dekan Yardımcılığına atandı. 2018 doçent, 2022 yılında profesör oldu.

Kitaplar

Türk ve Arnavut Destanlarında Müşterek Unsurlar, Gece Kitaplığı, Ankara, 2017.

Mamusa Folkloru Monografisi, Paradigma Akademi, Çanakkale, 2022.

Makaleler

"Linguistic criticism of the interior monologue in fiction", *Journal of Language and Linguistic Studies,* (Lindita Tahiri ile birlikte), 2021, V. 17, s., 899-910.

Stylistics as a tool for critical language awareness, *Journal of Language and Linguistic Studies,* (Lindita Tahiri ile birlikte), 2020, V. 16, N. 4, s., 1735-1746.

"Critical Thinking in Literature Teaching (Edebiyat Öğretiminde Eleştirel Okuma)", *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2020, C. 22, S. 1, s. 503-514.

"The Impact of Turkish Poetics in Albanian Poetry and Folk Culture (Arnavut Şiirindeki Türk Şiir Sanatı İzleri ve onun Arnavut Halk Kültürüne Etkisi)", *Folklor/Edebiyat,* (Abdulla Rexhepi ile birlikte) 2019, C. 25, S. 100, s. 899-910.

"Günah Keçisi ve Toplumsal Arınma: Hüseyin Rahmi'nin Mürebbiye Romanı", *Motif Akademi,* 2019, C. 12, S. 27, s. 553-563.

"Makedonya Türkleri Tarafından Söylenen Aşk ve Ayrılık Konulu Türküler Üzerine Bir İnceleme", *Türük*, (Yıldız Şare ile birlikte), 2017, C. 1, S. 9, s. 347-356.

"Türkiye'deki Halk Bilimi Araştırmalarında Kosova Türk Halk Kültürünün Yeri", *Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 2017, C. 7, S. 13, s. 110-128.

"Kosova Türklerinin Evliliğe Bağlı Türk İnanış ve Uygulamalarında Eşiğin Yeri", *Türkiyat Mecmuası*, 2016, C. 26, S. 2, s. 287-292.

"Arnavutların Eski Destan Türü Hakkında Birkaç Söz", *Türk Dünyası Araştırmaları*, 2016, S. 224, s. 233.

"Kosova-Mamuşa Türk Halk Kültüründe Geçiş Dönemleri, Doğum-Evlenme-Ölüm", *Dede Korkut*, (Esin Hüdaverdi ile birlikte), 2016, S. 9, s. 55-62.

"Türk ve Arnavut Destanlarında Baş Kahramanlar (Alperenler)", *Motif Akademi*, Balkanlar Özel Sayısı I., 2012, s. 71-93.

Yrd. Doç. Dr. İsa Sulçevsi

(1971-)

1971 yılında Kosova Gilan'a bağlı Dobırçan'da doğdu. 1996 yılında Priştine Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. 2000 yılında İstanbul Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Metalürji Mühendisliği Bölümünü bitirdi. 2010 yılında Priştine Üniversitesi Filoloji Fakültesinde dilbilim yüksek lisans programını *Format e pashtjelluara të foljeve në*

gjuhën turke dhe përdorimi i tyre në të folmet turke në Kosovë (Türkçede Fiilimsiler ve Kosova Türk Ağızlarında Kullanılışı) başlıklı tezle bitirdi. 2019 yılında İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsünde *Kosova Türkçesi ve Fiil Yapıları* adlı tezini savunarak doktor oldu.

2002-2018 yılları arasında Priştine Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde sözleşmeli öğretim elemanı olarak görev yaptı. 2004-2020 yıllarında Kosova Eğitim Bilim ve Teknoloji Bakanlığının Türkçe Müfredat Geliştirme Komisyonunda görev aldı. 2007-2012 yılları arasında Bahar adlı bir çocuk dergisi çıkardı. 2010-2020 yılları arasında Kosova Anayasa Mahkemesinde tercüman olarak çalıştı. 2020 yılında Priştine Üniversitesi Filoloji Fakültesi Şarkiyat Bölümüne yardımcı doçent oldu.

Kitaplar

Kosova'da Türkoloji'nin 30. Yılı, Artini, Priştine, 2018.

Makaleler

"Disa veçori për ortografinë në gjuhën turke të toponimeve në Kosovë", *Studime Orientale*, 2021, Nr. 5, f. 63-74.

"Kosova Türklerinde Sevimli (Hipokoristik) Adlar", *Folklor Edebiyat,* (Isa Memishi ile birlikte) C. 27, S. 106, s. 581-596.

"Kosova Türkçesinde İstek Kipi Biçimbirimlerinin Kullanım Özellikleri", *Türkiyat Mecmuası,* (Fikret Turan ile birlikte), 2019, C. 29/1, s. 127-145.

"Kosova Arnavutlarında Mevlit Geleneği", *Yeni Türkiye Dergisi Rumeli-Balkanlar, Özel Sayısı II, 2015,* S. 67, s. 1845-1849.

"Kosova Türkçesi-İpek Değişkesi", *Tehlikedeki Diller,* (Nebahat Sülçevsi ile birlikte), 2014, C. 3, S. 1, s. 367-390.

"Kosova'da Coğrafi Adların Türkçe Yazılışları Hakkında", *Paradigma*, 2011, S. 4, s. 25-27.

Çeviriler

Aleksandër Meksi, *Arnavutluk Camileri*, İstanbul Ticaret Odası, 2021.

Yrd. Doç. Dr. Nebahat Sulçevsi
(1979-)

1979 yılında Priştine'de doğdu. 2004 yılında Priştine Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde lisansını bitirdi. 2009 yılında *Priştine Türk Ağzı Fonetik Özellikleri* başlıklı tezini Priştine Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde savunarak yüksek lisans

derecesini aldı. 2018 yılında Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında *Fetavâ-yı Üskübî-i Zihnî (İnceleme-Metin-Dizin)* başlıklı tezini savunarak doktor unvanını aldı. 2021 yılında Priştine Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde asistan olarak görev yaptı. 2021 yılında yardımcı doçent kadrosuna atandı.

Kitaplar

Mitroviça Türk Ağzı, Dil ve Kültür (Ses Bilgisi, Metin, Szölük), (Murat Baca ve Ergin Jable ile birlikte) Yeni Balkan Yayınları, 2022, Üsküp.,

Makaleler

"Preşova ve Yöresinde Osmanlı Kitabelerine Genel Bir Bakış", *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi,* (Isa Memishi ile birlikte), 2020, S. 96, s. 557-572.

"İstvan Vasary'nin Kumanlar ve Tatarlar /Osmanlı Öncesi Balkanlarda Doğulu Askerler (1185-1365)/ Adlı Kitabı", *Dede Korkut Türk Dili ve Araştırmaları Dergisi*, 2016, C. 5 S. 9, s. 116-126.

"Kosova Türk Gelinlerinin Görümce, Elti ve Kayınlara Hitap Şekilleri", *Motif Akademi*, (Suzan Canhasi ile birlikte), 2014, S. 2, s. 201 - 213.

"Kosova Türk Ağızlarında Şimdiki ve Geniş Zaman Kipinin Yapılışı", *Dil Araştırmaları*, Bahar 2013, S. 12, s. 175-190.

"Kosova Türkçesi-İpek Değişkesi", *Tehlikedeki Diller*, (İsa Sülçevsi ile birlikte), 2013, S. 3-1, s. 367-390.

"Batı Balkanlarda Türkoloji'nin Durumu", *Filologji*, 2012, S. 19, s.339-349.

"İstatistiklerle Kosova'da Türkçe Eğitim", *Derya Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi*, 2005, S. 12, s. 10-11.

"Kosova'da Türkçe Yüksek Öğretime Genel Bir Bakış", *Sakarya Üniversitesi Fen Edebiyat Dergisi*, 2004, C.6 S. 1-2, s. 49-6.

Dr. Esin Hüdaverdi

(1979-)

1979 yılında Priştine'de doğdu. 2004 yılında Priştine Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü bitirdi. 2009 yılında *Priştine Türkleri Folklor Zenginlikleri Üzerine* adlı tezle yüksek lisansını bitirdi. 2018 yılında Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında *Kosova'da Yaşayan Türklerin Somut Olmayan Mirası Üzerine Bir Çalışma* başlıklı tezini savunarak doktor unvanını aldı. 2005-2018

yılları arasında Priştine Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde sözleşmeli öğretim elemanı olarak görev yaptı. 2020 yılında Priştine Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümüne yardımcı doçent atandı.

Kitaplar

Priştine ve Mamuşa'da Sözlü ve Yazılı Kültür, Paradigma akademi, Çanakkale, 2022.

Makaleler

"Kosova Türklerinde Ritüeller Bağlamında Evlenme Geleneği ile İlgili Uygulama ve Âdetler", *Türük,* 2018, C. 6, S. 15, s. 319-326.

"Kosova-Mamuşa Türk Halk Kütüründe Geçis Dönemleri, Doğum-Evlenme-Ölüm", *Dede Korkut,* (Nuran Malta ile birlikte), 2016, C. 5, S. 9, s. 55-62.

Dr. Fatih Kemik
(1978-)

1978 yılında Ordu'nun Fatsa ilçesinde dünyaya geldi. Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü kazandı ve oradan da 1999 yılında mezun oldu. Aynı yıl Kocaeli Gölcük Halıdere İlköğretim Okulu'na Türkçe Öğretmeni olarak atandı. Bir yıl öğretmen olarak çalıştıktan sonra İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne araştırma görevlisi olarak atandı. 2003 yılında *Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde Halk Etimolojisi C. I-II* konulu teziyle yüksek lisansını tamamladı. 2019 yılında *Samsun Alaçam Ağzı* konulu teziyle doktora eğitimini tamamladı.

2019 yılında da Priştine Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne Okutman olarak görevlendirildi. Halen bu görevini sürdürmektedir.

Kitaplar

Çözümlemeli Osmanlı Türkçesi Metinleri, (Prof. Dr. Mustafa Özkan, Enfel Doğan, Mustafa Uluçay'la birlikte), Çağrı Yayınları, İstanbul, 2003.

Çözümlemeli Osmanlı Türkçesi Metinleri, (Prof. Dr. Mustafa Özkan, Enfel Doğan, Mustafa Uluçay'la birlikte), Akademi yayınları 2015 (Gözden Geçirilmiş Yeni Baskı).

Makaleler

"Nurettin Demir, Fikret Turan, Scholarly Depth and Accuracy A Festschrift to Lars Johanson-Lars Johanson Armağanı, Grafiker

yayıncılık, Ankara 2002, 406 s.” (Tanıtım), *İlmî Araştırmalar*, 2002, C. 0, S. 13, s.22-228.

“Türk Dili ve Edebiyatı Dergisinin I-XXX. ciltlerinin Dizini”, *İÜ. Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 2003, C.0, S. 30, s. 631-673.

“Evliya Çelebi’de Hamsi”, *Türk Edebiyatı Dergisi*, Kasım 2007.

Dr. Zeqije Xhafçe

(1983-)

1983 Priştine doğumludur. Lisansını Priştine Üniversitesi Filoloji Fakültesi Şarkiyat Bölümü’nde 2005 yılında tamamladı. 2010 yılında aynı fakültenin Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’nden yüksek lisans derecesini aldı. 2020 yılında Priştine Üniversitesi Filoloji Fakültesi’nde doktorasını bitirdi. 2017 yılında PÜ Şarkiyat Bölümü’nde okutmanlığa atandı. 2021 yılında yardımcı doçentliğe yükseldi.

Makaleler

“Arnavutça Konuşma Dilinde Türkizmalar: Kosova Sözlü Tarihi Örneği”, *Folklor Edebiyat*, 2019, C. 25, S. 100, s. 883-898.

“Türkçe ve Arnavutça Ad Durum Sistemlerinin Anlambilim Açısından Karşılaştırmalı İncelemesi: ‘Benim Adım Kırmızı’ Örneği”, *Turkish Studies,* (Abdulla Rexhepi ile birlikte) 2019, V. 14, I. 2, s., 971-994.

“Traces of Persian Literature on Naim Frasheri’s Poetry”, *Journal of Balkan Research Institute,* (Abdulla Rexhepi ile birlikte) 2020, C. 9, S. 2, s. 423-441.

“Contrastive Semantic Analysis of Albanian and Turkish Case Systems”, *Turkish Studies*, (Abdulla Rexhepi ile birlikte), 2019, V. 14, I. 2, s., 971-994.

“Use of Turkisms in the Register of Khutbahs in the Albanian Language”, *POF*, 2020, I. 69, s., 71-86.

“Şemsettin Sami’nin ‘Kutadgu Bilig’ Çevirisi”, *Dede Korkut,* 2017, C. 6, S. 12, s. 173-180.

Doç. Dr. Elsev Brina Lopar

(1975-)

1975 yılında Prizren'de doğdu. 1998 yılında Priştine Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü bitirdi. 2005 yılında Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında *Çağdaş Kosova Türk Edebiyatından İskender Muzbeg ve Eserleri Üzerine Bir Çalışma* başlıklı yüksek lisans tezini savundu. 2015 yılında Üsküp Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesinde *Kosova Türk Edebiyatında Kadın Tipi* başlıklı doktora tezini savundu. 2014 yılında Prizren Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Sınıf Öğretmenliği Bölümünde akademik kariyerine başlamış olup halen aynı bölümde çalışmaktadır.

Makaleler

"Tüketim ve Beslenme Antropolojisinin Bakışıyla Prizren'de Kahve ve Türk Kahvesi İçme Kültürü", *Milli Folklor,* (Alim Koray Cengiz ile birlikte), 2020, C. 16, S. 126, s. 210-222.

Dr. Selim Selimi

(1968-)

1968 yılında Kosova Gilan'a bağlı Dobırçan'da doğdu. 1997 yılında Priştine Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. 2010 yılında aynı bölümde "Doburçan Türk Ağzı" başlıklı tezle yüksek lisansını bitirdi. Doktora eğitimini 2019 yılında "Yahya Kemal Beyatlı'nın Şiirlerinde Söz Varlığı ve Söz Dizimi" başlıklı tezle Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde tamamladı. 1993 yılında Dobırçan Nazım Hikmet İlköğretim Okulunda Türkçe öğretmenliğine başlamış olup halen devam etmektedir. Ayrıca Gilan'da Türkçe eğitimin yapıldığı liselerde ve Gilan Medresesi'nde Türkçe derslerini okutmaktadır. 2014 yılından bu yana Priştine İslam Bilimler Fakültesi'nde Türk dilini okutur. Bir dönem cami imamlığı yaptı.

Kitaplar

Gilan ile Doburça'nın Kısa Tarihi ve Türk Kültürü, Pika5A, Gjilan, 2012.

Epitafet në Gjuhën Osmane deshifrimi dhe përkthimi, Rajoni i Prishtinës 1, (Agron Islami ile birlikte,) FSI, Prishtinë, 2017.

Epitafet në gjuhën Osmane deshifrimi dhe përkthimi, Rajoni i Mitrovicës 2, (Agron Islami ile birlikte,) FSI, Prishtinë, 2019.

Epitafet në gjuhën Osmane deshifrimi dhe përkthimi, Rajoni i Gjilanit 3, (Agron Islami ile birlikte,) FSI, Prishtinë, 2021.

Makaleler

"Arnavut Dilinde Türkçe'nin Etkisi", *BAL-TAM,* S. 6, Mart 2007, s. 139.

"Doburçan Nazım Hikmet İlkokulunda 1951 Yılından 2006 Yılına Kadar Alt Sınıflarda Ders Veren Öğretmenler", *BAL-TAM,* S. 7, Eylül 2007, s. 185.

"Doburçan Halk Edebiyatı Metinleri", *BAL-TAM,* S. 7, Eylül 2007 s. 255.

"Doburçan'ın Coğrafi, Tarihi ve Kültürel Durumu", *BAL-TAM,* S. 11, Eylül 2009, s.129.

"Osmanlı Sonrası Doburçan'da Türkçe Eğitimi", *BAL-TAM,* S. 14, Mayıs, 2011, s.261.

"Arnavutça Sözlüklerinde Türkçe Kelimeler", *BAL-TAM,* S. 27, Eylül 2017, s. 129.

"Poeti i Marshit të Pavarësisë së Turqisë-Mehmet Akif Ersoj (Pejani)", *Buletini-Revistë Hulumtuese, Shencore e Fakultetit të Studimeve Islame,* S. 5, 2017 s. 201.

"Doburçan Türk Ağzı Ses Özellikleri", *BAL-TAM,* S. 28, Mart 2018, s. 120.

"Kosova'nın Morava Yöresine Bağlı Doburçan'da Türkçe Eğitim", *TURAN-SAM,* C. 10, S. 40, Aralık 2018, s. 320-326.

"Türkçeden Arnavutçaya Ödünç Verilmiş Kelimeler", *Turkish Studies,* C. 13, S. 28, 2018, s. 869-885.

"Trashëgimia e Periudhës Osmane në Dobërqan të Gjilanit", *Buletini-Revistë Hulumtuese, Shencore e Fakultetit të Studimeve Islame,* S. 6, 2018 s. 143.

"Jeta dhe Poeyitë e Jahja Kemal Bejatlliut (Shkupjani)", *Buletini-Revistë Hulumtuese, Shencore e Fakultetit të Studimeve Islame,* S. 7, 2020 s. 269.

Fikret Morina

(1985-)

1985 yılında tarihinde Mamuşa'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Mamuşa'da, lise öğrenimini Prizren'de yaptı. 2009 Yılında Priştine Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. Aynı yıldan itibaren Mamuşa Anadolu ilköğretim okulunda Türkçe öğretmeni olarak çalışmaya başladı. Siyasette de aktif rol almaktadır. 2015 Yılında Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili Ana Bilim Dalı'nda Yüksek Lisans eğitimini tamamladı. Aynı Üniversitede Balkan Çalışmaları alanında Doktora eğitimine devam etmektedir.

Makale

"Kosova'nın Mamuşa Beldesinde Kişi Adları", *Balkan Araştırma Enstitüsü Dergisi* S. 2, 2016, s. 1-29.

Prof. Dr. Shefqet Pllana
(1930-1994)

1930 yılında Kosova Ferizovik kasabasında doğdu. Belgrat Üniversitesinde Arnavutça bölümünde okuduktan sonra 1970 yılında doktorasını tamamladı. 1965 yılından itibaren Priştine Felsefe Fakültesinde ve daha sonra Filoloji Fakültesinde (1988) Arnavut folkloru ve halk edebiyatı üzerine dersler verdi. 1988 yılında Priştine Üniversitesi Felsefe Fakültesinden ayrılan Filoloji Fakültesinin ilk dekanı olarak 1991 yılına kadar görev yaptı. Priştine Üniversitesinde Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünün kurulmasında emeği geçenler arasında adı zikredilir (Tan Gazetesi, 1988). Ayrıca Erman Artun tarafından yapılan "Tekirdağ Seyirlik Köy Oyunlarından Cemal Ritüeli ve Balkanlardaki Varyantları" doktora çalışmasının danışmanlığını yapmıştır. Arnavut folkloru, halk edebiyatı ve özellikle halk müziğine ilişkin 140'ı aşkın makalesi bulunan Prof. Pllana 1994 yılında vefat etti. Aşağıda Türkoloji ile alakalı çalışmalarının bazılarına yer verilmiştir.

Makaleler

"Ami Boue'nin 'La Turquie D'Europe' (Avrupa Türkiye'si) Eserindeki Folklor Metodolojisi", *Çevren,* S. 83-84, Mayıs-Haziran, Temmuz-Ağustos 1991, s. 50-54.

"Arnavut ve Güney Slav Halk Şiirinde Kosova Savaşı (1389)", *Çevren,* S. 8, Aralık 1975, s.7-16.

"Arnavutlar Arasında Nasrettin Hoca", *Çevren,* S. 15, Eylül 1977, s.101-104.

"Kosova'da Türk Atasözleri ve Deyimleri", *Çevren,* S. 37, Mart 1983, s.49-53.

"Kosova Savaşı Destanlarında Sulat Murat'ın Kişiliği", *Çevren,* S. 71, Mayıs-Haziran 1989, s. 11-22.

"Kosova Türbeleriyle İlgili Efsaneler", *Çevren,* S. 49, Eylül- Ekim 1985, s.17-22.

"Kosova Türk Halk Şiiri", *Çevren,* S. 12, Aralık 1976, s.17-20.

"Kosova ve Makedonya Türbeleriyle İlgili Önemli Efsaneler", *Çevren,* S. 59, Mayıs-Haziran 1987, s. 21-29.

"Kosova ve Makedonya'da Birkaç Dilde Halk Türküleri", *Çevren,* S. 4, Aralık 1974, s. 26-32.

"Nuşiç'in Yapıtında Kosova'nın Sözlü Yaratıcılığı", *Çevren,* S. 14, Haziran 1977, s.11-21.

"Süreyya Yusuf'la Türkiye'ye Son Yolculuğum", *Çevren,* S. 15, Eylül 1977, s. 31-32.

Prof. Dr. Nehat Krasniqi
(1956-)

1956 yılında Kosova Dragaş bölgesi Brezne'de doğdu. Lisans öğrenimini Priştine Üniversitesi Felsefe Fakültesi Şarkiyat Bölümünde 1979 yılında tamamladı. 2010 yılında Priştine Üniversitesi Felsefe Fakültesi Tarih Bölümünde savunduğu *Zhvillimi i kulturës shqiptare me ndikime orientale prej shekullit XVIII deri në fillimet e Rilindjes Kombëtare (18. Asırdan Ulusal Yeniden Uyanış Dönemine Kadar Şark Etkisinde Arnavut Kültürünün Gelişmesi)* başlıklı tezle doktor unvanını aldı. 1979 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde Osmanlı Türkçesi dersleri aldı. 1980-2014 yılları arasında Prizren ve Priştine'de çeşitli kütüphanelerde Osmanlı yazmaları koleksiyonlarından sorumlu uzman kadro ve yönetici olarak görev yaptı. 2014 yılından emekli olduğu 2021 yılına kadar Albanoloji Enstitüsü Tarih Bölümü Osmanlı Dönemi konusunda kıdemli uzman olarak çalışmalarını sürdürdü. 1996 yılından 2020 yılına kadar Priştine Üniversitesi Felsefe Fakültesi Tarih Bölümünde Osmanlı Türkçesi derslerini okuttu. Osmanlı dönemi Kosova tarihi ve Osmanlı yazmaları alanında çok sayıda çalışmaları vardır. Çalışmalarının kahir ekseriyeti Priştine, Üsküp ve Tiran gibi yerlerde Arnavutça olarak yayımlanan süreli yayınlarda çıkmaktadır.

Kitaplar

Zhvillimi i kulturës shqiptare me ndikime orientale prej shekullit XVIII deri në fillimet e Rilindjes Kombëtare (18. Asırdan Ulusal Yeniden Uyanış Dönemine Kadar Şark Etkisinde Arnavut Kültürünün Gelişmesi), Prishtinë, Instituti Albanologjik, 2018.

Makaleler

"Fuqizimi i oxhakërisë shqiptare dhe politika e Portës së Lartë ndaj tyre gjatë shek. XVII-XVIII. (Arnavut Ocaklarının Güçlendirilmesi ve Bab-ı Alî'nin 17-18. Asırlarda Bu Ocaklara Yönelik Politikası)", *Albanologji,* 5, Vëllimi II, Instituti Albanologjik, 2015, s. 325-341.

"Osmanlı'nın Gelmesi ile Birlikte Balkanlarda Nadir Görülen Hoşgörü ve Toplumsal Barış Dönemi Başlamıştır", *Tarih Bilinci*, S. 17-18 (özel sayı), 2012, s. 225-229.

Bibliotekat e periudhës osmane në trojet shqiptare në dritën e doreshkrimeve arabike (Arap Harfli Yazmalar Işığında Arnavut Topraklarında Osmanlı Dönemi Kütüphaneleri), *Edukata Islame*, 2011, S. 96, s. 13-34.

Osmanlı Dönemi Arnavut Topraklarında İslam Kültür ve Medeniyetinin Gelişmesinde Arnavut Seçkinlerinin Etkisi, Arşiv Dünyası,

Türk Arşivcileri Derneği Yayını, S. 10, 2007 İstanbul.

Gjurmë të zanafillës së Letërsisë Shqipe Alhamiado (Arnavut Alemiyado Edebiyatı Kökeninin İzleri), Edukata Islame, S. 71, 2003 Prishtinë.

Kosova'da Sadi Tarikatı ile Önemli İki Silsile Belgesi, Medeniyet, S. 2, 2002, Prizren, s. 91-103.

Mevludet në letërsinë shqipe me alfabet arab (Arap Harfli Arnavut Edebiyatında Mevlitler), Dituria Islame, S. 30-31, 1991 Prishtinë, s. 23-28.

Prof. Dr. Abdullah Hamiti

(1958-)

1958 yılında Sırbistan Buyanofça'da doğdu. 1981'de Priştine Üniversitesi Felsefe Fakültesi Şarkiyat Bölümünden mezun oldu. 1990 yılında Priştine Üniversitesinde yüksek lisans ve 1998 yılında doktorasını tamamladı. 1982-1986 yıllarında eski Yugoslavya'nın en tirajlı Arnavutça gazetesi Rilindja'da gazetecilik yaptı. 1984 yılında bir yıllığına Bengazi'de Arapça-Sırpça askerî tercümanlık yaptı. 1986 yılında Priştine Üniversitesi Felsefe Fakültesi Şarkiyat Bölümünde akademik kariyerine başladı.

Kitaplar

Flasim Turqisht – Türkçe Konuşuyoruz, 1994, Prishtine.

Gramatika e gjuhës së sotme turke (Türkçe Gramer), 2002, Prishtine.

Nezim Frakulla dhe Divani i tij shqip, Logos-A, 2008, Shkus.,

Türkçe-Arnavutça Konuşma Kılavuzu, Türkmen Kitabevi, 1998, İstanbul.

Shiu i kujtimeve të fshehta (Gizli Hatıralar Yağmuru – Seçilmiş Türkçe Şiirler Tercümesi), 1988, Prishtine.

Makaleler

"Mevlâna Xhelaluddin Rumiu – Jeta dhe veprat", *Dituria Islame*, S. 203, 2007, s. 38-41.

"Lejla dhe Mexhnuni – Tregimi më i bukur i letërsisë orientale-islame për dashurinë mistike", *Edukata Islame*, S. 124, 2021, s. 49-68.

"Jahja Bej Dukagjini – luftëtar, mendimtar e poet i shquar i poezisë klasike turke të shek.XVI", *Edukata Islame*, S. 122, 2020, s. 57-74.

"Jahja Bej Dukagjini – luftëtar, mendimtar e poet i shquar i poezisë klasike turke të shek.XVI (II)", *Edukata Islame*, S. 123, 2021, s. 105-127.

“Jeta dhe krijimtaria letrare e Prishtineli Mesihit”, *Edukata Islame,* S. 121, 2020, s. 61-84.

“Mbi poezinë ‘Baharijje’ të Prishtineli Mesihit”, *Studime Orientale*, S. 5, 2020, s. 13-29.

“Shkrimtarët shqiptarë në gjuhët orientale: Roli dhe vendi i tyre në letërsinë orientale-islame të Divanit”, *Edukata Islame,* S. 116, 2019, s. 125-148.

Doç. Dr. Abdulla Rexhepi

(1980-)

1980 yılında Preşova’da (Sırbistan) doğdu. 2004 yılında Priştine Üniversitesi Filoloji Fakültesi Şarkiyat Bölümü’nden mezun oldu. Tahran Shahid Baheshti Üniversitesi Edebiyat ve Beşerî Bilimler Fakültesinde Fars Dili ve Edebiyatı üzerine yüksek lisansını 2008 yılında, doktorasını ise 2012 yılında bitirdi. 2016 yılında Priştine Üniversitesi Filoloji Fakültesi Şarkiyat Bölümüne yardımcı doçent olarak alındı. Halen aynı bölümde doçent olarak görev yapmaktadır. *Hikmet* ve *Studime Orientale* adlı dergilerin editörlüğünü yürüttü.

Kitaplar

İran Düşünce Tarihi, Edit. Hakkı Uygur ve Abdulla Rexhepi, İran Araştırmaları Merkezi, Ankara, 2019.

Makaleler

“Traces of Persian Literature on Naim Frasheri’s Poetry”, *Journal of Balkan Research Institute,* (Zeqije Xhafçe ile birlikte) 2020, C. 9, S. 2, s. 423-441.

“The Impact of Turkish Poetics in Albanian Poetry and Folk Culture (Arnavut Şiirindeki Türk Şiir Sanatı İzleri ve onun Arnavut Halk Kültürüne Etkisi)”, *Folklor/Edebiyat,* (Nuran Malta Muhaxheri ile birlikte) 2019, C. 25, S. 100, s. 899-910.

“Türkçe ve Arnavutça Ad Durum Sistemlerinin Anlambilim Açısından Karşılaştırmalı İncelemesi: ‘Benim Adım Kırmızı’ Örneği”, *Turkish Studies,* (Zeqije Xhafqe ile birlikte) 2019, V. 14, I. 2, s., 971-994.

“Osmanlı-Arnavut Medreselerinde Ebherin Isagoji Eserinin Okutulmasının İncelenmesi”, *Türük,* 2017, S. 11, s. 209-221.

“An Analyze on The Assessments of Shemseddin Sami Frashëri about The Persian Poetry (Şemseddin Sami’nin Farsça Şiir Üzerine Görüşleri Hakkında Bir Değerlendirme)”, *Dede Korkut,* Aralık 2016, S. 11, s. 113-120.

Doç. Dr. Nuridin Ahmeti

(1980-)

1980 yılında Kosova Opoya bölgesi Zerze'de doğdu. 2004 yılında Priştine Üniversitesi Felsefe Fakültesi Tarih Bölümünü bitirdikten sonra 2009 yılında aynı bölümün yüksek lisans programını tamamladı. 2014 yılında Tiran Tarih Kurumu Albanoloji Araştırmaları Merkezi'nde doktorasını bitirdi. 2006 yılında Kosova Devlet Arşivlerinin verdiği Osmanlı Belgelerini Okuma (Rika) Kursuna devam etti. 2008 yılından bu yana Priştine Albanoloji Enstitüsü Tarih Bölümünde uzman araştırmacı olarak görev yapmaktadır. Osmanlı dönemi kültür ve eğitim tarihi alanındaki çalışmalarının çoğu Priştine ve Tiran'daki Arnavutça süreli yayınlarda çıkmıştır.

Kitaplar

Krerët fetarë në Lëvizjen Kombëtare Shqiptare në Vilajetin e Kosovës (1878-1912), IAP, Prishtinë, 2011.

Krerët fetarë në Lëvizjen Kombëtare Shqiptare, IAP, Prishtinë, 2017.

Instituti Albanologjik 1953-1955, IAP, Prishtinë, 2020.

Makaleler

"Trajtimi i Traktatit të Shën- Stefanit dhe Kongresit të Berlinit në revistat shkencore të Kosovës", *Albanologji 2*, 2011, V. II, s. 189-199.

"Kontributi i klerikëve në shpalljen e Pavarësisë së Shqipërisë më 1912", *Gjurmime albanologjike*, 2014, S. 43-2013, s. 185-196.

"Shqiptarët pas largimit të Perandorisë Osmane sipas shtypit shqiptar të kohës", Albanologji *4*", 2014, V. II, s. 553-559.

"Ndihmesa e Institutit Albanologjik në fushën e osmanistikës", *Albanologji 5*, 2015, V. II, s. 411-433.

"Dëmtimi sistematik i pronave private dhe vakëfeve në Shkup sipas një shkrese zyrtare të Ferhat Dragës të vitit 1935", *Scupi*", 2015, S. 12, s. 233-247.

"Gjurmëve të mbishkrimeve mbivarrore të periudhës osmane të fshatit Xërxe të Opojës", *Gjurmime albanologjike*, 2016, S .46, s. 58-68.

"Xhemijeti në historiografinë shqiptare", *Scupi*, 2018, S. 20, s. 203-210.

"Të dhëna dokumentare të viteve 1941-44 për emigrimin e popullsisë shqiptare në Turqi nga treva e Opojës", *Albanologji 8*, 2018, V. II, s. 377-385.

Dr. Agron İslami

(1983-)

1983 yılında Gilan'da doğdu. 2006 yılında Priştine Üniversitesi Filoloji Fakültesi Şarkiyat Bölümü'nde lisans eğitimini bitirdi. 2010 yılında Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde *1579 Numarali Rodosçuk (Tekfurdagi) Şer'iyye Sicilinin Transkripsyonu ve Değerlendirmesi* başlıklı tezle yüksek lisansını bitirdi. 2021 yılında İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde *XVIII. Yüzyılda Kosova: Sosyo-ekonomık Tarih* başlıklı tezini savunarak tarih doktoru oldu. 2015 yılından itibaren Priştine Ali Hadri Tarih Kurumu'nda Yeniçağ Tarihi Anabilim Dalında Osmanlı Tarihi araştırmacısı olarak görev yapmaktadır.

Kitaplar

Epitafet në Gjuhën Osmane deshifrimi dhe përkthimi, Rajoni i Prishtinës 1, (Selim Selimi ile birlikte,) FSI, Prishtinë, 2017.

Epitafet në gjuhën Osmane deshifrimi dhe përkthimi, Rajoni i Mitrovicës 2, (Selim Selimi ile birlikte,) FSI, Prishtinë, 2019.

Epitafet në gjuhën Osmane deshifrimi dhe përkthimi, Rajoni i Gjilanit 3, (Selim Selimi ile birlikte,) FSI, Prishtinë, 2021.

Makaleler

"Popullsia e Kazasë së Gjilanit Sipas Regjistrimeve Osmane të Shekullit XIX-XX", *Rumeli İslam Araştırmaları*, 2020, s. 69-89.

"Aspekte të jetës socio-ekonomike dhe politike në Kosovë gjatë shekullit XVIII sipas ankesave dhe kërkesave të qytetarëve", *Kosova* 2020, S. 45, s. 52-65.

"Të dhëna burimore për disa Mektebe të rrethit të Kazasë së Gjilanit nga viti 1902", *Buletini i Fakultetit të Studimeve Islame,* 2020, S: 7, s. 287-310.

"Kosova'nın Arnavutça Tarih Bibliyografyasında Sultan Mehmed Reşad Dönemi Arnavut Ayaklanmaları (1909-1902)", *Sultan V. Mehmed Reşad ve Dönemi*, C. II, 2019, s. 716-728.

"The Role of Albanıan Leaders in the Ottoman State in the Century XVII and the Fall of the

Albanian Abdurrahman Abdi Pasha in Budin", *Vizione*, 2018, S. 31, s. 293-298.

"Dy Betejat e Kosoves (1389-1448) në Përceptimin e Kronistëve Osman", *Albanologji*, 2015, S. 6, C. II, s. 189-196.

"Raja e Gjakovës sipas defterit të Xhizjes të vitit 1750", *Kosova*, 2016, S. 41, s. 53-67.

"Politikat e shtrirjes së osmanlinjve në Rumeli dhe në tokat shqiptare gjatë shekujve XIV-XV", *Albanologji,* 2014, 4, s. 493-503.

"Qëndrimi i Malit të Zi ndaj Çështjes Shqiptare sipas Telegrafnameve Osmane", *Albanologji,* 2014, 5, s. 585-606.

"Klasifikimi i Dokumenteve Osmane dhe Urdhri më i lartë i Sulltanit (fermani)", *Vjetari i Kosovës,* 2012, 47-48, s. 451-458.

"Kasabaja e Novobërdës sipas Defterit te Temettuatit nr. 11437", *Kosova,* 2014, 32, s. 124-175.

Ansiklopedi Maddeleri

"Sylejman Kylçe (1884-1955)", *Fjalori Enciklopedik i Kosovës*, Akademia e Shkencave dhe e Arteve të Kosovës, Vëllimi 1, 2018, Prishtinë, s. 934-935.

"Parlamenti i Parë dhe i Dytë Osman (1876-1920)", *Fjalori Enciklopedik i Kosovës*, Akademia e Shkencave dhe e Arteve të Kosovës, Vëllimi 2, 2018, Prishtinë, s. 1248.

Dr. Mead Osmani

(1984-)

1984 yılında Boyanofça'da (Sırbistan) doğdu. 2007 yılında Priştine Üniversitesi Filoloji Fakültesi Şarkiyat Bölümü'nde lisans eğitimini bitirdi. 2011 ylında Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Sanatı ve Tarihi Anabilim Dalı'nda *XIX. Yüzyılda Niş Sancağı* başlıklı tezle yüksek lisansını bitirdi. Aynı enstitüde *Arşiv Belgelerine göre "Niş Sancağı (1839-1878)* tezini 2018 yılında savunarak doktor oldu. 2018 yılından bu yana Priştine Ali Hadri Tarih Kurumu'nda görev yapmaktadır.

Kitaplar

Katalogu i Dokumenteve Osmane në Arkivin Komunal të Prishtinës, (Besri Neziri ile birlikte), Komuna e Prishtinës, 2019.

Makaleler

"Osmanlı Devleti Döneminde Niş Sancağı", *The Jurnal of Balkan Studies,* 2012, C. 3, S. 1, s. 27-39.

"The Kaza of Preşevo According to the Salname of the Vilayet of Kosovo in 1896 (H. 1314)", *The Journal of Balkan Studies,* 2015, C. 6, S. 1, s. 49-61.

"Balkanlar'da Eğitim-Öğretim Kurumları: XIX. yüzyıl Niş Sancağı Örneği 1", *İstem,* 2018, S 32, s. 219-230.

"Shpërnguljet, shkaqet dhe dhuna ndaj popullsisë së Sanxhakut të Nishit (1877-1878)", *Ura,* 2019, S. 14, s. 54-65..

"Niş Sancağı'nın İdari Yapısı", *Vakanüvis*, 2022, C. 7, S. 1, s. 303-350.

KUZEY MAKEDONYA TÜRKOLOGLARI

Hazırlayan: Prof. Dr. Marija LEONTİK

Makedonyalı Türkologların biyografileri ve bibliyografyalarını hazırlamak için elektronik kaynaklar, makale arşivleri ve kütüphane katologları yeterli değildi. Kütüphanede eski dergileri taramak ve hayatta olan Türkologlar ile iletişim kurmak şarttı. İletişim kurabildiğimiz Türkologlar imkânlar içinde gereken desteği verip bu bölümün daha kapsamlı olmasına etken olmuştur. Bu bölümde ilk kez Makedonya Türkologların en büyük kısmı biyografi ve bibliyografyaları ile tanıtılmıştır. Bu tarihten sonra yapılacak araştırmalara ve araştırmacılara Makedonya Türkologların Türkoloji konularıyla ilgili bibliyografya bütünlüğü sunulmuştur.

Prof. Dr. Aktan Ago

(1976 –)

Aktan Ago 10 Nisan 1976'da Üsküp'te dünyaya geldi. Türkoloji geleneği olan bir ailde büyüdü, babası Prof. Dr. Arif Ago, annesi Nevin Hanım Türk dili öğretmeni, teyzesi ise Prof. Dr. Sevim Piliçkova. Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden 1999 yılında mezun oldu. Aynı üniversitede Aktan Ago 2004'te "Турцизми во јазикот на Марко Цепенков" ("Marko Çepenkov'un Dilinde Türkizmler", Danışman: Prof. Dr. Sevim Piliçkova) başlıklı yüksek lisans tezini savundu. 2010 yılında Prof. Dr. Dimitar Pandev'in danışmanlığında hazırladığı "Турските јазични елементи во македонските драмски творби од XX век" (XX. Yüzyıl Makedon Dram Eserlerinde Türkçe Elemanlar) konulu doktora tezini savundu.

1999/2000 eğitim yılında Yane Sandanski ilköğretim okulunda Türk Dili hocası, 2000/2001 öğretim yılında Yosip Broz Tito Lisesi'nde Türk Dili ve Edebiyatı hocası olarak çalıştı. 2013'te Marko Çepenkov Enstitüsünde çalışmaya başlayıp Makedonya'da Türklerin folkloru ve etnolojisi üzerinde araştırma yapmaya başladı. 1919'da Kuzey Makedonya Cumhuriyeti'nin İstanbul'da Baş konsolosu oldu.

Yıllık sözleşmelerle, Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde, Tetovo Devlet Üniversitesi Şarkiyat Bölümünde, Uluslararası Balkan Üniversitesinde ve Gotse Delçev Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde Türk Dili ile ilgili ders vererek bu bölümlerin gelişmesinde katkıda bulundu.

İlköğretim için okuma kitabı var, lise kitabında Türk dil bilgisi kısmını hazırladı. Aktan Ago Türk dili, folkloru, etnolojisi, geleneği ve kültürü alanlarında araştırma yapıp makale yazar, sempozyum ve konferansa katılır. Folklorla ilgili bilimsel projelerde de yer alır.

Prof. Dr. Arif Ago

(1935–)

Arif Ago, 14 Mart 1935 yılında Ohrid'de (Makedonya) doğdu. 1964 yılında, Belgrad Üniversitesi Felsefe Fakültesi Şarkiyat Bölümünden mezun oldu. "Литературата на турската народност во СР Македонија од 1944-1984 год." (Makedonya'daki Türk Halkının 1944-1984 Yılları Çocuk Edebiyatı) başlıklı doktora tezini Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesinde 1989 yılında savundu.

1964-1965 eğitim-öğretim yılında Kliment Ohridski Yüksek Pedagoji Okulunda Türk dili hocası olarak görev yapmaya başladı. 1970 yılından itibaren Üsküp Tefeyyüz ilköğretim okulunun birkaç yıl yöneticisi oldu. 1973 yılından 1979 yılına kadar "Birlik" gazetesinde baş ve sorumlu yazar ve redaksiyon müdürü olarak çalıştı. Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünün kurulmasına katkıda bulundu. 1.12.1979'da Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde kadrolu olarak çalışmaya başladı ve emekliğe ayrılıncaya kadar (1.4.2001) ders verdi. Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde şu dersleri verdi:

Kitaplar

Турцизми во јазикот на Марко Цепенков. / Marko Çepenkov'un Dilinde Türkizmler, Logos-A Yayınevi, Üsküp, 2006.

Турските јазични елементи во македонските драмски творби од XX век. / XX. Yüzyıl Makedon Dram Eserlerinde Türkçe Elemanlar, Logos-A Yayınevi, Üsküp, 2014.

Makaleler

Турските јазични елементи во македонските приказни и умотворби. / Makedon Halk Masallarında Türk Dili Unsurları. *Македонски фолклор*, 2008.

Makedon Dram Eserlerinde Türkçe Leksik Unsurlar. *Hikmet,* 30, 2017, s.8-16.

Bildiriler

Evliya Çelebi Seyahatnamesinde Ohri Sancağı. *Balkanlarda İslam Medeniyeti-Dördüncü Milletlerarası Kongre Tebliğleri (13-17.10.2010, Üsküp)*, İstanbul 2015, s.217-221.

Süreli Yayınlarda Yazılar

Makedonca Kelimelerde Türkçe Eklerin Fonksiyonu. *Yeni Balkan,* Üsküp 2010.

Türk dilinin fonetiği, Türk dilinin morfolojisi, Türk dilinin sentaksı ve Türk dilinin metodiği.

Arif Ago Türk dili, Türk ağızları, Makedonya Türk edebiyatı, Türk folkloru ve Türkçe eğitim hakkında makale yazar, sempozyumlara ve konferanslara katılır. Diyalektoloji ve Makedonya Türk edebiyatı alanında araştırma yapıp projeler yürüttü. Arif Ago'nun ilköğretim için birkaç okuma kitabı ve alıştırma defteri vardır.

Makaleler

Развој на турската литература во Социјалистичка Македонија во повоениот период. / Sosyalist Makedonya'da Savaştan sonra Türk Edebiyatının Gelişimi. *Спектар*, 1989, s 131.

Општ преглед на тековите на литературата на турски јазик во Македонија. / Makedonya'da Türk Dilinde Yaratılan Edebiyat Akımlarına Genel Bakış. *Зборник на Филолошкиот факултет*, 1991.

"Makedonyalı Eyüp Sabri Bey-Akgöl", *Hikmet*, 22, 2013, s.34-45.

Süreli Yayınlarda Yazılar

Anılarına Türk Halkının Ünlü Yazarı Şükrü Ramo. *Birlik*, Üsküp, 1992.

Sinan Çelebi Ohrizade Vakıflara Geçtiği Katkısı. *Birlik*, Üsküp.,

Makedon Asıllı Vanço Boşkov'un Türkoloji Dünyasına Katkısı. *Yeni Balkan Gazetesi*, Üsküp, 20.11.2012.

Makedonya'da Tarih Boyunca Türkçe Eğitim Kurumların Kurulmaları. *Yeni Balkan Gazetesi*, Üsküp, 11.2.2013.

Prof. Dr. Oktay Ahmed
(1967–)

Oktay Ahmed, 24 Kasım 1967 yılında Üsküp'te doğdu. İlkeğitimi Tefeyyüz okulunda 1982'de bitirdi. Liseyi Orce Nikolov'da 1986'da tamamladı. 1993 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Blaje Koneski Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. Aynı üniversitede, 2001 yılında "Resne ve Yöresi Türk Ağzının Fonetik ve Leksik Özellikleri" (Danışman: Prof. Dr. Arif Ago) konulu yüksek lisans tezini, 2005'te ise "Ohri-Prespa Türk Ağızlarının Morfesentaksı" (Danışman: Prof. Dr. Arif Ago) adlı doktora tezini savundu. Blaje Koneski Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde 2005'te doçent, 2010'da geçici profesör, 2015 yılında ise sürekli profesör oldu.

1993-1995 yıllarında Üsküp'te Koço Ratsin İşçi Üniversitesinde, 2001-2002 yıllarında ise Anadolu Kalkınma Vakfı-Üsküp Ofisinde Türkçe kurslarında ders verdi. 1994-1995 yıllarında Makedonya Televizyonu Türkçe Programlarında haber çevirmeni olarak görev yaptı. Bir dönem yeminli çevirmen olarak da çalıştı. 1 Temmuz 1995'ten itibaren Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Blaje Koneski Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde çalışmakta ve bu bölümün gelişmesi için büyük emek vermektedir. Bu Bölüm'de şu dersleri vermektedir: Türk Dilinin morfolojisi, Türk Dilinin sentaksı. Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Pedagoji Fakültesi Türk Dili Eğitimi ve Öğretmenliği Bölümünde ve Gotse Delçev Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde de yıllık sözleşmeyle Türk dili ve çeviriyle ilgili derse girdi ve bu bölümlerin gelişmesine katkıda bulundu.

Amerika Lenguistik Derneği'nin ve Makedonya Yazarlar Birliği'nin üyesidir.

"Birlik" ve "Vardar" gazetelerine çok sayıda farklı konulu yazı yazdı. İki şiir kitabı ve iki dramı var. Edebiyat çevirisi dışında çok sayıda ilköğretim ders kitabının çevirisini de yapar. Oktay Ahmed Türk dili ve Makedonya Türk ağızları üzerine yoğunlaşıp araştırmalar yapar, birçok makale yazar, sempozyumlara ve konferanslara katılır, bilimsel projelerde yer alır. Bunun dışında dil etkileşimi, Makedonya Türkolojisinin gelişimi üzerine de verimli araştırmalar yürütmüştür.

Kitaplar

Вовед во морфологија на турскиот јазик. / Türkçenin Morfolojisine Giriş. Скопје: Филолошки факултет "Блаже Конески", 2008.

Türkçede Kelime Grupları: Teori ve Analiz. Üsküp: Blaje Koneski Filoloji Fakültesi, 2021.

Makaleler

Üsküp Türk Ağzındaki Ey Kelimesinin Geçmişi Üzerinde Birkaç Söz. *Sesler*, 306-307, 1996, s. 97-99.

Cumans and An Important Document About Them: Codex Cumanicus. *Mensadonia, issue* 8, 2001, s.9-15.

Другиот во наставните содржини на Катедрата за турски јазик и книжевност на Филолошкиот факултет "Блаже Конески" – Скопје. / Üsküp Blaje Koneski Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünün Ders İçeriklerinde 'Diğeri'. *Се познаваме ли доволно? (ДРУГИОТ во наставните содржини на високото образование во Република Македонија)*, Скопје: Фондација Институт Отворено Општество - Македонија, 2002, s.387-401.

Resne (Makedonya) ve Yöresi Türk Ağzının Ünlü Sistemi. *Hikmet-İlmi Araştırmalar Dergisi*, 1, 2003, s.99-116.

Türkçede Morfosentaktik Çözümleme (Sistemleştirme Denemesi). *Hikmet-İlmi Araştırmalar Dergisi*, 2, 2003, s.87-97.

Morphosyntax of Turkish Functional Morphemes /-k/, /-r/ and /İ/". *Hikmet-İlmi Araştırmalar Dergisi*, 1, 2005, s.28-37.

Uygulamalı Biçimbilgisi. *Uygulamalı Biçimbilgisi*, Tiran Üniversitesi Yabancı Diller Fakültesi, 2007.

Review of Turkish Null Morphemes. *Journal of Turkish Linguistics*, Vol 2, S. 1, 2008, s.142-154.

Третосложниот и дистинктивниот акцент во турските говори од Охридско-Преспанскиот регион. / Ohri-Prespa Yöresindeki Üçüncü Hece Vurgusunun Ayırt Edici Özelliği. *Yearbook 2012, Goce Delcev University, Faculty of Philology-Stip,* 2012, s.175-181.

Verbs in Turkish Dialects in Macedonia Made with Words Entered Via Macedonian Language. *Hikmet-İlmi Araştırmalar Dergisi,* 10, 2012, s.10-22.

Balkan Türkoloji Tarihçesi ve Balkan Türkologları yayınında Makedonya ile ilgili bütün maddeler Oktay Ahmed tarafından hazırlanmıştır, Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2012.

Türkçede 'Değil' Edatının Pek Ele Alınmayan Bir Özelliği Üzerine. *Hikmet-İlmi Araştırmalar Dergisi*, 21, 2013, s.10-25.

Üsküp Türk Ağzında Kip Ekleri. *Türük-Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 2(4), 2014.

Зборовните групи во турските говори од југозападна Македонија и влијанието на македонскиот јазик врз нив. / Güneybatı Makedonya Türk Ağızlarında Kelime Grupları ve Makedoncanın Etkisi, *Романистика и балканистика – Зборник на трудови во чест на проф. д-р Петар Атанасов по повод 75 години од животот,* Филолошки факултет "Блаже Конески" - Üsküp, 2014, s.47-62.

Türkçede Üst Üste Gelen Olumsuzluk Ekiyle Kurulmuş Yapılar: Türkçe Ulusal Derleme (TUD) Örnekleri. *Hikmet-İlmi Araştırmalar Dergisi*, 12(23), 2014, s.10-41.

Makedonya Türk Ağızlarında Şimdiki ve Geniş Zamanın Bugünkü Morfolojik Durumu. *İDİL – Sanat ve Dil Dergisi*, 3 (14), 2014, s.1-11.

/-mAlI/ Ekinin Morfosentaksı: Bilgisayar Derlem Bazlı Araştırma. *Hikmet-İlmi Araştırmalar Dergisi,* 12 (24), 2014, s.10-27.

Copied Verbs in Turkish Dialects of Macedonia. *Turcologica, 110,* Wiesbaden, 2016, s.9-18.

Makedonya Türk Ağızları – Geçmişi ve Bugünkü Durumu. *Ulakbilge-Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (29), 2019.

Bildiriler

"Некои калки во јазикот на Турците во Република Македонија навлезени преку македонскиот јазик. / Makedonya Cumhuriyeti Türklerin Diline Makedoncadan Çeviri Yoluyla Giren Kelimeler. *Трет научен собир на млади македонисти*, Филолошки факултет, Скопје 1997, s.389-398.

"Makedonya'nın Ohri-Prespa Yöresi Türk Ağızlarında Eklerin Varyantları. *I. Uluslararası Türk Dünyası Kültür Kurultayı (9-15.4.2006) Bildiri Kitabı,* C. 1, Ege Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü, İzmir 2006, s.31-42.

"Güneybatı Makedonya Türk Ağızlarında Çekimsiz Fiillere Genel Bir Bakış. *III. Büyük Türk Dil Kurultayı (25-28 Eylül 2008) Bildiri Kitabı,* Lefke Avrupa Üniversitesi Yayınları, 2008, s.405-412.

"Resne ve Yöresi (Makedonya) Türk Ağızlarında Ünsüzlerin Kalın ve İnce Varyantlarının Kullanımı. *III. Uluslararası Balkanlarda Türk Varlığı Sempozyumu Bildirileri (10-12.5.2012),* C 1, Celal Bayar Üniversitesi, Manisa, s.21-26.

"Makedonya Türk Ağızlarında İki Sesin Durumu Üzerine: 'Ö' Ünlüsü ve 'H' Ünsüzü". *17. Uluslararası Türk Kültürü Sempozyumu,* Üsküp, 7.5.2012; *Teke-Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 1(2), 2012, s.15-26.

"Sözlükçülük Çalışmalarında Türkçe Bilgisayar Derlemlerinin Kullanımı. *III. Uluslararası Sözlükbilimi Sempozyumu (3-4.10.2016),* Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, *Bildiri Kitabı*, 2017, s.672-685.

"Türkçe Deyimlerin Diğer Dillere Çevrilmesi Problemi: Makedonca Örneği. *VIII. Uluslararası Türk Dili Kurultayı (22-26 Mayıs, Ankara, 2017); VIII. Uluslararası Türk Dili Kurultayı. C II.* Türk Dili Kurumu, Ankara, 2021, 2303-2313.

Çeviriler

Модар вез - нова турска поезија / Mor Nakış - Yeni Türk Şiiri. Çev. İlhami Emin, Rifat Emin, Oktay Ahmed, Meral Asimov ve Mariya Leontik. Struga Şiir Akaşamları Yayınları, 2007.

Мозаик: современ турски расказ / Mozaik: Çağdaş Türk Öyküsü. Çev. Oktay Ahmed, Gülnihal İsmail, Talat Selim, İlhami Emin ve Mariya Leontik. Üsküp: Poetiki Yayınları, 2010.

İlk, Orta ve Yüksek Öğretmenlerine İkinci Dil Öğretimi El Kitabı. Üsküp: Britanya Konseyi-Makedonya (British Council-Macedonia), 2011.

Асли Ердоган, *Градот во црвена наметка* / Aslı Erdoğan. *Kırmızı Pelerinli Kent*. Скопје: Готен, 2013.

Süreli Yayınlarda Yazılar

Üsküp Türk Ağzındaki Maksım Kelimesi Üzerine. *Birlik,* Üsküp 5.10.1996, s.14.

Tazdıklamak Üzerine Birkaç Söz. *Birlik,* Üsküp 13.7.1996, s.8.

Yeni Kelimeler Üzerine. *Vardar,* Üsküp 11.3.2000.

Türkçede Makedonca Harf Sorunu. *Vardar,* Üsküp 1.4.2000.

Hangisi doğru: Üsküp, Üsküp, Skopje?, *Vardar,* Üsküp 2.9.2000.

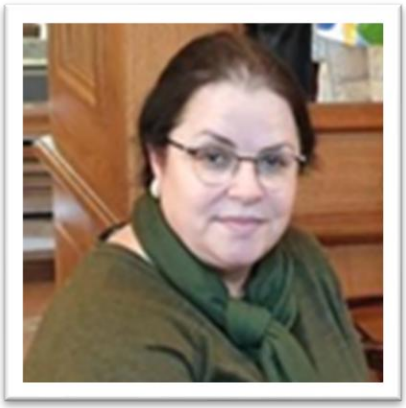
Britannica'da Kıpçaklar-Kumanlar. *Vardar*, Üsküp 3.6.2000.

Kültür Kimliği: Bireysel, Etnik, Ulusal veya Başka? 1, *Köprü Kültür-Sanat Dergisi*, S 5, Üsküp 2003, s.16-17.

Kültür Kimliği: Bireysel, Etnik, Ulusal veya Başka? 2, *Köprü Kültür-Sanat Dergisi*, S 6, Üsküp 2003, s.14-15.

Azerî ve Türkiye Türkçesi Arasındaki Paralellikler. *Köprü-Kültür, Sanat Dergisi*, S 12, Üsküp 2006, s.30-32.

Mr. Melahat Ali
(1968–)

Melahat Ali, 18 Aralık 1968 yılında Kanatlar Köyü, Pirlepe'de (Makedonya) doğdu. 1992 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Blaje Koneski Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. Aynı üniversitede, 2004 yılında "Pirlepe ve Manastır Yöresi Türk Halk Masallarında Kadın Tipleri" (Danışman: Prof. Dr. Hamdi Hasan) başlıklı yüksek lisans tezini savundu.

1992-2004 yıllarında "Birlik" gazetesinde gazeteci olarak çalıştı ve kültür konulu yazılar yazdı. 2005-2010 yıllarında Üsküp Millî Konzervasyon Merkezi'nde yeminli tercüman olarak çalıştı, özellikle Osmanlı dönemi konzervasyon-restorasyon ve buna benzer işlerde bütün resmî yazışmaları ve çevirileri yaptı. 2008-2010 yıllarında Üsküp "Elita" Kültür ve Eğitim Cemiyeti'nde, 2010-2019 yıllarında ise Yunus Emre Enstitüsü – Üsküp Türk Kültür Merkezi'nde Türkçe kurslarında ders verdi. 2010'dan itibaren Kuzey Makedonya Cumhuriyeti, Siyasi Sistem ve Toplumlararası İlişkiler Bakanlığına bağlı, Topluluk Haklarını Koruma Ajansında danışman devlet memuru olarak çalışmaktadır.

Edebiyat çevirisi dışında çok sayıda ilköğretim ders kitabının çevirisini yapar. Melahat Ali Türk folkloru ve Türk edebiyatı üzerinde yoğunlaşıp makale yazar ve sempozyumlara katılır.

Makaleler

"Ezdirtmediğim Çocukluğum (başlıklı Recep Bugariç'in romanı)", *Sesler*, 295, 1995, s.105-110.

"Традиционалните турски женски волнени обувки КАЛЧИНИ во Прилепско. / Pirlepe Yöresindeki Türk Köylerinde Geleneksel El Örgülerinin Seçkin Örneklerini Teşkil Eden Kalçinlar (Yün Çoraplar)", *Културно наследство*, 22-33, 2006-2007, s.129-139.

Bildiriler

"Yabancılara Türkçe Öğretimi Esnasında Bağlaç ve Edatların, Mahali İdariler ve Yerel Yönetimlerin, Zamanların Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar. *Türkçe'nin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Yöntem ve Uygulamalar Bildiri Kitabı,* C II, İstanbul 2016, s.234-250.

Çeviriler

Стефановски, Р., *Монографија на турскиот театар.* / Risto Stefanoski. *Türk Tiyatrosu-Monografi*. Çev. Melahat Ali. Скопје: Millî Kurum Türk Tiyatrosu-Турски народен театар, 2009.

Грст приказни за деца. / Çocuklara Bir Tutam Hikâye (Makedonya Türk Çocuk Hikâye Antolojisi). Çev. Melahat Ali. Скопје: Ad Verbum Yayınları, 2014.

Мазова, Л. Клинче, А. *Монографија- Со сигурни чекори до целта: 65 години НУ Турски театар – Скопје.* / *Mazova, Lilyana. Klinçe, Atilla. Monografi - Emin Adımlarla Hedefe: 65 Yıl Türk Tiyatrosu – Üsküp.*, Çev. Melahat Ali. Скопје: Турски народен театар, 2015.

Памук, О., *Чудност во умот.* / Orhan Pamuk. *Kafamda Bir Tuhaflık*. Çev. Melahat Ali. Скопје: Табернакул, 2016.

Süreli Yayınlarda Yazılar

"Türk Dili ve Medeniyet Tarihi Yazarı Yahya Kemal", *Bay*, 55, 2000, s.26.

Prof. Dr. Sevin Alil-Arslan

(1971–)

Sevin Alil, 20 Mart 1971 yılında Üsküp'te doğdu. İlköğrenimini Tefeyyüz okulunda, liseyi ise Yosip Broz Tito lisesinde bitirdi. 1993 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Blaje Koneski Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. Aynı üniversitede, 2000 yılında "Турскиот говор во Радовиш и околината" ("Radoviş ve Yöresindeki Türk Ağzı", Danışman: Prof. Dr. Arif Ago) konulu yüksek lisans tezini savundu. 2006'da Manastır'da Aziz Kliment Ohridski Üniversitesi Pedagoji Fakültesinde "Компаративните карактеристики на методските решенија за развојот на критичкото мислење во одделенската настава по македонски и по турски јазик - програмско подрачје литература" ("Karşılaştırmalı Makedon ve Türk Temel Eğitiminin Anadili Derslerinden Özellikle Edebiyat Program Bölümüyle İlgili Eleştirel Düşünce Konusunda Strateji ve Yöntem Geliştirmesi", Danışman: Prof. Dr. Yordan Stoyanovski) başlıklı doktora tezini savundu. Blaje Koneski Filoloji Fakültesi Türk Dili ve

Edebiyatı Bölümünde 2006'da doçent, 2011'de geçici profesör oldu.

Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Blaje Koneski Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde 20.2.1995'te başlayarak 2.2.2017'e kadar öğretim üyesi olarak çalıştı. Bu Bölüm'ün gelişmesi için büyük gayret gösterdi. Blaje Koneski Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde şu dersleri verdi: Türk Dili ve Edebiyatı Öğretiminin Metodolojisi, Türk Çocuk Edebiyatı ve Türk Halk Edebiyatı. Yıllık sözleşmeyle Gotse Delçev Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde, Tetovo Devlet Üniversitesi Şarkiyat Bölümünde ve Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Aziz Kliment Ohridski Pedagoji Fakültesi Türk Dili Eğitimi ve Öğretmenliği Bölümde de Türk dili ve edebiyatıyla ilgili ders verip bu bölümlerin gelişmesine katkıda bulundu.

2013 yılında Türkiye'de evlenip Çağ Üniversitesinde ders vermeye başladı.

Sevin Alil'in, Makedonya'da Türkçe ilköğretimi için beş okuma kitabı vardır. O, Türk dili ve edebiyatı, Makedonya Türk ağızları, dil ve edebiyat etkileşimi, Türk kültürü üzerinde araştırma yapıp makale yazar, sempozyum ve konferanslara katılır, bilimsel projelerde yer alır.

Kitaplar

Дидакички - методски осврт на литературата за деца во основните училишта / Didaktik-Metodik Yönünden Çocuk Edebiyatına Genel Bir Bakış. Üsküp: Vatra Yayınları, 2009.

Türk Edebiyatıyla İlgili Makaleler. Üsküp, 2012.

Makaleler

Çağdaş Eğitim Anlayışı. *Hikmet - İlmi Araştırmalar Dergisi*, 6, 2006, s.73-80.

Çocuk Edebiyatı ve Eğitim. *Hikmet - İlmi Araştırmalar Dergisi*, 8, 2006, s.49-59.

Критичкото мислење во наставата за литературата. / Edebiyat Dersinde Eleştirel Düşünce. *Годишен зборник на Филолошкиот факултет*, Универзитет "Св. Кирил и Методиј", 2009, s.11-23.

Makedonya'daki Cönkler ve Mecmualar Üzerine. *Hikmet-İlmi Araştırmalar Dergisi*, 19, 2012, s.10-22.

Bildiriler

"Граматичката категорија број кај придавките во турскиот и во македонскиот јазик. / Makedon ve Türk Sıfatlarında Gramer Kategorisi Olarak Sayı. *Трет научен собир на млади македонисти, Филолошки факултет*, Скопје 1997, s.411-415.

"Üsküplü Yazarımız Alaatin Tahir", Geçmişte ve Günümüzde Rumeli'de Türk Dili ve Edebiyatı Bilimsel Toplantısı. Üsküp, 5.6.2004; *Rumeli Türkleri-Bilimsel ve Kültürel Dergi*, 6, s.44-47.

"Mevlana'nın Eserlerinde Dost Kavramı. *II. Uluslararası Romanya'da Türk Kültürünün İzleri Sempozyumu*, Köstence-Romanya, 3-8.9.2007; *Hikmet-İlmi Araştırma dergisi*, 10, s.79-87.

"Yahya Kemal Beyatlı'nın Eserlerinde İstanbul ve Üsküp., *I. Uluslararası Türk Edebiyatı İstanbul Sempozyumu*, Beykent Üniversitesi Fen ve Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, İstanbul, 3-5.4.2008; *Bildiri Kitabı*, s.121-132.

"Radoviş ve Yöresindeki Türk Ağzında Kullanılan Çekim Ekleri. *Uluslararası Türk Dil Kurultayı (20-25.10.2008) Bildiri Kitabı,* s.289-317.

"Radoviş ve Yöresindeki Türk Ağzında Kip Kavramı Veren Çekim Ekleri. *16. Uluslararası Türk Halk Kültürü Sempozyumu,* Üsküp, 9.5.2011, s.461-475.

Makedoncadan Türkçeye Tercüme Edilen Ders Kitaplarında Rastlanılan Hatalar, *Vefatından 30. Yılında Prof. Dr. Faruk Kadri Timurtaş Hatırasına Uluslararası Yaşayan Türkçe Bilgi Şöleni*, İstanbul, 30.5-1.6.2012; *Bildiri Kitabı,* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2017, s.39-49.

Makedonya'da Söylenen Nasrettin Hoca ve Kurnaz Peyo (İtar Pejo) Fıkralarında Hoşgörü ve Aldatma. *II. Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Kongresi Bildiri Kitabı*, İnternational Burch Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bölümü, Saraybosna, 23-25.5.2014, s.820-834.

Makedon Türk Yazarlarının Eserlerinde İslâm Anlayışı/ *Balkanlarda İslam Medeniyeti-Dördüncü Milletlerarası Kongre Tebliğleri (13-17.10.2010, Üsküp)*, İstanbul 2015, s.223-238.

Kemal İlyazi Aruçi
(1920–1977)

Kemal İlyazi Aruçi 1 Ağustos 1920 yılında Gostivar yakınlarında bulunan Vrapçişte köyünde doğdu. Halk arasında daha çok Kemal Efendi diye tanınmıştır. İlköğrenimini doğduğu yerde okudu. 1931 yılında Üsküp Meddah Medresesi'ne girip medresenin kurucusu Atâullah Kurtiş'ten ve Abdülfettah Raûf'tan (Fetah İshak, Fettâh Efendi) ders aldı. Bu medresede 1944 yılına kadar hoca olarak çalıştı. 1944 yılında Vrapçişte'ye dönüp Yenicami avlusunda özel bir medrese inşa ettikten sonra ders vermeye başladı. Yugoslavya'nın kuruluşuyla medreseler kapanıp devlet okulları açıldı. 1946'da bu medrese de kapatıldı. Yenicami'de vâiz olarak görev yaptı.

Osmanlı ve İslam aydını olarak yetişen Kemal İlyazi Aruçi bazı görüşler ve yorumlarla yönetimde de ulemâda da endişe yarattı. Halk

arasında huzursuzluk yarattığı gerekçesiyle iki defa tutuklanıp hapse atıldı. Ne yönetim ne de ulemâ ile uyum sağlayamadığından yetkiliker onu Makedonya Devler Arşivi'nde ve Makedonya Millî Tarih Enstitüsü'nde Osmanlıca uzmanı olarak görevlendirdiler. 1963 yılında Makedonya Devlet Arşivi'nde göreve başladı, 1970 yılında ise Makedonya Millî Tarih Enstitüsü'ne atandı. İki kurumda da Manastır, Üsküp, Kalkandelen kadı sicillerini, çeşitli ferman, berat, vakfiye ve benzer Osmanlıca belgeleri sınıflandırdı ve üzerinde araştırmalar yaptı. Osmanlı mirasın üzerinde çalışmak hayatına yeni bir anlam kattı. Zamanının en iyi bilim adamlarıyla iş birliği yapıp birçok çalışma yayınlandı.

Kemal İlyazi Aruçi hece ve aruz vezniyle şiir yazdı. Şiirlerinde, dinî ve millî konularla Osmanlı medeniyeti ve kültürü özlemi belirgindir. Hocası Abdülfettah Raûf (Fetah İshak, Fettâh Efendi) ile birlikte Balkanlarda Osmanlı Türkçesiyle yazan son nesil şairlerden biridir. Bütün şiirleri oğlu Muhammed Aruçi tarafından 1999 yılında Üsküp'de yayınlanmıştır.

27 Ağustos 1977 yılında, en verimli dönemde, 57 yaşında iken vefat edip Vrapçişte'de defnedildi. Vanço Boşkov'un, Fetah İshak'ın ve Kemal İlyazi'nin en verimli dönemde vefat etmeleri Makedonya Türkolojisi için büyük kayıptır.

Makaleler

"Македонија во хрониката на Мехмед Рашид-Ефенди (1668-1721) / Mehmet Raşid Efendi'nin Kroniğinde Makedonya", (Aleksandar Matkovski ile birlikte), *Гласник*, 1, 1975, s.235-260.

"Македонија и соседните области во хрониката на Солак Заде (1373-1633) / Solakzade'nin Kroniğinde Makedonya ve Etrafındaki Bölgeler", (Aleksandar Matkovski ile birlikte), *Гласник,* 3, 1975, s.233-260.

"Извадоци од две турски хроники за Македонија и соседните области. / Makedonya ve Etrafındaki Bölgeler Hakkında İki Türk Kroniğinden Seçmeler", (Aleksandar Matkovski ile birlikte), *Гласник*, 1, 1977, s.231-250.

"Македонија во Силахдар Тарихи од Ф'нд'кли Силахтар Мехмед-ага (1668-1694) / Fındıklı Silahdar Mehmet Ağa'nın Silahdar Tarihi Adlı Eserinde Makedonya", (Aleksandar Matkovski ile birlikte), *Историја*, 2, 1977, s.137-160.

"Македонија во турската хроника 'Таџут Теварих' од Хоџа Садудин-ефенди (1361–1520). / Hoca Sâdeddin Efendi'nin Tâcü't-tevârih Adlı Eserinde Makedonya", (Aleksandar Matkovski ile birlikte), *Гласник,* 2-3, 1979, s.203-233.

"Македонија и соседните области во хрониката 'Беда-и ул векаи од Коџа Хусеин' (1328–1491) / Koca Hüseyin'in Bedâyiu'l-vekâi Adlı Eserinde Makedonya ve Etrafındaki Bölgeler", (Aleksandar Matkovski ile birlikte), *Историја*, 2, 1979, s.137-176.

Çeviriler

Турски документи за историјата на македонскиот народ. Серија 1, 1607-1699, Том 3 (од јануари 1636 до крајот на 1639 година) / Makedon Halkının Tarihine Dair Türkçe Belgeler, Dizi 1, 1607-1699, C 3 (Ocak 1636'dan 1639'un Sonuna Kadar). Çev. Kemal İlyazi Aruçi ve Arif Starova. Скопје: Архив на Македонија, 1969.

Prof. Dr. Numan Aruç
(1972–)

Numan Aruç, 8 Ağustos 1972 yılında Gostivar'da (Makedonya) doğdu. İlköğrenimini ve liseyi doğduğu şehirde tamamladı. 1996 yılında İstanbul Marmara Üniversitesi Felsefe ve Din Bilimleri Enstitüsünden mezun oldu. 1998 yılında Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde "Din Felsefesinde Yemin Felsefesi" (Danışmanlar: Prof. Dr. Bayraktar Bayraklı ve Prof. Dr. Bekir Karlığa) başlıklı yüksek lisans tezini savundu. Aynı enstitüde aynı danışmanlarla 2002 yılında "İbn Rüşd'ün Eğitim Felsefesi" başlıklı doktora tezini savundu. 2005 yılında doçent, 2011 yılında geçici profesör, 2017 yılında ise sürekli profesör oldu.

2005 yılında Makedonya Bilimler ve Sanatlar Akademisinin dahilinde bulunan Stratejik Araştırma Mekezinde kadrolu araştırmacı olarak çalışmaya başladı. 2020 yılından itibaren yıllık sözleşmeyle Gotse Delçev Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde Osmanlı Türkçesi ve Türk Kültürü ve Medeniyeti derslerini vermeye başladı.

2018 yılından itibaren ADEKSAM'ın yayın organı olan HİKMET-Uluslararası Hakemli İlmi Araştırma Dergisinin genel editörüdür.

Numan Aruç, bilimsel çalışmalarında Osmanlı kültürü ve medeniyeti, Türk kültürü ve medeniyeti, İslam felsefesi ve önemli bilim adamlarının çalışmaları üzerinde yoğunlaşmaktadır.

Kitaplar

Аверос-Ибн Ружд и филозофијата на образованието. / İbn Rüşd'ün Eğitim Felsefesi. Üsküp, Слово, 2004.

İnb Rüşd'ün Felsefi Düşüncesi, Rağbet Yayınları, İstanbul, 2007.

İnb Rüşd'ün Eğitim Felsefesi, Rağbet Yayınları, İstanbul, 2012.

Makaleler

"Gagavuz ve Makedonya Türkçesi İrtibatında İlhami Emin. *Hikmet - İlmi Araştırmalar Dergisi*, 2007, s.89-94.

"Makedonya'da İç Dinamiklerin II. Meşrutiyetin İlanına Etki ve Katkıları. *Hikmet - İlmi Araştırmalar Dergisi*, 12, 2008, s.24-33.

"Академик Оливера Јашар-Настева голем познавач на турската култура од Македонија. / Makedonya'da Türk Kültürünü İyi Tanıyan Akademici Olivera Yaşar-Nasteva. *Македонски фолклор*, 66, 2008, s.261-280.

"Balkanların İslam Kimliği", *Hikmet - İlmi Araştırmalar Dergisi*, 14, 2009, s.26-35.

"Olivera Yaşar Nasteva'nın Makedonca-Türkçe Sözlük Denemesi", *Hikmet - İlmi Araştırmalar Dergisi*, 16, 2010, s.18-36.

"İbn Rüşd", *Klasik İslâm Eğitimcileri*, 2016, s.337-380.

Bildiriler

"Makedonya'da Türkiyat Araştırmaları Tarihi. *III. Uluslararası Türkiyat Araştırmaları Sempozyumu (26-29.5.2010, Ankara), Bildiri Kitabı,* Ankara 2011, s.71-75.

"İlim, Bilim ve Öğretim Vakfı: İsabey Medresesi. *Balkanlarda Osmanlı Vakıfları ve Eserleri Uluslararası Sempozyumu (İstanbul, 9-10.5.2012), Bildiri Kitabı*, Ankara 2012, s.369-371.

"Şehirlerde Yitirilen Değerler. *Kaşgar'dan Endülüs'e Türk – İslam Şehirleri Sakarya Şehrengizi (25-27.10.2013, Eskişehir),* Ankara 2013, s.361-364.

"Türk Dünyasında Türk-İslam Felsefesi ve Düşüncesinin Önemi. *Türk Dünyası Kurultayı Bildiriler Kitabı (3-4 Eylül 2014, Bişkek),* Ankara 2014, s.391-398.

"Makedonya'da İslâm Kültürü ve Medeniyetinin Özbenlikleri, *Balkanlarda İslâm Medeniyeti-Dördüncü Milletlerarası Kongre Tebliğleri*, İstanbul 2015, s.291-297.

Prof. Dr. Mucahit Asimov
(1940–2009)

Mücahit Asimov, 16 Aralık 1940 yılında Bitola'da (Manastır, Makedonya) doğdu. 1967 yılında Bosna'da Sarayevo Üniversitesi Felsefe Fakültesi Şarkiyat Bölümünden mezun oldu. 1995 yılında Kosova'da Priştine Üniversitesi Felsefe Fakültesi Şarkiyat Bölümünde "Османска епиграфика на Косову и у Метохији" ("Kosovo ve Metohi'de Osmanlı Kitabeleri", Priştine Üniversitesi, Danışman: Emin Plana) başlıklı doktora tezini savundu.

1973 yılından 1983 yılına kadar Priştine Üniversitesi Şarkiyat Bölümünde öğretim üyesi

olarak çalıştı. 1.10.1983'te Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde çalışmaya başladı. Sonra tekrar Priştine'ye döndü ve 1999 yılına kadar Priştine Üniversitesi Şarkiyat Bölümünde çalıştı. 1999 yılında Makedonya'ya geldi, 15.12.1999'da Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Blaje Koneski Filoloji Fakültesinin Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde öğretim üyesi oldu ve emekliğe ayrılıncaya kadar (30.11.2005) ders verdi. Hayatta da bilimde de ağırbaşlı ve ölçülü olan Mücahit Asimov genç Türkologlarla sohbet etmeyi, onlara yol göstermeyi ve yardım etmeyi severdi.

2009 yılında Üsküp'te vefat etti.[1]

Mücahit Asimov, Türk edebiyatı ve Türk diyalektolojisi ile ilgili makaleler yazdı ve bildiriler sundu.[2]

Dr. Ergin Baki

(1987–)

Ergin Baki, 18 Temmuz 1987 yılında Üsküp'de doğdu. İlköğrenimini Gostivar Mustafa Kemal Atatürk Okulunda 2002'de tamaladı. Gostivar Belediye Lisesini 2006'da bitirdi. 2010 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Fioloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. 2015 yılında aynı fakültede Prof. Dr. Fadıl Hoca'nın danışmanlığında "Тематска анализа на поезијата на Фахри Али" (Fahri Ali Şiirinin Tematik Bakımından İncelenmesi) başlıklı yüksek lisans tezini savundu. 2021 yılında Gazi Üniversitesi Eğitim ve Sosyal Bilimler Enstitüsünde Prof. Dr. Fahri Temizyürek'in danışmanlığında "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Kuzey Makedonyalıların Yazılı Anlatım Yanlışlarının İncelenmesi" konulu doktora tezini savundu.

2007-2009 yıllarında "Yeni Balkan" gazetesinde muhabir olarak çalıştı. 2010 yılında Üsküp'nün Tsvetovo köyünde, 2010-2014 yıllarında Gostivar ADEKSAM derneğinde Türkçe kurslar verdi. 2012-2014 yıllarında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde sözleşmeli olarak derse girdi. 2014-2016 yıllarında Üsküp Yunus Emre Enstitüsünde Türkçe okutman olarak çalıştı. 2021 yılından itibaren Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Eğitim ve Bilim Bakanlığında çalışmaktadır.

---

[1] M. Asimov, Mariya Leontik'in doktora tezinin savunma komisyonunda üye olmalıydı. Hastalanıp hastaneye yatınca hemen onun yerine başka bir hoca buldu. Mariya Leontik bunu Mucahit Asimov ile gerçekleştirdiği telefon görüşmesinden anladı. Hastanedeydi, sesi zayıf fakat umutla doluydu. Sorumlu olduğundan hiçbir işi tesadüfe bırakmak istemedi. Mariya Leontik doktora tezini savunduktan kısa bir süre sonra Mucahit Asimov hayata veda etti.

[2] M. Leontik, Mücahit Asimov'un ailesi ile iletişim kuramadığından bibliyografyasını yazamadı.

Kitaplar

Mangal Fahri Ali'nin Hayatı, Sanatı ve Eserleri (Doç. Dr. Zeki Gürel ile birlikte), Yeni Balkan Yayınları, Üsküp, 2016.

Makaleler

"Yabancı Dil Olarak Türkçe Eğitmenlerinin Yazılı Anlatım Sorunlarıyla İlişkili Görüşleri: Üsküp Yunus Emre Enstitüsü Örneği", (Prof. Dr. Fahri Temizyürek ile birlikte), *RESS Journal Route Educational & Social Science Journal*, Vol. 7, Issue 9, 2020, s.276-288.

Bildiriler

"Yedi İklim Türkçe A1-A2 Kitaplarında Kullanılan Kalıp Sözler. *Uluslararası Türk Kültürü Sempozyumu*, Üsküp 2018, s.189-195.

"Türkiye'de Eğitim Gören Afrikalı Öğrencilerin Türkçe Öğretiminde Dil Bilgisi Açısından Karşılaştıkları Zorluklara İlişkin Değerlendirmeleri. (Prof. Dr. Fahri Temizyürek ile birlikte). *Uluslararası Türk Kültürü Sempozyumu*, Ankara 2019, s.568-579.

Doç. Dr. Süleyman Baki

(1975–)

Süleyman Baki, 1 Ekim 1975 yılında Üsküp'de doğdu. İlköğrenimini doğduğu şehirde 1990 yılında tamamladı. Liseyi 1993'te Bursa'da bitirdi. 1998 yılında Bursa Uludağ Üniversitesi İlahiyat (Teoloji) Fakültesinden mezun oldu. 2001 yılında Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslami Bilimler Kelam Bilim Dalında Prof. Dr. Ahmet Saim Kılavuz'un danışmanlığında "Manastırlı İsmail Hakkı Kelâmî Görüşleri ve 'Telhîsu'l-Kelâm fî Berâhîni Akâidi'l-İslâm' İsimli Eseri" başlıklı yüksek lisans tezini savundu. 2012 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Millî Tarih Enstitüsünde Prof. Dr. Dragi Görgiev'in danışmanlığında "Формирање на османлиската феудална класа на Балканскиот Полуостров: Иса-бег и неговото семејство" (Balkanlarda Osmanlı Feodal Zümrenin Oluşması: İsa Bey ve Ailesi) konulu doktora tezini savundu. 2012 yılında Millî Tarih Enstitüsünde Osmanlı Tarihi alanında doçent, 2018 yılında ise Tetovo Devlet Üniversitesi Şarkiyat Bölümünde geçici profesör oldu.

2011-2018 yıllarında Tetovo Devlet Üniversitesi Şarkiyat (Doğu Dilleri) Bölümünde Türk Dili ve Edebiyatı alanında yıllık sözleşmeyle ders verdi. 21.12.2018 tarihinden

itibaren aynı Bölüm'de öğretim üyesi olarak çalışmaya devam etmektedir. Bu Bölümde, Osmanlı Türkçesi, Klasik Türk Edebiyatı ve Tasavvuf Edebiyatı derslerini vermektedir.

Süleyman Baki, bilimsel çalışmalarında Osmanlı kültürü ve Türk kültürü üzerinde yoğunlaşmıştır.

Kitaplar

Manastırlı İsmail Hakkı Kelâmî Görüşleri ve 'Telhîsu'l-Kelâm fî Berâhîni Akâidi'l-İslâm' İsimli Eseri. Üsküp: Logos-A Yayınları, Üsküp, 2006.

Bildiriler

"Balkanlarda Sivil Toplum ve Örgütlenme Gerçeği. *Balkanlarda Gelecek Tasavvuru: Kültür, Siyaset, Örgütlenme ve İş Birliği Alanları Sempozyumu,* İHH Vakfı, İstanbul, 18-19.10.2008, s.239-243.

"Makedonya Türklerinin İslam Anlayışı. Balkanlarda İslam Medeniyeti 4. Uluslararası Sempozyum, IRCICA-MANU**,** Üsküp, 14.10.2010, s.339-343.

"Manastırlı İsmail Hakkı Efendi, Hayatı ve Kelami Görüşleri. *Osmanlı İlim, Düşünce ve Sanat Dünyasında Balkanlar Milletlerarası Tartışmalı İlmi Toplantı,* 7-9.5.2014, İstanbul, s.83-106.

"Üsküplü Şair Fettah Efendi'nin Şiirlerinde Mehmet Akif'in Vefaatı. *Uluslararası Mehmet Akif Ersoy Milli Birlik ve Bütünlük Sempozyumu,* İstanbul, 12-14.10.2014, s.319-327.

"Importance of Isa Beg and His family on Islamization of the Balkans. *Balkanlarda İslam*, C. 2, 2016, s.449-457.

"Sultan Reşad'ın Rumeli Seyahati ve Manastırlı İsmail Hakkı'nın Kosova Sahrası'ndaki Vaazı Üzerine. *Sultan V. Mehmed Reşat ve Dönemi Uluslararası Sempozyum*, C. 3, İstanbul 2018, s.788-799.

"Üsküp Meddah Medresesi ve Kapatılmadan Önce Yetişen Müderrisler. *Balkanlar ve İslam, Milletlerarası Tartışmalı İlmi (03-04 Ekim 2019),* C. 2, Edirne 2020, s.269-292.

Süreli Yayınlarda Yazılar

"Din, Toplum ve Gençlik", *Köprü Dergisi*, 3, 2002, s.15.

"Fatih-i Üsküp Paşa Yiğit Bey", *Köprü Dergisi*, 5, 2003, s.14-15.

"Meddah Medresesi ve Gürelerli Selim Efendi", *Köprü Dergisi*, 6, 2004, s.8-11.

"Osmanlı Devrinde Bir İlim ve Medeniyet Merkezi", *Köprü Dergisi*, 7, 2005, s.7-8.

"Üsküp'ü İstanbul'a bağlayan Köprü: Prof. Dr. Bekir Sadak Hocaefendi", *Köprü Dergisi*, 7, 2005, s.15-17.

"Üsküplü Hafız İbrahim Efendi (1890-1972)", *Köprü Dergisi*, 8, 2005, s.10-12.

"Üsküp Türk Çarşısı'nın Tarihçesi", *Köprü Dergisi*, 9, 2005, s.7-8.

"Mehmet Efendi Sadık", *Köprü Dergisi*, 9, 2005, s.18-19.

"Nezaket Timsali Bir Hocaefendi: Hasan Efendi Bekir", *Köprü Dergisi*, 10, 2006, s.15-18.

"Osmanlı Döneminde Üsküp'te Eğitim Müesseseleri Olarak Mektepler", *Köprü Dergisi*, 10, 2006, s.8-9.

"Müderris Hafız Abdürrahim Efendi", *Köprü Dergisi*, 11, 2006, s.8-11.

"Osmanlı, Derken Ne Anlamalıyız?!..", *Köprü Dergisi*, 12, 2006, s.12.

"Üsküb'ün Meşhur Fıkıh (İslam Hukuku) Hocası – Müderris Hafız Şaban Efendi", *Köprü Dergisi*, 12, 2006, s.22-24.

"Cömertlik Abidesi bir Hoca: Nerezli Hafız Mustafa Efendi Şemo", *Köprü Dergisi*, 13, 2006, s.18-21.

"Üsküplü Hafız Sami Efendi Nebi", *Köprü Dergisi*, 14, 2006, s.20-23.

"Kumanovalı Cemal Efendi", *Köprü Dergisi*, 15, 2006, s.19-22.

"Yıllarını Talebe Yetiştirmeye Adamış Bir Hoca: "İdris Efendi Süleyman", *Köprü Dergisi*, 16, 2006, s.19-22.

"Burmalı Caminin Tarihçesi", *Köprü Dergisi*, 17, 2006, s.4-5.

"Şair Ruhlu Bir Hoca- Nimetullah Efendi Kurtiş", *Köprü Dergisi*, 17, 2006, s.17-21.

"Kurra Hafız Hasan Efendi", *Köprü Dergisi*, 18, 2006, s.18-20.

"Üsküplü Müderris Hafız İrfan Efendi Mehmed", *Köprü Dergisi*, 19, 2006, s.11-16.

"Üsküplü Muallim Hafız Muhammed Tevfik Efendi", *Köprü Dergisi*, 20, 2007, s.16-18.

"Manastırlı İsmail Hakkı Efendi", *Köprü Dergisi*, 22, 2007, s.12-17.

"Medeniyetimizin Temeli Olan Vakıflar ve Hayır Müesseseleri", *Köprü Dergisi*, 23, 2007, s.7-8.

"Vrapçişteli Kemal Efendi Aruçi", *Köprü Dergisi*, 24, 2007, s.26-30.

"Üsküp, Balkan Şehirlerinin "ümmü'l-kurası", *Köprü Dergisi*, 25, 2007, s.4-6.

"Reisu'l-Ulema Hacı Hafız Bedri Efendi", *Köprü Dergisi*, 26, 2007, s.14-25.

"Üsküplü Şair Müderris Fettah Efendi'nin Şiirlerinde Ramazan-ı Şerif ve Bayramlar", *Köprü Dergisi*, 26, 2007, s.6-7.

"Kalkandelenli Hafız Taceddin Efendi Şehabi", *Köprü Dergisi*, 30, 2009, s.27-29.

Çeviriler

Salih Asım Bey - Üsküp Tarihi ve Civarı, Osmanlı Türkçesinden Çağdaş Türkçeye Çeviri: Süleyman Baki, Rumeli Türkleri Vakfı Yayınları, İstanbul, 2005.

Prof. Dr. Muzafer Bislimi

(1972–)

Muzafer Bislimi, 16 Nisan 1972 yılında Araçinovo köyünde, Üsküp'te doğdu. İlköğrenimini doğduğu köyde okudu. 1990 yılında Üsküp'te Zef Lüş Marku lisesini tamamladı. 1995 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Felsefe Fakültesi Tarih Bölümünden mezun oldu. 1999 yılında "Битките на Скендер-бег со Османлиите, со посебен осврт на Македонија" ("Makedonya'da Skender Bey'in Osmanlılar ile Savaşı", Danışman: Prof. Dr. Aleksandar Stoyanovski) konulu yüksek lisans tezini savundu. 2005 yılında "Албанците и младотурската Револуција во 1908 година" ("1908 Yılında Arnavutlar ve Jön Türk Devrimi", Danışman: Prof. Dr. Katerina Todoroska) başlıklı doktora tezini savundu. 2005 yılında doçent, 2008 yılında geçici profesör, 2012 yılında ise sürekli profesör oldu.

1996 yılından itibaren Millî Tarih Enstitüsünün Osmanlı Döneminde Makedonya Tarihi Bölümü (XIX. Yüzyılın Başına Kadar)'nde çalışmaktadır.

Muzafer Bislimi'nin Osmanlı dönemi ile ilgili bilimsel çalışmaları ve Osmanlı belgelerin Arnavutçaya çevirisi vardır.

Kitaplar

Борбите на Скендер-бег со османлиите со посебен осврт на Македонија. / Makedonya'da Skender Bey'in Osmanlılar ile Savaşı. Скопје: Институт за национална историја, 2001.

Албанците и младотурската Револуција. / Arnavutlar ve Jön Türk Devrimi. Скопје: Институт за национална историја, 2008.

Bildiriler

"Sultan Mehmet Reshat V at the objective of the Manaki Brothers camera from Bitola during his visit to Rumeliza at 1911, *V. Mehmet Reşat Sempozyumu*, İstanbul 2017, s.145-152.

Çeviriler

Dokumente Osmane për historinë e Makedonisë: Regjistrime të shekullit 19: Sanxhaku i Shkupit, Kaza Kërçovë 1832/33, Libri 1, Vëllimi 1 / Makedonya Tarihine Dair Osmanlıca Belgeler: 19. Yüzyıl Sayımı, Üsküp Sancağı, Kırçova Kazası 1832/33 (Doç. Dr. Adnan Şerif ve Mr. İrfete İbraimi ile birlikte). Скопје: Државен Архив на Република Северна Македонија, 2018.

Dokumente Osmane për historinë e Makedonisë: Regjistrime të shekullit 19: Sanxhaku i Shkupit, Kaza Shkup, Libri 1, Vëllimi 1 / Makedonya Tarihine Dair Osmanlıca Belgeler: 19. Yüzyıl Sayımı, Üsküp Sancağı, Üsküp Kazası (Doç. Dr. Adnan Şerif ve Mr.

İrfete İbraimi ile birlikte). Скопје: Државен Архив на Република Северна Македонија, 2018.

Prof. Dr. Vanço Boşkov / Ванчо Бошков (1934 – 1984)

Vanço Boşkov, 8 Ocak 1934 yılında Negotino şehrinde (Makedonya) dünyaya geldi. 1957'de Sarayevo Üniversitesi Felsefe Fakültesi Şarkiyat Bölümünden mezun oldu. Aynı fakültede 1970 yılında "Ljubavna lirika (gazeliyat) İshaka Čelebija – Kritički tekst i književno-estetska analiza - (İshak Çelebi'nin Aşk Liriği – Eleştirisel ve Edebi-Estetik Tahlil) başlıklı doktora tezini savundu. 1963 yılında Sarayevo Şarkiyat Bölümünde genç asistan olarak çalışmaya başladı. 1970'te doçent oldu, 1975'te ise geçici profesör oldu. Bu bölümde Osmanlı Türkçesi ve Türk edebiyatı derslerini verdi.

1981 yılında Makedonya'ya dönüp Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesinde Osmanlı Türkçesi dersini vermeye başladı ve aynı yılda sürekli profesör oldu. Bu üniversitenin Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde de Osmanlı Türkçesi dersini verdi.

Bosna Hersek Şarkiyat Derneğinin ve Alman Şarkiyat Derneğinin üyesiydi.

6 Şubat 1984 yılında Üsküp'te, en verimli dönemde, 50 yaşında iken hayata veda etti. Vanço Boşkov'un, Fetah İshak'ın ve Kemal İlyazi'nin erken vefat etmeleri Makedonya Türkolojisi için büyük kayıptır.

Vanço Boşkov, klasik Türk edebiyatı, çağdaş Türk edebiyatı ve Osmanlı dönemi tarihi belgeleri üzerine araştırma yapıp birçok makale ve kitap yayınladı. Osmanlı belgeleri Osmanlı Türkçesinden Makedoncaya çevirdi.

Kitaplar

Das osmanische Registerbuch der Beschwerden vom Jahre 1675. Wien: Österreichischen Akademie der Wissenschaften, 1984.

Turski dokumenti o odnosu katoličke i pravoslavne crkve u Bosni, Hercegovini i Dalmacii (15-17 v.) / Bosna, Hersek ve Dalmaçya'daki Ortodoks ve Katolik Kiliselere Dair Türkçe Belgeler (15-17 yy.).Üsküp, Sojuz na društvata na istoričarite na SR Makedonija, 1984.

Katalog turskih rukopisa u franjevačkim samostanima u Bosni i Hercegovini/ Bosna ve Hersek'teki Franyo Manastırlarında Bulunan Türkçe Elyazmalarının Katoloğu. Sarajevo: Orijentalni institut u Sarajevu, 1988.

Ottoman documents on Balkan Jews: 15th-17th centuries (Mark Epstein ve Stefan Andreev ile birlikte), Sofia: CİBAL, 1990.

Makaleler

"Рафаиското теќе во Скопје. / Üsküp'teki Rufai Tekkesi", (Fetah İshak ile birlikte), *Гласник*, 2, 1958, s.179-191.

"Едно скопско вакафнаме од 16 век. / 16. Yüzyıldan Bir Üsküp Vakıfnamesi", (Fetah İshak ile birlikte). *Гласник*, 1, 1961, s.165-175.

"Турски натписи и преданија од селото Пепелишта (Тиквешко)", (Пане Емшов / Pane Emşov ile birlikte). *Гласник*, 1, 1976, s.143-156.

Bildiriler

Јуруците и светогорските манастири. / Yörükler ve Sveta Gora'daki Manastırlar. *Тркалезна маса: Етногенеза на Јуруците и нивното населување на Балканот*, 17-18.11.1983, s.57-67.

Çeviriler

Турски документи за историјата на македонскиот народ 1607-1699, Серија 1, Том 1/ Makedon Halkının Tarihine Dair Türkçe Belgeler, 1607-1699, Dizi 1, C 1 (Metodiya Sokoloski, Arif Starova, Fetah İshak ile birlikte). Скопје: Државна архива на Македонија, 1963.

Турски документи за историјата на македонскиот народ 1607-1699, Серија 1, Том 2 / Makedon Halkının Tarihine Dair Türkçe Belgeler 1607-1699, Dizi 1, C 2. Скопје: Архив на Македонија, 1966.

Турски документи за историјата на македонскиот народ 1640-1642, Серија 1, Том 4 / Makedon Halkının Tarihine Dair Türkçe Belgeler 1640-1642, Dizi 1, C 4. Скопје: Архив на Македонија, 1972.

Panta Cambazovski / Панта Џамбазовски (1883 – 1962)

Panta Cambazovski, 1883 yılında Prilep'te doğdu. İlköğrenimini doğduğu şehirde okudu, liseyi ise Manastır'da (Bitola) tamamladı. İstanbul Yüksek İdari Okulundan mezun oldu. Balkan Savaşları'na kadar Manastır ve Skeçe'de Osmanlı Banka'nın şubelerinde memur olarak görevlendirildi. Birinci ve İkinci Dünya Savaşı arasında Prilep Mahkemesi'nde tercüman ve Osmanlı belgelerin uzmanı olarak çalıştı.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra hür Makedonya Halk Cumhuriyeti'nde çeviri alanında edindiği bilgi ve tecrübeyi bilim kurumlarında kullanma fırsatını buldu. Bilim alanına ileri yaşlarda, 66 yaşında iken, seve seve girdi. 1949-1951 yıllarında Millî Tarih Enstitüsü'nde, 1951-1952 yıllarında Makedonya Devlet Arişivi'nde çalıştı. Osmanlı Türkçesini ve Türkçeyi iyi bildiğinden beş cilt Osmanlı belgesini Osmanlı Türkçesinden Makedoncaya çevirdi. Son yirmi yılını bu belgelerin çevirisini ve yorumunu yaparak geçirdi. Panta Cambazovski'nin yayınlanmamış birçok çalışmasından yıllarca Millî Tarih Enstitüsü'nde çalışanlar ve Osmanlı dönemini araştıran bilim adamları yararlanmıştır. O dönemde Osmanlı Türkçesini ve Osmanlı belgelerini iyi bilen uzman az olduğundan Panta

Cambazovski'ye birçok genç bilim adamı danışmış, o ise seve seve onlara yardım etmiştir.

Panta Cambazovski ve Arif Starova Osmanlıca belgelerin ilk tercüman ve yorumcularıdır. Osmanlıca belgelerin Makedonca çevirileri ilk defa 1951 yılında yayınlanmıştır. Böylece Makedonya'da Osmanlıca belgelerin çevirisi geleneği başlayıp bugüne kadar başarılı bir şekilde gelişmiş, bilime ve araştırmaya zengin malzeme hazırlamıştır. Panta Cambazovski ve Arif Starova bu dönemde Makedonya'da yaşayıp çalışmasalardı Osmanlı dönemiyle ilgili bilgiler çok daha geç edinilecekti, birçok bilimsel çalışma ise yapılmayacak veya hazırlanması çok daha geç gerçekleşecekti. Bundan dolayı Panta Cambazovski'nin ve Arif Starova'nın tarihî önemi vardır. Panta Cambazovski 14 Haziran 1962 yılında Prilep'te vefat etmiştir.

Çeviriler

Турски документи за македонската историја 1800-1803, Том 1 / Makedon Tarihine Dair Türkçe Belgeler 1800-1803, С 1 (Arif Starova ile birlikte). Скопје: Научен институт за национална историја на македонскиот народ, 1951.

Турски документи за македонската историја 1803-1808, Том 2 / Makedon Tarihine Dair Türkçe Belgeler 1803-1808, С 2. Скопје: Научен институт за национална историја на македонскиот народ, 1953.

Турски документи за македонската историја 1809-1817, Том 3 / Makedon Tarihine Dair Türkçe Belgeler 1809-1817, С 3. Скопје: Научен институт за национална историја на македонскиот народ, 1955.

Турски документи за македонската историја 1818-1827, Том 4 / Makedon Tarihine Dair Türkçe Belgeler 1818-1827, С 4. Скопје: Научен институт за национална историја на македонскиот народ, 1957.

Турски документи за македонската историја 1827-1839, Том 5 / Makedon Tarihine Dair Türkçe Belgeler 1827-1839, С 5. Скопје: Научен институт за национална историја на македонскиот народ, 1958.

Mr. Tülay Çako

(1977–)

Tülay Çako, 9 Mayıs 1977 yılında Gostivar'da (Makedonya) doğdu. Prof. Dr. Hamdi Hasan'ın kızıdır. İlköğrenimini ve liseyi doğduğu şehirde okudu. 1999 yılında Kiril ve Metodiy Üniversitesi Blaje Koneski Filoloji

Fakültesi İngiliz Dili ve Edebiyatı ile Türk Dili ve Edebiyatı Bölümlerinden mezun oldu. 2012 yılında aynı üniversitede Prof. Dr. Fadıl Hoca'nın danışmanlığında "Тематски особености на лирската поезија на Нецати Зекерија" (Necati Zekeriya'nın Lirik Şiirinin Konu Özellikleri) konulu yüksek lisans tezini savundu.

1999 yılından itibaren Gostivar Belediye Lisesinde İngiliz dili öğretmeni olarak çalışır. Paralel olarak Türkoloji alanında doktora tezini de hazırlamaktadır.

Makaleler

"Makedonya'da Türkçe ve Türkçeleşmiş Bitki Adları", *Bal-Tam Türklük Bilgisi*, 14, 2011, s.80-83.

"Necati Zekeriya'nın Lirik Şiirlerinde Tasavvuf Çizgileri", *Hikmet - İlmi Araştırmalar Dergisi*, 22, 2013, s.134-147.

"Поезијата за деца на Хаџи Омер Лутфи. / Hacı Ömer Lütfü'nün Çocuk Şiiri", *Palimsest - International Journal for Linguistic, Literary and Cultural Research,* 12, 2021, s.165-176.

Prof. Dr. Mahmut Çelik

(1967–)

Mahmut Çelik, 3 Ekim 1967'de Gostivar yakınlarında bulunan Vrapçişte köyünde (Makedonya) doğdu. İlköğrenimini Vrapciste'de bitirdi. Gostivar Belediye Lisesinde okudu. 1995 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Blaje Koneski Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. 2002 yılında Bulgaristan'da Plovdiv Üniversitesi Luben Karavelov Enstitüsünde "Makedonya ve Bulgaristan'da Türk Çocuk Edebiyatına Genel Bakış" (Danışman: Prof. Dr. Emil Boev) başlıklı yüksek lisans tezini savundu. 2009 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Blaje Koneski Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde, Prof. Dr. Sevin Alil'in danışmanlığında hazırladığı "Критички осврт кон расказите за деца од турската литература на првата повоена генерација во Македонија" (Makedonya'da Savaş Sonrası İlk Kuşağın Türk Edebiyatı Çocuklarına Yönelik Hikayelerin Eleştirel İncelenmesi) konulu doktora tezini savundu. Mahmut Çelik, Gotse Delçev Üniversitesi Filoloji Fakültesinde 2010'da doçent, 2014'te geçici profesör, 2019'da ise sürekli profesör oldu.

1996-1998 yıllarında Üsküp'te Yane Sandanski ilkokulunda, 1997-2009 yıllarında ise Gostivar Belediye Lisesinde Türk dili ve edebiyatı öğretmeni olarak çalıştı. 3.12.2009'da Gotse Delçev Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünün öğretim üyesi olur ve bu bölümün gelişmesi için büyük emek verir. Bu Bölüm'de şu dersleri verir: Eski Türk Edebiyatı, Çağdaş Türk Edebiyatı, Türk Çocuk Edebiyatı, Türk Halk Edebiyatı, Türk Dili ve Edebiyatında Öğretim Metodolojisi. 2012 yılından bu yana Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Pedagoji Fakültesi Türk Dili Eğitimi ve Öğretmenliği Bölümünde de yıllık sözleşmeyle ders verip bu bölümün gelişmesine katkıda bulundu.

Mahmut Çelik, çağdaş Türk edebiyatı, Makedonya Türk edebiyatı, Türk çocuk edebiyatı, Türk kültürü ve Makedonya Türkolojisinin gelişimi üzerinde yoğunlaşıp makale yazar, sempozyumlara ve konferanslara katılır, bilimsel projelerde yer alır.

Kitaplar

Турска книжевност за деца. / *Türk Çocuk Edebiyatı*. Ştip: Gotse Delçev Üniversitesi Yayınları, 2014.

Практикум по турска книжевност за деца. / *Türk Çocuk Edebiyatı Alıştırma Kitabı*. Ştip: Gotse Delçev Üniversitesi Yayınları, 2014.

Çağdaş Türk Edebiyatı (Doç. Dr. Zeki Gürel ile birlikte). Ştip: Gotse Delçev Üniversitesi Yayınları, 2016.

İştip Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Monografisi (Doç. Dr. Zeki Gürel ile birlikte). Ştip: Gotse Delçev Üniversitesi Yayınları, 2016.

Мистичните патеки на Мевлана и Јунус Емре. / *Mevlana'nın ve Yunus Emre'nin Mistik Yolları* (Mr. İvana Koteva ile birlikte). Штип: 2-ри Август, 2020.

Критички осврт кон расказите за деца на првата повоена генерација турски писатели во Македонија. / *Makedonya'da Savaş Sonrası İlk Kuşağın Türk Edebiyatı Çocuklarına Yönelik Hikayelerin Eleştirel İncelenmesi.* Üsküp: Yeni Balkan Yayınları, 2021.

Makaleler

"Makedonya Türk Çocuk Edebiyatının Birinci Kuşak Yazarları. *Hikmet - İlmi Araştırmalar Dergisi*, 1, 2003, s.62-78.

"Makedonya Türk Çocuk Oyunlarında Sayışmacalar. *Hikmet - İlmi Araştırmalar Dergisi*, 9, 2007, s.65-75.

"Инспиративното и лажното во расказите за деца на првата повоена генерација турски писатели во Македонија. / Makedonya Savaş Sonrası İlk Türk Yazar Neslin Çocuk Öykülerinde İlham Alma ve Yalan (Prof. Dr. Yovanka Denkova ile birlikte), *Yearbook 2010, Goce Delcev University, Faculty of Philology,* S.1, 2010, s.65-72.

"Децата на турската заедница и турското народно творештво во Република Македонија. / Makedonya Cumhuriyeti Türk Çocukları ve Türk Halkının Yaratıcılığı (Prof.

Dr. Yovanka Denkova ile birlikte), *Yearbook 2011, Goce Delcev University, Faculty of Philology*, S. 2, 2011, s.37-41.

"Творештвото на Хусејин Сулејман во контекст на целокупната турска книжевност за деца (Prof. Dr. Yovanka Denkova ile birlikte). *Yearbook 2012, Goce Delcev University, Faculty of Philology*, S.3, 2012, s.217-221.

"Makedonya Türk Hikayelerinde Çocukların Sosyaleşmesi. *Hikmet - İlmi Araştırmalar Dergisi*, 2012, s.77-82.

"Atatürk'ün Çocuk Sevgisi. *Hikmet - İlmi Araştırmalar Dergisi*, 20, 2012, s.29-36.

"Motives for socialization, sociability and other positive characteristics in children's stories (Prof. Dr. Violeta Dimova ve Prof. Dr. Bilyana İvanovska ile birlikte). *Science Direct*, 46, 2012, s.22-25.

"Millî Şairimiz Mehmet Akif Ersoy'un Türk Kimliği Hakkında. *Hikmet - İlmi Araştırmalar Dergisi*, 21, 2013, s.54-65.

"Makedonya İştip Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Tarihçesi. *Hikmet - İlmi Araştırmalar Dergisi*, 22, 2013, s.86-95.

"Критичко есеистички осврт врз делата на Шукри Рама. / Şükrü Ramo'nun Eserlerine Eleştirisel Deneme Bakışı (Prof. Dr. Yovanka Denkova ile birlikte). *Књижевност за децу и њена улога у васпитању и образовању деце школског узраста*, 2013, s.39-45.

"Животното дело на Шукри Рамо (1918-1988) / Şükrü Ramo'nun Hayat Eserleri (1918–1988). *Yearbook 2013, Goce Delcev University, Faculty of Philology*, S.4, 2013, s.103-107.

"Makedonya Türkleri Tarafından Söylenen Düğün Türküleri. *Bal-Tam Türklük Bilgisi*, 19, 2013, s.323-330.

"The role and the power of women in Macedonian and Turkish folk literature (Prof. Dr. Yovanka Denkova ile birlikte). *Bal-Tam Türklük Bilgisi*, 21, 2014, s.209-221.

"About the translation of the Turkish words from Macedonian into German language as well as the Latin and French words from German into Macedonian language – a parallel (Prof. Dr. Darinka Marolova ile birlikte). *Bal-Tam Türklük Bilgisi*, 21, 2014, s.171-178.

"Makedonya'da Çocuk Edebiyatı ve Çocuk Gelişimi. *Hikmet - İlmi Araştırmalar Dergisi*, 23, 2014, s.74-81.

"Makedonya'da Türk Kadını ve Kadının Türk Edebiyatındaki Yeri. *Hikmet - İlmi Araştırмalar Dergisi*. 24, 2014, s.84-90.

"Списанијата и творештвото за деца на турски јазик во Република Македонија. / Makedonya Cumhuriyetinde Türk Dilinde Çocuklar için Yaratıcılık ve Çocuk Dergileri (Prof. Dr. Yovanka Denkova ile birlikte), *Детињство*, 3, 2014, s.55-58.

"Теориско промислување на епистоларниот жанр. / Mektup Roman Edebiyat Türü Hakkında Teorik Düşünceler (Prof. Dr. Yovanka Denkova ve Prof. Dr. Bilyana İvanovska ile birlikte). *Yearbook 2014*,

Goce Delcev University, Faculty of Philology, S.5, 2014, s.87-96.

"Поетско-прозното творештво за деца на Фахри Kaja. / Fahri Kaya'nın Çocuklar için Nazım-Nesir Yaratıcılığı (Prof. Dr. Yovanka Denkova ve Prof. Dr. Bilyana İvanovska ile birlikte). *Yearbook 2014, Goce Delcev University, Faculty of Philology*, S.5, 2014, s.97-101.

"Осврт на расказите за деца на првата повоена генерација турски писатели. / Makedonya Cumhriyeti Savaş Sonrası İlk Türk Yazar Neslin Çocuk Öykülerine Bir Bakış (Prof. Dr. Violeta Dimova ve Prof. Dr. Bilyana İvanovska ile birlikte). *Филолошка истражиwања данас*, S.5, 2014, s.259-266.

"Методот естетика на комуникацијата во образованието / Eğitim İletişimdeki Estetik Yöntemi (Prof. Dr. Violeta Dimova ile birlikte). *Knowledge - International Journal*, Vol. 11.1., 2015, s.29-31.

"Појавата и развојот на турската и македонската книжевност за деца во Македонија. / Makedonya'da Makedon ve Türk Çocuk Edebiyatının Doğuşu ve Gelişmesi (Prof. Dr. Violeta Dimova ile birlikte). *Knowledge - International Journal*, Vol. 9.,2015, s.98-101.

"Мистериозно-имагинарниот свет на огледалата во книжевноста за деца. / Çocuk Edebiyatında Aynaların Gizemli Hayal Dünyası (Prof. Dr. Yovanka Denkova ile birlikte). *Knowledge - International Journal*, Vol. 10.1., 2015, s.638-644.

"Османо-турска дипломатика. / Osmanlı Türk Diplomasisi (Prof. Dr. Yovanka Denkova ile birlikte). *Knowledge - International Journal*, Vol. 10.1., 2015, s.416-422.

"About the translation into German of Turkish Expression found in Macedonian folklore. (Prof. Dr. Darinka Marolova ile birlikte). *Bal-Tam Türklük Bilgisi*, 23, 2015, s.291-296.

"Esat Bayram'ın 'Aliveli' Hikâye Kitabında Sosyalleşme Olgusu (Prof. Dr. Yovanka Denkova ile birlikte). *Bal-Tam Türklük Bilgisi*, 22, 2015, s.263-272.

"Monuments of Islamic Culture and Civilization in Shtip (Prof. Dr. Yovanka Denkova ile birlikte). *Bal-Tam Türklük Bilgisi*, 22, 2015, s.161-172.

"Истражувачките методи и техники – основен услов за остварување на когнитивната настава во паралелките со турски наставен јазик. / Türk Dili Sınıflarında Araştırma Yöntem ve Teknikleri Bilişsellik Öğretimini Gerçekleştirmek için Temel Şart (Prof. Dr. Violeta Dimova ve Mr. Ümit Süleymani ile birlikte). *Yearbook 2015, Goce Delcev University, Faculty of Philology*, S.6, 2015, s.259-265.

"Türk Edebiyatı Sanatçıların Eserlerinde Kölelik ve Cariyelik Anlayışı. *Hikmet - İlmi Araştırmalar Dergisi*, 13, 2015, s.32-42.

"Sabit Yusuf'un 'Kötü Yürekli Olan Kimdir' Adlı Hikâyesinde Aile Kavramı (Alirami İbraimi ile birlikte). *Palimpsest-International*

Journal for Linguistic, Literary and Cultural Research, Goce Delcev University, S. 2, 2016, s.99-105.

"Lütfü Seyfullah'ın 'Babam Öğretmendi' Adlı Hikâyesinde Ailede Dedenin Önemi ve Öğreticiliği (Alirami İbraimi ve İmer Yusufi ile birlikte). *Knowledge - International Journal*, Vol. 15.1., 2016, s.379-385.

"Изборот на содржините по литература во основното и во средното образование – важен елемент и парадигма во воспитно-образовниот курикулум. / İlkeğitim ve Lise Öğretiminde Edebiyat Ders İçeriklerinin Seçimi Eğitim-Öğretim Ders Planlarında Önemli Etken Olarak (Prof. Dr. Violeta Dimova ve Mr. Snejana Kirova ile birlikte). *Knowledge - International Journal*, Vol. 15.1., 2016, s.365-370.

"Makedonya Türklerinde Düğün Adetleri. (Alirami İbraimi ve İmer Yusufi ile birlikte). *Knowledge - International Journal*, Vol. 15.2., 2016, s.881-884.

"Yugoslavya Vatandaşı Fettah Rauf'un Şiirlerinde Türkiyeli Üç Şair: Mehmet Akif – Yahya Kemal – Necip Fazıl (Doç. Dr. Rana Nazlı Gürel, Doç. Dr. Zeki Gürel ile birlikte). *Knowledge - International Journal*, 2016, s.403-411.

"Првите творци за деца на турски јазик во Република Македонија. / Makedonya Cumhuriyeti'nde İlk Türkçe Çocuk Yazarları (Prof. Dr. Violeta Dimova ile birlikte). *Knowledge - International Journal*, Vol. 14.1., 2016, s.393-398.

"Прозното творештво на Нусрет Дишо Улку. / Nüstret Dişo Ülkü'nün Nesir Yaratıcılığı. *Knowledge - International Journal*, Vol. 12.1., 2016, s.383-386.

"Makedonya'da 'Türk Yazı Dili Tarihi' Konusunu Üniversite Türk Dili ve Edebiyatı Bölümlerinde Rol Oynama (Dramatizasyon) Yöntemiyle Öğretimi (Mr. Ümit Süleymani ile birlikte). *Palimpsest-International Journal for Linguistic, Literary and Cultural Research*, Goce Delcev University, S.1, 2016, s.225-235.

"Расказот на Авни Абдулах 'Покрај чичко доктор' и важноста на бабата во семејната заедница. / Avni Abdullh'ın 'Doktor Amca'nın Yanında' Başlıklı Öyküsü ve Ailde Ninenin Önemi (Alirami İbraimi ve İmer Yusufi ile birlikte). *Knowledge - International Journal*, Vol. 20.6., 2017, s.2541-2546.

"Турцизмите и нивната застапеност во секојдневниот говор на населението во југоисточна Македонија. / Güneydoğu Makedonya'daki Halkın Günlük Konuşmasında Türkizmlerin Yeri. (Prof. Violeta Dimova ve Mr. İvana Koteva ile birlikte). *Knowledge - International Journal*, Vol. 20.6., 2017, s.2879-2882.

"Oryantal Türk Kültüründe Kadın Şairi Olmak" (Fatime Limani ile birlikte). *Knowledge - International Journal*, Vol. 16.2., 2017, s.859-862.

"Çağdaş Makedonya Türk Edebiyatı" (İmer Yusufi ile birlikte). *Knowledge - International Journal*, Vol. 16.2., 2017, s.855-857.

“Тематска анализа на делата на Јунус Емре. / Yunus Emre Eserlerinin Tematik Tahlili (Mr. İvana Koteva ile birlikte). *Knowledge - International Journal*, Vol. 16.2., 2017, s.863-866.

“Makedonya Çağdaş Türk Edebiyatında Hikâyenin Hikâyesi. (Doç. Dr. Zeki Gürel ile birlikte). *Knowledge - International Journal*, Vol. 16.2., 2017, s.849-854.

“Arnavutluk’ta Sarı Saltuk Efsanelerin Işığında Bektaşilik Tarikatı. (Mr. Ümit Süleymani ile birlikte). *Bal-Tam Türklük Bilgisi*, 26, 2017, s.17-24.

“Makedonya’da Bektaşilik Tarikatının İzleri. (Mr. Ümit Süleymani ile birlikte). *Bal-Tam Türklük Bilgisi*, 29, 2018, s.43-54.

“Makedonya Çağdaş Türk Edebiyatı Yazar ve Şairlerinden Sabit Yusuf ve “Bahar Kız’ın Serüvenleri” Adlı Hikâye Kitabı Üzerine. *Hikmet – Uluslararası Hakemli İlmi Araştırma Dergisi*, 31, 2018, s.6-15.

“Доајенот на турската книжевност во Македонија-Илхами Емин. / Makedonya Türk Edebiyatının Duayeni Olan İlhami Emin (Mr. İvana Koteva ile birlikte). *Yearbook 2018, Goce Delcev University, Faculty of Philology,* S. 12, 2018, s.75-81.

“Творештвото на турските поетеси во Република Македонија. / Makedonya Cumhuriyeti Türk Şair Kadınlarının Yaratıcılığı (Fatime Liman ve İmer Yusufi ile birlikte). *Knowledge - International Journal*, Vol. 28.7., 2018, s.2301-2308.

“Namık Kemal’in Hayatı, Sanatı ve Eserleri Üzerine (Doç. Dr. Zeki Gürel ile birlikte). *Knowledge - International Journal*, Vol. 28.7., 2018, s.2223-2228.

“Makedonya’da Türkçe Dilbilgisi Öğretimi ve Bu Alanda Yayımlanan Kitaplar (Doç. Dr. Zeki Gürel ile birlikte). *Knowledge - International Journal*, Vol. 22.6., 2018, s.1621-1626.

“Поетското творештво на Илхами Емин објавено на македонски јазик. / İlhami Emin’in Makedon Dilinde Şiir Yaratıcılığı (İvana Koteva ve Vesna İvanova ile birlikte). *Knowledge - International Journal*, Vol. 28.7., 2018, s.2309-2318.

“Развојот на современата турска литература во Македонија. / Çağdaş Makedonya Türk Edebiyatının Gelişimi (İmer Yusufi ve Fatime Limani ile birlikte). *Knowledge - International Journal*, Vol. 28.7., 2018, s.2269-2272.

“Движењето на турската литература. / Türk Edebiyatının Akışı (Aysel İlyazi ile birlikte). *Knowledge - International Journal*, Vol. 28.7., 2018, s.2368-2370.

“Развојниот пат на турската книжевност во Македонија. / Makedonya Türk Edebiyatının Gelişim Yolu (Mr. İvana Koteva ile birlikte). *Knowledge - International Journal*, Vol. 28.7., 2018, s.2331-2334.

“Евалуација на работилницата за творење афоризми за жената на Универзитетот “Гоце Делчев”. / Gotse Delçev Üniversitesinde

Kadınlar Hakkında Öz Deyişler Yazmak İçin Düzenlenen Atölyenin Değerlendirilmesi (Prof. Dr. Mariya Leontik, Bariye İbraimova, Daniela Vasileva, İbraim Mamudov, Nela Popova ve Necla İbraimova ile birlikte). *Yearbook 2019, Goce Delcev University, Faculty of Philology,* 2019, s.97-106.

"Весници и списанија на турски јазик од македонското поднебје. / Makedonya Topraklarında Türk Dilindeki Gazete ve Dergiler (Mr. İvana Koteva ile birlikte). *Yearbook 2021, Goce Delcev University, Faculty of Philology,* S.18, 2021, s.65-73.

Bildiriler

"The Method of Aesthet'c Communication, A Basis for the Communication: Student – Literary Work – Teacher (Prof. Dr. Violeta Dimova ile birlikte). *The VI International Balkan Congress for Education and Science: The modern society and education,* Ohrid, Makedonya, 2011, s.1245-1249.

"Dijete, obrazovanje i literatura. / Çocuk, Öğretim ve Edebiyat (Prof. Dr. Yovanka Denkova ile birlikte). *Međunarodni znanstveni skup, Zlatni danci 13. Suvremena dječja književnost*, Osijek, Hırvatistan, 8.4.2011, s.125-134.

"Поетското во книгата раскази 'Полски цвет' од Шукри Рамо. / Şükrü Ramo'nun 'Kır Çiçeği' Başlıklı Öykü Kitabında Şiirsellik (Prof. Dr. Yovanka Denkova ile birlikte). *Naucni skup Knjizevnost za decu i omladinu-nauka i nastava*, Jagodina, Sırbistan, 2012, s.178-184.

"Особености на расказите за деца од првата повоена генерација турски писатели во "Република Македонија. / Makedonya Cumhuriyeti Savaş Sonrası İlk Kuşak Türk Yazarlarının Çocuk Öykülerinin Özellikleri (Prof. Dr. Yovanka Denkova ile birlikte). *Međunarodni znanstveni skup Zlatni danci 14 – Suvremena dječja književnost 2*, Osijek, Hrvatska, 12-13.4.2012, s.193-201.

"Естетското доживување во расказите за деца. / Çocuk Öykülerinde Estetik Hissetme (Prof. Dr. Yovanka Denkova ile birlikte). *Симпозијума са међународним учешћем "Васпитач у 21. веку",* Сокобања, Србија, 30-31.3.2012, s.116-124.

"Balkanlarda (Arnavutluk) Bektaşi Tarikatının Yayılmasında Sarı Saltuk Efsanelerin Rölü. *Uluslararası Sarı Saltuk Gazi Sempozyumu Bildiri Kitabı*, Köstence, Romanya, 6-10.11.2013, s.147-154.

"Творештвото на Фахри Каја. / Fahri Kaya'nın Yaratıcılığı (Prof. Dr. Yovanka Denkova ile birlikte). *Knjizevnost u nastavi i nauci*, Fakultet pedagoskih nauka univerziteta u Kragujevcu, Jagodina, Serbia, 11-12.4.2014, s.285-289.

"Основоположници на турската детска литература во Република Македонија. / Makedonya Cumhuriyeti Türk Çocuk Edebiyatının Kurucuları (Prof. Dr. Yovanka Denkova ile birlikte). *Zlatni danci* 16, Osijek, Hrvatska, 11.4.2014, s.37-45.

"Assesment and grading system of elementary school instruction in Turkish language in Republic of Macedonia (Prod. Dr. Yovanka Denkova ile birlikte). *Меѓународна научна конференција "Методички дани*", Kikinda, Serbia, 25.10.2014, s.510-513.

"Како настаје прича за децу. / Çocuklara Öykü Oluşumu (Prof. Dr. Yovanka Denkova ile birlikte). *10. Симпозијум са међународним учешћем,* Васпитач у 21 веку, Sokobanja, Serbia, 28-29.3.2014, s.634-639.

"Makedonya'da Türkçe Eğitim (Prof. Dr. Yovanka Denkova ile birlikte*). IX Меѓународна балканска конференција за образование и наука под наслов "Мултикултурализмот и иновативните пристапи во образованието"*, Edirne, 16-18.10.2014, s.749-752.

"Makedonya'da Türk İzleri", *Uluslararasi Turk Kultur Sempozyumu*, Üsküp, 2014.

"Социјалниот контекст во расказите за деца и млади од Есад Бајрам. / Esad Bayram'ın Çocuk ve Gençlik Öykülerinde Sosyal Konu (Prof. Dr. Yovanka Denkova ile birlikte). *Zmajeve decje igre*, Novi Sad, Serbia, 2015, s.220-125.

"Детињство у причама за децу Иво Андрића и у причама за децу код турских писаца у Републици Македонији. / Makedonya Cumhuriyeti Türk Yazarlarının Çocuk Öykülerinde ve İvo Andriç'in Çocuk Öykülerinde Çocukluk (Prof. Dr. Yovanka Denkova ile birlikte). *Druga međunarodna znanstvena konferencija u oblasti knjizevnosti i jezika*, Travnik, 8-9.11.2014, s.267-277.

"Прозното творештво за деца на Рецеп Мурат Бугарич. / Recep Murat Bugariç'in Çocuklar için Nesir Yaratıcılığı (Prof. Dr. Yovanka Denkova ile birlikte). *11. Симпозијум са међународним учешћем: Васпитач у 21. веку,* Aleksinac, Serbia, 27-28.3.2015, s.410-415.

"Sabit Yusuf'un Şiirlerinde Aile Değerleri (Mr. Ümit Süleymani ile birlikte). I. Uluslararası Balkan Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Kongresi, Trakya Üniversitesi. Edirne, 4-7.5.2016, *'Çocuk ve Gençlik Edebiyatında Barış Kültürü' Bildiri Kitabı,* s.665-676.

"Makedonya Türkoloji Duayenlerinden Prof. Dr. Arif Ago'nun Türkçe Eğitimine Katkıları. *21. Uluslararası Turk Kultur Sempozyumu,* Üsküp, 2016, s.126-131.

"Критички осврт кон збирката раскази 'Седмоглавиот џин' на Мустафа Карахасан (Mr. Ümit Süleymani ile birlikte). First International Scientific Conference, FILKO - Philology, Culture and Education, Gotse Delçev Üniversitesi, Ştip, Makedonya, 2016, *Bildiri Kitabı*, s.1089-1095.

"Методи и техники на часовите по турски јазик и книжевност според процесите на когнитивното учење (Mr. Ümit Süleymani ile birlikte). *First International Scientific Conference, FILKO - Philology, Culture and Education,* Gotse Delçev Üniversitesi, Ştip, Makedonya, 2016, s.905-913.

"Makedonya Türk Çocuk Yayıncılığında 'Kardelen' (Muhsin Kurtiş ile birlikte). *Balkanlarda Türkçenin Süreli Yayınlardaki Yeri ve Önemi Sempozyumu Tebliğ Kitabı*, Zanica, Bosna-Hersek, 11-14.5.2017, s.404-415.

"Makedonya'da Türkoloji Bölümünün Kırkıncı Yıl Dönümü (Doç. Dr. Zeki Gürel ile birlikte). *I. Uluslararası Türklerin Dünyası Sosyal Bilimler Sempozyumu,* Antalya, 11-14.5.2017, s.659-669.

"Makedonya'da Çocukların Türkçe Sevinci 'Bahçe' Çocuk Dergisi (Doç. Dr. Zeki Gürel ile birlikte). *Uluslararasi Turk Kültür Sempozyumu,* Üsküp, 2017, s.101-109.

"Türk Dünyası Edebiyatçılar Ansiklopedisi'nde Makedonyalı Yazar ve Şairler (Doç. Dr. Zeki Gürel ile birlikte). *II. Uluslararası Türklerin Dünyası Sosyal Bilimler Sempozyumu Bildiri Kitabı*, Üsküp, 20-22.4.2018, s.14-25.

"Makedonya'da Dünden Bugüne Türkçe Eğitim ve Öğretimi. *I. Uluslararası Türk Dili Çalıştayı Bildiri Kitabı,* Trakya Üniversitesi, 2018, s.84-98.

"Nusret Dişo Ülkü'nün Kuzey Makedonya'daki Süreli Yayın Faaliyetleri. *24. Uluslararası Türk Kültürü Sempozyumu,* Üsküp, 2019, s.68-76.

"Kuzey Makedonya'da Yayınlanan Türkçe Çocuk Dergileri (Doç. Dr. Zeki Gürel ile birlikte). *III. Uluslararası Türklerin Dünyası Sosyal Bilimler Sempozyumu Bildiri Kitabı*, Antalya, 12-14.4.2019, s.21-27.

"Историјски развој дечје књижевности у Турској. / Türkiye'de Türk Çocuk Edebiyatının Tarih Gelişimi (Mr. İvana Koteva ile birlikte). *15. Конференција са међународним учешћем, Васпитач у 21 веку,* Sokobanja, Serbia, 29-30.3.2019, s.372-376.

"Esad Bayram'ın 'Aliveli' Çocuk Hikâye Kitabının İncelenmesi. *IV. Uluslararası Türklerin Dünyası Sosyal Bilimler Sempozyumu Bildiri Kitabı,* 17.12.2020, s.855-866.

Çeviriler

Пуне руке радости. / Mutlulukla Dolu El – Çocuklar ve Gençler için Türk Şiiri Antolojisi. Hazırlayanlar ve ön söz: Dr Milutin Cüriçkovik (Милутин Ђуричковиќ) ve Dr Mahmut Çelik (Türkçeden Sırpçaya çeviri: İ. Koteva, B.Toşik, İ. Petrovik, Lj. Raykovik, N. Rebronja, D. Cürişik, H. Mercan, H. Byelevats, M. Teodosiyevik, S. Cincik, N. Zekeriya, L. Haciosmanovik, N. Kapicik Hacik, A. Bozaci, İ. Luzbeg, Z. Sipahi ile birlikte), Београд: Свет књиге, 2014.

Doç. Dr. Osman Emin

(1979 –)

Osman Emin, 31 Temmuz 1979 yılında Üsküp'de doğdu. Yosip Broz Tito lisesinde okudu. 2012 yılında Ankara Hacettepe Üniversitesi Pedagoji Fakültesinden mezun oldu. 2005 yılında Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Fakültesinde "Türkiye ve Makedonya'da İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Dersi Öğretim Programlarının Karşılaştırılması" (Danışman: Doç. Dr. Melek Demirel) başlıklı yüksek lisans tezini savundu. 2014 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Blaze Koneski Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde "Дидактички инструкции за планирање и програмирање на содржините по наставен предмет по турски, по македонски и по албански јазик и книжевност во основните и средните училишта во Р.Македонија" ("Makedonya Cumhuriyeti'ndeki İlköğretim ve Lise Okullarında Türkçe, Makedonca ve Arnavutça Derslerinin İçerikleri Bakımından Planlanması ve Programlanması İçin Didaktik Yönergeler", Danışman: Prof. Dr. Sevin Alil) konulu doktora tezini savundu. 2018 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Blaje Koneski Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde doçent oldu ve öğretim üyesi olarak çalışmaya başladı.

Tefeyyüz İlköğretim Okulunda 2004 yılından 2018 yılına kadar eğitimci ve idarecilik görevini yaptı. Paralel olarak yıllık sözleşmeyle 2011-2018 yıllarında Blaje Koneski Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde ders verdi. 2018'de Blaje Koneski Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde öğretim üyesi oldu ve Türk Dili ve Edebiyatı Öğretiminin Metodolojisi ve Türk Çocuk Edebiyatı derslerini vermeye devam etti. Yıllık sözleşmeyle Tetovo Devlet Üniversitesi Şarkiyat Bölümünde ve Uluslararası Balkan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili Eğitimi ve Öğretmenliği Bölümünde de çalıştı.

Osman Emin, Türkçe ilköğretim okuma kitabı hazırlar, bilimsel makale ve bildirilerinde çocuk edebiyatı, çocuk eğitimi ve gelişimi üzerinde yoğunlaşıp makale yazar, sempozyumlara ve kongrelere katılır.

Makaleler

"Eğitim, Eğitim Kurumları ve Ailenin Önemi. *Hikmet - Uluslararası Hakemli İlmi Araştırma Dergisi,* 21, 201 s.134-147.

"Oyunun Çocuk Gelişimine Etkisi. *Hikmet - Uluslararası Hakemli İlmi Araştırma Dergisi*, 22, 2013, s.134-145.

"Efective Learning, Efficient Use of Cognitive Compensation. *Hikmet - Uluslararası Hakemli İlmi Araştırma Dergisi,* 23, 2014, s.168-185.

"İkinci Dünya Savaşından Sonra Makedonyada Türkçe Eğitimin ve Türkçe Dersin Gelişimi. *Hikmet - Uluslararası Hakemli İlmi Araştırma Dergisi,* 24, 2014, s.114-129.

"İkinci Dünya Savaşından Sonra Makedonya'da Türkçe Eğitimin ve Türkçe Dersin Gelişimi. *Halk Kültür Araştırmaları Kurumu Yayını,* 20, 2015, s.319-332.

"Makedonya'da Türkçe Eğitimin Gelişimi ve Yeni Eğilim Olarak Okullarda Psikolojik Danışmanlık ve Rehberliğin Yaygınlaşması. *Bal-Tam Türklük Bilgisi*, 23, 2015, s.263-280.

"Oyunun Çocuk Psikolojisi ve Gelişimi Üzerine Etkileri. *Hikmet - Uluslararası Hakemli ilmi Araştırma Dergisi,* 28, 2016, s.86-97.

"Geleneksel Çocuk Oyunlarının Çocuklar Üzerindeki Psikolojik Etkisi. *Halk Kültür Araştırmaları Kurumu Yayını,* 21, 2016, s.128-137.

"Makedonya Cumhuriyeti'nde Anadil Olarak Türkçe Dersi. *Knowledge - International Journal*, Vol. 20.6,2017, s.2883-2891.

"The Role of Emotioal Intelligence Sufficiency in Educationa. *Hikmet - Uluslararası Hakemli İlmi Araştırma Dergisi,* 29, 2017, s.92-105.

"The Role and Importance of Drama Method in the Education Proces. *Knowledge - International Journal*, Vol. 30, 2019, s.427-432.

"Didactic instructions and Development the Content Turkish Language in the Republic of Macedonia. *Knowledge - International Journal*, Vol. 30, 2019, s.1167-1175.

"Bilişsel Yeteneklerin Etkin Kullanılması. *Palimsest - International Journal for Linguistic, Literary and Cultural Research,* S. 8, 2019, s.125-136.

"Bireyin Yaşam Boyu Gelişiminde Ahlaki ve Dil Gelişimi. *International Journal Of Education & Philology*, Volume 1, Issue 1, 202, s.79-88.

"Eğitim Kurumları ve Ailenin Önemini Düşünen, Çözüm Üreten Toplum için. *Palimsest - International Journal for Linguistic, Literary and Cultural Research,* 10, 202, s.95-103.

Bildiriler

"Makedonya Türk Çocuk Edebiyatının Gelişmi ve Necati Zekeriya'nın Önemi. *II Uluslararası Çocuk ve Gençlik Edebiyati Sempozyumu, Çocuk ve Gençlik Edebiyati Yazarları Birliği (23-24.10.2015),* İstanbul, s.490-501.

"Makedonya Çalışma Yaşamında Çalışma Psikolojisi ve Motivasyonun Önemi. *2nd International Congress on Economics and Business* (ICEB'16), (1-3.06.2016), Sarajevo, *Bildiri Kitabı*, s.1484-1492.

"Geleneksel Çocuk Oyunlarının Çocuklar Üzerindeki Psikolojik Etkisi. *21. Uluslararası Türk Kültürü Sempozyumu Bildiri Kitabı (6-10.5.2016, Üsküp),* Ankara, s.128-137.

"Makedonya Eğitim Sisteminde Entegre Eğitimi. *14 Uluslararası Türk Dünyası Sosyal*

Bilimler Kongresi (22-23.8.2016), Vizyon Üniversitesi, Gostivar, s.736-744.

"Didactic Instructions for Programming the Content for Mother Language as a Subject in the Republic of Macedonia", *International scientific conference* (31.3-2.4.2017), Vrnjacka Banja, s.1185-1192.

"Makedonya Türk Edebiyat Kahramanı Orhan'ın Çocuk Psikolojisine Etkisi. *22. Uluslararası Türk Kültürü Sempozyumu Bildiri Kitabı (5-8.5.2017, Üsküp)*, Ankara, s.11-121.

"Industrial Psychology And Psychological Problems Of Today's Working Life – Macedonian Example. *3rd International Congress on Economics and Business, New Economic Trends and Business Opportunities*, 19-23.5.2017, Novi Sad, Serbia, s.10-18.

"Didactic Recommendations For Native Language Teaching Contents. *6th International Scientific Conferance, Contemporary education condtition, challenges and perspectives*, Goce Delcev University Faculty of Educational Sciences, Stip, 11-12.5.2018, s.42-58.

"Efect of Environmental Psychology on Society. *7th Climate Change, Economic Development, Environment and People Conference*, International Vision University, Ohrid, 5-7.9.2018, s.26-33.

"The Effect of Education on Economics and Development-Example of North Macedonia. *5th International Congress of Social, Economics and Business*, Uludag University, 2019, s.84-90.

"The Development of the Education in Turkish Language in the Macedonia. *ISRCongres Tebliğisi*, Georgia 2019, s.33-45.

Süleyman Gina

(1987–)

Süleyman Gina, 18 Mayıs 1987 yılında Üsküp'te doğdu. İlköğrenimini ve liseyi doğduğu şehirde bitirdi. Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Blaje Konesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden 2009 yılında mezun oldu. Aynı Bölüm'de, Prof. Dr. Fadıl Hoca'nın danışmanlığında hazırladığı "Лирската слика во прозата и поезијата на Шукри Рамо" (Şükrü Ramo'nun Düz Yazı ve Şiirlerinde Lirik Unsurlar) başlıklı yüksek lisans tezini 2010 yılında savundu.

2009-2011 yıllarında Köprü derneği tarafından düzenlenen kurslarda Türkçe dersler verdi. 2015 yılından itibaren Üsküp Türk Kültür Merkezi Yunus Emre Enstitüsünde Türk Dili okutmanı olarak çalışmaya başladı.

Kitaplar

Şükrü Ramo'dan Seçme Şiirler, Yeni Balkan Yayınları, Üsküp, 2020.

Prof. Dr. Dragi Görgiev / Драги Ѓорѓиев (1963–)

Dragi Görgiev, 28 Nisan 1963 yılında Strumitsa'da (Ustrumca, Makedonya) doğdu. 1986 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Felsefe Fakültesi Tarihi Bölümünden mezun oldu. 1991 yılında Sarayevo Üniversitesi Felsefe Fakültesi Şarkiyat Bölümünden de mezun oldu. 1995 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Felsefe Fakültesi Tarih Bölümünde "Скопје од турското освојување до крајот на XVII век" ("Türklerin Fethinden XVII. Yüzyılın Sonuna Kadar Üsküp", Danışman: Prof. Dr Aleksandar Stoyanovski) başlıklı yüksek lisans tezini savundu. Aynı üniversitede 2004 yılında "Населението во македонско-албанскиот граничен појас (XV-XVI. век) / "Makedonya-Arnavutluk Sınırında Yaşayan Halk, XV-XVI. Yüzyıl" (Danışman: Prof. Dr Aleksandar Stoyanovski) konulu doktora tezini savundu. 2004 yılında doçent, 2007'de geçici profesör, 2010'da sürekli profesör oldu, 2015 yılında ise Makedonya Bilimer ve Sanatlar Akademisinin üyesi oldu.

1988 yılından beri Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Millî Tarih Enstitüsünün Osmanlı Döneminde Makedonya Tarihi Bölümünde çalışmaktadır. 2012 yılından itibaren Millî Tarih Enstitüsünün müdürüdür. Gotse Delçev Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde yıllık sözleşmeyle Osmanlı Türkçesi dersini ve Tarih Bölümünde Makedonya'da Osmanlı Dönemi dersini verdi ve bu bölümlerin gelişmesine katkıda bulundu. 2013 yılından itibaren Türk Tarih Kurumunun şeref üyesidir.

Orta Çağ tarihiyle ilgili farklı konulu çalışmaları var fakat Osmanlı dönemi en belirgindir. Dragi Görgiev Osmanlı dönemi ile ilgili kitap hazırladı, Osmanlı döneminden kalan farklı belgeleri Osmanlı Türkçesinden Makedoncaya çevirdi, Osmanlı tarihi ile ilgili birkaç kitap Türkçeden Makedoncaya çevirdi ve Makedonya'daki Osmanlı dönemi ve Osmanlı şahsiyetler ile ilgili makale yazdı, sempozyumlara ve konferanslara katıldı. Osmanlı dönemiyle ilgili yaptığı çalışmalar Makedonya bilim çevrelerinde Osmanlı dönemini farklı yönlerden aydınlatabildi.

Kitaplar

Скопје од турското освојување до крајот на XVII век. / Türklerin Fethinden XVII Yüzyılın Sonuna Kadar Üsküp., Скопје: Институт за национална историја, 1997.

Скопската османлиска монетарница. - Üsküp Osmanlı Darphanesi. (Daniela Nikolova ile birlikte). Скопје: Музеј на Македонија и Институт за национална историја, 2008.

Охрид и Охридско низ османлиските документи, 19-20 век. / Osmanlı Belgelerinde Ohri ve Yöresi, 19-20 yüzyıl. Охрид: Музеј на град Охрид, 2009.

Населението во македонско-албанскиот граничен појас (15-16 век). / Makedonya-Arnavutluk Sınırında Yaşayan Halk (15-16 Yüzyıl). Скопје: Институт за национална историја, 2009.

Семејството Охризаде - историја долга 600 години / Ohrizade Ailesi-600 Yıl Eski Tarih, Скопје: Државен архив на Републикаа Македонија, 2010.

Makedonya'da Osmanlı Evrakları, *Arşiv Belgelerinde Türkiye*, Ankara, 2011.

Евреите во османлиските пописи, 15-19 век. / Osmanlı Sayımlarında Yahudiler, 15-19 Yüzyıl. Скопје: Makedonya Yahudilerinin Soykırımı Fonu Yayınları, 2014.

Македонија до 19 век. / 19. Yüzyıla Kadar Makedonya. Kitap 5, C 5. Скопје: Министерство за култура, 2015, s1181-1299.

Танзиматот и немуслиманите во Македонија. / Tanzimat ve Makedonya'daki Gayrimüslimler. Скопје: Македонска академија на науките и уметностите и Институт за национална историја, 2019.

Makaleler

"Турски документи за Скопје, Штип и Велес, Штип и Велес од времето на Австро-турската војна (1683-1699). / Avusturya-Türk Savaşları'ndan Üsküp, İştip ve Köprülü'ye Dair Türkçe Belgeler. *Гласник*, 1-2, 1992, s.115-120.

"Податоци за вакафскиот недвижен имот во Битола од 1837-38 година. / 1837-38 Yıllarında Manastır'ın Vakıf Mallarına Dair Bilgiler. *Историја*, 1-2, 2001, s.21-27.

"Оружените судири меѓу комитските чети и османлиската војска во Кратовската каза (според османлиските статистики) / Kratovo Kazası'nda Osmanlı Ordusu ile Çeteler Arasında Silahlı Çatışmalar (Osmanlı istatistiklerine göre). *Музејски гласник*, Музеј на град Кратово, 3, 2005, s.129-141.

"Трите вилаети: Солунскиот, Битолскиот и Косовскиот во втората половина на 19 век. / 19. Yüzyılın İkinci Yarısında Üç Vilayet: Selanik, Manastır ve Kosova Vilayeti. *Прилози*, 1, 2010.

"Османлиското наследство во Македонија: предност или хендикеп? / Makedonya'daki Osmanlı Mirası: Öncülük veya Handikap? *Slavia Meridionalis*, 11, 2011, s.181-205.

"Исламизација во Македонија во османлискиот период. / Makedonya'da Osmanlı Döneminde İslamlaşma", *Прилози,* 2, 2016, s.73-89.

"Selanik, Manastır ve Kosova Vilayetlerinin Kuruluşu ve Hristiyan Ahalinin Mahalli İdareye

Katılımı", *Tarih Boyunca Türk-Makedon İlişkileri 1*, Ankara, 2016, s.143-150.

"Salih Asim – the Most Famos Mayor of Late Ottoman Skopje", *Balkanistic Forum*, S. 2, 2017, s.30-37.

"Some Aspects of Spreading of Islam in Masedonia (XV–XVI C.)", in: *State and Society in the Balkans before and after Establishment of Ottoman Rule*, Yunus Emre Enstitüsü Turkish Cultural Centre Belgrade, Institute of History Belgrade Collection of Works, Vol. 35, 2017, s.223-234.

"Knowledge Transfer Among Muslim Communities in Ottoman Balkan Society: Cultural and Social Aspects Based on the Case Study of Two Dictionaries from 1827 and 1836/37/", *Europe and the Black Sea Region: a History of Early Knowledge Exchange (1750-1850)*, Zürich: LIT Verlag & KG Wien, 2018, s.201–218.

"Secular Versus Religious: The Education of Muslims in Skopje in the end of the 19th Century", *The beginnings of Macedonian academic researches and institution building: (19th – early 20th century)*, Skopje, Institute for national history, 2019, s.35–47.

"Migrations from Macedonian Cities in the 19th and Beginning of the 20th Century: (According to Ottoman Sources)", *Balkan traditional and modern destinations and forms of mobility: (Macedonian case)*, 2020, s.9–21.

Bildiriler

"Битолскиот вилает кон средината на 19 век. / 19. Yüzyılın Ortasında Manastır Vilayeti. *Битола и Ататурк,* Битола, 11-12.10.1998; Atatürk ve Manastır, İstanbul, 1999, s.37-49.

"Македонската османистика во македонската историографија / Makedonya Tarih Coğrafyasında Osmanlı Araştırmaları, *Македонската историска наука: достигнувања и проблеми*, Институт за национална историја, Üsküp, 17-19.11.1998; *Зборник на трудови*, Скопје 2000, s.69-77.

"Serfice Kazasında Yörükler (1568/69). *Avrupa'ya İlk Adım Uluslararası Sempozyumu*, Gelibolu, 1.11.1999; *Bildiri Kitabı*, İstanbul, 2001, s.103-111.

"Islamization in the Macedonian-albanian border stretch in the XV and XVI century. *IX International congress on south-eastern European studies,* Tiran, 2004; *Историја*, Скопје 2004, s.71-77.

"Милет-системот во Османлиската империја - примерот со Македонија / Osmanlı Döneminde Millet Sistemi – Makedonya Örneği, *Македонско-полски врски* (28-29.11.2005, Скопје), *Зборник на трудови*, Институт за национална историја, Скопје 2007, s.83-91.

"Оружените судири меѓу комитските чети и османлиската војска во Охридско-преспанскиот регион во периодот 1903-1908 (според османлиските статистики) / 1903-1908 Yıllarında Ohri-Prespa Bölgesi'nde Osmanlı Ordusu ile Çetelerin Silahlı Çatışmaları (Osmanlı istatistiklerine göre),

Христо Узунов и неговото време (27-28.10.2005); *Зборник на трудови*, Охрид, 2006, s.105-121.

"Osmanlı Mirası Makedon Torbeşleri: Bazı Tarihi İkilemler ve Çağdaş Uyuşmazlıklar Üzerine. *Balkan Milletleri Arasında Etkileşim*, İstanbul, 2009, s.301-307.

"Islamisation in the sancak of Thessaloniki. *Early islamisation in Balkan Peninsula* (XVI century), Името Македонија во патеписната литература во османлискиот период. / Osmanlı Dönemi Seyahatnamelerinde Makedonya İsmi. *Полско-македонски врски*, Краков, 2009; *Зборник на трудови*, 2011, s.11-19.

"İki Osmanlı: Şemseddin Selanikli ve Ahmed Niyazi Bey'in Gözüyle Makedon Devrimci Örgütü. *Osmanlı Devleti'nin Dağılma Sürecinde Trablusgarp ve Balkan Savaşları*, İzmir, 2011; *Bildiri Kitabı*, 2013, s.173-183.

"XV-XVI. Yüzyılda Makedonya. *On Dördüncü Askeri Tarih Kongresi*, Ankara, 2012; *Bildiri Kitabı*, Ankara 2014, s.103-113.

"The Name Macedonia in the Ottoman Period (14th – 19th century). *Colloquia Balcanica*, Vol. II, University of Warsaw, Warsaw, 2013, s.111-144.

"Makedonya Tarihçiliğinde Makedonya Osmanlı Bilimi. *Osmanlı Coğrafyası Kültürel Arşiv Mirasının Yönetimi ve Tapu Arşivlerinin Rolü Uluslararası Kongresi,* Ankara, 2013, s.287-293.

"Balkan Çarşısı: Ekonomik ve Kültür Alanı, *Balkan Kültürü*, İstanbul, 2014.

"The name Macedonia in the Ottoman sources. *XVII. Türk Tarih Kurumu Kurultayı*, Ankara, 2014.

"The Derbendics in the Province of Rumeli (in the beginning of the 18th century). (Eyüp Kul ile birlikte), *Tradition in communication and in the spiritual culture of Southeast Europe: (law, economics, natural sciences, art, literature, language):* International symposium/ Güneydoğu Avrupa'nın İletişiminde ve Manevi Kültüründe Gelenek, Makedonya Bilimler ve Sanatlar Akademisi, Skopje, 2019, s.203-212.

"Üskub'ün Fethi (1391/92). *Uluslararası Yıldırım Bayezid Sempozyumu* (27-29.11.2015, Bursa); *Bildiri Kitabı*, Ankara, Türk Tarih Kurumu, VIII. Dizi-Sayı 28, 2019, s.191-200.

Çeviriler

Турски документи за историјата на Македонија: пописи од 19 век. Том 1 / Makedonya'nın Tarihine Dair Türkçe Belgeler: 19. Yüzyıl Sayımı. C 1 (Prof. Dr. Ahmet Şerif ve Mr. Lili Blagaduşa Savatik ile birlikte). Скопје: Архив на Македонија/ Makedonya Arşivi, 1996.

Турски документи за историјата на Македонија: пописи од 19 век. Том 2 / Makedonya'nın Tarihine Dair Türkçe Belgeler: 19. Yüzyıl Sayımı. C 2 (Prof. Dr. Ahmet Şerif ve Mr. Lili Blagaduşa ile birlikte). Скопје: Архив на Македонија/ Makedonya Arşivi,1997.

Турски документи за Илинденското востание од султанскиот фонд "Yıldız". / İlinden İsyanına Dair Yıldız Sarayı Vakfı'nın Türkçe Belgeleri (Mr. Lili Blagaduşa ile birlikte). Скопје: Архив на Македонија/ Makedonya Arşivi, 1997.

Турски документи за историјата на Македонија: пописи од 19 век. Том 3 / Makedonya'nın Tarihine Dair Türkçe Belgeler: 19. Yüzyıl Sayımı. C 3. Скопје: Архив на Македонија/ Makedonya Arşivi, 1998.

Турски документи за историјата на Македонија: пописи од 19 век. Том 4 / Makedonya'nın Tarihine Dair Türkçe Belgeler: 19. Yüzyıl Sayımı. C 4. Скопје: Архив на Македонија/ Makedonya Arşivi, 1999.

Турски документи за историјата на Македонскиот народ - Пописи од 16 век за казите Костур, Серфиџе и Велес. Том 2, 7 / Makedon Halkının Tarihine Dair Türkçe Belgeler: 16. Yüzyıl Sayımı, C 2, 7. Скопје: Архив на Македонија/ Makedonya Arşivi, 1999.

Турски документи за историјата на Македонија - Пописи од 19 век. Том 5 / Makedon Halkının Tarihine Dair Türkçe Belgeler: 19. Yüzyıl Sayımı, C 5. Скопје: Државен архив на Република Македонија/ Makedonya Cumhuriyeti Devlet Arşivi, 2001.

Турски документи за историјата на Македонија - Пописи од 19 век. Том 6/1 / Makedon Halkının Tarihine Dair Türkçe Belgeler: 19. Yüzyıl Sayımı, C 6/1. Скопје: Државен архив на Република Македонија/ Makedonya Cumhuriyeti Devlet Arşivi, 2002.

Турски документи за историјата на Македонија - Пописи од 19 век. Том 7/1 / Makedon Halkının Tarihine Dair Türkçe Belgeler: 19. Yüzyıl Sayımı, C 7/1. Скопје: Државен архив на Република Македонија/ Makedonya Cumhuriyeti Devlet Arşivi, 2004.

Osmanlı Yönetiminde Makedonya – Македонија во времето на османлиското владеење (Adnan Şerif ile birlikte). Üsküp, Makedonya Devlet Arşivi, 2005.

Турски документи за историјата на Македонија - Пописи од 19 век. Том 7/2 / Makedonya'nın Tarihine Dair Türkçe Belgeler: 19. Yüzyıl Sayımı, C 7/2. Скопје: Државен архив на Република Македонија / Makedonya Cumhuriyeti Devlet Arşivi, 2006.

Турски документи за оружените борби во Македонија, 1903-1908 / Makedonya'daki Silahlı Savaşlara Dair Türkçe Belgeler. Скопје: Државен архив на Република Македонија/ Makedonya Cumhuriyeti Devlet Arşivi, 2007.

Турски документи за аферата Мис Стон. / Miss Stone Skandalına Dair Türkçe Belgeler. (Mr. Lili Blagaduşa Savatik ile birlikte). Скопје: Државен архив на Република Македонија/ Makedonya Cumhuriyeti Devlet Arşivi, 2008.

Илберт Ортајли, Најдолгиот век на империјата. / İlbert Ortaylı, İmperatorluğun En Uzun Yüzyılı (Prof. Dr. Ahmet Şerif ile birlikte). Скопје: Институт за национална

историја/ Millî Tarih Enstitüsü ve MATÜSİTEB, 2009.

Македонското прашање во османлискиот парламент. / Osmanlı Parlamentosunda Makedonya Konusu. Скопје: Државен архив на Република Македонија/ Makedonya Cumhuriyeti Devlet Arşivi, 2009.

Ахмед Нијази Реснели-бег, Спомените на Нијази. / Ahmed Resneli Niyazi Bey, Niyazi'nin Hatıraları (Osmanlı Türkçesinden Makedoncaya çeviri). Скопје: Македонска академија на науките и уметностите/ Makedonya Bilimler Sanatlar Akademisi, 2010.

Џенгиз Хаков, Историјата на современа Турција. (Bugarcadan Makedoncaya çeviri) / *Cengiz Hakov, Çağdaş Türkiye'nin Tarihi.* Скопје: Институт за национална историја/ Millî Tarih Enstitüsü, 2010.

Македонија - Историја на револуционерниот период - Шемсудин Селаникли / Makedonya Tarihçe-i Devr-i İnkilab-Şemseddin Selanikli (Osmanlı Türkçesinden Makedoncaya Çeviri). Скопје: Институт за национална историја/ Millî Tarih Enstitüsü Yayınları, 2011.

Салнаме на вилаетот Косово (1896) / Kosova Vilayeti'nin Salnamesi (Prof. Dr. Ahmet Şerif ile Birlikte Osmanlı Türkçesinden Makedoncaya Çeviri). Скопје: MATÜSİTEB, 2012.

Хоџа Салудин, Круна на историите - 16 век / Hoca Saluddin, Talü't - Tevari Tab'ahane-i Amire (Osmanlı Türkçesinden Makedoncaya çeviri).Üsküp, LOGOS, 2012.

Евреите во османлиските пописи – 15-19 век. / Osmanlı Sayımlarında Yahudiler, 15.-19. Yüzyıl. Скопје: Фонд за холокаустот на Евреите во Македонија, 2014.

Турски документи за историјата на Македонија - Пописи од 19 век, Книга 8, Пописен дефтер за Прилеп од 1844/45 година / Makedonya'nın Tarihine Dair Türkçe Belgeler - 19. Yüzyıl Sayımı, C 8. 1844/45 Yıllarında Pirlepe Sayım Defteri. Скопје: Државен архив на Република Македонија/ Makedonya Cumhuriyeti Devlet Arşivi, 2015.

Екмеледин Ихсаноглу, Османлиите и науката. Откритие во светлината на изворите. / Ekmeleddin İhanoğlu, Osmanlılar ve Bilim: Kaynaklar Işığında Bir Keşif. Скопје: Арс студио, 2016.

Турски документи за историјата на Македонија - Пописи од 19 век, Книга 9, Том 1 – Пописен дефтер за Штип од 1844/45 година / Makedonya'nın Tarihine Dair Türkçe Belgeler - 19. Yüzyıl Sayımı, C. 9. 1844/45 Yıllarında İştip Sayım Defteri. Скопје: Државен архив на Република Македонија/ Makedonya Cumhuriyeti Devlet Arşivi, 2017.

Два османлиски пописни дефтери за Крушево (1846-47 и 1847-48). / Kruşevo'nun İki Osmanlı Sayım Defteri (1846-47 ve 1847-48). Крушево: Историски музеј на град Крушево и Македонската академија на науките и уметностите, 2017.

Турски документи за историјата на Македонија - Пописи од 19 век, Книга 9, Том 2 – Попис на градот Штип од 1844/45 година / Makedonya'nın Tarihine Dair Türkçe Belgeler - 19. Yüzyıl Sayımı, C 9/2. Скопје: Државен архив на Република Македонија/ Makedonya Cumhuriyeti Devlet Arşivi, 2018.

Попис на занаетчии од Балканот во Истанбул (1902-1903). / İstanbul'da Balkanların Zanaatçı Sayımı. Скопје: Државен архив на Република Северна Македонија, 2020.

Prof. Dr. Yusuf Hamzaoğlu

(1945–)

Yusuf Hamzaoğlu, 1945 yılında Gostivar yakınlarında bulunan Vrapçiş'te (Raptiştah) köyünde (Makedonya) doğdu. İlköğrenimini doğduğu yerde, liseyi Üsküp'te bitirdi. 1981 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. 1986 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Felsefe Fakültesi Tarih Bölümünde "Врските и односите помеѓу прогресивните османски кругови и македонското националноослободително движење пред, за време и по Илинденското востание и за време на Младотурската револуција" (İleri Osmanlı Çevrelerinin ve Makedon Devrim Hareketinin İlinden İsyanından Önce, İlinden İsyanının Zarfında, İlinden İsyanından Sonra ve Jön Türk Devriminde Münasebetleri) konulu yüksek lisans tezini savundu. Aynı Bölüm'de 1989 yılında "Односот на Младотурската партија 'Единство и напредок' спрема македонското националноослободително движење во развојните фази на Младотурската револуција" (Jön Türk Devriminde İttihat ve Terakki Partisinin Makedon Millî Kurtuluş Hareketi ile İletişimi) başlıklı doktora tezini savundu. 1992 yılında doçent, 1997'de geçici profesör, 2002'de sürekli profesör oldu.

1980-1985 yılları arasında konuk öğretim üyesi olarak Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Aziz Kliment Ohridski Pedagoji Fakültesinde ders verdi. 1985 yılında bu fakültenin öğretim üyesi oldu. Bu fakültede Türk dli ve edebiyatı ile Türkçe öğretimi derslerini verdi. 1990-2006 yıllarında Priştine Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde de ders verdi. 2010 yılında emekliğe ayrıldı.

Prof. Dr. Y. Hamzaoğlu, 1985 yılında, eğitim ve bilimde kaydettiği üstün başarıları için Üsküp Büyük Şehir Belediye Başkanlığı, Üsküp'ün Kurtuluş Yıldönümü Münasebetiyle "13 Kasım Ödülü", 2001 yılında Prizren "Doğru Yol" GSD tarafından "Türklüğe Hizmet İçin Süleyman Brina Ödülü", 2004 yılında Makedonya Türk

Medyası Derneği tarafından "2004 Yılının Bilim Adamı Ödülü", 21 Aralık 2013 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Türk Kültürü Araştırmaları Kurumu tarafından "Türk Halk Kültürüne Hizmet Ödülü", 15 Aralık 2019 tarihinde Üsküp MATÜSİTEB tarafından Kuzey Makedonya Türkleri "Yücel" ödülü, İstanbul Rumeli Dernekleri Federasyonu tarafından 2019 yılının akademisyeni/bilim adamı ödülü, 21 Aralık 2020 tarihinde Üsküp MATÜSİTEB tarafından 21 Aralık Türkçe Eğitimi Bayramı ödülü ile ödüllendirilmiştir.

Yusuf Hamzaoğlu "Birlik", "Vardar" ve "Yeni Balkan" gazetelerinde birçok yazı yazdı, farklı sempozyumlara ve konferaslara katıldı. Kitaplarında, makalelerinde ve bildilerinde en belirgin konu Balkanlarda ve Makedonya'daki Osmanlı dönemidir. Emekliğe ayrıldıktan sonra da yoğun araştırma yapıp birçok kitap yayınladı.

Kitaplar

Младотурската револуција во Османската Империја во 1908 година. Скопје: Логос-А, 1975 / *Osmanlı İmparatorluğu'nda II. Meşrutiyetin İlânı,* Logos-A, Üsküp, 1995.

Турско-македонските односи во Османлискиот период. / *Osmanlı Döneminde Türk-Makedon Münasebetleri*. Скопје: Студентски збор, 1988.

Balkan Türklüğü, *C I.* Ankara: T. C. Kültür Bakanlığı. / (2010). *Balkan Türklüğü, C I*. Genişletilmiş 2. Baskı. Üsküp: Logos-A, Üsküp, 2000.

Sırbistan Türklüğü, Logos-A, Üsküp, 2004.

Atatürk ve Makedonya Türklüğü, Autoprint, Üsküp, 2006.

Balkan Türklüğü, C II. Üsküp: Logos-A, Üsküp, 2010.

Balkan Türklüğü, C III. Genişletilmiş 2. Baskı. Üsküp: Logos-A, Üsküp, 2010.

Raptiştah Türklüğü, C I. Üsküp: Fokusprint Yayınları, Üsküp, 2014.

Raptiştah Türklüğü, C II. Üsküp: Fokusprint Yayınları, Üsküp, 2014.

Osmanlı'dan Önceki Dönemde Avrupa'da Türkler ve İslâmiyet, Logos-A., Üsküp, 2019.

Makaleler

"Односот на ТМОРО кон Турците во Македонија во периодот 1893-1903 година. / 1893-1903 Yıllarında TMORO'nun Makedonya Türklerine Karşı Tavrı, *Историја*, 2, 1985, s.119-130.

"Формирањето и активностите на Друштвото Нови Османлии / Yeni Osmanlı Derneğinin Kuruluşu ve Faaliyetleri. *Гласник*, 2, 1987, s.149-160.

"Avrupa'ya Benzemezsek Asya'ya Çekilmeye Mecburuz. *Sesler,* 238/239, 1989, s.41-52.

"1875-1878 Büyük Doğu Bunalımı'nda Rumeli. *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 47, 1990, s.7-24.

"Одразот на Младотурската револуција во турската литература. / Jön Türk Devriminin Türk Edebiyatına Yansıması", *Дело-74*, Број 1-2, 1990, s.58-76.

"1839-1912 Yılları Arasında Makedonların Eğitim, Kültür, Ekonomik ve Siyasî Hayatında Tanzimat'ın Etkileri", Kültür Bakanlığı, 1991, s.287-298.

"1908-1912 Yılları Arasında Makedonya'da Kurulan Bölücü Örgütler", *Türk Dünyası Araştırmaları*, 75, 1991, s.47-65.

"Halil Rifat Paşa'nın Tüzüğü. *Türk Dünyası Araştırmaları*, 57, 1991, s.170-177.

"1875-1878 Büyük Doğu Bunalımı. *Çevren*, 83/84, 1991, s.23.

"Mustafa Kemal Atatürk (1881-1938). *Sesler*, 254/255, 1992, s.13-17.

"Raptiştah Türkçesi'nin Fonetik Yapısı. *Çevren*, S 90-92, 1992, s.22.

"1839-1876 Yılları Arasında Makedonların Ekonomik Hayatında Tanzimat'ın Uyandırdığı Yankılar. *Türk Dünyası Araştırmaları*, 83, 1993, s.21-28

"Atatürk ve Makedonya Türkleri. *Türk Dünyası Araştırmaları*, 82/83, 1993, s.9-27.

"Одразот на Младотурската револуција во македонската литература. / Jön Türk Devriminin Makedon Edebiyatına Yansıması. *Современост*, Број 7-8, 1995, s.173-17.

"Osmanlı Devleti'nde Azınlıklar. *Çevren*, 15, 1995, s.15-16.

"Osmanlı İmparatorluğu'nda Fikir Akımları. *Sesler*, 295, 1995, s.15-16.

"İttihat ve Terakki Partisi ve II. Meşrutiyet'in İlânı. *Sesler*, 294, 1995, s.15-23.

"Великаните вечно живеат. / Ulu Önderler Ebediyen Yaşar, *Современост,* Број 5-6, 1996, s.176-190.

"Ататурк-живот-време-дело / Atatürk-Hayat-Zaman-Eser. *Современост*, Број 9-10, 1996, s.135-146.

"Avar Türkleri ve Sırplar. *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 131, 1996, s.20-21.

"Заоструваньето на прашањето на Македонија во Османската Империја. / Osmanlı Döneminde Makedonya Sorununun Yoğunlaşması. *Современост*, Број 1-2, 1997, s.151-166

"Osmanlı Öncesi Makedonya Türklüğü. *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 129, 1997, s.17-18.

"Makedonya'da Türk Sorunu. *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 139, 1997, s.25-34.

"Sırbistan'da Hun Türkleri'nden Kalan Kültür İzleri. *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 130, 1997, s.27-28.

"Sırbistan'da Avar Türkleri'nden Kalan Kültür İzleri. *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 132, 1997, s.24-26.

"Osmanlı Öncesi Makedonya Türklüğü. *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 129, 1997, s.17-18.

"Osmanlı Öncesi Sırbistan Türklüğü I, II, III, IV, V", *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, (I) 1997, S 130, 27-28; (II) 1997, S 131, 20-21; (III) 1997, S 132, 24-26; (IV) 1998, S 133, 25-26; (V) 1998, S 131, 1998, s.18-20.

"Sırbistan'da Peçenek Türkleri'nden Kalan Kültür İzleri. *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 133, 1998, s.42.

"Sırbistan'da Kuman Türkleri'nden Kalan İzler. *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 134, 1998, s.18-20.

"Osmanlı Dönemi'nden Makedonya'da Kalan Kültür İzleri. *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 1998, s.142, 57.

"Osmanlı Dönemi Hırvatistan Türklüğü. *Dünyada Türkler*, C 9, Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 1999, s.367-374.

"Slovenya'da Avar Türk İzleri. *Dünyada Türkler*, C 2, Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 2002, s.687-692.

"Proto Bulgar Türkleri. *Hikmet*, 14, 2009, s.14-25.

"Türkler ve Türk Ordusu Hakkında Söylenen Gerçekler. *Hikmet*, 15, 2010, s.15-26.

"Balkanlar'da Türk Varlığı ve Kültürü. *Türkbilim,* C 5, S 22, 2017, s.239-246.

"Atatürk'ün Balkanlar Politikası. *Historia 1923, Tarih ve Kültür Dergisi*, 6, 2019, s.277-290.

"Türk Megali İdeası ve Büyük Türkiye. *Türkbilim*, S 27, 2020.

Bildiriler

"Tarih Boyunca Türk-Makedon Münasebetleri. *X. Türk Tarih Kongresi Bildirileri*, C IV, TTKY, Ankara 1993, s.1205.

"Osmanlı Devleti'nde Türk Olmayan Milletlerin Sosyo-Ekonomik, Kültürel ve Siyasî Durumu. *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*, Ankara, 31.10-3.11.1989; TTKB, Ankara 1994, s.489-499.

"XIX. Asrın İkinci Yarısında Türk-Makedon İlişkileri. *X. Türk Tarih Kongresi*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1995, s.1205-1215.

"Македонците во парламентарните избори на Османската Империја во 1908 година. / 1908'de Osmanlı İmparatorluğu'nun Parlamenter Seçimlerinde Makedonlar. *II. Меѓународен симпозиум: Турско-македонските културни врски во минатото и денес,* Üsküp, 23-25 октомври 1991; *Зборник на трудови*, Филолошки факултет, Скопје 1998, s.11-22.

"Atatürk ve Modern Türkiye Internatıonal Conference. Ankara, 22-23.10.1998; *Bildiri kitabı*, AÜ Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayını, Ankara 1999, s.539-552.

"Sultan II. Abdülhamid Döneminin Yeniden Değerlendirilmesi. *Panel Bildirileri*, Bilgi Yayınları, İstanbul 2000, s.82-110.

"Atatürk ve Makedonya Türkleri", *The Second Internatıonal Symposyum on BAL-TAM*, S 18, Prizren 2013, s.25-75.

"Osmanlı'dan Önceki Dönemde Avrupa'da Türk Nüfusu. *18. Uluslararası Türk Kültürü*

Sempozyumu, Üsküp, 4-6.5.2013, Bildirileri Kitabı, Halk Kültürü Araştırma Yayınları, Ankara 2013, s.202-209.

"Başlangıcından Günümüze Kadar Balkan Türklüğü. *2. Uluslararası Ankara-Kazan ve Çevresi Halk Kültürü Sempozyumu ve Uluslararası Sanat Çalıştayı,* Kazan, 2-4.10.2013, s.132-139.

Süreli Yayınlarda Yazılar

"Osmanlı Döneminde Makedonya'nın Toprak Bütünlüğü Vardı. *Birlik*, Üsküp 28.11.1989, s.15.

"Osmanlı İmparatorluğu'nun Kaynayan Kazanı Makedonya. *Birlik*, Üsküp 13.7.1991, s.5.

"Türklerin Kendilerine Osmanlı Demeleri. *Birlik*, Üsküp 23.7.1991, s.5.

"Osmanlı Devleti'nde Fikir Akımları. *Birlik*, Üsküp 25.7.1991, s.5.

"Bulgar Meşrutiyet Kulüpleri'nin Kurulması. *Birlik*, Üsküp 27.7.1991, s.5.

"Bulgar Meşrutiyet Kulüpleri'nin Makedonya'yı Bulgaristan'a İlhâk Etme Çabaları. *Birlik*, Üsküp 30.7. 1991, s.5.

"1908 Parlamento Seçimleri ve Rumlar. *Birlik*, Üsküp 8.8.1991, s.5.

"Osmanlı Devleti'nde Yaşayan Osmanlı Teba'sı. *Birlik*, Üsküp 13.8.1991, s.5.

"İttihatçılar ve Sandanistler. *Birlik*, Üsküp 15.8.1991, s.5.

"MEİÖ'nün Özerklik Talepleri. *Birlik*, Üsküp 17.8.1991, s.5.

"Osmanlı, Balkan ve Doğu Federasyonu Kurma Fikirleri. *Birlik*, Üsküp 20.8.1991, s.5.

"İttihat ve Terakki ile Bulgar Partisi. *Birlik*, Üsküp 22.8.1991, s.5.

"Tanzimat Hareketi'nin Yarattığı İmkânlar. *Birlik*, Üsküp 13.2.1991, s.13.

"Osmanlı Devleti'nde 1908 Parlamento Seçimleri. *Birlik*, Üsküp 2.7.1992, s.3.

"Parlamento Seçimlerine Katılan Milletler. *Birlik*, Üsküp 4.7.1992, s.3.

"Ermenilerin Anadolu'da Devlet Kurma Emelleri. *Birlik*, Üsküp 4 Temmuz 1992, s.3.

"Azınlıkların Özerklik Talepleri. *Birlik*, Üsküp 7 Temmuz 1992, s.3.

"İttihat ve Terakki'nin Seçim Başarısı. *Birlik*, Üsküp 9 Temmuz 1992, s.3.

"1908 Seçimlerinde Parlamentoya Giren Milletvekilleri. *Birli*k, Üsküp 11 Temmuz 1992, s.3.

"Parlamentoda Öne Sürülen Fikirler. *Birlik*, Üsküp 16 Temmuz 1992, s.3.

"Azınlıkların Türk Düşmanlığı. *Birlik*, Üsküp 16 Temmuz 1992, s.3.

"Ermenilerin Büyük Ermenistan Kurma Planları. *Birlik*, Üsküp 18 Temmuz 1992, s.3.

"İttihat ve Terakki"nin Programı. *Birlik*, Üsküp 21 Temmuz 1992, s.3.

"Hun Türkleri ve Dilleri", *Birlik*, Üsküp 24 Ekim 1995, s.10.

“Balkan Savaşları ve Makedonya Türkleri”, *Vardar,* S 15-16, Üsküp 1995, s.18-24.

“Mustafa Kemal Atatürk ve Makedonya”, *Vardar,* S 17, Üsküp 1995, s.19-23.

“Балканските војни и Турците во Македонија. / Balkan Savaşları ve Makedonya’daki Türkler”, (I), (II), (III), (IV), (V), (VI), (VII). *Млада месечина*, (I) 1995, Бр. 73/7; (II) 1995, Бр. 74/7; (III) 1995, Бр. 75/6; (IV) 1995, Бр. 76/7; (V) 1995, Бр. 77/7; (VI) 1996, Бр. 78/7; (VII) 1996, Бр. 79/7.

“Идејни струења во Османската Империја во XIX и XX век. / 19. ve 20. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu’nun Fikir Akımları”, *Млада месечина*, Број 80/7, 1996.

“Идејно струење за конституирање на османска нација. / Osmanlı Ulusunun Kuruluşu için Fikir Akımları. *Млада месечина*, Број 81/7, 1996.

“Идејно струење за европеизирање на Османската Империја. / Osmanlı İmparatorluğu’nun Batılılaşması İçin Fikir Akımları”, *Млада месечина*, Број 82/7, Скопје 1996.

“Идејно струење за создавање на исламско единство. / İslam Birliğinin Oluşması İçin Fikir Akımları”, *Млада месечина*, Број 83/7, Скопје 1997.

“Идејно струење за конституирање на турската нација. / Türk Ulusunun Kuruluşu İçin Fikir Akımları”, *Млада месечина*, Број 84/7, Скопје 1997.

“Идејно струење за создавање на турско единство. / Türk Birliğinin Kuruluşu İçin Fikir Akımları”, *Млада месечина*, Број 85/7, Скопје 1997.

“Makedonya’da Türk Bilimi (Osmanlı’dan Önceki Dönem). *Birlik*, Üsküp 21.6.1997, s.20.

“Makedonya’da Türk Bilimi (Osmanlı Dönemi). *Birlik*, Üsküp 24.6.1997, s.14.

“Makedonya’da Türk Eğitimi (Osmanlı’dan Önceki Dönem). *Hilâl*, S 87, Üsküp 1997, s.7

“Makedonya’da Türk Eğitimi (Osmanlı Dönemi). (I), (II), *Hilâl,* (I) S 89, (II) S 90, Üsküp 1998, s.7.

“II. Abdülhamid’in Makedonya Politikası. *Birlik*, Üsküp 9.4.1998, s.20.

“İttihat ve Terakki’nin Makedonya Politikası. *Birlik*, Üsküp 11.4.1998, s.20.

“II. Abdülhamid’in Kalkınma Politikası. *Birlik*, Üsküp 16.4.1998, s.20.

“Vardar Adının Kelime Anlamı. (I), (II), *Birlik*, Üsküp, (I) 23.6.1998, 14; (II) 25.6.1998, s.13.

“Vardar Türkleri (I), (II). *Birlik*, Üsküp, (I) 3.9.1998, 12; (II) 5.9.1998, s.12.

“Atatürk ve Makedonya Türklüğü (I), (II), (III), (IV), (V). *Birlik*, Üsküp, (I) 3.11.1998, 7; (II) 5.11.1998, 8; (III) 7.11.1998, 8; (IV) 10.11.1998, 7; (V) 12.11.1998, s.8.

“Atatürkçülüğün Evrenselliği. *Birlik*, Üsküp, 24.11.1998, s.14.

“Osmanlı Öncesi Balkan Türklüğü. *Birlik*, Üsküp, 8.6.1999, s.11.

"Gostivar Adının Kelime Anlamı. *Vardar*, Üsküp 59, 1999, s.12.

"Gostivar'a Yapılan Türk Akınları. *Vardar*, 5/ 60, s.12.

"Osmanlı Dönemi'nde Türklerin Ekonomik Konumu. *Vardar*, Üsküp, Yıl:5/61, s.12.

"Gostivar Türkleri (I), (II), (III), (IV), (V). *Vardar*, Üsküp, 1999; (I) 5/ 62, 12; (II) 5/ 63, 12; (III) 5/ 64, 14; (IV) 5/ 65, 12; (V) 5/ 66, s.12.

"Hırvatistan Türklüğü (I), (II), (III), (IV), (V), (VI), (VII), (VIII), (IX), (X). *Vardar*, Üsküp, (I) 11.9.1999, s. 12; (II) 18.9.1999, s. 12; (III) 25.9.1999, s. 12; (IV) 2.10.1999, s. 12; (V) 16.10.1999, s. 12; (VI) 23.10.1999, s. 12; (VII) 29.10.1999, s. 12; (VIII) 6.11.1999, s. 12; (IX) 13.11.1999, s. 12; (X) 20.11.1999, s. 12.

"Osmanlı Dönemi Hırvatistan Türklüğü. *Dünyada Türkler*, C 9, Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 1999, s.367-374.

"Balkan Müslümanlığı (I), (II), (III), (IV), (V), (VI), (VII), (VIII), (IX). *Vardar*, Üsküp, (I) 12.2.2000, s. 12, (II) 19.2.2000, s. 12; (III) 26.2.2000, s. 12; (IV) 11.3.2000, s. 12; (V) 18.3.2000, s. 12; (VI) 25.3.2000, s. 12; (VII) 1.4.2000, s. 12; (VIII) 8.4.2000, s. 12; (IX) 15.4.2000, s. 12.

"Osmanlı Öncesi Bulgaristan Türklüğü (I), (II), (III), (IV), (V), (VI), (VII). *Vardar*, Üsküp, (I) 21.10.2000, s. 12; (II) 29.10.2000, s. 12; (III) 8.11.2000, s. 12; (IV) 15.11.2000, s. 12; (V) 29.11.2000, s. 12; (VI) 6.12. 2000, s. 12; (VII) 13.12.2000, s. 12.

"Avrupa ve Balkan Biliminde Türkler", *Vardar*, Üsküp, 28.12.2000, s. 12.

"Atatürk ve Balkanlar (I), (II), (III), (IV), (V), (VI), (VII), (VIII), (IX), (X), (XI), (XII), (XIII), (XIV), (XV). *Vardar*, Üsküp, (I) 20.5.2000, s. 12; (II) 27.5.2000, s. 12; (III) 3.6.2000, s. 12; (IV) 10.6.2000, s. 12; (V) 17.6.2000, s. 12; (VI) 24.6.2000, s. 12; (VII) 1.7.2000, s. 12; (VIII) 5.8.2000, s. 12; (IX) 12.8.2000, s. 12; (X) 19.8.2000, s. 12; (XI) 26.8.2000, s. 12; (XII) 2.9.2000, s. 12; (XIII) 11.9.2000, s. 12; (XIV) 22.9. 2000, s. 12; (XV) 14.10.2000, s. 12.

"Makedonya'da Atatürk Bibliyografyası (I), (II), (III), (IV), (V), (VI), (VII). *Vardar*, Üsküp, (I) 5.3.2001, s. 12; (II) 6.4.2001, s. 12; (III) 14.4.2001, s. 12; (IV) 21.4.2001, s. 12; (V) 28.4.2001, s. 12; (VI) 6.5.2001, s. 12; (VII) 12.5.2001, s. 12.

"Ататурк генијален стратег и реформатор / Atatürk Strateji ve Reform Dehası (I), (II), *Вечер*, Üsküp, (I) 26.5.2001, s. 22–23; (II) 27.5. 2001, s. 22-23.

"Osmanlı Öncesi Slovenya Türklüğü (I), (II), (III), (IV), (V), (VI), (VII)", *Vardar*, Üsküp, (I) 30.4.2002, s. 12; (II) 14.5.2002, s. 12; (III) 21.5.2002, s. 12; (IV) 28.5.2002, s. 12; (V) 11.6.2002, s. 12; (VI) 18.6.2002, s. 12; (VII) 25.6.2002, s. 12.

"Bogomilizm ve İslâmlaşma (I), (II), (III), (IV) (V)", *Köprü,* Üsküp, (I) 2004 S 9, s. 12; (II) 2004, S 10, s. 12; (III) 2004 S 11, s. 12; (IV) 2004 S 12, s 12; (V) 2005, S 8, s. 12.

"Sırp Kültüründe Görülen Türk Etkileri", *Birlik*, Üsküp 29 Ocak 2005, s. 7.

"Türkçe'nin Sırp Dili Üzerindeki Etkisi (I), (II)", *Birlik,* Üsküp, (I) Şubat 2005, s. 7; (II) Şubat 2005, s. 7.

"Sırbistan'ın İslâmlaşması", *Dere,* S 4, Yukarı Banitsa-Gostivar 2005, s.12-15.

"Bogomilizm ve İslâmlaşma", *Köprü,* S 8, Üsküp 2005, s.12.

"Balkan Müslümanlığı (I), (II), (III), (IV)", *Köprü*, Üsküp, (I) 2006, S 15, s. 25-27; (II) S 16, s. 25-28; (III); S 17, s. 24-27; (IV) S 18, s.24-26.

"Atatürk ve Osmanlı Azınlıkları (I), (II), (III), (IV), (V), (VI), (VII), (VIII), (IX), (X)", *Yeni Balkan*, Üsküp, (I) 10.3.2008, s. 9; (II) 17.3.2008, s. 9; (III) 25.3.2008, s. 9; (IV) 31.3.2008, s. 9; (V) 7.4.2008, s. 9; (VI) 14.4.2008, s. 9; (VII) 21.4.2008, s. 9; (VIII) 28.4.2008, s. 9; (IX) 5.5.2008, s. 9; (X) 12.5.2008, s.9.

"Türk Megali İdeası (I), (II), (III), (IV), (V)", *Yeni Balkan*, Üsküp, (I) 19.12.2016, s. 12-13; (II) 27.12. 2016, s. 12-13; (III) 3.1.2017, s. 12-13; (IV) 10.1.2017, s. 12-13; (V) 17.1.2017, s.12-13.

Prof. Dr. Hamdi Hasan

(1945–)

Hamdi Hasan, 17 Ekim 1945'te Gostivar yakınlarında bulunan Dolna Banitsa köyünde (Aşağı Banisa, Makedonya) doğdu. İlköğrenimini Gostivar'da tamamladı. 1965 yılında Üsküp'te İlköğretmen Okulundan mezun oldu.

1969 yılında Belgrad Üniversitesi Şarkiyat (Doğu Dilleri) Bölümünden mezun oldu. 1984 yılında aynı üniversitede "Yugoslavya'daki Türk Halkının 1965-76 Yılları Arasında 'Sesler' Dergisinde Yayımlanan Türk Halk Edebiyatı Metinleri" konulu yüksek lisans tezini savundu. 1987 yılında İstanbul Üniversitesinde "Saraybosna Kütüphanelerindeki Türkçe Yazmalarda Türküler" başlıklı doktora tezini savundu. 1987 yılında doçent, 1989'da geçici profesör oldu.

İlk görevine Gostivar Lisesinde Türk dili ve edebiyatı öğretmeni olarak başladı. 1975 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Aziz Kliment Ohridski Pedagoji Akademisinde ders verdi. 01.10.1980'den itibaren Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde öğretim üyesi olarak çalışmaya başladı, 14.09.2011'de ise emekliğe ayrıldı. Bu Bölüm'de Türk Halk

Edebiyatı, Eski Türk Edebiyatı, Yeni Türk Edebiyatı, Çocuk Edebiyatı, Türk Medeniyeti ve Osmanlı Türkçesi derslerini verdi. Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Felsefe Fakültesi Tarih Bölümünde de Osmanlı Türkçesi dersini okuttu.

2000 yılında Türk Dil Kurumunun haberleşme üyeliğine seçilmiştir.

Hamdi Hasan, "Birlik" gazetesinde ve "El Hilâl" - İslami meseleler ve haberler dergisinde Türk edebiyatı, Makedonya Türk aydınları ve Türk kültürüyle ilgili çok sayıda yazı yazdı. İki lise kitabında Türk edebiyatı kısmını hazırladı. Bilimsel proje, kitap, makale ve bildirilerinde Türk halk edebiyatı üzerinde yoğunlaşmaktadır.

Kitaplar

Saray-Bosna Kütüphanelerindeki Türkçe Yazmalarında Türküler. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları,1987.

Makedonya ve Kosova Türklerince Kullanılan Atasözleri ve Deyimler. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 1997.

Makedonya'da Türkçe Eğitim ve Abdülhakim Hikmet Doğan. Üsküp: Birlik Yayınları, 1998.

Makedonya Türklerince Söylenen Bilmeceler ve Tekerlemeler. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, 2005.

Makedonya Türklerince Söylenen Maniler. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, 2007.

Makedonya Türklerince Söylenen Türküler. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, 2008.

Makaleler

"Gostivar Tekerlemeleri", *Sesler*, 60, 1971, s.109-112.

"Bilmeceler", *Sesler*, 76, 1973, s.127-133.

"Bilmecelerin İçeriği", *Sesler*, 121, 1977, s.41-44.

"Bir Halk Edebiyatı Metninin Tahlili", *Sesler*, 171, 1980, s.36-46.

"Türk Halk Edebiyatının Gelişmesine Kısa Bir Bakış", *Sesler*, 1980, s.41-45.

"Тетовскиот турски говор / Tetova Türk Ağzı", *Тетово и Тетовско низ историјата*, 1982, s.439-470.

"Gostivar Manileri Üzerine", *Sesler*, 177, 1983, s.83-88.

"Orhan Veli Kanık'ın Şiir Anlayışı", *Sesler*, 175, 1983, s.83-89.

"Konçe Türküleri", *Çevren*, 50, 1985, s.145-152.

"Makedonya Türklerinde Yağmur ve Yağmurun Kesilmesiyle İlgili Dualar. *Çevren*, 45, 1985, s.25-28.

"XVII. Yüzyıl Halk Şairlerinden Yazıcının Bilinmeyen Beş Şiiri. *Sesler*, 200, 1985, s.205-211.

"Üsküp Hakkında Söylenmiş Bir Koşma. *Sesler*, 195, 1985, s.93-97.

"Yugoslavya Türklerindeki Yağmur Dualarında Görülen Slav Etkileri. *Çevren*, 46, 1985, s.59-63.

"Rahmi Adında Bir Halk Şairinin Şardağı Hakkında Söylediği Bir Methiye. *Sesler*, 204, 1986, s.91-96.

"Yugoslavya'daki Türk Halk Edebiyatı Üzerinde Yapılan Derleme ve Araştırmaların Bir Bibliyografya Denemesi. *Sesler*, 202, 1986, s.101-123.

"Yugoslavya Türk Halk Edebiyatı Üzerine Yapılan İlk Çalışmalar. *Çevren*, 51, 1986, s.15-21.

"Tokatlı Nuri'nin Yayınlanmamış Bir Şiiri. *Sesler*, 216, 1987, s.117-123.

"Sarayevo Şarkiyat Enstitüsündeki Abdi İbni Mustafa El-Bakari'nin Bir Cöngü Üzerine. *Sesler*, 225, 1987, s.67-82.

"Anonim Bir Şair Tarafından Prizren Hakkında Söylenmiş Bir Methiye. *Çevren*, 65, 1989, s.14-19.

"Şair Adni'nin Yayımlanmamış Bir Şiiri Üstüne. *Sesler*, 246-247, 1990, s.21-26.

"XVII Yüzyıl Halk Şairlerinden Şerifi'nin Hayatı Hakkında Yeni Notlar. *Sesler*, 252-253, 1991, s.33-38.

"Gostivar Atasözleri. *Çevren*, 81-82, 1991, s.143-155.

"Меѓусебните влијанија во детскиот фолклор кај Турците, Македоците, Србите и Албанците во Југославија / Yugoslavya'da Türklerde, Makedonlarda, Sırplarda ve Arnavutlarda Çocuk Folklorunda Karşılıklı Etkileşim, *Македонски фолклор*, 48, 1991, s.219-227.

"Halk Edebiyatı ve Çocuk Şiirimizden İnciler. *Çevren*, 85-86, 1991, s.81-82.

"Eski Yugoslavya'daki Türkçe Elyazmalarında Tespit Edilen Destanlarda Silistre Kalesi'nin 1773 Yılındaki Ruslar Tarafından Kuşatılmaı. *Sesler*, 264/265, 1992, s.15-29.

"Yerli Türk Edebiyatımızın Tarihi Gelişmesine Açıklık Getiren Yeni Buluşlar. *Millî Folklor*, 19, 1993, s.10-13.

"Rumeli'de Harf Devrimiyle İlgili Çalışmalar", *Balkanlarda Türk Kültürü*, 8, 1993, s.5-10.

"Makedonya Türk Çocuk Edebiyatının İlk Eseri. *Sesler*, 293, 1995, s.13-21.

"Makedonya Türk Çocuk Edebiyatının İlk Eseri. *Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 12, 1998, s.117-123.

"Mustafa Şekip Tunç'un Üsküp'te Çıkan 'Yeni Mekteb' Dergisinde Bilinmeyen Şiirleri. *Hikmet - İlmi Araştırma Dergisi,* 1, 2003, s.9-27.

"Mula Mustafa Başeski'nin Mecmuasında Kaydettiği Türkçe Şiirleri. *Hikmet - İlmi Araştırma Dergisi*, 2, 2003, s.9-32.

"Banya Luka Savaşı'nın Türk Halk Şiirine Yankısı", *Hikmet,* s.25-41.

Bildiriler

"Üsküp Üniversite ve Halk Kütüphanesindeki Cönklerde Türk Destanları. *III. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri*, C. II, Halk Edebiyatı, Ankara, 1986, s.151-165.

Prilog klasifikaciji turske narodne poezije u Makedoniji. / Makedonya'da Türk Halk Şiirinin Sınıflandırmasına Bir Katkı, *XXXIII Kongres saveza udruženja folklorista Jugoslavij*e, Pristina, 1986.

"Yugoslavya Türkçe Elyazmalarında Tespit Edilen Destanlarda Silistre Kalesi'nin 1773 Yılında Ruslar Tarafından Kuşatılması. *I. Milletlerarası Türk Halk Edebiyatı ve Folklor Kongresi*, Konya, 11-12.10.1988, Bildiri Kitabı, s.155-169.

"Sufizam i turska narodna književnost u Makedniji i na Kosovu. / Makedonya'da ve Kosova'da Tasavvuf ve Türk Halk Edebiyatı, *Naučni skup Balkanološkog instituta SANU*, Beograd 1989.

"Dosadašna proučavanja turskıh medzmua i njihov značaj za poučavanje naše istorije i istorije turske narodne književnosti kod nas i uopšte. / Türk Mecmuaların Şimdiye Kadar Araştırılması ve Onların Türk Halk Edebiyatı Tarihini ve Bizim Tarihimizi Araştırmak için Önemi. *Naučni skup književnost Bosne i Hercegovine na orijentalnim jezicima*, Sarajevo, 1989, *Bildiri Kitabı* 1990, s.173-183.

"Paralelizmot megju turskite, makedonskite i albanskite narodni poslovici. / Türk, Makedon ve Arnavut Atasözleri Arasında Paralellik, *IX Naučen sobir: Duhovnite središta vo Zapadna Makedonija,* Kičevo, 1990, s.282-321.

"Prosvetnata i učebnikarskata aktivnost na Abdulhakim Hikmet. / Abdülhakim Hikmet'in Eğitim ve Kitap Faaliyetleri, *Prv megjunaroden simpozijum na islamskata kultura vo Makedonija*, Skopje, 26-28.10.1990, *Млада Месечина*, Скопје 1998-1999, s.90-96.

"Yugoslavya Türk Atasözlerinin Konu, Dil ve Üslup Özellilikleri", *IV. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Bildirileri,* C II, Ankara, 1992, s.107-112.

"Одгласот на еден митолошки мотив во турскиот и македонскиот фолклор. / Türk ve Makedon Folklorunda Bir Mitolojik Motifin Yankılanması", *XII. Меѓународен симпозиум за Балкански фолклор*, Охрид, 7-8.7.1994.

"Türk Halk Edebiyatında Eski Bir Motifin Makedonya Türklerinin Aşk Türkülerinde Başkalaşmış Örnekleri ve Yaygınlığı", *İpek Yolu Uluslararası Halk Edebiyatı Sempozyumu*, 1-7.7.1993, Bildiri kitabı, Ankara, 1995, s.233-241.

"Türk Halk Edebiyatında Ayrı Bir Destan Çeşidi Olarak Yaşnameler ve Aşık Osman'ın Yaşnamesi. 1995 Dünya "Hoşgörü-Manas-Abay Yılı", *I. Uluslararası Türk Dünyası Kültür Kurultayı Bildirileri*, Kırıkkale, 9-11.6.1995, İstanbul 1996, s.73-81.

"Kocacık (Makedonya) Türk Ağzının Ses Özellikleri. *Uluslararası Türk Dili Kongresi*, Ankara, 26.9-1.10.1992, Bildiri kitabı, 1996, s.283-297.

"Мистичната љубов кај манињата на Турците од Република Македонија. / Makedonya Cumhuriyeti Türklerin Manilerinde Mistik Sevgi, *XIII. Меѓународен симпозиум за балкански фолклор,* Охрид, 7-8.7.1997.

"Saraybosna ve Makedonya'da Köroğlu ile İlgili Tespit Edilen Bazı Türküler Üzerinde. *Halk Kültürü ve Köroğlu Uluslararası Sempozyumu*, Bolu, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, 11-12.10.1997, *Bildiri Kitabı*, 1998, s.222-230.

"480 Masal Tipinin Kıbrıs ve Makedonya Milletleri Arasındaki Varyantları. *İkinci Uluslararası Kıbrıs Araştırmaları Kongresi*, 24-27.11.1998, C IV, Türkçe Bildiriler, Doğu Akdeniz Üniversitesi Kıbrıs Araştırmaları Yayınları: 9, Gazimağusa, 1999, s.17-31.

"Одгласот на востанието на Дервиш Царе во турската, македонската и албанската народна песна. / Derviş Çar İsyanının Türk, Makedon ve Arnavut Halk Şarkılarında Yankısı, *XXIX Научна конференција на XXXV Меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура*, Охрид, 19-20.8.2002, Üsküp, 2003, s.591-619.

"Bügünkü Makedonca Sözlükte Türkçe ve Türkçeleşmiş Kelimeler. *V. Uluslararası Türk Dili Kurultayı*, 20-26.9.2004, Ankara, *Bildiri Kitabı*, C I, 2004, s.1355-1372.

Süreli Yayınlarda Yazılar

"Edebi Eserleri Okurken Güdülen Amaçlar. *Birlik*, Üsküp 18.4.1973, s. 12.

"Gostivar'daki Türklerin Ağzından Derlenen Kimi Sözcükler. *Birlik*, Üsküp 1973, s. 7.

"Yazıda Noktalama İşaretleri Önemsenmelidir. *Birlik*, Üsküp 1973.

"Edebiyat Dersinin Amaç ve Ödevi. *Birlik*, Üsküp 16.12.1978, s. 5.

"Rumeli Tasavvuf Şairlerinden Abdurrahman Sırri'nin Bir Şiiri Üzerinde 1, 2. *El-Hilal*, 23-24, 1991, s.17.

"Yunus Emre'nin Türk Tasavvuf Edebiyatındaki Yeri. *El-Hilal*, 26, 1991, s.18.

"Junus Emre poet i humanist. *El-Hilal*, 27-28, 1991, s.10-11.

"Bogata riznica na dragoceni orientalni rakopisi. / Değerli Şarkiyat Yazmaların Zengin Hazinesi. *El-Hilal*, 29, 1991, s.12.

"Влијанието на суфизмот врз турската народна книжевност во Македонија и на Косово. / "Makedonya ve Kosova Türk Halk Edebiyatı Üzerine Tasavvufun Etkisi. *Млада месечина,* 30, 1991, s.12.

"Yunus Emre'nin Dil Anlayışı ve Hümanizmi. *Birlik*, Üsküp 7.9.1991, s.7.

"Abdülhakim Hikmet Efendi'nin Harf Devrimiyle İlgili Görüşleri ve Yeni Alfabesi. *El-Hilal*, 31-32, 1991, s.21.

"Makedonya Cumhuriyeti'nde İkinci Dünya Savaşı'ndan Önce Türk Oğretimi ve Eğitimi. *Birlik*, 4.1.1992, s. 12.

"Hz. Yusuf'un Güzellik Motifinin Yunus Emre ve Fuzuli Şiirlerine Yankası. *Hilal*, 38, 1992, s.6.

“Çocuk Edebiyatımızın Dününü Günümüze Bağlayan Şair Sabri Cemil Bey’in Çocuk Şiirleri Üzerinde. *Hilal*, 50, 1993, s.6.

“Biz ve Aydınlarımız. *Hilal*, 49, 1993, s.2.

“Çocuk Edebiyatımızın Dününü Günümüze Bağlayan Şair - Sabri Cemil Bey - Şairin Hürriyetle İlgili Düşünceleri. *Hilal*, 51, 1993, s.6.

“Çok Yönlü Bir Şair Necati Zekeriya-Ölümünün Beşinci Yıldönümü Dolayısıyla. *Hilal*, 52, 1993, s.6.

“Muhammed İkbal ve ‘Cavidname’. *Hilal*, 54, 1993, s.7.

“Епот на Огуз Каган (Легенда за првиот турски крал-критички осврт за турската епика) / Oğuz Kağan Destanı (İlk Türk Hakanı Hakkında Efsane – Türk Destanlarına Eleştirel Bakış). *Млада месечина*, 46, 1993, s.6.

“Lale Devrinde Halk Şiiri - Lale Devri İslahat Harektlerinin Halk Şiirine Yankısı. *Hilal*, 54, 1993, s.6.

Iki Rumeli Tasavvuf Şairinin İki Akrostışli Şiiri Üzerine. (I), (II), *Hilal*, (I), 59, 1994, s. 6; (II) S 62, s. 6.

“Serhat Şairi Kayıkçı Kul Mustafa’nın Yayımlanmamış Bir Şiiri. *Hilal*, 62, 994, s.6.

“Halk Edebiyatımızdan Çizgiler – Seydi’nin Bir Semaisi Üzerine. *Hilal*, 63-64, 1994, s.6.

“Patrona Halil İhtilali’nin Halk Şiirine Yankısı. *Hilal*, 58, 1994, s.6.

“Cönklerde Tarih Olayarından Yankılar (I), (II). *Hilal*, (I) S 65/66, 1994, s. 6; (II) S 67, s. 6.

“Makedonya’daki Çocuk Edebiyatımızın Başlangıcı ve Önemi. *Hilal*, 68-69, 1995, s.8.

“Abdülhakim Hikmet’in Din Eğitimi İle İlgili Görüşleri (I), (II). *Hilal*, (I) S 74, 1995, s. 6; (II) S 75, s. 9.

“Lale Devri Islahat Hareketlerinin Halk Şiirine Yankısı”, *Birlik*, 14.1.1995, s.8-9.

“Tanzimat Hareketlerinin Makedonya Milletlerinin Halk Edebiyatlarına Yankısı. *Birlik*, 25.3.1995, s.8-9.

“Türk Eğitiminde Heceleme Metodu ve Abdülhakim Hikmet. *Birlik*, 6.4.1995, s.22.

“Makedonya’da Türk Dilindeki Alfabe Öğretiminde Çözümlemeli-Birleşmeli (Analitik-Sentetik) “Metodunun İlk Uygulayıcı Olarak Abdülhakim Hikmet. *Birlik*, 13.4.1995, s.19.

“Sözlü Gelenklerden Derlenen Folklorik Metinler. *Birlik*, 15.4.1995, s.8-9.

“Abdülhakim Hikmet Efendi’nin Görsel-İşitsel Eğitime Yaklaşımı. *Birlik*, 20.4.1995, s.19.

“Abdülhakim Hikmet’in Kitaplarının Metodolojık Yönü. *Birlik*, 27.4.1995, s.21.

Destan-ı Debre. *Birlik*, 24.6.1995, s.8-9.

“Türk Halk Edebiyatında Ayrı Bir Destan Çeşidi Olarak Yaşnameler - Aşık Osman’ın Yaşnamesi. *Hilal*, 76, 1995, s.6.

“Makedonya Türklerin Yağmur Dualarında Görülen Bazı Özellikler. (1), *Hilal*, 79, 1996, s.7.

“Makedonya Türklerince Söylenen Manilerin Kimi Konuları Üzerine. *Hilal*, 82, 1996, s.7.

“Kayıkçı Kul Mustafa’nın Bilinmeyen Bir Şiiri. *Hilal*, 78, 1996, s.7.

“Makedonya Türklerince Kullanılan Manilerde Tasavvuf Edebıyatından Yankılar. *Hilal*, 83, 1997, s.7.

Makedonya Türk Halk Şiirinde Mülemmalar (I), (II). *Hilal*, (I) S 85, 1997, s. 7; (II) S 86/87, s. 7.

Makedonya Türklerinin Düğün Türküleri. *Hilal*, 88, 1997, s.7.

Çevremizin Kültür Geçmişini Tanıyalım (I), (II). *Hilal*, (I) S 91, 1998, s. 7; (II), 92-93, 1998, s. 7.

“Eski Yugoslavya’daki Türk Halk Şiirine Köroğlu’nun Yankısı”, *Hilal*, 90, 1998, s.7.

“Halk Kültürünün Yankısı Olarak Atasözleri”, *Hilal*, 96, 1999, s.7.

“Halk Kültürünün Yankısı Olarak Atasözleri - Atasözlerinin Biçim ve Konu Özelikleri”, *Hilal*, 97, 1999, s.7.

“Makedonya’da Kullanılan Türk Atasözlerinin Kaynakları. *Hilal*, 98, 1999, s.7.

“Tür Olarak Bilmeceler. *Hilal*, 99, 2000, s.7.

“Mevlid ve Kutlu Doğum Haftası’ndan Mesajlar. *Hilal*, 102, 2000, s.7.

“Dede Korkut Kitabındaki ‘Bamsı Beyrek’ Hikayesinin Masallaşmış Kalkandelen Varyantı. *Hilal*, 103, 2000, s.7.

“Düğün Türkülerinde Halkımızın Evlilik Anlayışı (I), (II). *Hilal*, 2000, (I) S 104, s. 7; (II) 105, 2000, s.7.

“Oğuz Kağan Destanında Renkler. *Hilal*, 106, 2000, s.7.

“Mula Mustafa Başeski’nin Mecmuasındaki Türkçe Şiirleri Üzerine. *Hilal*, 114, 2003, s.7.

“Aşık Veysel’de Birlik ve Beraberlik Duygusu. *Hilal*, 115, 2004, s.7.

Prof. Dr. Fadıl Hoca

(1963–)

Fadıl Hoca, 10 Temmuz 1963 yılında Gostivar’da (Makedonya) doğdu. İlköğrenimi ve liseyi doğduğu şehirde okudu. 1987 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Blaje Koneski Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. 2002 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde “Veysi ‘Üskübi’ Divanı’nın Tahlili” konulu yüksek lisans tezini savundu. 2008 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Filoloji Fakültesinde Prof. Dr. Hamdi Hasan’ın danışmanlığında hazırladığı “Анализа на диванот (газелијат) на турско-чагатајскиот

државник и поет Бабур Шах" (Türk-Çağtay Devlet Adamı ve Şairi olan Babür Şah'ın Divanı'nın (Gazeliyat) Tahlili) başlıklı doktora tezini savundu. 2014 yılında geçici profesör oldu.

Blaje Koneski Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde 1.3.1988 yılından 2019 yılına kadar öğretim üyesi olarak çalışarak bu bölümünün gelişmesinde önemli katkısı oldu. Bu Bölüm'de Eski Türk Edebiyatı, Klasik-Divan Edebiyatı, Türk-İslam Medeniyeti Tarihi ve Edebiyat Bilgi ve Teori derslerini verdi. Gotse Delçev Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde de yıllık sözleşmeyle Türk edebiyatıyla ilgili ders verdi. Paralel olarak 2000-2004 yıllarında Gostivar ADEKSAM-Eğitim ve Kültür Merkezinin başkanı, 2004-2008 yıllarında MATÜSİTEB (Makedonya Türk Sivil Toplum Teşkilatları Birliği)'in genel başkanı olarak görev yaptı. 2009-2018 yıllarında ADEKSAM'ın yayın organı olan HİKMET- Uluslararası Hakemli İlmi Araştırma Dergisinin genel editörüydü. 2014 yılından beri Gostivar Uluslararası Vizyon Üniversitesinin kurucu rektörüdür.

Makedonya Cumhuriyeti Eğitim Bakanlığı tarafından '2013 Yılının Makedonya Bilim Adamı' ödülüyle ödüllendirildi.

Fadıl Hoca, "El Hilâl" - İslami meseleler ve haberler dergisinde Türk edebiyatıyla ilgili birçok yazı yayınladı. Bilimsel çalışmalarında Türk edebiyatı, özellikle divan edebiyatı üzerinde yoğunlaşmıştır. Divan edebiyatını Makedoncaya çeviren ve Makedonya aydınlarına tanıtan ilk bilim adamıdır.

Kitaplar

Мотивите и формите во турската диванска поезија / Türk Divan Şiirinde Kullanılan Manzumlar, Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Filoloji Fakültesi Yayınları, Üsküp, 2012.

Veysi 'Üskübi' Divanı Tahlili. Edirne: Balkan Kitapları Yayınları, Edirne, 2013.

Makedonya Türk Edebiyatında Sabit Yusuf, Yunus Emre Türk Kültür Merkezi Yayınları, Üsküp, 2013.

Makaleler

"Yahya Kemal Üçgeni", *Sesler*, 1996, s.11.

"Makedonya Devlet Organları ile Eğitim Sisteminde Türklerin Katılım Oranı ile İlgili Karşılaştırmalı Araştırma", *Hikmet - İlmi Araştırma Dergisi*, 1, 2003, s.117-128.

"Makedonya Türk Eğitimindeki Sorunlar ve Çözüm Önerileri", *Hikmet - İlmi Araştırma Dergisi*, 3, 2004, s.121-132.

"Rreth poeteve shqiptarë ne poezinë e Divanit Osman; Nga Perandoria Osmane ne Shqipëri", TIKA, Tiranë, 2005, s.133-139.

"Veysi 'Üskübi'nin Kasideleri ve İstanbul Kasidesi'nin Değerlendirilmesi", *Hikmet - İlmi Araştırma Dergi*si, 7, 2006, s.117-125.

“Rumeli Coğrafyasında Yetişen Kimi Divan Şairlerinin Özellikleri”, *Hikmet - İlmi Araştırma Dergisi*, 9, 2007, s.77-83.

“Lejla i Medznun”, *Kultura Istoka*, 49, 2007, s.18-21.

“Исламот во уметноста и традицијата / Sanatta ve Gelenekte İslam”, *LETTRE Internationale*, 33, 2008, s.97-103.

“Fuzuli ve Shakepeare’de Kimi Benzer Özellikler”, *Hikmet - İlmi Araştırma Dergisi*, 10, 2018, s.144-151.

“Poetic geography and language in the poetry and prose of Yahya Kemal Beyatlı”, *Hikmet - İlmi Araştırmalar Dergisi,* 14, 2009, s.36-43.

“Историскиот развој и карактеристики на турско-чагатајскиот јазик / Türk-Çağatay Dilinin Tarih Gelişmesi ve Özellikleri”, *Билтен на Филолошкиот факултет,* 2009, s.156-166.

“Historical Connection and Comparision Between Old Turkish Texts and Babur Shah’s Ghazals”, *Hikmet - İlmi Araştırmalar Dergisi*, 15, 2010, s.27-39.

“Poetic Geography and Language in the Poetry and Prose of Yahya Kemal Beyatli”, International Journal of Scientific Research, *Hikmet*, Vol. 14, 2010, s.36-43.

“Историски преглед на развојот на турско-чагатајскиот јазик и литература. / Türk-Çağtay Dili ve Edebiyatının Tarih Gelişmesi”, *Годишен зборник на Филолошкиот факултет*, 36, 2010.

“Madjnun Wa-Layla an Oriental Tale of Tragic Love”, *Hikmet - İlmi Araştırmalar Dergisi*, 17, 2010, s.10-21.

“Карактеристики на турската диванска поезија – Фузулиевата поетика / Türk Divan Edebiyatının Özellikleri – Fuzuli’nin Poetikası”, *Годишен зборник на Филолошкиот факултет* 37, 2011, s.428-448.

“Makedonya Türk Şiirinde Atatürk Kavramı”, *Bal-Tam Türklük Bilgisi*, 14, 2011, s.121-128.

“Features of the Divan and the Poetics in the Ghazals of Babur Shah”, *International Journal of Central Asian Studies,* Vol. 15, 2011, s.45-68.

“Makedonya Türkbaşları Arasında Halk İnançları”, *Bal-Tam Türklük Bilgisi*, 16, 2012, s.375-396.

“Dünya Seyyahı Olarak Evliya Çelebi’nin Balkanlar Ziyaretleri”, *Hikmet - İlmi Araştırmalar Dergisi*, 19, 2012, s.66-76.

“Balkan Divan Şairlerinin Özellikleri”, *Bal-Tam Türklük Bilgisi*, Prizren, 17, 2012, s.203-210.

“The First Newspapers and Magazines on Ottoman – Turkish Language in Macedonia”, *Hikmet - İlmi Araştırmalar Dergisi,* 20, 2012, s.10-17.

“Поетските особености на државникот и поет Бабур Шах. / Devlet Adamı ve Şair Olan Babur Şah’ın Şiir Özellikleri”, *Годишен зборник на Филолошки факултет*, 38, 2012, s.38.

"Застапеноста на Турците во образовниот систем на Република Македонија. / Makedonya Cumhuriyeti'nin Eğitim Sisteminde Türklerin Temsili", *Списание Ufuk/Уфук*, 1, 2013, s.39-44.

"20. Yüzyıl Başında Türk Edebiyatında Osmanlı İzleri", *Hikmet - İlmi Araştırmalar Dergisi,* 21, 2013, s.36-53.

"Veysi Üskübi'nin Hayatı, Eserleri ve Şairliği Hakkında", *Balkan Türküsü - Edebiyat Dergisi*, 2, 2013, s.18-23.

"Veysi'nin Hayatı, Eserleri ve Şairliği Hakkında 969 (1561/2 – 1037 (1627/8)", *Bal-Tam Türklük Bilgisi,* 18, 2013, s.193-203.

"Veysi'nin 'İstanbul Kasidesi'nin Değerlendirilmesi", *Bal-Tam Türklük Bilgisi*, 19, 201, s.243-251.

"Makedonya'nın Bilge Türkoloğu Prof. Dr. Yusuf Hamzaoğlu'nun Özgeçmişi ve Eserleri Hakkında", *Hikmet - İlmi Araştırmalar Dergisi*, 22, 201, s.10-33.

"Султаните поети од XVI век и нивната поезија. / 16. Yüzyıl Sultan Şairler ve Onların Şiiri", *Yearbook 2013, Goce Delcev University, Faculty of Philology,* 2013, s.126-137.

"XX. Yüzyıl Başında Türk Edebiyatında Osmanlı İzleri", *Hikmet - İlmi Araştırmalar Dergisi,* 21, 2013, s.36-53.

"Makedonca-Türkçe Arasındaki Kültür Etkileşmede Dil Unsurunun Önemi", (Prof. Dr. Lidiya Arizankova ile birlikte). *Hikmet - İlmi Araştırmalar Dergisi*, 24, 2014, s.28-43.

"Balkanlar'da İslam Kültürü Tarihinde Sarı Saltuk'la İlgili Efsaneler ve Rivayetlerin Önemi", *Hikmet - İlmi Araştırmalar Dergisi*, 26, 2015, s.8-26.

Bildiriler

"İki Dünya Savaşı Arasında Makedonya'da Türkçe Eğitim", *17. Uluslararası Türk Kültürü Sempozyumu Bildirileri*, Üsküp, 5-6.5.2012, s.43-53.

"Makedonya'da Söylenen Mülemmalar ve İki Dilli Türküler", *IV. Uluslararası Türk Kültürü Kurultayı Bildirileri*, Fethiye, 21-24.3.2013, C. 2, s.859-867.

Süreli Yayınlarda Yazılar

"Türk Tasavvuf Edebiyatının Dini Musikişinasi-Mevlâna Celalettin Rumi. *Hilal*, Nisan 1992, s. 6.

"Şehirler Şairi – Yahya Kemal Beyatlı. *Hilal*, Eylül 1992, s. 6.

"Турско-текиската книжевност во Македонија; Анализа на 'нефесите' во Арабати-баба теке во Тетово. / Makedonya'da Türk Teke Edebiyatı: Tetova Harabati Baba Tekkesi'ndeki Nefeslerin Tahlili. *Млада месечина*, Üsküp, Kasım 1992, s. 3.

"Првите пишувани споменици на турската книжевност – Орхонските написи. / Türk Edebiyatının İlk Yazılı Anıtları – Orhun Yazıları. *Млада месечина*, Üsküp, Ocak, Şubat,

Mart, Nisan, Mayıs 1994, s.4; Haziran 1994, s. 6.

"Fuzuli'de Tasavvufi Aşk. *El Hilal*, Üsküp 1996, s. 6.

"Бектешиските текии и нивната улога / Bekteşi Tekkeleri ve Onların Rolleri. *Млада месечина*, Üsküp, Eylül 1999, s. 12.

"Türk Tasavvufunun Özellikleri ve Temsilcileri", *Hilal*, 119, 2013, s.24-25.

"Историски преглед на периодот на Имамедин Несими и суфизмот. / İmamedin Nesimi'nin Devrine ve Tasavvufa Tarihsel Bakış. *Млада месечина – исламско културно и информативно списание,* Скопје 2013, 119, s.20-21.

"Türk İslam Sanatının Sembolleri. *Hilal*, Üsküp, 120, 2013, s.24-25.

"Бобур Газаллари Жозибаси. Kitob Dünyasi. *Ижтимои – Сиесии Газета*, 23.10.2013, 20, s.2.

"Книжевната историографија во Османското царство. / Osmanlı Devleti'nde Edebiyat Tarihcoğrafyası. *Млада месечина – исламско културно- информативно списание*, Скопје 120, 2013, s.20-23.

Çeviriler

Поезија од јазикот на Лејла и Меџнун – Leyla ve Mecnun'un Dilinden Şiirler, Prizma Yayınları, Gostivar, 1999.

Dr. Fatima Hocin

(1963–)

Fatima Hocin 16 Nisan 1963 yılında Üsküp'te doğdu. 1982 yılında doğduğu şehirde Cvetan Dimov lisesini tamamladı. 1990 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. 2006 yılında Sırbistan'da Novi Pazar Uluslararası Üniversitesinde "Turcizmi u Makedonskim narodnim pjesmama u zborniku Braće Miladinovci" ("Miladinovtsi Kardeşlerinin Makedon Halk Şiiri Derlemesinde Türkçe Elemanlar", Danışman: Prof. Dr. Nimetullah Hafız) konulu yüksek lisans tezini savundu. 2008 yılında aynı üniversitede aynı danışmanla "Турцизмите во лирските народни песни во македонскиот и во албанскиот јазик" (Makedon ve Arnavut Lirik Halk Şiirlerinde Türkizmler) başlıklı doktora tezini savundu.

15.2.1991'den 2015 yılına kadar Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde kütüphaneci olarak çalıştı. 16.12.2015'te bu bölümde Türk dili okutmanı görevine atandı.

Fatima Hocin, bilimsel makalelerinde Makedon ve Arnavut edebiyat eserlerinde

Türkçe kökenli unsurlarını araştırır, Makedonya Türk yazarları üzerinde yoğunlaşarak birçok sempozyuma ve kongreye katılır.

Makaleler

"Fahri Kaya'nın Hayatı ve Sanatı", *Hikmet,* 8, 2006, s.121-128.

"Necati Zekeriya Hayatı ve Sanatı", *Bal-Tam Türklük Bilgisi,* 4, 2006, s.205-214.

"Makedon ve Arnavut Lirik Halk Türkülerinde Şiirsel Türkçe Unsurların Örnekleri", *Hikmet,* 12, 2008, s.94-109.

"Makedon ve Arnavut Lirik Halk Türküsünde Sözcük Oluşturma Sisteminde Türkçe Süfiksler", *Hikmet,* 14, 2009, s.93-104.

"Турските суфикси -lı, -li, -lu, -lü (-ли,-лија) и (-лак) во македонската лирска народна песна / Makedon Lirik Halk Şarkılarında -lı, -li, -lu, -lü (-ли,-лија) ve (-лак) Türkçe Ekler, *Славистички Студии 13*, Универзитет "Св. Кирил и Методиј", Филолошки факултет "Блаже Конески"-Üsküp, 2009, s.221-226.

"Prof. Dr. Hamdi Hasan'ın Hayatı ve Eserlerine Bir Bakış", *Bal-Tam Türklük Bilgisi*, 13, 2010, s.56-69.

"Makedonca ve Arnavutça Konuşma Dilinde Türkçeleşmiş Kelimeler", *Bal-Tam Türklük Bilgisi,* 14, 2011, s.75-79.

"Makedonya'da Osmanlı Döneminden Kalan Kültürel Miras Zenginliği", *Hikmet,* 18, 2011, s.112-119.

"Dr. Tsane Zdravkovskı'nin Atatürk Prorok 'Ulu Atatürk' Adlı Romandaki Türkçe Kökenli Sözcükler", *Hikmet,* 20, 2012, s.107-112.

"Мешањето и толеранцијата на културите, богатство на културното наследство. / Kültürlerin Karışması ve Toleransı Kültür Mirasının Zenginliği. *Славистички Студии*, 15-16 (2012-2013), Универзитет "Св. Кирил и Методиј", Филолошки факултет "Блаже Конески", Üsküp, 2013, s.379-388.

Bildiriler

"Mehmet Akif'in Safahat'ında Diyalog Üslubu. Bakü, Azerbeycan, 16-18.5.2013.

"Makedon ve Arnavut Türkülerinde Türk Kültürel Unsurları. İstanbul, 2014

"Makedonya Türk Edebiyatının Öncüsü Şükrü Ramo'nun Şiirlerinde Lirik Unsurlar Üzerinde İnceleme. *III. Uluslararası Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu Bildirileri*, İstanbul, 2016, s.241.

"Rüyalarım Çiçek Açtı Adlı Eserinin Tematik Analizi. (Mahiye Emin ile birlikte). *III. Uluslararası Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu Bildirileri,* İstanbul, 2016, s.255.

"Makedonya'da Türk Dili Yeniden Canlanıyor. *Uluslararası Yaşayan Türkçe Bilgi Şöleni* (30 Mayıs-1 Haziran 2012, İstanbul). *Uluslararası Yaşayan Türkçe Bilgi Şöleni Bildirileri*, Türk Dili Kurumu Yayınları, Ankara, 2017, s.319-322.

"Recep Murat Bugariç Hikayelerinin İncelenmesi. *V. Uluslararası Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu Bildirileri,* İstanbul, 2018.

"Esad Bayram'ın Hikâye ve Şiirlerinde Halk Motifleri. *VII. Uluslararası Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu,* İstanbul, 22-24.10.2020.

Mr. Zeynep Hüseyin

(1970–)

Zeynep Hüseyin, 18 Nisan 1970 yılında Üsküp'te doğdu. İlköğrenimini Tefeyyüz okulunda bitirdi. Yosip Broz Tito lisesinde okudu. 1997 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Blaje Koneski Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. 2011 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Edebiyat Enstitüsünde "Развојот и одзивот на суфизмот во турската книжевност создавана во Македонија" ("Balkanlarda ve Makedonya'da Tasavvuf Edebiyatının Belirmesi ve Gelişmesi", Danışman: Prof. Dr. Aleksandar Prokopiev) başlıklı yüksek lisans tezini savundu.

1991-1996 yıllarında Makedonya Radyosu Türkçe Programında yıllık anlaşmayla çalıştı. 1997 yılından itibaren aynı kurumda kadrolu olarak çalışmaya başladı. Türkçe Radyo Programında birçok kültür yayını hazırladı. Türk köylerini gezerek hazırladığı "Köyden Sesler" yayını için "Kutluk Veli" adlı yılın en iyi gazetecisi ödülünü kazandı. "Birlik" ve "Vardar" gazeteleri için yazılar yazıp söyleşiler hazırladı. "Yabende" internet gazetesinde köşe yazıları yayımlamaktadır.

Akademik kariyer yerine gazetecilik ve çevirmenliği tercih etti. 2001 yılından itibaren yeminli tercüman olarak da çalışır. Türkçeden Makedoncaya ve Makedoncadan Türkçeye birçok edebiyat çevirisi vardır. Edebiyat dergilerinde şiir, öykü ve deneme yayımlamaktadır. Bir şiir kitabı da vardır.

Çeviriler

Мехмет Кансу, *Прозни минијатури* / Mehmet Kansu, *Kısa Öyküler* (Türkçeden Makedoncaya çeviri: İlhami Emin, Rıfat Emin, Mariya Leontik ve Esad Bayram). Скопје: Огледало, 2011.

Али Мустафа Кемал Тут. *Драми: Дупка, Оди во пеколот* / Ali Mustafa Kemal Tut. *Çukur; Cehenneme Git.* Скопје: Икона, 2013.

Турски народни приказни / Türk Masalları. Скопје: Икона, 2013.

Ајфер Тунч. *Ноќта на зелената самовила* / Ayfer Tunç. *Yeşil Peri Gecesi.* Скопје: Арс ламина, 2013.

Ипек Чал'шлар. Госпоѓа Ататурк: првата дама на модерна Турџија / İpek Çalışlar. *Latife Hanım.* Скопје: Икона, 2016.

Prof. Dr. Nazim İbrahim

(1963–)

Nazim İbrahim, 1 Eylül 1963 yılında Gostivar yakınlarında bulunan Vrapçişte köyünde (Makedonya) doğdu. İlk öğrenimini Vrapçişte Çede Filiposki okulunda bitirdi. Gostivar'da Pançe Poposki lisesinde okudu. 1992 yılında Priştine Üniversitesi Filoloji Fakültesi Şarkiyat Bölümünden mezun oldu. 1997 yılında Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde "Vrapçişte ve Çevresi Türk Ağzı (Makedonya)" (Danışman: Prof. Dr. Hamza Zülfikar) başlıklı yüksek lisans tezini savundu. 26 Kasım 2007 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Filoloji Fakültesinde "Valandova ve Yöresi Türk Ağzı" (Danışman: Prof. Dr. Hamdi Hasan) konulu doktora tezini savundu. 2008 yılında doçent, 2013 yılında geçici profesör, 2018 yılında sürekli profesör oldu.

1992-1993 eğitim-öğretim yılında Vrapçişte Çede Filiposki ilkokulunda Türk dili öğretmeni olarak çalıştı. 21 Aralık 1998 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde asistan olarak çalışmaya başladı. 2008 yılından itibaren aynı üniversitede Fonetik, Leksikoloji, Frazeoloji, Diyalektoloji, Türk Dili Tarihi ve Osmanlı Türkçesi derslerini verir. Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünün gelişmesi için büyük emek vermektedir. Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Felsefe Fakültesi Tarih Bölümünde de Osmanlı Türkçesi derslerini verdi. Tetovo Devlet Üniversitesi Şarkiyat Bölümünde Diyalektoloji dersini verip bu bölümün gelişmesine de katkıda bulundu.

Nazım İbrahim, bilimsel çalışmalarında Makedonya Türk ağızları üzerinde araştırmalar yapıp makale yazar, bildiri sunar, bilimsel projelerde yer alır. Makedonya'da Türkçe öğretim ve Türk kültürü hakkında da yazmaktadır.

Makaleler

"Vrapçişte ve Çevresi Türk Ağzı (Makedonya), Cümle Bilgisi", *Sesler,* 318-319, 1997, s.89-95.

"Balkanlarda Türk Katmanları ve Balkan Dilleri Arasında Kelime Alıntıları", *Sesler,* 324-325-326-327, 1998, s.95-104.

"Vrapçişte (Makedonya) ve Yöresi Türk Ağzında Vurgu", *Hikmet - İlmi Araştırmalar Dergisi,* 2, 2003, s.80-86.

“Vrapçişte ve Çevresi Türk Ağzının Bazı Özellikleri”, *Годишен Зборник на Филолошкиот Факултет* “*Блаже Конески”-Скопје 2002-2003*. Книга: 28-29, 2004, s.19-25.

“A Short Overview Of The Yoruks in Macedonia”, *Hikmet-İlmi Araştırma Dergisi,* 9, 2007, s.39-47.

“Турскиот говор во Валандовско / Valandovo Yöresinde Türk Ağzı”, *Годишен Зборник на Филолошки Факултет “Блаже Конески”-Üsküp,* Книга: 35, 2009, s.401-414.

“Вокалната хармонија во турскиот говор во Валандовско / Valandovo Yöresindeki Türk Ağzının Ünlü Uyumu”, *Годишен Зборник на Филолошки Факултет “Блаже Конески”-Üsküp,* Книга: 36, 2010, s.173-181.

“Vrapçişte ve Çevresi Türk Ağzında Ünlü Uyumu”, *Hikmet-İlmi Araştırma Dergisi*, 16, 2010, s.37-46.

“Makedonya-Valandova Yöresi Türk Ağzında Uzun ve Kısa Ünlüler”, *Hikmet-İlmi Araştırma Dergisi,* 19, 2012, s.48-65.

“Valandova Yöresi Türk Ağzında Vurgu”, *Bal-Tam Türklük Bilgisi*, 16, 2012, s.239-247.

“Јуруцуте во Република Македонија / Makedonya Cumhuriye’tinde Yörükler”, *Годишен зборник на Филолошки факултет “Блаже Конески”-Üsküp,* Книга: 38, 2012, s.439-448.

“Gostivar Yöresi Türk Ağzında İsim Çekim Ekleri”, *Hikmet-İlmi Araştırma Dergisi*, 20, 2012, s.18-28.

“Makedonya - Üsküp Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Tarihçesi”, *Hikmet-İlmi Araştırma Dergisi*, 21, 2013, s.26-35.

“Vrapçişte (Makedonya) Türk Atasözleri”, *TÜRÜK - Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 3, 2014, s.32-45.

“Türkçenin ve Türkçe Eğitimin Makedonya İçin Önemi”, *Bal-Tam Türklük Bilgisi*, 26, 2017, s.169-177.

Bildiriler

“Makedonya Valandova Yöresi Türk Ağzında Yapım Ekleri”, *VI. Uluslararası Türk Dili Kurultayı Bildirileri*, 20-25.10.2008, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, s.2271-2288.

“Gostivar Yöresi Türk Ağızlarında Ünsüz Değişmeleri”, (UDEK) *2. Uluslararası Dil ve Edebiyat Konferansı “Balkanlarda Türkçe”, Bildiri Kitabı II,* 14-16.11.2013, Tiran, s.246 - 251.

“Makedonya Türk Ağızlarında Ek-Fiil”, *VIII. Milletlerarası Türkoloji Kongresi (30.9.-4.10.2013) Bildiri Kitabı I,* İstanbul 2014, s.719-728.

Süreli Yayınlarda Yazılar

“İlker’in Dünyasında Çocukların Portresi. *Birlik Gazetesi*, S 5452, 18 Mart 2000, Üsküp,13.

"Vrapçişte ve Çevresi Türk Ağızlarında Bazı Farklılıklar. *Köprü – Kültür, Sanat Dergisi*, 2002, 2, 16-18.

"Adam Em Karisi. *Köprü – Kültür, Sanat Dergisi*, 2002, 4, 28.

"Masallarımız ve Onların Önemi. *Köprü – Kültür, Sanat Dergisi*, 2003, 5, 28-30.

"Yaşayan Kültür Mirasımız. *Dere - Edebiyat, Kültür, Sanat ve İrfan Dergisi*, Yukarı Banisa 2004, 3, 26-28.

"Fatih İsmail'in Hayat Hikâyesi (Fatihler Ölmez - Şiir). *Köprü – Kültür, Sanat Dergisi*, 2005, 9, 33.

Doç. Dr. Seyhan Murtezan İbrahimi
(1982–)

Seyhan Murteza İbrahimi, 26 Ağustos 1982 yılında Üsküp'te doğdu. İlköğrenimini ve liseyi doğduğu şehirde bitirdi. 2012 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Blaje Koneski Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. 2015 yılında aynı bölümde "Ahmed Hamdi Tanpınar'ın 'Saatleri Ayarlama Enstitüsü', İsmail Kadare'nin 'Kuşatma', Meşa Selimoviç'in 'Derviş ve Ölüm' ve Luan Starova'nın 'Kül Kalesi' Romanlarında Kimlik Arayışı" (Danışman: Prof. Dr. Sevin Alil) konulu yüksek lisans tezini savundu. 2020 yılında Blaje Koneski Filoloji Fakültesinde "Luan Starova'nın Eserlerinde Kimlik Değişimi ve Zorunlu Göç" (Danışman: Prof. Dr. Slavitsa Srbinovska) başlıklı doktora tezini savundu.

2016-2020 yıllarında Üsküp Uluslararası Balkan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili Eğitimi ve Öğretmenliği Bölümünde araştırma görevinde bulundu. Paralel olarak yeminli tercüman olarak da çalıştı. 2020 yılında Uluslararası Balkan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili Eğitimi ve Öğretmenliği Bölümünün öğretim görevlisi oldu. Bu bölümde Türküloji ile ilgili şu dersleri vermektedir: Modern Türk Edebiyatı, Karşılaştırmalı Edebiyat, Edebiyat Bilgi ve Kurumlarına Giriş.

Seyhan Murtezani, bilimsel çalışmalarında Türk edebiyatı üzerinde makaleler yazmakta ve bildiriler sunmaktadır. Özellikle mukayeseli edebiyat araştırmalarıyla ilgi çekmektedir.

Makaleler

"Novel and Short Stories in Macedonian Turkish Literature", *Knowledge International Journal Scientific Papers,* Vol. 20.6, 2017, s.2715-2721.

"Влијанието на културата во формирањето на идентитетот / Kimliğinin Oluşmasında Kültürün Etkisi", *Knowledge International Journal,* Vol. 35.6, 2019, s.2075-2080.

“Идентитетот и искушенијата на идентификацијата во романот ‘Атеистички музеј и патот на јагулите’ / Ateist Müzesi ve Yılan Balığının Yolu Adlı Romanda Kimlik ve Sınamalar”, *Knowledge International Journal*, Vol. 31.6, 2019, s.1743-1749.

“Cengiz Aytmatov’un Ebedî Gelin Romanından Yola Çıkarak Eserlerindeki Kimlik, Popüler Kültür ve Medya Özgürlüğü”, *Bozkırın Uyanışı Çengiz Aytmatov* (Doç. Dr. Zekeriya İbrahimi ile birlikte). Ankara: Kaf Yayınları, 2019, s.269-285

“Makedonya’nın Göç Gerçeği ve Göçün Makedonya Türk Şiirine Yansımaları”, *International Journal of Education and Philology*, 2, 2020, s.87-94.

“Balkanlarda Türkçenin Sütunlarından Biri Daha Devrildi: Fahri Kaya’nın Ardından”, *Türk Edebiyatı Aylık Fikir ve Sanat Dergisi,* 560, 2020, s.53-57.

Bildiriler

“Necati Cumalı’nın Viran Dağlar Romanı ve Makedonya 1900 Hikâye Kitapları Bağlamında Kültür ve Kimlik Değişimi”, *2nd International Conference on Social Sciences and Humanities*, 12-14.5.2017, Skopje, Macedonia; International Journal of Education and Philology, S 1, International Balkan University Publication, Skopje 2020, s.89-95.

“The Issuue of Identity in the Novels ‘Bisiege’ of Ismail Kadare and ‘Fortress of Ash’ of Luan Starova. *Mediterranean International Conference on Social Sciences, Mediterranean Economy, culture, architecture and security*, 19-22.5.2017, Podgorica, Montenegro, s.79-86.

“Hikmet Dergisinde Edebiyat, Dil ve Kültür Konuları. *Geçmişten Günümüze Balkanlarda Türkçenin Süreli Yayınlardaki Yeri ve Önemi Sempozyumu,* 11-14.5.2017, Zenica, Bosna Hersek, s.674-683.

“Azade Seyhan’ın Ulusun Dışından Yazmak Kitabının Teorilerine Göre *Ervehe* Romanının İncelenmesi. *I. Uluslararası İnsan ve Toplum Bilimleri Kongresi*, 12-17.9. 2017, Priştina, Kosova; Gazi Üniversitesi Yayınarı, Ankara 2017, s.92-96.

“The Place and Significance of Ottoman Judicial Records in the Novels of Luan Starova as Representative of Macedoninan Literature. *1st International Congress on New Horizons in Education and Social Sciences (IBAD Congresses)*, 9-11.4.2018, İstanbul, s.53-58.

“Modern Makedonya Türk Edebiyatında Yunus Emre ve Tasavvuf Etkisi. *III. Uluslararası Aksaray Sempozyumu, 25-27.10.2018*, Aksaray; Aksaray Üniversitesi Yayınları, Aksaray, Türkiye, 2018, s.473-478.

“Yahya Kemal Beyatlı’nın Eserlerinden Hareketle Balkanlarda Göç Olgusu. *Uluslararası Yahya Kemal Sempozyumu, 8-9.11.2018*, Kültür Yayınları: İstanbul 2018, s.156-165.

“Romanlarda Hibrit Kimlik ve Kurgu-Hatıra Bağı: Kuzey Makedonya Roman Türü Örneği. *5th International Congress on Social Sciences* –

Interantional Balkan University, 23-30.6.2019; Yitik Hafızanın Peşinde Üsküp Konuşmaları kitap bölümü, Pruva Yayınları, Ankara 2019, s.515-532.

"The Impact of Culture in Establishing Identity. *XXIII International Scientific Conference "Knowledge in Practice*", 12-15.12.2019, Bansko, Bulgaria, s.2075-2080.

Dr. Alirami İbraimi

(1974-)

Alirami İbraimi, 4 Ocak 1974 yılında Gostivar yakınlarında bulunan Vrapçişte köyünde (Makedonya) doğdu. İlköğrenimini doğduğu köyde okudu. Liseyi Gostivar'da bitirdi. 2001 yılında Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. Gotse Delçev Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde Prof. Dr. Mahmut Çelik'in danışmanlığında hazırladığı "Семејните вредности во расказите за деца објавени во весникот Балкан" (Yeni Balkan Gazetesinde Yayınlanan Çocuk Hikâyelerinde Aile Değerleri) konulu yüksek lisans tezini 2015 yılında savundu. Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Tarih Enstitüsünde Prof. Dr. Dragi Görgiev'in danışmanlığında hazırladığı "Влијанието на турските писатели со потекло од Македонија врз историјата на турската литература (19-20 век)" [Makedonya Kökenli Türk Yazarların Türk Edebiyatı Tarihine Etkisi (19-20 yy.)] başlıklı doktora tezini 2020 yılında savundu.

Alirami İbraimi makalelerinde genellikle Makedonya Türk yazarlarını, Türk edebiyatında aile değerlerini ve aile bireylerinin önemini incelemektedir.

Makaleler

"Sabit Yusuf 'un 'Kötü Yürekli Olan Kimdir' Adlı Hikâyesinde Aile Kavramı (Prof. Dr. Mahmut Çelik ile birlikte). *Palimpsest-International Journal for Linguistic, Literary and Cultural Research*, S. 2, 2016, s.99-105.

"Lütfü Seyfullah'ın 'Babam Öğretmendi' Adlı Hikâyesinde Ailede Dedenin Önemi ve Öğreticiliği (Prof. Dr. Mahmut Çelik ve İmer Yusufi ile birlikte). *Knowledge - International Journal*, Vol. 15.1., 2016, s.379-385.

"Makedonya Türklerinde Düğün Adetleri (Prof. Dr. Mahmut Çelik ve İmer Yusufi ile birlikte). *Knowledge - International Journal*, Vol. 15.2., 2016, s.881-884.

"Расказот на Авни Абдулах 'Покрај чичко доктор' и важноста на бабата во семејната заедница / Avni Abdullh'ın 'Doktor Amca'nın Yanında' Başlıklı Öyküsü ve Ailde Ninenin

Önemi (Prof. Dr. Mahmut Çelik ve İmer Yusufi ile birlikte). *Knowledge - International Journal*, Vol. 20.6., 2017, s.2541-2546.

"Avni Engüllü'nün Hayatı ve Eserleri (İmer Yusufi ve Fatime Limani ile birlikte). *Knowledge - International Journal*, Vol 20.6., 2017, s.2817-2821.

Fetah İshak

(1910–1963)

1910 yılında Üsküp'te doğdu. Asıl adı Abdülfettah Rauf'tur. Halk arasında daha çok Fetah Efendi diye tanınmıştır. Şahsi evraklarında ve yayınladığı eserlerde Fetah İshak imzasını kullanmıştır. Üsküplü Hacı İshak ailesine mensuptur. İlköğrenimini Üsküp'te tamamladıktan sonra Meddah Medresesi'nde de eğitim görmüştür. Eğitimi tamamlanınca bu medresede hocalık yapmıştır.

1933-1938 yılları arasında Meddah Medresesi'nde kelâm ve akaid müderrisliği görevinde bulundu. 1938 yılında aynı medresenin başmüderrisliğine tayin edildi. 1945 yılında medrese kapatılıncaya kadar bu görevini sürdürdü.

Yugoslavya Sosyalist Federal Cumhuriyeti'nde devlet ve din ayrı olduğundan şer'i mahkemeler, medreseler ve tekkeler kapandı, onların yerine devlet mahkemeleri ve devlet okulları açıldı, camiler ve kiliseler ise sadece din meseleriyle ilgilendi. 1945 yılında Meddah Medresesi de kapandı. O dönemde Makedonya'da her dinin din adamları toplumsal ve siyasi hayattan çekilip halkın din ihtiyaçlarına odaklandı. Fetah İshak hem Osmanlı aydını hem de din adamı olarak yeni düzene ayak uyduramadı, isyanını açıkça bildirdi. Yeni yönetimle fikir ve siyasi açıdan uyuşamamasının bir sonucu olarak hapse girdi. Hapiste de Osmanlı Devleti ve medeniyeti özlemiyle dolu şiirler yazdı. Fetah Efendi Osmanlı Türkçesi ve aruz vezniyle din, toplum, vatan sevgisi ve hasreti, göç konulu şiirler yazıp farklı gazete ve dergilerde yayınlamıştır. Dostlarının ve öğrencilerinin ev kütüphanelerinde bulunan birkaç şiir defteri hâlâ yayınlanmamıştır.

Yönetime uyum sağlayamadığından yetkililer onu Makedonya Devlet Arşivi'nde Osmanlıca uzmanı olarak görevlendirdiler. Arşivde Osmanlıca belgeleri okuyup kayda geçirdi, bazılarını tercüme etti. Osmanlı mirasın üzerinde çalışmak hayatına yeni bir anlam verdi. Değerini bilen dönemin en iyi uzmanlarıyla birlikte çalışıp (Vanço Boşkov, Metodiya Sokoloski, Arif Starova) birkaç eser yayınladı.

1963 yılında Üsküp'te 53 yaşındayken vefat etti. Fetah İshak'ın, Vanço Boşkov'un ve Kemal

İlyazi'nin en verimli dönemde vefat etmeleri Makedonya Türkolojisi için büyük kayıptır.

Makaleler

"Рафаиското теќе во Скопје / Üsküp'teki Rufai Tekkesi (Vanço Boşkov ile birlikte)", *Гласник*, 2, 1958, s.179-191.

"Едно скопско вакафнаме од 16 век / 16. Yüzyıldan Bir Üsküp Vakıfnamesi", (Vanço Boşkov ile birlikte), *Гласник*, 1, 1961, s.165-175.

Çeviriler

Турски документи за историјата на македонскиот народ, Серија 1, 1607-1699, Том 1, 26 јуни 1607-30 мај 1623 / *Makedon Halkının Tarihine Dair Türkçe Belgeler* (Metodiya Sokoloski, Vanço Boşkov, Arif Starova ile birlikte). Скопје: Државна архива на Социјалистичка Република Македонија, 1963.

Prof. Dr. Aida İslam
(1966–)

Aida İslam, 1966 yılında Üsküp'te doğdu. Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Müzik Sanatları Fakültesi Piyano Bölümünden mezun oldu. 2002'de yüksek lisans tezini, 2005'te ise "Одразите на отоманската музичка култура во современата музичка култура на турската заедница во Република Македонија"/ Osmanlı Müzik Kültürünün Makedonya'daki Türk Halkının Çağdaş Müzik Kültürüne Yansımaları (Danışman: Prof. Dr. Dimitriye Bujarovski) konulu doktora tezini savundu.

1987-2001 yıllarında Üsküp'te İliya Nikolovski-Luy Devlet Müzik-Bale Okul Merkezinde piyano hocası olarak çalıştı. 2001 yılından itibaren Aziz Kliment Ohridski Pedagoji Fakültesinde Türk müziği uzmanı olarak çalışır, ilkeğitim ve ilkeğitim öncesi Türk hocalarını yetiştirmektedir. 2007 yılında devamsız profesör, 2012 yılında ise sürekli profesör oldu.

Aida İslam'ın müzikle ilgili farklı bilimsel çalışmaları vardır fakat Türk müziği ve Osmanlı müziği konu olarak en belirgindir.

Kitaplar

"*Тонскиот систем на турската музика - со краток преглед на историјата на турската музика / Türk Müziğinde Ton Sistemi – Türk Müzik Tarihine Kısa Bakışla"*, Скопје: Култура, 2007.

"Културната улога на Редакцијата на турската програма на Радио Скопје – Üsküp Radyosu Türkçe Program Bölümümün Kültürel Rölü – The Cultural Role of the Turkish Music Department at Radio Skopje", Üsküp, Divan Yayınları, 2009.

"Музичката традиција во Коџаџик: колепката на семејството на Ататурк – Atatürk'ün Ailesinin Doğum Yeri: Kocacik'te Müzik Geleneği", (Prof. Dr. Stefaniya Leşkova-Zelenkovska ile birlikte), Üsküp, Ri-grafika Yayınları, 2013.

Makaleler

"Одразите на отоманската музичка култура во современата музичка култура на турската заедница во Република Македонија / Makedonya Cumhuriyeti Türk Toplumunun Çağdaş Müzik Kültürüne Osmanlı Müzik Kültürünün Yansımaları", *Музика*, 13, 2007, s.71-84.

"Spiritual Islamic Music Tradition in the Balkans at the Time of the Ottoman State", (Prof. Dr. Stefaniya Leşkova-Zelenkovska ile birlikte), *Journal of Academic Studies*, 14 (52), 2012, s.1-18.

"The Islamic Mystical Spiritual Music Tradition in the Era of New Musical Tendencies", (Prof. Dr. Stefaniya Leşkova-Zelenkovska ile birlite), *Asian Social Scence*, 8(6), 2012, s.170-175.

"The Role of Music Education in Preserving Traditions in a Multietnic Society", (Prof Dr. Stefaniya Leşkova-Zelenkovska ile birlite), *International Journal of Multidisciplinary Throught CD-ROM*, 2012, s.159-163.

"Global Cultural Processes in the Continuity and the Prospective of the musical Tradition", (Prof. Dr. Stefaniya Leşkova-Zelenkovska ile birlikte), *Journal of Social Sciences*, 3 (2), 2014, s.271-276.

"Between Social Transformation and Continuity: Bektashi Sufi Music Tradition in the Republic of Macedonia", (Prof. Dr. Stefaniya Leşkova-Zelenkovska ile birlikte), *Review of European Studies*, 6 (2), 2014, s.63-80.

"Music as a Vital Factor for the Continuity of the Cultural Identity", (Prof. Dr. Stefaniya Leşkova-Zelenkovska ile birlikte), *Review of European Studies*, 7 (12), 2015, s.90-97.

"Ottoman Music Culture in the Balkans throug the Prism of the Travel Writer Evliya Celebi", (Prof. Dr. Stefaniya Leşkova-Zelenkovska ile birlikte)", *International Journal of Sciences: Basic and Applied Research*, 27 (3), 2016, s.261-268.

İvana Koteva / Ивана Котева

(1985 –)

İvana Koteva, 3 Ekim 1985 yılında Koçani şehrinde (Makedonya) doğdu. İlköğrenimini doğduğu şehirde okudu. Liseyi 2004'te Štip'te tamamladı. 2016 yılında Gotse Delçev Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. Aynı bölümde, Prof. Dr. Mahmut Çelik'in danışmanlığında hazırladığı "Поетското творештво на Илхами Емин објавено на македонски јазик" (İlhami Emin'in Makedon Dilinde Yayınlanan Şiir Yaratıcılığı) başlıklı yüksek lisans tezini 2019 yılında savundu.

2019-2020 eğitim-öğretim yılında Gotse Delçev Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde Türk dili okutmanı olarak çalışmaya başladı.

Bilimsel çalışmalarında Türk edebiyatı, özellikle Makedonya Türk edebiyatı üzerinde yoğunlaşmıştır.

Kitaplar

Мистичните Патеки на Мевлана и Јунус Емре / Mevlana'nın ve Yunus Emre'nin Mistik Yolları (Prof. Dr. Mahmut Çelik ile birlikte). Штип: 2-ри Август, 2020.

Makaleler

"Тематска анализа на делата на Јунус Емре / Yunus Emre Eserlerinin Tematik Tahlili (Prof. Dr. Mahmut Çelik ile birlikte). *Knowledge - International Journal*, Vol. 16.2., 2017, s.863-866.

"Турцизмите и нивната застапеност во секојдневниот говор на населението во југоисточна Македонија / Güneydoğu Makedonya'daki Halkın Günlük Konuşmasında Türkizmlerin Yeri (Prof. Dr. Violeta Dimova ve Prof. Dr. Mahmut Çelik ile birlikte). *Knowledge - International Journal*, Vol. 20.6., 2017, s.2879-2882.

"Доајенот на турската книжевност во Македонија-Илхами Емин / İlhami Emin – Makedonya'nın Türk Edebiyatı Duayeni (Prof. Dr. Mahmut Çelik ile birlikte), *Yearbook 2018, Goce Delcev University, Faculty of Philology*, 12, 2018, s.75-81.

"Поетското творештво на Илхами Емин објавено на македонски јазик / İlhami Emin'in Makedon Dilinde Şiir Yaratıcılığı (Prof. Dr. Mahmut Çelik ve Vesna İvanova ile birlikte). *Knowledge - International Journal*, Vol. 28.7., 2018, s.2309-2318.

"Развојниот пат на турската книжевност во Македонија / Çağdaş Makedonya Türk Edebiyatının Gelişim Yolu (Prof. Dr. Mahmut Çelik ile birlikte). *Knowledge - International Journal*, Vol. 28.7., 2018, s.2331-2334.

“Мистичните погледи на Мевлана Џелаледин Руми / Mevlâna Celâleddin Rumi’nin Mistik Görüşleri (Prof. Dr. Mahmut Çelik ile birlikte). *Knowledge - International Journal*, Vol. 31.6., 2019, s.1733-1736.

“Весници и списанија на турски јазик од македонското поднебје / Makedonya Topraklarında Türk Dilindeki Gazete ve Dergiler (Prof. Dr. Mahmut Çelik ile birlikte). *Yearbook 2021, Goce Delcev University, Faculty of Philology,* S. 18, 2021, s.65-73.

Bildiriler

Историјски развој дечје књижевности у Турској / Türkiye’de Çocuk Edebiyatının Tarih Gelişmesi (Prof. Dr. Mahmut Çelik ile birlikte). *15. Конференција са међународним учешћем, Васпитач у 21 веку*, Sokobanja, Serbia, 29-30.3.2019, *Bildiri Kitabı*, 2020, s.372-376.

Prof. Dr. Mariya Leontik / Марија Леонтиќ

(1967–)

Mariya Leontik, 12 Mayıs 1967 yılında İstanbul’da doğdu. Üsküp’te Koço Ratsin okulunda ilköğrenimini tamamladı. Liseyi Zef Luş Marku’da bitirdi. 1992 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Blaje Koneski Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. 2003 yılında aynı üniversitede “Турските елементи во македонските имиња и презимиња” (“Makedon Adlar ve Soyadlarında Türkçe Elemanlar”, Danışman: Prof. Dr. Yusuf Hamzaoğlu) başlıklı yüksek lisans tezini tamamladı. 2009 yılında “Турските суфикси во македонскиот јазик, со паралели од македонската патронимија и топонимија” (Makedon Dilinde, Patronomisinde ve Toponimisinde Türkçe Ekler) konulu doktora tezini danışmansız çalıp savundu. 2009 yılında doçent, 2014 yılında geçici profesör, 2019’da ise sürekli profesör oldu.

1993’ten 2000’e kadar Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde asistan olarak çalıştı. 2005-2008 yıllarında özel dil merkezi olan ЦС Глобал/CS Global’da Türkçe kurslar verdi. 1.11.2009 yılından itibaren Gotse Delçev Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünün öğretim üyesidir. Bu Bölüm’de Çağdaş Türk Dilinin Fonetiği, Çağdaş Türk Dilinin Morfolojisi, Çağdaş Türk Dilinin Sentaksı, Türkçe-Makedonca Mukayeseli Gramer, Türkçeden Makedoncaya ve Makedoncadan Türkçeye Çeviri derslerini vermektedir. Makedonya Edebî Çevirmenler Birliğinin üyesidir.

Mariya Leontik bilimsel çalışmalarında Türk dili, Türkçe-Makedonca mukayeseli gramer,

Makedon dilinde Türkçe unsurlar ve çeviri üzerinde yoğunlaşmıştır. Son dönemde edim bilimi (pragmatik) çalışmalarına da yer verir. Türkçeden Makedoncaya ve Makedonadan Türkçeye edebiyat çevirisi de yapmaktadır.

Kitaplar

Türkçe-Makedonca Konuşma Kılavuzu 1, Türk transkripsiyonu ile – Турско-македонски разговорник 1, со турска транскрипција, Kişisel Yayın, Üsküp, 2012.

Makedonca-Türkçe Konuşma Kılavuzu 1, Makedon transkripsiyonu ile – Македонско-турски разговорник 1, со македонска транскрипција, Kişisel Yayın, Üsküp, 2013.

Фонетика и фонологија на современиот турски јазик / Çağdaş Türk Dilinin Fonetik ve Fonolojisi. Штип: Универзитет "Гоце Делчев" – Штип, 2013.

Практикум по фонетика и фонологија на современиот турски јазик / Çağdaş Türk Dilinin Fonetik ve Fonolojisi Alıştırma Kitabı. Штип: Универзитет "Гоце Делчев" – Штип, 2013.

Основен турско-македонски речник – Temel Türkçe Makedonca Sözlük (Neyat Selman ile birlikte). Üsküp, Kişisel Yayın, Üsküp, 2013.

Temel Türkçe Dil Bilgisi, Kişisel Yayın, Üsküp, 2014.

*Gel Türkçeyi ve Makedoncayı Sevelim, Gel Türkçeyi ve Makedoncayı Öğrenelim! Дојди да ги сакаме турскиот и македонскиот, дојди да ги научиме турскиот и македонскиот! A1-A2.*Üsküp, Kişisel Yayın (iki dilli kitap), Üsküp, 2015.

*Основен македонско-турски речник – Temel Makedonca-Türkçe Sözlük.*Üsküp, Kişisel Yayın, Üsküp, 2016.

Контрастивна граматика на турскиот и на македонскиот јазик / Türkçenin ve Makedoncanın Mukayeseli Grameri. Штип: Универзитет "Гоце Делчев" – Штип, 2018.

Makaleler

"Necati Zekeriya'nın Şiirlerinde Çocuk Sevgisi. *Sesler*, 256-257, 1991, s.67-74.

"Türkçede ve Makedoncada Hitap", *Türk Lehçeleri ve Edebiyat Dergisi*, 16, 1997, s.82-85.

"Начини на изразување на природниот род во турскиот и македонскиот јазик / Türkçede ve Makedoncada Doğal Cinsiyetin İfade Edilmesi. *Годишен зборник на филолошкиот факултет "Блаже Конески"-Üsküp*, 23, 1997, s.105-124.

"Cahit Külebi'nin Şiirlerinde Kadın. *Türk Dili*, 579, 2000, s.233-237.

"Степенување на придавките во македонскиот и во турскиот јазик / Türkçede ve Makedoncada Sıfatların Derecelenmesi. *Годишен зборник на филолошкиот факултет "Блаже Конески"*, 25, 2000, s.65-71.

“Türkçede İsim Durumları. *Hikmet*, 6, 2006, s.57-71.

“Makedon Halk Şarkılarında Farklı Dinlere Mensup Olan Gençler Arasında Sevgi. *Hikmet*, 8, 2006, s.79-89.

“Турските елементи во македонските имиња и презимиња / Makedon Ad ve Soyadlarındaki Türkçe Unsurlar. *Yearbook 2010, Goce Delcev University, Faculty of Philology*, Vol. 1, 2010, s.109-117.

“Турските суфикси во македонскиот јазик - паралели од македонската патронимија и топонимија / Makedon Dilindeki Türkçe Ekler – Makedon Patronomisinden ve Toponomisinden Örnekler. *Литературен збор*, 4-6, 2010, s.19-27.

“Воспитната димензија на воспитно-образовните институции / Eğitim-öğretim Kurumlarının Eğitim Boyutu. *Воспитание-списание за образовна теорија и практика*, 11, 2010 / 2011, s.47-58.

“Навлегување на турските суфикси во македонскиот јазик / Türkçe Eklerin Makedon Diline Girişi. *Литературен збор*, 1-6, 77-89.

“Статусот на лексемите со турски суфикси во македонскиот јазик денес / Türkçe Ekler İçeren Kelimelerin Makedon Dilindeki Bugünkü Durumu. *Yearbook 2011 - Goce Delcev University, Faculty of Philology*, 2, 2011, s.115-122.

“Влијанието на турскиот јазик врз македонскиот јазик / Türk Dilinin Makedon Diline Etkisi. *Филолошки студии*, 2, 2011, s.311-321.

“Cahit Külebi’nin Hayatı, Edebi Fikirleri ve Eserleri. *Hikmet*, 18 (9), 2011, s.67-73.

“Ататурк, турскиот јазик и алфабетската реформа / Atatürk, Türk Dili ve Yazı İnkılâbı. *Yearbook 2012 - Goce Delcev University, Faculty of Philology*, 3, 2012, s.167-173.

“Nâzım Hikmet’in Hayatı ve Şiirleri. *BAL-TAM Türklük Bilgisi*, 17, 2012, s.263-280.

“Потеклото и адаптација на турскиот суфикс -џи/-чи (-cı, -ci, -cu, -cü, -çı, -çi, -çu, -çü) во македонскиот јазик / Türkçe -CI Ekin Kaynağı ve Makedon Dilindeki Adaptasyonu. *Литературен збор*, 1-3 (LIX), 2012, s.33-41.

“Семантиката на турскиот суфикс -џи/-чи /-CI/ (-cı, -ci, -cu, -cü, -çı, -çi, -çu, -çü) во турскиот и во македонскиот јазик / Türkçe -CI Ekin Türkçedeki ve Makedoncadaki Anlamı. *Yearbook 2013 - Goce Delcev University, Faculty of Philology*, 4, 2013, s.83-91.

“Турцизмите во македонските презимиња што изразуваат дејност / Makedon Soyadlarında Faaliyet İfade Eden Türkizmler. *Прилози*, 38, 2013, s.25-42.

“Batı Dünyasına Pencere Açan Kâtip Çelebe’nin Makedonya için Önemi ve Değeri. *BAL-TAM Türklük Bilgisi*, 18, 2013, s.183-192.

“Evliya Çelebi’nin ‘Seyahatname’sinde Makedon Şehirleri ve Onların Tasviri. *BAL-TAM Türklük Bilgisi*, 19, 2013, s.83-94.

“Граматичката структура на реченицата во македонскиот и во турскиот јазик / Türkçede ve Makedoncada Cümlenin Gramatikal Yapısı. *Филолошки студии*, Том 2, 2013, s.90-104.

“İştip Gotse Delçev Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümüne Sayın Halil Açıkgöz’ün Katkısı. *Türk Dünyasından Halil Açıkgöz’e Armağan.* Doğu Kitabevi, 2013, s.77-80.

“Потеклото и адаптација на турскиот суфикс -ли /-lİ/ (-lı, -li, -lu, -lü) во македонскиот јазик / Türkçe -lİ Ekin Kaynağı ve Makedon Dilindeki Adaptasyonu. *Литературен збор*, 4-6, 2013, s.23-29.

“Помошниот глагол сум во македонскиот јазик и помошниот глагол i- во турскиот јазик / Türkçedeki *i*- fiili ve Makedoncadaki Yardımcı Fiil *сум*. *Филолошки студии*, Том 2, 2014, s.670-687.

“Семантиката на турскиот суфикс -ли /-lİ/ (-lı, -li, -lu, -lü) во турскиот и во македонскиот јазик / Türkçe -lİ Ekin Türkçedeki ve Makedoncadaki Anlamı. *Yearbook 2014, Goce Delcev University, Faculty of Philology*, 5, 2014, s.53-62.

“Nazım Hikmet’in Sevdiği Kadınlar. *BAL - TAM Türklük Bilgisi*, 20, 2014, s.139-141.

“Türkçede Vurgu. *BAL-TAM Türklük Bilgisi*, 22, 2015, s.273-280.

“Личните имиња во македонските и во турските училишни книги во Македонија / Makedonya’daki Makedonca ve Türkçe Okuma Kitaplarında Kişi Adları. *Knowledge – International Journal Scientific Papers*, Vol. 11/1, 2015, s.442-446.

“Потекло, адаптација и семантика на турскиот суфикс -лак /-lIk/ (-lık, -lik, -luk, -lük) во македонскиот јазик / Türkçe -lİk Ekin Kaynağı ve Makedon Dilindeki Adaptasyonu ve Anlamı. *Yearbook 2015 - Goce Delcev University, Faculty of Philology*, 6, 2015, s.11-20.

“Дефинирање на поимите преведување и преведувач во историскиот развој на човекот / İnsanın Tarihî Gelişmesinde Çevirmek ve Çevirmen Kavramların Tanıtımı. *Knowledge-International Journal*, Vol. 13/3, 2016, s.375-379.

“Местото и улогата на турските лексички елементи во историскиот развој на македонскиот јазик / Türkçe Alıntı Kelimelerin Makedoncanın Tarihî Gelişmesindeki Yeri ve Önemi. *Yearbook 2016, Goce Delcev University, Faculty of Philology*, 7, 2016, s.17-26.

“Türkçede Ad Durumları. *BAL-TAM Türklük Bilgisi*, 24, 2016, s.127-136.

“Потекло, адаптација и семантика на турскиот суфикс -ди/-ти /-DI/ (-dı, -di, -du, -dü, -tı, -ti, -tu, -tü) во македонскиот јазик / Türkçe -DI Ekin Kaynağı, Makedon Dilindeki Adaptasyonu ve Anlamı. *Yearbook 2016, Goce Delcev University, Faculty of Philology*, 8, 2016, s.27-36.

“Турскиот суфикс -џи/чи /-CI/ (-cı, -ci, -cu, -cü, -çı, -çi, -çu, -çü) во македонските презимиња / Makedon Soyadlarında Türkçe /-CI/ Eki. *Knowledge-International Journal*, Vol. 16.2, 2017, s.867-872.

“Турскиот суфикс -ли /-lİ/ (-lı, -li, -lu, -lü) во македонските презимиња / Makedon Soyadlarında Türkçe -lİ Eki. *Knowledge-International Journal*. Vol. 17.4, 2017, s.1641-1646.

“Еквивалентни суфикси на турските суфикси во македонскиот јазик / Makedon Dilindeki Türkçe Eklerin Eş Değer Ekleri. *Knowledge-International Journal*, Vol. 20. 6, 2017, s.2651-2654.

“Оригиналната поезија и препеаната поезија за деца како уметнички дијалог меѓу културите / Orijinel Çocuk Şiiri ve Çeviri Çocuk Şiiri Kültürler Arasında Sanat Diyaloğu Olarak. *Palimpsest-International Journal for Linguistic, Literary and Cultural Research*. 4, 2017, s.57-63.

“Türkçede Fiil Çekimi. *BAL - TAM Türklük Bilgisi*, 27, 2017, s.109-127.

“Türkçede Fiilimsiler. *Hikmet - İnternational Peer Reviewed Journal of Scientific Research*, 29, 2017, s.68-81.

“Турските суфикси во рамките на полиморфемните суфикси во македонскиот јазик / Makedon Dilindeki Çok Morfemli Eklerin İçinde Türkçe Ekler. *Yearbook 2017, Goce Delcev University, Faculty of Philology*, 10, 2017, s.7-15.

“Контрастивна анализа на гласовите во турскиот и во македонскиот јазик и нивна класификација / Türkçedeki ve Makedoncadaki Seslerin Mukayeseli Tahlili ve Onların Sınıflandırılması. *Palimpsest - International Journal for Linguistic, Literary and Cultural Research, Goce Delcev University*, 5, 2018, s.43-57.

“Зборовните класи во турскиот и во македонскиот јазик / Türkçede ve Makedoncada Kelime Sıfınları. *Yearbook 2018 - Goce Delcev University, Faculty of Philology*, 11, 2018, s.59-66.

“Граматичката категорија падеж во турскиот јазик и негово предавање во македонскиот јазик / Türkçede İsim Durumu Gramer Kategorisi ve Makedoncadaki Karşılığı. *Yearbook 2018 - Goce Delcev University, Faculty of Philology*, 12, 2018, s.9-15.

“Видови реченици во турскиот јазик и нивните еквиваленти во македонскиот јазик / Türkçede Cümle Türleri ve Onların Makedoncadaki Karşılığı. *Palimpsest-International Journal for Linguistic, Literary and Cultural Research*, 6, 2018, s.125-136.

“Türkçe ve Makedonca Atasözlerinin Özellikleri. *Knowledge-International Journal*. Vol. 26.3, 2018, s.771-775.

“Zamirler”, *BAL-TAM Türklük Bilgisi*, 29, 2018, s.69-81.

“Osmanlı Divan Şiirine ve Şairlerine Genel Bir Bakış. *BAL-TAM Türklük Bilgisi*, 30, 2019, s.267-282.

“Поетскиот вид газел во рамките на османлиската диванска книжевност / Osmanlı Divan Edebiyatında Edebiyat Türü Olarak Gazel. *Palimpsest - International Journal for Linguistic, Literary and Cultural Research,* 7, 2019, s.183-193.

“Именската група во турскиот јазик и нејзиното предавање во македонскиот јазик / Türkçede İsim Tamlaması ve Onun Makedoncadaki Karşılığı. *Palimpsest- International Journal for Linguistic, Literary and Cultural Research,* 8, 2019, s.17-23.

“Евалуација на работилницата за творење афоризми за жената на Универзитетот “Гоце Делчев” / Gotse Delçev Üniversitesinde Kadınlar Hakkında Öz Deyişler Yazmak İçin Düzenlenen Atölyenin Evalüasyonu (Prof. Dr. Mahmut Çelik, Bariye İbraimova, Daniela Vasileva, İbraim Mamudov, Nela Popova, Necla İbraimova ile birlikte). *Yearbook 2019 - Goce Delcev University, Faculty of Philology*, 13, 2019, s.97-106.

“Стратегии за одбивање на студентите од Групата за турски јазик и книжевност при Универзитетот “Гоце Делчев” / Gotse Delçev Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde Okuyan Öğrencilerin Reddetme Stratejileri (Mr. Despina Minova ile birlikte). *Yearbook 2019 - Goce Delcev University, Faculty of Philology*, 13, 2019, s.39-49.

“Ştip Gotse Delçev Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümüne Sayın Doç. Dr. Cemal Aksu’nun Katkısı. *Hoş Sedaya Hoştur Vefa – Cemal Aksu’ya Armağan*, İstanbul: Post Yayın Dağıtım, 2020, s.52-55.

“Зборовните групи со постпозиција во турскиот јазик и нивното предавање во македонскиот јазик / Türkçedeki Edat Grubu ve Onun Makedoncadaki Karşılığı. *Palimpsest - International Journal for Linguistic, Literary and Cultural Research,* 9, 2020, s.75-86.

“Зборовните групи со титула и зборовните групи со сложено сопствено име во турскиот јазик и нивното предавање во македонскиот јазик / Türkçedeki Ünvan Grubu ile Birleşik İsim ve Onların Makedoncadaki Karşılığı. *Palimpsest - International Journal for Linguistic, Literary and Cultural Research.* 10, 2020, s.25-31.

“Зборовните групи со глаголски прилог во турскиот јазик и нивното предавање во македонскиот јазик / Türkçedeki Zarf-fiil Grubu ve Onun Makedoncadaki Karşılığı. *Yearbook 2020 - Goce Delcev University, Faculty of Philology,* 16, 2020, s.59-65.

“Турските елементи во македонскиот јазик како јазична и културна нишка меѓу турскиот и македонскиот јазик / Türk ve Makedon Dilleri Arasında Dilsel ve Kültürel Bir Bağ Olarak Makedoncadaki Türkçe Unsurlar. *Зборник на трудови – Погледи за македонскиот јазик*, Скопје: Институт за македонски јазик “Крсте Мисирков” - Üsküp, 2020, s.337-355.

“Kuzey Makedonya’da Türkoloji. *Avrupa’da Türkoloji*. Ankara: Akçağ Yayınları, 2020, s.375-392.

“Говорниот чин одбивање барање кај студентите од Групата за турски јазик и книжевност / Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğrencilerinin Ricayı Reddetme Söz Edimi (Mr. Despina Minova ile birlikte). *Прагматички истражувања*, Штип: Универзитет “Гоце Делчев”, 2021, s.37-51.

“Турцизмите во ‘Речникот на синоними на македонскиот јазик’ од Толе Белчев и Снежана Веновска-Антевска / Tole Belçev ve Snejana Venovska-Antevska’nın ‘Makedon Dilindeki Eş Anlamlı Kelimelerin Sözlüğü Başlıklı Kitapta Türkizmler, *Yearbook 2021 - Goce Delcev University, Faculty of Philology*, 17, 2021, s.25-42, (Gülşen Sevinç ile birlikte).

“Makedonya Türkolojisine Sayın Dr. Hüseyin Özbay’ın Katkısı. *Hüseyin Özbay’a Armağan.* Ankara: Kurgan Edebiyat Yayınları, 2021, s.58-71.

“Kuzey Makedonya Cumhuriyeti’nde Türkoloji Çalışmalarının Gerçekleştiği Kurumlar. *Palimpsest - International Journal for Linguistic, Literary and Cultural Research,* 11, 2021, s.241-249.

“Говорниот чин одбивање на покана кај студентите од Групата за турски јазик и книжевност / Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğrencilerinin Davetiyeyi Reddetme Söz Edimi (Mr. Despina Minova ile birlikte). *Yearbook 2021 - Goce Delcev University, Faculty of Philology*, 18, 2021, s.87-96.

“Општ поглед на современата турска поезија / Çağdaş Türk Şiirine Genel Bakış. *Palimpsest - International Journal for Linguistic, Literary and Cultural Research,* 12, 2021, s.149-163.

Bildiriler

“Поетиката на авторот и поетиката на преведувачот / Yazarın ve Çevirmenin Poetikası. *Триесет и деветти меѓународни средби на книжевни преведувачи,* Тетово 2010; *Огледало*, S. 178, Скопје 2010, s.4-8.

“Стандарднојазичната норма на македонскиот јазик и транскрипцијата на турските лични имиња / Ölçünlü Makedon Dili ve Türk Kişi Adlarının Transkripsiyonu. *Научен собир: Стандарднојазичната норма на македонскиот јазик,* Институтот за македонски јазик “Крсте Мисирков”, Üsküp, 2010; *Зборник на трудови од научниот собир “Стандарднојазичната норма и македонскиот јазик - Јазикот и идентитетот”*, 2011, s.121-132.

“Рефлексиите на исламската цивилизација на македонскиот патронимиски фонд / Makedon Soyadlarına İslam Medeniyetinin Yansımaları. *Четврти меѓународен конгрес за исламската цивилизација на Балканот*, Македонска академија на науките и уметностите, Üsküp, 13-17.10.2010; *Bildiri Kitabı*, Research Centre for Islamic History, Art and Culture, İstanbul 2015, 269-283; Makedon Soyadlarına Yansıyan İslam Medeniyetinin Etkileri. *BAL - TAM Türklük Bilgisi,* Prizren 2010, 13, s.87-97.

"Дијалогот помеѓу Истокот и Западот и патот до среќата / Doğu'nun ve Batı'nın Diyaloğu ve Mutluluğa Giden Yol. *Зборник на трудови од Втора меѓународна научна конференција "Меѓународен дијалог: Исток - Запад",* Корпоративен меѓународен славјански универзитет, Свети Николе 2011, s.97-100.

"Makedonya'daki Türkçenin Ana Dili ve Yabancı Dil Olarak Eğitiminde Kültürün Etkisi. *16. Uluslararası Türk Kültürü Sempozyumu,* 9.5.2011, Üsküp; *Bildiri Kitabı*, Halk Kültürü Araştırmaları Kurumu, Ankara 2011, s.348-354.

"Придонесот на Оливера Јашар-Настева во збогатувањето, стабилизацијата и стандардизацијата на турските лексички елементи во македонскиот јазик / Olivera Yaşar Nasteva'nın Makedoncayı Türkçe Leksik Elemanlarla Zenginleştirme ve Standartlaştırma Açısından Katkısı. Научен собир: Придонесот на македонските лингвисти во стабилизацијата и во стандардизацијата на јазичната норма на македонскиот јазик, Институт за македонски јазик "Крсте Мисирков", Üsküp, 2011; *Зборник на трудови од научниот собир под наслов "Придонесот на македонските лингвисти во стабилизацијата и во стандардизацијата на јазичната норма на македонскиот јазик"*, Институтот за македонски јазик "Крсте Мисирков", Скопје 2012, s.77-86.

"Блаже Конески и неговиот однос кон турцизмите во современиот македонски јазик / Blaje Koneski ve Çağdaş Makedon Dilindeki Türkizmler Hakkındaki Tavrı. *XXXVIII Меѓународна научна конференција: Блаже Конески и развојот на современиот македонски јазик и литература*, Меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура, Охрид, 14-15.7.2011; *Зборник на трудови*, Универзитетот "Св. Кирил и Методиј", Скопје 2012, s.39-51.

"Турско-македонски книжевни преводи / Türkçe-Makedonca Edebiyat Çevirileri. *Четириесетти меѓународни средби на книжевни преведувачи,* Тетово, 2011; *Огледало*, No 193, Скопје 2012, s.1-7.

"The Upbringing Dimension of the Educational Institutions. *VI Балкански конгрес за образование и наука: The Modern Society and Education,* Универзитетот "Св. Кирил и Методиј", Üsküp, 2011, *Зборник на трудови*, I том, s.237-241.

"Експресивноста и импресивноста на турцизмите во поезијата на Блаже Конески / Blaje Koneski'nin Şiirlerinde Türkizmlerin Etkileyiciliği. Меѓународен научен симпозиум: Блаже Конески и македонскиот јазик, литература и култура, Филолошкиот факултет "Блаже Конески", Üsküp, 2011; *Зборник на трудови од меѓународниот научен симпозиум - Блаже Конески и македонскиот јазик, литература и култура*, Филолошки факултет "Блаже Конески", Скопје 2012, s.209-221.

"Меѓукултурна комуникација во современото општество / Çağdaş Toplumda Kültürler Arası İletişim. *Зборник на научни*

трудови од Трета меѓународна научна конференција "Меѓународен дијалог: Исток - Запад", Корпоративен меѓународен славјански универзитет, Свети Николе, Р. Македонија - Тамбов, Руска Федерација, 2012, s.77-81.

"Türkçe-Makedonca Kitapların Türk Dilinin Öğretilmesinde ve Türk Edebiyatının Tanıtılmasında Etken Olarak. *17. Uluslararası Türk Kültürü Sempozyumu,* Üsküp, 5-6.5.2012, *Bildiri Kitabı*, Halk Kültürü Araştırmaları Kurumu, Ankara 2012, s.37-42.

"Тесната поврзаност на преводот и вистината / Çeviri ve Gerçek Arasındaki Yakın Bağlantı. *Четириесет и прва меѓународна средба на книжевни преведувачи*, Тетово, 22.8.2012; *Огледало*, S. 200, Скопје 2012, s.1-3.

"Турцизмите како јазична и културна нишка при превод на литературни текстови од турски на македонски јазик / Türkçeden Makedoncaya Edebî Metin Çevirilerinde Türkizmlerin Dil ve Kültür Bağı Olarak Rolü. *Меѓународна научна конференција: Јазични и културни проникнувања низ преведувањето и толкувањето*, Филолошкиот факултет "Блаже Конески", Üsküp, 27.9.2012; *Зборник на трудови,* Скопје 2015, s.269-278.

"Makedonca-Türkçe ve Türkçe-Makedonca Konuşma Kılavuzlarının Türkçe ve Makedoncanın Öğrenilmesinde Yararları. *18. Uluslararası Türk Kültürü Sempozyumu*, Üsküp, 6.5.2013; *Bildiri Kitabı,* Halk Kültürü Araştırmaları Kurumu, Ankara 2013, s.104-113.

"Модел на превод сконцентриран на преведувачот / Çevirmen Odaklı Çeviri Modeli. *Меѓународна конференција за применета лингвистика: Практиката во јазикот, јазикот во практиката*, Факултет за образовни науки, Üsküp, 7.6.2013, *Зборник на трудови*, Скопје 2014, s.134-325.

"Транскрипцијата на турските лични имиња при превод од турски на македонски јазик / Türkçe-Makedonca Çevirilerde Türk Kişi Adlarının Transkripsiyonu. *Четириесет и втора меѓународна средба на книжевни преведувачи,* Тетово, 26.8.2013; *Огледало,* S. 209/210, Скопје 2013, s.6-7.

"Книгите за деца – модул за дијалог меѓу културите / Çocuk Kitapları - Kültürler Arası Diyalog Modülü. *Четириесет и трета меѓународна средба на книжевни преведувачи: Преводот на книжевноста за деца и млади*, Тетово 2014; *Огледало*, S. 227, Скопје 2015, s.3-6.

"Турцизмите во лексиколошките трудови на Олга Иванова / Olga İvanova'nın Leksik Eserlerinde Türkizmler. *Меѓународна научна конференција: Македонистиката меѓу традицијата и современите предизвици,* Институт за македонски јазик "Крсте Мисирков", Üsküp, 22.11.2013; *Зборник на трудови*, Скопје 2017, s.259-266.

"Оригиналната поезија и препеаната поезија како модул за дијалог меѓу културите / Orijinal Şiir ve Çeviri Şiir Kültürler

Arası Diyalog Modülü Olarak. *Втора интернационална научно-стручна конференција: Knowledge-Capital of the Future,* Охрид, 21.5.2014; *Knowledge - International Journal Scientific and applicative papers 1-2,* Institut of Knowledge Management, Skopje 2014, s.762-766.

"Карактеристики на оригиналната и преведената книжевност за деца и младина / Orijinal ve Çeviri Çocuk ve Gençlik Edebiyatının Özellikleri. *Четириесет и трета меѓународна средба на книжевни преведувачи*, Тетово, 25.8. 2014; *Огледало,* S. 221/222, Скопје 2014, s.3-8.

"Gramer Kitaplarının Türk Dilinin Öğrenilmesinde Yararları ve Temel Türkçe Dil Bilgisi Kitabının Yeri. *20. Uluslararası Türk Kültürü Sempozyumu*, Üsküp 8.5.2015; *Bildiri Kitabı,* Ankara: Halk Kültürü Araştırmaları Kurumu, s.48-56.

"Личните заменки во македонскиот и во турскиот јазик / Türkçede ve Makedoncada Kişi Zamirleri. *Научен собир: Јазичната слика на светот,* Институтот за македонски јазик "Крсте Мисирков", Üsküp, 23-24.4.2015; *Зборник на трудови*, 2016, s.65-78.

"А1 и А2 заеднички референтни рамништа на Заедничката Европска референтна рамка за јазици и нивната примена при подготвување учебници за учење турски јазик во Турција и во Македонија / Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Programına Göre A1 ve A2 Düzeylerinde Türkçeyi Öğretmek İçin Türkiye'de ve Makedonya'da Hazırlanan Kitaplar. *Зборник на трудови од Прва меѓународна научна конференција за филологија, култура и образование - ФИЛКО,* Филолошкиот факултет при Универзитетот "Гоце Делчев", 8.3.2016, s.489-500.

"Транскрипцијата на турските имиња според стариот и според новиот Правопис на македонскиот јазик / Makedon Dilinin Eski ve Yeni Yazım Kılavuzuna Göre Türk Kişi Adlarının Transkripsiyonu. *Научен собир: Јазикот наш денешен – јазикот наш насушен,* Институтот за македонски јазик "Крсте Мисирков", Üsküp, 15.4.2016; *Зборник на трудови*, 2016, s.208-215.

"Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Programına, Karşılaştırmalı Dil Bilgisine ve Karşılaştırmalı Kültüre Dikkat Edilerek Hazırlanan 'Gel Türkçeyi ve Makedoncayı Sevelim, Gel Türkçeyi ve Makedoncayı Öğrenelim! A1-A2' Adlı Kitas., *21. Uluslararası Türk Kültürü Sempozyumu*, Üsküp 9.5.2016; *Bildiri Kitabı*, Halk Kültürü Araştırmaları Kurumu, Ankara 2016, s.48-59.

"Children`s literature as means for dialogue between the cultures and as a basis for advancement of multiculturalism. *Popular Culture: Reading from below - Популарна култура: поглед одоздола,* Институт за македонска литература, Скопје 2016, s.48-59.

"Потекло на турската лексема (х)ане/(х)ана (hane) и нејзина адаптација во македонскиот јазик како суфикс / Türkçe

(х)ане/(х)ана (hane) Kelimenin Kaynağı ve Onun Makedoncada Ek Olarak Adaptasyonu. *Зборник на трудови од Втора меѓународна научна конференција за филологија, култура и образование – ФИЛКО*, Универзитет "Гоце Делчев", Штип, 2017, s.313-319.

"Преводна еквиваленција на лексичко ниво при преведување од турски на македонски јазик / Türkçe-Makedonca Çevirilerde Leksik Düzeyde Eş Değerlilik. *Меѓународна научна конференција: Климентово дело*, Филолошкиот факултет, Универзитет "Гоце Делчев", Штип, 23.6.2016; *Зборник на трудови*, s.249-255.

"Standart Türk Dilinin Yumuşaklığı ve Ahenkliliği, Uluslararası Yaşayan Türkçe Bilgi Şöleni (30 Mayıs-1 Haziran 2012, İstanbul). *Uluslararası Yaşayan Türkçe Bilgi Şöleni Bildirileri*, Türk Dili Kurumu Yayınları, Ankara, 2017, 383-392; *Palimpsest – İnternational Journal for Linguistic, Literary and Cultural Research*, 2017, 3, s.29-39.

"Osmanlı Divan Şiirindeki Gazeller. *II. Uluslararası Türklerin Dünyası Sosyal Bilimler Sempozyumu*, Üsküp, 20.4.2018, *Bildiri kitabı*, Türklerin Dünyası Enstitüsü, Ankara, s.108-115.

"Идно време во турскиот и во македонскиот јазик / Türkçede ve Makedoncada Gelecek Zaman. *Трета меѓународна научна конференција ФИЛКО – филологија, култура и образование,* Филолошки факултет, Универзитетот "Гоце Делчев"-Штип, 26.4.2018; *Зборник на трудови*, s.349-360.

"Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminde Türkçe Atasözlerinin Kullanılması. *23. Uluslararası Türk Kültürü Sempozyumu*, Üsküp, 7.5.2018; *Bildiri Kitabı*, Halk Kültürü Araştırmaları Kurumu, Ankara 2018, s.50-62.

"Пословиците во македонскиот и во турскиот јазик / Makedoncada ve Türkçede Atasözleri. *Меѓународен научен собир: Фолклор – Традиција - Јазик,* Институтот за македонски јазик "Крсте Мисирков", Üsküp, 17.5.2018; *Зборник на трудови,* 2019, s.39-48.

"Türkçenin ve Makedoncanın Arasında Dil Köprüsü Kuran 'Türkçenin ve Makedoncanın Karşılaştırmalı Dil Bilgisi' ('Kontrastivna gramatika na turskiot i na makedonskiot jazik'), *24. Uluslararası Türk Kültürü Sempozyumu,* Gostivar, 3.5.2019; *Bildiri Kitabı*, Halk Kültürü Araştırmaları Kurumu, Ankara 2019, s.77-83.

"Makedonya Ştip Gotse Delçev Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde Türkçeyi Öğrenmek İçin Hazırlanan ve Kullanılan Kitaplar. VIII. Uluslararası Türk Dili Kurultayı (22-26 Mayıs, Ankara, 2017); *VIII. Uluslararası Türk Dili Kurultayı. II. C.,* Türk Dili Kurumu, Ankara, 2021, s.1701-1718.

Çeviriler

Јалвач Урал. *Чајџилница Алуџура /* Yalvaç Ural. *Alacura Çayevi*. Скопје: Детска радост, 2000; İkinci baskı,Üsküp, Autoprint, 2014.

Акбаш Али. *Птичја софра* / Akbaş Ali. *Kuş Sofrası*. Скопје: Детска радост, 2000; İkinci baskı, Üsküp, Toper, 2008.

Хикмет Назим. *Лирика* / Hikmet Nazım. *Lirik*. Скопје: Трибина македонска. (Neyat Selman ile birlikte), 2002.

Илхан Атила. *Лирика* / İlhan Attila. *Lirik*. Скопје: Бата пресс. (Neyat Selman ile birlikte), 2003.

Демираг Фикрет, Кансу Мехмет. *Кипарска турска поезија* – Demirağ Fikret, Kansu Mehmet. *Kıbrıslı Türk Şiiri – Кипарска турска поезија*. Скопје: Огледало, 2003. (Rıfat Emin ile birlikte).

Исмаил Биба. *Ќе те родам во себе.* – Biba İsmail. *Seni İçimde Doğuracağım*. Скопје: Blesok Yayınları. (Neyat Selman ile birlikte), 2003.

Бајмак Осман. *Уште еден ден.* – Baymak Osman. *Bir Gün Daha*. Prizren: Kosova Basımevi, 2003; İkinci baskı CD kitabı. Üsküp, Blesok Yayınları, 2003.

Несин Азиз, Алптекин Берат Али. *Турски приказни за животните.* – Nesin Aziz, Alptekin Berat Ali. *Türk Hayvan Masalları*. Скопје: Бата прес, 2006; İkinci baskı Skopje 2008.

Бехрамоглу Атаол. *Модар вез: нова турска поезија.* – Behramoğlu Ataol. *Mor Nakış: Yeni Türk Şiiri*. Струга: Струшки вечери на поезијата (İlhami Emin, Rıfat Emin, Oktay Ahmed ve Meral Asimov ile birlikte), 2007.

Кулеби Џахит. *Лирика* – Külebi Cahit. *Lirik*. Скопје: Бата пресс, 2007.

Пертев Рашит. *Поет на столетието.* – Pertev Raşit. *Yüzyılın Ozanı*. Скопје: Огледало, 2007.

Ерден Ајсу, Мутлу Ајтен. *Мозаик: современа турска поезија.* – Erden Aysu, Mutlu Ayten. *Mozaik: Çağdaş Türk Şiiri*. Скопје: Колекција разноликост на меѓународниот ПЕН, ПОЕТИКИ (İlhami Emin ile birlikte), 2010.

Ерден Ајсу, Арал Инџи. *Мозаик: современ турски расказ.* – Erden Aysu, Aral İnci. *Mozaik: Çağdaş Türk Öyküsü*. Скопје: Колекција разноликост на меѓународниот ПЕН, ПОЕТИКИ (İlhami Emin, Rıfat Emin, Oktay Ahmed, Gülnihal İsmail, Talat Selim ile birlikte), 2010.

Кансу Мехмет. *Прозни минијатури* / Kansu Mehmet. *Kısa Öyküler*. Скопје: Огледало (İlhami Emin, Rıfat Emin, Zeynep Hüseyin, Esad Bayram ile birlikte), 2011.

Мутлу Ајтен. *Ноќ на долгиот брод.* – Mutlu Ayten. *Uzun Gemide Akşam*. Скопје: Бата пресс, 2011.

Карабулут, Озџан. *Состојби на љубовта.*– Karabulut Özcan. *Aşkın Halleri*. Скопје: ТОПЕР, 2011.

Хикмет Назим. *Последни песни.*– Hikmet Nazım. *Son Şiirleri*. Скопје: Бата пресс. (Neyat Selman ile birlikte), 2012.

Урал Јалвач. *Умната Миничка и Лакомко.*– Ural Yalvaç. *Akıllı Minik ile Obur*. Скопје: Аутопринт, 2014.

Урал Јалвач. *Малото ѕвонче во моето уво.*– Ural Yalvaç. *Kulağımdaki Küçük Çan*. Скопје: Аутопринт, 2014.

Окујуџу Џихан. *Градина со газели.*– Okuyucu Cihan. *Gazel Bahçesi*. Скопје: Аутопринт, 2017.

Süreli Yayınlarda Yazılar

"Vatan İstanbul'dur, Üsküp'tür... - Yahya Kemal Beyatlı (Gülşen Sevinç ile birlite)", *Birlik*, Скопје 1992, S. 4320, 10.

"Вусот на земјата – Фазил Хусну Дагларџа / Toprağın Tadı – Fazıl Hüsnü Dağlarca", *Современост*, Скопје 1999, No 4-6, 204-211.

"Биба Исмаил / Biba İsmail. *Разгледи*, Скопје 1999, No 7-8, 584-600.

"İştip Gotse Delçev Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünün Tarihçesi", *Sessiz Gemi*, Üsküp 2011, No 2, 98-101.

"Ali Akbaş, Şiiri ve Ben", *Türk Edebiyatı*, İstanbul 2017, No 529, 64-66.

"Nazım Hikmet'in Şiirleri", *Kara Zambak - Edebiyat Dergisi*, Hollanda 2017, No 4, 10-14.

Prof. Dr. Aleksandar Matkovski / Александар Матковски (1922 – 1992)

Aleksandar Matkovski, 30 Mayıs 1922 yılında Kruşevo'da (Makedonya) doğdu. Makedonya'da tarih alanında doktora tezi yapan ilk bilim adamı.

1936 yılına kadar Gostivar'da yaşayıp Üsküp'e taşındı. İkinci Dünya Savaşı'nda, 1941 yılından itibaren Millî Mücadeleye katıldı. 2.6.1942 yılında Üsküp'te hapse atıldı. 29.7.1944 yılında hapisten kaçıp tekrar Makedonya Millî Mücadelesine katıldı. Hapis yıllarında şiir yazdı.

1947 yılında Üsküp'te Öğretmen Okulunu bitirdi. 1949 yılında Belgrad'da Yüksek Pedagoji Okulunu tamamladı. 1951 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Felsefe Fakültesi Tarih Bölümünden mezun oldu. 1961 yılında Belgrad Filoloji Fakültesi Şarkiyat Bölümünden de mezun oldu.

1957 yılında Zagreb Felsefe Fakültesinde doktora tezini savundu. 1954 yılına kadar hem okudu hem de farklı ilköğretim okullarında ve liselerde çalıştı. 1954 yılında bilimsel kariyerine başladı, 1971 yılında Millî Tarih Enstitüsü'nde sürekli profesör oldu. 1956 yılından emekliğe ayrılana kadar (1987) Millî Tarih Enstitüsü'nde

çalıştı. 1986 yılında Makedonya Bilimler ve Sanatlar Akademisinin üyesi oldu.

15 Nisan 1992 yılında Üsküp'te hayata veda etti.

Aleksandar Matkovski'nin Makedonya'nın Osmanlı dönemiyle ilgili birçok bilimsel çalışması vardır. Özellikle Makedonya'nın Osmanlı döneminden kalan belgeleri üzerinde yoğun olarak çalışmıştır.

Kitaplar

Турски извори за ајдутството и арамиството во Македонија 1 (1620-1650) / Makedonya'daki Haydutluk ve Haramiliğe Dair Türkçe Kaynaklar 1. Скопје: Институт за национална историја, 1961.

Турски извори за ајдутството и арамиството во Македонија 2 (1650-1700) / Makedonya'daki Haydutluk ve Haramiliğe Dair Türkçe Kaynaklar 2. Скопје: Институт за национална историја, 1961.

Турски извори за ајдутството и арамиството во Македонија 3 (1700-1725) / Makedonya'daki Haydutluk ve Haramiliğe Dair Türkçe Kaynaklar 3. Скопје: Институт за национална историја, 1973.

Турски извори за ајдутството и арамиството во Македонија 4 (1725-1775) / Makedonya'daki Haydutluk ve Haramiliğe Dair Türkçe Kaynaklar 4. Скопје: Институт за национална историја, 1979.

Турски извори за ајдутството и арамиството во Македонија 5 (1775-1810) / Makedonya'daki Haydutluk ve Haramiliğe Dair Türkçe Kaynaklar 5. Скопје: Институт за национална историја, 1980.

Отпорот во Македонија во времето на турското владеење: Пасивен отпор, С 1 / *Türk Hakimiyetindeki Makedonya'da Direniş: Pasif Direniş, C 1.* Скопје: Мисла, 1983.

Отпорот во Македонија во времето на турското владеење: Духовниот отпор, С 2 / *Türk Hakimiyetindeki Makedonya'da Direniş: Manevi Direniş, C 2*. Скопје: Мисла, 1983.

Отпорот во Македонија во времето на турското владеење: Ајдутството, С 3 / *Türk Hakimiyetindeki Makedonya'da Direniş: Haydutluk, C 3.* Скопје: Мисла, 1983.

Отпорот во Македонија во времето на турското владеење: Буни и востанија, С 4 / *Türk Hakimiyetindeki Makedonya'da Direniş: İsyan ve Ayaklanmalar, C 4.* Скопје, Мисла, 1983.

Кануни и фермани: за Македонија / Kanunlar ve Fermanlar: Makedonya Hakkında. Скопје, Мисла, 1990.

Балканот во делата на странските патописци во времето на турското владеење: јаничари, харами, робови, С. 1: 1402-1657 / Türk Hakimeyeti Döneminde Yabancı Seyahatname Yazarlarında Balkanlar: Yeniçeriler, Haremdeki Kişiler, Köleler 1402-1657. Скопје: Култура, 1992.

Балканот во делата на странските патописци во времето на турското владеење: јаничари, харем, робови, С. 2: 1664-1779 / Türk Hakimeyeti Döneminde Yabancı Seyahatname Yazarlarında Balkanlar: Yeniçeriler, Haremdeki Kişiler, Köleler 1664-1779. Скопје: Култура, 1992.

Makaleler

"Prilog pitanju devširme / Devşirme Konusuna Katkı", *Prilozi za orijentalnu filologiju*, Sarajevo 1964-1965, s.273-310.

"Mere turskih vlasti za likvidiranje hajdučije u Makedoniji u prvoj polovini XVII veka / 17. Yüzyılın İlk Yarısında Makedonya'daki Haydutluğu Tasfiye Etmek için Türk Hükümetin Önlemleri", *Jugoslovenski istorijski časopis*, 1-4, 1967, s.187-208.

"Хералдичко прикажување на Османлиската империја во Европа / Avrupa'da Osmanlı İmparatorluğu'nun Arma ile Tanıtılması", *Гласник*, 1-2, 1969, s.137-179.

"Даночниот систем во Македонија во времето на турското владеење / Türk Hakimiyetindeki Makedonya'da Vergi Sistemi", *Завод за културно-просветен и наставен филм во СР Македонија*, 1970, s.1-19.

"Тимарско-спахискиот систем во Македонија / Makedonya'da Tımar-Sipahi Sistemi", *Завод за културно-просветен и наставен филм во СР Македонија*, 1970, s.1-22.

"Односите помеѓу Охридската архиепископија и Османската држава / Osmanlı Devleti ve Ohri Piskoposluk Arasındaki İlişkiler. *Гласник*, 2, 1972, s.111-145.

"Граѓански бракови и разводи на христијани во Македонија и на Балканскиот Полуостров во време на турското владеење / Türk Hâkimiyetindeki Makedonya'da ve Balkan Yarımadasın'da Hristiyanların Sivil Evlilikleri ve Boşanmaları. *Гласник*, 3, 1973, s.83-118.

"Миграциите од село в град во Македонија од XVI до XIX век / 16. Yüzyıldan 19. Yüzyıla Kadar Makedonya'da Köyden Şehre Göç Etme, *Историја*, 1, 1973, s.101-107.

"Македонија во Силахдар Тарихи од Ф'нд'кли Силахтар Мехмед-ага (1668-1694) / Silahdar Fındıklı Mehmet Ağa'nın Silahdar Tarihi'nde Makedonya (Kemal Aruçi ile birlikte). *Историја*, 2, 1977, s.137-160.

"Извадоци за Македонија и Балканот од турската хроника 'Tarih-i Ata' од Атабеј (1326-1860) / Ata Bey'in (1326-1860) Tarih-i Ata Eserinde Makedonya ve Balkanlar Hakkında Bölümler. *Гласник*, 3, 1980, s.215-233.

"Македонија во времето на турското владеење (14-19 век) / Türk Hakimiyetindeki Makedonya (14. -19. Yüzyıl). *Историографија на Македонија 1965-1975*, Скопје: Студентски збор, 1982, s.27-37.

"Новите институции и односи што Турците ги создадоа на Балканот и во Македонија / Türklerin Balkanlarda ve Makedonya'da Kurduğu Yeni Kurumlar ve İletişimler. *Прилози*, 2, 1986, s.47-67.

"Makedonija kao glavni snabdevač ovcama raznih turskih institucija / Farklı Türk Kurumlarını Koyunlarla Besleyen En Büyük Tedarikçi Olarak Makedonya. *Acta historico-economica Yugoslaviae,* 14, 1987, s.99-116.

"Струмица и Струмичко од 14-15 век / 14. ve 15. Yüzyılda Ustrumca, *Зборник на трудови*, Завод за заштита на спомениците на културата, природните реткости и музеј, Струмица, 1989, s.117-129.

Bildiriler

Исламизацијата како метод за пацификација на Дебарскиот крај / İslamlaşma Debre Bölgesi'nde Uzlaşma Yöntemi Olarak", *Прв Бигорски научно-културен собир*, Гостивар 1971, s.225-234.

Јуруците од Македонија во некои турски документи / Bazı Türk Belgelerinde Makedonya Yörükleri, Тркалезна маса: Етногенеза на Јуруците и нивното населување на Балканот, Üsküp, 17-18.11.1983, *Зборник на трудови*, Македонска академија на науките и уметностите, Üsküp, 1986, s.39-47.

Отпорот против исламизацијата / İslamlaşmaya Karşı Direniş. Втор научен симпозиум: Фолклорот и етнологијата кај Македонците муслимани, Дебар, 16-17.10.1986, *Историја, фолклор и етнологија на исламизираните Македонци,* Републичка заедница на културно-научните манифестации на Македонците муслимани, 1987, s.37-59.

Специфичности и карактеристики на турскиот феудализам во Македонија и на Балканот / Balkanlarda ve Makedonya'da Türk Derebeyliğin Özellikleri", *Пристапни предавања во Македонската академија на науките и уметностите*, Üsküp, 1988, 9, s.29-38.

Mr. Despina Minova / Деспина Минова (1993–)

Despina Minova, 14 Şubat 1993 yılında Ştip'te (Makedonya) doğdu. İlköğrenimini doğduğu şehirdeki Dimitar Vlahov okulunda okudu. Slavço Stoymenski adlı liseyi 2012'de Ştip'te bitirdi. 2017 yılında Gotse Delçev Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. Aynı Bölüm'de, Prof. Dr. Mariya Leontik'in danışmanlığında hazırladığı "Прилозите во

романот ‘Црна книга’ од Орхан Памук и нивните преводни еквиваленти во преводот на Илхами Емин” (Orhan Pamuk’un “Kara Kitap” Başlıklı Kitabındaki Zarflar ve İlhami Emin’in Çevirisinde Onların Eş Değerleri) başlıklı yüksek lisans tezini 2021 yılında savundu.

2017 yılından itibaren yeminli tercüman olarak çalışmaktadır.

Bilimsel çalışmalarında çeviri ve edim bilimi (pragmatik) üzerinde yoğunlaşmıştır.

Makaleler

“Прилозите во романот `Црна Книга` од Орхан Памук и нивните преводни еквиваленти во преводот на Илхами Емин / Orhan Pamuk’un “Kara Kitap” Adlı Romanında Zarflar ve Onların Makedoncadaki Eşdeğerleri”, *Palimpsest-International Journal for Linguistic, Literary and Cultural Research*, 6, 2018, s.137-147.

“Стратегии за одбивање на студентите од Групата за турски јазик и книжевност при Универзитетот “Гоце Делчев” / Gotse Delçev Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğrencilerinin Reddetme Stratejileri. (Prof. Dr. Mariya Leontik ile birlikte). *Yearbook 2019, Goce Delcev University Faculty of Philology*, 13, 2019, s.39-49.

“Говорниот чин одбивање барање кај студентите од Групата за турски јазик и книжевност / Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğrencilerinin Ricayı Reddetme Söz Edimi (Prof. Dr. Mariya Leontik ile birlikte). *Прагматички истражувања*. Штип: Универзитет “Гоце Делчев”, 2021, s.37-51.

“Говорниот чин одбивање на покана кај студентите од Групата за турски јазик и книжевност / Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğrencilerinin Davetiyeyi Reddetme Söz Edimi *Yearbook 2021 - Goce Delcev University, Faculty of Philology*, 18, 2021, s.87-96, (Prof. Dr. Mariya Leontik ile birlikte).

Prof. Dr. Olivera Yaşar-Nasteva / Оливера Јашар-Настева (1922–2000)

Olivera Yaşar - Nasteva, Balkanolog, Slavist, Türkolog’dur. Olivera Yaşar-Nasteva, 25 Kasım 1922 yılında Belgrad’da (Sırbistan) doğdu. İlköğrenimini Üsküp’te, liseyi ise Belgrad’da bitirdi. 1949 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. 1962 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Felsefe Fakültesinde “Турските лексички елементи

во македонскиот јазик" (Makedoncada Türkçe Leksik Unsurlar) adlı doktora tezini savundu.[3]

1959 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Güney Slav ve Balkan Dilleri Bölümünde (daha sonra bölümün adı Makedon Dili ve Güney Slav Dilleri ile Edebiyatı Bölümü oldu) Blaje Koneski'nin asistan olarak çalışmaya başladı. 1964'te doçent, 1959'da geçici profesör, 1975 yılında ise sürekli profesör oldu. Bu üniversitenin Filoloji Fakültesinde Arnavut Dili ve Edebiyatı Bölümü (1971) ve Türk Dli ve Edebiyatı Bölümünün (1976) açılması için girişimde bulundu.

1979 yılında Türk Dil Kurumunun üyesi oldu. 1983 yılında Makedonya Bilimler ve Sanatlar Akademisi üyeliğine seçildi.

İş hayatında onu devamlı büyük sorumluluklar bekledi. Paralel olarak birkaç alanı doldurmaya mecbur olduğundan çalışmalarında Makedoncayı, Türkçeyi, Arnavutçayı ve Aromancayı inceledi. Çok kısa zamanda bu bilgileri birleştirip Balkanoloji alanında birçok makale yazdı, bildiri sundu, Balkanlarda ve Avrupa'da lengüistik çevrelerin dikkatini çekti. Balkanoloji üzerine yaptığı çalışmalarla Makedonya'da Balkanolojinin gelişmesi için verimli bir zemin hazırladı.

Olivera Yaşar-Nasteva bilimsel çalışmalarında ayrı ayrı Makedon dilini de Türk dilini de işledi. Fakat çalışmaların en büyük kısmında paralel olarak Türk dilini ve Makedon dilini, onların münasebetlerini ve etkileşimini inceledi.

2000 yılında yayınlanmamış ve yarıda kalan çalışmalarını samimi meslektaşı ve dostu olan Prof. Dr. Olga İvanova'ya emanet edip hayata veda etti. "Турски лексички елементи во македонскиот јазик" (Makedoncada Türkçe Leksik Unsurlar) başlıklı kitabı Olga İvanova yayına hazırladı, kızı Bisera Nasteva ise annesinin ölümünden bir yıl sonra, 2001'de yayınladı.

Kitaplar

Турски елементи во јазикот и стилот на македонската народна песна / Makedon Halk Şiirinin Dilinde ve Üslubunda Türkçe Unsurlar. Скопје: Македонска академија на науките и уметностите, 1987.

Турски лексички елементи во македонскиот јазик / Makedoncada Türkçe Leksik Unsurlar. Скопје: Институт за македонски јазик, 2001.

Makaleler

"Влијанието на македонскиот јазик врз албанските и турските говори во Македонија

[3] Blaje Koneski, 1962'de, Olivera Yaşar-Nasteva'nın doktora tezi için yazdığı raporda şunları vurgulamıştır: "Bu çalışmayı okuduktan sonra geçmişte Balkan ortamında Türkçenin büyük etkisi olduğunu ve bizim onunla ilk bakışta tahmin ettiğimizden çok daha samimi iletişimde olduğumuzu hissediyoruz". (Dakitiloda yazılan bu raporu Olivera Yaşar-Nasteva'nın kızı, Bisera Nasteva, bana verdi). Aslında bu 'samimi iletişim' bugün de pekiyi aydınlatılmamış, Makedonların Türkçeye karşı duydukları yakınlık hâlâ bir gizem gibi devam etmektedir. Bu 'samimi iletişimi' büsbütün aydınlatmak için Türkçeyi ve Makedoncayı çok iyi bilen uzmanlar çok yönlü araştırmalar yapmalıdır.

/ Makedonya'daki Arnavutça ve Türkçe Ağızlarına Makedoncanın Etkisi. *Македонски јазик*, 2, 1957, s.147-164.

"Македонски калки од турскиот јазик / Makedoncada Türkçe Alıntı Kelimelerin Çevirisiyle Oluşan Kelimeler. *Македонски јазик*, 1-2, 1962-1963, s.110-172.

"Les élements lexicologiques turcs dans / Türkçenin Leksik Unsurları. *Годишен зборник на Филозовскиот факултет*, 15, 1963, s.409-412.

"Турски лексички елементи во македонскиот јазик / Makedon Dilindeki Türkçe Leksik Unsurlar. *Годишен зборник на Филозовскиот факултет*, 15, 1963, s.409-412.

"Турско-македонски лексички вкрстувања и мешања / Türkçe-Makedonca Leksik Birleşme ve Karışımı. *Годишен зборник на Филозовскиот факултет*, 15, 1963, s.349-384.

"За некои фонолошки измени во говорот на турското население во Гостиварско / Gostivar Yöresindeki Halkın Dilinde Bazı Fonoloji Değişikliker. *Годишен зборник на Филозовскиот факултет*, 21, 1969, s.238-244.

"Турскиот говор во гостиварскиот крај - Gostivar Türk Ağzı. *Гостивар*, Собрание на општина Гостивар, 1970, s.272-306.

"Bilinguität bei der türkischen Bevölkerung in der Gegend von Gostivar und dadurch bedingte phonologische Veränderungen in ihrem Dialekt. *Zeitschrift für Balkanologie* – Wiesbaden, 1-2, 1971-1972, s.57-83.

"За фонетската адаптација на турцизмите во македонскиот јазик / Makedoncada Türkizmlerin Fonetik Adaptasyonu. *Serta Slavica*, 1971, s.316-322.

"Функционирањето на турцизмите во македонскиот книжевен јазик / Makedon Edebiyat Dilinde Türkizmlerin İşlevi. *Македонски јазик*, XXIII, 1972, s.91-98.

"Прилог кон проучувањето на лексичките балканизми во македонскиот јазик / Makedon Dilindeki Balkan Leksik Unsurların Araştırmasına Bir Katkı. *Македонски јазик*, XXV, 1974, s.211-235.

"Развој на дијалектната лексика во услови на јазично мешање: врз основа на турско-македонски и турско-албански јазични контакти во Гостиварско / Gostivar Yöresinde Türkçe-Makedoncanın ve Türkçe-Arnavutçanın İletişiminde Diyalektolojik Kelimelerin Gelişmesi. *Македонски јазик*, XXXI, 1980, s.27-37.

"Поважните карактеристики на лексичките турцизми во македонските писмени споменици од 15 до 18 век / 15. Yüzyıldan 18. Yüzyıla Kadar Yazılı Makedon Anıtlarında Leksik Türkizmlerin Önemli Özellikleri", *Македонски јазик*, XXXII-XXXIII, 1982, s.269-285.

"Кануннамето од Битола и неговите јазични особености / Manastır Kanunnamenin Dil Özellikleri", *Прилози*, 1, 1982, s.71-91.

"Балкански јазични паралели во речниците на Ѓорѓи Пулевски (Prof. Dr. Blaje Koneski ile birlikte) / Görgi Pulevski'nin Sözlüklerinde Balkan Dil Paralelleri. *Прилози*, 2, 1984, s.57-63.

"Развојот на македонската лексика во балкански контекст и нејзиното збогатување со синоними од грчко и турско потекло / Balkan Çevresinde Makedon Leksik Unsurlarının Gelişimi ve Onun Yunanca ve Türkçe Kökenli Eş Anlamlılar ile Zenginleşmesi. *Прилози*, 2, 1985, s.47-59.

"Битолското канунname и неговото значење за проучувањето на македонската лексика / Manastır Kanunnamesi ve Makedon Leksik Unsurlarını Araştırmak için Onun Önemi. *Зборник на трудови посветен на академикот Михаило Апостолоски,* Скопје: Македонска академија на науките и уметностите, 1986, s.485-496.

"Односот на Вук кон турцизмите / Vuk'un Türkizmlere Karşı Tutumu. *Прилози*, 2, 1988, s.47-85.

"Makedonlar Arasında Nasrattin Hoca. *Sesler*, 240-241, 1989, s.27-30.

"Местото и улогата на турцизмите во Кулакиското евангелие / Kulakiya[4] İncili'nde Türkizmlerin Yeri ve Rolü, *Прилози*, 1, 1991, s.79-99.

"Околу прашањето за местото и значењето на турцизмите во лексиката на дамаскините / Damaskin Adlı Dini Konulu Eserlerin Söz Varlığında Türkizmlerin Yeri ve Anlamı. *Studia linguistica Polono-Jugoslavica*, 6, 1991, s.51-54.

"Makedonya'da Nasrettin Hoca", *Balkanlar'da Türk Kültürü*, 3, 1992, s.8-11.

"Queques observations sur le problème actuel de l'emploi de la langue maternelle des minorités nationales dans la République de Macédoine. *Bulletin: Assóciation Internationale d'etudes de Sud-Est Europeen*. XXIV-XXV, 1994-1995, s.95-99.

"Семантичко-стилистичка интерпретација на *каракамен* и *карасмрт* во поетскиот јазик на Коста Рацин / Kosta Ratsi'nin Şiir Dilinde *karakamen* ve *karasmrt* Kelimelerin Anlam-Üslup Yorumu", *Македонски јазик*, XI-XII, 1995, s.235-243.

"Неколку искажувања на Григор Прличев за Турците (врз основа на Автобиографијата) / Türklere Dair Grigor Prliçev'in Birkaç İfadesi (Otobiyografisinde)", *Прилози*, 1, 1996, s.41-46.

Bildiriler

Un balkanisme dans la langue de la poésie populaire macédonienne (Prof. Dr. Blaje Koneski ile birlikte). *Die Welt der Slaven*, München, 1966, XI, s.172-175.

Distributon des balkanismes en macédonien (Prof. Dr. Blaje Koneski ve Prof. Dr. Bojidar Vidoeski ile birlikte). *Actes du Premier congrès*

[4] Kulakiya, Selanik çevresinde bulunan bir şehirdir.

İnternational des études Balkaniques et Sud-est européennes, Sofia, 1968, s.517-546.

Хибридни образувања во македонската топонимија: за употребата на турски топоними во една источномакедонска област / Makedon Toponomisinde Hibrit Yapılar: Doğu Makedonya Bölgesinde Türk Toponimlerinin Kullanımı, *6 Меѓународен славистички конгрес*, Прага, 1968, s.21-27.

Турцизмите кај Кирил Пејчиновиќ со оглед на религиозната терминологија / Kiril Peyçinovik'in Din Terimlerinde Türkizmler, *Симпозиум 1100-годишнина од смртта на Кирил Солунски, Скопје-Штип, 23-25.5.1969, Книга 2*, Македонска академија на науките и уметностите, 1970, s.257-267.

İnterférence au niveau de la langue de la poésie populaire des peuples balkaniques (Prof. Dr. Blaje Koneski ve Prof. Dr. Bojidar Nastev ile birlikte). *Actes du II Congrès İnternational des Études du Sud-est Européen,* Athènes, 7-13.5.1970, s.539-550.

Македонскиот јазик и другите балкански јазици / Makedon Dili ve Diğer Balkan Dilleri, *IV Семинар за македонски јазик, литература и култура*, 19.8-2.9.1971, Охрид, s.41-47.

Функционирањето на лексичките заемки во македонскиот книжевен јазик / Makedon Edebiyat Dilindeki Kelime Ödünçlemelerinin İşlevi. *V Семинар за македонски јазик, литература и култура*, 14.8-30.8.1972, Охрид, s.47-56.

Стилистичка употреба на турцизмите во современиот македонски јазик / Çağdaş Makedon Dilinde Türkizmlerin Üslup Bakımından Kullanımı. *Реферати од VII Меѓународен славистички конгрес во Варшава*, 1973, s.35-43.

Балканизмите во македонската лексика / Makedon Leksik Hazinesinde Balkan Unsurları. *VII Семинар за македонски јазик, литература и култура*, 15-31.8.1974, Скопје-Охрид, s.33-36.

Турцизмите и нивната стилистичка функција во македонскиот литературен јазик / Makedon Edebiyat Dilindeki Türkizmler ve Üslup Açısından İşlevleri. *IX Семинар за македонски јазик, литература и култура*, 9-25.8.1976, Скопје-Охрид, s.35-41.

Turchismi nei documenti ragusei redatti in lingua italiana (dal sec. XV la sec. XVII). *Bollettino dell'atlante linguistico mediterraneo*, Firenze, 1976, s.315-334.

Редупликација во македонскиот и другите балкански јазици / Makedon ve Diğer Balkan Dillerinde İkilemeler. *XI Семинар за македонски јазик, литература и култура*, 11-31.8.1978, Скопје-Охрид, s.41-43.

Турски елементи во југословенската топонимија / Yugoslavya Toponomisinde Türkçe Unsurlar. *VIII Меѓународен славистички конгрес*, Загреб-Љубљана-Üsküp, 1978, s.23-33.

По однос на употребата на македонизмите во лексиката на Гостиварскиот турски говор

/ Gostivar Türk Ağzında Makedonca Kökenli Kelimelerin Kullanımı, *Бигорски научно-културни собири*, Гостивар, 1980-1981, s.93-98.

Прилог кон проучувањето на Јуруците од Радовишко / Radoviş Bölgesindeki Yörükler Hakkında Araştırmalara Bir Katkı, Тркалезна маса: *Етногенеза на Јуруците и нивното населување на Балканот*, Üsküp, 17-18.11.1983, s.125-146.

Развој на дијалектната лексика во услови на јазична интерференција: богатење на албанските, ароманските и турските говори во Социјалистичка Република Македонија / Dil İletişiminde Diyalektolojik Kelimelerin Gelişimi: Sosyalist Makedonya Cumhuriyeti'nde Arnavut, Ulah ve Türk Ağızlarının Zenginleşmesi. *IX Меѓународен славистички конгрес*, Киев, 1983, s.15-23.

Parallèles linguistiques balkaniques dans les dictionnaries de Gorgi Pulevski / Görgi Pulevski'nin Sözlüklerinde Balkan Dilbilim Paralellikleri", *Vth İnternational Congress of South-East European Research Studies*, Belgrade, 11-16.9.1984, s.115-119, (Prof. Dr. Blaje Koneski ile birlikte).

Интеграција на турски елементи во македонскиот патронимиски систем / Makedon Patronin Sisteminde Türkçe Unsurların Entegrasyonu. *X Меѓународен славистички конгрес*, Софија, 1988, s.25-40.

Makedonlarda Nasrettin Hoca. *I. Milletlerarası Nasrettin Hoca Sempozyumu Bildirileri*, 15-17.5.1989, Ankara, s.267-273.

Местото и улогата на турцизмите во Трлиското евангелие: прилог кон проучувањето на турцизмите во македонските јужни говори / Trlis[5] İncili'nde Türkizmlerin Yeri ve Rolü: Güney Makedonya Ağızlarındaki Türkizmlerin Araştırılmasına Katkı, *Научен собир: Македонските дијалекти во Егејска Македонија*, 3-24.12. 1991, s.155-173.

Süreli Yayınlarda Yazılar

"За турските зборови во македонскиот јазик /Makedon Dilindeki Türkçe Kelimeler Üzerine. *Просветена жаена*, 1963, s.10-11.

Prof. Dr. Sevim Piliçkova

(1946–)

Sevim Piliçkova, 28 Eylül 1946 yılında Üsküp'te doğdu. 1971 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Felsefe Fakültesi İngiliz

[5] Trlis, Yunanistan'da bulunan bir köyün adıdır.

Dili ve Edebiyatı ile Sanat Tarihi Bölümünden mezun oldu. 1991 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Filoloji Fakültesinde "Основни типови анегдоти кај Турците од Република Македонија" ("Makedonya Sosyalist Cumhuriyeti'nde Yaşayan Türklerin Temel Fıkra Tipleri", Danışman: Prof. Dr. Tome Sazdov) başlıklı doktora tezini savundu.

1.7.1977'den emekliye ayrılana kadar (14.9.2011) Marko Çepenkov Folklor Enstitüsünde çalıştı. Bu enstitünün Türk Halkının Folklor ve Etnolojisini Araştırma Dalında yıllarca Makedonya'daki Türklerin halk ürünlerini araştırdı. 2001-2010 yıllarında bu kurumun müdürüydü. Güneydoğu Avrupa Uluslararası Antropologların Derneği (INASEA) üyesidir.

Sevim Piliçkova, Makedonya'da en üretken folklor bilimcilerden biridir. Türk halk edebiyatı üzerine makaleler yazmış, bildiri sunmuş, projelerde yer almıştır. Hazırladığı kitaplarla Makedonya Türkolojisinde önemli bir yer edinmiştir.

Kitaplar

Makedonya Sosyalist Cumhuriyeti'nde Yaşayan Türklerin Manileri – Маниѣата кај Турците од Социјалистичка Република Македонија.Üsküp, Marko Çepenkov Folklor Enstitüsü Yayınları, 1986.

*Народните приказни на иселениците од Република Македонија во Република Турција / Makedonya Cumhuriyeti'nden Türkiye Cumhuriyeti'ne Göç Edenlerin Halk Öyküleri.*Üsküp, Marko Çepenkov Folklor Enstitüsü Yayınları,1992.

Турско македонски паралели на некои заеднички мотиви во народните анегдоти / Halk Fıkralarında Bazı Ortak Motiflerin Türkçe-Makedonca Örnekleri.Üsküp, Marko Çepenkov Folklor Enstitüsü Yayınları, 1994.

*Насрадин Оџа и Итар Пејо - духовни близнаци / Nasrettin Hoca ve Kurnaz Peyo – Manevi İkizler.*Üsküp, Marko Çepenkov Folklor Enstitüsü Yayınları, 1996.

Турски реалистични народни приказни од Република Македонија / Makedonya Cumhuriyeti'nde Türk Halkı Arasında Söylenen Gerçekçi Masallar, C I, II. Üsküp, Marko Çepenkov Folklor Enstitüsü Yayınları, 1997.

*Турски хумористични народни приказни во функција на пародија / Parodi İşlevinde Türk Güldürücü Halk Masalları.*Üsküp, Marko Çepenkov Folklor Enstitüsü Yayınları, 2000.

Структурата на турските волшебни народни приказни / Türk Halk Peri Masallarının Yapısı, C. I, II.Üsküp, Marko Çepenkov Folklor Enstitüsü Yayınları, 2001.

Нарација и реалност / Anlatım ve Gerçek.Üsküp, Marko Çepenkov Folklor Enstitüsü Yayınları, 2002.

101 анегдота за Насрадин Оџа од Македонија / Nasrettin Hoca Hakkında 101 Makedonya Fıkrası.Üsküp, Marko Çepenkov Folklor Enstitüsü Yayınları, 2004.

Фолклорниот лик на Насрадин оџа – Nasradin Hoca'nın Kişiliği.Üsküp, Marko Çepenkov Folklor Enstitüsü Yayınları, 2005.

Функцијата на формулите во турските народни приказни / Türk Halk Masallarında Formüllerin Fonksiyonu.Üsküp, Marko Çepenkov Folklor Enstitüsü Yayınları, 2005.

*Симболиката на наративните елементи во турските приказни од Македонија / Makedonya Türk Halk Masallarında Narasyonun Simgeselliği.*Üsküp, Marko Çepenkov Folklor Enstitüsü Yayınları, 2006.

Еротски елементи во турското народно творештво од Република Македонија / Makedonya Türk Halk Yaratıcılığında Erotik Unsurlar.Üsküp, Marko Çepenkov Folklor Enstitüsü Yayınları, 2009.

Турски романтични приказни (новели) од Република Македонија / Makedonya'da Türkçe Romantik Hikâyeler.Üsküp, Marko Çepenkov Folklor Enstitüsü Yayınları, 2010.

Makaleler

"Кон проучувањето на современата состојба на турското прозно народно творештво во некои региони на Социјалистичка Република Македонија / Makedonya Sosyalist Cumhuriyetinin Bazı Bölgelerinde Türk Nesir Halk Yaratıcılığının Durumunun Araştırılması Üzerine. *Македонски фолклор,* 24, 1979, s.33-37.

"Marko Çepenkov ile Türk Halk Masalları Arasında Motif Benzerlikleri. *Sesler*, 175, 1983, s.99-103.

"Metin And'ın Derlediği Bir Yapıtın Üstüne. *Sesler*, 176, 1983, s.119-125.

"İki Dilde Söylenen Halk Türkülerinin İncelenmesi Üstüne. *Sesler*, 194, 1985, s.81-95.

"Кон проучувањето на ликот на Ќороглу во турската народна приказна / Türk Halk Masallarında Köroğlu'nun Araştırılması. *Македонски фолклор*, 35, 1985, s.57-92.

"Некои паралели во обичаите околу сунетот кај Турците од Социјалистичка Република Македонија и Република Турција / Makedonya Sosyalist Cumhuriyeti'nde ve Türkiye Cumhuriyeti'nde Sünet Adetlerinin Ortak Noktaları. *Македонски фолклор*, 36, 1985, s.83-93.

"Прилог кон проучување на народните пословици кај Турците од Социјалистичка Република Македонија / Makedonya Sosyalist Cumhuriyeti'ndeki Türklerin Atasözleri Hakkında Araştırmalara Bir Katkı. *Македонски фолклор*, 39-40, 1987, s.255-303.

"Современата состојба на турската фолклорна традиција од Титов Велес и Титоввелешко / Titov Veles ve Bölgedeki Türk Folklor Geleneğinin Çağdaş Durumu. *Македонски фолклор*, 42, 1988, s.85-105.

"Makedonya Sosyalist Cumhuriyeti'nde Türklerin Nesir Geleneğinde Kurnaz Konulu Bir Fıkra İncelemesi Üstüne. *Sesler*, 232, 1989, s.49-55.

“Кон проучувањето на благословите и клетвите во манињата со љубовна тематика / Aşk Konulu Manilerde Nimet Dileği ve Bedduaların Araştırmalarına Katkı. *Македонски фолклор*, 44, 1989, s.105-115.

“Антиклерикалните анегдоти во репертоарот на Турците од Република Македонија / Makedonya Cumhuriyeti Türklerin Repertuvarında Antiklerikalizm Özellikleri İçeren Fıkralar. *Македонски фолклор*, 48, 1991, s.335-343.

“Пословиците како микро структура на анегдотите / Atasözleri, Fıkraların Mikro Yapısı Olarak. *Македонски фолклор*, 49, 1992, s.163-173.

“Митскиот комплекс на ‘безгрешно зачнување’ во турските волшебни приказни од Македонија / Makedonya Sihirli Türk Masallarında Efsanevi ‘Günahsız Döllenme’. *Македонски фолклор*, 53, 1999, s.70-74.

“Мотивот за судбинската предодреденост: во некои приказни кај Марко Цепенков и современи турски варијанти од Македонија / Marko Çepenkov’un Masallarında ve Makedonya’daki Çağdaş Türk Varyantlarında Kader Motifi. *Македонски фолклор*, 55, 2000, s.17-30.

“Kıbrıs ve Makedonya Türkleri Arasında Söylenilen Atasözleri. *Sesler*, 328, 2001, s.17-22.

“1640 Motivinin Kıbrıs ve Makedonya Türk Varyantları 1. *Sesler*, 329, 2001, s.37-42.

“Проучување на култот кон огнот и огништето во народните верувања на Турците од Република Македонија / Makedonya Cumhuriyeti Türklerinin Halk İnanışlarında Ateş ve Ocak Kültünün Araştırılması. *Македонски фолклор*, 56/57, 2001, s.77-82.

“Симболиката во кодираната нарација / Kodlaşmış Anlatımda Simgecilik. *Македонски фолклор*, 63, 2006, s.93-101.

“The Common Motifs in the Macedonian, Turkish and Albanian Folktales. *Прилози*, 1, 2007, s.125-135.

“Обредниот циклус на Х’дерлез (Ѓурѓовден) кај Турците од Република Македонија – порано и денес / Makedonya Cumhuriyeti Türklerinde Geçmişte ve Bugün Hıdırellez Töreni. *Етнолог*, 14, 2012, s.72-79.

Bildiriler

“Radoviş İlçesinin 25. Konçe Köyünde Türk Halk Masallarını Anlatan Bir Kadının Zengin Repertuvarından. *II. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildiriler*, Ankara, 1982, s.335-344.

“Турски народни приказни кај Кузман А. Шапкарев и нивните современи варијанти / Kuzman Şapkarev’te Türk Halk Masalları ve Onların Çağdaş Varyantları. *Зборник од научниот собир за Кузман Шапкарев*, Струга, 17-18.12.1992, s.213-223.

“Nasrettin Hoca Fıkralarının Sınıflandırma Denemesi”, *Uluslararası Türk Halk Kültürü*

Sempozyumu Bildirileri, Üsküp, 1996-2000, s.13-20.

"Историски настани и личности во турските народни песни од Македонија / Makedonya Türk Halk Şarkılarında Tarihi Olaylar ve Şahsiyetler", *Меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура*, 1997, s.369-372.

"Улогата на змијата во турското народно творештво од Македонија / Makedonya Türk Halk Yaratıcılığında Yılanın Rolü. *Зборник на трудови од меѓународен научен собир: Фолклорните импулси во македонската литература и уметност на XX век*, Македонска академија на науките и уметностите, 23-24.10.1998, s.221-232.

"Односот кон староста во турските народни приказни од Македонија / Makedonya Türk Halk Masallarında İhtiyarlığa Karşı Tavır. *Зборник на трудови од симпозиумот "Староста и стареењето во Република Македонија"*, 1999, s.306-312.

"Причините за билингвизмот во интерпретацијата на народните приказни / Halk Masallarının Anlatımında İki Dilliliğin Sebebi. *Меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура,* Охрид, 5-23.8.2002, s.205-218.

"Функцијата на хуморот во мултиетнички услови на интерпретација / Çok Uluslu Şartlarda Yorumlamadaki Nüktenin İşlevi", *Меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура*, Охрид, 28.7-15.8.2003, s.225-232.

"Магиската сила на зборот / Kelimenin Sihirli Gücü. *Меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура*, Охрид, 15-17.8.2005, s.145-152.

"Arne Tomson'un 883 Tipinin Türk ve Makedon Masal Varyantları", *Uluslararası Türk Halk Kültürü Sempozyumu Bildirileri*, Üsküp, 2006, s.9-20.

"Формулите во народните приказни: некои македонски, турски, албански, влашки и ромски варијанти / Halk Masallarının Formülleri: Bazı Makedon, Türk, Arnavut, Ulah ve Roman Varyantları. *Меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура*, Охрид, 3-21.8.2005, s.201-207.

"Симболиката на 'овој' или 'оној' свет во народните приказни / Halk Masallarında 'Bu' veya 'O' Dünyanın Simgeciliği. *Меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура*, Охрид, 14-31.8.2006, s.183-190.

"Хумористични народни творби и нивно функционирање во мултиетнички услови на интерпретација (појава на етнички хумор и етнички стереотипови) / Nükteli Halk Ürünleri ve Çok Uluslu Şartlardaki Yorumların İşlevleri. *Зборник на трудови од II Меѓународен научен симпозиум "Духовна и материјална култура на Ромите*", 2011, s.213-222.

Mr. Maida Rahte

(1991–)

Maida Rahte, 13 Eylül 1991 yılında Üsküp'te doğdu. İlköğrenimini doğduğu şehirdeki Tefeyyüz okulunda okudu. Liseyi 2010'da Prizren'de (Kosova) bitirdi. 2014 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Blaje Koneski Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. Prof. Dr. Fadıl Hoca'nın danışmanlığında hazırladığı "Критички осврт на истражувањата на турската класична (диванска) книжевност на Косово" (Kosova Klâsik (Divan) Türk Edebiyatı Araştırmalarına Eleştirel Bakış) konulu yüksek lisans tezini 2019 yılında savundu.

2011-2013 yıllarında Gora bölgesinde, Brod köyünde (Kosova) Türkçe kurslar verdi. 2020 yılında Üsküp'te yeminli tercüman olarak çalışmaya başladı. 2021 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Blaje Koneski Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünün kütüphanecisi olarak görevlendirildi.

Bilimsel çalışmalarında Kosova Türk edebiyatı ve Türk kültürü üzerinde yoğunlaşmıştır.

Makaleler

"Hacı Ömer Lutfî Hakkında Bir Yaklaşım Denemesi", *Bal-Tam Türklük Bilgisi*, 23, 2015, s.199-228.

"Osmanlı Devleti ile Babür Devleti Arasındaki Siyasi, Diplomatik, Kültür, Eğitim ve Edebiyat İlişkileri", *Bal-Tam Türklük Bilgisi*, 24, 2016, s.35-58.

"Prizren'de Sarı Saltık ile İlgili Söylenen Kimi Söylentiler", *Bal-Tam Türklük Bilgisi*, 27, 2017, s.47-63.

Mr. Feyhan Ruşid

Feyhan Ruşid 2007 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Blaje Koneski Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. Prof. Dr. Sevin Alil'in danışmanlığında hazırladığı "Дидактичката функција на турските народни поговорки во Република Македонија" (Makedonya Cumhuriyeti'ndeki Türk Atasözlerinin Didaktik Fonksiyonu) konulu yüksek lisans tezini 2014 yılında savundu.

2007-2010 yıllarında Üsküp Köprü Derneği'nde Türkçe kurslar verdi. 2010 yılından

itibaren Üsküp Türk Kültür Merkezi Yunus Emre Enstitüsünde Türk Dili okutmanı olarak çalışmaya başladı. 2011 yılında yeminli tercüman da oldu.

Bilimsel çalışmalarında Türk atasözleri üzerinde yoğunlaşmaktadır.

Kitaplar

Resimli Türk Atasözleri Sözlüğü. Üsküp: Yeni Balkan Yayınları, 2020.

Makaleler

"Makedonya'da Türkçe Öğretimi, Karşılaşılan Güçlükler ve Çözüm Önerileri", *Türkçe'nin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Yöntem ve Uygulamalar Bildiri Kitabı,* İstanbul, 2016.

"Makedonya Türk Atasözleri ile Makedon Atasözleri Arasındaki Ortaklıklar", *TÜRÜK - Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 9, 2017, s.293-308.

Mr. Rabie Ruşid

(1991–)

Rabie Ruşid, 25 Mart 1991 yılında Ştip'e bağlı olan Kurfallı köyünde (Makedonya) doğdu. İlköğrenimini Ştip'e bağlı olan Karbintsi Belediyesi Ocalı köyünde tamamladı. Liseyi Tetovo Meslek Sağlık Lisesinde bitirdi. 2013 yılında Gotse Delçev Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. Aynı Bölüm'de, Prof. Dr. Fadıl Hoca'nın danışmanlığında hazırladığı "Мотивите во народните приказни кај Јуруците од Штип – Источен дел на Република Македонија" (Doğu Makedonya İştip Yörük Halk Masallarında Motifler) başlıklı yüksek lisans tezini 2018 yılında savundu.

2017 yılından itibaren Üsküp Türk Kültür Merkezi Yunus Emre Enstitüsünde Türk Dili okutmanı olarak çalışmaya başladı. Aralık 2017'de Gotse Delçev Üniversitesi Filoloji Fakültesinin bünyesinde açılan Türk Köşesinde ve Dersliğinde görev yapar, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünün öğrencilerine de Türkçe dersler verir. Paralel olarak Türkoloji alanında doktora tezini de hazırlamaktadır.

Rabia Ruşid'in üç şiir kitabı vardır. Bilimsel çalışmalarında Makedonya halk edebiyati üzerinde yoğunlaşmaktadır.

Kitaplar

Yörük Masalları.Üsküp, Yeni Balkan Yayınevi, 2020.

Makaleler

"Doğu Makedonya İştip Yöresinin Yörük Masallarında Formel Unsurlar", *Palimpsest - International Journal for Linguistic, Literary and Cultural Research,* 7, 2019, s.195-202.

(2021). Doğu Makedonya'da Bulunan Delikli Taş Etrafındaki İnanış ve Uygulamalar", *Palimpsest - International Journal for Linguistic, Literary and Cultural Research,* 11, 2021, s.251-258.

Dr. Sezen Seyfullah

(1983–)

Sezen Seyfullah, 20 Ekim 1983 yılında Üsküp'te doğdu. İlköğrenimini doğduğu şehirdeki Tefeyyüz okulunda okudu, liseyi Yosip Broz Tito lisesinde tamamladı. 2006'da Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Blaje Koneski Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı ile Arnavut Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. Aynı fakültede, Prof. Dr. Nazım İbrahim'in danışmanlığında hazırladığı "Англизми во информатичката и медиумската лексика на турскиот јазик" (Türkçenin Enformatik ve Medya Leksik Unsurlarında İngilizce Kelimeler) başlıklı yüksek lisans tezini 2015 yılında savundu. Prof. Dr. Slavitsa Srbinovska'nın danışmanlığında hazırladığı "Гледната точка на Истокот и на Западот: фикцијата и историјата во делата на Искендер Пала и на Умберто Еко" (Doğu'nun ve Batı'nın Bakış Açısı: İskender Pala'nın ve Umberto Eco'nun Eserlerinde Kurgusallık ve Tarihsellik) konulu doktora tezini ise 2020'de savundu.

Yıllık sözleşmeyle Gotse Delçev Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde ve Üsküp Yunus Emre Enstitüsünde Türk dili ile ilgili dersler verdi.

Sezen Seyfullah'ın bir şiir ve bir deneme kitabı vardır. "Ufuk Dergisi"nde Türk ve dünya yazarlarıyla ilgili birçok yazı yayınlandı. Farklı gazete ve dergi için Türk yazarlarıyla söyleşi yaptı. Son dönemde dil çalışmalarına da yer verip üç dilli (Türkçe-Makedonca-İngilizce) konuşma kılavuzu hazırladı.

Kitaplar

Şerh-i Kitab, Ufuk Yayınları, Üsküp, 2016.

Konuşma Kılavuzu (Türkçe-Makedonca-İngilizce)-Разговорник (турски-македонски-англиски) - Phrasebook (Turkish-Macedonian-English), Yeni Balkan Yayınları, Üsküp, 2020.

Lili Blagaduşa Savatik / Лили Благадуша Саватиќ

(1968–)

Lili Savatik, 26 Haziran 1968 yılında Üsküp'te doğdu. İlköğrenimini ve liseyi doğduğu şehirde okudu. 1990 yılında Bosna'da, Sarayevo Felsefe Fakültesi Şarkiyat Bölümünden mezun oldu. Bu Bölümde Arapçayı, Farsçayı ve Türkçeyi öğrendi. 1991 yılında Makedonya Cumhuriyeti Devlet Arşivinde çalışmaya başladı. 2013 yılından itibaren Devlet Arişivi Osmanlı Dönemi Belgelerin Tasnif ve Tahlil Bölümünde çalışmaktadır.

Makale, bildiri ve çevirileri Makedonya Osmanlı dönemi belgeleri ile ilgilidir.

Makaleler

"Неколку берати за Струга од XVII век / 17. Yüzyıl Struga'ya Dair Birkaç Berat (Prof. Dr. Dragi Görgiev ile birlikte). *Гласник*, 1, 1989, s.129-141.

"Турски документи за семејството Робеви. / Robevi Ailesine Dair Türkçe Belgeler (Prof. Dr. Dragi Görgiev ile birlikte). *Гласник*, 1-2, 1990, s.99-111.

"Преписка на турскиот претставник во Софија за убиството на Борис Сарафов и Иван Гарванов / Boris Sarafov ve İvan Garvanov'un Ölümleri Hakkında Sofya'nın Türk Temsilcisiyle Yazışma (Prof. Dr. Dragi Görgiev ile birlikte). *Гласник*, 1-2, 1991, s.125-133.

"Турски документи за солунските атентати / Selanik Suikastı'na Dair Türkçe Belgeler (Prof. Dr. Dragi Görgiev ile birlikte). *Гласник*, 1, 1998, s.125-149.

Bildiriler

Убиството на Борис Сарафов и Иван Гарванов во извештаите на турскиот претставник во Софија. / Sofya'daki Türk Temsilcinin Raporlarında Boris Sarafov ve İvan Garvanov'un Ölümü (Prof. Dr. Dragi Görgiev ile birlikte). *Научен собир: 100 години од основањето на ВМРО и 90 години од Илинденското востание*, 21-23.10.1993, *Зборник на трудови*, Македонска академија на науките и уметностите, Скопје 1994, s.281-287.

Çeviriler

Турски документи за историјата на Македонија: пописи од 19 век, Книга 1 / Makedonya'nın Tarihine Dair Türkçe Belgeler, 19. Yüzyıl Sayımı, Kitap 1 (Prof. Dr. Dragi Görgiev ve Prof. Dr. Ahmet Şerif ile birlikte). Скопје: Архив на Македонија, 1996.

Турски документи за историјата на Македонија: пописи од 19 век, Книга 2 / Makedonya'nın Tarihine Dair Türkçe Belgeler:

19. Yüzyıl Sayımı, Kitap 2 (Prof. Dr. Ahmet Şerif ve Prof. Dr. Dragi Görgiev ile birlikte). Скопје: Архив на Македонија, 1997.

Турски документи за Илинденското востание од султанскиот фонд "Yıldız" / İlinden İsyanına Dair Yıldız Sarayı Vakfı'nın Türkçe Belgeleri (Prof. Dr. Dragi Görgiev ile birlikte). Скопје: Архив на Македонија, 1997.

Турски документи за аферата Мис Стон / Miss Stone Skandalına Dair Türkçe Belgeler (Prof. Dr. Dragi Görgiev ile birlikte). Скопје: Државен архив на Република Македонија, 2008.

Prof. Dr. Hülya Davut-Skuka

(1968–)

Hülya Davut-Skuka, 26 Nisan 1968'de Üsküp'te doğdu. İlköğrenimini İstanbul'da tamamladı, liseyi ise Üsküp'te bitirdi. 1992 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Blaje Koneski Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. 2002 yılında İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde "Yahya Kemal'in Manzum Eserlerinde Zarflar ve Kullanışları" (Danışman: Prof. Dr. Mustafa Özkan) başlıklı yüksek lisans tezini savundu. 2010 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Blaje Koneski Filoloji Fakültesinde "Јазичните особености на турската проза во списанието 'Севинч' во периодот од 1950 до 2003 година" (1950-2003 Yılları Arasında 'Sevinç' Dergisindeki Türkçe Nesrin Dil Özellikleri, Danışman: Prof. Dr. Hamdi Hasan) konulu doktora tezini savundu. 2012 yılında doçent, 2019 yılında ise geçici profesör oldu.

1991 yılından 1993 yılına kadar "Birlik" gazetesinde gazeteci olarak çalışıp birçok yazı yazdı. 16.2.1993'ten 1.2.1996'ya kadar Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde genç asistan olarak çalıştı. 1997 yılından beri Aziz Kliment Ohridski Pedagoji Fakültesi Türk Dili Eğitimi ve Öğretmenliği Bölümünde çalışmaktadır. O, Türkçe İlkeğitim Öncesi Grubuna ve Türkçe İlkeğitim Grubuna ders vermektedir.

Hülya Davut Skuka, Türk dili ve edebiyatıyla ilgili makale yazdı ve birçok sempozyum ve konferansa katıldı.

Makaleler

"Çatı Ekleri ve Bunların Makedonya Türklerinin Yazı Dilinde Kullanımı. *Hikmet - İlmi Araştırmalar Dergisi*, 15, 2010, s.106-119.

"Makedonya Türklerinin Yazı Dilinde Deyimler. *Hikmet - İlmi Araştırmalar Dergisi*, 16, 2010, s.88-98.

"Dil Etkileşimi ve Makedonya Türklerinin Yazı Dilinde Çekimsiz Fiiller Üzerine. *Turkish Studies - International Journal for the Languages*, Volume 9, Issue 6, 2014, s.959-971.

"Kosova Türk Çağdaş Edebiyati'nda Yeni Roman: Reşit Hanadan - Rumeli'den Çıktık Yola (Prof. Dr. Taner Güçlütürk ile birlikte). *Bal-Tam Türklük Bilgisi*, 2019, s.31.

"Makedonya Türklerinin Yazi Dilinde Sözcük Düzeyinde Yapılan Dil Yanlışları (Prof. Dr. Taner Güçlütürk ile birlikte). *Journal Of World Of Turks*, Volume 12, No 1, 2020, s.19-36.

"Kosova'da Çağdaş Türk Çocuk Edebiyatı (Prof. Dr. Taner Güçlütürk ile birlikte). *Bal-Tam Türklük Bilgisi*, 33, 2020, s.211-233.

Bildiriler

"Psycho-linguistic Development of the Child: The Role of Early Experience (Murtezani Lulzim ile birlikte). *14th International Balkan Congress for Education and Science*, Quality in Contemporary Educational Processes: Concepts, Strategies, Implementation, Evaluation, 5-7.9.2019, North Macedonia; Journal Of Humanities And Social Science, International Organization of Scientific Research, Volume 24, Issue 4, 2019, s.77-81.

"Child Psycho Linguistic Development, Bilingualism and Educational Circumstances in The Family Environment (Murtezani Lulzim ile birlikte). *Proceedings Book of 4th International Conference on Management and Social Sciences*, June 2020, s.449-455.

Prof. Dr. Metodiya Sokoloski / Методија Соколоски

(1913 – 1984)

Metodiya Sokoloski, 15 Mayıs 1913 yılında Prilep'te doğdu. Küçük yaşta annesiz kalıp yoksulluk çekti. İlkokulu doğduğu şehirde okudu, ortaokulu Manastır'da tamamladı. Çocukluğunda mahalledeki Türk çocuklarıyla arkadaşlık yapıp Türkçeyi sevip öğrendi. Bu sevgiden dolayı Belgrad Felsefe Fakültesi Şarkiyat ile Millî Tarih Bölümünden mezun oldu. Felsefe Fakültesi Tarih Bölümünde ve Millî Tarih Enstitüsü'nde çalışan birçok bilim adamı onu örnek alarak hem tarih hem de Şarkiyat alanında tahsil görmüştür (Aleksandar Matkovski, Aleksandar Stoyanovski, Dragi Görgiev, Ahmet Şerif, Borçe Nikolov, Nikola Kirik, Nenad Mehmedovik).

İkinci Dünya Savaşı'nda iki kardeşiyle Millî mücadeleye katıldı fakat sadece o

Makedonya'nın hür günlerini görebilip ülkenin kalkınmasına katkı sağlayabildi. 1951 yılında, Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Felsefe Fakültesi Tarih Bölümü, Metodiya Sokolovski'yi Türk dilini ve Osmanlı Paleografyasını okutması için davet etti. 1951'den emekli olana kadar (1978) aralıksız bu dersleri vermiştir. Böylece Makedonya'daki Türkoloji çalışmaları ilk defa bir bilim kurumunda gerçekleşmeye başlamıştır.

1959 yılında doçent, 1963 yılında geçici profesör, 1968 yılında sürekli profesör oldu. 1949-1950 ve 1956-1960 yıllarında Millî Tarih Enstitüsü'nün müdürlüğünü yapmıştır. 1969/70-1970/71 yıllarında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Felsefe Fakültesinin dekanıydı.

O yıllarda Makedonya Osmanlı dönemi hakkında derin bilgiler olmadığından Makedonya ve Türkiye arşivlerindeki Osmanlı belgelerini araştırdı, onları Makedoncaya çevirdi ve makale yazdı. En önemli şehirlerin ve bölgelerin Osmanlı dönemdeki toplumsal ve ekonomi hayatını belgelerle açıklayarak yeni çalışmalara zemin hazırladı.

24 Ekim 1984 yılında vefat etti.

Kitaplar

Кичевската нахија во 15 и 16 век / 15. ve 16. Yüzyılda Kırçova Nahiyesi. Скопје: Историја, 1981.

Нахијата Жупа / Jupa Nahiyesi. Скопје: Институт за македонски јазик "Крсте Мисирков", 1974.

Makaleler

"Закон за градот Ниш / Niş Şehrine Dair Kanun. *Гласник*, 2, 1957, s.195-196.

"Закон за градот Крушевац / Kruşevats Şehrine Dair Kanun. *Гласник*, 2, 1957, s.196-202.

"Прилог кон проучувањето на турско-османскиот феудален систем со посебен осврт на Македонија во 15 и 16 век / 15. ve 16. Yüzyılda Makedonya'daki Osmanlı Derebeylik Sistemi. *Гласник*, 1, 1958, s.157-228.

"Пет закони за пазарните такси и ушурот од времето на Сулејман Величествени / Muhteşem Süleyman'ın Döneminde Pazar Ücreti ve Uşura Dair Beş Kanun. *Гласник*, 1, 1958, s.297-313.

"Градот Велес во периодот од околу 1460-1544 / 1460-1544 Yıllarında Köprülü (Veles) Şehri. *Гласник*, 2, 1959, s.147-177.

"Дервенциски села во Велешката нахија од 1460-1544 година / 1460-1544 Yıllarında Veles Nahiyesinde Derbent Köyleri. *Гласник*, 1-2, 1960, s.171-197.

"Две канунамиња за Сегединскиот санџак од втората половина за 16 век / 16.

Yüzyılın İkinci Yarısında Segedin Sancağı'na Dair İki Kanunname (Arif Starova ile birlikte). *Гласник*, 1-2, 1960, s.333-360.

"Осврт на феудалните владенија во Велешката нахија од 1460-1544 / 1460-1544 Yıllarında Veles Nahiyesi'nde Derebeylik Düzenine Bir Bakış. *Зборник – 100 години на Велешката гимназија*, 1961, s.31-51.

"Турски извори од 15 и 16 век за градот Битола / Manastır Şehrine Dair 15. ve 16. Yüzyıl Türk Kaynakları", *Гласник*, 1, 1963, s.127-156.

"Личните имиња и називите на населените места и другите месности во Велешката нахија во втората половина на 16 век / 16. Yüzyılın İkinci Yarısında Köprülü (Veles) Nahiyesi'nde Kişi ve Yer Adları. *Македонски јазик,* 1-2, 1964, s.197-219.

"Личните имиња и називите на населените места и други месности во Прилепската нахија во втората половина на 15 век / 15. Yüzyılın İkinci Yarısında Pirlepe Nahiyesi'nde Kişi ve Yer Adları. *Македонски јазик,* 1965, s.151-190.

"Костур и Костурско во средината на 15 век / 15. Yüzyılın Ortasında Kesriye ve Yöresi. *Историја*, 1-2, 1966, s.118-131.

"Градското и селското население со специјални задолженија во дел од Охридскиот санџак во втората половина на 16 век / 16. Yüzyılın İkinci Yarısında Ohri Sancağı'nın Bir Kısmında Özel Görevli Şehir ve Köy Halkı. *Гласник*, 2-3, 1966, s.181-201.

"Спахии-тимариоти христијани во Прилепската нахија во 15 век / 15. Yüzyılda Pirlepe Nahiyesinde Sipahi-Tımar Hristiyanları. *Годишен зборник 19*, Филозовски факултет, 1967, s.153-168.

"Дервенџиството во Охридскиот санџак во втората половина од 16 век / 16. Yüzyılın İkinci Yarısında Ohrid Sancağında Derbentçilik. *Годишен зборник 19,* Филозовски факултет, 1967, s.169-202.

"Суштината на тимарско-спахискиот систем (Неговото спроведување во Македонија и односите помеѓу спахиите-тимариоти и рајата) / Sipahi-Timar Sisteminin Özü (Makedonya'da Gerçekleştirilmesi ile Sipahi-Timar ve Reaya Münasebetleri). *Историја*, 1967, s.1.

"Осврт на састав становништва Западне Македоније у 15 и 16 веку / 15. ve 16. Yüzyılda Batı Makedonya'nın Nüfusuna Bakış. *Југословенски историски часопис,* 1-2, 1970, s.9-31.

"Развојниот пат на некои градови во Македонија во 15 и 16 век / 15. ve 16. Yüzyılda Makedonya'daki Bazı Şehirlerin Gelişme Yolu. *Историја*, 1, 1971, s.33-66.

"Преспанската нахија во текот на 16 век / 16. Yüzyılda Prespa Nahiyesi. *Годишен*

зборник 24-25, Филозовски факултет, 1972-1973, s.111-126.

"Серскиот вилает во 15 век / 15. Yüzyılda Serez Vilayeti. *Гласник*, 3, 1974, s.107-125.

"Штип и Штипско во текот на 16 век / 16. Yüzyılda Ştip ve Yöresi. *Историја,* 1974, s.124-152.

"Жупа во 15 и 16 век / 15. ve 16. Yüzyılda Jupa. *Годишен зборник 27*, Филозовски факултет, 1975, s.177-186.

"Нахијата Гора во 16 век / 16. Yüzyılda Gora Nahiyesi. *Годишен зборник 28*, Филозовски факултет, 1976, s.225-248

"Осврт на вакафите и вакафските имоти во Тетовската нахија во 15 и 16 век / 15. ve 16. Yüzyılda Kalkandelen Nahiyesi'nde Vakıflar ve Vakıf Malları. *Гласник,* 3, 1976, s.151-168.

"Лерин и Леринско во 15 и 16 век / 15. ve 16. Yüzyılda Lerin ve Yöresi. *Годишен зборник 30*, Филозовски факултет, 1978, s.205-242.

"Малешево во 16 век / 16. Yüzyılda Maleşevo. *Историја*, 1, 1979, s.163-173.

"Петричката нахија во 16 век / 16. Yüzyılda Petriç Nahiyesi. *Историја,* 1, 1980, s.23-49.

"Кичевската нахија во 15 и 16 век / 15. ve 16. Yüzyılda Kırçova Nahiyesi. *Историја*, 1981, s.95-135.

"Осврт на етничкиот состав на градското и селското население во Македонија во 15 и 16 век / 15. ve 16. Yüzyılda Makedonya'daki Şehir ve Köy Halkının Etnik Durumu. *Историја*, 1983, s.151-169.

Çeviriler

Турски документи за историјата на македонскиот народ, Серија 1, 1607-1699, Том 1, 26 јуни 1607-30 мај 1623 / Makedon Halkının Tarihine Dair Türkçe Belgeler, Dizi 1, 1607-1699, C 1, 26 Haziran 1607-30 Mayıs 1623 (Vanço Boşkov, Fetah İshak ve Arif Starova ile birlikte). Скопје: Државна архива на Социјалистичка Република Македонија, 1963.

Турски документи за историјата на македонскиот народ. Серија 1, 1607-1699, Том 3 (од јануари 1636 до крајот на 1639 година) / Makedon Halkının Tarihine Dair Türkçe Belgeler, Dizi 1, 1607-1699, C 3 (Ocak 1636'dan 1639'nun sonuna kadar), (Kemal İlyazi ve Arif Starova ile birlikte). Архив на Македонија, Скопје, 1969.

Турски документи за историјата на македонскиот народ. Опширен пописен дефтер S. 4 (1467-1468) / Makedon Halkının Tarihine Dair Türkçe Belgeler, Geniş Tapu

Tahrir Defteri S. 4 (1467-1468) (Aleksandar Stoyanovski ile birlikte). Скопје: Архив на Македонија, 1971.

Турски документи за историјата на македонскиот народ. Опширни пописни дефтери од 15 век. Том 2 / Makedon Halkının Tarihine Dair Türkçe Belgeler, 15. Yüzyıl Geniş Tapu Tahrir Defterleri, C 2. Скопје: Архив на Македонија, 1973.

Турски документи за историјата на македонскиот народ. Опширни пописни дефтери од 15 век. Том 3 / Makedon Halkının Tarihine Dair Türkçe Belgeler, 15. Yüzyıl Geniş Tapu Tahrir Defterleri, C 3. Скопје: Архив на Македонија, 1976.

Турски документи за историјата на македонскиот народ - опширни пописни дефтери од 16 век за Ќустендилскиот санџак. Том 5. Книга 1 / Makedon Halkının Tarihine Dair Türkçe Belgeler, 16. Yüzyıl Köstendil Sancağı Geniş Tapu Tahrir Defterleri, C 5, Kitap 1. Скопје: Архив на Македонија, 1983.

Турски документи за историјата на македонскиот народ - опширни пописни дефтери од 16 век за Ќустендилскиот санџак. Том 5. Книга 2 / Makedon Halkının Tarihine Dair Türkçe Belgeler, 16. Yüzyıl Köstendil Sancağı Geniş Tapu Tahrir Defterleri, C. 5, Kitap 2. Скопје: Архив на Македонија, 1980.

Турски документи за историјата на македонскиот народ - опширен пописен дефтер за Скопскиот санџак од 1568-69 година, Том 6, Книга 1 / Makedon Halkının Tarihine Dair Türkçe Belgeler, 1568-69 Yılları Üsküp Sancağı Geniş Tapu Tahrir Defteri, C. 6, Kitap 1. Скопје: Архив на Македонија, 1984.

Arif Starova

(1898–1976)

Arif Starova, 1 Mart 1898 yılında Podgradets şehrinde (Arnavutluk) doğdu. İlköğrenimi ve lise eğitiminin ilk iki yılını doğduğu şehirde okudu. 1918-1921 yılları arasında liseyi İstanbul'da tamamlayıp İstanbul Hukuk Fakültesinden mezun oldu. 1921-1943 yıllarında Podgradets'te avukat ve yargıç olarak çalıştı.

Ailesiyle Podgradets'ten Struga'ya, sonra Struga'dan Tetovo'ya (Makedonya) taşındı. 1945'te Üsküp'e taşınıp yargıç olarak çalıştı. Osmanlı Türkçesini iyi bildiğinden 1948-1951 yıllarında Millî Tarih Enstitüsü'nde Osmanlınca uzmanı olarak görevlendirildi.

1951 yılında, Arif Starova bir gün Bitola'daki bir caminin vakfında 185 Manastır sicili (1612-1912)[6] keşfetti. Yetkililere bu Elyazmaların çok önemli olduğunu bildirince siciller Millî Tarih Enstitüsü'nün Şarkiyat kütüphanesine yerleştirildi. Aynı yılda Şarkiyat kütüphanesi Millî Tarih Enstitüsü'nden Makedonya Devlet Arşivi'ne taşındı. 4 Mayıs 1951 yılında Arif Starova Makedonya Devlet Arşivi'ne atandı. 1952 yılında Arşiv'de Şarkiyat Bölümü kurulunca Arif Starova yöneticisi oldu. Emekliğe ayrılana kadar Osmanlı döneminden kalan kitapların, belgelerin tasnifini ve tahlilini yaptı. Osmanlı Türkçesini ve hukuk dilini iyi bildiğinden birçok Osmanlı belgesini Makedoncaya çevirdi. Arif Starova'nın yayınlanmamış birçok çevirisinden yıllarca Millî Tarih Enstitüsü'nde, Arşiv'de çalışanlar ve Osmanlı Dönemini araştıran bilim adamları yararlanmıştır. O dönemde Osmanlı Türkçesini ve Osmanlı belgelerini iyi bilen uzman az olduğundan ona birçok bilim adamı danıştı. 1 Mayıs 1957 yılında Osmanlı belgelerin, keşfetme, koruma, tasnif, tahlil ve çevirisi için Emek Onuru Nişanı ile ödüllendirildi.

1964 yılında emekliğe ayrıldı. 1976 yilinda Üsküp'te vefat etti.

Arif Starova, Panta Cambazovski, Metodiya Sokoloski, Vanço Boşkov, Fetah İshak ve Kemal İlyazi Aruçi ile birlikte Makedonya'daki Türkoloji çalışmalarının öncüleridir. Onlarla Makedonya'da Osmanlı belgesi çeviri geleneği başladı. Onların sayesinde birçok Osmanlı belgesi Osmanlı Türkçesinden Makedoncaya çevrilip birçok bilimsel çalışmaya zemin oldu.

Makaleler

"Две кануннамиња за Сегединскиот санџак од втората половина за 16 век / 16. Yüzyılın İkinci Yarısında Segedin Sancağı'na Dair İki Kanunname (Metodiya Sokoloski ile birlikte). *Гласник*, 1-2, 1960, s.333-360.

Çeviriler

Турски документи за македонската историја 1800-1803, Том 1 / Makedon Halkının Tarihine Dair Türkçe Belgeler 1800-1803, C 1 (Panta Cambazovski ile birlikte). Скопје: Научен институт за национална историја на македонскиот народ, 1951.

Турски документи за историјата на македонскиот народ, Серија 1, 1607-1699, Том 1, 26 јуни 1607-30 мај 1623 / Makedon Halkının Tarihine Dair Türkçe Belgeler, Dizi 1, 1607-1699, C 1, 26 Haziran 1607-30 Mayıs 1623 (Metodiya Sokoloski, Vanço Boşkov ve Fetah İshak ile birlikte). Скопје: Државна архива на Социјалистичка Република Македонија, 1963.

[6] Makedonya Devlet Arşivinde bulunan 190 sicil defterinden 185 sicil defterini Arif Starova keşfetti.

Турски документи за историјата на македонскиот народ. Серија 1, 1607-1699, Том 3 (од јануари 1636 до крајот на 1639 година) / Makedon Halkının Tarihine Dair Türkçe Belgeler, Dizi 1, 1607-1699, C 3, Ocak 1636-1639'un sonuna kadar (Metodiya Sokolovski ve Kemal İlyazi ile birlikte). Скопје: Архив на Македонија, 1969.

Mr. İvona Stoyanovska / Ивона Стојановска

(1985–)

İvona Stoyanovska, 2 Ağustos 1985 yılında Üsküp'te doğdu. İlköğrenimini doğduğu şehirde okudu. 2004'te Üsküp'te Ortse Nikolov lisesini bitirdi. 2011 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Blaje Koneski Filoloji Fakültesi Alman Dili ve Edebiyatı ile Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. 2015 yılında İstanbul Üniversitesi Eski Edebiyat Bölümünde Doç. Dr. Cemal Aksu'nun danışmanlığında "Bahri Divanı ve İncelemesi" başlıklı yüksek lisans tezini savundu.

2015-2017 yıllarında farklı özel kurslarda Türkçe ve Almanca dersler verdi. 2017 yılında Edukativen Mozaik İva özel kursunu açıp Türkçe, Almanca ve Türklere Makedonca dersler vermeye başladı.

İvona Stoyanovska bilimsel çalışmalarında Bahri ve divanı üzerinde çalışmaya devam etmektedir. Bunun dışında şiir ve deneme yazıp farklı edebiyat dergilerinde yayımlar.

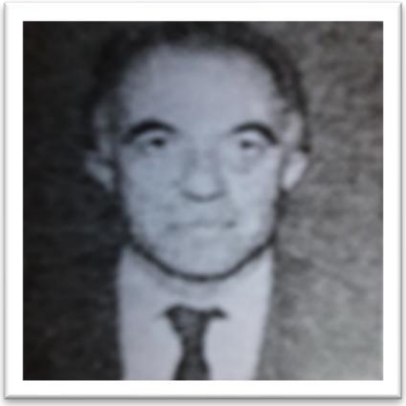
Makaleler

"Bahrî ve Divanı", Palimpsest-International Journal for Linguistic, Literary and Cultural Research, 1, 2016, s.109-118.

"Bahrî Divanı Özellikleri", Palimpsest-International Journal for Linguistic, Literary and Cultural Research, 4, 2017, s.85-91.

Prof. Dr. Aleksandar Stoyanovski / Александар Стојановски

(1929 – 2009)

Aleksandar Stoyanovski, 11 Ağustos 1929 yılında Kumanovo'da (Makedonya) doğdu. Niş'te (Sırbistan) okudu, 1948 yılında ise Üsküp'te liseyi tamamladı. 1954 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Felsefe Fakültesi Tarih Bölümünden mezun oldu. Türkçeyi; Üsküp'te, Sarayevo ve İstanbul'da geliştirdi.

1955 yılında Millî Tarih Enstitüsü'nde genç asistan olarak çalışmaya başladı ve 1989 yılında emekliğe ayrılana kadar bu kurumun gelişmesine büyük emek verdi. Türkiye'deki arşivlerde araştırma yaptıktan sonra "Дервенциството во Македонија" (Makedonya'da Derbentçilik) konulu doktora tezini savundu.

Bütün bilimsel çalışmalarında Makedonya ve Balkanların Osmanlı dönemini inceledi. O dönemde Makedonya Osmanlı dönemi hakkında ayrıntılı bilgiler yoktu. Bu dönemi aydınlatmak için on yedi C. 15.-17. yüzyıl Osmanlı sayım defterini (5000 sayfadan fazla) Osmanlı Türkçesinden Makedoncaya çevirdi. Bu kadar çok sayım defterinin çevirisiyle Balkanlarda tek Türkolog tarihçisidir. Prof. Dr. Dragi Görgiev'e göre: "Mistik Osmanlı dünyasını keşfetmekte onun hevesi hiçbir zaman sönmedi." (2009, s. 173). Hayatının son yıllarında da dört asırdan eski belgeleri yoğun çevirdi. Onun sayesinde Makedonya'da Osmanlı sayım defteri ve Osmanlı belgesi çeviri geleneği gelişti ve yeni nesillere örnek oldu (Prof. Dr. Dragi Görgiev, Prof. Dr. Ahmet Şerif vs.). Bilimsel çalışmalarını devamlı orijinal Osmanlı belgelerin çevirisiyle desteklediğinden onun çalışmaları bugün de Balkanların Osmanlı dönemi için temel kaynaktır. Bu çevirilerin sayesinde Osmanlı feodal sistemi, Osmanlı döneminde şehirlerin, zanaatçılığın, ticaretin gelişmesi, vakıflar, haydutluk, isyanlar vs. hakkında çok sayıda bilimsel çalışma yapılmıştır. 2009 yılında Üsküp'te vefat etti.

Kitaplar

Дервенциството во Македонија / Makedonya'da Derbentçilik. Скопје: Институт за национална историја, 1974.

Охрид и Охридско низ историјата / Ohrid ve Ohrid Yöresi Tarih İçinde - Охрид и охридско од паѓањето под османлиска власт до крајот на 18 век, Книга 2 / Ohrid ve Ohrid Yöresi Osmanlı Hakimiyetinden 18. Yüzyılın Sonuna Kadar, C 2. Скопје: Институт за национална историја и Собрание на општина Охрид, 1978.

Градовите во Македонија од крајот на 14 до 17 век / 14. Yüzyılın Sonundan 17. Yüzyıla Kadar Makedonya'daki Şehirler. Скопје: Завод за унапредување на стопанството во СРМ "Самоуправна практика", 1981.

Vranjski kadiluk u 16 veku / 16 Yüzyılda Vranye Kadılığı. Vranje: Narodni muzej, 1985.

Штип и Штипско од паѓањето под османлиска власт до крајот на 17 век / Osmanlı İdaresi Altına Girdikten 17. Yüzyılın

Sonuna Kadar Ştip ve Yöresi, C 1. Штип: Собрание на општина Штип, 1986.

За некои појави на узурпација на раинската земја во 16 век / 16. Yüzyılda Reaya Topraklarının Bazı Gaspetmeleri. Скопје: Сојуз на друштвата на историчарите на СР Македонија, 1986.

Македонија во турското средновековие / Makedonya Türkiye'nin Orta Çağı'nda. Скопје: Култура, 1989.

Раја со специјални задолженија во Македонија (војнуци, соколари, оризари и солари) / Makedonya'da Özel Görevlerle Reaya (Martoloslar, Şahinciler, Pirinççiciler, Tuzcular). Скопје: Институт за национална историја, 1990.

Историја на македонскиот народ, Том 2: Македонија под турска власт од 14 до 18 век / Makedon Halkının Tarihi, C 2: 14. Yüzyıldan 18. Yüzyıla Kadar Türk Hakimiyeti Altında Makedonya (Kosta Balabanov, Slavko Dimevski, Blaje Koneski, Miloş Konstantinov, Aleksandar Matkovski, Dragoslav Ortakov, Aleksandar Stoyanovski, Vera Stoyçevska-Antik, Krum Tomovski). Скопје: Институт за национална историја,1998.

Населби и население во Македонија во 15 и 16 век / 15. ve 16. Yüzyılda Makedonya'nın Yerleşim Yerleri ve Nüfus (Dragi Görgiev ile birlikte). Скопје: Институт за национална историја, Државен архив на Република Македонија, 2001.

Македонија под турска власт / Türk Hakimiyeti Altında Makedonya, Скопје, Институт за национална историја, Скопје, 2006.

Makaleler

"Поглед на економско-друштвените прилики во Кичевската нахија во втората половина на 15 век / 15. Yüzyılın İkinci Yarısında Kırçova (Kiçevo) Nahiyesi'nin Ekonomi-Toplumsal Durumuna Bir Bakış. *Гласник на Институтот за национална историја*, 2, 1958, s.115-158.

"Кон прашањето за христијаните-спахии во Македонија / Makedonya'da Hristiyan Sipahilerinin Durumu. *Гласник на Институтот за национална историја*, 1960, s.303-316.

"Дервенџиството во Македонија / Makedonya'da Derbentçilik. *Гласник,* 2, 1963, s.115-164.

"Мариово во 15-16 век / 15. - 16. Yüzyılda Mariovo. *Југословенски историјски часопис*, 1964, s.3-17.

"Дали постоел Битолскиот санџак во првите векови од турската власт во Македонија / Makedonya'nın Türk Hakimeyeti Altındaki İlk Yüzyıllarda Manastır (Bitola) Sancağı Var mıydı. *Гласник*, 2, 1965, s.119-122.

“Неколку нови податоци за градот Тетово од 15 и 16 век / 15. ve 16. Yüzyılda Kalkandelen (Tetovo) Şehrine Dair Bazı Yeni Bilgiler. *Историја*, 2, 1967, s.91-96.

“Неколико закона о тржишној такси и царини Солуна у 16 веку / 16. Yüzyılda Selanik Ticaret Ücreti ve Gümrüğüne Dair Birkaç Kanun. *Југословенски историјски часопис*, 3, 1969, s.3-8.

“Makedonya’da Hristiyan Doğancılar. *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 21, 1969, s.24-28.

“Етничките прилики во северозападна Македонија во 15 век / 15. Yüzyılda Kuzeybatı Makedonya’da Etnik Durum (Galaba Palikruşeva ile birlikte). *Југословенски историјски часопис*, 1-2, 1970, s.33-40.

“Еден говор на Димитар Влахов во турскиот парламент / Dimitar Vlahov’un Türk Parlamentosu’nda Bir Konuşması. *Историја*, 2, 1970, s.240-247.

“Post-war Turkish Literature on Macedonian History. *Гласник,* 1970, s.115-120.

“Маричката битка и нејзините последици / Meriç Muharebesi ve Onun Neticeleri. *Современост*, XXI/9, 1971, s.860-871.

“Кратовската нахија во 16 век (İsmail Eren ile birlikte) / 16. Yüzyılda Kratovo Nahiyesi. *Гласник*, 1, 1971, s.61-92.

“Уште нешто за родот Охризаде и за старите градби на ‘Имарет’ во Охрид / Ohrid’de Bulunan ‘İmaret’in Eski Yapıları ve Ohrizade Ailesine Dair Bilgiler. *Гласник на Институтот на национална историја*, 1, 1972, s.97-110.

“Во кој правец низ Македонија минувал Муратовиот поход на Косово / Murad’ın Kosova Seferi Makedonya’nın Hangi Bölgesinden Geçmiş. *Гласник*, 2, 1972, s.147-158.

“Административно-територијална поделба на Македонија под османлиската власт до крајот на 17 век / Makedonya’nın Osmanlı Hakimiyetinde 17. Yüzyılın Sonuna Kadar Administratif-Bölgesel Bölünmesi. *Гласник,* 2, 1973, s.129-145.

“Osmansko vojno uređenje / Osmanlı’nın Askeri Düzeni (Aleksandar Matkovski ve Galaba Palikruşeva ile birlikte). *Oružane borbe makedonskog naroda od 6 do 20 veka*, Vojno-istoriski institut, Beograd, 1975, s.79-92.

“Borba makedonskog naroda protiv osmanske vlasti / Makedon Halkının Osmanlı Yönetime Karşı Savaşı (Prof. Dr. Aleksandar Matkovski ile birlikte). *Oružane borbe makedonskog naroda od 6 do 20 veka*, Vojno-istoriski institut, Beograd, 1975, s.93-113.

“За карактерот и влијанието на османлиското владеење во југословенските земји од 15 до 16 век / 15. ve 16. Yüzyıllarda

Yugoslav Ülkelerindeki Osmanlı İdarenin Özelliği ve Tesiri. *Гласник,* 1, 1976, s.129-141.

“Потекло и воспоставување на војнучката служба (со посебен осврт на Македонија) / Martolos Görevinin Kuruluşu (Makedonya’ya Özel Bakış). *Прилози*, 2, 1979, s.55-70.

“Околу значењето на термините ‘baštine’ и ‘nam-i diger’ во пописните книги од 15 и 16 век / 15. ve 16. Yüzyıl Sayım Defterlerinde ‘baštine’ и ‘nam-i diger’ Terimlerin Anlamı. *Гласник,* 1979, s.1.

“Неколку прашања за Јуруците во Ќустендилскиот Санџак / Küstendil Sancağı’ndaki Yörüklere Dair Birkaç Soru. Скопје: Македонска Академија на науките и уметностите, 1986, s.29-37.

“За некои појави на узурпација на раинската земја во 16 век / 16. Yüzyılda Reaya Topraklarının Bazı Gaspetmeleri. *Стопанските, социјалните и етничките промени на територијата на Југославија и Чехословачка од 16 век*, Скопје: Институт за национална историја, 1986, s.31-35.

“Занаетчиската дејност во македонските градови под турската власт (15-18 век) / Türk Hakimiyetinde Olan Makedon Şehirlerinde Zanaatçılık (15-18 yüzyıl). *Гласник*, 1-2, 1995, s.117-132.

“Завештанието на Евренос-бег во нахијата Конче / Konçe Nahiyesi’nde Evrenos Bey’in Vasiyeti. *Гласник*, 1, 1996, s.103-109.

“Неколку податоци за санџакот и казата Охрид во триесеттите години на 16 век со посебен осврт на Струга / 16. Yüzyılın Otuz Yıllarında Ohrid Sancağı ve Kazası, Özellikle Struga’ya Dair Bazı Bilgiler”, *Изворник - списание за наука и култура*, 1-2, 1997, s.41-46.

Bildiriler

Дебарска област у шездесетим годинама 15 века (на основу једног савременог турског извора). (Galaba Palikruşeva ile birlikte) / 15. Yüzyılın Altmış Yıllarında Debre Yöresi (Çağdaş Türk Kaynağına Göre). *Симпозиум о Скендербегу*, Приштина 1969, s.181-194.

Тврдината и населбата Коџаџик во 15 и 16 век / 15. ve 16. Yüzyılda Kocacik Yerleşim Yeri ve Kalesi. *Бигорски научно-културни собири*, Прв научен собир, Гостивар 22-23.10.1971, Зборник на трудови, Скопје 1973, s.205-215.

Charakter a viev osmanskevlady v jugoslavskich zemich v 15-16 stoleti (se zvlaštnim zretelem na Makedonii). *Sbornik praci z vedeckeho zasedani ceskoslovensko-jugoslavske historicke komise v Brne 3-5.11.1975*, Praha 1977, s.114-133.

По прашањето за потеклото на името Торбеши и за неговото првично споменување во пишуваните извори / Torbeş Adının Menşeisi ve Onun Yazılı Kaynaklarda İlk Anılması. *Материјали од Вториот научен*

симпозиум 'Фолклорот и етнологијата кај Македонците муслимани (Дебар 16-17.10.1986)', Републичка заедница на културно-научните манифестации на Македонците муслимани, Скопје 1987, s.31-36.

Градот Струмица во 16 век / 16. Yüzyılda Ustrumca (Strumitsa) Şehri. *Зборник на трудови по повод 35 годишнината од основањето на Музејот во Струмица*, Завод за заштита на спомениците на културата, природните реткости и музеј-Струмица, Струмица 1989, s.131-145.

Çeviriler

Турски документи за историјата на македонскиот народ. Опширен пописен дефтер S. 4 (1467-1468) / Makedon Halkının Tarihine Dair Türkçe Belgeler, Geniş Tapu Tahrir Defteri S. 4 (1467-1468) (Prof. Dr. Metodiya Sokolovski ile birlikte). Скопје: Архив на Македонија, 1971.

Турски документи за историјата на македонскиот народ. Опширен пописен дефтер од 15 век, Том 4 / Makedon Halkının Tarihine Dair Türkçe Belgeler, 15. Yüzyıl Geniş Tapu Tahrir Defteri, C 4. Скопје: Архив на Македонија, 1978.

Турски документи за историјата на македонскиот народ. Опширни пописни дефтери од 16 век за Ќустендилскиот санџак, Том 5, Книга 3 / Makedon Halkının Tarihine Dair Türkçe Belgeler, 16. Yüzyıl Küstendil Sancağı'na Dair Geniş Tapu Tahrir Defteri, C 5, Kitap 3. Скопје: Архив на Македонија, 1982.

Турски документи за историјата на македонскиот народ. Опширни пописни дефтери од 16 век за Ќустендилскиот санџак. Том 5. Книга 4 / Makedon Halkının Tarihine Dair Türkçe Belgeler, 16. Yüzyıl Köstendil Sancağı Geniş Tapu Tahrir Defterleri. C 5. Kitap 4. Скопје: Архив на Македонија, 1985.

Турски документи за историјата на македонскиот народ. Опширен пописен дефтер за скопскиот санџак од 1568-69 година, Том 6, Книга 2 / Makedon Halkının Tarihine Dair Türkçe Belgeler, 1568-69 Yılı Üsküp Sancağı'na Dair Geniş Tapu Tahrir Defteri, C 6, Kitap 2. Скопје: Архив на Македонија, 1988.

Турски документи за убиството на Гоце Делчев / Gotse Delçev'in Ölümüne Dair Türkçe Belgeler. Скопје: Архив на Македонија, 1992.

Турски документи за Илинденското востание / İlinden İsyanına Dair Türkçe Belgeler. Скопје: Архив на Македонија, Скопје, 1993.

Турски документи за историјата на македонскиот народ, Опширен пописен дефтер за Ќустендилскиот санџак од 1570 година, Том 5, Книга 5 / Makedon Halkının Tarihine Dair Türkçe Belgeler, 1570 Yılı Küstendil Sancağı'na Dair Geniş Tapu Tahrir Defteri, C 5, Kitap 5. Скопје: Архив на Македонија, Матица македонска, 1995.

Турски документи за историјата на македонскиот народ - опширен пописен дефтер за казите Горица, Биглишта и Хрупишта од 1568-69 година. Том 7. Книга 1 / Makedon Halkının Tarihine Dair Türkçe Belgeler, 1568-69 Yılları Goritsa, Biglişta ve Hrupişta Kazalarının Geniş Tapu Tahrir Defteri. C 7, Kitap 1. Скопје: Архив на Македонија, 1997.

Турски документи за историјата на македонскиот народ. Том 7. Книга 2. - Опширен пописен дефтер за казите Костур, Серфиџе и Велес од 1568/9 година / Makedon Halkının Tarihine Dair Türkçe Belgeler, C 7, Kitap 2 – 1568/9 Yıllarında Kostur, Serfice ve Köprülü Kazaları'na Dair Geniş Tapu Tahrir Defteri. Скопје: Архив на Македонија и Матица Македонска, 1999.

Турски документи за историјата на македонскиот народ, Опширен пописен дефтер на Охридскиот санџак од 1583 година, Том 8, Книга 1, 2 / Makedon Halkının Tarihine Dair Türkçe Belgeler, 1583 Yılı Ohrid Sancağı Geniş Tapu Tahrir Defteri, C 8, Kitap 1, 2. Скопје: Државен архив на Македонија, Матица Македонска, 2000.

Турски документи за историјата на македонскиот народ, Опширен пописен дефтер за Солунскиот Санџак, Том 9, Книга 1 / Makedon Halkının Tarihine Dair Türkçe Belgeler, Selanik Sancağına Dair Geniş Tapu Tahrir Defteri, C 9, Kitap 1. Скопје: Државен архив на Република Македонија, 2002.

Турски документи за историјата на македонскиот народ - опширен пописен дефтер за Скопскиот санџак од 1568-69 година. Том 9. Книга 1 / Makedon Halkının Tarihine Dair Türkçe Belgeler, 1568-69 Yılları Üsküp Sancağı Geniş Tapu Tahrir Defteri, C 9, Kitap 1. Скопје: Архив на Македонија, 2002.

Турски документи за историјата на македонскиот народ. Том 9. Книга 1. - Опширен пописен дефтер за Солунскиот санџак од 1568/69 / Makedon Halkının Tarihine Dair Türkçe Belgeler, C 9, Kitap 1 – 1568/69 Yılları Selanik Sancağı Geniş Tapu Tahrir Defteri. Скопје: Архив на Македонија, 2002.

Турски документи за историјата на македонскиот народ. Том 9. Книга 2. - Опширен пописен дефтер за Солунскиот санџак од 1568/69 / Makedon Halkının Tarihine Dair Türkçe Belgeler, C 9, Kitap 2 – 1568/69 Yılları Selanik Sancağı Geniş Tapu Tahrir Defteri. Скопје: Државен архив на Македонија, 2003.

Турски документи за историјата на Македонија, Том 10, Книга 1, Опширен пописен дефтер за Паша санџакот (казите Демир Хисар, Јениџе Карасу, Гумулџина и Зихна) од 1569/70 година / Makedon Halkının Tarihine Dair Türkçe Belgeler, 1569/70 Yılları Paşa Sancağı'na Dair (Demir Hisar, Yenice Karasu, Gümülcina, Zihna Kazaları) Geniş Tapu Tahrir Defteri, C 10, Kitap 1. Скопје: Државен архив на Република Македонија, 2004.

Турски документи за историјата на Македонија, Том 10, Книга 2, Опширен пописен дефтер за Паша санџакот (казите Драма, Кавала, Серез и Неврокоп) од 1569/70 година / Makedon Halkının Tarihine Dair Türkçe Belgeler, C 10, Kitap 2, 1569/70 Yılları Paşa Sancağı'na Dair (Drama, Kavala, Serez, Nevrokop Kazaları) Geniş Tapu Tahrir Defteri, C 10, Kitap 2. Скопје: Државен архив на Република Македонија, 2007.

Mr. Ümit Süleymani

(1984–)

Ümit Süleymani, 24 Eylül 1984 yılında Gostivar yakınlarında bulunan Vrapçişte köyünde (Makedonya) doğdu. İlköğrenimini doğduğu köyde okudu. Liseyi 2003'te Gostivar'da bitirdi. 2008 yılında İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel Pedagoji Fakültesinden mezun oldu. Gotse Delçev Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde Prof. Dr. Mahmut Çelik'in danışmanlığında hazırladığı "Турската книжевност и когнитивното учење во паралелките со турски наставен јазик во Западна Македонија" (Batı Makedonya'daki Türk Dili Derslerinde Türk Edebiyatı ve Bilişsel Öğrenme) konulu yüksek lisans tezini 2015 yılında savundu.

2009 yılından itibaren Vrapçişte ilköğretim okulunda çalışmaktadır. 2018-2019 eğitim-öğretim yılında yıllık sözleşmeyle Gotse Delçev Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde ders verdi. Paralel olarak Türkoloji alanında doktora tezini de hazırlamaktadır.

Ümit Süleymani, bilimsel çalışmalarında Türk dili ve edebiyatı öğretim metodolojisi üzerinde yoğunlaşır. Türk edebiyatıyla ilgili makaleler de yazmaktadır.

Makaleler

"Истражувачките методи и техники – основен услов за остварување на когнитивната настава во паралелките со турски наставен јазик / Türk Dili Sınıflarında Bilişsel Öğretimi Gerçekleştirmek İçin Araştırma Metot ve Teknikleri Temel Şart (Prof. Dr. Violeta Dimova ve Prof. Dr. Mahmut Çelik ile birlikte). *Yearbook 2015, Goce Delcev University, Faculty of Philology*, 6, 2015, s.259-265.

"Едукативни стратегии на часовите по турски јазик и книжевност во основните училишта во Македонија / Makedonya'daki İlköğretim Okullarında Türk Dili ve Edebiyatı Derslerinde Öğretim Stratejileri. *Knowledge – International Journal*, Vol.12.3, 2016, s.17-20.

"Makedonya'da 'Türk Yazı Dili Tarihi' Konusunu Üniversite Türk Dili ve Edebiyatı

Bölümlerinde Rol Oynama (Dramatizasyon) Yöntemiyle Öğretimi (Prof. Dr. Mahmut Çelik ile birlikte). *Palimpsest-International Journal for Linguistic, Literary and Cultural Research*, 1, 2016, s.225-235.

"Arnavutluk'ta Sarı Saltuk Efsanelerin Işığında Bektaşilik Tarikatı (Prof. Dr. Mahmut Çelik ile birlikte). *Bal-Tam Türklük Bilgisi*, 26, 2017, s.17-24.

"Makedonya'da Türkçe Öğretmen Adaylarının Psikolojik Özellikleri Üzerine Bir Araştırma. *Palimpsest-International Journal for Linguistic, Literary and Cultural Research*, 5, 2018, s.281-292.

"Makedonya'da Bektaşilik Tarikatının İzleri (Prof. Dr. Mahmut Çelik ile birlikte). *Bal-Tam Türklük Bilgisi*, 29, 2018, s.43-54.

Bildiriler

Методи и техники на часовите по турски јазик и книжевност според процесите на когнитивното учење / Türk Dili ve Edebiyatı Derslerinde Bilişsel Öğretimine Göre Metotlar ve Teknikler (Prof. Dr. Mahmut Çelik ile birlikte). *First International Scientific Conference, FILKO - Philology, Culture and Education,* Goce Delcev University, Stip, 2016, *Bildiri Kitabı*, s.905-913.

Критички осврт кон збирката раскази 'Седмоглавиот џин' на Мустафа Карахасан / Mustafa Karahasa'nın 'Yedi Başlı Cin' Başlıklı Öykü Kitabına Eleştirisel Bakış (Prof. Dr. Mahmut Çelik ile birlikte). *First International Scientific Conference, FILKO - Philology, Culture and Education,* Goce Delcev University, Stip, 2016, Bildiri Kitabı, s.1089-1095.

Sabit Yusuf'un Şiirlerinde Aile Değerleri (Prof. Dr. Mahmut Çelik ile birlikte). I. Uluslararası Balkan Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Kongresi, Trakya Üniversitesi, Edirne, 4-7.5.2016, *'Çocuk ve Gençlik Edebiyatında Barış Kültürü' Bildiri Kitabı*, s.665-676.

Пречки во когнитивното учење од аспект на наставниците / Hocaların Açısından Bilişsel Öğretimde Engeller. *Third International Scientific Conference, FILKO - Philology, Culture and Education,* Goce Delcev University, Stip, 2018, Bildiri Kitabı, s.603-612.

Süreli Yayınlarda Yazılar

Vrapçişte İlköğretim Okulu. *Bahçe - Çocuk Dergisi*, Üsküp 2015, 3, s.22-23.

Dokuzuncu Sınıf Türkçe Ders Kitabindaki 'Havva' Hikayesi'nin Nitelik Bakımından Değerlendirilmesi. *Yeni Balkan*, Üsküp 2015, 12, s.9-16.

Doç. Dr. Refide Şaini

(1987–)

Refide Şaini, 11 Mayıs 1987 yılında Gostivar'da doğdu. İlköğrenimini doğduğu şehirde okudu. Gostivar Belediye Tıp Meslek Lisesi Eczacılık Bölümünü 2006'da bitirdi. 2010 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Blaje Koneski Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Millî Tarih Enstitüsünde, Prof. Dr. Dragi Görgiev'in danışmanlığında hazırladığı "Османлиската дипломатика и палеографија: збирката документи во Државниот архив на Р. Македонија" (Osmanlı Diplomasisi ve Paleografyası: Makedonya Cumhuriyeti Devlet Arşivinde Bulunan Belge Koleksiyonu) konulu yüksek lisans tezini 2012 yılında savundu. 2019 yılında Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde "Makedonya Türk Çocuk Edebiyatında Değerler Eğitimi, Tomurcuk Dergisi Örneği" (Danışman: Doç. Dr. Mehmet Özdemir) başlıklı doktora tezini savundu. 2020 yılında doçent oldu.

2011-2013 yılları arasında Derya Kadınlar Derneğinde Türkçe kurslar vermek için görevlendirildi. 2013-2014 yıllarında Üsküp yakınlarında bulunan Batintsi ilköğretim okulunda Türkçe dersler verdi. 2020 yılında Üsküp Uluslararası Balkan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili Eğitimi ve Öğretmenliği Bölümünün öğretim görevlisi oldu. Bugün bu Bölüm'de Türkoloji ile ilgili şu dersleri vermektedir: Çocuk Edebiyatı, Modern Türk Edebiyatı, Yabancılara Türkçe Öğretimi. Paralel olarak 2020 yılından itibaren yıllık sözleşmeyle Gotse Delçev Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde ders verir ve yeminli tercüman olarak çalışmaktadır.

Refide Şaini, bilimsel çalışmalarında Makedonya Türk edebiyatı üzerinde yoğunlaşmaktadır.

Kitaplar

Kuzey Makedonya'da Türk Çocuklarının Açan Tomurcuğu (Tomurcuk Dergisinde Değerler Eğitimi). Ştip: 2-ri Avgust Yayınları, 2020.

Makaleler

"Türkçe Eğitiminde Okul-Aile İş Birliği. *BAL-TAM - Türklük Bilgisi Dergisi*, 2015, s.281-288.

"Улогата и значењето на османлиската канцеларија / Osmanlı Yazıhanesinin Rolü ve Önemi. *Knowledge – International Journal Scıentific and Applicative Papers*, Vol. 12.2, 2016, s.337-340.

"Kuzey Makedonya Türk Çocuk Edebiyatı Dergisi Tomurcuk. *Uluslararası Türk Dünyası Sosyal Bilgiler Dergisi*, 2020, s.867-872.

"Tomurcuk Dergisi Üzere Değerler Eğitimi. *International Journal of Education and Philology (IJEP)*, Vol. 1.2., 2020, s.78-86.

"Radoviş Yöresi Halk Masalları. *Uluslararası Türk Dünyası Sosyal Bilgiler Dergisi*, 2020, s.873-881.

Bildiriler

Kuzey Makedonya Türk Çocuk Edebiyatı Dergisi Tomurcuk. *IV. Uluslararası Türklerin Dünyası Sosyal Bilimler Sempozyumu*, *Uluslararası Türk Dünyası Sosyal Bilgiler Dergisi*, 2020, s.867-872.

Doç. Dr. Adnan Şerif
(1971–)

Adnan Şerif, 21 Şubat 1971 yılında Üsküp'te doğdu. İlköğrenimini doğduğu şehirdeki Yane Sandanski okulunda okudu. 1989 yılında Üsküp'te İsa Bey lisesini tamamladı. 1995 yılında Mısır Arap Cumhuriyeti Kahire'de El Azhar Üniversitesi Diller ve Tercümeler Fakültesi Doğu Diller Bölümünden mezun oldu. 2008 yılında "Парламентарните избори во Македонија во 1908 година" ("1908 Yılında Makedonya'da Parlamento Seçimleri, Danışman: Prof. Dr. Yanev Yovan) konulu yüksek lisans tezini savundu. 2014 yılında "Македонското прашање во политиката на османлиската држава (1876-1909)" ("1876-1909 Osmanlı Devleti Siyasetinde Makedonya Sorunu", Danışman: Prof. Dr. Aleksandar Trayanovski) başlıklı doktora tezini savundu.

1997 yılından itibaren Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Devlet Arşivi Osmanlı Dönemi Belgelerin Tasnif ve Tahlil Bölümünde çalışmaktadır.

Adnan Şerif, Osmanlı dönemi ile ilgili makale yazar, bildiri sunar, projelerde yer alır. Osmanlı dönemine ait birçok belge Osmanlı Türkçeden Makedoncaya ve Arnavutçaya çevirmektedir.

Bildiriler

"Makedonya Cumhuriyeti Arşivi Bünyesinde Muhafaza Edilen ve Osmanlı Devleti Döneminden Kalan Arşiv Belgeleri. *Uluslararası Türk Arşivler Sempozyumu*, 17-19.11.2006, İstanbul; *Bildiri Kitabı*, s.134-141.

"Makedonya Siyasi Bunalımı Sorunu (1876-1913). *Sultan V. Mehmed Reşad ve Dönemi Uluslararası Sempozyumu*, İstanbul, *Bildiri Kitabı*, C 2, s.708-715.

"Политичката положба во Македонија спроти Младотурската револуција / Jön Türk Devrim'e Karşı Makedonya'daki Siyasi Durum. *Зборник од научниот собир: 100 години од прогласувањето на младотурската револуција и нејзиното влијание на положбата во Македонија,* Üsküp, 2011, s.163-168.

Süreli Yayınlarda Yazılar

"Makedonya Tarihinin Ağırlıklı Dönemlerinden Biri Olarak 1908 Devrimi ve Genel Parlamento Seçimleri. *Köprü*, Temmuz, Ağustos, Eylül, Üsküp 2013, s.30-33.

Çeviriler

Osmanlı Yönetiminde Makedonya – Македонија во времето на османлиското владеење (Prof. Dr. Dragi Görgiev ile birlikte). Скопје: Државен архив на Македонија, 2005.

Турски документи за историјата на Македонија: Пописи од 19 век, Скопски санџак, Кичевска каза 1832/33, Книга 1, Дел 1 / Makedonya Tarihine Dair Türkçe Belgeler: 19. Yüzyıl Sayımı, 1832/33 Yıllarında Üsküp Sancağı, Kırçova Kazası, Kitap 1, C 1. Скопје: Државен архив на Република Северна Македонија, 2018.

Dokumente Osmane për historinë e Maqedonisë: Regjistrime të shekullit 19: Sanxhaku i Shkupit, Kaza Kërçovë 1832/33, Libri 1, Vëllimi 1 / Makedonya Tarihine Dair Osmanlıca Belgeler: 19. Yüzyıl Sayımı, 1832/33 Yıllarında Üsküp Sancağı, Kırçova Kazası, Kitap 1, C. 1 (Prof. Dr. Muzafer Bislimi ve Mr. İrfete İbraimi ile birlikte). Üsküp, Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Devler Arşivi, 2018.

Турски документи за историјата на Македонија, Пописи од 19 век, Скопски санџак, Тетовска каза 1832/33, Книга 1, Дел 1 / Makedonya Tarihine Dair Türkçe Belgeler: 19. Yüzyıl Sayımı, 1832/33 Yıllarında Üsküp Sancağı, Kalkandelen Kazası. Скопје: Државен архив на Република Северна Македонија, 2019.

Dokumente Osmane për historinë e Maqedonisë: Regjistrime të shekullit 19: Sanxhaku i Shkupit, Kaza Tetovë 1832/33, Libri 1, Vëllimi 1 / Makedonya Tarihine Dair Osmanlıca Belgeler: 19. Yüzyıl Sayımı, 1832/33 Yıllarında Üsküp Sancağı, Kalkandelen Kazası (Mr. İrfete İbraimi ile birlikte). Üsküp, Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Devlet Arşivi, 2019.

Османлиски документи за историјата на Македонија - Пописи од 19 век, Скопски санџак, Каза Скопје 1832/33. Книга 1, Дел 1 / Makedononya Tarihine Dair Türkçe Belgeler: 19. Yüzyıl Sayımı, 1832/33 Yıllarında Üsküp Sancağı, Üsküp Kazası, Kitap 1, C 1. Скопје: Државен архив на Република Северна Македонија, 2020.

Dokumente Osmane për historinë e Maqedonisë: Regjistrime të shekullit 19: Sanxhaku i Shkupit, Kaza Shkup, Libri 1, Vëllimi 1 / Makedonya Tarihine Dair Türkçe Belgeler: 19. Yüzyıl Sayımı, Üsküp Sancağı, Üsküp Kazası (Prof. Dr. Muzafer Bislimi ve Mr. İrfete İbraimi

ile birlikte). Üsküp, Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Devlet Arşivi, 2020.

Prof. Dr. Ahmet Şerif

(1954–)

Ahmet Şerif, 22 Nisan 1954 yılında Üsküp'te doğdu. İlköğrenimini doğduğu şehirde bitirdi. Liseyi Kosova'da, Priştine'de okudu. 1978 yılında Mısır'da, Kahire El-Ezher Üniversitesi Arap Dili Fakültesi İslam Kültürü ve Medeniyeti Bölümünden mezun oldu. 1981 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Felsefe Fakültesi Tarih Bölümünden mezun oldu. 1990 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Felsefe Fakültesi Tarih Bölümünde "Вакафите во Македонија за време на османлиското владеење" ("Osmanlı Döneminde Makedonya'da Vakıflar", Danışman: Prof. Dr. Aleksandar Matkovski) başlıklı yüksek lisans tezini savundu. Aynı üniversitede 1999 yılında "Рударството во Македонија за време на османлиското владеење" ("Osmanlı Döneminde Makedonya'da Madencilik", Danışman: Prof. Dr. Aleksandar Stoyanovski) konulu doktora tezini savundu.

1999 yılında doçent, 2002'de geçici profesör, 2006'da ise sürekli profesör oldu.

1981 yılından beri Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Millî Tarih Enstitüsü Osmanlı Döneminde Makedonya Tarihi Bölümünde çalışmaktadır.

Prof. Dr. Ahmet Şerif, bilimde ve öğretimde kaydettiği üstün başarıları için Makedonya Cumhuriyeti Kültür Bakanlığı tarafından 2014 yılında "11 Ekim Ödülü", 2017 yılında ise "Aziz Kliment Ohridski Ödülü" ile ödüllendirilmiştir. Türk Tarih Kurumunun şeref üyesidir.

Ahmet Şeref'in Osmanlı dönemi ile ilgili birçok kitabı, makalesi ve çevirisi vardır. O, Makedonya'nın tarihiyle ilgili liseler için kitap hazırladı. Osmanlı dönemiyle ilgili birçok proje gerçekleştirdi. Ahmed Şeref'in yaptığı çalışmalar bilim çevrelerinde Osmanlı dönemini farklı yönlerden tanıtabildi.

Kitaplar

Рударството во Македонија во време на османлиското владеење / Osmanlı Döneminde Makedonya'da Madencilik. Скопје: Институт за национална историја, Логос-А, 2001.

Pasuria e nënpunësve musliman në institucionet islame në Shkup në vitet 1844/1845 = 1844/1845 Yıllarında Üsküp'ün İslami Vakıf Müesseselerinde Görevli Olan Müslüman Memurların Malvarlıkları, Makedonya Cumhuriyeti İslam Birliği, Üsküp, 2001.

Кратовската монетарница во османлискиот период / Osmanlı Döneminde

Kratovo Darphanesi (Maryan Dimitriyevsli ile birlikte). Кратово: Музеј на град Кратово, 2007.

Вакафите во Македонија во време на османлиското владеење / Osmanlı Döneminde Makedonya'daki Vakıflar, Kişisel Yayın, Üsküp, 2014.

Makaleler

"Правилник за рудниците во османлиската држава од 1869 година / 1869 Yılında Osmanlı Devleti'nde Madencilik Nizamnamesi", *Гласник*, 1, 2001, s.103-118.

"Osmanlı Kaynak ve Belgelerinde Makedonya'daki Yörükler", *Hikmet – İlmi Araştırma Dergisi*, 2003, s.33-42.

"Кратово, еден од главните рударски центри во Македонија во време на османлискиот период / Osmanlı Döneminde Makedonya Madenciliğinin Başmerkezlerinden Biri Olan Kratovo. *Музејски гласник на Музеј на град Кратово*, 1, 2003, s.107-118.

"16. Yüzyıl Makedonya – Ustrumca Kasabasında Vakıf Malları. *Hikmet*, 1, 2004, s.9-19.

"Појавата и структурата на вакафите во Македонија во време на османлиското владеење / Osmanlı Yönetiminde Vakıfların Belirmesi ve Yapısı", *Културно наследство*, 34, 2008, s.7-25.

"Makedonya'da Osmanlı Medeniyeti ve Vakıflar", *Rumeli Kültürü*, 18, 2008, s.35-39.

"Развојот на вакафските институции во Македонија за време на османлиското владеење / Osmanlı Yönetiminde Makedonya'daki Vakıf Müesseselerin Gelişimi. *Балканите между традицијата и модерноста,* Софија: Блгарска академија на науките, Институт за балканистика, 2009, s.200-229.

"Вакафите во Скопје и Скопско во време на османлиското владеење / Osmanlı Döneminde Üsküp ve Yöresindeki Vakıflar", *Културно наследство*, 35/37, 2009, s.35-46.

"Makedonya'da Osmanlı Kültür Mirası", *Kültür Dergisi*, 2011, s.43-48.

Bildiriler

The Arabic Manuscripts as Cultural Heritage in Macedonia During the Ottoman Rule. *Arab-Balkan Relations, Forum for Arab-İnternational Relations (Doha 19-20.11.2014), Past-present-future*. The Forum for Arab-İnternational Relations, İnstitute for Human Sciences 'İbni Sina', 2015, s.79-98.

Верско-просветната и културната дејност на вакафите во османлискиот период во Македонија / Osmanlı Dönemi Makedonya'daki Vakıfların Din, Eğitim ve Kültür Faaliyetleri. *Прилози од четвртиот меѓународен конгрес Исламската цивилизација на Балканот*, Скопје (13-17.10.2010), Bildiri Kitabı, IRCICA, İstanbul 2015, s.11-21.

Süreli Yayınlarda Yazılar

Прилог кон верската и културно-просветната и хумаката дејност на вакафите во Македонија / Makedonya'daki Vakıfların Dini, Kültür-Eğitim ve Dayanışma Katkısı. *Млада месечина*, Скопје 1996, 78, s.5-6.

Çeviriler

Турски документи за историјата на Македонија: пописи од 19 век. Книга 1 / Makedonya Tarihine Dair Türkçe Belgeler: 19. Yüzyıl Sayımı, C 1. (Prof. Dr. Dragi Görgiev, Mr. Lili Blagaduşa ile birlikte). Скопје: Архив на Македонија, 1996.

Најдолгиот век на империјата / İlber Ortaylı "İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı" (Prof. Dr. Dragi Görgiev ile birlikte). Скопје: Институт за национална историја, 2009.

Салнаме на вилаетот Косово / Kosova Vilayeti'nin Salnamesi 1896 (Prof. Dr. Dragi Görgiev ile birlikte). Üsküp: MATÜSİTEB Yayınları, 2012.

Mr. Sena Arif-Şeşum

(1959–)

Sena Arif-Şeşum, 28 Ekim 1959 yılında Ohrid'de (Makedonya) doğdu. İlköğrenimini doğduğu şehirde bitirdi. 1982 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Filoloji Fakültesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümünden, 1984 yılında ise Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu.

1994 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Filoloji Fakültesinde "Македонски народни пословици и поговорки од турско потекло во записите на Марко Цепенков" ("Marko Çepenkov'un Makedon Atasözleri Derlemesinde Türkçe Kökenli Atasözleri", Danışman: Prof. Dr. Tome Sazdov) başlıklı yüksek lisans tezini savundu.

1.10.1986'da Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Blaje Koneski Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde asistan olarak çalışmaya başladı. 1994 yılından itibaren aynı Bölüm'de Türk Dili okutmanı olarak çalışmaktadır. Paralel olarak simultane çeviriler de yapmaktadır.

Sena Arif-Şeşum, Türk dilinin ve Türk edebiyatının genel meseleleri üzerine verimli çalışmalar yapar.

Makaleler

"Искажување на сегашното време во турскиот и францускиот јазик / Türkçede ve Fransızcada Gelecek Zaman (Rade Yordanov ile birlikte)", *Годишен зборник на Филолошки факултет*, Vol. 22,1996, s.25-29.

Bildiriler

Турцизмите во неколку драми од 1950 година / 1950 Yıllarda Yazılan Birkaç Dramda Türkizmler. *Зборник од научниот собир: Македонскиот јазик од 1945 до 1955 година,* Филолошки факултет, Универзитет "Кирил и Методиј", Скопје, 1995, s.67-71.

Феноменот љубов во балканските литератури и култури / Balkan Edebiyatında ve Kültüründe Aşk Fenomeni. *Зборник на трутодови од научна работилница одржана на Молика,* 23-26.4.1998, Молика, Битола, Македонија, s.263-269.

Турцизмите во делата на Ѓорѓи Абаџиев / Görgi Abaciev'in Eserlerinde Türkizmler. *Зборник од симпозиум: Ѓорѓи Абаџиев, живот и дело*, Дојран, Македонија 2001, s.179-184.

Prof. Dr. Petar Todorov / Петар Тодоров (1980–)

Petar Todorov, 1980 yılında Üsküp'te doğdu. İlköğrenimini ve liseyi Üsküp'te okudu. 2003 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Felsefe Fakültesi Tarih Bölümünden mezun oldu. 2006 yılında Paris Yüksek Toplum Bilimi Okulunda "Une ville de la province ottomane Skopje (Üsküb) 1800-1912: approche géographique et démographique" (Danışman: Prof. Dr. Natali Kleyer) başlıklı yüksek lisan tezini savundu. 2013 yılında Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Felsefe Fakültesi Tarih Enstitüsünde "Скопје од почетокот на 19 век до крајот на османлискиот период" / 19. Yüzyılın Başından Osmanlı Dönemin Sonuna Kadar Üsküp (Danışman: Prof. Dr. Vanço Görgiev) konulu doktora tezini savundu.

2009 yılından itibaren Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Millî Tarih Enstitüsü Osmanlı Döneminde Makedonya Tarihi Bölümünde çalışmaktadır. 2004 yılında doçent, 2017 yılında profesör oldu. Petar Todorov'un bilimsel çalışmalarında Osmanlı dönemi önemli yer almaktadır.

Makaleler

"Еден опис на Скопје од 1813 година: критичка анализа со коментари на еден патопис / 1813 Yılındaki Üsküp'ün Tasviri: Bir Sayımın Eleştirisel İnclenmesi", *Гласник,* 1-2, 2009, s.145-159.

"Претстави за едно минато: Seyahatnâme во македонската историографија / Bir Geçmişe Bakış: Makedonya Tarih-Coğrafyasında Seyahatnâme", *Гласник,* 1-2, 2011, s.71-80.

"Skopje à l'époque de jeune turque." *Cahiers Balkanique,* 40-41, 2012, s.85-94.

“Демографскиот развиток на Скопје во последниот османлиски век / Osmanlı’nın Son Yüzyılında Üsküp’ün Demograf Gelişmesi.” *Процеси на модернизација на Балканот под османлиска власт во 19 и почетокот на 20 век*, Македонска академија на науките и уметностите, Бугарска академија на науките и уметностите, Скопје-Софија 2017, s.256-297.

LİTVANYA TÜRKOLOGLARI

Hazırlayan: Doç. Dr. Galina MİŠKINIENĖ

Dr. Mustafa Aleksandrowicz

(1911–2000?)

Mustafa Aleksandrowıcz, 15 Ekim 1911'de Triple'ye bağlı Vilno ilçesinde doğmuştur. 1923–1929 yılları arasında Vilno'da Juliusz Słowacki Gymnasium'da okudu. 1929–1933 yılları arasında Lviv'de Doğu Çalışmaları bölümünde ve ardından 1933–1936 yıllarında Kahire'deki El-Ezher Üniversitesi'nde İslam Teolojisi bölümünde okudu. 1936 yılında Varşova'ya döndükten sonra Kudüs'teki Polonya elçiliğine atandı. İkinci Dünya savaşı başlarında Romanya'da bulundu ve oradaki Polonya elçiliğinde görev yaptı. Kısa süreli görevli olarak Yunanistan'da ve Fransa'da kaldı. Sonradan İsviçre'ye taşındı ve Freiburg'da doktora tezini tamamladı. Savaştan sonra 1946 yılında Brezilya'ya göç etti.

Lviv Üniversitesinde okurken "Tatar Yıllığı" dergisinin ikinci cildinin editörlük komitesinin üyesidir. "Tatar Hayatı" dergisinde de Doğu seyahatiyle ilgili notlarını yayımladı.

Kitaplar

Krótki zarys religii islamu / *İslam Dininin Kısa bir Özeti*. Vilnüs, 1937.

Makaleler

"Legendy, znachorstwo, wróżby i gusła ludu muzułmańskiego w Polsce / Polonya'daki Müslümanların Efsaneleri, Üfürükçülükleri, Alametleri ve Büyücülükleri", *Rocznik Tatarski*, T. 2, 1935, s. 368–375.

"Garść wspomnień / Bir Avuç Hatıra", [İçinde]: *Przed Wrześniem do Września. Ze wspomnień młodych dyplomatów II Rzeczypospolitej*. Wydawnictwo Naukowe PWN, 1998, s. 224–237.

Aleksandr İsmailov

(1951–)

1951 yılında dünyaya gelir. Şarkiyatçı-türkolog. 1974 yılında Sankt Peterburg Devlet Üniversitesi Şarkiyat Fakültesi Türkoloji Bölümü'nden mezun olur. 1974-2003 yılları arasında çeşitli kamu ve özel şirketlerde tercüman ve bölüm yöneticisi olarak çalışır. 2003'ten günümüze Vytautas Magnus Üniversitesi Yabancı diller Enstitüsü'nde

Türkoloji bilimleri öğretmeni, 2009-2017 yıllrarı arasında Vilnüs Üniversitesi Şarkiyat Merkezi'nde Türkoloji bilimleri öğretmeni çalışır.

Kitaplar

Türkçe Öğreniyoruz. Türkçe-Litvanca Anahtar Kitas. Okuma yazıları ve alıştırmalar. (Mokomės turkų kalbos. Turkų-Lietuvių žodynėlis, tekstai skaitymui, pratimai), skirta įvairių specialybių studentams, besimokantiems turkų kalbos, VDU leidykla, 2004.

Makaleler

"The impact of a course in Turkic cultures on Lithuanian university students' cultural awareness and intercultural skills", *Pedagogika: mokslo darbai* = Pedagogy. Vilnüs: Lietuvos edukologijos universitetas, 2016, T. 124, nr. 4, s. 216–231, (Çelik, Servet ve Çaylak, Nuray birlikte).

Ansiklopedi Maddeleri

"Gagaūzai / Gagavuzlar", *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, T. VI Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2004, s. 318–319.

"Karakalpakų kalba / Karakalpak dili", *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, T. IX, Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2006, s. 381–382.

"Karačiajų-balkarų kalba / Karaçay ve Balkar dili", *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, T. IX, Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2006, 372–373.

"Kazachų kalba / Kazak Dili", *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, T. IX, Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2006, s.659.

"Kipčiakų kalba / Kıpçak Dili", *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, T. X, Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2006, s.131.

"Kirgizai / Kırgızlar", *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, T. X, Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2006, s.146.

"Kirgizų kalba / Kırgız Dili", *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, T. X, Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2006, s.156.

"Krymo totorių kalba / Kırım Tatar Dili", *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, T. XI, Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2006, s.59.

"Kumykų kalba / Kumuk Dili", *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, T. XI, Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2006, s. 253.

"Pantiurkizmas Türkçülük", *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, T. XII, Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2010, s. 415-416.

Bildiriler

"Learning turkish and other rare oriental languages at Vytautas Magnus university", *Daugiakalbystė ir kūrybiškumas: teorija ir praktika: 4-oji tarptautinė konferencija = Multilingualism and creativity: theory and practice of language education: 4th*

international conference, 2010 05 21-22, Kaunas, 2010, s. 58–59.

Doç. Dr. Halina Kobeckaitė

(1939–)

Trakai'da dünyaya gelir. Karay Türk'ü, Gazeteci, Tercüman, Litvanya Büyükelçisi. 1962 yılında Vilnüs Üniversitesi'nden mezun olduktan sonra anadili dolayısıyla Taşkent Üniversitesi'nde Özbek Dili çalışmaları bursu kazanır. Farklı Türk lehçelerinden 20 roman çevirir. Son olarak, 2007 yılında "Reşat Nuri Güntekin'in, Çalıkuşu" adlı romanını çevirerek Litvanya'da yayınlatmıştır. Karay Türkler'inin Tarihi, Kültürü ve Dini üzerine epey makale ve birkaç kitap yazmıştır. Halina Kobeckaitė, Litvanya Büyükelçisi olarak 1997–2004 yıllar arası Türkiye'de de görev yapmıştır.

Kitaplar

Menas ir estetinis auklėjimas / Sanat ve estetik eğitimi, Vilnüs, 1989.

Lietuvos karaimai / Litvanya Karayları, Vilnüs: Baltos lankos, 1997.

Hadži Seraja Chanas Šapšalas pasišventęs tautai ir mokslui / Hacı Seraya Khan Shapshal Kendini Ulusa ve Bilime Adamıştır. (Sud. Halina Kobeckaitė, Virgilijus Poviliūnas, Irena Senulienė, Alvyra Zagreckaitė), Trakų istorijos muziejus, 2011.

Lietuvanče – Karaiče – Orusče Sioźliašmialiar, Vilnüs, 2011.

Rozmówki polsko-karaimsko-litewskie / Lehçe-Karayca-Litvanca Konuşma Kılavuzu, Wrocław: Bitik, 2011.

Кратκий очерк о караимах в Литве / Litvanya'daki Karaylar Hakkında Kısa Bir Deneme, Vilnıus, 2011.

Makaleler

"Lietuvos karaimų spauda / Litvanya Karaylarına Ait Basın", *Žurnalisto žinynas*. Antroji knyga, 1996, s. 40–53.

"Kultura karaimska wobec Litwy i Polski / Litvanya ve Polonya'ya Yönelik Karay Kültürü", *Lithuania*, 1997, nr. 3–4 (24/25), s. 219–227.

"Karaims in Lithuania", [İçinde]: *Seraya Szapszal's Karaim Collection*. Vilnüs: National Museum of Lithuania, 2003, s. 7–14.

"Dziedzictwo i kultura Karaimów na Litwie i w Polsce / Litvanya ve Polonya'daki Karayların Kültürel Mirası", [İçinde]: *Problemy rozwoju turystyki wiejskiej na Wileńszczyźnie, Mazowszu i Podlasiu*, T. VII, Warszawa-Biała

Waka: Wydawnictwo WSTiJO i Wydawnictwo SGGW, 2005, s. 15–35 (Sz. Pilecki birlikte).

"Lietuvos karaimų tautinio tapatumo išsaugojimas: dvasininkų vaidmuo / Litvanya Karay Ulusal Kimliğinin Korunması: Din Adamlarının Rolü", [İçinde]: *Vilniaus kultūrinis gyvenimas*: *draugijų reikšmė 1900–1945*, Vilnüs: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2006, s. 67–79.

"Факторы сохранения этнического идентитета литовскими караимами / Litvanya Karayları Tarafından Etnik Kimliğin Korunmasındaki Faktörler", [İçinde]: *Orientas Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos tradicijoje: totoriai ir karaimai.* Specialusis "Lietuvos istorijos studijos" leidinys, T. VI, (Sud.) T. Bairašauskaitė, H. Kobeckaitė, G. Miškinienė, 2008, s. 263–272.

"Karaimų istorijos ir literatūros mylėtojų draugijos veikla Vilniuje 1932–1939 metais / 1932–1939'da Vilnüs'taki Karay Tarih ve Edebiyat Severler Derneği'nin Faaliyetleri", [İçinde]: *Vilniaus kultūrinis gyvenimas*: *draugijų reikšmė 1900–1945*, Vilnüs: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2008, s. 77–85.

"Tarptautiniai Lietuvos karaimų ryšiai / Litvanya Karaylarının Uluslararası İlişkileri", [İçinde]: *Tiurkų istorija ir kultūra Lietuvoje*. Specialusis "Lietuvos istorijos studijos" leidinys, T. XI, (Sud.) T. Bairašauskaitė, G. Miškinienė, 2014, s. 239–248.

"Karaimotyra – neatskiriamas orientalistikos Vilniuje elementas / Karay Çalışmaları, Vilnüs'ta Oryantalizmin Ayrılmaz Bir Unsurudur.", [İçinde]: *Tautinės mažumos Lietuvoje*: *virsmai ir atmintys*, Vilnüs, 2014, s. 146–164.

"Karaimiškų knygų leidyba: raida ir dabartis / Karay Kitap Yayıncılığı: Gelişimi ve Günümüz", *Knygotyra* 66, 2016, s. 191–212.

Bildiriler

"Lietuvos Orientas: jo šaknys ir tyrimai / Litvanya Doğusu: Kökleri ve Araştırması", *Kipčiakų tiurkų orientas Lietuvoje. Istorija ir tyrimų perspektyva.* Tarptautinės mokslinės konferencijos, skirtos profesoriaus dr. Ananiaszo Zajączkowskio 90-sioms gimimo metinėms medžiaga. (Sud. T. Bairašauskaitė, H. Kobeckaitė), Vilnüs: Danielius, 1994, s. 15–28.

Çeviriler

Rešadas Nuri Giuntekinas. *Čiauškutė* / Reşat Nuri Güntekin. *Çalıkuşu*, 2. Baskı, Vilnüs: Alma Littera, 2016 (Litvanca'ya çevirisi).

Doç. Dr. Galina Miškinienė

(1966–)

Araştırmacı, Türkolog, Tercüman. Vilnüs'ta dünyaya gelir. 1988 yılında Vilnüs Üniversitesi'nden mezun olduktan sonra Vilnüs Üniversitesi Filoloji Fakültesi Slav Bölümü Litvanya Tatarları Bilim Dalı'nda araştırma görevlisi olarak göreve başlamıştır. Litvanya Tatarlarının resmi temsilcisi olarak 2012–2015 yılları arasında Litvanya'da "Millî Azınlık Kurulu"nun başkanlığını yürütmüştür. Vilnüs Üniversitesi Filoloji bölümünde Türkoloji alanında çalışan Miskiniene, 2001 yılında "Litvanya Filoloji ve Yabancı Diller (Türkçe)", 2008 yılında "Asya Araştırmaları ve Türkoloji" programlarının kurucusudur. "Eski Litvanya Tatarlarının Elyazmaları (İnceleme–Metin–Tercüme)" adlı monografi ile beraber Litvanya Tatarları'nın Tarihi, Kültürü, Geleneği ve Dini üzerine birçok makale ve kitap yazmıştır. Orhan Pamuk ve Ayşe Kulin'nin romanlarını Litvanyacaya çevirerek Türk edebiyatının Litvanya'da tanınmasına katkı yapmaktadır.

Kitaplar

Турэцка-беларускі размоўнік 1836 году з збораў Нацыянальнага Музэю Літоўскай Рэспублікі ў Вільні / Türkçe–Belarusça Kılavuz, 1836 / Turkish-Belarusian Phrase-Book of 1836, Belarusian Institute of Arts and Sciences, New York, 1995 (S. Şupa birlikte).

Seniausieji Lietuvos totorių rankraščiai (Grafika. Transliteracija. Vertimas. Tekstų struktūra ir turinys) / Litvanya Tatarlarına Ait En Eski Elyazmaları (Yazı Şekli. Transliterasyon. Tercüme. Metinlerin Yapısı ve Konu), Vilnüs: VUL, 2001.

Lietuviški – turkiški pasikalbėjimai. Turkų-lietuvių žodynas, Litvanca – Türkçe Konuşma Kılavuzu, Türkçe–Litvanca Sözlük, Vinius: VUL, 2002.

Каталог арабскоалфавитных рукописей литовских татар / Litvanya Tatarlarına Ait Elyazmaları Kataloğu, Vilnüs: VUL, 2005 (S. Namaviçiute ve J. Pokrovskaja birlikte).

Litvanya Tatarlarına ait Elyazmalarından Türkçe-Lehçe Kılavuz (Yıl 1840). Turkų–lenkų kalbų žodynėlis iš Lietuvos totorių rankraščio (1840), Vilnüs: Lietuvių kalbos institutas, 2008. (Dr. Nesrin Güllüdağ ile birlikte).

Ivano Luckevičiaus kitabas: Lietuvos totorių kultūros paminklas / Ivan Luckeviç Kitabı: Litvanya Tatarlarının Kültür Mirası, Vilnüs: Lietuvių kalbos institutas, 2009. (Litvanca ve Rusça).

The Kitab of Ivan Lutskevich a Monument of Lithuanian Tatar Culture, Vilnüs: Lietuvių kalbos institutas 2021. (İngilizce).

Makaleler

“Темные места” в переводе арабских и старотурецких рукописей на белорусский и польские языки в XVII в. / 17. Yüzyılda Arapça Ve Osmanlı Türkçesi Elyazmalarının Beyaz Rusça Ve Lehçeye Çevrilmesinde “Karanlık Yerler”, *Язык. История. Культура*: Сборник статей, посвященный шестидесятилетию профессора Валерия Николаевича Чекмонаса, *Slavistica Vilnensis* 1997, (Kalbotyra, 46 (2)), 1998, s. 204–214.

“Фольклорный материал на страницах славяноязычных арабскоалфавитных рукописей литовских татар / Litvanya Tatarlarının Slav Dilindeki Arap Alfabesi Elyazmalarının Sayfalarındaki Folklor Materyali”, *Senoji Lietuvos literatūra*, kn. 6: *Senosios raštijos ir tautosakos sąveika: kultūrinė Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės patirtis,* 1998, s. 138–158.

“Būrimo tekstai Lietuvos totorių rankraščiuose / Litvanya Tatarlarına Ait Elyazmalarında bulunan Farazi MetinlerÜzerine”, *Tautosakos darbai,* T. IX (XVI), 1998, s. 262–271.

“О проекте Словаря китабов (славяноязычных арабскоалфавитных рукописей середины XVII века) / Kitab Sözlüğü Projesi Hakkında (17. Yüzyılın Ortalarına Ait Slav Dili Arap Alfabesi Elyazmaları)”, *Slavistica Vilnensis,* (Kalbotyra 49 (2)), 2000, s. 123–129.

“O zawartości treściowej najstarszych rękopisów Tatarów litewskich / Litvanya Tatarlarının En Eski Elyazmalarının İçeriği Hakkında”, *Rocznik Tatarów polskich*, Gdańsk, 2000, s. 30–36.

“Из археографических находок лета 2002 года / 2002 Yazında Arkeolojik Buluntulardan”, *Slavistica Vilnensis, (Kalbotyra 51(2)), 2002,* s. 165–173.

“Исламское вероучение в рукописях литовских татар / Litvanya Tatarlarının Elyazmalarında İslami Doktrin”, *Acta Orientalia Vilnensia,* T.3, 2002, s. 184–195.

“Сотворение мира в легендах литовских татар / Litvanya Tatarlarının Efsanelerinde Dünyanın Yaratılışı”, *Живая старина*. № 3 (35), 2002, s. 17–20.

“Об археографических исследованиях в области татаристики / Tatar Çalışmaları Alanındaki Arkeografik Araştırmalar Hakkında”, *Acta Orientalia Vilnensia,* T. 4, 2003, s. 273–284.

“О проекте каталога арабскоалфавитных рукописей литовских татар / Litvanya Tatarlarına Ait Elyazmaların Katoloğunun Projesi”, *Slavistica Vilnensis, (Kalbotyra 52 (2)), 2003*, s. 205–216.

“Очерк истории и культуры литовских татар / Litvanya Tatarların Tarihi ve Kültürü Denemesi”, *Диаспоры*, T. 2, 2005. s. 40–62.

“Kultura Tatarów litewskich / Litvanya Tatarların Kültürü”, *Problemy rozwoju turystyki wiejskiej na Wileńszczyźnie, Mazowszu i Podlasiu*, T. VII, 2005, s. 151–157.

“По следам Казанского китаба КУ-1446 / Kazan Kitabının İzinin Bulması”, *Senoji lietuvių literatūra*, 24, 2007, s. 263–285.

“Egle, Su Yılanlarının Kraliçesi”, [İçinde]: *Türk Kültüründe Deniz ve Deniz Edebiyatı*, Ankara, 2008. s. 133–139.

“Турецко-польский словарик из китаба Якуба Хасеневича (1840 г.) / Yakub Haseneviç Kitabından (Yıl 1840) Türkçe-Lehçe Kılavuz”, [İçinde]: *Orientas Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos tradicijoje: totoriai ir karaimai,* Specialusis “Lietuvos istorijos studijos” leidinys, T. VI, (Sud.) T. Bairašauskaitė, H. Kobeckaitė, G. Miškinienė. Vilnüs, 2008, s. 105–123.

“Легенда ‘Мирадж’ из китаба Ивана Луцкевича / İvan Luckeviç Kitabında Bulunan Miracnâme”, *Bibliotheca Archivi Lithuanici 7*: *Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kalbos, kultūros ir raštijos tradicijos*, 2009, s. 357–375. (Dr. Hüseyin Durgut ile birlikte).

“О текстологии рукописных китабов литовских татар: Диалог пророка Мухаммеда с шайтаном / Litvanya Tatarlarına Ait Elyazmaları Metinsel Eleştirisi Üzerine”, [İçinde]: *Tatarzy Wielkiego Księstwa Litewskiego w historii, języku i kulturze*. Toruń, 2013, c. 211–230. (Prof. Dr. Sergejus Temčinas birlikte).

“Развитие китабистики в Вильнюсском университете / Vilnüs Üniversitesinde Kitabistik Gelişmesi”, *Slavistica Vilnensis, (Kalbotyra 54 (2)), 2009,* s. 231–238.

“Lietuvos totorių rankraštinė knyga: istorija ir tyrimų perspektyva / Litvanya Tatarlarına Ait Elyazmaları: Tarih ve Araştırmaların Perspektivi”, *Knygotyra* 54, 2010, s. 199–210.

“Lietuvos totorių rankraščiai, kaip tyrimo objektas / Araştırma Nesnesi Olarak Litvanya Tatarlarına Ait Elyazmaları”, *Vilniaus universiteto bibliotekos metraštis*, 2010, s. 24–37.

“Litvanya Tatarlarına Ait Elyazmalarında Bulunan Mi’râc-nâme”, *Türkiyat Araştırmaları*. Sayı 14, Bahar 2011. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Hastaneleri Basımevi, s. 225–241.

“The Development of Turkic Studies at Vilnüs University”, *Acta Orientalia Vilnensia*. Studying the Orient in Lithuania. 2009, Vol. 10 (1–2), 2011, s. 209–224.

“Сводный каталог арабскоалфавитных рукописей литовских татар: коллекция Гродненского государственного музея истории религии / Litvanya Tatarlarına Ait Elyazmalarının Birleştirilmiş Kataloğu: Grodno Din Tarihi Devlet Müzesi Koleksiyonu”, *Slavistica Vilnensis, (Kalbotyra 56 (2)), 2011*, s. 93–120.

“Lietuvos ir Turkijos istoriniai ryšiai: Mustafos Kemalio Atatiurko ir Lietuvos Prezidento Antano Smetonos laiškai / Litvanya ve Türkiye Tarih İlişkileri Üzerine: Atatürk ile Litvanya Cumhurbaşkanı Antanas Smetona Mektuplaşması”, *Parlamento studijos* Nr. 12, 2012, s. 36–50.

“Востоковедение в Вильнюсском университете / Vilnüs Üniversitesinde Doğu Çalışmaları”, *Бюллетень* Выпуск 18. К VIII Съезду российских востоковедов. Труды. Москва: Рукописные памятники Древней Руси, 2012, s. 153–165.

“Rytietiška medžiaga Lietuvos archyvų fonduose: bendriausi bruožai, aprašymas, katalogizavimas, išliekamumas / Litvanya Arşivlerinde Bulunan Doğuya Ait Kaynaklar: Temel Özellikleri, Tanımlanması, Kataloglanması ve Kalıcılığı”, [İçinde]: *Rytai-Vakarai: komparatyvistinės studijos XII*. (Edit.) A. Andrijauskas, Vilnüs, 2012, s. 344–352.

“Сводный каталог арабскоалфавитных рукописей литовских татар: Львовская научная библиотека им. В. Стефаника НАН Украины / Litvanya Tatarlarına Ait ElYazmalarının Birleştirilmiş Kataloğu: Lviv Bilimsel V. Stefanyk Kütüphanesi Ukrayna Bilimler Adademisi”, [İçinde]: *Naujausi kalbų ir kultūrų tyrimai*, (Edit.) J. Jaroslavienė, V. Meiliūnaitė, N. Morozova, J. Zabarskaitė, Vilnüs, 2012, s. 45–58.

“О текстологии рукописных китабов литовских татар: легенда *Мирадж* / Litvanya Tatarlarına Ait Elyazmalarında Metinsel Eliştirisi Üzerine: Mi’râc-nâme”, *Slavistica Vilnensis, (Kalbotyra 58 (2)), 2013*, s. 99–119.

“Review of Turkish Texts in Lithuanian Tatar Manuscripts / Litvanya Tatarlarına Ait Elyazmalarında Türkçe Yazılmış Metinler”, [İçinde]: *Discussions on Turkology. Questions and Developments of Modern Turkology Studies*. (Edit.) Öztürk Emiroğlu, Marzena Godzińska, Filip Majkowski, Warsaw, 2014, s. 593–599.

“Lietuvos totorių padavimai: tarp mito ir realybės / Litvanyalı Tatar Efsaneleri: Efsane ve Gerçek Arasında”, [İçinde]: *Tautinės mažumos Lietuvoje. Virsmai ir atmintys*, (Sud.) A. Stepukonis. Vilnüs, 2014, s. 165–173.

“Книжная традиция литовских татар в контексте культурных взаимосвязей польско-литовских и волго-уральских татар / The book culture of the Lithuanian Tatars in the context of cultural relations between Polish-Lithuanian Tatars and the Tatars of the Volga-Urals”, [İçinde]: *Тюрко-мусульманский мир: идентичность, наследие и перспективы изучения*, Казань, 2015, s. 166–176.

“Wybrane elementy specyfiki islamu na kartach rękopiśmiennych kitabów Tatarów litewsko-polskich / Litvanya-Polonya Tatarları Kitaplarının El Yazısıyla Yazılmış Kartlarında İslam’ın Özgünlüğünün Seçilmiş Unsurları”, [İçinde]: *Islam w Europie. Nowe kierunki badań*. Księga ku czci Profesor Anny Parzymies. (Edit.) Marta Widy-Behiesse i Konrad Zasztowt, Warszawa, 2015, s. 149–160.

“Восточные документы, хранящиеся в рукописном отделе Библиотеки Вильнюсского университета: ханские ярлыки и письма пограничных пашей / Vilnüs Üniversitesi Kütüphanesi Yazma Eserler Bölümünde Saklanan Şark Belgeleri: Han’ın Yarlıkları ve Hudut Paşalarından Mektuplar”, [İçinde]: *Tiurkų istorija ir kultūra Lietuvoje*.

Specialusis “Lietuvos istorijos studijos” leidinys, T. XI, (Sud.) T. Bairašauskaitė, G. Miškinienė. Vilnüs: VUL 2014, s. 275–288, (Dr. Abdülhakim Kılınç birlikte).

“Lithuania Tatars and their Language / Litvanya Tatarları ve Dili”, [İçinde]: *Tehlikedeki Türk Dilleri II B / Endangered Turkic Languages II B*, (Edit.) Süer Eker and Ülkü Çelik Şavk, Vol. 3. Ankara – Astana, 2016, s.343–362.

“Шесть сказаний в составе китабов А. Карицкого и И. Луцкевича (сопоставительный анализ, публикация текстов) / A. Karitsky ve I. Lutskevich’in Kitaplarındaki Altı Efsane (Karşılaştırmalı Analiz, Metinlerin Yayınlanması)”, [İçinde]: *Славянская письменность Великого княжества Литовского: характерные черты и специфические особенности* (Сост.) Н. Морозова, Вильнюс, 2014, s.365–439.

“О текстологии рукописных китабов литовских татар: погребальный обряд (на материале рукописных источников) / Litvanya Tatarlarının Elyazısıyla Yazılmış Kitaplarının Metinsel Eleştirisi Üzerine: Cenaze Töreni (El Yazısı Kaynakların Malzemesine Dayanarak)”, [İçinde]: *Славянская письменность Великого княжества Литовского: характерные черты и специфические особенности* (Сост.) Н. Морозова, Вильнюс, 2014, s.301–324.

“О китабе Абрагама Карицкого (особенности языка и композиции, текст погребального обряда) / Abraham Karitsky’nin Kitabı Hakkında (Dilin Ve Kompozisyonun Özellikleri, Cenaze Töreninin Metni)”, [İçinde]: *Славянская письменность Великого княжества Литовского: характерные черты и специфические особенности* (Сост.) Н. Морозова, Вильнюс, 2014, s.325–364.

“Tarihî Metinlerin Çevirisinde Karşılaşılan Zorluklara Litvanya Tatarlarına Ait Eserlerden Örnekler / The Problems of Historical Manuscripts Translation on the Examples of Lithuanian Tatar Manuscripts”, Türk Dünyası. Kültür Araştırmaları Dergisi. Sayı 1, 2015, s.35–53.

“Lietuvos totorių arabiškais rašmenimis rašyti rankraščiai kultūrinių ryšių kontekste: rankraščiai saugomi Kazanės universiteto ir Tatarstano Respublikos nacionalinėje bibliotekoje / Kültürel İlişkiler Bağlamında Litvanya Tatarların Arap Harflerle Yazılmış Elyazmaları: Kazan Üniversitesi ve Tataristan Cumhuriyeti Millî Kütüphanesinde Olan Elyazmaları Koleksiyonu”, [İçinde]: *Kintančios Lietuvos visuomenė: struktūros, veikėjai, idėjos*. Vilnüs, 2015, s. 42–59.

“Dziedzictwo religijne Tatarów litewskich / Litvanya Tatarlarının Dini Mirası”, [İçinde]: *Badania nad światem islamu. Dzieje, dzień dzisiejszy, perspektywy*, (Edit.) D. Ściślewska, M. Woźniak, Katedra Bliskiego Wschodu i Północnej Afryki UŁ, Łódź, 2015, s. 283–293.

“Этапы изучения и значения китаба Ивана Луцкевича / Ivan Lutskevich’in Kitabı Üzerine Yapılan Çalışma Aşamaları ve Önemi”,

Slavistica Vilnensis, (Kalbotyra 60 (2)), 2015, s. 123–135.

“Особенности традиционной обрядности литовских татар во второй половине XX века / XX. Yüzyılın Ikinci Yarısında Litvanya Tatarlarının Geleneksel Ritüelinin Özellikleri”, *Tatarica* Nr 5, 2015, s.127-140.

“Печатные издания литовских татар / Litvanya Tatarlarına Ait Basın”, *Библиотечный вестник* 2 (40), 2015, s.39–42.

“Значение материалов проф. А. Мухлинского для развития татаристики в Литве. Коллекция арабографических славяноязычных рукописей Санкт-Петербургского университета / Tatar Bilim Dalı Gelişmesi İçin Prof. A. Muhliński’nin Materiyallerin Önemi. St. Petersburg Üniversitesi’ndeki Slav Dilinde Arap Harfleriyle Yazılmış Elyazmaları Koleksiyonu”, [İçinde]: *Актуальные вопросы тюркологических исследований. К 180-летию кафедры тюркской филологии Санкт-Петербургского государственного университета*. Сб. статей под ред. Н.Н. Телицина, Й.Н. Шена, Спб., 2016, s.450–460.

“Lithuanian Tatars: The Oldest Muslim Community in Europe on the Edge of Self Possession and Disappearance in the World of Globalization”, [İçinde]: *Türkmen Bilgesi*. Fikret Türkmen Armağanı (Edit.) İbrahim Dilek, Ferah Türker, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları Türk Kültürü Araştırmaları Armağan Dizisi 19. Ankara, 2015, s.255–260.

“Каталог арабографичных рукописей литовских татар: Британская библиотека и Белорусский музей им. Ф. Скорины в Лондоне / Litvanya Tatarlarına Ait Elyazmaları Katoloğu: Litvanya Tatarlarının Arabografik Elyazmalarının Kataloğu: İngiliz Kütüphanesi ve Londra’daki F. Skaryna Belarus Müzesi”, [İçinde]: *Tatarzy polscy*. (Edit.) Magdaleny Lewickiej i Czesława Łapicza. *Literaria Copernicana* 2 (18), 2016, s.53–67.

“Литва татарлары кулъязмасы **(**Татарстан Республикасы Милли китапханәсендә яңа табылган хамаил / Litvanya Tatarlarına Ait Elyazmaları (Tataristan Cumhuriyeti Millî Kütüphanesinde Bulunan Hamail)”, *Безнең мирас* 12, 2016, s.17–19.

“Новая рукопись литовских татар в Национальной библиотеке Республики Татарстан / Tataristan Cumhuriyeti Millî Kütüphanesinde Bulunan Litvanya Tatarlarina Ait Yeni Bir Elyazması”, *Библиотечный вестник* 2 (42), 2016, s.28–33.

“Предварительный сводный каталог арабографических рукописей литовских татар: коллекция Варшавского университета / Litvanya Tatarlarınına Ait Elyazmalarının Ön Kataloğu: Varşova Üniversitesi’ndeki Koleksiyonu”, [İçinde]: *Święte księgi judaizmu, chrześcijaństwa i islamu w słowiańskim kręgu kulturowym. Prace dedykowane Profesorowi Czesławowi Łapiczowi*, T 1 *Księgi wyznawców islamu. Kitabistyka,* (Edit.) Monika Krajewska, Joanna Kulwicka-Kamińska, Arleta Szulc, Toruń, 2016, s.57–76.

“Ottoman Empire – Grand Duchy of Lithuania Relations: Several Documents from the Manuscript Department of the Vilnüs University Library”, [İçinde]: *Essays in the History of Languages and Linguistics.* (Edit.) Michał Németh, Barbara Podolak, Mateusz Urban. Kraków, 2017, s. 325–339 (Dr. A. Kılınç birlikte).

“Один документ из коллекции восточных документов, хранящихся в рукописном отделе библиотеки Вильнюсского университета / Vilnüs Üniversitesi Kütüphanesi Yazma Eserler Bölümü’nde Bulunan Şark Belgeleri Koleksiyonundan Bir Belge”, [İçinde]: *Историческая мозаика Евразии*: сб. ст. к 70-летию Д.Д. Васильева. (Сост.) Т.А. Аникеева, А. Д. Васильев, О.М. Курникова, Т.А. Филиппова, М., 2017, s.146–154.

“Хамаил литовско-польско-белорусских татар из частной коллекции: филолого-текстологический анализ / Özel bir koleksiyondan Litvanya-Polonya-Belarus Tatarlarının Hamail’i: Filolojik ve Metinolojik Analiz”, *Nurt* SVD 2, 2017, s.123–138.

“Счастливые и несчастливые дни из хамаила Адама Радецкого (1888 г.) / Adam Radetzky Hamail’den (1888) mutlu ve şanssız günler”, *Slavistica Vilnensis*, T. 62, 2017, s. 97–116.

“Славяно-турецкое языковое и культурное взаимодействие (на материале хамаилов литовских татар) / Slav-Türk Dilsel ve Kültürel Etkileşimi (Litvanya Tatarlarının Hamail’lerinin Materyaline Dayanarak)”, *Poznańskie Studia Polonistyczne*. Seria Językoznawcza. 2017, Vol. 24, nr 2, s.125–146.

“Litvanya’da Attila İlhan’ın Şiir Mirasına Bir Bakış”, *Güncel Sanat. Kültür Sanat Edebiyat Dergisi*. Yıl 9. Sayı 52 Ocak-Şubat 2018. s.42–45.

“Litvada Türkologiya”, *Türkologiya* 1, Bakı, 2018, s.95–103.

“Новая рукопись из собрания Национальной библиотеки Татарстана: китаб 1890 / Tataristan Millî Kütüphanesi Koleksiyonundan Yeni El Yazması: Kitab 1890”, [İçinde]: *Tatarskie dziedzictwo kulturowe*, T. 1. Rękopiśmienne księgi religijne. 50 lat kitabistyki. Biblioteka Azji i Paczfiku, 2018, s.117–133.

“Исследования в области китабистики: с момента зарождения вплоть до 1968 г. / Kitabistik Alanında Yapılan Araştırma: Başlangıçtan 1968’e Kadar”, [İçinde]: *Tatarskie dziedzictwo kulturowe*, T. 1. Rękopiśmienne księgi religijne. 50 lat kitabistyki. Biblioteka Azji i Paczfiku, 2018, s.19–38.

“Архив А.К. Антоновича в библиотеке Вильнюсского университета / Vilnüs Üniversitesi Kütüphanesindeki A.K. Antoniviç Arşivi”, [İçinde]: *Tatarskie dziedzictwo kulturowe*, T. 1. Rękopiśmienne księgi religijne. 50 lat kitabistyki. Biblioteka Azji i Pacyfiku, 2018, s.81–91.

“Профессор ВУ Антон Антонович: к 50-летию выхода в свет пионерского

труда “Белорусские тексты, писанные арабским письмом, и их графико-орфографическая система” (1968) / VÜ Profesörü Anton Antonoviç: “Arap Alfabesiyle Yazılmış Belarus Metinleri, Grafik ve Yazım Sistemleri” Öncü Eserinin Yayınlanmasının 50. Yıldönümü Vesilesiyle”, *Slavistica Vilnensis*, T.63, 2018, s.404–406.

“The Question of Preservation of National Traditions: Culinary Heritage of Lithuanian Tatars“, *Yearbook of Balkan and Baltic Studies*. Vol. 2. (Edit.) Ekaterina Anastasova, Mare Koiva, Žilvytis Šaknys, ELM scholarly press Vilnüs-Tartu-Sofia 2019, s.131–140.

“Путешествие “турка” Синдбада: к проблеме выявления источников в арабографичных славяноязычных рукописях литовских татар / “Türk” Sinbad’ın Yolculuğu: Litvanya Tatarlarının Slav Dilinde Arap Harfleriyle Yazılmış Elyazmalarındaki Kaynakların Açığa Çıkması Sorununa Doğru”, *Slavistica Vilnensis,* Vol. 64 (1), 2019, s.117–132.

“Интерференция ислама и христианства – заимствования из мусульманских и немусульманских источников в рукописях литовско-польских татар / İslam ve Hristiyanlığın Müdahalesi – Litvanya-Polonya Tatarlarının Elyazmalarında Müslüman ve Gayrimüslim Kaynaklardan Alıntısı”, [İçinde]: *Islam, Turcja, Tatarzy*, T 3. (Edit.) Jan Perszon, Ireneusz Kamiński, Warszawa – Toruń, 2020, s.45–58.

“Один документ из Государственного архива Турецкой Республики: к вопросу исторических взаимосвязей Великого княжества Литовского и Османской империи / Türkiye Cumhuriyeti Devlet Arşivlerinden Bir Belge: Litvanya Büyük Dükalığı ile Osmanlı İmparatorluğu Arasındaki Tarihi İlişki Hakkında”, [İçinde]: *Tatarzy i Słowiańszczyzna. Litteraria Copernikana* 1 (33), (Edit.) Joanny Kulwicka-Kamińska, Czesław Łapicz i Galina Miškinienė, 2020, s.73–88 (Dr. A. Kılınç ile birlikte).

“Особенности традиционной обрядности литовских татар в первой половине XX в.: свадебный обряд (на материале арабографических рукописей литовских татар) / 20. Yüzyılın İlk Yarısında Litvanya Tatarlarının Geleneksel Ritüelinin Özellikleri: Düğün Töreni (Litvanya Tatarlarınına Ait Elyazmalarının Malzemesine Dayanarak)”, *Tatarica* Nr 14. 2020, s.28–47.

“Женский вопрос на страницах периодики литовско-польских татар в межвоенный период / İki Savaş Dönemide Litvanya-Polonya Tatarlarının Süreli Yayınlarının Sayfalarında Kadın Sorunu”, [İçinde]: *The Islamic World in Contepporary and Historical Perspective*. (Edit.) Izabela Kończak, Magdalena Lewicka, Agata S. Nalborczyk, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódźkiego, 2020, s.215–223.

“Litvanya’da Türkoloji”, [İçinde]: *Avrupa’da Türkoloji*, (Edit.) Öztürk Emiroğlu, Akçağ Yayınları, Ankara, 2020, s. 345–355.

"Litvanya Tatarlarına ait Elyazmasında Bulunan Dini Metinlerin Özelliği", [İçinde]: *Türkistan'dan Balkanlara Türk Sufizmi,* (Edit.) Gülşen Seyhan Alışık, İstanbul: Paradigma Akademisi, 2021, s. 439–452.

"О положении в Речи Посполитой после 1795 г.: на материале документов из государственного архива Турецкой Республики / 1795 Sonrası Polonya-Litvanya Birliği Topluluğu'ndaki Durum Üzerine: Türkiye Cumhuriyeti Devlet Arşivlerinden Alınan Belgelere Dayalı", [İçinde]: *Litvanya ve Türkiye: Tarihi, Kültürel ve Edebi İlişkiler. Tatar ve Karay Türklerinin Katkıları,* (Edit.) Galina Miškinienė, Vilnüs: Vilniaus universitetas, 2021. s. 43–64 (Dr. A. Kılınç birlikte).

Bildiriler

"Тюркоязычная книга в истории и культуре литовских татар / Litvanya Tatarlarının Tarihi ve Kültüründe Türk Dilleriyle Yazılan Kitaplar", *Тюркоязычная книга: наследие веков*. Материалы Международной научно-практической конференции, посвященной истории тюркоязычной книги (Казань, 17–18 октября 2012 г.), Казань, 2012, s.87–94.

"Славянская арабскоалфавитная письменность литовских татар / Lİtvanya Tatarlarına Ait Slav Dilinde Arap Harfleriyle Yazıları", *Bosanskohercegovački slavistički kongres* I: Zbornik radova (knjiga 2), (Glavni urednik). Senahid Halilović, Sarajevo, 2012, s.133– 142.

"Litvanya Tatarlarına Ait En Eski Elyazmalarından Kazan Kitabı (1645): İçeriği ve Önemi / Kitab of Kazan (1645) One of the Oldest of Lithuanian Tatar Manuscripts. Content and Importance of the Kitab, Uluslararasi Türk Dünyasi Kültür Araştirmalari Sempozyumu Bildirileri", (Edit.) Prof. Dr. Mehmet Açа, Dr. Mustafa Açа, *Uluslararası Türk Dünyası Kültür Araştırmaları Dergisi* 2 (7) (Özel Sayı), Trabzon, 2016, s.375–389.

"Печатные издания литовских татар / Litvanya Tatarlarına Ait Basın", *Национальная книга: история и современность, перспективы исследования*. Материалы международных научно-практических конференций. I–V Каримуллинских чтений (Казань, 2003–2016), Часть I, Казань, 2017, s.159–165.

"Новая рукопись литовских татар в Национальной библиотеке Республики Татарстан / Tataristan'daki Millî Kütüphanede Bulunan Litvanya Tatarlarına Ait Yeni bir El Yazması", *Национальная книга: история и современность, перспективы исследования*. Материалы международных научно-практических конференций. I–V Каримуллинских чтений (Казань, 2003–2016), Часть I, Казань, 2017, s.29–40.

"Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Hikâyelerinde Kadın İmajı", *Bir güneş Avcısı. Ahmet Hamdi Tanpınar*. (Edit.) İbrahim Şahin, Deniz Depe, Nurcan Ankay, İstanbul, 2018, s.481–491.

“Изучение и публикация восточных текстов литовских татар / Litvanya Tatarlarına Ait Dpğu Metinlerin İncelenmesi ve Yayınlanması”, *Архивное востоковедение*. Материалы симпозиума к 200-летию ИВ РАН. Труды Института востоковедения РАН. Выпуск 17, Москва: ИВ РАН 2018, s.130–143.

“H. Seraja Szapszal, Input into Development of Turkology During Interwar Period in Vilnüs / İki savaş Dönemde Vilnüs’taki Türkolojinin Gelişmesine Seraya Han Szapszal’ın Önemli Katkısı”, *Turkic Peoples Through the Ages and Lands*. (Edit.) Marzena Godzińska, Kamila Barbara Stanek, Warsaw, 2018, s.53–62.

“Следы кыпчакской культуры в Великом княжестве Литовском / Litvanya Büyük Düklüğünde Kıpçak Kültürünün İzleri”, *Medieval History of Desht-i-Kipchak*. Materials of international Scientific Conference, Astana, 2018, s.121–125.

“Litvanya Tatarlarına Ait Basın: Önemi ve Özelliği (1930–1939)”, *I. Uluslararası Eğitimde ve Kültürde Akademik Çalışmalar Sempozyumu,* Mersin, 13–15 Eylül 2018, s.665–672

“Litvanya Tatarları: Tarih, Dil ve Kültür”, *Motif Vakfı Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu*. Çanakkale, 8–10 Kasım 2018, s.17–25.

“Litvanya’da Türkçenin Yabancı Dil olarak Öğretimi”, *I. Uluslararası Türk Dili Çalištayı Bildiri Kitabı*, Düzce Üniversitesi Yayınları, S. 6, Türk Dili Dizisi-1. (Edit.) Sibel Bayram, Ankara, 2018, s.106–113.

“Abraham Karitski Kitabi’nda Bulunan Türkçe Metinlere Bir Örnek: İçkinin Günahlari Hakkinda Bir Şiir”, *Uluslararasi Toplum Ve Kültür Araştirmalari Sempozyumu* (3–5 Ekim 2019) Bildiriler Kitabı, (Edit.) Mustafa Açа, Çanakkale, 2019, s.654–664 (Dr. Hüseyin Durgut birlikte).

“Традиционная обрядность литовских татар в свете ногайской культуры / Nogai Kültürü Işığında Litvanya Tatarlarının Geleneksel Ritüelleri”, *Ногайцы: XXI век. История. Язык. Культура. От истоков – к грядущему*. Материалы III международной научно-практической конференции. г. Черкесск, 2–3 октября 2019 г., s.232–236.

“Evolution and Future of Oriental Research and Studies in Lithuania”, *74. Uluslararası Halk Kültürü Araştırmaları Kongresi Türkiye-Litvanya İlişkileri,* 26–30 Mayıs 2019 Vilnüs, Litvanya, Tam Bildiri Kitabı, (Edit.) Deniz Ünver, 2019, s.32–45.

“Türk Dili Öğretiminde Edebi Metinlerin Önemi: Mehmet Akif Ersoy, Orhan Veli ve Attila İlhan”, *3rd International Symposium of Limitless Education and Research* (ISLER 2019), Ankara, 2019, s.760–767.

“Litvanya Tatarlarına Ait Kültürün Korunması: Eski Geleneklerin Dönüşü”, *II. International Symposium of Academik Studies on Education and Culture I-SASES. Pamukkale University*. Denizli, 12–14 Eylül 2019. Tam

Metin Kitabı, (Edit.) Hakan Akdağ, Fuat Serkan Say, Ankara, 2019, s.656–662.

"Сохранение и изучение исламского письменного наследия – важная гуманитарная задача современного мира / İslami Yazılı Mirasın Korunması ve Incelenmesi – Modern Dünyanın Önemli Bir Insani Görevidir", *I Международный форум "Богословское наследие мусульман России"*, T. I, (Сост.) Д.М. Абдрахманов, А.А. Тимерханов, С.Т. Рахимов, А.К. Хурматуллин, Казань, 2020, s.111–123.

"Vilnüs Üniversitesinde Okutulan Yabancılara Türkçe Öğretimi Ders Kitapları Üzerine Bir Değerlendirme", *4th International Symposium of Limitless Education and Research* (ISLER 2020), Ankara, 3–6 Eylül 2020, Bildiri Kitabı, SEAD 2020, s.284–293.

"Cultural and historical links of Lithuanian Tatars with Crimea", *Міжнародна наукова конференція "Сходознавство на межі світів та цивілізацій" присвячена 150-річному ювілею з дня народження Агатангела Юхимовича Кримського*. Міністерство освіти та науки України Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, 26 травня 2021, Київ, 2021, s.68–70.

"Vilnüs Üniversitesinde Okutulan Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarındaki Etkinliklerin Biçim, İçerik ve Dil Kullanımı Açılarından Değerlendirilmesi", *5th International Symposium of Limitless Education and Research* (ISLER 2021), Bildiri Kitabı, Ankara, 2021, s.312–317.

"Vilnüs Üniversitesi, Litvanya Ulusal Müzesi ve Litvanya Bilimler Akademisi Vrublevski Kütüphanesi Fonlarındaki Doğuya Ait Kaynaklar: Temel Özellikleri, Tanımlanması, Kataloglanması ve Kalıcılığı", *Uluslararası Prof. Dr. Halil İnalcık Tarih ve Tarihçilik Sempozyumu*. 10–13 Nisan 2017, Bildiriler II. C., (Haz. Ayşe Bedir, Birkan Soykan ve Uğur Cenk Deniz İmamoğlu), Ankara, 2022, s.1–16.

"Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Litvanyalı Öğrencilerin Anlatma Becerilerinde Karşılaştıkları Zorluklar", *6. Uluslararası Sınırsız Eğitim ve Araştırma Sempozyumu* (USEAS 2022), Bildiri Kitabı, Ankara, 2022, s.294–298.

Tanıtımlar

"Диалог культур: белорусско-литовские татары – выходцы из Урало-Волжского региона в Великом княжестве Литовском / Kültürler Arası Diyalog: İdil Ural Bölgesinden Litvanya Knezliğine Belarus–Litvanya Tatarları", *Orsam Rapor* No: 147, The Black Sea International Rapor No: 31, Ocak 2013, s.1–37.

"Antanas Baranauskas İzbe (Tahıl Ambarı) Müzesi", *Turnalar*, Yıl: 22 Sayı 78, 2020, s. 29–36.

“Литовские татары вчера и сегодня / Litvanya Tatarları Dün ve Bügün”, *Туган Жир* №2, 2020, s.229–245.

Litvanya Tatarları ve Litvanya Tatarcası, *Son Sesler Duyulmadan Emek Verenler Konferans Serisi*, 2021.

https://www.youtube.com/watch?v=2v3FR-KW9cI
https://www.youtube.com/watch?v=90UFedDXXR4

Çeviriler

Orhan Pamuk. Juodoji knyga / Kara Kitap, Vilnüs, 2005, 502 s. (Litvanca’ya çeviri).

Aiše Kulin. Sevdalinka / Sevdalinka, Vilnüs, 2006, 306 s. (Litvanca’ya çeviri).

Egle, Su Yılanlarının Kraliçesi, Avrupa’dan Masallar. Antalya: AB Bilgi Bürosu Antalya Ticaret ve Sanayi Odası, 2007, s. 51-62. (Türkçe’ye çeviri).

Litvanya Grand Dükler Sarayı – Geçmiş Geleceğe Açılıyor. Vilnüs: LDK VR, 2014 (Şebnem Ercebeci birlikte). (Türkçe’ye çeviri).

Dr. Šarūnas Rınkevičius
(1992–)

Vilnüs‘te dünyaya gelmiştir. 2015‘te Vilnüs Üniversitesi Türkoloji programından mezun olmuştur. 2013–2014 yılında Ankara Üniversitesi’nde Erasmus Öğrenci Değişim Programı bursuyla okur. 2017 Vilnüs Üniversitesi Karşılaştırmalı Siyaset master programından mezun olur. 2018 yılında Vilnüs Üniversitesi‘nde çalışmaya başlar. Türkiye tarihi, Balkan tarihi konularında ders vermektedir. Aynı yıl Vilnüs Üniversitesi‘nde doktora tezi yazmaya başlar. 2023 yılında doktora tezini savunmuştur. 2022 Mayıs ve Haziran aylarında Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlı‘ğında tarihi Litvanya ve Türkiye ilişkileri konusu üzerinde araştırmalar yapmıştır. İlgilendiği konular Türkiye tarihi, Orta Doğu tarihi.

Makaleler

“Perceptions of the Ottoman Empire in the Polish-Lithuanian Commonwealth in the 18th Century”, [İçinde]: *Litvanya ve Türkiye: Tarihi, Kültürel ve Edebi İlişkiler. Tatar ve Karay Türklerinin Katkıları,* (Ed.) Galina Miškinienė, Vilnius: Vilniaus universitetas, 2021. s. 65–77.

"Herojinės praeities nostalgija: finikietiški motyvai Libano tapatybės konstravime XX a. / Nostalgia for the heroic past: the use of Phoenician motives in identity construction in Lebanon in the 20th century", *Logos*. Vilnius: Logos, 2021, Vol. 109, s. 202–208.

"Tarp lokalios ir universalios arabų tapatybės: sąvokos "shu'ūbiyya" vartojimas XX amžiaus kontekste", *Kultūrologija: Rytai–Vakarai: komparatyvistinės studijos XV*. Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2022, Vol. 21, s. 290–304.

"The Maronite Community and the Language in the 21st Century: the Anthropological Perspective of the Identity", *Studia Orientalia Slovaca*, Vol. 22, C.2, s. 55–76.

Bildiriler

"The New Generation of Dictionaries by Karaim speakers, in international conference *The Karaim Language in Use Dedicated to the memory of Simon Firkovič (1897–1982) and Alesakder Dubinski (1924–2022),* Vilnius University, 19 May 2022.

Natela Statkienė

(1976–)

12 Mayıs 1976'daYekaterinburg'da (Rusya) dünyaya geldi. Birkaç yıl sonra ailesiyle birlikte Litvanya'ya göç etti. 1993 yılında girdiği Vilnüs Üniversitesi Filoloji Fakültesinden 1997 yılında mezun oldu. 1997-1999 yılları arasında Vilnüs Üniversitesi Filoloji Fakültesinde yüksek lisansını tamamladı ve 1999-2000 yılları arasında Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde araştırmacı-öğrenci olarak bulundu. 2001 yılında Vilnüs Üniversitesinde çalışmaya başladı. 2008 yılında Vilnüs Üniversitesi Doğu Bilimleri Merkezi'nde Türkoloji Programının kuruluşunda aktif rol aldı. Türkoloji Programı koordinatörü ve öğretim üyesi olarak görev aldı (Programın bugünkü adı – Asya Çalışmaları). 2018 yılından itibaren Vilnüs Üniversitesi Felsefe Fakültesi Asya ve Kültürlerarası Araştırmalar Enstitüsü'nde görevine devam etmektedir. Aynı zamanda Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalında doktora yapmaktadır. Türkçe Eğitimi, Yabancılara Türkçe Öğretimi ve Litvanya Tatarları ile ilgili çalışmaları bulunmaktadır.

2001 yılından itibaren Litvanya'da Yunus Emre Enstitüsü, TİKA, TÜBİKAM, TÜRKSOY ve T.S. Vilnüs Büyükelçiliği, Vilnüs Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Gaziantep Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi gibi kurumlar öncülüğünde Türkçe ve Türk kültürünü öğretmeyi amaçlayan, Türk kültürünü yansıtan proje, sergi, seminer, konferans ve çeşitli faaliyetlerde koordinatör, yürütücü, organizatör ve araştırmacı olarak görevler almıştır.

Makaleler

"Sytuacja językowa i świadomość etniczna Tatarów litewskichwe wsi Sorok Tatary / Kırk Tatar Köyündeki Litvanya Tatarların Dilsel Durumu ve Etnik Kimlik Bilinçleri", [İçinde]: *Problemy rozwoju turystyki wiejskiej na Wileńszczyźnie, Mazowszu i Podlasiu*, T. VII, Warszawa-Biała Waka: Wydawnictwo WSTiJO i Wydawnictwo SGGW, 2005, s. 195–201.

"Litvanya Tatarlarının Konuşmalarında Kullandıkları Doğu Dilleri Kökenli Kelimeler", *Turkish Studies / Türkoloji Araştırmaları*, Volume 2/2 Spring, 2007, s. 514–518.

"Turkų kalba Lietuvoje dar egzotiška / Litvanya'da Türkçe hâlâ egzotik bir dildir", *Spectrum*, Nr. 2, 2009, s. 32–35.

Bildiriler

"Vilnüs Üniversitesi, Yabancı Dil Öğretiminde Yeni çalışmalar", *8. Dünyada Türkçe Öğretimi Sempozyumu Bildirileri*, 6–7 Mart 2009, Ankara. s. 108–111. (Dr. G. Miskiniene birlikte).

"Kaynak Eserlere ve Anket Sonuçlarına Göre Litvanya Tatarlarının Ölüm Törenleri ve Bazı Dil Malzemeleri", [İçinde]: *Dilleri ve Kültürleri Yok Olma Tehlikesine Maruz Türk Toplulukları*, 4. Uluslararası Türkiyat Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Hastaneleri Basımevi, s. 353–365 (Dr. G. Miskiniene birlikte).

Çeviriler

Universalus turkų kalbos vadovas. Parankinis keliautojo žodynėlis / Türk Dili Evrensel Kılavuzu. Kullanışlı bir gezgin sözlüğü. Vilnüs, 2009.

"Anadolu'nun Renkleri: Doğum-Düğün-Ölüm" belgeseli filminin alt yazısı tercümesi (Dr. G. Miskiniene birlikte).

Dr. Jakub Szynkiewicz
(1884–1966)

Jakub Szynkiewicz 16 Nisan 1884'te Lachowicze'de doğmuş ve 1966'da ABD'nin Connecticut eyaleti, New Haven şehrinde vefat etmiştir. 1904 yılında Minsk Ulu Okulu (Męska Szkoła Realna)'ndan mezun oldu. Doğu Dilleri derslerine 1910 yılında Petersburg'da başlamış, ancak 4. sınıf öğrencisi iken savaş nedeniyle üniversiteyi bırakmak zorunda kalmıştır. Savaş yılları sırasında 1917'de cephede, 1918-1919 arasında ise Kırım'da asker olarak hizmet etmiştir. Kırım'dan 1918'de yeniden kurulan Polonya'ya donmuş ve devlet bursuyla Petersburg'ta başlamış olduğu derslerini tamamlamak amacıyla Berlin Üniversitesine gönderilmiştir. Berlin Üniversitesinden 1925'te doktora diplomasıyla mezun olmuş, ertesi yıl Vilna'ya dönüp yerleşmiştir[1]. Berlin'de iken, 1925 senesinde Polonya Müslümanlarının ilk toplantısında müftü olarak seçilmiştir. Müftülük görevi ömür boyu olduğundan, Szynkiewicz'in 1944'te Polonya'dan (o zamanki Litvanya'dan) ayrılmasından muhaceretteki hayatının sonuna kadar (1966) yeni müftü seçilememiştir[2].

Kitaplar

Rabghuzi's Syntax, [İçinde]: Mitteilungen des Seminars für Orientalische Sprachen zu Berlin, Abt. II Westasiat. Studien, Jg. 29, Berlin, Phil. Dis. vom 10. Juni 1926, Berlin: Reichsdruckerei, 1926.

Rabgūzī Sentaksı (Trs.) Sabit S. Payalı, İstanbul, 1947.

Historia Proroków / *Nebilerin Kıssaları*, Vilnüs, 1928.

Notatki Wielkiego Muftiego Dra Jakuba Szynkiewicza / *Büyük Müftü Dr. Jakub Szykiewicz'in Notları*, 1932. [Yayımlanmamış eser, 62 varak].

Wersety z Koranu / *Kur'an Ayetleri*, Sarajevo, 1935.

Tedžwid. Nauka czytania Koranu / *Tecvid. Kuran Okuma Dersleri*, Sarajevo, 1935.

Makaleler

"Tłumaczenia słów orientalistycznych / Oryantal Kelimelerin ve İsimlerin Çevirileri", [İçinde]: Stanisław Dziadulewicz. *Herbarz rodzin Tatarskich w Polsce*, Vilnüs, 1929, s. 457–473.

"O kitabie / Kitap Hakkında", *Rocznik Tatarski*, T. 1, 1932, s. 188–194.

[1] A. Miśkiewicz, *Tatarzy polscy 1918–1939*, Varşova, 1990, s. 45.

[2] H. Jankowski, "Jakub Szynkiewicz", *Ankara Universitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakultesi Turkoloji Dergisi,* 18, 2 (2011), s. 61–68.

"Literatura religijna Tatarów litewskich i jej pochodzenie / Litvanya Tatarlarının Dini Edebiyatı ve Kökeni", *Rocznik Tatarski*, T. 2, 1935, s. 138–143. [Fransızca özeti "La litterature religieuse de Tartares lithuaniens et son origine", 2 fotoğraf s. 145].

"Jan Stankevič. 1933. Belaruskija musul'mane i belaruskaja literatura arabskim pis'mom / Belarus Müslümanları ve Arap Alfabesiyle yazilmis Belarus Edebiyatı", *Rocznik Tatarski*, T. 2, 1935, s. 453–455.

Ali İsmail Woronowicz
(1902–1941?)

Ali İsmail Woronowicz 1 Nisan 1902'de Lachowicze'de (Belarus) doğmuştur. 1911'de Şiauliai (Litvanya) Gymnasium'da okumaya başlamıştır. 1917–1921 yıllarında Simferopol'deki Erkek lisesi'nden mezun oldu, ardından iki yıl boyunca Tavriya'daki Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nde okudu. 1922 yılından itibaren Vilna'da yaşadı.

1926–1932 yıllarında Lviv'de Doğu Çalışmaları bölümünden ve ardından 1933–1936 yıllarında Kahire'deki El-Ezher Üniversitesi'nde İslam Teolojisi bölümünden mezun oldu.

1937–1939 yıllarında eşi Eva (kızlık soyadı Jakubovska) ile birlikte Varşova'da yaşadı. Aynı zamanda Varşova cemaatinin ve Müslüman cemaatinin imamı ve Yeni Wilejka'da (Yeni Vilnia'da) olan 13. Vilno Uhlans'ın Tatar Filosu'nun imamıydı. 1931'den 1940'lara kadar "Tatar Yıllığı" dergisinde iki bilimsel makale, "Polonya'da İslam" adlı broşürü ve Polonya ve yabancı dergilerde 50 makale (çoğunlukla: "Tatar Hayatı") yayımladı. 1938 yıllarında Polonya'daki Yüksek Müslüman Koleji'ne seçildi.

Savaş, onun bilimsel kariyerini ve dini hizmetini kesintiye uğrattı ve bitmiş kitabı olan *Żywot Proroka Mahometa i Jutrzenka Islamu* / *Peygamber Muhammed'in Hayatı ve İslam'ın Şafağı* yayınlanmasını engelledi.

Tadeusz Kowalski'nin himayesi altında (danışmanlığında) yazılan doktora tezi, Kasım 1939 yıllarında Jagiellionski Üniversitesi'nde savunulacaktı. Tezinin başlığı – *Wyrazy pochodzenia arabskiego i tureckiego w języku polskim* / *Arapça ve Türkçe Kökenli Kelimeler Lehçe dilinde*.

20 Ocak 1941 yıllarında Ali Ismail Woronowicz tutuklandı ve Baranoviçe şehrine götürüldü. 1985 yıl civarında yapılan birçok aramadan sonra, A. Woronowicz'in Haziran 1941 yıllarında mahkûmların tahliyesi sırasında öldüğü düşünülüyordu.

Kitaplar

Islam w Polsce / *Polonya'da İslam*, Kahire, 1936 (Arapça).

Żywot Proroka Mahometa i Jutrzenka Islamu / *Hz.Muhammed'in Hayatı ve İslam'ın Doğuşu*, 1939. [Yayımlanmamış eser].

Makaleler

"Kitab Tatarów litewskich i jego zawartość / Litvanya Tatarları Kitabı ve Onun İçeriği", *Rocznik Tatarski*, T. 2, 1935, s. 376–394.

"Szczątki językowe Tatarów litewskich / Litvanya Tatarlarının Dil Kalıntıları", *Rocznik Tatarski*, T. 2, 1935, s. 351–367.

"Polacy-muzulmanie na Uniwersytecie Al-Azhar w Kairze / Polonyalı Müslümanlar Kahire El-Ezhar Üniversitesinde", *Wachód-Orient*, nr 2–4, 1934, s. 148–155.

"O tłumaczeniu treści Koranu / Kur'an Tercümesi Hakkında ", *Przegląd Islamski*, z. 1–3, 1936, s. 6–9.

MACARİSTAN TÜRKOLOGLARI

Hazırlayan: Dr. Pınar Yiğit TÜRKER

Macaristan, tarih sahnesinde kendine özgü ve zengin bir geçmişe sahip olan Orta Avrupa ülkelerinden biridir. Bu coğrafya, çeşitli kültürel etkileşimlere ve tarihî olaylara ev sahipliği yapmıştır. Türklerle ve Türk boylarıyla olan etkileşim ise oldukça eski tarihlere dayanmaktadır. İskit ve Hun çağından itibaren çeşitli Türk boyları (Bulgarlar, Avarlar, Peçenekler, Kumanlar vb.) Macaristan ve çevresinde hüküm sürmüş ve buralarda etkili olmuştur. Sonrasında önem arz eden en önemli tarihi safhalardan biri de Osmanlı İmparatorluğu'nun bölgeye olan etkisidir. Orta Çağ'dan itibaren bu coğrafyada şekillenen ilişkiler, Macaristan'ın Türk dünyası ile olan etkileşimini ve bu alanda uzmanlaşan akademisyenlerin yani Türkologların ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Macar Türkologları, ülkelerinin tarihi geçmişi, Türk dilleri ve kültürleri üzerine uzmanlaşmış bilim insanlarıdır ve bu alanda değerli katkılar sağlamıştır. Macaristan'ın coğrafi konumu, tarih boyunca Türk halklarıyla olan etkileşimi ve dilbilimsel benzerlikler, Macar Türkologlarının Türk dünyasıyla güçlü bir bağa sahip olmasını sağlamıştır. Macar Türkologlarının çalışmaları, Türk dillerinin kökeni, dil ailesi ilişkileri, dilbilimsel analizler, edebi eserlerin çevirisi ve tarihi olayların anlaşılmasında Türkoloji alanına önemli bir kaynak oluşturmaktadır. Macaristan, Türkoloji alanındaki araştırmaları destekleyen akademik kurumlar, kütüphaneler ve yayınlarla zengin bir akademik çevreye sahiptir. Bu nedenle, Macar Türkologlarının çalışmaları, Türk dünyasının incelenmesinde ve anlaşılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Bu kapsamda Macaristan'da erken tarihlerde başlayan Türkoloji çalışmaları, Vámbéry, Thúry, Gombocz, Németh, Ligeti, Rásonyi vb. tanınmış Altayist ve Türkologlar sayesinde sistemli bir hale gelmiştir. Bunların yanı sıra Kakuk, Vásáry, Róna-Tas da yine adı geçen bilim insanlarındandır. Yine Macaristan'daki Osmanlı hakimiyetinin iyi bir şekilde irdelemesini yapan ve araştırmacıların feyz aldığı isimler arasında ise Fekete, Káldy-Nagy, Hegyi gibi isimler yer almaktadır. Györffy, Orta Çağ'da Macaristan'da yerleşen Türk kavimleri hakkında değerli araştırmalara imza atmıştır. Bütün bu bilim insanlarına ek olarak, Orta Çağ'da Hóman, Mályusz, Váczy, Deér, Yeni Çağ'da Szekfü, Kosáry, Arkeolojide alanında ise Alföldi, Fettich, Lászlo Gyula, Bóna ilk sırada adı geçenlerdendir.[1] 20. yüzyılın ilk yıllarında L. Ligeti, Türkistan'ın bazı bölgelerine yaptığı gezilerde Macarların izlerini sürmüş ve Macarların burada bir zamanlar yaşadığına dair kanıtlar aramıştır. Ligeti daha sonra bunları kitap haline getirmeyi ihmal etmemiş ve araştırmacıların hizmetine sunmuştur.[2]

Macaristan Türkologları, Orta Avrupa'nın kavşağında, Türk dilleri, tarihi ve kültürüne odaklanarak benzersiz bir akademik kimlik

---

1 Ş. Baştav, *Türk-Macar…,* s. 9.

2 Yılmaz, agm, s. 288; Macar Türkologlar ve eserlerinin daha ayrıntılı bir şekilde incelemek için bkz. *Macar Türkologlar Ansiklopedisi Küçük Biyografik Ansiklopedi,* Yayımlayan Gábor Fodor, Türksoy Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı, Ankara 2022.

oluşturdular. Kendilerini tarihin derinliklerine atan bu akademisyenler ve araştırmacılar, Türk boylarının bu bölgedeki etkinliklerinin yanı sıra Osmanlı İmparatorluğu'nun bölgeye olan etkisi, Macar-Türk ilişkileri ve Türk dünyasının zengin mirası gibi konularda kapsamlı çalışmalar yürüterek bu alanın uzmanları haline geldiler. Devam eden bölümde, önde gelen Macar Türkologlarına odaklanarak, çalışmalarının Orta Avrupa tarih ve kültürünün anlaşılmasına nasıl bir katkı sağladığını inceleyeceğiz.

Ármin Vámbéry

(1831? -1913)

Macaristan ve Batı Avrupa'da Türkoloji'nin kurucusu olarak bilinen Ármin Vámbéry, 1832'de Budapeşte'nin kuzeybatısında bulunan Dunaszerdahely'de doğmuştur.[3] küçük yaşlarda yetim kalan Vámbéry, gayreti sayesinde gimnazium öğrencisi olmuş, daha erken yaşlarda Avrupa dillerini öğrenmiştir.[4] Macar Bilimler Akademisi'nin yardımıyla 1857'de İstanbul'a gitmiştir. Türk dili hakkında yaptığı çalışmalarla bilim çevresinde ün kazanan Vámbéry, 1861 yılında Macar Bilimler Akademisi'nin haberleşme üyesi olmuştur. İstanbul'da 4 yıl kalan Vámbéry, Budapeşte'ye dönmüş, yine Macar Bilimler Akademisi'nin yardımını alarak Orta Asya gezisine çıkmıştır. Bu gezi Vámbéry'e büyük bir ün kazandırmıştır. Gezisine Türkmenistan'dan geçerek başlamış, uğradığı yerler arasında Hive, Buhara ve Semerkand yer almıştır. Gezi gözlemlerini İngiltere'de yayımlamış ve büyük bir ilgi görmüştür.[5]

Orta Asya gezisi sonrasında Vámbéry, 1864'te Macaristan'a dönmüştür. Gezi sırasında edindiği tecrübeler ve notlar büyük yankı uyandırmıştır. Zamanın Macar İlimler Akademisi başkanı Kont Emil Desewffy, Vámbéry hakkında övgülerde bulunsa da bilim çevrelerinden bir kısım tarafından eleştirilere de maruz kalmıştır.[6]

János Repiczky'nin ölümünün ardından Budapeşte Üniversitesi'nde Türk dili öğretimine ara verilmiş, sonrasında bu görev 1870'ten itibaren Vámbéry'e verilmiştir.[7]

Vámbéry, Macarlar ve Türkler arasındaki ilişkilere büyük önem vermiştir. Macarların kökeni tartışmalarında "Macarca'daki Türkçe alıntılar" üzerine çalışmıştır. Vámbéry,

---

3 M. Karagülmez, *agt*, s. 59.

4 Ş. Baştav, "Türk Kültürüne Hizmet Eden Macarlar Ármin Vámbéry (1832-1913)", *Makaleler 3*, Berikan Yayınevi, Ankara 2005, s. 418; A. Vámbéry, *Bir Sahte Dervişin Orta Asya Gezisi*, Çev. Abdurrahman Samipaşazâde Abdülhalim, İstanbul 2011, s. 12.

5 H. Eren, *age*, s. 326.

6 M. Karagülmez, *agt*, s. 63.

7 H. Eren, *age*, s. 326-327.

otobiyografisini *Küzdelmeim* adlı eserinde yazmıştır.

Başlıca Çalışmaları

Vámbéry, Türkoloji alanında sayısız makale yanı sıra 38 kitap ve birçok broşür hazırlamıştır. Bu eserlerin birçoğu yabancı dillere de tercüme edilerek Türkoloji bilimi için kaynak vazifesi görmüştür. Vámbéry, Türkoloji çalışmalarına ömrünü vermiş, buna hizmet etmeği vazife edinmiştir.[8]

Vámbéry'nin *A Török faj etnologiai és ethnographiai tekintetben* adlı eseri Türkolojinin ana kaynakları arasında yer alır. Diğer eserleri:

Abuksa, Csagatajtörök Szogyüjtemeny, Peşt 1862.

Iagataische Sprachstudien: Enthaltend Grammatikalischen Umriss, Chrestomathie und Wörterbuch der Cagataischen Sprache, Leipzig 1867.

Uigurishe Sprachmonumente und das Kudatku Bilik. Uigurischer Text mit Transcription und Übersetzung Nebst Einem Uigurisch-Deutschen Wörterbuche und Lithografierten Facsimile Aus dem Originaltexte des Kudatku Bilik, İnnsbruck 1870.

Etymologisches Wörterbuch der Turko-Tatarischen Sprachen, Leipzig 1878.

Die Primitive Cultur des Turko-Tatarischen Volkes, Leipzig 1879.

Magyarok eredete, 1882.

Die Scheıbaniade. Ein Özbegisches Heldengedicht in 76 Gesangen von Prinz Mohammed Salih von Charezm, Viyana 1885.

"The Coming Struggle for India", 1885.

"Altosmanische Sprachstudien", 1891.

Noten zu den Alttürkischen Inschriften der Mongolei und Sibiriens (Memories de la Societe Fino-Ougrienne XII), 1898.

"A Török-Tatar nyelvek etymologiai szotara", Nyelvtudomanyi Közlemenyek XIII, Budapeşte 1877, s. 249-483.

"Central Asia and Anglo-Russian Frontier Question", 1873.[9]

JÓZSEF Thúry

(1861-1906)

1861 yılında Csepel adasının en güney noktasındaki Makad köyünde doğan Thúry, 1880 yılında Budapeşte Üniversitesi'ne

[8] M. Karagülmez, *agt*, s. 64.

[9] H. Eren, *age*, s. 327-328.

girmiştir. Thúry, Macar ana tarihi ve karşılaştırmalı dil bilimi dersleri almış, özellikle Türkçe ve Fin/Ugor dilleri üzerine çalışmış, Arapça ve Farsça da öğrenmiştir. En fazla feyz aldığı Türkologlar arasında Ármin Vámbéry vardır. Onun bilimsel çalışmalarına katılmış ve görüşlerine yer verdiği yazılar kaleme almıştır.[10] Thúry, çalışmalarında daha çok Osmanlı Türkçesi ve Çağatayca konularına ağırlık vermiştir. Behçetü'l-Lügat, Seng-lâh ve Abuşka lügatları bunlardan bazılarıdır.[11]

İlk yazısını, 1883'te yirmi dört yaşında Egyetemes Philologiai Közlöny (Umumi Filologya Belleteni) dergisinde "Etnologiank Modszerei (Etnoglogyamızın metotları)" başlığında, 1884'te yine Egyetemes Philologiai Közleny'de "Az ugor-magyar theoria (Ugor-Macar Nazariyesi)" başlığıyla önemli bir makalesi yayımlanmıştır.[12]

Başlıca Çalışmaları

"Ethnologiank modszerei", *Egyetemes philologiai közlöny*, 1883.

"Az Ugor-Magyar theoria", *Egyetemes philologiai közlöny*, 1884.

"A Kasztamuni-i török nyelvjárás", *Akademiai ertekezesek,* 1884.

"A Török szokincs apologiaja", *Egyetemes philologiai közlöny*, 1885.

"Szigetvar elfoglalasa 1566-ban", *Hadtörtenelmi közlemeyuek IV*, Budapeşte 1891,

s. 208-225.

"Pecsevi visonya a magyar törtenetirashoz", *Szazadok XXVI*, 1892, s. 335-341.

"A varnai csatoral", *Hadtörtenelmi közlemeyuek V*, Budapeşte 1892, s. 636-654.

"Török hoditas kezdete magyarorszagon", *Szazadok XXVI*, 1893, s. 558-584.

"Kronikaink és a nemzeti hagyomany", *Irodalomtörteneti közlemenyek*, 1894.

"A magyaroknak szavarti-aszfali' neve", *Szazadok*, 1897.

"A XVI. szazadbeli oszman-török nyelv", *Nyelvtudomanyi közlemenyek XXXIV*,

Budapeşte 1904, s.148-172.

"Abuska lugati czimü čağataj szótár", *Keleti szemle V*, Budapeşte 1904, s. 1-21.

"A közepazsiai török nyelv ismertetesei", çev. R. Hulusî Özden, *Millî Tetebbualar Mecmuası II,* İstanbul 1906, s. 207-233.[13]

IGNÁC Kúnos
(1860-1945)

[10] H. Eren, *age*, s. 316; G. Németh, *J. Thury (Thury Jozsef Emlekezete)*, Çev. Ziya Tugal, MEB Basımevi, İstanbul 1950, s. 6.

[11] M. Gümüşkılıç, "Macaristan Türkolojisi Üzerine Bir Biyo-Biyografi Denemesi", *Turkish Studies*, C. 7, S. 4, 2012, s. 400.

[12] G. Németh, *age*, s. 8.

[13] H. Eren, *age*, s. 317-318.

Ignác Kúnos, 22 Eylül 1862'de Debrecen'in Hajdusámson kasabasında dünyaya geldi. Liseyi burada bitiren Kúnos, Pázmány Peter Üniversitesi'nde Hungaroloji ve Türkoloji okumuştur. Vámbéry'den Türkçe ve Osmanlıca, Budenz'den Uygurca ve Çağatayca öğrenmiştir. İstanbul'da kaldığı süre içinde Arapça ve Farsça derslerine de devam etmiştir. Ayrıca Türkiye'de kaldığı süre içinde Anadolu'da gezilere çıkarak Eskişehir, Kütahya, Bursa, Konya, Aydın, İzmir, Samsun, Trabzon ağızları üzerine çalışmıştır. Beş yıl sonunda Budapeşte'ye dönünce öğrenim gördüğü üniversitede, Doğu Ticaret Akademisi'nde hocalık yapmıştır. Macar Bilimler Akademisi'nin ve Société Asiatique'in (Paris) muhabir üyesi olmuştur. Kúnos, II. Abdülhamid'den Mecidi ve imtiyaz, Ferenc József'ten demir taç, Kral Károly'den Millî Macar Nişanı almıştır.[14]

Ignác Kúnos, 1880'lı yıllardan itibaren uluslararası Türkoloji'ye Türk ağızları ve özellikle Türk folkloru konusunda önemli çalışmalarıyla katkı sağladı. Uzun süre Adakale'den Aydın'a ve Nasrettin Hoca'dan orta oyununa kadar bu araştırmaları yürüterek eşsiz değerde malzeme toplayıp bilim camiasının istifadesine sundu.[15] Kúnos, yapmış olduğu bu çalışmalarla Tükler ve Macarlar arasında kültür köprüsünün kurulmasını sağlamıştır. Kütahya halkının 1848 Macar Özgürlük Savaşı'nın ardından yıllarca burada yaşamış olan Kossuth ve askerleri hakkında çeşitli hikâyeler ve efsaneler derlendiğine ve Kütahya türkülerinde Macar beylerinden bahsedildiğine şahit olmuştur.

Başlıca Çalışmaları

Turkish Fairy Tales and Folk Tales, London 1896.

Mundarten der Osmanen, Petesburg 1899.

Türkische Vorkserzählungen, Leiden 1905.

Türkische Volksmärchen aus Stambul, Leiden 1905.

Beiträge zum Studium der türkischen Sprache und Literatur, Leipzig & New York 1907.

Türkische Volksmärchen aus Ada-kale, Leipzig & New York 1907.

Türkisches Volksschauspiel, Leipzig 1908.

Forty-four Turkish Fairy Tales, London 1914.

Turkish Fairy Tales and Folk Tales, New York 1969.[16]

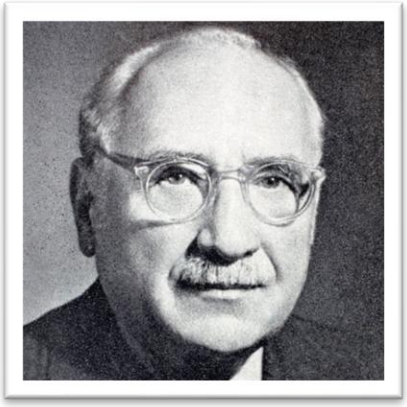
[14] M. S. Kaçalin, "Ignác Kúnos (1862-1945)", *DİA*, C. 26, Ankara 2002, s. 376.

[15] G. Hazai, agm, s. 207-208.

[16] *Macar Türkologlar Ansiklopedisi,* s. 142.

GYULA Németh

(1890-1976)

1890 yılında Büyük Macar Ovası'nın Tisa Nehri üzerindeki önemli şehirlerden biri olan Solnok'a bağlı Karsag'ta dünyaya gelen Németh,[17] daha lise yıllarındayken klasik filolojiye ve yabancı dillere olan yakınlığı sonucu, erken yaşlarda Türkçe öğrenmeye başlamıştır. Bu yüzden İstanbul'a gitmiştir. Anadolu'da gerçekleştirdiği geziler sonucu Türk-Macar İlişkileri ve Türkoloji alanında çalışmaya karar vermiştir.[18] Türkiye'deki seyahat notlarını Macar gazetelerinde yayımlamıştır. Türkiye'yi ve Türkleri yakından tanıdıktan sonra Türkoloji alanında çalışmaya karar vermiştir. Bunun üzerine liseyi dereceyle bitiren Németh, Budapeşte Üniversitesi'nde Alman ve Macar filolojilerini takip etmekle kalmamış, çalışma sahası olarak Türkoloji'yi seçmiştir. Meşhur dil uzmanlarından ve Ural-Altayist olarak anılan Gombocz ile sürekli temas halinde olmuştur. Hocalarının destekleri sayesinde Macarların Şark Cemiyeti namına Kırım Tatarları, Kafkasya'daki Balkar ve Kumuk gibi Türk boylarının dillerini araştırmak üzere bu ülkelere yolculuğa çıkmıştır.[19]

Németh, kendini geliştirmek için Almanya'da bulunmuş, G. Jacop ve M. Hartmann'ın çalışmalarını takip etmiş ve Batılı meslektaşlarla tanışmıştır. Burada önemli ilim merkezlerini ve müesseselerini ziyaret etmeyi ihmal etmemiştir. 1912 tarihinde henüz öğrencilik aşamasında "Macar Şark Cemiyeti" üyesi olmuştur. Ertesi yıl Németh, Ufa'da Çuvaşlarla Başkırtların dilini incelemiş, bu Türk boylarının dilleri hakkında malzeme toplamıştır. Böylece Németh için mukayeseli Altay dilleri üzerine çalışmanın yolu açılmış oluyordu[20] ve Németh'in bilimsel çalışmaları o dönemki Türkolojinin bütün alanlarını içermekteydi. Németh, 1913 yılında Vámbéry'in ölümüyle boşalan Doğu dilleri kürsüsünün başına geçmiş, 1918 yılında ordinaryüs olmuştur.[21] Ayrıca Németh, 1920 yılına kadar devam eden Şark Cemiyeti'nin yerine kurulan "Körösi Csoma" cemiyetinin kurucuları arasında yer almıştır. 32 yaşında Macar İlimler Akademisi muhabir azası, 1935 yılında ise tabiî üyesi, 1941 yılında da akademinin yönetim kurulu üyesi olmuştur.[22]

Németh, dünyaya geldiği Karcag kasabasının Kumanların merkezi olmasından dolayı

---

17 Ş. Baştav, "Macar Türkologu Gyula Németh (1890-1976)", *Makaleler 3*, Berikan Yayınevi, Ankara 2005, s. 441.

18 H. Eren, *age*, s. 232-233.

19 Ş. Baştav, "Macar Türkoloğu…", s. 442.

20 H. Zübeyir Koşay, "Gyula Németh (2 Kasım 1890-15 Aralık 1976)", *Belleten*, C. XLI, S. 161, Ocak 1977'den ayrı basım, Ankara 1977, s. 181.

21 Nuri Yüce, "Gyula Németh Hayatı ve Eserleri", *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, C. 23, 1979, s. 230.

22 Ş. Baştav, "Macar Türkoloğu…", s. 442.

kendisini Kuman Türklerinden geldiğini düşünmüştür. Hatta bazı yazılarında "Török Janos", "Johann Török" tabirini kullanmaktan çekinmemiştir.[23]

Başlıca Çalışmaları

Németh, Macar Türkolojisinin geleneklerine bağlı kalmış, bilim dünyasına adım attığı günden itibaren Türk-Macar ilişkileri üzerine büyük emek harcamıştır. Bu alanda en önemli çalışması *A honfoglaló magyarság kialakulása* (Yurt Tutan Macarlığın Teşekkülü) başlıklı eseridir. Németh bu eserinde en eski devirlerden başlayarak Macarları oluşturan boylar ve Türkler arasındaki ilişkileri derin bir mercek altına almıştır. Ayrıca Macar boylarının yanı sıra Bulgar, Hazar gibi Türk soylu kavimleri ve dillerini de incelemiştir. Németin diğer önemli çalışmaları ise şunlardır:

"Kis-ázsiában", *Budapesti hírlap*, Budapest 1908, s. 11-12.

"A régi magyar írás eredete", *Nyelvtudományi közlemények XLV,* Budapest 1917, s. 21-44.

"Török jövevényszavaink középső rétege", *Magyar nyelv XVII*, Budapest 1921, s. 22-26.

Die Inschriften des Schatzes von Nagy-Szent-Miklos I-II, Budapeşte-Leipzig 1932.

"Kumuk és balkár szójegyzék", *Keleti szemle XII*, Budapest 1911, s. 91-153.

"Proben der Kumüskishen Volksdichtung", *Keleti szemle XII*, Budapest 1911, s. 274-308.

"Nyelvünk régi török jövevényszavai", *Magyar nyelv XLI*, Budapest 1912, s. 398-401.

"Egy török-mongol hangtörvény", *Nyelvtudományi közlemények XLI*, Budapest 1912, s. 401-412.

"Die Retsel des Codex Cumanicus", *Zeitschrift der Deutschen Morgenlendischen Geselischaft*, Leipzig-Wiesbaden 1913, s. 577-608.

"Török-mongol a-féle hangok fejlődése a csuvasban", *Magyar nyelv XLII*, Budapest 1913, s. 75-85.

"A török-mongol nyelvviszonyhoz", *Nyelvtudományi közlemények XLIII*, Budapest 1914, s. 126-142.

"Bulgar-török jövevenyszavainkhoz", *Magyar nyelv XI*, Budapest 1915, s. 316-318.

Türkiche Grammatik, Berling-Leipzig 1916.

"A Török nyelvek", *Magyar nyelv XII*, Budapeşte 1916, s. 115-118.

"A régi magyar írás eredete", *Nyelvtudományi közlemények XLV,* Budapest 1917, s. 21-44.

"Régi török jövevényszavaink és a turfáni emlékek", *Körösi csoma-archivum I*, Budapest 1921, s. 71-76.

"A besenyök ismertehez", *Magyar nyelv XVIII*, Budapest 1922, s. 2-7.

[23] M. Gümüşkılıç, agm, s. 387.

"Török es magyarok", *Napkelet I*, Budapest 1923, s.176-178.

"A türk népnév", *Magyar nyelv XXIII*, Budapest 1927, s.271-274.

"Az uráli és a török nyelvek ősi kapcsolata", *Nyelvtudományi közlemények XLVII*, Budapest 1928, s. 62-84.

"Szabirok es Magyarok", *Magyar nyelv XXV*, Budapest 1929.

"Török nyelveszeti irodalom", *Nyelvtudomanyi közlemenyek XLVII*, Budapest 1931, s. 136-147.

"A törökség öskora", *Emlekkönyv berzevitzy Albert Urnak*, M. T. A. Elnökenek tiszteleti tagga valasztasa harmincadik evforduloja alkalmabol, Budapest 1934, s.158-174.

"A székelyek eredetének kérdése", *Századok LXIX*, 1935, s. 129-156.

"A hunok nyelve", *Atilla es hunjai*, Budapest 1940, s. 217-226.

"A székely írás egy új emléke: a homoródkarácsonyfalvi felirat", *Magyar nyelv XLI*, Budapest 1945, s. 11-16.

"Orhun Kitabelerinin İzahı", çev. Saadettin Buluç, *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi I*, İstanbul 1946, s. 53-61.

"Hunların Dili", çev. J. Eckmann, *Türk Dili Belleten*, S. 12-13, Ankara 1948, s. 106-114.

"Peçenek ve Kumanların Dili", çev. J. Eckmann, *Türk Dili Belleten***,** S. 14-15, Ankara 1950, s. 97-106.

"Két török szó a szabács viadalában", *Magyar nyelv LII*, Budapest 1956, s. 307-310.

"Osmanlı-Türk Dili Araştırmalarının Yeni Yolları", *VIII. Türk Dili Kurultayında Okunan Bilimsel Bildiriler 1957*, Ankara 1960, s. 1-14.

"Magyar törzsnvek a baskiroknal", *Nyelvtudományi közlemények LXVIII*, Budapest 1966, s. 35-50.

"Köprülüzade Mehmet Fuad 1890-1966", A*cta orientalia academiae scientiarum hungaricae XX*, Budapest 1967, s. 363-366.

"A magyarországi oszmán-török nyelv Illésházy Miklós török nyelvkönyve 1668-ból" *Nyelvtudományi közlemények LXIX*, Budapest 1967, s. 57-109.

"A török-magyar törzsnevadas kurszakai", *Nevtudomayi eöadasok II*. nevtudomanyi konferencia, Nyelvtudomayi ertekezesek 70, Budapest 1970, s. 229-235.

"Türk Dillerinde Yıldız Adları ve Ülker Kelimesinin Menşei", *Vaprosı tyurkologii*, Bakü 1971, s. 18-26.[24]

Lajos Fekete

(1891-1969)

[24] H. Eren, *age*, s. 235-241.

Macar uyruklu tarihçi ve arşivist Lajos Fekete 12 Haziran 1891 yılında Budapeşte'nin kuzeybatısında yer alan Tardos kasabasında doğmuştur. Fekete, Pázmány Péter Üniversitesi Tarih ve Latin Filolojisi bölümünde öğrenim görmüştür. 1914 tarihinde "A Varmegyei Tisztikar a XVI-XVII. Században" adlı çalışmasıyla doktor ünvanı almıştır. I. Dünya Savaşı esnasında subay olarak doğu cephesine sevkedilen Fekete, alayı ile esir olduktan sonra Sibirya'da kampa gönderilmiş ve burada esir Osmanlı subaylarıyla tanışıp Türkçe öğrenmiştir. Fekete'nin Türk tarihi ve belgeleri üzerine yaptığı çalışmalarının temeli bu kamplarda atılmıştır.[25]

Fekete 1920 yılında ülkesine dönmüş ve Macar Millî arşivinde görevlendirilmiştir. Kısa zaman zarfında Osmanlı paleografyası ve Osmanlı diplomatiği alanlarında uzmanlaşmıştır. Arşivcilik alanındaki bilgileri Türk makamlarının dikkatini celbetmiş ve 1936-1937 yıllarında İstanbul'a davet edilerek Osmanlı Arşivi tasnif çalışmalarının yenilenmesi için fikir alınmıştır. Fekete'nin tavsiyesi üzerine "provenance" sistemine göre örnek tasnif yapılmıştır ve 1956 Haziran ayında başlatılan kataloglama işlemi halen bu usulle yapılmaktadır.[26]

Lajos Fekete, Macar İlimler Akademisi'nin Elyazmaları bölümünde "Az Oszmánli- Török Nyelv Hódoltságkori Magyar Jövevényszavai" adlı belgede Osmanlı İmparatorluğu'nun Macaristan hakimiyet döneminde Türkçe'ye Macarca'dan geçen kelimeleri tespit etmiştir. Fekete'nin notlarına göre yaklaşık yüz kelime bu şekilde aktarılmıştır. Bu kelimeler genellikle halk isimleri, özel isimler, askeri terimler ve ekonomik terimler gibi kategorilere ayrılmıştır.[27]

Başlıca Çalışmaları

"Mehmed Chalife "Tárich"-ja az 1625-1664", évek eseményeiről, *Hadtörténelmi közlemények XXVI*, Budapest 1925, s. 387-42.

Einführung in Die Osmanisch-Türkische Diplomatik der Türkischen Botmessigkeit in Ungarn/Bevezetés a magyarországi török hódoltság diplomatikájába, Budapest 1926.

Türkische Schriften aus dem Archive des Palatins Nikolaus Esterházy 1606-1645, Budapest 1932.

"A török levéltárügy", *Levéltári közlemények XV*, Budapest 1937, s. 20-47.

---

[25] *Macar Asıllı Türk Tarihçisi ve Arşivist Lajos Fekete'nin Arşivciliğimizdeki Yeri,* Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Ankara 1994, s. 1.

[26] G. Dávid, "Lajos Fekete (1891-1869)", *İslam Ansiklopedisi*, C. 12, 1995, s. 300.

[27] A. Duran, "Macar Türkolojisi…", s. 2769.

"Budavár 1684-ik évi ostroma", *Hadtörténelmi közlemények XXXIX,* Budapest 1938, s. 77-105.

Arşiv Meseleleri, İstanbul 1939.

A törökkori vác egy XVI. századi összeírás alapján, Budapest 1942.

Az Esztergomi szandzsák 1570 évi adóösszeírása, Budapest 1943.

Budapest a törökkorban, Budapest 1944.

"Türk Vergi Tahrirleri", *Belleten XI*, 1947, s. 299-328.

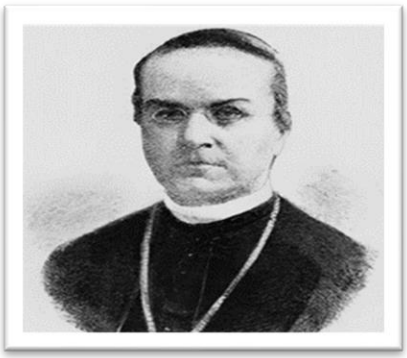
"Osmanlı Türkleri ve Macarlar 1366-1699", *Belleten XIII/52*, 1949, s. 663-744.

"Zur Geschichte der Grusiner des 16. Jahrhunderts", A*cta orientalia academiae scientiarum hungaricae I*, 1950-1951, s. 93-133.

A hódoltság török levéltári forrásai nyomában, Edit., Géza Dávid, Budapest oriental reprints series A 6, Budapest 1993.[28]

János Repiczky

(1817-1855)

Macar doğu dilleri uzmanı ve Türkoloğu olan aynı zamanda Türkolojinin kurucuları arasında yer alan Repiczky, Bratislava'da teoloji öğreniminin ardından Tübingen Üniversitesi'ne devam etmiştir. Tübingen'de bulunduğu sırada İbranice, Arapça, Farsça dillerine önem vermiştir. Sonrasında Viyana'ya giderek saray kitaplığının Doğu bölümünde görev almıştır. Peşte'ye döndükten sonra yine üniversite kitaplığında doğu dersleri çalışmalarına devam etmiştir. 1847 yılında Macar Bilimler Akademisi haberleşme üyeliğine seçilmiş, 1848'de Szeged'de Arapça, Farsça ve Türkçe şiirlerin çevirilerini içeren ve bir deneme mahiyetinde olan "Keleti Órák" adlı eserini çıkarmıştır. 1851 yılında Peşte Üniversitesi'nde doğu dilleri doçentliğine getirilmiştir. Üniversitede Türkçe, Farsça ve Sanskritçe dersleri vermiştir. Repiczky, 17. ve 18. yüzyıl Türk yazarlarının eserlerinin seçilmiş örneklerinden oluşturduğu ve Türkçe derslerinde faydalanmak üzere "Gyakorlati Török Nyelvtan" adlı bir gramer kitabı hazırlamıştır.[29]

Başlıca Çalışmaları

Keleti orak, Szeged 1848.

Gyakorlati török nyelvtan, 1851.[30]

Szentkatolnai Bálint Gábor (1844-1913)

[28] *Macar Türkologlar Ansiklopedisi Küçük Biyografik Ansiklopedisi*, Yay. Gábor Fodor, Türksoy Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı, Ankara 2022, s. 68.

[29] H. Eren, *age*, s. 283-284; M. Karagülmez, *agt*, s. 57.

[30] *Macar Türkologlar Ansiklopedisi*, s. 195.

Eğitimine Erdel şehirlerinde başlayıp Viyana ve Budapeşte Üniversitelerinde devam etmiş, Moğolca ve Rusça öğrenmiştir. Bilgisini arttırmak ve dil örnekleri toplamak için 1871'de Rusya ve Asya'da üç yıllık bilimsel bir gezi gerçekleştirmiştir. Araştırmalarının ilk durağı Kazan'da Tatarca'nın tanınmış uzmanlarından N. İ. İl'minskiy ile tanışmış ve çalışmalarını onun yönlendirmesiyle yerel ağızlar üzerine yoğunlaştırmıştır. Bálint, çalışmalarını *"Kazáni-Tatár Nyelvtanulmányok"* isimli eserinde ortaya koymuştur. Moğol dialektleri üzerine olan çalışması ise *"Az Északi Burjatmongol Nyelvjárát Rövid İsmertése"* ismini taşımaktadır. Bálint, ayrıca Macarca ve Moğolca arasında bir de karşılaştırma yapmıştır ki eseri *"Párhuzam a magyar és mongol nyelv terén"* adını taşımaktadır.[31]

Başlıca Çalışmaları

Török nyelvtan alak-, mondattan, olvasókönyv és szótár, Budapest 1875.

Kazáni-tatár nyelvtanulmányok I-III, Budapest 1875-1876.

Párhuzam a magyar és mongol nyelv teren, Madsar monghol khojor khele adalitkhakho bicsik, Budapest 1877.

Tamul (dravida) tanulmányok, Első rész: tamul nyelvtan (latinos átírással), tekintettel a többi tizenegy társnyelvre és a magyarra, Második rész: Magyar-tamul gyöknyomozó szótár, tekintettel a közép turánság főbb nyelveire, *In: Gróf Széchenyi Béla keletázsiai útjának tudományos eredménye II,* Budapest 1897, s. 1-341.

Kabard nyelvtan, Kolozsvár 1901.

Lexicon cabardico-hungarico-latinum, Kolozsvár 1904.[32]

József Budenz

(1836-1892)

Alman kökenli Macar dilcisidir. Ural ve Altay dilleri ve özellikle Türkçe ve Moğolca üzerine çalışmıştır. 1863'te Macar Bilimler Akademisi üyeliğine seçilmiştir. 1868'de doçent olmuş, 1872 yılında dünya üniversitelerinde ilk kurulan Altay dilleri

[31] H. Eren, *age*, s. 108-109.

[32] *Macar Türkologlar Ansiklopedisi*, s. 224.

kürsüsünde profesör olmuştur. Fin-Ugor karşılaştırmalı dil biliminin tarafları arasında bulunmaktadır ve Ugor dilleri alanında çok önemli yazı ve çalışmalar yayımlamıştır.[33] Budenz, Ármin Vámbéry'nin görüşüne katılmayarak Macarcanın Fin-Ugor kökenli bir dil olduğu düşüncesini savunmuştur. Ármin Vámbéry ise Macarcanın Türkçeye olan yakınlığından bahsetmiştir. 1870-1880'li yıllara damgasını vuran bu tartışma tarih literatürüne "Fin/Ugor-Türk Savaşı" olarak geçmiştir.[34]

Budenz, 1879-1892 yılları arasında Macar Bilimler Akademisine ait Macar Türkologların yazılarını yayımladıkları bir dergi olan *Nyelvtudományi közlemények (Dilbilim Bültenleri),* dergisini yayımlamıştır. Budenz, Fin-Ugor ve Altay dilleri üzerine çalışan Zsigmond Simonyi, József Szinnyei, Bernát Munkácsi, İgnác Kúnos[35] gibi birçok öğrenci yetiştirmiştir.[36]

Başlıca Çalışmaları

"Csuvas közlések és tanulmányok", *Nyelvtudományi közlemények I*, Budapest 1862.

"Csuvas közlések és tanulmányok", *Nyelvtudományi közlemények II*, Budapest 1863.

"Khiva tatarsag", *Nyelvtudományi közlemények IV*, Budapest 1865.

"Jelentés Vámbéry Ármin magyuar-török szoegyezeseirol", *Nyelvtudományi közlemények X,* Budapest 1871, s.67-135.

"Turkische und Mongolische Elemente im Ungarischen", 1873.

"Nyelvészeti észrevételek Vámbéry munkájára", 1883.

"A mandzsu nyelv alaktana", *Nyelvtudományi közlemények XX*, Budapest 1887, s. 307-319.

"Rövid mongol nyelvtan", *Nyelvtudományi közlemények XXI,* Budapest 1887, s. 274-320.[37]

János Eckmann

(1905-1971)

Budapeşte Üniversitesi'nde Mihály Kmoskó, Zoltán Gombocz ve Gyula Németh'in öğrencisi olarak Arap, Macar ve Türk filolojisi öğrenimi

[33] H. Eren, *age*, 124.

[34] M. Karagülmez, *agt*, s. 66-67; "Fin/Ugor-Türk Savaşı" için daha detaylı bilgi için bkz. https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/MuMaTu-a-mult-magyar-tudosai-1/budenz-jozsef-C65/harca-a-magyar-nyelv-finnugorsaganak-elismerteteseert-a-torokugor-haboru-C7D/

[35] Daha detaylı bilgi için bkz. Kaçalin, agm, s. 376-377; Szilárd Szilágyi, *Ignác Kúnos-Türk Folklör Araştırmalarında Bir Öncü*, Ankara Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Doktora Tezi, Ankara 2007.

[36] H. Eren, *age*, s. 125.

[37] M. Gümüşkılıç, agm, s. 371-372.

gören Macar Türkologlarındandır. Eckmann, 1939 yaz aylarında Kuzeydoğu Bulgaristan'da diyalektoloji çalışmaları gerçekleştirmiş, Varna'da topladığı dil örneklerini "Die Türkische Mundart Von Warna" başlıklı yazısında değerlendirmiştir. 1942 yılı sonunda Türkoloji alanında çalışmak için Macar Millî Eğitim Bakanlığı tarafından görevlendirilmiş ancak savaş yüzünden çalışma olanağı bulamayarak geri dönmek zorunda kalmıştır. 1945'te A.Ü. D.T.C.F. 'de Hungaroloji bölümünde okutmanlığa atanmış ancak bu görevin kaldırılması dolayısıyla görevini yerine getirememiştir. 1951-1961 arası İ. Ü. Edebiyat Fakültesinde uzman olarak çalışmış ve Türk Ansiklopedisi'nde yazı kurulu üyesi olarak görev almıştır. Eckmann, Anadolu'da çeşitli çalışmalar ve bilimsel gezilere devam etmiş ve gözlemleri sonucunda önemli bilgiler derlemiştir. Ayrıca çalışmalarında Karahanlı, Harezm ve Çağatay alanı büyük bir yer tutmaktadır.[38]

Başlıca Çalışmaları

Nehcu'l-ferādis, (1. Tıpkıbasım), Ankara 1956.

"Zur Characteristik der islamischen mittelasiatisch-türkischen Literatursprache", *In: Studia Altaica*, Wiesbaden 1957, s. 51-59.

"Das Chwarezmtürkische", *In: Philologiae Turcicae Fundamenta 1*", Wiesbaden 1959, s. 113-137.

"Das Tschaghataische", *In: Philologiae Turcicae Fundamenta 1*, Wiesbaden 1959, s. 138-160.

"Die kiptschakische Literatur", *In: Philologiae Turcicae Fundamenta 2*, Wiesbaden 1964, s. 275-304.

Chagatay Manual, Bloomington IN 1966.

The Dīvān of Gadāʾī, Bloomington IN 1966.

Middle Turkic Glosses of the Rylands Interlinear Koran Translations, Budapest 1976.[39]

László Rásonyi

(1899-1984)

Rásonyi, Liptószentmiklós (Günümüzde Slovakya sınırları içinde) şehrinde dünyaya geldi. 1921'de Pázmány Péter Katolik Üniversitesi'nden mezun olduğunda *Macar tarihi uzman öğretmeni* diplomasını aldı. Aynı üniversitede Türk filolojisi alanında *Macarca*

[38] H. Eren, *age*, s. 153-155.

[39] *Macar Türkologlar Ansiklopedisi,* s. 57.

belgelerdeki Kuman kişi adları üzerine doktora yaptı.[40]

Rásonyi, Macar Bilimler Akademisi'nde ilk olarak stajyer daha sonra kütüphaneci olarak çalışmıştır. Daha sonra aldığı burslarla Berlin, Helsinki, Atina, İstanbul gibi şehirlere seyahat etme olanağı bulmuştur. Rásonyi, Mustafa Kemal Atatürk'ün isteği üzerine kurulan DTCF Hungaroloji kürsüsünün 1935-1941 yılları arasında ilk başkanı olmuş ve uzun yıllar ülkemize hizmet etmiş bir Türkologdur. Ayrıca birçok ilim insanının yetişmesinde de katkısı olmuştur.[41]

Rásonyi, Orta Çağ Macar tarihi probleminin çözülmesinde kilit rol oynayan ve önemli bir işleve sahip Türk özel adlarının incelenmesi konusunda oldukça mesai harcamıştır. Kişi adlarını ad verme geleneklerine göre *totemistik adlar, amaçlı adlar, tesadüfî adlar, teofor adlar, hypochoristicalar, kişilere bağlı ve unvan adları* şeklinde gruplandırmıştır. Ek olarak Türk özel adlarını köken bilimi, anlam bilimi ve ses bilimi özellikleri açısından incelemiş, yapım ekleri ve bunların morfolojik özellikleri üzerinde çalışmıştır. Bu çalışmalarının önemi Türk onomastiğinin kuruluşunda öncü olmasıdır.[42]

Başlıca Çalışmaları

"Valacho-Turcica", *In: Aus den Forschungsarbeiten der Mitglieder des Ungarischen Instituts und des Collegium Hungaricum in Berlin*, Berlin 1927, s. 68-96.

"Kuman Özel Adları", *Türk Kültürü Araştırmaları 3-6 (1966-1969)*, s. 71-144.

Tarihte Türklük, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları 39, Ankara 1971.

Hidak a dunán A régi török népek a dunánál, Budapest 1981. (Türkçesi: *Tuna Köprüleri*, Çev. Hicran Akın, Ankara 1984).

László Rásonyi, Imre Baski, *Onomasticon Turcicum. Turkic Personal Names as Collected by László Rásonyi*, Bloomington Indiana 2007.[43]

Imre Karácson

(1863-1911)

Macar tarihçisi ve Türkolog Imre Karácson, 1863 yılında Veszprém'de doğmuştur. İlk ve orta öğretiminin ardından Katolik din eğitimi almıştır. 1885'te Győr'de (Osm. Yanıkkale) rahip olarak göreve başlamış, 1888'de teoloji

[40] E. Çoban, "László Rásonyi", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. XXXIV, İstanbul 2007, s. 459; Duran, *age*, s. 122.

[41] Ş. Baştav, "Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde Rásonyi Anma Töreni (23 Ocak 2001)", *Makaleler 3*, Haz. S. Yalçın, Emine Erdoğan, Ankara 2005, s. 477.

[42] A. Duran, *age*, s. 124.

[43] *Macar Türkologlar Ansiklopedisi*, s. 192.

alanında doktorasını tamamlamıştır. Karácson, tarih, coğrafya ve edebiyata büyük ilgi duymuş ve Macar Bilimler Akademisi'nin tarih-coğrafya şubesi üyeliğine seçilmiştir.[44]

Karácson, Türkiye arşivlerine girebilen ilk yabancı ilim insanlarındandır. Karácson, öncelikle *Topkapı Sarayı Arşivi*'nde ve *Bâbıâli Hazîne-i Evrakı*'nda çalışmalar yapmış, Osmanlı dönemindeki Macaristan tarihine ait çeşitli belge, tapu tahrir ve maliye defterlerini incelemiş ve bunların bir kısmını yayımlamıştır.[45]

Başlıca Çalışmaları

"Evlia Cselebi török világutazó magyarországi utazásai 1660-1664", *A M. Tud. Akadémia történelmi bizottságának megbízásából fordította és jegyzetekkel kísérte dr. Karácson Imre*, Budapest 1904.

Török–magyar oklevéltár 1533–1789, (A konstantinápolyi levéltárakban gyűjtötte és magyarra fordította néhai Karácson Imre), szerkesztették Thallóczy Lajos, Krcsmárik János, Szekfü Gyula, Budapest 1914.

Török történetírók, (Török-magyarkori történelmi emlékek), szerkesztették Szekfü Gyula, Budapest 1916.[46]

Zoltán Gombocz

(1877-1935)

1877 yılında Macaristan'ın en batı hudut şehri ve en eski kültür merkezlerinden biri Sopron'da dünyaya gelen Gombocz,[47] Budapeşte Üniversitesi'nde öğrenim görmüş, daha sonra Paris'te Collegé de France'da, J. Rousselot ile fonotik çalışmalarda bulunmuştur. 1903-1904 yılları arasında Leipzig, Paris, Uppsala ve Helsinki'de gramer ve fonetik alanında çalışmıştır. 1905'te Macar Bilimler Akademisi üyesi olmuştur. 1906 yılında Budapeşte Üniversitesi'nde doçent, 1914'te Kolozsvár Üniversitesi'nde Ural-Altay dil profesörü olmuştur. 1921 yılı Budapeşte Üniversitesi'nde Macar dili kürsüsünde görevlendirilmiştir. Birinci Dünya Savaşı sonrası bu şehir Romanya'ya verilince Budapeşte'ye göç etmek zorunda kalmıştır. 1927'de Eötvös-Collegium müdürü olmuştur. Aynı zamanda dilcilik dergilerinin redaktörü, ilim derneklerinin başkanı, Budapeşte Üniversitesi'nin temsilcisi olarak Macar senatosunun üyesi olmuş,[48] 1927-1928 yılları

---

44 A. Duran, *age*, s. 106.

45 A. Çetin, "Karácson Imre (Emeric)", *İslâm Ansiklopedisi*, C. 24, İstanbul 2001, s. 379.

46 *Macar Türkologlar Ansiklopedisi*, s. 118.

47 G. Németh, *Zoltán Gombocz (1877-1935)*, Akadémiai Kiadó, Budapest 1972, s. 12; Laszló Rásonyi, "Gombocz Zoltán (1877-1935)", *Doğu Avrupa'da Türklük*, Selenge Yayınları, İstanbul 2006, s. 421.

48 L. Rásonyi, agm, s. 422.

arasında da Berlin Üniversitesi'nde ders vermiştir.[49]

Gombocz, Avrupa ülkelerindeki dil akımlarını takip etmiş[50], yalnız Macar dili alanında çalışmamış, Altayistik ve Türkoloji alanında da önemli eserler kaleme almıştır. Gombocz, üniversitede aldığı eğitimin, felsefi temellerini öğrenmekle kalmamış, aynı zamanda deneyimlemek için uğraşmıştır.[51]

Macar dilciliğinin üstün simaları arasında yer alan Gombocz, bozkırdaki göçler zamanında Macar diline Türk dillerinden alınan kelimeler üzerine özel bir imtina göstermiştir. İncelemeleri sonucu Macar dilinde bulunan "Bulgar-Türk" kelimelerinin, Türk dili tarihinde de önemli rol oynadığı sonucuna ulaşmış ve bu Türkoloji alanına büyük katkı sağlamıştır. Böylece Türk dillerinin eski bağlantıları çözülmüş, "Altay dil akrabalığı" konusunda başvuru simalarından biri olmuştur. Gombocz'un izini Gyula Németh ve Lajos Ligeti, László Rásonyi, Lajos Ligeti, gibi Türkologlar takip etmiştir.[52] Ayrıca Ragıp Hulusi Özdem, Hamit Zübeyir Koşay da öğrencileri arasında yer alır. Türkologlardan A. Von Gabain, Reşit Rahmeti Arat ve Saadet Çağatay Berlin'deki dersleri sırasında ondan istifade edenler arasındadır.[53]

Başlıca Çalışmaları

Honfoglalás előtti török jövevényszavaink, Budapest 1908.

Die bulgarisch-türkischen Lehnwörter in der ungarischen Sprache, Helsinki 1912.

"Zur Lautgeschichte der altaischen Sprachen", *Keleti Szemle XIII (1912-1913),* s. 1-37.

Árpádkori török személyneveink, Budapest 1915.

"Über den Volksnamen Besenyő". *In: Gombocz Zoltán összegyűjtött művei 1*, Edit., M. Zsirai, Budapest 1938, s. 46-52.

"Das tschuwassische Praesens-futurum", *In: Gombocz Zoltán összegyűjtött művei 1,* Edit., M. Zsirai, Budapest 1938, s. 74-77.

"Observations sur le consonantisme des mots d'emprunt turks en hongrois", *In: Gombocz Zoltán összegyűjtött művei 1*, Edit., M. Zsirai, Budapest 1938, s. 113-117.

Gombocz Zoltán összegyűjtött művei 1, Edit., M. Zsirai, Budapest 1938.

Magyar etymologiai szótár I–II, (János Melich ile), Budapest 1914-1944.[54]

Lajos Ligeti

(1902-1987)

[49] H. Eren, *age*, s. 164-165.
[50] G. Hazai, agm, s. 208.
[51] G. Németh, *age*, s. 27.
[52] G. Hazai, agm, s. 208.
[53] L. Rásonyi, agm, s. 422.
[54] *Macar Türkologlar Ansiklopedisi*, s. 91.

Balasagyarmat'da doğan Macar Türkoloğu ve aynı zamanda Moğolist Ligeti, lise eğitiminin ardından Eötvös Collegium üyesi olarak Budapeşte Üniversitesi'nde klasik filoloji alanında eğitim görmüştür. Türk ve Moğol dillerine karşı ilgisi yüksek olan Ligeti, Németh ve Gombocz gibi Türklogların yanında yetişmiştir. 1925 yılında "Die Herkunft des Volksnamens Kirgis" isimli çalışmasıyla doktor unvanını almıştır.[55]

Ligeti, 1928 yılında Çin'e, İç Moğolistan'a araştırma gezisi yapmış ve Moğol Budist manastırında kalmıştır. Burada iken *Moğol Edebiyatı* ve *Moğolca'nın lehçelerini* araştırmıştır. Deneyimleri sonucu *Moğolca Kancur* hakkında bir katalog hazırlayarak 1942 ve 1944'te bunları yayımladı. 1936-37'de İran, 1940'ta Japonya olmak üzere doğuya iki araştırma gezisi daha yapmıştır. Buralardaki deneyimlerini Macar okurlarla paylaşmayı ihmal etmemiş ve iki gezi kitabı yayımlamıştır.[56]

Ligeti'nin aktif çalışmaları Macaristan'da Şarkiyat araştırmalarının gelişimi için önem arz etmiştir. 1938'de *Bibliotheca Orientalis Hungarica* isimli kitap serisini, 1950'de de *Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae* isimli dergiyi başlatmıştır. Bu derginin yetmiş dört cildi uluslararası şarkiyat çalışmaları için önemlidir. Ligeti, 1949-70 arasında Macar Bilimler Akademisinin başkan yardımcılığını yapmış, 1974'te kurulan Szeged Altayistik Bölümünün kurulması için çaba harcamıştır.[57]

Başlıca Çalışmaları

"Les voyelles longues en turc", *Journal asiatique 230 (1938),* s. 177-204.

"A propos des éléments "altaïques" de la langue hongroise", *Acta linguistica academiae Scientiarum Hungaricae 11 (1961),* s. 15-42.

"Un vocabulaire sino-ouigour des Ming, Le Kaotch'ang-kouan yi-chou du Bureau des Traducteurs" *Acta orientalia academiae scientiarum hungaricae 19 (1966),* s. 117-199, 257-316.

"Documents sino-ouigours du Bureau des Traducteurs", *Acta orientalia academiae scientiarum hungaricae XX, (1967),* s. 253-306; *XXI (1968),* s. 45-108.

"Glossaire supplémentaire au Vocabulaire sino-ouigour du Bureau des Traducteurs", *Acta orientalia academiae scientiarum hungaricae XXII (1969),* s. 1-49, s. 191-243.

"La théorie altaïque et la lexico-statistique", *In: Researches in Altaic Languages. Papers*

[55] H. Eren, *age,* s. 206.
[56] *Macar Türkologlar Ansiklopedisi*, s. 146.
[57] *Macar Türkologlar Ansiklopedisi*, s. 147.

Read at the 14th Meeting of the Permanent International Altaistic Conference held in Szeged, August 22–28, 1971, Edit., L. Ligeti, Budapest 1971, s. 99-115.

A magyar nyelv török kapcsolatai és ami körülöttük van I–II, Budapest 1977, 1979.

"A propos du rhotacisme et du lambdacisme", *Central asiatic journal XXIV (1980),* s. 222-250.

"Prolegomena to the Codex Cumanicus", *Acta orientalia academiae scientiarum Hungaricae XXXV (1981),* s. 1-54.

A magyar nyelv török kapcsolatai a honfoglalás előtt és az Árpád-korban, Budapest 1986.[58]

István Mándoky Kongur
(1944-1992)

Mándoky Kongur, 10 Şubat 1944'te Nagykunság'ın başkenti Karcag'da varlıklı bir Kuman kökenli aileden; Sándor Mándoky ve Erzsébet Kárászi Koçskor'un en küçük çocuğu olarak dünyaya geldi. İlkokul ve liseyi burada okudu. Atalarının dillerine ve tarihine olan merakı daha 5. sınıftayken başladı. O zamanlar Nagykun müzesi müdürü olan etnograf Sándor Szűcs'den ilk Türkçe kitabını aldı. İkinci kitabı öğretmeni Sándor Kiss'den geldi. Ancak kitaplardan öğrendiği bilgi ile yetinmek istemedi. Bu yüzden Kunmadar'a komşu Rus kışlasında bulunan Kazak, Kırım ve Kazan Tatarları ve Karaçaylarla daha sık sohbet etmeye başladı. Önce Kazakça, sonra Kırım Tatar asıllı Özbek ailelerden ana dillerini öğrendi. Sonrasında öğrendiği diller sayesinde, Dobruca Tatarları ve Moğol Kazakları arasında yaptığı gezilerle bolca malzeme topladı. Daha 11 yaşında iken Gyula Németh'ten çalışmaları için yardım talebinde bulunmuştu. Németh'den aldığı tavsiyeler ve kitaplarla bilgisini daha da güçlendirdi. 1963-1988 yılları arasında Eötvös Loránd Üniversitesi'nin öğrencisi oldu. Üniversitede Németh'den Türk dillerini ve Macar tarihöncesini, Lajos Fekete'den Osmanlı-Türk paleografyasını, Lajos Ligeti'den Moğolca ve Çince, Károly Czeglédy'den Arapça, Zsigmond Telegdi ve András Bodrogligeti'den Farsça öğrendi. Ayrıca Károly Czeglédy'nin tarih öncesi ve göç dönemi derslerine de düzenli olarak katıldı.[59]

Üniversiteden mezun olduktan sonra kısa süre *Ulusal Széchényi Kütüphanesi*'nde çalıştı. Ocak 1969'dan itibaren bir yıllığına Kőrösi Csoma Társaság'ın yöneticisi oldu. 1970'ten itibaren ise *Macar Bilimler Akademisi İç Asya Üniversitesi Araştırma Grubu*'na katıldı.

[58] *Macar Türkologlar Ansiklopedisi*, s. 148.

[59] G. Ágoston, "In Memoriam Mándoky Kongur István (1944–1992)", *Keletkutatás,* 1993, s. 5.

Mándoky Kongur'un Macar Türkolojisinin geleneklerini sürdürerek bilimsel kariyerini geliştirdiği yer burasıdır[60].

1971'de *Dobrudzsai tatár nyelvtanulmányok (Dobruca Tatarlarının Dil İncelemeleri)* adlı teziyle *doctor universitatis* unvanı aldı. 1981'de *A magyarországi kun nyelv emlékei (Macaristan Kuman Dili Yadigârları)* başlıklı teziyle *doktorasını (PhD)* aldı.[61]

Başlıca Çalışmaları

A kun nyelv magyarországi emlékei, Sajtó alá rendezte, Júlia ökrösné Bartha, Karcag 1993.

Kunok és magyarok, Közzéteszi Ádám Molnár, (Török-magyar könyvtár I), Budapest 2012.[62]

Tibor Halasi-Kun

(1914-1991)

Soyisminden anlaşılacağı üzere Kuman bir ailenin çocuğu olarak 1914'te Zagreb'te dünyaya gelmiştir. I. Dünya Savaşı'nın ardından ailesi Budapeşte'ye taşınınca eğitim hayatı burada devam etmiştir. Öğrenim gördüğü Lónya Kalvinist Gimnazyum'un bitirme sınavı sırasında Gyula Németh'le tanışması hayatının dönüm noktası olmuş ve Németh'in yönlendirmesiyle Türkoloji sahasında çalışmaya karar vermiştir.[63]

Budapeşte Üniversitesi'nde öğrenim gören Halasi-Kun, Gyula Németh'in yönetiminde *Gennadios Török Hitvallása* adlı çalışmasıyla doktor unvanını almıştır. Bu çalışma "Gennadios Turkish Confession of faith" başlığıyla İngilizce olarak yayımlanmıştır. 1937-1942 yılları arasında Budapeşte Üniversitesi'nde Türk Filoloji Enstitüsü'nde asistan olarak, 1943-1948 yılları arasında ise Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nde Hungaroloji profesörü olarak görev yapmıştır. 1952-1959 yılları arasında Columbia Üniversitesi'nde, Türkoloji öğretim üyesi olarak emek verirken 1959 yılında aynı üniversitede Yakın Doğu Dil ve Kültürleri Bölümü başkanlığını üstlenmiştir ve 1966 yılına değin bu görevde kalmıştır.[64]

Başlıca Çalışmaları

"Gennadios török hitvallása", *Kőrösi csoma archivum I*, 1936, s. 139-247.

---

60 G. Ágoston, agm, s. 5-6.

61 *Macar Türkologlar Ansiklopedisi*, s. 150; Ágoston, agm, s. 7.

62 *Macar Türkologlar Ansiklopedisi,* s. 152.

63 E. Çoban, "Türkiye'de Bir Macar Türkolog: Tibor Halasi-Kun", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 56/2, 2016, s.414.

64 H. Eren, *age*, s.169.

At-Tuḥfat, La langue des Kiptchaks après un manuscrit arabe d'Istanboul, Budapest 1942.

"Monuments de la langue tatare de Kazan", *In: Analecta Orientalia memoriae Alexandri Csoma de Körös dicata,* Edit., Lajos Ligeti, Budapest 1942-1947, s. 138-155.

"Philologica III Kazan Türkçesine Ait Dil Yâdigârları", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi VII (1949)*, s. 690-740.

"Sixteenth-Century Turkish Settlements in Hungary", *Belleten XXVIII (1965)*, s. 1-72.

"The Ottoman Elements in the Syrian Dialects", *Archivum Ottomanicum I (1969),* s. 14-91.

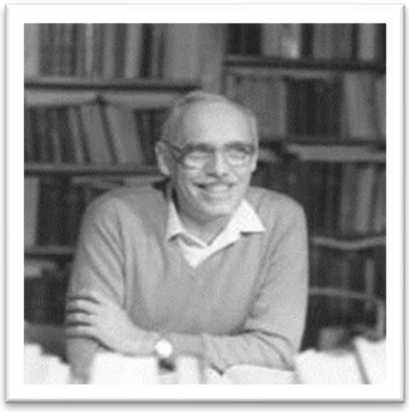
"Kipchak Philology and the Turkic Loanwords in Hungarian", *Archivum Eurasiae Medii Aevi I* (1975), s. 155-210.

"The Rumanians of Districti Volahales Monostor and Sugya", *Archivum Ottomanicum VIII (1983)*, s. 251-306.

The King's Dictionary: The Rasûlid Hexaglot Fourteenth Century Vocabularies in Arabic, Persian, Turkic, Greek, Armenian and Mongol, (Handbuch der Orientalistik, VIII/4), Edit., Peter B. Golden, Leiden 2000.[65]

András Róna-Tas

(1931- …)

Yükseköğrenimine 1950 yılında Budapeşte Eötvös Loránd Üniversitesi'nde (ELTE) etnografya okuyarak Doğu Bilimleri bölümünde başladı. Hocaları arasında Lajos Ligeti (Moğol ve Tibet bilimi) Gyula Németh (Türkoloji dersleri) vardı. 1955 yılında diplomasını aldı. 1956'dan itibaren Eötvös Loránd Üniversitesi Orta Asya Enstitüsü'nde Macar Bilimler Akademisi asistanı olarak çalışmaya başladı. 1958 yılında Tibet bilimi konusundaki üniversite doktora tezini savundu. 1960'lı yılların ortasından itibaren pek çok defa Volga bölgesinde araştırma seyahatleri gerçekleştirdi. Burada önemli saha çalışmaları yaptı. 1868 yılından itibaren Seged Üniversitesi'nde çalışmaya başladı. 1973-1974 öğretim yılında, Fin-Ugor Bölümü bünyesinde Altayistik Ana Bilim Dalı'nı kurdu. Altay dil akrabalığı ve Çuvaş-Moğol dil ilişkileri konusunda yazdığı çalışma sayesinde, 1971 yılında Macar Bilimler Akademisi doktor unvanını kazandı. 1974 yılında üniversite profesörü olarak atandı. Altayistik biliminin temel ilkeleri ve araştırma yönelimleri üzerine çalışmalar yaptı. Çuvaşça ve Moğolca ders kitabı yazdı. Türkçe yazı

[65] *Macar Türkologlar Ansiklopedisi*, s. 96.

sistemi hakkında genel bir bakış için hazırladığı "Introduction to Turcology" (Türkolojiye Giriş) adlı kitabı Türkçeye de çevrildi. Eğitim ve araştırma koşullarının oluşturulmasının ardından 1984 yılında Ana Bilim Dalından ayrılarak bağımsız bir Altayistik Bölümü kurdu. 1990'da Altayistik Bölümü bünyesinde kurulan *Macar Kadim Tarihi Araştırma Grubunun* başkanı olarak atandı. Yaptığı çalışmalarla birçok ödülün sahibi olmasının yanı sıra çalışmalarının takdiri olarak 1978'de Türk Dil Kurumu, 1984'te de Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu kendisini haberleşme üyesi olarak seçti. Ayrıca Çuvaş Ulusal Akademisi (1997) ve İsveç Kraliyet İnsanî Bilimler Cemiyeti (Uppsala) dış, Helsinki Fin-Ugor Cemiyeti onursal üyesidir.[66]

Başlıca çalışmaları

The Dariganga Dialect, Budapest 1961.

Nomádok nyomában, Etnográfus szemmel Mongóliában, Budapest 1961.

Tibeto-Mongolica, The Tibetan Loanwords of Monguor and the Development of the Archaic Tibetan Dialects, Budapest-The Hague 1966.

Epigraphica Bulgarica, (Sándor Fodor ile) Szeged 1973.

"Some Volga Bulgarian Words in the Volga Kipchak Languages", In: *Hungaro–Turcica: Studies in Honour of Julius Németh*. Edit., Gyula Káldy-Nagy Budapest 1976, s. 169-175.

Bevezetés a csuvas nyelv ismeretébe, Budapest 1978.

A nyelvrokonság, Budapest 1978.

Studies in Chuvash Etimology, Szeged 1982.

Language and History, Contributions to Comparative Altaistics, Szeged 1986.

Mongolisches Lesebuch, Wien 1988.

An Introduction into Turkology, Studia Uralo-Altaica, 33, Szeged 1991.

A honfoglaló magyar nép: bevezetés a korai magyar történelem ismeretébe, Második, javított, bővített kiadás, Budapest 1997.

"Turkic Writing Systems", In: *The Turkic languages*, Edit., Lars Johanson-Éva Ágnes Csató, London 1998, s. 126-137.

Hungarians and Europe in the Early Middle Ages, An Introduction to Early Hungarian History, Budapest 1999.

West Old Turkic, Turkic Loanwords in Hungarian, Edit., András Róna-Tas-Árpád Berta, With the assistance of László Károly, Part 1: Introduction, A-K, Part 2: L-Z, Conclusion, Apparatus, (Turcologica 84.), Wiesbaden 2011.

Turkolojiye Giriş, Çev. İsa Sarı, Ankara 2013.[67]

István Vásáry

(1945- …)

[66] *Macar Türkologlar Ansiklopedisi*, s. 197-198. Daha detaylı bilgi için bkz. https://web.archive.org/web/20211206050126/http://bollakalman.hu/Kiadvanyok/NyPFuzetek/PkFuz_PDF/RonaTasA.pdf (erişim tarihi: 11.10.2023)

[67] *Macar Türkologlar Ansiklopedisi*, s. 199.

István Vásáry, 1945 tarihinde Budapeşte'de doğmuştur. İlk ve Orta öğrenimini bu şehirde tamamlamıştır. 1963 yılında Budapeşte Üniversitesi'nde İngilizce ve Türkoloji bölümüne kaydolmuştur. 1968 yılında üstün derece ile Edebiyat Fakültesi'ni tamamlamıştır. İngilizce ve Türkçe'nin yanı sıra Almanca, Fransızca ve Rusça da bilmektedir. 1968 yılından itibaren Macar İlimler Akademisi Altayistik çalışma grubuna dahil olmuş, 1977'den itibaren ise Acta Orientalia dergisinin yazı işleri heyetine girmiştir. 1971 yılında doktorasını tamamlayan Vásáry, 1980'de Türkoloji kürsüsünde öğretim görevlisi olmuş, 1990'da da bu kürsüde profesörlüğe yükselmiştir. 1988-1990 yılları arasında Körösi Csoma Cemiyeti'nin başkanlığını yapmıştır. 1990 yılının Eylül ayında Macaristan Cumhuriyeti İstanbul Başkonsolosu olan Vásáry, bir sene sonra Eylül 1991'de Ankara Büyükelçisi olarak atanmıştır.[68]

Başlıca Çalışmaları

Az Arany horda, Budapest 1986.

Az Arany horda kancelláriája, Budapest 1987.

"Mediaeval Theories Concerning the Primordial Homeland of the Hungarians", *In: Popoli delle steppe: Unni, Avari, Ungari*, 23-29 aprile 1987, Spoleto 1988, s. 213-244.

"Doğu Avrupa'nın Runik Alfabe Sistemleri Üzerine", *Belleten XLI (1993),* s. 51-59.

"The Beginnings of Western Turkic Literacy in Anatolia and Iran (13th-14th Centuries)", *In: Irano-Turkic Cultural Contacts in the 11th-17th Centuries*, Edit., Éva M. Jeremiás, Piliscsaba 2003, s. 245-253.

Cumans and Tatars Oriental Military in the Pre-Ottoman Balkans 1185-1365, Cambridge 2005.

Turks, Tatars and Russians in the 13th-16th Centuries, Hampshire 2005.

Eski İç Asya'nın Tarihi, Çev. İsmail Doğan, İstanbul 2007.

Kumanlar ve Tatarlar, Osmanlı Öncesi Balkanlar'da Doğulu Askerler (1185-1365), Çev. Ali Cevat Akkoyunlu, İstanbul 2008.

Magyar őshazák és magyar őstörténészek, Budapest 2008.

"The Beginnings of Coinage in the Blue Horde", *Acta orientalia academiae scientiarium hungaricae 62 (2009),* s. 371-385.

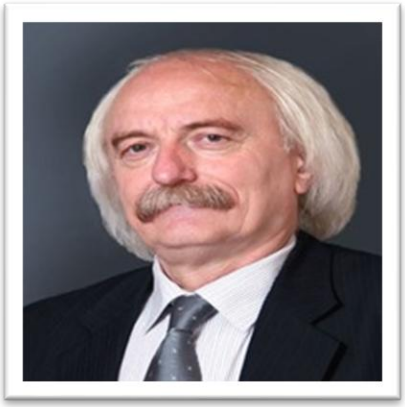
[68] Ş. Baştav, "Türk Kültürüne Hizmet Eden Macar Türkologlar", *2023,* S.59, 2006, s.12-13.

"Kırım Hanlığı ve Büyük Orda (XV–XVI. yüzyıl) Hâkimiyeti Uğruna Mücadele", Çev. Serkan Acar, *Tarih İncelemeleri Dergisi 29/1 (2014)*, s. 327-340.

A székely írás emlékei, Corpus monumentorum alphabeto siculico exaratorum, (Elek Benkő ve Klára Sándor ile), Budapest 2021.[69]

Pál Fodor

(1955- …)

Pál Fodor, 1979 yılında Budapeşte Eötvös Loránd Üniversitesi'nin Tarih ve Türkoloji bölümünden mezun olmuş, 1994-2005 yılları arasında Pázmány Péter Katolik Üniversitesi'nde öğretim üyeliği yapmıştır. Macaristan'ın çeşitli bilim kuruluşlarında önemli görevlerde bulunan Fodor, 1993 yılında doktor, 2007 yılında Macar Bilimler Akademisi doktoru ünvanı aldı. 2021 yılında ise emekli oldu. Fodor'un araştırma alanı, Osmanlı İmparatorluğu'nun doğuşu ve yükselişi, 14. ve 17. yüzyıllarda Osmanlı İmparatorluğu tarihi, idarî ve askerî teşkilatı, devlet ve siyaset anlayışının yanı sıra Osmanlı Devleti'nin Macaristan'da izlediği siyaset ve Macaristan'daki Osmanlı idaresi üzerinedir.[70]

Başlıca Çalışmaları

Magyarország és a török hódítás, Budapest, 1991.

"Ottoman Policy towards Hungary 1520-1541", *Acta orientalia academiae scientiarum hungaricae* 45/2-3 (1991), s. 271-345, 1520-1541, Çev. Özgür Kolçak, *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi* 40 (2004), s. 11-85.

In Quest of the Golden Apple: Imperial Ideology, Politics, and Military Administration in the Ottoman Empire (Analecta Isisiana, 45), İstanbul 2000, Türkçesi: *Kızıl Elma,* Çev. Özgür Kolçak, İstanbul 2020.

Ottomans, Hungarians, and Habsburgs in Central Europe: The Military Confines in the Era of Ottoman Conquest, Edit., Géza Dávid-Pál Fodor, Leiden-Boston-Köln 2000.

A szultán és az aranyalma, Tanulmányok az oszmán-török történelemről, Budapest 2001.

Ransom Slavery along the Ottoman Borders (Early Fifteenth-Early Eighteenth Centuries), Edit., Géza Dávid-Pál Fodor, Leiden-Boston 2007.

Ottoman Warfare, 1300-1453, In: *The Cambridge History of Turkey I. Byzantium to*

69 *Macar Türkologlar Ansiklopedisi*, s. 246.

70 *Macar Türkologlar Ansiklopedisi*, s. 72-73.

Turkey 1071-1453, Edit., Kate Fleet, Cambridge 2009, s. 192-226.

The Unbearable Weight of Empire: The Ottomans in Central Europe-A Failed Attempt at Universal Monarchy (1390–1566), Budapest 2015, Türkçesi: *İmparatorluk Olmanın Dayanılmaz Ağırlığı,* Çev. Özgür Kolçak, İstanbul 2016.

The Business of State Ottoman Finance Administration and Ruling Elites in Transition, Berlin 2018.

The Battle for Central Europe The Siege of Szigetvár and the Death of Süleyman the Magnificent and Nicholas Zrínyi (1566), Edit., Pál Fodor, Budapest-Leiden-Boston 2019, *Turbék: Szulejmán szultán szigetvári Türbevárosa a 16-17. századi oszmán-török forrásokban,* Budapest 2020, Türkçesi: *16. ve 17. Yüzyıl Osmanlı Kaynaklarında Sultan Süleyman'ın Sigetvar'daki Türbe Kasabası,* Çev. Erdal Şalikoğlu, İstanbul 2021.

On the Verge of a New Era The Armies of Europe at the Time of the Battle of Mohács, Edit., Pál Fodor-János B. Szabó, Budapest 2021.[71]

Géza Dávid
(1949-)

Géza Dávid**,** 1973 yılında Budapeşte Eötvös Loránd Üniversitesi'nin (ELTE) Türk filolojisi bölümü kapsamında Osmanlı Tarihi ve İngiliz Dili bölümünden mezun olmuştur. 1985 yılında doktorasını tamamlamıştır. 1972-1973 yıllarında Szeged József Attila Üniversitesi'nde (günümüzde Szeged Üniversitesi) Türk Dili derslerini vermiştir. 1973 yılından itibaren mezun olduğu bölümde asistan olarak başlamış, 1980'de yardımcı doçent, 1987'de doçent, 2000'de profesör olmuştur.

Dávid'in ilgi alanı Osmanlı Macaristan'ın demografik, idarî ve iktisadî konularının yanı sıra 19. ve 20. yüzyıldaki Türk-Macar ilişkileri üzerine de çalışmaları bulunmaktadır. Dávid çalışmalarını genel olarak Osmanlı kaynaklarına bağlı olarak yürütmektedir. Bu yüzden İstanbul arşivlerinde, Viyana, Vatikan, Münih, Varşova, Venedik ve Paris arşivlerinde mesai harcamıştır.[72]

Başlıca Çalışmaları

A Simontornyai szandzsák a 16. században, Budapest 1982, Türkçesi *Osmanlı*

[71] *Macar Türkologlar Ansiklopedisi*, s. 74-75.

[72] *Macar Türkologlar Ansiklopedisi*, s. 50.

Macaristan'ında Toplum, Ekonomi ve Yönetim 16. Yüzyılda Simontornya Sancağı, Çev. Hilmi Ortaç, İstanbul 1999.

Studies in Demographic and Administrative History of Ottoman Hungary, (Analecta Isisiana XXV.), İstanbul 1997.

"Magyarország népessége a 16-17. Században", In: *Magyarország történeti demográfiája (896-1995), Millecentenáriumi előadások,* Edit., József Kovacsics, Budapest 1997, s. 141-171.

"Ottoman Social and Economic Life Unearthed, An Assessment of Ottoman Archaeological Finds in Hungary" (Ibolya Gerelyes ile), In: *Studies in Ottoman Social and Economic Life, Studien zu Wirtschaft und Gesellschaft im Osmanischen Reich,* Edit., Raoul Motika - Christoph Herzog - Michael Ursinus, Heidelberg 1999, s. 43-79.

"The mühimme defteri as a Source for Ottoman-Habsburg Rivalry in the Sixteenth Century", *Archivum Ottomanicum* 20 (2002), s. 167-209.

Pasák és bégek uralma alatt Népesedés-és közigazgatás-történeti tanulmányok. Budapest 2005.

"Administration in Ottoman Europe", In: *Süleyman the Magnificent and His Age, The Ottoman Empire in the Early Modern World*, Edit., Metin Kunt – Christine Woodhead, London-New York 1995, s. 71-90.

"Ottoman Armies and Warfare 1453-1603", In: *The Cambridge History of Turkey, II. The Ottoman Empire as a World Power 1453-1603*, Edit., Suraiya N. Faroqhi-Kate Fleet, Cambridge 2013, s. 276-319.

"Kasım Voyvoda Bey ve Paşa", Çev. Vural Yıldırım, *Ankara Üniversitesi Tarih Araştırmaları Dergisi* 35/60 (2016), s. 291-330.

"Osman ve Orhan'dan II. Bayezid'e (Avrupa'da Hazırlanan ilk Osmanlı Silsilenamesi ve Feliks Petancius)", (Bálint Lakatos ile), In: *Uluslararası Orhan Gazi ve Kocaeli Tarihi ve Kültürü Sempozyumu, V. – Bildiriler,* Edit., Haluk Selvi-İbrahim Şirin-M. Bilal Çelik-Ali Yeşildal, Kocaeli 2019, s. 489-512.[73]

János Hóvári

(1955-2023)

Diplomat, Türkolog ve Tarihçi János Hóvári 1955 yılında, Budapeşte'ye 167 km mesafede bulunan Kiskorpád'da doğmuştur. Bu değerli bilim adamını 5 Ağustos 2023 tarihinde geçirdiği kalp kriziyle kaybettik. Hóvári, lisans

[73] *Macar Türkologlar Ansiklopedisi*, s. 52-53.

eğitimini Budapeşte ELTE tarih bölümünde 1979 yılında tamamlamıştır. Mezuniyetinin ardından 1979-1992 yılları arasında Macaristan Bilimler Akademisi Tarih Enstitüsü'nde araştırma görevlisi olarak çalıştı. Aynı dönemde Pannonius Üniversitesi Öğretmen Yetiştirme Fakültesi Tarih Enstitüsü'nde üniversite öğretim görevlisi olarak görev aldı. Türkçe, Almanca ve İngilizce dil bilgisine sahip olan Hóvári, 1992 yılında Dışişleri Bakanlığı'nda çalışmaya başladı ve 1997 yılına kadar Orta Asya ve Transkafkasya Dairesi ile Strateji ve Politika Planlama Dairesi'nde hizmet verdi. Bu dönem boyunca hem tarih alanındaki akademik deneyimini hem de dış ilişkilerdeki uzmanlığını bir arada kullanma fırsatı buldu. 1997 yılında Pécs Üniversitesi'nde tarih alanında doktora derecesi aldı. 1998-2000 yılları arasında Dışişleri Bakanlığı'nda Siyasi Devlet Sekreterliği Daire Başkanlığı görevini üstlendi. 2000 yılından itibaren dört yıl boyunca Macaristan'ın Tel Aviv Büyükelçisi olarak atandı. 2004-2007 yılları arasında Afrika ve Orta Doğu Bölümü'nde kıdemli danışman olarak görev aldı. Ardından, Slovenya'nın Avrupa Birliği Dönem Başkanlığı döneminde Slovenya Dışişleri Bakanlığı'nda Orta Doğu konularında danışman olarak bir yıl hizmet verdi. Bu süre boyunca farklı dönemlerde diplomatik ve dış ilişkiler alanlarında önemli görevlerde bulunarak kapsamlı bir deneyim edindi. 2008-2010 yılları arasında Kuveyt ve Bahreyn'de büyükelçi olarak, 2010-2012 yılları arasında Küresel İşlerden Sorumlu Devlet Sekreter Yardımcısı olarak görev yaptı. 2011 yılında Pécs Üniversitesi'nde üniversite profesörü oldu. 1 Ağustos 2012'de Macaristan'ın Türkiye büyükelçisi olarak atandı.[74] Mohaç savaşı ve Kanuni Sultan Süleyman hakkındaki projeleriyle bilinmektedir.[75]

Éva Csáki

(1953-)

Éva Csáki, Bács-Kiskun ilçesinin bir kasabası olan Soltvadkert'te doğmuştur. Szeged Üniversitesi İngiliz Dili ve Amerikan Filolojisi ve Altayistik bölümü mezunudur. Ayrıca Budapeşte ELTE'de Klasik Moğol Dili, Kazan Devlet Üniversitesi'nde Tatar dili okumuştur.[76]

Éva Csáki (1953-), Altayistik alanında A. Róna-Tas'ın öğrencisi olarak Volga-Kıpçak lehçelerini araştırmak üzere Kazan Üniversitesi'ne gönderildi. D. G. Tumaševa'nın yardımıyla arşivlerde çalışma fırsatı buldu. Mezun olduktan sonra Budapeşte ELTE'de

[74] https://moly.hu/alkotok/hovari-janos/wikipedia, erişim tarihi: 16.08.2023.

[75] Csáki, agm, s. 90.

[76] *Macar Türkologlar Ansiklopedisi,* s. 38.

György Kara rehberliğinde İç Asya çalışmalarına katıldı, *Moğol dil tarihi, Orta Moğolca ve Budist metinler* gibi konuları inceledi. Macar Bilimler Akademisi Şarkiyat Kütüphanesi'nden Moğolistan Akademisi'ne gönderildi. Moğolistan'ın yanı sıra Türkiye, Kazakistan, Kırgızistan, Tataristan ve Azerbaycan gibi ülkelerde de araştırmalar yaptı. *Türkçe-Macarca ve Macarca-Türkçe* sözlükleri leksikoloji alanındaki çalışmalarının devamı niteliğinde olan önemli çalışmalarıdır. Kıpçak dillerindeki Orta Moğolca alıntı kelimeleri ve Macarcadaki Eski Türkçe kelimeleri üzerine leksikolojik araştırmalar gerçekleştirdi. Alevi ve Bektaşi ritüelinde nefes ve semahları (ritüel dansları) derledi ve karşılaştırmalı araştırmalar yaptı. En son çalışması, Á. Sipos ile gerçekleştirdiği "Türk Dünyasından 77 Halk Masalı" adlı çeviridir. Macar ve Türk kültürleri arasındaki benzerlikleri sürekli olarak araştırarak incelemektedir.[77]

Başlıca Çalışmaları

Middle-Mongolian Loan-Words in Volga Kipchak Languages (Turcica, 67), Wiesbaden 2006.

The Psalms and Folk Songs of a Mystic Turkish Order, The Music of Bektashis in Thrace (János Sipos ile), Budapest 2009.

"Sufism in Alevi and Bektashi Culture in Turkey", In: Proceedings of the 1st International Conference on the Role of Religions in the Turkic Culture held on September 9-11, 2015 in Budapest, Edit., Mária Ivanics-Éva Csáki-Zsuzsanna Olach, Budapest, s. 117-123.

Macar ve Türk Halk Edebiyatındaki Benzer Motifler Hakkında, 8. Milletlerarası Türk Halk

Kültürü Kongresi, 2. Türk Halk Edebiyatı (T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 3520), Ankara, s. 121-130.[78]

"Karaçay-Balkar'da Orta Moğolca Alıntı Fiiller", *Modern Türklük Araştırma Dergisi 3* (4), s. 36-65.

"Macarların Eski Tarihine ve Eski Türk-Macar İlişkilerine Dair", *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 2013/22.

"Türk ve Macar türkülerinin metinlerine dair", *Ankara Üniversitesi Dergisi,* C. 37, 1995, s. 1-2.

"Karaçayca Söz Varlığının Karakteristik Özellikleri", *Tehlikedeki Diller Dergisi* 1/6, 2012, s. 47-56.

"Geleneklerimizde Ortak İyi Örneklerimizden Hızır ve Benzerleri", *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi* 5 (10), s. 113-118.

"Macarcadaki Yer Adlarına ve Ad Verme Geleneklerine Dair", *Dil Araştırmaları* 13 (13), 2013, s. 37-44

"Macar Türkologlarına ve Araştırmalarına Dair", *Turkbilig/Turkoloji Arastırmalari Dergisi,* 2021/1/1, s. 83-94.

---

[77] Csáki, agm, s. 89; *Balkan Türkoloji Tarihçesi ve Balkan Türkologları*, Edit., Serkan Kırbaç, T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay., Ankara 2012, s. 176.

[78] *Macar Türkologlar Ansiklopedisi,* s. 39.

Gyula Mészáros
(1883-1957)

Gyulaa Mészáros 28 Mart 1883'te Macaristan'ın Tolna ilçesinin Szakcs köyünde doğdu. Çocukluğu ve okul yılları hakkında çok az şey bilinmektedir. Türk halklarına ve dillerine olan ilgisi üniversite yıllarında oluşmuştur. Üniversite hocası, 19. ve 20. yüzyılların en etkili isimlerinden biri olan Ármin Vámbéry'nin (1832-1913), Türkolojiye yaklaşımında ve bilimsel görüşleri üzerinde büyük etkisi olmuştur. Öğrencilik hayatı boyunca çok çeşitli alanlarda faaliyet gösterdi. Üniversiteden sonra, 1904-1906 yılları arasında İstanbul'da Türkçe eğitimi aldı ve 1906'dan itibaren bir buçuk yılını Volga bölgesindeki Çuvaş ve Tatar halkları arasında folklor toplayarak geçirdi. 1909'da Budapeşte'de Eötvös Loránd Üniversitesi'nde Türk-Tatar alanında doktora yaptı. Daha sonra Macar Ulusal Müzesi Etnografya Bölümü ile temasa geçti ve 1909-1915 yılları arasında burada stajyer olarak çalıştı. Genç araştırmacı István Györffy ve dönemin müdürü Gyula Sebestyén tarafından desteklendi. 1909'dan itibaren bir bakan tarafından Doğu Ticaret Akademisi'nin Doğu Müzesi'nde görevlendirildi ve bu ona Akademi'nin her yıl Türkiye ve Balkanlara yaptığı inceleme gezilerine katılma ve hatta Türk konuları üzerine yazılarını yayınlama fırsatı verdi.[79]

1920'lı yıllarda Türkiye'ye döndüğünde Ankara Etnografya Müzesi'nin müdürü oldu. Ayrıca 1930'lu yılların başında Atatürk'ün daveti üzerinde Ankara Üniversitesi'nde ders verdi. 1930-1931 yılları arasında Kafkasya kökenli, Kuzeybatı Anadolu'da yerleşmiş *Ubıhların* dilini incedi. Bu dili eski Hititler öncesi bir dilin varisi olarak tespit etti. Bu çalışmasının değeri sonradan anlaşıldı ve uluslararası arenada ün kazandı. 1943-1944 arasında Újvidék (günümüzde Novy Sad, Sırbistan) Doğu Ticaret Yüksek Okulu'nda öğretmen olarak çalıştı. Bir süre Türkiye'de kaldıktan sonra son olarak 1951 yılında ABD'ye göç etti ve 1957 senesinde New York'ta vefat etti.[80]

Başlıca Çalışmaları

Csuvas népköltési gyűjtemény I-II, Budapest 1909-1912.

Török költők, Műfordítások, Budapest 1910.

Magna Ungaria, a baskír-magyar kérdés, Budapest 1910.

A Boszporusz-partján (útirajzok), Budapest 1911.

Die Päkhy-Sprache, Chicago 1934.

"Kelet-Európa néptörténete II", *A M. Kir. Ferencz József Tudományegyetem Tudományos Közleményei a Földrajz és Történettudományok Köréből* 5/1 (1938), s.1-136.[81]

---

[79] Á. Kerezsi, "Mészáros Gyula baskír gyűjteménye a Néprajzi Múzeumban", *Néprajzi Értesítő*, 96. Évf., 2014, s. 75.

[80] *Macar Türkologlar Ansiklopedisi,* s. 158.

[81] *Macar Türkologlar Ansiklopedisi,* s. 159; https://mek.oszk.hu/00300/00355/html/ABC09732/10407.htm (erişim tarihi: 27.09.2023)

Gyula Germanus

(1884-1979)

Yahudi bir ailede doğan ancak 1930 yılında Müslüman olan oryantalist, dilbilimci ve edebiyat tarihçisi Germanus, İslami kurallara uyarak 1935'te Mekke'ye hacca gitmiştir. 1907'de Türk ve Arap edebiyatı ve dilinin yanı sıra eski dünya tarihi üzerine hazırladığı doktora tezini başarıyla savundu. 1908'de 24 yaşındayken uluslararası bir yarışmayı kazandı ve British Museum'un Doğu Bölümü'nde araştırmacı olarak çalışmak üzere Londra'ya davet edildi. 1912'den itibaren dokuz yıl boyunca Macaristan'daki Doğu Ticaret Akademisi'nde Türkçe, Arapça ve İslam tarihi dersleri verdi. Çok sayıda yazı yazdı ve bol bol seyahat etti. 1921 yılında, daha sonra kurulan Şarkiyat Enstitüsü'nde profesör oldu.[82] Uzun yıllar Hindistan'da öğretmenlik de yapmıştır. Hindistan'ın tarihi, edebiyatı, sosyal ve dini meseleleri üzerine yazdığı makaleler ve yaptığı çalışmalar dünyanın en önemli dergilerinde ve dönemin yayınlarında yer aldı. 1936'da o zamandan beri yurtiçi ve yurtdışındaki nesilleri İslam kültürü, tarihi ve Doğu'nun acı çeken halklarının yaşamlarıyla tanıştıran ve tüm dünyada tanınan iki ciltlik "Allahu Ekber" kitabını yazdı. 1941 yılında Şarkiyat Enstitüsü'nün müdürü oldu. 1948 yılında Eötvös Loránd Üniversitesi tarafından Arap Dili ve Müslüman Kültür Tarihi Bölümü'nde kıdemli profesör olması için davet edildi. Kahire, Şam, Mısır, Bağdat ve diğer yabancı ülkelerden gelen davetleri de kabul etti. 1958 yılında Parlamento Üyesi olarak seçildi. İki dönem boyunca, bilgisini, sosyal ve siyasi bağlılığını, devlet gücünün en yüksek organı olan Parlamento'nun çalışmalarına kattı.[83] 1958-1966 yıllarında Macaristan'da milletvekilliği de yapan Germanus, Avrupa'da ve yanı sıra İslâm dünyasında birçok ilmî kuruluşun, aslî, muhabir veya şeref üyesi oldu.[84]

Yetmiş yılı aşkın bir süre sonra, 1978'in sonunda anılarında şöyle yazmıştı: "Ruhun ve gerçeğin savunulmasının insanın görevi olduğuna inanıyorum." Bu düşünce onu çok genç yaşlardan itibaren önce Balkanlara, sonra Türkiye'ye ve daha sonra da -birkaç kez- Doğu ülkelerine keşif yolculuklarına yöneltti. Çalışmaları ve bilgisi neredeyse tüm dünyanın dikkatini çekmiştir. Sakin ve neşeli karakteri, yorulmak bilmeyen ve azimli çalışma ahlakı, rakipsiz dil hakimiyeti ve büyüleyici konuşması, ününe ve itibarına katkıda bulunmuştur. Elli yıl boyunca İslam dünyasında iyi tanınmıştır. Nobel Ödüllü şair Rabindranath Tagorev

[82] Udvarvölgyi Zsolt, "Negyven éve hunyt el Germanus Gyula keletkutató, utazó, egyetemi tanár", *Valóság*, 62. Évf., 11. Szám, 2019, s. 63.

[83] Zolt, agm, s. 64.

[84] İ. Durmuş, "Julius Germanus", *İslam Ansiklopedisi*, C. 14, 1996, s. 32.

tarafından Hindistan'a davet edilmiş ve otuzlu yaşlarının başında Mısır'da Taha Hüseyin, Mahmud Teymur ve Arap edebiyatının diğer büyükleriyle arkadaş olmuştur. Kemal Atatürk, Mahatma Gandhi, Nehru, Arabistanlı Lawrence, Suudi kralları, Hint mihraceleri ve Batılı devlet adamlarıyla tanışmıştır. Çeşitli üniversitelerin çeşitli bölümlerinde ve enstitülerinde profesörlük yapmış ve uzun yıllar ELTE'de Arap Edebiyatı ve Kültür Tarihi Bölümü'nün başkanlığını yürütmüştür. Ayrıca Mısır Arap Akademisi'nin Sözlük Komitesi'nde büyük bir özveriyle görev yapmıştır.[85]

Başlıca Çalışmaları

"Evlija Cselebi a XVII. századbeli törökországi czéhekröl", *Keleti Szemle* 8 (1907), s. 306-323.

A History of Ottoman Poetry, Budapest 1906, 1907.

"Osmanische Puristen", *Keleti Szemle* 11 (1910), s. 40-57.

"A törökök első föllépése az Aldunán és az első török-magyar összeütközés", *Századok* 44 (1910), s. 41-49.

"Kulturális problémák Törökországban", *Magyar Figyelő*,7 (1917), s. 251-261.

"La langue et civilisation turque", *Revue de Hongrie* 9 (1918), s. 1-22.

Török nyelvtan, Budapest 1925.

Gondolatok Gül Baba sírjánál, Budapest 1928.

Pensées sur la révolution turque, Budapest 1928.

Lecture on Turkish Popular Literature, Lahore 1931.

"The Awakening of Turkish Literarure", *Islamic Culture* 7 (1933), s. 174-194.

"The Role of Turks in Islam", I*slamic Culture* 6 (1933), s. 519-532.

A félhold fakó fényében, Budapest 1957.

Bengáli tüz I-II, Budapest 1964.

Allah Akbar I-II, Budapest 1936, 1968, 1973.

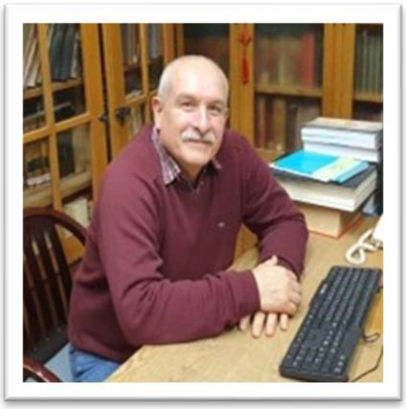
Kelet fénye felé, Budapest 1966, 1970.

India világossága: M. Gandhi, Budapest 1934.

Ibn Battúta zarándokútja és vandarlásai, Budapest 1964.[86]

Sándor Papp

(1965-)

[85] Zolt, agm, s. 65.

[86] Durmuş, agm, s. 32; *Macar Türkologlar Ansiklopedisi,* s. 81.

Sándor Papp, 5 Nisan 1965'te Gyoma'da doğdu. Yüksek öğrenimini 1985/86 yılında tamamladı. Yüksek tahsiline Szeged'deki Gyula Juhász Öğretmen Eğitim Koleji'nde başladı ve Macar tarihi okumaya başladı. İlerlemesine bağlı olarak, Szeged Üniversitesi Sanat Fakültesi'ne geçti ve tarih ve coğrafya okumaya başladı. Burada eski Türk halklarının dilleri ve kültürlerinin yanı sıra erken dönem Macar-Türk ilişkileri üzerine çalıştı. Ağustos 1989'dan itibaren bir dönem İzmir'deki Ege Üniversitesi'nde okudu. Bugün Türkiye'de konuşulan Türkçeyi öğrenmenin yanı sıra, Arap harfleriyle yazılmış Osmanlıca-Türkçe metinleri de incelemeye başladı. İzmir'de geçirdiği sürede bilimsel ilgisi Osmanlı İmparatorluğu'nun geçmişine ve Macar-Türk tarihi temaslarına yöneldi. Ülkesine döndükten sonra, önce Gyula Juhász Öğretmen Okulu'nun tarih bölümünde, ardından da öğretim asistanı olarak eğitime katıldı. Fetih öncesi Türk-Macar ilişkileri üzerine seminerler verdi ve bilimsel çalışmalarını yarıda keserek Budapeşte'deki Eötvös Lóránd Üniversitesi'nin Türkçe Bölümü'ne başvurdu. 1992 yazında Ankara ve İstanbul'a iki aylık bir araştırma gezisine katıldı. Bu iki ay, Türkiye'deki araştırmalarının başlangıcı oldu ve İstanbul arşivlerinde Macar tarihi hakkında düzenli olarak veri toplamaya başladı. 1994 sonbaharında Macar Devlet Eötvös Bursu'nu kazandı ve arka arkaya altı burs daha alarak Viyana'daki Doğu Çalışmaları Enstitüsü'nde (Universität Wien, Institut für Orientalistik) doktora çalışmalarına başladı. Avusturya'daki çalışmaları iki buçuk yıl sürdü ve ülkesine döndükten sonra, 29 Haziran 1998'de Géza Dávid'in danışmanlığında hazırladığı tezini savunarak doktor unvanını aldı. Doktora tezinde özellikle Erdel Prensliği'nin 16. yüzyıl ve 17. yüzyılın başlarındaki Osmanlılarla olan ilişkisini inceledi. Tezine 1605'e kadar prenslere verilen ahitnamelerin Almanca tercümesini de ekledi. Viyana'daki araştırmalarının ardından yurda döndükten sonra, eş zamanlı olarak Gyula Juhász Öğretmen Yetiştirme Koleji ve Szeged Üniversitesi'nde bir dönem ders verdi ve Nisan 1997'den itibaren, önce öğretim asistanı, daha sonra yardımcı doçent ve doçent olarak çalışmaya başladı.[87]

2015 yılında, Bocskai Ayaklanması'nın diplomasi tarihini ele alan eseriyle Macar Bilimler Akademisi doktorasını almıştır. 2015 yılından itibaren Szeged Üniversitesi Orta Çağ ve Erken Yeni Çağ Macar Tarih Bölümü'nde profesör olarak görev yapmaktadır ve aynı bölümün başkanıdır. Ayrıca kendisi tarafından kurulan ve 2017'den itibaren Macar Bilimler Akademisi'nin desteğiyle çalışan Osmanlı Çağı Araştırma Gurubu'nu yönetmektedir. 2015 yılından itibaren Szeged Üniversitesi Tarih Doktora Programı'nın başkanlığını da yapmaktadır.[88]

[87] Detaylı bilgi için bkz. https://web.archive.org/web/20181017192733/http://tortenesz.extra.hu/dr-papp-sandor-phd/

[88] *Macar Türkologlar Ansiklopedisi,* s. 174.

Başlıca Çalışmaları

"Hungary and the Ottoman Empire (from the beginning to 1540)", *The struggle of Central Europe against the Turks in the first half of the 16th century*, Edit., Zombori, István, Budapest 2004, s. 37-90.

"Turkish question in the age of Matthias", *In memory of King Matthias on the 500 th anniversary of his death*, Edit., László Szegfű, Szeged 1990, s. 21-28.

"The steppe is the XIII. Century", For the 750th anniversary of the withdrawal of the Tatars, Edit., László Szegfű, Szeged 1992, s. 4-9.

"Thoughts on István Bocskai's confirmations of the Sultan", Edit., László Szegfű, "I don't say goodbye...", *Memorial book in honor of Kálmán Benda*, Szeged 1994, s. 34-39.

"King Ferdinand's arguments in favor of the invasion of Transylvania in 1551", Submitted in November 1999 for a special publication of the Hungarian Academy of Sciences, s. 1-17.

"Szeged Sandzákbeg Mustafa and the Turkish-Hungarian damage settlement attempt of 1550", In: *The cultural center of the region*, Chapters from the cultural history of the city of Szeged, Edit., Gizella T. Molnár, Szeged 1999, s. 27-44.

"Türk-Macar Diplomatik Münasebetleri Ortaçağ Macar Krallığı Düşmesine Kadar" (Turkish-Hungarian diplomatic relations from the beginning to the fall of the medieval Hungarian Kingdom), (Haz. Yrd. Doç. Dr. Turan Gökçe), İzmir Türk Ocakları Şubesi, İzmir 2000, s. 91-107.

"Turkish-Hungarian negotiations and contract signing in 1605", Edit., Violet Barbu and Kinga Tüdős, *Historia Manet, Volum Omagial Lajos Demény (Memorial Book)*, Bucharest-Cluj 2001, s. 119-135.

"The steppe is the XIII. Century, İn: Professoribus Salutem", Edit., András Döbör-Jancsák Csaba-Kiss Gábor Ferenc-Nagy Tamás, *Meetings with famous historians*, Szeged 2001, s. 115-121.

"Eflak ve Boğdan Voyvodalarının Ahidnameleın Üzerine bir İnceleme: Osmanlı İmparatorluguğnun Kuzeybatı Hududandaki Hristian Vassal Ülkeleri", *Türkler*, C. 10, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002, s. 744-753.

"An unknown Turkish palanquin from southern Transdanubia: Berkigát", *In Archeological research of A Hódoltság*, Edit., Gerelyes Ibolya-Kovács Gyöngyi, Opuscula Hungarica III, Hungarian National Museum, Budapest 2002, s. 129-136.

"The System of Autonomous Muslim and Christian Communities, Churches and States in Ottoman Empire", *In: The European Tributary States of the Ottoman Empire in the Sixteenth and Seventeenth Centuries*. Edit., Gábor Kármán- Lovro Kunčević, Leiden-Boston 2013, s. 375-419.

"Feridun M. Emecen: The steppe borders of the Ottoman state and the Moldavian

exit", (translation from Turkish), *Aetas*, 2003/2, s. 21-29.

"Feridun Beyin Münşeati: Mecmua-ı Münşeatü s-Selatin", (Macaristan'a ve Erdel'e ait XVI-XVII. Yüzyıl Belgelerinin İncelenmesi, *Archivum Ottomanicum*, 34 (2017), s. 129-137.

Hungary and the Ottoman Empire (From the Beginning to 1540), *In: Fight Against the Turk in Central–Europe in the First Half of the 16th Century*, Edit., István Zombori, Budapest 2004, s. 37-90.

"István Bocskai's Turkish policy on the eve of the uprising", *Military History Bulletins*, 117 (2004/4), s. 1198-1211.

"From a Transylvanian principality to an Ottoman sanjak", The life of Páf Márkházi, the Hungarian renegade, *Chronica* 4 (2004), s. 57-67.

"Hungarian order movements and the Ottoman Empire at the turn of the 17th-18th centuries", *Acta Universitatis Szegediensis*, Acta historica Tomus CXVI (2002), s. 129-136.

"Christian vassals on the north-western borders of the Ottoman Empire. Diplomatic investigation into the sultan's ahdnams of the Romanian voivodes", *Aetas* 2002/1, Szeged, s. 67-96.

Török szövetség-Habsburg kiegyezés -A Bocskai-felkelés történetéhez, Budapest 2015.

Petition by Rebel Hungarian Nobles for Complete Submission to the Ottoman Porte (1672), *In: Şerefe: Studies in Honour of Prof. Géza Dávid on His Seventieth Birthday,* Edit., Pál Fodor-Nándor Erik Kovács-Benedek Péri, Budapest 2019, s. 437-457.[89]

Edıt Tásnadi

(1942-)

1942 yılında doğan Tásnadi, Budapeşte Eötvös Loránd Üniversitesi (ELTE) Edebiyat Fakültesi'nin Macar Dili ve Edebiyatı, Türk Filolojisi ve Pedagoji bölümlerinden mezun oldu (1967). Ayrıca iki yıllık gazetecilik okulunu da bitirdi (1970). Uzun yıllar Macar Radyosunun Türkçe yayınlar servisinde sözcü ve editör olarak çalıştı. Bunun yanında radyoda oynanmak üzere pek çok Türk tiyatro metnini Macarcaya çevirdi. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nde 1993-1997 yılları arasında Hungaroloji Kürsüsünde beş sene boyunca ders verdi. 1997-2005 yılları arasında Macar Radyosu Arşivi'nde çalıştı. Emekliye

89 https://web.archive.org/web/20181017192733/http://tortenesz.extra.hu/dr-papp-sandor-phd/ (erişim tarihi 28.09.2023)

ayrıldıktan sonra Budapeşte ELTE Üniversitesi Türk Filolojisi Bölümünde ders verdi.[90]

Tásnadi, Macar Filoloji Derneği, Macar Dil Bilim Derneği, Kőrösi Csoma Cemiyeti, Macar Gazeteciler Federasyonu, Macar Yazarlar Birliği ve Macar PEN Klubünün üyesi, Macar-Türk Dostluk Derneği kurucularındandır. Aralarında Nobel ödüllü Orhan Pamuk'un da bulunduğu birçok Türk yazarın eser çevirisini yapmış; Mikes'in Türkiye mektuplarını, Balassi'nin şiirlerini vb. Türkçeye çevirmiştir. Füst Milan ödülünü, Balassi anma madalyasını, Napút Sededhét ödülünü ve Macar Gümüş Liyakat Haçını; Türkiye'de ise Nasreddin Hoca Büyük Ödülünü, KIBATEK ve TÜRKSAV edebiyat ödülünü kazanmıştır.[91]

Başlıca Çalışmaları

Magyar–török szótár, Zsuzsa Kakuk, Gün Benderli ve Yılmaz Gülen ile, Budapest 2002.

Török–magyar szótár, (Zsuzsa Kakuk, Gün Benderli ve Yılmaz Gülen ile, Budapest 2013.

Çeviri Çalışmaları

Kelemen Mikes, *Osmanlı'da Bir Macar Konuk Prens Rakoczi ve Mikes'in Türkiye Mektupları*, İstanbul 1999.

Attila József, *Temiz Yürekle* (Kemal Özer ile), İstanbul 1986, 2002.

XVI. Yüzyıl Macar Ozan Bálint Balassi ve Şiirlerinden Örnekler (Dursun Ayan ile), Budapest 2006.

Macar Şiirinden Bir Seçki (Dursun Ayan ile), Ankara 2013.

Macar Bilge-Ozan János Arany (Dursun Ayan ile), İstanbul 2017.[92]

Gyula Káldy-Nagy
(1927-2011)

1927'de dünyaya gelen Káldy-Nagy**,** Orta öğrenimini Sopron'da tamamladı. İki yıl hukuk okuduktan sonra Budapeşte Üniversitesi'nde Türkoloji bölümüne geçti. Hocaları arasında Gyula Németh ve Lajos Fekete de vardı. Çeşitli zorluklara rağmen 1955 yılında mezun oldu ve 1957'den itibaren Budapeşte Eötvös Loránd Üniversitesi (ELTE)'nde Türk Filolojisi Bölümü'nde öğretim görevlisi oldu. 1963'ten itibaren yardımcı doçent, 1969'dan itibaren doçent, 1980'den itibaren tarih bilimleri doktoru, 1981'den itibaren profesör oldu.

[90] *Macar Türkologlar Ansiklopedisi,* s. 232; http://www.naputonline.hu/szerzo/tasnadi-edit/ (erişim tarihi: 27.09.2023).

[91] http://www.naputonline.hu/szerzo/tasnadi-edit/ (erişim tarihi: 27.09.2023).

[92] *Macar Türkologlar Ansiklopedisi,* s. 233.

1990'da bölüm başkanı oldu ve 1997'de emekli oldu.

Öğretim çalışmaları sırasında Osmanlı çalışmalarını kendinden sonraki nesillere sevdirmesiyle bilinir. Osmanlıca okumaları, Arap harfli en zor metinleri çözmedeki yetkinliği tartışılmazdı. Belki de Macar bilimine en büyük hizmeti, 1960'lı ve 1970'li yıllarda, büyük miktarda Osmanlı belgesinin mikrofilmini İstanbul'dan elde etmesiyle yaptı. Çalışmalarının ana hatlarından biri, iç bölgelerdeki Türk kaynaklarının (sandzák/sancak) çoğunlukla kalın dokuz cilt halinde yayınlanması ve analiz edilmesiydi. Macaristan tarihinde belirleyici bir rol oynayan Kanuni Sultan Süleyman'a bir monografi ithaf etti ve erken Osmanlı döneminin ve Osmanlı ordusunun ana konularını Macarca ve yabancı dillerde çok sayıda makalede ele aldı. Ankara Üniversitesi Macar Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde iki dönem Macarca dersleri verdi ve daha sonra Kopenhag, Viyana ve New York'taki Columbia Üniversitesi'ne davet edildi.[93]

Başlıca Çalışmaları

Baranya megye XVI. századi török adóösszeírásai, A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 103, Budapest 1960.

Budai török számadáskönyvek 1550-1580 / Rechnungsbücher türkischen Finanzstellen in Buda 1550-1580, (Lajos Fekete ile), Budapest 1962.

Magyarországi török adóösszeírások, Értekezések a Történeti Tudományok Köréből 52, Budapest 1970.

Harács-szedők és ráják, Török világ a XVI. századi Magyarországon, Kőrösi Csoma Kiskönyvtár 9, Budapest 1970.

Kanuni devri Budin tahrir defteri (1546-1562), Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Yayınları, 177, Ankara 1971.

Szulejmán. Budapest 1974.

A Budai szandzsák 1559, évi összeírása, Pest Megye Múltjából, 3, Budapest 1977.

A Gyulai szandzsák 1567, és 1579, évi összeírása, Forráskiadványok a Békés Megyei Levéltárból 10, Békéscsaba 1982.

A Budai szandzsák 1546-1590 évi összeírásai, Demográfiai és gazdaságtörténeti adatok, Pest Megye Múltjából 6, Budapest 1985.

A Csanádi szandzsák 1567 és 1579 évi összeírása, Dél-alföldi Évszázadok, 15, Szeged 2000.

Szegedi török számadáskönyvek az 1585-1588- as és az 1670-es évekből, Dél-alföldi Évszázadok 18, Szeged 2002.

[93] Detaylı bilgi için bkz. https://hvg.hu/tudomany/20111017_meghalt_kaldy_nagy_gyula

A Szegedi szandzsák települései, lakosai és török birtokosai 1570-ben, Dél-alföldi Évszázadok, 24, Szeged 2008.[94]

Zsusza Kakuk
(1925-)

Kakuk, 13 Ağustos 1925'te Macaristan'ın Nagytálya kentinde dünyaya geldi. Kakuk, 1944-1949 yılları arasında Debrecen Üniversitesi'nde öğrenim gördü, Macarca Dili ve Edebiyatı ve Latince bölümlerinden mezun oldu. Doktora derecesini Macar dilbilimi alanında bir tezle, Macar dili tarihi konusunda yüzyılın en büyük otoritelerinden biri olan Profesör Geza Barczi'nin danışmanlığında aldı. Budapeşte'deki Eötvös Loránd Üniversitesi (ELTE)'ndeki faaliyetleri 1951 yılında Macar Türkolojisinin en parlak isimlerinden Gyula Nemeth'in doktora öğrencisi oldu ve doktorasını 1951 yılında Eötvös Loránd Üniversitesi'nde Gyula Németh'in öğrencisi olarak tamamladı. Çalışmasında Osmanlıcadan Macarcaya geçen sözcükleri inceledi. Onun rehberliğinde yoğun bir şekilde çalışarak, bu yeni alandaki yetkinliğini geliştirdi ve 1955'te her iki uzmanlık alanını birleştiren tezini savundu. Bu arada Türkoloji Bölümü'nde sürekli olarak çalışırken Macaristan Bilimler Akademisi Dilbilim Enstitüsü'nde görev aldı. 1955 sonbaharında, önce araştırma görevlisi, ardından 1958'de öğretim görevlisi, 1965'te kıdemli öğretim görevlisi ve 1977'de profesör olarak nihayet üniversiteye bağlandı. 1970'te Türk Dil Kurumu şeref üyesi oldu.[95]

Profesör Kakuk, bilimsel faaliyetlerinde Macarca'nın Osmanlıca-Türkçe sözcüklerine özel önem verdi. Bu amaçla, Türkolog olarak kariyerinin başlangıcından itibaren, 16. ve 17. yüzyıllara ait tarihi ve edebi kaynakların en önemli Macarca ve kısmen Latince metin baskılarını incelemeye başladı ve sonraki 20-25 yıl boyunca Osmanlı yönetimi döneminde Macaristan'da kullanılan geniş bir Türkçe kelime koleksiyonunu bir araya getirdi. Daha sonraki çalışmalarında Balkanlarda Türkçe konuşan toplulukları ziyaret ederek lehçelerini inceledi. Diğer çalışmaları arasında erken ve Orta çağ Türk metinlerinin bir antolojisini derlemek ve Kazan Tatarları ve Kırım Tatarları da dahil olmak üzere çeşitli Türkçe konuşan grupların folklor incelemeleri yer aldı. Kakuk, 1960 yılında Çin'e yaptığı bir ziyaret sırasında Salar dili üzerine materyaller toplamayı başardı ve Batı akademik literatürüne dilin en eski tanımlarından bazılarını kazandırdı. 1986 ile

---

[94] N. Erik Kovács, "Bibliography of Professor Gyula Káldy-Nagy", *Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae,* 61 (2008), ss. 7-15; *Macar Türkologlar Ansiklopedisi,* s. 114.

[95] G. Dávid, "Professor Zsuzsa Kakuk", *Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae,* 48 (3), 1995, ss. 247-250.

1994 yılları arasında Keletkutatás (Doğu Araştırmaları) dergisinin baş editörlüğünü yaptı. Vámbéry Madalyası (1982), Macar Gümüş Liyakat Nişanı (1986); Pro Universitate Hatıra Madalyası (2007) ve Slovakya'da Vámbéry Ödülü'ne (2010) lâyık görüldü.[96]

Başlıca Çalışmaları

"Textes Salars", *Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae* (in French), 13 (1/2) 1961, s. 95-117.

"Un Vocabulaire Salar", *Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae* (in French), 14/ (2), 1962, s. 173-196.

Kossuth kéziratai a török nyelvről, Akadémiai Kiadó, Budapest 1967.

Recherches sur l'histoire de la langue osmanlie des XVIe et XVIIe siècles; les éléments osmanlis de la langue hongroise, Akadémiai Kiadó, Budapest 1973.

Hungarian turcology, 1945-1974: bibliography, Budapest Library of the Hungarian Academy of Sciences, Budapest 1981.

Kasantatarische Volkslieder: auf Grund der Sammlung von Ignác Kúnos (in German), Ignácz Kúnos, Zsuzsa Kakuk, Budapest 1980.

Kasantatarische Volksmärchen (in German), Ignácz Kúnos, Zsuzsa Kakuk, Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára, Budapest 1989.

Kırım Tatar şarkıları (in Turkish), Ignácz Kúnos, Zsuzsa Kakuk, Hasan Eren, Zeynep Korkmaz, Türk Dil Kurumu, Ankara 1993.

Krimtatarisches Wörterverzeichnis: aufgrund der Sammlung von Ignac Kúnos (in German), Zsuzsa Kakuk, Ignác Kúnos, SZTE Altajisztikai Tanszék, Szeged 2012.

A török kor emléke a magyar szókincsben, Akadémiai Kiadó, Budapest 1996.

Magyar-török szótár, (Gün Benderli, Yılmaz Gülen ve Edit Tasnádi ile), Budapest 2002.

Török-magyar szótár, (Gün Benderli, Yılmaz Gülen ve Edit Tasnádi ile), Budapest 2013.

Mária Ivanics
(1950-)

Mária Ivanics, 31 Ağustos 1950'de Budapeşte'de doğdu. Anne ve babasının yaşadığı ve Budapeşte yakınlarında bir kasaba olan Gyömrő'de büyüdü. Ortaokul eğitiminin ardından 1968 yılında Budapeşte Loránd Eötvös Üniversitesi'nde (ELTE) Rus dili ve edebiyatı üzerine üniversite eğitimine başladı. O yıllarda

[96] *Macar Türkologlar Ansiklopedisi,* s. 110.

bölümde iki ayrı tam zamanlı müfredat vardı: Genel olarak Türkoloji ve Osmanlı araştırmaları. Profesör Gyula Káldy-Nagy'nin olduğu ikinci alanı seçti. Transilvanya (Erdel) ile Kırım Hanlığı arasındaki ilişkiye dair belgeler erken dönemde dikkatini çekti. 1972'de Petersburg'daki Zhdanov Devlet Üniversitesi'nde tüm Rus filolojisi öğrencileri için zorunlu olan yarım yıl geçirdi. Yüksek lisans tezini 17. yüzyılda Transilvanya ve Kırım Tatar bağlantıları üzerine yazdı. 1973 yılında diplomasını aldıktan sonra Budapeşte'de bir ortaokulda Rusça öğretmenliğine başladı. Bu, Attila József (Szeged) Üniversitesi'nde Altay çalışmalarının başlatıldığı dönemdi ve Szeged'e o sırada açık olan pozisyonu doldurmaya davet edildi. Szeged'de, 1976'da "Macaristan'da Kırım Tatar Belgeleri" başlıklı üniversite doktora tezini başarıyla savundu. 1980-1986 yılları arasında eşinin işi nedeniyle Viyana'ya gitti. Bu onun için bulunmaz bir fırsattı. Bir yandan düzenli olarak arşivleri ziyaret ederek daha sonraki eserlerinde kullanabileceği her türlü malzemeyi topladı, diğer yandan da Profesör Anton Cornelius Schalinger'in seminerlerine katılarak Osmanlıca metinleri okuma becerisini daha da geliştirdi. Artan bilgisiyle Szeged'e döndü ve burada adım adım ilerledi. 1992 yılında Macar Bilimler Akademisi'nin "aday" derecesini (CSc) almak için sunduğu "On Beş Yıl Savaşı'nda Kırım Hanlığı" başlıklı tezini savundu. "The Nomadic Mirror for Princes" adlı kitabıyla Macar Bilimler Akademisi doktoru (DSc) oldu ve bir süre sonra, 2009 yılında profesörlüğe yükseltildi. Bir yıl önce Szeged Üniversitesi'ndeki Altayistik bölümünün başkanlığını devraldı ve 2015 yılına kadar bu pozisyonda kaldı. Ayrıca, son yıllarda Akademi ve Szeged Üniversitesi'nin "Türk Halklarının Kültürel Mirası" projesinde araştırma grubuna başkanlık etti.[97]

Bilimsel çalışmaları açısından Mária Ivanics, Macar Türkologların mükemmel temsilcilerinden biri olarak kabul edilir. Kendisi, uluslararası ün kazanmış olan Macar araştırmalarının en iyi geleneklerinin değerli bir devamcısıdır.[98]

Başlıca Çalışmaları

"Formal and Linguistic Peculiarities of 17th-Century Crimean Tatar Letters Addressed to Princes of Transylvania", *Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae*, 29 (1975), s. 213-224.

"Der Bündnisplan zwischen dem Chan Gazi Giray II und dem Fürsten Sigismund Báthory aus dem Jahre 1598, *Hungarian–Ottoman Military and Diplomatic Relations in the Age of Süleyman the Magnificent",* Edit., Géza Dávid-Pál Fodor, Budapest 1994, s. 183-198.

Das Buch der Dschingis-Legende (Däftär-i Čingiz–nämä) I, (M. A. Usmanov ile), Studia uralo-altaica 44, Szeged 2002.

[97] G. Dávid; István Vásáry, "Professor Mária Ivanıcs", *Acta Orientalia Hung*., 73/3 (2020), s. 501-502.

[98] G. Dávid; Vásáry, agm, s. 502.

"Enslavement, Slave Labour and Treatment of Captives in the Crimean Khanate", *Ransom Slavery along the Ottoman Borders (Early Fifteenth – Early Seventeenth Centuries)"*, (The Ottoman Empire and its Heritage 37), Edit., Pál Fodor-Géza Dávid, Leiden-Boston 2007, s. 93-218.

"Bozkırdaki Bir Kabilenin Kökeni ve Yükselişi: Şirinler", *Doğu Avrupa Türk Mirasının Son Kalesi Kırım*, Edit., Yücel Öztürk, İstanbul 2015, s. 53-74.

"Giray Sülale Adı Hakkında Bazı Düşünceler", *Moştenirea istorică a tătarilor II.*, Edit., T. Gemil -N., Pienaru Bucuresti 2012, s. 469-476.

"The Military Co-operation of the Crimean Khanate with the Ottoman Empire in the Sixteenth and Seventeenth Centuries", *The European Tributary States of the Ottoman Empire in the Sixteenth and Seventeenth Centuries*, Edit., G. Kármán-L. Kunčević, Leiden-Boston 2013, s. 275-299.

"Memories of Statehood in the Defter-i Genghis-name", *Zolotoordynskoe Obozrenie/Golden Horde Review*, 4/3 (2016), s. 570-579.

Hatalomgyakorlás a steppén A Dzsingisz-náme nomád világa, Budapest 2017.

"Auf dem Wege der imperialen Eingliederung: Das Testament von ʿAlīkey Atalïq aus dem Jahre 1639", *109 Historical Linguistics and Philology of Central Asia, Festschrift Dedicated to Professor András Róna-Tas*, Edit., Bayarma Khabtagaeva, Leiden-Boston 2022, s. 90-118.[99]

Éva Kincses-Nagy

(1955-)

Éva Kincses-Nagy, Szeged Üniversitesi'nde Macar Dili ve Edebiyatı, Tarih ve Altayistik bölümlerinden mezun oldu. Hocaları arasında András Róna-Tas, Árpád Berta, István Vásáry gibi ünlü Türkologlar bulunur. Kincses-Nagy, Turancılık ve Macarca'daki eski Türk dil ve lehçeleri alıntı sözcüklerin etimolojisi üzerine çalışmış, bunun yanı sıra aynı bölümde dersler vermiştir. Doktorasını da Altayistik Bölümünde tamamlamış ve doktora (PhD) unvanını "Çağatayca'daki Moğolca Unsurlar" konulu çalışmasıyla almıştır. 1997 yılından itibaren bölümün kadrolu öğretim üyesi olmakla beraber, lisans, yüksek lisans ve doktora dersleri vermektedir. Ders konuları genel olarak Türkoloji ve Moğol tarihi üzerinedir. Ayrıca Kincses-Nagy yurt içi ve yurt dışı konferanslara

[99] *Macar Türkologlar Ansiklopedisi,* s. 108-109.

ve Erasmus gibi uluslararası eğitim programlarına sık sık katılmaktadır.[100]

Başlıca Çalışmaları

"A turáni gondolat", *Őstörténet és nemzettudat 1919–1931,* Edit., Éva Kincses-Nagy, Szeged 1991, s. 44-49.

"Budapeşte Széchényi Millî Kütüphanesindeki Navā'ī Külliyatı", *Ali Şir Nevâyî'nin 560. Doğum, 500. Ölüm Yıl Dönümlerini Anma Toplantısı Bildirileri,* 24-25 Eylül 2001, Türk Dil Kurumu Yayınları, Edit., Ş. H. Akalın, Ankara, 2004, s. 85-95.

"İki Taşla Bir Kuş... Çağataycada Hendiadyoin", *Türk Dili Kurultayı Bildirileri I, V. Uluslararası Türk Dili Kurultayı, Ankara 20-26 Eylül 2004,* Ankara 2005, s. 1125-1136. "Expressions Pertaining to Pregnancy in Turkic Languages", *Turks and Non-Turks, Studies on the History of Linguistic and Cultural Contacts,* Edit., E. Siemieniec-Gołaś-M. Pomorska, Krakow 2005, s. 165-183.;

"Çağatayça +(X)mtUl Yapım Eki Hakkında", *Ankara Üniversitesi Dil- ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türkoloji Dergisi*,19/1 (2012), s. 33-42.

Mongolic Copies in Chaghatay, Wiesbaden 2018.[101]

Benedek Péri

(1966-)

Péri, yüksek öğrenimini Eötvös Loránd Üniversitesi (ELTE) Edebiyat Fakültesi'nde tamamladı. İngiliz Dili ve Edebiyatı, İranistik ve Türk Filolojisi bölümlerinden mezun oldu. Eğitimi sırasında, Zsuzsa Kakuk, Gyula Káldy-Nagy, István Vásáry ve Géza Dávid gibi tanınmış isimlerin öğrencisi oldu. Mezuniyetinin ardından, Macar Bilimler Akademisi bünyesinde faaliyet gösteren Orta Asya Araştırma Grubu'nda kısa bir süre çalıştı. 1993 senesi itibarıyla Türk Filolojisi Bölümü okutmanı, 2014'ten beri aynı bölümün başkanı olmuştur. 2017 yılı itibarıyla Üniversite Rektörlüğü'nde Türk ve Orta Asya sorumlusu olarak görev aldı. 2018'den itibaren Şarkiyat Enstitüsü müdürü olarak atanmıştır. Hem ulusal (Macar) hem de uluslararası birçok konferansa katılmış ve birçok uluslararası derginin editör kurullarında yer almıştır. Araştırma alanları arasında klasik edebi geleneklerin tarihi (Farsça, Osmanlıca, Azerice, Çağatayca), İran ve Türk Elyazmaları üzerine araştırmalar ve İran'da uyuşturucu veya esrar kullanımı gibi konular öne çıkmaktadır. 2021 yılında, Özbekistan

[100] *Macar Türkologlar Ansiklopedisi,* s. 130.

[101] *Macar Türkologlar Ansiklopedisi,* s. 131.

Cumhuriyeti ilanının 30. Yıldönümü Nişanı ile ödüllendirilmiştir.[102]

Başlıca Çalışmaları

"It is the Weed of Lovers": The Use of Cannabis Among Turkic Peoples up to the 15th Century, *Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae*, 69/2 (2016), s. 139-155.

Muhammad Fuzúlí, A Fű és a Bor vitája, Budapest 2016.

Catalogue of the Persian Manuscripts in the Library of the Hungarian Academy of Sciences, Leiden-Boston 2018.

"'… beklerüz': An Ottoman Paraphrase (nazire) Network from the 16th Century", *An Iridescent Device: Premodern Ottoman Poetry*, Edit., Christiane Czygan-Stephan Conermann, Göttingen 2018, s. 147-182.

"Turkic Language and Literature in Late Mughal India as Reflected in a Unique Collection of Texts", In: *Turkish History and Culture in India*, Edit., A. C. S. Peacock-Richard Piran McClary, Leiden, s. 367-387.

"Yavuz Sultan Selïm (1512–1520) and His Imitation Strategies: A Case Study of Four Häfiẓ Ghazals", *Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae*,73/2 (2020), s. 233-251.

"Muḥammad Fużūlī's The Debate of Weed and Wine (Beng ü Bāde) Revisited: Towards a New Interpretation", *Diyâr-Zeitschrift für Osmanistik, Türkei- und Nahostforschung*, 1/2 (2020), s. 219-239.

Haydar Ḫvārizmī, "Maḫzan al-asrār", Budapest 2020.

"O Muḥibbī! You've Lit Your Lamp with Ḫusrau's Burning Passion", Persian poetry Poetry as Perceived by 16th Century Ottoman Authors, In: *Safavid Persian in the Age of Empires*, Edit., Charles Melville. London 2021, 241-265.

The Persian Dīvān of Yavuz Sulṭān Selīm, A Critical Edition, Budapest 2021.[103]

Mária Kenessey

(1946-)

Kenessey, lisedeki Rusça eğitimi sırasında, o zamanki Sovyetler Birliği'ne mensup diğer halkların coğrafyası, tarihi ve edebiyatını öğrenmesi sonucu, orada yaşayan Türkçe konuşan halklar üzerine ilgi duymaya başladı. 1964 yılında liseden mezun olduktan sonra Bakü Devlet Üniversitesi'ne kabul edildi ve

[102] *Macar Türkologlar Ansiklopedisi,* s. 180.

[103] *Macar Türkologlar Ansiklopedisi,* s. 181.

Azerbaycan Dili ve Edebiyatı Fakültesi, Azerbaycan Dili Bölümü'nde eğitim görmeye başladı. Üniversitede danışmanları arasında şair ve edebiyatçı Behtiyar Vahabzade, akademisyen dil bilimci Ağamusa Ahundov, Türkolog ve Macar Bilimler Akademisi üyesi György Hazai gibi önemli isimler bulunuyordu. Mezuniyetinin ardından Eötvös Loránd Üniversitesi Türk Filolojisi Bölümü'nde Türk ve Azerbaycan Dili - Edebiyatı dersleri vermeye başladı. Ana faaliyet alanı Azerbaycan kültürüdür ve Azerbaycan Yazarlar Derneği'nin onursal üyelerindendir.[104]

Başlıca Çalışmaları

"Turkish Grammar from the 17th century", *Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae,* 23 (1974), s. 119-125.

Török társalgás, (Cemil Öztürk ile), Budapest 1988.

Török nyelvtan és társalgás, Budapest 1992.

"Az azerbajdzsáni irodalom Magyarországon", In: *Magyarország és Azerbajdzsán: A kultúrák párbeszéde,* Budapest 2008, s. 269-275.

Azerbajdzsáni-magyar társalgás, Budapest 2010.

"Beszéljünk azerbajdzsániul", *Egy ország és annak nyelve,* (Kamal Abdulla ile), Edit., György Hazai, Budapest 2011.

"Anar", *Válogatott művei*, Edit., Mária Kenessey, Budapest 2015.

İmre Madaç, İnsanın faciəsi, Çev. Rasim Muzafferli. Edit., Mária Kenessey, Bakı 2017.

"Azərbaycan-Macar Mədəni Əlaqələrində Kamal Abdullanın Rolu", In: *Mitolojinin Elçisi Kamal Abdulla Armağanı*, İstanbul 2020, s. 209-211.

Gábor Ágoston
(1960-)

1984 yılında Budapeşte Eötvös Loránd Üniversitesi (ELTE) Türk Filolojisi ve Tarih bölümlerinden mezun oldu. Doktora derecesini 1986'da aldı ve 1994 yılında başarılı bir şekilde doktora (PhD) tezini savundu. 1984-1998 yılları arasında Budapeşte Eötvös Loránd Üniversitesi (ELTE) Edebiyat Fakültesi'nde Orta ve Erken Yeni Çağ Macar Tarihi Bölümü'nde çalıştı. Ayrıca, 1995 ile 1997 yılları arasında Janus Pannonius Üniversitesi (şu anki adıyla Pécs Üniversitesi) Edebiyat Fakültesi'nde Orta ve Erken Yeni Çağ Tarihi Bölümü'nde özellikle Osmanlı Macaristan'ı, Osmanlı tarihi ve Balkan

[104] *Macar Türkologlar Ansiklopedisi,* s. 128.

tarihi konularında yarı zamanlı dersler verdi. 1998 yılında Georgetown Üniversitesi Tarih Bölümüne Osmanlı tarihçisi olarak kabul edildi. Osmanlı İmparatorluğu, Ortadoğu, Balkan ve Karadeniz tarihi verdiği dersler arasında yer almaktadır. 1983 yılından itibaren İstanbul'daki arşivlerde yoğun bir şekilde çalışmalar yaptı. Ayrıca, 1985 yılından başlayarak ulusal (Macaristan) ve uluslararası konferanslara sıkça katılan bir isim haline geldi. Davetli konuşmacı olarak, Brown, Columbia, Indiana, Georgetown, George Mason, George Washington, Massachusetts Institute of Technology, Princeton, Stanford gibi önde gelen Amerikan üniversitelerinde sunumlar yaptı. 1998 yılından itibaren ABD Dışişleri Bakanlığı Diplomasi Enstitüsü'nde (Foreign Service Institute), Güneydoğu Avrupa ve Türkiye'ye atanacak olan diplomatlar için bu bölgelerin tarihi ve kültürü üzerine eğitimler vermektedir.[105]

Başlıca Çalışmaları

A hódolt Magyarország, Budapest 1992.

A tizenhetedik század, (Teréz Oborni ile), Budapest 2000.

Gül Baba és a magyarországi bektasi dervisek, (Balázs Sudár ile), Budapest 2002.

Guns for the Sultan: Military Power and the Weapons Industry in the Ottoman Empire, Cambridge-New York 2005.

Encyclopedia of the Ottoman Empire, Edit., Gábor Ágoston-Bruce Masters, New York 2009.

Osmanlı'da Strateji ve Askeri Güç, Çev. M. Fatih Çalışır, İstanbul 2012.

Osmanlı'da Savaş ve Serhad, Çev. Kahraman Şakul, İstanbul 2013.

Európa és az Oszmán hódítás, Budapest 2014.

Osmanlı'da Ateşli Silahlar ve Askeri Devrim Çalışmaları, Çev. Kahraman Şakul, İstanbul 2017.

The Last Muslim Conquest, The Ottoman Empire and Its Wars in Europe, Princeton 2021.[106]

Ádám Molnár

(1951-)

Üniversite eğitimini Szeged Üniversitesi'nde Altayistik Bölümü'nde tamamladı. Daha sonra Macar Bilimler Akademisi Kadim Macar Tarihi Araştırma Grubu'nda 1979 ile 1993 yılları arasında çalıştı. Aynı zamanda 1980'lerde Eötvös Loránd Üniversitesi İranistik Bölümü'nde de eğitim aldı. Araştırma alanları arasında eski Türk lehçeleri, Türk halklarının mitolojisi, Şamanizm, Türk-İran ilişkileri ve Macaristan'daki Kumanlar özellikle önemlidir. Ayrıca, *Journal of Turkology* dergisinin (1993-1994), *Türk-Macar Kütüphanesi* dizisinin

[105] *Macar Türkologlar Ansiklopedisi*, s. 10.

[106] *Macar Türkologlar Ansiklopedisi,* s. 11.

(2012'den beri) ve *Bibliotheca Turcica* serisinin (2021'den itibaren) kurucusu ve yayıncısıdır.[107]

Başlıca Çalışmaları

"An Agricultural Term in an Old Uighur Description of Hell", *Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae*, 34 (1980), s. 163-170.

"The Plough and Ploughing among the Altaic Peoples", *Central Asiatic Journa*l 26 (1982), s. 215-224.

"Qām, Yātčï and Bügü: Notes on Old Turkic Shamanism", *Beşinci Milletler Arası Türkoloji Kongresi*, İstanbul 23-28 Eylül 1985, Tebliğler I, Türk Dili, İstanbul 1985, s. 197-204.

"Ein weiterer uigurischer Erntesegen", (Peter Zieme ile) *Altorientalische Forschungen* (1989), s. 140-152.

"A sámánhit emlékei, Török népek", Edit., Ádám Molnár, Budapest 2003.

"Weather-Magic in Inner Asia", Indiana University Uralic and Altaic Series 158, Edit., Denis Sinor, Bloomington IN 2004.

János Pastinszky
(1873-1945)

János Pastinszky (Pilismarót, 22 Eylül 187-18 Ağustos 1945) öğretmen, Türk dilbilimcidir. Eğitimini Budapeşte Loránd Eötvös Üniversitesi'nde (ELTE) Hukuk ve Edebiyat Fakültesi'nde tamamladı. Budapeşte'de bir ortaokulda ve daha sonra yüksek bir ticaret okulunda öğretmenlik yaptı. Din ve Halk Eğitim Bakanlığı adına Türkiye ve Orta Doğu'ya çeşitli inceleme gezileri yaptı. Türk-Macar bilimsel ve edebi ilişkilerinin kurulmasında rol oynadı. Dilbilim ve pedagoji üzerine makaleler yayınladı. Türk-Macar bilimsel ve edebi ilişkilerinin oluşturulmasında aktif bir şekilde katkıda bulundu.[108] Türkiye'ye yaptığı seyahatler sırasında, Türk arkadaşları Mehmet Vahit Bey ve Ömer Feridun Efendi aracılığıyla Jön Türk hareketi üyeleriyle iletişim kurdu. Ayrıca, Császár (Veli Bey) ve Lukács Kaplıcaları'nda bulunan Türk dönemine ait yazıtları okudu. Emekli olduktan sonra doğduğu köye yerleşti ve vefat ettikten sonra orada defnedildi. Hayatının en önemli çalışması olarak kabul edilebilecek olan 1377 sayfalık "Uygulamalı Macarca-Türkçe Sözlük" ünü

[107] *Macar Türkologlar Ansiklopedisi,* s. 160.

[108] https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-magyar-eletrajzi-lexikon-7428D/p-77238/pastinszky-janos-77345/

Pilismarót'ta tamamladı. Pasztinszky'nin bu sözlüğü, bilim tarihi açısından önemli bir belge olarak kabul edilir. Ayrıca ilk çağdaş ve kapsamlı Macarca-Türkçe sözlük 2002 yılında Zsuzsa Kakuk'un baş editörlüğünde yayımlandı.[109]

Başlıca Çalışmaları

A legujabb török irodalom képviselői, Budapest 1912.

Gyakorlati magyar-török szótár, Budapest 1922.

[109] *Macar Türkologlar Ansiklopedisi*, s. 176.

MOĞOLİSTAN TÜRKOLOGLARI

Hazırlayan: Doç. Dr. Fatma ALBAYRAK-Prof. Dr. Bülent GÜL

DİLBİLİMİ SAHASINDA

B. Rinçen

(Б.Ринчен)

1905 yılında o dönem Çin Halk Cumhuriyeti sınırları içerisinde kalan günümüzde Moğolistan'a bağlı Altanbulag sumda doğar. Moğol dili, folklorü ve etnografyası bölümünde okur. 1929'da kurulan ilk Moğol Yazarlar Birliğinin bir üyesidir ve 1956'da "Монгол хэлнүүдийн харьцуулсан түүхэн хэлнийзүй - Moğol Dillerinin Karşılaştırmalı Tarihsel Dilbilimi" adlı çalışmasıyla Rusya Federasyonu'ndan dilbilim alanında doktora derecesi alır. Milliyetçi bir yaşam sürmesine rağmen sosyalist baskı altındadır. Byamba Rinçen 1945'te "Цогт тайж" adlı filmiyle Devlet Ödülünü kazanır. "Үүрийн туяа - Şafak Işınları" üçlemesi, "Заан залуудай - Filin Gençliği", "Бэр цэцэг Gelin Çiçeği", "Нууцыг задруулсан захиа - Gizli Mektup", "Шүхэрч Буниа - Şüherç Bunia" ve "Ану Хатан - Kraliçe Anu" da dâhil olmak üzere birçok roman yazmıştır. B. Rinçen uzun yıllar dünya edebiyatı eserlerini ana diline çevirmeye çabalar ve Gorki, Mayakovsky, Sholokhov, Maupassant ve N. Hikmet'in eserlerini birçok Moğol okuyucuyla tanıştırır. Yazar, akademisyen ve bilgin Byamba Rinçen 1977'de vefat eder. Byamba Rinçen'in doğumunun 100. yıldönümü vesilesiyle, Devlet Merkez Kütüphanesi önüne bir anıt dikilir. B. Rinçen'in önemli eserlerinden biri *Mongol Nutag Dahi Hadnii Biçees, Gerelt Höşöönii Züil* [Moğolistan'daki Kayalar Üzerine Yazılmış Yazıtlar ve Anıtlar], Les dessigns pictographiques et les inscriptions sur les rochers et sur les steles en Mongolie, -Corpus Scriptorum Mongolorum, Tom. XVI, fasc.1, Ulaanbaatar, 1968 adıyla yayımlanmıştır.

B. Bazılhan

(Б.Базылхан)

Buhatulı Bazılhan, 9 Mayıs 1932 tarihinde Bayan-Ölgii aymag Tsengel sum Khag Nuur'da doğar. 1941-1948 yıllarında Tsengel 7 yıllık okulunu, 1948-1951 yıllarında Ulaanbaatar'da öğretmen okulunu tamamlayıp, 1951-1956 yıllarında ise Bayan-Ölgii aymağa bağlı Khujirt, Delüün, Tsengel, Ulaankhus kasabalarında öğretmen olarak görev yapmıştır. 1960'ta Moğolistan Devlet Üniversitesinde Moğol Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bölümünden mezun olmuş, daha sonra Moğolistan Bilimler Akademisi Dilbilim Bölümünde 1960-1994 yıllarında asistan olarak görev yapmıştır. Daha sonra Altayistik alanında, en çok da Türkoloji ve Mongolistik sahalarında çalışma yapmıştır. 1992 yılı Moğolistan Bilimler Akademisi en iyi

araştırmacı ödülü sahibidir. 1960'lı yıllarda Kazakça ile ilgili çalışmalara önem verilmiş, 1962-1964 arasında Moğolistan'da yaşayan Kazakların dillerini ve kültürünü araştırmak amacıyla Bayan-Ölgii'nin birçok köyüne ekip gönderilmiş, Bazılhan da bu çalışmaya dahil olmuştur. Elde edilen malzemelere dayanarak *"Bayan-Ölgii Kazaklarının Dilinde Kullanılmakta Olan Kelimeler"* adlı makalesi "Mongoliin sudlal" serisinde yayımlanmıştır. B. Bazılhan'ın bir diğer çalışması 1977 yılında yayımlanan *Kazak-Mongol Toli (Kazakşa-Mongolşa Sözdik)* [Kazakça-Moğolca Sözlük]'tür. Diğer önemli çalışması 1984 yılında yayımlanan *Mongol-Kazak Toli (Mongolşa-Kazakşa Sözdik)* [Moğolca-Kazakça Sözlük]'tür. Türkoloji sahasına önemli katkıları olan Bazılhan'ın çalışmalarından bazı örnekler şöyledir: Базилхан, Б., (1964), *Эртний түрк бичээстэй мутрын тэмдэг,* [Eski Türk Yazılı Mutrın Temdeg (El Damgası)], ШУА-ийн Мэдээ, №1 УБ., тал 74-75; Базылхан, Б., (1964), *Баян-Өлгий аймгийн Казахын аман аялгуунд орсон монгол үг хэллэг,* [Bayan-Ölgii Aymagdaki Kazakların Yerel Türkülerinde Geçen Moğolca Sözlük, Sözleyişleri], ШУА-ийн Мэдээ, №4, УБ., тал 60-69; Базылхан, Б., (1969), *Күлтегиний хөшөөний мэлхий чулууны түрэг бичээс,* [Kültigin Anıtının Kaplumbağa Kaidesi Üzerindeki Eski Türk Yazıtı], Хэл зохиол, 1-13-р дэвтэр, УБ., тал 253-255.

Ts. Şağdarsüren

(Ц.Шагдарсүрэн)

1944 yılında başkent Ulaanbaatar'da doğmuştur. Devlet 1. Ortaokulunu 1962 yılında tamamlamıştır. 1967'de MUIS'ten mezun olmuş, 1991 yılına kadar Bilimler Akademisi'nin Dilbilim Enstitüsünde yardımcı görevli, Uygulamalı Fonetik Laboratuvarı ve Terminoloji Bölümünde ise başkan olarak çalışmıştır. Bilimler Akademisi'nde çalıştığı sürede 1977-1991 yılları arasında Bakanlar Kuruluna bağlı Devlet Terminoloji Komisyonunda genel sekreterlik de yapmıştır. Moğol Araştırma Merkezinde araştırmacı, genel sekreter ve danışman profesör olarak görev yapmıştır. 2010 yılından beri Ulaanbaatar Uluslararası Üniversitesinde Moğol Araştırma Merkezinin başkanı ve araştırmacısı olarak çalışmaktadır. 1977 yılında Polonya Bilimler Akademisinde 'La culture spirituelle des Mongols' adlı araştırmayla Sosyal Bilimler Enstitüsünde doktorasını tamamlamış, 2004 yılında ise profesör unvanını almıştır. Araştırma alanları ise Moğol dili ve yazı kültürü, Moğolların eğitim sorunlarıdır. Moğol ana dilinin araştırılması, Moğol dilinin tarihsel gelişimi, modern Moğolca, Altay dil ailesinin karşılaştırmalı araştırılması, Moğolcanın kelime hazinesi, anlambilim, dilbilim ve etnografyadır. Bazı çalışmaları şöyledir: Шагдарсүрэн, Ц., (1970), *Монголын нууц товчооны "тоног" гэдэг үгийн учир,* [Moğolların Gizli Tarihinde geçen "tonog" sözcüğünün amaçları], Хэл зохиол судлал, VIII боть, IX дэвтэр, УБ., тал 315-320; Шагдарсүрэн, Ц., (1971), *Монголжсон харь овгийн тухай тэмдэглэл,*

[Moğollaşmış yabancı boylar üzerine notlar], Studia Mongolica, Tom.VIII, Fasc.19, УБ., тал 255-267; Шагдарсүрэн, Ц., (1974), *Монголын цаатан бөөгийн тухай*, [Moğolistan'daki Tsaatan şamanları üzerine], Аман зохиол судлал, VIII боть, VI дэвтэр, УБ., тал 75-94.

H. Luvsanbaldan
(Х. Лувсанбалдан)

Luvsanbaldan Haltar 1925 yılında şimdiki Moğolistan sınırları içerisinde Dundgovi aymağın Sayntsagaan sumunda doğmuştur. 1951 yılında Moğolistan Devlet Üniversitesinden mezun olmuştur. 1957-1960 yılları arasında Çin Halk Cumhuriyeti içerisinde kalan Höh Hot adlı şehirdeki İç Moğolistan Üniversitesinde öğretim görevlisi olarak çalışmıştır. 1961 yılından itibaren Moğolistan Bilimler Akademisinin Dilbilim Enstitüsünde araştırma görevlisi olarak çalışmıştır. Aynı yılda "Ачлалт номын тухай - Sevkiyat kitabı hakkında", 1966'da ise "Монгол хэлний товч тайлбар толь бичиг - Moğol Dilinin Kısa Sözlüğü"nün editörlüğünü yapmıştır. 1974 yılında Dilbilim alanında "doçent" unvanı almıştır. 1992 yılında vefat etmiştir. Moğol dilbilimi, yazı gelenekleri alanlarında çalışmaları olan H. Luvsanbaldan'ın kimi çalışmaları Türkolojiye de kaynaklık etmiştir. Bazı çalışmalarından örnekler şöyledir: Лувсанбалдан, Х., (1962), *Өчүүхэн тюрк бичээс*, [Küçük Bir Türk Yazıtı], ШУА-ийн Мэдээ, №4, УБ., тал 68; Лувсанбалдан, Х., (1974), Тод үсэг, түүний дурсгалууд [Tod harfleri ve eserleri]; Лувсанбалдан, Х., (1985), "Тод үсгийн Хан харангуй" [Tod harfleriyle yazılı Han Harangui].

A. Luvsandendev
(А.Лувсандэндэв)

1927 yılında Moğolistan'da Sühbaatar aymağa bağlı Ongon sumda doğmuştur. 1953 yılında Leningrad Üniversitesinin Doğu Araştırmaları Ana Bilim Dalından Türk Dilbilimci olarak mezun olmuştur. Aynı yılda Bilimler Akademisinin Dilbilim Enstitüsüde araştırma görevlisi olarak çalışmaya başlamıştır. 'Moğolca Kelime Yapısı' 1960, 'Rusça Moğolca sözlük' 1969, 'Dilbilim Alanındaki Bazı Sorunlar' 1982, 'Rusça Moğolca sözlük' 1982 gibi eserler onun önemli yapıtlarındandır. 1970 yılında Dilbilim alanında doçent, 1974'te profesör, 1980'de Almanya'dan Dilbilim alanında doktor unvanını almıştır. 1991 yılında Bilimler Akademsinin asil üyesi, 1996 yılında ise Moğolistan'ın Onurlu Bilim Çalışanı unvanını aldı. Aratırmacının bazı çalışmalarından örnekler şöyledir: Лувсандэндэв, А., (1956), *Шинээр олдсон тюрк бичээсийн тухай*, [Yeni Bulunan Türk yazıtı üzerine], УБ; Лувсандэндэв, А., (1982), *Шинээр олдсон нэг турк бичээсийн тухай*, [Yeni bulunan bir Türk yazıtı üzerine], Хэл бичгийн ухааны зарим асуудал, УБ., тал 22-24; Лувсандэндэв, А., (1983), *Из письменных традиций кочевников центральной Азий / Төв Азийн нүүдэлчдийн бичиг үсгийн уламжлалаас/*, [Orta Asya göcebelerinin Yazı

yazma gelenekleri], Хэл бичгийн ухааны зарим асуудал, УБ., тал 9-18.

L. Bold

(Л.Болд)

L.Bold, 1947 yılında dünyaya gelir. Moğolistan Devlet Üniversitesi Moğol Dili ve Edebiyatı Bölümünden 1971 yılında mezun olmuştur. Sonra, A. Luvsandendev rehberliğinde Moğolistan'da Uygur-Uriankhay ve Tsaatan gibi Türkçe konuşan etnik grupların lehçelerini inceler. 1978'de "Уйгар-урианхай хэлний онцлог - Uygur-Uriankhai'nin Özellikleri üzerine doktora tezini savunur. 1996 yılında Rusya'da "Монгол хэл Саяаны түрэг хэлтэй түүхэн үүднээс холбогдох нь -Moğol Dilinin Sayan Türkçesiyle tarihsel bağlantısı" konulu doktora tezini savunur. Moğol Bilimler Akademisi Dilbilim Enstitüsünde çalıştığı süre içerisinde 1 ders kitabı, 9 ortak yazarlı eser, 20 monografi ve 130'dan fazla araştırma makalesi yayımlar. Uluslararası konferanslarda 70'ten fazla bildiri sunmuştur. Ayrıca, yaklaşık 30 Doktora çalışmasında danışmanlık yapmıştır. Moğol dilbilimi alanında, ortaokul ders kitaplarından başlayarak bir dizi ders kitabı ve kılavuz yazmıştır. Ayrıca, tüm Moğol vatandaşları için ana dili eğitimini iyileştirmek amacıyla bir "Монгол хэлний зөв бичих дүрмийн толь - Moğolca Yazım Kuralları Sözlüğü" (Ulaanbaatar, 2003) geliştirmiş ve "Хэлний засаглалын учир - Dil Değişimi / Gelişiminin Nedenleri" (Ulaanbaatar, 2017) başlıklı tek ciltlik bir çalışma ile "Монгол хэлний зөв бичих дүрмийн журамласан толь – Moğolcanın Doğru Yazım Kuramları Sözlüğü" (Ulaanbaatar, 2018) yayımlamıştır. Ayrıca "Монгол хэлний дэлгэрэнгүй тайлбар толь - Kapsamlı Moğol Dili Sözlüğü" hazırlanırken baş editörlük yapmıştır. Son zamanlarda, modern Moğol çalışmalarının yeni bir dalını tanıtmaya özen göstermiş, Moğol çalışmalarına bilgisayar dilbiliminin teorisini ve yöntemini tanıtmış ve bu 7.800.000 kelimeye dayanarak "Монгол уран зохиолын дээжис 108 ботийн цахим сан, программ хангамж - Moğol Edebiyatı Örneği 108 Ciltlik Elektronik Veritabanı ve Yazılımı" çalışmasını yönetmiştir. Çevrimiçi ortamda "Монгол хэлний их тайлбар толь - Büyük Moğol Dili Sözlüğü"nü (www.mongoltol.mon, www.mongoltoli.mn) açık bir şekilde kullanma fırsatını sunmuştur. Hizmetlerinden ötürü 2008'de Moğolistan Onurlu Bilim Adamı unvanını alır. 2018 yılında Türkiye Bilimler Akademisi Sosyal ve Beşeri Bilimler Ödülü'nü almış ve 2019 yılında Türkiye Bilimler Akademisi Genel Kurulu tarafından Türkiye Bilimler Akademisi Onursal Üyesi seçilmiştir. Şu anda L. Bold, Moğol Bilimler Akademisi Dilbilim Enstitüsü'nde Altay çalışmaları

alanında önde gelen bir araştırmacıdır. Araştırmacının çalışmalarından örnekler şunlardır: Болд, Л., (1977), *Монгол хэлнээс уйгар-урианхай хэлэнд орсон үгсийн эгшиг авианы онцлог*, [Moğolcadan Uygur-Urianhay diline giren sözcüklerin ünlü seslerin özellikleri], Хэл зохиол судлал, Tom.XII, Fasc.8, УБ., тал 95-104; Болд, Л., (1985), *Монгол, түрэг хэлний олон тооны дагавар гарлын холбооны тухай*, [Moğol ve Türk dillerinde çoğul ekinin köken ilişkisi hakkında], ШУА-ийн Мэдээ, №1, УБ., тал 43-51; Болд, Л., (2002*), Түрэг Монгол хэлний дэс тоо бүтээдэг дагаврын гарлын болон харилцан нөлөөний асуудал*, [Türk ve Moğol dillerinde sıra numaraları oluşturan ekin kökeni ve etkileşim meselesi], ШУА-ийн Мэдээ, №3, УБ., тал 40-54.

Ts. Battulga

(Ц.Баттулга)[1]

15.3.1968 tarihinde Bayan-Ölgii aymagda dünyaya gelir. İlk ve ortaöğrenimini burada tamamlayan Ts. Battulga, 1990-1994 yılları arasında Moğolistan Devlet Üniversitesi Moğol Araştırmaları Bölümünde Epigrafi biriminden mezun olmuştur. Moğolistan Bilimler Akademisi Tarih bölümünde 1999 yılında "Moğolistan'daki Bazı Runik Yazılı Eserler Üzerine Araştırma" başlıklı teziyle doktora öğrenimini tamamlar. 1994-1999 yılları arasında araştırmacı olarak Moğolistan Bilimler Akademisi Tarih Enstitüsünde göreve başlamış, 2000 yılında Moğolistan Devlet Üniversitesi Moğol Dili ve Kültürü Bölümü Türkoloji biriminde öğretim görevlisi olmuştur. 2014 yılında profesör unvanını alan Ts. Battulga, halen aynı üniversitede görevini sürdürmektedir. Prof. Dr. Ts Battulga'nın araştırma alanları şöyledir: Moğolistan'daki runik yazıtlar, Eski Türk Dili, Türk dili ve tarihi, Eski Uygur Dönemi tarihi, kültürü ve eserleri incelemeleri, Altayistik, Türk dilleri, Karşılaştırmalı Türk ve Moğol dilleri.

Prof. Dr. Ts. Battulga çok sayıda ulusal ve uluslararası projede görev yapmıştır. Bunlardan sadece birkaçı şöyledir: 1995: "Монсол" археологи, түүх, угсаатны зүйн хээрийн судалгааны төсөл – "Monsol" Arkeoloji, Tarih, Etnoloji Saha Araştırması Projesi" (Moğolistan-Kore ortak); 1996: "Бичээс" төслийн эрдэм шинжилгээний ажилтан - Historical sites and Inscription in Mongolia", (Moğolistan-Japonya ortak); 1996-2005: "MOTAP" (The project of the Turkish

[1] İlgili bölümde daha önce yayımlanan "Prof. Dr. Battulga Tsend'in Eski Türkçe Yazıtlar Üzerine Çalışmaları ve Mongolın Runi Biçgiin Baga Dursgal / The Small Monuments of Mongolian Runic Inscription Adlı Eseri", (2021), başlıklı çalışmamızdan faydalanılmıştır.

Monuments in Mongolia (Moğolistan'daki Türk Anıtları Projesi) (Moğolistan-Türkiye ortak); 2008-2010: "Монгол-Алтайн археологийн дурсгалууд II: Ховд аймаг – Moğolistan-Altay Bölgesi Arkeolojik Eserleri II: Hovd Aymag" (Ulusal); 2015-2016: "Moğolistan Türkolojisi Prestij Eseri Projesi, Republic of Turkey Ministry of Foreign Affairs", (Moğolistan-Türkiye ortak).

Prof. Dr. Ts. Battulga projeler haricinde kitap, makale ve bildiri türünde çok sayıda bilimsel araştırmaya imza atmıştır. Bazılardan sadece bir kısmı şöyledir: Баттулга, Ц., (1995), *Эрээн Харганатын түрэг бичээс*, [Ereen Harganatın Eski Türk Yazıtı], Археологийн судлал, Tom.XV, Fasc.10, УБ., тал 65-70; Баттулга, Ц., (1998), *Дэл уулын баруун Билүүний II, III бичээс*, [Del Uul bölgesindeki Baruun Bilüün II/ III Yazıtları], Studia Archaeologica, Tom. XVIII, Fasc.9, УБ., тал 109-115; Баттулга, Ц., (2000), *Чур цолын утгыг мөшгих нь*, [Çur unvanının anlamının izinde], Эрдэм шинжилгээний бичиг, МУИС, МСДС, Боть XV (153), X дэвтэр, УБ., тал 71-76; Баттулга, Ц., (2001), *Руни бичгийн сонгодог дурсгалд нэр тэмдэглэгдсэн гурван хот*, [Runik Yazılı Klasik Yazılarda adı geçen üç şehir], Монгол судлал, Эрдэм шинжилгээний бичиг, МУИС, МХСС, Боть XVIII (178), УБ., тал 109-118.

Ş. Çoimaa
(Ш.Чоймаа)

1951 yılında Gobi-Altay aymağın Şarga sumunun Şar Hargana bölgesinde doğmuştur. 1971'de Gobi-Altay aymağın 1. Ortaokulunda lise öğrenimini tamamlamış, 1976'da MUIS'in Moğol Dili ve Edebiyatı bölümünden mezun olmuştur. 1976 yılında MUIS Moğol Dilbilim bölümünde öğretim üyesi olarak çalışmaya başlamıştır. 1980-1983, 1992-1995 arasında Almanya Berlin'de bulunan Humboldt Üniversitesinde misafir araştırmacı, 1989-1992 yılları arasında Moğol Dilbilim bölümünün bölüm başkanı, 1996-2000 yılları arasında ise Altay Dil Araştırmaları bölümünün başkanı olarak görev yapmıştır. 2002 yılında "Монголын нууц товчоон, Лувсанданзаны Алтан товч-ийн эхийн харьцуулсан судалгаа - Moğolların Gizli Tarihi' ve Luvsandanzan'ın 'Altın Tovç' Eserlerinin Karşılaştırmalı Araştırması" eseriyle dilbilim alanında doktor unvanı alır. 2011 yılında ise profesör unvanını almıştır. 1992'de "Ардын боловсролын тэргууний ажилтан - Eğitim alanındaki en iyi çalışan" ödülünü ve 1997'de "Соёлын тэргууний ажилтан - Kültür alanındaki en iyi çalışan" ödülünü almış ayıca 1998'de "Ходелмерийн хундэт медаль - Onursal Emek Madalyası", 2002 yılında "Гавьяат багш - Onurlu Öğretmen" ödüllerine layık görülmüş ve son olarak kendisine 2017 yılında "Ардын багш - Halk Öğretmeni" unvanı verilmiştir.

Ş. Çoimaa'nın sahasında çok kıymetli eserlerinden bazıları "Хаадын ундсэн хураангуй алтан товч - Эх бичгийн судалгаа, судалгааны оршил, галиг, угийн хэлхээ, эх текст - Hanların Temel Özet Tarihçesi'

(Kaynak metin incelemesi, araştırma ön sözü, transkripsiyon, kelime dizini, ana metin, 2006)"; "Монголын нууц товчоо" хийгээд монгол сурвалж бичгийн судлал -'Moğolların Gizli Tarihi' ve Moğol kaynak metinlerinin araştırılması" (2007); "Монгол, кирил зев бичих зуйн харьцуулсан судалгаа - Moğol ve Kiril karşılaştırmalı (doğru) yazım çalışması" (2010); "Лувсанданзаны Алтан товч - Luvsandanzan'ın 'Altın Tovç'u" (2011); "Тэмужин хевгуунээс тэнгэрлэг эзэнд - Temujin Oğlandan Göksel Efendiye" (2013)'dır. Ayrıca "Буддын шашин соёлын тайлбар толь - 'Budist inanç ve kültürü açıklamalı sözlüğü' (2006); "Монгол хэлний хэлзуйн толь бичиг - Moğolcanın Dilbilim Sözlüğü" (2 C., 2006); "Монгол бичгийн хэлний тонгоруу толь бичиг - Moğol Yazı Dilinin Tersdizim sözlüğü" (2006); "Монгол хуний нэрийн толь - Moğol Kişi İsimleri Sözlüğü" (2012) olmak üzere yaklaşık 50 kitap, ders kitabı ve kılavuz, 90'dan fazla makale yayımlamış, 60'tan fazla konferansa katılmıştır. Onun eserleri ABD, Almanya, Rusya Federasyonu, Kore, Çin, Polonya ve Japonya'da yayımlanmıştır.

M. Bazarragçaa
(М.Базаррагчаа)

Khövsgöl aymağın Büren (Mörön) sumunda bulunan Delger Nehrinin kıyısı olan Ereenboir denen yerleşim yerinde 1945 yılında doğmuştur. 1963 yılında Mörön Ortaokulunda öğrenimini tamamlamış, 1967'de ise UBDS'ın (Ulsın Bagşın Deed Surguuli - Devlet Eğitim Üniversitesi / МУБИС) Moğol Dili ve Edebiyatı bölümünden mezun olmuştur. Bundan sonra ortaokullarda, MDİ - Мэргэжил Дээшлүүлэх Институт - Öğretmen Yetiştirme Enstitüsü ve Moğolistan Devlet Üniversitesinde yaklaşık elli sene çalışmıştır. Bu çalıştığı sürede Moğol dillerini araştırmaya odaklanmış ve çok sayıda araştırma serisi ve yüzden fazla makale yayımlamıştır. Eğitim öğretim psikolojisi üzerine ise yaklaşık kırk makale ve öneri yazmıştır. VI-XI. sınıf öğrencilerinin ders kitaplarının hazırlanması ve eğitim programının düzenlenmesinde görev almıştır.

1992 yılında "Монгол хэлний авиа сэлгэх ёс - Moğolcada ses değişim geleneği" (1987) eseriyle uzman olmuş, "Эртний монгол хэлний угийн бувц, тууний зарим онцлог - Eski Moğolcadaki kelime yapısı ve bazı özellikleri" (1997) konulu eseriyle doktorasını tamamlamıştır. 2004 yılında Moğolistan Devlet Üniversitesinde Profesör unvanını alır ve 2016 yılında ise Moğolistan'ın Onurlu Bilim Adamı unvanına sahip olmuştur. M. Bazarragçaa'nın çalışmaları Moğol dili ve kültürünü temel alsa da özellikle karşılaştırmalı Altay dilleri çalışmaları ve Türk Dilinin çeşitli yönlerden tanımlanamayan sorunlarının çözümünde kullanılabilecek önemli bir veri kaynağı oluşturmaktadır. Çalışmalarından bazıları şöyledir: "Онолын асуудлууд - Cümle teorisi sorunları" (1987), "Монгол хэлний эхийн тухай - Moğolca kaynak eserler üzerine" (1989), "Ажнай - Acnay" (1996), "Монгол хэлний уйлийн тийн ялгал - Moğolcadaki fiil

çekim ekleri” (1999), “Монгол хэлний упайн бугэц, тууний зарим онцлог - Moğolcada kelime yapımı ve bazı özellikleri” (2005), “Монгол хэлний огуулбэр судлал - Moğolcadaki cümle yapısı araştırması” (2005).

M. Uuganbayar

(М. Уганбаяр)

1996 yılında Moğolistan Millî Üniversitesi Moğol dil bilimi bölümünde “Moğolların Gizli Tarihi’nin bazı kelimeleri ve deyimlerinin açıklanması” başlıklı teziyle Moğol dilbilimi alanında master derecesini kazanmıştır. 2004 yılında Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları bölümünde Prof. Dr. Fatma Sema Barutcu Özönder’in danışmanlığında “Türkiye Türkçesi ve Halha Moğolcasında Fiil Zaman Şekilleri” adlı tezi ile Edebiyat Doktoru derecesini kazanmıştır. Çalışma alanları; Türkçe ve Moğolcanın metindilbilimi, cümle bilgisi, evrensel dil bilgisi, morfolojisi göstergebilim, dilbilim teorisi, Altayistik, Türkçe ve Moğolcanın etimolojisi, kültür teorisi, Moğol kültürü, eski Türk-Moğol inançları, Türk-Moğol mitolojisi, Türk-Moğol halk masalları, Türk Moğol destanları, modern Moğol edebiyatı, modern felsefe, dil felsefesidir. Başlıca çalışma örneklerinden bazıları Moğolların Gizli Tarihinin bazı kelimeler ve deyimlerinin açıklanması, Ulaanbaatar 1996; Evrensel dil bilgisinin bazı sorunları: İngilizce, Türkçe ve Moğolcanın cümle yapıları, Ulaanbaatar 2013; Kültür ve Edebiyat, Ulaanbaatar 2021; Türkçe ve Moğolcanın morfolojisinin bazı sorunları, Ulaanbaatar 2021; Cümle bilgisinin bazı sorunları, Ulaanbaatar 2021 olarak sıralanabilir. Ayrıca alanındaki önemli çalışmalarından bazıları şöyledir: Уганбаяр, М., (1998), *Эртний түрэг хэлний үе задрах ёсны нэгэн жишээ,* [Eski Türk dilinin dönem çözümlemesi geleneğine bir örnek], Эрдэм шинжилгээний бичиг, МУИС, №13 (139), УБ., тал 236-240; Уганбаяр, М., (2005), *Орчин цагийн түрэг, монгол хэлний задлаг бүтэц ба үйлийн цагийн хэлбэр,* [Çağdaş Türk ve Moğol dillerinin yapı ve fiil zaman görünümleri], Монгол Судлал, МУИС, МХСС, Боть XXIV (243), УБ., тал 41-43; Уганбаяр, М., (2008), *Орчин цагийн түрэг, монгол хэлний захирах хүсэх төлвийн нөхцлийг ангилах нь,* [Çağdaş Türk ve Moğol dillerindeki istek bildiren eklerin sınıflandırılması], Монгол Судлал, МУИС, МХСС, Боть XXVIII (294), УБ., тал 109-110.

N. Gerelmaa

(Н.Гэрэлмаа)

1981 yılında Ulaanbaatar'da doğan N. Gerelmaa aslen Batı Moğolistan bölgesindendir. 1989-1998 yıllarında Uvs Züüngovi 10. Yıl Ortaokulundan, 1998-2002 yıllarında Moğolistan Devlet Üniversitesi Moğol Dili Kültürü Fakültesi Altay Dilleri Bölümü bölümünden "Tonyukuk yazıtının ana dili araştırması" adlı teziyle mezun olur. 2002-2004 yılları arasında Moğol Dili Kültürü Fakültesi Moğol Araştırmaları bölümünde "Moğolca ve Türkçedeki aynı kökenli sözcükler (Költigin, Bilge kağan ve Tonyukuk yazıtlarında geçen örnekler çerçevesinde)" başlıklı teziyle dilbilim uzmanı unvanı alır. 2015 yılında "Halha Moğolcası ve Türkiye Türkçesinde fiillerin kılınışı" başlıklı teziyle bilim doktoru olur. 2002-2004 yılları arasında Moğolistan Devlet Üniversitesinde Moğol Dili Kültürü Fakültesinde Okutman, 2004-2005 yılları arasında Moğol Dili Kültürü Fakültesinde Öğretim Görevlisi, 2005-2006 yılları arasında Çin Halk Cumhuriyeti İç Moğolistan Bölgesi Ulaankhadın Üniversitesinde Öğretim Üyesi olarak çalışmış ve 2006 yılından beri Bilimler Fakültesi, Asya Araştırmaları Bölümü Türkoloji programı Öğretim Üyesidir. Dr. Gerelmaa çok sayıda kitap, makale ve bildiri çalışması ile projeye imza atmıştır. Bunlardan bazıları aşağıdaki gibi örneklendirilebilir: Гэрэлмаа, Н., (2004), *Монгол Түрэг хэлний утга өөрчлөгдсөн зарим үгсийн тухай*, [Moğol-Türk Dillerinde anlam değişmesine uğramış bazı sözcükler üzerine], Эрдэм шинжилгээний бичиг, МУИС, МХСС, Боть. XXIII (328), УБ., тал 174-18; 0Гэрэлмаа, Н., (2001), *Тоньюкукийн гэрэлт хөшөөний бичээсийн зарим үгийн гарлын тухай*, [Tonyukuk anıt metnindeki bazı kelimelerin kökeni üzerine], Түрэг-Монгол судлал, Tom.I, Fasc.I, УБ., тал 4-7; Гэрэлмаа, Н., (2009), "Проф. Ахмет Тэмир "Монголын нууц товчоон" (Түрк орчуулга) номын удиртгал", [Prof. Dr. Ahmet Temir "Moğolların Gizli Tarihi" (Türkçe çevirisi) kitabının tanıtımı], Антоон Мостаэрт Монгол судлалын төв, Оюуны хэлхээ, ЭШБ, Боть. II(04), УБ., 2009, тал. 219-136.

B. Azzaya

(Б.Аззаяа)

B. Azzaya, 07 Nisan 1984 tarihinde Moğolistan'ın başkenti Ulaanbaatar'da doğmuştur. Bayangol Mahallesi 51. Ortaokulda

eğitimini tamamlar. Moğolistan Devlet Üniversitesi Türkoloji Bölümü'nden 2005 yılında "Däftär-i Čingiz-nämä çalışmalarının ilk bölümü üzerine" adlı bitirme teziyle mezun olur. Mezun olduğu yıl Moğolistan Eğitim Üniversitesi Moğol Araştırmaları Fakültesi'nde Yüksek Lisans öğrenimine başladı. 2006 yılında "*Textological Studies on Däftär-i Čingiz-nämä*" tezi ile Yüksek Lisans programını bitirdi. 2013 yılında "*Textological and Lexicological Studies of the Classical Monuments of Runic Inscriptions Related to the Uighurs* - Uygur Harfli Runik Yazıtların Metin Çözümlemesi (Çeviri ve söz dizimi incelemesi)" teziyle Moğolistan Devlet Üniversitesi, Yabancı Diller ve Kültür Fakültesi'nden mezun olup Doktor unvanını aldı. 2005-2006 yıllarında Moğol Dili Kültürü Fakültesinde ve 2006-2007 yıllarında Yabancı Diller ve Kültürler Fakültesi, Türkoloji Bölümünde Okutman olarak görev yapar. B. Azzaya, 2007 yılından bugüne kadar Moğolistan Devlet Üniversitesi Bilimler Fakültesi Asya Araştırmaları Bölümü Türkoloji ana bilim dalında Öğretim Üyesi olarak görevini sürdürmektedir. Dr. B. Azzaya'nın çalışma alanları arasında Eski Türk Dili eserleri, Eski Türk kültür varlıkları, epigrafi, Köktürk ve Uygur Harfli yazıtlar ve damgalar, Türk - Moğol karşılaştırmalı dilbilim çalışmaları, söz varlığı çalışmaları yer alır. Dr. B. Azzaya'nın çalışmalarından bazı örnekler şöyledir: Аззаяа, Б., (2013). Уйгурын үед холбогдох руни бичгийн сонгодог дурсгалын судалгаа (Эх бичиг, үгийн сангийн судалгаа), [Uygur Harfli Runik Yazıtların Metin Çözümlemesi (Çeviri ve söz dizimi incelemesi)], Хэлбичгийн ухаанаар доктор (Ph.D)-ын зэрэг хамгаалсан бүтээл, Улаанбаатар, 2013, 327+24 тал; Аззаяа, Б., (2013). Орхон бичгийн дурсгал V (Моюнчурын гэрэлт хөшөө), [Orhon Yazılı Anıtlar V (Moyunçor Yazıtı)] -*ШУА, ХЗХ, Монголын алтай судлаачдын холбоо XIV*, Улаанбаатар, 2013, 206 тал; Аззаяа, Б., (2007). *Могой тамгын тухайд,* (Yılan Damga Üzerine), Монгол судлал: Эрдэм шинжилгээний бичиг, МУИС, МХСС, Том.XXVII (285), Fasc.XXXII, УБ., тал 258-261.

B. Napil

(Б. Напил)

1967 yılında Bayan-Ölgii'de doğmuştur. Moğolistan Kazaklarındandır. Kazakistan, Astana'da yerleşik olan B. Napil, Uluslararası Türk Akademisi uzmanıdır. 1985-1990 yılları arasında Moğol Devlet Üniversitesi, Doğu Fakültesinden mezun olmuştur. 1990-1991 yıllarında Moğolistan Devlet Üniversitesinde Moğol çalışmalarında laboratuvar asistanı; 1991-1993 yıllarında Gazi Üniversitesi, Ankara,

Türkiye stajyer araştırmacı; 1993-1996 yıllarında Almatı Devlet Üniversitesinde yüksek lisans eğitimi; 1993-1996 yıllarında Uygur Bilim Enstitüsünde Doğu Araştırmaları Merkezi Genç Araştırmacı; 1996-2001 yıllarında Kazakistan Cumhuriyeti Bilimler Akademisi Doğu Araştırmaları Enstitüsü Araştırmacısı; 2002-2008 yıllarında Kazakistan Cumhuriyeti Eğitim ve Bilim Bakanlığı Doğu Araştırma Enstitüsü Orta ve Güney Asya Bölümü Başkanı ve araştırmacısı; 2009-2017 yıllarında Kazakistan Cumhuriyeti Eğitim ve Bilim Bakanlığı Doğu Araştırmaları Enstitüsü Orta ve Güney Asya Bölümünde araştırmacı olarak görev yapmıştır. 50'den fazla bilimsel inceleme ve değerlendirme çalışması mevcuttur. Başlıca bilimsel eserleri arasında; 7 monografi, 2 kolej için ders kitabı ve 118'den fazla bilimsel yayın ile 73 bilimsel makale, 37 popüler bilimsel makale ve ayrıca katalog ve koleksiyon bulunmaktadır.

Çalışmalarından bazı örnekler şöyledir: Напил, Б., (1990), *Монгол түрэг хэлэндэх 'qab-' язгуур үгийн тухай*, [Moğol ve Türk dillerindeki "qab-" fiil kökü üzerine], Mongolica, an İnternational Annual of Mongol Studies, Vol.2(23), 3 (24), УБ., тал 184-196; Напил, Б., (1991), *Алтай язгуурын хэлнүүд дэх байгалийн юм үзэгдлийг заасан үгс*, [Altay kökenli dillerdeki tabiat olaylarını işaret eden sözcükler], МУИС-ийн мэдээ, №5, УБ., тал 131-139; Напил, Б., (1991), *Монголын нууц товчооны хэлэн дэх түрэг-монгол язгуур үгс,* [Moğolların Gizli Tarihindeki Eski Türkçe Moğolca Kök Sözcükleri], Эрдэм шинжилгээний бичиг, МУИС, №2, УБ., тал 110-113.

S. Harcaubay

(С. Харжаубай)

1947 yılında Bayan-Ölgii'de doğmuştur. Moğolistan Kazaklarındandır. Filoloji doktorudur. Eski Türk yazıtları ve eserleri üzerine okuma değerlendirme çalışmaları mevcuttur. Kazakistan'da Türk ve Altay Araştırmaları Araştırma Merkezinde müdür olarak görev yapmaktadır. Başlıca eserlerinin yanı sıra 120'ye yakın bilimsel makalesi İngilizce, Rusça, Çince, Japonca, Fransızca, Moğolca, Türkçe ve Kazakça gibi farklı dillerde yayımlanmıştır. Çalışmaları dünya çapında sekiz ülkede yayımlanır. Türkoloji alanına yaptığı katkılardan dolayı "Kültegin" ödülünün sahibidir. Aralık 2018'de Kazakistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile kendisine "Kurmet" nişanı verilir. Bazı çalışmalarından örnekler şöyledir: Харжаубай, С., (1979), *Шивээт улааны цогцолбор дурсгалан*, [Şiveet Ulaan mezar kompleksi], Археологийн судлал, Tom.XIX, Fasc.2, УБ., тал 15-23; Харжаубай, С., *Тогуз-огуз ба он-*

уйгур, [Tokuz oğuz ve on Uygur], Археологийн судлал, Том.XI, УБ., ... тал? (зохиогчийн өөрийнх нь бүтээлийн жагсаалтанд байгаа боловч хэвлэгдсэн он, тал зэрэг нь тодорхойгүй); Харжаубай, С., Батнасан, Г., (1987), *Монгол Түрэг овог аймгийн урианы тухай товч тэмдэглэл,* [Moğol-Türk boylarının deyişleri üzerine kısa notlar], Аман зохиол судлал, Том.XIV, Fasc.10, УБ., тал 263-260.

D. Zayabaatar

(Д. Заяабаатар)

D. Zayaabaatar, Moğolistan Devlet Üniversitesi Moğol Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun olur. Dilibim alanında doktorasını tamamlayan Zayabaatar, 2004 yılında Moğolistan Devlet Başkanı'nın adını taşıyan en iyi ders kitabı yazarı ödülünü kazanır. 1998-2000 yılları arasında Moğolistan Devlet Üniversitesi Moğol Dili ve Edebiyatı bölümünde yardımcı araştırmacı, 2000-2004 yılları arasında öğretim üyesi, 2004-2006 yılları arasında Kore Dangu Üniversitesinde Misafir Öğretim Üyesi, 2006-2008 yılları arasında MCA-Moğolistan Eğitim Bölüm Başkanı, 2008 yılında da aynı birimin başkanı olarak görev yapmıştırr. Başlıca çalışma alanları arasında Moğol dili tarihi ve gelişmesi, dilbilim, dünyadaki Moğol çalışmaları ve Moğol alfabesiyle yazılmış anıtlar, Moğol tarihinin kaynakları ve incelemesi yer alır. Bazı çalışmaları şöyledir: Д. Заяабаатар, "Монгол зүйр цэцэн үгийн гурван мянган дээж" "Moğol atasözlerinden üç bin örnek" 1999; Д. Заяабаатар, "Монгол бичиг 3" "Moğol yazısı 3" 2003; Д. Заяабаатар, "Монгол бичиг 1 "Moğol yazısı 1" 2006; Д. Заяабаатар, "Монгол бичгийн зөв бичих дүрмийн хураангуй, мэдлэг шалгах сорил" "Moğol yazısının doğru yazım kurllarının bazı sorunları ve bilgi testi" 2007; Д. Заяабаатар, "Монгол бичиг 3,4,5" "Moğol yazısı 3,4,5" 2007.

G. Bayantogtokh

(Г. Буянтогтох)

Gündüügiin Bayantogtokh, Moğolistan Pedagoji Üniversitesi ve Moğolistan Devlet Üniversitesi Moğol Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun olur. Moğolistan Devlet Üniversitesinde doktora eğitimini tamamlar; Eğitim, Kültür ve Bilim Bakanlığından uzman ve Lider Eğitim Görevlisi unvanı alır. Ayrıca Ulusal Edebiyat ve Kültür Tanıtma Madalyası ile ödüllendirilir. 1981'den beri Moğolistan Devlet Üniversitesinde ders vermektedir. Karşılaştırmalı Altay çalışmaları, eğitim yönetimi, planlama, kolay dil öğrenme yöntemleri, eğitim teknolojisi yeniliği ve eğitim yoğunlaştırma metodolojisi alanlarında araştırmalar yapmaktadır. Mançuca ve Altay çalışmaları, Moğol dili öğretim yöntemleri, Moğol dil bilgisi alanlarında çalışmalar yapar ve geleneksel Moğol alfabesi öğretir. Bazı çalışmaları şöyledir: Г. Буянтогтох, "Хэлэнд хялбар сургах аргын товч тойм" "Kolay Dil Öğretim Yöntemlerine Kısa Bir Bakış" 1998; Г. Буянтогтох, "Манж хэлний нэрийн тооны

айг Алтай судлалд тулгуурлан шинжлэх нь” “Altay Çalışmalarına Dayalı Mançuca İsim Numaralarının İncelenmesi” 2000; Г. Буянтогтох, “Алтай хэлшинжлэлийн удиртгал” “Altay dilbilimine giriş” 2006, 2007, 2008; Г. Буянтогтох, “Монгол бичиг” “Moğol alfabesi” 2, 3.

D. Badamdorj

(Д. Бадамдорж)

Düügerjavın Badamdorj, Moğolistan Arkhangai İli Öğretmen Okulundan ve sonra Moğolistan Devlet Üniversitesi Diller Fakültesi Moğol Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun olur. Moğolistan Devlet Üniversitesinde Dilbilim Doktoru unvanı alır. 2003 yılında Öncü Bilim Adamı unvanı, 2004 yılında Eğitim Baş Görevlisi unvanı, 2005 yılında Millî Okuryazarlık ve Kültürü Teşvik Madalyası alır. 2006 yılında Emek Madalyası ile ödüllendirilir. 1968-1973 yılları arasında Zavkhan aimag’da Öğretim Görevlisi, 1978-1982 yılları arasında Moğol Bilimler Akademisi Dilbilim Enstitüsünde Araştırmacı, 1982-1986 yılları arasında Khovd’daki UBDS’de Öğretim Görevlisi, 1986-1989 yılları arasında Japonya’da Tokyo Yabancı Çalışmalar Üniversitesi’nde Moğol Dili Öğretim Görevlisi olarak çalışır. 1990-2005 ve 2005-2007 yılları arasında Moğolistan Devlet Üniversitesi Moğol Dili ve Kültürü Fakültesi direktörlüğü yapar. Başlıca çalışmaları Moğolca kelime ve anlambilimi üzerinedir. Çalışmalarından başlıcaları şöyledir: Д. Бадамдорж, “Орчин цагийн монгол хэлний утгазүйн дадлагын хичээл сурах бичиг”, “Modern Moğolca dil semantiği dersi ders kitabı”, Токио, 1989; Д. Бадамдорж, “Монгол бичгийг шинэ бичигтэй харшуулсан товч толь” “Moğol alfabesini yeni alfabe ile karşılaştıran özlü sözlük” Токио, 1987; Д. Бадамдорж, “Монгол хэлний үгийн сан, утга зүйн ай” “Moğolca Kelime ve Semantik Sözlük” 1996; Д. Бадамдорж, “Өөлд аман аялгууны ойллого”, “Ööld lehçesini anlama” 1993.

Yu. Mönkh-Amgalan

(Ю. Мөнх-Амгалан)

Yumjirin Mönkh-Amgalan, Moğolistan Devlet Üniversitesi Dilbilim Fakültesi Moğol Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun olur. Daha sona aynı bölümde doktor unvanı alır. 1998 yılında Moğolistan’ın Önde Gelen Bilim Adamı unvanını, 2005 yılında ise Moğolistan’ın Önde Gelen Eğitim İşçisi unvanını alır. Moğolistan’da ve dünyanın farklı ülkelerinde Moğol çalışmaları alanında görev yapmıştır. Moğol dilinin anlamı ve önemi üzerine araştırmalar yapar. Dilbilim tarihini, genel dilbilimi, dil mantığını, dillerin ortak özelliklerini, karşılaştırmalı dilbilimi ve modern Moğolcayı öğretir. 1979 yılında “Орчин цагийн монгол хэлний тийн ялгалын утгазүйн харьцаа” “Modern Moğol dilinin anlamsal ilişkisi” alanında yüksek lisans mezunu, 1993 yılında “Орчин цагийн монгол хэлний таамаглах баймж чанар” “Modern Moğol dilinin öngörülebilirliği” alanında doktor

ve 1997 yılında “Орчин цагийн монгол хэлний баймжийн ай” “Çağdaş Moğolca dil varlığı” başlıklı teziyle “Modern Moğol dili” alanında doçent unvanı alır. 80’den fazla bilimsel makale, 20’den fazla tanıtım makalesi, 6 kitap incelemesi, 32 bilimsel rapor yazmış; 20’den fazla kitap derlemiş; 20’den fazla kitap ve broşür editörlüğü yapmış; 80’e yakın eseri tercüme etmiş; onlarca bilimsel eseri yönetmiş ve katılmıştır. 7 araştırma projesi tamamlamıştır. Bazı çalışmaları şöyledir: Ю. Мөнх-Амгалан, “Хэлний шижлэлийн удиртгал” “Dilbilime Giriş” 1980; Ю. Мөнх-Амгалан, “Орчин цагийн монгол хэл аялгуу” “Modern Moğol Lehçesi” 1984; Ю. Мөнх-Амгалан, “Монгол бичиг өөрөө сурах бичиг” “Kendi Kendine Moğolca Öğrenme Kitabı” 1995; Ю. Мөнх-Амгалан, “Монгол хэлний энгийн өгүүлбэр, эхийн онол-практикийн зарим асуудал” “Basit Moğolca Cümleler, Anadil Teorisi-Uygulamasının Bazı Sorunları” 1995.

D. Tömörtogoo

(Д. Төмөртогоо)

1938 yılında Ömnögobi aymağın Hanbogd sumunda dünyaya gelir. 1947-1954 yıllarında temel eğitimini, 1957-1962’de ise Moğolistan Devlet Üniversitesi Moğol Dili ve Edebiyatı bölümünde lisansını tamamlar. 1962-1963’te Ömnögobi aymag ortaokulunda öğretmenlik, 1963-1996 yıllarında UBDS-Devlet Öğretmenler Üniversitesinde öğretim görevliliği, 1996-2004 yıllarında MUBIS’te araştırmadan sorumlu müdür yardımcılığı, 2004-2010 yıllarında MUIS’in Moğol Araştırmaları Merkezi direktörlüğü, 2007-2012 yıllarında Bilimler Akademisinin Dilbilim Enstitüsünün direktörlüğü, 2011-2016 yıllarında Uluslararası Moğol Araştırmaları Derneğinin genel sekreterliği görevini yürütmüştür. Bunların yanı sıra Hindistan Nehru Üniversitesi (1971-1974), Japonya Tokyo Üniversitesi (1975-1977 / 2009-2010), Almanya Bonn Üniversitesinde (1989-1993) misafir profesor olarak çalışmıştır. 1990 yılında dilbilim doktoru, 1994’te dilbilim doçenti, 1995’te profesör olmuş ve 1998’de ise Bilimler Akademisinin üyesi olarak seçilmiştir. Alanında yaptığı çok sayıda çalışmadan bazıları şöyledir: Д. Төмөртогоо, Монгол хэлний түүхэн хэлзүйн үндэс “Moğol Dili Tarihindeki Dilbilimsel Temeller” (1992); Д. Төмөртогоо, “Mongolian Monuments in Uighur-Mongolian Script” Uygur-Moğol Yazısıyla Yazılmış Moğol Anıtları (2006); Д. Төмөртогоо, “Mongolian Monuments in ‘Phags-pa Script’” Phags-pa Yazısıyla Yazılmış Moğol Anıtları (2010); Д. Төмөртогоо, Монгол хэлний үгийн

бүтцийн толь “Moğolcadaki kelime yapısının sözlüğü” (2013).

Tarih Ve Arkeoloji Sahasında

H. Perlee
(Хөдөөд Овогт Дамдины Пэрлээ)

Moğolistan’da şehir kalıntıları ve kurganlarla ilgili olarak yapılan önemli çalışmalar söz konusu olduğunda ilk akla gelen isim H. Perlee’dir. Bazı kaynaklarda ismi H. Perlee olarak geçen bilim adamının tam adı Хөдөөд овогт Дамдины Пэрлээ’dir. D. Perlee 1911 yılında bugünkü adıyla Hentii aymağın Binder sumdaki Tsagaan Bulşıt adlı yerde doğmuştur. 1925-1928 yılları arasında Binder’de ilkokulda okumuş, 1928-1929 yılları arasında Öğretmen Hazırlık Okulu ve 1945-1949 yılları arasında Moğolistan Devlet Üniversitesi Tarih bölümünde öğretim görevlisi olmuştur. 1957-1958 yılları arasında Moskova Doğu Araştırmaları Merkezi’nde ünlü bilim adamı S. B. Kisyelev’in danışmanlığında 1959 yılında Ulaanbaatar’da “Хятан нар, тэдний монголчуудтай холбогдох нь - Kıtaylılar ve Moğollarla ilişkileri” isimli teziyle tarih doktoru olmuştur. Ayrıca, 1978 yılında 30 civarı makalesini topladığı “Монголчуудын нүүдлийн соёл иргэншлийн асуудал - Moğolların göçebe uygarlık meseleleri” isimli çalışmasını sunmuştur.

Perlee, “Бүгд Найрамдах Монгол Ард Улсын түүх - Moğolistan Halk Cumhuriyeti Tarihi”nin bir cilt (Ulaanbaatar 1953), “Бүгд Найрамдах Монгол Ард Улсын түүх - Moğolistan Halk Cumhuriyeti Tarihi”nin üç cilt (Ulaanbaatar 1966, 1968, 1969) editörüdür ve bölüm yazarıdır. 20’den fazla monografi, broşür hazırlamıştır ve 100’ü aşkın makalesi basılmıştır. Ayrıca, ilk Moğol arkeologdur. Moğolistan’daki insan figürlü taş incelemelerine büyük katkı sağlamıştır. Kendisi, “Хүн чулуун хөшөөний үүсэл хувьслыг судлах тухай - İnsan figürlü taşların türevleri ve evrimi üzerine” (1977) adlı makalesi bu alanda önemlidir. “Монгол Ард Улсын эрт, дундад үеийн хот суурины товчоон - Moğol devletlerinin eski, orta dönem yerleşim yeri kroniği (kısa tarihi)” (1961) adlı monografisinde Moğol topraklarının sadece göçebe hayvan yetiştiriciliğin merkezi değil; aynı zamanda söz konusu coğrafyada Bronz Dönemden itibaren yerleşim yerlerinin olduğunu kanıtlamıştır. Moğolistan’da damga araştırmalarında imzası olan ilk bilim adamı olan Perlee, Gurvan Gol havzasında yapılan araştırmalar sonucunda 1960 yılında yüzlerce damga ve sembol ile oyulmuş büyük taş levhayı keşfetmiştir. Ayrıca, Moğolların soy damgalarını ve hayvan damgalarını inceleyip “Монгол түмний гарлыг тамгаар хайж судлах нь - Moğol soyunun damgalarla incelemesi” (1974) adlı monografi çalışmasını hazırlamıştır. 2012 yılında Moğolistan Bilimler Akademisi Arkeoloji Enstitüsü araştıracıları, D. Perlee’nin araştırma eserlerini derleyerek beş cilt şeklinde basmıştır.

H. Perlee, Moğolistan'da ilk defa Köktürk ve Uygur dönemine ait 10'a yakın şehir kalıntısı bulunduğunu bildiren kişidir. D. Perlee'nin tespitleri, daha sonra söz konusu alanda araştırmaların da artmasına vesile olmuş; Arhangay aymağın Hotont sumundaki Ordu Balık'ta (Karabalgasun / Harbalgas), Bulgan aymağın Hutag-Öndör sumunundaki Bay Balık'ta çalışmalar artmıştır. D. Perlee, kitabında ayrıca ait oldukları dönem belirlenemeyen yaklaşık 210 şehir kalıntısını da tanıtmıştır. Bahsedilmesi gereken çok sayıda çalışması bulunmakla birlikte bazı örnek çalışmaları şöyledir: Н. Пэрлээ, (1942), Хуучны дурсгалт зүйлийг сахин хамгаалах дүрмийг биелүүлье. [Antik anıtları koruma kurallarını yerine getirelim. *Broşür*- (eski moğol yazısı ile)] *Товхиц.* (монгол бичгээр) Улаанбаатар; Н. Пэрлээ, (1956), *Mongoliin Ertnii Sönösön Hot, Suurinii Tüühiin Asuudald*, [Moğolistan'daki Eski Dönem Büyük ve Küçük Şehir Kalıntılarının Temel Tarihî Meseleleri], Ulaanbaatar; Н. Пэрлээ, (1960), *Mongol Ard Ulsiin Ert, Dundad Üyeiin Hot Suurinii Tovçoon*, [Moğolistan'daki Eski ve Orta Dönem Şehir Kalıntılarına Toplu Bir Bakış], Ulaanbaatar; Н Пэрлээ, (1976), *Хүн чулуун хөшөөний үүсэл хувьсалыг судлах тухай*, [İnsan figürlü taş heykelinin ortaya çıkması üzerine], Studia Archaeologica. Tom.YII, Fasc.2, УБ., тал 14-19.

N. Ser-Odjav
(Н.Сэр-Оджав)

İlk Moğol arkeologlardan biri olan Namsray Ser-Odjav, 1923 yılında Ulaanbaatar şehrinde doğar. Ser-Odjav 1941 yılında ortaokuldan, 1945 yılında üniversiteden mezun olur. Moğolistan Bilimler Akademisinde Tarih Bölümünde çalışmaya başlar. Ayrıca, Sovyetler Birliğinde Moskova Üniversitesinde okuyup 1953 yılında tarihçi arkeolog unvanına sahip olur. Ser-Odjav'ın yaptığı araştırmalarının çoğu Eski Türk arkeolojisi üzerinedir ve 1950 sonlarından itibaren Moğolistan'daki Eski Türk Dönemine ait eserlerinin kazı ve yüzey araştırmaları için çok emek vermiştir. Bu araştırmalar, Höşöö Tsaydam'da Rus bilim adamları tarafından yapılan Orhun Yazıtlarının keşfinden sonra Moğolistan'daki Eski Türk Dönemine ait eserlerin Moğol bilim adamları tarafından araştırılması ve Türk arkeoloji araştırmalarına katkı sağlamasının başlangıcı olmuştur. Bayan-Ölgii, Uvs, Zavhan, Sühbaatar, Dornod, Selenge, Bulgan ve Töv aymagdaki Türk dönem eserlerinin araştırmaları sırasında çok sayıda insan figürlü taş ve mezar alanı keşfetmiştir. 1958 yılında Moğol-Çekoslovakya ortak projesinde Orhun Höşöö Tsaydam'daki Köl Tigin mezar alanının kazı çalışması sırasında VI-VIII yüzyıllar Köktürk

Kağanlığının soylularının mezar komplekslerinin yapısının keşfinde önemli adımlar atmıştır. Ayrıca, Tonyukuk mezar alanı ve Öngöt mezar külliyesi gibi soyluların büyük mezar alanlarının kazı araştırmasını yapmıştır. Türk insan figürlü taşları ve mezar kompleksleri üzerine birçok akademik çalışma yayımlamıştır.

Eski Türk Dönemi arkeolojik kalıntıları üzerinde çalışılarak hazırlanan ilk eserlerden biri N. Ser-Odjav'ın "*Eski Türkler*" adlı kitabıdır. Bu kitapta Moğolistan'daki Eski Türk Döneminin genel tanıtımına yer verilmiş; Köktürk Dönemine ait eserler hakkındaki bilgilerin ardından bu eserler üzerinde yapılan çalışmalara yer verilmiştir. Daha sonra araştırmalarını birleştirip 1965 yılında "БНМАУ дахь Эртний Түрэгийн археологийн дурсгалууд. (Түүхийн ухааны дэд эрдэмтний зэрэг горилж бичсэн зохиолын хураангуй) - Moğolistan Halk Cumhuriyeti'ndeki Eski Türk Arkeoloji Eserleri" konulu çalışmasını yayımlar. Bu eserde Moğolistan'daki Eski Türk Dönemi arkeoloji eserlerinin sınıflandırılması kapsamlı şekilde yapılmıştır. Moğolistan'daki arkeoloji araştırmaları yanı sıra tarihî, etnografik ve biyografik çalışmalar hazırlar. Çalışmalarından bazıları şöyledir: Сэр-Оджав, Н., (1959), *Тоньюкукын булшнаас олдсон түрэг бичээс*, [Tonyukukun mezarından bulunan eski Türk yazıtı], Studia Archeologica, Tom.I, Fasc.7, УБ; Сэр-Оджав, Н., (1959), *Хүл Тегиний булшнаас олсон хүн чулууны толгой,* [Köl Tegin mezarından bulunan insan figürlü taş heykelin başı], Studia Archeologica, Tom.I, Fasc.6, УБ., тал 8; Сэр-Оджав, Н., (1959), *Хүль Тегиний булшны барилгын хэрэглэгдэхүүн,* [Köl Tegin mezarında kullanılan yapı malzemeleri], Шинжлэх Ухаан Техник, №4, УБ., тал 36-39; Сэр-Оджав, Н., (1959), *Хүл тегиний барилгын хэрэглэгдэхүүн*, [Köl Tegin yazıtının yapı malzemeleri], Шинжлэх Ухаан Техник, №5-6, УБ., тал 45-47.

A. Amar
(А. Амар)

Amar, 1886 yılında Bulgan aymağın Bugat sum (eski adıyla Tüşeet han aymağın Erdene Daiçin Van Hoşuu bölgesinde) "Maaliin Am" adlı yerde dünyaya gelmiştir. Amar, bu bölgedeki ilkokulda öğrenim görmüş aynı zamanda 13 yaşından itibaren Tibetçe ve Mançuca öğrenmeye başlamıştır. 1913-1936 yılları arası devlet memuru, 1932-1939 yıllar arasında Başbakan ve Dışişleri Bakanı olarak çalışmıştır. 1939 yılında siyasi sebeplerle tutuklanır ve Sovyetler Birliği'nde hapsedilir. 1941 yılında ölüm cezasına çarptırılır. Amar, sadece devlet adamı değil özellikle Moğollar için tarih ve sosyal bilimlere büyük katkı sağlayan bir bilim adamıdır. Ayrıca, Bilim Enstitüsü Başkanı olarak, özellikle tarihî ve kültürel eserleri korumak, nadir kitaplar derlemek, uzman yetiştirmek, arşiv düzenlemek ve müzelerin düzenlenmesi gibi araştırma çalışmalarının maddi temelini güçlendirir. 1934 yılında "Монголын товч түүх - Moğolistan Kısa Tarihi" (eski Moğolca ile yazılan eser daha sonra 1989 yılında kiril harfleri ile tekrar

basılmıştır) adlı kitabını yazarken eski kaynaklardan çokça faydalanması dışında Moğolistan'dan bulunan Orhun Yazıtları'nı da kaynak olarak kullanmıştır. Ayrıca Tonyukuk Yazıtı ve Höşöö Tsaidam'daki Bilge Kağan Yazıtıları'nı da Rinçen ile birlikte Rusçadan çevirtirip "Moğolistan Kısa Tarihi" kitabında kullanmıştır.

M. Şinehüü
(М. Шинэхүү)

Tarihçi bilim adamı Şinehüü Maamday, 1932 yılında Hovd aymağın Altay sumunun Har Çuluut adlı bölgesinde doğmuştur. Çobanlık yapan anne ve babasının yanında büyümüş, 8 yaşında ilkokula başlamış ve 1958-1963 yılları arasında Moğolistan Devlet Üniversitesinde okuyup Moğol dili ve edebiyatı öğretmeni olmuştur. M. Şinehüü 1953-1958 yılları arasında Bilimler Akademisinde yardımcı araştırma görevlisi, 1963-1965 yılları arasında Hovd aymag ortaokulu, Töv aymag "Jargalant" ortaokulu ve "Bor Nuur" ortaokulunda öğretmenlik yapmıştır. 1966-1969 yılları arasında Devlet Basım Ofisinde kontrol görevlisi ve editör, 1969-1978 yılları arasında Bilimler Akademisi Tarih Enstitüsünde araştırma görevlisi olarak çalışmıştır. Şinehüü Bilimler Akademisi Tarih Enstitüsünde görev yaparken göçebelerin kültürü ve medeniyeti, özellikle de eski yazıtlar üzerine çalışır; Orhun yazıtları üzerine araştırmalarıyla Moğolistan tarihi alanında uzmanlardan biri olur. Moğolistan'dan bulunan Eski Uygur Devleti Dönemine ait Tariat Yazıtı ve Tes Yazıtını ilk defa okumuş ve Moğolcaya çevirmiştir. Şinehüü uzun süre yapılan yüzey araştırmaları sonucunda 1977 yılında "*Орхон- Енисейн бичиг монголын малын тамгатай холбогдох нь* - Orhon-Yenisey yazısının Moğol (mal) damgalarıyla ilişkilendirilmesi" konulu teziyle tarih dalında uzmanlaşır. Ayrıca çok sayıda makale ve bildiri yazmıştır. Şinehüü, özellikle Moğolistan'daki Eski Türk yazıtlarının okuma ve çözümlenmesi meselesinde Moğolistan'da Türkolojinin gelişimine katkı sağlayan bir bilim adamdır. Çalışmalarından bazıları şöyledir: Шинэхүү, М., (1975), Тариатын орхон бичгийн шинэ дурсгал [Tariat Orhun yazısının yeni eseri], Улаанбаатар. ШУАХ. тал 219; Шинэхүү, М., (1971), *Бэгэрийн эртний түрэг бичээс,* [Beger eski Türk yazıtı], ШУА-ийн Мэдээ, №1, УБ., тал 37-41; Шинэхүү, М., (1977), *Орхон- Енисейн бичиг монголын малын тамгатай холбогдох нь*, [Orhon-Yenisey yazısının Moğol (mal) damgalarıyla ilişkilendirilmesi], /Монголын этнографийн асуудал/, Tom.V, Fasc.4, УБ., тал 60-72.

D. Bayar
(Д. Баяр)

Dovdoin Bayar, Moğolistan'da, sadece Eski Türk Dönemine ait insan figürlü taşlar üzerinde çalışmıştır. Alanında hazırladığı çok sayıda makalesi bulunan araştırmacının önemli kitaplarından birisi *Orta Moğolistan'daki Eski Türk Dönemine Ait İnsan Figürlü Taşlar* adlı eseridir. Bu kitapta, Orta Moğolistan'da

özellikle Arhangay aymag, Övörhangay aymag, Bulgan aymag ve Töv aymagda bulunan Köktürk Dönemine ait 130'a yakın insan figürlü taş üzerinde çalışmış ve bunların genel şekil özellikleri ile birlikte şapka, kemer, elbise, küpe gibi takı ve giysi ayrıntılarını incelemiştir. Ayrıca insan figürlü taşların dört farklı açıdan çizimlerine de yer vermiştir. Eski Türk Dönemine ait insan figürlü taşlar üzerinde uluslararası alanda çalışma yapan pek çok araştırmacı için de esin kaynağı olan kitap, alana dikkatleri çekerek yapılan çalışmaların artırılmasına da katkıda bulunmuştur: Баяр, Д., (2003), *Монголын эртний хот суурины судалгаа*, [Moğolistan'ın Eski Şehir Yerleşimlerinin İncelenmesi], Үндэсний Монгол Судлал, №1, УБ., тал 14-22; Баяр, Д., (2003), *Уйгурын байбалык хотын тухай тэмдэглэл*, [Uygur Baybalık Şehri İle İlgili Notlar], Studia Archeologica, Tom.(I) XXI, Fasc.10, УБ., тал 93-109; Баяр, Д., (2003), *Хар Хорум дахь хааны орд болон Билгэ хааны тахилын онгоны судалгаа*, [Karakurum'daki Kağanlık Sarayı ve Bilge Kağan Mezar Külliyesi Üzerine İnceleme], Mongolica, an İnternational Annual of Mongol Studies, Vol.13(34), УБ., тал 11-22; Баяр, Д., (2004), *Түрэгийн тахилын онгоны тархацын дорнод хязгаарын тухай асуудалд*, [Eski Türk Mezar Külliyelerinin Doğu Sınıra Yayılma Alanıyla İlgili Meseleler], ШУА-ийн Мэдээ, №4, УБ., тал 83-92.

D. Tseveendorj

(Д. Цэвээндорж)

Moğolistan'da doğup büyüyen D. Tseveendorj, 1966-1972 yılları arasında M. V. Lomonosov'ın adına Moskova Devlet Üniversitesinden bir arkeolog olarak mezun olduktan sonra 1972-2002 yıları arasında Bilimler Akademisinin Tarih bölümünde, 2002-2015 yılları arasında Bilimler Akademsinin Arkeoloji bölümünde ve son olarak 2015 yılında Tarih ve Arkeoloji bölümünde çalışmıştır. D. Tsevendorj, *Mongoliin Ertnii Urlagiin Tüüh* [Moğolistan'daki Arkaik Dönem Sanatları Tarihi], Ulaanbaatar, 1999. Prof. Dr. Tsevendorj bu eserde Moğolistan'daki arkeolojik buluntular üzerindeki tasvirler ve kaya resimlerinin oldukça eski dönemlere ait olduğunu açıklamıştır. Ayrıca Eski Türk Dönemine ait Moğolistan'da bulunan bazı kaya resimleri ve figürler üzerinde durmuş ve bunların Eski Türklere ait sanat eserleri olduğunu, sanat tarihinin de başlangıcını oluşturduğunu ileri sürmüştür. Kitap, aynı zamanda Eski Türk Dönemine ait kaya resimleri üzerine yapılan araştırmalar arasında kaynak eser olarak kabul edilmektedir. D. Tseevendorj'un dikkate değer olan diğer çalışmalarından bazı örnekler şöyledir: Цэвээндорж, Д., Мөнхтулга, Р., (2004), *Чуйн хотгорын шинээр олдсон руни бичээс*, [Çuin Hothor'da yeni bulunan runik yazıt], Археологийн судлал, Tom.(II) XXII, Fasc.11, УБ., тал 151-154, Цэвээндорж, Д., Төрбат, Ц., (2009), *Түрэгийн үеийн хадны зураг*, [Eski Türk Dönemine ait kaya resmi], Монгол Алтайн археологийн дурсгалууд- I, Баян-Өлгий аймаг, УБ., тал 159-168.;

Цэвээндорж, Д., Цэрэндагва, Я., Эрдэнэ-Очир, Н., (2003*), Санамсаргүй хөндөгдсөн нэгэн булшны тухай,* [Bilinmeyen şekilde (oynatılmış) hareket ettirilmiş yahut zarar görmüş bir mezar kalıntısı üzerine], Түүхийн сэтгүүл, Ephemeris Historiae, Academia Doctrinae Mongoli, Tom.IV, Fasc.2, УБ., тал 29-39.

Ts. Dorjsüren
(Ц. Доржсүрэн)

1923 yılında Moğolistan'da dünyaya gelen Ts. Dorjsüren (Цогданзангийн Доржсүрэн) Hun Dönemi mezarları kazı sahasında oldukça önemli çalışmalara imza atmıştır. Rus bilim adamları, 1896-1902'de Hunların mezar yerlerini incelemeye başlar. O zamandan beri arkeologlar, çoğunlukla eserler bulmak için mezar kazarlar. 1924-1925'te Kozlov liderliğindeki bir "Moğol-Tibet ekibi", Kuzey Moğolistan'daki Noyon Uul mezarlığında 12 mezar kazar ve çok ilginç eserler keşfeder. Bu mezarlardan bazıları Hun aristokratlarının mezarlarıdır. Bu kazılarından otuz yıl sonra, arkeologlar Perlee ve Ts. Dorjsuren, Hun mezar alanlarını kazarlar. Arkeolog Ts. Dorjsuren, 1954-1955'te Noyon Dağı'nda ve 1956-1957'de Gol Mod'da çalışır. Noyon Dağı'nda bir büyük mezar, dört orta boy mezar ve yaklaşık 10 uydu mezar kazar. 2006 yılında N. Polosmak liderliğindeki Moğol-Rus ortak arkeolojik keşif gezisinde Noyon Dağı'nda çalışır. 1996 yılından bu yana, Moğol-Fransız ortak arkeolojik keşif gezisi, Egiin nehir havzası, Khutag-Undur sum, Bulgan aymagdaki Hun mezarlığında 100'den fazla mezarı inceler. Bazı önemli çalışmaları şöyledir: Доржсүрэн, Ц., (1956), *Нэгэн булшны тухай*, [Bir mezar üzerine], Шинжлэх ухаан, №4, УБ., тал 39-41; Доржсүрэн, Ц., (1957), *Долгоодойн булш ба түүний хөшөө,* [Dolgoodoi Kurganı ve onun Anıtı], Шинжлэх ухаан техник, УБ., тал 5-6, 25-26; Доржсүрэн, Ц., (1957), *Шивээт улаан гэж юү вэ?,* [Şiveet Ulaan nedir?], Шинжлэх ухаан техник, №1, УБ., тал 45-47; Доржсүрэн, Ц., (1966), *Уйгур улс мөхсөн нь, (III зүйл),* [Uygur Devletinin yıkılışı (III madde)], Бүгд Найрамдах Монгол Ард Улсын Түүх, УБ., тал 141-415.

B. Batsüren
(Б. Батсүрэн)

B. Batsüren'in Türk ve Moğol tarihine dair yapmış olduğu çalışmalardan bazıları şöyledir: Батсүрэн, Б., (2004), *Түрэг, тэлэ нарын 630-680/90 оны төрийн түүхийн асуудалд*, [Eski Türk ve Tele halklarının 630-680/90 yıllarında Siyasi Tarihi Meseleleri], Studia Historica, Tom.XXXV, Fasc.4, УБ., тал 33-44; Батсүрэн, Б., (2008), *Ашина түрэгийн уг гарвалын тухай*, [Aşına Türklerinin Kökeni Üzerine], Altaica, Vol. V, УБ., тал 152-190; Батсүрэн, Б., (2009), *Монгол- Татарын түүхийг нэхэн мөшгөх нь*, [Moğol- Tatar Tarihini Yeniden Takip (İrdelenmesi)], Studia Historica, Tom.XXXVIII, Fasc.4, УБ., тал 59-89; Батсүрэн, Б., (2009), *VIII зууны руни бичгийн мэдээн дэх Монгол, Татарууд,* [VIII Yüzyıla

ait runik yazıtlarda geçen Moğol ve Tatarlar], Acta Historica, Tom.X, Fasc. 15, УБ., тал 117-123; Батсүрэн, Б., (2010), *Уйгур ба Байырку, Есөн Татар нар 747-751 онд*, [Uygur ve Bayurku, Dokuz Tatarlar 747-751 yıllarında], Journal of Eurasian Studies, Vol. II, Issue2, s.,57-73.

A. Oçir

(А.Очир)

A. Oçir'in Türk ve Moğol tarihine dair yapmış olduğu çalışmalardan bazıları şöyledir: Очир, А., (2006), *Монголжсон түрэг удамт овгууд, тэдний тархац*, [Moğollaşmış Eski Türk ırklı soyları, onların yayılması], Acta Historica, Tom.VI, Fasc.4, УБ., тал 33-50; Очир, А., Баттулга, Ц., (2007), *Нумын ясан наалт дээрх бичээс*, [Numiin Ysan Naalt (yay kemik yapışık)üzerindeki yazıtı], Mongolian Journal of Anthropology, Archaeology and Ethnology, NUM, Vol.3, №1(287), УБ., тал 223-225; Очир, А., Одбаатар, Ц., (2008), *Номгоны түрэг дурсгалууд*, [Nomgon Eski Türk Anıtları], Nomadic studies, №15, УБ; Очир, А., Энхтөр,А., (2003), *Уйгарын хот Чилэнгийн тухай*, [Uygur şehri Çilen üzerine], Үндэсний Монгол судлал, National Association for Mongol Studies, №2, УБ., тал 6-13; Очир, А., Эрдэнэболд, Л., Одбаатар,Ц., Анхбаяр,Б., (2008), *Уйгурын язгуртны бунхант булш,* [Uygur soylunun anıt mezarı], Археологийн судлал, Tom.(VI) XXVI, Fasc.17, УБ., тал 328-368.

Ts. Törbat

(Ц. Төрбат)

Tsagaan Törbat, 1973 yılında Ulaanbatar Moğolistan'da doğar. 1995 yılında Moğolistan Ulusal Üniversitesinden mezun oldu. 2004 yılında aynı üniversitede Bronz ve Erken Demir Çağı ve de Xiongnu dönemi arkeolojisinde uzmanlaşmıştır. Tunç ve Erken Demir Çağı Arkeolojisi, Xiongnu Arkeolojisi, Göçebelerin Sosyo-Ekonomik Yapısı ve Devlet Oluşumu, Kültürel Mirasın Korunması, Erken Orta Çağ Göçebeleri alanlarında çalışmaları vardır. Moğolistan Bilimler Akademisi Arkeoloji Enstitüsü Bronz ve Erken Demir Çağı Bölümünde görev yapmaktadır. Çok sayıda saha araştırmasında görev yapmıştır. Bunlardan sadece birkaçı şöyle listelenebilir: 1991 Saha kazı araştırmacısı, Doğu Moğolistan Tarih Enstitüsü, MAS Seferi; 1992 Saha kazı araştırmacısı, Altanbulag Ulusal Tarih Müzesi himayesinde Arkeolojik kazı projesi; 1993-1995 Saha kazı araştırmacısı, Selenge Nehri Havzası Arkeoloji Projesi, Moğolistan'ın Bulgan ili, Selenge vadisinde Moğol Tarih Enstitüsü himayesinde kurtarma kazısı; 1995 Saha kazı araştırmacısı, Doğu Moğolistan,

Sukh-Bator Eyaletinde Ortak Moğol-Kore Arkeoloji Projesi kazısı; 1996-1999 Araştırma Görevlisi, Egyin Göl Ortak Moğol-Fransız Arkeoloji Projesi, Bulgan İli Selenge vadisinde; 2009 Direktör, Khanui Vadisi Geyik Taşları: Moğolistan'daki Antik Ritüel Anıtların Korunması, Ulaanbaatar'daki ABD Büyükelçiliği sponsorluğunda, Moğol Somut Olmayan Miras Derneği tarafından yürütülen bir Geyik Taşı kompleksinin Yeniden İnşası Projesi.

Alanında katkı sağlayan çok sayıda akademik çalışmaya imza atmıştır. Bunlar arasında 4 kitap, 3 yayımlanmış tarihî kaynaklar ve öğretim materyali, 65 (yurtdışında yayımlanan 20 makale dahil) Bilimsel Dergi Makalesi, 36 (yurt dışında sunulan 9 dahil) Konferans Sunumu ve 23 Bilimsel Saha Raporu yer alır. Çalışmalardan bazıları şöyledir: Төрбат, Ц., (2005), *Эртний Түрэгийн жирийн булшны судалгааны зарим асуудал,* [Eski Türklere ait sıradan mezarlar üzerine yapılan araştırmaların bazı meseleleri], Studia Archaeologica, Tom.III (XXIII), Fasc.6, УБ., тал 96-103; Төрбат, Ц., (2009), *Түрэгийн үеийн морьтой оршуулга,* [Eski Türk dönemi atlı mezarları], Монгол Алтайн археологийн дурсгалууд-I, Баян-Өлгий аймаг, УБ., тал 112-120; Төрбат, Ц., Идэрхангай, Т., Баярхүү, Н., (2008), *Баян-Өлгий аймгаас шинээр илрүүлсэн түрэгийн үеийн хүн чулуудын дүрслэлийн зарим онцлог,* [Bayan-Ölgii aymagda yeni bulunan eski Türk dönemine ait insan figürlü taşların şekillerinin bazı özellikleri], ШУА-ийн Мэдээ, №2, УБ., тал 100-107.

R. Munhtulga

(Р. Мөнхтулга)

1980 yılında Moğolistan'da dünyaya gelen R. Munhtulga, 1998-2002 yılları arasında Moğolistan Devlet Üniversitesinde lisans öğrenimini tamamlamış, 2003-2005 yılları arasında Moğolistan Devlet Üniversitesinde yüksek lisans derecesini tamamlamış ardından 2019 yılında tarih alanında doktor unvanı kazanmıştır. Bilimler Akademisi Arkeoloji Enstitüsünde görev yapmakta olan bilim adamı 2019 yılında İzmir Katip Çelebi Üniversitesinde misafir öğretim üyesi olarak görev yapmaya başlamıştır. Arkeolog, tarihçi ve dilci R. Munhtulga'nın ortak yazarlı kitap çalışması, bilimsel eser derlemesi, ulusal ve uluslararası bilimsel konferanslarda sunumu (2'si yurt dışında), bilimsel makaleleri (8'i yurt dışında) ve araştırma raporu çalışması bulunmaktadır. Bunlardan bazıları şöyledir: Т.Осава, К.Сузуки, Р.Мөнхтулга. Бичээс II. 2006 оноос 2008 оны Монгол улс дахь Түргийн бичээс ба эртний дурсгалыг судлах

экспедицийн илтгэл. [2006'dan 2008'e kadar Moğolistan'daki Türk yazıtları ve eski eser araştırmaları saha raporu], УБ., "SOFEX", 2009; Р. Мөнхтулга. Эртний Түрэгийн хаад язгууртны онгоны бичээст хашлагын тухай. [Eski Türk kağanlığı soylu ve kağanlarının lahitleri üzerine], / "Түргийн соёлын хөгжлийн үеүд: Үүсэл болон руни бичгийн үе" олон улсын эрдэм шинжилгээний хурал. Улаанбаатар, 2011 оны 8-р сарын 15-16; Ц. Болорбат, Р.Мөнхтулга. Донгойн Ширээн гэрэлт хөшөө бүхий дурсгалыг илрүүлэн судалсан нь. [Dongoin Şiree anıtının keşif çalışması], / Монголын археологи - 2013. УБ., 2014, 95-99; Р. Мөнхтулга. Монгол улсын нутгаас илэрсэн хятан бичээсийг тайлан унших нь. [Moğolistan'da bulunan Çince yazıtların okunuşu], / Хятаны өв соёл. УБ., 2014, 108-119; R. Munkhtulga. Baga Khairkhan'daki eski Türk yazıtları. / Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 1/1 2012. Türkiye, 26-35.

B. Batmönh

(Б. Батмөнх)

Araştırmacının çalışmalarından örnekler aşağıdaki gibidir:

Батмөнх, Б., (2008), *Ангиртын голын хүн чулуу*, [Angirt Nehri insan figürlü taşları], Монгол Алтайн нурууны төв хэсгийн археологийн дурсгалууд, УБ., тал 106-107; Батмөнх, Б., (2008), *Байшин үзүүрийн түрэг бичээс*, [Yapı tepeliğindeki eski Türk yazıtı], Монгол Алтайн нурууны төв хэсгийн археологийн дурсгалууд, УБ., тал 113-114; Батмөнх, Б., (2008), *Өвөр дөрвөлжийн түрэг бичээс*, [Övör Dörvölj eski Türk yazıtı], Монгол Алтайн нурууны төв хэсгийн археологийн дурсгалууд, УБ., тал 114-115; Батмөнх, Б., (2008), *Таван толгойн хүн чулуу*, [Tavan Tolgoidaki insan figürlü taş], Монгол Алтайн нурууны төв хэсгийн археологийн дурсгалууд, УБ., тал 111; Батмөнх, Б., (2008), *Ханан хадны түрэг бичээс*, [Hanan Had eski Türk yazıtı], Монгол Алтайн нурууны төв хэсгийн археологийн дурсгалууд, УБ., тал 115-116.

A. Enkhbat

(А. Энхбат)

Enkhbat Avirmed, 1978'de Darkhan-Uul aimağın Shariin Gol sumunda doğar. A. Enkhbat, 1996 yılında liseden ve 2000 yılında Moğolistan Devlet Üniversitesi Tarih Bölümünden mezun olur ve o zamanki Moğol Teknik Üniversitesi, şimdiki adıyla Moğol Bilim ve Teknoloji Üniversitesinde yardımcı doçent olarak çalışmaya başlar. 2007 yılında Ankara Üniversitesi Tarih Bölümündeki doktora öğrenimini 2011 yılında Kök Türk ve

Uygur Çağındaki Moğol Asıllı Halkların Siyasî ve Kültürel Durumları (6 ve 9. Yüzyıllarda) başlıklı teziyle tamamlar. 2011 yılından beri Moğol Bilim ve Teknoloji Üniversitesinde kıdemli öğretim görevlisi, doçent ve dekan yardımcısı olarak çalışmaktadır. 2017'den beri Moğolistan Bilim ve Teknoloji Üniversitesinde İşletme ve Beşerî Bilimler Fakültesi dekanı olarak görev yapmaktadır. A. Enkhbat, Moğolların Türk ve Uygur dönemlerindeki tarihi, kültürü ve politik meselelerinin yanı sıra, Moğollar ile Türk ve Uygur halkları arasındaki ilişki ve dinsel yapılar ile ilgilenmektedir. Çalışmalarından örnekler şöyle sıralanabilir: Энхбат, А., 2004 *Монголын түүх-I. [Moğol Tarihi I],* Улаанбаатар: Admon Press; Энхбат, А., 2008 *Монголын түүх-II. [Moğol Tarihi II]*, Улаанбаатар: Admon Press; Энхбат, А., 2017 Монголын эртний түүх-5 боть: Жужан. *[Eski Moğol Tarihi – 5 C.: Jucan]* Соёмбо хэвлэл /2017 оны ШУ-ны шилдэг бүтээлийн тэргүүн байр; Энхбат, А., 2012 Juan-Juanların Çöküşü Ve Dağılışı (The Collepse And Distribution Of Juan Juans) *International Journal Of Turkish Literature Culture Education Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (Teke) Dergisi'nin 4. Sayısı*; Энхбат, А., 2013 Uluslararası "İpek Yolunda Türk Dünyası Ortak Kültür Mirası" Bilgi Şöleni *[03-06 Ekim 2013], Bildiriler, s. 73-76.* Moğol Kavimler Üzerindeki İpek Yolu'nun Kültürel Etkisi (8 ve 9. Yüzyıllarda); Энхбат, А., 2018 Kök Türk Çağındaki Moğol Asıllı Halklar. XVII. Türk Tarih Kongresi, 15-17 Eylül 2014, Ankara (II. C.-I. Kısım) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, TDK Yay. Ankara 2018, s. 113-130.

M. Khurmetkhan

(М. Хурметхан)

Kazak asıllı Moğolistanlı araştırmacılardan olan M. Khurmethan'ın çalışmalarından bazı örnekler aşağıdaki gibidir:

Хурметхан, М., (1995), *Из истории казахской этнической группы в Монголии*, 1920-1940, УБ., тал 23; Хурметхан, М., (1997), "*Монгол, Казах, Туркестаны харилцаа", XIY-XIX зууны Монголын гадаад харилцаа,* [Moğol, Kazak, Türkistan ilişkileri], УБ., тал 90-102; Хурметхан, М., (2003), "*Казах үндэстний этногенезийн зарим асуудал*" [Kazak ulusal etnogenezinin bazı meseleleri], ОУС, №4/67, УБ., тал 109-115; Хурметхан, М., (2007), "*Алтайн судлал: Казах, Монгол хэлний гарал үүсэл нэгдмэл болох нь"*, [Altay araştırmaları: Kazak, Moğol dillerinin köken birliği olması], ОУС, №2/76/, УБ., тал 54-70; Хурметхан, М., (2008), "*Түрэг угсаатны хүн чулуу хөшөөний урлаг"*, [Eski Türklere ait insan figürlü taş heykel sanatı], ОУС, №4/82/, УБ., тал 94-100.

K. Bikhumar

(К. Бихумар)

Kazak asıllı Moğolistanlı araştırmacılardan olan Kamalaşiin Bihumar, tarih doktorudur. Araştırmacının çalışmalarından bazı örnekler aşağıdaki gibidir:

Бихумар, К., (1994). *Қазақтың дәстүрлі аншылығы,* [Kazak Halkının Avcılık Geleneği], Баян-Өлгий; Бихумар, К., (1995). *Моңғолия Қазақтарының салт дәстүрі,* [Moğolistan'daki Kazakların Gelenek ve Görenekleri], Баян-Өлгий., тал 338; Бихумар, К., (2004). *Қазақ халқының дәстүрлі той-мереке, сауық- сайран, ұлттық ойын, тамашалары,* [Kazak Halkının Geleneksel Bayramları, Eğlence Törenleri, Millî Oyunları], Баян-Өлгий; Бихумар, К., (2005). *Қазақ халқының туыс туғандық жүйесі, ұрпақ өсіру, тәрбиелеу дәстүрі, үйлену ғұрыптары*, [Kazak Halkının Akrabalık İlişkileri, Çocuk Büyütme-Terbiye Etme Geleneği, Düğün Gelenekleri], Баян-Өлгий.

G. Batbold

(Г. Батболд)

Gonçig Batbold, 1980 yılında dünyaya gelir. 2001-2005 yılları arasında Ulaanbaatar Üniversitesinden "Хятан нарын оршуулгын зан үйлийн асуудалд – Çinlilerin mezar kültürü meseleleri" adlı teziyle mezun olur. 2009-2012 yılları arasında Çin Halk Cumhuriyeri Jilin Üniversitesinden "Монгол нутаг дахь Хятаны хот сууринги йн археологийн судалгаа – Moğolistan'daki Çin şehir kalıntılarının arkeolojik araştırılması" başlıklı teziyle master eğitimini tamamlar. 2018 yılında Ulaanbaatar Üniversitesinde doktoranttır. 2015'ten beri Moğolistan Bilimler Akademisi Arkeoloji Enstitüsü Orta Çağ Arkeolojisi Öğretim Üyesidir.

Katıldığı uluslararası projeler ve bazı çalışmalarından bazı örnekler şöyledir: 2006-2007: ÇHC, Şincan Turan Müzesi araştırmacı öğrenci; 2001-2005: Moğol-Japon ortak "Шинэ зуун - yeni yüzyıl" projesi asistanı; 2004-2006: Moğol-Rus ortak "Төв Монголын чулуун зэвсэг-Merkez Moğolistan'ın taş eserleri" projesi; 2005: Moğolistan- Hollanda ortak "Мон-Арч" projesi; 2005-2009: Moğol-Rus ortak "Хятаны хот суурин- Çin şehir kalıntıları" projesi; 009: Moğol-Rus ortak "Эртний нүүдэлчид- Eski Göçebeler" projesi; 2012-2016: Moğol- Japon ortak "Шинэ зуун - yeni yüzyıl" projesi; 2014: Moğol- İsrail-Alman ortaklığında Karakurum saha araştırması; 2015-2016: Moğol-Türk ortak Tonyukuk projesi.

Ts. Odbaatar

(Ц. Одбаатар)

Tserendorj Odbaatar, Moğolistan Devlet Eğitim Üniversitesi Moğol Tarihi Bölümü Üyesidir. Arkhangai aymağa bağlı Tsetserleg şehrinde doğar. 2003 yılında Ulaanbaatar Üniversitesinden tarih derecesi ile mezun olur, 2008 yılında Moğolistan Devlet Eğitim Üniversitesinden "Монголын Үндэсний музей

дэх Хүннүгийн цуглуулгын судалгаа - Moğol Ulusal Müzesindeki Xiongnu Koleksiyonu" teziyle yüksek lisans derecesi ve 2013 yılında Монгол нутаг дахь эртний Уйгурын бунхант булшны судалгаа – Moğolistan'daki antik Uygur mezarlarının incelenmesi" teziyle "Doktora" derecesi alır. 2003 yılından bu yana Moğol Askeri Müzesi ve Moğol Ulusal Müzesindeki Araştırma Merkezinde araştırmacı ve yönetici olarak çalışmaktadır. Yaklaşık 20 ortak çalışma ve 40'tan fazla bilimsel makale yayımlar. Moğolistan'ın antik tarihini ve Xiangbi ve Uygur dönemlerinin arkeolojik kültürünü inceler. Son yıllarda Uygur aristokrat mezarları - dörtgen mezarlar ve Xiangbi mezarlarına odaklı çalışmalar yapmaktadır.

D. Ankhbayar

(Д. Анхбаяр)

Ankhbayar Danuu, 2016 yılında Türkiye'de Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Esitütüsü Tarih (Orta Çağ) Ana Bilim dalında "İlhanlı Devleti'nde Vezaret" başlıklı teziyle tarih doktoru unvanını alır. Türk-Moğol tarihi, kültürü, etnolojisi ve dili üzerine çok sayıda çalışması mevcuttur. Bazıları şöyledir: D. Ankhbayar, Büyük Han Mengü'nün Devlet Anlayışı ve İlhanlı Devleti Kuruluşunda Etkisi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2015, 6(2); Bülent GÜL & Ankhbayar DANUU (2012), "Erimekte Olan Türk Boyu: Moğolistan Duhalarının (Tsaatanlar) Kültürüne Dair" Türk Moğol Araştırmaları Prof. Dr. Tuncer Gülensoy Armağanı, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları (Edit. Bülent GÜL), Ankara, 177-192; Дануу Анхбаяр. Монголын Эл Хаант Улс – Moğol İl Hanlı Ulusu, Улаанбаатар, 2006; Cengiz İmparatorluğu Hakkında İlk Tarih Kayıtları, Meng Ta pei lu ve Hei Ta shi lu (Haz. Mustafa UYAR), Çeviri: Ankhbayar DANUU, Ötüken Yayınları, İstanbul, 2012.

NORVEÇ TÜRKOLOGLARI

Hazırlayan: Prof. Dr. Bernt BRENDEMOEN

Even Hovdhaugen

(1941–2018)

Hint-Avrupa dilbilimi eğitimi görmüştür. 1996 yılında Hint-Avrupa dilleri arasında önemli bir konu olan Ermenice'yi öğrenmek için İstanbul'a gitmiş fakat kısa süre içerisinde Türkçe'nin daha ilginç bir araştırma alanı olabileceğini anlamıştır. O sıralarda İskandinav ülkelerinde Türkoloji kürsüsü olan tek üniversite Kopenhag Üniversitesi'dir. Orhun yazıtlarını çözen meşhur bilgin Wilhelm Thomsen'in eski kürsüsünde görevli olan ve özellikle Eski Türkçe, Moğolca ve Tunguz dilleri üzerine çalışan Prof. Kaare Thomsen ve Doçent Iben Raphael Meyer'in yanında araştırma yapmak maksadıyla Kopenhag'a gitmiştir. Orhun Türkçesi, Moğolca ve Çuvaşça arasındaki fonolojik bağlantılar konusunda bir profesörlük tezi yazmıştır. Ancak tezini resmen savunmadan önce 1974'te Oslo Üniversitesinde genel dilbilim profesörlüğüne atanmıştır. Bilahere Türkolojiyi bırakıp başka dallara, özellikle Pasifik'teki Polinezya dillerine yönelmiştir. Türkoloji ile ilgili önemli bazı makaleler yayımlamıştır:

Başlıca Çalışmaları

Turkish words in Khotanese texts. A linguistic analysis. *Norsk Tidskrift for sprogvidenskap* XXIV, 1971 s.163–209. [Hotan Sakaca'sındaki Türkçe Sözcükler]

The Chuvash Dialect of Martinka. Phonological analysis and texts with translation and commentary. *Ural-altaische Jahrbücher* 45, 1973, s.163–l73. [Martinka Çuvaş Ağzı]

The Mongolian suffix LIG and its Turkic origin. L. Ligeti (Edit.) *Researches in Altaic languages.* Budapeşte 1975. [Moğolcadaki LIG eki ve Türkçe Menşei]

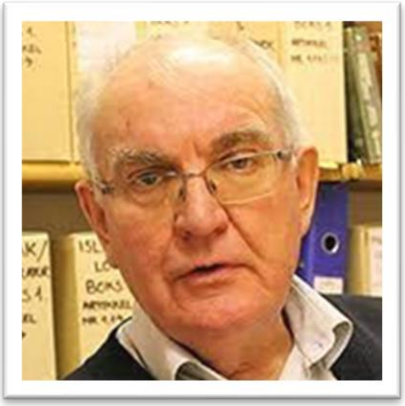
The relationship between the two Orkhon inscriptions. *Acta Orientalia* 36 (l974) s. 55–82. [İki Orhun Yazıtı Arasındaki İlişki]

The Phonemic System of Early 18th Century Chuvash. *Central Asiatic Journal* XIX, 4, l975, s. 274–286. [Erken 18. Yüzyıl Çuvaşça'sının Fonoloji Sistemi]

Tyrkisk grammatikk / Türkçe Dilbilgisi, Universitetsforlaget Oslo, 1992. (B. Brendemoen ile birlikte).

Prof. Dr. Bernt Brendemoen

(1949-)

1949'da Oslo'da dünyaya gelmiştir. Oslo Üniversitesi'nde ilk başta klasik dilleri öğrenmiş, sonra Türk diline yönelmiştir. 1970'li yıllarda Oslo Üniversitesi'nde Türkoloji bölümü kurulmamıştır. Fakat yukarıda bahsedilen Hovdhaugen'in, Orhun Türkçesi, Çuvaşça ve Türk dillerinin tarihi üzerine verdiği bazı derslerden faydalanmıştır. 1973'te Türkiye hükûmetinin verdiği bir burstan yararlanarak İstanbul Üniversitesi'nde Türkoloji öğrenimi görmüştür. 1977'de Oslo'ya dönüp Topkapı Sarayı Arşivinde bulunan transkripsiyonlu metinler konulu master tezini savunmuştur. 1982 yılında Türkoloji bölümü kurulur ve Brendemoen, doçent unvanı ile bu bölümün başkanı olur. Bu, Norveç'te Türkoloji dalında kurulan ilk ve tek akademik birimdir. Brendemoen'in kariyeri boyunca yaptığı araştırmaların birçoğu, Türk dilinin tarihsel gelişimi üzerinedir. Bu çerçeve Anadolu ve özellikle Trabzon ağızları üzerine çalışmıştır. Brendemoen, 2002'de Oslo Üniversitesi'nde profesör olmuştur. Bu tarihten önce 1991'de altı ay Frankfurt Üniversitesi'nde, 2000–2001'de de bir yıl Mainz Üniversitesi'nde vekâleten profesörlük yapmıştır. Türkiye dışında Kahire ve Chicago Üniversitelerinde de araştırmalarda bulunmuştur. Türkiye ağızları ve Türk dilinin tarihi yanısıra Çağatayca, Karamanlı Türkçesi ve çağdaş Türk edebiyatı konularında çok sayıda yayınları vardır. Sinan Çorbacıoğu ile birlikte kapsamlı bir Norveççe–Türkçe (1998) ve Türkçe–Norveççe sözlük (2013) çıkarmıştır. Orhan Pamuk'un romanlarından 5 tanesini Norveççeye çevirmiştir.

Başlıca Çalışmaları

The Turkish language reform and language policy in Tukey. In: Hazai, György (Edit.): *Handbuch der türkischen Sprachwissenschaft*, Teil I (Budapest: Akadémiai Kiadó 1990), s., 454-493. [Türk dil devrimi]

Some remarks on the vowel harmony in a religious dialect text from Trabzon. Bethlenfalvy, Géza ve Başkaları (Edit.): *Altaic religious beliefs and practices – proceedings of the 33rd meeting of the PIAC (Budapest, June 24-29, 1990)*, s. 41-57. Budapeste: Research group for Altaic studies 1992. [Trabzon'dan Din İçerikli Bir Metindeki Ünlü Uyumu Üzerine Notlar], (E. Hovdhaugen ile birlikte).

Tyrkisk grammatikk / Türkçe Dilbilgisi, Universitetsforlaget, Oslo, 1992.

Orhan Pamuk – "Bir Türkçe Sözdizimi Yenilikçisi", Esen, Nüket (Edit.), *Kara Kitap Üzerine Yazılar,* 1992, s.144-158.

Pronominalsyntax in den türkischen Schwarzmeerdialekten – syntaktische Innovation oder Archaismus? Laut, Jens Peter & Röhrborn, Klaus (Edit.): *Sprach- und*

Kulturkontakte der türkischen Völker – Materialien der zweiten deutschen Turkologen-Konferenz (Rauischholzhausen, 13.-16. Juli 1990) (Wiesbaden: Harrassowitz 1993), s.51-73. [Karadeniz Ağızlarındaki Adılların Kullanımı Üzerine].

İmâle in der osmanischen und tschagataischen Dichtung. Johanson, Lars ve Utas, Bo (Edit.): *Arabic prosody and its applications in Muslim poetry*. (= *Swedish Research Institute in İstanbul - Transactions* vol. 5) (Stockholm 1994), s.17-34. [Osmanlı ve Çağatay Şiirinde İmale].

Case merge in the Black Sea dialects — A Kartvelian substrate feature? Berta, Árpád & Brendemoen, Bernt & Schönig, Claus (Edit.): *Symbolae Turcologicae — Studies in honour of Lars Johanson* (= *Swedish Research Institute in İstanbul - Transactions* vol. 6) (Stockholm: 1996), s. 41-59. [Karadeniz Ağızlarında İsmin Hallerinin Birbirleriyle Karışması ve Kartvel Dillerinin Olası Etkisi Üzerine].

Trabzon Çepni Ağzı ve Tepegöz Hikâyesinin Bir Çepni Varyantı. *Uluslararası Türk Dili Kongresi 1988 (26 Eylül 1988-3 Ekim 1988)* Türk Dil Kurumu Yayınları 655, Ankara, 1989, s. 211-223.

Some remarks on the copula in a "micro-dialect" on the Eastern Black Sea Coast. *Zeitschrift für Balkanologie* 33, 1997, s., 2-8. [Doğu Karadeniz Bölgesinin Sınırlı Bir Alanında İsim-fiil Kullanımı Üzerine].

Einige Bemerkungen über die Wortstellung in anatolischen Dialekten. Demir, Nurettin & Taube, Erika (Edit.): *Turkologie heute — Tradition und Perspektive. Materialien der 3. Deutschen Turkologen-Konferenz Leipzig, 4.-7. Oktober 1994.* (Wiesbaden: Harrassowitz1998), s. 27-46. [Anadolu Ağızlarındaki Sözdizimi İle İlgili Bazı Notar].

Some remarks on the -mIs past in the Eastern Black Sea Coast dialects. *Turkic Languages* 1, 1997, s. 161-183. [Doğu Karadeniz Ağızarında -*miş*li Geçmiş Zaman Üzerine]

The Turkish Dialects of Trabzon. Their Phonology and Historical Development. Vol. I — Analysis; vol. II — Texts. Wiesbaden: Harrassowitz. 2002. [Trabzon Ağızları. Sesbilimsel ve Tarihi Bir İnceleme].

Consonant assimilations: A possible parameter for the classification of Turkish dialects. *Turkic Languages* 9, 2005, s.173-187. [Anadolu Ağızlarındaki Ünsüz Benzeşmeleri]

Sentence subordination in the Turkish Eastern Black Sea dialect – another example of copying from Greek? Welo, Eirik & Haug, Dag (ed): *Haptačahaptāitiš. Festschrift for Fridrik Thordarson* (Oslo: Novus 2005), s. 29-47. [Doğu Karadeniz Ağızlarındaki Yan Cümle Kullanımı].

Popüler Tartismada Hatalar ve Normlar. In: Menz, Astrid & Schroeder, Christoph (Edit.): *Türkiye'de Dil Tartışmaları,* İstanbul Bilgi Universitesi, 2007. s.25-39.

"Orhan Pamuk'un Hümanizmi", İçinde: Esen, Nüket & Kılıç, Engin (Edit.): *Orhan Pamuk'un Edebi Dünyası*, İletişim Yay., İstanbul, 2008. s.77-85.

Some Remarks on the Copula in the Eastern Black Sea Dialects. In: *Turcology in Mainz – Turkologie in Mainz*. Wiesbaden: Harrassowitz 2010, s., 47–54. [Doğu Karadeniz Ağızlarında *i-* Fiili İle İlgili Bazı Notlar].

Prestige register vs. common speech in Ottoman Turkish. *High vs. Low and Mixed Varieties. Domains, Status, and Function across Time and Languages*. Wiesbaden: Harrassowitz 2012 s. 123-132. [Osmanlı Türkçesindeki Prestij Dili ve Günlük Dil]

Trabzon Ağızlarındaki Soluksuz Ötümsüz Patlayıcı Ünsüzler. *Dilbilim Arastırmaları Dergisi* 2013 (1) s. 195-205.

The infinitive in -me/-ma in the Balkan dialects. *Turkic Languages* 2013: 17, s. 31-37. [Balkan Ağızlarında -*me*'li/-*ma*'lı İsim-fiil]

Some Remarks on the Infinitive in -mA in 17th century Ottoman Turkish. In: *Festschrift Éva Csató Johanson*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları, s. 103-113. [17 yüzyıl Osmanlı Türkçesinde-*me*'li/-*ma*'lı İsim-fiilin Kullanımı]

The late Ottoman use of the infinitives in -mA and -mAklIK. In: *Dilbilim Arastirmalari Dergisi* 2014 (2) s. 25-35. [Geç Osmanlı Döneminde -mA ve -mAklIK Biçimindeki İsim-fiilin Kullanımı]

Transcription texts in Topkapı Sarayı Revisit Edit. In: *Spoken Ottoman in Mediator Texts*. Wiesbaden: Harrassowitz 2016, s. 63-75. [Topkapı Sarayı Arşivinde Bulunan Transkripsiyonlu Metinler]

Orhan Pamuk and the material world: the author's use of objects in his novels. *Turkish Language, Literature, and History. Travelers' tales sultans, and scholars since the eighth century*. Routledge 2016 s. 60-78. [Orhan Pamuk'un Romanlarında Nesnelerin Yeri]

Karamanlidic literature and its value as a source for spoken Turkish in the 18th and 19th centuries. *Turkic Languages* 2016. 20. s. 5-25. [Karamanlı Edebiyatının 18. ve 19. Yüzyıldaki Konuşma Dilinin Özelliklerini Ne Derecede Yansıtır?]

Pamuk's Use of the Turkish Language. In: *Approaches to Teaching the Works of Orhan Pamuk*. Modern Language Association of America 2017, s. 26-35. [Orhan Pamuk'un Dil Kullanımı]

Pamuk en Scandinavie. I: *Cahier Pamuk*. Paris: Editions de L'Herne 2017, s. 115-120. [Orhan Pamuk'un Eserlerinin İskandinavya'da Karşılanması]

The eighth international congress of Orientalists, held in Stockholm/Uppsala and Christiania (1-14 September 1889), and its echo in Turkish literature. Csato, E & Karakoç, B. (Edit.): *Turcologca Upsaliensia* (Leiden: Brill 2020), s. 129–144. [Stockholm ve Oslo'da 1 ile 14 Eylül 1889 Arasında Yapılan Şarkıyat Kongresi ve Türk Edebiyatında Yansıması]

Brendemoen, Türkoloji, Şarkiyat ve Genel Dilbilim konularında dünyanın çeşitli ülkelerinde düzenlenen birçok kongre ve sempozyuma katıldı. 1985'te İstanbul Üniversitesi'nin Türkolojiye Üstün Armağanı ve 2010'da Türkiye Dışişleri Bakanlığı'nın Türk Dili ve Kültürüne Üstün Hizmet Madalyasına layık görüldü. Hem 60'ıncı hem de 70'inci doğum günü münasebetiyle kendisine öğrenci ve meslektaşları tarafından birçok uluslararası türkoloğun makaleleriyle katıldığı armağan kitaplar hazırlandı:

Csato, É. Á, Ims, G., Parslow, J., Thiesen, F., Türker, E. (Edit.): *Turcological letters to Bernt Brendemoen.* (Oslo: Novus 2009)

Csato, É. Á, Parslow, J., Türker, E., Wigen, E. (Edit.): *Building bridges to Turkish: essays in honour of Bernt Brendemoen.* (Oslo: Novus 2018).

Doç. Dr. Emel Türker-van der Heiden (1968-)

1968'de Ankara'da dünyaya gelmiştir. Hacettepe ve Oslo Üniversitesi Genel Dil Bilimi bölümünden mezun olduktan sonra 2000 yılında Oslo Üniversitesi'nde Norveç'teki Türklerin Türkçesinin Norveççenin etkisiyle uğradığı değişikliklerle ilgili bir tezle doktorasını yapmıştır. Aynı konuda birçok makalesi vardır. Şu anda doçent ünvanı ile Oslo Üniversitesi Türkoloji bölümünde özellikle dil ve edebiyat dersleri vermektedir. Hollanda'da Tilburg ve ABD'de University of South Carolina'da araştırmalarda bulunmuştur.

Başlıca Çalışmaları

Turkish-Norwegian Codeswitching. Evidence from Intermediate and Second Generation Turkish Immigrants in Norway. Oslo: Faculty of Humanities 2000. [Türkçe–Norveççe Düzenek Kaydırması].

"The man from east and west". Reviews of Turkish Literature and Turkey's image in Norway in the 1990s. Burçoğlu, Nedret Kuran *(Edit.): The image of the Turk in Europe from the declaration of the Republic in 1923 to the 1990s*. İstanbul: The Isis Press 2000, s. 67-86. [Norveç'te Türk Edebiyatının Kabulü ve 1990'lı Yıllarda Türkiye İmajı] (Şehnaz Tahir ile birlikte).

Resisting the grammatical change: Nominal groups in Turkish–Norwegian codeswitching. *The International Journal of Bilingualism*, 9, 2005, S.394, s. 453-476. [Türkçe–Norveççe Düzenek Kaydırmasında İsim Tamlamaları].

The acquisition of Turkish (genitive-) possessive structures by adult Norwegian Learners, Arntzen, R., Håkansson, G., Hjelde,

A., Kessler, J-U. (Edit.): *Teachability and Learnability across Languages.* John Benjamins Publishing Company 2019, s., 205-234. [Türkçe İyelik Yapılarının Norveçli Yetişkin Öğrenciler Tarafından Öğrenilmesi.] (Gözde Mercan ile birlikte).

Einar Wigen

(1981-)

1981'de Oslo'da dünyaya gelmiştir. Hem Türkoloji hem de siyasal bilgiler okuduktan sonra 2014'te *International Relations: A History of Conceptual Entanglements between Europe and Turkey* [Uluslararası İlişkiler: Avrupa ile Türkiye Arasındaki Kavram Karmaşıklığının Tarihi] başlıklı tezle doktor ünvanını aldı.

Başlıca Çalışmaları

The Education of Ottoman Man and the Practice of Orderlines. Jordheim, Helge & Pernau, Margrit (Edit.), Civilizing Emotions. Concepts in Nineteenth-Century Asia and Europe. 2015. [Osmanlılarda Eğitim ve Düzen]

State of Translation: Turkey in Interlingual Relations (University of Michigan Press 2018).

(Iver Neumann ile birlikte): *The Steppe Tradition in International Relations: Russians, Turks and European State-Building 4000 bce–2018 ce.* Cambridge University Press 2018 [Uluslararası İlişkilerde Bozkır Geleneği: Rusların, Türklerin ve Avrupalıların MÖ 4000 ile MS 2018 Arasındaki devlet kuruluşları].

Conceptual Synchronisation: From Progress to Crisis.*Millennium: Journal of International Studies*. 46(3) 2018, s. 421–439. [Kavramsal eşzamanlılık], (Helge Jordheim ile birlikte).

Post-Ottoman studies. An area studies that never was. Building Bridges to Turkish: Essays in Honour of Bernt Brendemoen. Wiesbaden: Harrassowitz 2018, s. 313–326. [Osmanlı Sonrası Araştırmaları].

O Brother, where art thou? Kinship in Turkish region-building. Kristin Haugevik ve Iver B. Neumann: *Kinship in International Relations*. Routledge 2019. s. 121-137 [Türk Bölge Kuruluşlarında Akrabalığın Önemi].

Ottoman conceptual history: Challenges and prospects. *Contribution to the History of* Concepts 14(1), 2019 s. 93–114. [Osmanlı Kavram Tarihi], (Alp Eren Topal ile birlikte).

Response to reviewers: The Steppe Tradition in International Relations. *Cambridge Review of International Affairs*. 33(6), 2020, s. 957–961. [*The Steppe tradition in international relations* kitabını eleştirenlere cevap], (Iver Neumann ile birlikte).

Joakim Parslow

(1979-)

1979'da Oslo'da dünyaya gelmiştir. Oslo Üniverstesi'nde hem Türkoloji hem de siyasal bilgiler okumuştur. 2006'da *Turkish political parties and the European Union: how Turkish MPs frame the issue of adapting to EU conditionality* [Türkiye'deki Siyasi Partiler ve Avrupa Birliği] başlıklı teziyle masterini btirimiştir. Bilahere özellikle Türk hukuk tarihi üzerine çalıştı. 2015'te *Lawyers on the Barricades: The Politics of Exceptional Law in Turkey, 1930-1980* başlıklı teziyle ABD Seattle kentindeki Washington Üniversitesinde doktora yapmıştır. Hukuk tarihi ve Türk siyaseti ile ilgili çeşitli makaleler de yazmıştır. Altı yıl boyunca doçent unvanı ile Oslo Üniversitesinde Orta Doğu tarihi ve kültürleri konusunda ders vermiştir. 2022'den itibaren Kopenhag Üniversitesinde Türk tarihi ve kültürü alanında doçent olarak çalışmaktadır. Önemli çalışmaları: Notions of Nation: Phraseology and Ideology in the Turkish Grand Assembly, Csato, É. Á, Ims, G., Parslow, J., Thiesen, F., Türker, E. (Edit.): *Turcological letters to Bernt Brendemoen.* (Oslo: Novus 2009), s. 239-257. [Türkiye Büyük Millet Meclisinde Çeşitli "Millet" Kavramları].

Politikk og kriminalitet i det nye Tyrkia. *Babylon* 2 (2012), s. 107-119 [Yeni Türkiye'de Siyaset ve Cürüm].

Theories of exceptional executive powers in Turkey, 1933–1945. *New Perspectives on Turkey* 55 (2016), s. 29-54. [Türkiye'de İstisnaî İcra Erkleri ile İlgili Teoriler].

Jurists of_War and_Peace: Sıddık Sami Onar (1898-1972) and Ali Fuad Başgil (1893-1967) on Law and Prerogative in Turkey, *International Journal of Middle East Studies,* Vol. 50, S. 1, (2018), 45-64. [Savaşın ve Barışın Hukukçuları].

Lawyers against the Law: The Challenge of Turkish Lawyering Associations, *Anthropology of the Middle East,* vol. 13, S. 1 (2018), 26-42. [Türk Baroları Üzerine].

Rupture and repair: Military courts and the Turkish court of jurisdictional conflict, *Research and Policy on Turkey*, Vol. 3, S. 1 (2018) 1-17. [Askeri Mahkemeler Üzerine].

Den tredje statsmakt for fall? Tyrkiske domstoler før og etter kuppforsøket. *Babylon* 16/2 (2018), s.30-41. [Türkiye'deki Mahkemelerin Darbe Teşebbüsünden Önce ve Sonraki Durumu].

The Electronic Brain: A Missing Link in Turkish Science Fiction. Csató, É. Á., Parslow, J., Türker, E. & Wigen, E. (Edit.): *Building Bridges to Turkish: Essays in Honour of Bernt Brendemoen.* Wiesbaden:

Harrassowitz 2019, s. 225-244. [Elektronik Beyin: Türk Bilim Kurgu Edebyatında Eksik Bir Halka].

Savaşın ve Barışın Hukukçuları: Sıddık Sami Onar ve Ali Fuad Başgil Türkiye'de Hukuk ve İstisnai Yetki Üzerine. Gürler, Sercan (Edit.). *Adalete Yönelmiş Bir Toplumsal Düzen Olarak Hukuk: Prof. Dr. Yasemin Işıktaç Armağanı.* 2020. Sümer Kitabevi.

The Mechanical Atatürk: Cybernetics and State Violence in the Second Turkish Republic. *International Journal of Middle East Studies.* 53/4 (1921), s. 569-588. [İkinci Türkiye Cumhuriyetinde Sibernetik ve Devlet Şiddeti].

Dr. Gunvald Axner Ims

(1979-)

1979'da Våle'de dünyaya gelmiştir. 2006'da Orhan Pamuk'un *Kar* romanı ile ilgili *Orhan Pamuk: om sjølframstilling og tyrkiske miniatyrer i Kar* başlıklı tezle master eğitimini tamamlamıştır. İsveç'in Uppsala Üniversitesi'nde 2020'de "20. Yüzyılda Yazılmış Üç Türk Romanında Batılılaşma Tartışmalarında İstihzanın Yeri" konulu *Collected Selves. Ironic Representation of Westernization in Three Twentieth Century Turkish Novels* başlıklı tezle doktor unvanını almıştır. Ayrıca aralarında Ahmet Hamdi Tanpınar'ın *Huzur* romanının da bulunduğu pek çok Türk romanını Norveççeye çevirmiştir.

Ingeborg Amadou Fossestøl

(1989-)

1989'da Oslo'da dünyaya gelmiştir. 2017de Orhan Pamuk'un *Kırmızı Saçlı Kadın* romanı ile ilgili *Mellom oversettelse og fortolkning: Orhan Pamuks Kvinnen med rødt hår* başlıklı tezle master eğitimini tamamlamıştır. Koç ve Harvard Üniversitelerinin Cunda adasında birlikte yürüttükleri Osmanlıca kurslarına katılan Fossestøl, Osmanlıcayı çok iyi öğrenmiştir. Geç Osmanlı döneminde İstanbul'daki basın ve okuyucuları konulu *Reading Publics. The Readers and the Press in Late Ottoman İstanbul* başlıklı doktora tezini yazmaktadır.

POLONYA TÜRKOLOGLARI

Hazırlayan: Prof. Dr. Öztürk EMİROĞLU

Dr. Zygmunt Abrahamowicz

(1923-1990)

20 Şubat 1923'te Haliç yakınlarındaki Zalukiew köyünde Karay kökenli çiftçi bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelir. İlkokul eğitimini Haliç'te 1935'te tamamlar. 11 yaşında iken babası ölür. Annesi onu, Stanisławow'daki 2 numaralı devlet ortaokuluna beşerî bilimler sınıfına kaydettirir. Kabiliyetli ve disiplinli bir çocuk olan Zygmunt, sağlık problemleri yüzünden doktorların raporları neticesinde 1 yıl okuldan uzak kalır. 1939 yılındaki II. Dünya Savaşı'nda Haliç'i ve Stanisławow'u, Sovyet birlikleri işgal eder. Savaş sonunda Almanlara esir düşer ve işçi olarak Almanya'ya sürgüne gönderilir. Çalışma kamplarında iyi Almanca öğrenir. Kamptan kurtulup Polonya'ya geri dönünce, Polonya'nın Güneyindeki Śląsk bölgesine oradan da Varşova'ya eğitim ve iş için gelir.

Lise bitirme sınavlarına girememesine rağmen, serbest dinleyici olarak Varşova Üniversitesi Yakın Doğu Filolojiler Bölümüne kabul edilir. 1947-1949 arasında üniversitenin beş dönemini tamamlar ve bitirme sertifikası alır. Prof. Dr. Ananiasz Zajączkowski'nin gözetiminde öğretmenlik hakkı kazanır. 1950'de Krakov'a, eğitimini sürdürmek için gider. 14 Şubat 1950'de Jagiellon Üniversitesi Şark Filolojileri Bölümü'nde Arabist Prof. Tadeusz Lewicki ve Türkolog Prof. Marian Lewicki'nin gözetiminde eğitimini sürdürür. Eğitimi sırasına her zaman sosyal yardım bursu alır, çünkü annesi artık ona maddi destek sağlayamaz. Öğrenci iken 24 Nisan 1950'de Marianna Zajączkowska ile evlenir. Kısa süre sonra "İş Bulma Kurumu"nda çalışmaya başlar.

Üniversite eğitimi sırasında Türkoloji, İranistik ve yeni Arapça üzerine yoğunlaşıp bu dillerden çeviriler yapar. Türkçeden yaptığı ilk çeviriler Nazım Hikmet'in şiirleridir. Bilimsel çalışmaların yanında çeviriler ve ansiklopedi maddeleri yazmasıyla Polonya Türkolojisi'nde önemli bir yer edinir.

Kitaplar

Katalog dokumentów tureckich cz. I. Dokumenty do dziejów Polski i krajów ościennych w latach 1455-1672 / 1455-1672 Yılları Arasında Polonya ve Komşularına Dair Belgeler, Türkçe Belgeler Kataloğu I, Varşova, 1959

Księga Podróży Ewliji Czelebiego. Wybór / Evliya Çelebi Seyahatnamesinden Seçmeler, (Zygmunt Abrahamowicz, Aleksander Dubiński, Stanisława Płaskowicka-Rymkiewicz ile birlikte. Abrahamowicz bu kitabın bilimsel redaksiyonunu, parçaların seçimini ve yorumunu yapmış, giriş kısmını yazmıştır), Varşova, 1969

Hadży Mehmed Senai z Krymu. Historia chana İslam Gereja III / Kırımlı Hacı Mehmed Senai. III. İslâm Giray Han'ın Tarihi, Varşova, 1971

Kara Mustafa pod Wiedniem. Źródła Muzułmańskie do dziejów wyprawy wiedeńskiej 1683 roku / Kara Mustafa Paşa Viyana Önlerinde. 1683 Viyana Seferi İle İlgili Müslüman Kaynakları, Krakov, 1973.

Makaleler

"Dokumenty tatarskie i tureckie w zbiorach Polskich / Polonya Koleksiyonlarında Bulunan Tatar ve Türk Belgeleri", *PO*, 2 (10), 1954, s.141-148

"Polska wystawa muzealno-archiwalna w Ankarze i Stambule / Ankara ve İstanbul'da Polonya Müze ve Arşivlerindeki eserler Sergisi", *Biuletyn Centralnego Zarządu Muzeów i Ochrony Zabytków*, 24, 1960, s.35-37

"Pierwsza wystawa polska w Ankarze i Stambule / Ankara ve İstanbul'da İlk Polonya Sergisi", *Archeion*, 32, 1960, s.147-151

"Regesty i opisy 31 dokumentów tureckich, łacińskich i polskich z XVII-XVIII w. w rękopisie S. 13 Archiwum Wilanowskiego / Wilanow Arşivinde 13 Numaralı Yazmada Bulunan Türkçe, Latince ve Lehçe XVII. ve XVIII. Yüzyıllarından 31 Belgenin Tasnif ve Tavsifi", [İçinde]: *Przewodnik po zbiorze rękopisów wilanowskich,* (Edit.) W. Semkowicz, Varşova, 1961, s.34-44

"Four Turkish letters to the King and chancellor of Poland at the Svenska Riksarkivet in Stockholm", *AOH*, 13, 1961, s.63-70

"Trzy tureckie strategiczne mapy Ukrainy z XVI-XVII w. / XVI. ve XVII. Yüzyıldan Üç Türk Ukrayna Stratejik Haritası", *Sprawozdania*, 1964, s.103-105

"Turkic geographic names Qacı and Qaçı Sarayı", *FO*, S.6, 1964, s.244-247

"Persisches kašane in türkischen und slavischen Sprachen und in der Toponymik des Dešt-i Qipčaq / Türk ve Slav Dillerinde, Deşt-i Kıpçak Toponomisinde Farsça "Kaşane" Kelimesi", *UAJ*, 36, 1965, s.252-262

"Старая турецкая карта Украины с планом взрыва днепровских порогов и атаки турецкого флота на Киев / Ukrayna'yı ve Dinyeper Nehrinin Eşiklerini Gösteren Eski Bir Türk Haritası ve Kiev'e Saldırı", [İçinde]: *Восточнои сточные источники по истороии народов Юго-Восточнои Центральнои Евро 2*, (Edit.) А. Тверитинова, Москва, 1969, s.76-97

"The unrealized legation of Kaspar Szymański to the Kalmuks and Persia", *FO*, 12, 1970, s.9-23

"The Expressions "Fish-tooth" and "Lion-fish" in Turkish and Persian", *FO*, 12, 1970, s.25-32

"Termin 'kozak' oraz nazwy 'Zaporożców' i 'Zaporoża' u Tatarów krymskich i Turków" / Kırım Tatarları ve Türklerde "Kazak" Terimi

"Zaporijya" ve "Zaporijydılar" Adları", *Sprawozdania,* 15, 1971, s.69-71

"Sułtan osmański jako cesarz rzymski / Roma İmparatoru Olarak Osmanlı Sultanı", *Sprawozdania,* 15, 1971, s.409-410

"Polen", [içinde] *Lexicon der İslamischen Welt,* (Edit.) K. Kreiser, W. Diem, H. G. Majer, Stuttgart, 1975, s.625-626

"Quellen zur osmanischen Geschichte in Polen. İhre Bestände, bisherige Ausgaben und Perspektiven / Polonya'da Osmanlı Tarihi Hakkında Kaynaklar. Hisseleri, Geçmişteki Sorunlar ve Bakış Açıları", *Annali,* 1976, s.1-5

"La tughra ottomane de l'empereur de Russie / Rus İmparatorunun Kullandığı Osmanlı Tuğrası", *Turcica,* 8, 1, 1976, s.231-245

"Kałga–tytuł mongolski w chanatach tureckich / Türk Hanlıklarında Kullanılan Moğol Ünvanı "Kalga", *Sprawozdania,* 21, 2, 1977, s.55-56

"Rákóczi és a török könyvnyomtatás kezdetei / Rákóczi ve Türk Kökeni", *Rákóczi Tanulmanyok,* (Edit.) B. Kopeczi, L. Hopp, A. T. Varkoyi, Budapeşte, 1980, s.583-593

"Kara Mustafa Pascha", [İçinde]: *Die Türken vor Wien. Europa und die Entscheidung an der Donau 1683,* (Edit.) R. Waissenberger, Salzburg-Viyana, 1980, s.172-180

"Cztery relacje z cesarskich poselstw nad Bosfor / Boğaz'a Gelen İmparatorluk Elçiliğinin Dört Raporu", *Odrodzenie i Reformacja w Polsce,* 31, 1986, s.127-134

"Polonya'da Türkoloji: Başarıları ve Gelecekteki Gelişimi İle İlgili Bazı Sorunlar", (Çev: Tüten Özkaya), *Belleten,* S.51 (200), 1987, s.1003-1026**.**

Bildiriler

"La domination turque en Podolie (1672-1699) / Podolya'da Türk Hâkimiyeti (1672-1699)", [İçinde]: *VI. Congrès international des études balkaniques et sud-est européennes*, Sofia, 26.08. 01.09.1966, (Edit.) V. Georgiev, N. Todorov, V. Tarkova-Zaimova, Sofya, 1966, s.24-33.

"L'Europe Orientale et les Etats islamiques au temps de la bataille de Lepante / Lepanta Savaşı Sırasında Avrupa Devletleri", [İçinde]: *II Mediterranei nella seconda metà del '500 nella luce di Lepanto,* (Edit.) L. S. Olschki, Firenze, 1974, s.19-31.

"François II Rákóczi et la Pologne / II. F. Rakoczi ve Polonya", [İçinde]: *Symposium on Rakoczi Ferenc II and the Hungarian Refugees in the Light of Turco-Hungarian Cultural Relations,* 31.05-03.06.1976, İstanbul, s.57-67.

Ansiklopedi Maddeleri

Giulani, Franciszek Kresencjusz, *PSB,* 8, s.11-13.

Gorkowski, Andrzej, *PSB,* 8, s.316-317.

Kierdej, Jan – Said Bej, *PSB,* 12, s.424-425.

Lech, *Encyclopedia of İslam* (New Edition), vol. V, 1986, s.719-723.

Lipka, (J. Reychman ile birlikte), *Encyclopedia of İslam* (New Edition), vol V, 1986. s.765-767.

Mesgnien–Meniński, Franciszek, *PSB*, 20, s.464-466.

Muratowicz, Sefer, *PSB*, 22, s.269-271.

Orlowski, Jan, *PSB*, 24, s.224.

Otwinowski, Samuel, *PSB*, 24, s.649-651.

Pichelstein (Pilsztyn), Stanislaw Kostka, *PSB*, 26, s.28-30.

Dr. Andrzej Ananicz

(1951-2017)

Varşova'da dünyaya gelir. Devlet memuru, akademisyen, diplomat. 1974 yılında Varşova Üniversitesi Türkoloji Bölümü'nden mezun olur. Aynı yıl Varşova Üniversitesi'nde asistan olarak çalışmaya başlar. 1981'de İranistik Bölümü'nde doktor unvanı alır. 1982-1983 yıllarında ABD'deki İndiana Üniversitesi'nde genel filoloji, Slav edebiyatı ve Polonya edebiyatı konularında dersler verir. 1990'da Oxford Üniversitesi'nden burs alır. 1991'de Polonya Dışişleri Bakanlığı'nda çalışmaya başlar. 1994-1995 yıllarında Cumhurbaşkanlığı Kançılaryası'nda görev yapar. 1997'de yeniden Polonya Dışişleri Bakanlığı'na döner ve 2001-2004 yılları arasında Polonya Cumhuriyeti Ankara Büyükelçisi görevinde bulunur. 2004-2008 yılları arasında Polonya İstihbarat Başkanlığı yapar. 2008'de Polonya Başbakanı Donald Tusk'un baş danışmanı olur. 2008-2011 Polonya Dışişleri Bakanlığı Diplomasi Akademisi (PISM) müdürlüğü, 2011-2016 arasında Pakistan'da Polonya Büyükelçiliği yapmıştır.

Kitaplar

Yunus Emre, *Droga/Yol,* I. baskı, Varşova, 1985. *Od serca do serc / Kalplerden Kalplere,* (Małgorzata Łabęcka-Koecherowa ile birlikte), II. baskı, Varşova, 2002, III. baskı, Varşova, 2015.

Yunus Emre, *Beni Aşk Neyledi / Czym mnie miłość,* Varşova, 2016.

Makaleler

"On the status of modern Persian and Turkish (summary)", [İçinde]: *Problemy Języków Azji i Afryki. Materiały II Międzynarodowego Sympozium,* Varşova-Krakov, 10-15.11.1980, (Edit.) S. Piłaszewicz, J. Tulisow, Varşova, 1987, s.257.

Lucyna Antonowicz–Bauer

(1927-2017)

1 Ağustos 1927'de Vilnüs'te dünyaya gelir. İlkokul, ortaokul ve liseyi Vilnüs'te okur. 1945'te Vilnüs'ten Varşova'ya ailesiyle birlikte göç eder. Yüksek öğrenimini Gdansk Üniversitesi Ekonomi Fakültesi Dış Ticaret Bölümü'nde yapar (1949). Dış Ticaret Bakanlığında memur olarak çalışmaya başlar. Bu bakanlığın açtığı Türkçe kurslara katılarak Türkçe öğrenir. Türkiye ile yapılan ticaret işlerinde Türkçe bilenlere o dönemde çok ihtiyaç duyulduğundan ve Doğu'yu sevdiğinden Türkiye ile ilgisini her zaman canlı tutar. Türkçe kurs sayesinde başlayan bir yolculuk çevirmen ve sözlükçü olarak yol almasını sağlar.

Ekonomi bölümünü bitirdikten sonra doğuda, Polonya ile iyi ilişkileri olan bir ülkede çalışmak ister ve bu yüzden Türkiye'yi seçer. Türkoloji ile daha az kişinin ilgilenmesi bu dilden kopamamasına sebep olur. Bunun için Türkoloji eğitimi alır. Sait Faik üzerine yazdığı master tezi ile 1959'da Türkoloji bilim uzmanı olur. Prof. Jan Reychman'ın danışmanlığında doktora çalışmalarına başlar, ancak profesörün ölümü üzerine doktora çalışmaları yarım kalır. Akademisyen olmadığı halde bir akademisyen gibi çalışmış, şiir ve hikâye çevirileri yapıp kitaplar yazmış ve sempozyumlara katılmıştır. Lucyna Bauer, Polonya'da Türkolojiye, akademi dışında emek verenlerden biri idi.

Kitaplar

Słownik turecko–polski polsko–turecki / Türkçe–Lehçe Lehçe–Türkçe Sözlük, (Dr. Aleksander Dubiński ile birlikte), (Edit.): Dr. Stanisława Płaskowicka-Rymkiewicz, I. baskı Varşova, 1983, II. baskı, Varşova, 1997.

Rozmówki tureckie / Türkçe Konuşma Kılavuzu, I. baskı, Varşova, 1985, II. baskı, Varşova, 1987, III. baskı, Varşova,1994, IV. baskı, Varşova, 2001, V. baskı, Varşova, 2005, VI. baskı, Varşova, 2007.

Adampol / Polonezköy, İstanbul, 1998, (Türkçe-İngilizce).

Makaleler

"Obecny stan studiow orientalistycznych w Szwecji / İsveç'te Günümüz Şarkiyat Eğitiminin Durumu", *PO,* S.2 (66), 1968, s.172.

"The Tatars in Poland", *Journal of the Institute of Muslim Minorities Affairs Jeddah,* Suudi Arabistan, Vol. 5. S. 2, July 1984, s.345-359.

Çeviriler

Wiersze Stambulskie / İstanbul Şiirleri, Varşova, 2003 (Türk edebiyatında İstanbul üzerine yazılmış 46 şiirin Lehçe çevirisi).

Tureckie Opowieści Morskie / Türk Deniz Hikâyeleri, Vilnüs**,** 2004 (Sait Faik Abasıyanık'ın 48 hikâyesinin Lehçe'ye çevirisi).

Dr. Gulayhan Aqtay

(1973-)

Güney Kazakistan ili, Maktaaral ilçesinde 1973'te dünyaya gelir. 1991-1996 yıllarında Almatı'daki Pedagoji Üniversitesi'nde Kazak Dili ve Edebiyatı eğitimi görmüştür. 1997-2002 tarihleri arasında Ahmed Yesevi Uluslararası Kazak-Türk Üniversitesi'nde Kazakça öğretmeni olarak çalışmıştır. 2002 yılında Polonya'daki Adam Mickiewicz Üniversitesi'nde yeni açılan Türkoloji bölümüne Kazak dili öğretmeni olarak göreve başlar. Elan aynı üniversitede çalışmaktadır. 2007'de doktorasını tamamlamıştır. Kazakça ve Karayca üzerine çalışmalarını sürdürmektedir.

Kitaplar

Qazaq tilin üyreneyik / Kazak Dili Öğreniyoruz, (Totı Köşen ve Gülmart Äbjan ile birlikte), Ankara, 2000.

Studnia trzech braci. Podania i legendy polskie w przekładzie na język kazachski / Üç Kardeş Kuyusu. Kazak Diline Aktarılan Polonya Efsaneleri, (Haz. Gulayhan Aqtay), Poznan, 2005, II. baskı Poznan, 2007.

Eliyahu ben Yosef Qılcı's Anthology of Crimean Karaim and Turkish Literature. Critical Edition with Introduction, Indexes and Facsimiles Volume I, II, İstanbul, 2009.

Słownik kazachsko-polski / Kazakça-Lehçe Sözlük, (Henryk Jankowski ile birlikte), Krakov, 2011

Makaleler

"Ğulamadan sır tartqan", *Şımkent Kelbeti*, S.14, Kasım 1997, s.9.

"Aqın şeberligi", *Qoja Ahmet Yasawi Habarşısı,* S.5, 1998, s.34-57.

"Añızdan poemağa", *Qoja Ahmet Yasawi Habarşısı*, S.3, 1999, s.24-26.

"Ä. Täjibayew poemalarınıñ qazaq ädebiyetinde zerttelüwi", *OA-YUS Redaktsiyalıq Baspa Ortalığı,* Almatı, 1999, s.13.

"Ä.Täjibayewtıñ dramalıq poemaları", [İçinde]: *Qazaqstan Respublikasınıñ täwelsizdiginiñ 10 jıldığına arnalğan halıqaralıq ğılımi-praktikalıq konferentsiya. Meždunarodnaja naučno-praktičeskaja konferencija "Prioritetnye napravlenija razvitija sistemy obrazovanija i vospitanija v XXI veke" posvjaščennaja 10-letiju*

nezavisimosti Respubliki Kazahistan, C. 2, 2001, s.11-14.

"Medżuma Elijahu Kyldży z Bachczyseraaju / Bahçesaraylı Eliyahu Kılcı'nın Mecmuası", *Awazymyz,* S.2 (15), 2007, s.6-11.

"Pojęcie słońca, księżyca, gwiazdy i ziemi w języku kazachskim oraz związane z nimi wyobrażenia / Kazak Dilindeki Güneş, Ay, Yıldız ile Dünya Kavramları ve Onlarla İlgili Çağrışımlar", [İçinde]: *Od Anatolii po Syberię* (Edit.): Siemieniec-Gołaś, Ewa ve Jordanka Georgiewa-Okoń, Krakov, 2010, s.11-16.

"Medżuma Yosefa b. Eliyahu Qılcı / Yosef b. Eliyahu Kılcı'nın Mecuması", *Jewish History Quarterly/Kwartalnik Historii Żydów,* S.4 (244), 2012, s.567-572.

Dr. Beata Biedrońska-Słota

(1945-)

1945'te Krakov'da dünyaya gelir. Sanat tarihçisi, kuratör, Polonya Kabiliyetler Akademisi Sanat Tarihi Komisyonu üyesi, Krakov Tarihi Eserleri Koruma Toplumsal Kurul Yönetim Kurulu üyesi, Tarihi Giysiler Komisyonu Tarihi Giysiler Komitesi üyesi, 2011'e kadar Krakov Millî Müze Kumaşlar Bölümü Müdürü. Polonya'da bulunan Pers halıları üzerine doktora yapar. "Polonya Sanatında Şark" (1992), "Polonya Ermenileri. Bağlantısızlıkları ve uyumları" (2000), "Krakov Millli Müze Koleksiyonunda Yelpazeler" (2001), "Yüzyılların modası" (2003), "Sarmatizm. Güçlülük Hayali" (2010), "Polonya Cumhuriyeti'nin Altın Çağı" (2011) gibi sergilerin tasarımcısı ve kuratörüdür. 1968'de master, 1985'te doktora eğitimini Jagiellon Üniversitesinde tamamlar. Değişik üniversitelerde kumaşlar ve tarihi giysiler üzerine dersler vermiştir. Türk Kültür Vakfı ile projeler de yürütmüştür.

Kitaplar

Kobierce tureckie. Katalog wystawy / Türk Halıları. Sergi Kataloğu, Koszalin, 1980.

Katalog kobierców tureckich ze zbiorów Muzeum Narodowego w Krakowie / Krakov Millî *Müzedeki Türk Halıları Kataloğu*, Krakov, 1985.

Orient w sztuce Polskiej / Polonya Sanatında Doğu, Katalog wystawy/ Sergi Kataloğu, Krakov, 1992.

Leksykon sztuki kobierniczej / Halı Sanatı Leksikonu, Krakov, 1999.

Ormianie polscy. Odrębność i asymilacja / Polonya Ermenileri. Farklılık ve Asimilasyon, Katalog wystawy / Sergi Kataloğu, Krakov, 1999

Perskie tkaniny jedwabne w zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie / Krakov Millî *Müzedeki Pers İpek Kumaşları,* Krakov, 2002.

Kobierce z kolekcji Kulczyckich / Kulczyckilerin Koleksiyonlarından Halılar, (ortak çalışma), Krakov, 2006.

Makaleler

"Conservation of on XVII Century Oriental tent from the Czartoryski Collection", [İçinde]: *Conservazione restauro dei tessili,* Internationa Conference on the Conservation and Restoration of Textiles, Como, 1980, s.267-279.

"Tkaniny wschodnie w ubiorach Polskich / Polonya Elbiselerindeki Doğu Kumaşları", *BHS,* S.1, 1984, (1986) s.481-492.

"Tkaniny tureckie i perskie w ubiorach Polskich XVI-XVIII wieku / XVI-XVIII. Yüzyıllarda Polonya Giysilerinde Türk ve Pers Kumaşları", *KHKM,* S.3, 1986, s.381-392.

"Early 15th Century Byzantine and Mameluk Textiles from Wawel Cathedral", Cracow, *CIETA Bulletin*, Lyon, 1994, s.13-19.

"Portrety osobistości polskich jako źródło ikonograficzne do dziejów kobierców wschodnich

Rozprawa i Sprawa / Doğu Halılarında Meşhur Polonyalıların Portre Resimlerinin İkonografik

Kaynaklarını Soruşturma", *RS MNK,* S.I, 1999, s.111-128.

"The History of Turkish textile collections in Poland", [İçinde]: *War and Peace Ottoman-Polish Relations in the 15th-19th Centuries*, İstanbul, 1999, s.63-69.

"Kolekcje sztuki ormiańskiej w zbiorach Polskich / Polonya'da Bulunan Ermeni Sanatı Koleksiyonları", *Biuletyn Ormiańskiego Towarzystwa Kulturalnego*, S.15, 1999, s.3-8.

"Islamic Textiles in Polish Collections and their Provenance", [İçinde]: *Islamic Art Resources in Central Asia and Eastern and Central Europe*, Amman, 2000, s.221-225.

"Rola Ormian w kształtowaniu obrazu sztuki Polskiej i sztuki w Polsce / Polonya'da Sanatın ve Resmin Gelişmesinde Ermenilerin Rolü", [İçinde]: *Orient w Kulturze Polskiej*, Varşova, 2000, s.85–97.

"Ottoman Cairo carpet from mid of the 16th century with Chintamani motives as a symbol of strength and dignity", [İçinde]: *Księga Pamiątkowa Profesora Janusza Ostrowskiego*, (Edit.) Ewdoksii Papuci-Władyka i Joachima Śliwy, Krakov, 2001, s.25-31.

"Imperial Silk in Europa, Poland", [İçinde]: *İPEK*, (Edit.) J. Raby, A. Effeny, Cenova, 2001, s.178-179.

"Cyprys, róża i papuga – świat perskiej wyobraźni. Tkaniny i kobierce perskie w kolekcjach Polskich / Servi, Gül ve Papağan – Fars Hayal Dünyası. Polonya Koleksiyonlarındaki İran Halıları ve Tekstili", [İçinde]: *Arcydziela sztuki perskiej ze zbiorów*

Polskich, Katalog wystawy / Sergi kataloğu, (Edit.) Tadeusz Majda, Varşova, 2002, s.62-73.

"Namiot turecki w zbiorach Działu Tkanin Muzeum Narodowego w Krakowie / Krakov Millî Müze Kumaşlar Bölümünde Türk Çadırı", *Rozprawy MNK,* C.II, Krakov, 2004, s.11-25.

"Collection of Turkish Carpets in the National Museum in Krakow", [İçinde]: *Orta Asya'dan Anadolu'ya Türk Sanatı ve Kültürü. Prof. Nejat Diyarbekirli Armağanı,* (Edit.) N. Türkmen-Y. Çoruhlu, Ankara, 2006, s.453-457.

"Wschód i Zachód, czyli o kontaktach Rzeczypospolitej ze Wschodem potwierdzonych wzorami na tkaninach / Doğu ve Batı, Polonya Cumhuriyetinin Doğu ile İlişkilerini Yansıtan Kumaşlardaki Tasarımlar, Doğuyla Bağlantılar, [İçinde]: *Arma virumque caS. Profesorowi Zdzisławowi Żygulskiemu jun. W osiemdziesięciopięciolecie urodzin,* (Edit.) J. A. Chroscicki, Muzeum Narodowe w Krakowie, Krakov, 2006, s.351-355.

"Composition of Persian Carpets Called Polish [İçinde]: *Studies in Oriental Art and Culture in Honour of Professor Tadeusz Majda,* (Edit.) Anna Parzymies, Varşova, 2006, s.281-296.

Bildiriler

"Tkaniny tureckie w Polsce / Polonya'daki Türk Kumaşları", VII Międzynarodowy

Kongres Sztuki Tureckiej w Warszawie 1984, *BHS I*, Varşova, 1986, s.481-492.

"Turkish Textiles in Polish Liturgical Westmants", *VII. International Congress of Turkish Art*, Varşova, 1990, s.57-63.

"Kobierce z polskich manufaktur / Polonya Atölyelerinden Halıları, [İçinde]: *Stosunki Polsko-Tureckie Materialy z sesji naukowej*, Varşova, 1995, s.73-87.

"Tkaniny bliskowschodnie w Katedrze na Wawelu / Vavel Katedralindeki Yakındoğu Kumaşları", [İçinde]: *Materialy z Sesji SHS w Poznaniu 1995*, Poznan, 1996, s.249-262.

"Turkish Tent in Krakov National Museum", [İçinde]: *Turkish Art' 10th International Congress of Turkish Art,* 17-23.09.1995, Geneve, 1999, s.183-190.

Doç. Dr. Danuta Chmielowska

(1945-)

1945'te Varşova'da dünyaya gelir. İlkokul, ortaokul ve liseyi Varşova'da okur. 1973'te "Halide Edip Adıvar'ın Eserlerinde Kadın" başlıklı mezuniyet teziyle Varşova Üniversitesi Türkoloji Bölümü'nü bitirir. Bölümde Prof. Dr. Jan Rechman'ın asistanı olarak doktoraya başlar. 1976-78 yılları arasında İstanbul

Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde Prof. Dr. Mehmet Kaplan'ın gözetiminde burslu olarak bulunur. "Yusuf Nabi, Sünbülzade Vehbi ve Enderunlu Osman Vasıf'ın Nasihatnamelerinde Kadın" başlıklı doktora teziyle 1979'da Varşova üniversitesinde doktor olur. 1983-84'te Polonya'nın Ankara Büyükelçiliğinde görevlendirilir. Diplomasi görevini tamamladıktan sonra Varşova Üniversitesi'ne döner ve öğretim görevlisi olarak çalışmaya devam eder. 1995'te Polonya'nın İstanbul Başkonsolosluğu'nda konsolos yardımcısı olarak görevlendirilir. 1997'de yeniden üniversitedeki görevine döner. Varşova'da, Ankara eski Polonya Büyükelçisi İgnacy Loga Sowiński ile birlikte Polonya-Türkiye Dostluk Derneğinin kuruluşunda Genel Sekreter olarak görev alır. 2012 yılında emekli olur.

Kitaplar

La femme turque dans l'oeuvre de Nabi, Vehbi et Vasıf / Nabi, Vehbi ve Vasıf'ın Eserlerinde Türk Kadını, Varşova, 1986.

Obiad nad Bosforem / Boğaz'da Öğlen Yemeği, Varşova, 1989.

Problemy moralno-polityczne społeczeństwa tureckiego w teatrologii Kemala Tahira (1918-1930) / Kemal Tahir'in Üçlemesinde Türk Toplumunun Ahlaki-Politik Problemleri (1918-1930), Varşova, 1997.

Słownik Kieszonkowy Polsko-Turecki i Turecko-Polski / Lehçe-Türkçe ve Türkçe-Lehçe Cep Sözlüğü, Varşova, 2003, (Asiye Kılıç ile birlikte).

Praktyczne Rozmówki Tureckie Wraz ze Słownikiem Turecko-Polskim / Türkçe-Lehçe Sözlüklü Türkçe Konuşma Kılavuzu, Varşova, 2003, (Asiye Kılıç ile birlikte).

Polsko-tureckie stosunki dyplomatyczne w okresie międzywojennym / Birinci İkinci Dünya Savaşları Arasındaki Dönemde Polonya-Türkiye Diplomatik İlişkileri, Varşova, 2006.

Rozmówki Tureckie niezbędne w podróży / Seyahatte Gerekli Türkçe Konuşma Kılavuzu, Vroclav, 2007, (Halil İbrahim Şahin, Katarzyna Stefaniak ile birlikte).

Makaleler

"Nazım Hikmet – poeta nieugięty / Yılmaz Şair Nazım Hikmet", *Widrokręgi,* S.6, 1973 s.94-97.

"Ziya Osman Saba", *Literatura na Świecie,* S.10, 1975 s.254-257.

"Bekir Yıldız", *Literatura na Świecie,* S.10, 1975 s.294-296.

"Emancypacja Kobiety tureckiej / Türk Kadınının Özgürlüğü", *PO,* S.1, 1975 s.25-31.

"Yakup Kadri Karaosmanoğlu", *PO,* S.3, 1975 s.327-328.

"Nabi i Vehbi o kobietach swej epoki / Nabi ve Vehbi'nin Kendileri Dönemindeki Kadınlar Hakkında", *PO,* S.1, 1981, s.31-35.

"Początki tureckiej twórczości prozatorskiej w XIX wieku / XIX. Yüzyıl Türk Nesrinin

Başlayışı", *Przegląd Humanistyczny,* S.2, 1987, s.133-139.

"Literatura polska nad Bosforem w pierwszej połowie XX wieku -Jan Łepkowski / XX. Yüzyılın İlk Çeğreğinde İstanbul'da Çalışan Polonyalı Edebiyatıçı -Jan Łepkowski", *Sesja Naukowa İnstytutu Orientalistycznego Uniwersytetu Warszawskiego*, Varşova, 1988, s.64-83.

"Tanzimat Yazarlarından Nabizade Nazım'ın "Zehra" Adlı Eserinde Geleneksel ve Sosyal Değişiklikler", *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi,* C.V, S.2, Aralık 1988, s.219-224.

"Atatürk'ün Önderliğinde Yeni Türkiye Devletinin Kurulduğu Günlerde Türkiye İle İlgili Polonya Basınında Çıkan Haberler", *İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Yıllığı,* C.IV, İstanbul, 1989, s.95-99.

"Türkçe Düzyazının Polonya Diline Çevirisi Hakkında Görüşler", *İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Yıllığı,* C.VI-VII, İstanbul, 1991-1992, s.263-266.

"1923-1927 Arasında Türkiye İle Polonya Arasında İmzalanan İşbirliği Anlaşmaları", *İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Yıllığı*, İstanbul, C.IX, 1994-1996, s.233-243.

"Kobieta turecka wczoraj i dziś / Dünkü ve Bugünkü Türk Kadını", *Materiały z Sesji Naukowej pt. Kobiety krajów pozaeuropejskich wobec problemów współczesności*, Edit. Anna Mrozek-Dumanowska, PAN, Varşova, 30 Maj 1995, s.141-149.

"Nabi, Vehbi ve Vasfi'nin Eserlerinde Türk Kadını", *Erdem,* Ankara, 1997, s.50-55.

"Lehistan Hayatında Kültür Tesirleri", *Türk Diplomatik Gazetesi*, Nr.25-26 Ocak-Şubat 1997, s.24-28.

"Tarih Boyunca Türk-Leh Münasebetleri", *Türk Diplomatik Gazetesi*, Nr.29, Mayıs 1997, s.5-8.

"50. rocznica smierci Tadeusza Kowalskiego / Ölümünün 50. Yılında Tadeusz Kowalski", *PO*, S.3-4 (187-188), 1998, s.257-258.

"Wątki miłosne w literaturze tureckiej. Proza II połowy wieku XIX / XIX. Yüzyılın İkinci Yarısında Türk Edebiyatında Aşk Konusu", Festiwal Nauki 21-30 września 2001, *Miłość niejedno ma imię. Orientalna liryka miłosna*, Varşova, 2001, s.22-31.

"Sytuacja kobiety tureckiej w zarysie historycznym / Tarihi Anahatlarıyla Türk Kadının Durumu", [İçinde]: *Być kobietą w Oriencie,* (Edit.) D. Chmielowska, B. Grabowska, E. Machut-Mendecka, Varşova, 2001, s.46-57.

"Orientalista i działacz polonijny Jan Łepkowski (1876-1956) w 50. rocznicę śmierci / Ölümünün 50. Yılında Orientalist ve Polonya Aktivisti Jan Lepkowski", [İçinde]: *Szkice z dziejów polskiej orientalistyki,* C.4, (Edit.) Tadeusz Majda, Varşova, 2007, s.43-53.

"XIX. Yüzyılda Polonyalı Gezginlerin Gözüyle Konya ve İç Anadolu", *Türk-İslam Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi*, 5, Konya, 2008, s.141-145.

"Tureckie imiona osobowe / Türkçe Kişisel Adlar", [İçinde]: *Języki Azji i Afryki w Komunikacji Międzykulturowej,* Varşova, 2008, s.204-214.

"Republika Turecka XXI wieku i polityka po 2008 roku / XXI. Yüzyılda Türkiye Cumhuriyeti ve 2008 Sonrası Politika", [İçinde]: *Europejski Przegląd Prawa i Stosunków Międzynarodowych,* S.2 (9), Haziran 2009, Varşova, s.59-68.

"Status Kurdow-problemy wciaz nierozwiazany / Kürtlerin Durumu-Çözülmemiş Problem", [İçinde]: *Problemy narodowościowe w Europie i ich wpływ na stosunki międzynarodowe na przełomie XX i XXI wieku*, (Edit.) H. Szczerbiński, Varşova, 2009, s.338-364.

"Tworczość Solmaz Kamuran i jej powieść Kiraze / Solmaz Kamuran ve Romanı Kiraze", [İçinde]: *Od Anatolii po Syberię. Świat Turecki w oczach badaczy,* (Edit.) E. Siemieniec-Gołas, J. Georgiewa-Okoń, Krakov, 2010, s.29-38.

"Nazım Hikmet i Polska / Nazım Hikmet ve Polonya", *Poezja Dzisiaj*, S.84-85, 2011, s.80-86.

Bildiriler

"Ahmet Hamdi Tanpınar ve "Huzur" romanı", [İçinde]: *I. Milletlerarası Türkoloji Kongresi,* İstanbul, 15-20 X.1973, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, İstanbul 1979, s.370-373.

"Les activites des medicins polonais dans l'Empire Ottoman du XIX / XIX. Yüzyılda Türkiyedeki Polonyalı Göçmen Doktorların Çalışmaları", [İçinde]: *I. International Congresse on the History of Turkish İslamic Sciences and Technologie,* İstanbul, 14-18.X.1981, s.315-318.

"L'image de la vie rurale en Turquie d'apres les oeuvres de Nevzat Ustun / Nevzat Üstün'ün Hikâyelerinde Türk Köylüsünün İmajı", [İçinde]: *Procedings of the Fourth International Conference on the Theoretical Problems of Asian and African Literatures,* (Edit.) M. Galik, Bratislava, 1983, s.356-363.

"Kral Stanislaw Poniatowski Tarafından Abdülhamid'e Gönderilen Tabak Takımı", [İçinde]: *Uluslararası Çini Kongresi Tebliğler*, Kütahya, 1986, s.97-104.

"Studies Carried out Mevlana in Poland / Polonya'da Mevlana Üzerine Çalışmalar", [İçinde]: *Milletlerarası Mevlana Kongresi,* 3-5 Mayıs 1987, Konya, s.213-218.

"1890-1895 Dönemi "Seyyah" Adlı Dergide Türkiye İle İlgili Haberler", V. Milletlerarası Türkoloji Kongresi, 23-28.09.1985, *Tebliğler*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, İstanbul, 1988, s.311-316.

"Osmanlı İmparatorluğunda Tanzimat Yazarlarının Sosyal Değişimlerdeki Rolü", V. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi

Kongresi, *Tebliğler,* Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırma ve Uygulama Merkezi, 21-25.08.1989, s.233-239.

"Influence of the Turkish Cuisine on the Polish Cuisine", [İçinde]: *The Fourth İnternational Food Congress*, İstanbul, 3-6.09.1992, s.82-87.

"Polonya Tatarlarının Kullandığı Şifalı Bitkiler", [İçinde]: *III. Uluslararası Türk Halk Edebiyatı ve Folklor Kongresi Bildirileri,* 9-11.09.1995, Konya, s.272-274.

"The Polish-Turkish Diplomatic Relations in the Years 1923-1935", [İçinde]: *Symposium Organised on the Occasion of the 75. Anniversary of the Foundation of the Republic of Turkey,* 28.10.1923-28.10.1998, (Edit.) T. Majda, Varşova, 1999, s.37-53.

"Polonya-Türkiye Arasındaki Edebi İlişkiler", [İçinde]: *Uluslararası Üçüncü Türk Kültürü Kongresi Bildirileri 2*, Ankara, 1999, s.626-631.

"The Image of Woman in Turkish Literature in the Second Half of the 20th Century", [İçinde]: *The Role of Women in the Altaic World, PIAC 44th Meeting, Walberberg,* (Edit.) Veronika Veit, Wiesbaden, 2001, s.39-47.

"Çağdaş Türk Edebiyatındaki Lehçe Çeviri Problemleri", [İçinde]: *V. Uluslararası Türk Dil Kurultayı*, C.1, Ankara, 2004, s.573-579.

"Birinci Dünya Savaşının Polonya-Türkiye İlişkilerindeki Etkileri ve Politik Neticeleri", [İçinde]: *XIV. Türk Tarih Kongresi Bildirileri 3*, 9-13 Eylül 2002. Kongreye Sunulan Bildiriler, 2005, s.137-142.

"The stand of Polish government towards the stabilization of Turkey after the Versailles Treaty. Lausanne Conference in 1923", 1923 Lozan Konferansı", V. Uluslararası Atatürk Konferansı, 8-12.12.2003, *Bildiriler I,* Ankara, 2005, s.705-709.

"Woman in the contemporary Turkish Family", *46. Uluslararası Sürekli Altaistik Konferansı Bildirileri,* 22-27 Haziran 2007, Ankara, s.71-75.

"Polonya ve Türkiye Cumhuriyeti Arasında Diplomatik İlişkilerin Başlaması (1924-1927)", XV. Türk Tarihi Kongresi, 11-15 Eylül 2006, Ankara, *Bildiriler,* C.5, Ankara, 2010, s.2245-2252.

Çeviriler

Benim Adım Kırmızı / Nazywam sie Czerwien, Varşova, 2007.

Dariusz Cichocki

(1952-)

1952’de Varşova’da dünyaya gelir. İlkokul, ortaokul ve liseyi Varşova’da okur. 1974’te Varşova Üniveritesi Türkoloji Bölümü’ne girer ve 1978’de mezun olur. Mezun olduğu bölüme hoca olarak alınır. İstanbul Üniversitesi’nde 1980-1981 eğitim-öğretim döneminde burslu olarak kalır. Akademik kariyer yerine yeminli tercümanlığı tercih eder. 1978’den beri Varşova Üniversitesi Türkoloji Bölümü’nde öğretim görevlisi olarak çalışmış ve 2019’da emekli olmuştur.

Kitaplar

Adampol-Polonezköy, (Marzena Godzinska ile birlikte), Varşova, 2006.

Makaleler

“Türk Mitolojisinde Kurt-Ana Sembolüne Dair”, *TDAr.*, 1985, s.117-130.

“On Some Functions of -i, -ip Morphem in Turkish”, *APh*, S.15, 1986, s.25-35.

Tanıtımlar

“H. B. Paksoy, Alpamysh and Central Asia Identy under Russian Rule, Hartford, 1989, *The Sarmatian Review,* S.12, 1992, s.140.

Prof. Dr. Jan Ciopiński

(1938-2012)

Jan Ciopinski (Can Türksever) 1938’de Kielce’de dünyaya gelir. İlkokul, ortaokul ve liseyi Kielce’de bitirir. Üniversite eğitimini Krakov’daki Jagiellon Üniversitesi Şarkiyat Enstitüsü Türkoloji Bölümü’nde tamamlar. 1973’te “Księga Porad (Risalet’ün-Nushiyye) başlıklı doktora tezini savunur. 2008 yılında emekli oluncaya kadar Krakov Türkolojisinde eski Türk edebiyatı dersleri verir. Bilimsel çalışmalarında iki konu üzerinde yoğunlaşmıştır. Birincisi, Yunus Emre’nin *Risaletü’n Nushiyye*’sinin eleştirel bakış açısıyla incelenmesi, diğeri ise tam bitiremediği Yusuf Nabi’nin *Fethname-i Kameniçe* eserinin eleştirel baskısıdır.

Kitaplar

Mówimy po turecku, podręcznik do praktycznej nauki języka tureckiego / Türkçe Konuşuyoruz, Pratik Türkçe Konuşma Kılavuzu, Krakov, 1977.

Elementy retoryczne w “Kānūni Mersiyesi” Bākiego/ Baki’nin Kanuni Mersiyesinde Retorik Unsurlar, Krakov, 1982.

Swiat dawnej literatury tureckiej. Zarys / Eski Türk Edebiyatının Dünyası-Deneme, Krakov, 1997.

Yunus Emre, *Risalet'ün Nushiyye / Ksiega dobrych rad,* (Çeviri ve inceleme: Jan Ciopinski), Varşova, 2005, II. baskı, Varşova, 2015.

Makaleler

"Les formes composées du verbes dans les Inscriptions en honneur du Kül-Tägin et de Ton-Yuquq / Kül Tigin ve Tonyukuk Adına Dikilen Yazıtlarda Birleşik Fiiller", *FO*, 6, 1965, s.55-96.

"Jubileusz sześćdziesięciolecia urodzin A. N. Kononowa / Doğumunun Altmışıncı Yılında A. N. Kononow", *PO*, S.1, 61, 1967, s.68-70.

"Késik báš kitābý, variante de Kazan I / Kesikbaş Kitabı Kazan Varyantı I", *FO*, S.11, 1969, s.79-88.

"Remarques sur les constructions syntatixiques du type "bülbül öten yer" et leur réalisation dans la langue turque / Bülbül Öten Yer Cümle Yapısının Türkçe'de Kullanılışı Üzerine Dikkatler", *FO*, S.10, 1969, s.59-63.

"Késik báš kitābý, variante de Kazan II Traduction / Kesikbaş Kitabı Kazan Varyantı II", *FO*, S.12, 1970, s.61-68.

"Késik báš kitābý, variante de Kazan. III. Commentaire / Kesikbaş Kitabı Kazan Varyantı III", *FO*, S.13, 1971, s.9-13.

"Le traité de bons conseils de Yunus Emre. I. Traduction et remarques / Risaletü'n Nushiyye Çevirisi ve Açıklamalar I", *FO*, S.17, 1976, s.117-140.

"Le traité de bons conseils de Yunus Emre II. Traduction et remarques /suite/, Risaletü'n Nushiyye Çevirisi ve Açıklamalar II", *FO*, S.18, 1977, s.65-85.

"Le traité de bons conseils de Yunus Emre. III. Commentaire et bibliographie / Risaletü'n Nushiyye Çevirisi, Açıklamalar ve Bibliyografyası III", *FO*, S.20, 1979, s.77-96.

"Polskie sentymenty Muzaffera Paszy Czajkowskiego / Muzaffer Czajkowski Paşa'nın Polonya Hisleri", *PO*, S.1-4 (133-136), 1985, s.31-42.

"Kemal Midhat i Henri Bej. Polskie przyczynki do dziejów młodotureckiej opozycji / Polonyalı Muhaliflerin Genç Türklere Katılımı", *PO*, S.1-2 (185-186), 1998, s.84-94.

Dr. Aleksander Dubiński
(1924-2004)

Karay asıllı Aleksander Dubinski, 1924 yılında Troki'de dünyaya gelir. İlk ve orta

öğrenimini tamamladıktan sonra Polonya ordusuna gönüllü olarak yazılarak II. Dünya Savaşına katılır. Savaştan sonra Varşova Üniversitesi Şarkiyat Enstitüsü'nde yüksek öğrenimini tamamlar. 1963'te mezun olduğu enstitüye asistan olarak girer. Burs alıp Fransa'ya gider ve Paris'te Prof. Louis Bazin'ın yanında çalışır. Bir süre Hamburg'da Annemarie von Gabain'in yanında da eğitim görür. "Eski Türk Yazıtları'nda (Orhun ve Uygur) İkiz Kelimeler" konulu tezi ile yüksek lisansını tamamlar. Ayrıca "Türk Dillerinde Mastar" konulu tezini de Rusça savunur ve bu tez Gürcistan'da yayımlanır. "Eski Kıpçak Sözlükleri Hakkında"ki çalışması Türkoloji çevrelerinin dikkatini çeker. Prof. Dr. Wlodzimierz Zajaczkowski ile birlikte hazırladıkları "Karayca-Rusça-Lehçe Sözlük" 1974'te Moskova'da basılır. Bu sözlüğün başında, Dubinski'nin, Karaylarla ilgili bibliyografya çalışması bulunmaktadır. Karaylar üzerine makalelerini; Rusya, Fransa, Almanya, Türkiye gibi ülkelerde farklı dergilerde yayımlamıştır. Dr. Dubinski, 2004 yılında 80 yaşında iken hayata veda eder ve Varşova'daki Karay mezarlığına defnedilir.

Kitaplar

Słownik Karaimsko-rosyjsko-polski / Karaimce-Rusça-Lehçe Sözlük, (N. A. Baskakov, H. F. İshakova, R. M. İjbulatova, K. Musayev, S. M. Şapşal, A. Zajączkowski, W. Zajączkowski ile birlikte), Moskova, 1974.

Słownik turecko-polski, polsko-turecki / Türkçe-Lehçe, Lehçe-Türkçe Sözlük, (L. Antonowicz Bauer ile birlikte), Varşova, 1983.

Makaleler

"Kilka uwag z prac nad Słownikiem Kipczackim / Kıpçakça Sözlük ile İlgili Çalışmalar Üzerine Bazı Uyarılar", *PO,* S.3, 1957, s.313-323.

"Badania nad słownikiem Karaimskim / Karaimce Lügat Üzerinde Araştırmalar", *PO*, S.2, 1958, s.187-189.

"Początki zainteresowań językiem i literatura Karaimską w nauce europejskiej do końca XIX wieku / XIX. Yüzyıl Sonlarına Kadar Avrupa Bilim Dünyasında Karaim Dil ve Edebiyatına Duyulan İlgi", *PO*, S.2, 1959, s.135-144.

"Z dziejów badań nad językiem i literaturą Karaimską do końca XIX wieku / XIX. Yüzyıl Sonuna Kadar Karaim Dili ve Edebiyatı İle İlgili Çalışmalara Dair", *PO*, S.2, 1960, s.145-156.

"Die magisch-weisseagerische Terminologie Im Karaimischen / Karaycada Büyü ve Kehanet Terminolojisi", *UAJ*, S.36, 3-4, 1965, s.311-325.

"Terminy wróżiarskie w Karaimskich przekładach Biblii / Kutsal Kitabın Karayca Çevirisinde Kâhinlikle İlgili Terimler", *Euhemer*, S.6, 1965, s.13-23.

"Tatarska literatura / Tatar Edebiyatı", *Wielka Encyklopedia Powszechna,* 11, Varşova, 1969, s.409-410.

"Turkmeńska literatura / Türkmen Edebiyatı", *Wielka Encyklopedia Powszechna*, 11, Varşova, 1969, s.726.

"Uzbecka literatura / Özbek Edebiyatı", *Wielka Encyklopedia Powszechna*, 11, Varşova, 1969, s.17-18.

"Über die slawischen Einflüsse in der Karaimischen Sprache / Karayca'ya Slav Dillerinin Etkisi", *SSLAV*, S.15, 1969, s.139-144.

"Książka Karaimska / Karay Kitabı", *Encyklopedia Wiedzy o Książce,* Vroclav, 1971, s.1265-1266.

"Zametki o yazıke litovskih Tatar / Litvanya Tatarlarının Dili Üzerine Bazı Dikkatler", *VY*, S.1, 1972, s.82-88.

"Społeczne i kulturalne przemiany w Republice Tureckiej / Türkiye Cumhuriyeti'nde Sosyal ve Kültürel Değişimler", *PO*, S.3, 1974, s.203-208.

"Pół wieku Karaimoznawstwa w Polsce / Polonya'da Karay Araştırmalarının Yarım Yüzyılı", *Euhemer*, S.4, 1975, s.15-20.

"Poslovitsy i pogovorki trakayskih Karaimov / Troki Karaylarının Atasözleri ve Deyimleri", *RO*, S.38, 1976, s.117-127.

"Rozwój radzieckiej turkologii w minionym 60-leciu / Son 60 Yılda Sovyet Türkolojisinin Gelişimi", *PO*, S.4, 1977, s.241-243.

"Phonetische Merkmale des Łuck-Halicz Dialektes der Karaimischen Sprache / Luck-Halicz Karay Ağzının Fonetik Özellikleri", *RO*, S.39, 1978, s.33-44.

"Une légende dea Tatars de Pologne / Polonya Tatarlarına Ait Bir Efsane", [İçinde]: *Quand le crible était dans la paille, Hommage à Pertev Naili Boratav présenté par Rémy Dor et Michèle Nicolas*, Paris, 1978, s.169-175.

"Karaimische Handschriften in polnischen Sammlungen / Polonya Koleksiyonlarında Bulunan Karayca Elyazmaları", *Sov. Tyur*, 4, 1979, s.20-37.

"Karaimskie jenske imena v Krimu i ih semantiko-etimologiçeskiy analiz / Kırım Karaimcesinde Kadın Adları ve Onların Semantik ve Etimolojik Tahlili", *Sov. Tyur*, S.4, 1979, s.29-37.

"300-lecie osadnictwa tatarskiego na Białostocczyznie / Bialystok Bölgesine Tatarların Yerleşmesinin 300. Yılı", *Euhemer*, S.2, 1980, s.135-136.

"Lokalizacja języka karaimskiego w świetle jego rozwoju historycznego / Tarihsel Gelişimi Işığında Karay Dilinin Alanları", *PO*, S.1-2 (165-166), 1993, s.37-42.

"Szymona Firkowicza twórczość literacka w języku karaimskim / Szymon Firkowicz'in Karay Dilindeki Edebiyat Ürünleri", *PO*, S.3-4 (167-169), 1993, s.204-210.

Bildiriler

"Zagadnienie Infinitiwu w językach tureckich / Türk Dillerinde Mastar Meselesi",

Sesja Jubileuszowa XXX-lecia Instytutu Orientalistycznego UW, Varşova, 1964, s.82-85.

"Batı Karaim Dilinde Bazı Leksik Farklar", *XI. Türk Dili Kurultayı Bildirileri,* Ankara, 1968, s.209-216.

Tanıtımlar

"Chuwash Studies, (Edit.) A. Rona-Tas, Wiesbaden 1982, *PO*, S.1-4 (129-132), 1984, s.176-179.

Prof. Dr. Andrzej Dziubiński (1936-)

Katowice'de dünyaya gelir. Varşova Üniversitesi Tarih Bölümünü bitirir. 1969'dan itibaren Polonya Bilim Akademisi Tarih Enstitüsü'nde asistan olarak çalışmaya başlar. Aynı yıl doktor, 1977 doçent, 1986'da profesör olur. 1962-1969 yılları arasında Varşova Üniversitesi Tarih Fakültesi Ortaçağ Tarihi Katedrası ve Afrika Araştırmaları Biriminde çalışmalarını sürdürür. 1982-1990 yılları arasında Asya ve Kuzey Afrika Tarihi Çalışmaları Biriminde, 1990-1992 arasında ise XIX. ve XX. yüzyılda Latin Amerika Asya ve Afrika Tarihi Bölümü'nün müdürlüğünü yapar. 1966-67, 1971, 1974, 1986, 1994 yıllarında Sorbon Üniversitesi'nde Ecole Pratique des Hautes Etudes ve Ecole des Heutes Etudes en Sciences Sociales'de staj görür.

1981'den itibaren Polonya Bilimler Akademisi Şarkiyat Bilimi Komitesi, 1984-1990 arasında Polonya Bilimler Akademisi Asya, Afrika ve Latin Amerika Ülkeleri Araştırma Komitesi üyeliklerini yürütür. Çalışmaları arasında XVI. yüzyıldan XIX. yüzyılın başına Kuzey Afrika (Mağrib) tarihi, bilhassa Osmanlı Devleti döneminde de ekonomik-politik ilişkiler, Fas, Cezayir ve Tunus'taki politik, sosyo-ekonomik durum üzerine araştırmalar yayımlar. XVI-XVIII yüzyıllar arasında Polonya-Türkiye politik ve ekonomik ilişkileri konularında da çalışmalar vardır. Çalışmalarından dolayı Gümüş Haç Ödülüne layık görülür.[1]

Kitaplar

Na szlakach Orientu. Handel między Polską a Imperium Osmańskim w XVI-XVIII wieku / Doğu Yollarında XV.-XVI. Yüzyılda Osmanlı Devleti ile Polonya Arasında Ticaret, Vroclav, 1997, II. baskı, 1998.

Stosunki dyplomatyczne polsko-tureckie w latach 1500-1572 w kontekście

[1] M. Halawa, *Współcześni Uczeni Polscy. Słownik Biograficzny*, C IV, Varşova, 2002, s. 366.

międzynarodowym / Uluslararası Bağlamda 1500-1572 Yılları Arasında Polonya-Türkiye Arasındaki Diplomatik İlişkiler, Vroclav, 2003.

Makaleler

"Handel niewolnikami polskimi i ruskimi w Turcji w XVI wieku i jego organizacja / XVI. Yüzyılda Türkiye'nin Polonyalı ve Rus Köle Ticareti Organizasyonları", *ZH*, S.3, 1963, s.36-49.

"Drogi handlowe polsko-tureckie w XVI stuleciu / XVI. Yüzyılda Polonya Türkiye Ticaret Yolları", *Przegląd Historyczny,* S.2, 1965, s.232-259.

"Il commercio fra Polonia e Impero Ottomano dal Cinquecento al Settecento / Polonya-Türkiye Ticaret İlişkileri", [İçinde]: *İslam, storia e civilita*, IX, Roma ottobre-dicembre, 1990, s.261-269.

"Poturczeńcy polscy. Przyczynek do Historii nawróceń na İslam w XVI-XVIII wieku / XVI. –XVII. Yüzyılda Türkleşmiş Polonyalıların İslamı Kabullenişlerinin Tarihe Katkısı", *Kwartalnik Historyczny*, S.1, 1995, Varşova, s.19-37.

"Polsko–litewskie napady na tureckie pogranicze czarnomorskie w epoce dwu ostatnich Jagiellonów / Son İki Jagiellon Kralı Zamanında Karadenizdeki Türk Kıyılarına Polonya-Litvanya Saldırıları", *Kwartalnik Historyczny,* S.3, 1996, Varşova, s.53-87.

"Turecki syn konfederata barskiego Józefa Piłsudskiego? / Bar Konfederasyonuna Katılan Jozef Piłsudski'nin Türkoğlu", *Przegląd Historyczny,* S.4, 1996, Varşova, s.853-856.

"Une description İnédete du commerce d'İstanbul dans la seconde moitié du XVIIIe siécle par un agent du roi de Pologne / XVIII. Yüzyılın İkinci Yarısında İstanbul'da Ticarete Dair Basılmamış Bir Tanıtım Yazısı", *Hemispheres. Studies on Cultures and Societies*, S.12, 1997, Varşova, s.129-146.

"Polish–Turkish trade in the 16th to 18th centuries", [İçinde]: *War and Peace. Ottoman-Polish Relations in the 15th-19th centuries*, İstanbul, 1999, s.39-45.

"La connaissance des affaires ottomans à la Cour Royale polonaise dans les années 1510-1520 / 1510-1520 Yıllarında Polonya Krallığının Osmanlı'nın İçişlerine Dair Bilgileri", [İçinde]: *Idées politiques et mentalites en Pologne et en Roumanie, entre l'Orient et l'Occident (XVIIIe-XXe siècles). Colloque de la Commission d'historiens roumains et polonais,* Bükreş, 25-26 septembre 2001, sous la (Edit.) De G. Platon et V. Viobanu, Cluj-Napoca, 2002, s.17-32.

"Turcja osmańska w Europie do 1526 roku / 1526'da Avrupa'da Osmanlı Devleti", [İçinde]: *Schyłek średniowiecznej Europy,* (Edit.) H. Samsonowicz, Varşova, 2003, s.242-265.

"Wpływowe "branki" w haremie sułtanów osmańskich w XVI-XVII wieku / XVI-XVII. Yüzyılda Osmanlı Sultanları Hareminde Etkili Cariyeler", [İçinde]: *Kobiety i młodzież w migracjach. Migracje i społeczeństwo,* (Edit.) J. E. Zamojski, Varşova, 2005, s.83-93.

Prof. Dr. Öztürk Emiroğlu

(1965-)

Ardahan'ın Posof ilçesinde dünyaya geldi. İlkokulu Posof'ta, ortaokulu Tekirdağ'da, liseyi Ardahan'da okudu. 1989'da Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. Adana ve Kayseri'de üç yıl öğretmenlik yaptı (1990-1993). 1992'de Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde master; 1998'da Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Yeni Türk Edebiyatı Anabilim Dalı'nda doktora öğrenimini tamamladı. 1993-2000 yılları arasında Abant İzzet Baysal Üniversitesi Türk Dili Bölümü'nde okutman olarak çalıştı. Ekim 1997'den beri Varşova Üniversitesi Doğu Dilleri Fakültesi Türkoloji ve Orta Asya Halkları Bölümü'nde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Varşova Üniversitesinde 2010'da doçent, 2019'da profesör oldu.

Mart 2003'ten Ocak 2012'ye kadar Polonya-Türkiye İşadamları Derneği'nde (POTİAD) genel sekreterlik yapmıştır. Temmuz 2013'ten Haziran 2020'ye kadar Yunus Emre Enstitüsü Varşova Müdürü olarak çalışmıştır. Elan Varşova Üniversitesi Şarkiyat Fakültesi Türkoloji ve Osta Asya Hakları Bölümü'nde Öğretim Üyesi olarak bilmsel çalışmalarını sürdürmektedir.

Yeni Türk edebiyatı alanında bilimsel çalışmalarını sürdüren Emiroğlu; söyleşi, fabl, öykü, tiyatro ve radyo oyunu türlerinde de ürünler vermektedir. Türkçe'den Lehçe'ye, Lehçe'den Türkçe'ye şiirler çevirmektedir. Dünya Türkolojileri için Türk Edebiyatı Tarihi başlıklı çalışmayı 22 Türk akademisyenle 10 yılda yazıp yayımlamıştır. Elan Dünya Türkolojileri için Türkçe Ders kitabı yazımını Türk ve yabancı bir ekiple sürdürmektedir. Bilimsel makaleleri, *Belleten, Türk Dili, Türk Dünyası, Muhafazakâr Düşünce, Yeni Türk Edebiyatı Araştırmaları, Türk Edebiyatı, Tömer Dil Dergisi, Türk Lehçeleri ve Edebiyatı, Karınca Kardeş, Przeglad Orientalistyczny, Kwartalnik Polonicum, Turkish Studies* gibi dergilerde yayımlanmıştır. Türkiye'de edebiyat toplulukları, süreli yayın-edebiyat ilişkisi, edebiyatta gelenek modern meselesi, Türkiye ve Polonya'da çocuk edebiyatı, Polonya, Avrupa ve Dünya'da Türkolojinin gelişimi gibi alanlarda bilimsel çalışmalar yapmaktadır.

Kitaplar

100 Yılın Türk Edebiyatı, Türkoloji Akademisi & Intercontinental, Ankara 2023, 754 s.

Osmanlı-Lehistan İlişkilerine Dair Eski Belgeler Başarşivi Türkçe Kataloğu (1455-

1791) Türkoloji Akademisi & Intercontinental, Ankara 2023, 534 s. (Agnieszka Lesiczka-Agnieszka Erdoğan-Martyna Domurad - Kopka ile birlikte).

Historia grup literackich w Turcji, Campidoglio Yayınevi, Varşova, 2022, 180 s.

Yunus Emre, *Aşk Denizi,* (Edit. Öztürk Emiroğlu), Akçağ Yayınları, Ankara, 2022, 393 s.

Türk Edebiyatı Tarihi, (Edit. Öztürk Emiroğlu), İdeal Kültür Yayınları, İstanbul, 2021, 1959 s.

Avrupa'da Türkoloji, (Edit. Öztürk Emiroğlu), Akçağ Yayınları, Ankara, 2020, 554 s.

Eski Harfi Süreli Çocuk Yayınları, Akçağ Yayınları, Ankara, 2020, 173 s.

Dedemin Hikayeleri, Akçağ Yayınları, Ankara, 2018, 106 s., II. Baskı, Ankara, 2019, 112 s.

Polonya'da Türkoloji, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2017, 367 s.

Türk Edebiyatında Gelenekten Moderne Değişim 1718-1895, Akcağ Yayınları, Ankara 2015, 356.s. II. Baskı, Kesit Yayınları, İstanbul, 2019, 358 s.

Polska Bibliografia Turkologiczna, Agade Yayınevi, Varşova, 2012, 182 s. (Prof. Dr. Tadeusz Majda ile birlikte).

Osmanowie, Biblioteka Gazeta Wyborcza Yayınevi, Varşova 2011. 123 s., (8 kişilik ortak kitap).

Tradycja i nowoczesność w literaturze tureckiej (1718-1895), Akademik Dialog Yayınları, Varşova 2010, 398 s.

Falih Rıfkı Atay Dil Yazıları, Yargı Yayınevi, Ankara, 2002.

Wybor artykul z pracy Polskiej miedzywojennej na temat Turcji z czasow wojny wyzwolenczej rzadow Atatürka (19 Maj 1919 – 1 Wrzesnie 1939), Akademik Dialog Yayınları, Varşova 2001, 315 s., (Dr. Agnieszka Zastawna ile birlikte). Bu kitabın Türkçesi: *Polonya Basınından Atatürk ve Türkiye, 19 Mayıs 1919 - 1 Eylül 1939,* (Türkçe Çeviri: Prof. Dr. Aydın Süer), Tiygem Yayınları, Ankara 2012, 237 s.

Türkiye'de Edebiyat Toplulukları, Akademik Dialog Yayınları, Varşova, 2001, 160 s., II. baskı, Akçağ, Ankara, 2003, 208 s., III. baskı, Akçağ Yayınları, Ankara, 2008, 251 s., IV. baskı, Akçağ Yayınları, Ankara, 2011, 2008 s., V. baskı, Akçağ Yayınları, Ankara, 2014, 251 s., 6. baskı, Akçağ Yayınları, Ankara, 2016, 251 s., 7. baskı, Kesit Yayınları, İstanbul, 2019, 253 s., 8. baskı, Akçağ Yayınları, Ankara, 2022, 281 s.

Hisar'da Kültür ve Sanat Konuşmaları, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 2001, 334 s., II. baskı, Akçağ Yayınları, Ankara 2013, 318 s.

Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatında Hisar Topluluğu ve Edebî Faaliyetleri (1950-1980), Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2000, II. baskı, Akçağ Yayınları, Ankara, 2007, 327 s., III. baskı, Kesit Yayınları, İstanbul, 2019, 430 s.

Makaleler

"Türk Kültür ve Sanat Hayatında Hisar Dergisi", *Türk Edebiyatı,* S.605, Mart 2024, s.4-10.

"Hisar Şiiri", *Türk Edebiyatı,* S.600, Ekim 2023, s.117-135.

"Cumhuriyet Dönemi Edebiyatında Eleştirinin Gelişimi", *100 Yılın Türk Edebiyatı,* Edit. Öztürk Emiroğlu, Türkoloji Yayın, Ankara 2023, s. 11-41.

"Polonya'da Türkçe Öğrenme Materyalleri", *Kendi Kendine Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenimi,* Edit. Dr. Elif Armağan, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara 2022, s.270-286.

"Dünya Türkoloji Envanterinin Çıkarılması", *Türkolojiye Adanan Bir Ömür Attila Jorma Armağanı,* Edit. Dr. Özlem Demirel, Kutlu Yayınevi Akademik Bilim Yayınları, İstanbul 2022, s.244-252.

"Polonya'da Türkçe Öğretimi", *Dünya'da Türkçe Öğretimi,* Editörler: Doç. Dr. Elif Aktaş - Dr. Öğret. Üyesi, Vedat Halitoğlu, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara, 2021, s.317-332.

"Yeni Lisan ve Ömer Seyfettin" PALIMPSEST, Vol: 6, No:11, Eylül 2021, s.47-58.

"Türk Dünyası Yazarı Cengiz Dağcı'nın İlk Romanı", *Türk Bilimde Arayışlar Timur Kocaoğlu Armağanı,* 1. Kitap, Kutlu Yayınevi, İstanbul, 2021.

"Türkiye'de ve Yabancı Ülkelerde Türk Edebiyatı Tarihi Çalışmaları" *Türk Edebiyatı Tarihi I*, İdeal Kültür Yayınları, İstanbul, 2021, s.19-32.

"Türkiye'de Edebiyat Eleştirisi Çalışmaları", *Türk Edebiyatı Tarihi I*, İdeal Kültür Yayınları, İstanbul, 2021, s. 59-132.

"Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türk Şiiri (1859-1923)", *Türk Edebiyatı Tarihi I*, İdeal Kültür Yayınları, İstanbul, 2021, s. 437-569.

"Polonya'da Türkoloji", *Avrupa'da Türkoloji,* (Edit. Öztürk Emiroğlu) Akçağ Yayınları, Ankara, 2020, s.393-426.

"Romanya'da Türkoloji", *Avrupa'da Türkoloji,* (Edit. Öztürk Emiroğlu) Akçağ Yayınları, Ankara, 2020, s.429-438.

"Prof. Dr. Ramazan Kaplan (Hayatı, Eserleri ve Bilim İnsanı Olarak Portresi)", *Prof. Dr. Ramazan Kaplan'a Armağan,* Akçağ Yayınları, Ankara, 2020, s. 5-13.

"Nazım Hikmet'in Polonya Vatandaşlığı Meselesi", *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi Turkish World Journal of Language and Literature*, Sayı/Issue: 48 (Güz-Autumn 2019), s.289-298.

"Bir İstanbul Beyefendisi İlhan Geçer" *Türk Dili,* S.792, Aralık 2017, s. 72-82.

"Leh Dilindeki Türkçe Unsurlar", "*Sosyal Bilimler Işığında Polonya Cumhuriyeti",* red. Emin Atasoy, Jan A. Wendt, Beta Yayınları, İstanbul 2017, s. 309-332.

"Polonya'da Türkçe Öğretiminin Tarihi Gelişimi" *Belleten* 2016, 64-2, s. 203-214.

"Polonya Karayları ve Kültürleri / Polscy Karaimi i ich życie kulturalne, "*Tehlikedeki Türk Dilleri II B",* red. Süer Eker, Ülkü Çelik Şavk, Ankara-Astana 2016, s.446-453.

"Polonya Tatarları ve Kültürel Hayatları / Polscy Tatarzy i ich życie kulturalne, "*Tehlikedeki Türk Dilleri II B",* red. Süer Eker, Ülkü Çelik Şavk, Ankara-Astana 2016, s.364-374.

"Türk İslam Kültürünün ve Sanatının Polonya Kültürüne ve Sanatına Etkisi / The Impact of Turkish Islamic Culture and Art on the Culture and Art of Poland, *Balkanlarda İslam Miadı Dolmayan Umut / Islam in the Balkans Unexpired Hope*, Türkistan'dan Balkanlara / From Turkestan to the Balkans, red. Muhammed Savaş Kafkasyalı, TİKA, Ankara - Belgrade - Bucharest - Budapest - Chisinau - Kiev Podgorica - Sarajevo - Skopje - Tirana – Zagreb 2016, s. 321-367.

"Geleneksel Türk Şiirinde Adalet Vurgusu / Sposub wyrażania sprawidliwości w tardycjnej poezji tureckiej", *Sosyal ve Beşerî Bilimlere Küresel Yaklaşımlar,* red. Cem Can-Abdurrahman Kilimci, Ankara, 2016, s.177-187.

"Yüzyılların Sesi Yunus Emre / Odwieczny głos": Yunus Emre, *Beni Aşk Neyledi / Czym mnie miłośc czyni,* Varşova 2016, s.14-30.

"Yedi Meşale Topluluğu", *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı,* red. Alim Gür-Ertan Engin, Akçağ, Ankara 2015, s. 75-86.

"Hisar Topluluğu", *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı,* red. Alim Gür-Ertan Engin, Akçağ, Ankara 2015, s. 173-204.

"Mavi Grubu", *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı,* red. Alim Gür-Ertan Engin, Akçağ, Ankara 2015, s. 205-215.

"Yahya Kemal Beyatlı, Turkish Neoclasiccal Poet, Former Ambassador of Turkey to Poland (1926-1929)", *Oriental Studies and Art*, Editörler: Agata Bareja-Starzynska, Kamila Barbara Stanek etc., Akademik Dialog Yayınları, Varşova 2015, s.85-101.

"Turecka literatura humorystyczna a Nasreddin Hodża / Türk Mizah Edebiyatı ve Nasreddin Hoca", *Nasreddin Hodza wybrane anegdoty*, Dialog, Warszawa 2015, s. 9-26, (Janusz Janczewski ile birlikte).

"20. Yüzyıl Türk Şiirinde Polonya ve Polonyalılar", *Remarks on Turkish Studies*, (Redaktörler: Marzena Godzinska-Aslı Cevgin Uysal-Wyladyslaw Chilmon), Varşova 2015, s.407-415.

"Çağdaş Türkolojinin Türkiye İçi ve Dışı Başarı ve Zaafları", *Discussions on Turkology*, Editörler: Öztürk Emiroğlu-Marzena Godzinska-Filip Majkowski, Varşova, 2014, s.848-855.

"The Issue of Contemporary Turkology in Turkey and Abroad", *A Window Onto The Other*, Editörler: Agata Bareja-Starzyńska-Jan

Rogala-Filip Majkowski, Varşova 2014, s.99-104.

"Edebiyat Bilimi Açısından Posof Yöresi Anlatıları / Opowiadania z region Posofu z punktu wdzienia literaturoznawsctwa, *Posof Araştırmaları*, red. Şevket Kaan Gündoğdu, Ankara 2014, s. 102-107.

"Türk Edebiyatında Rubai / Rubajat w literaturze tureckiej", *Rubajat,* (Shahla Kazimova-Janusz Krzyżowski ile birlikte), Instytut Ibn Chaldun Yayını, Varşova 2014, s. 6-43, (Türkçe-Lehçe)

"Polacy w Turcji w XVIII i XIX wieku / XVIII. ve XIX. Yüzyılda Türkiye'de Polonyalılar", *Tureckie Śluby Mariana Mokwy*, Gdansk, 2014, s. 9-14, (Lehçe).

"Polonya'da Türk Unsurları", *Yeni Türkiye*, nr.54, Eylül-Ekim 2013, s.2593-2606.

"Hisar'da Ahmet Muhip Dıranas", *Ahmet Muhip Dıranas,* Edit. Bahriye Çeri, T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara 2013, s.33-46.

"II Konstytucja oraz Osmański parlamentaryzm w prasie polskiej / II. Meşrutiyet'in İlanının Polonya Basınında Yansımaları", *Studia z Dziejów i Kultury Ludów Tureckich,* Redaktör: Tadeusz Majda, Varşova 2013, s.85-90.

"Miejsce Małgorzaty Łabęckiej-Koecherowej w Turkologii Polskiej / Polonya Türkolojisinde Malgorzata Labecka Koecherowa'nın Yeri", *Studia z Dziejów i Kultury Ludów Tureckich,* Redaktör: Tadeusz Majda, Varşova 2013, s.79-84.

"Polonyalı Türkolog Małgorzata Łabęcka-Koecherowa (1917-2011), *Türk Dünyası,* Bahar 2012/33, s. 87-89.

"Malgorzata Labecka-Koecherowa's Place in Poland's Turkology (1917-2011)", *Yeni Türk Edebiyatı Araştırmaları,* S.6, Temmuz-Aralık 2011, s.139-148.

"Twórca nowoczesnej literatury tureckiej Ibrahim Sinasi i jego poglądy na cywilizacje Zachodu i Wschodu / Modern Türk Edebiyatının Kurucusu İbrahim Şinasi'nin Doğu ve Batı Medeniyetine Dair Görüşleri", *Od Anatolii Po Syberię Świat turecki w oczach badaczy***,** Redaktörler: Ewa Siemieniec-Gołaś-Jordanka Georgiewa-Okoń, Jagiellon Üniversitesi Yayınları, Krakov 2010, s. 49-55.

"Miejsce elementów literatury ludowej w tureckiej literaturze dziecięcej i młodzieżowej / Türk Çocuk ve Gençlik Edebiyatında Halk Edebiyatı Ürünlerinin Yeri", *Świat Orientu - Orient w świecie,* Redaktörler: Agata Bareja-Starzyńska-Piotr Balcerowicz-Jan Rogala, Varşova Üniversitesi Yayınları, Varşova, 2010, s.65-70, (Lehçe).

"Kaynağını Gelenekten Alan Hisarcılar", *Turkish Studies,* Volume 4, I-II winter 2009, s.1309-1331.

"Z historii polkskiej orientalistyki w połowie XX w. List Seraja Szapszawa pisany po turecku do Tadeusza Kowalskiego / Polonya Şarkiyat Tarihinden, XX. Yüzyılın Ortalarında Seraja

Szapszal'ın Tadeusz Kowalski'ye Yazdığı Türkçe Mektup", *Przegląd Orinetalistyczny*, nr. 1-2, 2009, s.9-16. (Lehçe), (Prof. Jan Tyszkiewicz ile birlikte).

"Spotkanie młodoturków Polaka i Austriaka w Baden-Beden / Baden Baden'de Jön Türklerle Polonyalı ve Avusturyalıların Buluşması", *Przegląd Orinetalistyczny*, nr. 1-2, 2008, ss.18-22, (Lehçe).

"Tanzimat'tan Cumhuriyete Siyasal Süreçle Uyum Derecelerine Göre Şair ve Yazarlar", *Muhafazkâr Düşünce,* S. 13-14, Yaz-Güz 2007, ss.147-156.

"Język polski -język tureckie / Lehçe ve Türkçe", *Kwartalnik Polonicum,* nr.2, Sierpien / Ağustos 2006, ss.53-55, (Lehçe).

"Lehçe'ye Türkler Tarafından Taşınan Türkçe Arapça Farsça Kelimeler ve Kullanım Boyutları" *Belleten,* 2005/1, Ankara 2008, ss. 69-92.

"Türk Edebiyatı, Türkiye'de Atatürk'ün Adını Taşıyan Resmi Kurumlar, Üniversiteler, Lise ve İlköğretim Kurumları, Türkiye'de Spor", *Leksykon wiedzy o Turcji/ Türkiye Bilim Leksikonu*, Akademik Dialog Yayınları, Varşova, 2004, (Lehçe).

"Atatürk'ün Ölümüyle İlgili Bir Mektup", *Türk Dili,* S. 587, Kasım 2000, ss.492-493.

"Polonya Basınında Atatürk Dönemi Türkiyesi (19 Mayıs 1919-1 Eylül 1939)", *Türk Dünyası,* S. 8, Eylül 1999, s.469-471.

"Yetmiş Yıl Sonra Yedi Meşale Üzerine", *Türk Lehçeleri ve Edebiyatları*, nr.20, Ağustos 1998, s.86-93.

"Hisarda Feyzi Halıcı", *Çağrı,* S. 463, Haziran 1998, s.24-27.

"Senden Kurtul Sana Kaç Şiiri Üzerine", *Çağrı,* S. 417, Ağustos 1994, s.19-20.

Bildiriler

"*Türk Edebiyatının Polonya'da Bilinirliği"*, XI. Uluslararası Büyük Türk Dili Kurultayı Bildiriler Kitabı", 26-27.09.2016, Budapeşte, s. 594-601.

"Cumhuriyet Dönemi Türk Şairlerinin 1940-1980 Arasında Toplumsal Süreçle Uyum veya Uyumsuzluk Dereceleri", *Uluslararası Edebiyat ve Toplum Sempozyumu Bildiriler Kitabı,* C.1, Edit. Hacı İbrahim Delice, Bartın Üniversitesi Yayınları, Bartın 2016, s.221-231.

"Aleksander Chodzko'nun Köroğlu Hikayeleri Varyantı", Uluslararası Köroğlu, Bolu Tarihi ve Kültürü Sempozyumu 17-18 Ekim 2009, *Bildiriler,* Bolu, 2011, s.266-271.

"Polonyalı İki Gezginin Kaleminden XIX. Yüzyıl İstanbul'u", VII. Uluslararası Türk Kültürü Kongresi, 6-10 Ekim 2009, Ankara, *Bildiriler II,* Atatürk Kültür Kurumu Yayınları, Ankara, 2011, s.93-110.

"Polonyalıların Gözüyle XIX. Yüzyıl Üsküdarı", Uluslararası Üsküdar Sempozyumu VI, 06-09 Kasım 2008, İstanbul, s.59-68.

"Yahya Kemal Beyatlı'nın Polonya'da Büyükelçiliğinin Polonya Basınında Yansımaları ve Edebi Üretimine Etkileri", Bir Medeniyeti Yorumlamak Yahya Kemal Beyatlı Sempozyumu, 3-7 Kasım 2008, *Bildiler,* İstanbul, s.261-268.

"Polonya Edebiyatında Türkler", ICANAS 38 Congress, 10-15 September 2007, Ankara, *Bildiriler I,* Ankara 2008, s.647-657.

"Viyana Savaşının Polonya Edebiyatında Yansımaları", 17.CIEPO Kongresi, 18-23 Eylül, Trabzon, *Bildiriler,* Trabzon 2011, s.183-195.

"Polonya'da Çocuk Kitapları" 1. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu, Ankara, 20-21 Ocak 2000. Eğitim Bilimleri Fakültesi ve Tömer Dil Öğretim Merkezi Yayınları, Ankara, 2000, ss.152-158.

"Turkish Litterature in the Era of Atatürk", Türkiye Cumhuriyeti 75. Yıl Sempozyumu, Varşova, 20 Ekim 1998, Akademik Dialog Yayınları, Varşova, 1999, ss.67-78.

"The Role of Periodicals in the Development of Turkish Literature", 13. Ciepo Uluslararası Türk Bilimleri Kongresi, Viyana, 21-25 Eylül 1998, Im Selbstverlag Des Instıtuts Für Orientalistik Yayını, Viyana, 1999, s.81-84.

"Ardahan Yöresi Köroğlu Hikâyeleri Varyantı, Uluslararası Bolu'da Halk Kültürü ve Köroğlu Sempozyumu, Bolu, 11-12 Ekim 1997. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Yayınları, Bolu, 1998, s.368-372.

"Çocuk Gazete ve Dergileri Üzerine", Birinci Çocuk Edebiyatı Sempozyumu, Ankara, 23 Nisan 1994, İlesam Yayını, Ankara, 1995, s.143-145.

Tanıtımlar

"II. Uluslararası Türkoloji Sempozyumu Varşova'da Yapıldı", *Dil ve Edebiyat Araştırmaları/ Journal of Language and Literature Studies,* S.07, Kış 2013, s. 235-236.

"Malgorzata Labecka Koecherova'nın Türk Halkları Mitolojisi", *Türk Dünyası,* S.9, Bahar 2000, s.202-205.

Çeviriler

"Konstytucja Republiki Tureckiej / T.C. Anayasası", (Çev: Karolina Wojciechowska-Litwinek, Kamila Stanek, Öztürk Emiroğlu), Meclis Yayınevi, Varşova 2013.

Konstanty Ildefons Gałczyński, "Pieśń /Şarkı", *Türk Dili***,** nr 690, Haziran, 2009, s.486 (şiir çevirisi)

Konstanty Ildefons Gałczyński, "Pyłem księżycowym / Ay Tozu", *Türk Dili*, nr 662, Şubat 2007, s. 146 (şiir çevirisi).

Diğer Yayımlar

"Dedemin İstiklâl Savaşı Hatırası", *İstiklâlinin 100. Yılında Ardahan,* Edit. Mirza Polat, Paradigma Akademi, 2021, Çanakkale, s.591-592.

"Türkolog Zofia Dubinska ile Türkoloji Üzerine Söyleşi", *Türk Dili***,** nr 693, Eylül 2009, s. 420-423.

"Türkolog Lucyna Antonowicz-Bauer ile Türkoloji Üzerine Söyleşi", *Türk Dili***,** nr 693, Eylül 2009, s. 424-427.

"Prof. Dr. Tadeusz Majda ile Türkoloji Üzerine Söyleşi", *Türk Dili,* nr.631, Temmuz 2004, s.38-43.

"Hisar Topluluğunun En Genç Üyesi Osman Fehmi Özçelik 50 Yıl Sonra Hisarcıları ve O Dönemin Sanat-Edebiyat Ortamını Anlatıyor", *Dil Dergisi*, nr.108, Ekim 2001, s.53-63.

"Akıllı Kurt, Uyanık Karga**"***, Karınca Kardeş*, nr.9, Nisan 2001, s.8-9, (fabl).

"Prof. Dr. Joanna Papuzinska ile Dördüncü Edebiyat Üzerine Söyleşi", *Tömer Dil Dergisi*, nr.94, Ağustos 2000, s.85-88.

"Nereden Nereye", *Dil Dergisi*, nr.96, Ekim 2000, s.91-93, (öykü).

Doç. Dr. Cem Erdem

(1983-)

Ankara'da dünyaya geldi. İlk ve ortaöğrenimini Ankara- Çankaya'da, liseyi Hasanoğlan Anadolu Öğretmen Lisesinde tamamladı. 2001'de Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bölümü'nden mezun oldu. Tunceli'de üç (2006-2009) Ankara'da (2009-2012) 3 olmak üzere 6 yıl Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği yaptı. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Enstitüsü'nde 2011'de yüksek lisans; 2015'te Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda doktora öğrenimini tamamladı. Ekim 2012'den beri Adam Mickiewicz Üniversitesi, Doğu Bilimleri Enstitüsü Türkoloji Bölümü'nde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. 2015'te doktor, 2019'da doçent unvanı aldı. Çalışmaları, Türk dili ve edebiyatı öğretimi ile Alevilik-Bektaşilik üzerine yoğunlaşmaktadır. Araştırmaları, *Türkbilig, Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi, International Online Journal of Educational Sciences, Universal Journal of Educational Research, Modern Journal of Language Teaching Methods, Forschungszeitschrift über das Alevitentum und das Bektaschitentum ve Studia Azjatystyczne* gibi dergilerde yayımlandı.

Kitaplar

Leksyka turecka w ćwiczeniach, [co-authored with Dorota Smetek, Radosław Andrzejewski], Poznań, 2015.

Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Metin İnceleme ve Değerlendirme, Paradigma Akademi Basın Yayın Dağıtım, 2022, 229 s.

Kitap Bölümleri

Hırvatistan'da Türkoloji", Avrupa'da Türkoloji, (Editör: Öztürk Emiroğlu), Akçag Yayınları, Ankara, 2020, s.233-241.

The Assessment of Kazakh as a Foreign Language Curriculum in Terms of the Common European Framework of Reference for Languages, In: Language and Society in Kazakhstan: The Kazakh Context / Aqtay Gulayhan, Erdem Cem (eds.), 2020, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, s.32-57.

Dil Politikaları Kapsamında Türkçenin Öğretimi / Dinçay Köksal, Ömer Ulum Gökhan, Üyesi Duruk Eda (red.), 2023, Akzo Nobel N.V., s.257-286, Numer artykułu:978-625-397-856-3.

Makaleler

The Terms And Concepts In Bektashi Doctrine, *Turkish Culture and Haci Bektaş Veli Research Quarterly*, 55, p. 437-470/ 2010.

A Minstrel in Alawi Tradition: Dertli Divani, *Turkish Culture and Haci Bektaş Veli Research Quarterly*, 56, p. 211-226/ 2010.

"Muhammet Ali Hilmi Dedebaba's Erkân-name, *Haci Bektaş Veli Research Quarterly*, 57-245-258/ 2011.

Qualification Perception Of The Turkish Language And Literature Education Teacher Candidates And Attitudes To Teaching Occupation, Turkish Studies - *International Periodical For The Languages, Literature And History Of Turkish Or Turkic Volume* 7(4), p. 1727-1747/ 2012**.**

The Levels Of Using Reading Strategies Of The Preservice Turkish Language And Literature Teachers, International Journal Of Turkish Literature Culture Education, Volume 1(4), 2012, p. 162-186, Turkey.

An Evaluation on the Texts Word-Sentence Length and Readability Levels in Language And Speech Books, *Journal of Turkish Language Teaching and Education Researches*, 2(4), p. 36-52/ 2012.

Summation Strategies Use Preferences of Turkish Language and Literature Teacher Candidates And Study of A Text Linguistics Summation, *International Journal of Literature and Language education*, 1(3), 36-52 / 2012.

An Evaluation on the Attitudes of the Students in Secondary Education to Turkish Literature, Adıyaman University International Journal of Social Science, 6/11, 2013.

co-authored with Yakıcı, A., Evaluation Of Listening Proficiency Of Students In Terms Of Common European Framework Of Reference's Criterions At Turkic Studies Departments In Poland, *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 3(3) p. 102-114/ 2015

Imam Rıza Ocaq In Terms Of Oral History and Culture, *Haci Bektaş Veli Research Quarterly*, 66/ 2013.

Turkish folk poet and Singer Âşık Merdanoğlu, *Turkey Kazakhstan and Crimea Ten Years Of Turkology In Poznan*, edited by Henry Jankowski, Poznan, 61-74, 2013.

Our Education Politics and as to TTK", *Journal of Eğitişim*. 9/ 36, 2012.

co-authored with Topuzkanamış, E., The Erkânname of Hacı Kırzade Hüseyin Hüsnü Baba, *Forschungszeitschrift über das Alevitentum und das Bektaschitentum*, 10, p.115-139/ 2014.

co-authored with Rak, In Terms Of Teaching Turkish "Materiały Do Praktycznej Nauki Języka Tureckiego, International Journal of Turkish Literature Culture Education, 5(3), 1431-1447.

Teaching Turkish Language and Literature: What Teachers Think?, *Universal Journal of Educational Research* 5(10): 1684-1694, 2017, DOI: 10.13189/ujer.2017.051003.

Teaching Turkish language and literature: the barriers to improving writing skills in high schools from a teacher's perspective, *International Online Journal of Educational Sciences,* 9 (3), 641 – 652, DOI: https://doi.org/10.15345/iojes.2017.03.005

Turkish Language And Literature Education: How Ready Are We For The Classes? Which Strategies Do We Use And At Which Level?, *Modern Journal of Language Teaching Methods*, 7, (9), 2017, 001–016.

Students' preferences for syntax usage in Turkish language using distributional linguistic theory, *Educational Research and Reviews*, 12(2), 2017, s.54-61.

An Empirical Research on The Effects of Text Choıce on The Tolerance Levels of Students, *Modern Journal of Language Teaching Methods*, 7,(8), 2017, 092–100.

Effect of Dictionary Use Tendency in Word Gaining of High School Students, *Gazi Universitiy Journal of Gazi Education Faculty*,37(1), 2017, s.119–150.

Türkçe Konuşuyoruz (We Speak Turkish) As A Teaching Material, İnönü University Journal of the Faculty of Education, 18, 3, 2017, s.297-311.

Comprehension Levels of Turkish Language and Literature Students In Poland, *YYU Journal Of Education Faculty*, 14(1), 2017, s.1440-1461, http://dx.doi.org/10.23891/efdyyu.2017.51.

Polonya'daki Türk dili ve edebiyatı bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin Türk edebiyatı bilgi düzeyleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(1), 2017, s.17-31.

Writing Skills' Level Of Students Studying At Turcology Departments In Poland, Inonu University Journal of The Faculty of Education, rocznik: 19, numer: 1, 2018, s.174-184.

Hırvatistan Örneğinde Balkan Coğrafyasına Ait Bir Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi Kaynakçası, Türkbilig - Türkoloji araştırmaları, rocznik: 35, numer: 1, 2018, s.191-198.

Turkish Literature Knowledge Levels of Students Studying at Turcology Departments in Poland, Ana Dili Eğitimi Dergisi rocznik: 6, numer: 1, 2018, s.17-31.

An Evaluation of the Acquisition Levels of Social Values, The Journal of Social Sciences rocznik: 5, numer: 29, 2018, s.333-347.

co-authored with Andrzejewski, Radosław, (2019). Türk İllerinde Bir Polonyalı: Bronisław Grąbczewski, Türkbilig, 2019/38: 209-222.

Analysing The Language Awareness Levels Of Prospective Turkish Language And Literature Teachers, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 49, 2019, s.23-37

Âşık Dertli Divani'de tasavvufî tema, Turk Kulturu ve Haci Bektas Veli - Arastirma Dergisi, 2020, no. 96, s.345-364.

Language and Society in Kazakhstan: The Kazakh Context Aqtay Gulayhan, Erdem Cem (eds.), 2020, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, 104 p., ISBN 978-83-232-3761-7

Problems, Transformations, Application Examples and Detections for Gifted Students in the Polish Education System in the Covid-19 Process, Journal for the Education of Gifted Young Scientists, 2021, vol. 9, no. 1, s.37-45. DOI:10.17478/jegys.864104

Zhetpisbayeva A. B., Seilkhanova A. Ye., Sarzhanova G. B. [et al.], Obrazovanie i Nauka, 2021, Predictive modelling of burnout among Kazakhstani English teacher candidates, vol. 23, no. 2, 2022, s.71-93. DOI:10.17853/1994-5639-2021-2-71-93.

Polonya'da Sarı Saltık Kültü, 2023, Türk Ocakları, s.978-605.

Türkmen Şairi Mahtumkulu Firâkî'de Ehlibeyt Sevgisi ve on İki İmam SÜREK Alevilik-Bektaşilik ve Kültür Araştırmaları Dergisi, 2023, s34-45.

Mahtumkulu Fragi'nin" Türkmenin" İsimli Şiiri Üzerine Dilbilimsel Bir Çözümleme. Turkish Studies-Language & Literature 18 (4), 2023.

co-authored with Andrzejewski, Radosław, (2019). Türk İllerinde Bir Polonyalı: Bronisław Grąbczewski, Türkbilig, 2019/38: 209-222.

Hamdullah / Kemteri/ Büryani, Hamdullah Aykut, A Biographical Dictionary of Turkish Literature, http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/

Hacı Kubat, A Biographical Dictionary of Turkish Literature, http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/

Ali Bilge, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. A Biographical Dictionary of Turkish Literature. http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/.

Sefil Pir, Sefil Pirim, Çorumlu Piroğlu, Fikret Piroğlu, A Biographical Dictionary of Turkish Literature, http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/

Sefil Eröksüz, A Biographical Dictionary of Turkish Literature. http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/

Tanıtımlar

The Poor Dervish, Lover of Rights and Troubadour, *Turkish Culture and Haci Bektaş Veli Research Quarterly*, 61, 339-342/ 2012.

Recenzja: Muhsin Macit (red.). 2017. Hatâyî Divânı. İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu, Studia Azjatystyczne rocznik: 4, 2019, s.90-95.

Muzaffer Doğanbaş, Hacı Bektaş Veli Velâyetnâmesi, Dört Kapı Yayınları, İstanbul, 2020. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi, 2021, 665-668

Dr. Sylwia Filipowska

(1982-)

9 Aralık 1982'de Gorlice'de doğan Sylwia Filipowska, lise tahsilini aynı yerde tamamlar. 2001 yılında üniversite eğitimine Krakov Jagiellon Üniversitesi'nde başlar. 2006 Leh Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun olur. 2006/2007 akademik yılında Socrates Erasmus öğrenci değişim programına katılarak Eskişehir Anadolu Üniversitesi'nde eğitim görür. 2008/2009 öğretim yılı güz döneminde Türkiye Cumhuriyeti Hükümet Bursu ile İstanbul Boğaziçi Üniversitesi'nde araştırmalar yapar. 2009 yılı şubat ayında Ankara Üniversitesi TÖMER'in Türkçe Diplomasını almaya hak kazanır. 2009 Jagiellon Üniversitesi Türkoloji Bölümünden mezun olur. 1 Ekim 2009'dan itibaren Jagiellon Üniversitesi Türkoloji Bölümü'nde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Eylül 2015'te "Obraz dziewiętnastowiecznego Stambułu w polskiej i tureckiej literaturze wspomnieniowej" [Polonya ve Türk Edebiyatında XIX. Yüzyıl Hatıratlarında İstanbul] adlı doktora tezi ile 2015'te edebiyat doktoru unvanı almıştır. Bilimsel çalışma alanı Tanzimat sonrası Türk edebiyatıdır. Çağdaş Türk edebiyatında kadın yazarlar ve hazırlamakta olduğu doktora tezinin konusu, XIX. yüzyıl İstanbul'una dair hatıratlar gibi konular araştırma alanlarıdır.

Makaleler

"Bu Notlarda Akdeniz'in Üzerinde Yüzülmektedir…", Xawery Krasicki'nin Akdeniz Gezi Notları (1909-1912)", (Haz. M. Turan ve K. Yinanç), [İçinde:] *Akdeniz'de*

Edebiyat. Edebiyatta Akdenizlilik, KIBATEK, 2010, s.93-103 (Grażyna Zając ile birlikte).

"Polonya Efsanelerinde Tatarların Portresi", *Turnalar. Uluslararası Türk Dili, Edebiyat ve Çeviri Dergisi*, 2010 (36-38), s.6-15.

"19. Yüzyıl Polonyalı Gezginlerin Hatıratlarında Türk Kahvesi", (Haz. E. G. Naskali), [İçinde]: *Türk Kahvesi Kitabı*, İstanbul, 2011, s.209-225.

"Krakov Yagiellon Üniversitesi Doğu Dilleri Enstitüsünde 2000-2010 Yılları Arasında Türkoloji Çalışmaları", *Türkiyat Araştırmaları*, 2011 (15), s.111-138.

"Polonyalıların Gözüyle 19. Yüzyılda İstanbul Mezarlıkları", (Haz. E. Ülgen, M. Karaörs, H. Suver, E. Özbaş), [İçinde:] *Dünya Edebiyatında İstanbul Sempozyumu - Bildiriler*, İstanbul, 2012, s.237-249 (Grażyna Zając ile birlikte).

"Starożytne piękno i turecka brzydota – na przykładzie szablonowości opisów pierwszego wrażenia na widok Stambułu w świetle dziewiętnastowiecznych polskich relacji z podróży na Wschód", *Źródła Humanistyki Europejskiej*, 2012 (5), s.31-47.

"Pisarz jest swoim bohaterem – o prawie do autobiograficznego odczytywania powieści İnci Aral", *Zeszyty Naukowe Towarzystwa Doktorantów UJ. Nauki Humanistyczne*, 2012 (5), s. 111-122.

"Tolerancja religijna w imperium osmańskim w ocenie polskich duchownych podróżujących do Turcji w XIX wieku", (Haz. D. Quirini-Popławska), Ł. Burkiewicz, [İçinde:] *Itinera clericorum. Kulturotwórcze i religijne aspekty podróży duchownych,* Kraków, 2014, s.535-547.

"Ölüm meleği imparatorun kapılarını tıklattı". Bir Polonyalının Gözüyle Sultan Abdülmecid'in Son Aylarında Osmanlı Devleti", (Haz. M. Özkan, E. Doğan), [İçinde:] *VIII. International Turcology Congres. Book of Papers*, C. IV, İstanbul, 2014, s.1009-1020. (Grażyna Zając ile birlikte).

"Stambuł w świetle księżyca – *Boğaziçi Mehtapları* Abdülhaka Şinasiego Hisara", *Studia Azjatystyczne*, 2015 (1), s. 7-17.

"İstanbul'u Anlatan 19. Yüzyıl Polonya Anı Edebiyatında Doğu İmgesi", (Grażyna Zając ile birlikte), (Haz. M. Çevik), [İçinde:] *Nazım Hikmet Anısına Doğu Edebiyatında Batı, Batı Edebiyatında Doğu*, Ankara, 2015, s.125-134.

Doç. Dr. Stefan Gąsiorowski
(1966-)

1966 yılında dünyaya gelir. Krakov Jagiellon Üniversitesi Tarih Bölümünü ve Türkoloji Bölümü'nü bitirir. 1991'de "Autonomia Żydów

w Koronie w XVI i pierwszej połowie XVII wieku / XVI. ve XVII. Yüzyılın İlk Yarısında Polonya Krallığında Yahudi Otonomisi" başlıklı master tezini savunur. Aynı yıl Polonya Bilimler Akademisi Tarih Enstitüsü Çağdaş Bibliyografya Bölümünde "Bibliografii historii polskiej/Polonya Tarih Bibliyografyası" çalışmalarında görev alır. Aynı zamanda Krakov'daki Dominiken Tarikatı Polonya Arşivi'nde bir yıl staj yapar. 1995'te Jagiellon Üniversitesi Polonya'da Yahudi Kültürü ve Tarihi Bölümleri'nde asistanlığa başlar. Halen Jagiellon Üniversitesi Yudaizm Enstitüsü'nde Yardımcı Doçent kadrosunda çalışmakta olup Polonya Bilimler Akademisi Tarih Enstitüsü'nden profesör unvanı almıştır. Eski Polonya Cumhriyeti'nde Yahudi, Karay, Tatar kültür ve tarihi, bibliyografya ve biyografya alanlarında araştırmalarını sürdürür. 200'den fazla, yukarda belirtilen konularda yayın yapmıştır. Krakov Tarihi Eserler ve Tarih Severler Derneği, Polonya Yahudileri Araştırmaları Derneği, Polonya Armaları Derneği üyesidir. Polonya içi ve dışında pek çok kuruluştan burs kazanarak farklı ülkelerde araştırmalar yapmaktadır. Krakov'da Türkoloji alanında ağırlıklı olarak Karaylar ve Tatarlar üzerine çalışmaktadır.

Kitaplar

Karaimi w Koronie i na Litwie w XV-XVIII wieku / XV. ve XVIII. Yüzyılda Polonya Krallığında ve Litvanya Prensliğinde Karaylar, Krakov-Budapeşte, 2008.

Makaleler

"Tatarscy niewolnicy w służbie panów Żółkwi w XVII wieku / On sekizinci Yüzyılda Zhovkva Hükümdarlarının Hizmetinde Tatar Köleler", *SH,* S.38, 1995, s.481-494.

"Karajimi v Kukizovi. Vstupne doslidzennia / Kukizovi'de Karaylar. Keşif, Araştırma", *Narodoznavči Zošiti*, S.4, 1999, s.566-570.

"Stan badań nad dziejami Karaimów w dawnej i współczesnej Rzeczypospolitej / Eski veMuasır Leh Cumhuriyeti'nde Karay Tarihi Araştırmaları", *Studia Historyczne,* S.3/4, 2002, s.311-330.

"Relacje Karaimsko-żydowskie w dawnej Rzeczypospolitej (XV-XVIII w.) / XV-XVIII. Yüzyılda Polonya Cumhuriyetinde Karaim-Yahudi İlişkileri", *Kwartalnik Historii Żydów*, S.3, 2003, s.444-450.

"The General Privileges Granted by Polish King s to the Lithuanian Karaimes in the 16-18th Centuries", *Scripta Judaica Cracoviensia,* Vol. 2, 3003/2004, s.47-51.

"Towarzystwo Miłośników Historii III Literatury Karaimskiej w Wilnie i jego członkowie w latach 1932-1939 / Vilnüs'te Karaim Edebiyatı ve Tarihini Severler Derneği ve Onun 1923-1939 Arasındaki Üyeleri", [İçinde]: *Karaj kiuńlari, Dziedzictwo Narodu Karaimskiego we Współczesnej Europie,* (Edit.) M. Abkowicz ve H. Jankowski, Vroclav, 2004, Basım, 2005, s.71-83.

Bildiriler

"Karaimi w Kukizovie. Rekonesans badawczy / Kukizov'da Karaylar. Keşif, Araştırmaları", [İçinde]: Żydzi i judaizm we współczesnych badaniach Polskich / Polonya Çağdaş Araştırmlarında Yahudiler ve Yahudilik, C.2. *Materiały z konferencji,* Krakov 24-26 XI. 1998, Krakov, 2000 s.73-81.

"Karaimi w Haliczu w świetle polskiej historiografii / Polonya Tarihçiliği Işığında Haliç'te Karaylar", [İçinde]: *Karaimi Galiča: Istorija ta kultura*, The Halych Karaims: History and Culture. Materaals of International Conference. Halych, 6-9 September 2002, Lvov-Galič, s.57-64.

"Tatarzy, Turcy czy Żydzi? Karaimi w dawnej Rzeczypospolitej (XIII-XVIII w. / Tatarlar, Türk mü Yahudi mi? Eski Leh Cumhuriyetin'de Karaylar", [İçinde]: *Rzeczpospolita wielu wyznań,* Materiały z międzynarodwej konferencji, Krakov, 18-20 listopad 2002, Krakov, 2004, s.459-469.

"Doktor Zygmunt Abrahamowicz (1923-1990) Życie i dzieło / Hayatı ve Çalışmalarıyla Dr. Zygmunt Abrahamowicz", [İçinde]: *Wśród jarłyków i fermanów,* Materiały z sesji naukowej poświęconej pamięci dra Zygmunta Abrahamowicza, 20 kwietnia 2004, (Edit.) E. Siemieniec-Gołaś, Krakov, 2005, s.9-20.

"Aktykacja potwierdzenia przywilejów danych litewskim Karaimom przez króla Stanisława Augusta Poniatowskiego / Kral Stanisław Poniatowski'nin Litvanya Karaylarına Verdiği Ayrıcalıklar Belgesi", (Yayıncı: Stefan Gąsiorowski), [İçinde]: *Wśród jarłyków i fermanów,* Materiały z sesji naukowej poświęconej pamięci dra Zygmunta Abrahamowicza, 20 kwietnia 2004, (Edit.) E. Siemieniec-Gołaś, Krakov, 2005, s.31-40.

Tanıtımlar

"M. Zajączkowski: Karaimami kariuomenee. Karajlar javanlychta. Karaims on Military Service. Karaimi na żołnierce. Karaimy v armii / Karaylar Askerlik Hizmetinde", Vilno, 2000, Lietuvos Nacionalinis Muziejus s.87, nlb. 1, Ilus., *Studia Historyczne,* S.44, 2001, s.717-719.

"Zygmunt Abrahamowicz, Dzieje Karaimów w Haliczu / Z. Abrahamowicz'in Haliç'te Karay Tarihi", (Yayıncı, Stefan Gąsiorowski), *PO*, S.1/2, 2001, s.3-16.

Sözlük ve Ansiklopedi Maddeleri

"Abraham İbn Ezra", [İçinde]: *Słownik pisarzy świata*, (Edit.) J. Maślanki, Krakov, 2004, s.15-16.

"Abrahamowicz Zachariasz", [İçinde]: *Słownik pisarzy świata*, (Edit.) J. Maślanki, Krakov, 2004, s.16.

"Szymon Kobecki", [İçinde]: *Słownik pisarzy świata*, (Edit.) J. Maślanki, Krakov, 2004, s.438

"Aleksander Mardkowicz", [İçinde]: *Słownik pisarzy świata*, (Edit.) J. Maślanki, Krakov, 2004, s.513-514.

"Mojżesz İbn Ezra" [İçinde]: *Słownik pisarzy świata*, (Edit.) J. Maślanki, Krakov, 2004, s.542.

"Salomon İbn Gabriola", [İçinde]: *Słownik pisarzy świata*, (Edit.) J. Maślanki, Krakov, 2004, s.699.

"Starkowiecki Piotr Łodzia" [İçinde]: *Polski Słownik Biograficzny*, T. 42/3, Varşova-Krakov, 2004, s.318-319.

"Sułtański Mordechaj Ben Józef (1772-1863)", [İçinde]: *Polski Słownik Biograficzny*, T. 45/4, Varşova-Karkov, 2008, s.588-589.

Dr. Jordanka Georgiewa–Okoń (1974-)

Bulgar asıllı bir Türkolog olan Jordanka Georgiewa-Okon, 2002 yılında Jagiellon Üniversitesi Bulgar Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden ve bir sene sonra da Jagiellon Üniversitesi Şarkiyat Enstitüsü Türkoloji Katedrası'ndan mezun olur. Aynı üniversitenin hem Slav Dilleri Enstitüsü'nde hem de Doğu Dilleri Enstitüsü'nde çalışmaktadır. Bilimsel ilgi alanları arasında Balkanlardaki Türk etkileri, Balkanlarda İslam dini, Türk dili lehçebilimi gibi konular vardır.

Makaleler

"Wprowadzenie turcyzmów do bułgarskich tekstów biblijnych / Bulgarca İncil Metinlerine Türkçe Kökenli Kelimelerin Girişi, [İçinde]: *Święci i świętość u korzeni tworzenia się kultury narodów słowiańskich,* (Edit.) Wanda Stepniak-Minczewa ve Z. Kijas, Krakov, 2000, s.189-201.

"Z życia zakonników bułgarskich: in vino veritas / Bulgar Rahiplerinin Hayatından: in vino veritas", [İçinde]: *Klasztory i kultura krajów słowiańskich,* (Edit.) W. Stepniak-Minczewa ve Z. Kijas, Krakov, 2001, s.27-36.

"Chrystianizacja rodopskich słowian w wiekach średnich / Orta Çağdaki Rodop Slavlarının Hristiyanlaştırılması", [İçinde]: *Rola klasztorów w procesie kształtowania się panstwowosci krajów słowiańskich,* (Edit.) W. Stępniak-Minczewa ve Z. Kijas, Krakov, 2002, s.16-21.

"Czy istnieją ślady wpływu tureckiego na tradycyjne nazwy miesięcy bułgarskich? / Geleneksel Bulgar Ay İsimlerinde Türk Dilinin Etkisi Var mı?", [İçinde]: *Świat Słowian w języku i kulturze. IV. Językoznawstwo,* (Edit.) E. Komorowska ve Z. Kozicka-Borysowska, Szczecin, 2003, s.70–77.

"Wyrazy tureckie w terminologii rodzinnej jezyka bulgarskiego / Bulgar Dilinin Aile Terminolojisindeki Türkçe Kelimeler", [İçinde]: *Z mała ojczyzna w sercu. Ksiega pamiatkowa dedykowana Profesorowi Tadeuszowi Zdancewiczowi,* (Edit.) M.

Walczak-Mikolajczakowa ve B. Zielinski, Poznan, 2004, s.225-236.

"Tureckie elementy slowotworcze we wspolczesnym jezyku bulgarskim / Çağdaş Bulgar Dilinde Kelime Oluşturan Türkçe Unsurlar", *Świat Słowian w języku i kulturze. VI. Językoznawstwo*, (Edit.) E. Komorowska ve A. Krzanowska, Szczecin, 2005, s.76–80.

"Tureckie zapozyczenia leksykalne w dialektach jezyka bulgarskiego / Bulgar Dilinin Lehçelerinde Türkçe Kökenli Kelimeler", [İçinde]: *Blgarskijat ezik i literatura na krstp'tja na kulturite,* (Edit.) Mónika Farkas Baráti, István Ferincz, Szeged, 2008, s.81-88.

"Методологията в изследването на турцизмите в българските диалекти" [İçinde]: *Проблеми на балканското и славянското езикознание,* Veliko Tyrnovo, 2008, s.33-39

"Проблеми с еквиваленцията в превода на прагматични текстове" [İçinde]: *45 години ИЧС традиции, новаторство, европейски стандарти,* Sofia, 2008, s.55-61.

"Balkanski synkretyzm religijny: qurban / Qurban–Balkan Din Sinkretizmi", [İçinde]: *Od Anatolii po Syberie. Swiat turecki w oczach badaczy*, (Edit.) Ewa Siemieniec-Golas ve Jordanka Georgiewa-Okon, Krakov, 2010, s.69-76.

Stanislaw Gulinski

(1972-)

Arabist ve Türkolog, Krakov Jagiellon Üniversitesi Filoloji Enstitüsünü bitirir. İslam dünyası ve Yakın Doğu üzerine Polonya'daki en iyi uzmanlardan biridir. 1992'den itibaren yurt dışında yaşamakta ve islam ülkelerinde sürekli seyahat eder. İyi bir köşe ve kitap yazarı olup, Arapça ve Türkçeyi çok iyi bilir. Arap ve Türk dünyası ile ilgili dikkat çekici röportajlar yayımlar. "Gość Niedzielny/Pazar Misafiri" ve "Tygodnik Powszechny/Bilinen Haftalık" dergilerde yazılarını yayımlar. "Całkiem Bliski Wschód/Tam Yakın Doğu" başlıklı kitapta röportajlarını toplamıştır. Ayrıca, "Alewizm – Bektaszyzm" başlıklı kitabında Türkiye'de ve Arnavutluk'taki dini grupları ve bilhassa Alevi – Bektaşi zümrelerdeki Sibirya Şamanizm ve diğer inanışlara ait unsurları işler. 2003'te Irak'taki Polonya askerleri için tercümanlık yapar. Libya Tripolis'te Polonya Konsolosluğu görevi üstlenir. Halen Kahire'de Polonya Cumhuriyeti Büyükelçiliği'nde çalışmaktadır.

Kitaplar

Alevizm i bektaszyzm. Historia i rytual/ Alevilik Bektaşilik. Tarih ve Ritüel, Krakov, 1999.

Dr. Wojciech Hensel

(1943-1997)

Türkolog, çevirmen, tarihçi, büyükelçi, Polonya-Türkiye Derneği Sekreteri, Polonya Şarkiyatçılar Birliği Yönetim Kurulu Üyesi. Varşova'da dünyaya gelir. 1961'de Varşova 43 numaralı liseden mezun olur. Aynı yıl Varşova Üniversitesi Şarkiyat Enstitüsü Türkoloji Bölümünde yüksek maarife başlar. Türkçe'den maada Arapça ve Farsça öğrenir. Üniversite maarifi sırasında bilhassa Osmanlı dönemi Türk tarihi ile ilgilenir. Prof. Ananiasz Zajaczkowski ve Prof. Jan Reychman'dan dersler alır. 1966'da mester tezini savunur ve aynı yıl Türkoloji bölümü asistanlığına kabul edilir. Doktora tez danışmanı Jan Reychman ölünce, Stanislaw Kałużyński danışmalığında 1978'de doktorasını Kırım üzerine yaptığı çalışma ile tamamlar.

Annesi Polonya Bilimler Akademisi'nde etnograf, babası ise Polonya Bilimler Akademisi'nde arkeolog olarak çalışmıştır. Polonya Halk Cumhuriyeti IX. Dönem Parlamenter olarak babası mecliste de bulunmuştur. Türkoloji alanında bilhassa Türk tarihi, Kırım Hanlığı, Osmanlı Türkçesi, Türk kültürü ve çağdaş edebiyat ile Gürcistan üzerine çalışmalar yapmıştır. Bu alanlarda Varşova Üniversitesi Türkoloji Bölümü'nde dersler vermiştir. 1992-1997 yılları arasında Türkiye'de Polonya Cumhuriyeti Büyükelçiliği yapar. 1997'de Ankara'da elçilik görevi sırasında hayata veda eder.

Kitaplar

Wybór tekstów ze współczesnej literatury tureckiej. Część I Proza / Türk Edebiyatından Seçmeler I- Nesir, Varşova, 1975, (T. Majda ile birlikte).

Wybór klasycznych i współczesnych tekstów tureckich. Część II Poezja / Eski ve Çağdaş Türkçe Metinler Antolojisi II-Şiir, Varşova, 1983, (T. Majda ile birlikte).

Stambuł i okolice. Przewodnik turystyczny / İstanbul ve çevresi. Turistik Rehber, Varşova, 1986.

Turcja-część zachodnia / Türkiye-Batı Kısmı, Bielsko-Biała, 1996.

Stambuł, Varşova, 1999.

Makaleler

"Index pour la Chronique des Steppes Kiptchak d'Abdullah İbn Rizvan / Abdullah İbn Rızvan'ın Tarih-i Deşt-i Kıpçak Adlı Eserinin İndeksi", *RO*, S.32, 1, 1968/1969, s.67-84.

"Some Notes Concerning the Apprehension of the Runaway Slaves in the Ottoman Empire", *RO*, S.38, 1976, s.161-168.

"Problema yasıra polsko-turetskih otnoseniyah 16-17. w. / 16. ve 17. Yüzyılda Polonya-Türkiye İlişkilerinde Ortaya Çıkan Esir Meselesi", [İçinde]: *Rossija, Polsza Priczernomorie w XV-XVI,* (Edit.) B. A. Rybakowa, Moskova, 1979, s.147-158.

Çeviriler

Bilgesu Erenus, *Gra we dwoje / İkili Oyun,* Varşova, 1979.

Yaşar Kemal, *Legendy Tysiąca Byków / Binboğa Efsansesi,* Varşova, 1983.

Janusz Janczewski

(1945-)

1945 yılında Ravensbrück temerküz kampında dünyaya gelir. Annesi kamptan kurtulup özgürlüğüne kavuşunca Czestochowa'ya yerleşirler. İlkokul, ortaokul ve liseyi Czestochowa da okur. 1968-1972 arasında Varşova Üniversitesi Türkoloji Bölümünde okur. 1972'de Polonya Dışişleri Bakanlığı'nda çalışmaya başlar. 1972'de Ankara'da diplomat olarak ilk yurtdışı görevine atanır. Sonraki yıllarda İstanbul (1984) ve Ankara'da diplomat olarak çalışır. Nasreddin Hoca üzerine yaptığı çalışmalarla Türkoloji alanında dikkat çeker.

Kitaplar

Nasreddin Hodża wybrane anegdoty / Nasreddin Hoca ve Fıkralarından Seçmeler, Varşova, 2006.

Prof. Dr. Henryk Jankowski

(1951-)

Dilbilimci, şarkiyatçı, Türkolog ve Karay uzmanı. 1980 yılında Macaristanda Budapeşte'de master eğitimini Türkoloji ve Hungaroloji alanında bitirir. 1986'da genel dilbilim ve Ural-Altay lingüstiği alanında doktora yapar. Poznan'daki Adam Mickiewicz Üniversitesi Türkoloji, Moğolistik ve Kore bölümlerinin kurucu başkanıdır. 1991-1993 yılları arasında Budapeşte'de üniversitede hocalık yapar. Polonya Bilimler Akademisi üyesi olup, Polonya Şarkiyatçılar Birliği başkan yardımcılığı görevini yürütmektedir. Bilimsel çalışma alanı Türk dilleri (Kırım Tatarcası, Karay ve Kazak Türkçesi) ve Türk dillerinin başka dillerle irtibatı üzerine çalışmaktadır.

Tatar ve Karay, Doğu Avrupa'da yaşayışları, dilleri ve kültürel hayatları alanında pek çok yayım yapmıştır.

Kitaplar

Türkçe Konuşma Kılavuzu, Poznan, 1983.

Détermination participale dans les langues ouraliennes et altaïques choisies / Ural-Altay Dilinden Seçilimiş Ortaçların Belirlenmesi, Poznan, 1987.

Gramatyka języka krymsko-tatarskiego / Kırım Tatarcası Dilbilgisi, Poznan, 1992.

Klucz do raju. Księga Tatarów litewsko-Polskich z XVIII wieku / Cennete Anahtar. XVIII. Yüzyıl Litvanya-Polonya Tatar Kitapları, (Czesław Łapicz ile birlikte), Varşova, 2000.

A Historical-Etymological Dictionary of Pre-Russian Habitation Names of the Crimea, / Kırım Pre-Rus Yerleşim İsimleri Tarihsel-Etimolojik Sözlüğü, Handbook of Oriental Studies, Section VIII, Leiden-Boston, 2006

Makaleler

"The Opposition Inclusive / Exclusive as a Grammatical Category in the Turkic Languages", *UAYb*, S.9, 1987, s.97-106.

"Powstanie gramatycznej kategorii czasu w językach uralo-ałtajskich / Ural Altay Dillerinde Zamanların Dilbilgisel Kategorisinin Oluşumu", *Sprawozdania PAN*, 28, 1984, (1987), s.89-91.

"Czego chcą Tatarzy krymscy? / Kırım Tatarları Ne İstiyor" *Res Publica*, S.3, 21, 1989, s.43-51.

"Najstarsze dwa rękopisy tureckie w zbiorach poznańskich / Poznan Koleksiyonlarında En Eski İki Türkçe Elyazması", 33. PIAC Ágnes Birtalan, *Keletkutatás*, s.114-118.

"Crimean Tatar Linguistics and Language Teaching in the USSR", *TULIP*, S.2, 1999, s.4.

"Język krymskotatarski w ZSRR. Stan badań i oświaty / Sovyetler Birliği Döneminde Kırım Tatar Dili. İnceleme ve Araştırmların Durumu", *PO*, S.1-2, 1990, s.141-144.

"Allahu akbar' új erővel litván földön", *Keletkutatás*, S.2, 1991, s.97-99.

"Honfoglaló krími tatárok", *Keletkutatás*, 1, 1991, s. 71-80.

"A Török-tatár kisebbség Romániában", *Keletkutatás*, 1, 1991, s. 81-86.

"Szadri, Möhemmed", [İçinde]: *Szerdahelyi István ed, Világirodalmi Lexikon*, C.14, 1992, s.88.

"Szejfi, Fatih", [İçinde]: *Szerdahelyi István ed, Világirodalmi Lexikon,* C.14, 1992, s.214.

"Szeutova, Szabrije", [İçinde]: *Szerdahelyi István Edit., Világirodalmi Lexikon*, C.14, 1992, s.320-321.

"Szulejman, Löman", [İçinde]: *Szerdahelyi István Edit., Világirodalmi Lexikon*, C.14, 1992, s.823.

“Egy új fehéroroszországi tatár kiadvány margójára, Tatar publication”, *Keletkutatás*, S.1, 1993, s.61-62.

“In memoriam István Mándoky Kongur”, (Obituary and a bibliography of Kongur’s linguistic Works), *JT*, S.1, 2,1993, s.327-332.

“Taktas, Hadi”, [İçinde]: *Szerdahelyi István Edit., Világirodalmi Lexikon*, C.15, 1993, s.71-71.

“Tatár irodalom”, [İçinde]: *Szerdahelyi István Edit., Világirodalmi Lexikon*, C.15, 1993, s.220-222.

“Terdzsiman”, [İçinde]: *Szerdahelyi István Edit., Világirodalmi Lexikon,* C.15, 1993, s.331-332.

“Tincsurin, Kerim”, [İçinde]: *Szerdahelyi István Edit., Világirodalmi Lexikon*, C.15, 1993, s.525.

“Tolimbaj, Omer”, [İçinde]: *Szerdahelyi István Edit., Világirodalmi Lexikon,* C.15, 1993, s.593-597.

“Töhvetullin, Rafail”, [İçinde]: *Szerdahelyi István Edit., Világirodalmi Lexikon,* C.15, 1993, s.587.

“Török-tatár nyelvi kölcsönhatás Dobrudzsában”, *Keletkutatas*, S.2, 1993, s.108-115.

“Tufan, Heszen”, [İçinde]: *Szerdahelyi István Edit., Világirodalmi Lexikon*, C.15. 1993, s.934-935.

“Tukaj, Abdulla”, [İçinde]: *Szerdahelyi István Edit., Világirodalmi Lexikon,* C.15, 1993, s.937-938.

“The Idea of Individualization and Generalization in Turkic Languages”, *AOH*, S.47 (1-2), 1994, s.113-127.

“Przedmowa i wstęp / Önsöz Giriş”, [İçinde]: Bekir Czobanzade, Wiersze krymskie, Notes on Bekir Çobanzade’s Life and Activity in Hungary (with the publication of a new document), *AOH*, 47, 1-2, 1994, s.129-141.

“Uszman, Hatib”, [İçinde]: *Szerdahelyi István Edit., Világirodalmi Lexikon,* C.16, 1994, s.207-208.

“Utiz-Imeni”, [İçinde]: *Szerdahelyi István Edit., Világirodalmi Lexikon,* C.16, 1994, s. 246.

“A Polish Tatar Ziker”, *AOH*, 48, 3, 1995, s. 405-420.

“Kronika wydarzeń krymskich Kırım Olayları Kroniği”, *RTP*, 3, 1995, s.103-107.

“Progressive Aspect in Dobrudja Tatar”, *RO*, 49, 2, 1995, s.101-109.

“Sala’ in Crimean Habitation Places”, *STC*, 1, 1995, s.15-21.

“Tatar Come-back to the Crimea”, *Linguistic and Oriental Studies*, S.2, 1995, s.113-123.

“Tło ocjolingwistyczne kazachskiej ustawy o języku, [İçinde]: (Edit.) Stanisław Ciesielski i Antoni Kuczyński, *Polacy w Kazachstanie. Historia i współczesność,* Vroclav, 1996, s.557-570.

"III Międzynarodowa Konferencja Turkologiczna, Ankara, 23.9.1996-27.0.1996, *PO*, 3-4, 1997, s.231-232.

"A Bible Translation into the Northern Crimean Dialect of Karaim, *StOr*, 82, 1997, s.1-84.

"Nazwy osobowe Tatarów litewsko-Polskich / Polonya-Litvanya Tatar İsimleri", *RTP*, 4, 1997, s.59-90.

"Tama and Tamaq in Crimean Place Names, *FO*, 33, 1997 (1998), s.59-64.

"Etymology of the Polish-Lithuanian-Byelorussian Tatar Name 'Lehimberdi', *SEC*, 5, 1998, s.135-140.

"On Polish Tatar Names Mucha and Muchohon, *STC*, 5, 1998, s.135-140.

"Prospects for the Development of Middle Eastern and Central Asian Studies in Poznań", (Edit.) Stanisław Puppel, Scripta Manent, *Wydział Neofilologii UAM*, 1998, s.377-383.

"Crimean Tatars and Noghais in Turkey", *Türk Dilleri Araştırmaları*, S.10, 2000, s.113-131 + "Photos, s. 231-234, (www.iccrimea.org/scholarly/jankowski.html).

"Tatarzy i Nogajowie w Turcji / Türkiye'de Tatar ve Nogaylar", RTP, S.6, 2000, s.118-126.

"Baskakov's Classification of Noghai Dialects Revisited, *FO*, S.36, 2000, s.149-156.

"Tureckie języki, turkijskie języki, turko-tatarskie jezyki / Türk Dili, Türki Diller, Tatar-Türk Dili", [İçinde]: (Edit.) Krystyna Damm, Aldona Mikusińska, *Ludy i języki świata PWN Leksykon*, Varşova, 2000, s.207-208.

"The Names of Habitation Places of Polish-Lithuanian Tatars, [İçinde]: (Edit.) Józef Marcinkiewicz, Norbert Ostrowski, *Munera Lingusitica et Phiolologica Michaeli Hasiuk Dedicata*, Poznan, 2001, s.189-200.

"Sample of a Manuscript of the Karaim Bible (Ps: 15-16)", [İçinde]: (Edit.) Witold Maciejewski, *The Baltic Sea Region. Culture-Societies-Politics. Baltic University Programme Teachers Seminar*, Obrzycko 29.11.2001-2.12.2001, Poznan, s.214.

"Zmiany na mapie językowej Kazachstanu i Kirgistanu. Podobieństwa i różnice / Kazakistan ve Kırgızistan'da Dil Haritasında Değişimler. Benzerlikler ve Farklar", *PO*, S.1-2, 2001, s.31-44.

"Nowy 1562 rok u Karaimów na Krymie /1562 Yeni Yılda Karaylar Kırım'da", *PO*, S.1-2, 2002, s.103-109.

"Reading Loose Sheets of Paper found among the Pages of Karaim 'Mejumas', [İçinde]: L. Mižnarodnoï Konferenciï, Galyč 6-9 veresnja 2002. *The Halych Karaims: History and Culture. Materials of International Conference*, Halych, 6-9 of September 2002. Spolom, Lviv, Galyč, s.142-155.

"Krymscy Tatarzy a islam / Kırım Tatarları ve İslam", [İçinde]: *Zagadnienia współczesnego islamu. Acta Sympozjum Naukowego*, Poznań 14 październik 2002, Poznań 2002, s.115-124.

“On the Language Varieties of Karaims in the Crimea”, *StOr*, S.95, 2003, s.109-113.

“Podpisy i formułki turkijskie w dokumentach polskotatarskich, Polish-Lithuanian-Belarusian Tatar Documents, *MT*, S.24, 2003, s.113-144.

“Position of Karaim among the Turkic Languages, *StOr*, S.95, 2003, s.151-153.

“Karaims of the Crimea and Eastern Europe – Some Questions of Ethnicity and Identification, *StOr*, S.99, 2004, s.83-92.

“Qyrym tatar tili žäne Orta Azija qypšaq tilderi / Orta Asya Kıpçak Dillerinden Kırım Tatar Dili”, *Turkologija*, S.5, 2004, s.27-31.

“Karaim Accounting in the Crimea”, (Edit.): Mariola Abkowicz, Henryk Jankowski, in co-operation with Irena Jaroszyńska, *Karaj Kiuńlari*, Dziedzictwo narodu karaimskiego we współczesnej Europie. Nasledie karaimom v sovremeenoj Evrope. Heritage of Karaims in Present Europe, Vroclav, 2004, s.196-203.

“Karaimska księgowość na Krymie”, (Edit.): Mariola Abkowicz, Henryk Jankowski, in co-operation with Irena Jaroszyńska, *Karaj Kiuńlari*, Dziedzictwo narodu karaimskiego we współczesnej Europie. Nasledie karaimom v sovremeenoj Evrope. Heritage of Karaims in Present Europe, Vroclav, 2004, s.46-53.

“Professor Edward Tryjarski”, *RO*, S.57, 2, 2004, s.5-7.

“Wykład Zygmunta Abrahamowicza w historyczną toponimię Krymu / Kırım Toponomi Tarihide Zygmunt Abrahamowicz’in Çalışmaları”, [İçinde]: *Karaj Kiuńlari. Dziedzictwo narodu karaimskiego we współczesnej Europie. Nasledie karaimom v sovremeenoj Evrope. Heritage of Karaims in Present Europe*, (Edit.) Mariola Abkowicz, Henryk Jankowski, Ireny Jaroszyńskiej, Vroclav, 2004, s.7-12.

“Kerlevüt in the Crimea and the Historical Ethnic Name Kürlevüt ~ Kürlü’üt, *RO*, S.58, 1, 2005, s.93-98.

“Known and Unknown Crimean Tatar Languages – Notes on Cengiz Evirgen’s Glossary, *STC*, 10, 2005, s.123-130.

“Mongolian Words in the Crimean Toponymy”, Part II., K. N. Biczeldej, G. F. Blagowa, A. W. Dybo et alii Edit., Altajskie jazyki i wostocznaja filologija, *Pamjati È. R. Teniszewa,* Moskwa 2005, Wostocznaja Literatura RAN, s. 504-512.

“Peremeny na jazykovoj karte Kazachstana i Kyrgystana. Schodstwa i razliczija, [İçinde]: Shygys. Instytut Wostokowedenija im. R. B. Sulejmanowa, 2, 2005, s. 8-89 (Bu makalenin Rusça versiyonu): A. S. Abdrachmanow, Zmiany na mapie językowej Kazachstanu i Kirgistanu. Podobieństwa i różnice, 2005) Reading Loose Sheets of Paper found among the Pages of Karaim ‘Mejumas’, *Mediterranean Language Review*, 16, 2005, s.145-166.

“Orientalistyka poznańska / Poznan Şarkiyatı”, [İçinde]: *Szkice z dziejów polskiej orientalistyki*, C.IV, (Edit.): Tadeusz Majda, Varşova, 2007, s.127-170.

"Kazakh in contact with Russian in modern Kazakhstan", *Turkic Languages,* S.16, 2012, s.25-67.

Bildiriler

"On Crimean Tatar Toponymy, [İçinde]: *Bethlenfalvy, Géza, Birtalan, Ágnes et alii, Altaic Religious Beliefs and Practices, Proceedings of the 33rd Meeting of the PIAC,* Budapeşte, 1990, s.409-414.

"Jak Krymscy Karaimowie czytają patah i co z tego wynika? / Kırım Karayları Nasıl Okuyorlar ve Sonucu Ne?", (Edit.): Elżbieta Górska, Barbara Ostafin, Studia Orientalia Thaddeo Lewicki oblata, *Materiały sesji naukowej poświęconej pamięci Profesora Tadeusza Lewickiego,* Krakov, 17-18 listopada 1993, s.107-114.

"Mongolian Loanwords in the Crimean Toponymy, Ingeborg Baldauf, Michael Friedrich Edit., Bamberger Zentralasienstudien, Konferenzakten ESCAS in Bamberg, 8-12, Berlin 1994, s.61-73.

"Assessment of the Structural Development of Turkic Languages", [İçinde]: *M. Ch. Chasanov et alii Edit., Languages, Spiritual Culture and History of Türks: Traditions and Contemporaneity. International Conference Proceedings,* Vol 1, Kazan, 1997 (1998) Academy of Sciences of Tatarstan, 1997, s.259-261.

"Sapsal emlékülés/ Şapsal'ı Anma", (Sympozjum poświęcone H. S. Szapszałowi), *Keletkutatás*, S.1, 1992, s.95-97.

"Polonya Tatarlarının Adları", *3. Uluslararası Türk Dil Kurultayı*, Ankara, 1996, s.569-576.

"Kırımdaki Tarihi Türk Dilleri", [İçinde]: *TİKA I. Uluslararası Türkoloji Sempozyumu,* 31.05-4.06.2004, Simferopol, (Edit.) İsmail Akdoğan, Zuhal Yüksel, Kırım Devlet Mühendislik ve Pedagoji Üniversitesi, Simferopol, 2005, s.1-5.

"The Tatar Name of Sorok Tatary / Keturiasdešimt Totorių Discovered", [İçinde]: *Orientas Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos visuomenės tradicijoje: totoriai ir karaimai. Orient in the Social Tradition of the Grand Duchy of Lithuania: Tatars and Karaims. Orient w tradycji społeczeństwa litewskiego: Tatarzy i Karaimi,* (Edit.) Tamara Bairašauskaite, Halina Kobeckaitė, Galina Miškinienė, Vilnius, 2008, s.147-157.

"The Question of the Existence of the Crimean Karaim and its Relation to Western Karaim / Kırım Karaylarının Varoluş Sorunu ve Batı Karaylarıyla İlişkileri", [İçinde]: *Didžiosios Kunigaikštijos visuomenės tradicijoje: totoriai ir karaimai. Orient in the Social Tradition of the Grand Duchy of Lithuania: Tatars and Karaims,* Orient w tradycji społeczeństwa litewskiego: Tatarzy i Karaimi. Orient w obszczestwennoj tradicii Welikogo knjażestwa Litowskogo: tatary i karaimy, 2008, s.161-168.

Tanıtımlar

"Gerhard Doerfer, Semih Tezcan, Wörterbuch des Chaladsch (Dialekt von arrāb), Budapest 1980, Akadémiai Kiadó, *LP*, S.26, 1984, s.197-199.

"K. Haneda, A. Ganjelu, Tabrizi Vocabulary. An Azeri Turkish Dialect in Iran, Tokyo, Institute for the Study of Languages and Cultures of Asia and Africa, *Lingua Posnaniensis*, S.27, 1985, s. 150-152.

"Klaus Röhrborn, Wolfgang Veenker, Runen, Tamġas und Graffiti aus Asien und Osteuropa, Wiesbaden 1985, O. Harrassowitz, *Lingua Posnaniensis*, S.30, 1987, s.172-175.

"Erika Hitzigrath Gilson, The Turkish Grammar of Thomas Vaughan. Ottoman-Turkish at the End of the XVIIth Century According to an English, *Transkriptionstext*, Wiesbaden 1987, O. Harrassowitz, s.319-323.

"S. A. Asanov, A. N. Garkavec, S. M. Useinov, Qrymtatardža-rusča lugat. Krymskotatarsko-russkij slowar', Kiew 1988, Radjans'ka Szkola, *AOH*, S.44, 3, 1990, s.409-414.

"Ajder Memetow, Russko-krymskotatarskij razgowornik, Simferopol' 1990, *AOH*, S.45, 1, 1991, s.159-163.

"A. N. Garkavec, Ana Tili, Kiev 1988, Radjans'ka Škola, *AOH*, S.44, 1, 1999, s.163-166.

"G. Durmuşoğlu et Alii, Edit., Dilbilim Araştırmaları, Ankara 1990 (1992-1993), *AHO*, S.46, 2-3, 1991, s.384-387.

"È. B. Salzynmaa, Russko-tuwinskij razgowornik / Orus-tyva czugaa nomu. Kyzyl, Tuwinskoe Kniżnoe Izdatel'stwo", *AOH*, S.46, 2-3, 1991 (1992-1993), s.387-388.

"Mixail Firkovič, Men' karajčè ürjanjam, Vilnius 1991 (rękopiśmienna kopia, oprawiona), *AOH*, S.46, 2-3, 1991, s.388-392.

"György Hazai (Edit.), Handbuch der türkischen Sprachwissenschaft. Teil 1, Wiesbaden 1990, O. Harrassowitz, *AOH*, S.46, 2-2, 1991 (1992-1993), s.402-412.

"Aleksander Dubiński, Caraimica. Prace karaimoznawcze, (Edit.) T. Majda, Warszawa 1994, 288 s.+ 16 fotografii, *Türk Dili*, S.521, 1995, s.509-516.

"Yeni Yayımlanan Karay Dua Kitapları, (dot. Mykolas Firkovičius, Karaj Koltchalary, Vilnius 1993; David' Bijnin' Machtav čozmachlary, Vilnius 1994, Danielius, 175 s, *Türk Dünyası*, S.1, 1996, s.262-271.

"Marcel Erdal, Semih Tezcan Edit., Beläk Bitig. Sprachstudien für Gerhard Doerfer zum 75. Geburtstag, Wiesbaden 1995, O. Harrassowitz, s. 246, *OLZ*, 92, 1997, s.378-383.

"Lars Johanson, Strukturelle Faktoren in türkischen Sprachkontakten, Stuttgart 1992, F. Steiner, Sitzungsberichte der Wissenschaftlichen Gesellschaft an der Johann Wolfgang Goethe Universität Frankfurt am Main, *OLZ*, S.39, 5, s.167-299.

"Hendrik E. Boeschoten, Türkisches Lesebuch. Zeitgenössische Literatur und Grammatik, Wiesbaden 1995, O. Harrassowitz, (Turcologica 22), *OLZ*, S.93, 1998, s.78-82.

"Ekrem Čaušević, Gramatika suvremenoga turskog jezika, Zagreb 1996, Hrvatska Sveučilišna Naklada, *Türk Dilleri Araştırmaları,* S.8, 1998, s.229-240.

"Sigrid Kleinmichel, Atabai Schumanijasow, Übungsbuch Usbekisch. Lexik und Grammatik, Wiesbaden 1995, O. Harrassowitz, *OLZ*, S.93, 1998, s.538-544.

"Lei Xuanchun, Chen Zongzhen, Xibu yugu han ci dian, Chengdu, Sichuan Minzu Chubanshe 1992, s 1 + 2 + 12 + 377, Linguistic and Oriental Studies from Poznań, 3, 1999, s.246-249, (Halina Wasilewska ile birlikte).

"Studia Etymologica Cracoviensia vol. I-III, Edit. by Marek Stachowski, *Linguistic and Oriental Studies from Poznań*, S.4, 1999, s.30-132.

"Imre Baski, *AOH*, S.61, 3, 2008, s.385-396.

"Marek Stachowski", *SEC*, S.13, 2008, s.201-207.

"Michał Łabenda, Język kazachski / Michal Labenda, Kazak Dili", Warszawa, 2007, 243+11 s., *PO*, S.1-2, 2007, s.94-101.

"F. Sz. Nuriewa, Istoriczeskie i lingwisticzeskie uslowija formirowanija tjurktatarskogo literaturnogo jazyka zolotoordynskogo perioda, Kazan' 2004, Kazanskij gosudarstwennyj uniwersitet, *RO*, S.61, 1, 2008, s.134-138.

"Mehmet Ölmez, Tuwinischer Wortschatz. Mit alttürkischen und mongolischen Parallelen. Tuvancanın Sözvarlığı. Eski Türkçe ve Moğolca Denkleriyle, Wiesbaden 2007, *RO*, 61, 1, 2008, s.138-142.

Dr. Magdalena Jodłowska–Ebo

(1978-)

Krakov'da 03.10.1978'de dünyaya gelir. İlk, orta ve lise öğrenimini doğduğu şehirde yapar. Jagiellon Üniversitesi Doğu Dilleri Enstitüsü Türkoloji Bölümü'nden 2002 yılında mezun olur. "Türk Dillerinde Yön Adları" başlıklı tezi ile yüksek lisansını tamamlar. 2002 yılından itibaren Jagiellon Üniversitesi Şarkiyat Enstitüsü Türkoloji Bölümü'nde asistan olarak çalışmaya başlar. 2007'de Jagiellon Üniversitesinde Filoloji Bölümü'nde doktora eğitimine başlar. Çalıştığı alanlar; çağdaş Türk edebiyatı, günümüz Türk dili ve çeviri ile ilgili konulardır. Kültürlerarası çeviri ve Lehçeden-Türkçeye çevirilerde çevrilemezlik problemleri üzerine de çalışmaktadır. 2012 yılında "İki Kültür Arasında. Orhan Pamuk'un Lehçeye Çevirisi" başlıklı teziyle doktor unvanını alır.

2014'te akademik hayatı bırakmış olup özel sektörde çalışmaktadır.

Makaleler

"A note on the Turkic background of a Mator word for 'Eastern", *FO,* S.37, 2001, s.113-114.

"System nazw stron świata w językach tureckich na tle innych języków / Diğer Diller ile Karşılaştırmalar Açısından Türk Dillerindeki Coğrafi Yönlerin Terimler Sistemi", *ZNUJ prace językoznawcze,* S.121, 2003, s.73-114.

"O dwóch wyrazach Polskich pochodzenia ałtajskiego i ich odpowiednikach wschodniosłowiańskich / Altay Kökenli İki Lehçe Kelime ve Onların Doğu Slavca Karşılıkları Hakkında", (Haz. E. Komorowska ve A. Krzanowska), [İçinde]: *Świat Słowian w języku i kulturze IV*, 2003, Szczecin, s.111-115.

"The Karaim names of Sunday and Monday / Pazar ve Pazartesi'nin Karay Dilindeki Adlar", *STC,* S.10, 2005, s.131-135.

"On the Karaim word for 'Monday' again / Tekrar 'Pazartesi' İçin Karay Sözcüğü Üzerinde", *Studia Linguistica Universitatis Jagellonicae Cracoviensis,* S.123, 2006, s.67-69.

Dr. Agnieszka Ayşen Kaim
(1971-)

1971 yılında Varşova'da doğan Agnieszka Ayşen, 1995 yılında Polonya, Varşova Üniversitesi Doğu Dilleri Enstitüsü Türkoloji Bölümü'nden yüksek lisansını yaparak mezun olur. 1995-1998 yılları arasında Polonya Cumhuriyeti Ankara Büyükelçiliğinde tercüman ve kültür ateşesi asistanı olarak çalışır. 1998–1999 Londra Üniversitesi Doğu ve Afrika Bilimleri Okulu (School of Oriental and African Studies), Yakın ve Orta Doğu Bölümü*, Yakın ve Orta Doğu'da sözlü edebiyatın çeşitleri* kursunda misafir öğrenci olarak öğrenim görür. 2006 yılında doktorasını Varşova Üniversitesi Türkoloji Bölümü'nde tamamlar. Halen, Lodz Üniversitesi, Güney Slav Dilleri Bölümünde yardımcı doçent olarak görev yapmaktadır. Araştırma konuları: Türk edebiyatı, Balkan kültürlerinde Türk etkileri, geleneksel ve modern Türk tiyatrosu ile Türk sinemasıdır. 1995 yılından beri Lehçe-Türkçe yeminli tercüman olarak çalışmaktadır.

Makaleler

"Avrupa ve Doğu Tiyatro Geleneğinin Bağlamında Tek Oyunculu Meddah Türk

Tiyatrosu, *Agon*, S.10, Mart-Nisan 1997, s.194-201.

"Avrupa ve Doğu Tiyatro Geleneğinin Bağlamında Tek Oyunculu Meddah Türk Tiyatrosu", *Tiyatro Araştırma Dergissi,* S.12, 1997, s.194-201.

"Polonya Kültürü, Bilimi, Edebiyatı, Müziği, Filmi", *2000'e Doğru Polonya Türkiye 1998-2000 Takvimi*, *Polonya Cumhuriyeti Ankara Büyükelçiliği El Kitabı*, Ankara, 1998.

"Współczesny teatr i dramaturgia w Turcji / Türkiye'de Çağdaş Tiyatro ve Oyun Yazarlığı", *Dialog*, Eylül 2003, s.149-155.

"Tuncer Cücenoğlu: Z życia wzięte, Tuncer Cücenoğlu: Hayattan Alınmış Gerçekler", *Dialog*, Eylül, 2003, s.181-182.

"Teatr turecki i kino turecki / Türk Tiyatrosu ve Sineması", *Leksykon Wiedzy o Turcji*, Varşova, 2004.

"Teatr turecki / Türk Tiyatrosu", *Encyklopedia Powszechna*, Varşova, 2005.

"Starożytności, Türkiye'de Antik Tarih Yerleri", *National Geographic*, Traveler S.2, 2005, s.63-66.

"Varşova Üniversitesi Türkoloji Bölümü Çalışmaları", *Kanat*, S.24, 2007, s.6-7.

"Przeczytałem raz pewną książkę i odmieniło to całe moje życie / Bir Gün Bir Kitap Okudum ve Bütün Hayatım Değişti", *Odra,* Haziran, 2008, s.48-54. (Neşe Taluy-Yüce ile birlikte).

"Elementy widowiskowe w tureckiej sztuce opowiadania / Türk Anlatı Geleneği Meddahlıkta Gösteri Sanatının Unsurları, *Obrzęd, teatr, ceremoniał w dawnych kulturach*, Edit. Justyna Olko, Varşova, 2008, s.285-301.

"Murathan Mungan Papier, 'kamień, materiał' / 'Kağıt, Taş, Kumaş' Oyunu Hakkında Not", *Dialog*, S.5, 2009, s.191-192.

"Meddah Geleneğinden Kültürlerarası Hikâyeciliğe Uzanan Bir Serüven**",** *Türkiye'de Tiyatronun Yolculuğu Sevda Şener'e Armağan,* (Edit.): Süreyya Karacabey, Ankara, 2010, s.445-453.

"Przykłady przejawów syntezy kultur i wzajemności wpływów pomiędzy europejską i turecką kulturą widowiskową / Avrupa ve Türk gösteri sanatları arasında kültür sentezi ve karşılıklı etkilemenin örnekleri", *Świat Orientu–Orient w Świecie,* (Edit.): Agaty Bareja-Starzyńska, Piotr Balcer, Jan Rogala, Varşova, 2010, s.56-64.

"Przykłady obrazów orientalnych w cyklu o Królewiczu Marko / Kraleviç Marko Destanında Doğu'nun Manzaralarının Örnekleri", *Południowosłowiańskie Zeszyty Naukowe*, S.8, 2011, s.83-93.

"Güney Slav Sözlü Edebiyatının Örneklerinde Doğu Esintileri / Oriental Breezes in the Oral Literature of South Slavonic People", *Littera*, (MLA International Bibliography), C.29, 2011, s.253-262

"New Turkish Cinema – Some Remarks on the Homesickness of the Turkish Soul", *Cinej Cinema Journal*, Special Issue 1, (online DOI

10.5195/cinej.year.idt), Pittsburgh, 2011, s.99-106.

"Przedsmak raju", czyli turecka kawiarnia w Turcji i na Bałkanach w XVII –XIX wieku / Cennetin Ön Tadı Yani Türkiye'de ve Balkanlarda Türk Kahvehanesi", *Bałkański folklor jako kod interkulturowy*, C.I, (Edit.): Joanna Rękas, Poznan, 2011, s.363-374.

"Tureccy i bałkańscy "singers of tales" – "jarzmo" inspiracji czy epicka dwubiegunowość? / Türk ve Balkan Epik Şarkıcıları – Karşılıklı Esin "baskısı"mı Yoksa Epik Paralellik mi?" w: *Slavia Meridionalis, Studia Slavica Balcanica,* 11 (Problematyczne dziedzictwo osmańskie), (Edit.): Grażyna Szwat-Gyłybowa, Lilla Moroz-Grzelak, Varşova, 2011, s.73-80.

"Sema ceremony – between Ritual and Performance", *Asia Asiatica Varsoviensia*, S.25, 2013, s.147-156.

Bildiriler

"Tahta Ayaklı Dans Macabre" Danse macabre na szczudłach, Tanıtmalar spektaklu Carmen Funebre, Polskiej grupy teatralnej Biuro Podróży wystawianego na VIII Międzynarodowym Festiwalu Teatralnym w maju 1996 roku / VIII. Uluslararası İstanbul Tiyatro Festivali'nde Gezi Tiyatrosu tarafından S., Szkotak yönetiminde Carmen Funebre gösterisinin Eleştiris, *Agon*, S.9, 1996, s.106-108.

"Dzisiaj Grotowski / Bugün Grotowski", Polonya Tiyatro Seminerinde Prof. Zbigniewa Osiński Tarafından Sunulan Tebliğin Türkçe Çevirisi, *Agon*, S.9, 1996, s.163-165.

"Avrupa ve Doğu Tiyatro Geleneği Bağlamında Tek Oyunculu Meddah Türk Tiyatrosu", Tekst referatu prezentowanego na Sympozjum z 31.03.1995 – 02.04.1995, Seminarium Teatr Turecki, Vroclav, 1995, *Ankara Üniversitesi Tiyatro Araştırmaları Dergisi*, S.12, Ankara, 1997, s.27-45.

"Dwie wiary złączone obrączką / Yüzük İle Bağlanmış İki Din", *Kobieta i życie*, S.33/2510, 21.12.1999-03.01.2000, s.15-16.

"Sözlü Edebiyat ve Gösteri Kültürürün Buluşma Noktası Meddah Tek Kişilik Tiyatro", Ankara Yazınsal Türler Sempozyumu, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Cografya Fakültesi Dergisi,* S.46/1, Kasım, 2007, s.271-280.

Tanıtımlar

"Işığın Tanrı Olduğu Zaman / Kiedy słońce było bogiem", Tanıtımlar ze spektaklu – Instalacji Persephone Roerta Wilsona, wystawianego na VIII Międzynarodowym Festiwalu Teatralnym w maju 1996 roku, (VIII. Uluslararası İstanbul Tiyatro Festivali'nde R. Wilson'un Persephone gösterisinin eleştirisi), *Agon*, S.9, 1996, s.109-113.

"Życie to nie bajka z 1001 nocy / Hayat Binbir Gece Masalı Değildir", rewizja stereotypowych wyobrażeń o Turcji, przeplatana Impresjami o jej najbardziej

sekretnych wcieleniach, *Film Dergisi*, Temmuz 2001, s.7-9.

"Sufizm ma na imię Elif / Tasavvufun Adı Elif'tir", *Tygodnik Powszechny*, S.22, 30. 05.2010, s.17-23.

Çeviriler

"Söyleşi", *Littera*, S.7, Ankara, 1997, s.22-26, (Wisława Szymborska ile Söyleşinin Çevirisi)

"İpek Yolunda Faustus", *Agon*, S.10, 1997, s.72-76, (Robert Ciulli ile Söyleşinin Çevirisi),

Wisława Szymborska, *Başlıksız Olabilir,* İstanbul, 1998, (Neşe Taluy Yüce ile birlikte).

Tuncer Cücenoğlu, *Çığ / Lawina,* (Çev: Małgorzata Łabęcka–Koecherowa-Ayşen Kaim), *Dialog*, Eylül 2003, s.41-65.

Özen Yula, "Aşk Evlerden Uzak / Niech miłość trzyma się z dala od naszych domów", *Dialog*, S.1, 2006, s.108-133.

Şeyyad Hamza, *Yusuf ve Zeliha / Jusuf i Zeliha,* (Çeviri: Małgorzata Łabęcka – Koecherowa, Giriş: Prof. Dr. Tadeusz Majda, eksik bölümlerin çevirisi, dipnotlar ve editörlük Agnieszka Ayşen Kaim), Varşova, 2009, (TEDA desteği ile yayınlanmıştır).

Leszek Kolankiewicz, *Grotowski Mistik Bir Ustaydı*, *Mimesis*, Tiyatro- Çeviri –Araştırma Dergisi 17, İstanbul 2010, "Türkiye'de Grotowski Buluşması", s. 89-100.

Ludwig Flaszen, *Tiyatroda Devrim İçi Hırsımız Vardı*, *Mimesis*, Tiyatro- Çeviri – Araştırma Dergisi S.17, İstanbul, 2010, s.101-116 (Türkiye'de Grotowski Buluşması).

"Grotowski dziś / Grotowski Bugün", *Agon*, S.9, Ankara, s.163-165 (Prof. Zbigniewa Osiński'nin Polonya Tiyatrosu Seminerindeki Tebliğinin Çevirisi).

Prof. Dr. Stanisław Kałużyński
(1925-2007)

Türkolog, Moğolist. 6 Ağustos 1925'te Kolbuszowe yakınlarındaki Swierczowa'da dünyaya gelir. İlkokulu Wierzchoslawica'da, Ortaokulu ve liseyi Tarnow'da okur. Lise ikinci sınıfta iken II. dünya savaşı patlak verir. 1943/1944'te Pilzno'da III Grupta Ülke Ordusunda (Armii Krajowa) asker olur. Savaş sonrasında liseyi bitirir (1946). Aynı yıl Vroclav Üniversitesi Şark Filoloji Enstitüsü Yakın Doğu Beşerî Bilimler Bölümü'ne kaydolur. 1950'de *Zwyczje obrzędy weselne u ludu tureckiego w Anatolii / Anadolu'da Türk Halk Düğün Geleneği* başlıklı teziyle master eğitimini tamamlar. Türkolog, Arabist ve İranist Prof. Dr. Annaiasz Zajaczkowski ve Moğolist, Altayist Prof. Dr. Marian Lewicki'nin gözetiminde Orta

Asya Halkları Bölümü'nde 1955'te doktorasını Varşova Üniversitesi'nde tamamlar. Bilimsel çalışmalarında Türkolog, Arabist ve İranist Tadeusz Kowalski ile Moğolist ve Altayist Wyladyslaw Kotwicz'i kendisine örnek alır. XX. yüzyıl Polonya oriyantalistlerinin en veludlarından biridir. Akademisyenlikteki ilk yıllarında Türkoloji, ilerleyen dönemde Moğol dili, tarihi ve kültürü üzerine pek çok kitabı, makalesi ve bildirisi ile tanıtım yazıları bulunan Kaułżyński'nin, sadece Türkoloji alanında yazdıkları bu bibliyografyada yer almaktadır.[2]

Kitaplar

Mongolische Elemente in der jakutischen Sprache / Yakut Dilindeki Moğolca Unsurlar, Varşova, 1961.

Tradycje i legendy ludów tureckich / Türk Halk Gelenekleri ve Destanları, Varşova, 1986.

Iacutica. Prace jakutoznawcze / Yakutika-Yakutlar Üzerine Çalışmalar, Varşova, 1995.

Makaleler

"Dębnicki Aleksy, Kałużyński Stanisław, Reychman Jan; Rozwój feudalizmu na Wschodzie / Doğuda Feodalizmin Gelişmesi", *PO,* S.4 (12), 1954, s.345-354 (A. Debicki ve J. Reychman ile birlikte).

"O XIV Zjeździe Orientalistów Polskich / Polonyalı Orientalistlerin 14. Toplantısı Hakkında", *PO,* S.4 (20), 1956, s.477-482.

"Jakutische Wortforschungen / Yakutça Tek Heceli Kelime Araştırmaları", Einsilbige Stämme, *CAJ,* S.VII, 3, 1962, s.179-191.

"Szamanizm", *Euhemer,* S.2(33), 1963, s.63-81.

"Sovremennoje sostojanie i bliżajšie perspektivy tjurkologiii altaistiki v Polše / Polonya'da Türkoloji ve Altayistik Araştırmlarının Bugünü ve Geleceği", *Vopr. Jazykoznanija,* S.5, 1963, s.108-114.

"Edward Piekarski i Wacław Sieroszewski jako badacze wierzeń Jakutów / Edward Piekarski ve Waclaw Sieroszewski'nin Yakut İnanışları Araştırmaları", *Euhemer,* S. 3(40), 1964, s.27-37.

"Ananiasz Zajączkowski", *Nauka Polska,* S.3, 1964, s.66-73.

"Religie Azji Centralnej i Syberii / Orta Asya ve Sibirya'da Din", [İçinde]: *Zarys dziejów religii*, Varşova, 1964, s.115-130.

"Die Jakutische Literatur / Yakut Edebiyatı", [İçinde]: *Philologiae Turcicae Fundamenta,* C. II, Wiesbaden, 1965, s.886-895.

"Polskie badania nad Jakutami i ich kulturą / Yakutlar ve Kültürleri Üzerine Polonya'da Araştırmalar", [İçinde]: *Szkice z dziejów*

[2] Bibliyografyası hakkında geniş bilgi için bakınız: M. Kozlowska, *Bibliografia Profesora Stanisława Kałużyńskiego,* Varşova, 2011.

Polskiej Orientalistyki, C.II, Varşova, 1966, s.171-190.

"Publikacje z okazji 60-lecia urodzin Prof. Dr. Ananiasza Zajączkowskiego / Prof. Dr. A. Zajanczkovski'nin Doğumunun 60. Yılı Dolayısıyla Yayımlar", *PO*, S.3(59), 1966, s.254-255.

"İssledovaniya po morfologii yakutskogo yazjka I / Yakut Dili Morfolojisi I", RO, XXXI, 2, 1968, s.107-119.

"Noviye raboty po etimologiceskomu slovaryu tjurkskih yazıkov / Türk Dili Etimolojisi Üzerine Yeni Çalışmlar", *RO*, XXXII, 1, 1968, s.85-97.

"Najstarsza polska relacja z wędrówek po Syberii / Polonya'da Sibirya Üzerine En Eski Gezi Raporu", [İçinde]: *Szkice z dziejów Polskiej Orientalistyki*, C. III, Varşova, 1969, s.67-82.

"Ananiasz Zajączkowski (1903-1970)", *Nauka Polska*, S. 2, 1971, s.198-203.

"Działalność organizacyjna prof. Ananiasza Zajączkowskiego / Prof. A. Zajaczkowski'nin Organizasyon Faaliyetleri", PO, S. 3(79), 1971, s.276-279.

"Zwyczaje i wierzenia dawnych Mongołów / Eski Moğollarda Gelenek ve Görenekler", *Euchemer*, S.1 (83), 1972, s.63-73.

"Władysław Kotwicz na stulecie urodzin, / Wladyslaw Kotwicz'in Doğumunun Yüzüncü Yılı, *PO*, S.2(82), 1972, s.103-114.

"Pół wieku Polskiego Towarzystwa Orientalistycznego / Polonya Oryantalistler Derneğinin Yarım Yüzyılı", *PO*, S.3(83), 1972, s.211-220.

"Marian Lewicki", *Polski Słownik Biograficzny*, 1972, s.232-233.

"Stan kadry Orientalistycznej w Polsce i perspektywy jej rozwoju / Polonya'da Doğu Kadrolarının Durumu ve Perspektivi İle İlgili Gelişmeler", *PO*, S.2(86), 1973, s.130-134.

"Sibiński dialekt języka mandżurskiego / Mançur Dilinde Sibinski Dialektiği", *PO*, S.4 (88), 1973, s.337-345.

"Instytut Orientalistyczny Uniwersytetu Warszawskiego w latach powojennych 1945-1972 / 1945-1972 Savaş Sonrası, Varşova Üniversitesi Doğu Dilleri Enstitüsü", *Rocznik Uniwersytet Warszawski*, XII, 1973, s.73-85.

"Jubileusz Przeglądu Orientalistycznego / Doğu Araştırmaları Dergisi Yıldönümü", *PO*, 4 (100), s.237-333.

"Kosmogonia jakutische Etymologien / Yakut Etimolojisi Kozmografyası", *Acta Orientalia*, Vol. 47, Helsinki, 1977, s. 121-130.

"Narada redaktorów pism Orientalistycznych krajów wspólnoty socjalistycznej w Moskwie / Moskova'da Sosyalıist Ülkeler Doğu Bilimleri Redaktörleri Danışma Toplantısı", *PO*, S.4 (104), 1977, s.341-342.

"Etimologiçeskie İssledovaniya po jakutskomu jazyku. Dvuslojnie osnovi I / Yakut Dili Üzerine Etimoloji Araştırmaları, İki Heceli Sözler I", *RO*, XXXIX, 2, 1978, s.5-14.

“Etimologiçeskie İssledovaniya po jakutskomu jazyku. Dvuslojnie osnovi II / Yakut Dili Üzerine Etimolji Araştırmaları, İki Heceli Sözler II”, *RO*, XL, 1978, s.71-82.

“Etimologiçeskie İssledovaniya po jakutskomu jazyku. Dvuslojnie osnovi III / Yakut Dili Üzerine Etimolji Araştırmaları, İki Heceli Sözler III”, *RO*, XL, 1979, s.39-49.

“Etimologiçeskie İssledovaniya po jakutskomu jazyku. Dvuslojnie osnovi IV / Yakut Dili Üzerine Etimolji Araştırmaları, İki Heceli Sözler IV”, *RO*, XL, 1979, s.81-93.

“Etimologiçeskie İssledovaniya po jakutskomu jazyku. Dvuslojnie osnovi V / Yakut Dili Üzerine Etimolji Araştırmaları, İki Heceli Sözler V”, *RO*, XLII, 1981, s.27-39.

“Etimologiçeskie İssledovaniya po jakutskomu jazyku. Dvuslojnie osnovi VI / Yakut Dili Üzerine Etimolji Araştırmaları, İki Heceli Sözler VI”, *RO*, XLIV, 1985, s.41-58.

“Etimologiçeskie İssledovaniya po jakutskomu jazyku. Dvuslojnie osnovi VII / Yakut Dili Üzerine Etimolji Araştırmaları, İki Heceli Sözler VII”, *RO*, XLIIV, 1985, s.43-57.

“Zjazdy Orientalistów Polskich / Polonya Orientalistler Kurultayları”, *PO*, 1/2, 1986, s.3-13.

“İnstytut Orientalistyczny Uniwersytetu Warszawskiego (1932-1982) / Varşova Üniversitesi Doğu Dilleri Enstitüsü 1923-1982”, [İçinde]: *Instytut Orientalistyczny Uniwersytetu Warszawszkiego*, Varşova, 1986, s.9-18.

“Studia mongolistyczne i ałtaistyczne, w: Instytut Orientalistyczny Uniw. Warsz. 1932-1982 / Varşova Üniversitesi Doğu Dilleri Enstitüsünde Moğol ve Altayistik Çalışmaları 1932-1982”, *PO*, 1986, s.39-47.

“Etimologiçeskie İssledovaniya po jakutskomu jazyku. Dvuslojnie osnovi (VIII) / Yakut Dili Üzerine Etimoloji Araştırmaları, İki Heceli Sözler VIII”, *RO*, XLV, 1986, s.79-99.

“Zapożyczenia ałtajskie w języku siber / Siber Dillerinden Altay Dilinin Ödünç Aldıkları” [İçinde]: *Od kodu do kodu*, Varşova, 1987, s.101-109.

“Etimologiçeskie İssledovaniya po jakutskomu jazyku. Dvuslojnie osnovi IX / Yakut Dili Üzerine Etimoloji Araştırmları, İki Heceli Sözler IX”, *RO*, XLVIII, 1993, s.77-104.

“Uniwersyteckie Studia Orientalistyczne w Polsce / Polonya’da Üniversitelerde Doğu Eğitimi”, *PO*, 1-2, 1994, s.3-13.

“Języki ałtajskie w XX w. / XX. Yüzyılda Altay Dilleri”, *PO*, S.1-2, 1996, s.37-48.

“İssledovaniya po morfologii yakutskogo jazyka / Yakut Dili Morfolojik Araştırmaları”, *RO*, LI, 1999, s.17-43.

Bildiriler

“S. E. Malow, “Uygurskij jazyk / Uygur Yazıtları”, Moskova-Leningrad, 1954, PO, S.1 (13), 1955, s.118.

“Miejsce języka Jakuckiego w grupie tureckiej i jego stosunek do pozostałych

języków ałtajskich / Türk Gruplarında Yakutçanın Konuşulduğu Yerler ve Altay Dilleri Arasındaki İlişkiler", *SPAN*, S. 1, 1959, s.55-59.

"Aktualne zagadnienia studiów ałtaistycznych / Altaistik Çalışmalarında Aktüel Meseleler", [İçinde]: *Sesja Jubileuszowa XXX-lecia Instytutu Orientalistycznego Uniwersytetu Warszawaskiego (21-22.I.1964)*, Varşova 1964, s.66-69.

Tanıtmalar

"B. Grekow - B. Jakubowski, Złota Orda i jej upadek / B. Grekow ve B. Jakubowski Altın Ordu ve Yıkılışı", Varşova 1953, *PO*, S.2(10), 1954, s.172-175.

"S. İ. Rudienko, Kultura nasileniya Gornogo Altaya w skifskoye vremya, Moskwa – Leningrad 1953, s. 402, S. L. Rudienko İskitler Döneminde Yukarı Altay Toplulukları Kültürü", *PO*, S.3(11),1954, s.310-311.

"S. S., Tołstow, Śladami cywilizacji starożytnego Chorezmu / S. S., Tolstow, Eski Çağda Harezm Medeniyeti İzleri", Varşova, 1953, *PO*, S.1(13), 1955, s.112-114.

"S. E. Małow, Ujgurskij jazyk / S. E Malov, Uygur Dili", Moskwa – Leningrad, 1954, *PO*, S.1(13), 1955, s.118.

"S. E. Małow, Jazyk Żeltych Ujgurow / S. E. Malov Sarı Uygur Dili", Almata 1957, *PO*, 3(27), 1958, s.339-341.

"Rudolf Loewenthal, The Turkic Languages and Literatures of Central Asia. A Bibliography", S. Gravenhage 1957, *PO*, XXIII, 1, 1959, s.115-121.

"E. İ. Ubrjatova, Opyt sravnitelnogo İzučenija fonetičeskich osobennostej jazyka naselenija nekotorych rajonov Jakutskoj ASSR / Yakut Cumhuriyetinde Belli Bölgelerde Yapılmış Dil Fonetiği Araştırmaları", Moskva, 1960, *RO*, XXVI, 1, 1962, s.138-142.

"Sesja Jubileuszowa Instytutu Orientalistycznego Uniwersytetu Warszawskiego / Varşova Üniversitesi Doğu Dilleri Enstitüsü Yıldönümü Toplantısı", *PO*, S. 3(51), 1964, s. 243-250.

"Orientalistyka polska w okresie dwudziestolecia Polski Ludowej (poszczególne działy opracowali Stanisław Kałużyński, Jan Reychman, Ludwik Skurzak i Włodzimierz Zajączkowski / Polonya Halk Cumhuriyetinin 20. Yılında Polonya Şarkiyatçılığı", *PO*, S.3(51), 1964, s.199-214.

"Nicholas Poppe, Introduction to Altaic Linguistics", *CAJ*, XII, 1969, s.234-235.

"Karaimsko-russko-Polskij slovar / Karaimce-Rusça-Lehçe Sözlük", *PO*, 1(97), s.79-80

"Ludwik Bazylow, Syberia", *PO*, 4(100), 1976, s.462-464.

"Researches in Altaic Languages / Altay Dilleri Araştırmaları", *PO*, S.1 (105), 1978, s.81-83.

"Arif Ali, Daniszmendname", Varşova, 1980, *PO*, S.2, 1981, s.174-176.

"Wierzenia i legendy Jakutów Sławoj Szynkiewicz, Herosi tajgi / Yakut Görenekleri ve Destanları, Step Kahramanları", Varşova, 1984, *Miesięcznik Literacki*, S.1, 1986, s.140-142

"Handbuch der türkischen Sprachwissenschaft. T. İ, herausgegeben von G. Hazai / Türk Dili El Kitabı", *PO*, S.3-4, 1990, s.374-375.

Prof. Dr. Dariusz Kołodziejczyk

(1962-)

Varşova'da dünyaya gelir. 1986'da Varşova Üniversitesi Tarih Enstitüsü'nde ve aynı üniversitenin Türkoloji Bölümü'nde lisanas etiğimini bitirir. 1988'den itibaren Varşova Üniversitesi Tarih Enstitüsünde stajyer asistan olarak çalışmaya başlar. 1990'da *Ejalet kamieniecki 1672–1699. Studium z dziejów panowania tureckiego na Podolu* başlıklı çalışmasıyla sosyal bilimler doktoru unvanı alır. 2001'de *Ottoman-Polish Diplomatic Relations başlıklı çalışmasıyla* doçent, 2003'te Varşova Üniversitesi profesörü olur.

1991-1992'de Harvard Üniversitesi Ukrayna Araştırmaları Enstitüsünde, 1994-1995'te Münih şehrinde Ludwig Maximilian Üniversitesi Nahost Enstitüsünde Araştırmacı Asistan, 2004'te Notre Dame Üniversitesi'nde ziyaretçi pröfesor olarak bulunur. 2010'dan itibaren Polonya Bilimler Akademisi Tarih Enstitüsünde profesör olarak çalışmaya başlar. 2012'de Tarih Enstitüsü Müdürlüğü'ne seçilir. 2014'te Ermenistan'da araştırmacı olarak bulunur. Diplomasi tarihi, Polonya yeniçağ tarihi ve daha geniş olarak XVI-XVIII. yüzyıllar arasında Türkiye tarihi ve Polonya-Türkiye ilişkileri alanlarında araştırmalarını sürdürür. [3]

Kitaplar

Podole pod panowaniem tureckim. Ejalet Kamieniecki 1672-1699 / 1672-1699 Türk Yönetimi Altında Podolya. Kamaniçe Eyaleti, Varşova, 1994.

Ottoman-Polish Diplomatic Relations (15th–18th century): An Annotated Edition of Ahdnames and Other Documents, Leiden, 2000.

The Ottoman Survey Register of Podolia (ca. 1681): Defter-i Mufassal-i Eyalet-i Kamaniçe, Cambridge, 2000.

[3] D. Kołodziejczyk, 05.04.2013 internet bilgileri: http://web.archive.org/web/20130927161806/http://www.ihuw.pl/content/view/370/2/lang,pl [ET: 08.02.2015 18:43].

Turcja / Türkiye, Varşova, 2000, II. baskı 2007.

Makaleler

"Imperium Osmańskie w XVI wieku–kilka uwag o potencjale demograficznym o gospodarczym / 16. Yüzyılda Osmanlı Devleti'nde Nüfus ve İktisat Potansiyeli Hakkında Birkaç Not", *Przegląd Historyczny*, 1987, s.375-394.

"Kilka uwag o handlu polsko–tureckim w XVI wieku / 16. Yüzyıl Polonya-Türkiye Ticareti Hakkında Birkaç Not", *Kwartalnik Historyczny*, S.27, 1989, s.207-216.

"Kamjanec'kyj ejalet – Turec'ki džerela do İstoriji Po Dilija 1672–1699 rokiv / Kamaniçe Eyaleti 1672-1699 Yılları Arasında Türk Yönetiminde Podolya", *Arxeohrafičnyj ščoričnyk,* ¼, 1992, s.113-118.

"Ottoman Podilija; The Eyalet of Kam'janec' 1672-1699", *Harvard Ukrainian Studies*, S.38, 1992, s.87-101.

"Ottoman Diplomats on Eighteenth-Century Poland: Contempt or Discouragement", Skilliter Library Colloquium Abstracts, *The Turkish Studies Association Bulletin*, S.XVI/2, 1992, s.202-203.

"The Defter-i Mufassal of Kamaniçe from ca. 1681 – An Example of Late Ottoman Tahrir, Reliability, Function, Principles of Publication", *Osmanlı Araştırmaları – The Journal of Ottoman Studies*, S.XIII, 1993, s.91- 98.

"Kamieniec Podolski pod panowaniem tureckim / Türk Yönetimi Altında Podolya Kamaniçesi", *Mówią Wieki,* S.10, 1993, s.25-28.

"Dzieje jednego rękopisu / Bir Elyazmasının Tarihi Hikayesi", *Mówią Wieki*, S.12, 1993, s.42-45.

"Stosunki polsko–tureckie w połowie XVII wieku, Rzeczpospolita w latach Potopu / 17. Yüzyılın Ortalarında Polonya Türkiye İlişkileri, Polonya Cumhuriyeti "Tufan" Yılları", (Edit.) J. Muszyńska ve J. Wijaczka, Kielce, 1996, s.41-48.

"Eksport srebrnej monety z Rzeczypospolitej na ziemie İmperium Osmańskiego i problem bilansu handlowego / Leh Cumhuriyetinden Osmanlı Topraklarına Gümüş Akçe İhracı ve Ticari Denge Problemi", *Mappa Mundi. Zbirnyk naukovyx prac' na pošanu Jaroslava Daškevyča z nahody joho 70-riččja*, Lviv – Kyjiv - New York, 1996, s.253-260.

"The export of silver coin through the Polish – Ottoman border and the problem of the balance of trade", *Turcica. Revue d'études turques,* S.28, 1996, s.105-116.

"Traktat segedyński odnaleziony?/ Segedin Anlaşması Bulunmuş mu?", *Mówią Wieki,* S.8, 1996, s.19-22.

"Od stanic kresowych do rogatek. Rozwój pojęcia granicy linearnej w Europie Wschodniej / Doğu Avrupa'da Sınır Çizgisi Kavramının Gelişimi", *Barok, Historia–Literatura–Sztuka*, S.III/*2,* 1996, s.53-59.

"La reconquête catholique de la Podolie", *Revue XVII e siècle,* 1998, z.199, s.291-296.

"Turcja i Krym, Rzeczpospolita–Europa. XVI-XVIII wiek. Próba konfrontacji / XVI-XVIII. Yüzyılda Türkiye, Kırım, Polonya ve Avrupa Karşılaştırma Denemesi", (Edit.): M. Kopczyński I W. Tygielski, Varşova, 1999, s.67-76.

"A Historical Outline of Polish–Ottoman Political and Diplomatic Relations", *War and Peace. Ottoman-Polish Relations in the 15th – 19th Centuries,* İstanbul, 1999, s.21-35.

"Ottoman documents in the Polish collections. War and Peace. Ottoman-Polish Relations in the 15th – 19th centuries"*, Savaş ve Barış,* İstanbul, 1999, s.37.

"Polen und die Osmanen im 17. Jahrhundert", [İçinde]: Polen und Österreich im 17. Jahrhundert, herausgeg. von Walter und Stanisław Trawkowski, Wien, 1999, s.261-276.

"Az oszmán 'katonai lemaradás' problemaja és a kelet-európai hadszíntér / The Problem of Ottoman 'military backwardness' and the East European Theatre of War"*, AETAS,* S.4, 1999, s.142-148.

Bildiriler

"Kilka uwag o handlu polsko–tureckim w XVI wieku / XVI. Yüzyılda Polonya-Türkiye Ticareti Hakkında Birkaç Not", [İçinde]: *Materiały z sesji naukowej zorganizowanej przez Instytut Orientalistyczny i Towarzystwo Polska Turcja*, (Edit.) Tadeusz Majda, Varşova, 1995, s.40-52.

"Segedin Treaty Rediscovered / Segedin Anlaşmasının Yeniden Keşfi", [İçinde]: *Kulturni, İstoričeski i etnipoltičeski otnošenija meždu xristijanstvoto i İsljama na Balkanite XIV-XV vek. Materiali ot Meždunarodnata naučna konferencija, posvetena na 550-godišninata ot bitkata na narodite kraj Varna*, 2-3 juli 1994, Sofija, 1995, s.132-141.

"Jerozolima w polityce Porty Osmańskiej, Jerozolima w kulturze europejskiej / Bab-ı Ali Politikasında Kudüs, Avrupa Kültüründe Kudüs", [İçinde]: *Materiały z konferencji zorganizowanej w Instytucie Sztuki PAN*, (Edit.): S., Poszkiewicz ve T. Zadrożny, Varşova, 1997, s.203-209.

"Der Vertrag von Segedin 1444. Ein Beitrag zur Geschichte der frühosmanischen diplomatischen Beziehungen mit den christlichen Staaten, in Turkologie heute – Tradition und Perspektive"*, Materialen der dritten Deutschen Turkologen–Konferenz,* Leipzig, 4-7 Oktober 1994, (Edit.): Nurettin Demir ve Erika Taube, Wiesbaden, 1998, s.175-183.

"Between the Entente and Red Russia: Turkey and Poland after the First World War", [İçinde]: *Symposium Organised on the Occasion of the 75 Anniversary of the Foundation of the Republic of Turkey (28.10.1923-28.10.1998)*, (Edit.): T. Majda, Varşova, 1999, s.14-22.

Tanıtımlar

"Podhorecki Leszek, Chanat krymski i jego Stosunki z Polską w XV-XVIII w. / Leszek Podhorecki, 15-18. Yüzyılda Kırım Hanlığının Polonya İle İlşkileri", *Mówią Wieki,* S.10, 1998, s.44-45.

"Marina Ciccarini, il richiamo ambivalente. İmmagini del Turco nella memori Alistica polacca del Cinquecento", *Przegląd Historyczny,* S.83, 1992, s.572-574.

"Halil İnalcık, Sources and Studies on the Ottoman Black Sea I: Customs Register of Caffa, 1487-1490; An Economic and Social History of the Ottoman Empire, 1300-1914", (Yayıncı) H. İnalcık, D. Quataert, *Przegląd Historyczny,* 88, 1997, s.173-175.

"Andrzej Dziubiński, Na szlakach Orientu. Handel między Polską a İmperium Osmańskim w XVI-XVIII wieku / Andrzej Dzibunski, Doğu Yollarında, XV-XVIII. Yüzyılda Polonya ve Osmanlı İmparatorluğu Ticaret İlişkileri", *Przegląd Historyczny,* S.88, 1997, s.547-549.

"Anrdzej Dziubiński, Na szlakach Orientu. Handel między Polską a İmperium Osmańskim w XVI-XVIII wieku / Andrzej Dzibunski, Doğu Yollarında, XV-XVIII. Yüzyılda Polonya ve Osmanlı İmparatorluğu Ticaret İlişkileri", *Turcica*, Revue d'etudes turques S.30, 1998, s.405-406.

Prof. Dr. Wladyslaw Kotwicz
(1872-1944)

Şarkiyatçı, dil bilimci, akademisyen. Vilnüs'te Tatar bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelir. 1891-1895 yılları arasında Petersburg Üniversitesi Doğu Dilleri Bölümünde eğitim görür. 1894'te Asya'ya araştırma gezisine çıkar. 1896-1918 Rusya Hazine Bakanlığı Kançelaryasında Doğu seksiyonunda müdürlük yapmıştır. Rusya Orta ve Doğu Asya Araştırmaları Komitesi üyesi olarak Moğolistan'da ve Kalmuk Steplerinde araştırmacı olarak dolaşır ve Kalmuk dilini daha iyi öğrenir. 1900 yılıdan itibaren Petersburg Üniversitesi'nde önce Moğol ve Mançur dilleri doçenti, sonra Mançur ve Tungus dilleri pröfesor olarak çalışır. 1919'da Rusya Bilimler Akademisi üyesi olur. 1923'te Polonya'ya döner ve Lviv Jan Kazimierz Üniversitesi Yakın Doğu Katedrası Müdürü olur. 1939'a kadar bu görevi sürdürür. Bilhassa Moğol ve Mançur Filolojileriyle ilgilenir. Pek çok kitabın, monografik çalışmaların ve Polonyalı şarkiyatçıların, gezginelerin biyografi yazarıdır. 1926'dan itibaren "Rocznik Oreintalistyczny" dergisinin redaktörlüğünü yapar. 1932'den itibaren "Collectanea Orientalia" monografi incelermeleri serisini yayınlar. Polonya Şarkiyatçılar Birliğinin ilk başkanı ve Polonya

Kabiliyetliler Akademisi üyesi olur. Krzyz Komanorski Orderu Odrodzenia Polski ödülüne layık görülür. Vilnüs yakınlarındaki bir kasabada hayata veda eder.[4]

Kitaplar

Les pronoms dans les langues altaïques / Altay Dillerinde Zamirler, Krakov, 1936.

Makaleler

"Quelques données sur les Relations entre les Mongols et les Ouigours / Moğollar İle Uygurlar Arasındaki İlişkilere Dair Bazı Yeni Veriler", *RO*, S.2, 1925, s.240-247.

"Quelques remarques sur les statues de pierre dites "baba" / "femmes en pierre" / "Baba" Denilen Taş Heykeller Üzerinde Bazı Yeni Tetkikler", (Samoiloviç ile birlikte), *Bulletin*, 1928, s.70-81.

"Remarques complémentaires [İçinde]: J. Jaworski, Quelques remarques sur les coutumes funéraires turques d'après les sources chinoises / J. Jaworski'nin Çin Kaynaklarında Türklerde Ölüm Merasimleri Üzerinde Bazı Tetkikler Adlı Makalesine İlave Bilgiler", *RO*, S.4, 1928, s.261-266.

"Le monument turc d'Ikhe-Khotu en Mongolie centrale. I. Descriptions du monument / Orta Moğolistan"ın İh-Hoşot Bölgesindeki Bir Türk Yazıtı. I. Yazıtın Tasviri", *RO*, S.4, 1928, s.60-92.

"Sur les modes d'Orientation de l'Asie Centrale / Orta Asya'da Yön İle İlgili Usuller", *RO*, S.5, 1929, s.68-91.

"Contributions aux études altaïques. I. Notice préliminaires, II. Les noms de nombres, III- Les noms des couleurs / Altay Tetkiklerine Katkılar: I-Umumi Dikkatler, II- Sayı İsimleri, III- Renk İsimleri", *RO*, S.7, 1931, s.130-234.

"Contributions aux études altaïques. IV- Sons İntercalaires, V- n-nominal / IV- Ara Sesleri, V- İlk Hecedeki "n" Konsonantı", *RO*, S.12, 1936, s.122-142.

"Quelques remarques encore sur les statues dites "baba" dans les steppes de l"Euroasie / Avrasya Bozkırlarındaki "Baba" Denilen Taş Heykeller Üzerinde Bazı Tetkiker", *RO*, S.13, 1938, s.159-189.

"Les elements turques dans la langue mandchue / Mancu Dilinde Türkçe Unsurlar", *RO*, S.14, 1939, s.91-102.

"Contributions aux études altaïques /Edit. M. Lewicki/ Altay Tetkiklerine Katkılar", (Haz. Marian Lewicki), *RO*, S.16, 1950, s.19-314.

"A. Les termes concernant le service relais postaux. B. Les titres princiers turc bäg, mo. Begi, et ma. Beile / Posta Menzili Hizmetleriyle İlgili Terimler; Prens Ünvanları: Türkçe Beg, Moğolca Begi, Mancuca Beyle", *RO*, S.16, 1950, s.327-368.

[4] J. Chodera-F. Kiryk (Edit.), *Słownik Biograficzny Historii Polski*, C.1, Wroclaw, 2005, s. 755.

Prof. Dr. Tadeusz Kowalski

(1889-1948)

Viyana ve Almanya'da öğrenim gören, Türkçe, Arapça ve Farsça eğitim alan Kowalski, Polonya'da akademide Türkolojinin gerçek kurucularından biridir. Çok yönlü bir Türkolog olup, Krakov'daki Türkoloji Bölümünün kısa sürede uluslararası saygınlık kazanmasını sağlamıştır. 1916 ve 1917 yıllarında Galiçya cephesinde yaralana Türk askerlerinin Krakov ve Avusturya'daki hastanelerde tedavileri sırasında Türk diyalektiği Osmanlı-Türk folkloru üzerine derlemeler yazmıştır. Topladığı malzemeleri *Ze studiów nad formą poezji ludów tureckich / Türk Halk Şiirinin Formları Üzerinde Araştırmalar* (Krakov, 1922) ve "Osmanischtürkische Volkslieder aus Mazedonien / Makedonya'da Osmanlı Türk Halk Şarkıları" (*Wiener Zeitschrift mr die Kunde des Morgenlandes XXXIII*, 1926, s.166-231), başlıklı makalelerinde bir araya getirmiştir.

Anadolu'nun içlerine kadar gidip orada hem dil-edebiyat (halk şarkıları, bilmeceleri) hem de folklor-etnografik malzemeler toplama fırsatını elde etmiştir. Türkiye'ye birkaç kez bilimsel seyahat yapan Kowalski, birikimlerini İslam Ansiklopedisi'nde "Osmanisch-türkische Dialekte", (C.IV, Leiden 1931, s.991-1011) yayımlamıştır. Bu konuda "Einige Probleme der osmanisch-türkischen Dialektforschung", *RO*, VII, 1931, s.264-280; "Türkische Volksriitsel aus Kleinasien" Archiv Orientalni, IV, 1933, s.295-324 başlıklı derlemeleri yayımlamıştır.

Kowalski, Türk şivelerinin Anadolu'nun dışında da varlıklarını sürdürdüklerinden hareketle araştırmalarını sadece Anadolu ile sınırlandırmamış, Türk şivelerini Kuzey-Doğu Bulgaristan'da araştırarak sonuçlarını; *Les Turcs et la langue Bulgarie du Nord-Est*, Krakov 1933, monografisinde ve "Türkische Volksriitsel aus Nordbulgarien" Festschrift mr Georg Jaeob, Leipzig 1932, s.128-145 yayımlamıştır. "Ringklimpfe bei den Balkan-türken" Annali del Instituto Superiore Orientale di Napoli, N.S.I, Roma 1940, s. 163-175 başlıklı makalelerinde yayımlamıştır. Romanya'da Dobruca'da Türk ve Tatar köylerinde yaşayan halklar üzerine de çalışmıştır: "Les elemerus ethniques turcs de la Dobroudja" RO., XIV, 1939, s.66-80; "Wyrazy kipczaekie w jçzyku Ormian polskieh" (Polonya Ermenilerinin Dilinde Kıpçak Kelimeleri) A book in the Memory of Shapshal, 1938, adlı makalelerinde Kıpçak dil grubu ile uğraşan Kowalski, Kıpçak grubuna ait olan Polonya Karay Türkçesi" hakkında da araştırmalar yapmıştır.

Kowalski'nin, Karay dili üzerine araştırmaları; Karaimische Texte im Dialekt von

Troki başlıklı eseri Polonya Bilimler Akademisi tarafından 1929 yılında yayımlanmıştır. Bu araştırma Türkoloji incelemeleri arasında önemli bir değere sahiptir ve bu çalışma ile Kıpçak araştırmalarında Polonya Türkolojisi, Türklük bilimi incelemeleri için önemli bir yer edinmiştir. Türkoloji çalışmaları için Karay dilinin önemini tam olarak kavrayan Kowalski, Haliç, Troki ve Vilnus'daki Karay Türklerini birkaç defa ziyaret etmiş çalışmalarını bu dil üzerine yoğunlaştırmıştır. Eski Türk yazıları üzerine özellikle A. V. Gabain'in ölümünden sonra yayımlanan Türkische Turfantexte, (Berlin, 1959) Turfan yazmalarıyla da uğraşmıştır. Türk dilinin genel meseleleri üzerine de verimli araştırmalar yürütmüştür. Türkiye'deki bilim çevreleriyle de ilişkilerini canlı tutan Kowalski'nin birkaç çalışması Türkçeye çevirilmiştir.

Kitaplar

Zagadki ludowe tureckie / Türk Halk Bilmeceleri, Krakov, 1919.

Ze studiów nad formą poezji ludów tureckich / Türk Kavimlerinin Nazım Şekilleri Üzerinde Araştırmalar, Krakov, 1922.

Arabowie i Turcy / Araplar ve Türkler, Krakov, 1923.

Arabowie i Turcy. W świetle źródeł / Kaynaklara Göre Araplar ve Türkler, Krakov, 1923.

Turcja powojenna / Savaş Sonrası Türkiye, Varşova–Krakov, 1925.

Karaimsche Texte im Dialekt von Troki / Troki Karaimcesi Metinleri, Krakov, 1929.

Les Turcs et la langue turque de la Bulgarie du Nord-Est / Kuzey-Doğu Bulgaristan'daki Türkler ve Türkçe, Krakov, 1933.

Zur semantischen Funktion des Pluralsuffixes – lar, -ler in den Türksprachen / Türk Dillerinde –lar, -ler Çokluk Ekinin Semantik Fonksiyonu, Krakov, 1936.

Sir Aurel Stein's Sprachaufzeichnungen im Äinallu-Dialekt aus Südpersien / Sir Aurel Stein'in Güney İran'daki Aynallu Şivesi İle İlgili Malzemeleri Üzerinde Notlar, Krakov, 1937.

Makaleler

"Objaśnienie wyrazów tureckich / Türkçe Kelimelerin İzahı", [İçinde]: *Pamiętnik Janczara*, (Yayıncı) J. Łoś, Krakov, 1912, s.389-403.

"Napis budowlany z Zatora / Zator'dan Bir Bina Kitabesi", *RO*, S.1, 1916-1918, s.249-251.

"Piosenki ludowe anatolijskie o rozbójniku Czakydżym / Anadolu'da Çakırcalı Efe Üzerine Türküler", *RO*, S.1, 1916-1918, s.22-23.

"Gesty towarzyszące wzruszeniom u ludów muzułmańskich / Müslüman Milletlerde Duygusal Davranışlar", *Prace lingiustyczne ofiarowane Janowi Baudouinowi de Courtenay*, Krakov, 1921, s.200-208.

"Cinq récits de Günei. Vilayet de Smyrne / İzmir Vilayeti, Güney'e Ait Beş Hikâye", *RO*, S.2, 1925, s.204-212.

“Jarłyk Tatarski z r. 1117 H. /=1763 D. / H.1117 Tarihli Bir Tatar Yarlığı”, *RO*, S.2, 1925, s.213-219.

“Najnowsze publikacje Polskie o Turcji / Polonya’da Türkiye Hakkında En Yeni Neşriyatlar”, *Przegląd Współczesny*, Luty / Şubat 1925, s.298-311.

“Sprawozdanie z wycieczki naukowej do Karaimów w Wilnie i Trokach odbytej w dniach od 22 maja do 3 czerwca 1925 / Wilno ve Troki Karayları Arasında İlmi Bir Gezi Raporu”, *Sprawozdania PAU*, S.30/6, s.25-29.

“Öz ‘Bach, Strom’ etc. im Osmanischen / Osmanlıcada ‘öz’ Kelimesi”, *KcsA*, S.1, 1925, s.409-410.

“Język Karaimski / Karay Dili”, *MK*, S.1/3, 1926, s.3-7.

“Osmanisch-türkische Volkslieder aus Mazedonien / Makedonya’da Osmanlı-Türkçesiyle Halk Türküleri”, *WZKM*, S.33, 1926, s.166-231.

“Pieśni obrzędowe w narzeczu Karaimów z Trok / Troki Karaylarının Ayin Şarkıları”, *RO*, S.3, 1926, s.216-254.

“Die ältesten Erwähnungen der Türken in der arabischen Literatur / Arap Edebiyatında Türklere Dair En Eski Bilgiler”, *KcsA*, S.2, 1926, s.38-41.

“Zur Erklärung des Names Kirgis / “Kırgız” Adı Üzerine Açıklamalar”, *KcsA*, S.2, 1926, s.197-198.

“W sprawie zapożyczeń tureckich w języku Polskim / Türkçe’den Polonya Diline Girmiş Kelimelere Dair”, [İçinde]: *Symbolae Grammaticae in honorem J. Rozwadowski*, S.2, Krakov, 1927, s.347-353.

“Koshma / Koşma”, *EI*, S.2, 1927, s.1157-1158.

“Z życia kulturalnego gminy Karaimskiej w Kairze w Egipcie / Mısır’da Kahire’de Yaşayan Karayların Hayatları Hakkında”, *MK*, S.1/4-5, s.78-79.

“Przyczynki do etnografii i dialektologii Karaimskiej / Karay Diyalektolojisi ve Etnografyası Hakkında Bazı Bilgiler”, *RO*, S.5, s.201-239.

“Podróż naukowa polska do Azji Mniejszej / Bir Polonyalının Orta Anadoludakİ İlmî Gezisi”, *RO*, S.5, 1929, s.240-245.

“A propos du Codex Cumanicus /fol. 69r. 9-10 / Kodeks Kumanikus’a Dair”, *RO*, S.6, 1929, s.210-215.

“Mani”, *EI*, S.3, 1929, s.266-267.

“Zu den türkischen Monatsnamen / Türkçede Ay İsimlerine Dair”, *AO*, 2, 1930, s.3-26.

“Einige Probleme der osmanischen Dialektologie / Osmanlıcanın Bazı Diyalektoloji Problemleri”, *ZDMGNF*, S.9/84, 1930, s.85-86.

“Osmanisch-türkische Dialekte / Osmanlı Türkçesi Ağızları”, *EI*, S.4, 1931, s.991-1011.

“Einige Probleme der osmanisch-türkischen Dialektforschung / Osmanlıcanın Bazı

Diyalektoloji Problemleri", *RO*, S.7, 1931, s.264-280.

"Wycieczka dialektologiczna do północno-wschodniej Bułgarii / Kuzey-Doğu Bulgaristan'da Yapılan Bir Diyalektoloji Gezisi", *RO*, S.7, 1931, s.322-323.

"Türkü", *EI*, S.4, 1932, s.1053-1054.

"Nieco o wpływie tureckim na język Polaków z Adampola / Polonezköy'de Yaşayan Polonyalıların Diline Türkçenin Etkisi Hakkında Bazı Mülahazalar", *RT*, 1, 1932, s.21-33.

"Türkische Volksrätsel aus Nordbulgarien / Kuzey Bulgaristan'daki Türk Halk Bilmeceleri", [İçinde]: *Festschrift für Georg Jacob*, Leipzig, 1932, s.128-145.

"Tureckie zagadki ludowe z Azji Mniejszej / Anadolu Türk Halk Bilmeceleri", *Sprawozdania PAU*, S.37/6, 1932, s.30.

"Türkische Volksrätsel aus Kleinasien / Anadolu Türk Halk Bilmeceleri", *AO*, 1933, s.295-324.

"Materiały Karaimskie śs., Jana Grzegorzewskiego / Jan Grzegorzewski'nin Karaimlere Ait Malzemeleri", *MK*, S.10, 1934, s.19-28.

"O funkcji znaczeniowej sufiksu liczby mnogiej –lar, -ler w językach tureckich / Türk Dillerinde –lar, -ler Çokluk Ekinin Mana Fonksiyonu", *CO*, S.6, 1934, s.23-25.

"Uwagi Orientalisty na marginesie wystawy kobierców wschodnich w Muzeum Narodowym w Krakowie / Krakov Millî Müzede Açılan Şark Halıları Sergisi Üzerinde Bir Şarkiyatçının Düşünceleri", *Przegląd Współczesny*, S.8, 1934, s.428-442.

"Türk Dilinin Komşu Millet Dilleri Üzerindeki Etkisi", *Ülkü*, S.4/20, 1934, s.98-105.

"Bilmedje", *EI, Suppl.*, S.1, 1934, s.42-43.

"Deli-Orman", *EI, Suppl.*, S.1, 1934, s.50-51

"O. Michał Ignacy Wieczorkowski i jego prace tureckie / Rahip M. I. Wieczorkowski'nin Türkçe Eserleri", *Misje Katolickie*, S.54, 1935, s.6-70.

"Lehistanda Türkler", *Ulus*, S.4977, 1935, s.7.

"Najpilniejsze zadania Karaimoznawstwa / Karay Araştırmalarının Öncelikleri", *MK*, S.11, 1936, s.12-23.

"O ks. Michale Wieczorkowskiego, misjonarza perskiego, pracach tureckich / İran'da Misyonerlik Yapan Michal Wieczorkowski'nin Türkçe Çalışmaları", *RO*, 12, 1936, s.1-28.

"Tatarzy / Tatarlar", *Świat i Życie*, S.4, 1936, s.1029-1038.

"Les Turcs balkaniques / Balkan Türkleri", *Revue Internationale des Etudes Balkaniques*, S.1-2, 1936, s.420-430.

"Turcy / Türkler", *Świat i Życie*, S.4, 1936, s.1144-1153.

"Compte-rendu du voyage dialectologique en Anatolie méridionale, qui eut lieu du l-er août

au 13 septembre 1936 / Güney Anadolu'da Bir Diyalektoloji Gezisi Raporu", *Sprawozdania PAU*, S.41, 1936, s.329-333.

"Podróż dialektologiczno-etnograficzna do południowej Anatolii / Güney Anadolu'da Bir Diyalektoloji ve Etnografya Gezisi", *Ülkü*, S.10, 1937, s. 461-464), *RO*, S.12, 1936, s.241-242.

"Sprawozdanie z wycieczki dialektologicznej do Dobrudży odbytej w dniach od 10 września do 01 października 1937 / 10 Eylül 10 Ekim Dobruca'da Bir Diyalektoloji Gezisi Raporu", *Sprawozdania PAU*, S.43, 1938, s.40-44.

"Compte-rendu de l'excursion dialectologique en Dobrudja / Dobruca'da Bir Diyalektoloji Gezisi Raporu", *Bulletin*, S.1/3, 1938, s.7-12.

"Eine unbekannte gerundiale Konstruktion im Anatolisch-Türkischen / Anadolu Türkçesinde Gerundium Ekinin Bilmeyen Bir Yapı Özelliği", *AO*, S.10, 1938, s.115-120.

"Türk Dilinin Bünyesi", (Çev: Cemal Köprülü), *Ülkü*, S.12, S. 67, 1938, s.83-88.

"Wyrazy kipczackie w języku Ormian Polskich / Polonya Ermenilerinin Dilinde Kıpçakça Kelimeler", *Sprawozdania PAU*, S.43, 1938, s.200-201.

"Wyrazy kipczackie w języku Ormian Polskich / Polonya Ermenilerinin Dilinde Kıpçakça Kelimeler", *Księga Pamiątkowa,* H. S. Szapszała, *MK*, S.12, 1938, s.27-40.

"Kipčakische Lehnwörter in der Sprache der polnischen Armenier / Polonya Ermenilerinin Dilinde Kıpçakça Kelimeler", *Bulletin,* S.4-8, 1938, s.96-98.

"Ringkämpfe nei den Balkantürken / Balkan Türklerinde Güreş Müsabakaları", *Annali del R. Instituto Superiore Orientale di Napoli*, N.S. vol. I /Scritti in onore di Luigi Bonelli/, Roma 1940, s.163-175.

"Dobrucada Türk Etnik Unsurlar", (Çev: F. Develliođlu), *Türk Dili Belleten*, S.13, 14, 15, Ankara, 1942, II, s.161-172.

"Próba charakterystyki języków tureckich / Türk Şivelerinin Hususiyetlerine Dair Bir Deneme", *Sprawozdania PAU,* 1945, s.20.

"Próba charakterystyki języków tureckich / Türk Şivelerinin Hususiyetlerine Dair Bir Deneme", *MK*, S.1, 1946, s.35-73.

"Les Turcs dans le Šāh-nāme / Şehname'de Türkler", *RO*, S.15, 1948, s.84-99.

"De la nature du causatif et du passif dans les langues turques / Türk Şivelerinde Ettirgen ve Edilgen Fiillerin Mahiyetlerine Dair", *RO*, S.15, 1949, s.430-438.

"Kuzey-doğu Bulgaristan Türkleri ve Türk Dili", (Çev: Ö. Faruk Akün), *İÜEFTDED*, S.3, 1949, s.477-500.

Bildiriler

"Über die polnischen Karaimem, İhre Sprache und deren Verhältnis zu den anderen kipčakischen Sprachen / Polonya Karayları Hakkında: Dil ve Öteki Kıpçak Lehçeleriyle Münasebetleri", *Oestersch Genootschap in*

Nederland. Verslag van het vifde Congres gehouden te Leiden, 1927, s.14-19.

"W sprawie metodologii badań zapożyczeń tureckich w językach słowiańskich / Türkçeden Slav Dillerine Geçen Kelimeler Üzerindeki Metodoloji Araştırmalarına Dair", *Sbornik Praci I. Sjezda Slovanskych Filologu*, Prag, 1929, s.554-564.

"Les Turcs et la langue turque en Bulgarie du Nord-Est / Kuzey-Doğu Bulgaristan'daki Türkler ve Türkçe", *Actes du XVIIIe Congres İnternational des Orientalistes, Leiden*, 1932, s.107-109.

"Les éléments ethniques turcs de la Dobrodja / Dobruca'da Türk Etnik Unsurları", *Actes du XX Congrès International des Orientalistes*, Louvain, 1938, s. 140-141.

"Les éléments ethniques turcs de la Dobrodja / Dobruca'da Türk Etnik Unsurları", *Actes du XX Congrès İnternational des Orientalistes*, Louvain, 1938, *RO*, S.14, 1939, s.66-80.

Maria Kozłowska

(1950-)

1950'de Varşova'da dünyaya gelir. 1973-1978 yılları arasında Varşova Üniversitesi Türkoloji Bölümü'nden mezun olur. 1980-1992 yılları arasında Polonya Bilimler Akademisi Şarkiyat Bölümü Kütüphanesinde çalışır. 1992'den beri Varşova Üniversitesi Şarkiyat Fakültesi Türkoloji ve Moğolistik Bölümü kütüphanesinde kütüphane memuru olarak çalışmaktadır.

Kitaplar

Słownik Turecko-Polski / Türkçe Lehçe Sözlük, Varşova, 2006, 2008, 2013.

The Committee of Oriental Studies of the Polish Academy of Sciences 1952-2007, edited by: Marek Mejor-Filip Majkowski-Maria Kozłowska, Varşova, 2008.

Bibliografia Profesora Stanisława Kałużyńskiego / Prof. Stanislaw Kaluzynski Bibliyografyası, Varşova**,** 2011.

Komitet Nauk Orientalistycznych Polskiej Akademii Nauk 1952-2012 / Polonya Bilimler Akademisi Şarkiyat Bilim Komitesi 1952-2012, Varşova, 2012.

Tanıtımlar

"Polskie Towarzystwo Orientalistyczne / Polonya Şarkiyatçılar Birliği, [İçinde]: *Towarzystwa naukowe działające obecnie w Polsce*, (Edit.): Barbara Sordylowa, Varşova, 2004, s.267–272.

"Bibliography of Stanisław Kałużyński in the period 1952-2003 / 1952-2003 Süreli Yayınlarda Stanislaw Kaluzynski'nin Bibliyografyası", [İçinde]: *Opera altaistica Professori Stanislao Kałużyński octogenario dicata,* [The Honorary Committee edited by: Stanisław Godziński, Jerzy Tulisow, Agata Bareja-Starzyńska, Jan Rogala, *Rocznik Orientalistyczny,* C.58, S.1, 2005, s.15–32.

"Komitet Nauk Orientalistycznych PAN / Polonya Bilimler Akademisi Doğu Araştırmaları Komitesi", [İçinde]: *Polska Akademia Nauk 1952-2002,* (Edit.): Leszek Kuźnicki, Varşova, 2002, s.332–334.

"Księgozbiór i archiwum Profesora Stanisława Kałużyńskiego / Prof. Stanislaw Kaluzynski'nin Kitaplığı ve Arşivi", *Przegląd Orientalistyczny,* S.3/4 (226/227), 2008, s.236–237.

"Bibliography of Stanisław Godziński 1963-2009", [İçinde]: Altaica et Tibetica. Anniversary volume dedicated to Stanislaw Godziński on His seventeenth birthday, Edit. by Agata Bareja-Starzyńska-Filip Majkowski-Jan Rogala-Jerzy Tulisow, *Rocznik Orientalistyczny,* C.63, S.1, 2010, s.17-26.

"Bibliography of Jerzy Tulisow", [İçinde]: *A window onto the other. Contributions on the study of the Mongolian, Turkic and Manchu-Tungusic peoples, languages and cultures,* Edit. Jerzy Tulisow on the occasion of His seventieth birthday, Varşova, 2014, s.21-34.

"Księgozbiór i archiwum Profesora Stanisława Kałużyńskiego / Prof. Stanislaw Kaluzynski'nin Kitaplığı ve Arşivi", *Przegląd Orientalistyczny,* S.3/4 (238/239), 2011, s.194–195.

"Losy zaginionego archiwum Stanisława Korwina-Pawłowskiego / Stanisława Korwina-Pawłowski'nin Kayıp Arşivinin Kaderi", [İçinde]: *Szkice z dziejów polskiej orientalistyki,* (Edit.): Tadeusz Majda, C. 6, Varşova, 2013, s.188-200.

Çeviriler

Yakup Kadri Karaosmanoğlu, *Nur Baba* (fragment): V. Hacı Bektaş çırağı etrafında iki beyaz pervane / V. Dwie białe ćmy wokół świecy Hadży Bektasza, *Przegląd Orientalistyczny,* S.1/4 (157/160), 1991, s.111–115.

Muhtar Tevfikoğlu, Hikâyeler: Mathieu'nün İntikamı / Zemsta Mathieu, *Przegląd Orientalistyczny,* S.1/2 (185/186), 1998, s.55-60.

Muhtar Tevfikoğlu, Hikâyeler II: Kulağımın Sadakası / Dla świętego spokoju, *Przegląd Orientalistyczny,* S.1/2 (192/193), 2000, s.83–87.

Ömer Seyfettin, Mahçupluk imtihanı: Cesaret/Odwaga, *Przegląd Orientalistyczny*, S.1/2 (245/246), 2013, s.102–106.

Dr. Natalia Krolikowska

(1980-)

Varşova Üniversitesi Tarih (2004) ve Türkoloji Bölümleri'nde okur (2007). Kırım Hanlığı ve Murat Giray dönemi üzerine yazdığı doktora tezini 2010'da savunur. Bilimsel çalışmaları, Kara Deniz bölgesi yeniçağ dönemi üzerine yoğunlaşır. Eğitim hayatı sırasında farklı ülkelerde burslu olarak araştırmalar yaparn Krolikowska, halen Varşova Üniversitesi Tarih Enstitüsü'nde akademsiyen olarak çalışmaktadır.

Makaleler

"Udział muzułmanek w lokalnym życiu społecznym w Imperium Osmańskim w XVI-XVIII w. / XVI-XVIII Osmanlı İmparatorluğu'nda Yerel Sosyal Yaşama Müslüman Kadınların Katılımı", *Przegląd Historyczny*, S.3, 2005, s.421-438.

"Osmański Harem / Osmanlı Haremi", *Dialog*, S.1, 2006, s.140-147.

"Muslim Women in the Local Life of the Ottoman Empire in the 16th-18th Centuries", *Acta Poloniae Historica*, S.1, 2007, s.113-137.

"Chan krymski. Orientalny despota czy pierwszy wśród równych? / Kırım Hanı. Oryantal Despotizm mi Yoksa Eşitler Arasındaki İlk mi", *Mówią Wieki*, S.1, 2008, s.20-24.

Bildiriler

"Sprawy przed dywanem chana Murada Gireja (1678-1683) / Murat Giray Han'ın Divanın'dan Önceki Mesele", *II Ogólnopolska Konferencja Turkologiczna*, Varşova 05,06-06-2008, s.36-43.

"Eminent Vassals, Ottoman Subjects and Christian Slaves. The Individuals Appearing in Front of the Kadı Courts in the Crimean Khanate (1678-1683)", *Konferencja CIEPO*, Zagrzeb 2008, s.85-92.

"Allies or Rivals? The Ottomans Viewed by the Crimean Tatars", Konferencja "The European Tributary States of the Ottoman Empire in the 16-17th Centuries, Dubrownik, 2009, s.67-75

"Ród Jaszławskich przed sadem chana Murada Gireja (1678-1683) przyczynek do historii mirzów krymskich/ Murad Giray Han Döneminde (1678-1683) Jaszlawski Ailesi Mahkemesi Kırım Mirzaları Tarihine Bakış", III Ogólnopolska Konferencja Turkologiczna, 28-29 Mayıs 2009, [İçinde]: *Od Anatolii po Syberię. Świat turecki w oczach badaczy,* (Red): E.Siemieniec-Gołaś, J. Georgiewa-Okoń, Krakov, 2010, s.115-120.

Tanıtımlar

"Nurcan Abacı, Bursa Şehrinde Osmanlı Hukukunun Uygulanması (17. Yüzyıl)", Ankara 2001, *PO,* S.1-2, 2005, s.105-108.

"Henryk Jankowski, A Hystorical-Etymological Dictionary of Pre-Russian Habitation Names of the Crimea", Leiden-Boston 2006, s. X + 1234 + mapy, Handbook of Oriental Studies, sekcja 8, Central Asia, T. 15), *Kwartalnik Historyczny*, S.2, 2008, s.151-154.

"Halil İnalcık, Imperium Osmańskie. Epoka Klasyczna 1300-1650 / Osmanlı İmparatorluğu Klasik Dönem 1300-1650", *Mówią Wieki*, S.1, 2008, s.60.

"Stanisław Stachowski, Słownik Historyczny turcyzmów w języku polskim / Stanislaw Stachowski, Leh Dilinde Türkçecilik Tarihi Sözlüğü", Krakov, 2007, *Kwartalnik Historyczny,* S.4, 2009, s.36.

Prof. Dr. Marian Lewicki
(1908-1955)

Türkolog ve Moğolist. Lviv'de dünyaya gelir. 1926'da Lviv ortaokulunu bitirdikten sonra Lviv Üniversitesi'nde Altay Dilleri Orta Asya Tarihi'nde okumaya başlar. Władyslaw Kotwicz'ten özel dersler alır. Master tezini Altay dillerinde çokluk üzerine yazar ve 1931'de savunur. "Przyrostki przysłówkowe -ra ~ -rä, -ru ~ -rü, -rï ~ -ri w językach ałtajskich / Altay Dillerinde Arkaik Olmuş (-ra, -re, -ru, -rü) Eki Üzerine" yazdığı doktora tezini 1935'te savunur. Doktora tezi 1938'de Vilnüs'te yayımlanır. 1937'de burs kazanır ve Paris'e gider. Orada 1389'dan kalan Orta Dönem Moğol eseri, Çince adı "Huayi yiyu" olan tarihi eseri araştırır. Paris'te iken II. Dünya Savaşı başladığı için Polonya'ya dönemez ve bilmsel çalışmalarına ara vermek zorunda kalır. 1946'da Polonya'ya döner ve Krakov'a yerleşir. Lviv'de kendisinin, Kotwicz'in ve Polonya Şarkiyat Birliği'nin kütüphanesini çalınmaktan kurtarır. 1947'de Jagiellon Üniversitesi Şarkiyat Enstitüsü'nde çalışmaya başlar. Karakov'da hastalık problemleri ve 1948'de Prof. T. Kowalski'nin ölümü üzerine doçentlik unvanı alamaz. Bunun için 1949'da Varşova Üniversitesi'nde doçentlik tezini savunur. 1951'de Orta Asya Halkları Bölümü'nde yönetici olarak çalışmaya başlar. Ölümünde kısa süre önce ordinaryus profesör unvanı verilir. Hiçbir zaman Varşova'da ikamet etmeyen Lewicki, Karakov'da oturmuş Varşova'ya terenle gelip gitmiştir. Böyle bir yolculuğu sırasında trende kalp krizinden ölür.

Kitaplar

Katalog czasopism i wydawnictw ciągłych orjentalistycznych, znajdujących się w Polsce /

Polonya'da Bulunan Şarkiyat ile İlgili Süreli Yayınlar Katalogu, Lviv, 1933.

Przyrostki przysłówkowe -ra ~ -rä, -ru ~ -rü, -rï ~ -ri w językach ałtajskich / Altay Dillerinde Arkaik Olmuş (-ra, -re, -ru, -rü) Eki Üzerine, Vilnüs, 1938.

Nowe przyczynki do studiów ałtaistycznych Władysława Kotwicza / Altayist, Vroclav, 1950.

Makaleler

*"*Zygmunt Abrachamowicz, "Katalog rękopisów orientalnych ze zbiorów polskich / Polonya Kolekisyonlarındaki Doğu Elyazmaları Kataloğu", C.1-5, (Edit.): Stefan Strelcyn-Mariana Lewickiego-Ananiasza Zajączkowskiego, Varşova, 1958-1967.

"O tekście sanaskrycko-tureckim w pismie brahmi / Brahmi Alfabesiyle Yazılmış Sanskritçe-Türkçe Bir Metin Üzerine", *RO*, S.12, 1936, s.194-206.

"Turcica et Mongolica / Türkçeye ve Moğolcaya Dair", *RO*, S.15, 1949, s.139-167.

"La version turque-kiptchak du "Code des Lois des Arméniens polonais "de'après le ms. S.. 1916, de la Bibliothèque Ossolineum / Polonya Ermenileri Kanunnamelerinin Kıpçak Türkçesi Çevirileri", Ossolineum Kütüphanesinde 1916 Numarada Kayıtlı Yazma", *RO*, S.21, 1957, s.153-300.

"Ein türk-tatarischer Dialekt in Galizien Sitzungsberiehte der Akademie der Wissensehaften in Wien", *Philosophisch-Historische Klasse*, CXLVI, Wien 1903 ve "Caraimica Język Łach-Karaitów / Leh-Karay Dili, *RO*, S.1-2, (1916-1918), s.252-296.

"Latin, Europeen' Dans La Langue Kiptchak Des Armeniens Polonais / Polonya Ermenilerinin Kıpçak Dilinde Latin Harfli Metinleri", *Onomastica*, S.3 (2), s.249-257.

Dr. Jerzy Lisowski

(1931-2003)

Türkolog ve sosyal bilimler doktoru. Krakov'da Türkoloji bölümünü bitirdikten sonra Polonya Dışişleri Bakanlığında 1977'den 1986'ya kadar Sovyetler Birliği ile ilişikileri düzenleyen dairede müdürlük yapar. Ayrıca aynı bakanlıkta Romanya, İtalya, Fransa, Belçika, İspanya, İsviçre ve Türkiye ile ilişkileri sürdüren isimlerden biridir. Bürokratlığı yanında Lisowski, XVIII. yüzyılda Polonya-Türkiye ilişkileri hakkında makaleler yazar. Türk dillerindeki fiil sistemi üzerine de araştırmalar yapar. 1964'te "Çuvaş Dilindeki Hareket Fiilleri Üzerine" başlıklı doktora tezini yazdıktan sonra Türkoloji alanında çalışmaktan vaz geçer.

Makaleler

"Quelques renarques sur la mission de Mehmed Aga en Pologne / Polonya'da Mehmet Ağanın Görevi Hakkında Bazı Dikkatler", *RO*, C.1, 1959, s.46-51.

"Z badań nad stosunkami polsko-tureckimi w latach 1704-1714 / 1704-1714 Yılları Arasında Polonya Türkiye İlişkileri Üzerinde Araştırma", *Sprawozdania z posiedzeń Komisji PAN,* Oddział w Krakowie, 1, 1959, s.91-94.

"Deux documents turcs concemant l'ambassade de Samuel Górski ala Porte Ottomane / Osmanlı Devleti'nde Polonya Elçisi Samuel Gorski İle İlgili İki Belge (1707)", *FO*, V, 1963, s.89-96.

"Dwie misje Polskie w Turcji w roku 1707 / 1707'de Türkiye'de Polonyanın İki Diplomatik Heyeti", *Sprawozdania z posiedzeń Komisji PAN*, Oddział w Krakowie, S.1, 1963, s.151-153.

"Zur Frage der turkischen Polen politik der Jahre 1704-1714 / 1704-1714 Yılları Arasında Türkiye'nin Polonya'ya Yönelik Politikası Üzerine Soru", *FO*, S.XII, 1970, s.125-139.

"A propos d'un échange des prisoniers entre le sultan Ahmed III et Charles II roi du Suède / Sultan III. Ahmet ve İsveç Kralı II. Karl Döneminde Esirlerin Değişimi Hakkında", *FO*, C.14, 1972-1973, s.289-292.

"Zur Klassifizierung der Zusammensetzungen von Zeitwörtern der Bewegung im Tatarischen und im Baschkirischen / Tatar ve Başkurt Dilinde Hareket Fiilleri Kompozisyonlarını Sınıflandırma", *FO*, S.XV, 1974, s.141-147.

"Zusammengesetzte Verba der Bewegung im Tschuwaschischen / Çuvaşça'da Hareket Bileşiği Fiiller", *FO*, S.XIV, 1972-1973, s.155-159.

Małgorzata Łabęcka–Koecherowa
(1917-2011)

28 Eylül 1917'de Polonya'nın Lublin ili Pulawy ilçesi Bronice köyünde dünyaya gelir. Wolk-Laniewski ailesinden Antoni ve Lopuski ailesinden Lubusza'nın kızı olan Malgorzata, dört kız bir erkek çocuğu olan ailenin en küçük kızıdır. Annesi Lubusza'nın baba tarafı Litvanya Tatarlarından Olechowicz ailesine dayanır. Annesinin anne tarafı ise Viyana'dan Varşova'ya göç etmiş Vieweger ailesinden gelir. Annesinin babası Jan Lopuski mühendis olarak Volga nehri gemicilik işletmesinde müfettiş olarak 1917 Bolşevik ihtilaline kadar çalışır. Bu tarihten sonra Polonya'ya döner ve Visla nehri kıyısındaki Kazimierz Dolny kasabasına yerleşir. Malgorzata annesi ile ilgili

olarak şunları anlatır: "*Annem, Varşova'da eğitim görmüştü. Artistik bir ruha sahipti. Mutfak işlerini hiç bilmezdi ve mutfakta bir şeye dokunmak bile istemezdi. Onu, yüksek artistik bir müzik kabiliyeti olan teyzesi en güzel şekilde yetiştirmişti. Resme kabiliyetliydi ve kendine özgü 'Lubuszienka' tarzı vardı. Sanata, felsefeye çok meraklıydı ve kültürün hiçbir alanı ona yabancı değildi…"*[5]

Malgorzata Labecka'nın baba tarafı ise, Bronice'de bulunan Polonyalı bir aileden gelmektedir. Dedesi Stanislaw Wolk–Laniewski hukukçudur. Paris'te Sorbonne Üniversitesi Hukuk Fakültesi Veraset Hukuku Bölümünden mezun olur. Babası ise Bonn'da Ziraat Fakültesi'nde eğitim almış ve Bronice'ye dönüp şimdi üzerinde köyler bulunan geniş toprakların II. Dünya savaşına kadarki sahibidir. II. Dünya savaşında pek çok insanın yaşadığı dramı bu ailede yaşar. Topraklarını bırakarak 1945'te Varşova'ya göç eder. Malgorzata anılarında babasından şöyle söz etmektedir: "*Babam, gururlu ve mert bir insandı. Yumuşak bir kalbi vardı. O her şeye güzel bakardı. Fakirlere ve zayıf kimselere yardım ederdi. Hayatında hiç kimseye, hiçbir zaman bağırdığını görmedim. Günümüzde öyle bir insan bulunduğunu zannetmiyorum. Gerçekten 20. yüzyılda öyle birini bulmak çok zor"*[6]

Savaşta topraklarını ve evini kaybeden babanın Bronice'deki malikanesi, II. Dünya savaşında Alman askerleri tarafından karargah olarak kullanılır. Rusların savaşı kazanması üzerine devlet, eve ve arazilere el koyar. Malgorzata, bu eve dair şunları aktarmaktadır: *"Evimiz çok büyüktü. Giriş tarafından iki kat, park tarafından üç katlı idi. 22 büyük, 2 küçük odası vardı. Günümüzde 24 normal oda mevcut olup içerisine asansör de yapılmıştır. Bu bina, Laniewskiler adına Lublin Valiliğince şimdi halk kütüphanesi olarak kullanılmaktadır. Bina 18. yüzyılın sonunda ünlü mimar Piotr Aigner tarafından Czartoryski saraylarına benzer tarzda yapılmıştır. Biz bu binaya sadece ev dedik. Çünkü babamız ona saray denmesini istemedi. Ancak, bugün bizim evimiz, saray olarak adlandırılıyor."*[7] Malgorzata'nın kişiliğinin şekillendiği bu evin Malgorzata'nın hayatında farklı bir yeri olduğu şu satırlardan daha iyi anlaşılmaktadır: *"1945 sonbaharından beri Varşova'da yaşıyorum. Ama benim köklerim köy toprağındadır. Bunu bu yaşımda hala hissediyorum. Güneş açtığında veya yağmur yağdığında özellikle bu duygularım çok yoğunlaşıyor"*[8].

Kitaplar

Arif Ali, Daniszmendname–Księga czynów Melika Daniszmenda / Arif Ali'nin Danişmendnamesi, Varşova, 1980, (Tadeusz Majda ile birlikte).

[5] Bak.: Ö. Emiroğlu, "Malgorzata Labecka-Koecherowa's Place in Poland's Turkology (1917-2011)", *Yeni Türk Edebiyatı Araştırmaları,* S.6, Temmuz-Aralık, 2011, s.140.

[6] Ö. Emiroğlu, agm., s.141.

[7] Ö. Emiroğlu, agm., s.141.

[8] Ö. Emiroğlu, agm., s.141.

Mitologia ludów tureckich (Syberia Południowa) / Güney Sibirya Türk Halkları Mitolojisi, Varşova 1998, 213 s.

Droga / Yol, Varşova, 1991, *Od serce do serc/ Kalpten Kalplere,* Varşova, 2002, III. baskı Varşova, 2015, (Andrzej Ananic ile birlikte).

Makaleler

"Hikmet", *NKI,* S.22, 1956, s.1.

"Nazım Hikmet Ran", [İçinde]: *Encyklopedia Współczesna*, Varşova, 1959, s.264-266.

"Kizuczeniju jazyka poeticzeskich proizwiedenij Nazyma Chikmeta / Nazım Hikmet'in Şiir Dili Üzerinde Araştırma", *FO*, fasc.1/2, 1961, s.213-223.

"Locutions turques formées avec le mot ağız / Türkçede "ağız" Kelimesiyle Yapılmış Deyimler", (M. Borzęcka, S. Płaskowicka-Rymkiewicz ile birlikte), *FO,* 1, t.5, 1963, fasc. 1/2, s.97-126; 2, C.7, 1965, s.91-117; 3, C.8, 1966, s.197-226.

"Pamięci Nazıma Hikmeta / Nazım Hikmeti Anış", *KI,* S.2, 1963, s.1, 3.

"Nazım Hikmet i jego poezja / Nazım Hikmet ve Şiiri", *PO*, S.22, 1964, s.99-105.

"O tureckim teatrze ludowym. Meddah-Karagöz-Orta Oyunu / Türk Halk Tiyatrosu: Meddah-Karagöz-Orta Oyunu", *TLd*, 5, 1964, s.36-40.

"Listy do Stefana: (1) Stambuł - Ankara - Stambuł; (2) O wsi w teatrze; (3) O dramacie współczesnym; (4) O Kemalu Tahirze; (5) Więzi z folklorem; (6) Orędownicy czystej turecczyzny (współczesna poezja); (7) Sztuka aszyków (poezja) / Mektuplar", *TgKI*, 1966, S. 29, s. 7; S. 30, s. 7; S. 32, s. 6; S. 33, s. 7; S. 34, s. 7; S. 35, s.7.

"Nazım Hikmet Ran, [İçinde]: *Wielka Encyklopedia Powszechna*, C.7, Varşova, 1966, s.665-666.

"Osmańskie festiwale "Wszelkich sztuk i umiejętności / Osmanlı Sanat ve Yetenekler Festivali", *PO*, 2, 1966, s.105-114.

"Turecka dell'arte / Türk "dell'arte"si-Orta oyunu", *Dialog*, S.10, 1966, s.115-123.

"W Turcji / Türkiye'de", *Tygodnik Kulturlany*, S.18, 1966, s.22-23.

"Literatura dywanowa i .. / Divan Edebiyatı ve...", *Plt*, S.20, 1967, s.7.

"Człowiek i poeta / İnsan ve Şair", *Tgodnik Kulturalny*, S.24, 1968, s.8.

"W piątą rocznicę śmierci Nazıma Hikmeta / Ölümün Beşinci Yılında Nazım Hikmet", *Tgodnik Kulturalny*, S.24, 1968, s.8.

"Powrót do kraju, Pamięci Nazıma Hikmeta / Vatana Dönüş Nazım Hikmeti Hatırlayış", *Widen.*, S.6, 1968, s.36-39.

"Literatura współczesnej Turcji / Çağdaş Türk Edebiyatı", *Ws.*, S.11, 1969, s.4.

“Turecka literatura okresu Republiki / Cumhuriyet Devri Türk Edebiyatı”, *PO***,** S.1, 1969, s.25-31; S.2, 1969, s.127-141.

“Turecki teatr współczesny / Çağdaş Türk Tiyatrosu”, *TLd*, S.5, 1969, s.35-40.

“Aszyk to rozmiłowany / Aşık Bu Tutkun”**,** *Ws.*, S.13, 1970, s.7.

“Une comédie turque Inconnue dans les collections polonaises. An Unknown Turkish Comedy in Polish Collections, “Le Théâtre en Pologne”, “The Theater in Poland” / Polonya Koleksiyonlarında Bilinmeyen Türk Komedisi”, S.8, 1970, s.27-33.

“Urząd Nasreddina Hodży – pierwszą komedią turecką? / Nasreddin Hoca’nın Mansıbı – İlk Türk komedisi mi?”, *PO*, S.4, 1970, s.335-344.

“Mevlâna Nasz Pan / Efendimiz”, *LŚw*, S. 4, 1971, s.153-155.

“Poezja współczesna. literatura ludowa. Twórczość poetów ludowych. Zamiast zakończenia”, [İçinde]: *Historia literatury tureckiej. Zarys / Türk Edebiyatı Tarihi*, Edit. T. Majda, Vroclav-Varşova-Krakov-Gdańsk, 1971, s.245-369, 370-374, (S. Płaskowicka-Rymkiewicz ve M. Borzęcka ile birlikte).

“Nagrody Tureckiego Towarzystwa Językoznawczego za rok 1970 / 1970 Türk Dil Kurumu Ödülleri”, *LŚw*, S.4, 1971, s.178-179.

“Typy stałe w dawnym teatrze tureckim i włoskiej dell’arte / Eski Türk Tiyatrosu ve İtalyan “dell’arte”sinde Tekrarlanan Tipler”, *PO*, S.1, 1972, s.17-23.

“Dawny teatr turecki / Eski Türk Tiyatrosu”, *PT*, S.1, 1972, s.47-57.

“O tureckim zbójniku Koroğlu / Türk Eşkiyası Körüğlu Üzerine”, *LŚw*, S. 2, 1972, s.180-182.

“W 70-lecie urodzin Nazıma Hikmeta / Nazım Hikmet’in Doğumunun 70. Yılı”, *TrL*, S. 1, 1972, s.4; ŻW, S.14, 1972, s.5.

“Nasreddin Hocanun Mansıbı. Taklid Oyunudur”, *RO*, C.36, 1973, s.5-11.

“La plus ancienne comédie turque dans les collections polonaises / Polonya Raczynski Kütüphanesinde Bulunan En Eski Türk Komedisi”, *RO*, S.36/2, 1974, s.5-26.

“Teatr w Turcji / Türkiye’de Tiyatro”, *Sc*, S. 6, 1975, s.14-17.

“Przekład i tłumacz / Çeviri ve Çevirmen”, *PO*, S.4, 1976, s.343-354.

“Haldun Taner i jego “Ballada” / Haldun Taner ve Balladı”, *Sc***,** S.5, 1977, s.24-27.

“Sztuka szamana w tradycji tureckiej / Türk Geleneklerinde Şaman Sanatı”, *PO*, S.3, 1979, s.234-240.

“Szamanizm w Azji Środkowej i jego relikty tureckie / Orta-Asya Şamanizmi ve Anadolu Türklerindeki Kalıntıları”, *Dialog*, S.11, 1979, s.85-93.

“Sztuka opowiadania Arifa Alego / Arif Ali’nin Anlatım Sanatı”, *PO*, S.4, 1980, s.317-324.

“Yunus Emre i jego “Droga / Yunus Emre ve Onun Yolu”, *PO*, S.1-4, 1983, s.65-73.

"Wokół "Księgi miłości" Mehmeda / Mehmed'in Işknamesi Etrafında", *PO*, S.2, 1983, s.16-23.

"Magia słowa w codziennym życiu Jakutów / Yakutların Günlük Hayatında Sözün Büyüsü", *Akn*, S.2, 1988, s.149-153.

"Urząd Nasreddina Hodży – pierwsza komedİa turecka w zbiorach Polskich / Nasrettin Hocanın Mansıbı Polonya Koleksiyonlarındaki İlk Türk Komedisi", *Akn*, S.102, 1990, s.342-346.

"Przyczynek do dziejów słowa "kukła" / Kukla Sözünün Tarihine Ekleme", *Teatr Lalek*, S.1-2, 1991, s.36-39.

"W drodze do "Siódmego Nieba" / Yedi Kat Göğe Yolculuk", *Szaman*, S.1, 1991, s.8.

"Szamani i dusze / Şamanlar ve Ruhlar", *Szaman*, S.2, 1991, s.11.

"Obchody 750-lecia urodzin Yunusa Emre / Doğumunun 750. Yılında Yunus Emre", *PO*, S. 4, 1992, s.100-102.

"Turkmeński bachszy bard Azji Środkowej / Orta Asya'nın Ozanı Türkmen Bahşısı", (Sławomira Żerańska–Kominek ile birlikte), *PO*, S.3-4, 1993, s.137-150.

"Niegdysiejsze koneksje teatralne Turcja–Polska / Geçmişte Türkiye-Polonya Tiyatro İlişkileri", [İçinde]: *Orient w kulturze Polskiej*, Varşova, 2000, s.201-209.

Bildiriler

"La plus ancienne comédie turque dans les collections polonaises / Polonya Koleksiyonlarında Eski Türk Komedisi", I. Milletlerarası Türkoloji Kongresi, İstanbul, 15-20 X 1973, *Tebliğler*, İstanbul, 1979, s.341-343

"Sztuka szamana w tradycji tureckiej; (b) Teatr i tańce chłopów anatolijskich; (c) Aneks, w: Teatr wobec tradycji ludowych / Türk Geleneğinde Şaman Sanatı", *Międzynarodowa Sesja zainicjowana przez Stowarzyszenie Teatralne "Gardzienice",* Lublin, 17-19.V.1980; II. Międzynarodowe Spotkanie Teatralne Polskiego Ośrodka ITI, Lublin "Gardzienice".

Tanıtımlar

"Ostatnie wydania poezji Nazıma Hikmeta: Nazım Hikmet, C'est un dur métier que l'exil/ Nazım Hikmet'in Şiirlerinin Son Baskıları", Poèmes traduits par Charles Dobrynsky avec la collaboration de l'auteur, Paris, 1957; Nazım Hikmet, Izbrannyje soczinienija. T. I. Stichi i poemy, Moskwa, 1957, A. Babajew, Nazım Hikmet, Moskova, 1957 / Nazım Hikmet'in Son Şiir Kitapları, Nazım ile Birlikte C. Dobrynski, Seçilmiş Nazım Hikmet Şiirleri", *PO*, S.3, 1958, s.327-333.

Prof. Dr. Tadeusz Majda

(1930-)

Polonya'nın kuzeyinde Slupsk yakınlarında Sokolimow'da öğretmen bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelir. 1951-1956 yıllarında Ananiasz Zajaczkowski'nin gözetiminde, Varşova Üniversitesi Şarkiyat Enstitüsü'nde Türk, Fars ve Arap dilleri öğrendikten sonra araştırmalarına başlar. 1956'daki bilim uzmanlığı tezi: *Kanuni Sultan Süleyman'ın Şiirleri* başlığını taşır. *Yusuf ile Züleyha'nın Öyküsü* incelemesiyle 1965'te "Edebiyat Doktoru" unvanını alır. *Türk Dilinin XVII. Yüzyıldaki Gelişimi* adlı eseriyle 1980'de doçent olur. Varşova Üniversitesi Türkoloji Bölümü'nde 1955'te araştırma görevlisi olarak başladığı akademik kariyerini 1990'da Profesör unvanını alarak taçlandırır. Cambridge, Manchester, Strasbourg, Saraybosna, Napoli, Venedik, Berlin, Bamberg, Ankara, İstanbul başta olmak üzere dünyanın birçok yerinde konferanslar vermiştir. 1981-1984 yılları arasında Şarkiyat Enstitüsü Müdürlüğü, 1984-1986'da Filoloji Fakültesi Dekanlığı ve 1988'den emekli olduğu 2006'ya kadar Türkoloji ve Orta Asya Dilleri Bölümü Başkanlığı görevini üstlenmiştir. Ayrıca Varşova Millî Müzede Şark Sanatı Bölümünde danışman olarak çalışmaktadır. Tadeusz Majda, Türk Sanatı Kongreleri Yürütme Komitesi, Asya Derneği, Polonya Şarkiyatçılar Birliği, Polonya Sanat Tarihi Uzmanları Derneği gibi çok sayıda kurumun üyesidir. Yaptığı çalışmalardan dolayı 2004 yılında Ankara Üniversitesi Rektörlüğü tarafından fahri doktora ünvanına layık görülmüştür. Aynı yıl Türk Kültürüne Hizmet Vakfı tarafından da ödüllendirilmiştir.

Kitaplar

Skrypt do nauki języka tureckiego / Türkçe Öğrenimi Notları, (M. Borzęcka ile birlikte), Varşova, 1965.

Katalog rękopisów orientalnych ze zbiorów Polskich. Katalog rękopisów tureckich i perskich / Türkçe ve Farsça El Yazmalar Kataloğu, (Edit.) S. Strelcyna ve A. Zajączkowskiego, C.V, Varşova, 1967.

Rysunki kostiumów tureckich z kolekcji króla Stanisława Augusta w Gabinecie Rycin Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie, I. Katalog / Varşova Üniversitesi Kütüphanesindeki Gravürler Bölümünde Bulunan Kral Stanislaw August Poniatowski'ye Ait Koleksiyonda Bulunan Türk Kıyafetleri Katalogu I, Varşova, 1973, (A. Mrozowska ile birlikte).

Wybór współczesnych tekstów tureckich I Proza / Çağdaş Türkçe Düz Yazı Metinlerinden Seçmeler, Varşova, 1975, (Wojciech Hensel ile birlikte).

Rysunki o tematyce tureckiej w kolekcji króla Stanisława Augusta w Gabinecie Rycin Bibioteki Uniwersyteckiej w Warszawie / Varşova Üniversitesi Kütüphanesindeki Gravürler Bölümünde Bulunan Kral Stanislaw August Poniatowski'ye Ait Kolleksiyonda Bulunan Türk Hayatına Dair Resimler Katalogu II, Varşova, 1978, (A. Mrozowska ile birlikte).

Arif Ali. Daniszmendname - Ksiega czynów Melika Daniszmenda / Arif Ali'nin Danişmendname'si, Melik Danişmend'in Yaptıklarını Anlatan Kitap, Giriş, Tercüme, Notlar ve Sözlük, Varşova, 1980, (M. Łabęcka-Koecherowa ile birlikte).

Skrypt do nauki języka tureckiego. Cz. I, / Türkçe Öğrenim Materyalli, Varşova, 1982, (Wojciech Hensel ile birlikte).

Wybór tekstów tureckich II Poezja / Türkçe Seçme Metinler II Şiirler, Varşova, 1982, (Wojciech Hensel ile birlikte).

Wybór klasycznych i współczesnych tekstów tureckich II Poezja / Eski ve Çağdaş Türkçe Metinler, II Şiirler, Varşova, 1983, (Wojciech Hensel ile birlikte).

Rozwój języka tureckiego w XVII wieku / 17. Yüzyılda Türkçenin Gelişimi, (rękopis z 1611 r. ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej we Vroclaviu, sygn. M.1529), Varşova, 1985.

Mehmed, Księga miłości / Mehmned'in Işknamesi, (Giriş ve dipnotlar), Varşova, 1987, (M. Labecka-Koecherowa ile birlikte).

Rysunki tureckich kostiumów i scen rodzajowych ze zbiorów króla Stanisława Augusta w Gabinecie Rycin Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie, wydanie II poprawione i poszerzone / Kral Satnislaw August'un Koleksiyonunda Varşova Üniversitesi Kütüphanesindeki Türk Kıyafetleri Resim ve Baskıları, Varşova, l991, (Alina Mrozowska ile birlikte).

Język turecki / Türk Dili, Varşova, 2001.

Polska bibliografia turkologyczna / Polonya Türkoloji Bibliyografyası, Varşova, 2012, (Öztürk Emiroğlu ile birlikte).

Makaleler

"Rękopisy perskie w zbiorach Polskich / Polonya Koleksiyonlarında Bulunan Farsça Elyazmaları", *PO*, 3, 1963, s.321-326.

"Muzułmańskie obrządki pogrzebowe / İslami Cenaze Merasimi, (Alina Mrozowska ile birlikte), *Pielgrzym Polski*, S.11,1968, s.124-125.

"Zdobycie Konstantynopola / İstanbul'un Fethi", (Alina Mrozowska ile birlikte), *Pielgrzym Polski,* S.3, l968, s.70-71.

"Siedemnastowieczny słownik turcyzmów w alfabecie laczinski / Polonya Koleksiyonlarında Bulunan XVII. Yüzyıla Ait Latin Harfli Türkçe Bir Sözlük, (A. Mrozowska ile birlikte), *Prace Filologiczne Uniwersytetu Warszawskiego,* C. 24, 1973, s. 219-232.

"Słowo o Meliku Daniszmendzie / Danişmendname'ye Dair", *PO*, S.3, 1973, s.203-209.

"A Letter by Sultan Mehmet III to King Sigismund III in Polish Transcription", RO, S.38, Księga dla uczczenia pamięci Jana Reychmana, Varşova, 1976, s.199-204.

"Polskie prace poświęcone sztuce Muzułmańskiej Bliskiego Wschodu (1945-1975) / Yakın Doğu İslam Sanatı Üzerinde Polonya'da Yapılan Çalışmalar 1945-1975", *PO,* S.4, 1976, s.368-375.

"Collection of Persian Miniatures in Poland", [İçinde]: *Memorial Volume of the With İnternational Congress of İranian Art and Archaeology,* Oxford, September 11-16th, 1972, (Edit.): M. Y. Kiani, Tahran, 1976, s.223-230.

"Orientalizacja smaku artystycznego w Polsce za panowania Jana III Sobieskiego / III. Jan Sobieski Döneminde Polonya Sanatında Şark Zevki", [İçinde]: *Studia Wilanowskie,* I-II, Varşova, 1977, s.141-147.

"An 18th Century Eastern Anatolian Dialect Recorded in Latin Characters", *Prilozi za Orijentalnu Filologiju,* Vol. 30, Orijentalni Institut u Sarajevu, Sarajevo, 1980, s.449-455.

"Polish Centers of Turkish Studies", *Prilozi za Orijentalnu Filologiju,* Vol. 31, Sarajevo, 1982, s.189-193.

"Motywy wschodnie w kulturze Polskiej / Polonya Kültüründe Doğu Motifleri, *Hejnał Mariacki,* S.9 (383), l983, s.30-31.

"Wielcy Arabowie - İbn Battuta / Büyük Araplar-İbn-i Batuta", *As-Sadaka,* S.3, 1983, s.65-72.

"Etymologia nazw tkanin wschodnich w języku Polskim / Leh Dilinde Doğu Kumaşları Adlarının Etimolojisi", *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej,* S.3/86, 1987, s.499-503.

"Les contacts des Tatars Lituaniens et polonais avec les pays turcophones / Türkçe Konuşan Ülkelerle Polonya ve Litvanya Tatarlarının İlişkileri", [İçinde]: *L'Asie Centrale et ses voisins,* Edit. Remy Dor. Paris, İNALCO, 1990, s.l98-206.

"Literatura uzbecka / Özbek Edebiyatı", [İçinde]: *Poezja Uzbecka Antologia*, Wybór Tadeusza Chróścielewskiego, Lodz, 1989, s.501-533.

"Bibliografia Polskich prac o sztuce Muzułmańskiej / İslam Sanatı Üzerine Polonya'daki Çalışmalar Bibliyografyası, *PO,* S.1-2, 1994, s. 63-73.

"Studia turkologiczne w Polsce i zagranicą / Polonya'da ve Yurt Dışında Türkoloji Çalışmaları", *PO,* S.1-2, 1994, s.25-27.

"Kaftan na Bliskim Wschodzie - Historia i funkcja / Yakın Doğuda Kaftan-Tarihçe ve İşlevi" [İçinde]: *Ubiory w Polsce*, Materiały III Sesji Klubu Kostiumologii i Tkaniny Artystycznej SHS, Varşova, październik l992, Varşova 1994, s.106-111.

"Turkish Garments in the Collections of the National Museum in Warsaw", *Bulletin du Musée National de Varsovie*, Vol. XXXV, S.1-4, 1994, s.53-62.

"Modlitewnik turecki ze zbiorów Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego / Varşova

Üniversitesi Kütüphanesinde Bulunan Türkçe İbadet Kitabı", *Rocznik Tatarów Polskich,* C.II, Gdańsk, l994, s.17-19.

"Turkish-Byelorussian-Polish Handbook", Księga dla uczczenia siedemdziesięciolecia Profesora Edwarda Tryjarskiego, *RO,* XLIX, z.2, 1995, s.139-158.

"Syrian Dialect as Recorded in the 'Ad-Durrat al-mudīya fī'l-luġat at-turkīya', a Dictionary Dating from the 15th Century / 15. yüzyıla ait "Ad-Durrat al-mudīya fī'l-luġat at-turkīya" Başlıklı Suriye Ağzı Türkçe Lügat", *RO,* L, z.2, l995, s.154-174.

"Ottoman Provincial School of Miniature Painting", *Newsletter,* State of Kuwait vol. 8, 1997, s.16-17.

"Ilustracje do Adża'ib al-mahlukat Al-Kazwiniego. Tureckie malarstwo miniaturowe w Kairze, Bagdadzie i Damaszku w XVI-XVIII wieku / Al Kazvi'nin Acaibü'l Mahlukatındaki Resimleri, 16-18. Yüzyılda Şam, Bağdat, Kahire'de Türk Minyatürü, [İçinde]: *Z Mekki de Poznania. Materiały 5. Ogólnopolskiej Konferencji Arabistycznej,* (Red): Henryk Jankowski, Poznań, 9-10 czerwca 1997, Poznań, s.177-183.

"The Impact of Turkish Decorative Motifs on Polish Handicrafts: Stove Tiles", [İçinde]: *Art Turc. 10e Congrès International d'art turc.*, Genève, 17-23 Septembre 1995, Genève, 1999, s.457-462.

"The Celts, the Scythians and the Turks. Parallels in the Visual Arts and Literature", [İçinde]: *Collectanea Celto-Asiatica Cracoviensis,* (Edit.) Jadwiga Pstrusińska i Andrew Ceara, Krakov, 1999, s.33-60.

"Ottoman Art in the Polish Collections", [İçinde]: *War and Peace,* Ottoman-Polish Relations in the 15th-19th Centuries. Exhibition Catalogue, Museum of Turkish and İslamic Arts, İstanbul, 20 June–20 September 1999, İstanbul, 1999, s.46-51.

"Ogrody w krajach İslamu / İslam Ülkelerinde Bahçe", [İçinde]: *Ogród Forma-Symbol-Marzenie,* Katalog wystawy, Zamek Królewski w Warszawie, 18 grudnia 1998–28 lutego 1999, Varşova 1999, s.59-71.

"Reception of Turkish Culture and Art in Poland", [İçinde]: *Osmanlı, Kültür ve Sanat,* (Edit.): Güler Eren, Vol. 9, Ankara, 1999, s.30-35.

"Prof. Dr. Ananiasz Zajączkowski'nin Karaim ve Osmanlı Araştırmaları", *Türk Dili,* S.582, Haziran 2000, s.574-580.

"Sztuka turecka w zbiorach Polskich / Polonya Koleksiyonlarında Türk Sanatı", [İçinde]: *Wojna i Pokój,* Skarby sztuki tureckiej ze zbiorów Polskich od XV do XIX wieku. Katalog wystawy / Sergi Kataloğu, Muzeum Narodowe w Warszawie, 25.03–07.05.2000, s.43-47.

"Jan Chrystian Kamsetzer (1753-1795) and His Drawings of Turkey / J. Chrystian Kamtser ve Türkiye Resimleri", [İçinde]: *Entre Orient et Occident. Liber Amicorum Livio Missir de Lusignan in Honorem*, Bruxelles, 2001, s.39-54.

Bildiriler

"Wątek Yusuf ü Züleyha w literaturze tureckiej do XV wieku / XV. Yüzyıla Kadar Türk Edebiyatında Yusuf ve Züleyha Hikâyesi", Sesja Jubileuszowa XXX-lecia Instytutu Orientalistycznego UW, *Komunikaty Naukowe*, Varşova, 1964, s.85-89.

"Une collection de miniatures du costume turc du XVIIIe siècle", IV ème Congrès İnternational d'Art Turc, Aix-en-Provence, 10-15 september 1971, *Études Historiques*, Aix-en-Provence, 1976, s.117-122.

"Die Blumendekoration der Orientalischen Zelte in den Staatlichen Kunstsammlugen im Wawel in Krakau / Krakov'daki Wawel Sarayında Bulunan Şark Çadırlarında Çiçek Motifleri", *VIII. Internationaler Kongress für Iranische Kunst und Archaeologie,* München, 7-10 September 1976, s.463-466.

"Present state and perspectives of the studies of Ottoman Turkish linguistic monuments in phonetic transcription (non-Arabic scripts)", *Studi Preottomani e Ottomani,* Atti del Convegno di Napoli, 26-28 Settembre 1974, Napoli, 1976, s.179-189.

"Orientalizacja smaku artystycznego w Polsce za panowania Jana III Sobieskiego / Kral III. Jan Sobieski Devrinde Polonya Sanatında Şarklılaşma Zevki", Sesja Jubileuszowa Naukowa "Jan III Sobieski - kultura artystyczna i umysłowa jego czasów", Wilanow, 25-26 kwietnia 1977, *Studia Wilanowskie*, S.I-II, 1977, s.141-147.

"A seventeenth century Turkish text in Latin characters from a Polish collection", I. Milletlerarası Türkoloji Kongresi, İstanbul, 15-20 Ekim 1973, *Tebliğler*, İstanbul 1980, 2, s.496-499.

"A 17th Century Turkish Folk Verse in Latin Characters", [İçinde]: *Studia Turcologica Memoriae Alexii Bombaci Dicata, İstituto Universitario Orientale*, Seminario di Studi Asiatici, Series Minor XIX. A cura di Aldo Gallotta, Napoli, 1982, s.335-338.

"Characteristics of the Early Anatolian Turkish Epic Poetry", [İçinde]: *Proceedings of the Fourth International Conference on the Theoretical Problems of Asian and African Literatures,* Edit. M. Galik, Bratislava, 1983, s.347-355.

"The Handbook "Le Drogman Turc" by Alexander Chodźko and His Importance as a Linguistic Source", [İçinde]: Beşinci Milletlerarası Türkoloji Kongresi, İstanbul, 23-28.Eylül l985, *Tebliğler*, İstanbul, 1985, s.187-191.

"Characteristics of Early Turkish Style (13th-1st half of 15th Centuries", [İçinde]: *Problemy Języków Azji i Afryki,* Materiały II Międzynarodowego Sympozjum, Varşova-Krakov, 10-15 listopada 1980, (Edit.) Stanislaw Pilaszewicz-Jerzy Tulisow, Varşova, 1987, s.223-231.

"Polish Artists in Turkey up to the l9th Century", [İçinde]: *9th International Congress of Turkish Art*, İstanbul, 23-27 September 1991, Proceedings, Ankara, l995, vol.II, s.439-442.

"A Turkish Document in Latin Characters Referring to Transylvania", [İçinde]: *Actes de Symposium du Comité International d'Etudes Preottomanes et Ottomanes, Pécs*, 8-11. IX.1986, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 1994, s.517-523.

"Prof. A. Zajaczkowski's Ottoman Studies", [İçinde]: *Kipčiakuų Tiurkuų-Orientas Lietuvoje-İstorija ir tyrimų perspektywa*, Tarptautmės moksilinės konferencijos, skirtos profesoriaus dr. Ananiaszo Zajączkowskio 90-sioms gimimo metinėms, medžiaga, Vilnius, 1993 m. spalio 14-15 d. Sudarė T.Bairašauskaitė, H. Kobeckaitė, DANİELlUS, Vilnüs, 1994, s.47-53.

"Ceramic Tiles from Turkestan (14th-- 15th Centuries) in the National Museum in Warsaw", [İçinde]: *Konferenzakten ESCAS IV,* Bamberg, 8-12.Oktober 1991, Berlin, 1994, s.223-228.

"Rękopisy tureckie w zbiorach Polskich / Polonya Koleksiyonlarındaki Türkçe Elyazmaları", [İçinde]: *Stosunki polsko-tureckie. Materiały z Sesji naukowej,* (Edit.) Tadeusz Majda, İnstytut Orientalistyczny Uniwersytetu Warszawskiego, Varşova, 1995, s.97-105.

"Turkish Painting during the Republican Period (1923-1940)", [İçinde]: *Symposium Organised on the Occasion of the 75. Anniversary of the Foundation of the Republic of Turkey*, Varşova, 1999, s. 79-86.

"European Artistic Tradition and Turkish Taste – Stanisław Chlebowski the Court Painter of Sultan Abdülaziz", [İçinde]: *Interactions in Art,* International Symposium Hacettepe University, Ankara, November 25-27, 1998, Proceedings. (Edit.): Zeynep Yasa Yaman, Ankara, 2000, s. 176-181.

Tanıtımlar

"Turkey", Nagel's Encyclopaedia–Guide, Nagel Publishers, Geneva-Paris-Munich, l968, *PO*, S.4, 1973, s.150-l52.

"I. W. Borolina, Litieratura wostoka w sriednie wieka, Turieckaja litieratura / Ortaçağda Şark ve Türk Edebiyatı", Moskva, l970, C.II, s.315-435, *PO,* S.4, 1973, s.351-352.

"Andreas Tietze, Mustafa Ali's Description of Cairo of 1599 / A. Tietze Mustafa Ali'nin 1599 Kahire'sini Anlatışı", Wien, 1975, *RO*, S.XL, z.2, 1979, s. l01-105.

"Orient Sokólski-prawda i legenda / Orient Sokolski-Gerçek ve Hikâye", *PO*, S.1 (101), 1977, s.51-54.

Dr. Tomasz Majtczak

(1975-)

Tomasz Majtczak 1975'te dünyaya gelir. Jagiellon Üniversitesi Filoloji Enstitüsü Japon Dili Bölümü'nden 1999'da mezun olur. Aynı enstitüde 2002'de Türk Dili üzerine master yapar. 2004'te dilbilim alanında doktor unvanı alır. 1995-2002 arasında Linguistica Baltica dergisi başyazar-asistanı olarak çalır. 2004'ten beri Jagiellon Üniversitesi Japon Dili Bölümü'nde çalışmaktadır. Türkçe ve Japonca bilen Majtczak, Türkler ve Japonlar üzerine araştırmalar yapmaktadır.

Kitaplar

Japońskie klasy czasownikowe w perspektywie diachronicznej / Artzamanlı Perspektif İçinde Japonca Fiil Sınıfları, Krakov, 2008, 147 s. (Altayistik bakış açısına göre yazılmış beşinci ve altıncı bölümlerde, Eski Türkçe hakkında bilgiler bulunmaktadır).

Makaleler

"A note on Old Turkic 'tanlar' / Eski Türk 'turnalar' İle İlgili Bir Not", Studia Etymologica Cracoviensia, S.9, 2004, s.103-110.

Alina Barbara Mrozowska

(1927-1999)

Türkolog, kuratör, Polonya Şarkiyatçılar Birliği, Polonya Türkiye Derneği, Tarih Sanatı Derneği üyesi. 1927 yılında Varşova'da entelektüel bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelir. 1944'teki Varşova ayaklanmasına katılır. Kielce'ye sürülünce orada liseyi bitirir. 1946'da lise bitirme sınavlarına girer. Aynı yılda İngiltere'de bulunan babasının yanına gider. Londra'da kimya bölümünde kaydolur. 1947'de Polonya'ya geri döner. 1949'da Polonya Dışişleri Bakanlığı Diller ve Şarkiyat Okulu'na başlar. 1950'de bu okul kapanınca Prof. Ananiasz Zajaczkowski'nin tavsiyesiyle 1951 yılında Varşova Üniversitesi Şarkiyat Enstitüsü Türkoloji Bölümüne öğrenci olarak kabul edilir. 1953'te "Zapozyczenia arabskie w Safer-name Nasir-i Chosorowa / Nasir-i Husrev'in Sefernamesinde Aparça Alıntılar" başlıklı tezi master eğitimini kısa sürede tamamlar. 1954'te Varşova Üniversitesi kütüphanesinde çalışmaya başlar. Kütüphanede çalıştığı yıllarda Varşova Üniversitesi'nde bulunan şark yazmaları üzerine çalışır. Buradaki çalışmaları, Kasım 1958'de UNESCO'nun katkısıyla Varşova Millî

Müzede "Pismo i książka orientalne / Şark Kitapları ve Yazıları" başlığı altında sergilenir. 1971'de Afrika Araştırmaları Kütüphanesi'nde çalışır. Afrika Araştırmaları Kütüphanesi Coğrafya ve Bölgesel Araştırmalar Bölümü'ne dönüştürülür. Kuratör olarak 1992 yılına kadar burada çalışır ve emekliye ayrılır.

Türkoloji ile ilgili bilimsel çalışmalarının çoğunu Prof. Dr. Tadeusz Majda ile birlikte yayımlar. Ana ilgi alanını şarka ait eski eserler ve Polonyalıların yakındoğudaki yaşantıları ile ve şark dillerinden Lehçe'ye gelen kelimler oluşturur. Lehçe-Arapça Bitkiler Sözlüğü hazırlar, fakat yayımlıyamaz. Türkiye'de ve Arap ülkelerinde çalışma alanı ile ilgili üç kongre ve sempozyuma katılır.[9]

Kitaplar

Rysunki kostiumów tureckich z kolekcji króla Stanisława Augusta w Gabinecie Rycin Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie, I. Katalog / Varşova Üniversitesi Kütüphanesindeki Gravürler Bölümünde Bulunan Kral Stanislaw August Poniatowski'ye Ait Koleksiyonda Bulunan Türk Kıyafetleri, Katalog I, Varşova, 1973, (T. Majda ile birlikte).

Rysunki o tematyce tureckiej w kolekcji króla Stanisława Augusta w Gabinecie Rycin Bibioteki Uniwersyteckiej w Warszawie / Varşova Üniversitesi Kütüphanesindeki Gravürler Bölümünde Bulunan Kral Stanislaw August Poniatowski'ye Ait Kolleksiyonda Bulunan Türk Hayatına Dair Resimler, Katalog II, Varşova, 1978, (T. Majda ile birlikte).

Rysunki tureckich kostiumów i scen rodzajowych ze zbiorów króla Stanisława Augusta w Gabinecie Rycin Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie, wydanie II poprawione i poszerzone / Kral Stanislaw August'un Koleksiyonunda Varşova Üniversitesi Kütüphanesindeki Türk Kıyafetleri Resim ve Baskıları, Varşova, l991, (T. Majda ile birlikte).

Makaleler

"Zdobycie Konstantynopola / İstanbul'un Fethi, *Pielgrzym Polski,* S.3, l968, s.70-71, (T. Majda ile birlikte).

"Muzułmańskie obrządki pogrzebowe / İslami Cenaze Merasimi", *Pielgrzym Polski,* S.11,1968, s.124-125, (T. Majda ile birlikte).

"Siedemnastowieczny słownik turcyzmów / Onyedinci Yüzyıl Türkçe Sözlükçülüğü, *Prace Filologiczne Uniwersytetu Warszawskiego,* T. 24, 1973, s.219-232, (T. Majda ile birlikte).

"Polacy w Turcji, Algerii, Iranie / Türkiye'de, Cezayir'de, İran'da Polonyalılar", [İçinde]: *Stan i potrzeba badań zbiorowościami polonijnymi,* Vroclav, 1976, s.503-513.

Doç. Dr. Teresa Nagrodzka–Majchrzyk

[9] T. Majda, "Mgr Alina Barbara Mrozowska (1927-1999)", *Afryka Azja Ameryka Łacińska*, C. 77, 2000, s. 115-117.

(1930-)

1930'da Sierpc'de dünyaya gelir. 1949'da lise bitirme sınavına girer ve Varşova Üniversitesi Türkoloji Bölümü'nde okumaya başlar. Sosyalizm rejimi, babası avukat olduğu için onun sadece Türkoloji, Sinoloji ve Arabistik'te okumasına izin verir. Çünkü entelektüellerin çocukları işçi ve çiftçi çocukları gibi her bölümde okuma hakkına sahip değildir. Türkiye'den Polonya'ya o devirde kaçanlar ile ilgilendiği için Türkçesi'ni onlarla konuşarak geliştirir. 1953'te master tezini savunduğu gün, Prof. Dr. Ananiasz Zajaczkowski asistan olarak almak ister. Lakin entelektüel bir aile çocuğu için sosyalist rejimin kuralları ve dekanlık onun asistan olmasına izin vermez. 1954-1957 arasında Polonya Şarkiyatçılar Birliği'nde çalışır. 1956'da bir yıl süreyle Polonya Radyosu için Lehçe'den Türkçe'ye programlar çevirisi yapar. Çünkü Polonya Radyosu'nda Türkiye'den kaçıp Polonya'ya gelenler, sosyalizm propagandası için Türkçe yayınlar yaparlar. 1957'de Polonya Bilmler Bilimler Akademisi'nde Şarkiyat Enstitüsü'nde Ananiasz Zajaczkowski'nin desteğiyle asistan olarak çalışmaya başlar. 1963'te Türkiye'den Sağlık Bakanlığı'ndan gelen bir heyetin tercümanlığını yapar. 1967'te ilk kez Türkiye'ye Polonya Devlet tercümanı olarak gider. Doktora tezini yazarken 1969'da Polonya Bilimler Akademisi'ndeki Şarkiyat Enstitüsü kapatılır ve doktora tezini savunamaz. Aynı yıl Arkeoloji ve Etnoloji Enstitüsü'ne birlikte bilimsel çalışmalar yaptığı Prof. Dr. Edward Tryjarski ile geçer. 8 Temmuz 1976'da Polonya Bilimler Akademisi Maddi Kültür ve Tarihi Enstitüsü'nde doktora tezini gecikmeli olarak savunur. 10 Ekim 1986'da "Czarni Kłobucy / Karakalpaklar" başlıklı teziyle doçentlik unvanı alır. 1992'de Polonya Bilimler Akademisi'nden profesör olamadan emekliye ayrılır.

Kitaplar

Hunowie europejscy. Protobułgarzy, Chazarowie, Pieczyngowie / Avrupa Hunları, Proto-Bulgarlar, Hazarlar, Peçenekler, Vroclav–Varşova–Krakov–Gdańsk, 1975, s.377-477, (K. Dąbrowski, E. Tryjarski ile birlikte).

Geneza miast u dawnych ludów tureckich VII-XII w. / Eski Türk Kavimlerinde Şehirlerin Doğuşu – 7-12. Yüzyıl, Vroclav–Varşova–Krakov–Gdansk, 1978.

Czarni Kłobucy / Karakalpaklar, Varşova, 1985.

Makaleler

“Spotkania międzynarodowe Orientalistów / Uluslararası Orientalistler Toplantısı”, *PO*, S.1(25), 1958, s.122-123.

“Życiorysy wybitnych turkologów na łamach / Sıradışı Türkologların Hayatları ve Çalışmaları”, *PO*, S.1(33), 1960, s.92-93.

“Nowe prace UNESCO na polu upowszechniania wartości kulturalnych Wschodu / Doğunun Genel Kültür Değerlerinin Yaygınlaşması Üzerine UNESCO’da Yeni Çalışmalar”, *PO*, S.3(35), 1960, s.340-342.

“Dotycząca Biuletynu Tureckiego Komitetu Narodowego / Türkiye Millî Komitesi Bülteniyle İlgili Notlar”, *PO*, S.3 (39), 1961, s.100-101.

“Turecki przekład “Wiernej Rzeki” Żeromskiego / Zeromski’nin ‘Güvenli Nehri’nin Türkçe Çevirisi”, *PO*, S.3 (39), 1961, s.306-307.

“Wydawnictwa poświęcone 25 rocznicy śmierci Atatürka / Atatürk’ün Ölümünün 25. Yılında Yapılan Yayımlar”, *PO*, S.2(50), 1964, s.179.

“Atatürk, Söylev (Nutuk) II, Fuat Köprülü, Demokrasi Yolunda”, *PO*, S.3(55), 1965, s.287.

“Bernard Lewis, İstanbul and the Civilization of the Ottoman Empire / Bernard Lewis Osmanlı İmparatorluğu Uygarlığı ve İstanbul”, *PO*, S.4(56), 1965, s.381.

“Sowietskaja Tyurkołogiya / Sovyet Türkolojisi”, *PO*, S.3(79), 1971, s.309-310.

“Zarys Historii badań nad Chazarami / Hazarlar Üzerinde Yapılan Araştırmalar Tarihi Denemesi”, *PO*, S.3, 1971, s.245-255.

“Rzemiosło artystyczne Dagestanu / Dağistan El Sanatları”, *PO*, S.4 (80), 1971, s.390-392.

“Miasta chazarskie İtil i Serkel / Hazar Şehirleri: İdil ve Serkel”, *PO*, S.1, 1973, s.45-50.

“Sovyet Arkeolojisi Dergisinde Doğu Konusunda Müzakereler”, *PO*, S.2 (86), 1973, s.171-173.

“Sowietskaja Tyurkołogiya 1973 r.”, *PO*, S.4 (92), 1974, s.392-394.

“Sowietskaja Tyurkołogiya 1974 r.”, *PO*, S.4 (96), 1975, s.415-417.

“Sowietskaja Tyurkołogiya 1975 r.”, *PO*, S.4 (100), 1976, s.477-479.

“Sowietskaja Tyurkołogiya 1976 r.”, *PO*, S.1 (105), 1978, s.94-96.

“III. Międzynarodowy Kongres Turkologiczny / III. Uluslararsı Türkoloji Kongresi”, İstanbul, 24-29 IX 1979, *Nauka Polska*, S.11, 1979, s.111-113.

“Sowietskaja Tyurkołogiya 1977 r.”, *PO*, S.1 (109), 1979, s.83-85.

“Sowietskaja Tyurkołogiya 1979 r.”, *PO*, S.4 (116), 1980, s.379-380.

“Sowietskaja Tyurkołogiya 1979 r.”, *PO*, S.2 (118), 1981, s.191-192.

“Aus den Studien über die Schwarzen Klubuken / Schwarzen Klubuken Üzerindeki

Çalışmalardan", *RO*, C.XLV, z 1, 1986, s.101-108.

"Nowe chazarica / Hazarlar Üzerine Yeni Çalışmalar", *PO*, S.3/4, 1986, s. 247-251.

"Les Oghouz dans la relation d'Ahmed İbn Fadlān / Oğuzlar ve Ahmed İbn Fadlan Arasındaki İlişki", *RO*, C.XLIX, 1994, s.165-169.

Bildiriler

"Bibliographe des travaux d'Edward Tryjarski pour les années 1951-1975 dressée par / Edward Tryjarski'nin 1951-1975 Arasındaki Eserlerinin Bibliyografyası", *Permanent International Altaistic Conference Newsletter*, Bloomington, S.12, July 1978, s.9-25.

"Les Torks en Russie du Moyen-Âge / Ortaçağ'da Rusya'da "Tork" Denilen Türkler", *IX. Türk Tarih Kongresi Bildirileri*, Ankara, 1981, s.153.

"Międzynarodowy Tydzień poświęcony wczesnośredniowiecznym ludom stepowym / Ortaçağ Step Kavimlerine Dair Uluslararası Hafta", Spoleto, 23-29 IV 1987, *Nauka Polska*, S.1-2, 1988, s.143-145.

"VI Międzynarodowy Kongres Turkologiczny / VI. Uluslararası Türkoloji Kongresi", İstanbul, 19-23 września 1988, *PO*, 1-2, 1990, s.134-137.

Tanıtımlar

"Pajewski Janusz, Buńczuk i koncerz / Janusz Pajewski, Boncuk ve Koncerz (Kılıç)", *PO*, S.4 (40), 1961, s.500-501.

"Reychman Jan, Dni świetności i klęski Turcji / Türklerin Kutsal ve Zafer Günleri", *PO*, S.3 (51), 1964, s.254-255.

"L. N. Gumilew, Otkrytie Chazarii / Hazarlar Üzerine Buluşlar", *PO*, S.2 (78), 1971, s.192-193.

"Sowietskaja Tyurkołogiya – pierwsze półrocze 1970 r. / 1970'li Yılların İlk Diliminde Sovyet Türkolojisi", *PO*, S.4(80), 1971, s.428-429.

"Sowietskaja Tyurkołogiya – drugie półrocze 1970 r. / 1970'li Yılların İkinci Diliminde Sovyet Türkolojisi", *PO*, S.1(81), 1972, s.84-85.

"Pletniewa, S. A., Ot koczewij do gorodem / Göçebelikten Şehirciliğe", *PO*, S.2(82), 1972, s.180-181.

"Sowietskaja Tyurkołogiya 1972 r. / 1972'de Sovyet Türkolojisi", *PO*, S.4(88), 1973, s.359-361.

"Bielenieckiej A. M., İ. B. Bientowicz, O. G. Bolszakow, "Sredniewiekowej gorod sredniej Azii / Ortaçağ'da Orta Asya Şehirleri", Leningrad, 1973, *PO*, S.1(93), 1975, s.89-91.

"Pletniowa S. A., Chazary / Hazarlar", Moskova, 1975, *PO*, S.1(105), 1978, s.83-85.

"Golden Peter B., Hazar Studies, An Historico-Philological Inquiry Into the Origins of the Hazars / Hazar Çalışmaları Hazarlar

Orijinli Tarih ve Dil", Vol. 1-2, Akademia Kiadó, Budapest, 1980, *RO*, XLIV, 1985, s.113-116.

Dr. Michał Németh

(1980-)

14 Temmuz 1980 dünyaya gelir. İlk, orta ve lise eğitimini Macaristan ve Yugoslavya'da tamamladıktan sonra 2006 yılında Polonya'da, Krakov'daki Jagiellon Üniversitesi Türkoloji ve Hungaroloji Bölümlerinden mezun olur. Hungaroloji Bölümünde asistan olarak meslek hayatına başlar. Araştırma alanları Karay dili, tarihi, Türk-Macar ilişkileri, Slav-Macar ilişkileri, Macar dil tarihi, karşılaştırmalı dilbilim ve etimolojidir. Halen İbrani yazısıyla yazılmış 19'uncu yüzyıl Luck-Halicz Karaycası Elyazmaları Üzerine doktora tezi yazmaktadır.

Kitaplar

Rozmówki węgierskie / Macarca Konuşma Kılavuzu, (A. Degen-Polgar ile birlikte), Poznan, 2004.

Zapożyczenia węgierskie w gwarze orawskiej i drogi ich przenikania / Macarcadan Alınan Kelimeler ve Bunların Alınma Yolları, Krakov, 2008.

Makaleler

"W kwestii zapożyczeń słowiańskich w dialekcie krymskim języka Karaimskiego / Kırım Karay Dialektiğinden Slavcaya Ödünç Alımlar", (Edit.) E. Komorowska / Z. Kozicka-Borysowska, *Świat Słowian w języku i kulturze IV*, Językoznawstwo, Szczecin, S.189–194, 2003, s.432–433.

"Some disputable Slavic etymologies in Crimean-Karaim", *Studia Etymologica*, S.9, 2004, s.111-118.

"Kilka uwag o metodologii badań hungaryzmów w języku Polskim – Komorowska, E. / Krzanowska, A., *Świat Słowian w języku i kulturze*, V. Językoznawstwo Szczecin, 2004, s.156–160.

"Emocjonalne określenia osób w Polskiej gwarze orawskiej w świetle leksyki węgierskiej – pochodzenie a pośrednictwo / Macar Sözbilimine Dayanarak Duygusal Kişisel Sıfatları Leh Dili Orava Bölgesi Ağzında – Kaynaklar ve Aracılık, *Polonica*, S.24–25, 2005, s.329–343.

"Remarks on the Etymology of Hung. "hajdú" 'Herdsman' and itc. "haydamak" 'Brigand'– Siemieniec-Gołaś, E. / Pomorska, M., (Edit.), Turks And Non-Turks.Studİes on the History of Linguistic and Cultural Contacts, *Studia Turcologica Cracoviensia*, 10 Special Issue Presented to Professor Stanisław

Stachowski to His Seventy Fifth Birthday, 2005, s.297–309

"Sergiusz Rudkowski", *Awazymyz*, S.14, 2006, s.7–11.

"Varia etymologica Slavo-Hungarica. – [Studia Etymologica Cracoviensia, 14 (2009)]

"Errors with and without purpose: A. Mardkowicz's transcription of Łuck-Karaim letters in Hebrew script. – *Studia Linguistica Universitatis Jagellonicae Cracoviensis*, S.126, 2009, s.97-106.

Doç. Dr. Piotr Nykiel

(1971-)

1971 yılında Krakov'da dünyaya gelir. 1986'da Krakov'daki 7 numaralı ilkokulu, 1990'da ise 5 numaralı liseyi bitirir. 1990 yılında Krakov Akademia Górniczo-Hutnicza (Madencilik ve İzabe Akademisi)'nde başladığı üniversite öğrenimini bırakıp 1991'de Krakov Jagiellon Üniversitesi Doğu Dilleri Enstitüsü Türkoloji Anabilim Dalında okumaya başlar. 1996'da Türkoloji master diploması almır. 2000-2004 yılları arasında Polonya Cumhuriyeti Ankara Büyükelçiliğinde ikinci kâtip olarak çalışır. 2004 yılında Jagiellon Üniversitesi Doğu Dilleri Enstitüsü'nde önce okutman, sonra asistan olarak çalışmaya başlar. 2005 yılından bu yana Polonya Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı Yeminli Türkçe Tercümanlık Sınav Heyetinde uzman olarak görev almaktadır. 2007 yılında Akademia Humanistyczna im. A. Gieysztora w Pułtusku (Pultusk A. Gieysztor Hümanistik Akademisi)'nde tarih alanında doktorasını tamamlamıştır. 2011'de yardımcı doçentliğine yükseltilmiştir.

Türk tarihi alanında özellikle 1876-1923 arasındaki tarihî olaylar üzerine çalışmaktadır. Makalelerinin bir kısmı kişisel internet sitelerinde (www.navyingallipoli.com ile http://jagiellonian.academia.edu/PiotrNykiel) bulunmaktadır. Bu adreste güncel bibliyografyası da yer almaktadır. Çanakkale ve Galiçya cephesi üzerine yaptığı çalışmalarla dikkat çekmektedir.

Kitaplar

Lehistan'dan Bugünkü Polonya'ya, Ankara, 2001, II. baskı, 2003, (editörlük ve ortakyazarlık).

Kieszonkowy słownik turecko-Polski polsko-turecki z gramatyką i rozmówkami / Türkçe Lehçe, Lehçe Türkçe Gramerli ve Konuşma Kılavuzlu Cep Sözlüğü, Krakov, 2008, (Barbara Podolak ile birlikte).

Wyprawa do Złotego Rogu. Działania wojenne w Dardanelach i na Morzu Egejskim

(sierpień 1914 – marzec 1915) / Haliç'e Sefer. Eylül 1914-Mart 1915 Ege Denizi'nde ve Çanakkale Boğazı'nda Askeri Harekâtlar, Krakov–Miedzyzdroje, 2008.

Gallipoli – 100 Years After The Battle / Savaştan 100 Yıl Sonra Çanakkale / Gallipoli – 100 lat po bitwie, Exhibition Catalog – Sergi Kataloğu – Katalog Wystawy, Yunus Emre Enstitüsü – Centrum Kultury Tureckiej w Warszawie, Krakov – Varşova, 2015.

Mohametanie Wernychory Turcy na froncie Galicyjskim w latach (1916-1917) / Vernychora'nın Müslümanları 1916-1917 Yıllarında *Türkler Galiçya Cephesinde,* Karakov, 2020.

Makaleler

"Porażka floty sprzymierzonej w Dardanelach 18 marca 1915 / 18 Mart 1915 Çanakkale Boğazın'da Filo Bozgunu", *Morza, Statki i Okręty*, S. 4, lipiec-wrzesień / Temmuz Eylül 1998, s.48-55.

"Półksiężyc w Galicji / Galiçya'daki Hilal", (Beata Nykiel ile birlikte), *Komandos*, 1998, 1. Kısım, S.11(75), s.43-46; 2. kısım: S.12 (76), s. 40-41.

"Ostatnia misja E15 / E. 15'in Son Seferi", *Okręty Wojenne*, S.1 (36), 2000, s.14-19.

"Was it Possible to Renew the Naval Attack on the Dardanelles Successfully the Day After 18th March?", The Gallipoli Campaign International Perspectives 85 Years On – Conference Proceedings 24-25 April 2000", *Atatürk & Gallipoli Campaign Research Center, Çanakkale Onsekiz Mart University*, Çanakkale 2002, s. 110-115.

"Some comments and further İnformation on never trust a fisherman memories of the 2002 tour", *The Gallipolian*, S.102, Autumn 2003, London, s. 14-16.

"The Role of the Turkish Strategists in Shaping the Early Conceptions of Defense of the Dardanelles", (September 1914 – March 18, 1915), *Beşinci Uluslararsaı Atatürk Kongresi, 8-12 Aralık 2003, Ankara / The Fifth International Congress on Atatürk, December 8-12, 2003, Ankara*, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara 2005, C. II / Vol. II, s. 1003-1008.

"Minesweeping Operation in the Dardanelles (February 25 – March 17, 1915), *The Turkish Yearbook of Gallipoli Studies*, Issue: 2, March 2004, s. 81-115.

"The Poles in the Gallipoli Campaign", *The Gallipolian*, S.105, Autumn 2004, London, s.48-50.

"Operacja trałowania min w Dardanelach (25 lutego–17 marca 1915) / Çanakkale Boğazı'ndaki Mayın Tarama Harekatı", (25 Şubat–17 Mart 1915)", *Okręty Wojenne*, S.3, 2005, s.20-29.

"Credibility of Historical Sources Confronted with Battlefield Research. Outline of the Issue on the Example of two Demolition Landings in Kumkale and Seddülbahir (February, 26 and 27, 1915)", *Gallipoli in Retrospect 90 Years on / 90. Yıl Dönümünde*

Çanakkale Savaşlarını Düşünürken, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Atatürk ve Çanakkale Savaşları Araştırma Merkezi, Çanakkale, 2005, s. 83-94.

"Goblo! Rajd na İmroz 20 stycznia 1918 / Goblo! 20 Ocak 1918 Tarihindeki Imroz Akını", *Okręty Wojenne*, S.1 (87), 2008, s.24-30.

" 'Gone but not forgotten' – Ofiary rajdu Goebena i Breslaua na Imroz (20 stycznia 1918) / 'Gone but not forgotten' – Goeben ve Breslau'ın Imroz Akınının Kurbanları (20 Ocak 1918)", *Okręty Wojenne*, S.2009/3(95), s.18-20.

"Turecki krazownik pancernopokladowy 'Hamidiye' / 'Hamidiye' Türk Kruvazörü", *Okręty Wojenne*, 1. Kısım, S.2010/2(100), s. 23-37.

"Turecki krazownik pancernopokladowy 'Hamidiye' / 'Hamidiye' Türk Kruvazörü", *Okręty Wojenne,* 2. Kısım, S.2010/3(101), s.16-24.

"Słów kilka o tym, co łączy Wernyhorę z krakowską turkologią / Wernyhora ile Krakov Türkolojisi Arasındaki Alakaya Dair Birkaç Söz", *Od Anatolii po Syberię. Świat turecki w oczach badaczy,* (Edit. E. Siemieniec-Gołaś ve J. Georgiewa-Okoń), Krakov, 2010, s. 143-148.

"Osmanlı Donanma Cemiyeti – Stowarzyszenie na rzecz osmanskiej marynarki wojennej / Osmanlı Donanma Cemiyeti", *Okręty Wojenne*, S.2011/2(106), s. 21-26.

"Raport z ekspedycji Gallipoli 2011 / Gallipoli 2011 dalış seferinin raporu", (S., Wytykowski ve R. Zajder ile ortayazarlığı), *Okręty Wojenne,* S.2/2012(112), s. 32-40; İngilizcesi: http://www.navyingallipoli.com/nurki2011.html.

"Pancerniki typu 'Brandenburg' w służbie tureckiej / 'Brandenburg' sınıfı zırhlılar Türk hizmetinde", *Okręty Wojenne*, 1. Kısım: S.5/2012(115), s. 20-29; 2. Kısım: S.6/2012(116), s. 9-13.

"Six Hundred Years of Polish-Turkish Relations", (Edit. R. Kusek ve J. Sanetra-Szeliga), *Does Poland Lie on the Mediterranean?,* Krakov, 2012, s. 192-213.

"Kiedy Turek napoi konia w Wiśle / When a Turk Waters His Horse at the Vistula", *Herito,* S.14/2014, s. 72-79.

"Osmanlı'nın Galiçya'da ne işi vardı?", *Atlas Tarih*, S.30/2014, s. 86-93.

"The 15th Corps of the Imperial Ottoman Army on the Eastern Galician Front (1916–1917)", *Belleten*, 284, C. LXXIX, S.284, Nisan 2015, s.335-350, [6 sayfa ilustrasyon].

"Kontakty wojskowe między Polakami a Turkami w okresie pierwszej wojny światowej / Birinci Dünya Savaşı Döneminde Polonyalılar ile Türkler Arasındaki Askeri Temaslar", W służbie obcych monarchów i państw, (Edit. T. Ciesielski), Varşova, 2015, s. 359-366.

"XV Korpus Armii Imperium Osmańskiego na froncie wschodnio-galicyjskim (1916-1917) / Osmanlı 15. Kolordusu doğu Galiçya cephesinde (1916-1917)", *Prace Komisji Historii Wojen i Wojskowości PAU,* (Edit. W.

Rojek, G. Korczyński), C. IX, Krakov, 2015, s. 45-62.

Bildiriler

"Tulumbacılar – gdzie są strażacy z tamtych lat / Tulumbacılar – Nerede Kaldı O Eski Zamanlar itfaiyecileri", IV. Konfernecja Ogolnopolska Turkologczna, *Studia z dziejów i kultury ludów tureckich,* (Edit. T. Majda), Varşova, 2013, s. 213-218.

"Some reflections on the effectiveness of the Ottoman Navy in the Balkan Wars of 1912-1913", *The Centenary of the Balkan Wars (1912- 1913): Contested Stances / 100. Yılında Balkan Savaşları (1912- 1913),* İhtilaflı Duruşlar", (Edit. Mustafa Türkeş), Ankara 2014, s. 923-928.

"The 15th Corps of the Ottoman Army on the Galician Front in the Light of the "Harp Mecmuası" Biweekly Magazine", *Discussions on Turkology. Questions and Developments of Modern Turkology Studies*, (Edit. Öztürk Emiroğlu, Marzena Godzińska, Filip Majkowski), Varşova, 2014, s.128-134.

Prof. Dr. Anna Parzymies
(1939-)

5 Ocak 1939'da Sofya'da dünyaya gelir. 1962'de Kliment Ochridski Üniversitesi'nde Türkoloji ve Bulgar Filiolojisi Bölümleri'ni bitirir. Üniversite yıllarında Tunus'ta Yaşayan Diller Enstitüsü'nde 6 yıl Arabistik eğitimi almıştır. 1971 yılında Varşova Üniversitesi Şarkiyat Enstitüsü'nde "Zapożyczenia tureckie w dialekcie arabskim Tunisu / Türkçe'den Tunus Arap Dialektiğine Alıntılar" başlıklı teziyle master derecesini alır. 1973-1975 yıllarında Cezayir'de bilimsel araştırmalar yapmıştır. Bu yıllarda Prof. Dr. Tadeusz Lewicki danışmanlığında "Anthroponymie algérienne. Noms de famille modernes d'origine turque" başlıklı doktora tezini hazırlar. 1978'de Jagiellon Üniversitesi'nde doktora tezini savunarak bilim doktoru unvanı alır. 1979'dan beri Varşova Üniversitesi Şarkiyat Enstitüsü Arap Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde Arapça ve Türkçe Dilbilgisi, sosyolingüsitik, dünyada Arapça'nın durumu ve İslam dini konularında dersler vermektedir. 1992'de doçent ve 1996 da Profesör olur. 1995 yılında Varşova Üniversitesi'nde Avrupa'da İslam Bölümü'nü kurmuştur. Arap dili ve kültürü üzerine pek çok kitabı, makalesi ve bildirisi bulunan Anna Pazymies, Türk dili ve kültürü üzerinde

araştırmalar da yapmıştır. Şark ile ilgili eserleri yayımlamak üzere 1997'de Varşova'da Dialog yayınevini kurmuş ve 2015 yılına kadar yönetmiştir. 2015 yılında hem yayıncılıktan hem de akademik hayattan çekilmiştir.

Kitaplar

Anthroponymie algérienne. Noms de famille moderne d'origine turque / Cezayir Antroponim. Türk Kökenli Çağdaş Soyadları, Varşova, 1985.

Język protobułgarski. Przyczynek do rekonstrukcji na podstawie porównań turecko-słowiańskich / Protobulgarca. Türk-Slav Dilleriyle Kuruluş ve Yapı Yönünden Karşılaştırma, Varşova, 1994.

Język czuwaski / Çuvaş Dili, Varşova, 2000, 231 s.

İslam a terroryzm / İslam ve Terorizm, (Edit.) Anna Parzymies, Varşova, 2003.

Muzułmanie w Europie / Avrupa'da Müslümanlar, (Edit.) Anna Parzymies, Varşova, 2005, s.578.

Studies in Oriental Art and Culture in Honour of Professor Tadeusz Majda / Doğu Sanat ve Kültür Çalışmaları Profesor Tadeusz Majda Anma Kitabı, (Edit.) Anna Parzymies, Varşova, 2006.

Makaleler

"Noms de famille en Algérie contemporaine / Çağdaş Cezayir Soyadları", *Africana Bulletin*, S. 23, 1975, s.125-137.

"Adaptation phonétique des noms de famille turcs à la langue parlée d'Algérie / Cezayir'de Konuşulan Dilde Türk Soyadları Fonetik Adaptasyon", *Africana Bulletin*, S.26, 1977, s.87-101.

"Contenue ethnique des odjaks d'Algérie / Cezayir Bulunan Etnik Odjaks", *Africana Bulletin*, S.29, 1978, s.97-108.

"Stosunki turecko-tunezyjskie w XIX wieku / XIX. Yüzyılda Türk Tunus İlişkileri", *Afryka. Azja, Ameryka Łacińska,* S. 1, 1982, s.128-139.

"Appelatifs turcs dans le dialecte arabe de Tinis / Arap Lehçesinde Tinis İçinde Türk Appelatifs", *RO*, C.XLIII, 1984, s. "Słowiańsko-huńskie związki językowe", *PO*, 3/143, 1987, s.287-295.

"Słowiańsko-huńskie związki językowe Slav-Hun Dil İlişiklier", *PO*, S.3 (143), 1987, s.287-295.

"Une autre lecture de l'inscription de Pliska / Pliska Yazıtını Farklı Okuma", *Journal asiatique*, C.CCLXXIX, S.3-4, 1992, s.227-232.

*"*Czy jest to pierwszy tekst w języku protobułgarskim / Protobulgarca da İlk Metin Bu mu?", *Afryka, Azja, Ameryka Łacińska,* C.69, 1992, s.171–175.

"Jeszcze raz o sprawie / Bir Kere Daha O Olay Hakkında", *Acta Philologica*, S.22, 1992, s.59-72.

"Leçon protobulgare de l'İnscription de Janoshide / Janoshide Listeleme Protobulgar Dersi", *Afryka, Azja, Ameryka Łacińska,* S.70, 1993, s.161-173.

"Muzułmanie we Francji / Fransa'da Müslümanlar", Konferencja arabistyczna, opublikowane [İçinde]: *Z Mekki do Poznania*, Poznan, 1998, s.209-218.

*"*Ałtaizmy w języku Polskim / Leh Dilinde Altayizm", [İçinde]: *Orient w kulturze Polskiej*, Varşova 2000, s.155-164.

"O integracji ludności Muzułmańskiej w Europie / Avrupa'da Müslümanların Entegrasyonu Hakkında", *Studia Bobolanium*, S.2, 2003, s.135-143.

"O metodologii badań nad Historią języków ałtajskich / Altay Dilleri Tarihi Araştırmalarında Metodoloji Hakkında", *Księga jubileuszowa prof. Składanków*, Varşova, 2008, s.213-237.

Bildiriler

"Ałtajskie językoznawstwo Historyczne / Atay Dilbilimciliği Tarihi", *Komitetu Nauk Orientalistycznych*, Varşova, 2008, s.87-93.

"O etymologii wyrazu koliba / Koliba Sözcüğü Etimolojisi Hakkında", *II Ogólnopolska konferencja turkologiczna*, Varşova, 2008, s.286-296.

Barbara Pietraszewska-Kucharska

(1932-)

22 Mart 1932'de Varşova'da dünyaya gelir. 1952-1957 yılları arasında Varşova Üniersitesi Filoloji Fakültesi Şarkiyat Enstitüsü Türkoloji Bölümü'nden mezun olur. Haziran 1963'te şarkiyat uzmanı olarak master eğitimini tamamlar. Master tezini Osmanlı sefiri Hacı Ali Ağa'nın Polonya izlenimleri üzerine Prof. Dr. Jan Reychman'ın danışmanlığında yazar. 1980'li yıllardan günümüze Polonya Orientalistler Derneği'nin; *Przegląd Orientalistyczny* başlıklı dergisinin sekreterliğini ve rekatörlüğünü yürütmektedir.

Makaleler

"Polska XVIII wieku w oczach tureckiego dyplomaty Hacı Ali Agi / Türk Diplomat Hacı Ali Ağa'nın Gözünden XVIII. Yüzyıl Polonyası", *PO*, S.1/41, 1962, s.31-46.

Dr. Stanisława Płaskowicka–Rymkiewicz

(1914-1989)

23 Ağustos 1914'te Beyaz Rusya'nın Polock'ta Polonya vatandaşı, işçi bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelir. 1935-36'da Türkiye'ye 9 aylığına burslu olarak gider. İstanbul'da bulunduğu altı aylık süre zarfında Saraj Szapszal ile Troki Karay Müzesi için mazemeler derler. 1938'de Varşova'daki Jozef Pilsudski Üniversi'tesinde Beşerî Bilimler Fakültesi Şarkiyat Anabilimi alanında Türkçe, Arapça, Farsça öğrenerek felsefe yüksek lisans diploması alır. Prof. Ananiasz Zajaczkowski'nin derslerini takip eder. 1938-1941 yılları arasında Sosyal Güvenlik Kurumu'nda (PZUS) çalışır. 30 Eylül 1941'de Almanlar onu kendilerine karşı bir organizasyona katıldığı suçlamasıyla tutuklarlar. Ravensbrück kampının kapatılış tarihi olan 1945'e kadar tutuklu kalır. İsveçliler onu İsveç'e götürür ve ayakkabı imalatında çalışır. 1946'da Polonya'ya dönünce eski kurumu PZUS'da çalışmaya devam eder. Aynı zamanda 1946'dan itibaren Varşova Üniversitesi'nde asistan olarak çalışmaya başlar. Savaş sonrasında Varşova Üniversitesi Türkoloji Katedrası'nın yeniden gelşmesinde önemli katkısı olur. Edebiyat, dilbilgisi, pratik Türkçe derslerini bütün sınıflarda üstlenir. Türkoloji kütüphanesi memurluğu görevini de yürütür. Varşova'da Türk folkloru alanında çalışan ilk Türkologlardan biridir. 1954'te yardımcı doçent olur. İş hayatı sırasında Türkçe'den Lehçe'ye pek çok çeviri, ders notları hazırlar ve edebiyat tarihi denemesi yapar. 23 Ağustos 1974'de üniversiteden emekli olur.

Kitaplar

Historia literatury tureckiej. Zarys / Türk Edebiyatı Tarihi, Deneme, Vroclav-Varşova-Krakov-Gdańsk, 1971, s.245-369, 370-374, (M. Borzęcka ve M. Ł. Koecherowa ile birlikte).

Süleymanoğlu Mehmet Fuzuli "Haszysz i Wino" / Beng ü Bade, Vroclav, 1972.

Makaleler

"Życie i twórczość Fuzuliego / Fuzuli'nin Hayatı ve Eserleri", *PO*, S.1, 1957, s.3-11.

"Mahmud İbn Sulejman Fuzuli. Poemat "Beng u Bade"– "Haszysz i Wino" / Fuzuli'nin Beng ü Badesi", PO, S.3, 1958, s.277-297.

"Z zagadnień ludowej bajki tureckiej / Türk Halk Masallarının Meseleleri Hakkında", *PO*, S.2, 1959, s.355-369.

"Gazele Sultana Veleda / Sultan Veled'in Gazelleri", *PO*, S.1, 1962, s.3-17.

"O stanie badań nad folklorem Turcji / Türkiye'de Folklor Araştırmalarının Durumu Hakkında", *LL*, VI, S.4-6, 1962, s.140-155.

"Bajka turecka / Türk Masalı", *LL*, S.7, 1, 1963, s. 81-86.

"Beitrag zur Entwicklung des Reims in der türkischen Kunstliteratur. Einleitung / Türk Nazmında Kafiyenin Gelişmesine Dair", *RO*, S.27, 1, 1963, s.45-101.

"État de recherches concernant la parémiographie et parémiologie turques / Türk Atasözleri

Üzerinde Araştırmalar ve Bu Konudaki Bibliyografya", *RO*, S.28, 2, 1965, s.59-74.

"Les lamentations ou ağıtlar dans la création populaire turque / Türk Halk Edebiyatında Ağıtlar", *ZRL*, S.8, 2, 1965, s.89-108.

"Zagadki tureckie / Türk Bilmeceleri", *LL*, S.9, 2-3, 1965, s.97-104.

"Locutions turques formés avec le mot ağız / Türkçe'de Ağız Kelimesiyle Yapılmış Deyimler", (M. Borzęcka, M. Łabęcka-Koecherowa ile birlikte), *FO*, 5 1963 (1964), s.97-126; *FO*, S.7, 1965, s.91-117; *FO*, S.8, 1966 (1967), s.197-226.

"Ağıt", s.129-130; "Destan" s.130; "Koşma", s.133-137; "Mani", s.143; "Ninni", s.140-143;

"Taşlama", s.147; "Türkü", s.147; "Varsağı", s.148, *ZRL*, S.9, 1, 1966.

"Przysłowia tureckie / Türk Atasözleri", *LL*, S.9, 2-3, 1966, s.75-86.

Bildiriler

"Olumsuz Yargılı Türk Atasözleri", *XI. Türk Dil Kurultayı Bildirileri*, Ankara, 1968, s.217-223.

Çeviriler

Ömer Seyfettin, Dla dobra kraju, *PO*, S.1, 1953.

Orhan Kemal, Przygoda noworoczna, *PO*, S.4, 1954.

Ömer Seyfettin, Zaklecie, *PO*, S.1, 1955.

Ömer Seyfettin, Wierzchowiec, *PO*, S.4, 1955.

Sadri Ertem, Szlachetny czlowiek, *PO*, S.2, 1957.

Sait Faik, Biale zloto, *PO*, S.1, 1958.

Fuzuli, Haszysz i wino, *PO*, S.3, 1958.

Ömer Seyfettin, Falaka, *PO*, S.4, 1961.

Sabahattin Ali, Kanal, *PO*, S.1, 1963.

Dr. Barbara Podolak

(1958-)

1982 yılında Jagiellon Üniversitesi Şarkiyat Enstitüsü Türkoloji Bölümünü bitiren Barbara Podolak, aynı yıl asistanlığa alınır. 1992'de "Jezyk turecki "Hymnu Wiary" Murada (1580) başlıklı teziyle doktora eğitimini tamamlar. Çağdaş Türkçe, Türk kültürü, Başkurt metinleri üzerine çalışmalarını sürdürmektedir. İki yıl Orta Asya ve Sibirya Dilleri Kürsüsü'nde çalışmıştır (2010-2012). Jagiellon Üniversitesi Türkoloji Katedrasında öğretim görevlisi olarak çalışmaktadır.

Kitaplar

Oriental languages in translation 2, (Edit.): G. Zajac, A. Zaborski, Krakov, 2005.

Kieszonkowy słownik turecko-polski, polsko-turecki / Türkçe-Lehçe, Lehçe-Türkçe Cep Sözlüğü, Krakov, 2008, (Piotr Nykiel ile birlikte).

Makaleler

"Die türkische Sprache in 'Breve compendium fidei catholicae turcico textu' (1721) von Michał Ignacy Wieczorkowski, I Ortographie, II Lautlehre, III Flexion / Breve compendium fidei catholicae turcico text"in Transkripsiyonlu Metni Michal İgnacy Wieczorkowski'nin, [İçinde]: *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellonskiego, Prace Językoznawcze*, 1990, s.97-114.

"Der Transkriptionstext von Michał Ignacy Wieczorkowski "Breve compendium fidei catholicae turcico textu (1721) / Breve compendium fidei catholicae turcico text"in Transkripsiyonlu Metni", *Studia Turcologica Cracoviensia I*, Krakov, 1995, s.23-60.

"Die Türkishe Sprache in "Breve compendium fidei catholicae turcico textu" (1721) von Michał İgnacy Wieczorkowski / Michal İgnacy Wieczorkowski'nin "Breve compendium fidei catholicae turcico textu Başlıklı Çalışmasında Türkçe Konuşma", części I-III, *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego Prace Językoznawcze,* CMLXII, z. 101, Krakov, 1990, s.97-114; część IV, *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego Prace Językoznawcze*, MLVII, S.113, 1993, s.75-93.

"Der Transkriptionstext von Michał İgnacy Wieczorkowski "Breve compendium fidei catholicae turcico textu (1721) / Michal İgnacy Wieczorkowski'nin "Breve compendium fidei catholicae turcico textu" Metinlerinin Transkripsiyonu", [İçinde]: *Studia Turcologica Cracoviensia*, S.1, 1995, s.23-89.

"Die türkische Sprache in 'Breve compendium fidei catholicae turcico textu' (1721) von Michał Ignacy Wieczorkowski, V. Wörterbuch Breve compendium fidei catholicae

turcico text"in Türkçe Konuşma", [İçinde]: *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego*, MCCXLI, Prace Językoznawcze, S.120, 2000, s.151-178.

"Język turecki Hymnu Wiary Murāda (1580) / Türk Dilinde Murad'ın İnanç Marşı", [İçinde]: *Sprawozdania z posiedzeń Komisji Naukowych PAN*, T. XLVI/1, styczeń-czerwiec 2002, s.84-85.

"Przeklady chrzescijanskich tekstow religijnych na jezyk turecki / Hristiyan Dini Metinlerinin Türkçeye Tercümesi", *Prace Komisji Orientalistycznej PAN*, S.24, 2002, s.253-258.

"Obraz Turcji i ludow tureckich w polskich podrecznikach do historii / Polonya Tarih Dersi Kitaplarındaki Türkiye ve Türk Halklarının Tasviri", (Haz. E. Siemieniec-Golas), [İçinde]: *Wsrod jarlykow i fermanow*, Materialy z sesji naukowej poswiecone pamieci dra Zygmunta Abrahamowicza, Krakov, 2004, s.79-92.

"Slownictwo pochodzenia orientalnego w powiesciach i opowiadaniach Wladysława Lozinskiego / Wladyslaw Lozinski'nin Hikâye ve Romanlarında Doğu Kökenli Kelimeler", *Studia Turcologica Cracoviensia*, S.10, 2005, s.311-346.

"O wizerunku Tatara w Polsce i polszczyznie 1 / Polonya'da ve Polonya Dilinde Tatarların Portresi 1", *Przeglad Tatarski*, S.3, 2009, s.13-16.

"O wizerunku Tatara w Polsce i polszczyznie 2 / Polonya'da ve Polonya Dilinde Tatarların Portresi 2", *Przeglad Tatarski*, S.4., 2009, s.23-26.

"Podstawy kulturowe swiata tureckiego / Türk Dünyasının Kültür Temelleri", *Przeglad Tatarski*, S.1, 2010, s.15-19.

"Gramatyka jezyka tureckiego Walentego Skorochod Majewskiego (ok. 1830 r.) / Walenty Skorochod Majewski'nin Türkçe Dilbilgisi", (Haz. Ewa Siemieniec-Golas ve Jordanka Georgiewa-Okon), *Od Anatolii po Syberie. Swiat turecki w oczach badaczy*, Krakov, s.159-170.

"Logika, precyzja i ład, czyli wyznaczniki języka tureckiego / [İçinde]: *Przegląd Tatarski,* S.2(6), 1431/2010 (II), s.18-21.

"Rozrywka z udziałem zwierząt w świecie turkijskim (wybór) / Türk Dünyasında Eğlence Hayvanları (Seçki), [İçinde]: *Przegląd Tatarski*, S.3 (11), 1432/2011 (III), s. 24-27.

"Liczba dziewięć w dawnych polskich relacjach z podróży na wschód muzułmański /, (Edit.): E. Komorowska-D. Stanulewicz, [İçinde]: *Liczba i miara w językach i kulturach świata,* Przedsiębiorstwo produkcyjno-handlowe ZAPOL, Szczecin 2011, s.243-252.

"XVIII-wieczny "Katechizm" jako przykład tureckiego tekstu transkrybowanego o tematyce religijnej, (Edit.): M. Czachorowski, [İçinde]: *X. Michał Ignacy Wieczorkowski, Katechizm z okazyi ochrzczenia Tatarzyna Budziackiego*, Wrocław 2012, s.17-22.

"Walenty Skorochód Majewski – zapomniany archiwista i pasjonat języków

wschodnich, [İçinde]: *Lingvaria*, S.VII, 2012 /1 (13), s.183-194.

"Güreş – tradycyjne zapasy ludów turkijskich / Güreş- Türk halklarının geleksel güreşi", (Edit.): T. Majda-D. Cichocki, [İçinde]: *Studia z dziejów i kultury ludów tureckich*, 2013, s. 231-245.

"Ebru–obrazy malowane na wodzie / Ebru, Su Boyası Resimler", *Przegląd Tatarski*, S.2(22), 1435/2014 (VI), s.17-20.

"O namiotach i ich roli w życiu Osmanów / Osmanlıların Hayatında Çadırın Rolü", (Edit.): D. Dziadosz, A. Krzanowska, A. Szlachta, [İçinde]: *Stałość i zmienność w językach i kulturach świata,* C.I, Volumina.pl Daniel Krzanowski, Szczecin, 2014, s.321-343.

Tanıtımlar

"Sergej M. Ivanov, Boris N. Mel'ničenko, Edit., "Rossija i Vostok / Rusya ve Vostok", Izdatel'stvo S.-Peterburgskogo universiteta, Sankt Petersburg 2000, [İçinde]: *FO*, XXXIX, Krakov, 2003.

"Andrzej Michałek, Wyprawy krzyżowe. Armie ludów tureckich / Haçlı Seferleri. Türk Halkları Orduları", Dom Wydawniczy Bellona, Warszawa 2001, [İçinde]: *Collectanea Eurasiatica Cracoviensia*, Krakov, 2003.

"Jean-Paul Roux, *Historia Turków / Türklerin Tarihi*, Gdansk, 2003, [İçinde]: *Collectanea Eurasiatica Cracoviensia*, Krakov, 2003.

"Kljaštornyj S. G., Sultanov T. I., Gosudarstva i narody evrazijskich stepej. Drevnost' i srednevekov'e / Państwa i narody eurazjatyckich stepów. Starożytność i Średniowiecze / Devlet, Millet Avrasya Setepleri, seria Orientalia, Peterburgskoe Vostokovedenie, Sankt-Peterburg 2004, [İçinde]: *Miscellanea Eurasiatica Cracoviensia*, Krakov, 2007.

"Marek Stachowski, *Gramatyka języka tureckiego w zarysie / Türkçe Dilbilgisi, Deneme,* Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Krakov, 2008, [İçinde]: *Studia Linguistica Universitatis Iagellonicae Cracoviensis,* 125, Krakov, 2008.

Doç. Dr. Marzanna Pomorska

(1968-)

Pulawy'da 05.03.1968'de dünyaya gelir. 1990'lı yıllarda Doğu Dilleri Enstitüsü'nde asistan olarak göreve başlayan Dr. Marzanna Pomorska, Orta Asya ve Sibirya Dilleri Kürsüsü ile 2014'ten beri Türkoloji Bölümü'nde çalışmaktadır. Bilimsel ilgi alanı Çulimce olup 2000'den sonra yayımladığı araştırmalarıyla

dikkat çekmektedir. Ayrıca Farsça'dan Türkçe'ye gelen alıntı sözler üzerine de araştırmalar yapmaktadır.

Kitaplar

Middle Chulym Noun Formation, Krakov, 2004.

Turks and non-Turks. Studies on the history of linguistic and cultural contacts, (Edit.): E. Siemieniec-Gołaś, Marzenna Pomorska, Krakov, 2005.

Materials for a historical dictionary of New Persian loanwords in Old Anatolian and Ottoman Turkisch from the 13th to the 16th century, Krakov, 2013.

Makaleler

"An Azeri dialect of Tabriz. An attempt at phonological description", *FO*, S.30, 1994, s.143-161.

"New Persian loanwords in Anatolian-Turkish dialects", *STC*, S.1, 1995, s.91-123.

"New Persian and Arabic loanwords in the Azeri dialect of Tabriz", *FO*, S.31, 1995, s.71-88

"On the phonetical adaption of some Russian loanwords in Tuvinian", *PrJ*, S.117, 1995, s.93-102.

"Some names for 'button' in Turkic languages", *SEC*, S.1, 1996, s.65-76.

"New Persian loanwords in Anatolian-Turkish dialects, 2.", *STC*, S.5, 1998, s.193-208.

"New Turcological publications from Cracow 1996-1997", *TULIP*, S.11, 1998, s.7-8.

"Consonant alternations in Čulym", *FO*, S.36, 2000, s.247-257.

"Consonant alternations in Culym", *FO*, S.37, 2001, s.151-158.

"The Chulyms and their language. An attempt at a description of Chulym phonetics and nominal morphology, *Türk Dilleri Araştırmaları,* S.11, 2001, s.75-123.

"Arabic loanwords in Chulym", *RO*, S.58/1, 2005, s.141-147.

"Kilka slow o nowych zrodlach słownictwa czulymskiego / Çulımce Kelimelerin Yeni Kaynaklarına Dair Kısa Bir Not", (Red): E. Siemieniec-Golas ve J. Georgiewa-Okon, [İçinde]: *Od Anatolii po Syberie. Swiat turecki w oczach badaczy*, Krakov, 2010, s.171-178.

"Katedra, klub i "Studia", czyli rzecz o Katedrze Języków Azji Środkowej i Syberii", *Orientalia Commemorativa*, (Edit.): L. Sudyka, 2011, s.61-63.

"Month names in the Chulym Turkic dialects. Their origin and meanings", *Studia Linguistica Universitatis Iagellonicae Cracoviensis*, S.128, 2011, s.127-144.

"Notes on Persian loan words in the Chulym Turkic dialects. Hyytiäinen, T. et alii", *Per Urales ad Orientem. Iter polyphonicum*

multilingue [= Mémoires de la Société Finno-Ougrienne, S.264, 2012, s.299-308.

Tanıtımlar

"M. Ölmez, "Talat Tekin Armağanı. Doğumunu 65. Yılı Dolayısıyla Meslektaşlarının ve Öğrencilerinin Yazıları, *FO*, S.30, 1994, s.258-260.

"A. Dubiński-Tadeusz Majda, "Caraimica. Prace Karaimoznawcze / Karaim Çalışmaları", *FO*, S.31, 1995, s.39-242.

"Studia Orientalia Thaddaeo Lewicki Oblata. Materiały Sesji naukowej poświęconej pamięci Profesora Tadeusza Lewickiego / Doğu Çalışmaları T. L. Oblata. Prof. T. Lewicki'nin Bilimsel Araştırmaları", Krakov, 17-18 listopada 1993, *FO*, S.31, 1995, s.243-244.

"M. Stachowski, "Studien zum Wortschatz der jakutischen Übersetzung des Neuen Testaments / Yakutça Söz Araştırmaları ve İncil Çevirileri", *FO*, S.33, 1997, s.227-229.

"Z. Kakuk, "Mischärtatarische Texte mit Wörterverzeichnis / Z. Kakus, Mişer Tatarca Metinler ve Sözlük", *FO*, S.33, 1997, s.240.

"Á. Berta, et al., "Symbolae Turcologicae, Studies in honour of Lars Johanson on His Sixtieth Birthday", 8 Mart 1996, *TULİP*, S.10, 1997, s.12-13.

"(Edit.): M. Stachowski, "Studia Etymologica Cracoviensia / Krakov'da Etimoloji Araştırmaları", vol. 2 (1997), *FO*, S.34, 1998, s.229-230.

"T. Tekin, "Tonyukuk Yazıtı", *DA*, S.1, 1998, s.176-177.

"Y. Dmitrieva, "Čuvašskie narodnye nazvanija dikorastuščich rastenij", *FO*, S.38, 2002, s.229-232.

"L. Rocchi, "Repertori Lessicali Turco-Ottomani di Giovan Battista Montalbano (1630 ca.) / Giovan Battista Montalbano, *FO*, S.51, 2014, s.457-458.

Prof. Dr. Jan Reychman

(1910-1975)

Tarihçi, şarkiyatçı, macarolog ve etnograf. Varşova'da, Yahudi kökenli bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelir. Takma adı Jan Walczak'tır.[10] Ortaokulu Zakopane'de bitirir. 1935'te Varşova Üniversitesi Şarkiyat ve Tarih Bölümleri bitirir. Ayrıca, Varşova Doğu Bilimleri Okulu'nda eğitim görür. Eylül 1939'da Zakopane'ye döner, 1940'ta Macaristan'a geçer ve II. Dünya Savaşı'nın

[10] K. Reychman Szkice *Genealogiczne, Serja I*, Varşova, 1936, s. 155.

sonuna kadar orada çiftçilik yapar. Oradaki Polonyalılar arasında faaliyetlerini sürdürür ve 120'den fazla makaleyi Polonya süreli yayınlarında yayımlar. 1944'te Bükreş'e giderek oradaki Polonya okulunda öğretmen olarak çalışır. 1945'te Varşova'ya döner ve Varşova Üniversitesi Türkoloji Katedrası'nda çalışmaya başlar. 1948'de doktorasını tamamlar. 1955'te profesör, 1970'te ordinaryus profesör olarak Türkoloji ve İranistik Bölüm başkanlığını ömrünün sonuna kadar sürdürür. Farklı konularda 400'den fazla yayım yapar. "Historia Turcji / Türkiye Tarihi", "Słownik rumuńsko-polski /Romence-Lehçe Sözlük", "Słownik węgiersko-polski/Macarca-Lehçe Sözlük" başlıklı çalışmaları en önemli eserlerdinden bir kaçıdır. Varşova Üniversitesi'nde Polonya'daki ilk Macar Filolojisi'nin kurucularından biridir. Polonya'da ve başka ülkelerde pek çok sivil toplum örgütünün üyesi olmuş ve uzun yıllar Polonya Şarkiyatçılar Birliği başkanlığını yapmıştır. "Przegląd Orientalistyczny" (1952-62), "Rocznik Orientalistyczny" (1972'den itibaren) dergilerinin redaktörlüğünü üstlenmiştir. Etnografya ve dağcılık ile de ilgilenmiştir. "Wierchy" ve dağcılık konusunda başka dergilerde yazılar yayımlamıştır. Pek çok ödül almış ve Varşova'da hayata gözlerini yummuştur.[11]

Kitaplar

Historia Wschodu Muzułmanskiego do XI w. / Müslüman Doğu Tarihi – XI. Yüzyıla Kadar, Varşova, 1949.

Znajomość i nauczanie języków Orientalnych w Polsce w XVIII wieku / Polonya'da XVIII. Yüzyılda Şark Dillerinin Tanıtılması ve Öğretimi, Vroclav, 1950.

Literatura polska w krajach Biliskiego Wschodu / Yakındoğu Ülkelerinde Polonya Edebiyatı, Varşova, 1951.

Zarys dyplomatyki osmańsko-tureckiej / Osmanlı-Türk Diplomatikası, Deneme, Varşova, 1955, (A. Zajączkowski ile birlikte).

Asar-e eslami dar Lahestan / Polonya'da İslam Eserleri, Tahran, 1959.

Życie Polskie w Stambule w XVIII wieku / 18. Yüzyılda İstanbul'da Polonyalıların Yaşayışı, Varşova, 1959.

Z dziejow polsko-tureckich stosunkow literackich, naukowych i artystyeznych / Polonya ve Türkiye'nin Edebi, Bilimsel ve Sanat İlişkileri, Varşova, 1961.

Wplywy tureckie na sztuke polska w epoce rococo / Rokoko Döneminde Polonya Sanatında Türk İzleri, Varşova, 1965.

Handbook of Ottoman-Turkish Diplomatics, Paris, 1968, (A. Zajączkowski ile birlikte).

[11] J. Chodera- F. Kiryk, *Słownik Biograficzny Historii Polski*, C.2, Wroclaw, 2005, s. 1287.

Ksiega podrozy Ewliyi Czelebiego / Evliya Çelebi'nin Seyahat Kitabı, Varşova, 1969.

Dzieje Turcji do końca XVIII wieku / 18. Yüzyılın Sonuna Kadar Türk Tarihi, Varşova, 1970.

Podroznicy polscy na Wschodzie w XIX / XIX. Yüzyılda Yakın Doğudaki Leh Seyyahlar, Varşova, 1972.

Historia Turcji / Türkiye Tarihi, Vroclav, Varşova, Krakov, Gdansk, 1973.

Makaleler

"Polska szkoła Orientalna w Stambule za Stanisława Augusta / Kral Stanislaw August Devrinde İstanbul'da Açılmış Olan Polonya Şark Diller Mektebi", *Wschód-Orient*, 1, 1930, s.5-11.

"Ks. J. Chr. Orłowski, nieznany architekt Polski w Stambule w XVIII w. / 18. Yüzyılda İstanbul'da Yaşamış Tatınmayan Bir Polonyalı Mimar: Ks. J. Chr. Orłowski", *Biuletyn Sztuki i Kultury,* 4, 1935, s.378-382.

"Wacław Rzewulski jako wydawca pierwszego pisma Orientalistycznego / Waclaw Rzewulski: İlk Şarkiyat Mecmuasının Kurucusu", *Wschód-Orient*, S.1-2, 1935, s.118-120.

"Niedoszły projekt z czasów Komisji Edukacji Edukacyjnej. Nauczanie języka tureckiego w Kamieńcu Podolskim / Polonya'da, 18. Yüzyılda Kurulmuş Olan Eğitim Komisyonu Döneminde Gerçekleştirilmemiş Bir Proje: Kamaniçe'de Türkçe Tedrisat Yapılmasına Dair", *Przegląd Powszechny*, S.4, 1936, s.80-83.

"Znajomość i nauczanie języków wschodnich w Polsce w drugiej połowie XVIII wieku / Polonya'da XVIII. Yüzyılda Şark Dillerinin Tanıtılması", *Przegląd Powszechny*, S.7-8, 1937, s.126-137.

"Piotr Crutta, emisariusz Kościuszki do Stambułu / Piotr Crutta, Kosciuszko'nun Türkiye'ye Gönderdiği Temsilci", *Wschód-Orient*, S.2, 1938, s.3-11.

"Tłumacze języków wschodnich w Polsce XVIII wieku / Polonya'da 18.Yüzyılda Doğu Dilleri Tercümanları", *MK*, S.2, 1947, s.66-78.

"Tłumacze języków wschodnich w Polsce XVIII wieku / Polonya'da 18.Yüzyılda Doğu Dilleri Tercümanları", *PO*, S.1, 1949, s.83-90.

"Pierwiastki Orientalne w kulturze Polskiej / Polonya Kültüründe Doğu Unsurları", *Wiedza i Życie*, S.3, 1950, s.345-348.

"Zatarg handlowy polsko-turecki o handel wódką w XVIII w. / 18. Yüzyılda Polonya İle Türkiye Arasında Ticari Bir İhtilaf–Votka Ticareti Sebebiyle", *Roczniki dziejów społecznych i gospodarczych,* S.13, 1951, s.215-230.

"Zbiory Orientaliów w Polsce w XVIII w. / XVIII. Yüzyılda Polonya'da Doğu Kolleksiyonları", *Studia nad książką poświęcone pamięci Kazimierza Piekarskiego,* Vroclav, 1951, s.283-294.

"O pewnych zagadnieniach dziejów powstan antyfeudalnych w Turcji w XVIII w. / 17. ve 18. Yüzyıllar Türkiyesinde Meydana Gelen Anti-feodal İsyanların Bazı Meseseleri Hakkında", *PO*, S.4, 1952, 2, s.9-100.

"Pols. (gwar.) pajtasz = węg. pajtas = tur. paytaş / Lehçede "pajtasz", Macarca'da "pajtas", Türkçe'de "paytaş", *JP*, S.5, 1953, s.407-408.

"Rzekoma siedziba ambasady dawnej Rzeczypospoliej w Stambule / İstanbul'da Lehistan Elçilik Binasına Dair", *RO*, S.17, 1953, s.399-414.

"Rozwój feudalizmu na Wschodzie / Şarkta Feodalizmin Gelişmesi", (A.Dębnicki, S. Kałużyński ile birlikte), *PO*, S.4, 1954, s.345-354.

"W sprawie pochodzenia wyrazu czekan / "Çekan" Kelimesinin Menşesine Dair", *JP*, S.3, 1954, s.220-222.

"Z nowszych badań nad dziejami stosunków agrarnych na Bliskim Wschodzie / Yakın-Doğu'da Toprak İlşkilerine Dair Yeni Araştırmalar", *RO*, S.19, 1954, s.193-201.

"Nagrobki Muzułmańskie w Warszawie / Varşova'da Müslüman Mezar Taşları", *PO*, S.2, 1956, s.221-225.

"Zabytki Orientalne w Polsce i potrzeba ich ochrony / Polonya'da Şark Eserleri ve Onların Korunması Mecburiyeti", *Ochrona Zabytków*, S.1, 1957, s.63-68.

"Zainteresowania Orientalistyczne w środowisku mickiewiczowskim w Wilnie i w Petersburgu / Wilno ve Petersburg'ta Mickiewicz ve Arkadaşlarının Doğu İle İlgilenmeleri", *Szkice z dziejów Polskiej Orientalistyki*, Varşova, 1957, s.69-93.

"Działalność Mickiewicza w czasie wojny Krymskiej (1853-1855) / Kırım Savaşı Sırasında Mickiewicz'in Faaliyetlerii", *Studia i Materiały do Historii Wojskowości,* S.4, 1958, s.47-95.

"Piosenka baszkirska zapisana na wygnaniu przez Tomasza Zana / Tomasz Zan'ın Sürgündeyken Kaydettiği Bir Başkırt Türküsü", *RO*, S.22, 2, 1958, s.47-73.

"Elementy Orientalne w kulturze Polskiej w czasach nowszych / Yeni Çağda Polonya Kültüründe Şark Unsurları", *PO*, S.3, 1959, s.267-276.

"Les notes du prince A.K. Czartoryski concernant ses études de la langue turque / Prens Czartoryski'nin Türkçe Çalışmalara Dair Notlar", *RO*, S.23, 2, 1960, s.57-82.

"Nowe prace o zapożyczeniach słowiańskich w językach węgierskim i tureckim / Slav Dillerinden Macarcaya ve Türkçeye Geçmiş Olan Kelimeler Hakkında Yeni Araştırmalar", *Poradnik Językowy*, S.3, 1960, s.124-130.

"Pobyt Mickiewicza w Turcji w r. 1855 / 1855 Yılında Mickiewicz'in Türkiye'de İkameti", *PO*, S.3, 1961, s.269-282.

"Stan badań nad strukturą panowania tureckiego w Środkowej i Południowo-wschodniej Europie (w XV-XIX w.) / Orta ve Güney-Doğu Avrupa'da 15.-19. yy. Türk

Hakimeyeti Üzerinde Araştırmaların Bugünkü Durumu*", Kwartalnik Historyczny,* S.2, 1960, s.564-591.

"Archiwa tureckie i ich znaczenie dla nauki europejskiej / Türk Arşiv Vesikaları ve Onların Avrupa Bilimleri İçin Önemi", *Archeion,* S.34, 1961, s.123-135.

"1945'ten Beri Polonya'da Türkiye Tarihi ile İlgili Çalışmalar", *Belleten,* S.109, 1964, s.153-159.

"XVIII. Yüzyılda Lehistan Uygarlığında Görülen Türk Etkileri", *Belleten,* S.112, 1964, s.757-767.

"1974 Polonya İsyanı ve Türkiye", *Belleten,* S.121, 1967, s.85-91.

"Szkic o Ewliji Czelebim i jego dziele / Evliya Çelebi ve Eseri Hakkında", [İçinde]: *Księga Podróży Ewliji Czelebiego (wybór),* Varşova, 1969.

"Nowe prace o zabytkach piśmiennictwa polsko-białoruskiego pismem arabskim / Arap Harfli Polonya-Beyaz Rusya Kıymetli Yazmalar Üzerine Yeni Çalışmalar", *PO,* S.4 (76), 1970, s.344-353.

"Badania nad językiem ormiańsko-kipczackim / Kıpçak-Ermeni Dili Üzerine Araştırmalar", *PO,* S.1 (77), 1971, s.61-71.

"Uniwersyteckie skrypty orientalistyczne / Üniversetedeki Şarkiyat Notları", *PO,* S.1 (77), 1971, s.79-80.

"Nowe prace o zainteresowanşach polskich zesłańców folklorem kazachskim w XIX wieku / XIX. yüzyılda Polonyalı Sürgünlerin Kazakistan Folklörü ile İlgili Yeni Çalışmalar", *PO,* S.4 (80), 1971, s.392-396.

"Ostatnie prace o polskim wkładzie w badania ludów Azji Północno-Wschodniej / Kuzey-Doğu Asya Halkları Araştırmaları Üzerine Polonya Bilim İnsanlarının Katkısı ile İlgili Son Çalışmalar", *PO,* S.1 (81), 1972, s.63-66.

"Stulecie turkologii na uniwersytecie w Budapeszcie / Budapeşte Üniversitesi'nde Türkolojinin Yüzyılı", *PO,* S.4 (84), 1972, s.361-363.

"50-lecie Republiki Tureckiej / Türkiye Cumhuriyeti 50. Yılı", *PO,* S.3 (87), 1973, s.189-191.

Bildiriler

"Une famille des drogmans Orientaux en Pologne au XVIIIe siècle / 18. Yüzyılda Polonya'da Yaşamış Olan Şark Dilleri Tercümanları Ailesi", Akten des 24. Internationalen Orientalisten Kongresses, München 1959, s.609-611.

"Działalność Mickiewicza w czasie wojny Krymskiej (1853-1855) / Kırım Savaşı Sırasında Mickiewicz'in Faaliyetleri", Materiały dyskusyjne Komisji Naukowej obchodu roku Mickiewicza PAN, Varşova, 1965.

Antoni Zdzisław Sarkady

(1953-)

Türkolog, tercüman ve müzeci. Antoni Zdzisław Sarkady 1953'te Nowy Sącz'da dünyaya gelir. 1960-1968 yıllarında Przemyśl temel öğretim 11 numaralı okulu, 1968-1972 yıllarında Przemyśl Juliusz Słowacki genel öğretim lisesi'nde öğrenim görür. 1972-1977 yıllarında Jagiellon Üniversitesi Filoloji Bölümü Doğu Dilleri Filolojisi Türkoloji Kürsüsünde üniversitende okur. 1977-1979 yıllarında inşaatı Türkiye'de Polonya firmaları tarafından gerçekleştirilen Tunçbilek termik santralında Türkçe tercüman olarak çalışır. 1979-1982 yıllarında Przemyśl'de "Praca" matbaasında düzeltmen olarak görev alır. 1983-1986 yıllarında tekrar Türkiye'de giderek Polonya firmalarınca inşa edilen Yatağan ve Yeniköy termik santrallerinde tercümanlık yapar. 1987 yılından beri Przemyśl Millî Müzesinde önce sergi bölümü şefi, 1996 yılından beri aynı müzede kitaplık şefi olarak çalışmalarını sürdürmektedir.

Kitaplar

Yunus Emre, *Plone ide… / Yanıyorum Gidiyorum*, Poznan, 2002.

Yunus Emre, *Aşk Denizi,* Ankara, 2022.

Prof. Dr. Ewa Siemieniec–Gołaś

(1954-)

Krakov'da 1954'te dünyaya gelir. İlkokul, ortaokul ve liseyi aynı şehirde okur (1969-1973). 1978 yılında Jagiellon Üniversitesi Türkoloji Bölümünden mezun olan Ewa Siemieniec-Golas, 1980'de aynı bölüme asistan olarak girer. 1990'da "The formative structure of substantives in the 17th century Turkish language" başlıklı teziyle doktor olur. 2000'de "Karachay-Balkar Vocabulary of Proto-Turkic Origin" başlıklı teziyle doçent olur. 2005'ten üniversite profesörü olur. 2010'de profesör unvanı (full professorship title) alır. Aynı üniversitede halen Türkoloji Bölümü Başkanlığını yürütmektedir. Çalışma alanları arasında Türk dilbilimi (özellikle leksikoloji), Osmanlı Türkçesi, Karaçay-Balkarca ve Çuvaşça gibi konular bulunmaktadır.

Kitaplar

The Formation of Substantives in XVIIth Century Ottoman Turkish, Krakov, 1997.

Karachay-Balkar Vocabulary of Proto-Turkic Origin, Krakov, 2000.

Turkish Lexical Content in Dittionario della lingua Italiana, Turchesca by Giovanni Molino (1641), Krakov, 2005.

The Mosques of İstanbul. Names, history and legends, Krakov, 2014, **(**Julia Krajcarz ile berlikte).

Anonymous Italian-Turkish Dictionary from the Marsigli Collection in Bologna, Krakov, 2015

Makaleler

"The Nouns with Suffix -lik in the XVIIth Century Ottoman-Turkish Language", *FO,* S.23, 1985-86, s.143-160.

"A Brief Sketch of Substantive Derivation in the XVIIth Century Turkish Language, *FO*, S.26, 1989, s.107-112.

"William Seaman and His Grammatica Linguae Turcicae (1670), *FO*, vol. XXIX (1992-93), s. 231-236.

"Angielskie źródła do historii języka tureckiego XVII wieku / XVII. yüzyılda Türk Dili Tarihi Üzerine İngilizce Kaynaklar, *Studia Thaddaeo Lewicki Oblata,* 1994, s.99-105.

"Forgotten Turkish Translation of the New Testament", *FO*, S.31, 1995, s.258-259.

"Turkish Words in Smith's Epistolae Quatuor (1674)", *Studia Turcologica Cracoviensia,* S.1, 1995, s.125-149.

"The Suffix -ici as one of the most Productive Formatives in the 17th Century Turkish Language", *Studia Turcologica Cracoviensia*, S.1, 1995, s.151-162.

"Chuvash Words in Pallas Dictionary (1787-89)", *FO*, S.32, 1996, s.65-87.

"Koniec idei Atatürka / Atatürk'ün İdeallerinin Sonu?", *Tygodnik Powszechny*, S.1, 1996, s.12-16.

"Turecki teatr cieni – Karagöz / Karagöz Türk Gölge Oyunu", *Teatr Orientu. Materiały z sesji naukowej*, 1998, s.37-45.

"Suffix -gi in the History of Ottoman-Turkish", *Materialia Turcica*, S.19, 1998, s.5-22.

"Unknown Italian-Turkish Vocabulary", *Studia Turcologica Cracoviensia,* S.5, 1998, s.237-244.

"Tadeusz Kowalski (1889-1948)", *Studia Turcologica Cracoviensia*, S.5, 1998, s.9-11.

"Włodzimierz Zajączkowski (1914-1982)", (Red): J. Michalik ve W. Walecki [İçinde]: *Zlota Ksiega Uniwersytetu Jagiellonskiego,* Krakov, 2000, s.673-675.

"Slownictwo orientalne w 'Trylogii' H. Sienkiewicza / H. Sienkiewicz'in "Üçlemesi"nde Doğu Dilleri Kökenli Kelimeler", *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellonskiego*, S.120, 2000, s.179-197.

“Suffix -lik in Karachay-Balkar”, *FO,* S.36, 2000, s.293-299.

“Chuvash Words in the Pallas Dictionary (1787-1789)”, *Studia Turcologica Cracoviensia,* S.8, 2001, s.121-140.

“Foreign Elements in Karachay-Balkar”, *Turkic Languages,* S.6(2), 2002, s.192-198.

“Problemy translatoryki czuwaskich przekładów polskiej poezji / Lehçe Şiirlerin Çuvaşça Çevirilerinde Tercüme Problemleri, *Prace Komisji Orientalistycznej PAN,* S.24, 2002, s.235-241.

“Badania nad jezykami orientalnymi - terazniejszosc i perspektywy / Doğu Dilleri Üzerindeki Araştırmaların Bugünü ve Geleceği, (Edit.): S. Gajda, *Jezykoznawstwo w Polsce-stan i perspektywy,* s.104-110.

“Fonetyczne adaptacje rosyjskich zapozyczen w jezyku karaczajsko-balkarskim / Karaçay-Balkar Dilinde Rusça Kökenli Kelimelerin Fonetik Uyumu”, *Sprawozdania z posiedzen Komisji Orientalistycznej PAN*, 2003, 85-87.

“Flota turecka w swietle przekazow polskich zrodel historycznych / Polonya Tarih Kaynakları Işığında Türk Donanması”, *Portolana. Studia Mediterranea,* 2004/1, s.171-176.

“Loan words and their derivational activity in Karachay-Balkar”, *RO,* S.1/58, 2005, s.186-191.

“Professor Stanislaw Stachowski”, *Studia Turcologica Cracoviensia,* S.10, 2005, s.15-17.

“Jerzy Lisowski (24.04.1931-13.01.2003)”, (Edit.): A. K. Banach, *Kronika Uniwersytetu Jagiellonskiego za rok akademicki 2002/2003*, s.317-318.

“Hymn of the dervishes in Les Voyages… by Du Loir (1654). (Haz. A. Krasnowolska, K. Maciuszak ve B. Mekarska), *In the Orient where the gracious light...: satura orientalis in honorem Andrzej Pisowicz,* 2006, s.107-113.

“Krakowscy orientaliści w Irackim Kurdystanie / Krakovlu Orientalistler Irak Kürdistanında”, *Alma Mater,* S.84, Krakov, 2006, s.51.

“Dziela wloskiego pismiennictwa jako zrodlo wiedzy o jezyku osmansko-tureckim / Osmanlı Türkçesine Dair Bilgi Kaynağı Olarak İtalyan Edebiyatı Eserleri”, *Portolana. Studia Mediterranea,* S.3, 2007, s.215-221.

“Wizerunek Tatara w dawnym polskim pismiennictwie / Eski Polonya Kaynaklarında Tatarların Portresi”, *Lietuvos istorijos studijos*, S.6, 2008, s.207-214.

“Turkish Proverbs in “A Grammar of the Turkish Language”, Thomas Vaughan (1709), (Edit.): E. Manczak-Wohlfeld ve B. Podolak, *Studies on the Turkic World,* 2010, s.121-129.

“Turecki tekst transkrybowany w Dzieiach Tureckich y utarczkach Kozackich z Tatary… Marcina Paszkowskiego (1615) / Marcin Paszkowski’nin “Türk Tarihi ve Kazakların Tatarlarla Çatışmaları” Başlıklı Eserinde Türk Çevriyazı”, *Ling Varia,* S.10, 2010, s.339-343.

"Nazwy Stambulu w dawnym polskim i europejskim pismiennictwie / Eski Polonya ve Avrupa Kaynaklarında İstanbul İsimleri", (Edit.): E. Siemieniec-Golas ve J. Georgiewa-Okon, *Od Anatolii po Syberie. Swiat turecki w oczach badaczy*, 2010, s.179-185.

"On some Turkish Auxiliary Verbs in Giovanni Molino's Dittionario della lingua Italiana, Turchesca (1641)", *Studia Linguistica Universitatis Iagellonicae Cracoviensis*, S.127, 2010, s.57-77.

"Forms with the Suffix –cik in Seventeenth Century Ottoman Turkish". (Edit.): J. Gornikiewicz, H. Grzmil-Tylutki, I. Piechnik, *W poszukiwaniu znaczen. Studia Dedykowane Marceli Swiatkowskiej*, Krakov, 2010, s.505-515.

"Krakowska turkologia – historia, teraźniejszość i perspektywy". (Edit.): L. Sudyka, *Orientalia Commemorativa*, Kraków 2011, s. 49-52.

"Turkish transcribed texts – their role in mutual contacts between ottoman Turkey and Europe", (Edit.): I. Gadoin, Z. Vesel, *Res Orientales,* XX, Paris 2011, s. 277-282.

"Azerbaijan in the Eyes of Polish Travellers and Exiles to the Caucasus", *Khazar Journal of Humanities and Social Sciences*, 14, nr 2, 2011, s. 70-78.

"Krakow Doğu Araştırmaları Enstitüsü Kütüphanesinde Eski Harfli Türkçe Eserler", *Sosyal Araştırmalar Dergisi,* Ankara, 2012, s.155-165, (İsmail Avcı ile birlikte).

"The 19th İstanbul in the Eye of Two Polish Travellers", *Yeni Türk Edebiyatı Araştırmaları*, S. 9, 2013, s.101-106.

"Świat flory i fauny w tureckich idiomach i przysłowiach na podstawie analizy źródłowej "Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü", *Studia z dziejów i kultury ludów tureckich*, Varşova, 2013, s.247-254.

"Giovanni Molino'nun 1641 Yılında Yayımlanan Dittionario Della Lingua Italiana-Turchesca Isimli eserinde Bazı Türkçe Yardımcı Fiiller Üzerine", *FSM İlmi Araştırmalar. İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi,* S.4, 2014, s.111-139.

Bildiriler

"Wizerunek Kurdów w dawnym europejskim i polskim pismiennictwie / Eski Avrupa ve Polonya Kaynaklarında Kürtlerin Portresi", (Edit.): Adnan Abbas, *W kregu problematyki Kurdow i Kurdystanu. Materialy konferencji naukowej*, Poznan, 20-21.10.2003, s.33-42.

"Katalog dokumentow tureckich" w opracowaniu Zygmunta Abrahamowicza jako zródlo do badan dyplomow orientalnych / Doğu Diplomalarının Araştırmasının Kaynağı Olarak Zygmunt Abrahamowicz Tarafından Hazırlanmış "Türk Evrakları Kataloğu", (Edit.): E. Siemieniec-Gołaś, *Wsród jarlyków i fermanów. Materialy z sesji naukowej poswiecone pamieci dra Zygmunta Abrahamowicza,* Krakov, 20.04.2004, s.93-99.

"Derivational activity of foreign elements in Karachay- Balkar", (Edit.): B. Comrie, S., Suihkonen ve V. Solovyev, *International Symposium "The Typology of Argument Structure and Grammatical Relations,* 11-14 May 2004, Kazan, Proceedings, s.114-115.

"The 17th century Turkish transcribed texts as the important contribution to the European contacts with the Ottoman Empire", *6. Uluslararası Türk Kültürü Kongresi Bildirileri,* Ankara, 2009, s.911-916.

"Polonyalı Kadın Doktor – S. Pilsztynowa Anılarında XVIII. Yüzyılın İstanbul'u", *Dünya Edebiyatında İstanbul Sempozyumu Bildiriler,* İstanbul 2012, s. 273-278.

"Description of Turkish Cities in Dykcyonarzyk Gegraficzny by Echard (1782)", (Edit.): Ö. Emiroğlu, M. Godzińska, F. Majkowski, *Discussions on Turkology*, Warszawa 2014, s. 179-185.

Tanıtımlar

S. Kałużyński, "Tradycje i legendy ludów tureckich / Türk Halkları Destanları ve Gelenekleri", *FO*, S.26, 1989, s.107-121.

S., Golden, "An Introduction to the History of the Turkic Peoples", *FO,* S.29, 1992-93, s.320-321.

S. Seegmiller, "Karachay", *FO,* S.35, 1999, s.260-262.

T. Tekin-M. Ölmez, "Türk Dilleri. Giriş", *Studia Turcologica Cracoviensia,* S.8, 2001, s.173-174.

S. Guliński, "Alewizm i bektaszyzm. Historia i rytuał / Alevilik ve Bektaşilik. Tarih ve Rituel", *Studia Turcologica Cracoviensia,* S.8, 2001, s.171-172.

S. Sakaoğlu, "Türk Ad Bilimi I. Giriş", *FO*, S.39, 2003, s.224-225.

E. Tryjarski, "Armeno-Kipchak Texts in the Alchemical Treatise by Andrzej Torosowicz (17th Century)", *FO*, S.42-43, 2006-2007, s.462-463.

A. Hamilton-Francis Richard, "Andre Du Ryer and Oriental Studies in Seventeenth-Century France", *FO*, S.42-43, 2006-2007, s.464-466.

M. Kozłowska, "Słownik turecko-polski. Türkçe-Lehçe Sözlük", *PO,* S.1-2, 2008, s.109-111.

S. Stachowski, "Słownik historyczny turcyzmów w języku polskim", *Studia Linguistica Universitatis Iagellonicae Cracoviensis,* S.125, 2008, s.201-203.

G. Miškiniene, "Litvanya Tatarlarına ait Elyazmalarından Türkçe-Lehçe kılavuz (yıl 1840)", *FO*, S. 45-46, 2009-2010, s. 376-378.

Dr. Kamil Stachowski

(1981-)

1981'de Krakov'da dünyaya gelir. Jagiellon Üniversitesi'nde hem Türkoloji hem de Hungaroloji eğitimi alır. 2002'de Macaristan'ın Debrecen şehrinde yapılan Macar Dili kursuna katılır. Master tezini 2006'da yazıp bilim uzmanı olur. İlk yazılarını üniversite yıllarında yayımlar. İstanbul'daki Alman Orient-Institü'de ve Macaristan'ın Szeged Üniversitesi'nde staj yapar. 2006 yılında Doğu Dilleri Enstitüsü'nde asistan olur. Türkolog Prof. Dr. Marek Stachowski'nin oğlu olan Kamil Stachowski'nin çalışma alanları, dilbilim tarihi ve etimolojidir.

Kitaplar

Names of Cereals in the Turkic Languages, Krakov, 2008.

Makaleler

"Rosyjska dialektalna nazwa na 'fajke' i jej tlo orientalne / Rusça'daki 'Pipo' Kelimesi ve Doğu Dillerindeki Temas Noktaları", (Haz. E. Komorowska ve Z. Kozicka-Borysowska), *Swiat Slowian w jezyku i kulturze IV. Jezykoznawstwo*, 2003, s. 284–288; 433–435.

"A Siberian Word For 'Pipe' And Its Possible Indo-European Cognates", *Studia Etymologica Cracoviensia*, S.9, 2004, s.125–132.

"Uwagi o historii badan nad etymologia slow upior ~ wampir / Upior~Vampir İfadesinin Etimolojisini Araştırma Tarihine Dair Düşünceler", (Haz. E. Komorowska ve A. Krzanowska), *Swiat Slowian w jezyku i kulturze V. Jezykoznawstwo,* 2004, s.239–240.

"Pisma uzywane przez ludy tureckie – przeglad / Türk Halklarının Kullandıkları Alfabeler", *Orient*, S.1, 2004, s.12–34.

"Wampir na rozdrozach. Etymologia wyrazu *upior ~ wampir* w jezykach slowianskich / Vampir Dönemeçte. Slav Dillerinde Upior~Vampir' Deyiminin Etimolojisi", *Rocznik Slawistyczny*, S.55, 2005 s.73–92.

"On compound cases in Yakut and Dolgan" (Haz. E. Siemieniec-Golas ve M. Pomorska), *Turks and non-Turks. Studies on the History of Linguistic and Cultural Contacts,* 2005, s.429–436.

"Typologia przypadkow zlozonych w wybranych jezykach syberyjskich / Bazı Sibirya Dillerindeki Birleşik Durum Eklerinin Tipolojisi", *Studia Linguistica Universitatis Iagellonicae Cracoviensis*, S.125, 2008, s.151–158.

"The discussion on consonant harmony in northwestern Karaim", *Türkbilig,* S.18, 2009, s.158–193.

"O analizie ilosciowej adaptacji zapozyczen rosyjskich w dolganskim / Dolgan Dilindeki Rus Kökenli Kelimelerin Fonetik Uyarlamanın Miktari Analizi", (Haz. E. Siemieniec-Golas ve J. Georgiewa-Okon), *Od Anatolii po Syberie. Swiat turecki w oczach badaczy*, 2010, s.187–192.

"On First Syllable Reduplications in Karaim", (Haz. E. Manczak-Wohlfeld ve B. Podolak), *Studies on the Turkic World*, 2010, s.139–156.

"Quantifying Phonetic Adaptations of Russian Loanwords in Dolgan", *Studia Linguistica Universitatis Iagellonicae Cracoviensis*, S.127, 2010, s.101–117.

Prof. Dr. Marek Stachowski

(1957-)

Tomaszow Mazowiecki'de dünyaya gelir. 1981'de Jagiellon Üniversitesi Şarkiyat Enstitüsü Türkoloji Katedrasını bitirir. 1982'de aynı üniversitede asistan olur. Türkolog Stanislaw Stachowski'nin oğlu olan Marek Stachowski, Jagiellon Üniversitesi Türkoloji Bölümü'nden 'Nurullah Ataç'ın Günce Adlı Hatıra Defterindeki Yeni Kelimeler" adlı yüksek lisans teziyle mezun olur. 1988'de "Osmanlı Türkçesi'ndeki Avrupa Dillerinden Alıntılar" başlıklı teziyle Almanya'da doktorasını tamamlar. 1991'de Berlin'deki Freie Üniversitesinde Türkoloji Bölümü'nün kurulmasına yardımcı olmak için Almanya'ya gider. 1996'ya kadar orada karşılaştırmalı ve tarihi Türk dilbilimi dersleri verir. 1995'te Yakutça ünlüleri anlatan "Gesehiehte des jakutisehen Vokalismus" (Krakov, 1993) başlıklı kitabıyla doçent olur. 1996'da Studia Etymologiea Cracoviensia (SEC) adlı etimoloji dergisini çıkarmaya başlayan Stachowski, halen derginin editörlüğünü yürütmektedir. 1997'de Krakov'da Sibirya Dilleri Araştırma Grubunu kurmuş sonra bunu Orta Asya ve Sibirya Dilleri Kürsüsüne çevirmiştir. Ancak bu kürsü 2012'de kapanmıştır.

1998'de profesör unvanı alır. Türk dilleri üzerine etimolojik ve lingüistik çalışmaları ile bilinmektedir. Bilhassa Yakut sahası Türk dili alanında çalışmaları ile dikkat çeker. Türk, Moğol, Tunguz ve birkaç Avrupa dilleri üzerine odaklanır. 1999-2003 yılları arasında Jagiellon Üniversitesi Macar Filolojisi Bölüm Başkanlığı yapmıştır. 2013 yılına kadar Jagiellon Üniversitesi Orta Asya ve Sibirya Bölgesi Dilleri Katedrası'nda bölüm başkanlığını da üstlenmiştir. 2014'ten itibaren yeniden Macar Filolojisi Bölümü'ne döner. 9 kitap ve 200'den fazla makale ve bildirisini Lehçe, Almanca, İngilizce ve Türkçe yayımlar. Türkiye, Almanya, Japonya, Finlandiya, Rusya ve Macaristan'da dersler vermiştir.

Kitaplar

Dolganischer Wortschatz, Prace Językoznawcze, Kraków 1993, Rec.: E. Helimski, Nganasanskie zaimstwowanija w dolganskom jazyke. K wychodu w swet dolganskogo slowarja M. Stachowskogo, TÈS, 1, 1994, s. 234-237; K. Labanauskas, Tajmyr, 03.02.1994, s. 4; M. Ölmez, TDA, 4, 1994, s. 201-206.

Geschichte des jakutischen Vokalismus, Uniwersytet Jagielloński. Rozprawy habilitacyjne, nr 264, Krakov, 1993, Rec. M. Ölmez, TDA, 4, 1994, s. 219-220; Gy. Kara, Eurasian Studies Yearbook, 68, 1996, s. 261; zob. również: G.W. Popow, Wklad Mareka Stachowskogo w izuczenie istoriczeskogo wokalizma jakutskogo jazyka, [w:] Edit. D. A. Szirina, S. I. Bojakowa, Poljaki w Jakutii. Materialy nauczno-prakticzeskoj konferencii, Jakutsk, 19 sentjabrja 1997 goda, Jakutsk 1998, s.98-100.

Studien zum Wortschatz der jakutischen Übersetzung des Neuen Testaments, PAN Oddz. W Krakowie, Prace Komisji Orientalistycznej 23, Kraków 1995. Rec.: M. Ölmez, TDA, 5, 1995, s. 265-269; G. Doerfer, CAJ, 41, 1, 1997, s.142-143i M. Pomorska, FO, 33, 1997, s. 227-229; Á. Berta, TL, 1-2, 1997, s. 307-309; M. Knüppel, MT, 24, 2003, s. 180-183. Dolganische Wortbildung, Krakov, 1997. Rec.: M. Ölmez, TDA, 7, 1997, s. 271-276; C. Schönig, FO, 34, 1998, s. 223-226; L. Keller, AOH, 54, 2001, s. 389-391.

Dolganischer Wortschatz, Supplementband, Krakov, 1998.

Konsonantenadapation russischer Lehnwörter im Dolganischen, Krakov, 1999.

Gramatyka języka tureckiego w zarysie / Türkçe Dilbilgisi Denemesi, Krakov, 2007, II. baskı Krakov, 2009. Rec.: B. Podolak, SLing., 125, 2008, s.196-199; A. Chmielewska, A. Młynarczyk, Türkbilig, S.16, 2008, s.155-156.

Makaleler

"Zum türkischen yıldırım 'Blitz', *UAJb NF*, S.56, 1984, s.154-155.

"Türkisch çocuk 'Kind', *UAJb NF*, S.57, 1985, s. 79-89.

"Berücksichtigung des Vulgärosmanisch-Türkischen, *FO*, S.22, 1981-1984 (1985), s. 346-349.

"Beiträge zur Geschichte der geographischen und ethnischen Namen europäischen. Ursprungs im Osmanisch-Türkischen, *UAJb NF*, S.58, 1986, s. 99-126.

"Die Neologismen im Tagebuch von Nurullah Ataç (1953-1957), *FO*, S.23, 1985-1986, s. 111-142.

"Zu europäischen Völker- und Ortsnamen als Basis für osmanisch-türkische Phraseologismen, *UAJb NF*, S.59, 1987, s. 89-95.

"Europäische Lehnwörter im Osmanisch-Türkischen. Forschungsstand und –Perspektiven, *PrJ*, S.87, 1988, s.151-161.

“Assimilierungswandel in den jakutischen Lautgruppen lVs und –rVs, *PrJ*, S.97, 1989, s. 121-129.

“Über die jakutische Deklination, *UAJb NF*, S.61, 1989, s.97-120.

“Ergänzungen zu The Lingua Franca in the Levant, *FO*, S.25, 1988 (1989), s.195-212.

“Der Lautwandel in der Deklination des jakutischen Interrogativpronomens tuox? ‘was?’, *PrJ*, S.101, 1990, s.115-120.

“Westeuropäische Eigennamen als Appellativa im Osmanisch-Türkischen (Kurzfassung), [İçinde]: *Zweite Deutsche Turkologenkonferenz. Thesenband zu den Referaten*, Giessen 1990, s.33.

“Über jakutische Glossen im Werk von W. Sieroszewski, Edit. B. Brendemoen, *Altaica Osloensia. Proceedings from the 32nd meeting of the PIAC*, Oslo, June 12-16, 1989, Oslo 1991, s.301-315.

“Einige tofalarische Etymologien vor gemeintürkischem Hintergrund, *UAJb NF*, S.10, 1991, s.99-105.

“Bemerkungen zu einem neuen turkologischen Handbuch, Rec. Edit. Gy. Hazai, Handbuch der türkischen Sprachwissenschaft, Teil I, (Bibliotheca Orientalis Hungarica 31), *FO*, S.27, 1990 (1991), s.237-256.

“Das Täbris-aserbaidschanische Wortgut bei Alî Ganjelû, *AOH*, S.45,1, 1991 (1992), s.55-87.

“Beiträge zur Kenntnis der arabischen und persischen Lehnwörter in den südsibirischen Türksprachen, *FO*, S.29,1992-1993; FS A. Czapkiewicz, cz. 2, s. 247-259.

“Das tungusische Diminutivsuffix -kān im Dolganischen, *TDA*, S.3, 1993, s.231-238.

“Westeuropäische Eigennamen als Appellativa im Osmanisch-Türkischen, [İçinde]: Hrsg. J. S., Laut, K. Röhrborn, Sprach- und Kulturkontakte der türkischen Völker. Materialien der 2. / Deutschen Turkologen-Konferenz, Rauischholzhausen, 13.-16. Juli 1990 / Einige Namen für ‘Dach’ in den Türksprachen, *FO*, S.30, 1994, s.193-201.

“Über zwei Namen für ‘Knochen’ in den Türksprachen, *FO*, S.30, 1994, s.203-207.

“Der g ~ h-Wechsel im Dolganischen, *FO*, S.30, 1994, s.209-216.

“Ein handschriftliches vergleichendes Wörterbuch des Jakutischen von Adam Szymański, *TDA*, S.4, 1994, s.67-74.

“Türkisch sarymsak ~ sarmysak ‘Knoblauch’, *TDA*, S.4, 1994, s.171-172.

“Das jakutische Futursuffix -ya(x), *JSFOu*, S.85, 1994, s.183-188.

“Der Instrumental im Jakutischen und Dolganischen, *JT*, S.2/2, 1994, s.245-258.

“Suffix- und Wortstammtypen im Jakutischen (Kurzfassung), *Dritte Deutsche*

Turkologenkonferenz. Zusammenfassungen der Vorträge, Leipzig, 4.-7. Oktober 1994,

Leipzig 1994, s.17.

“Neue turkologische Monographien aus Polen 1991-1993, *TULIP*, S.7, 1994, s.10a-11b.

Neue Turkologica aus Krakau, *TULIP*, S.6, 1993, s.6.

“Persische Etymologien in der Geschichte der jakutischen Wortforschung, *ZDMG*, S.142, 1992, s.105-119.

“The increasing of the number of syllables and the chronology of anaptyxis and prosthesis in

West European loanwords of Ottoman Turkish, *STC*, S.1, 1995, s.175-184.

“Problem orientalnych etymologii polskiego ogar i węgierskiego agár, *SFPS*, S.32, 1995, s.103-120.

“Suffix- und Wortstammtypen im Jakutischen, *STC*, S.1, 1995, s.163-174

“Urtürkisch *mč, *nč und das jakutische Ordinalsuffix, *RO*, S.49, 2,1994 (1995), FS Edward

Tryjarski, s.177-183.

“Turco-Samoiedica, (współautor E. Helimski), *FO*, S.31, 1995, s.39-52.

“Etymological studies on Khakas food names, *FO*, S.31, 1995, s.147-161.

“Jakutisch und dolganisch mas ‘Baum’, *CAJ*, S.39, 2, 1995, s.270-274.

“Arabische Etymologien in der Geschichte der jakutischen Wortforschung”, *PrJ*, S.117, 1995, s.125-138.

“Über jakutische Etymologien im Werk von W. Sieroszewski, *JSFOu*, S.6,1995, s.187-195.

Der Komitativ im Jakutischen und Dolganischen, [İçinde]: *W. Smoczyński, Analecta*

Indoeuropaea Cracoviensia, vol. II, Kuryłowicz Memorial Volume. Cz.1, Krakov, 1995, s.553-559.

“Türkische Namen für ‘Schwalbe’ und ihre Spuren im Matorischen, *TDA*, S.5, 1995, s. 85-96.

“Ein unbekannter turkologischer Brief, *TDA*, 5, 1995, s.231-238.

“Bericht über das Symposium “Laut- und Wortgeschichte der Türksprachen”, Berlin, 7.-

10.7.1992, *ZDMG*, S.145, 1 1995, s. 106-108.

“Słowo wstępne / Giriş”, [İçinde]: S. Kałużyński, Iacutica (Philologia Orientalis 2), Varşova, 1995, s.7-12, (Almanca versiyonu, s.13-19).

“Über einige altaische Lehnwörter in den Jenissej-Sprachen”, *SEC*, S.1, 1996, s.91-115.

“Słownictwo jakuckiego przekładu “Nowego Testamentu” / Yakut Dilinde “İncil” Çevirisinin Sözleri, *Sprawozdania*, S.39, 1, styczeń-czerwiec 1995 (1996), s.106-108.

“Einige chakassische Etymologien, *UAJb NF*, S.14, 1996, s.218-230.

“Über das Alter der dolganischen Sprache, *TDA*, S.6, 1996, s.123-130.

“Bibliography of “Folia Orientalia “1-30 (1959-1994), *FO*, S.32, 1996, s.203-256, (M. Pomorska ile birlikte).

“Turcologica aus Krakau 1994-1995, *TULIP*, S.9, 1996, s.5a-6a.

“Erklärung zu einer Raubübersetzung, *TULIP*, S.9, 1996, s.11a-b.

“Żwawa staruszka czyli turkologia w Krakowie / Canlı Nine Yani Krakov Türkolojisi”, *AUI*, S.XIV, 8 (213), 31.05.1997, s.15.

“Bemerkungen zu Zahlwörtern sowie Datums- und Altersangaben im Dolganischen und

Jakutischen, [İçinde]: Edit. Á. Berta, Historical and linguistic interaction between Inner-Asia and Europe (PIAC 39), Szeged, 1997, s.317-339.

“Kaza(ch)ski i kecki czyli rozterki orientalisty, *JP*, S.77, 4-5, 1997, s.379a-380a.

“A current bibliography of Turkic etymologies 1 (1994-1995), *SEC*, S.2, 1997, s.283-330.

“Notizen zur Etymologie der tschulymischen Gerätenamen, *JSFOu*, S.87, 1997, s.243-248.

“Zametka po powodu arabskich i persidskich zaimstwowanij w dolganskom jazyke i putej ich proniknowenija na sewer, *TDA*, S.7, 1997, s.41-54.

“Altaistische Anmerkungen zum “Vergleichenden Wörterbuch der Jenissej-Sprachen”, *SEC*, S.2, 1997, s.227-239.

“A current bibliography of Turkic etymologies. 2 (1996-1997 et addenda), *SEC*, S.3, 1998, s.135-161.

“Kowalski, Caferoğlu und die Universität Stambul”, *TDA*, S.8, 1998, s.211-228.

“Notizen zur schorischen und tschulymischen Etymologie, *SEC*, S.3, 1998, s.107-123.

Yakut (współautor A. Menz), [İçinde]: Edit. L. Johanson, É. Á Csató, *The Turkic Languages*,

London – New York 1998, s.417-433.

“Lexikalisierung der Possessivbildungen im Dolganischen und der a ~ y-Wechsel, *CAJ*, S.42, 1, 1998, s.88-98.

“A note on Proto-Turkic clusters and Proto-Altaic sources of š and č in Turkic

Languages”, *FO*, S.34, 1998, s.149-158.

“A minimal probabilistic development model of Proto-Turkic E-type vowels, *FO*, S.34, 1998, s.59-174.

“Erwiderung auf C. Schönigs Rezension über meine “Dolganische Wortbildung”, *FO*, S.34, 1998, s.226-228.

“An example of Nganasan-Dolgan linguistic contact, *TL*, S.2, 1, 1998, s.126-129.

“Studien zum baraba-tatarischen Konsonantismus, [İçinde]: Edit. M. Stachowski, Languages and culture of Turkic peoples. Memorial Volume for Tadeusz Kowalski, *STC*, S.5, Krakov, 1998, s.245-254.

“Zwei alttürkische Konsonantenwechsel (š ~ s, š ~ l), die Runik und die Altaistik, [İçinde]: Edit. J. S., Laut, M. Ölmez, Bahşı Ögdisi. FS K. Röhrborn, Freiburg – İstanbul, 1998, s.391-399.

“Das Wort Mammut in etymologischen Wörterbüchern, *FO*, S.36, 2000, FS Stanisław Stachowski, s.301-314.

“Der Ursprung von Unmöglichkeitssuffixen des Osmanisch-Türkischen [preprint], [w:] Kleine turkologische Beiträge aus Beijing, Berlin, Freiburg, Kraków und Leipzig, als Ehrengaben dargebracht dem Freund und Kollegen György Kara anlässlich seines 65. Geburtstages am 23. Juni 2000 in Berlin, Berlin, 2000, s.17-22.

“Der Ursprung von Unmöglichkeitssuffixen des Osmanisch-Türkischen, TDA, 10, 2000, *FS*,

Gyorgy Kara, s.25-31.

“Abriss der Konsonantenadaptation der westeuropäischen Lehnwörter im Osmanisch-Türkischen, *TDA*, S.10, 2000, FS Gyorgy Kara, s.139-189.

“Jakutische und dolganische Bezeichnungen für ‘Penis’ vor sibirischem Hintergrund, *SEC*, S.5, 2000, s.141-144.

“The Centre of Siberian Studies in Cracow, *IIAS*, S.18,1999, s.7.

“Uralistisch-turkologische Überlegungen zur Fledermaus, *SEC*, S.4, 1999, s.127-136.

“Old Japanese FaFuri ‘priest, shaman’ and Yakut aba ‘poison’, [İçinde]: Edit. K. H. Menges, N. Naumann, Language and Literature – Japanese and the other Altaic languages. FS R. A. Miller, Wiesbaden, 1999, s.19-27.

“Homonymie und Polysemie: der Fall von altungarisch szár und tscheremissisch agu

(Kurzfassung), [İçinde]: Edit. E. Helimski, Diachronie in der synchronen Sprachbeschreibung.

Materialien zum Internationalen Uralistischen Symposium (Mitteilungen der Societas Uralo-

Altaica 21), Hamburg, 1999, s.101-102.

“Korean-Turkic studies, [İçinde]: Edit. M. Brzezina, H. Kurek, Collectanea linguistica in honorem Casimiri Polański, Kraków 1999, s. 231-241.

“A current bbliography of Turkic eymologies 3 (1998-1999 et addenda), *SEC*, S.5, 2000, s.149-194.

“Dolganische Monatsnamen, *CAJ*, S.44, 2, 2000, s.293-300.

“Homonymie und Polysemie: der Fall von altungarisch szár und tscheremissisch agu, *FUM*, S.23,1999 (2001), s.179-186.

“Jakutisch abāhy ‘Teufel’, *SEC*, S.6, 2001, s.173-180.

Uralistik und Turkologie – geschieden und doch verliebt, [İçinde]: Edit. J. Pusztay, Vade mecum! A huszonötödik óra. A Berzsenyi Dániel Főiskola Uralisztikai Tanszékének (1991-2001) jubileumi konferenciája, 2001, április 26-27, Szombathely 2001, s.209-225.

“Abriss der Konsonantenadaptation der westeuropäischen Lehnwörter im Osmanisch-Türkischen, *TDA*, S.9, 1999, s.67-117.

“Turecko-węgiersko-słowiańskie tło etnonimu Cygan / Türk-Macar-Slovak Çingene

Etnoniminin Arka Planı, *Slav*., S.31, 2001 (2002), s.27-37.

"Das Ethnonym Zigeuner, sein slawisch-türkischer Hintergrund und ungarisch szegény 'arm', *SEC*, S.7, 2002, s.159-169.

"Zur Frage der ursprünglichen Bedeutung von finnisch Lappi 'Lappland", *SEC*, S.7, 2002, s.151-158.

"Uwagi o wybranych etymologiach węgierskich w języku polskim / Seçilmiş Macar Etimolojisi Lehçe'deki Kelimeler Üzerine Notlar", *SSH*, S.47, 1-2, 2002, s.45-52.

"Beiträge zur affixalen Wortbildung westeuropäischer Lehnwörter im Osmanisch-Türkischen, [İçinde]: Hrsg. I. Hauenschild, C. Schönig, S., Zieme, Scripta Ottomanica et Res Altaicae. FS Barbara Kellner-Heinkele, Wiesbaden, 2002, s.313-320.

"A note on the Turkmen name for dragon/monster/snake, *FO*, S.38, 2002, s.191-192.

"Alttürkische Wortstudien, [İçinde]: Hersg. M. Ölmez, S.-Ch. Raschmann, Splitter aus der Gegend von Turfan. FS Peter Zieme, İstanbul – Berlin, 2002, s.299-308.

Zaimstwowannye slowa w dolganskom jazyke (Obzor problem), *KULR*, S.21, 2002, s.1-24.

On the problem of Oriental etymologies of Polish ogar and Hungarian agár 'hound', *SEC*, S.8, 2003, s.169-182.

"K woprosu o wremeni wozniknowenija dolganskogo jazyka, [İçinde]: Edit. V. A. Plungjan, A. Ju. Urmanczewa, Jazyki mira. Tipologija. Uralistika – Pamjati T. Żdanowej. Stat'i i Wospominanija. FS T. Ju. Żdanowa, Moskova, 2002, s.565-572.

"Über finnische Briefe in den Krakauer Archivsammlungen, [İçinde]: Edit. J. Janhunen, A. Parpola, Remota Relata. FS H. Halén, *Stor*, S.97, 2003, s.279-286.

"Bronisław Malinowski and linguistics, [İçinde]: Rec. K. Pisarkowa, T. Szczerbowski, Językoznawstwo Bronisława Malinowskiego, vol. 1-2, Krakov, 2000, *BPTJ*, S.59, 2003, s.217-219.

"Eine neue Übersicht über die mongolischen Sprachen, [İçinde]: Edit. J. Janhunen, The Mongolic languages, London – New York 2003, *FO*, S.39, 2003, s. 203-210.

"The origin of the European word for sabre, *SEC*, S.9, 2004, s.133-141.

"Przegląd problemów związanych z badaniem zapożyczeń w języku dołgańskim / Dolkan Dilinde Alıntılar Araştırmaları İle İlgili Sorunların Antolojisi", [İçinde]: Edit. S., S., Chruszczewski, Aspekty współczesnych dyskursów, Krakov, 2004, s.344-357.

"Anmerkungen zu einem neuen vergleichenden Wörterbuch der Jenissej-Sprachen, [İçinde]: H. Werner, Vergleichendes Wörterbuch der Jenissej-Sprachen, vol. 1-3, Wiesbaden, 2002, *SEC*, S.9, 2004, s.189-204.

“Karpatyzm leksykalny, *PrJ*, S.122, 2005, s.179-188.

“Uwagi o zapożyczeniach ałtajskich w języku prasłowiańskim i kwestie pokrewne / Eski Slav Dilinde Altay Alıntıları Üzerine Notlar”, [İçinde]: Edit. E. Siemieniec-Gołaś, M. Pomorska, Turks and non-Turks. Studies on the history of linguistic and cultural contacts, *STC*, S.10, 2005, FS Stanisław Stachowski, s.437-454.

“Chronology of some Yakut phonetic changes in the context of 18th century Mongolian loan words into Yakut, *RO*, S.58,1, 2005. FS Stanisław Kałużyński, s.194-203.

“Turkologische Anmerkungen zum Altaischen Etymologischen Wörterbuch, [İçinde]: S. Starostin, A. Dybo, O. Mudrak, Etymological dictionary of the Altaic languages, vol. 1-3, Leiden – Boston 2003, *SEC*, S.10, 2005, s.226-246.

“Der Ursprung des synthetischen Imperfekts im Jakutischen, *SEC*, S.11, 2006, s.135-139.

“Persian loan words in 18th century Yeniseic and the problem of linguistic areas in Siberia, [İçinde]: Edit. A. Krasnowolska, K. Maciuszak, B. Mękarska, In the Orient where the Gracious Light, F. S. Andrzej Pisowicz, Krakov, 2006, s.179-184.

“Arabische Lehnwörter in den Jenissej-Sprachen des 18. Jahrhunderts und die Frage der Sprachbünde in Sibirien, *SLing*., S.123, 2006, s.155-158.

“Die Etymologie von ttü. şimdi ‘jetzt’ und işte ‘voilà’ vor gemeintürkischem Hintergrund, *SEC*, S.12, 2007, s.171-176.

“Das Ungarische unter den Karpatensprachen, *SLing*., S.124, 2007, s.119-125.

“Turkish dirsek ‘elbow’, Yakut tühürges ‘knee’ and some connected words, *TDA*, S.17, 2007. FS A. J. E. Bodrogligeti, s.335-343.

“Polnisch Burdel als Ortsname und sein karpatensprachlicher Hintergrund – eine Einladung zur Diskussion, *SEC*, S.13, 2008, s.149-154.

“Garść etymologii orientalnych w historii języka ukraińskiego / Ukraynaca Tarihinde Şarkiyat Etimolojisi”, *SSH*, S.53, 1, 2008, s.117-122.

“Turkologia, uralistyka, syberystyka, czyli rzut oka na historię językoznawstwa porównawczego / Türkoloji, Uralistik, Siberistik, Yani Karşılaştırmalı Dilbilimi Tarihine Yaklaşım”, *SLing.*, S.125, 2008, s.167-177.

Der Terminus “Lenatürkisch”, *TDA*, S.8, 1998, s.29-34.

“Einiges zur Etymologie des Ortsnamen auf der Krim, [İçinde]: rec. H. Jankowski, A historical-etymological dictionary of pre-Russian habitation names of the Crimea, Leiden – Boston 2006, *SEC*, S.13, 2008, s.201-207.

“Podrijetlo europske riječi za sablju, *Riječ*, S.15, 1, 2009, s.129-135.

“Mađarski među karpatskim jezicima, *Riječ*, S.15, 2, 2009, s.131-136.

Tanıtımlar

“E. Prokosch, Studien zur Grammatik des Osmanisch-Türkischen unter besonderer

International Journal of Turkish Studies, Vol. 1, S. 1, Winter 1979-80, *FO*, S.22, 1981-1984

(1985), s.349-351.

“J. Benzing, Kalmückische Grammatik zum Nachschlagen, *FO*, S.23, 1985-1986, s.369-371.

Edit. Gy. Décsy, Global linguistic connections, *LP*, S.29, 1986 (1987), s.151.

“Edit. Gy, Haza, B. Kellner-Heinkkele, Bibliographischer Handbuch der Turkologie, *FO*, S.26, 1989 (1990), s.210-212.

“A. Buder, Aspekto-temporale Kategorien im Jakutischen, *UAJb NF*, S.10, 1991 s.257-259.

G. Doerfer, Grammatik des Chaladsch, *UAJb NF*, S10, 1991, s.248-249.

G. Doerfer, W. Hesche, Südoghusische Materialien aus Afghanistan und Iran, *UAJb NF*, S.10, 1991, s.251-253.

“G. Ehlers, Alttürkische Handschriften, Teil 2, *UAJb NF*, S.10, 1991, s.240-241.

“Edit. Gy. Kara, Batuvčir’s specimens of Mongolian penmanship (1934), *FO*, S.27, 1990, 1991, s. 279.

“K. Röhrborn, Uigurisches Wörterbuch, Lfg. 4, *ZDMG*, S.141, 1991, s.439-440.

“A. Róna-Tas, An introduction to Turkology, *FO*, S.29, 1992-1993, s.319-320.

“E. D. Poliwanow, Izbrannye raboty. Trudy po wostocznomu i obszczemu jazykoznaniju,

Hrsg. von L. R. Koncevič, *OLZ*, S.88, 5-6, 1993, s.550-552.

“M. Kirchner, Phonologie des Kasachischen, *UAJb NF*, S.12, 1993, s.302-304.

“M.F. Kirişçioğlu, Saha (Yakut) Türkçesi grameri, *FO*, S.30, 1994, s.250-256.

“Türk Dilleri Araştırmaları 1991, 1992, *OLZ*, S.89, 2, 1994, s.172-174.

D. Kołodziejczyk, “Podole pod panowaniem tureckim. Ejalet kamieniecki 1672-1699 / Türk Yönetiminde Podole. Kamaniçe Eyaleti 1672-1699”, Varşova 1994, *OLZ*, S.90, 3, 1995, s.308-312.

“U. Bläsing, Armenisch – Türkisch, *FO*, S.31, 1995, s.245-249.

“Dutch Studies on Near Eastern Languages and Literatures, *FO*, S.31, 1995, s.250-251.

“M. Kirchner, Sprichwörter der Kasachen, *OLZ*, S.90, 4, 1995, s.421-424.

“Á. Molnár, Weather-magic in Inner Asia, *OLZ*, S.90, 5-6, 1995, s.600-603.

“A. E. Anikin, Ètimologiczeskij slowar’ zaimstwowanij w russkich dialektach Sibirii, *SEC*, S.1, 1996, s.185-187.

“Journal of Turkology”, S.1, 1993, *CAJ*, S.40, S.1, 1996, s.135-137.

“Rocznik Tatarów Polskich / Tatar Yıllığı”, t. 1, 1993, t. 2, 1994, *OLZ*, S.91, 4, 1996, s.457-460

“G. Doerfer, W. Hesche, Chorasantürkisch, *CAJ*, S.40, 2, 1996, s.306-308.

“G. Doerfer, S. Tezcan, Folklore-Texte der Chaladsch, *CAJ*, S.40, 2, 1996, s.304-306.

“Hrsg. M. Erdal, S.Tezcan, Beläk Bitig. Sprachstudien für Gerhard Doerfer, *CAJ*, S.40, 2, 1996, s.308-310.

“E. Tryjarski, Zwyczaje pogrzebowe ludów tureckich na tle ich wierzeń / Türk Halkların

İnanışlarının Arkasındaki Ölüm Merasimleri”, *UAJb NF*, S.14, 1996, s.290-291.

“M. Erdal, Die Sprache der wolgabolgarischen Inschriften, *OLZ*, S.91, 3, 1996 (1997), s.334-337.

“Moskowskij Lingwisticzeskij Žurnal – The Moscow Linguistic Journal, vol. 1, 1995, *FO*, S.33, 1997, s.231-233.

“Hrsg. Z. Kargı Ölmez, Ebulgazi Bahadır Han. Şecere-i Terâkime (Türkmenlerin soykütüğü), *OLZ*, S.92, 4-5, 1997, s. 575-576.Á. Berta et et al., Symbolae Turcologicae. Studies in Honour of Lars Johanson, *SEC*, S.3, 1998, s.165-168.

“A. G. Karimullin, Prototjurki i indejcy Ameriki. Po sledam odnojgipotezy, *SEC*, S.3, 1998, s.169-173.

“R. A. Miller, Languages and history. Japanese, Korean, and Altaic, SEC, 3, 1998, s. 175-178

“V. M. Pańkin, Kontaktologiczeskij ènciklopediczeskij slowaŕspravocznik, *SEC*, S.3, 1998, s.179.

“H. Werner, Die ketische Sprache, *SEC*, S.3, 1998, s.195-196.

“Á. Berta, Deverbale Wortbildung im Mittelkiptschakischen, *OLZ*, S.93, 1, 1998, s.76-78.

“I. Hauenschild, Tiermetaphorik in türksprachigen Pflanzennamen, *OLZ*, S.93, 1, 1998, s.83-84.

“A. E. Anikin, Ètimologiczeskij slowar’ russkich zaimstwowanij w jazykach Sibrii. Probnyje Czast, *SEC*, S.4, 1999, s.195-198.

“L. Clark, Turkmen reference gammar, *FO*, S.35, 1999, s.258-260.

“H. Walravens, Julius Klaproth (1783-1835). Leben und Werk, *FO*, S.37, 2001, s.239-242.

J. S., Laut, Das Türkische als Ursprache?, *FO*, S.37, 2001, s.242-245.

“G. Doerfer, W. Hesche, Türkische Folklore-Texte aus Chorasan, *CAJ*, S.45, 1, 2001, s.140-142.

“E. Hovdhaugen et al. The history of linguistics in the Nordic countries, *FO*, S.38, 2002, s. 224-229.

“G. Klumpp, Konverbkonstruktion in Kamassischen, Wiesbaden, 2002, *FO*, S.39, 2003, s. 223-224.

“Edit. H. Walravens, Julius Klaproth (1783-1835). Briefwechsel mit Gelehrten, grossenteils

ausem Akademiearchiv in St. Petersburg, Wiesbaden 2002, *FO*, S.39, 2003, s.226-227

"Werner, M. A. Castrén und die Jenissejistik. Die Jenissej-Sprachen des 19. Jahrhunderts, *FO*, S.39, 2003, s.217-219.

"Pisowicz, Krakov, 2006: 179-184Rec. vol. 1: E. C. Polomé, The Journal of Indo-European Studies, 25, 3-4, 1997, s.533. Rec. vol. 1-2: D. Petit, Bulletin de la Société de Linguistique de Paris, 95, 2, 2000, s. 32-34. Rec. vol. 2: M. Ölmez, TDA, 7, 1997, s. 280-281. M. Pomorska, FO, 34, 1998, s.229-230 Rec. vol. 3-8: D. Petit, "Bulletin de la Société de Linguistique de Paris", 99, 2, 2004, s. 18-27. Rec. vol. 8, F. Gökçe, "Modern Türklük Araştırmaları Dergisi", 1, November 2004, [http://mtad.humanity.ankara. edu.tr/makale.phpid=13], s.143-154.

"Languages and culture of Turkic peoples [Memorial volume for Tadeusz Kowalski], *STC*, Krakov, 1998, s.310.

Prof. Dr. Stanislaw Stachowski
(1930-2021)

Slavist, Türkolog, dilbilimci, leksikolog. Jeziory kasabasında dünyaya gelir. İlkokulu doğduğu yerde okur. Polonyanın işgali yıllarında yasaklanmasına rağmen eğitimini gizlice sürdürür. Doğduğu yer savaştan sonra Polonya sınırları dışında kalınca ailesiyle beraber Tomaszow Mazowiecki'ye göç ederler. 1951'de lise eğitimini tamamlar. Aynı yıl Krakov Jagiellon Üniversitesi Slav Dilleri Bölümünde Sırpça alanında eğitime başlar ve 1956 yılında mezun olur. Üniversite eğitimi sırasında Balkanlar'da Türkçe etkisi üzerine ilgilenmeye başlar, bundan dolayı türkolog prof. Wlodzimierz Zajaczkowski ve Marian Lewicki'nin derslerini takip eder. Üç yıl işsiz kaldıktan sonra 1959'da Krakov Jagiellon Üniversitesi Slav Dilleri Enstitüsü'nde çalışmaya başlar. 1967'de doktorasını tamamlar. 1974'te Slav-Türk halkları ilişkisi üzerine hazırladığı tezle doçent olur. Doçent olduktan sonra Şarkiyat Enstitüsü Türkoloji Bölümüne geçer. 1983'te profesör, 1992'de ordinaryus olur.

Polonya Bilimler Akademisinde pekçok komisyonda üye olarak bulunur. 1990'dan beri merkezi Hamburg'ta bulunan Societas Uralo-Altaica üyesidir. Uzun yıllar *Folia Orientalia* ve *Praca jezykoznawcze. Zeszyty Naukowe UJ* gibi dergilerin baş rektörlüğünü yapmıştır. 1995'ten itibaren uluslararası türkoloji çalışmalarının yer aldığı *Studia Turcologic Cracoviensia* başlıklı seri incelemeleri yayımlar. 1989-1991 kurucusu olduğu Macar Dili Bölümünün başkanlığını yapar. Jagiellon Üniversitesi Şarkiyat Enstitüsü'nde iki defa müdür yardımcısı bir defa

da 1991-1994 yılları arasında müdürlük yapar. Türkoloji ve Macar Dili Bölümleri dışında Dilbilim ve Polonya dili ve edebiyatı bölümlerinde dilbilim tarihi dersleri verir.

17 kitap, 60'tan fazla makaleye imza atan, Altay, Ural ve Slav dilleri uzmanı olan Stachowski, aynı zamanda Dolgan dili ve Yakutça üzerine de ciddi çalışmalar yapmıştır. Slav dillerindeki Türkçe kelimeler, Osmanlı Türkçesindeki Arapça kelimeler konusunu işleyen yayınlar kaleme almıştır. Stachowski, hakkında 3 ayrı armağan yayımlanmıştır.

Kitaplar

Przyrostki obcego pochodzenia w języku serbochorwackim / Sırp-Hırvat Dilinden Gelen Ekler, Krakov, 1961.

Studia nad chronologią turcyzmów w języku serbsko-chorwackim / Sırp-Hırvat Dilindeki Türkçe Zamandizini Çalışmaları, Krakov, 1967.

Wyrazy serbsko-chorwackie w "Thesaurus Polyglottus" H. Megisera (1603) / H. Megisera'nın "Thesaurus Polyglottus" Sırpça-Hırvatça Kelimeler, Monografie Slawistyczne 19**,** Vroclav-Varşova-Krakov, 1969.

Studia nad chronologią turcyzmów w języku bułgarskim / Bulgar Dilindeki Türkçe Zamandizini Çalışmaları, Krakov, 1971.

Fonetyka zapożyczeń osmańsko-tureckich w języku serbsko-chorwackim / Sırp-Hırvat Dilinde Osmanlı Türkçesinden Fonetik Alıntılar, Monografie Slawistyczne 23, Vroclav – Varşova – Krakov, 1973.

Studien über die Arabischen Lehnwörter im Osmanisch-Türkischen I, (A-I) / Osmanlı Türkçesindeki Arapça Alıntılar I (A-I), Vroclav–Varşova–Krakov–Gdansk, 1975.

Studien über die Arabischen Lehnwörter im Osmanisch-Türkischen, II (K-M) / Osmanlı Türkçesindeki Arapça Alıntılar II, Vroclav–Varşova–Krakov–Gdansk, 1977.

Studien über die Arabischen Lehnwörter im Osmanisch-Türkischen, III (N-T) / Osmanlı Türkçesindeki Arapça Alıntılar III, Vroclav–Varşova–Krakov–Gdansk–Lodz, 1981.

Studien über die Arabischen Lehnwörter im Osmanisch-Türkischen, IV (U-Z und Nachträge) / Osmanlı Türkçesindeki Arapça Alıntılar IV, Vroclav–Varşova–Krakov–Gdańsk–Lodz, 1986.

Türkische Lehnwörter im Serbischen Dialekt von Pirot / Pirot'taki Sırp Diyalektiğinde Türkçe Alıntılar, Krakov, 1992.

Osmanlı Türkçesinde Yeni Farsça Alıntılar Sözlüğü / Worterbuch der Neupersischen Lehnworter im Osmanisch-Turkischen, İstanbul, 1998.

Index der türkischen Wörter / Türkçe Kelimler İndeksi, (Haz. S. Stachowski ve M. Ölmez), [İçinde]: *Franciscus à Mesgnien Meninski: Thesaurus Linguuarum Orientalium Turcicae, Arabicae, Persicae* **(**6. C. olarak), İstanbul, 2000.

Lexique turc dans le Vocabulaire de S., F. Viguier (1790) / S., F. Viguier'in Türkçe Sözlüğü, Krakov, 2002.

Glosariusz turecko-polski / Türkçe-Lehçe Sözlük, Krakov, 2005 Tanıtım: Mehmet Ölmez, "Festschri/t in Honor of Andras J. E. Bodrogligeti İstanbul 2007, edited by Kurtuluş Öztopçu "Türk Dilleri Araştırmaları" 7, 2007, s.422-424.

Slownik historyczny turcyzmow w jezyku polskim / Polonya Dilinde Türkçe Kökenli Kelimelerin Tarihi Sözlüğü, Krakov, 2007.

Makaleler

*"*Z Historii dialektu czarnogórskiego XVIII w. / XVIII. Yüzyıl Karadağ Tarihi Diyalekti", *SFPS*, 1963, s.155-170.

"Czasowniki serbochorwackie o osnowie tureckiej / Türkçe Kökenli Sırpça-Hırvatça Filler" (Edit.): T. Milewski, [İçinde]: *Studia linguistica in honorem Th.*, Krakov, 1963, s.265-268

"Die osmanisch-türkischen Lehnwörter im Serbokroatischen und ihre Bedeutung für die Historische Phonetik des Osmanisch-Türkischen / Sırpça-Hırvatça Osmanlı Türkçe Alıntıları ve Alıntıların Tarihi Fonetiğinin Önemi", *FO*, S.4, 1963, s.154-170.

"Studien über osmanisch-türkischen Wortschatz 1 / Osmanlı Türkçesi Kelimeleri Üzerine Çalışmalar 1", *FO*, S.5, 1964, s.75-88.

"Studien über osmanisch-türkischen Wortschatz 2 / Osmanlı Türkçesi Kelimeleri Üzerine Çalışmalar 2", *FO*, S.6, 1965, s. 41-54.

"Studien über osmanisch-türkischen Wortschatz 3 / Osmanlı Türkçesi Kelimeleri Üzerine Çalışmalar 3", *FO*, S.7, 1966, s.75-89.

"Słowniczek serbsko – turecki z r. 1631 / 1631 Tarihli Sırpça-Türkçe Sözlük", *SKNO*, S.1, 1966, s.113-115.

"Dialekt turecki XVII w. w Albanii / Arnavutluk'ta XVII. Yüzyılda Türkçe Dialekt", *SKNO*, S.1, 1966, s.85-87. Rez.: Németh J., Die Türken von Vidin. Sprache, Folklor, Religion, Budapest 1965, *FO*, S.8, 1966, s.243-247.

"Osmanisch-türkische Wörter im Wörterbuch von S., S. Pallas (1787-1789) / S., S. Palas'ın Sözlüğünde Osmanlı Türkçesinden Kelimeler", *FO*, S.9, 1968, s.53-68.

"Die Turzismen in dem "Slavenoserbskiy Leksikon" aus dem J. 1790 / 1790 Tarihli Slavenoserbskiy Leksikon'da Türkçe Alıntılar", *Slavica*, S.8, 1968, s.231-236.

"Der türkische Dialekt des 17.Jhs. in Albanien / Arnavutluk'ta 17. Yüzyılda Türkçe Dialekt", *FO*, S.8, 1967, s.179-195.

"Beiträge zur Chronologie der albanischen Turzismen / Arnavut Dilinde Türkçe Alıntılar Tarihine Katkılar", *FO*, S.10, 1968, s.48-55.

"Przyczynek do chronologii turcyzmów w języku serbsko-chorwackim / Sırp-Hırvat Dilinde Türkçe Alıntılar Tarihine Katkılar", *SFPS*, S.8, 1969, s.303-309.

"Ein türkisches Wörterverzeichnis aus dem J. 1688 / 1688 Tarihli Türkçe Sözlük", *FO*, S.11, 1969, s.259-264.

“Źródła staropolskie do historii języka osmańsko-tureckiego / Eski Lehçe Kaynaklarda Osmanlı Türkçesi”, *SKNO*, S.19/I, 1971, s.68-69.

“Beitrage zur Geschichte der griechischen Lehnwörter im Osmanisch-Türkischen / Osmanlı Türkçesi’nde Yunanca’dan Söz Alıntısı Tarihine Katkılar”, *FO*, S.13, 1972, s.267-298, Rez.: M. Šimundić, Dometi, 1974/1975, s.102-107.

“Studien uber die neupersischen Lehnwörter im Osmanisch-Turkischen I (A-C), Osmanlı Türkçesindeki Yeni Farsça Alıntıları Araştırmalar I (A-C)”, *FO*, S.14, 1972-1973, s.77-118.

“Studien uber die neupersischen Lehnwörter im Osmanisch-Turkischen Wortschatz II (D-H), Osmanlı Türkçesindeki Yeni Farsça Alıntıları Araştırmalar II (D-H)”, *FO*, S.5, 1974, s.75-78.

“Studien uber die neupersischen Lehnwörter im Osmanisch-Turkischen III (I-N), Osmanlı Türkçesindeki Yeni Farsça Alıntıları Araştırmalar III (I-N)”, *FO*, S.16, 1975, s.145-192.

“Studien uber die neupersischen Lehnwörter im Osmanisch-Turkischen IV (O-P), Osmanlı Türkçesindeki Yeni Farsça Alıntıları Araştırmalar IV (O-P)”, *FO*, S.17, 1976, s.141-173.

“Studien uber die neupersischen Lehnwörter im Osmanisch-Turkischen V (R-S), Osmanlı Türkçesindeki Yeni Farsça Alıntıları Araştırmalar V (R-S)”, *FO*, S.18, 1977, s.87-118.

“Studien uber die neupersischen Lehnwörter im Osmanisch-Turkischen VI (Ş-Ü), Osmanlı Türkçesindeki Yeni Farsça Alıntıları Araştırmalar VI (Ş-Ü)”, *FO*, S.19, 1978, s.93-126.

“Studien uber die neupersischen Lehnwörter im Osmanisch-Turkischen VII (V-Z), Osmanlı Türkçesindeki Yeni Farsça Alıntıları Araştırmalar VIII (V-Z)”, *FO*, S.20, 1979, s.31-55.

“Slawische Wörter in der Türkischen Sprache des 17. Jahrhunderts, / 17. Yüzyıl Türkçesinde Slav Söz Alıntıları”, *SSH*, S.25, 1979, s.363-370.

“Die dem 30. Jahrestags des Todes von Prof. T. Kowalski gewidmete wissenschaftliche Sitzung, / Prof. T. Kowalski’nin Ölümünün 30. Yılında Özel Bilimsel Toplantı”, *FO*, S.20, 1979, s.311-312.

“Die osmanisch-turkische Wortgut bei J. Leunclavius (1591) / J. Leunclavius’ta Osmanlı Türkçesinden Alıntı Kelimeler”, *PrJ*, S.78, 1988, s.127-150.

“Arabische Lehnwörter im Codex Cumanicus / Kodeks Komanikus’ta Arapça Alıntılar”, *PrJ*, S.113, 1993, s.103-112.

“Geschichte des osmanisch-türkischen pınar ‘Quelle / Osmanlı Türkçesinde ‘pınar’ Kelimesinin Tarihçesi”, *RO*, S.49, 1994, s.185-190.

"Studien zur türkischen Wortgeschichte (1) / Türkçe Kelimeleri Araştırmalar", *STC*, S.1, 1995, s.185-209.

"Die Rolle des Griechischen İn der Geschichte des Osmanisch-Türkischen / Osmanlı Türkçesi Tarihinde Yunan Rolü", (Edit.): W. Smoczyński, *Analecta Indoeuropaea Cracoviensia*, I. Safarewicz memoriae dicata, Krakov, 1995, s.377-385.

"Turzismen im Dushmani-Dialekt des Albanischen / Arnavut Dushmani Lehçesinde Turzismen", (Edit.), O. David-I Nasary, *Studia Orientalia Prof. Susannae Kakuk septuagennariae dedicata, AOH*, S.48, 1995, s.465-72.

"Zur Geschichte des osmanisch-türkischen pabuç 'schaftloser Schuh, Pantoffel / Osmanlı Türk Pabuç Ayakkabısının Tarihçesi, Terlik", (Edit.): B. Kellner-Heinkele, S., Zieme, *Studia Ottomanica, Festgabe für Gy. Hazai*, Wiesbaden, 1997, s.181-92.

"Turcyzmy w jezyku ukrainskiej prozy pamietnikarskiej pierwszej polowy XVIII wieku / XVIII Yüzyılın İlk Yarısında Ukrayna Hatıra Defteri Metninde Türkçe Kelimeleri", (Edit.): FS W. Witkowski-A. Bolek, *Slowianie Wschodni, Miedzy jezykiem a kultura*, Krakov, 1997, s.151-157.

"Turcyzmy w dialektach serbsko-chorwackich 1 / Sırp-Hırvat Ağızlarında Türk Kelimeler 1",. *PrJ*, S.118, 1997, s.87-102.

"Zum Wortschatz der türkischen Mundarten Mazedoniens", (Edit.): M. Stachowski, [İçinde]: *Languages and Culture of Turkic Peoples*, STC, S.5, 1998, s.255-262.

"Ein bulgar-türkisches Lehnwort in der slawischen Sprachen (varkoč 'Haarzopf'), [İçinde]: *Bahşı Ögdisi. Festschrift für Klaus Röhrborn anlässlisch seines 60. Geburtstags,* (Edit.): J. S., Laut-M. Ölmez, Freiburg–İstanbul, 1998, s.379-389.

"Das Suffıx -rak in der osmanisch-türkischen Sprachgeschichte", *MT*, S.20, 1999, s.59-71.

"Turcyzmy w dialektach serbsko-chorwackich 2 / Sırp-Hırvat Dialektlerinde Türkçe 2", *PrJ*, S.119, 1999, s.111-17.

"Slownictwo polskie w 'Dykcjonarzu Tureckim' Marcina Paszkowskiego / Marcin Paszkowski'nin Türkçe Sözlüğünde Lehçe Kelimeler (1615)", (Red): M. J. Brzezina-H. Kurek, *Collectanea Linguistica in honorem Casimiri Polanski*, Krakov, 1999, s.243-253.

"Index der türkisehen Wörter / Türkçe Kelimler İndeksi", (Edit.): S. Stachowski- M. Ölmez, F. Mesgnien Meninski, *Thesaurus Linguarum Orientalium Turcicae Arabicae Persicae. Lexicon Turcico-Arabico-Persicum*, Vol.6, *TDA*, S.27, İstanbul, 2000, s.96.

Bildiriler

"Zametki po metodologii ètimologiçeskih İsseldovaniy turectskih zaimstvovaniy v serbskohorvatskom yazjke / Sırpça Hırvatça'da Türkçe Alıntılar Etimolojik Araştırmaları Metodolojisine Katkılar", Etim. 1964, Edit. 1965, s. 56-71 Rez.: Škaljić, A. Turizmci u

narodnom govoru i narodnoj književnosti Bosne i Hercegovine, I-II, Sarajevo 1957, RS 24, 1965, s.162-171.

"Nieznane źródła do Historiisłownictwa arabskiego / Arapça Kelimelerin Bilinmeyen Tarihi Kaynakları", (Edit.): E. Górska-B. Ostafin, *Studia Orientalia Thaddaeo Lewicki oblata, Materiały Sesji naukowej poświęconej pamięci Profesora Tadeusza Lewickiego*, Krakov, 1994, s.65-71.

"Osmanich-türkische und tatarische Lehnwörter im Polnischen und ihre Bedeutung für die türkische Wortgeschichte / Leh Dilinde Osmanlı ve Tatar Türkçesi Alıntıları ve Onların Türkçe Söz Hazinesi İçin Önemi", (Edit.): B. Kellner-Heinkle, M. Stachowski, *Lautund wortgeschichte der Türksprachen. Beiträge des Internationalen Symposiums,* Berlin, 7-10.07. 1992, Wiesbaden 1995, s.155-171.

"Slownictwo pochodzenia orientalnego w utworach Adama Mickiewicza / Adam Mickiewicz'in Eserlerinde Doğu Kökenli Kelimeler" (Edit.): Z. Kurzowa, Z. Cygal-Krupowa, *Mickiewicz i Kresy. Rozprawy przedstawione na miedzynarodowej sesji naukowej w Krakowie,* 4-6 grudnia 1997, s.230-246.

Tanıtımlar

"A. Skaljic, "Turcizmi u narodnom govoru i narodnoj knijzevnosti Bosne i Hercegovine 1-2", Sarajevo 1957, *RS,* S.24, 1965, s.162-171.

"J. Nemeth, Die Türken von Vidin, Sprache, Folklor, Religion", Budapest, 1965, *FO,* S.8, 1966, s.243-247.

"B. Scherner, Arabische und neupersische Lehnwörter im Tschuwaschisen. Versuch einer Chronologie Ihrer Lautveranderungen, Wiesbaden, 1977 / Çuvaşaça'da Arapça, Farsça Alıntılar ve Fonetik Değişimleri Tarihi Üzerine Değerlendirmeler", *FO*, S.20, 1979, s.304-307.

"L. Johanson, Linguistische Beiträge zur Gesamttukologie", Budapest, 1991, *FO,* S.29, 1991, s.319.

"E. Prokosch, Osmanische Grabinschriften. Leitfaden zu ihrer sprachlichen Erfassung. Mit einem Anhang über seldschukische, Tavaifü'l Mülük, frühosmanische, moderne, zwiesprachige und karamanische Grabinschriften", Berlin, 1993, *OLZ,* S.90, 1995, s.73-75.

Dr. Kamila Stanek

(1973-)

Varşova'da 1973'te dünyaya gelmiştir. 1992'de XLVIII Genel Eğitim Devlet Lisesi'ni bitirmiştir. 1993-1995 yıllarında Ekonomi ve

Yabancı Diller Okulu - School of Business and Foreign Languagies'te, aynı zamanda Varşova Üniversitesi'ndeki Fizik Bölümü'nde, Kimya Bölümü'nde ve Polonya Eğitim Akademisi'nde eğitim görmüştür. 1996-2001yılları arasında Varşova Üniversitesi Leh Dili ve Edebiyatı Bölümünde Slav Diller Enstütüsü'nde okumuştur. "Denimutywa słowakie i polskie wraz z porównaniem wybranych utworów Vincenta Šikuli" (Vincent Šikula'nın Öykülerinin Lehçe Çevirisiyle Karşılaştırma Temelinde Slovakça ve Lehçe Küçültme Yolları) başlıklı yüksek lisan teziyle bu bölümdeki eğitimini tamamlamıştır. 2000-2005 yılları arasında Varşova Üniversitesi Şarkiyat Fakültesi Türkoloji Bölümü'nde okur. 2004'te Polonya Millî Eğitim ve Spor Bakanlığı tarafından açılan Yüksek Lisans Üstü Pedagoji Okulunu bitirir. 2004'te Ankara Üniversitesi TÖMER'de Türkçe Diploma Sınavı'na katılır. 2005 yılında ikinci kez "Reforma językowa w Turcji / Türkiye'de Dil Reformu başlıklı master tezini yazar. 2011 yılında, "Językowy obraz świata uczuć we frazeologii i przysłowiach tureckich /Türk Atasözleri ve Deyimlerdeki Duyguların Dilsel Dünya Tasviri" başlıklı doktora teziyle doktorasını tamamlar. 2006'dan beri Varşova Üniversitesi Şarkiyat Enstitüsü Türkoloji Bölümü'nde Türk kültürü ve dili dersleri vermektedir. Çalışmaları genellikle Türkçe dilbilgisi, Türkçe öğretimi, Türk kültürü tanıtımı alanlarında sürdürmektedir.

Makaleler

"Reforma językowa w Turcji i jej wpływ na kulturę i nauczanie języka tureckiego / Türkiyede Dil Reformunun Türk Kültürüne ve Dilin Öğretimine Etkisi, [İçinde]: *Prace Naukowe Studium Języków Obcych Politechniki Wrocławskiej,* C.39, Zeszyt 6, 2007, s.343-349.

"Türk Dili ve Kültürü", *Eğitim ve Gençlik,* S.3, Nisan 2008, s.22-23.

"Litość po turecku, czyli wzorzec kulturowy zawarty w języku / Türkçe'de merhamet – dildeki kültür modeli: www.spnjo.polsl.pl http://www.kms.polsl.pl/prv/spnjo/referaty/stanek.pdf, 2009.

"Bóg jest jeden – chrześcijaństwo a islam. Obraz Boga w przysłowiach tureckich i ukraińskich / Allah Tektir – Hıristyanlık ve İslam; Türk ve Ukrayna Atasözlerinde Tanrı'nın Dilsel Dünya Tasviri", [İçinde]: *ІСТОРІЯ РЕЛІГІЙ В УКРАЇНІ, Науковий щорічник книга II, Інститут Релігієзнавства – Філія Львівського Музею Історії Релігії Львівське Відділення Інституту Української Археографії Та Джерелознавства ім. М. Грушевського НАН України Відділення Релігієзнавства Інституту Філософії їм. Г. Скороводи*, Львів, 2009, s.350–357.

"Gniew w oczach Turków i Polaków, czyli co przysłowia ludowe mówią o złości"; [İçinde]: *Bałkański folklor jako kod interkulturowy,* C.I, (Edit.): Joanna Rękas, 2011, s.161-171.

"Jak się boją Turcy? Językowy obraz strachu w przysłowiach i frazeologizmach tureckich / Türkler Nasıl Korkar? Türk Atasözleri ve Deyimlerinde Korkuyla İligili İfadeler", *Studia*

z dziejejów i kultury ludów tureckich, Varşova, 2013, s.225-264.

"Zagadnienie tajemnicy w języku i przysłowiach tureckich / Türk dilinde ve Atasözlerinde Sır Konusu", *Przegląd Orientalistyczny*, S.1-2 (265-266), 2018, s.103-114.

"Kültür - Dil - Gramer. Leh ve Türk Atasözlerinin Türkçe Öğretiminde Rolü, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı - Belleten*, 2018, C.64 /1, s.103-123.

"Co o pracy mówią stare karaimskie porzekadła: czy nasi przodkowie byli pracowici i jakie zawody cenili - o tym w pierwszej części rozważań o ludowych mądrościach / Eski Karay Örnekleri Bize Ne Söylüyor", *Awazymyz*, C.28, S.1 (54), 2019, s.16-17.

"Co o pracy mówią stare karaimskie porzekadła Eski Karay Örnekleri Bize Ne Söylüyor", *Awazymyz*, C. 28, S. 2 (55), 2019, s.20-21.

Dr. Anna Sulimowicz

(1963-)

Türkolog, tercüman, redaktör. Varşova'da 18.12.1963'te dünyaya gelir. 1987'de Varşova Üniversitesi Doğu Dilleri Enstitüsü Türkoloji Bölümü'nden mezun olur. 1988-1999 arasında asistan olarak çalışır. 1999'dan beri ise öğretim görevlisidir. 1989'da Türkçe yeminli tercümanı olur. Polonya Karayları Komitesi üyesi olup *Awazymyz* adlı Karay tarihi, dili, kültürü, toplumu dergisinin, *Bitik* ve *Karaj Bulletin, Almanach Karaimski* gibi süreli yayınların redaksiyonunda görev yapmaktadır.

Makaleler

"Karaimi w Polsce i na Litwie (do 1945 roku) / Polonya'da ve Litvanya'da 1945'ten Beri Karaylar", [İçinde]: *Karaimi*, (Edit.) A. Dubiński-E. Śliwki, Pieniężno, 1987, s.20-29.

"Bibliography of the Works of Zygmunt Abrahamowicz", *FO*, S.30, 1994, *s.230-236.*

"Aleksander Mardkowicz and His Endavours to Preserve the Karaim Language, [İçinde]: *Papers presented to the Scientific Council of the Institute of the Oriental Studies organized at the Occasion of the 75. Anniversary of Foundation of Turkey on October 1998*, (Edit.) Tadeusz Majda, 1999, s.87-96.

"Aleksander Mardkowicz-działacz społeczny, pisarz i wydawca / Aleksander Mardkowicz Toplum İçin Faaliyetleri yazarlığı ve Yayıncılığı", *Awazymyz*, S.2(3), 1999, s.3-4.

"Kokizowowie-ród uczonych / Biliminsanları Sülalesi Kokizowowiler", *Awazymyz*, S.2(3), 1999, s.11-12.

"Nazwiska Karaimskie z Łucka / Luck'tan Karay Soyadları", *Awazymyz,* S.2(3), 1999, s.12-13.

"Karaimskie czasopisma / Karay Dergisi", *Awazymyz,* S.2(3), 1999, s.13-14.

"Wpływ Tadeusza Kowalskiego na rozwój życia kulturalnego i społecznego w Łucku i Haliczu / Halicz ve Luck'ta Toplum ve Kültür Hayatının Gelişimine TAdeusz Kowalski'nin Etkisi", *W służbie Nauki*, S.4, 1999, s.55-62.

"Język Karaimski. Starania o jego zachowanie, nauczanie języków mniejszości narodowych i etnicznych / Karay Dili. Geliştirme Çabaları, Etnik Millî Azınlık Tarafından Öğrenimi", *Języki Obce w Szkole,* S.6, 2001, s.37-44.

"Znaczenie Halickich Karaimów dla rozwoju Polskiej turkologii / Polonya Türkolojisinin Gelişimine Haliç Karaylarının Katkısı", *Materialy Mižnarodnoï Konferenciï Karaïmy Galiča-İstorija ta Kul'tura*, Lviv-Halicz, 2002, s.38-45.

"Geografii i warunkow naturalnych, zabytków, odkryć archeologicznych / Coğrafya ve Doğal Şartlar, Tarihi Eserler, Arkeolojik Bulgular", *Leksykon Wiedzy o Turcji*, Varşova, 2003.

"Kulinarny atlas świata – Turcja / Mutfak Dünyası Atlası-Türkiye", *Gazeta Wyborcza, 27.01.2005, S.22, s.38-47.*

Turcja. Riwiera, National Geographic /Türkiye, Denizi Dağı ve Doğal Coğrafyası", *Traveler*, S.2, 2005, s.84-87.

"O Karaimach w Stambule raz jeszcze / İstanbul'da Karaylar Hakkında Bir Defa Daha", *Awazymyz, S.1 (12), 2006, s.8-9.*

"Kilka słów o autorze Borys Kokenaj / Yazar Borys Kokenaj Hakkında Birkaç Söz", *Awazymyz, S.2 (16), 2007, s.5.*

"Kenesa Karaimska w Łucku w świetle dokumentów z archiwum gminy / Belediye Arşiv Belgeleri Işığında Luck'ta Karay Kenesaları", *Orientas Lietuvos Didžiosios Kunigaikątijos visuomenės tradicijoje: Tototriai ir Karaimai Orient in the social tradition of the Grand Duchy of Lithuania: Tatars and Karaims Orient w tradycji społeczeństwa Wielkiego Księstwa Litewskiego: Tatarzy i Karaimi, Vilno, 2008, s.273-281.*

"Krymskaâ tematika v Karaj Avazy / Karay Avazında Kırım Teması", *Awazymyz,* S. 4 (21), 2008, s.9-13.

Bildiriler

"İmiona Karaimów z Halicza, Wśród jarłyków i fermanów / Haliç Karaylarının Adları, Yarlık ve Fermanlar Arasında ", *Materiały z Sesji naukowej poświęconej pamięci dra Zygmunta Abrahamowicza,* Krakov, 2004, s.143-151.

Józef Sulimowicz

(1913-1973)

Türkolog, asker. Józef Sulimowicz, şimdi Ukrayna'da bulunan Halicz kasabasında 25 Aralık 1913 tarihinde Karay bir ailenin üçüncü çocuğu olarak dünyaya gelir. Babası, Leon Sulimowicz, çilingir ve tren sürücüsü (makinist), annesi, değirmen ve meyhane işleticisi Ezua Ickowicz'nin kızı Helena, ev hanımıdır. İlköğretimini Halicz'te, liseyi ise Stanislawow'da (halen İvano-Frankivsk) bitiren Józef Sulimowicz, 1933 yılında Varşova Üniversitesi Şarkiyat Enstitüsü'nde okumaya başlar. Onu bu alanı seçmeye yönelten babasıdır. Józef Sulimowicz, Kafkasya ve Orta Asya'da Bolşevik Rusya ile mücadeleleri desteklemek amacıyla Polonya hükümetinin desteğiyle kurulan Doğu Enstitüsü'nde Prof. Zajączkowski'nin verdiği dersleri de takip eder. 1936 yılında Enstitünün verdiği bursu kazanarak birkaç aylığına Türkiye'ye gider. 1939 yılında öğrenimi bitirir ve aynı yılın sonbaharında, 1841 yılında Yevpatoriya'da yayımlanan Tevrat'ın Karay Türkçesine çevirisi konulu mastır tezini vermeyi, ileride Oryantalist ve Karay din adamı Seraja Şapşal'ın Troki'de (Trakai) kurduğu Karay Müzesinde çalışmayı planlar. Ne yazık ki II. Dünya Savaşı'nın patlak vermesi buna engeller ve bütün bu planları suya düşer. 1941'de zorla Kızıl Ordu saflarında askere alınır (Stalingrad muharebesinde savaşır). 1944 yılında Kızıl Ordu'dan ayrılarak 2. Polonya Ordusu ile Elbe nehrine kadar gidip yüzbaşı rütbesine yükselir. Savaştan hemen sonra üniversiteye dönüp öğrenimini tamamlamayı planlamışsa da komutanlıktan gerekli izni alamaz. Subaylığa devam eder, 1950'li ve 1960'lı yıllarda Varşova'da Ordu Evi ve Merkezi Ordu Kütüphanesi'nin müdürlüğünü yapar. Mesleki hayatında hep ordu ile bağlantılı olmasına rağmen Türkolojiye olan ilgisini hiç bir zaman koparmamıştır. 1968 yılında Varşova Üniversitesine yeniden kaydolur ve son sınıfı tekrarlayıp *1731 Yılına Ait Kırım-Karay Kitabının Leksik İçeriği*[12] konulu tezini yazarak Türkoloji anabilim dalında bilim uzmanı unvanına alır. 1972 yılında albay rütbesiyle emekliye ayrılır, bir yıl sonra da kanserden vefat eder. Karay olması sebebiyle ömür boyu Türkoloji ile bağlantısını kesmez. Az da olsa Türkoloji alanında araştırmalar yapmıştır.

Makaleler

"Materiał leksykalny krymsko Karaimskiego zabytku językowego (druk z 1734 r.) / 1734'te Yayımlanan Kırım Karay Dili Leksikal

[12] J. Sulimowicz, "Materiał leksykalny krymskokaraimskiego zabytku językowego (druk z 1731 r.)", 2. kısım, *RO,* S.36, 1973, s. 47-104.

Malzeme Tarihi Eserleri", *RO*, C.XXXV, 1963, s.37-64.

"Mistar i Halicko-Karaimskie surałar / Mistar ve Haliç-Karay Sureleri", *Roczniki Biblioteczne*, S12, 1968, s.37-49.

"Wspomnienie pióra A. Dubińskiego w PO 1973 / A. Dubinski'nin Dolmakalem Hatıraları Przeglad Orienatalistycny Dergisi'nde", *PO*, S.4 (88), s.365-366.

Seraja Szapszał

(1873-1961)

Türkolog, teolog. Kırım Bahçesaray yakınlarındaki Oysunköy'de 8 Mayıs 1873'te çok çocuklu Akbike-Toty Kazas ve bahçıvan, toprak sahibi, Bahçesaray Belediyesi hazinedarı Marek'in oğlu olarak dünyaya gelir. Bahçesaray ve Symferepol'daki Karay okullarını bitirip 1886'den itibaren Petersburg Gurewicz Özel Orta Okulu'nda okurken yaz tatillerinde Symferpol'da Karay teolojisi derslerine katılır. 1894'te Karay din adamlığı adayı olur. Aynı yıl Petersburg Üniversitesi'nde Doğu Dilleri Bölümünde Türkçe, Farsça ve İbranice okumaya başlar. 1899'da Litvanya'daki Troki'ye gelir ve oradaki Karay cemati ile yakın ilişki kurar. Aynı yıl master eğitimini tamamlar. Petersburg Üniversitesi'nde Türk Edebiyatı Katedrası'nda profesör adayı olur. Kısa bir süre sonra askerlik hizmeti için Symferpol'da, Bahçesaray'da 212. Yardımcı Rus Bataryası'nda görev alır. Ocak 1901'de Dışişleri Bakanlığı ve üniversite yönetimi tarafından İran'da Azerbaycan Türkçesi ve Farsça öğrenmesi için gönderilir. İran şah ailesinden Muhammed Ali'nin hocası olur. Muhammed Ali şah olunca 1907'de onun danışmanlığına getirilir ve İran vatandaşlığı verilir. Ancak Rus ajanı olduğu düşünerek 1908'de İran'dan çıkarılır.

Petersburg'a döner ve 1909'da üniversitede Türk dili okutmanı ve Dışişleri Bakanlığı'nda Doğu dilleri tercümanlığı görevi verilir, 1910'da Azerbaycan Türkçesi okutmanı olur. 1911 yılında oluşan Petersburg Rus Şarkiyatçıları Birliği'nin başkan yardımcılığı ve bu birliğin Yakın Doğu Şubesi başkanı seçilir. 1911'de Troki hahamı ölünce, kendisine hahamlık teklif edilir. Fakat yaşının genç olmasını gerekçe göstererek bu teklifi reddeder. I. Dünya Savaşı'nın sonuna doğru Kızıl Ordu'nun kendisini takip edeceğini düşünerek Türkiye'ye gider. İstanbul'a yerleşir ve orada hem sekreterlik hem de tercümanlık yapar. 1920 Mısır'a, 1921 yılında Kudüs'e ve Yunanistan'a seyahat eder.

1927'de Polonya Cumhuriyeti Karayları hahamı seçilir. İstanbul'daki Polonya elçiliğinde Lehçe öğrenir, 1928'de eşiyle

Polonya'ya gelir ve Vilnüs'e yerleşir. Polonya vatandaşlığını aldıktan sonra, Troki'de Karay cematinin yönetim kurulu başkanı olur. Aynı yıl Polonya Şarkiyatçılar Birliği'nin üyesi olur. Vilnüs'te yayımlanan "Myśl Karaimska/Karay Düşüncesi" dergisinin redaktörlüğünü yapar. II. Dünya Savaşı başlamadan önce Troki'de Karay Etnografya ve Tarih Müzesi kurmayı planlar. Vilnüs'teki evinde etnografik ve tarihi materyalleri toplar.

II. Dünya Savaşı sırasında Vilnüs Sovyetler tarafından işgal edilip Sovyet yönetimi tarafından yapılan baskı sonucu hahamlıktan vazgeçer. Vilnüsü Almanlar alınca yeniden haham olur. Almanlar, Yahudileri toplamaya başlayınca Litvanya'daki Alman General A. Von Renteln, Karayların Türk soyundan geldiğini belirten bir belge hazırlar. Buna rağmen Alman Kuruluşlar Karayların kim olduğunu araştırır. 1944'te Kızıl Ordu yeniden Vilnüs'ü alınca hahamlığına son verirler. Bunun üzerine Polonya'ya göç etmek ister ve Litvanya yönetiminden bir izin belgesi alır. Ancak Sovyet yönetimi göçe izin vermez.

II. Dünya Savaşı'ndan sonra Vilnüs'te Karay Tarih ve Etnografya Müzesi Müdürlüğü yapar. 1947 yılında eşiyle beraber Sovyet vatandaşlığı alarak Vilnüs'teki Litvanya Bilimler Akademisi Tarih ve Hukuk Enstitüsü'nde çalışmaya başlar. 1955'te Denklik Komisyonu tarafından filoloji doktoru unvanı verilir. 1936'da kendisine "Krzyż Komandorski z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski/Polonya Askeri Yıldızlı Haç Nişanı" verilir. 3 binden fazla kitabı bulunan Seraja Szapszal, 1961'de Vilnüs'te hayata veda eder.[13]

Kitaplar

Karaimy i Çufut Kale w Krımu / Kırım'da Karaimler ve Çufut Kale, Petersburg, 1896.

O dvuh gramotach turetskogo sultana Abdulhamid I / I. Sultan Abdülhamid Hakkında İki Belge, Simferopol, 1913.

Kırım Karay Türkleri, İstanbul, 1928.

Wypisy tureckie i słownik turecko-Polski / Türkçe Metinler ve Türkçe-Lehçe Sözlük, Vilnüs, 1932.

Próby literatury ludowej Turków z Azerbejdżanu perskiego / İran Azerbeycan Türklerinin Halk Edebiyatından Seçmeler, Krakov, 1935.

Makaleler

"Karaimskiye İstoriçeskiye dokumentı. Dokumentı otnoşayuşçiyesyak periodu tatarskogo vladıçestva v Krymu / Karay Tarihi Belgeleri. Kırım Tatarlarına Ait Belgeler", *İzvestiya Duhovnogo Pravleniya*, Eupatoria, S.1, 1916, s.6-10.

[13] A. Romanowski (Edit.), *Polski Słownik Biograficzny*, Varşova-Krakov, (2010-2011), s.61-64.

"Karaimi w służbie u chanów krymskich / Karaylar, Kırım Hanlarının Hizmetinde", *MK*, S.2, 1929, s.5-22.

"Znaczenie opisu podróży Ewlija Czelebiego dla dziejów Chanatu Krymskiego / Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nin Kırım Hanlığı Bakımından Önemi", *RO*, S.8, 1931-1932, s.167-180.

"O zatraceniu języka ojczystego przez Tatarów w Polsce / Polonya Tatarlarının Ana Dillerini Kaybetmeleri Meselesi", *RT*, S.1, 1932, s.34-48.

"Dokument turecko-niemiecki z ostatnich lat chalifatu / Halifeliğin Son Günlerine Dair Türkçe-Almanca Bir Belge", *CO*, S.6, 1934, s.62-63.

"Godło i chorągiew chanatu Krymskiego / Kırım Hanlığının Arma ve Sancağı", *CO*, S.9, 1935, s.23.

"Les origines éthniques des Caraïtes de Crimée / Kırım Karaylarının Etnik Menşeleri", *MK*, S.11, 1935-1936, s.4-9.

"Słów kilka o książętach Karaimskich Czelebi i ich działalności oświatowej / "Çelebi" Denilen Karay Prensleri ve Onların Tahsil ile Terbiyeleri Üzerinde Bazı Dikkatler", *MK*, 11, 1935-1936, s.8-11.

"Korespondencja Wysokiej Porty w sprawie pierwszej elekcji w Polsce / Polonya'da İlk Kral Seçimine Dair Bab-ı Ali'nin Mektupları", *CO*, S.11, 1937, s.8.

Prof. Dr. Tadeusz Świętochowski
(1934-2017)

1934'te Varşova'da dünyaya gelir. İlk ve orta tahsilini doğduğu şehirde yapar. II. Dünya Savaşı'ndan sonra Varşova Üniversitesi Şarkiyat Enstitüsü Türkoloji Bölümüne girer. Meslek hayatı ile ilgili çok unvanı vardır. Türkolog, Kafkas ülkeleri tarihçisi, Monmouth Üniversitesi Tarih Bölümü profesörü, Bakü Hazar Üniversitesi ve Bakü Devlet Üniversitesi onursal doktoru, Orta Avrasya Araştırma Derneği üyesi. Uzun yıllar Amerika Birleşik Devletleri'nde akademisyen olarak çalışan Swietochowski, Yakın Doğu ve Azerbaycan tarihi üzerine araştırmalar yapan bir bilim adamıdır. Azerbaycan tarihi alanında en yetkin çağdaş tarihçilerinden biridir. Ömrünün son yıllarında Fulbright programı çerçevesinde Varşova Üniversitesi'nde dersler vermiştir.[14]

[14] T. Świętochowski hakkında daha fazla bilgi için bakınız: http://lubimyczytac.pl/autor/52595/tadeusz-swietochowski [ET: 09.02.2015 18:07].

Kitaplar

Russian Azerbaijan, 1905-1920: The Shaping of a National Identity in a Muslim Community, London, 1985.

Russia and Azerbaijan. A Borderland in Transition, New York, 1995.

Azerbejdżan i Rosja: kolonializm, islam i narodowość w podzielonym kraju / azserbaycan ve Rusya. Sömürgecilik, Bölünmüş Ülkede İslam ve Millet, Varşova, 1998.

Historical Dictionary of Azerbaijan, (co-author, 1999).

Azerbejdżan, Varşova, 2006.

Makaleler

"Od świętej wojny do rewolty na pustyni. Arabowie a Turcja w latach 1914-1918 / Kutsal Savaştan Çöl Boşluğuna Araplar ve Türkiye 1914-1918", *PO,* S. 3, 1963, s.201-211.

Dr. İrena Tatarzyńska

(1951-)

Türkolog, diplomat, filoloji doktoru. 1974'te Varşova Üniversitesi Türkoloji bölümünü bitirir. Polonya Bilimler Akademisi'nde ve Varşova Üniversitesi'nde bilimsel kariyerine başlar. 1986'da "Turecka inteligencja twórcza wobec europeizacji Imperium Osmańskiego – od tanzimatu do republiki / Osmanlı İmaratorluğu Türk İntelijensiyasının Tanzimat'tan Cumhuriyete Avrupalılaşmak Üzerine Düşünceleri" başlıklı teziyle doktora unvanı alır. 1991'de Polonya Dışişleri Bakanlığı Güney Kafkas ve Orta Asya ülkeleri ile ilişkiler biriminde çalışmaya başlar. 1994-1999 yılları arasında Ankara'da Polonya Büyükelçiliği'nde çalışır. 1999'da Polonya'ya döner ve Dışişleri Bakanlığı Doğu Avrupa Bölümünde müdür yardımcısı olarak çalışmalarını sürdürür. 2003'te Sofya'da Polonya Cumhuriyeti Büyükelçiliğinde müsteşar olarak çalışır. Bulgaristan'daki çalışması sırasında Bulgaristan yönetimince Altın Defne Dalı Ödülünü layık görülür. 2007'de Polonya'ya döner ve Güneydoğu Avrupa Stabilizasyon Anlaşması Koordinatörlüğü görevini üstlenir. 24 Nisan 2008'de Polonya'nın Arnavutluk Büyükelçisi olarak Parlamento Dış İlişkiler Komisyonu tarafından görevlendirir. 2012'de bu görevini tamamlayarak ülkesine döner ve aynı yıl Krzyz Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski ödülü

verilir. Diplomasi dışında dilbilimi ve edebiyat bilimi alanında çalışmaktadır.[15]

Kitaplar

Materiały do praktycznej Nauki języka tureckiego / Pratik Türkçe Kitabı, Varşova, 1980, (Mehmet Haluk Demirer ile birlikte).

Makaleler

"Mesir –tureckie święto wiosny / Mesir-Türk Bahar Bayramı", *PO***,** S.1, 1973, s.75-75.

"Kryzys ekonomiczny i polityczny İmperium Osmańskiego w 2 połowie XIX wieku / XIX. Yüzyılın İkinci Yarısında Osmanlı Devletindeki Ekonomik ve Politik Kriz", *Afryka*, 1985, s.81-100.

Prof. Dr. Edward Tryjarski (1923-2021)

Türkolog, hukukçu, felsefeci, redaktör. Varşova'da dünyaya gelir. Şarkiyatçı-türkolog, eski Türk halklarının dili, kültürü ve tarihi üzerine araştırmalar yapar. 1948'de Varşova Üniversitesi Hukuk Fakültesi ve 1950'de aynı üniversitenin felsefe bölümünü bitirir. Prof. Ananiasz Zajaczkowski'nin özel öğrencisi olur. 1961'de beşerî ve sosyal bilimler doktoru, 1966'da docent, 1974'te profesör, 1987'de ordinaryus profesör unvanı alır. 1948-1950 yılları arasında Polonya Uluslararası İlişkiler Enstitüsünün Doğu Dilleri ve Çalışmaları biriminde asistanlık yapar. 1954-1956 arasında Polonya Bilimler Yayınevinde redaktörlük ve müdür yardımcılığı yapar. 1956-1969 arasında yardımcı doçent ve daha sonra doçent olarak Polonya Bilimler Akademisi Şarkiyat Bölümü'nde çalışır. 1969-1993 yılları arasında doçent ve daha sonra profesör olarak Polonya Bilimler Akademisinde Maddi Kültür Tarihi Enstitüsünde (IHKM), Polonya Yayın Enstitüsünde "Słownikiem Wyrazów Obcych/Yabancı Kelimeler Sözlüğü" sekreter ve müdür olarak görev alır.

Polonya Bilimler Akademisi Şarkiyat Bilim Komitesi, Maddi Kültür Tarihi Enstitüsünde Bilim Kurulu, Polonya Şarkiyatçılar Birliği, Polonya Halk Bilimi Derneği, Societe Asiatique (Paris), Societe Finno-Ougrienne (Helsinki), Türk Dil Kurumu, Societas Uralo-Altaica (Hamburg-Bonn-Getynga) üyelikleri yapar 1956'da "Rocznik Orientalistyczny/Şarkiyat Yıllığı" dergisinin sekreterliği, aynı derginin 1975'te baş redaktör görevlerini üstlenir.

[15] I. Tatarzyńska, [İçinde]: Ośrodek przetwarzania informacji – Państwowy Instytut Badawczy, internet: http://nauka-polska.pl/dhtml/raporty/ludzieNauki?rtype=opis&objectId=39225&lang=pl, [ET: 09.02.2015 17:34].

Çalışma alanları, başta Türk dillerinin gelişimi olmak üzere, bilhassa çok az araştırılan Ermeni-Kıpçak dil ilişkisi, Balkanlar'da Türk diyalekti, eski Türk runik alfabesi ve yazılı taşlar üzerine Moğolistan, Romanya ve Bulgaristan'da, maddi ve manevi Türk halkları bozkır kültürü (Protobulgar ve Peçenek), balballar, Polonya'da Ermeni kültürü, Polonya ve eski Türkler arasındaki ilişkiler, Polonya ve Osmanlı İmparlatorluğu arasındaki ilişkiler, şarkiyat filolojisi, Altay dil bilimi, yazı tarihi, tarih ve arkeoloji, etnografya, Türk halkları inanışları ve sanat gibi değişik konularda çalışır.

1982'de Bulgaristan'ın 1300. Yılı, 1992'de Polonya Bilimler Akademisi Toplum Bilimi Bölümü, 1998'de Indiana University Prize for Altaic Studies (PIAC Medal) gibi ödülleri alır. Temel hobisi "varsaviana" olarak adlandırılan Varşova ile ilgili eski elyazmalarını ve bu konudaki belgeleri toplamaktır.[16]

Kitaplar

Kamiennyje baby priczernomorskich stepiej. Kollekcija iz Askanii-Nowa / Karadeniz Bozkırlarında Bulunan Taş Babalar Askania-Nova Koleksiyonundan", Wroclav-Varşova-Krakov-Gdansk-Lodz, 1982, (J. R. Daszkiewicz ile birlikte).

Zwyczaje pogrzebowe ludów tureckich na tle ich wierzeń, in confinibus Turcarum. Szkice turkologiczne / Türk Halklarında Ölümle İlgili İnanışlar Türkoloji Denemeleri, Varşova, l991.

Kultura ludów tureckich w świetle przekazu Mahmuda z Kaszgaru XI w. / XI. Yüzyılda Kaşgarlı Mahmut'un Gösterdiği Türk Halk Kültürü, Varşova, 1993.

In confinibus Turcarum. Szkice turkologyczne, Varşova, 1995.

Ormianie w Warszawie. Materiały do dziejów / Ermeniler Varşova'da. Tarihi Materyaller, Krakov, 2001.

Zapisy Sądu Duchownego Ormian miasta Lwowa za lata 1625-1630 w języku ormiańsko-kipczackim / Kıpçak-Ermani Dilinde 1625-1630 Yılları Arasında Lviv'de Yaşayan Ermenilerin Dini Mahkeme Notları, Krakov, 2010.

Makaleler

"Nowy turecki przekład Ewangelii / Yeni Türkçe Evangelia Çeviri", *RO,* S.29, 1959, s.54-56.

"Protobułgarzy / Protobulgarlar", s.147-376, "Pieczyngowie / Peçenekler", s.479-624, [İçinde] *Hunowie Europejscy, Protobułgarzy, Chazarowie, Pieczyngowie,* (Edit.): K. Dąbrowski, T. Nagrodzka-Majchrzyk, E. Tryjarski, Vroclav-Varşova-Krakov-Gdańsk, 1975.

"Status géographique et linguistique de Routes de la Soie / Coğrafi ve Lingüistik

[16] M. Halawa (Edit.), *Współcześni Uczeni Polscy. Słownik Biograficzny*, C IV, Varşova, 2002, s. 517.

Bakımdan İpek Yollarının Durumu", (İngilizce'den Çev.: S., -E. Dauzat), *Diogène,* S.171, juillet 1995, s.19-28.

"Języki i kultury na szlakach jedwabnych / İpek Yolunda Diller ve Kültürler", Kolokwium w Nikozji, 30 IX–1 X 1994, *Nauka,* 1995, 1, s.253-254.

"Varşova'da Türkoloji 1918-1978", (Çev. Reşide Gürses–Dursun Ayan), *Toplumsal Tarih,* S.23, Kasım 1995, s.51-56.

"Anton Vardapet on the feast of the Assumption of the Mother of God", [İçinde]: *Studia in honorem Jaroslavi Daškevyč Septuagenario Dedicata,* Lvov- Kiev-New Jork, 1996, s.298-307.

"Nikołaj Aleksandrowicz Baskakow (1905-1996) in memoriam / Nikołaj Aleksandrowicz Baskakov'un Anılarında", *PO,* S.3-4, 1996, s.223-225 + 1 fotograf.

"Türk Çatılarında Güvercinler. Bazı Tarihsel ve Dilbilimsel Notlar", (Çev: Reşide Gürses-Dursun Ayan), *Toplumsal Tarih,* S.25, Ocak 1996, s.39-45.

"One more sermon by Anton Vartabed", *AOH,* L, S.1-3, 1997, s.301-320.

"A Visit of a Polish Aristocrat to Ottoman Turkey (1883) / Polonya Aristokratlarının Osmanlı Türkiyesini Ziyaretleri 1883", *RO,* LI, l, 1998, s.119-134.

"A Polish Report on the Qalmuqs from 1870 / 1870'den Kalmuklarla İlgili Bir Lehçe Rapor", *RO,* LI, 2, 1998, s.5-15 +1 fotoğraf.

"Restoration of Oriental Studies in Poland after the World War II as Reflected in Five Letters by Tadeusz Kowalski / Polonya'da II. Dünya Savaşından Sonra Doğu Araştırmalarının Yeniden Doğuşu İlgi T. Kowalski'nin Beş Mektubundan Yansıyanlar", *Studia Turcologica Cracoviensia,* S.5, 1998, s.267-285.

"Towards Better Mutual Comprehension among Turkic Speakers, [İçinde]: *Post-Soviet Central Asia,* (Edit.) T. Atabaki and J. O'Kane, Tauris Academic Studies London–New York in association with The International Institute for Asian Studies Leiden–Amsterdam, s.109-117

"Pamięci Pennti Aalto 20 VII 1917–30 XI 1998", *PO,* S.3-4, 1999, s.337-339.

"Eugeniusz Słuszkiewicz–najwybitniejszy armenista Polski (1901-1981) / Eugeniusz Słuszkiewicz Polonyanın En Kabiliyetli Ermeni Uzmanı", [İçinde]: *Literatura ormiańska,* Varşova, 1991, s. V-XIII.

Bildiriler

"XXXI Międzynarodowy Kongres Nauk Humanistycznych w Azji i Afryce Północnej / XXXI Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika'da Humanist Bilimler Kongresi", *PO,* S.1-4, 1983, s.150-154.

"Kritische Bemerkungen über die neuen Versuche der Entzifferung der protobulgarischen Inschriften", [İçinde]: *Turfan, Khotan und Dunhuang. Vorträge der Tagung "Annemarie v. Gabain und dİe*

Turfanforschung, veranstaltet von der Berlin-Branderburgischen Akademie der Wissenschaften in Berlin (9-12/12/1994). Herausgeg. von R. E. Emmerick, W. Sundermann, I. Warnke und S., Zieme. Berichte und Abhandlungen. Herausgeg. von der Berlin - Brandenburgischen Akademie der Wissenschaften, Sonderband 1, Berlin 1996, s.343-352.

"Polish authorities on Saint Hyacinth's missionary activity among the Altaic peoples", [İçinde]: *Actes de la 37e PIAC Conférence Internationale permanente des études altaïques,* Chantilly 20-24 juin 1994, Études mongoles et sibériennes, cahier 27, l996, s.35-50.

"Problem pochodzenia Turków w sto lat po odczytaniu pisma orchońskiego / Okunuşunun Yüzüncü Yılında Türklerin Orhun Yazıtlarını Yazma ve Okuma Problemleri", Okrągły stół w Stambule, 2 października / Ekim 1995, *Nauka,* 1996, 1, s.191-192.

"V posiedzenie Europejskiego seminarium poświęconego badaniom nad Azją Centralną / V. Avrupa Semineri Oturumunda Orta Asya Araştırmalarına Dair", Kopenhaga, 21-26 sierpnia / Ağustos 1995, *Nauka,* 1996, 2, s.232-233.

"The Unity and Multiplicity of Runic Scripts. An Account of the Attempt to Isolate a South Yenisei Alphabet", [İçinde]: *Proceedings of the 39th Permanent İnternational Altaistic Conference (PIAC),* Szeged, Hungary: June 16-21, 1996. (Edit.) A. Berta with the editorial assistance of E. Horváth, Szeged, 1997, s.365-374

"41 sesja Stałej Międzynarodowej Konferencji Ałtaistycznej / Uluslararası Altayistler Konferansı 41. Oturumu", Helsinki–Majvik, 5-10 lipca 1998, Nauka 1998, 4, s.202-203.

"Międzynarodowy Kongres Studiów Tureckich 13 Sympozjum CIEPO / Uluslararası Türkoloji Kongresi 13. CIEPO Sempozyumu", Viyana, 21-29 września / Eylül 1998, *Nauka,* 1999, S.4, s.222-223.

"Zachowanie języków i kultur przez ludy azjatyckie / Asya Halklarında Dil ve Kültür Gelişimi", 42 sesja Stałej Międzynarodowej Konferencji Ałtaistycznej, Praga, 23-27 sierpnia / Ağustos, 1999, *Nauka,* S. 4, s.223-225.

"Zygmunt Abrahamowicz (1923-1990), *Wsród jarłyków i fermanów,* Materiały z sesji naukowej poświęconej pamięci dra Zygmunta Abrahamowicza 20 kwietnie 2004. (Edit.): Ewy Siemieniec- Gołaś, Krakov, 2004, s.21-24.

"Fish, animals and herbs of Dauria as described by Rev. Father Faustyn Ciecierski, in: Turks and non-Turks. Studies on the history of linguistic and cultural contacts. Edited by Ewa Siemieniec-Gołaś and Marzanna Pomorska, Kraków 2005, s., 473-479. *Studia Turcologia Cracoviensia 10,* Jagiellonian University Instute of Oriental Philology.

Terminology of Family and Kinship in Ki[chak Texts of the Polish Armenians ad in the "Codex Cumanicus", İçinde: *Kinship in the*

Altaic World. Proceedings of the 48th Permanent International Altaistic Conference, Moscow 10-15 July, 2005. Edited by Elena Boikova and Rostislav B. Rybakov, Wiesbaden 2006, s., 321-327.

Consumption of Tea an liquors in dauria at the End of the 18th Century, in: Florilegia Altaica Studies in Honour of Denis Sinor On the Occasion of His 90th Birthday Edited by Elena V. Boikova an Giovanni Stary with the assistance of Elizabeth an Charles Carlson, Wiesbaden 2006, s., 221-226. Asiatische Forschungen, Band 149. Harrassowitz Velag.

Tanıtımlar

"Some Novelties of the Runica Bulgarica, [İçinde]: *Writing in the Altaic World*, (Edit.) J. Janhunen and V. Rybatzki, Helsinki, *Studia Orientalia*, S.87, s.263-274.

"Edmond Schütz, *Armeno-Turcica Selected Studies*, İndiana 1998. Series Denis Sinor, Editor, Volume 164, XII + 420 pages, Turcica?, 2000, s.266.

"Yaroslav R. Dachkevych- edward Tryjarski, "La Chronique de Pologne" un monument armeno-kitchak de la premiere moitie du XVI siecle reprinted in: "Runes ad Runelike Scripts of Eurasian area, Part 3, Illustations, archivum Ottimanicum Edited by György Hazai, 22, 2004, s., 173-212. Cf. S. 291 and no 303.

"On the attitude of the Turks towards domestic animals in the seventeenth century", [İçinde]: *Zeynep Korkmaz Armağanı*, Ankara, 2004, s.399-406.

"Armeno-Kipchak Texts in the Alchemitical Treatise by Andrzej Torosowicz (17th Century)", Warsaw 2005. Dom wydawczy ELIPSA. Zgon ks. Prof. dra Grzegorza Petrowicza, *Biuletyn Ormiańskiego Towarzystwa Kulturalnego*, S.40/41, 2005, s.69.

"[Review]: Nadedja Chirli, Algis Bitigi Ermeni Kipçakça Dualar Kitabı / An Armeno Kipchak Prayer Book, Haarlem, 2005, xiii + 312, *Turcica*, S.38, 2006, s.404-408.

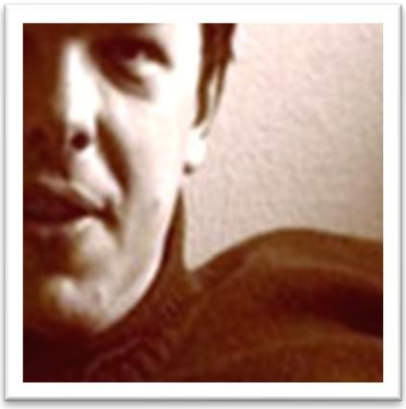
"On Turkish Women in a Polish Work of the 17th Century", [İçinde]: *The Role of Women in the Altaic World, Permanent International Altaistic Conference 44th Meeting, Walberberg*, 26-31 August 2001. Edited by Veronika Veit, Wiesbaden, 2007, s.307-318.

"Henryk Jankowski, Profesor Edward Tryjarski, *Rocznik Orientalistyczny*, S.2, 2005, s.5-7.

"Stefan Grudziński-Tryjarski Edward", [İçinde]: *Gimnazjum i Liceum im. Króla Władysława IV w warszawie na Pradze, opracował Henryk sowiński. Monografia szkoły*, C.II, Varşova, 2005, s.399-401.

Dr. Jakub Wodka

(1981-)

1981'de Polonya'nın Lodz şehrinde doğan Jakub Wódka, ilk ve orta okul öğrenimini Türkiye'de tamamlar (Tarsus American College ve Adana Anadolu Lisesi). Üniversite öğrenimine Polonya'da devam eder. 2005'te Varşova'da Warsaw School of Economics (Szkoła Główna Handlowa) Uluslararası İlişkiler Bölümü'nü (master tezi konusu Türk-Amerikan İlişkileri), iki sene sonra da Varşova Üniversitesi Şarkiyat Fakültesi Türkoloji Bölümü'nü (master tezi konusu, Türk dış politikasında sivil toplum etkisi) bitirir. Ayrıca Hollanda Eindhoven şehrinin Fontys Universitesinde international business okur.

2005'te Polonya Bilim Akademisinde Siyasi Bilimler Enstütüsünde (ISP PAN) araştırma görevlisi olarak çalışmaya başlar. 2010'da doktora ünvanını alır (doktora tezinin konusu Türk dış politikasında karar verme süreci). Halen Polonya Bilim Akademisinde Siyasi Bilimler Enstütüsü bünyesinde Türk iç ve dış politikası üzerine araştırmalarını sürdürmektedir. 2006-2011 yılları arasında Polonya Cumhurbaşkanlık Ofisinde dış işleri bürosunda çalışır. 2011'den itibaren Polonya Dışişleri Bakanlığında mesleki diplomat olarak çalışmaktadır.

Kitaplar

Polityka zagraniczna "nowej" Turcji / Yeni Türkiyenin Dış Politikası, Varşova, 2013.

Turecka polityka zagraniczna / Türk Dış Politkası, Varşova, 2012.

Makaleler

"Mniejszość turecka w Bułgarii a stosunki turecko - bułgarskie w okresie zimnej wojny", *Dzieje Najnowsze*, S.2, 2009, s.35-52.

"Czy Polska powinna wspierać starania Turcji o członkostwo w Unii Europejskiej? / Türkiye'nin Avrupa Birliği Üyeliğini Polonya Desteklemeli mi?", (Edit.): J. M. Fiszer, Polska w Unii Europejskiej, Varşova, 2009, s.374-390.

"Union for the Mediterranean and Eastern Partnership – Conflicting Geopolitical Interests or Complementary Concepts of the EU's External Relations?", *Turkish Policy Quarterly*, C.9, nr.3, 2010, s.148-156.

"Turecka polityka zagraniczna wobec Rosji. Od zimnowojennej konfrontacji do Pragmatycznego partnerstwa", *Myśl Ekonomiczna i Polityczna*, nr. 3(30), 2010, s.173-193.

"Bilans polityki otwartych drzwi. Polska wizja rozszerzenia Unii Europejskiej, (Edit.) J. M. Fiszer, [İçinde]: *Bilans pierwszych lat*

członkostwa Polski w Unii Europejskiej, Varşova, 2011, s.91-104.

"Turkey's policy in Central Asia", (Edit.) T. Stępniewski, [İçinde]: *The New great game in Central Asia, Instytut Europy Środkowo Wschodniej*, Lublin, 2012.

"Polskie inicjatywy wobec Bliskiego Wschodu – odpowiedź na dynamicznie zmieniające się otoczenie, (Edit.): J. M. Fiszer, [İçinde]: *Prezydencja Polski w Radzie Unii Europejskiej*, Varşova, 2012, s.347-363.

"Wódka J.-Kuźmicz S.: Strategy in the shadow of day-to-day politics – European Union and Turkey, *Insight Turkey*, C.15, nr.3, 2013.

Prof. Dr. Grażyna Zając

(1959-)

Krakov Jagiellon Üniversitesi (Uniwersytet Jagiellonski) Türkoloji Bölümü'nden mezun olur (1983). Aynı yıl bitirdiği bölüme asistan/öğretim görevlisi olarak alınır. 1995'te *Orhan Kemal'in Hayatı ve Eserleri* adlı doktora tezini savunarak, doktor olur. Bilimsel çalışmalarının temelini XIX. ve XX. asır Türk edebiyatı oluşturmakla birlikte, "Tarihte Polonya-Türkiye Kültürel İlişkileri" ve "Kıbrıs Türk Edebiyatı" üzerine de çalışmaktadır. Çeşitli sempozyumlarda sunulmuş bildirilerle kimi dergilerde yer almış Lehçe, Türkçe ve İngilizce makaleleri vardır. Abdülhamit devri Türk edebiyatçılarının anı kitaplarını konu alan doçentlik tezini 2009 yılında yayınlayıp savunarak doçent olmuştur. Öğretim üyesi olarak Tanzimat'tan günümüze uzanan Yeni Türk Edebiyatı ile ilgili dersler vermekte, master ve doktora tezleri yönetmektedir. Türkiye Türkçesi ve Azerbaycan Türkçesi'nden Lehçe'ye, Lehçe'den de Türkçe'ye çeviriler yapmaktadır.

Kısa adı KIBATEK olan Kıbrıs-Balkanlar-Avrasya Türk Edebiyatları Vakfı'nın Polonya temsilcisi olan Zajac'un çalışmaları; *Folia Orientalia, Studia Turcologica Cracoviensia, Przeglad Orientalistyczny, Zycie Tatarskie, Oriental Languages in Translation, Belleten, Tömer Dil Dergisi, Filoloji Araşdırmalar* (Bakü), *Turnalar* (KKTC) gibi bilim ve sanat dergilerinde yayımlanmaktadır.

Kitaplar

Smutna ojczyzna i ja smutny. Kręgi literackie epoki Abdülhamida II w świetle tureckiej autobiografii / Vatan Mahzun Ben Mahzun. Türk Yazarların Hatıratlarında II. Abdülhamit Dönemi Edebiyat Çevreleri, Krakov, 2009.

Ciało twoje kości moje. Rodzina i szkoła epoki Abdülhamita II w świetle tureckiej autobiografii / Eti Senin Kemiği Benim. Türk

Yazarların Hatıratlarında II. Abdülhamit Dönemi Aile ve Eğitim, Krakov, 2013.

Ożenek poety İbrahima Şinasiego i narodziny teatru tureckiego / İbrahim Şinasi'nin Şair Evlenmesi ve Türk Tiyatrosunun Başlangıcı, Krakov, 2014.

Makaleler

"Aszyk Veysel – niewidomy piewca Anatolii / Aşık Veysel – Anadolu'nun Kör Ozanı", *PO*, S.3-4, 1993, s.166-177.

"The Cild in the Orhan Kemal's Output (set against the beckground of his literary development from socialist realism to the psychological novel", *Folia Orientalia*, Vol. XXIX (1992-1993), s.273-293.

"Tersine Dünya" – Orhan Kemal'in Tanınmayan Romanı", *Studia Turcologica Cracoviensia*, S.5, 1998, s.288-300.

"Türkçe Öğretiminde Edebiyatın Önemi", *Dil Dergisi*, S.82 Ağustos 1999, s.63-66.

"Çağdaş Türk Edebiyatına Eleştirel Bir Bakış", *FO*, Vol. XXXV, 1999, s.254-258.

"Kırk Yıl (Forty Years) – The Memoirs by Halit Ziya Uşaklıgil, *Folia Orientalia*, S.36, 2000, s.353-365.

"Tarihte Polonyalıların Kıbrıs Hakkında Bilgileri", Üçüncü Uluslararası Kıbrıs Araştırmaları Kongresi *KIBATEK*, C.1, 2000, s.105-120.

"Cyprus in Early Polish Descriptions", *Studia Turcologica Cracoviensia*, 2001(8), s.157-169.

"Tersine Dünya" - Orhan Kemal'in Tanınmayan Romanı", *Filoloji Araşdırmalar*, 2001(15), s.92-110.

"Türk Dilinin Tedrisinde Edebiyyatın Önemi", *Filoloji Araşdırmalar***,** S.16, 2002, s.9-14.

"Qırx İl" – Xalid Ziya Uşaklıgilin Hatireleri", *Filoloji Araşdırmalar***,** S.16, 2002, s.17-29.

"Azerbaycan Hürriyet Savaşı", *Medeniyyet Dünyası*, S.5, 2002, s.115-116.

"The Ottoman School and Education of Sultan Abdulhamid Period in the Light of the Memoirs of Turkish Writers", *Folia Orientalia*, S.38, 2002, s.203-212.

"O przekladzie z tureckiego na przykladzie "Legendy Tysiaca Bykow" Yaşara Kemala / Yaşar Kemal'in "Binboğalar Efsanesi"nin Tercümesi Örneğiyle Türkçe'den Çevrilmesine Dair", *Prace Komisji Orientalistycznej PAN*, S.24, 2002, s.227-233.

"Orxan Kemal'in Eserlerinde uşaq obrazları", *Filoloji Araşdırmalar*, XVIII kitab, Bakü/Azerbaycan, 2003, s.14-35.

"Erken Polyak Qaynaqları Kipr Haqqında", *Filoloji Araşdırmalar,* 19-uncu kitab, Bakü/Azerbaycan, 2003, s.6-19.

"Mehmet Rauf and His Memoirs", *FO*, Vol.40, 2004, s.267-278.

"Słownik Pisarzy Świata / Dünya Yazarlar Sözlüğü", Hasła dotyczące pisarzy tureckiego obszaru językowego, Krakov, 2004.

"Encyklopedia Literatury Powszechnej / Dünya Edebiyatı Ansiklopedisi", Hasła dotyczące literatury tureckiej, Krakov, 2005.

"The Old Ones and the New Ones at the Court of Sultan Reşad in the Light of the Memoirs of Safiye Ünüvar, the Harem Teacher", *Studia Turcologica Cracoviensia*, Vol.10, 2005, s.517-529.

"Leh Kaynaklarında Türkler ve Türk Kültürü Üzerine 50 Başvuru Metni", *Turnalar*, S.25, 2007, s.50-65.

"Fascynacja Europa w Turcji drugiej polowy XIX wieku i jej odbicie w literaturze tureckiej / XIX'uncu Asrın İkinci Yarısında Avrupa'ya Karşı Türklerin İlgisinin Türk Edebiyatına Yansımaları", (Edit.) C. Galewicz-J. Pstrusinska-L. Sudyka, *Miscellanea Eurasiatica Cracoviensia – Zrozumiec Eurazje*, Krakov, 2007, s.125-146.

"Darağacında Noktalanan İki Yaşam İki Destan", *5th International Congress on Cyprus Studies, KIBATEK*, C.2**,** 2007, s.185-217.

"Gagauz Dostu – Prof. Wlodzimierz Zajaczkowski (1914-1982)", *14. Kıbatek Edebiyat Sempozyumu, 6-10 Ekim 2007 Moldova/Gagauzyeri*, 2007, s.381-388.

"Cengiz Dağcı – pisarz bez ojczyzny 1 / Cengiz Dağcı – Vatanını Kaybeden Yazar 1", *Życie Tatarskie*, S.16, 2008, s.8-10.

"Cengiz Dağcı – pisarz bez ojczyzny 2 / Cengiz Dağcı – Vatanını Kaybeden Yazar 2", *Życie Tatarskie*, S.17, 2008, s.7-9.

"Cengiz Dağcı – pisarz bez ojczyzny 3 / Cengiz Dağcı – Vatanını Kaybeden Yazar 3", *Życie Tatarskie*, S.18, 2008, s.16-18.

"Cengiz Dağcı – pisarz bez ojczyzny 4 / Cengiz Dağcı – Vatanını Kaybeden Yazar 4", *Życie Tatarskie*, S.19, 2008, s.8-11.

"19'uncu Yüzyıl Türk Avcılığında Polonya İzi: "Kara Avcı", *Acta Turcica*, S.1, 2009, 392-412, www.actaturcica.com.

"Osmanlıda Bir Polonyalı Askerî Hekim – Wladyslaw Jablonowski (1841-1894) ve Anıları", (Edit.): M. Turan, *Kültür ve Edebiyatta Göç ve Göçmenlik,* Ankara, 2009, s.137-145.

"Wiatrem pisane (o rubajatach Musy Czachorowskiego) / Rüzgâra Yazılmış (Musa Czachorowski'nin Rübaileri Hakkında)", *Przeglad Tatarski*, S.3, 2009, s.21-22.

"Abdülhamid Döneminde İki Tıp Doktorunun Anadolu'da Etkinlikleri ve Temizliğe Dair Anıları", (Edit.), E. G. Naskali-S. M. Arçın, *Temizlik Kitabı,* İstanbul, 2010, s.245-258.

"Bu Notlarda Akdeniz'in Üzerinde Yüzülmektedir… Xawery Krasicki'nin Akdeniz Gezi Notları (1909-1912)", (Edit.) M. Turan-K. Yinanç, *Akdeniz'de Edebiyat. Edebiyatta Akdenizlilik,* 2010, Ankara, s.93-103, (Sylwia Filipowska ile birlikte).

"Polonyalı Seyyahların Hatıralarının Işığında 19. Yüzyıl İstanbul'unda Salgın ve

Karantina", *Health in İstanbul from Past to Present,* (Edit.) A. D. Erdemir, İ. Başağaoğlu, Ö. Öncel ve S. Erer, İstanbul, 2010, s.884-888.

"Smutne życie Jaszar Nezihe / Yaşar Nezihe'nin Hazin Hayatı", *Przegląd Tatarski*, S.2 (6), 2010, s.25-28.

"Gezi Edebiyatının Öneminde Ahmet İhsan ve Şerafeddin Mağmumi'nin Yeri", *Studies on the Turkic World. Festschrift in honour of Stanislaw Stachowski, Festschrift,* Krakov, 2010, s.209-220.

"Moje spotkania z literaturą Turków cypryjskich / Kıbrıs Türk Edebiyatıyla Buluşmalarım", *Od Anatolii po Syberię*, (Edit.) E. Siemieniec-Golas-J. Georgiewa-Okon, Krakov, 2010, s. 215-221.

"Polonyalı Seyyahların Hatıralarının Işığında 19. Yüzyıl İstanbul'unda Salgın ve Karantina", *Geçmişten Günümüze İstanbul'da Sağlık* / Health in İstanbul from Past to Present (Edit.) A. Demirhan Erdemir, İ.Başağaoğlu, Ö.Öncel, S.Erer, İstanbul, 2010, s. 884-888

"Osmanlı Ordusunda bir Polonyalı Hekim Wladyslaw Jablonowski'nin Hatıralarına Göre Balkanlarda Tıb Sorunları", *Balkanlarda Tıp Tarihi ve Etiği* (Edit.) A. Demirhan Erdemir, S.Erer, Ö.Usmanbaş, B.Akgün, İstanbul, 2011, s. 105-112.

"Polonyalı İki Gezgin Rahibin Gözüyle XIX. Yüzyılda İstanbul", *İstanbul in Turkish and World Culture* (Edit.) Suzan Gür, Ercebeci Çınar, C. II, Ankara, 201, s. 478-489.

"Polonyalıların Gözüyle 19. Yüzyılda İstanbul Mezarlıkları", *Dünya Edebiyatında İstanbul* (Edit.) E. Ülgen, M.Karaörs, H.Suver, E. Özbaş], Fatih Belediyesi, İstanbul, 2012, s. 237-249 (Sylwia Filipowska ile birlikte).

"Polonyalı Şairlerin "Kafkasya Grubu" ve temsilcilerinden Wladyslaw Strzelnicki", *Azerbaycan Dünya Edebiyyatında*, Bakü, 2012, s. 201-211.

"Polonya'da Türk Edebiyatı", *Turnalar*, S.47, Temmuz-Eylül 2012, s.21-25.

"Falaka – nieodzowny element wyposażenia szkoły osmańskiej XIX wieku w świetle autobiografii epoki / Falaka – Dönemin Hatıratları Işığında XIX. Asır Osmanlı Okulunun Vazgeçilmezi", *Studia z dziejów i kultury ludów tureckich*, Warszawa, 2013, s. 291-298.

"Servet-i Fünun" – fenomen prasowy / Servet-i Fünun – Basın Fenomeni", *Studia z dziejów i kultury ludów tureckich*, Warszawa, 2013, s. 299-309.

"Opuściłem ojczyznę, a ojczyzna mnie nie opuściła…" Gulamrza Sabri Tebrizi – wielki azerbejdżański patriota i literat / Mən vətəndən çıxdım, vətən məndən çıxmadı… Gulamrza Sabri Tebrizi – Büyük Azerbaycan Yazarı ve Vatanseveri", *Materiały II Konferencji Naukowej Azerbejdżan-Polska*, Warszawa, 2014, s. 44-52.

"Hayrullah Efendi (1818-1866) i jego "Księga podróży po Europie" / Hayrullah Efendi (1818-1866) ve Avrupa Seyahatnamesi",

Itinera clericorum, Kulturotwórcze i religijne aspekty podróży duchownych, (Edit.) D. Quirini-Popławska, Ł. Burkiewicz, Kraków, 2014, s. 543-563.

"Tureckojęzyczna literatura cypryjska / Kıbrıs Türk Edebiyatı", *Cypr. Dzieje literatura kultura,* (Edit.) M. Borowska, S., Kordos, D. Maliszewski, Warszawa, 2014. s. 173-212.

Bildiriler

"Narodziny tureckiej powieści / Türk Romanın Doğuşu", *Studia Orientalia Thaddaeo Lewicki Oblata*, Materiały sesji naukowej poświęconej pamięci Profesora Tadeusza Lewickiego, Krakov, 1994, s.115-140.

"Grupy semantyczne nazw zwierząt w przysłowiach tureckich i ich symbolika / Hayvan Adlarının Semantik Grupları ve Semboliği", *Stylistyczne konfrontacje*, Opole, 1994, s.175-181

"Początki tureckiej dramaturgii / Türk Tiyatro Yazarlığının Başlangıcı", *Teatr Orientu*, Krakov, 1998, s. 25-36.

"Rola przekładów z literatur europejskich w procesie powstawania tureckiej literatury narodowej w XIX wieku / XIX. Yüzyılda Millî Türk Edebiyatının Doğuş Sürecinde Avrupa Edebiyatlarından Yapılan Çevirilerin Rolü", *Między oryginałem a przekładem,* C.V, 1999, s.45-57.

"Badacz Kaukazu Juliusz Strutyński (1810-1878) i jego "Giul-Szada" / Kafkasya Araştırmacısı Juliusz Strutynski (1810-1878) ve Onun "Gül-Şada" Romanı", (Red). E. Siemieniec-Golas, *Wsrod jarlykow i fermanow. Materialy z sesji naukowej poswiecone pamieci dra Zygmunta Abrahamowicza,* Krakov, 2004, s.151-166.

"Dünden Bugüne Polonya Tatarları ve Şair, Bilim Adamı Selim Chazbijewicz'in Şiirleri", *Kıbatek Edebiyat Sempozyumu,* Ankara, 2004, s.113-126.

"Polonya Basınında 1974 Kıbrıs Olayları", *Dördüncü Uluslararası Kıbrıs Araştırmaları Kongresi / Proceedings of the Fourth International Congress for Cyprus Studies*, Famagusta, 2005, s.135-152.

"Problemy przekladu dokumentow sultanskich schylku Imperium Osmanskiego na materiale "Sultan Abdülhamid ve İstanbul'u" / Sultan Abdülhamid ve İstanbul'u" Örneğiyle Osmanlı Devletinin Son Dönemine Ait Belgelerin Çeviri Problemlerine Dair", *Prace Komisji Orientalistycznej PAN,* 2005(26), s.203-214.

"Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türk Yazarlarının Çocukluk Anılarında Eğitim", *Kıbatek-YDÜ XI. Uluslararası Edebiyat Şöleni*, Nicosia, 2005, s.176-203.

"II. Abdülhamid Döneminin Ünlü Tabibi ve Seyyahı: Dr. Şerafeddin Mağmumi", *Kıbatek Gezi Edebiyatı Sempozyumu*, Ankara, 2006, s.291-312.

"Darağacında Noktalanan İki Yaşam İki Destan", *5th İnternational Congress on Cyprus Studies / Beşinci Uluslararası Kıbrıs*

Araştırmaları Kongresi, Gazimağusa/Famagusta, vol.2, 2007, s.185-217.

"Gagauz Dostu – Prof. Wlodzimierz Zajaczkowski (1914-1982)", *14. Kıbatek Edebiyat Sempozyumu*, Moldova/Gagauzyeri, Chişinau 2007, s.381-388.

"19'uncu Yüzyıl Türk Avcılığında Polonya İzi: 'Kara Avcı", *Türk Kültüründe Av Sempozyumu, Acta Turcica*, Yıl 1, Sayı 1 Ocak 2009, s.392-412 <www.actaturcİca.com>

"Krakov'da Türk İzleri", *The Effects and Contributions of the Turkish Culture to World Cultures*, C.V, Ankara, 2009, s.2745-2766.

"Tematy uniwersalne w poezji ludowej Turków cypryjskich / Kıbrıs Türk Halk Şiirinde Evrensel Konular", *Portolana. Studia Mediterranea*, Vol. 4, Krakov, 2010, s.305-315.

Tanıtımlar

"Bahriye Çeri, Türk Romanında Kadın–1923-1938", *FO*, Vol. XXXIV, 1998, s.209-210.

"Vagif Sultanlı: Azerbaycan Mühaciret Edebiyatı", *Studia Turcologica Cracoviensia*, Vol.8, 2001, s.175-178.

"Jerzy S. Łątka: Odaliski, poturczeńcy i uchodźcy. Z dziejów Polaków w Turcji / ", *Belleten*, C. LXVI, S.247, Aralık 2002, s.1011-1016.

"Dünya Azerbaycanlıları / İctimai-siyasi, elmi-nezeri ve edebi-bedii dergi", *Przegląd Orientalistyczny*, S.3-4, 2003, s.95-96.

"Bülent Fevzioğlu, Suna Atun; Kıbrıs Türk Halk Edebiyatında Destanlar ve Ağıtlar Üzerine Bilgiler–Belgeler–Araştırmalar", *FO*, Vol.40, 2004, s.369-373.

"Kilimle Örtülü Bir Ülke Bosna-Hersek Çağdaş Edebiyatı / Kraj kilimem przykryty. Współczesna literatura Bośni i Hercegowiny", *Turnalar*, S.24, 2006, s.26-29.

"Filiz Kıral, Barbara Pusch, Claus Schönig, Arus Yumul (Edit.) Cultural Changes in the Turkic World, *FO*, Vol.42/43, 2006/2007, s.479-484.

Çeviriler

İbrahim Şinasi, *Ożenek poety /Şair Evlenmesi*, Krakov, 2014.

Akgün Akova, *Polonezköy. Orzeł Biały pod niebem Półksiężyca z Gwiazdą / Ayyıldızın Altındaki Kartal. Polonezköy*, Ankara, 2015.

Prof. Dr. Ananiasz Zajączkowski
(1903-1970)

1903'te dünyaya gelir. Bir Karay Türk'ü olan Ananiasz Zajaczkowski (1903-1970),

Krakov'da öğrenim gördükten sonra Varşova Üniversitesi'ne geçmiş ve 1932'te Doğu Dilleri Enstitüsüne bağlı Türkoloji kürsüsünü kurmuştur. Kowalski'nin Karayca çalışmaları sırasında görüp yanına aldığı ve yetiştirdiği Zajaczkowski'nin, Sufiksy imienne i czasownikowe w jezyku karaimskim (Karaim Dilindeki İsim ve Fiil Ekleri) 1932, başlıklı doktora tezi; Karay Türkçesi kelime yapımı çalışmalarına önemli katkı sağlamıştır. Kelile ve Dimne'nin Osmanlı Türkçesi çevirilerinin seçilmiş parçalarından oluşan çalışması; Studia nad jezykiem staro-osmanskim (Eski Osmanlı Dili Çalışmaları) 1934'te Krakov'da yayımlanmıştır. Onun Krotki wyklad gramatyki jezyka zachodniokaraimskiego: narzecze lucko-halickie (Batı Kary Grameri Üzerine Kısa Bilgiler: Luck-Halicz Dialektiği) 1931 adlı araştırması, Karaim edebiyatı ve folkloru üzerine yapılan ilk çalışmalardandır. Türkçe'den Lehçe'ye geçen kelimeler üzerine de çalışmalar yapmıştır. Ömrünü Türklük bilimine adamış olup Polonya Türkoloji tarihinde çok önemli bit yeri vardır.

Kitaplar

Krótki wykład gramatyki języka zachodnio-Karaimskiego Narzecze łuckohalickie / Batı Karaimcenin Luck ve Haliç Şiveleri Üzerinde Bir Gramer Denemesi, Łuck, 1931.

Karaimi / Karaylar, Ultima Thule (Ansiklopedi Maddesi), Varşova, 1931.

Sufiksy imienne i czasownikowe w języku zachodnio-Karaimskim. Przyczynek do morfologii języków tureckich (Avec résumé français / Batı Karaimce'de İsim ve Fiil Ekleri– Türk Şivelerinin Morfolojisine Katkı, (Fransızca özetiyle birlikte), Krakov, 1932.

Studia nad językiem staro Osmańskim. I. Wybrane ustępy ze staroosmańskiego przekładu Kalili i Dimny / Eski Osmanlı Türkçesi Üzerinde Tetkikler. I: Kelile ve Dimne Hikâyesinin Anadolu Türkçesine Tercümesinden Seçilmiş Parçalar, (Fransızca özetiyle ve Türkçe-Lehçe-Fransızca sözlük ile), Krakov, 1934.

Études sur la langue vielle – osmanlie. II. Chapiters choisis de la traduction turque-anatolienne du Qorân / Anadolu Türkçesi Kuran Mealinden Seçilmiş Sureler Çevirisi, Krakov, 1937.

Manuel arabe de la langue des Turcs et Kiptchaks (époque de l'état Mamelouk). İntroduction, Vocabulaire turc-polonais-français, Texte / Arapça-Kıpçakça El Kitabı: Bulġat al-muštāq fī luġat at-Turk wa-l Qifžāq, Varşova, 1938.

Ze studiów nad zagadnieniem chazarskim / Hazar Tetkiklerinden Bazı Meseleler, Krakov, 1947.

Głosy tureckie w zabytkach staro Polskich. I. Katechizacja turecka Jana Herbiniusa / Eski Polonya Edebiyatında Türkçe Kelimeler: I – Jan Herbinius'un Türkçe Din Kitabı, Vroclav, 1948.

Związki językowe połowiecko-słowiańskie / Kumanca İle Slavca Arasındaki Münasebetler, Vroclav, 1949.

Studia Orientalistyczne z dziejów słownictwa Polskiego / Polonya Lûgat Araştırmaları: Lehçe'de Bulunan Doğu Kökenli Kelimeleri, Vroclav, 1953.

Słownik arabsko-kipczacki z okresu Państwa Mameluckiego, Bulġat al-muštāg fī luġat al-Turk wa-l' Qifžāg, Część II, Verba / Memlûk Devrinde Arapça-Kıpçakça Sözlük: Bulgat al-muştak fi luġat at-Turk va-l Kipçak. II. Fiiler, Varşova, 1954.

Zarys dyplomatyki osmańsko-tureckiej / Osmanlı-Türk Diplomatik Tarihi, (Jan Reychman ile birlikte), Varşova, 1955.

Orient jako źródło İnspiracji w literaturze romantycznej doby Mickiewiczowskiej / Mickiewicz Zamanında Polonya Edebiyatında Doğu Tesiri, Varşova, 1955.

Najstarsza wersja turecka Husrev u Širin Qutba. Część I. Tekst / Kutb'un Husrev ü Şirin'i, I. Bölüm, Metin, Varşova, 1958.

Najstarsza wersja turecka Husrev u Širin Qutba. Część II. Facsimile / Kutb'un Husrev ü Şirin'i. I. Tıpkıbasım, Varşova, 1958.

Vocabulaire arabe-kiptchak de l'époque de l'État Mamelouk. Bulġat al-muštāg fī luġat al-Turk wa-l' Qifžāg, I – èrepartie. Le nom / Memlûkler Zamanında Arapça-Kıpçakça Sözlük: I- İsim, Varşova, 1958.

Karaims in Poland History Language Foklore Science / Polonya'da Karaimler: Tarih –Dil–Folklor-Bilim, Varşova–La Hague–Paris, 1961.

Najstarsza wersja turecka Husrev u Širin Qutba. Część III. Słownik / Kutb'un Hüsrev ü Şirin'i, III. Bölüm, Sözlük, Varşova, 1961.

Le traité arabe Mukkadima d'Abou-l Lait as-Samarkandi en version memelouk-kiptchak / Ms. İstanbul, Ayasofya No 1451/ Ebu'l Lays Es-Semerkandi'nin "Mukkadime" Risalesinin Arapçadan Memlûk Kıpçakçasına Tercümesi, Varşova, 1962.

Poemat İrański Husrev u Širin w wersji osmańsko-tureckiej Šeyhi /Ms, Bibliothèque Nationale, A.F. 322/ Farsça Hüsrev ü Şirin'in Şeyhi Tarafından Osmanlı Türkçesine Tercümesi, Varşova, 1963.

Das Pferd nach dem Arabisch-Kiptschakischen Glossar ad-Durrat al-mudi'a fi luġat at-turkiya / Arapça-Kıpçakça Lûgatta "at", PIAC, Proceedings, 1964.

Turecka wersja Šāh-nāme z Egiptu Mameluckiego / Mısır Memlûklerine Ait Türkçe Bir Şehname Tercümesi, Varşova, 1965.

La chronique des steppes Kiptchak "Tevārih-i Dešt-i Qipčaq du XVII siècle / 17. yüzyıldan Bir Eser: Tevarih-i Deşt-i Kıpçak, (Ms. İstanbul, Topkapı Sarayı, B.289), Édition critique avec la traduction française du XVIII siècle (Ms. Paris, Bibliothèque Nationale, A.F. Turcs 874) Varşova, 1966.

Poezje stroficzne Āšiq-Paša. Materiały do studiów nad wersyfikacją turecką / Aşık Paşa'nın Manzumeleri–Türk Nazmı Üzerindeki Araştırmalara Ait Malzemeler, Varşova, 1967.

Sto sentencyj i apoftegmatów arabskich kalifa Ali'ego w parafrazie mameluckо-tureckiej / Ms. İstanbul, Topkapı Sarayı, B. 122 / Halife Ali'nin Arapçadan Memlûk Türkçesine Çevrilimiş Yüz Vecize ve Apotegmatı, Varşova, 1968.

Handbook of Ottoman-Turkish Diplomatics / Osmanlı-Türk Diplomatiği El Kitabı, (Jan Reychman ile birlikte), The Hague-Paris, 1968.

Makaleler

"Literatura Karaimska–szkic Bibliograficzny / Karay Edebiyatı Hakkında Bir Bibliyografya Denemesi", *MK*, S.3, 1926, s.7-17.

"Podróż naukowa T. Lewi-Babowicza / T. Lewi-Babowicz'in Bir İlmi Gezisi", *MK*, S.4-5, 1928, s.79-81.

"Wróżby i drgania części ciała /sekirme joralary / Türklerde Beden Seyirmelerinin Delâletettiği Alâmetler", *MK*, S.2, 1929, s.23-31.

"Unikanie wyrażeń antropomorficznych w przekładach Karaimskich / Bazı Antropomorfik Deyimlerin Karaimce Tercümelerde Kullanılmayışına Dair", *MK*, S.2, 1929, s.9-24.

"Opis podróży do Ziemi Świętej (z roku 1785) / 1785'de Küdüs ve Filistin'e Yapılan Bir Gezi", *MK*, S.3-4, 1930, s.26-42.

"Sufiksy İmienne w języku zachodnio-Karaimskim / Batı Karaimce'de İsim Ekleri", *Sprawozdania*, S.36, 1931, s.12.

"Les suffixes nominaux et verbaux dans la langue des Karaims occidentaux / Batı Karaimce'de İsim ve Fiil Ekleri", *Bulletin*, S.1-2/1-3, 1931, s.68-69.

"Karaimi", *Encyklopedia Nauk Politycznych*, C.3, Varşova, 1938, s.47-49.

"Turecka wersja bajki ezopowej o żonie i śmierci / Z zagadnień wpływu Wschodu na literaturę polską/, / Ezop'un "Evli Kadın ve Ölüm" Adlı Masalının Türkçe Variyantı", *PL*, S.29, 1932, s.465-475.

"Studia nad językiem staroosmańskim. I. Wybrane ustępy ze staroosmańskiego przekładu Kalili i Dimny / Eski Osmanlı Türkçesi Üzerinde Tetkikler I: Kelile ve Dimne Hikâyesinin Anadolu Türkçesine Tercümesinden Seçilmiş Parçalar", *Sprawozdania*, S.386, 1932, s.30-32.

"Studien zur altosmanischen Sprache I. Ausgewählte Abschnitte aus der altosmanischen Über-setzung von Kalila und Dimna / Eski Osmanlı Türkçesi Üzerinde Tetkikler I: Kelile ve Dimne Hikâyesinin Anadolu Türkçesine Tercümesinden Seçilmiş Parçalar", *Bulletin*, S.1-2/4-6, 1932, s.115-119.

"Karaimi na Wołyniu pochodzenie i dzieje / Polonya'nın Wolyn Bölgesinde Yaşayan Karayların Menşe ve Tarihlerine Dair", (Fransızca özetiyle), *Rocznik Wołyński*, Rowne 1933-1934, s.149-191.

"Przekłady Trenów Jeremiasza w narzeczu trocko-Karaimskim / Aziz Yeremiya'nın

Ağıtlarının Troki Karaycasına Tercümeleri", *RO*, S.8, 1934, s.181-192.

"O potrzebie studiów turkologicznych dla historyka kultury i języka Polskiego. Przyczynek do etymologicznego opracowania zapożyczeń tureckich w języku Polskim / Polonya Kültür ve Dil Tarihçilerine Türkoloji Araştırmaları İçin Gerekli Bilgiler: Türkçeden Lehçeye Geçen Kelimelerin Etimolojisine Dair", *JP*, S.19, 1934, s.33-38.

"Sprawa zapożyczeń arabsko-perskich w języku tureckim w świetle najstarszych autorów osmańskich / En Eski Osmanlı Müelliflerinin Eserlerinde Arapça ve Farsçadan Türkçeye Geçmiş Kelimelere Dair", *CO*, S.6, 1934, s.26.

"Elementy tureckie na ziemiach Polskich / Polonya Topraklarında Türk Unsurları", *RT*, S.2, 1935, s.199-228.

"Studia nad językiem staroosmańskim II. Wybrane rozdziały z anatolijsko-tureckiego przekładu Koranu / Eski Osmanlı Türkçesi Üzerinde Tetkikler II: Anadolu Türkçesiyle Yapılan Kuran Tercümesinden Seçilmiş Sureler", *CO*, S.5, 1934, s.30-31.

"Études sur la langue vielle–osmanlie II. Chapiters choisis de la traduction turque-anatolienne du Qorān / Eski Osmanlı Türkçesi Üzerinde Tetkikler II: Anadolu Türkçesiyle Yapılan Kuran Tercümesinden Seçilmiş Sureler", *Bulletin*, S.1-2, 1935, s.7-10.

"Nowe materiały do leksykografii kipczacko-tureckiej / Kıpçakça-Türkçe Sözlük İçin Yeni Malzemeler", *CO*, S.9, 1935, s.25-26.

"List turecki Sulejmana i do Zygmunta Augusta w ówczesnej transkrypcji i tłumaczeniu Polskim z roku 1551 / Kanuni Sultan Süleyman'ın Kral Sigismund August'a Gönderdiği 1551 Tarihli Latin Harfleriyle Yazılmış Mektubu", *RO*, S.12, 1936, s.91-118.

"Z dziejów literatury wróżbiarskiej Objaśnienia drgań i Księga losów / Falcılık Edebiyatından: Seğirme ve Fal", *MK*, S.11, s.24-39.

"O zapożyczeniach w języku Polskim I / Lehçede Doğu Menşeli Kelimeler I", *JP*, S.1, 1936/1937, s.1-7.

"Najstarsza wersja turecka perskiego zbioru opowieści pt. Marzubān-nāme / Marzuban-name'nin En Eski Türkçe Tercümesi", *Sprawozdania*, S.10, 1936, s.321-326.

"La plus ancienne version turque de recueil persan de conte intitulé Marzubān-nāme / Marzuban-name'nin En Eski Türkçe Tercümesi", *Bulletin*, S.1-2/7-10, 1936, s.186-192.

"O zapożyczeniach wschodnich w języku Polskim II / Lehçe'de Doğu Menşeli Kelimeler II", *JP*, S.4, 1937-38, s.33-39.

"Arabski Podręcznik do Nauki języka Turków i Kipczaków z epoki Państwa Mameluckiego / Memluk Türkçesi, Kıpçak Türkçesi Dil Öğretimi İçin Arapça El Kitabı", *Sprawozdania*, S.31, 1938, s.45-52.

"Pierwsza próba opracowania języka tureckiego w literaturze staro polskiej / Eski

Polonya Edebiyatında Türkçeye Ait İlk Deneme", *Sprawozdania,* S.31, 1938, s.51-56.

"Tatarsko-Karaimskie piosenki ludowe z Krymu (tzw. čyŋ) / Kırım Tatarları ve Karaimlerin Halk Türküleri - çın", *RO,* S.14, 1939, s.38-65.

"Teksty i Studia folklorystyczne I. Wykładanie snów II. Lecznictwo ludowe / Foklor Metinleri ve Tetkikleri I. – Falcılık II. – Halk Tedavi Usulleri", Księga ku czci S. Sapszała, *MK*, S.12, 1939, s.41-59.

"Najstarsza wiadomość o języku tureckim Karaimów w Polsce z XVII w. / Polonya'da Yaşayan Karaim Türkleri'nin Diline Dair En Eski Bilgiler, 17. Yüzyıl", *MK*, S.12, 1939, s.90-99.

"Lehistan Arazisinde Türk Unsurları", *Türklük,* S.5, 1939, s.338-344, S.6, s.417-424.

"Turcja", [İçinde], *Polska i Polacy w cywilizacjach świata,* S.1, 1939, s.180-186.

"Note complementari sulla lessicografia arabo-turca nell'epoca dello Stato Mamelucco / Memlûkler Devrinde Arapça-Türkçe Lûgatlere Dair Tamamlayıcı Bilgiler", Annali, Napoli, *N.S.,* 1, Scritti in onore de Luigi Bonelli, Roma 1940, s.149-162.

"Ze studiów nad zagadnieniem chazarskim / Hazarların Meseleleri Hakkında Araştırmalar", *Sprawozdania,* S.46/8, 1945, s.209-213

"Staropolska nazwa żyrafy "Sarnapa" / Z badań nad zapożyczeniami Orientalnymi w języku Polskim/ Eski Lehçe'de Zürefa Kelimesi", *JP,* S.26, 1946, s.19-22.

"Problem językowy Chazarów / Hazarların Dili Meselesi", *Sprawozdania,* S.39, 1946, s.84-92.

"O kulturze chazarskiej i jej spadkobiercach / Hazar Kültürü ve Varisleri", *MK,* S.5, 1946, s.34.

"Terminologia muzułmańska z tradycja nomadów w słownictwie Karaimskim / İslâm Terminolojisi Açısından Karaimcede Göçebe Gelenekleri", *MK*, S.2, 1947, s.24-39.

"Dyplomatyka Złotej Ordy i Krymu w XV w. Nowe Materiały z archiwum tureckiego / 16. Yüzyılda Altınordu ve Kırım Hanlığının Dış Münasebetleri", *PH*, S.37, 1948, s.212-217.

"Remarques concernant les études sémantİques turques / Türkçede Semantik Araştırmaları Üzerinde Bazı Dikkatler", *RO*, S.15, 1948, s.145-158.

"Z dziejów zapożyczeń Orientalnych w polszczyźnie. I. haracz. II. tapczan / Lehçede Şark Menşeli Kelimeler: III - Haraç, Tapçan", *Sprawozdania KJTNW*, S.3, 1949, s.145-154.

"W sprawie badań nad semantyką turecką / Türçede Semantik Araştırmaları Üzerinde Bazı Dikkatler", *Sprawozdania, KJTNW*, S.3, 1949, s.155-167.

"Staro-Polski talizman. Z Historii Zapożyczeń Orientalnych / Eski Lehçede 'tılsım' Kelimesi", *PJ*, S.5, 1949, s.1-6.

"Do Historii Kodeksu Kumańskiego: termin "talašman" / Kodeks Kumanikus'ta "talaşman" Kelimesi", *Sprawozdania*, S.50/8, 1950, s.420-425.

"O kilku terminach żeglarskich w piśmiennictwie Polskim /od XVI w / Eski Polonya Edebiyatında 16.Yüzyıldan İtibaren Denizcilikle İlgili Şark Menşeli Bazı Terimler", *JP*, S.3, 1950, s.1-7.

"O potrzebie edycji i planie wydawniczym "Słownika Kipczackiego" Thesaurus Linguae Kipčacorum / Kıpçakça Bir Sözlük Hazırlanmasının Lüzumuna Dair", *Sprawozdania***,** S.50/10, 1950, s.591-594.

"Mamelucka wersja traktatu o łucznictwie z XIX w. / 14. Yüzyıla Ait Arapça Bir Okçuluk Risalesinin Mamluk Kıpçakçasına Tercümesine Dair", *Sprawozdania*, S.51/10, 1950, s.664-669.

"Tzw. chamail tatarski ze zbiorów rękopisów w Warszawie / Varşova Kolleksiyonlarında Bulunan "hamail" Denilen Tatarca Bir Din Kitabı", *Sprawozdania*, S.3/4, 1952, s.307-313.

"Charakterystyka Turków w świetle piśmiennictwa arabskiego w średniowieczu (VIII-XI w.) / 8.-11. Yüzyıl Arap Edebiyatında Türklerin Özellikleri`, *Sprawozdania*, S.42, 1949/1950, s.169-172; *Rozprawy KORTNW*, S.4, 1952, s.31-57.

"Materiał językowy persko-turecki z "Wędrówki za trzy morza" Nikitina / Nikiti'nin Eserinde 15. Yüzyıl Türkçe ve Frasça Dil Malzemesi", *RO*, S.17, 1953, s.47-67.

"Les glosses turques dans les monuments de l'ancienne littérature polonaise. I. Catec Hisation turque de J. Herbinius / Eski Polonya Edebiyatında Türkçe Kelimeler: I. J. Herbinius'un Türkçe Din Kitabı", *Travaux de la Societé des Sciences et des Lettres de Vroclav*, S.17, Resumé, Vroclav 1953, s.11-12.

"Zabytek językowy ze Złotej Ordy, Husrev u Šīrīn Qutba / Altınordu'da Yazılmış Bir Dil Eseri: Kutb'un 'Hüsrev ü Şirin'i", *RO*, S.19, 1954, s.45-123.

"Mamelucko-turecka wersja arabskiego traktatu o łucznictwie z XIV w. / 14. yüzyıla Ait Arapça Bir Okçuluk Risalesinin Memlûk Kıpçakça Varyantı", *RO*, S.20, 1955, s.139-261.

"Stareyşaya tyurkskaya versiya poemı Hosrev-u-Şirin Kutba / Hüsrev ü Şirin'in En Eski Türkçe Manzumesi Kutb'un 'Hüsrev ü Şirin'i", *Charisteria Orientalia*, Praha 1956, s. 387-396.

"Na uroczystościach mickiewiczowskich w Turcji / Türkiye'de Mickiewicz İçin Yapılmış Merasimler", *PO*, S.2, 1956, s.131-139.

"Opisy żałoby /jas/ w tureckiej wersji poematu Husrev u Širin ze Złotej Ordy / Kutb'un "Hüsrev ü Şirin", Manzumesinde Altın Ordu'dan Matem Tasvirleri", *RO*, S.21, 1957, s.517-526.

"Z dziejów Orientalizmu Polskiego doby mickiewiczowskiej / Mickiewicz Zamanında Polonya'da Şarkiyat Araştırmaları", *Szkice z dziejów Polskiej Orientalistyki,* Varşova, 1957, s.95-156.

"Przyczynek do dyplomatyki Muzułmańskiej / Müslüman Diplomsisine Bir Katkı", *PO*, S.3, 1957, s.325-327.

"O przysłowiach tureckich i azerbajdżańskich / Türkiye Türkçesi İle Azeri

Türkçesindeki Atasözlerine Dair", *PO*, S.4, 1957, s.371-396.

"Ze studiów nad twórczością Nizamiego a folklorem tureckim. I. Przysłowia tureckie w Husrev-u Širin /w perskim oryginale Nizamiego i wersji złotoordowej Qutba/ / Nizami ve Türk Folkloruna Dair Araştırmalar Hakkında: Hüsrev ü Şirin'de Türk Atasözleri", *Sprawozdania*, S.1, 1958, s.84-92.

"Sur quelques proverbes turcs du "Husrev-u Širin" de Nizami / dans l'original persan et la version turque de Qutb / Nizami'nin "Hüsrev ü Şirin'inde Geçen Bazı Türk Atasözleri", *Belleten*, Ankara, 1958, s. 349-355 (Mélanges Jean Deny Armağanı).

"Leksyka języków tureckich / W związku z pracami nad Tureckim Słownikiem Etymologicznym / Türk Dillerine Dair Lûgat Çalışmaları", *Sprawozdania*, S.1, 1958, s.349-355.

"Karykatura w prasie tureckiej / Türk Basınında Karikatür", *PO*, S.1, 1958, s.95-100.

"Voprosı dialektologii tyurkskih yazıkov / Türk Dilinin Diyalektoloji Meseleleri", *Trudı İnstituta Literatury i Yazıka im. Nizami*, S.12, Bakü 1958, s.132-134.

"Mamelucko-kipczacki przekład arabskiego traktatu Mukaddima Abūl-Lait as Samarkandi / Abu'l-Lays es-Semerkendi'nin "Mukkaime" Risalesinin Arapçadan Memlûk Kıpçakçasına Tercümesi", *RO*, S.23/1, 1959, S.73-99.

"Pamiątki tureckie w Polsce i Turcji / z okazji trzech wystaw: w Warszawie, Ankarze i Stambule / Polonya'da Türk Eserleri ve Türkiye'de Polonya Eserleri: Üç Sergi Varşova'da, Ankara'da ve İstanbul'da", *PO*, S.3, 1959, s.321-326.

"Khazarian Culture and its Inheritors", *AOH*, Julio Németh septuagenario, S.12/1-3, Budapest, 1960, s.299-307.

"Studia nad stylistyką i poetyką tureckiej wersji Husräv u Širin Qutba. I. Powtarzanie zwrotów stylistycznych / Kutb'un Hüsrev ü Şirini Üzerinde Poetik ve Stilistik Araştırmalar: I – Üslup Loküsyonlarının Tekerrürü", *RO*, S.25/1, 1961, s.31-82.

"K voprosu o strukture kornya v tyurkskih yazıkah. Glagolnıe osnovı monosilabiçeskie /odnoslojnye tipa S+G / soglasnıy – galsnıy/ Türkçede Kök Şekillerine Dair: Tek Heceli Fiil Kökleri Ünsüz - Ünlü Tipi", *VY*, S.2, 1961, s.28-35.

"L'OrientAlisme Et Les Etudes De Filologie Turque En Pologne / Polonya'da Orientalizm ve Türk Dili Çalışmaları", *Belleten*, C.XXV, S.97, 1961, s.447-453.

"Maslo oçey"–tyurkskoe "köz yağı" / İz istorii persidskotureckih literaturnıh wzaimootnoşeniy / Türkçe'de "köz yağı" Deyimi", *Blijniy i Sredniy Vostok*, Sbornik statey. Pamyati B.N. Zahodera, Moskova, 1962, s.56-62.

"Sur quelques termes cosmographiques et éthiques dans le monumet littéraire de la Horde en d'Or / Kutb'un Hüsrev ü Şirin'inde Kozmografya ve Etnografya İle İlgili Bazı

Terimler", *AOH*, S.15/1-3, 1962, s.361-368, (L. Ligeti Armağanı).

"Les éléments éthniques d'origine turque dans l'État Polonais / Polonya'da Türk Menşeli Etnik Unsurlar", *Belleten*, Ankara, S.103, 1962, s.557-565.

"Deli Orman", *EI*, S.2, 1962, s.202-203 (Jan Reychman ile birlikte).

"Diplomatic: IV. Ottoman Empire", *EI*, S.2, 1962, s.313-316 (Jan Reychman ile birlikte).

"Azerbajdżańska literatura / Azerbaycan Edebiyatı", *WEP*, C.1, Varşova 1962, s.505.

"Materiały do epigrafiki osmańsko-tureckiej z Bułgarii / İnskrypcje nad studnią – čäšmä / Bulgaristan'da Bulunan Türkçe Çeşme Kitabeleri", *RO*, S.26, 2, 1963, s.7-47.

"Kilka wybranych etymologii zapożyczeń tureckich w językach słowiańskich / Slav Dillerindeki Bazı Türkçe Kelimelerin Etimolojisine Dair", *Prace Filologiczne*, S.18/2, Varşova 1963, s.161-169, (Prof. Witold Doroszewski'yi anma kitabı).

"Studia nad stylİstyką i poetyką tureckiej wersji Husrev u Širin Qutba. II. Paralelizm w obrazowaniu a układ dwudzielny wiersza / Kutb'un Hüsrev ü Şirin'i Üzerinde Poetik ve Stilistik Araştırmalar II – İmaj ve Tekrir", *RO*, S.27/1, 1963, s.7-44.

"Poezje stroficzne muvaššah mameluckiego sułtana Qansaw Gawri / Memlûk Sultanı Kansu Gavri'nin "müveşşah"ları", *RO*, S.27/2, 1963, s.63-89.

"Historia İsfandiara według tureckiej wersji Šāh-nāme z Egiptu Mameluckiego / Mısır Memlukleri Zamanına Ait Türkçe Bir Şahname Tercümesinde "İsfendiyar Hikâyesi", *RO*, S.28/1, 1963, s.49-90.

"Un glossaire arabe-kiptchak retrouvé. Note préliminaire / Yeni Bulunmuş Bir Arapça-Kıpçakça Lûgat", *UAJ*, S.35, 1963, s.369-383.

"Arabskiy pamyatnik ranney osmanskoy epigrafiki v Bolgarii / Bulgaristan'da Osmanlı Türkçesine Ait Arapça Bir Kitabe", *Epigrafika Vostoka*, S.16, Moskva-Leningrad 1963, s.79-81.

"Nieznany słownik arabsko-kipczacki z Państwa Mameluckiego / Egipt i Syria / Memluk Devletine Ait Bilinmeyen Bir Arapça – Kıpçakça Lugat", *Sprawozdania*, S.3-4, 1963, s.24-33.

"Hazar Kültürü ve Varisleri", *Belleten*, S.107, 1963, s.477-483.

"Die Karaimische Literatur / Karay Edebiyatı", *Philologiae Turcicae Fundamenta*, S.2, Wiesbaden, 1964, s.793-901.

"Novonaydenıy arabsko-kipçakskiy slovar iz Gosudarstwa Mamlyukov / Yeni Bulunmuş Bir Arapça-Kıpçakça Lugat", *Narody Azii i Afriki*, S.4, 1964, s.111-116.

"Srednekovıye pamyatniki kıpçakskogo yazıka / Ortaçağda Kıpçakça Eserler", *Izvestiya Akademii Nauk Azerbaydjanskoy SSR*, S.2, Bakü, 1964, s.123-129.

“Farhād wa Shirin in Turkish literatures / Ferhad u Şirin – Türk Edebiyatında”, *EI,* S.2, 1965, s.794-795.

“Treny filozofów na śmierć İskendera (podług mamelucko-tureckiej wersji Šāh-nāme) / Türkçe Şehname Tercümesinde İskender’e Dair Filozofların Mersiyeleri”, *RO,* S.28, 2, 1965, s.13-57.

“Chapitres choisis du Vocabulaire arabe-kiptchak “ad-Durrat ad-mudin fi luġat at-turkiya” I / Arapça-Kıpçakça Lûgatten Seçilmiş Parçalar I”, *RO,* S.29/1, 1965, s.39-98.

“Chapitres choisis du Vocabulaire arabe-kiptchak “ad-Durrat ad-mudin fi luġat at-turkiya” II / Arapça-Kıpçakça Lûgatten Seçilmiş Parçalar II “, *RO,* S.29/2, 1965, s.67-116.

“Nad rękopisami “Propedeutyki literatury /Muqaddimat al-adab/” Zamachszariego (XII w.) w zbiorach İrańskich i tureckich / Zemahşeri’nin Mukkadimet’ül Edeb’inin İran ve Türkiye Kütüphanelerindeki Elyazmaları”, *Sprawozdania,* S.3, 1965, s.8-13.

“Kazachska literatura / Kazak Edebiyatı”, *WEP*, C.5, 1965, s.548.

“Kirgiska literatura / Kırgız Edebiyatı”, *WEP*, C.5, 1965, s.614.

“K İzuçeniyu Zolotoordınskoy leksiki / kirgizskiye paraleli / Altınordu Sahasında Lûgat Araştırmaları Kırgız Karşılaştırmaları”, *Voprosı tyurkologii* / K 75-letiyu K. Yudahina/, Akademiya Nauk Uzbekskoy SSR, İnstitut im. Puşkina, Taşkent, 1965, s. 17-27.

“OrientAlistyka polska a Bliski wschód / Polonya Şarkiyatçılığı ve Yakın Doğu”, *Szkice z dziejów Orientalistyki*, S.2, 1966, s.7-54.

“Un album des Costume Turcs du XVII siècle / Ms. Bibliothèque Nationale, Varsovie, BOZ 165 / Varşova Millî Kütüphanede Bulunan Bir Albüme Göre 17. Yüzyıl Türk Kıyafetleri”, *RO,* S.30/1, 1966, s.77-108.

“Stareyşie arabskie hadisi o tyurkah / VIII-XI v. / En Eski Arapça Hadislere Göre Türkler, 8-11. Yüzyıl”, Tyurkologiçeskiy sbornik k şestidesyatiletiyu Andreya N. Konovova, Moskova 1966, s.194-201.

“Glava o jivotnych v arabskom trude Zamahşari / s persidskimi i tyurksimi glossami / po stambulskomu spisku 655 g.h. /1257/ Zemahşeri’nin 1257 Tarihli “Hayvanlar Bölümü” – Farsça ve Türkçe Karşılıklarıyla”, *RO,* S.30/2, 1967, s.27-82.

“La plus ancienne traduction turque / en vers / du Šāh-nāme de l’État Mamelouk d’Égypte / XV-XVIe siècles / Mısır Memluk Devleti Şahname’sinin Türkçe En Eski Şiir Çevirisi, XV-XVI.Yüzyıl”, (Çev: Necdet Bingöl), *Belleten,* Ankara 1967, s.65-76.

“K İzuçeniyu srednevekovıh pamyatnikov tyurkskoy pismennosti / XI-XVI vv / Türk Ortaçağına Ait Edebi Eserler –11.-16.Yüzyıl”, *VY,* S.6, 1967, s.80-89.

“Traktaty o sztuce wojennej / furūsija / w piśmiennictwi arabskim i tureckim / Arap ve Türk Edebiyatlarında “adab-ı harp”lar”, *Sprawozdania*, S.2, Varşova, 1967, s.8-25.

"Yeşçe o çetıreh sosloviyah v "Sah-name" po stareyşey turetskoy versii iz mamelyukskogo Egipta / Mısır Memlûklerine Ait Türkçe Şehname Tercümesinde Geçen Dört Deyim Hakkında", *Narodı Azii i Afriki*, S.1, 1968, s.124-130.

"Materiał kolokwialny arabsko-kipczacki w Słowniku "ad-Durrat al-mudi a fi-l-luġat at-turkiya" / Arapça-Kıpçakça Lûgatte Konuşma Diline Ait Araştırmalar", *RO*, S.31/1, 1968, s.71-115.

"Traktat Arystotelesa o sztuce wojennej Adab-i harb w wersji osmańsko-tureckiej. I. /Ms. İstanbul, Topkapı Sarayı, B. 369/ Aristo'nun Osmanlı – Türkçesine Çevrilmiş Bir Eseri Adab-ı Harp I", *RO*, S.31/2, 1968, s.23-105.

"Das Verhältnis der nomadischen Bevölkerung zu den sesshaften Bodenbauern in der kiptschakischen Steppe / Deşt-i Kipčak bis zum 15. Jahrhundert /Kıpçak Steplerinde Göçebeler İle Yerleşik Unsurlar Arasındaki Münasebetler", *Das Verhaltnis von Bodenbauern und Viehzüchtern in Historischer Sicht,* Deutsche Akademie der Wissenschaften zu Berlin, 1968, s.229-233.

"Letopis Kipçakskoy Stepi /Tevarih-i Dešt-i Kipčak/ kak İstočnik po istorii Krıma / Tevarih-i Deşt-i Kıpçak Kırım Tarihi İçin Bir Kaynak", *Vostoçnıye İstoçniki po ostorii narodov yugovostoçnoy Evropı II,* Akademiya Nauk SSSR, İnstitut Vostokovedniya, Moskva, 1969, s.10-28.

"Chapitres choisis du Vocabulaire arabe-kiptchak "ad-Durrat ad-mudi'a fi-l-luġat at-turkiya". III / Arapça-Kıpçakça Lügatten Seçilmiş Parçalar III", *RO*, 32, 2, 1969, s.19-61

"Traktat Arystotelesa o sztuce wojennej Ādāb-i harb w wersji osmańsko-tureckiej II. / Aristo'nun Osmanlı-Türkçesine Çevrilmiş Bir Eseri Adab-ı Harp II", *RO*, 33, 1, 1969, s.7-76

"Władysław Kotwicz ", *PSB*, C.14/4, 63, 1969, s.507-508.

"Tadeusz Kowalewski", *PSB*, C.14/4, 63, 1969, s.569-570.

"Olgierd Kryczyński", *PSB*, C.15, 1970, s.66.

"Le traité de l'art chevaleresque /furusiya/ en version mamelouk-kiptchak / Mısır Memlûklerine Ait Türkçe Bir Fürusiye Risalesi Adab-ı Harp", *RO*, S.33, 2, 1970, s.21-66

"Polonya'da Türk Menşeli Etnik Unsurlar", (Çeviri: Zeynep Kerman), *TDED*, S.19, 1971, s.35-42.

Bildiriler

"Die frühste türkische Version des Werkes Husrev-u Širin von Qutb / Kutb'un Husrev ü Şirin'inin En Eski Türkçe Versiyonu", Akten des Vierundzwanzigsten İnternationalen Orientalisten-Kongresses, München, 28. August bis 4. September 1957, Edit. Herbert Franke, Wiesbaden 1959, s.412-417

“Kutb’un Hüsrev ü Şirin Adlı Eseri Hakkında”, VIII. Türk Dil Kurultayında Okunan Bildiriler, Ankara, 1960, s.159-164

“Arabsko-kipçakskiy slovar epohi Gosudarstva Mamlyukov / Bulġat al-muštāk fi luġat at-turk va-l kifžāk Memlûklar Zamanında Yazılmış Arapça-Kıpçakça Bir Lûgat”, Avtoreferat. Soobşçeniya Polskih Orientalistov. Zarubiejnoe Vostokovedenie II. İnstitut narodov Azii ANSSSR, Moskva, 1961, s.36-44

“Sur quelques termes turcs des modes d’Orientation d’après un monument littéraire de la Horde d’Or (Résumé) / Bir Altınordu Edebi Eserinde Kutb’un Husrev ü Şirin’inde Bazı Cihet Terimleri”, Aspects of Altaic Civilization. Proceedings of the Fifth Meeting of the Permanent İnternational Altaistic Conference Held at İndiana University, June 4-9, 1962, Uralic and Altaic Series, 23, Bloomington, 1963, s.261-263

“Studia nad zabytkami kipczackimi / Kıpçak Eserleri Üzerinde Araştırmalar”, [İçinde]: Sesja Jubileuszowa XXX-lecia İnstytutu Orientalistycznego UW, Komunikaty Naukowe, Varşova, 1964, s.70-75.

“Les Costumes Turcs du XVII siècle d’après un album de la collection polonaise / conservé à la Bibliothèque National de Varsovie / Varşova Millî Kütüphanede Bulunan Bir Albüme Göre 17. Yüzyıl Türk Kıyafetleri”, [İçinde] Atti del Secondo Congresso İnternazionale di Arte Turca, Napoli, 1965, s.287-293.

“Mickiewicz et l’Orient / Mickiewicz ve Doğu”, Conferenza tenuta nella seduta ordinaria del 9 dicembre 1967, Problemi attuali di Scienza e di Cultura, Accademia Nazionale dei Lincei, Roma 1968, s.1-13.

“Şehname’nin İlk Türkçe Manzumesinde Atasözleri ve Deyimler” XI. Türk Dil Kurultayı Bildirileri, Ankara, 1968, s.1-7.

Maria Emilia Zajączkowska

(1939-)

14 Ekim 1939’da Vilnüs’te Prof. Dr. Ananiasz Zajaczkowska’nın ve Nadzie Hanımın kızı olarak dünyaya gelir. II. Dünya Savaşı sırasında Varşova eski şehirdeki Brzozowa sokağı 12 numaralı evde yaşarlar. 1944-1945 yıllarında Krakov’da ikamet eden aile geri Varşova’ya döner ve Emilia ilkokula başlar. 1957 yılında liseyi bitirir ve aynı yıl Varşova Üniversitesi Şarkiyat Enstitüsü Türkoloji Bölümü’nde yüksek öğretime başlar. 1963 yılında Samed Vurgun’un *Dramat Ferhat ve Szirin* başlıklı çalışmasıyla master eğitimini dil uzmanı unvanıyla tamamlar. Yüksek öğretimi sırasında 1962 yılında 2 ay Türkçesini geliştirmek maksadıyla İstanbul’a gider. 1965-1970 yılları arasında Polonya Gazetecilik

Ajansında redaktör olarak çalışır. 1966 yılında türkolog Wojciech Hensel ile evlenir. 1970-1974 arasında Polonya Bilimler Akademisi Sosyalist Ülkeler Enstitüsü'nde Azerbaycan, Gürcistan ve Ermenistan'dan sorumlu asistan olarak çalışır. 1975'te ikinci evliliğini sinemacı E. Wlodzimierz Lopatta ile evlenir ve İtalya'da Florence'ye yerleşir. Şimdi eşiyle birlikte Cannes'de yaşamaktadır. Hem İtalya hem Fransa'da uzun yıllardır ikamet etse de kısa süreli Varşova'ya gidip gelmektedir. Türkoloji alanına bilimsel çalışmalarıyla olmasa da sanat, kültür organizasyonlarıyla destek olmuştur.

Kitaplar

Kemal Pasza / Mustafa Kemal Atatürk, Varşova, 1966.

Prof. Dr. Włodzimierz Zajączkowski (1914-1982)

Karay asıllı Jozef ve Nadzieja'nın çocuğu olarak Vilnüs'te dünyaya gelir. 1933'te Vilnüs'teki Kral Zygmunt August Devlet Okulunda orta öğrenimini tamamlar. Danışmanlığını Profesör Tadeusz Kowalski'nin yaptığı Jagiellon Üniversitesi Felsefe Bölümünde Müslüman Doğu Filolojisi Bölümünde üniversite eğitimine başlar. Son sınıfta aynı üniversitenin Şarkiyat Filolojisi Katedrasında öğrenci asistan olur. 1937'de *Zapożyczenia arabskie i perskie w języku zachodniokaraimskim / Batı Karay Dilindeki Arapça ve Farsça Ödünç Kelimeler* başlıklı teziyle master eğitimini tamamlar. 1938'de *Chan tatarksi Krym Girej i Polska/Krım Hanı Krym Giray ve Polonya* başlıklı teziyle tarih masteri yapar. Gagavuzlar üzerine yazmaya başladığı doktora tezi ile bu alandaki çalışmalara öncülük etme şansı varken, II. Dünya Savaşı'nın başlamasıyla bu imkânı kaybeder. Savaş yıllarında Vilnüs'e ailesinin yanına gider. 1940-1941 ortaokulda tarih öğretmeni olarak çalışır. Kendisini geliştirebilmek için şarkiyatçı Karay Haham Seraj Szapszal ile irtibata geçer. Savaştan sonra 1946'da Prof. Tadeusz Kowalski ve Prof. Ananiasz Zajaczkowski'nin yardımı ile Krakov'a döner ve Polonya Kabiliyetliler Akademisi'nde (PAU) çalışmaya başlar. Halicz diyalektiyle yazılan elyazması Eski Atik'teki kelimelerden Karay dili sözlüğünü Prof. Kowalski'nin planladığı şekilde hazırlar. Savaşın başlamasıyla yarım kalan doktora çalışmasına devam eder ve *Turcy-Gaugazowie – historia, język, etnografia/Türk-Gagavuzlar – tarih, dil, etnografya* başlıklı çalışmayla 1949 yılında doktor unvanını alır. Aynı yıl Jagiellon Üniversitesi Şarkiyat Filolojisi Katedrasında tecrübeli asistan olarak çalışmaya devam eder.

1955'te doçent, 1969'da profesör, 22 Ekim 1980'de ordinaryus profesör unvanını alır.

Bilimsel araştırmalarını Türk halkları edebiyatı ve folkloru üzerine yoğunlaştıran Wlodzimierz, bilimsel incelemelerde bulunmak üzere Bulgaristan, Romanya, Yugoslavya, Macaristan, Azerbaycan gibi ülkelere gider. Yaptığı gezilerden sonra makaleler yazar. Doktora çalışması alanında Gagavuz, folkloru, dili ve halk gelenekleri üzerine monografik kitap ve makaleler yayımlar. Dobruca Tatarlarının dili ve folkloru alanında da monografik çalışmalar yapar. Kırım Tatarları, Balkan Türkleri ve Karaylar üzerine de incelemeler yayımlar. Şarkiyat çalışmalarının dünyada ve Polonya'da gelişimi konusunda yayımlar yapar. Polonyalı çağdaş şarkiyatçılar arasında Doğu ile ilgili yapılan çalışmalar bibliyografyasını ondan daha iyi bilen olmadığı hazırladığı fişlerden bilinmektedir. Ancak bu alandaki çalışmalarını ömrü vefa etmediği için yayımlayamamıştır. Krakov'da 1982'de vefat eden Wlodzimierz Zajaczkowski Varşova'daki Karay mezarlığına defnedilir.[17]

Kitaplar

Język i folklor Gagauzów z Bułgarii / Bulgaristan Gagauzlarının Dil ve Folkloru, Krakov, 1966.

Słownik Karaimsko-rosyjsko-Polski / Karayca-Rusça-Lehçe Sözlük, Moskva, 1974. (N. A. Baskakov, A. Dubinski, H. F. İshakova, R. M. Ibulatova, K. Musayev, A. Zajączkowski ile birlikte).

Język i folklor Tatarów z Dobrudży rumuńskiej / Romanya'da Dobruca Tatarlarının Dili ve Folkloru, Wroclaw, 1975.

Makaleler

"Z dziejów gminy Karaimskiej w Łucku, / Łuck'ta Yaşayan Karayların Tarihinden", *MK*, S.12, 1939, s.109-110.

"Bibliografia prac H. Seraji Szapszala / H.Seraj Szapszl Çalışmalarının Bibliyografyası", *Mysl Karaimska,* S.12, 1939, s.6-10.

"Przysłowia, powiedzenia i formułki Karaimów trockich / Troki Karaylarının Atasözleri, Deyimleri ve Fıkraları", *MK,* S.2, 1947, s.53-63.

"Resztki językowe Tatarów Litewskich / Litvanya Tatarlarının Dilindeki Kıpçakça Kelimeler", *Sprawozdania*, 1948, s.196-400.

"Zapożyczenia litewskie w języku Karaimów trockich / Troki Karaimcesine Litvanca'dan Geçen Kelimeler", *Sprawozdania*, 1948, s.360-362.

"Turcy Gagauzowie / Gagauz Türkleri", *Sprawozdania*, 1949, s.373-374.

[17] A. Sulimowicz, "Polscy turkolodzy Karaimi. Od przedmiotu do podmiotu badań naukowych", [İçinde]: *Karaimi*, Varşova, 2021, s. 136-140.

“Un livre de songes caraïme / Karayca Tabirname”, *RO*, S.15, 1949, s.339-356.

“Legendy i podania Karaimskie / Karay Efsane ve Masalları”, *Sprawozdania,* S.15, 1949, s. 491-492.

“Szkic literatury turkmeńskiej / Türkmen Edebiyatına Kısa Bir Bakış”, *PO*, S.4, 1950, s.106-111.

“Ze studiów nad toponomastyka turecką Krymu / Kırım Toponomastiği Üzerinde Araştırmalar”, *Sprawozdania*, 1950, s.669-672.

“Der gegenwärtige Stand der Turkologie in Polen / Polonya’da Türkoloji Araştırmalarının Bugünkü Durumu”, *UAJ*, S.25, 1953, s.133-134.

“Terminologia zwierząt domowych u Gagauzów / Gagavuzlarda Evcil Hayvanlarla İlgili Terminoloji”, *RO*, S.17, 1953, s.386-392.

“Dorobek wydawniczy turkologii radzieckiej w latach 1951-1953 / 1951-1953 Yılları Arasında Türkolojiye Dair Sovyet Rusya’da Çıkan Yayınlar”, *PO*, S.11, 1954, s.312-314.

“Z prac turkologicznych w Czechosłowacji / Çekoslovakya’da Türkoloji Çalışmaları”, *PO*, S.15, 1955, s.152-353.

“Contributions à la toponymie turque de la Crimée / Kırım’da Türkçe Yer İsimleri Araştırmalarına Katkılar”, *Zeki Velidi Togan Armağanı,* İstanbul, 1955, s.231-238.

“Z prac Turkologii węgierskiej ostatnich lat / Macar Türkologların Son Yıllardaki Türkoloji Çalışmaları”, *PO*, S.14, 1955, s.236-237.

“Przyczynki do etnografii Gagauzów / Gauzların Etnografyası Üzerinde Bazı Dikkatler”, *RO*, S.20, 1956, s.353-360.

“Dorobek polskich uczonych w zakresie badan Wschodu muzulmanskiego w i polowie XX wieku / XX. Yüzyılın İlk Yarısında Polonyalı Araştırmacıların Müslüman Doğu Araştırmaları”, *Zycie Nauki*, S.VII, 1956, s.446-452.

“Die Krim Karaimschen Sprachwörter / Kırım Karaylarının Atasözleri”, *FO*, S.1, 1958, s.299-309.

“Z badań nad językiem i folklorem Gagauzów w Bułgarii / Bulgar Gagavuzlarının Dil ve Folkloru Üzerinde Bazı Araştımalar”, *Sprawozdania*, 1958, s.34-37.

“Zu den Tiernamen in der Türkischen Toponymie / Türk Yer İsimlerinde Hayvan Adlarına Dair”, *Onomastica*, S.4, 1958, s.299-309.

“Die bibliographischen Materialien zur Erforschung der Karaimischen Sprache und Volkskunde / Karay Dil ve Folklor Araştırmaları İçin Bibliyografya Malzemesi”, *FO*, S.1/1, 1960, s.338-346.

“Die mongolischen Elemente in der Karaimschen Sprache / Karaycada Moğolca Kelimeler”, *FO*, S.1/2, 1960, s.296-302.

“Gagauzkie teksty folklorystyczne / Gagavuz Folkloruna Ait Metinler”, *Fetschrift in honour of Academician S. Romański*, Sofia, 1960, s.855-886.

“Z poezji ludowej tatarsko-Karaimskiej na Krymie / Kırım Tatarları ve Karay Halk Şiirlerinden Seçmeler”, *RO,* S.24/2, 1961, s.119-147.

“Die arabischen und persichen Lehnwörter im Karaimischen / Arapça ve Farsça’dan Karaycaya Geçen Kelimeler”, *FO*, S.3, 1962, s.177-212.

“O języku i folklorze Tatarów z Dobrudży / Dobruca Tatarlarının Dil ve Folkloruna Dair”, *Sprawozdania,* 1963, s.149-151.

“Tatarische Volkslieder aus Dobrudscha / Dobruca Tatarları Halk Türküleri”, *FO*, S.4, 1963, s.105-142.

“Poslovitsi i pogovorki gagauzov iz Bolgarii / Bulgaristandaki Gagavuzların Atasözleri ve Deyimleri”, *FO*, S.5, 1964, s.127-163.

“Z dziejow orientalistyki w Uniwersytecie Jagiellonski / Jagellon Üniversitesinde Doğubilim Tarihinden”, *FO*, S.6, 1964, s.367-381.

“Ein Brüchtstück des hebräisch-Karaimschen Wörterbuches / İbranice-Karayca Bir Lügat Parçası”, *UAJ*, S.36, 1965, s.429-433.

“Gagauz”, *EI*, S.3, Leiden 1965, s.972-973.

“Karaimisch-tschuwascHische Parallelen / Karayca ile Çuvaşça Arasındaki Benzerlikler”, *Prof. Dr. R. R. Arat Armağanı,* Ankara 1966, s.429-432.

“Vocabulaire gagauze-française / Gagavuzca-Fransızca Lügat”, *FO*, S.7, 1966, s.29-73.

“Krimsko-tatarskie poslovitsı / Kırım Tatarlarının Atasözleri”, *FO*, S.8, 1967, s.89-109, (R. İ. Muzaferov ile birlikte).

“Zwie türkische Zuckungsbücher /segirname/ Türkçede İki Kehanet Kitabı İlm-i İhtilaç”, *FO*, 8, 1967, s.111-118

“Tureckie elementi v toponimii Balkanskogo polustrova / Balkan Yer İsimlerinde Türkçe Kelimeler”, Proceedings of Congress for Researches of Balkan and South-East Europe I., Sofya, 1968, s.101-105.

“Türkische Sprachproben aus Mazedonien / Makedonya’da Kullanılan Türkçe Dil Örnekleri”, *FO*, S.9, 1968, s.19-51.

“Aserbaidschanische Sprachproben, / Azerbaycan Türkçesinden Örnekler”, *FO*, S.10, 1969, s.31-4.

“Sur le gendre feminin en langue caraïte / Karaycada Müennes Şekli Üzerine”, *FO*, S.11, 1970, s.315-317.

“Die türkischen Personennamen / Türkçe’de Şahıs Adları”, *FO*, S.13, 1972, s.323-342.

“Türkische Vierzeiler-Mani aus Bulgarien / Bulgaristan’da Derlenmiş Türkçe Maniler”, *FO*, S.14, 1973, s.119-153.

“Umneşitelno, laskatlnıye formı v gagauzskom yazıke / Gagauz Dilinde Küçültme ve Sevgi İfade Etme Şekilleri”, *Philologia Orientalia,* S.3, Tiflis, 1973, s.153-161.

"Ketnogenezu gagauzov / Gagavuzların Etnik Menşelerine Dair", *FO*, S.15, 1974, s.77-86.

"The Karaites of Eastern Europe / Doğu Avrupa Karayları", *EI*, S.4, Leiden 1975, s.608-609.

"Karaimische kultische Lieder / Karay İbadet İlahileri", *UAJ*, S.48, 1976, s.249-257.

"Morze w kulturze tureckiej / Türk Kültüründe Deniz", *Morze w kulturach świata*, Vroclav 1976, s.331-335.

"Regionale ethnonyme im Karaimischen / Karayca Mahalli Menşe İsimleri", *FO*, S.17, 1976, s.259-260.

"Tureckie piosenki ludowe z Bułgarii / Bulgaristan Türklerinin Halk Türküleri", *RO*, S.38, 1976, s.303-308.

"Ojciec Turków / Türklerin Babası", *Magazyn Kulturalny*, S.3/39, 1981, s.42-44.

Bildiriler

"Gagauz Folkloru", Proceedings of the First International Congress for Turkish Folklore I, Ankara, 1976, s.249-251.

"Sostayaniei blijayşie zadaçi İzuçenya gagauzov / Gagauzlar Üzerine Araştırmaların Bugünkü Durumu ve Geleceği", *Trudı XXV Mejdunarodnogo Kongressa Vostokvedov*, Moskova, 1960, C.III., Moskova 1963, s.373.

Dr. Agnieszka Zastawna–Templin (1970-)

Varşova'da 1970'te dünyaya gelmiştir. İlkokul, ortaokul ve liseyi Varşova'da okur. 1989'da Varşova Üniversitesi Doğu Dilleri Enstitüsü Türkoloji Bölümüne kaydolur. 1994'te master eğitimini tamamlar ve Türkoloji Bölümüne asistan olur. Aynı yıl Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesinde Türkiye'de siyasal partiler üzerine seminerlere katılır. 1995'te doktora öğrenimine başlar. "Politikacı ve Şair Olarak Bülent Ecevit" konulu doktora tezini 2001'de tamamlayıp doktor unvanı alır. Türkiye'de siyasal partiler, Kıbrıs sorunu, edebiyata 12 Eylül ihtilalinin yansıması gibi konularda çalışmalarını sürdürmektedir.

Kitaplar

Wybór artykułów z Polskiej prasy międzywojennej na temat Turcji z czasów wojny wyzwoleńczej i rządów Aatürka (19 maja 1919 - 1 września 1939) / Polonya Basınından Kurtuluş Savaşı ve Atatürk Dönemi Türkiyesi Üzerine Seçme Yazılar, Varşova 2001, (Ö. Emiroğlu ile birlikte).

Makaleler

"System partii politycznych w Turcji w latach 1980-1991 / Türkiye'de Siyasi Partiler Sistemi"**,** część 1- S.3-4 (179-180), *Przegląd Orientalistyczny,* 1996, s.69-87; część 2-, *Przegląd Orientalistyczny*, S.3-4 (183-184), 1997, s.186-202.

"Udział Turcji w reAlizacji projektu ropociągu Baku-Tibilisi-Ceyhan/ Bakü-Ceyhan Petrol Boru Hattının Gerçekleşmesi ve Türkiye Kısmı", *Przegląd Orientalistyczny*, S.1-2, Varşova 2003.

Leksykon Wiedzy o Turcji / Türkiye Bilimsel Leksykonu, (Edit. Tadeusz Majda), Varşova 2003

"Oto jest Stambuł / İşte İstanbul", *National Geographic-Traveler*" S.2, 2005, s.7-11.

"Turcja ante portas. Rola armii w tureckim systemie politycznym i w świadomości społecznej w latach 1921-2006 / ", *Opcja na Prawo,* S.51, 2006, s.9-13.

"Fenomen Partii Sprawiedliwości i Rozwoju w Turcji / Türkiye'de Adalet Partisi Fenomeni ve Gelişimi", *Opcja na Prawo,* S.54, 2006, s.8-12.

Dr. Władysław Zimnicki

(1897-1979)

Vilnüs'te 1897'de dünyaya gelir. 1918'de Kiev'de Yakın Doğu Enstitüsünde öğrenime başlar. 1920'de Krakov'da Doğu Dilleri Filolojisinde T. Kowalski'nin öğrencisi olarak Türkçe, Arapça ve Farsça öğrenir. 1920'de Dobruca'ya, 1925'te Türkiye'ye gider. İstanbul'da Polonya konsolosluğunda çalışır. 1946-1949 yıIları arası Vroclav'da Türkçe öğretir. 1949'da Krakov'a gelir ve Türk-Osmanlı diplomasisi, pa1eografya ve Türkçe grameri konularında dersler verir. Aynı zamanda eski Türk edebiyatı da okutur. Temel araştırma konuları edebiyat, dil, tarih ve kültür şeklinde geniş bir alanı kapsar. "Dokumenty tureckie do dziejw Polski wedhıg zbioru Feridun Beya Münşaat-üs-selatin z XVI-XVII / Feridun Bey Münşaat'üs Selatin'ine Göre XVI-XVII Yüzyıl Türk Belgelerinde Polonya Tarihi" başlıklı teziyle 1951'de doktor olur.

Kitaplar

Tureckie pismo divani. Ze studiów nad paleografia i dyplomatyką turecką / Türk "Divani" Yazısı: Türk Paleografyası ve Diplomatiği Üzerine Araştırmalar, Krakov, 1951.

Wybór tekstów tureckich. Opowiadania Chodży Nasreddina / Türkçe Metinlerden Seçmeler: Nasreddin Hoca Fıkraları, Varşova, 1951.

Pismo staroturecki / Eski Türklerde Yazı, Krakov, 1952.

Makaleler

"Jarłyk Maksud Bin Selamet Girej Chana z r. 1767 / Maksud İbn Selamet Giray Han'ın 1767 Tarihli Yarlığı", *RO*, S.8, 1934, s.161-166

"Turecko-mongolska chronologia / Türk-Moğol Takvimleri", *Nauka i Życie*, II, S.9 (12), 1946, s.298-308.

ROMANYA TÜRKOLOGLARI

Hazırlayan: Prof. Dr. Öztürk EMİROĞLU

Prof. Dr. Agiemin Baubec

(Hacı Emin Bavbek, 1939-)

Köstence (Constante) ili Akbaş (Albeşti) nahiyesinde dünyaya gelir. 1957 yılında liseyi bitirerek Bükreş Üniversitesi'nde o yıl açılan Türkoloji Bölümü'ne kaydolur. Birinci sınıfı tamamladıktan sonra yabancı bir ülkede Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde öğrenim için sınava girer ve Moskova Üniversitesi Asya ev Afrika Enstitüsü'nde öğrenimine devam etmeye hak kazanır. 1964'te Moskova'da üniversite eğitimini tamamlar ve Bükreş Üniversitesi Yabancı Diller Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne asistan olarak alınır.[1] Uzun yıllar bu bölümde görev yapmıştır. Bunun yanında Romen dilini ve kültürünü Türkiye'de tanıtmak üzere Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nde 1996-2001 yılları arasında yabancı uzman olarak çalışmıştır.

Baubec, Romanya'da ve yurt dışında kitaplar, makaleler yayımlamış ve bildiriler sunmuştur Üniversitede yeni Türk dili derslerine girmiştir. Yazdığı ders kitapları, monografiler, hazırladığı antolojiler, sözlükler ve konuşma kılavuzları ile dikkat çeken biridir. Atasözleri, masallar gibi Türk folklor ürünleri yayımlamış ve Melih Cevdet Anday, Sabahattin Ali, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Necati Cumalı, Ömer Faruk Toprak gibi Türk şair ve yazarlarının eserlerini Romence'ye çevirmiştir. Romanya Türkolojisinde velud bir şahsiyet olarak yerini almıştır.

Prof. Dr. Vladimir Drimba

(1924-2003)

Romanya'da Crişana civarında dünyaya gelmiştir. Romen dili alanında eğitim almış ve 1958'den itibaren Türkoloji ile ilgili eserler yayımlamıştır. Uluslararası üne sahip bir Romen Türkolog olarak 1960'ta Budapeşte Üniversitesi'nde Lajos Ligeti ve Gyula Nemeth ile birlikte çalışmıştır. Türkoloji ile ilgili yaptığı araştırmalar arasında en mühimi, *Codex Comanicus* ve Türkçenin etimolojisi üzerine yaptığı incelemedir. "Codex Comanicus. Édition diplomatique avec fac-similés", Editura

[1] *Balkan Türkolojisi Tarihçesi ve Balkan Türkologları,* Edit. S. Kırbaç, Ank., 2012, s.144.

Enciclopedică, Bucuresti, 2000, *Cercetări etimologice,* Editura Univers Enciclopedic, Bucuresti, 2001. "*Kodeks Kumanikus üzerinde yaptığı çalışma, bu eser hakkında yapılan en önemli çalışmalardan biri olarak tarihteki yerini almıştır: Syntaxe comane, (Bükreş-Leiden, 1973). Bu kitap, Budapeşte'de 1880 yılında Geza Kuun tarafından yapılan ilk Kodeks Kumanikus yayını ile Kaare Grönbech tarafından 1936 ve 1942'de yapılan tıpkıbasım ve sözlük çalışmasından sonra en önemli incelemedir"*[2].

Bükreş Üniversitesinde 1970-1987 yılları arasında Vladimir Drimba; Türk Dili Tarihi, Türkçenin Sözdizimi, Diyalektoloji ve Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Grameri gibi dersler vermiştir. Bir dönem bölüm başkanlığı da yapan Drimba, 1975-1985 yılları arasında Türkoloji alanında pekçok doktora öğrencisinin danışmanlığını da üstlenmiştir. 1988 yılında Türk Dil Kurumu haberleşeme üyeliğine seçilen Drimba, Romen dilindeki Türkçe kelimeler, Adakele ve Dobruca'da konuşulan Türkçe üzerine de araştırmalar yapmıştır.

Başlıca Çalışmaları

"Sur le vocatif en gagaouze" *Acta Orientale Hungarica,* XIII, 1961, s.253-260.

"Elemente româneşti in limba turcă", în DR, XI, 1944-1948, Cluj, 1948, s. 196-202 (Elemente româneşti în limba turcă'1).

"Paralele sintactice şi frazeologice turca-române", în DR. XI, 1944- 1948, Cluj, 1948, s., 202-212 (Paralele turco-române'1).

"Note de lexicologie română. Elemente turceşti", în Studii şi Cercetări Lingvistice, 1, fasc. 2/1950, Bucureşti, s., 290-296 (Note... Elemente turceşti'1).

"Contribuţii Ia studiul morfologiei istorice române. 3. Desinenţa de plural aromân -Afir, în Studii şi Cercetări Lingvistice, IV, 1953, Bucureşti, s. 218-224 (Contribuţii).

"Surse româneşti pentru dialectologia istorică turcă: Scrierile turceşti ale lui Anton Pann, "în Fonetică şi Dialectologie, IV, 1962, Bucureşti, s. 171-242.

"Surse româneşti pentru dialectologia istorică turcă'1, *Varianta franceză în Revue de linguistique*, S.3/1963, Paris, s. 100-155.

Prof. Dr. Mihail Guboğlu

(1911-1989)

Gagavuz Türklerinden olan Mihail Guboğlu, Moldavya'nın Ceadar-Lunga şehrinde dünyaya

[2] Age, s.120.

gelir. Cernauti Üniversitesi Edebiyat ve Felsefe Fakültesi'nden, 1938 yılında *Tarih Işığında Gagavuzlar* başlıklı teziyle mezun olur. *Yüzyıllar Boyunca Türk Romen İlişkileri* (1940) başlıklı doktora tezini bitirdikten sonra aynı yıl Yaş Üniversitesi'nde açılan Türkoloji Enstitüsü'nde çalışmaya başlar. 1945'te Bükreş Üniversitesi Balkanoloji Fakültesi'nde ders vermeye başlar. Her iki üniversitede de Türk dili ve tarihi alanında dersler vermiştir. 1948-1963 Romen Bilimler Akademisi Tarih Enstitüsü'nde, 1963-1968 Güneydoğu Avrupa Araştırmaları Enstitüsü'nde, 1968-1977 Bükreş Üniversitesi'nde çalışmıştır. 1977'de emekli olmuş ve 11 Mayıs 1989'da İstanbul'da yapılan Türkoloji Kongresi'ne katılmak üzere geldiğinde vefat etmiştir. Türk dili ve tarihi alanlarında dersler vermiş, Romanya Devlet Arşivi'nde bulunan Osmanlı Arşiv Belgeleri, Türkiye'de Osmanlı Arşivi ve Kütüphaneleri, Türkler ve Romenler arasındaki tarihi ilişkiler, Romanya'da Türkoloji'nin gelişimi gibi çeşitli alanlarda araştırmalar yapmıştır.

Romanya, Türkiye ve farklı ülkelerde pek çok bilimsel toplantıya katılmış ve değişik konularda bildiler sunmuş, makaleler ve kitaplar yazmıştır.

Başlıca Çalışmaları

Paleografla Diplomatika Turco Osmana. Studisi Album / Osmanlı Türk Paleografyası ve Diplomatikası Araştırma ve Albüm, 1958.

Catelogul Dokumentelor Turceşti / Romanya Arşivindeki Türkçe Belgeler Kataloğu, C.1-2 1960, 1966.

"Romanya Türkolojisi ve Romen Dilinde Türk Sözleri Hakkında Bazı Araştırmalar", *XI. Türk Dil Kurultayı Bildirileri,* Ankara, 1968, s.265-272.

"Romence Türkçe İki Dilli Tarih Belgeleri", *Bilimsel Bildiriler,* Ank, 1975, s.237-255.

"Romen Ulusunun Eski Türk Kavimleriyle İlişkileri", *VIII. Türk Tarih Kongresi, Bildiler,* C.III., Ank., 1981, s.751-781.

"Orientalistica română / Romanya Şarkiyatı", SAI, S. 1, 1956, Bükreş, s.3-14-350.

"Contributions roumaines aux etudes orientales", în AO, XXIV, nr. 3/1956, Praga, s. 454-475.

"H.Dj. Siruni la 80 de ani", în RA, XLVII, voi. XXXII, nr. 2/1970, Bucureşti, s. 654-655.

"Tarih Karşısında Gagauzlar Türk Birliği", nr. 19/6 Eylül 1939, İstanbul, s. 3.

"L'Historiographie ottomane des XV-XV/ll siec/es. Bref apercu", în RESEE, III, nas.1-2/1965, Bucarest, s. 81-93.

"Le tribut paye par les Principautes Roumaines a la Parte jusqu'au debut du XVJe siecle, d'apres les sources torques", în REI, nr. 1/1969, Paris, s. 49-80.

Varianta dezvoltată în İstanbul Üniversitesi. İktisat Fakültesi Mecmuası-101FM, nr. 1-4/1982-1983, İstanbul, 1984, s. 59-143.

"Romanya'da Türkoloji (Araştırmalarının Sonuçları ve Gelişmeleri (1948-1 988)"- "(Evoluţiile şi rezultatele activităţilor turcologice în România (1 948-1 988)", *Türk Dünyası Araştırmaları*, (TDA), 64, 1990, İstanbul, s. 91-144.

"Praf Protoieren (Baş Papaz) Mihail Ceakır (1861-1938} Ölümünün 50. Yılı Münasebetiyle", *Türk Dünyası Araştırmaları*, S.60, 1989, İstanbul, s. 59-84.

Prof. Dr. Maxim Mihai

(1943-2017)

Kuzey Romanya'da Botoşani ilinin Vorniçeni köyünde doğmuştur. Yaş Lisesi'ndeki öğreniminin ardından Yaş Üniversitesi Tarih Fakültesi'ne girmiştir (1961). II. sınıfın sonunda kazandığı bursla bir sene Bakü Şark Etütleri Fakültesi'nde (1963-1964), dört sene de Moskova Lomosonov Üniversitesi Şark Dilleri Enstitü'sünün Türk Tarihi Bölümü'nde okumuştur (1964-1968). "l6. Asrın İkinci Yarısında Osmanlı Devleti'ne Karşı Boğdan-Eflāk Prensliklerinin İktisadi-Mali Mükellefiyetleri" başlıklı lisans teziyle mezuniyetinin ardından Bükreş Üniversitesi Tarih Fakültesi'ne asistan olarak atanmıştır (1 Eylül 1968). Doktora çalışmaları için geldiği Türkiye'de Prof. Halil İnalcık'ın öğrencisi olmuştur. Yrd. Doç. (1978-1989), Doçent (1990-1993) ve Profesör (1993) olmuştur. Columbia, Venedik, İstanbul, Koç, Bilkent üniversitelerinde çalışmıştır. Türk-Romen münasebetleri tarihine dair 130'u aşkın makale ve kitabı vardır. Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde uzun yıllar araştırmalar yapmıştır. Ana dili Romence'den başka, Türkçe, İngiliz, Fransız, Rusça, İtalyan ve orta seviyede Alman dillerini öğrenmiştir. İstanbul Romen Kültür Merkezi Müdürlüğü yapmıştır.

Başlıca Çalışmaları

"Documente noi despre războiul ma/do-otoman din 1574", în voi. Din lupta poporului român pentru independenţă, coordonator 1. Scurtu, Tipografia Universităţii din Bucureşti, 1977, s. 65-73.

"Limba turco-osmană. Curs practic, ediţia 1-a, Tipografia Universităţii din Bucureşti, 1993.

"Ţările Române şi Înalta Poartă. Cadrul juridic al relaţiilor românaotomane in evul mediu, cu o prefaţă de Prof. Halil Inalcik, Editura Enciclopedică, Bucureşti, 1993.

"'Decanul' osmanisticii mondiale: Profesor Halil Inalcik", în Halil Inalcik, Imperiul Otoman. Epoca clasică, 1300-1 600, ediţie şi studiu introductiv de Mihai Maxim, traducere, notă, completarea glosarului şi indicelui de Dan

Prodan, Editura Enciclopedică, Bucureşti, 1996, s. 5-29.

"La premiere grammaire ottomane en roumain", în voi. İstanbul et les langues orientales, edite par Frederic Hitzel, Edition du IEEA, İstanbul, 1997 (541 s.,), s. 403-410.

"L'Heritage scientijique d'un grand orienta/iste roumain (Aurel Decei)", în RRH, XJXe annee, nr. 1/1980, Bucarest, s. 61-71.

"Simpozionul româna-turc de istorie {1 978}", în Rdl, t. 31, nr. 10/1978, http://www.cimec.ro / http://www.muzeubt.ro Dan Prodan, Bibliografia se/ectlvă a arlental/stlcll-turcologlel ro măneşti în perioada 1850-1950 191 Bucureşti, s. 1877-1878.

"… Mihail Guboglu {1 911-1 989)", în CLSO, nr. 1, 1989, Bucureşti, 1990, s., 275-277; bibliografia se/ectivă a turcologului român întocmită de Cristina Codarcea, s. 279-286.

"… Maxim Liviu, "Romanya'da Osmanlı Araştırmaları" - (Studii Otomane în România), V. XIII. Türk Tarih Kongresi, Ankara, 2002, s. 221-241.

Prof. Dr. Mustafa Ali Mehmet
(1924-2020)

Tarihçi, Türkolog Mustafa Ali, Romanya'da yetişmiş önemli Türkologlardan biridir. Kuran-ı Kerim'i Romenceye çevirmiş ve Romence Türk Tarihi (Istoria Turcilor) kitabı yazmıştır. Türk tarihinin ve kültürün Romanya'da tanıtılması için bilimsel makaleler yazmış ve bildiriler sunmuştur. Yaptığı bilimsel araştırmalardan dolayı 2006 yılında Türkiye Cumhuriyeti tarafından Türk Kültürüne Hizmet Ödülüne layık görülmüştür.

Prof. Dr. Luminița Munteanu
(1960-)

Romanya'nın Sebeş şehrinde dünyaya gelen Luminița Munteanu, Bükreş Üniversitesi Yabancı Diller ve Edebiyatlar Fakültesi Türkoloji ve Fransızca Bölümünden *Dede Korkut Kitabında Arkaik Unsurlar* başlıklı tezi ile mezun olur (1983). Fransızca öğretmeni, arşiv memuru, Romanya uluslararası radyosu Türkçe programlar redaktörü gibi farklı işler de yapan Munteanu, 1994-1999 arasında Bükreş Üniversitesi Felsefe Fakültesi Dinler Tarihi Bölümünde, *Türkiye'de Tasavvuf-Bektaşilik Örneği* başlıklı çalışması ile doktorasını bitirir. 1994'te Bükreş Üniversitesindeki Yabancı Diller ve Edebiyatlar Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde yardımcı doçent olur. 2004'te doçent, 2008'de profesör olur. 2000-2011 yılları arasında Yabancı Diller ve Edebiyatlar Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı

Bölümü Başkanlığı görevini üstlenir. Aynı fakültede dekan yardımcılığı da yapar.

Romanya'da, Belçika'da, Avusturya'da, Fransa'da, Çekya'da Türkoloji ile ilgili farklı projelerde danışmanlık ve araştırmacı görevleriyle çalışmalar yapan Muntenau, Romanya Türkolojisinin velud isimlerinden biridir. Türk edebiyatından Ahmet Yesevi, Yunus Emre, Mevlana Celaleddin-i Rumi gibi önemli mutasavvıflar üzerine yaptığı çalışmalarla bilinir. Ayrıca Orhan Pamuk'un eserlerini Romenceye çevirmiştir. "Ahîlik – Orta Çağda Sosyal Düzen ve Dünya Temsili", "Ahîlik ile Mevlevilik Arasındaki İlişkiler Konusunda Bazı Mülâhazalar" gibi farklı konularda da çalışmaları vardır.

RUSYA TÜRKOLOGLARI

Hazırlayan: Doç. Dr. Elena OGANOVA-Dr. Svetlana VOROBEVA-Olga ALEKSEEVA

Doç. Dr. Raşid Abdulloviç Aganin
(1924–2005)

Raşid Aganin, 1924 yılında Mordovya Özerk Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'nin Surgodi köyünde dünyaya gelir. 1950 yılında Moskova Şarkiyat Enstitüsü'nü Türkçe çevirmenliği alanında birincilikle bitirmiştir. 1954 yılında *"Çağdaş Türkçede Tekrarlar"* isimli doktora tezini savunan Aganin 1964 yılından itibaren doçent, 1971 yılında Baş Araştırma Görevlisi olmuştur.

1995 yılından beri Aganin Moskova'nın araştırma enstitülerinde ve üniversitelerde çalışmaya başlamıştır. 1995–1996 yıllarında SSCB Bilimler Akademisi Şarkiyat Enstitüsü'nde çalışmıştır; 1966–1968 yıllarında asker okulunda öğretim üyesi ve Türk Dili Bölümü'nün Başkanlığını yapmıştır.

1968–1975 yılları arasında Rus Dili Eğitimi Enstitüsü'nde çalışmıştır. 1975–1988 yılları arasında Moskova Uluslararası İlişkiler Üniversitesi Yakın ve Orta Doğu Dilleri Bölümü'nde doçent, sonra da profesör olarak çalışmıştır.

Bilimsel ve sosyal faaliyetlerinden dolayı R. Aganin birkaç devlet ödülüne layık görülmüştür. Aganin'in bilimsel ilgi alanları arasında Türk dilinin leksikolojisi, sözlük bilimi ve dil bilgisidir. Bilimsel hayatı boyunca 25'ten fazla eser yayımlamıştır.

Kitaplar

Повторы и однородные парные сочетания в современном турецком языке / Çağdaş Türkçede Tekrarlar, Moskova, 1959.

Краткий турецко-русский словарь / Kısa Türkçe-Rusça Sözlüğü, Moskova, 1968.

Учебное пособие по турецкому языку. В 2-х ч. */ Türkçe Ders Kitabı*. İki Bölüm, Moskova, 1967.

Турецкий язык. Фонетический курс (в двух частях) / *Türkçe Ses Bilgisi Dersleri*. İki Bölüm, 1967.

Бакташи и др. / Bektaşi ve Diğerleri, Moskova, 1972.

Турецкий язык. (Факультативный курс, фонетический курс). В 2-х ч. / *Türkçe Ders Kitabı (Seçmeli Ders olarak Türkçe, Ses Bilgisi Dersleri).* İki bölüm, Moskova, 1983.

Турецкий язык: (Факультативный курс). В 3-х ч. / *Türkçe Ders Kitabı (Seçmeli Ders olarak Türkçe).* Üç bölüm, Moskova, 1984.

Турецкий язык: (Факультативный курс. Книга для чтения). В 2-х ч. / *Türkçe Ders Kitabı (Seçmeli Ders olarak Türkçe. Okuma Kitabı).* İki bölüm, Moskova, 1984.

Грамматика турецкого языка: (Факультативный курс). В 3-х ч. / *Türkçe Dil Bilgisi (Seçmeli Ders olarak Türkçe).* Üç bölüm, Moskova, 1986.

Makaleler

О принципах подачи подражательных слов в турецких словах / Тюрко-монг. Языкознание и фольклористика. / Türkçe Kelimelerinde Taklit Kelimelerinin İfade Edilmesi üzerine, [İçinde]: *Türk ve Moğol Dilleri Dil Bilimi ve Halk Edebiyatı*, Moskova, 1960.

Словарь "Камус-у тюрки" Шемсеттина Сами Фрашеи: Из истории турец. Лексикографии / Şemsettin Sami Fraşei'nin "Kamus-u Türki" Sözlüğü: Türkçe Sözlük Bilimi Tarihinden, [İçinde]: *Asya Halkları Enstitüsü'nün Kısa Bildirileri*, № 11, Dil Bilgisi, 1961, s. 87–99.

Лексико-грамматическая природа турецких составных глаголов и принципы их отражения в словарях / Türkçe Birleşik Fiillerinini Leksik ve Dil Bilgisel Özellikleri ve Bu Özelliklerin Sözlüklerde Yansıtılması, [İçinde]: *Asya Halkları Enstitüsü'nün Kısa Bildirileri*, № 60, Türkiye, 1962, s. 64–77.

Обобщительные слова как средство выражения значения совокупности в турецком языке / Bütünlük İfade Eden Genelleştirici Sözcükler, [İçinde]: *Asya Halkları Enstitüsü'nün Kısa Bildirileri*, № 83. Moğol ve Türk Dilleri Araştırmaları, 1963, s. 96–101.

Словарь учебника и учебные словари / Русский язык в национальной школе. / Ders Kitabı Sözlükleri ve Öğrenciler için Sözlükler, [İçinde]: *Millî Okulda Rusça*, 1974, № 1, s. 16–25.

Турецкая лексикография в СССР: (1917–1977) / SSCB'de Türkçe Sözlük Bilimi: (1917–1977), *Sovetskaya tyurkologiya*, 1978, № 3, s. 80–94.

Турецкие словари в СССР / Переводная и учебная лексикография / SSCB'de Türkçe Sözlük Bilimi, [İçinde]: *Çevirmenler ve Öğrenciler için Sözlükler*, Moskova, 1979, s. 343–358.

Prof. Dr. Hanisa Çavdatovna Alişina (1953–)

1953 yılında Tyumen şehrinde dünyaya gelir. Tyumen bölgesindeki lehçeler ve dillerin etkileşimi, Sibirya Tatarlarının onomastiği, anlambilim ve kelime oluşumu sorunları, çoklu sistem dillerinde onimlerin dil bilgisi uzmanıdır, Ortaçağ Tatar yazılı kaynakları, Tatar oikonimik

sisteminin yeniden yapılandırılması ile ilgilidir. Ünlü dil bilimcisi Dilyara Tumaşeva'nın en parlak öğrencilerinden biridir.

1982'de Tyumen Üniversitesi Tarih Fakültesi'nden mezun olmuştur. 1993 yılında aynı üniversitenin Filoloji Fakültesi'nde çalışmaya başlamıştır. 1972–1982 yıllarında Tyumen bölgesinin halk eğitimi alanında, 1982 yılından beri ise Tyumen Bölgesi Formasyon Enstitüsü'nde çalışmıştır. 1988–1991 yıllarında Kazan Üniversitesi'nde yüksek lisans eğitimini görmüştür. 1992 yılında Kazan Üniversitesi'nde *"Tyumen Bölgesinin Güneyindeki Sibirya Tatarlarının Lehçeleri"* adlı doçentlik tezini savunmuştur. 1991–1992 yıllarında Tataristan Cumhuriyeti Bilimler Akademisi'ne bağlı Tatar Ansiklopedisi Enstitüsü'nde araştırmacı olarak, 1992–1994 yıllarında ise Tobolsk Eğitim Enstitüsü'nün Rus Dili Bölümü'nde doçent olarak çalışmıştır. 1993 yılından beri Tyumen Devlet Üniversitesi Genel Dil Bilimi Bölümü'nde doçent olarak çalışmıştır. 1999 yılında *"Sibirya Tatarlarının İsimlerinin Tarihsel ve Dilbilimsel Araştırılması* (Tyumen Bölgesinin Materyalleri üzerine)" adlı doktora tezini savunmuştur. 2001 yılından beri Genel Dil Bilimi Bölümü Profesörü, Tyumen Devlet Üniversitesi Tatar Dili ve Edebiyatı Bölümü Başkanıdır. 250'den fazla bilimsel çalışması vardır.

Kitaplar

Боль моя и радость — язык сибирских татар / Acım ve Neşem Olan Sibirya Tatarlarının Dilidir, Tyumen, 1994.

Тоболо-иртышский диалект языка сибирских татар / Sibirya Tatarlarının Dilinin Tobol-İrtısh Lehçesi, Kazan, 1994.

Луноликая красавица Сузге (очерк о жизни и творчестве Я. К. Занкиева) / Ay Yüzlü güzellik Suzge (Y. K. Zankiev'in Hayatı ve Eserleri üzerine bir Deneme), Tyumen, 1997.

Ономастикон сибирских татар / Sibirya Tatarlarının İsimleri. 2 Bölüm, Tyumen, 1999.

Названия селений сибирских татар / Sibirya Tatarlarının Köylerinin İsimleri, Tyumen, 2004.

Татары земли сибирской / Sibirya Tatarları, Kazan, 2005.

О времени и о себе…: Страницы жизни, творчества и научной деятельности / Zaman ve Kendim hakkında…: Hayatım, Eserlerim ve Bilimsel Çalışmalarımdan Sayfalar, Tyumen, 2007.

Дильяра Тумашева – выдающийся тюрколог XX столетия. Воспоминания / Dilyara Tumaşeva – 20. Yüzyılın Önde Gelen Türkologu. Anılar, Tyumen, 2011.

Тюркская топонимия юга Тюменской области (в соавторстве: З. М. Калгаманова) / *Tyumen Bölgesinin Güneyinde Türkçe Yer İsimleri* (Z. M. Kalgamanova ile birlikte), Tyumen, 2012.

Историко-лингвистическое исследование антропонимии татар Междуречья Нижней Оби и Иртыша (XX век) / Aşağı Ob ve İrtısh arasındaki Tatarların Antroponimliğinin Tarihsel ve Dilbilimsel Araştırması (XX. Yüzyıl), Tyumen, 2014.

Клим Садыков – педагог, ученый, общественный деятель (коллективная монография) / *Klim Sadıkov – Öğretmen, Bilim adamı, Sosyal aktivist* (çok yazarlı araştırma kitabı), Tyumen, 2015.

Исторический Ономастикон Сибирских татар / Tarih Boyunca Sibirya Tatarlarının İsimleri, Tyumen, 2016.

Makaleler

Ономастические данные для изучения этногенеза сибирских татар / Sibirya Tatarlarının Etnogenez Araştırmalarında Kullanılabilecek Onomastik Veriler, *Etnografiçeskoye obozreniye,* 1994, № 3, s. 69–75.

Социальные процессы и язык сибирских татар / Sosyal Süreçler ve Sibirya Tatarlarının Dili, [İçinde]: *En Son Dilbilimsel Araştırma ve Yabancı Dil Öğretme Uygulamaları, Bilimsel Çalışmaları,* Tyumen Devlet Üniversitesi, Tyumen, 1996, s. 3 –7.

Русские заимствования в частушках сибирских татар / Sibirya Tatarlarının Güldürürü Şarkılarında Rusçadan Alınan Kelimeler, [İçinde]: *Kültür ve Eğitim Ekolojisi. Filoloji, Felsefe, Tarih. Bildiri Kitabı*, Tyumen, 1997, s. 58–62.

"Этнический состав татар по данным топонимии" / İsimlerlen Elde Edilen Verilere göre Tatarların Etnik Yapısı, [İçinde]: *Sibirya Tatarları. Bildiri Kitabı*, Tataristan Cumhuriyeti Bilimler Akademisi Tarih Enstitüsü, Kazan, 2002, s. 189–204.

Лексические связи Ногайцев и сибирских татар / Kelime Hazinesi açısından Nogayların ve Sibirya Tatarlarının Bağları, [İçinde]: *Dilbilimsel Kafkasya Çalışmaları ve Türkoloji. Gelenekler ve Yaşadığımız Zaman,* III Rusya Bilimsel Konferansın Bildirileri, Karaçay-Çerkes Devlet Pedagoji Üniversitesi, Karaçaevsk, 2004, s. 47–49.

Этнокультурные традиции нареченья именем у Сибирских татар, Национальная художественная культура: Опыт, Проблемы, Перспективы, Материалы / Sibirya Tatarları arasında İsim Koymanın Etnik ve Kültürel Gelenekleri, [İçinde]: *Ulusal Sanat Kültürü. Deneyim, Sorunlar, Perspektifler,* Uluslararası Bilimsel ve Pratik Rusya ve Yurtdışı Halklarının Millî Kültürü Konferansının Bildirileri, Kazan, 2009, s. 13–17.

Религиозная жизнь сибирских татар в средние века / Orta Çağ'da Sibirya Tatarlarının Dini Hayatı, [İçinde]: *Din ve Devlet. Ortak Sorunların Çözülmesi Amacına Giden İşbirliği,* X Noel Eğitim Konferansı, Rusya Bilimsel Konferansının Bildirileri, Tyumen, 2011, s. 228–232.

Имя существительное в тоболо-иртышском диалекте сибирских татар / Sibirya Tatarlarının Tobol-İrtış Lehçesindeki İsim, *Rossijskaya tyurkologiya*, Moskova-Kazan, 2013, № 2 (9), s. 91–95.

Топонимика в легендах и преданиях сибирских татар юга Тюменской области / Tyumen Bölgesinin Güneyindeki Sibirya Tatarlarının Efsanelerinde ve Geleneklerinde Yer İsimleri, [İçinde]: *Bilimsel Doğa, Toplum ve İnsan Araştırmalarında Kapsamlı Yaklaşım Konferansı.* Bildiri Kitabı, s. 189–186.

Морфологическая структура тобол-иртышского диалекта сибирского диалекта сибирских татар / Sibirya Tatarlarının Sibirya Lehçesinin Tobol-İrtış Ağızının Morfolojik Yapısı, [İçinde]: *Prof. Dr. Talât Tekin Hatıra Kitabı,* Uluslararası Türk Akademisi, Cilt 1, İstanbul, 2017, s. 127–133.

Dr. Leyla Osmanovna Alkayeva

(1914–1986)

1914 yılında Petrograd'da (şimdiki Sankt-Petersburg) dünyaya gelir. Çağdaş Türk edebiyatı uzmanıdır.

1939 yılında Leningrad Devlet Üniversitesi Şarkiyat Fakültesi'nden mezun olmuştur. 1940–1944 yıllarında II. Dünya Savaşı sırasında "TASS" haber ajansının Türkiye şubesinde çalışmıştır. 1951'de *"Yarı Sömürge Türkiye'de Burjuva Düzyazısının Oluşumu (Halid Ziya Uşaklıgil'in Eserleri Örneğinde)"* isimli doçentlik tezini savunmuştur. SSCB Bilimler Akademisi üyesi V. A. Gordlevskiy'in öğrencisi olan Alkaeva, öğretmeninin ölümünden sonra 1956'da Gordlevkiy'in bilimsel mirasını araştırma kurulunun üyesi olmuştur. 1961'de SSCB Bilimler Akademisi'nde Doğu Halklarının Edebiyatı ve Yazılı Anıtları Bölümü kurulduğunda bu bölüme geçip baş araştırma görevlisi olarak çalışmaya başlamıştır.

80'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

К вопросу становления буржуазной прозы в условиях полуколониальной Турции (на примере творчества Халида Зии Ушаклыгиля) / Yarı Sömürge Türkiye'de Burjuva Düzyazısının Oluşumu (Halid Ziya Uşaklıgil'in Eserleri Örneğinde), Moskova, 1951.

Творчество Халида Зии Ушаклыгиля: к вопросу о формировании турецкой прозы конца XIX в. / Halid Ziya Uşaklıgil'in Eserleri: XIX. Yüzyılın Sonu Türk Düzyazısının Oluşumu üzerine, Moskova, 1956.

Очерки по истории турецкой литературы 1908–1939 гг. / 1908–1939

Yılları Türk Edebiyatının Tarihine Toplu Bakış, Moskova, 1959.

Турецкие сказки (в соавторстве: Р. Агарин и М. Керимов) / *Türk Masalları* (R. Aganin ve M. Kerimov ile birlikte), Moskova, 1960.

Наша улица. Турецкая новелла XX в. (в соавторстве: Н. А. Айзенштейн) / *Sokağımız. XX. Yüzyılın Türk Hikâyeleri* (N. A. Ayzenşteyn ile birlikte), Moskova, 1962.

Социалистический гуманизм и искусство / *Sosyalist İnsancıllık ve Sanat*, Moskova, 1965.

Сюжеты и герои в турецком романе: (конец XIX – нач. XX в.) / *XIX. Yüzyılın Sonu – XX. Yüzyılın Başı Döneminde Türk Romanının Konuları ve Kahramanları*, Moskova, 1966.

Турецкая литература: краткий очерк (в соавторстве: А. Бабаев) / *Türk Edebiyatına Toplu Bakış* (A. Babayev ile birlikte), Moskova, 1967.

Из истории турецкого романа: (20–50-е гг. XX в.) / *Türk Romanının Tarihi üzerine (XX. Yüzyılın 20–50'li Yılları)*, Moskova, 1975.

Makaleler

"Тевфик Фикрет (турецкий поэт конца XIX – нач. XX в.) / Tevfik Fikret (XIX. Yüzyılın Sonu – XX. Yüzyılın Başı Döneminin Türk Şairi), *Kratkie soobshcheniya Instituta vostokovedeniya*, Moskova, 1956, № 22, s. 45–55.

"Заметки об Омере Сейфеддине / Ömer Seyfettin üzerine Notlar, *Kratkie soobshcheniya Instituta vostokovedeniya*, Moskova, 1958, № 27, s. 58–66.

"Edebiyat: s. 228–247; Görsel Sanatlar: s. 247–250; Tiyatro: s. 250–255; Sinema: s. 255–257; Müzik: s. 257–259, [İçinde]: *Çağdaş Türkiye*, Moskova, 1958.

"Стамбул в турецкой художественной литературе / Türk Edebiyatında İstanbul, [İçinde]: *Türkiye'ye dair Bilimsel Eserler*, Moskova, 1958, s. 139–155.

"Эволюция образа главного героя турецкой литературы конца XIX – начала XX века / XIX. Yüzyılın Sonu – XX. Yüzyılın Başı Döneminde Türk Edebiyatının Baş Kahramanın İmajının Gelişmesi, [İçinde]: *XXV Uluslararası Şarkiyatçılar Kongresinin Bildirileri*, Moskova, 1960, № 1, s. 9.

"Некоторые наблюдения над турецкой поэзией / Türk Şiiri üzerine Notlar, *Kratkie soobshcheniya Instituta narodov Azii*, Türkiye, Moskova, 1962, № 60, s. 16–34.

"О сатире Азиза Несина / Aziz Nesin'in Hicvi Üzerine, [İçinde]: *Doğu Edebiyatlarının Teorik Sorunları*, Moskova, 1969, s. 17–21.

"Из истории турецкой прозы 30-х годов / 30'lu Yılları Türk Düzyazısının Tarihi Üzerine, [İçinde]: *XX. Yüzyılın 30'lu Yıllarında Yurtdışı Edebiyatı*, Moskova, 1969, s. 345.

"Тощий Мемед / İnce Memed, [İçinde]: *Edebiyat*, Pennsylvania, 1980, C. 5, № 1–2, s. 69–82.

"Некоторые вопросы о креативности Омера Сейфеддина / Ömer Seyfettin'in

Yaratıcılığı Üzerine, [İçinde]: *Sovyet Türkologlarının Türk Edebiyatı İncelemeleri*, İstanbul, 1980, s. 58–80.

“Гуманизм в романах Сабахаттина Али / Sabahattin Ali’nin Romanlarında İnsancıllık, [İçinde]: *Sovyet Türkologlarının Türk Edebiyatı İncelemeleri*, İstanbul, 1980, s. 81–101.

Dr. Tatiana Aleksandrovna Anikeeva (1982–)

1982 yılında Simferopol’da dünyaya gelir. Edebiyatçı, Türkçe halk edebiyatı uzmanıdır. Rusya Devlet Beşerî Bilimler Üniversitesi’nden 2004’te mezun olmuştur. 2007 yılında *“Türk Geleneksel Edebiyatında Sözlü ve Kitap Unsurları: Türk Halk Hikâyeleri”* isimli doçentlik tezini savunmuştur. Rusya Bilimler Akademisi Doğu Çalışmaları Enstitüsü’nün kıdemli araştırma görevlisi olmuştur. Ayrıca İktisat Yüksek Okulu’nda (Ulusal Araştırma Üniversitesi Ekonomi Yüksek Okulu) da “Türk Edebiyatı Tarihi”, “Türk Folkloru” gibi ders vermektedir. ‘Rossiyskaya Turkologiya’ dergisinin yayın kurulu üyesidir. Türk halk edebiyatı, Türk edebiyat gelenekleri tarihi, Türklerin destan gelenekleri, Osmanlı İmparatorluğu kitap kültürü, Rus Türkolojisi tarihi alanlarında çok sayıdaki esere sahiptir.

Kitaplar

Турецкая городская повесть XIX в. / 19. Yüzyılın Türk Halk Hikâyeleri, Moskova, 2011.

Предания Коркута. Огузский героический эпос как источник по истории Центральной Азии 9–11 вв. / Korkut Efsaneleri. 9–11 Yüzyıllarda Orta Asya Tarihine Bir Kaynak olarak Oğuz Destanı, Moskova, 2018.

Тюркские, арабские и персидские рукописи, литографии и книги Лазаревского института восточных языков в собрании Научной библиотеки МГИМО (У) МИД РФ (в соавторстве: И. В. Зайцев) / *Rusya Federasyonu Dışişleri Bakanlığı MGIMO (U) Bilimsel Kütüphanesi Koleksiyonundaki Lazarev Doğu Dilleri Enstitüsü’nün Türk, Arap ve Farsça Elyazmaları, Taşbaskıları ve Kitapları* (I. Zaitsev ile birlikte), Moskova, 2020.

Makaleler

“Элементы древнетюркской картины мира (на примере огузского героического эпоса “Китаб-и дедем Коркут”) / Dünyanın Eski Türk Dünya Görüşünün Unsurları (Oğuz Destani “Kitab-I Dedem Korkut” Örneğinde), *Tyurkologicheskij sbornik 2003–2004.*

Tyurkskie narody v drevnosti i srednevekov'e, Moskova, 2005, s. 6–29.

"Kinship in the Epic Genres of Turkish Folklore, [İçinde]: *Kinship in the Altaic World. Proceedings of the 48th Permanent International Altaistic Conference*. Wiesbaden: Otto Harrasovitz Verlag, 2006, s. 19–24.

"Роман Шемседдина Сами "Любовь Талата и Фитнат" и турецкая городская повесть / Şemseddin Sami Romanı "Taaşşuk-i Talat ve Fitnat" ve Türk Halk Hikâyeleri, *Rossijskaya tyurkologiya,* Moskva-Kazan, 2011, № 2(5).

"Art of the Book Illustration in Litographies of the Turkish Folk Narratives, [İçinde]: *Türk Dilleri Araştırmaları.* The Proceedings of the 58th Annual Meeting of the PIAC. Ankara, 2018, S. 28(1), s. 19–29.

"Nomads in prose medieval Turkish folklore ("Battal-name" and "Danishmend-name"), [İçinde]: *Chronica. Annual of the Institute of History, University of Szeged, Hungary*. Vol. 18. Szeged, 2019, s. 25–29.

"Turkic Manuscripts and Old-Printed books of the Lazarev Institute of Oriental Languages: to the History of Oriental Studies in Russia, [İçinde]: *Ideas behind Symbols – Languages behind Scripts. Studia Uralo-altaica*. Edit. Akos Bertalan Apatozcky, Szeged, 2018, s., 9–14.

"Тюркские рукописи ИВР РАН (по материалам Л. Дмитриевой) (в соавторстве: О. Воднева) / Rusya Bilimler Akademisi Doğu Elyazmaları Enstitüsü'nün Türkçe Elyazmaları (L. Dmitriyeva'nın Materyalleri üzerine), [İçinde]: *Rusya Bilimler Akademisi Şarkiyat Enstitüsü Asya Müzesi. Kuruluşunun 200. Yıldönümü münasebetiyle* (O. Vodneva ile birlikte), Moskova, 2018.

"Хакасский героический эпос "Ай-Мирген и Айдолай" в переводе князя П. П. Вяземского / Prens S., S., Vyazemsky'nin çevirisinde Hakas kahraman destanı "Ai-Mirgen ve Aydolai" *Tyurkologicheskij sbornik 2018* (I. Zaitsev ile birlikte), Moskova, 2018.

"Geography in the Epic Folklore of the Oghuz Turks, *Studia Uralo-Altaica,* Vol. 53. Szeged, 2019, s., 11–17.

"Turkish Literature and Folklore in Manuscripts of the Collection of the Yalta Historical and Literary Museum, Vostok (Oriens), S. 3, 2020.

Dr. Fyodor Dmitriyeviç Aşnin

(1922–2000)

1922 yılında Volgograd bölgesinde dünyaya gelir. Ünlü Türkolog, dil bilimi tarihçisidir.

1939 yılında Özbek SSC'de Surhandaryinsk bölgesindeki orta okulda öğretmen olarak çalışmıştır. 1944 yılında Aşnin İkinci Dünya Savaşı cephelerinde savaşmıştır. 1944'te Askeri Yabancı Diller Enstitüsü'ne gönderilmiş ve 1949'da mezun olmuştur. SSCB Bilimler Akademisi Dil Bilimi Enstitüsü'nde doktora yapmıştır. 1958 yılında *"Azerbaycan Dili, Türkçe ve Türkmencedeki İşaret Zamirleri ve Türevleri"* isimli doçentlik tezini savunduktan sonra Enstitüde çalışmaya başlamıştır.

1980'lerin sonlarından beri, Sovyet dil bilimi tarihiyle ilgili araştırmalara odaklanmış ve politik baskı altında kalan filologların kaderinle aktif olarak ilgilenmiştir. Aşnin V. V. Radlov, A. N. Samoyloviç, S. V. Yastremsiy, K. K. Yudahkin, E. D. Polivanov, N. V. Yuşmanov, N. F. Yakovlev, F. G. İshkahov, G. Ramstedt, Y. Nemet, M. Rasyanen'in hayat ile çalışmaları hakkında makalelere sahiptir. Aşnin'in ölümünden sonra yayınlanan *"Mahvedilmiş Türkoloji"* isimli kolektif bir çalışma, yıllarca yapılan araştırmaların önemli bir sonucu olmuştur.

Aşnin'e, SSCB Sovyet Ansiklopedisi yayınevi ile birlikte Bilimler Akademisi Dil Bilimi Enstitüsü tarafından hazırlanan *"Dilbilimsel Ansiklopedik Sözlük"* kitabı aittir.

Kitaplar

Знакомые незнакомцы, или кто стоит за криптонимом? / Tanıdık Yabancılar veya Kriptonimin arkasında Kim Var?, Leningrad, 1986.

Смерть "Обыкновенного гения" / "Olağan Deha"nın Ölümü, Moskova, 1990.

"Дело славистов": 30-е годы / Slavcıların Davası: 30'lu Yıllar, Moskova, 1994.

Репрессированная тюркология (в соавторстве: В. М. Алпатов, Д. М. Насилов) / *Mahvedilmiş Türkoloji* (V. M. Alpatov, D. M. Nasilov ile birlikte), Moskova, 2002.

Makaleler

"Указательные частицы в тюркских языках / Türk Dillerindeki İşaret Edatları, Moskova, *Izvestiya Akademii nauk SSSR*, C. XVII, sayı 5, 1958, s. 417–434.

"Die demonstrativ Pronomina im Turkmenischen / Türkmen Dilinde İşaret Zamirleri, *Acta Linguistica Hungarica*. T. 12. F. 1-2. Budapest, 1962, s. 117–136.

"Александр Николаевич Самойлович / Aleksandr Nikolayeviç Samoyloviç, [İçinde]: *Asya ve Afrika Halkları*, 1963, s. 243–264.

"Первая печатная научная грамматика алтайского языка: вопрос о названии / Altay Dilinin İlk Basılı Bilimsel Dil Bilgisi: Başlık Sorunu, *Tyurkologicheskij sbornik 1977*, Moskova, 1981, s. 7–20.

"Личные и лично-указательные местоимения / Şahıs ve Şahış-İşaret Zamirleri, [İçinde]: *Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Tarihsel Dil Bilgisi: Morfoloji*, Moskova, 1988, s. 202–209.

“Архивные документы о гибели академика А. Н. Самойловича / A. N. Samoyloviç Bilim Adamının Ölümü ile İlgili Arşiv Belgeleri (V. M. Alpatov ile birlikte), *Vostok*, 1996, s. 153–162.

“Гибель профессора Губайдуллина (в соавторстве: В. М. Алпатов) / Gubaydullin Profesörün Ölümü (V. M. Alpatov ile birlikte), Moskova, *Altaica*, 1998, sayı 2, s. 5–17.

“Судьбы азербайджанских писателей (в соавторстве: В. М. Алпатов) / Azerbaycan Yazarlarının Kaderleri (V. M. Alpatov ile birlikte), *Vostochnyj arhiv*, sayı 4–5, Moskova, 2000, s. 15–32.

“Автобиография проф. Н. К. Дмитриева (Публикация Ф. Д. Ашнина) / Profesör N. K. Dmitriyev’in Özgeçmişi (F. D. Aşnin Yayını), [İçinde]: *Nikolay Konstantinoviç Dmitriyev. Doğumunun 100. Yıldönümü münasebetiyle*, Moskova, 2001, s. 113–123.

“Забытый востоковед. Артур Рудольфович Зифельд-Симумяги (в соавторстве: В. М. Алпатов) / Unutulmuş Şarkiyatçı. Artur Rudolfoviç Zifeld-Simumyagi (V. M. Alpatov ile birlikte), *Vostok*, 2001, sayı 1, s. 104–109.

Prof. Dr. Apollinaria Sergeevna Avrutina (1979–)

1979 yılında Leningrad’da dünyaya gelir. Dil bilimci, edebiyatçı, çağdaş Türk edebiyatı çevirmeni, Sankt-Petersburg Devlet Üniversitesi Çağdaş Türkiye Araştırmaları ve Rus-Türk İlişkileri Merkezi müdürüdür.

2002 yılında Sankt-Petersburg Devlet Üniversitesi’nin Şarkiyat Fakültesi’nin Türkoloji Bölümü’nün mezunu olmuştur. 2005 yılında aynı bölümde *“Eski Türk Runik Anıtlarının Dilinin Fonolojik Sistemini Yeniden Yapılandırma Deneyimi”* isimli doçentlik tezini savunmuştur. 2007–2008 yıllarında Columbia Üniversitesi Doğu Kültürleri Enstitüsü’nde (MEALAC) Türk edebiyatı araştırmıştır. 2019 yılında Sankt-Petersburg Devlet Üniversitesi’nde Çağdaş Türkiye Araştırmaları ve Rus-Türk İlişkileri Merkezi kurulup A. S. Avrutina bu merkezin müdürü olmuştur. 2020’de *“Artzamanlı açıdan Eklemeli Dillerin Fonolojisi ve Morfonolojisi (XIII. –XX. Yüzyılların Küçük Asya Türk Edebi Dilleri Örneğinde)”* isimli doktora tezini savunmuştur. 100’den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Древнетюркские рунические памятники: система письма и фонологическая реконструкция / Eski Türk Runik Anıtları: Yazı Sistemi ve Fonolojik Rekonstrüksiyonu, Moskova, 2011; 2021.

Функциональный синтаксис современного турецкого языка: учебное пособие по курсу (в соавторстве: В. Г. Гузев) / *Çağdaş Türkçenin İşlevsel Söz Dizimi: Ders Kitabı* (V. G. Guzev ile birlikte), Sankt-Petersburg, 2013; 2014.

Филологическое образование в контексте либеральной системы образования / Либеральное образование в России: теории, дискуссии, методы (коллективная монография) / *Liberal Eğitim Sistemi Bağlamında Filoloji Eğitimi*, [İçinde]: Rusya'da Liberal Eğitim: Teoriler, Tartışmalar, Yöntemler (çok yazarlı araştırma kitabı), Sankt-Petersburg, 2014.

Ahmed Hamdi Tanpınar'ın "Mahur Beste" Adlı Üçlemesinin Müzikal Motifleri (Üçlemenin bir Parçası olarak "Huzur" Romanı, [İçinde]: Bir Güneş Avcısı Ahmet Hamdi Tanpınar (çok yazarlı araştırma kitabı), İstanbul, 2018.

Makaleler

"Orhan Pamuk'un Romanları ve Rus Edebiyatı, *Varlık*, 2009, № 2, s. 77–81.

"Runic Scripts: Orkhon and Yenissei, *Turkish Book Review*, 2009, № 5, s. 122–128.

"Orhan Pamuk's Novels in Russia – Translation, Publishing, and Reception, [İçinde]: *The 4th International Translators' Conference, 13–14 Eylül 2010, Seul, Güney Kore, s. 117–124.*

"İnsanı Şaşkına Çeviren Şu Türk Edebiyatı, *Notos Edebiyat Dergisi*, İstanbul, 2013, № 42, s. 104–107.

"Bilge Karasu'nun Masallarının Dünyası, *Littera Edebiyat Yazıları*, 2015, С. 17, № 59, s. 57–62.

"Sovyet Rus Edebiyatı Sürecinde Atatürk İmgesi / Ataturk Image During the Soviet Literature / Образ Ататюрка в советской русской литературе, *Gazi Türkiyat*, 2015, № 16, s. 187–194.

"Sheykh Galip's Mesnevî Hüsn-ü Aşk (Beauty and Love): Sources and Brief Morphonological Description of the Text, *Manuscripta Orientalia*, 2016, С. 22, № 1, s. 17–19.

"Indexical Typology in Linguistic Diachrony (with Special Reference to Turkish) (V. B. Kaseviç ile birlikte), *Rocznik Orientalistyczny / Yearbook of Oriental Studies*, С. T. LXX, № 1, 2017, s. 51–59.

"Dynamics of the Integration of Foreign Vocabulary into the Old Anatolian-Turkic Language System in the XIII–XV Centuries (on the Material of Phonological and Morphological Subsystems of Monuments in Old Anatolian-Turkic Language), *Manuscripta Orientalia*, 2017, С. 23, № 1, s. 21–28.

"Sabahattin Ali'nin 'Kürk Mantolu Madonna' Adlı Romanındaki Fikirlerin

Uzantısı olarak O. Pamuk'un 'Kırmızı Saçlı Kadın' Adlı Romanı", *Turnalar*, 2017, № 19 (67), s. 4–8.

Prof. Dr. Natta Avrumovna Ayzenşteyn (1923–?)

1923'te Odessa'da (Ukrayna Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti) dünyaya gelir. Çok ünlü çağdaş Türk edebiyatı uzmanıdır. 1944 yılında Moskova Şarkiyat Enstitüsü'nden mezun olmuştur. 1948–1953 yılları arasında Moskova Şarkiyat Enstitüsü'nde öğretmen olarak çalışmıştır. 1954–1957 yılları arasında SSCB Jeoloji ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı'nda tercüman olarak çalışmıştır. 1965 yılında Moskova'da *"Türk Gerçekçiliğinin Tarihi üzerine: XX. Yüzyılın 30 Yılları Döneminde Eleştirel Gerçekçilik"* doçentlik tezini başarıyla savunmuştur. 1957–1982 yılları arasında Ayzenşteyn SSCB Bilimler Akademisi Şarkiyat Enstitüsü'nün Edebiyat Bölümü'nde çalışmıştır. 100'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Наша улица. Турецкая новелла XX в. (в соавторстве: Л. О. Алькаева) / *Sokağımız. XX. Yüzyılın Türk Hikâyeleri* (L. O. Alkayeva ile birlikte), Moskova, 1962.

Из истории турецкого реализма: Заметки о турецкой прозе: (70-е гг. XIX в. – 30-е гг. XX в.) / Türk Gerçekçiliğinin Tarihi üzerine: XIX. Yüzyılın 70 Yılları – XX. Yüzyılın 30 Yılları Döneminde Türk Düz Yazısı, Moskova, 1968.

Саид Фаик и его новеллы / Sait Faik ve Hikâyeleri, Moskova, 1971.

Литература и время: Сборник статей / Редакционная коллегия: Н. А. Айзенштейн и др. / *Edebiyat ve Zaman: Makaleler* (Haz. N. A. Ayzenşteyn vd.), Moskova, 1973.

Избранные произведения писателей Среднего Востока: переводы / ред. Н. А. Айзенштейн / *Orta Doğu Yazarlarının Seçilmiş Eserleri: Çevirler* (Haz. N. A. Ayzenşteyn), Moskova, 1979.

Makaleler

"Из истории романтизма в Турции / Türkiye'de Romantizmin Tarihi üzerine, *Problemy vostokovedeniya*, 1959, S. 4, s. 62–70.

"Проблемы становления реализма в литературах Востока / Doğu Edebiyat Eserlerinde Gerçekçiliğin Gelişmesinin Sorunları, Moskova, 1964, s. 206–217.

"О литературе танзимата: К вопросу о периодизации турецкой литературы / Tanzimat Edebiyatı üzerine: Türk Edebiyatının Dönemselleştirilmesi Sorunu Üzerine, [İçinde]: *Doğu Edebiyatlarının Dönemselleştirilmesi Sorunları*, Moskova, 1968, s. 329–339.

"К вопросу о просветительстве в Турции / Türkiye'de Aydınlanma Sorunu Üzerine, [İçinde]: *Doğu Ülkelerindeki Aydınlanma Süreci*, Moskova, 1973, s. 7–30.

“О гуманистической концепции человека и любви к людям: Турецкий критический реализм 30 х гг. XX в. / İnsancıl İnsan Kavramı ve İnsanlara Karşı Aşk Kavramı Üzerine. XX. Yüzyılın 30 Yılları Döneminde Türk Eleştirel Gerçekçiliği, [İçinde]: *Doğu Edebiyatlarında İnsancıllık Kavramı*, Moskova, 1967, s. 173–189.

“Об антифеодальной оппозиции Джамальэддина Руми: По материалам ‘Житий’ Ахмеда Эфляка” / Celâleddîn-i Rumi’nin Feodal Yapıya Karşı Görüşleri Üzerine: Ahmed Eflâkî’nin Menâkıbü’l Ârifîn Kitabının Temelinde, [İçinde]: *Jubilee Volume of the Oriental Collection*, Budapeşte, 1978, s. 23–34; *Tyurkologicheskij sbornik 1976*, Moskova, 1978, s. 7–18.

“Некоторые аспекты изучения культуры современной Турции / Çağdaş Türkiye’nin Kültürünün Araştırılmasının Bazı Özellikleri, *Narody Azii i Afriki*, Moskova, 1980, S. 3, s. 66.

“Саид Фаик: Портрет писателя / Bir Yazar Olarak Sait Faik’in Portresi, [İçinde]: *Sovyet Türkologlarının Türk Edebiyatı üzerindeki Araştırmaları,* İstanbul, 1980, s. 102–134.

Dr. Akper Agarzaoğlu Babayev (1924–1979)

1924’te Azerbaycan’ın Gence şehrinde dünyaya gelir. Türk edebiyatı uzmanıdır. 1945 yılında Azerbaycan Devlet Üniversitesi Filoloji Bölümü’ mezunu olmuştur. 1945–1946 yılları arasında Azerbaycan Devlet Üniversitesi’nde öğretim üyesi olarak çalışmıştır. 1946 yılında SSCB Bilimler Akademisi Şarkiyat Enstitüsü’ne girip 1951 yılında *“Barış Savaşçısı olarak Nazım Hikmet”* isimli doçentlik tezini savunmuştur. Aynı yıl Türk şairi Nazım Hikmet ile tanışıp arkadaş olmuştur. 1951–1979 yılları arasında SSCB Bilimler Akademisi Şarkiyat Enstitüsü’nde çalışmıştır.

Yaklaşık 130 bilimsel çalışmaya sahip Babayev’in bilimsel ilgi alanı, Nazım Hikmet’in hayatı ve eserleridir. Babayev, “Nazım Hikmet” isimli şairin Rusça biyografisini yazan ilk bilim adamı olmuştur. Ayrıca çağdaş Türk edebiyatıyla ilgili monografilere sahiptir.

Kitaplar

Назым Хикмет. Избранные сочинения / *Nazım Hikmet. Seçme Eserleri*, Moskova, 1957.

Очерки современной турецкой литературы / *Çağdaş Türk Edebiyatına Toplu Bakış,* Moskova, 1959.

Современная Турция (коллективная монография) / *Çağdaş Türkiye* (çok yazarlı araştırma kitabı), Moskova, 1965.

Любовные письма: Турецкая сатира и юмор / *Aşk Mektupları: Türk Hiciv ve Mizah Edebiyatı*, Moskova, 1966.

Турецкая литература: краткий очерк (в соавторстве: Л. А. Алькаева) / *Türk Edebiyatına Kısa bir Bakış* (L. A. Alkayeva ile birlikte), Moskova, 1967.

Назым Хикмет: Жизнь и творчество / *Nazım Hikmet: Hayatı ve Eserleri*, Moskova, 1975.

Турецкая Республика: Справочник (коллективная монография) / *Türkiye Cumhuriyeti: Rehber Kitabı* (çok yazarlı araştırma kitabı), Moskova, 1975.

Заново рождается поэт после смерти: сонеты и поэмы / *Şair, Ölmesinden Sonra Yine Doğar: Sone ve Şiirler*, Bakü, 1981.

Makaleler

"Назым Хикмет / Nazım Hikmet, [İçinde]: *Barışın Korunması için Millî Komite*, Sofiya, 1955 (Bulgarca olarak yayımlanmıştır).

"Некоторые вопросы послевоенной турецкой прогрессивной литературы / Savaş Sonrası İlerici Türk Edebiyatı üzerine, *Kratkoe Soobshchenie Instituta Vostokovedeniya (AN SSSR)*, 1956, № 22, s. 37–44.

"Народ и личность в поэзии Назыма Хикмета / Nazım Hikmet'in Şiirlerinde Halk ve Şahsiyet, [İçinde]: *Sosyalizm Şiirleri. Sosyal Gerçekçiliğin Edebi Buluşları*, Moskova, 1969.

"В. И. Ленин в турецкой литературе / Türk Edebiyatında V. İ. Lenin, [İçinde]: *Doğu Ülkelerinin Edebiyatlarında V. İ. Lenin'in İmajı*, Moskova, 1971, s. 209–221.

Dr. Georgiy Fyodoroviç Babuşkin (1907–1969)

1907 yılında Kemerovo Bölgesi'ne ait Kazas köyünde dünyaya gelir. Hakas, Altay, Tuva, Şor dilleri ve folkloru uzmanıdır. 1926 yılında N. S., Dırenkova'nın (bk.) talebi üzerine Tomsk şehrine eğitim görmek üzere gitmiştir. 1928 yılında Dağlık Şor bölgesinde öğretmen olarak çalışmış, yetişkinlere okuma yazma öğretmiştir. 1931–1934 yılları arasında Leningrad Kuzey Halkları Enstitüsü'nde okumuştur. 1937 yılında doktora eğitimini bitirdikten sonra Novosibirsk şehrinde bölgesel yayınevinin ulusal edebiyatının genel yayın yönetmeni olarak çalışmış, ders kitaplarının derlenmesi ve SSCB tarihi ile ilgili materyallerin Şor diline çevrilmesiyle uğraşmıştır. 1949–1956 yılları arasında Abakan Pedagoji Enstitüsü'nde Tuvaca öğretmeni, sonra Hakas Dili ve Edebiyatı Bölümü Başkanı olarak çalışmıştır. 1954 yılında *"Hakas Dilinde Sıfatlar"* isimli doçentlik tezini savunmuştur. 1950'li yıllarda yeni kurulan Kızıl Öğretmen Enstitüsü'nde, sonra 1961'e kadar çalıştığı Tuva Dil, Edebiyat ve Tarih Araştırma Enstitüsü'nde çalışmaya davet edilmiştir. Daha sonra Hakas Dil, Tarih ve Edebiyat Araştırma Enstitüsü'nde çalışmıştır. 30'dan fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Орфография шорского литературного языка / *Şor Edebi Dilinin Yazımı* (Hazırlayan ve Sorumlu Editör), Novosibirsk, 1938.

Грамматика шорского языка. Учебник для средней школы, ч. 1. Фонетика и морфология / *Şor Dilinin Dil Bilgisi. Lise Ders Kitabı, 1. Bölüm. Ses Bilgisi ve Morfoloji*, Novosibirsk, 1935; 1938.

Учебник шорского языка для 3 и 4 классов начальной школы / İlkokul 3. ve 4. Sınıflar için Şor Dili Ders Kitabı, Novosibirsk, 1938.

Шорские сказки (сборник на шорском языке) / Şor Masalları Novosibirsk, 1939 (Şorca olarak yayımlanmıştır).

Шорский букварь / *Şor Alfabe Kitabı*, Novosibirsk, 1939.

Шор ныбактары / *Şor Masalları*, Novosibirsk, 1940.

Современная и древняя енисеика (в соавторстве: И. А. Батманов, З. Б. Арагачи и др.) / *Yenisey Yazıtları Araştırmaları: Eskiden Bugüne kadar* (İ. A. Batmanov, Z. B. Aragaçi vd. ile birlikte), Frunze, 1962.

Русско-тувинский словарь: для учащихся (в соавторстве: А. К. Калзан) / *Öğrenciler için Rusça-Tuvaca Sözlüğü* (A. K. Kalzan ile birlikte), Kızıl, 1962.

Makaleler

“Шорский язык (в соавторстве: Г. И. Донидзе) / Şor Dili (G. İ. Donidze ile birlikte), [İçinde]: *SSCB Halklarının Dilleri, 2. C., Türk Dilleri*, Moskova, 1966, s. 467–481.

“О шорской диалектологии / Şor Diyalektolojisi üzerine, [İçinde]: *Türk Dillerinin Diyalektoloji Sorunları*, Frunze, 1968, s. 120–122.

“Очерк шорской диалектологии / Şor Diyalektolojisine Toplu Bakış, [İçinde]: *Türk Dillerinin Lehçeleri. Denemeler*, Moskova, 1969.

“О значениях и синтаксических функциях деепричастий в тувинском языке / Tuva Dilinde Ulaçların Anlamları ve Sözdizimsel İşlevleri üzerine, *Uchenye zapiski Tuvinskogo Nauchno-issledovatel’skogo instituta yazyka, literatury i istorii*, Kızıl, 1959, S. 7, s. 93–103.

“О структуре придаточных предложений в тувинском языке / Tuva Dilinde Yan Cumlelerin Yapısı üzerine, *Uchenye zapiski Tuvinskogo Nauchno-issledovatel’skogo instituta yazyka, literatury i istorii*, Kızıl, 1960, S. 8, s. 127–138.

“Предварительные данные по западному диалекту тувинского языка / Tuva Dilinin Batı Lehçesine dair Ön Veriler, *Uchenye zapiski Tuvinskogo Uchenye zapiski Tuvinskogo Nauchno-issledovatel’skogo instituta yazyka, literatury i istorii*, Kızıl, 1960, S. 8, s. 211–214.

“Материалы по монгун-тайгинскому говору / Mongun-Taygin Ağzı üzerine Malzemeler, *Uchenye zapiski Tuvinskogo*

Uchenye zapiski Tuvinskogo Nauchno-issledovatel'skogo instituta yazyka, literatury i istorii, Kızıl, 1961, S. 9, s. 249–252.

"Значения и функции хакасских деепричастий / Hakas Ulaçlarının Anlamları ve İşlevleri, *Uchenye zapiski Hakasskogo Nauchno-issledovatel'skogo instituta yazyka, literatury i istorii*, Abakan, 1964, S. 10, s. 13–25.

Prof. Dr. Nikolay Aleksandroviç Baskakov
(1905–1996)

1905 yılında Rusya İmparatorluğunda Vologda (halen Arkhangelsk) bölgesinde dünyaya gelir. Önde gelen Türk ve Altay dilleri bilimcisi, Rusya Bilimler Akademisi Dil Bilimi Enstitüsü Türk dilleri (halen Ural-Altay dilleri) bölümü baş bilim adamı. Özerk Karakalpakistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti (1960), Özerk Tataristan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti (1962), Kazakistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti (1967), Rusya Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti (1967) ve Türkmenistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'nin (1968) fahri bilim adamıdır. Fin-Ugor Derneği muhabir üyesi, Ural-Altay Derneği, Büyük Bretanya ve İrlanda Kraliyet Asya Derneği, Müsteşrik Derneği'nin fahri üyesidir.

1925–1929 yılları arasında Moskova Devlet Üniversitesi'nin Tarih ve Etnoloji Fakültesi'nde okuyan Baskakov, 1929 yılında Moskova Devlet Üniversitesi'nin Tarih ve Etnoloji Fakültesi'nin, başkanı V. A. Gordlevskiy (bk.) olan Türkoloji Bölümü'nde ders vermeye başlamıştır. Aynı zamanda Merkez Halk Bilimleri Müzesi'nde araştırmacı olarak çalışmaya başlamıştır.

1932 yılında "Karakalpak Dilinin Kısa Dil Bilgisi" isimli ilk kitabı çıkmıştır. Yıllarca süren emekleri sonucunda yayımladığı dört ciltli "Karakalpak Dilinin Kısa Dil Bilgisi" kitabı Rusya'da Türkoloji'nin gelişimini önemli ölçüde etkilemiştir.

1936 yılında Moskova Şarkiyat Enstitüsü'nün Uygur Dili Bölümü'nde doçent olarak çalışmaya başlamıştır, bu bölümde çalıştığı sürece Nogay dilinin lehçelerini araştırmaya devam etmiştir. 1930 yıllarının sonlarında Karakalpak, Uygur ve Nogay dilleri üzerine yazdığı makaleler doçentlik tezi kadar önemli olduğu sanıldığından dolayı Baskakov doçentlik tezini yazmadan doçent unvanına layık görülmüştür.

Orta Asya, Kafkasya, Dağıstan, Sibirya araştırma gezilerine katılmış, tarih, etnoloji, Türk dilleri, kültürleri ve etnografyası konusunda bilgilerin toplanmasına iştirak etmiştir. 1937–1950 yıllarında Dil ve Yazı

Sistemi Enstitüsü'nde çalışmış, S. S. Surazakov Altay Araştırmaları Enstitüsü'nün kurulmasına önemli bir katkıda bulunmuştur. 1950 yılında *"Karakalpak Dili. Sözcük Türleri ve Sözcük Yapımı"* isimli doktora tezini savunmuştur.

Ayrıca Baskakov, Türk dillerinin en yaygın sınıflandırılmalarından birini yapmıştır, SSCB Türk dilleri sözlüklerinin yayımlanmasına önemli katkı sağlayan Baskakov 32 bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Краткая грамматика каракалпакского языка / Karakalpak Dilinin Kısa Dil Bilgisi, Moskova, 1932.

Уйгурско-русский словарь (в соавторстве: В. М. Насилов) / *Uygur-Rus Sözlüğü* (V. M. Nasilov ile birlikte), Moskova, 1939.

Ногайский язык и его диалекты: грамматика, тексты и словарь / Nogay Dili ve Lehçeleri: Dil Bilgisi, Metinler ve Sözlük, Moskova, Leningrad, 1940.

Русско-уйгурский словарь (в соавторстве: Т. Р. Рахимов) / *Rus-Uygur Sözlüğü* (T. R. Rahimov ile birlikte), Moskova, 1940.

Ойротско-русский словарь (в соавторстве: Т. М. Тощакова) / *Oyrotça-Rusça Sözlüğü* (T. M. Toşçakova ile birlikte), Moskova, 1947.

Современное состояние терминологии в языках народов СССР / SSCB Halkları Dillerinin Terminoloji açısından Bugünkü Durumu, Moskova, 1959.

Тюркские языки / Türk Dilleri, Moskova, 1960.

К истории изучения туркменского языка / Türkmen Dilinin Araştırılması Tarihi üzerine, Aşgabat, 1965.

Северные диалекты алтайского (ойротского) языка. Диалект черневых татар (туба-кижи): Грамматический очерк и словарь / Altay (Oyrot) Dilinin Kuzey Lehçeleri. Kara Tatarların (Tuba-Kischi) Lehçesi: Dil Bilgisi ve Sözlük, Moskova, 1966.

Введение в изучение тюркских языков / Türk Dilleri Araştırmalarına Giriş, Moskova, 1969.

Северные диалекты алтайского (ойротского) языка. Диалект кумандинцев (кумандынкижи): Грамматический очерк, тексты, переводы и словарь / Altay (Oyrot) Dilinin Kuzey Lehçeleri. Kumandin (Kumandin-Kischi) Lehçesi: Dil Bilgisi, Metinler, Çeviriler ve Sözlük, Moskova, 1972.

Караимско-русско-польский словарь (в соавторстве: А. Зайончковский, С. М. Шапшал) / *Karaice-Lehçe-Rusça Sözlüğü* (A. Zayonçkovskiy, S. M. Şapşal ile birlikte), Moskova, 1974.

Тюркизмы в восточно-славянских языках / Doğu Slav Dillerinde Türk Dili Kökenli Kelimeler, Moskova, 1974.

Историко-типологическая характеристика структуры тюркских

языков / Türk Dillerinin Yapısının Tarihi ve Tipolojik Tarifi, Moskova, 1975.

Язык прииссыккульских уйгуров. / Issık Göl Uygurlarının Dili, Almatı, 1978.

Историко-типологическая морфология тюркских языков (структура слова и механизм агглютинации) / Türk Dillerinin Tarihi ve Tipolojik Morfolojisi (Kelime Yapısı ve Aglütinasyon Mekanizması), Moskova, 1979.

Русские фамилии тюркского происхождения / Türk Dili Kökenli Rus Soyisimleri, Moskova, 1979.

Алтайская семья языков и её изучение / Altay Dili Ailesi ve Araştırılması, Moskova, 1981.

Народный театр Хорезма / Harezm Halk Tiyatrosu, Taşkent, 1984.

Северные диалекты алтайского (ойротского) языка. Диалект лебединских татар-чалканцев (куу-кижи): Грамматический очерк, тексты, переводы и словарь / Altay (Oyrot) Dilinin Kuzey Lehçeleri. Lebedin Çalkan Tatarların (Kuu-Kischi) Lehçesi: Dil Bilgisi, Metinler, Çeviriler ve Sözlük, Moskova, 1985.

Тюркская лексика в "Слове о полку Игореве" / İgor'un Ordusu Eserinde Türk Dili Kökenli Sözler, Moskova, 1985.

Современные кыпчакские языки / Çağdaş Kıpçak Dilleri, Karakalpakistan, 1987.

Историко-типологическая фонология тюркских языков / Türk Dillerinin Tarihi ve Tipolojik Fonolojisi, Moskova, 1988.

Очерки истории функционального развития тюркских языков и их классификация / Türk Dillerinin Sınıflandırılması ve İşlevsel Gelişiminin Tarihi üzerine, Aşgabat, 1988.

Makaleler

"Морфологическая структура слова и части речи в тюркских языках / Türk Dillerinin Morfolojik Yapısı ve Sözcük Türleri, *Sovetskoe Vostokovedenie*, №1, 1957, s. 72–85.

"О некоторых типологических изменениях в синтаксисе современных тюркских литературных языков / Çağdaş Türk Edebiyat Dillerinin Söz Diziminin Bazı Tipolojik Değişiklileri üzerine, *Tyurkologicheskij Sbornik, A. N. Kononov'un 60. Doğum Günü münasebetiyle*, 1966, s. 17–23.

"Типология фонологических систем древних и современных тюркских языков / Eski ve Çağdaş Türk Dillerinin Fonolojik Sistemlerinin Tipolojisi, [İçinde]: *Asya ve Afrika Dillerinin Teorik Sorunları*, 1980, s. 2–3.

"Чувашский язык в советскую эпоху / Sovyet Döneminde Çuvaş Dili, *Sovetskaya tyurkologiya*, №1, 1981.

"Резьба по дереву в Хорезме / Harezm'de Ahşap Oyma Sanatı, *Sovetskaya etnografiya*, №1, 1982.

“К проблеме китайских заимствований в тюркских языках / Türk Dillerinde Çin Dili Kökenli Kelimeler Sorunu üzerine, *Sovetskaya tyurkologiya*, №1, 1987, s. 69–75.

“Тюркское языкознание в СССР за семьдесят лет / SSCB’de 70 Yıl arası Türk Dil Bilimi, *Sovetskaya tyurkologiya*, № 5, 1987, s. 3–31.

“Диалекты алтайского языка / Altay dilinin lehçeleri, *Voprosy altajskogo yazykoznaniya*, 1988, s. 3–20.

“Всегда любил Кыргызстан / Kırgızistan’ı Hep Severdim, *Literaturnyj Kirgizstan*, №12, 1990, s. 125.

“Основные исторические этапы формирования тюркских языков народов Средней Азии и Казахстана / Orta Asya ve Kazakistan Halklarının Türk Dillerinin Oluşturulmasının Ana Tarihi Evreleri, [İçinde]: *Orta Asya ve Kazakistan Halklarının Etnik Kökenleri ve Tarihi üzerine*, 1990, s. 74–84.

Prof. Dr. İgor Alekseyeviç Batmanov
(1906–1969)

1894 yılında Rus İmparatorluğu’nun Volın eyaletinde dünyaya gelir. Dil bilimci, Türkolog, dil bilimi doktoru (1950), dil bilimi profesörü (1953), Kırgızistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti Bilimler Akademisi üyesidir.

1933 yılında Kiev Devlet Üniversitesi’ni bitirip Kırgızistan Devlet Pedagoji Üniversitesi’nde öğretmen olarak çalışmaya başlamıştır. 1954 yılında Kırgızistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti Bilimler Akademisi üyesi olmuştur. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği Bilimler Akademisi Kırgızistan Şubesi Dil ve Edebiyat Enstitüsü Başkanı Yardımcısı, sonra da Başkanı olarak çalışmıştır. Kırgızistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti Bilimler Akademisi Türkoloji ve Dungan Araştırmaları Bölümü’nde başkanlık yapmıştır.

Batmanov’un en önemli çalışmalarından biri, Kırgız dilinin dil bilgisi üzerine ilk ders kitabı olmuştur. 1939’da çıkan bu ders kitabının sayesinde tüm dünya hem Kırgız diliyle hem Tanrı Dağları halklarının eşsiz kültürüyle tanışmıştır. 1940 yılında Batmanov Kırgız dilinin Latin alfabesinden Kiril alfabesine çevrilmesine önemli katkıda bulunmuştur.

Kitaplar

Части речи в киргизском языке: материалы к стандартной схеме морфологии киргизского языка / Kırgız Dilinin Sözcük Türleri: Kırgız Dilinin Morfolojisinin Standart Örüntüsü üzerine Ek Malzemeleri, Frunze, 1936.

Северные диалекты киргизского языка: опыт классификации северных диалектов киргизского языка / Kırgız Dilinin Kuzey Lehçeleri: Sınıflandırma Deneyimi, Frunze, 1938.

Грамматика киргизского языка / Kırgız Dilinin Dil Bilgisi, Frunze, Kazan, 1939.

Краткое введение в изучение киргизского языка / Kırgız Dilinin İncelenmesine Giriş, Frunze, 1947.

Принципы составления грамматики киргизского языка / Kırgız Dilinin Dil Bilgisinin Düzenlenmesi İlkeleri, Frunze, 1954.

Язык енисейских памятников древнетюркской письменности / Eski Türk Yazıtlarının Dili, Frunze, 1959.

Современная и древняя енисеика (в соавторстве: Г. Ф. Бабушкин, З. Б. Арагачи) / *Yenisey Yazıtları Araştırmaları: Eskiden Bugüne kadar* (G. F. Babuşkin, Z. B. Aragaçi ile birlikte), Frunze, 1962.

Источник формирования тюркских языков Южной Сибири и Средней Азии / Güney Sibirya ve Orta Asya'daki Türk Dillerinin Oluşmasının Kökenleri, Frunze, 1965.

Prof. Dr. Mira Viktorovna Bavuu-Sürün (Oyun) (1956–)

1956 yılında Şagonar şehrinde dünyaya gelir. Tuva dili uzmanıdır. Tuva Filolojisi Bölümü'nde asistan olarak çalıştığı Kızıl Devlet Pedagoji Enstitüsü'nden mezun olmuştur. 1982 yılında Rusya Bilimler Akademisi Sibirya Şubesi Tarih, Filoloji ve Felsefe Enstitüsü Sibirya Halklarının Dilleri Bölümü'ne doktora öğrencisi olarak girmiştir. 1988 yılında M. İ. Çeremisina'nın (bk.) danışmanlığıyla *"Tuva Dilinde Tamlama Yapıları"* doçentlik tezini savunmuştur. 1988–1992 yılları arasında Kızıl Devlet Pedagoji Enstitüsü Akademik İşlerden Sorumlu Rektör Yardımcısı olarak çalışmıştır. 2006'dan beri Tuva Devlet Üniversitesi Tuva ve Genel Dil Bilimi Bölümü profesörüdür. 1997–2009 yılları arasında Tuva Devlet Üniversitesi Tuva ve Genel Dil Bilimi Bölümü Başkanı olarak çalışmıştır. Elan Tuva Devlet Üniversitesinde Türkoloji Araştırma ve Eğitim Merkezi Müdürüdür. 2018 yılında *"Tuva Dilinin Lehçelerinin ve Ağızlarının Oluşum Tarihi"* doktora tezini savunmuştur. 100'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Структурные типы синтетических полипредикативных конструкций в языках разных систем (в соавторстве: М. И. Черемисина, Е. К. Скрибник, Л. М. Бродская и др.) / *Farklı Sistemlerin Dillerinde Sentetik Çok Yüklemli Yapıların Yapısal Türleri* (M. İ. Çeremisina, E. K. Skribnik, L. M. Brodskaya vd. ile birlikte), Novosibirsk, 1986.

Türk Dünyası Gramer Terimler Kılavuzu (E. Gürsoy, Orazaev, F. Ganiyev vb. ile birlikte), Ankara, 1997.

Структура заимствований в тувинском языке / *Tuva Dilinde Ödünç Kelimelerin Biçimleri*, Kızıl, 2012.

Makaleler

"Зависимые определительные предложения в русском и тувинском языках / Rusça ve Tuvacada Bağımlı Sıfat Cümleleri, [İçinde]: *Rus Dili*, Kızıl, 1985, s. 123–141.

"Тувинский язык / Tuva Dili, [İçinde]: *Rusya Federasyonu ve Komşu Devletlerinin Halklarının Dilleri: Ansiklopedi*, Moskova, 2005, 3. C., s. 118–127.

"Влияние монгольского языка на словообразовательную систему тувинского языка / Moğol Dilinin Tuva Dilinin Türeme Sistemi üzerindeki Etkisi, [İçinde]: *Kazan ve Altay Medeniyeti: 50. Yıllık Uluslararası Bilimsel Konferans,* Kazan, 2007, s. 27–29.

"Языковые основы музыкальности тувинского этноса / Tuva Halkının Müzikalitesinin Dilsel Temelleri, [İçinde]: *Orta Asya Halklarının Kültürü Fenomeni olarak Hoomei (Boğazdan Şarkı Söyleme) konulu V. Uluslararası Etnik ve Müzik Bilimsel Konfenransının Bildirileri*, Kızıl, 2008, s. 39–42.

"К вопросу о классификации диалектов тувинского языка (в соавторстве с У. Цецегдарь, Х. Гансух, Б. Баярсайхан) / Tuva Dilinin Lehçelerinin Sınıflandırılması üzerine (U. Tsetsegdar, H. Gansukh, B. Bayarsayhan ile birlikte), *Sibirskiy filologicheskiy zhurnal*, Novosibirsk, 2009, S. 3, s. 158–165.

"Проблема обучения родному (тувинскому) языку в условиях полилингвизма Северо-Западной Монголии / Kuzeybatı Moğolistan'ın Çok Dilliliği Şartlarında Ana Dil (Tuvaca) Öğrenim Sorunları, *Sürdürülebirlik için Rusya'nın Bölgeleri: Rusya Federasyonu Topraklarında Yaşayan Halkların Eğitim ve Kültürü.* Uluslararası Konferansın Bildirileri, Novosibirsk, 2010, s. 307–311.

"Некоторые данные лингвистических экспедиций в Цагаан-Нур, Селенгу и Китай / Tsagaan-Nur, Selenga ve Çin'de Yapılan Dil Gezilerinin Bazı Verileri, [İçinde]: *Tuva Devlet Üniversitesi Tuva Dili ve Genel Dil Bilimi Bölümü Yıllığı. VI. C.,* Kızıl, 2010, s. 4–10.

"Социолингвистические заметки о тувинцах Китая / Çin Tuvalıları üzerine Sosyodilsel Denemeler, *Elektronnyy zhurnal. Novye issledovaniya Tuvy*, 2011, S. 1. (http://www. tuva. asia/journal/iss ue_9/3028-bavuu-syuryun. html)

“Пути формирования зарубежных диалектов тувинского языка / Tuva Dilinin Yurtdışı Lehçelerinin Oluşum Yolları, [İçinde]: *Rusya Federasyonu Topraklarında Yaşayan Halkların Dillerinin Lehçe Bilimi ile ilgili Güncel Sorunlar.* XI. Uluslararası Konferansın Bildirileri, Ufa, 2011, s. 30–32.

“О феномене языкового поведения шаманов-тувинцев Монголии / Moğolistan’daki Tuvalı Şamanlarının Dil Davranışı üzerine, *Sibirskiy filologicheskiy zhurnal*, Novosibirsk, 2013, S. 1, s. 237–240.

“Судьбы языков кочевых тюркоязычных племен Восточных Саян / Doğu Sayanlar’daki Türk Dillerini Konuşan Göçebe Kabilelerin Dillerinin Kaderleri, *Küreselleşme Şartlarında Unutulan Diller Sorunları. Uluslararası Bilimsel Konferansın Bildirileri*, Elista, 2013, s. 132–135.

Prof. Dr. Ilya Nikolayeviç Berezin (1818–1896)

1818 yılında Perm bölgesinde dünyaya gelir. Orta Doğu’nun tarihi, filolojisi, dil bilimi ve arkeolojisi üzerine kitaplar yazmıştır.

Kazan Üniversitesi Doğu Dilleri Bölümü’nü bitirmiştir. Tatar milletinin yaşam tarzı hakkında bilgi edinmek amacıyla Astrahan yaptığı geziden sonra, Kazan Üniversitesi’nde *“İslam Devletlerinde Aydınlanmanın Gelişmesine Katkıda Bulunan ve İlerlemesini Durduran Süreçler”* isimli doçentlik tezi savunmuştur.

1842 yılında Berezin, Doğu ülkelerinin dillerini, oradaki halkların çağdaş yaşam tarzlarını incelemek amacıyla üç yıl için V. F. Dittel ile birlikte Dağıstan, Transkafkasya, Arabistan, Türkiye, İran ve Mısır’a gitmiştir. 1846 yılında Kazan Üniversitesi Türk Dili Bölümünde profesör olarak çalışmaya başlamıştır. 1855 yılında açılan St. Petersburg Üniversitesi Doğu Dilleri Fakültesi’nde Türk ve Tatar Dilleri Bölümü’ne profesör olarak tayin edilmiştir. 1871 yılında St. Petersburg Üniversitesi’nin fahri profesörü olmuştur.

1863 yılında devlet müşaviri, 1885 yılında ise gizli müşavir olmuştur. 1864’te *“Han Yarlıklarına göre Cuci Ulusunun İç Düzenine Toplu Bakış”* adlı doktora tezini savunmuştur.

Berezin, St. Petersburg’a taşındıktan sonra gazeteciliğe ilgi göstermiştir. 1842–1845 yılları arasında yaptığı yolculuklara dayanarak Doğu hakkında makaleler yayımlamaya başlamıştır.

Kitaplar

Турецкая грамматика / Türkçe Dil Bilgisi, Kazan, 1847.

Système des dialectes Turcs / Türk Dillerinin Lehçeleri Sistemi, Kazan, 1849.

Путешествие по Дагестану и Закавказью / Dağıstan ve Kafkasya Gezisi, Kazan, 1850.

Библиотека восточных историков: в 2-х томах / Şark Tarihçileri Kitaplığı: 2 C., Kazan, 1850–1851.

Ханские ярлыки IV в. / Han Yarlıkları IV yy., Kazan, 1850–1852.

Путешествия по Востоку: в 2-х томах / Doğu'ya Seyahat: 2 C., Kazan, 1849–1852.

Библиотека восточных тюрков: в 3-х томах / Doğu Türklerinin Eserleri: 3 C., Kazan, 1849–1854.

Путешествие по северной Персии / Kuzey İran'a Seyahat, Kazan, 1852.

Recherches sur les dialectes persans / İranlıların Lehçeleri üzerine bir Deneme, Kazan, 1853.

Грамматика персидского языка / Farsça Dil Bilgisi, Kazan, 1853.

Монография Булгар на Волге / Volga Bulgarları Monografisi, Kazan, 1853.

Catalogue des mémoires et des médailles du cabinet numismatique de l'université de Casan / Kazan Üniversitesi'nin Numizmatik Bölümü'nün Anı Defterleri ve Madalyaları Kataloğu, Kazan, 1855.

Народные пословицы турецкого племени / Türk Halkının Atasözleri, Petersburg, 1856.

Guide du voyageur en Orient. Dialogues arabes d'après trois principaux dialectes: de Mésopotamie, de Syrie et d'Egypte / Şark Ülkerini Gezenler için Rehber Kitabı. Arapçanın Üç Ana Lehçesi olan Mezopotamya, Suriye ve Mısır Lehçeleri, Petersburg, 1857.

Сборник восточных летописей: В 6-ти томах / Doğu Vakayinameleri: 6 C., Petersburg, 1858–1869.

Внутреннее устройство улуса Джучиева по ханским ярлыкам / Han Yarlıklarına göre Cuci Ulusunun İç Düzeni, Petersburg, 1865.

Турецкая хрестоматия: в 3-х томах / Türk Müntehabatı: 3 C., Petersburg, 1857–1878.

Русский энциклопедический словарь / Ansiklopedik Rusça Sözlüğü, Petersburg 1872–1879, 16 C.

Новый энциклопедический словарь / Yeni Ansiklopedik Sözlük, Petersburg, 1883–1884, 2 C.

Makaleler

"Годичный отчет путешествующего по Востоку / Doğuda Seyahat Edenin Yıllık Raporu, *Uchenye zapiski Ims., Kazanskogo universiteta*, 1844, kitap 1, s. 96–190.

"Обзор трехлетнего путешествия по Востоку магистра Казанского университета И. Березина / Kazan Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi I. Berezin'in Üç Yıllık Doğu Seyahatinin Raporu, *Zhurnal ministerstva Narodnogo prosveshcheniya*, 1847, bölüm 55, s. 1–24.

“Арабские надписи в Дербенде / Derbent’teki Arapça Yazıları, *Zapiski S.-Peterburgskogo Arheologicheskogo-numizmaticheskogo Obshchestva*, 1850, C. 2, s. 69–71.

“Внутреннее устройство Золотой Орды (по ханским ярлыкам) / Han Yarlıklarına göre Altın Orda’nın İç Düzeni, *Zhurnal ministerstva Narodnogo prosveshcheniya*, 1850, bölüm 68, № 2, s. 1–24.

“Клинообразные надписи второй системы / İkinci Sistemin Çivi Yazıları, *Zapiski Imperatorskogo russkogo arheologicheskogo obshchestva*, 1852, C. 5, № 1, s. 137–150.

“Первое нашествие монголов на Россию / Rusya’ya Yapılan İlk Moğol İstilası, *Zhurnal ministerstva Narodnogo prosveshcheniya*, 1953, bölüm 79, № 2, s. 221–250.

“Христиане в Месопотамии и Сирии / Mezopotamya ve Suriye’deki Hristiyanlar, *Zhurnal ministerstva Narodnogo prosveshcheniya*, 1854, bölüm 84, № 6, s. 129–132.

“Христиане в Сирии / Suriye’deki Hristiyanlar, *Zhurnal ministerstva Narodnogo prosveshcheniya*, 1855, bölüm 86, № 6, s. 243–244 (*Moskvityanin*, 1855, № 2–3).

“Мусульманская религия в отношении к образованности / Eğitim ile Karşılaştırıldığında İslam Dini, *Zhurnal ministerstva Narodnogo prosveshcheniya*, 1855, bölüm 86, № 6, s. 244–246 (*Otechestvennye Zapiski*, 1855, C. 98).

“Армянские и грузинские надписи в церквах Джульфы и в Испагани / Culfa ve İsfahan Kiliselerinde Ermeni ve Gürcü Yazıları, *Zapiski Imperatorskogo russkogo arheologicheskogo obshchestva*, 1859, C. 13, s. 315–324.

Prof. Dr. Otton Nikolayeviç Betlingk (1815–1904)

1815 yılında Sankt-Petersburg’da dünyaya gelir. Ünlü Türkolog, sanskritolog, Rusya Bilimler Akademisi üyesidir.

1833 yılında Sankt-Petersburg Üniversitesi’ne girmiştir. Burada O. Yu. Senkovski’nin danışmanlığında Arapça, Farsça ve Türkçe okumuştur. 1835 yılında Berlin Üniversitesi’ne geçmiştir. 1838 yılında Hessen Üniversitesi’nde doktora derecesini almıştır. Sankt-Petersburg’a döndükten sonra 1842 yılında Bilimler Akademisi Tarih ve Filoloji Bölümü doçenti, 1855 yılında profesörü olmuştur.

1894 yılında Sankt-Petersburg Bilimler Akademisi Betlingk’i fahri üyesi olarak seçmiştir. Betling’in bugünlerde de bilimsel

değerini koruyan "Yakut Dili Üzerine" adlı araştırması Yakutça dil bilgisi ve Yakut dil bilimi konusunda belirleyici bir araştırma niteliğindedir.

Betlingk'in çalışmalarında tespit edilen Türk dillerinin bilimsel transkripsiyonu temelleri daha sonra Rus Türkologlarının çalışmalarında geliştirilmiştir.

Kitaplar

Kritische Bemerkungen zur zweiten Ausgabe von Kasem-Bek's türkisch-tatarischer Grammatik zum Original und zur deutschen Übersetzung von Dr. J. Th. Zenker / Kasem-Bek'in Tatar Türkçesi Dil Bilgisi Kitabının Asıl Metninin 2. Baskısı ve Dr. J. Th. Zenker'in Almanca Çevirisi üzerine Yorumlar, Sankt-Petersburg, 1848.

Über die Sprache der Jakuten. Grammatik, Text und Wörterbuch / Yakutların Dili üzerine. Dil Bilgisi, Metin ve Sözlük, Sankt-Petersburg, 1851.

Makaleler

"Zur türkisch–tatarischen Grammatik / Tatar Türkçesi Dil Bilgisi üzerine, *Mélanges asiatiques. Tirés du Bulletin historico-philologique de l'Académie Impériale des sciences de St. -Pétersbourg*, Sankt-Petersburg, 1849, 1. C., s. 114–141.

"Entgegnung auf einen Artikel von Herrn Schott / Bay Schott'un Makalesine Cevap, *Mélanges asiatiques. Tirés du Bulletin historico-philologique de l'Académie Impériale des sciences de St. -Pétersbourg*, Sankt-Petersburg, 1850, 1. C., s. 193–206.

"Zur jakutischen Grammatik / Yakutça Dil Bilgisi üzerine, *Mélanges asiatiques*, Sankt-Petersburg, 1859, 3. C., s. 643–652.

"Zur Orthographie im Jakutischen / Yakutça Yazım Kuralları üzerine, *Mélanges asiatiques*, Sankt-Petersburg, 1876, 7. C., s. 761–767.

Dr. Galina Fyodorovna Blagova (1927–2013)

1927 yılında Moskova'da dünyaya gelir. Tarihsel karşılaştırmalı dil bilimi, etimoloji, Türk dil biliminin tarihi uzmanıdır.

1945 yılında Moskova Devlet Üniversitesi Filoloji Fakültesi Doğu Bölümü'ne girmiştir. 1954'te *"'Babürnâme' Temelinde XV. Yüzyılın Sonu Eski Özbek Edebi Dilinin Dil Bilgisi Yapısının (Morfolojisinin) Özellikleri"* doçentlik tezini savunmuştur. 1956–1974 yılları arasında SSCB Halklarının Dilleri ve Yazıları Bölümü başkanı olarak çalışırken "Voprosy Yazykoznaniya" ("Dil Bilimi Sorunları")

dergisinde editörlük yapmıştır. 1975'ten beri SSCB Bilimler Akademisi Dil Bilimi Enstitüsü'nün Türk ve Moğol Dilleri Bölümü'nün baş araştırmacısı ve Edebiyat ve Dil Bölümü'ndeki Sovyet Türkologlar Komitesi bilim sekreteri olarak çalışmıştır. 1980'li yılların ortasında "Sovetskaya Tyurkologiya" (Sovyet Türkoloji) dergisinin yayın kurulu üyesi olmuştur. 1982'de *"Yer ve Tarih bakımdan Türk Dillerdeki Çekim (Güney Doğu Bölgesi)"* doktora tezini savunmuştur.

Rusya Federasyonu Bilimler Akademisi Ural-Altay Dilleri Bölümü üyesi olarak Türk dilinin tarihsel karşılaştırmalı dilbilgisi ve etimolojik sözlüğünün hazırlanmasına büyük katkı sağlamıştır.

Kitaplar

Характеристика грамматического строя (морфологии) староузбекского литературного языка конца XV в. по "Бабур-наме" / *Babürnâme'ye dayalı XV. Yüzyılın Sonunda Eski Edebi Özbek Dilinin Dil Bilgisinin Yapısının (Morfolojisinin) Özellikleri*, Moskova, 1954.

Тюркское склонение в ареально-историческом освещении (юго-восточный регион) / *Yer ve Tarih bakımından Türk Dillerdeki Çekim (Güney Doğu Bölgesi)*, Moskova, 1982.

Сравнительно-историческая грамматика тюркских языков. Морфология. Склонение личных и указательных местоимений (коллективная монография) / *Türk Dillerinin Tarihsel Karşılaştırmalı Dil Bilgisi. Morfoloji. Şahıs ve İşaret Zamirlerinin Çekimi* (çok yazarlı araştırma kitabı), Moskova, 1988.

Из истории тюркской текстологии. А. Н. Самойлович – исследователь "Бабур-наме" / *Türk Metin Bilimi Tarihinden. Babürnâme Araştırmacısı olarak A. N. Samoyloviç*, Moskova, 1993.

"Бабур-наме": язык, прагматика текста, стиль. К истории чагатайского литературного языка / *Babürnâme: Dil, Metin Edim Bilimi, Üslus., Edebi Çağatay Dilinin Tarihi üzerine*, Moskova, 1994.

Этимологический словарь тюркских языков. Общетюркские и межтюркские лексические основы на буквы "К" и "Қ" (коллективная монография) / *Türk Dillerinin Etimolojik Sözlüğü.* Tüm ve Bazı Türk Dillerine Özgü Olan ve "K" ve "Қ" Harfleriyle Başlayan Leksikal Gövdeler (çok yazarlı araştırma kitabı), Moskova, 1997.

Пословица и жизнь / *Atasözü ve Hayat*, Moskova, 1998.

Этимологический словарь тюркских языков. Общетюркские и межтюркские лексические основы на букву "Қ" (коллективная монография) / *Türk Dillerinin Etimolojik Sözlüğü.* Tüm ve Bazı Türk Dillerine Özgü Olan ve "Қ" Harfiyle Başlayan Leksikal Gövdeler (çok yazarlı araştırma kitabı), Moskova, 2000.

Николай Константинович Дмитриев. К 100-летию со дня рождения. Неопубликованные статьи и тексты Н. К. Дмитриева / Nikolay Konstantinoviç Dmitriyev. Doğumunun 100. Yıldönümü münasebetiyle, N. K. Dmitriyev'in Yayınlanmamış Makaleleri ve Metinleri, Moskova, 2001.

Сравнительно-историческая грамматика тюркских языков. Региональные реконструкции (коллективная монография) / *Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Tarihsel Dil Bilgisi. Bölgesel Rekonstrüksiyonlar* (çok yazarlı araştırma kitabı), Moskova, 2002.

Этимологический словарь тюркских языков. Общетюркские и межтюркские лексические основы на буквы Л, М, Н, П, С (коллективная монография) / *Türk Dillerinin Etimolojik Sözlüğü.* Tüm ve Bazı Türk Dillerine Özgü Olan ve L, M, N, P, S Harfleriyle Başlayan Leksikal Gövdeler (çok yazarlı araştırma kitabı), Moskova, 2003.

Самойлович А. Н. Тюркское языкознание. Филология. Руника (в соавторстве: Д. М. Насилов) / *A. N. Samoyloviç. Türk Dil Bilimi. Filoloji. Runik Alfabesi* (D. M. Nasilov ile bilrikte), Moskova, 2005.

Антропонимическая микросистема как проекция космологических и социальных представлений пратюрков. О типологических схождениях и подобиях между тюркской, урало-алтайской и другими антропонимическими системами / Proto Türklerin Kozmolojik ve Sosyal Algılarının Yansıması olarak Kişi Adlarının Mikrosistemi. Türk, Ural-Altay ve Diğer Kişi Adları Sistemleri Arasındaki Tipolojik Benzerlikler üzerine, [İçinde]: Türk Dillerinin Tarihsel Karşılaştırmalı Dil Bilgisi. Proto Türklerin Ana Dili. Dil Verilerine göre Proto Türklerin Dünya Görüşü, Moskova, 2006, s. 751–765.

Александр Николаевич Самойлович: научная переписка. Биография / *Aleksandr Nikolayeviç Samoyloviç: Bilimsel Yazışmalar. Özgeçmiş*, Moskova, 2008.

Makaleler

"К истории изучения 'Бабур-наме' в России" / "Rusya'da 'Babürnâme' İncelemeleri Tarihi Üzerine", *A. N. Kononov'un 60. Yıldönümü münasebetiyle Türkoloji Çalışmaları Derlemesi*, Moskova, 1966, s. 168–176.

"Тюркский аффиксальный плеоназм в сравнительно-историческом и ареально-лингвистическом освещении / Karşılaştırmalı Tarih ve Yer Dil Bilimsel bakımından Türk Dillerindeki Ek Pleonazmı, *Voprosy yazykoznaniya*, 1968, s. 81–98.

"Тенденции к усложнению тюркского падежного склонения (опыт сравнительно-типологического изучения) / Türk Hal Çekimindeki Artan Karmaşıklık Eğilimleri (Karşılaştırmalı Tipolojik İnceleme Denemesi), *Voprosy yazykoznaniya*, 1970, s. 60–81.

“О методике изучения морфологии средневековых тюркских поэтических текстов / Orta Çağ Türk Şiir Metinlerinin Morfolojisini İnceleme Yöntemleri üzerine, *Voprosy yazykoznaniya*, 1977, № 3, s. 86–100.

“Сравнительно-историческое изучение тюркской антропонимии в современной России: реальность и перспективы / Çağdaş Rusya’da Türk Kişi Adlarının Karşılaştırmalı Tarihsel İncelenmesi: Gerçeklik ve Perspektifler, *Rocznik Orientalistyczny*, T. LI, Warszawa, 1998.

Prof. Dr. Vasiliy Alekseeviç Bogoroditskiy
(1857–1941)

1857 yılında Rus İmparatorluğu’nun Kazan Bölgesindeki Tsarevokokşaysk şehrinde (şimdiki Yoşkar-Ola şehri, Mari El Cumhuriyeti) dünyaya gelir. Deneyli sesbilgisi, diyalektoloji, genel ve karşılaştırmalı dil bilimi, Türk, Slav ve Romen-Cermen filolojisi uzmanıdır, Kazan dil bilimi okulunun kurucularından biridir.

1880 yılında Kazan İmparatorluk Universitesi mezunu olmuş, 1884’te ise *“Ortak Rusçada Vurgusuz Ünlüler”* isimli master tezini savunup Hint-Avrupa Dillerinin Karşılaştırmalı Dil Bilgisi Bölümü doçenti olmuştur. 1888 yılında *“Rusça Dil Bilgisi Kursu. Bölüm 1: Ses Bilgisi”* isimli doktora tezini savunmuştur. 1905 yılında Paris Dil Bilimi Derneği üyesi, 1915’te Sankt-Petersburg Bilimler Akademisi üyesi seçilmiştir. 1917 Ekim Devrimi’nden sonra Kazan Pedagoji Enstitüsü’nde çalışmış, 1922 yılında profesör unvanı almıştır.

1884 yılında Kazan’da dünyanın ilk deneyli ses bilgisi laboratuvarını kurmuştur. Deneyli ses bilgisi, morfoloji ve Tatar dilinin söz dizimi üzerine yaptığı bilimsel çalışmalar, Tatar dil bilimcileri arasında tartışılmaz bilim kaynağı mahviyetindedir. 160’tan fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Лекции по общему языковедению / *Genel Dil Bilimi Dersleri*, Kazan, 1915.

Введение в тюрко-татарское языкознание / Türk-Tatar Dil Bilimine Giriş, Kazan, 1922.

Этюды по татарскому и тюркскому языкознанию / *Tatar ve Türk Dil Bilimi üzerine Etütler*, Kazan, 1933.

Введение в татарское языкознание в связи с другими тюркскими языками / *Başka Türk Dilleriyle ilişkili olarak Tatar Dil Bilimine Giriş*, Kazan, 1934.

Очерки по языковедению и русскому языку / *Dil Bilimi ve Rusça üzerine Notlar*, Moskova, 1939.

Makaleler

"Из области лингвистической археологии. Слово 'хомут' в индо-европейских и урало-алтайских языках" / "Dilbilimsel Arkeoloji Alanından. Hint-Avrupa ve Ural-Altay Dillerinde 'Koşum' Kelimesi", *Izvestiya obshchestva arheologii, istorii i etnografii pri Kazanskom universitete*, Kazan, 1893, C. XI, № 2, s. 139–146.

"Некоторые вопросы синтаксиса, морфологии и семасиологии в применении к русскому языку / Rusça Söz Dizimi, Biçimbilimi ve Kavrambilimi Üzerine Notlar, *Zhurnal ministerstva narodnogo prosveshcheniya*, Petrograd, 1915, № 12, s. 179–199.

"Характеристика звукового состава в казанском говоре волжско-татарского языка в соотношении со звуковою системою общерусского языка (Диалектологические заметки) / Ortak Rusçanın Ses Sistemi ile ilişkili olarak Volga-Tatarcanın Kazan Lehçesinin Ses Yapısının Özellikleri (Diyalektolojik Notlar), *Aziatskij sbornik*, Petrograd, 1919, s. 873–886.

"Эволюция окончаний родительного падежа в тюркских диалектах / Türk Lehçelerinde Genitif Hal Eklerinin Gelişimi, *Vestnik nauchnogo obshchestva tatarovedeniya*, Kazan, 1925, № 3, s. 12–16.

"Фонетика татарского языка в связи с другими языками / Başka Dillere kıyasla Tatar Dilinin Ses Bilgisi, *Vestnik nauchnogo obshchestva tatarovedeniya*, Kazan, 1926, № 4, s. 92–93.

"Движение тона в словах двухсложных и трехсложных в татарском языке по экспериментальным данным / Deneysel Verilere göre Tatar Dilinde İki ve Üç Heceli Kelimelerin Ton Değişimi, *Vestnik nauchnogo obshchestva tatarovedeniya*, Kazan, 1926, № 4, s. 3–10.

"Законы сингармонизма в тюркских языках / Türk Dillerinde Büyük Ünlü Uyumu, *Vestnik nauchnogo obshchestva tatarovedeniya*, Kazan, 1927, № 6, s. 65–80.

"О долгом и недолгом 'у' в западно-сибирских тюркских диалектах и сродных явлениях в других тюркских языках" / "Batı Sibirya Türk Lehçelerinde Uzun ve Kısa 'U' Sesi ve Diğer Türk Dillerinde Buna Benzer Özellikler Üzerine", *Doklady AN SSSR*, Moskova, 1927, s. 75–78.

"О корневом вокализме и его изменениях в казанско-татарском диалекте / Kökteki Sesli Harf Sistemi ve Onun Kazan-Tatar Lehçesindeki Değişiklikleri üzerine, *Vestnik nauchnogo obshchestva tatarovedeniya*, Kazan, 1928, № 8, s. 112–122.

"Орфография яналифа в соотношении с орфографией западноевропейских народов /

Batı Halklarının Yazım Kurallarına göre Yeni Alfabenin Yazım Kuralları, *Prosveshchenie i zhizn*, Kazan, 1929, № 6–7, s. 35–38.

Prof. Dr. Mihail İvanoviç Borgoyakov
(1930–1983)

1930 yılında Hakas bölgesi Ashıs aymağı Nijnyaya Töya köyünde dünyaya gelir. Hakas dil bilimi kurucularından biri, bu alanda ilk doktordur. 1948 yılında Abakan Öğretmen Okulu'nu bitirdikten sonra Abakan Pedagoji Devlet Enstitüsü Filoloji Fakültesi Hakas Dili Bölümü'ne girmiştir. Enstitüden mezun olduktan sonra Hakas Kitap Yayınevinde editör olarak çalışmıştır. 1956 yılında Leningrad Devlet Üniversitesi Şarkiyat Fakültesi Türkoloji Bölümü lisansüstü programını bitirdikten sonra Hakas Dil, Edebiyat ve Tarih Araştırma Enstitüsü Dil Bölümü araştırma görevlisi olmuştur. 1961 yılında *"Hakas Dilinde Düz Tümleç"* isimli doçentlik tezini savunmuştur. 1979 yılında *"Hakas Dilinin Oluşumu ve Gelişimi Sorunları"* isimli doktora tezini savunmuştur. 1962–1968 ve 1970–1983 yılları arasında Hakas Dil, Edebiyat ve Tarih Araştırma Enstitüsü Dil Bölümü başkanlığını yapmıştır, Abakan Pedagoji Devlet Enstitüsü'nde ders vermiştir. 70'ten fazla bilimsel çalışma yayımlamıştır.

Kitaplar

Учебник хакасского языка. Ч. II. Синтаксис (в соавторстве: А. В. Астанаева) / *Hakasça Ders Kitabı. 2. Bölüm. Söz Dizimi* (A. V. Astanayeva ile birlikte), Abakan, 1964.

Хакас тілінің танығлар правилолары / Правила хакасской пунктуации / Hakas Dilinin Noktalama Kuralları, Abakan, 1964.

Хакас тілі. Синтаксис: Педагогическай училищее учебник (в соавторстве: Д. Ф. Патачакова, А. Ф. Троякова) / *Хакасский язык. Синтаксис. Учебник для пед. училищ / Öğretmen Okulları için Hakasça Ders Kitabı. Söz Dizimi* (D. F. Pataçakova, A. F. Troyakova ile birlikte), Abakan, 1968.

Развитие падежных форм и их значений в хакасском языке / Hakas Dilinde İsim Hâllerinin Formları ve Onların Anlamlarının Gelişmesi, Abakan, 1976.

Источники и история изучения хакасского языка / Hakas Dilini İnceleme Tarihi ve Kaynakları, Abakan, 1981.

Хакас тілі. 7–8 класстарға учебник / Хакасский язык. Учебник для 7–8 классов (коллективная монография) / *7. ve 8. Sınıflar için Hakasça Ders Kitabı* (çok yazarlı araştırma kitabı), Abakan, 1987.

Хакасская литература для 7 класса 11-летней средней школы (в соавторстве: А. В. Астанаева, А. Г. Кызласова) */ 11 Yıllık Eğitim Veren Okulun 7. Sınıfı için Hakas Edebiyatı* (A. V. Astanayeva, A. G. Kızlasova ile birlikte), Abakan, 1992 (Hakasça olarak yayımlamıştır).

Лингвистика терминнерінің орыс-хакас сөстігі / Словарь лингвистических терминов: учебное пособие (в соавторстве) */ Dil Bilimi Terimleri Sözlüğü. Ders kitabı* (diğer yazarlarla birlikte), Abakan, 2001.

Makaleler

"О прямом дополнении в хакасском языке / Hakas Dilinde Düz Tümleç üzerine, *Uchenye zapiski Hakasskogo nauchno-issledovatelskogo instituta yazyka, literatury i istorii*, Abakan, 1957, № 5, s. 3–34.

"Об одной особенности сагайского диалекта хакасского языка / Hakas Dilinin Sagay Ağzının bir Özelliği üzerine, *Uchenye zapiski Hakasskogo nauchno-issledovatelskogo instituta yazyka, literatury i istorii*, Abakan, 1960, № 8, s. 185–186.

"Некоторые фонетические и морфологические особенности бельтырского говора хакасского языка / Hakas Dilinin Beltir Ağzının Bazı Fonetik ve Morfolojik Özellikleri, *Uchenye zapiski Hakasskogo nauchno-issledovatelskogo instituta yazyka, literatury i istorii*, Filoloji Serisi, Abakan, 1964, № 10, s. 44–56.

"Язык печати и радио / Basın ve Radyo Dili, *Uchenye zapiski Hakasskogo nauchno-issledovatelskogo instituta yazyka, literatury i istorii*, Abakan, 1965, № 11, s. 154–159.

"Этнические и географические названия в енисейских памятниках древнетюркской письменности / Eski Yenisey Türk Yazıtlarında Etnik ve Coğrafi İsimler, *Uchenye zapiski Hakasskogo nauchno-issledovatelskogo instituta yazyka, literatury i istorii*, № 1, Abakan, 1970, № 14, s. 77–94.

"О происхождении и распространении хакасских фамилий / Hakas Soyadlarının Kökeni ve Yayılması üzerine, *Uchenye zapiski Hakasskogo nauchno-issledovatelskogo instituta yazyka, literatury i istorii*, № 4, Abakan, 1972, № 17, s. 235–241.

"Этюды по топонимике Хакасии / Hakasya Toponimisi üzerine Etütler, *Uchenye zapiski Hakasskogo nauchno-issledovatelskogo instituta yazyka, literatury i istorii*, Abakan, 1973, № 18, s. 32–42.

"О переходе 'с' в 'ч' в качинском диалекте хакасского языка" / "Hakas Dilinin Kaçin Ağzında 's'in 'ç'ye Geçişi Üzerine", *Sovetskaya tyurkologiya*, 1973, № 3.

"Вопросы этногенеза хакасов XVII–XVIII вв. и исторические предания / Hakas Halkının 17. ve 18. Yüzyıllardaki Etnogenezine Dair Sorunlar ve Tarihsel Rivayetler, *Uchenye zapiski Hakasskogo nauchno-issledovatelskogo instituta yazyka, literatury i istorii*, Abakan, 1974, № 19, s. 120–131.

“К истории языковых отношений в Саяно-Алтайском регионе (IX–XII вв.) / Altay Sayan Bölgesinde Dil İlişkilerinin Tarihi üzerine (9. – 12. Yüzyıllar), *Tyurkologicheskij sbornik 1974*, Moskova, 1978, s. 54–64.

Prof. Dr. Tamara Gerasimovna Borgoyakova
(1949–)

1949 yılında dünyaya gelir. Hakas dil bilimi ve toplumsal dil bilimi uzmanıdır. 1971 yılında İrkutsk Yabancı Diller Pedagoji Devlet Enstitüsü (şimdi İrkutsk Dil bilimi Devlet Üniversitesi) İngiliz Dili Fakültesi’ni bitirdikten sonra Abakan Pedagoji Devlet Enstitüsü (şimdi Katanov Hakas Devlet Üniversitesi) İngiliz Dili Bölümü asistanı olmuştur. 1983 yılında *“Hakas Dilinde Deyim Birimlerinin Yapısal ve Semantik Tipleri”* isimli doçentlik tezini savunmuştur. 1997 yılında Hakasya Cumhuriyeti Hükümeti Sosyal İşler başkan yardımcısı olmuştur. 2003 yılında *“Güney Sibirya Cumhuriyetleri’nin Resmi Dillerinin Sosyal İşlevlerinin Geliştirilmesi”* isimli doktora tezini savunmuştur. 2004 yılında Katanov Hakas Devlet Üniversitesi Altay-Sayan Türkolojisi Enstitüsü müdürü olmuştur. 2005 yılından itibaren Hakas Devlet Üniversitesi Genel Dil bilimi ve Yabancı Diller Bölümü profesörü olarak görev yapmaktadır. 2004 yılından bu yana Katanov Hakas Devlet Üniversitesi Sosyal Araştırmaları ve Altay-Sayan Türkolojisi Araştırma Enstitüsü (geçmişte Altay-Sayan Türkolojisi Enstitüsü) müdürü olarak çalışmaktadır.

Kitaplar

Краткий хакасско-русский фразеологический словарь / *Kısa Hakasça-Rusça Deyimler Sözlüğü*, Abakan, 1996.

Миноритарные языки: проблемы сохранения и развития / *Azınlık Dillerinin Korunması ve Geliştirilmesi Sorunları*, Abakan, 2001.

Социолингвистические процессы в республиках Южной Сибири / *Güney Sibirya Cumhuriyetlerinde Toplumdilbilimsel Süreçler*, Abakan, 2002.

Социолингвистическая ситуация и языковое законодательство в Республике Хакасия / *Hakasya Cumhuriyeti’nde Toplumdilbilimsel Durum ve Dil Alanındaki Mevzuat*, Moskova, 2003.

Энциклопедия Республики Хакасия (коллективная монография) / *Hakasya Cumhuriyeti Ansiklopedisi* (çok yazarlı araştırma kitabı), Krasnoyarsk, 2007–2008.

Хакасская фразеология. Учебное пособие / *Hakasça Deyimleri Ders Kitabı*, Abakan, 2014.

Language Policy and Education in Russia (B. Bowring ile birlikte), [İçinde]: Language Policy and Political Issues in Education. Encyclopedia of Language and Education, 3. baskı, New York, 2017, s. 349–366.

Статус и функционирование тюркских языков Южной Сибири (в соавторстве: А. В. Гусейнова) / *Güney Sibirya Türk Dillerinin Statüsü ve İşlemesi* (A. V. Guseynova ile birlikte), Abakan, 2017.

Психолингвистическая репрезентация оппозитивности (на материале хакасского, русского и английского языков) (коллективная монография) / *Karşıtsızlığın Psikodilbilimsel Gösterimi (Hakasça, Rusça, İngilizce Örneğinde)*, [İçinde]: Hakas Dilinde Karşıtsızlık Gösterimi (çok yazarlı araştırma kitabı), Abakan, 2018.

Makaleler

"Этнические стереотипы жителей Хакасии: лингвокультурологический аспект / Hakasya Sakinlerinin Etnik Stereotipleri: Dilbilimsel ve Kültürolojik Yaklaşım, *Vestnik Novosibirskogo gosudarstvennogo universiteta*, Dil bilimi ve Kültürlerarası İletişim Serisi, Novosibirsk, 2007, 5. C., № 1, s. 5–11.

"Khakass Epics: Performance and Proper Names (O. Subrakova ile birlikte), *ALTAI HAKPO. Journal of the Altaic Society of Korea*, Seoul, 2009, s. 173–185.

"Minority Languages in Multicultural Setting: the Case of Khakassia, *A Shared Vision. Intercultural Dialogue – A Global Paradigm to Promote Linguistic and Cultural Diversity*, Ljubljana, 2010, s. 23–33.

"Basic Associative Strategies of Man's Image Representation in Russian and Khakass People's Language Consciousness Nucleus (N. Pelevina ile birlikte), *Philology. Theory & Practice*, 2012, № 3 (14), s. 25–27.

"Развитие билингвизма в республиках Тыва и Хакасия / Tuva ve Hakasya Cumhuriyetleri'nde İki Dilliliğin Gelişimi, *Filologicheskie nauki. Voprosy teorii i praktiki*, Tambov, 2013, № 7 (25), s. 36–39.

"Проблемы языковой глобализации в региональном аспекте / Bölgesel Açıdan Dil Küreselleşmesinin Sorunları, *Vestnik Hakasskogo gosudarstvennogo universiteta im. N. F. Katanova*, 2014, № 7, s. 22–25.

"Антонимические отношения в ассоциативно-вербальной репрезентации носителей хакасского, русского и английского языков / Ana Dili Hakasça, Rusça ve İngilizce Olanların Çağrışımsal Sözlü Göstermesinde Karşıtanlamlılık İlişkisi, *Voprosy psiholingvistiki*, 2016, № 2 (28), s. 72–87.

"Психолингвистические аспекты формирования этнической и российской идентичности / Etnik ve Rus Kimliğinin

Oluşumunun Psikodilbilimsel Yönleri, *Voprosy psiholingvistiki*, 2017, № 3 (33), s. 19–31.

“Динамика языкового поведения и языковых убеждений в контексте языковой политики Республики Хакасия (в соавторстве: А. В. Гусейнова) / Hakasya Cumhuriyeti’nin Dil Politikası Bağlamında Dil Davranışları ve İnançlarındaki Dinamikler (A. V. Guseynova ile birlikte), *Filologicheskie nauki. Voprosy teorii i praktiki*, 2019, 12. C., № 11, s. 342–347.

“Оценочные аспекты языковой политики в медийном дискурсе республик Южной Сибири (совместно с:. А. В. Гусейнова) / Güney Sibirya Cumhuriyetleri’nin Medya Söyleminde Dil Politikasının Değerlendirilmesi (A. V. Guseynova ile birlikte), *Filologicheskie nauki. Nauchnye doklady vysshej shkoly*, 2021, № 1, s. 21–27.

Doç. Dr. İrina Vasilyevna Borolina
(1927–2015)

1927 yılında Moskova’da dünyaya gelir. Edebiyatçı, Rusya’nın Ortaçağ Türk edebiyatı ve Türk halk edebiyatını araştıran en değerli uzmanlarından biri, Moskova Devlet Üniversitesi’nin fahri öğretim üyesi, Türk eserlerinin edebi çevirmeni ve Türk dillerinden birçok çeviri kitabının baş redaktörüdür.

V. A. Gordlevskiy’in öğrencisi olan Borolina 1948 yılında Moskova Devlet Üniversitesi Filoloji Fakültesi Şarkiyat Bölümünü bitirmiştir, 1951 yılında *“Özbek Yazarı Abullah Kahar’ın Öykülerinin Poetikası”* başlıklı doçentlik tezini savunduktan sonra Türkoloji Bölümünde Türk edebiyatı ve Özbekçe dersleri vermeye başlamıştır. 1956 yılında MDÜ Doğu Dilleri Enstitüsü’nün kurulmasından sonra Enstitü Türkoloji Bölümü’nde öğretim üyesi olarak çalışmaya devam etmiştir. Üniversitede Türk edebiyatı derslerini kapsamlı bir disiplin olarak oluşturmuştur. 60 yıldan fazla aynı akademik kurumda çalışan ve 10 öğrencisi doktora tezini savunan Borolina 80’den fazla bilimsel çalışması arasında “Ortaçağ Doğu Edebiyatı”, “Yeni Doğu Edebiyatı” ders kitabında Türk edebiyatı bölümü, “Dünya Edebiyatı Tarihi” ansikolopedisinde Türk edebiyatı bölümü yazmıştır.

Kitaplar

Хрестоматия по турецкому фольклору. Учебное пособие. Ч. 1, Ч. 2 / Üniversite Öğrencileri için Türk Folkloru. Derleme Kitabı. C. 1, C. 2, Moskova, 1984, 1987.

Тюркские литературы и фольклор. Статьи / Türk Edebiyatı ve Folkloru. Seçilmiş Makaleler, Moskova, 2004.

Хрестоматия по турецкому фольклору. Учебное пособие. 2-е изд. / *Üniversite Öğrencileri İçin Türk Folkloru. Derleme Kitabı*. 2. Baskı, Moskova, 2007.

Турецкая ашыкская поэзия. Учебное пособие (в соавторстве: Е. А. Оганова) / *Üniversite Öğrencileri İçin Türk Aşık Edebiyatı. Derleme Kitabı* (E. A. Oganova ile birlikte), Moskova, 2010.

Makaleler

"Первые переводы А. С. Пушкина на узбекский язык / A. Puşkin'in İlk Özbekçe Çevirilerinin Tarihi, [İçinde]: *Çeviri Sanatı*, Taşkent, 1961, s. 77–87 (Özbekçe olarak yayımlanmıştır).

"Турецкая литература (в соавторстве: И. Р. Сонина) / Türk Edebiyatı (İ. R. Sonina ile birlikte), [İçinde]: *Orta Çağlarda Şark Edebiyatı,* C. I/2, Moskova, 1970.

"Анекдоты о дервише бекташи / Derviş Berkaşi Fıkraları üzerine bir İnceleme, [İçinde]: *Beştaşi ve Diğerleri*. Önsöz, Moskova, 1972, s. 3–14.

"К типологической характеристике средневековой турецкой литературы / Ortaçağ Türk Edebiyatının Tipolojik Özellikleri, *Problemy literatur orientalnych*, Warszawa, 1974, s. 49–57.

"К вопросу об адаптации романических сюжетов в турецком народном театре / Türk Halk Tiyatrosunda Destan Konularının Uyarlanması üzerine bir İnceleme, *Problemy vostochnoj filologii*, Moskova, 1979, s. 99–108.

"О старой турецкой поэзии / Türk Divan Edebiyatına Giriş, [İçinde]: *Türk Divan Edebiyatından*. Sonsöz, Moskova, 1979, s. 261–272.

"О жанровой дефиниции пьес турецкого народного театра / Türk Halk Tiyatrosunun Türleri üzerine bir İnceleme, *Sovetskaya tyurkologiya*, Bakü, 1982, № 3, s. 30-40.

"Из истории турецкой драматургии (от драмы народной к драме авторской) / Türk TiyatrosununTarihinden (Türk Halk Tiyatrosundan Türk Oyun Yazarlığına doğru), *Vestnik MGU*, Seri 13, 1983, № 2, s. 16–29.

"Турецкая драматургия эпохи Просвещения (генезис и эволюция жанров) / XIX. Asırda Türk Oyun Yazarlığı (Türlerin Gelişimi ve Evrimi), *Voprosy tyurkskoj filologii*, C. II, Moskova, 1993, s. 98–123.

"Турецкая песня в записи А. С. Даргомыжского / Besteci A. S. Dargomıjskiy'in Kaydettiği Türkü üzerine bir İnceleme, *Voprosy tyurkskoj filologii*, C. V, Moskova, 2003, s. 158–166.

Prof. Dr. Klara Nikolayevna Burnakova (1950-)

1950 yılında Hakas Cumhuriyeti'nin Çernogorsk şehrinde dünyaya gelir. Hakas dili, karşılaştırmalı dil bilimi, ses bilgisi, kültürlerarası iletişim, anadil öğretimi uzmanıdır.

1973 yılında Abakan Devlet Pedagoji Üniversitesi Yabancı Diller Fakültesi İngiliz ve Alman Dilleri Bölümü'nden mezun olmuştur. 1981 yılında *"Hakasça Çekirdek Cümlelerinin Ritim-Tonlama Özellikleri"* doçentlik tezini savunmuştur. 1981–1983 yılları arasında Abakan Devlet Pedagoji Üniversitesi Yabancı Diller Fakültesi İngiliz ve Alman Dilleri Bölümü'nde görev yapmıştır. 1983 yılında Kızıl Devlet Pedagoji Üniversitesi Yabancı Diller Bölümü'nde çalışmaya başlamış, 1983–1988 yılları arasında ise bölüm başkanlığı yapmıştır. 1991 yılında SSCB Bilimler Akademisi Millî Diller Araştırma Merkezi'nde, 1991–2004 yıllarında Kızıl Devlet Pedagoji Üniversitesi Yabancı Diller Bölümü'nde görev yapmıştır. 2001 yılında *"Hakasçada İşlevsel-Anlamsal Kategori olarak Soru"* doktora tezini savunmuştur. 2002–2007 yıllarında Rusya Bilimler Akademisi Dil bilimi Enstitüsü Ural-Altay Dilleri Bölümü'nde çalışmıştır. 2007 yılından beri Moskova Devlet Pedagoji Üniversitesi Yabancı Diller Enstitüsü İngiliz Filolojisi ve Kültürlerarası İletişim Bölümü'nde profesör olarak görev yapmaktadır. 150'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Вопросительные частицы хакасского языка / Hakasça Soru İlgeçleri, Kızıl, 1993.

Ритмомелодемы простых нераспространенных предложений хакасского языка / Hakasça Çekirdek Cümlelerinin Ritim-Tonlama Özellikleri, Moskova, 2000.

Лексико-грамматические и ритмомелодические средства выражения вопросительности в хакасском языке / Hakasçada Sorunun Sözcüksel, Dilbilimsel ve Ritim-Tonlama İfade Araçları, Moskova, 2001.

Категория вопросительности / Soru Kategorisi, Moskova, 2002.

Филологическое образование на начальном этапе обучения в двуязычной образовательной среде (коллективная монография) / *İki Dilli Eğitim Ortamındaki Öğrenimin Temel Seviyesinde Dil Eğitimi* (çok yazarlı araştırma kitabı), Moskova, 2009.

Типологическая характеристика подсистемы гласных в разноструктурных языках / Yapı açısından Farklı Olan Dillerdeki Ünlülerin Alt Sisteminin Tipolojik Özellikleri, Moskova, 2014.

Хакасский язык: самоучитель / Hakas Dili: Ders Kitabı, Abakan, 2006.

Лекционный курс по теоретической фонетике (английский язык) / Teorik Ses Bilgisi Üzerine Dersler (İngilizce), Moskova, 2010.

Конспекты лекций по истории английского языка древнеанглийского периода / Eski İngiliz Döneminin İngilizce Tarihi Üzerine Ders Notları, Moskova, 2012.

История английского языка: программа, тексты для самостоятельной работы / İngilizcenin Tarihi: Program, Kendi Kendine Çalışma Metinleri, Moskova, 2012.

Сравнительная фонетика английского и тувинского языков / İngiliz ve Tuva Dillerinin Karşılaştırmalı Ses Bilgisi, Moskova, 2013.

Краткий практический курс графики и орфографии английского языка / İngilizce Grafiği ve Yazımı Üzerine Kısa Uygulamalı Kurs, Moskova, 2014.

Семинарские занятия по теоретической фонетике / Teorik Ses Bilgisi Üzerine Seminer Dersleri, Moskova, 2014.

Makaleler

“Языковая ситуация в субъектах Российской Федерации: новые тенденции в развитии билингвизма / Rusya Federasyonu’nun Bölgelerinde Dil Durumu: İki Dilliliğin Gelişiminde Yeni Eğilimler, [İçinde]: *İki Dilli Eğitim Ortamında Ana Dilde Eğitim (I. –IV. Sınıflar)*, 2008, s. 18–28.

“Некоторые проблемы исследования словесного ударения в разносистемных языках / Yapı açısında Farklı Olan Dillerde Kelime Vurgusunu İnceleme Sorunları, [İçinde]: *İngilizce ve Diğer Dillerin Dil Bilimi, Tipolojisi ve Metodoloji Sorunları*, Kızıl, 2011, № 1, s. 7–14.

“Проблемы языковой политики в республиках Южной Сибири (в соавторстве: Т. Н. Боргоякова) / Güney Sibirya Cumhuriyetleri’nde Dil Politikası Sorunları (T. N. Borgoyakova ile birlikte), *Vestnik Moskovskogo gorodskogo pedagogicheskogo universiteta. Filologiya. Teoriya yazyka. Yazykovoe obrazovanie*, 2018, № 2 (30), s. 59–66.

“Значение неочевидности глагольного действия в языках Южной Сибири (в соавторстве: Т. Н. Боргоякова) / Güney Sibirya Dillerinde Fiil Eyleminin Belirsizliğinin Anlamı (T. N. Borgoyakova ile birlikte), *Kazanskaya nauka*, 2019, № 7, s. 89–91.

“Глагольные аналитические образования и их роль в формировании видовременной системы в тюркских языках Южной Сибири (в соавторстве: Т. Н. Боргоякова) / Analitik Fiil Şekilleri ve Güney Sibirya Türk Dillerinin Görünüş-Zaman Sisteminin Oluşumuna Etkisi (T. N. Borgoyakova ile birlikte), *Voprosy tyurkskoj filologii*, C. XIII, 2020, s. 72–80.

“Взаимодействие временных форм глаголов в фольклорных текстах (в

соавторстве: Т. Н. Боргоякова) / Folklor Metinlerinde Fiil Zaman Şekillerinin Etkileşimi (T. N. Borgoyakova ile birlikte), [İçinde]: *Teorik ve Uygulamalı Dil Bilimi*, 2020, C. 6, № 2, s. 26–32.

Doç. Dr. Zoya Borandayevna Çadamba (1928–2017)

1928 yılında Tuva Özerk Cumhuriyeti'ndeki Khol bölgesinde dünyaya gelir. Tuva dili diyalektolojisi, yazısı ve yazımı, sözcük bilimi ve antroponimi alanlarında önde gelen uzmanlardan biridir. 1953 yılında Leningrad Üniversitesi Şarkiyat Fakültesi Tuva Dili Bölümü'nden mezun olmuş, Kızıl şehrinin orta okulunda Tuva dili ve edebiyatı öğretmeni olarak çalışmıştır. 1957 yılında Tuva Dil, Edebiyat ve Tarih Araştırma Enstitüsü Dil ve Yazı Sektörü'nde işe alınmıştır. 1962 yılında Rusya Bilimler Akademisi Dil Bilimi Enstitüsü'ne doktora öğrenci olarak girmiş ve 1965 yılında enstitüden mezun olmuştur. 1970 yılında *"Tuva Dilinin Todjin Lehçesi"* isimli doçentlik tezini savunmuştur. 1972–1978 yılları arasında Tuva Dil, Edebiyat ve Tarih Araştırma Enstitüsü Dil ve Yazı Sektörü Başkanı, 1978–1984 yılları arasında sektörde kıdemli araştırma görevlisi olarak çalışmıştır. 1984–1986 yılları arasında Kızıl Devlet Pedagoji Enstitüsü Tuva Filolojisi Bölümü'nde kıdemli öğretim üyesi olarak çalışmıştır. 70'ten fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Орфографический словарь тувинского языка / Tuva Dili Yazım Sözlüğü, Kızıl, 1958.

Основы тувинской орфографии (в соавторстве с А. А. Пальмбах) / *Tuvaca Yazımının Temelleri* (A. A. Palmbah ile birlikte), Kızıl, 1958.

Современная и древняя Енисеика (в соавторстве: И. А. Батманов, Г. Ф. Бабушкин) / *Yenisey Yazıtları Araştırmaları: Eskiden Bugüne kadar* (İ. A. Batmanov, G. F. Babuşkin), Frunze, 1962.

Памятник древнетюркской письменности (в соавторстве с И. А. Батманов, А. Ч. Кунаа) / *Eski Türk Yazıtı* (İ. A. Batmanov, A. Ç. Kunaa ile birlikte), Kızıl, 1963.

Тоджинский диалект тувинского языка / Tuva Dilinin Todjin Lehçesi, Kızıl, 1974.

Тувинская диалектология и тюркская руника: избранные научные труды / Tuva Diyalektolojisi ve Türk Runik Yazıtları Araştırmaları. Seçilmiş Bilimsel Çalışmalar, Kızıl, 2013.

Makaleler

"Цикл статей 'Тувинские имена'" / "'Tuva İsimleri' Makale Serisi", [İçinde]: *Rusya Sovyet Federatif Sosyalist Cumhuriyeti'nde Özel İsimler Rehberi*, Moskova, 1965, 1979, 1987.

Prof. Dr. Maya İvanovna Çeremisina (1924–2013)

1924 yılında Kiev'de dünyaya gelir. Sibirya halklarının dilleri, söz dizimi tipolojisi ve Rus kültürü çalışmalarıyla bilinen önde gelen uzmandır. Rusya Federasyonu Hükümeti tarafından bilim alanında Üstün Hizmet Ödülü'ne layık görülmüştür.

1947 yılında Moskova Devlet Üniversitesi Rus Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun olmuştur. 1960 yılında Moskova V. S., Potemkin Şehir Pedagoji Enstitüsü'nde *"M. Y. Saltıkov-Şedrin'in 'Yurtdışında' Denemeleri"* isimli doçentlik tezini savunmuştur. 1974 yılında *"Rus Dilinin Birleşik Karşılaştırmalı Formları"* adlı doktora tezini savunmuştur. Yüksek lisansını tamamladıktan sonra başta Tomsk Devlet Pedagoji Üniversitesi'nde, sonrasında ise Tula Devlet Pedagoji Üniversitesi'nde çalışmıştır. 1950–1951 yılları arasında Tomsk Devlet Pedagoji Enstitüsü'nde Rus dili öğretmenliği yapmıştır. 1955–1956 yılları arasında Çin'de çalışmış, Pekin Rus Dili Enstitüsü'nde danışmanlık yapmıştır.

1965 yılından beri SSCB/RF Bilimler Akademisi Sibirya Şubesi'nde çalışmış, 1986–2000 yılları arasında ise Sibirya Halklarının Dilleri Şubesi'nin Başkanlığını yapmıştır. 1989–2006 yılları döneminde Tarih, Filoloji ve Felsefe Enstitüsü'nün (2006 yılından itibaren Filoloji Enstitüsü olarak adlandırılmıştır) baş araştırmacısı olarak görevini yapmıştır. 1965 yılından itibaren Rusya Bilimler Akademisi Sibirya Şubesi'nde çalışmıştır, Novosibirsk Devlet Üniversitesi'nde öğretmenlik yapmış, 1975 yılında profesör unvanını kazanmıştır. 1995–2005 yılları arasında Novosibirsk Devlet Üniversitesi Sibirya Halklarının Dilleri ve Folkloru Bölümü Başkanı olarak görevini sürdürmüştür. 300'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Сравнительные конструкции русского языка / Rus Dilinin Karşılaştırmalı Cümleleri, Novosibirsk, 1976; 2. Baskı, 2006.

Предикативное склонение причастий в алтайских языках (в соавторстве: Л. М. Бродская, Л. А. Шамина) / *Altay Dillerinde Ortaçların Predikatif olarak Çekimi* (L. M. Brodskaya, L. A. Şamina ile birlikte), Novosibirsk, 1984.

Структурные типы синтетических полипредикативных конструкций в языках разных систем (в соавторстве: Л. М. Бродская, Е. К. Скрибник, Л. М. Шамина и др.) / *Farklı Sistem Dillerinde Çok Yüklemli Sentetik Cümlelerin Yapısal Türleri* (L. M. Brodskaya, E. K. Skribnik, L. M. Şamina vd. ile birlikte), Novosibirsk, 1986.

Очерки по теории сложного предложения (в соавторстве: Т. А. Колосова) / *Birleşik Cümle Teorisi üzerine Notlar* (T. A. Kolosova ile birlikte), Novosibirsk, 1987.

Язык и его отражение в науке о языке / *Dil ve Dil Bilimine Yansıması üzerine*, Novosibirsk, 2002.

Теоретические проблемы синтаксиса и лексикологии языков разных систем / *Farklı Sistemlere Mensup Dillerin Sözdizimsel ve Sözcük Biliminin Teorik Sorunları Üzerine*, Novosibirsk, 2004.

Языки коренных народов Сибири (в соавторстве: А. Р. Тазранова) / *Sibirya Halklarının Dilleri* (A. R. Tazranova ile birlikte), Novosibirsk, 2006.

Элементарное простое предложение с глагольным сказуемым в тюркских языках Южной Сибири (в соавторстве: А. А. Озонова, А. Р. Тазранова) / *Güney Sibirya'nın Türk Dillerinde Fiil Yüklemi İçeren Basit Cümle* (A. A: Ozonova, A. R. Tazranova ile birlikte), Novosibirsk, 2008.

Синтаксис осложненного предложения в алтайском языке (в соавторстве: А. Т. Тыбыкова, Л. Н. Тыбыкова) / *Altay Dilinde Birleşik Cümlenin Söz Dizimi* (A. T. Tıbıkova, L. N. Tıbıkova ile birlikte), 2. Baskı, Novosibirsk, 2013.

Makaleler

"Взаимодействие типа лексического значения и функции слова в предложении / Cümle İçinde Sözcükbilimsel Anlam Tipi ile Kelimenin İşlevi Arasındaki Bağlantı, [İçinde]: *Sözcükbilimsel Anlam Tipi ile Kelimenin İşlevi Arasındaki Bağlantı*, Voronej, 1965, №4, s. 188–220.

"Перевод и интерпретация терминов / Terimlerin Çevirisi ve Yorumlanması, [İçinde]: *Bileşim ve Çeviri Sorunları*, Novosibirsk, 1969.

"Особенности образования суффиксальных прилагательных в детской речи / Çocuk Konuşmasında Son Ek Sıfatlarının Oluşum Özellikleri, [İçinde]: *Sibirya Dillerinin Ses Dizgesi ve Morfolojisi*, Novosibirsk, 1972, s. 23–30.

"Элементарное высказывание как единица анализа текста (общие принципы и правила выделения) / Metin Analizinin Birimi olarak Temel İfade (Vurgulamanın Temel İlkeleri ve Kuralları), [İçinde]: *İçerik Analizi Yönteminin Metodolojik ve Metodik Sorunları*, №1, Moskova, 1973.

"Сопоставительный анализ зооморфных характеристик (на материале русского, английского, французского языков) (в соавторстве: Ф. А. Литвин) / Zoomorfik

Özelliklerin Karşılaştırmalı Analizi (Rusça, İngilizce, Fransızca Kaynakları Temelinde) (F. A. Litvin ile birlikte), [İçinde]: *Sosyal ve Dilbilimsel Araştırmalar*, Moskova, 1974, s. 147–165.

"О лексико-грамматическом статусе местоимений / Zamirlerin Söz Dağarcığında ve Dil Bilgisindeki Yeri üzerine, *Aktual'nye problemy leksikologii i slovoobrazovaniya*, № 4, Novosibirsk, 1975, s. 41–71.

"Экспрессивно-лексический фонд русского языка (в соавторстве: О. А. Рыжкина) / Rus Dilinin Duygularını İfade Eden Sözlerin Hazinesi (O. A. Rıjkina ile birlikte), *Aktual'nye problemy leksikologii i slovoobrazovaniya*, Novosibirsk, 1977.

"Залоговость, переходность, прямой объект в языках разных систем (в соавторстве: В. Н. Соловар) / Farklı Dil Sistemlerindeki Çatı, Geçişlilik, Doğrudan Nesne (V. N. Solovar ile birlikte), [İçinde]: *Sibirya Halklarının Dilleri. Dil Bilgisi Araştırmaları*, Novosibirsk, 1991.

"Принципы составления научной грамматики бурятского языка / Buryat Dilinin Bilimsel Dil Bilgisini Oluşturma İlkeleri, [İçinde]: *Moğol Dillerinin Dil Bilgilerinin Sorunları*, Novosibirsk, 1991.

"Выражение сравнения в тувинском языке (в соавторстве: Л. А. Шамина) / Tuva Dilinde Karşılaştırma İfadeleri (L. A. Şamina ile birlikte), [İçinde]: *Sibirya'nın Yerli Halklarının Dilleri*, Novosibirsk, 1996.

Doç. Dr. Elektron Fyodoroviç Çispiyakov (1930–1989)

1930 yılında Leningrad'da dünyaya gelir. Şor dili, Güney Sibirya'nın Türk halklarının etnografyası, tarihi ve kültürü uzmanıdır.

1952 yılında Tomsk Devlet Pedagoji Üniversitesi Yabancı Diller Fakültesi mezunu olmuştur. 1964 yılından itibaren Novokuznetsk şehrine taşınıp Novokuznetsk Devlet Pedagoji Üniversitesi'nde ders vermiştir. 1973 yılında *"Şor Dilinde Yan Cümleler"* isimli doçentlik tezini savunmuştur. Türkolog A. İ. Çudoyakov ile birlikte Novokuznetsk Devlet Pedagoji Üniversitesi'nde dünyanın ilk Şor Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü kurmuştur. 50'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Придаточные предложения в шорском языке / Şor Dilinde Yan Cümleler, Tomsk, 1973.

Учебник шорского языка. Пособие для преподавателей и студентов / Şor Dili Ders

Kitabı. Öğretmenler ve Öğrenciler için Çalışma Rehberi, Kemerovo, 1992.

Графика и орфография шорского языка. Учебное пособие для студентов и преподавателей / Şor Dili Yazısı ve Yazımı Ders Kitabı. Öğretmenler ve Öğrenciler için Çalışma Rehberi, Kemerovo, 1992.

Язык, история, культура тюрков Южной Сибири / Güney Sibirya'nın Türklerinin Dili, Tarihi, Kültürü, Kemerovo, 2004.

Из истории языков народов Алтая и прилегающих к нему районов / Altay ve Komşu Bölgelerdeki Halkların Dillerinin Tarihi üzerine, Novosibirsk, 2006.

Makaleler

"Отражение хозяйственного уклада шорцев в языке / Şorların Yaşam Biçiminin Dile Yansıması, [İçinde]: *Kuzbass Bölgesinin Coğrafya, Ekonomi ve Kültüre dair Bazı Sorunlar*, Novokuznetsk, 1966, s. 123–125.

"Шорско-кетские параллели в лексике / Sözcük Dağarcığında Şor-Ket Paralellikleri, [İçinde]: *Diller ve Toponimi*, Tomsk, 1976, № 1, s. 73–76.

"О структуре шорских фамилий / Şor Soyadlarının Yapısı Üzerine, [İçinde]: *Diller ve Toponimi*, Tomsk, 1978, s. 157–165.

"О телеутско-шорских языковых контактах / Şor-Teleüt Dil Temasları Üzerine, [İçinde]: *Sibirya ve Komşu Bölgelerde Yaşayan ve Türk Dilleri Konuşan Halklarının Etnik Tarihi*, Omsk, 1984, s. 23–27.

"Пути развития диалектов шорского языка / Şor Lehçelerinin Gelişimi Yolları, [İçinde]: *Sovyet Sibirya'da Sosyal ve Kültürel Süreçler*, Omsk, 1985, s. 26–30.

"К вопросу о формировании диалектной системы шорского языка / Şor Dilinin Lehçe Sisteminin Oluşumu Üzerine, [İçinde]: *Sibirya'da Yaşayan Yerli Halkların Etnogenezi ve Etnik Tarihine dair Sorunlar*, Kemerovo, 1986, s. 55–62.

"О происхождении шорцев / Şorların Kökeni üzerine, [İçinde]: *Kuzbass'ın Işıkları*, Kemerovo, 1988, s. 3–6.

"Енисейские и самодийские гидронимы на территории Горной Шории / Dağlık Şoriya'da Yenisey ve Samoyed Hidronimleri, [İçinde]: *Kuzbass'ın Doğası ve Ekonomisi*, Novokuznetsk, 1987, s. 122–124.

Топонимы индоевропейского и тюркского происхождения в Горной Шории / Dağlık Şoriya'da Hint-Avrupa ve Türk Kökenli Toponimleri [İçinde]: *Kuzbass'ın Doğası ve Ekonomisi*, Novokuznetsk, 1987, s. 125–127.

"Фольклорные, художественные и бытовые шорские тексты / Folklor, Sanat ve Günlük Yaşam Konularının Yansıtıldığı Şor Metinleri, *Shorskaya filologiya i sranitelno-sopostovitel'nye issledovaniya*, Novosibirsk, 1998, № 1, s. 173–196.

Prof. Dr. Bekir Vaapoviç Çobanzade
(1893-1937)

1893 yılında Kırım'ın Karasupazar kasabasında dünyaya gelir. Türk diller ve edebiyatı uzmanı, şairdir.

1909–1914 yıllar arasında Galatasaray lisesinde okumuştur. Aynı yıllarda İstanbul Üniversitesi'nde Arapça ve Fransızca dersleri almıştır. 1916 yılında Budapeşte Peter Pazman Üniversitesi Dil ve Tarih Fakültesi'ne girmiştir. 1920 yılında *"Codex Cumanicus'da Ses Uyumsuzlukları olarak Algılanan Ses Özellikleri"* isimli doktora tezini savunmuştur. 26 yaşındayken Budapeşte ve Lozan Üniversiteleri'nde Türkçe dersleri vermiştir ve bu üniversiteler tarafından profesör unvanına layık görülmüştür. 1922 yılında Kırım Üniversitesi'nin rektörü olmuştur.

1924 yılında Azerbaycan'ın daveti üzerine Bakü Devlet Üniversitesi'nde çalışmıştır, Azerbaycan'ın Arap yazısından Latin harflerine geçişine katkı sağlamıştır. SSCB Merkez Yeni Alfabe Geliştirme Komitesi'nin başkanı seçilmiştir. 1924–1929 yıllarında Azerbaycan Devlet Üniversitesi'nin Şarkiyat Fakültesi'nin dekanlığı yapmıştır. 1930–1935 yıllar arasında Taşkent Üniversitesi, Buhara Pedagoji Üniversitesi'nde çalışmıştır, Fergana Pedagoji Enstitüsü'nde Özbek Dili Bölümü'nün başkanlığı yapmıştır. Aynı dönemde SSCB Bilimler Akademisi Azerbaycan Şubesi üyesi, 1935 yılında ise Paris Dil Bilimi Derneği üyesi seçilmiştir.

Kitaplar ve Makaleler

Введение в тюрко-татарское языковедение (на азербайджанском языке) / *Türk-Tatar Dil Bilimine Giriş*, Bakü, 1924 (Azerice olarak yayımlanmıştır).

Научная грамматика крымскотатарского языка (на османском языке) / *Kırım Tatarcanın Bilimsel Dil Bilgisi*, Simferopol, 1925 (Osmanlıca olarak yayımlanmıştır).

сб. Фузули / Fuzûlî Çalışmaları, Bakü, 1925.

Предварительное сообщение о кумыкском наречии / Kumuk Lehçesi üzerine Notlar, Bakü, 1926.

Заметки о языке и словесности кумыков / Kumukların Dili ve Edebiyatı üzerine Notlar, Bakü, 1926.

сб. Невави / Nevai Çalışmaları, Bakü, 1926.

Методика преподавания татарского языка и литературы / Tatar Dili ve Edebiyatını Öğretim Metodolojisi, Bakü, 1926.

Тюрко-татарская диалектолгия / Türk-Tatar Diyalektolojisi, Bakü, 1927.

Тюркская грамматика / Türkçe Dil Bilgisi, Bakü, 1930.

Prof. Dr. Andrey İlyiç Çudoyakov
(1928–1994)

1928 yılında Kemerovo ilindeki Mejdureçensk şehrine bağlı Karay köyünde dünyaya gelir. Ünlü Şor folklorunun araştırmacısı, eğitimcidir.

1944 yılında askere çağrılmıştır. 1945–1951 yılları arasında muhabere çavuşu, 1951–1953 yılları arasında madenci, demiryolcu, kalıp teknisyeni, ambarcı, itfaiyeci olarak çalışmıştır. 1958 yılında Kazakistan Devlet Üniversitesi Filoloji Fakültesi'nden mezun olmuştur. 1964 yılında Novokuznetsk Devlet Pedagoji Enstitüsü'ne kabul edilmiştir ve Edebiyat Bölümü'nün baş öğretim üyesi olmuştur. 1971 yılında *"Şor Kahramanlık Destanları"* isimli doçentlik tezini savunmuştur. 1974 yılında Novokuznetsk Devlet Pedagoji Enstitüsü Edebiyat Bölümü doçenti, 1975 yılında Edebiyat Bölümü başkanı, 1989 yılında Şorların Millî Dili Sorunları Araştırılması Bilimsel ve Metodolojik Merkezi başkanı, 1989 yılında Şor Dili ve Edebiyatı Bölümü başkanı, 1993 yılında bu bölümün profesörü olmuştur. 30'dan fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Novokuznetsk şehrinde A. İ. Çudoyakov'un anısına düzenli olarak bilimsel konferanslar yapılmaktadır.

Kitaplar

Девять бубнов шамана. Шорские легенды и предания / Şamanın Dokuz Davulu. Şor Efsaneleri ve Rivayetleri, Kemerovo, 1989.

Этюды шорского эпоса / Şor Destanları Etütleri, Kemerovo, 1995.

Шорские героические сказания. Кан Перген, Алтын Сырык / Şor Kahramanlık Destanları. Kan Pergen, Altın Sırık, Moskova-Novosibirsk, 1998.

Шорские сказки, легенды / Şor Masalları, Efsaneleri, Kemerovo, 2002.

Духовная Шория. Шорский фольклор в записях и из архива профессора А. И. Чудоякова / Manevi Şoriya. Profesör A. İ. Çudoyakov'un Arşivinde ve Notlarında Şor Folkloru, Kemerovo, 2008.

Makaleler

Развитие шорского эпоса в рамках эпического повествования / Destan Anlatımı Çerçevesinde Şor Destanlarının Gelişimi, [İçinde]: *Novokuznetsk Pedagoji Enstitüsü Tarafından Düzenlenen VIII. Bilimsel*

Konferansın Bildirileri, Filoloji Serisi, Novokuznetsk, 1967, s. 10–12.

Заметки о собирателях шорского эпоса / Şor Destanları Derleyenleri üzerine Notlar, *Kraeved Kuzbassa*, Kemerovo, 1970, № 3, s. 158–169.

Роль бытовых картин и предметов в системе эпического повествования шорского народа / Şor Halkının Destan Anlatımı Sisteminde Günlük Yaşam İfadeleri ve Eşyalarının Rolü, *Uchenye zapiski Kemerovskogo gosudarstvennogo pedagogicheskogo instituta*, Kemerovo, 1970, № 24, s. 68–75.

К изучению быта в шорском эпосе / Şor Destanlarında Günlük Yaşam Araştırılması üzerine, *Uchenye zapiski Kemerovskogo gosudarstvennogo pedagogicheskogo instituta*, Kemerovo, 1970, № 24, s. 76–82.

"Кай и 'Кай-ээзи' в представлениях тюрков Саяно-Алтая" / "Altay Sayan Türklerinin İnançlarında Kay ve 'Kay-eezi'", [İçinde]: *Sibirya Kültürlerinin Oluşumu ve Gelişimi*, Novosibirsk, 1986, s. 45–53.

"История изучения жанра 'кай'" / "'Kay' Türünün Araştırılması Tarihi", *Sovetskaya tyurkologiya*, 1986, № 1, s. 67–74.

Культурные корни / Kültür Kökleri, [İçinde]: *Kuzbass'ın Işıkları*, 1988, № 1, s. 6–12.

Образные представления шорских кузнецов в произведениях шорского эпоса / Şor Destanlarında Şor Demircilerinin Kullandıkları İmgeler, [İçinde]: *Sovyet Sibirya'da Sosyal ve Kültürel Süreçler*, Omsk, 1989, s. 50–52.

Стили шорского кая / Şor Kay'ının Tarzları, [İçinde]: *Tuğan Çer*, 2004, s. 95–98.

Prof. Dr. Alyona Nikolayevna Çugunekova
(1970–)

1970 yılında Hakas Cumhuriyeti Askiz Bölgesi Verh-Askiz köyünde dünyaya gelir. Hakas dili ve edebiyatı uzmanıdır. 1992 yılında Abakan Devlet Pedagoji Üniversitesi'nden (şimdi N. F. Katanov Hakas Devlet Üniversitesi) mezun olmuştur.

1992–1994 yılları arasında Verkh-Askiz ortaokulunda Rus dili ve edebiyatı öğretmeni olarak çalışmıştır. 1994 yılında Abakan Devlet Pedagoji Üniversitesi Ulusal Okullar Fakültesi Hakas Filolojisi Bölümü'nde asistan olarak çalışmaya başlamıştır. 1994–1995 yılları arasında Novosibirsk Devlet Üniversitesi'nde (NSU) Sibirya Halklarının Dilleri ve Folkloru Bölümü'nde bir yıllık bilimsel staj yaptıktan

sonra NDÜ'nin aynı bölümünde doktoraya devam etmiştir.

1998 yılında Novosibirsk Devlet Üniversitesi'nde *"Hareket Fiilleri ve Oluşturdukları Basit Cümle Modelleri (Hakas Dilinin Materyalleri Üzerine)"* adlı doçentlik tezini savunmuştur. Tezini savunduktan sonra N. F. Katanov Hakas Devlet Üniversitesi Sayan-Altay Türkoloji Enstitüsü Hakas Filolojisi Bölümü'nde çalışmıştır. 2007 yılında Hakas Filolojisi Bölümü'nden doçent unvanını almıştır. 2009–2012 yılları arasında N. F. Katanov Hakas Devlet Üniversitesi Sayan-Altay Türkoloji ve Şark Dilleri Enstitüsü'nün Dil Bilimi, Edebiyat Araştırmaları ve Kültürlerarası İletişim Bölümü'nde çalışmıştır. 2012 yılında N. F. Katanov Hakas Devlet Üniversitesi İnsani Araştırmalar ve Sayan-Altay Türkolojisi Enstitüsü'nde araştırmacı olarak çalışmaya başlamıştır. 2016 yılında Moskova'da *"Karşılaştırmalı Tipoloji Açısından Hakas Dilinde Uzam Kategorisi"* konulu doktora tezini savunmuştur. 100'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Глаголы движения в хакасском языке. Учебное пособие / *Hakas Dilinde Hareket Fiilleri. Ders Kitabı*, Abakan, 2002.

Глаголы действия и состояния. Опыт функционально-семантического анализа / *Eylem ve Durum Fiilleri. Fonksiyonel ve Semantik Araştırılması*, Abakan, 2012.

Пространственные послелоги и служебные имена в хакасском языке (сравнительный аспект) / *Karşılaştırmalı açıdan Hakas Dilinde Uzamsal Edatlar ve İlgeçler*, Abakan, 2014.

Makaleler

Глаголы физического состояния в хакасском языке / Hakas Dilinde Durum Fiilleri, *Vestnik Hakasskogo gosudarstvennogo universiteta im. N. F. Katanova. Seri: Dil Bilimi*, 2005, № 7, s. 39–41.

Глаголы состояния как функционально-семантический класс слов хакасского языка / Hakas Dilinin İşlevsel-Anlamsal Kelime Grubu olarak Durum Fiilleri, *Mir nauki, kul'tury, obrazovaniya*, Gorno-Altaysk, 2010, №2 (21), s. 213–217.

Бытийно-перцептивные модели предложений в хакасском языке / Hakas Dilinde Durum ve Algıyı İfade Eden Cümle Modelleri, *Vestnik CHerepoveckogo gosudarstvennogo universiteta*, Çerepovets, 2014, № 2 (55), s. 78–81.

Модели простых предложений со значением наличия и отсутствия объекта в пространстве (на материале хакасского языка) / Nesnenin Uzam içinde Varlığı ve Yokluğunu İfade Eden Basit Cümle Modelleri (Hakas Dilinin Materyalleri üzerine), [İçinde]: *Filoloji ve Kültür*, Kazan Federal Üniversitesi, 2014, № 4 (38), s. 210–215.

Особенности репрезентации категории пространства в вербальной знаковой системе (на примере фразеологических единиц хакасского языка) / Sözlü İşaret Sisteminde Uzam Kategorisini İfade Etme Özellikleri (Hakas Dilinin Deyimleri Örneğinde), *Filologicheskie nauki. Voprosy teorii i praktiki*, Tambov, 2015, № 8-3 (50), s. 208–210.

Темпоральные наречия в хакасском языке / Hakas Dilinde Zaman Zarfları, *Filologicheskie nauki. Voprosy teorii i praktiki*, Tambov, 2016, № 12 (66), s. 185–188.

"Концепт 'время' во фразеологии русского и хакасского языков" / "Rus ve Hakas Dillerinin Deyimlerinde 'Zaman' Kavramı", *Mir nauki, kul'tury, obrazovaniya*, 2017, № 3 (64), s. 401–403.

Репрезентация времени в хакасских фольклорных текстах (на материале несказочной прозы) / Hakas Folklor Metinlerinde Zamanın İfade Edilmesi (Masaldışı Sözlü Hikâyeler Örneğinde) (N. N. Taskarakova ile birlikte), *Mir nauki, kul'tury, obrazovaniya,* 2018, № 3 (70), s. 515–516.

Образ родителей в русском и хакасском языковом сознании (в соавторстве: К. А. Покоякова) / Ebeveynlerin Rus ve Hakas Dilsel Bilincindeki İmajı (K. A. Pokoyakova ile birlikte), *Kazanskaya nauka*, 2019, № 10, s. 136–138.

Символика чисел в хакасском и тувинском языках (на материале фольклорных текстов) / Hakas ve Tuva Dillerinde Sayıların Sembolleri (Folklor Materyalleri üzerine), *Filologicheskie nauki. Voprosy teorii i praktiki*, Tambov, 2019, № 11, s. 432–436.

Doç. Dr. Margarita Çyotporovna Çumakaeva
(1938–1996)

1938 yılında Gorno-Altay Özerk Bölgesi'ndeki Kuyum köyünde dünyaya gelir. Altay dilinin ses bilimi uzmanı, diyalektologdur. 1958 yılında Gorno-Altaysk Pedagoji Okulu'ndan mezun olmuştur. Koş-Agaç ve Üst-Koksin bölgelerindeki köylerinde ilkokul öğretmeni olarak çalışmıştır. 1961–1965 yılları arasında Gorno-Altaysk Pedagoji Enstitüsü Tarih ve Filoloji Fakültesi Altay Bilimleri Bölümü'nde okumuştur. 1968'den beri Gorno-Altaysk Tarih, Dil ve Edebiyat Araştırma Enstitüsü Dil Sektörü'nde çalışmıştır. 1972 yılında *"Altay Dilinin Ünsüzleri"* isimli doçentlik tezini savunmuştur. 1987'den beri Gorno-Altaysk Pedagoji Enstitüsü Altay Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde kıdemli öğretim üyesi, doçent, bölüm başkanı olarak çalışmıştır. Aynı zamanda Gorno-Altaysk Beşeri Bilimler

Enstitüsü'nde çalışmış, pedagoji kolejinde Altay dili üzerine teorik dersler vermiştir.

Kitaplar

Согласные алтайского языка (На основе экспериментально-фонетического исследования) / Altay Dilinin Ünsüzleri. Deneysel Fonetik Araştırmanın Temelinde, Gorno-Altaysk, 1978.

Алтайский язык: Учебное пособие для русскоязычных (в соавторстве: А. А. Чернова) / *Altay Dili. Rusça Konuşanlar için Ders Kitabı* (A. A. Çernova ile birlikte), Gorno-Altaysk, 1992.

Makaleler

"Шумные согласные в алтайском языке / Altay Dilinde Duraklamalı Ünsüzler, [İçinde]: *Sibirya Halklarının Dilleri ve Edebiyatları*, Novosibirsk, 1970, s. 52–87.

"Фонемный состав алтайского литературного языка / Fonoloji açısından Altay Edebi Dili, [İçinde]: *Altay Dilinin İncelenmesinin Sorunları*, Gorno-Altaysk, 1976, s. 61–70.

"Классификация и характеристика гласных и согласных фонем алтайского языка / Altay Dilinin Ünlü ve Ünsüz Fonemlerinin Sınıflandırılması ve Özellikleri, [İçinde]: *Altay Dilinin İncelenmesinin Sorunları*, Gorno-Altaysk, 1981, s. 3–18.

"О диалектах алтайского языка (в соавторстве с А. Т. Тыбыкова) / Altay Dilinin Lehçeleri üzerine (A. T. Tıbıkova ile birlikte), [İçinde]: *Altay Dilinin İncelenmesinin Sorunları*, Gorno-Altaysk, 1981, s. 60–86.

"К вопросу об усовершенствовании письменности (в соавторстве: Н. Н. Суразакова, А. Т. Тыбыкова) / Alfabeyi Geliştirme Konusu üzerine (N. N. Surazakova, A. T. Tıbıkova ile birlikte), [İçinde]: *SSCB Halklarının Dillerinin Alfabelerini ve Yazım Kurallarını Geliştirme Denemesi*, Gorno-Altaysk, 1981, s. 60–86.

"Результаты и перспективы изучения звукового строя алтайского языка / Altay Dilinin Ses Yapısının İncelenmesinin Sonuçları ve Perspektifleri, [İçinde]: *Dağlı Altay'da Beşeri Araştırmalar*, Gorno-Altaysk, 1988, s. 116–128.

"Алтайские и кумандинские согласные в сопоставительном аспекте / Karşılaştırmalı Yöntem açısından Altay ve Kumandin Ünsüzleri, [İçinde]: *Sibirya'daki Türk Lehçelerinin Ses Özellikleri*, Novosibirsk, 1989, s. 120–137.

"Количественные характеристики тубинского диалекта алтайского языка в моносиллабах (в соавторстве: Г. А. Петкин) / Tek Hecelilerde Altay Dilinin Tuba Lehçesinin Miktari Özellikleri (G. A. Petkin ile birlikte), [İçinde]: *Sibirya Dillerinin Ses Sistemleri*, Novosibirsk, 1989, s. 26–45.

"Губная гармония алтайской словоформы / Altay Kelimesinin Dudak Uyumu, [İçinde]:

Sibirya'da Yaşayan Yerli Halkların Dilleri, Novosibirsk, 1996, s. 143–146.

Prof. Dr. Anna Vladimirovna Dibo (1959–)

1959 yılında Moskova'da dünyaya gelir. Etimoloji, dil rekonstrüksyonu, tarihsel karşılaştırmalı dil bilimi ve ses bilgisi, Türkçe ve Rusça lehçe bilimi, Altay, Slav, Fars ve Nostratik dilleri uzmanıdır.

1981 yılında Rusya Bilimler Akademisi (BA) Yapısal ve Uygulamalı Dil Bilimi Bölümü'nden mezun olup 1991 yılında BA Dil Bilimi Enstitüsü'nde *"Altay Etimolojisinde Semantik Rekonstrüksiyonlar"* isimli doktora tezini savunmuştur. Hâlihazırda Rusya Bilimler Akademisi Dil Bilimi Enstitüsü Ural-Altay Dilleri Bölümü başkanı ve Rusya Devlet Beşerî Bilimler Üniversitesi Doğu Kültürleri Ensitüsü Karşılaştırmalı Dil Bilimi Merkezi profesörüdür.

Birçok dil bilimi araştırma gezisine katılmıştır. Çuvaş, Hakas, Tuva ve Altay dilleri başta olmak üzere Türk dillerinin ve Rus dilinin lehçelerinin saha araştırmalarıyla aktif bir şekilde ilgilenmektedir. 300'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Этимологический словарь тюркских языков. Том 9 (дополнительный): Этимологический словарь базисной лексики тюркских языков / Türk Dillerinin Etimolojik Sözlüğü, Ek C. 9: Türk Dillerinin Temel Sözcük Dağarcığının Etimolojik Sözlüğü, Astana, 2013.

Лингвистические контакты ранних тюрков / Eski Türklerin Dil Temasları, Moskova, 2007.

Сравнительно-историческая грамматика тюркских языков. Пратюркский язык-основа. Картина мира пратюрка (коллективная монография) / *Türk Dillerinin Tarihsel Karşılaştırmalı Dilbilgisi. Ön Türk Ana Dili. Ön Türklerin Dünya Görüşü* (çok yazarlı araştırma kitabı), Moskova, 2006.

Этимологический словарь тюркских языков. Общетюркские и межтюркские лексические основы на буквы Л, М, Н, П, С (коллективная монография) / *Türk Dillerinin Etimolojik Sözlüğü. Tüm ve Bazı Türk Dillerine Özgü Olan ve L, M, N, P, S Harfleriyle Başlayan Leksikal Gövdeler* (çok yazarlı araştırma kitabı), Moskova, 2003.

Etymological dictionary of the Altaic languages (S. A. Starostin, O. A. Mudrak ile birlikte), Brill, 2003.

Новое в русской этимологии (коллективная монография) / *Rus*

Etimolojisinde Yenilikler (çok yazarlı araştırma kitabı), Moskova, 2003.

Сравнительно-историческая грамматика тюркских языков. Региональные реконструкции (коллективная монография) / *Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Tarihsel Dil Bilgisi. Bölgesel Rekonstrüksiyonlar* (çok yazarlı araştırma kitabı), Moskova, 2002.

Этимологический словарь тюркских языков. Общетюркские и межтюркские лексические основы на буквы К, М (коллективная монография) / *Türk Dillerinin Etimolojik Sözlüğü. Tüm ve Bazı Türk Dillerine Özgü Olan ve K, M Harfleriyle Başlayan Leksikal Gövdeler* (çok yazarlı araştırma kitabı), Moskova, 2000.

Сравнительно-историческая грамматика тюркских языков. Лексика (коллективная монография) / *Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Tarihsel Dilbilgisi. Sözcük Dağarcığı* (çok yazarlı araştırma kitabı), Moskova, 1997.

Этимологический словарь тюркских языков. Общетюркские и межтюркские основы на К – Ка (коллективная монография) / *Türk Dillerinin Etimolojik Sözlüğü. Tüm ve Bazı Türk Dillerine Özgü Olan ve K – Ka ile Başlayan Leksikal Gövdeler* (çok yazarlı araştırma kitabı), Moskova, 1997.

Семантическая реконструкция в алтайской этимологии. Соматические термины / Altay Etimolojisinde Semantik Rekonstrüksiyonlar. Somatik Terimler, Moskova, 1996.

Makaleler

"The Use of Personal Markers in the Beltyr Dialect of the Khakas Language from a Comparative Perspective, *Turkic Languages 23* (V. Maltseva, A. Sheymovitç, E. Sultrekova ile birlikte), 2019. s. 31–48.

"The Impact of Genetics Research on Archaeology and Linguistics in Eurasia, *Russian Journal of Genetics* (J. Mallory, O. Balanovskiy ile birlikte), 2019, Vol., 55, S. 12, s. 1472–1487.

"New Trends in European Studies on the Altaic Problem, *Voprosy yazykovogo rodstva*, 2016, № 14/1–2, s. 71–106.

"Bulgarian Borrowings in Hungarian: The Problem of Reflecting, *Words and Dictionaries*. A Festschrift for Professor Stanisław Stachowski on the Occasion of His 85th Birthday, Krakov, 2016, s. 113–126.

"On the Refles of Proto-Turkic Vowel Length in the Turkic Languages, *Studia Linguistica Universitatis Iagellonicae Cracoviensis*, Vol. 132, № 3, 2015, s. 121–134.

"Early Contacts of Turks and Proto-Turkic Reconstruction, *Tatarica 2014*, № 2, Kazan, 2014, s. 7–17.

"Eski Türkçede Patlamalı Diş Ünsüzler, *Türk Dili Araştırmaları Belleteni*, Ankara, 2011, s. 15–58.

"Bulgars and Slavs: Phonetic Features in Early Loanwords, *Studies on the Turkic World.* Festschrift in Honour of Stanisław Stachowski edited by E. Mańczak-Wohlfeld and B. Podolak, Krakov, 2010, s. 21–40.

"In Defense of the Comparative Method, or The End of the Vovin Controversy (In Memory of Sergei Starostin) (G. S. Starostin ile birlikte), *Aspekty komparativistiky*, Moskova, 2008, № 3, s. 119–258.

"Mahmud Kaşgari'nin Sözlüğü'ndeki Eski Sinciang Dilleri'nden Alıntı Sözcükler üzerine, [İçinde]: *I. Uluslararasi Kaşgarlı Mahmut Dil ve Edebiyat Sempozyumu. Bildiri Kitabı*, Lefkoşa, 2008, s. 73–83.

Doç. Dr. Nadejda Petrovna Direnkova (1899–1941)

1899 yılında Novgorod Eyaleti'ndeki Sosninka köyünde dünyaya gelir. Etnograf, Sibirya halklarının dilleri, kültürü ve tarihi ve folkloru uzmanıdır. 1916 yılında Petersburg'da liseden mezun olmuş, 1918 yılında Luga şehrinde Sovyet İş İlkokulunda oğretmen olarak çalışmıştır. 1920 yılında Leningrad Pedagoji Enstitüsü'ne gönderilmiş, 1925 yılında mezun olduğu Coğrafya Enstitüsü Etnografya Fakültesi'ne girmiştir. 1928–1930 yılları arasında Leningrad Devlet Üniversitesi ve Leningrad Tarih ve Dil Enstitüsü'nün Etnografya Bölümleri'nde çalışmıştır. 1931–1941 yılları arasında Rusya Bilimler Akademisi Birinci Petro Antropoloji ve Etnografya Müzesi (Kunstkamera) adını taşıyan Antropoloji ve Etnografya Müzesi'nde çalışmıştır. 1935 yılında Rusya Bilimler Akademisi Başkanlığı tarafından bir tez savunmadan etnografya alanında doçent doktor derecesi verilmiştir.

Kitaplar

Грамматика ойротского языка / *Oyrot Dili Grameri*, Moskova-Leningrad, 1940.

Грамматика шорского языка / *Şor Dili Grameri*, Moskova-Leningrad, 1941.

Грамматика хакасского языка. Фонетика и морфология / *Hakas Dili Grameri. Ses Bilgisi ve Biçim Bilgisi*, Abakan, 1948.

Шорский фольклор / *Şor Folkloru*, Moskova-Leningrad, 1940.

Тюрки Саяно-Алтая: статьи и этнографические материалы / *Sayano-Altay Topraklarında Yaşayan Türkler üzerine Makaleler ve Etnografik Malzemeler*, St. Petersburg, 2012.

Makaleler

“Род, классификационная система родства и брачные нормы у алтайцев и телеут / Atlayların ve Teleutların Dillerinde Cins, Cins Sınıflandırma Sistemi ve Evlilik Normları, [İçinde]: *SSCB'de Düğün ve Aile Yapısı üzerine Materyaller*, Leningrad, 1926, 1. C., s. 247–259.

“Родство и психические запреты у шорцев / Şorlarda Akrabalık ve Zihinsel Yasaklar, [İçinde]: *SSCB'de Düğün ve Aile Yapısı üzerine Materyaller*, Leningrad, 1926, 1. C., s. 260–265.

“Брак, термины родства и психические запреты у кыргызов / Kırgızlarda Evlilik, Akrabalık Terimleri ve Zihinsel Yasaklar, [İçinde]: *Etnografik Materyaller Kitabı*, Leningrad, 1927, S. 2, s. 7–25.

“Культ огня у алтайцев и телеутов / Altaylar ve Teleutlar Arasında Ateş Kültü, [İçinde]: *Antropoloji ve Etnografya Müzesi Bülteni*, Leningrad, 1927, 6. C., s. 63–78. Kısmen yeniden basılmıştır (s. 72–74, 77–78): *Burhanism - Ak-Jang: Belgeler ve Materyaller*, Gorno-Altaysk, 2004, s. 93–95.

“Получение шаманского дара по воззрениям турецких племен / Türk Kabilelerinin Görüşlerine göre Şaman Yeteneklerinin Kazandırılması, [İçinde]: *Antropoloji ve Etnografya Müzesi Bülteni*, Leningrad, 1930, 9. C., s. 267–291.

“Bear Worship among the Turkish Tribes of Siberia / Sibirya Topraklarında Yaşayan Türk Kabileleri Arasında Ayıya Tapınma, [İçinde]: *Proceedings of the Twenty-Third (23rd) International Congress of Americanists*, New York, 1930, s. 411–440.

“Отражение борьбы материнского и отцовского начала в фольклоре телеутов и кумандинцев / Teleut ve Kumadin Folklorunda Annelik ve Babalık Arasındaki Mücadelenin Yansıması, *Sovetskaya etnografiya*, 1936, S. 6, s. 101–115.

“Кумандинские песни ‘taqpaq’” / “Kumandin ‘Taqpaq’ Şarkıları”, *Sovetskiy fol'klor. Sbornik statey i materialov*, 1941, S. 7, s. 82–90.

“Охотничьи легенды кумандинцев / Kumandinlerin Avcılık Rivayetleri, [İçinde]: *Antropoloji ve Etnografya Müzesi Bülteni*, Moskova-Leningrad, 1949, 9. C., s. 110–132.

Тофаларский язык / Tofalar Dili, [İçinde]: *Türkoloji Araştırmaları*, Moskova-Leningrad, 1963, s. 5–23.

Prof. Dr. Nikolay Konstantinoviç Dmitriyev

(1898–1954)

1898 yılında Moskova'da dünyaya gelir. En önemli Soyvet dil bilimcisi Türkologlarından birisi, Rusya Bilimler Akademisi (RBA) üyesi (1943), RBA Dil Enstitüsü Türkoloji Bölümü başkanı, Moskova Devlet Üniversitesi Türkoloji Bölümü kurucusu ve başkanı (1943–1954), Sovyet Sosyalist Özerk Başkurdistan Cumhuriyeti tarafından (1947) Sovyet Sosyalist Türkmenistan Cumhuriyeti tarafından (1950), ve Sovyet Sosyalist Özerk Çuvaşya Cumhuriyeti tarafından (1953) bilim alanında Üstün Hizmet Ödülü'ne layık görülmüştür.

1920 yılında Moskova Devlet Üniversitesi Tarih-Dil Fakültesi'nden mezun olmuştur. 1925 yılında *"Sırbistan Halk Edebiyatında Türkçe Ögeleri"* isimli doktora tezini savunduktan sonra Prof. A. Samoyloviç'in (bk.) daveti üzerine Leningrad Doğu Enstütüsü'nde çalışmaya başlamıştır. 1929 yılında profesör unvanını kazanan Dmitriyev 1930–1937 yılları arasına Enstitü Türkoloji Başkanlığını yapmıştır. 1938 yılında Türkolojiye yaptığı katkılardan dolayı doktora unvanına layık görülmüştür.

1943 yılında Moskova Devlet Üniversitesi Türkoloji Bölümünü kuran Dmitriyev ve hayatının sonuna kadar bu bölümün başkanlığını yaparak 1944–1948 yılları arasında Leningrad Devlet Üniversitesi Türkoloji Bölümünün başınlığı yapmıştır.

1920–40'lı yıllarda paralel olarak Moskova ve Leningrad Üniversitesileri'nde çalışan Dmitriyev Türk dilleri dil bilgisi, ses bilgisi, diyalektoloji, sözcük bilimi gibi dersler vermiştir.

1938–1954 yılları arasında RBA Dil Bilimi ve Araştırma Enstitüsü (1950 yılında RBA Dil Enstitüsü olarak adlandırılmıştır) Türkoloji Bölümü başkanlığını yapmıştır.

Dmitriyev'in çok kapsamlı bilim faaliyetleri dört alan biçiminde özetlenmektedir: 1. Türk dillerinin karşılaştırmalı dil bilgisi; 2. Çağdaş Kafkasya, Kırım, Volga ötesi ve Ural ötesi dillerinin araştırılması; 3) Turco-Slavica sorunları; 4. Türk halklarının sözlü mirası.

Ayrıca Dmitriyev, kapsamlı Başkurtça, Kumıkça, Türkçe, Azerice, Gagauzca, Kırım Tatarca, Türkmence, Tatarca, Çuvaşça dil bilgisi kitaplarının yazarı olarak bilinmektedir. Aynı zamanda Dmitriyev ilk "Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Dil Bilgisi" adlı çok ciltli kitabın koordinatörü ve yazarlarından biridir.

Topladığı ve üzerinde çalıştığı Türk dillerinden örnekler konsepsiyonel öneme sahip bir sistem oluşturulmasına yardımcı olmuştur. Türk dillerini araştırmada kullandığı (özellikle Kumıkça ve Başkurtça dil bilgileri üzerinde çıkardığı) metodlar Sovyet Türkolojisinde örnek olma niteliğini taşımaktadır.

1993 yılından bu yana bu büyük Türklog anısına Moskova Devlet Üniversitesi Asya ve Afrika Ülkeleri Enstitüsü Türkoloji Bölümü'nde yıllık "Dmitriyev Konferansı" düzenlenmekte, konferans bildirileri "Türk

Filolojisinin Sorunları" dergisinde yayımlanmaktadır.

Kitaplar

Бу Адам. Османский текст со словарём / *Bu adam. Osmanlıca Metin ve Sözlük*, Leningrad, 1928.

Строй турецкого языка / *Türkçe Dil Bilgisi*, Moskova, 1939.

Грамматика кумыкского языка / *Kumıkça Dil Bilgisi*, Moskova, 1940.

Башкирские народные сказки / *Başkurtların Halk Masalları* (N. K. Dmitriyev'in redaksiyonu, önsözü ve yorumları ile), Ufa, 1941.

Грамматика башкирского языка / *Başkurtça Dil Bilgisi*, Leningrad, 1948.

Вопросы методики преподавания русского и родного языка в национальной школе (в соавторстве: В. Чистяков) / *Millî Okulda Rusça ve Ana Dilin Okutulması ile ilgili Metodoloji* (V. Çistyakov ile birlikte), Moskova-Leningrad, 1952.

Очерки по методике преподавания русского и родного языков в татарской школе школе (в соавторстве: В. Чистяков, З. Бакеев) / *Tatar Okulunda Rusça ve Ana Dillerin Okutulması ile ilgili Metodoloji* (V. Çisyakov ve Z. Bakeev ile birlikte), Moskova, 1952.

Вопросы изучения хакасского языка и его диалектов (Материалы для научной грамматики) школе (в соавторстве: Ф. Исхаков) / *Hakasça ve Lehçelerinin Araştırılması (Bilimsel Dil Bilgisi için Malzemeler)* (F. İshakov ile birlikte), Abakan, 1954.

Строй тюркских языков. Сб. избр. трудов / *Türk Dillerinin Dil Bilgisi*. Seçme Makaleler, Moskova, 1962.

Турецкие народные сказки / *Türk Halk Masalları* (N. K. Dmitriyev'in redaksiyonu ve yorumları ile), Leningrad, 1939.

Турецкий язык / *Türkçe*, Moskova, 1960.

Фёдор Евгеньевич Корш. Филолог. 1843–1915 / *Fyodor Evgenyeviç Korç. Filolog. 1943–1915*, Moskova, 1962.

Makaleler

"Материалы по османской диалектологии. Фонетика 'карамалицкого' языка, I-II" / "Osmanlıca Diyalektoloji Mazlemeleri. Karamanca Dilinin Ses Bilgisi, I-II", *Zapiski kollegii vostokovedov*, Leningrad, 1928. C. III, No 2, s. 417–458.

"Zur azerbajdschanischen Dialektforschung" / "Azerice Lehçesinin İncelenmesi Üzerine", *WZdKM*, 1932. Bd. XXXVIII, s. 241–248.

"Tatarisch-mischdrische Studien" / "Tatarcanın İncelenmesi", *WZdKM*, 1932. Bd. XXXVIII, s. 129–144.

"Gagausische Lautlehre" / "Gagauzcanın Ses Dizgesi", I-III, *AO*, IV, 2, 3, 1932; V, 1933.

"Гагаузские этюды" / "Gagauzca Etütleri", *Uchenye zapiski Leningradskogo*

gosudarstvennogo universiteta, No 20/1, Leningrad, 1939.

"Этюды по сербско-турецкому языковому взаимодействию. I-V" / "Türkçe-Sırpça Dil Etkileşimi Üzerine Etütler", [İçinde]: *SSCB Bilimler Akademisi Bildirileri*, seri B,1928, No 2, s. 17–22; No 12, s. 268–275; 1929, No 5, s. 89–95, No 6, s. 103–108.

"Заметки по болгаро-турецким говорам" / "Bulgar Türk Lehçeleri Üzerine Notlar", [İçinde]: *SSCB Bilimler Akademisi Bildirileri*, seri B, 1927, No 10, s. 210–216.

"Османские глоссы XVI в." / "XVI yüzyılın Osmanlıca Glosları", [İçinde]: *SSCB Bilimler Akademisi Bildirileri*, seri B, 1926, s. 210–216.

"О тюркских элементах русского словаря" / "Rusça Kelime Hazinesi'ndeki Türkçe Ögeler Üzerine", *Leksikograficheskiy sbornik*, Moskova, 1958, No 3, s. 3–47.

Doç. Dr. Margarita Emilyevna Dubrovina (1977–)

1977 yılında Leningrad'da dünyaya gelir. Türk dilbilgisi teorisi, Türk dillerinin karşılaştırmalı dil bilimi, eski Türk runik anıtlarının dili uzmanıdır.

1999 yılında Sankt-Petersburg Devlet Üniversitesi Şarkiyat Fakültesi Türkoloji Bölümü mezunu olmuştur, 2008'de aynı fakültede *"Umumi Türk Biçim Bilimi Modelinin Geliştirilmesi İçin Bilgi Kaynağı Olarak Eski Türk Yazıtlarının Dili (İsim Çekimi)"* isimli doçentlik tezini savunmuştur. 2000 yılından bugüne kadar Sankt-Petersburg Devlet Üniversitesi Şarkiyat Fakültesi Türkoloji Bölümü'nde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. 60'tan fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Морфология языка древнетюркских рунических надписей / Eski Türk Yazıtlarının Dilinin Biçim Bilimi, St. Petersburg, 2011.

Сборник упражнений по грамматике и лексике современного турецкого языка: учебное пособие (в соавторстве: А. И. Пылев) */ Çağdaş Türkçe Dil Bilgisi ve Sözcük Hazinesi: Alıştırmalar Kitabı* (A. İ. Pılev ile birlikte), St. Petersburg, 2013.

Makaleler

"К вопросу о количественном значении тюркской субстантивной основы / Türk İsim Gövdesinin Nicel Anlamı üzerine, *Vestnik SPbGU*, Seri 9, 2007, № 3, s. 119–125.

"Возможные причины взаимозаменяемости форм дательного (-ka) и

местно-исходного (-da) падежей в текстах рунических памятников / Türk Yazıtlarının Metinlerinde -ka Yönelme Hali ile -da Bulunma-Çıkma Halinin Değiştirilebilirliğinin Olası Nedenleri, *Vestnik SPbGU*, Seri 9, 2008, № 2, s. 274–278.

"О тюркских падежах с сопроводительной семантикой / Eşlik Anlamlı Türk Halleri üzerine, *Vestnik SPbGU*, Seri 9, 2009, № 4, s. 166–170.

"Сравнительно-типологический анализ причастия с показателем -gan в узбекском языке (в соавторстве: Х. С. Мухитдинова) / Özbekçede -gan Ekli Ortaçın Karşılaştırmalı Tipolojik Analizi (H. S. Muhitdinova ile birlikte), *Rossijskaya tyurkologiya*, Moskova-Kazan, 2011, № 2 (11), s. 41–47.

"Категория аспектуальности языка древнетюркских рунических памятников / Eski Türk Yazıtlarının Dilinin Aspekt Kategorisi, [İçinde]: *Doğu Dillerinin Teorik Dil Bilgisi Üzerine Araştırmalar*, St. Petersburg, 2011, s. 141–158.

"Категория залога языка древнетюркских рунических памятников / Eski Türk Yazıtlarının Dilinin Çatı Kategorisi, [İçinde]: *Doğu Dillerinin Teorik Dil Bilgisi üzerine Araştırmalar*, St. Petersburg, 2011, s. 159–178.

"Опыт сравнительного анализа глагольных имен в турецком и якутском языках / Türkçe ile Yakutça İsim-Fiillerinin Karşılaştırmalı Analiz Deneyimi, *Vestnik SPbGU*, Seri 13, 2012, № 3, s. 15–23.

"Эволюция тюркской категории склонения в контексте системной лингвистики (на материале языка древнетюркских рунических памятников) / Sistem Dil Bilimi Bağlamında Türk Çekim Kategorisinin Evrimi (Eski Türk Yazıtlarının Dili Örneğinde), *Vestnik SPbGU*, Seri 13, 2013, № 1, s. 10–17.

"О термине 'субстантивно-адъективная форма' (САФ) применительно к некоторым глагольно-именным формам тюркских языков" / "Bazı Türk Fiil-İsim Şekilleri ile ilgili olarak 'İsim-Sıfat Şekli' Kavramı Üzerine", [İçinde]: *Çağdaş Türkoloji Araştırmalarının Güncel Sorunları*, Saint-Petersburg, 2016, s. 49–55.

"Отсутствие тюркских сложноподчиненных предложений как следствие внутреннего устройства агглютинативных языков" / "Eklemeli Dillerin İç Yapısının Sonucu olarak Türk Karmaşık Cümlelerin Yokluğu", *Vestnik RUDN*, "Dil Teorisi. Semiyotik. Semantik" Serisi, 2017, C. 8, № 3, s. 563–570.

Prof. Dr. Andrey Petroviç Dulzon
(1900–1973)

1900 yılında Saratov Oblastı'ndaki Krasnopolye köyünde dünyaya gelir. Çulım Türkleri, Selkup ve Ket gibi Sibirya halklarının dilleri ve kültürleri üzerinde yaptığı araştırmalarla ün kazanan dilci, etnografçı, arkeolog, Tomsk Dil Bilimi Okulu'nun kurucusudur. Yerel Selkup halkının kademeli Türkleşmesinin sonucu olarak Çulım Türkçesinin ortaya çıkması hakkında hipotez yapmıştır. Ket dilleri konuşan halkların Güney Sibirya, Batı Sibirya'nın orta kısmı ve Krasnoyarsk Bölgesi'nde halen yaşayanların en eski temsilcileri olduğunu tespit eden dil bilimci, substrat kaynaklı toponimlerin analizi için bir yöntem sistemi geliştirmiştir. 1924'te Saratov Üniversitesi Fizik ve Matematik Fakültesi'ne girdikten kısa süre sonra, Ukrayna diyalektolojisi alanında çalışacağı Filoloji Fakültesi'ne geçmiştir. 1925–1929 yılları arasında Dulzon, üniversitede okumakla beraber Saratov Üniversite nezdinde İşçi Fakültesi'nde öğretmenlik yapmıştır. 1929'da üniversiteden mezun olan dil bilimci, 1929–1934 yılları arasında Engels şehrinde Alman Ziraat Pedagoji Enstitüsü'nde doçent olarak çalışmış ve Almanca öğretmiştir. 1931'de Moskova Dil Bilimi Araştırma Enstitüsü'ne Alman dil bilgisi üzerinde uzlaşmaya başlayan Dulzon, 1938'de *"Alt Urbach Lehçesi"* doçentlik tezini, 1940'ta ise *"Prays Köyü Ağzının Malzemelerine Dayalı Lehçe Karıştırma Sorunu"* doktora tezini savunmuştur. 1934'te Saratov Pedagoji Enstitüsü'nde Alman Filolojisi ve Genel Dil Bilimi Bölümü Başkanı olarak çalışmaya başlamış, 1940'ta ise profesör akademik unvanını kazanmıştır. Tomsk Devlet Pedagoji Enstitüsü'nde 1941'den beri profesör, 1942'den beri ise Alman Dili ve Genel Dil Bilimi Bölümü Başkanı olarak çalışmıştır. 1942–1943 yılları arasında Tomsk devlet bölge enerji santralinde çalışmıştır, sonra vefat ettiği 1973'e kadar Tomsk Devlet Pedagoji Enstitüsü'nde öğretmenlik yapmıştır. 1945'ten 1948'e kadar yarı zamanlı olarak Tomsk Devlet Üniversitesi Tarih ve Filoloji Fakültesi Edebiyat ve Rus Dili Bölümü'nde profesör olarak çalışmıştır. 160'tan fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

К характеристике украинских говоров Республики Немцев Поволжья / *Aşağı Volga Cumhuriyeti'nin Ukrayna Ağızlarının Özellikleri üzerine*, Pokrovsk, 1927.

Грамматика немецкого языка / *Almanca Dil Bilgisi*, Engels, 1934.

Археологическая карта Томской области / *Tomsk Oblastı'nın Arkeolojik Haritası*, Tomsk, 1954.

Очерки по грамматике кетского языка, часть 1 / *Ket Dili Grameri üzerine Denemeler, 1. Bölüm*, Tomsk, 1964.

Кетские сказки / *Ket Halk Masalları*, Tomsk, 1966.

Кетский язык /*Ket Dili*, Tomsk, 1968.

Сказки народов сибирского Севера / *Kuzey Sibirya Halklarının Masalları*, Tomsk, 1972.

Makaleler

"К вопросу о создании букваря для немецких школ / Alman Okulları için Alfabe Kitabı Geliştirme Sorunu üzerine, *Schulblat*, 1927.

"Древние смены народов на территории Томской области по данным топонимики / Toponimi Verilerine göre Tomsk Oblastı Topraklarında Eski Halk Değişimleri, *Uchenye zapiski Tomskogo gosudarstvennogo pedagogicheskogo instituta*, Tomsk, 1950, 6. C.

"Чулымские татары и их язык / Çulım Tatarları ve Çulım Tatarcası, *Uchenye zapiski Tomskogo gosudarstvennogo pedagogicheskogo instituta*, Tomsk, 1952, 9. C., s. 131.

"Диалекты татар-аборигенов Томи / Tomi'deki Yerli Tatarların Lehçeleri, *Uchenye zapiski Tomskogo gosudarstvennogo pedagogicheskogo instituta*, Tomsk, 1956, s. 15.

"Кетские топонимы Западной Сибири / Batı Sibirya'nın Ket Toponimleri, *Uchenye zapiski Tomskogo gosudarstvennogo pedagogicheskogo instituta*, Tomsk, 1959, s. 18.

"Топонимы средней Сибири / Orta Sibirya Toponimleri, *Uchenye zapiski Sibirskogo otdeleniya Akademii nauk SSSR.* Sosyal Bilimler Serisi, 1965, S. 5, 2. C.

"Древняя языковая общность в Центральной Азии / Orta Asya'nın Eski Dil Topluluğu, *Trudy Tomskogo gosudarstvennogo universiteta*, Tomsk, 1968, C. 197, s. 6.

"Группа енисейских языков / Yenisey Dilleri Grubu, *Filologicheskiye nauki*, 1970, S. 5.

"Этнологическая дифференциация тюрков Сибири / Sibirya Topraklarında Yaşayan Türklerin Etnolojik Farklılaşması, [İçinde]: *Türk Dillerinin Yapısı ve Tarihi*, Moskova, 1971.

"О некоторых общностях енисейских языков с индоевропейскими / Hint-Avrupa ile Yenisey Dilleri arasında Bazı Ortak Özellikler üzerine, *Uchenye zapiski Tomskogo gosudarstvennogo universiteta: Voprosy yazykoznaniya i sibirskoy dialektologii*, Tomsk, 1971, S. 74, s.2.

"Диалекты и говоры тюрков Чулыма / Çulım Türklerinin Lehçeleri ve Ağızları, *Sovetskaya tyurkologiya*, 1973, s. 2.

Prof. Dr. Nikolay Demyanoviç Dyaçkovskiy
(1929–1998)

1929 yılında Yakutistan Cumhuriyeti'nin Çıappara köyünde dünyaya gelir. Yakut dilinin ses bilimi üzerine çalışan önce gelen dilci, deneysel ses bilimcidir. 1952 yılında Yakut Pedagoji Enstitüsü'nden mezun olduktan sonra Enstitü'nün Rus Dili ve Genel Dil Bilimi Bölümü'nde çalışmaya başlamıştır. 1966 yılında Leningrad Devlet Üniversitesi'nde *"Yakut Dilinin Ünlülerin Sistemi (Deneysel Ses Bilimi Çalışması)"* isimli doçentlik tezini, 1984 yılında ise Alma-Atı'da *"Yakut Dilinin Ünsüzlerin Sistemi (Deneysel Karşılaştırmalı Çalışma)"* isimli doktora tezini savunmuştur. 1963–1998 yılları arasında Yakut Devlet Üniversitesi Yakut Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde çalışan Dyaçkovskiy, 1967–1991 yılları arasında Bölümün Başkanlığını yapmıştır. 1968 yılında doçent akademik unvanını, 1990 yılında ise profesör unvanını kazanmıştır. 50'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

О фонетическом освоении заимствованных слов в якутском языке / *Yakut Dilinde Alıntı Kelimelerin Fonetik Özellikleri Üzerine*, Yakutsk, 1962.

Звуковой строй якутского языка. Ч. 1. Вокализм / *Yakut Dilinin Ses Bilgisi. 1. C. Ünlülerin Sistemi*, Yakutsk, 1971.

Звуковой строй якутского языка. Ч. 2. Консонантизм / *Yakut Dilinin Ses Bilgisi. 2. C. Ünsüzlerin Sistemi*, Yakutsk, 1977.

Грамматика современного якутского литературного языка. Фонетика и морфология / *Çağdaş Yakut Edebi Dilinin Grameri. Ses Bilgisi ve Biçim Bilgisi*, Moskova, 1982.

Саха билиҥҥи тыла. Фонетика / *Bugünkü Yakut Dili. Ses Bilgisi*, Yakutsk, 2000.

Makaleler

"За ясность правил и легкость их применения / Kuralların Netliği ve Uygulama Kolaylığından Yanayım, *Sotsialisticheskaya Yakutiya*, 9 Haziran1961.

"Проблемы языкового строительства / Dil Yapımı Sorunları, *Sakhabyt tılın saydyytyn torumnaan*, Yakutsk, 2009, s. 79–86.

"Саха тылыгар сорох экспрессивнэй-эмоциональнай сыһыарыылар / Rus Dilinde Etkileyici-Duygusal Sıfatlar, [İçinde]: *Yakut Dili. Söz Dağarcılığı, Dil Bilgisi. Makaleler*, Yakutsk, 1993, s. 103–135.

Prof. Dr. Adile Memedovna Emirova

(1933–)

1933 yılında Yalta şehrinde dünyaya gelir. Sistemik-yapısal, iletişimsel-pragmatik açıdan genel ve karşılaştırmalı Rus deyim bilimi, toplumdilbilim, kültürdilbilim, Kırım Tatar filolojisi uzmanıdır. Kırım Bilimler Akademisi'nin üyesi (1994), Ukrayna Ulusal Yazarlar Birliği üyesi, Ukrayna Hükümeti tarafından bilim ve teknoloji alanlarına yaptığı katkılardan dolayı Ukrayna üstün hizmet ödülüne (1999) layık görülmüştür.

1957 yılında Özbek (Semerkand) Devlet Üniversitesi'nden mezun olmuştur. 1964–1968 yılları arasında aynı üniversitede doktorasını tamamlamış ve 1969 yılında *"Çağdaş Rus Dilinde Durağan Ad Tümcesi"* adlı doçentlik tezini savunmuştur. 1989 yılında ise Taşkent Devlet Üniversitesi'nde *"İletişimsel-Pragmatik Açıdan Rus Deyimleri"* isimli doktora tezini savunmuştur.

1990 yılının aralık ayında Simferopol Devlet Üniversitesi (şimdi Vernadskiy Taurida Federal Üniversitesi) Rus Dili Bölümü'ne profesör olarak atanmış ve 2002 yılında bu bölümden ayrılmasından sonra Taurida Federal Üniversitesi Dillerarası İletişim ve Gazetecilik Bölümü'nde çalışmıştır. 1997 yılından bu yana Kırım Mühendislik ve Pedagoji Üniversitesi Kırım Tatar Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde profesör olarak çalışmaktadır, 2010 yılında bu üniversitenin Rus Filolojisi Bölümü'ne profesör olarak atanmıştır. Kırım Tatar ve Rus Filolojisi Doktora Bölümü'nü yönetmektedir. 250'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Крым – любовь и боль моя. (Проблемы возрождения крымскотатарской культуры) / Kırım, Aşkım ve Acım Benim. (Kırım Tatar Kültürünün Yeniden Yaşatılması Sorunları), Simferopol, 2000.

Къырымтатар тили тильшынаслыкъ терминлеринынъ лугъаты / Крымско-татарско-русский терминологический словарь (в соавторстве: Е. С. Ганиева, Н. С. Сейдаметова) / *Kırım Tatarca Terminler Sözlüğü* (E. S. Ganieva, N. S. Seydametova ile birlikte), Simferopol, 2001, 2. baskı, 2008.

Русско-крымскотатарский словарь сочетаний, эквивалентных слову (в соавторстве: С. М. Усеинов) / *Bir Sözcüğü İfade Eden Rusça-Kırım Tatarcası Deyimler Sözlüğü* (S. M. Useinov ile birlikte), Simferopol, 2003.

Русско-крымскотатарский учебный фразеологический словарь / Öğrenciler için Rusça-Kırım Tatarcası Deyimler Sözlüğü, Simferopol, 2004.

Избранные научные работы (к 75-летию со дня рождения и 52-летию научной,

педагогической и общественной деятельности) / Seçilmiş Bilimsel Çalışmalar (75. Doğum Yıldönümü ve Bilimsel, Pedagojik ve Sosyal Faaliyetlerinin 52. Yıldönümü münasebetiyle), Simferopol, 2008.

Къырымтатар тилинде русча къаршылыкълары иле грамматика терминлери лугъаты / Крымско-татарско-русский словарь грамматических соответствий (в соавторстве: У. О. Кюркчи, Е. С. Ганиева, Н. С. Сейдаметова) / *Kırım Tatarcada Rusça Dilbilimsel Terimler Sözlüğü* (U. O. Kürkçi, E. S. Ganieva, N. S. Seydametova ile birlikte), Simferopol, 2008.

Къырымтатарджа-русча фразеологик уйгъундашлар лугъаты / Крымско-татарско-русский фразеологический словарь (в соавторстве: У. О. Кюркчи) / *Kırım Tatarcası-Ruşça Deyimler Sözlüğü* (U. O. Kürkçi ile birlikte), Simferopol, 2011.

Qırımtatar tiliniñ imlâ ve punktuatsiya qaideleri (Leyha) / Орфография и пунктуация крымско-татарского языка (в соавторстве: И. А. Керимов, Н. Р. Абдулваапов, Ш. Б. Абдурашитова, Е. Е. Абибуллаева и др.) / *Kırım Tatarcasının Yazım ve Noktalama Kuralları (Proje)* (İ. A. Kerimov, N. R. Abdulvaapov, Ş. B. Abduraşitova, E. E. Abibullaeva vd. ile birlikte), Simferopol, 2011.

Основы крымскотатарской фразеологии: учебное пособие для студентов филологических специальностей / Kırım Tatarcası Deyim Biliminin Temelleri: Filoloji Öğrencileri için Ders Kitabı, Simferopol, 2012.

Qırımtatar tiliniñ imlâ ve punktuatsiya qaideleri (Leyha) / Правила орфографии и пунктуации крымского-татарского языка (проект) (в соавторстве: И. А. Керимов, Е. С. Ганиева) / *Kırım Tatarcası Yazım ve Noktalama Kuralları (Proje)* (İ. A. Kerimov, E. S. Ganieva ile birlikte), Simferopol, 2012.

Makaleler

“Актуальные проблемы возрождения языка крымских караимов / Kırım Karaim Türklerinin Dilinin Yeniden Yaşatılmasının Güncel Sorunları, [İçinde]: *“Karaylar Arkadaşlarını Topluyor” Uluslararası Etnografik Festivali Çerçevesindeki Bilimsel Uygulamalı Konferansın Bildirileri* (Simferopol, Kezlev, 14–16 Eylül 2007), Simferopol, 2008, s. 249–253.

“Крымскотатарско-русская языковая интерференция: диахрония и синхрония / Art Zamanlı ve Eş Zamanlı açıdan Kırım Tatarcası-Rusça Etkileşimi, *MegaLing’2008. Uygulamalı Dil Bilimi ve Dil Teknolojilerinin Ufukları: Uluslararası Bilimsel Konferansın Bildirileri* (22-28 Eylül 2008, Ukrayna, Kırım, Partenit), Simferopol, 2008, s. 319–322.

“Крымскотатарский ономастикон: вчера, сегодня, завтра / Kırım Tatarcası Onomastik Bilimleri: Dünü, Bugünü, Yarını, *Logos onomastiki*, Donetsk, 2009, № 1 (3), s. 9–11.

“Крымскотатарская фразеология: универсальное и этнокультурное / Kırım Tatar Deyim Bilimi: Evrensel ve Etnokültürel

Özellikler, *Uchenye zapiski Tavricheskogo nacionalnogo universiteta im. V. I. Vernadskogo. Seri: Filoloji. Sosyla İletişimler*, Simferopol, 2011, Cilt 24 (63), № 1, bölüm 2, s. 76–80.

"Функционально-семантическая классификация фразеологических единиц крымскотатарского языка / Kırım Tatarcasının Deyimlerinin İşlevsel ve Semantik Sınıflandırılması, *Uchenye zapiski Tavricheskogo nacionalnogo universiteta im. V. I. Vernadskogo. Seri: Seri: Filoloji. Sosyla İletişimler*, Simferopol, 2012, Cilt 25 (64), № 3, bölüm 2, s. 238–243.

"Актуальные проблемы сохранения языков и культур коренных народов Крыма / Kırım Yerli Halklarının Dillerinin ve Kültürlerinin Korunmasının Güncel Sorunları, [İçinde]: *Kırım Gelişimi Sorunları: Bilimsel Uygulamalı Tartışmalı Analitik Bildiriler*. Sayı 16: Kırım'ın Bölgesel Topluluğu: Oluşumu, Bugünü ve Perspektifleri, Simferopol, 2012, № 16, s. 106–109.

"Бекир Чобан-заде и актуальные проблемы современного крымскотатарского языкознания (орфография и орфоэпия) / Bekir Çobanzade ve Çağdaş Kırım Tatar Dil Biliminin Güncel Sorunları (Yazım ve Telaffuz Kuralları), [İçinde]: *Bekir Çobanzade'nin Dünyası: 1. Bilimsel-Uygulamalı Kırım Türkoloji Konferansı*, Simferopol, 2012, s. 110–116.

"К вопросу о феномене маргинальной литературы / Marjinal Edebiyat Fenomeni üzerine, *Voprosy russkoj literatury*, Simferopol, 2012, № 23 (80), s. 157–166.

"Крымскотатарские собственные имена как кумулятивные знаки этнической культуры / Etnik Kültürün Kümülatif İşaretleri olarak Kırım Tatar Dilinde Özel İsimler, [İçinde]: *Kırım Gelişimi Sorunları: Bilimsel Uygulamalı Tartışmalı Analitik Bildiriler*. Sayı 16: Kırım'ın Bölgesel Topluluğu: Oluşumu, Bugünü ve Perspektifleri, Simferopol, 2012, s. 208–213.

"Поэтика Эрвина Умерова: эзопов язык и фигура умолчания / Ervin Umerov'un Şiirlerinin Özellikleri: Ezop Dili ve Üstü Kapalı İfadeleri, [İçinde]: *Kara Deniz Bölgesinin Halklarının Kültürü*, 2012, № 223, s. 148–150.

Prof. Pavel Aleksandroviç Falev
(1888–1922)

1888 yılında St. Petersburg'da dünyaya gelir. Önde gelen etnografya uzmanı ve Türkologdur. N. Ya. Marr, V. D. Smirnov (bk.), A. N. Samoyloviç'in (bk.) öğrencisidir.

1908 yılında St. Petersburg Üniversitesi Şarkiyat Fakültesi'nin Arap-Fars-Türk-Tatar

Edebiyatı Bölümü'nde eğitim görmeye başlamıştır. *"Edigey ve Toktamış Hakkında Nogay Efsaneleri"* isimli yüksek lisans tezi için altın madalyaya layık görülmüştür.

1914 yılında yüksek linsansı bitiren Falev Kırım ve Stavropol Bölgesi'ne Kırım Tatarların ve Nogayların yaşamlarıyla ilgili bilimsel malzeme toplamak üzere gezi yapmıştır.

1915 yılından beri Petrograd Üniversitesi'nin Şarkiyat Fakültesi'nde, önce doçent, sonra profesör olarak (1919) çalışmaya başlayan Falev, Osmanlıca dil bilgisi üzerine dersler vermiştir. Rus Coğrafya Kurumu'nun Doğu Şubesi'nin çalışmalarında aktif rol oynamıştır. 1916 yılında eski eserleri tescil etmek ve korumak amacıyla Kafkasya'ya gönderilmiştir. Tiflis ve Bakü'de Azerice okumuştur. Asya Müze'sinde asistan olarak çalışmıştır. 1917 Devriminden sonra Sosyal Bilimler Fakülte'sinde çalışmıştır, aynı zamanda Uygulamalı Şarkiyat Akademisi'nde Osmanlıca dersleri vermiştir. 1920 yılından beri Yaşayan Doğu Dilleri Enstitüsü'nde Kırgızca dersleri vermiştir.

1921 yılında yerli halkların yaşamlarını araştırmak amacıyla Türkistan'a gönderilmiştir, aynı yıl Türkistan Doğu Enstitüsü'nde (Taşkent) Türkoloji ve Kırgızca dersleri vermiştir. Buna paralel olarak Türkistan Devlet Kütüphanesi'nin Bibliografya Bölümü'nün başkanlığını yapmıştır. Türkistan'da devamlı olarak yaşamaya karar vermıştir. Kişisel sorunları çözmek amacıyla Petrograd'a giden Falev bu yolculuk esnasında tifo olup vefat etmiştir.

Kitaplar

Арабская новелла в арабском эпосе / *Arap Destanlarında Arap Hikâyeleri,* Simferopol, 1915.

Турецкие писатели о причинах упадка Турции Отчет о поездке в Закавказье и в Азербайджан летом 1916 года в связи с охраной памятников восточных древностей на Кавказском фронте / *Türk Yazarlarını Türkiye'nin Gerilemesinin Nedenleri üzerine Düşünceleri.* Kafkas Cephesinde Eski Doğu Eserlerinin Korunması Amacıyla 1916 yılında yapılan Kafkasya ve Azerbaycan Gezisi hakkındaki Rapor, Petrograd, 1917.

Ногайская сказка об Ак-Кобоке / Ak-Kobok hakkında Nogay Masalı, Petrograd, 1917.

Османские рукописи, поступившие в Азиатский музей Российской Академии наук с Кавказского фронта / *Rusya Bilimler Akademisi Asya Müzesi'ne Kafkasya Cephesinden Gelen Osmanlı Elyazmaları*, Petrograd, 1918.

Введение в изучение тюркских литератур и наречий / *Türk Edebiyatları ve Lehçelerinin Araştırılmasına Toplu Bakış,* Taşkent, 1922.

Makaleler

Записи произведений народной словесности у ногайцев Ставропольской губ. в связи с ранее опубликованным материалом. Записки Восточного отделения Русского археологического общества / Stavropol Böylegesi'ndeki Nogay Halk Edebiyatı Eserlerinin Kayıtları. Daha Önce Yayımlanmış Materyallere İlaveten, [İçinde]: *Rus Arkeoloji Derneği Doğu Şubesinin Notları*, 23/3–4, Petrograd, 1916, s. V–VI.

Из идеологии крымско-татарской интеллигенции / Kırım-Tatar Aydınlarının İdeolojisi üzerine, *Izvestiya Tavricheskoj uchyonoj arhivnoj komissii*, Simferopol, 1918, № 54, s. 279–288.

Фет-али-Ахундов. Обманутые звёзды. Рассказ, перевод с турецкого П. Фалева. Вступительная заметка П. Ф. / Fet-Ali Ahundov. Yanıltılmış Yıldızlar. Hikâye. Türkçeden çeviren S., Falev, Önsöz S., Falev, [İçinde]: *Doğu. Edebiyat, Bilim ve Sanat Dergisi*, Moskova, 1923, s. 58–76.

"Староосманский перевод 'крымской' поэмы" / "'Kırım' Destanının Osmanlıca Çevirisi", [İçinde]: *Rusya Bilimler Akademisi Asya Müzesi Nezdindeki Şarkiyatçılar Komitesi'nin Notları*, Leningrad, 1925, C. 1, s. 139–160.

Prof. Dr. Guzel Çahvarovna Fayzullina

(1982–)

1982 yılında Tyumen Oblastı'ndaki Ptitsı köyünde dünyaya gelmiştir. Mendeleev Tobolsk Pedagoji Enstitüsü Tyumen Devlet Üniversitesi İlkokul ve Okul Öncesi Eğitim Teori ve Metodolojisi Bölümü Profesörü, Batı Sibirya Halklarının Kültürlerarası İletişimi Bilimsel Perspektif Laboratuvarı Başkanıdır. 2004 yılında Mendeleev Tobolsk Pedagoji Enstitüsü'nden mezun olmuştur. 2006 yılında *"Tatar Dilinin Tobol-İrtış Lehçesinde Rusça Alıntı Kelimeleri"* isimli doktora tezini savunmuştur. 2013–2016 yılları arasında Kazan Federal Üniversitesi Genel ve Türk Dil Bilimi Bölümü karşılaştırmalı ve tipolojik dil bilimi uzmanlık alanında doktora öğrencisi olarak okumuştur. 2017 yılında *"Dilin Lehçesine Yansıyan Dünya Görüşü Işığında İnsanın İmajı (Tyumen Oblastı'nın Güneyindeki Tatar Halk Ağızlarının Malzemeleri Üzerine)"* isimli doçentlik tezini savunmuştur. 2008–2018 yılları arasında Mendeleev Tobolsk Pedagoji Enstitüsü Filoloji Eğitimi Bölümü doçenti, 2018'den beri İlkokul ve Okul Öncesi Eğitim Teori ve Metodolojisi Bölümü profesörüdür. Tatar kültürdilbilim okulunun geleneklerini diyalektoloji yönünde devam ettirmektedir. 100'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Русские лексические заимствования в тоболо-иртышском диалекте сибирских татар / Sibirya Tatarlarının Tobol-İrtış Lehçesinde Rusça Alıntı Kelimeler, Tobolsk, 2012.

Номинации человека в татарских народных говорах Тюменской области / Tyumen Oblastı'ndaki Tatar Halk Ağızlarında İnsan Adları, Kazan, 2016.

Чебургинские мечетные книги XIX – начала XX вв. / 19.-20. yy. Yazılmış Çeburgin Cami Kitapları, Kazan, 2021.

Makaleler

Metaphorization of mythonyms as the way of a person secondary nomnation in the Siberian dialects of Tatar language (R. R. Zamaletdinov ile birlikte), *Journal of Language and Literature*, 2015, 6 (2).

The anthropomorphous dolls-patrimonial idols of Attanay and their place in the language picture world of the Siberian Tatars (I. S. Karabulatova, A. A. Fattakova, Ye. N. Ermakova, F. S. Sayfulina ile birlikte), *Social Sciences (Pakistan)*, 2016, 11 (18).

Nominations of person with name-food components in Tatar national dialects of Tyumen region (R. R. Zamaletdinov ile birlikte), *Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 2016.

Роль традиции имянаречения сибирских татар в формировании вторичной номинации терминов родства / Akrabalık Terimlerinin İkinci Nominasyonunun Oluşumunda Sibirya Tatarlarının İsim Verme Geleneğinin Rolü, *Vestnik Chelyabinskogo gosudarstvennogo pedagogicheskogo universiteta*, 2016, s. 188–194.

Номинации человека с компонентом-зоонимом (на материале татарских говоров юга Тюменской области) / Zoonim Bileşeni İçeren İnsan İsimleri (Tyumen Oblastı'nın Güneyindeki Tatar Ağızları üzerinde), *Tatarica*, 2017, s. 22–41.

Phraseological units of the Siberian Tatars with the component-somatism ec "Belly", formed on the basis formulas of the evil desire (R. R. Zamaletdinov, A. A. Fattakova, G. F. Zamaletdinova, F. H. Gabdrakhmanova ile birlikte), *Modern Journal of Language Teaching Methods*, 2018.

Женские демонические персонажи в мифах и фольклоре народов Западной Сибири: генезис, функции, атрибутика (в соавторстве: М. В. Прокопова, Е. Н. Ермакова) / Batı Sibirya Halklarının Mitleri ve Folklorunda Şeytani Kadın Karakterleri: Doğuşu, İşlevleri, Nitelikleri (M. V. Prokopova, Ye. N. Ermakova ile birlikte), *Nauchnyy dialog*, 2019, S. 12, s. 198–209.

Словообразовательный потенциал имени собственного и его реализация в русском и татарском языках (в соавторстве: Е. Н. Ермакова) / Özel İsmin Türeme Potansiyeli ve

Onun Rus ve Tatar Dillerinde Gerçekleşmesi (Ye. N. Ermakova ile birlikte), *Tomskiy Zhurnal lingvisticheskikh i antropologicheskikh issledovaniy*, 2019, S. 4 (26), s. 67–77.

General Name as Cultural Code of Siberian Tatars, (R. R. Zamaletdinov ile birlikte), International Journal of Criminology and Sociology, 2020, S. 9, 1129–1133.

Мечетные книги Тобольской губернии XIX – начала XX веков как памятник письменности сибирских татар: состав книг и лексика (в соавторстве: Е. Х. Кадирова, А. А. Фаттакова) / Sibirya Tatarlarının Yazılı Eseri Olarak Camilerde Yazılan ve XIX. –XX. Yüzyılın Başına ait Tobolsk Valiliği Doğum Kütükleri: Onların İçeriği ve Kelime Hazinesi (E. H. Kadirova, A. A. Fattakova ile birlikte), *Nauchnyy dialog*, 2020, S. 2, s. 127–140.

Prof. Dr. Mihail Romanoviç Fedotov (1919–2003)

1919 yılında Çuvaşistan'da dünyaya gelir. Türk ve Altay Dilleri araştırmacısıdır. Çuvaşistan'da Ural-Altay dillerinin karşılaştırmalı tarihsel yaklaşımının kurucusudur. Çuvaş dili araştırmalarında önde gelen dil bilimcidir. Çuvaş Özerk Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'nin Hükümeti tarafından bilim alanında Üstün Hizmet Ödülü'ne, bilim ve teknoloji alanında ÇÖSSC Hükümeti tarafından Hizmet Ödülü'ne layık görülmüştür

1953 yılında Gorki Pedagoji Yabancı Diller Enstitüsü'nden mezun olmuştur. 1937–1939 ve 1953–1954 yılları arasında Çuvaş Özerk bölgesinde öğretmen olarak çalışmıştır. 1948–1952 yıllar arasında Mari Özerk Bölgesinde daha sonra 1956–1964 yıllar arasında Çuvaş Cumhuriyeti Eğitim Enstitüsü Yabancı Diller Bölümü'nün başkanlığını yapmıştır. 1964–1967 yılları arasında Çuvaş Devlet Pedagoji Enstitüsü'nde öğretmen görevlisi olarak çalışmıştır. 1967–1969 yılları arasında profesörü unvanı almıştır. 1974'te *"Tarihsel Bağlamda Çuvaş-Mari Dilleri arasındaki İlişkiler"* isimli doktora tezini savunmuştur.

1996–2003 yılları arasında Çuvaş Devlet Beşeri Bilimler Enstitüsü'nde önemli araştırmalar yapmıştır. Çuvaş dilinin ses bilgisi, dil bilgisi, leksik sistemi üzerine kapsamlı çalışmaları çıkarmıştır. 250'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Изучение немецкого глагола в чувашской школе / Çuvaş Okulunda Almanca Fiilinin Öğrenilmesi, Şupaşkar, 1957.

Изучение немецкого синтаксиса в чувашской школе / Çuvaş Okulunda Almanca Söz Diziminin Öğrenilmesi, Şupaşkar, 1958.

К вопросам изучения некоторых частей речи немецкого языка в чувашской школе / Çuvaş Okulunda Almancanın Bazı Sözcük Türlerinin Öğrenilmesi üzerine, Şupaşkar, 1959.

Средства выражения модальности в чувашском языке / Çuvaş Dilinde Kiplik Kategorisini İfade Etme Yöntemleri, Şupaşkar, 1963.

Исторические связи чувашского языка с языками угро-финнов Поволжья и Перми: в 2 ч. / Çuvaş Dilinin ile Volga Bölgesi ve Perm Bölgesindeki Fin Ugor Dilleri arasındaki Tarihsel İlişkileri: 2 Bölüm. *Bölüm 1: Çuvaş-Mari İlişkileri*, Şukaşkar, 1968.

Чăваш чĕлхин историйĕ. 1-мĕш пайĕ: Сасăсем: лекцисем / История чувашского языка. Часть 1. Лекции по фонетике / Çuvaş Dilinin Tarihi. Bölüm 1: Ses Bilgisi üzerine Dersler, Şupaşkar, 1971.

Авалхи тĕрĕк чĕлхи: Орхонпа Енисей палăкĕсен чĕлхине танлаштарса вĕренмелли хатĕр / Древнетюркский языка: сопоставительное языковое исследование орхоно-енисейских памятников / Eski Türk Dili: Orhon-Yenisey Yazıtlarının Karşılaştırmalı Dil Çalışması, Şupaşkar, 1973; 2. Baskı, Şupaşkar, 1979.

Тĕрĕк чĕлхисен танлаштару грамматики: морфологи лекцийĕсем / Сопоставительная грамматика тюркских языков. Лекции по морфологии / Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Dil Bilgisi: Morfoloji üzerine Dersler, Şupaşkar, 1975.

Тюркологи пуçламăшĕ: вĕренӳ пособийĕ / Türkolojinin Başlangıcı: Çalışma Kılavuzu, Şupaşkar, 1976.

Чувашский язык в семье алтайских языков: в 3 ч. / Altay Dilleri Ailesinin Üyesi olarak Çuvaş Dili: 3 bölüm; Bölüm 1, Şupaşkar, 1980; Bölüm 2, Şupaşkar, 1983.; Bölüm 3, Şupaşkar, 1986.

Исследователи чувашского языка / Çuvaş Dilinin Araştırmacıları. Şupaşkar, 1987; 2. Baskı, Şupaşkar, 2000.

Чувашско-марийские языковые взаимосвязи / Çuvaş-Mari Dil İlişkileri, Saransk, 1990.

Материалы к историко-этимологическому словарю чувашского языка / Çuvaş Dilinin Tarihsel ve Etimolojik Sözlüğüne dair Materyaller, Şupaşkar, 1992.

Н. И. Ашмарин: краткий очерк жизни и деятельности / N. İ. Aşmarin: Yaşamı ve Eserlerine dair Kısa İnceleme, Şupaşkar, 1995.

Чувашский язык: истоки, отношение к алтайским и финно-угорским языкам, историческая грамматика / Çuvaş Dili: Kökenler, Altay ve Fin Ugor Dilleri arasındaki Yeri, Tarihsel Dil Bilgisi, Şupaşkar, 1996.

Этимологический словарь чувашского языка: в 2 т. / Çuvaş Dilinin Etimolojik

Sözlüğü: 2 C., Şupaşkar, 1996; 2. baskı, Şupaşkar, 2002.

Словарь чувашских нехристианских личных имен / *Çuvaşların Hıristiyan Olmayan Kişisel İsimleri Sözlüğü*, Şupaşkar, 1998.

Из истории христианства (к 2000-летию христианства) / *Hıristiyanlık Tarihi üzerine (Hıristiyanlığın 2000. Yıldönümü münasebetiyle)*, Şupaşkar, 1999.

В поисках родных корней / *Yerli Kökleri Arayışları*, Şupaşkar, 2000.

Литературно-публицистические труды: статьи, рецензии, художественные переводы / *Edebi Eserler ve Makaleler: Yazılar, Yorumlar, Edebi Çeviriler*, Şupaşkar, 2009.

Makaleler

Об арабских и персидских заимствованиях в чувашском языке (Лексико-семантический обзор и словарь) / Çuvaş Dilinde Arapça ve Farsça Ödünç Kelimeleri üzerine (Leksik ve Semantik İnceleme ve Sözlük), *Voprosy chuvashskogo yazykoznaniya i literaturovedeniya*, Şupaşkar, 1963, s. 89–124.

Марийские заимствования в чувашском языке / Çuvaş Dilinde Mari Ödünç Kelimeleri, *Sovetskoe finno-ugrovedenie*, 1965, № 4, s. 255–266.

О некоторых огузских чертах чувашского языка / Çuvaş Dilinin Bazı Oğuz Özellikleri üzerine, *Sovetskaya tyurkologiya*, 1977, № 1, s. 25–32.

Отношение чувашского и общетюркского языков к языкам хазар, дунайских и волжских булгар, а также финно-угров / Çuvaş Dili ve Türk Dillerinin Hazar, Tuna, Volga Bulgarlarının ve Ugro-Fin Dilleri ile İlişkisi, *Sovetskaya tyurkologiya,* 1979, № 3, s. 25–37.

Из истории изучения чувашской фонетики / Çuvaş Dilinin Ses Bilgisinin Araştırmasının Tarihi, [İçinde]: *Çuvaş Dilinin Ses Dizgesi, Grameri ve Deyimlerinin Sorunları*, Şupaşkar, 1983, s. 16–34.

О болгарском и чувашском языках / Bulgar ve Çuvaş Dilleri Üzerine Bir İnceleme, [İçinde]: *Bulgarlar ve Çuvaşlar. Seçme Makaleler*, Şupaşkar, 1984, s. 76–89.

О некоторых тюркских заимствованиях в марийском языке / Mari Dilinde bazı Türk Ödünç Kelimeleri üzerine bir İnceleme, *Sovetskaya tyurkologiya,* 1985, № 4, s. 12–22.

О происхождении двух типов пратюркского языка / İki Tür Eski Türk Dilinin Kökeni üzerine bir İnceleme, *Sovetskaya tyurkologiya,* 1986, № 3, s. 51–55.

К вопросу о хунно-чувашских этнолингвистических связях / Hunların ve Çuvaşların Etnik ve Dil İlişkileri Üzerine Bir İnceleme, *Izvestiya Nacional'noj akademii nauk i iskusstv Chuvashskoj Respubliki,* 1996, № 2, s. 37–44.

О языческих именах чувашей / Çuvaşların Putperestlerden Kalma İsimleri Üzerine Bir İnceleme, *Izvestiya Nacional'noj akademii nauk i iskusstv Chuvashskoj Respubliki,* 1997, № 1, s. 105–115.

Prof. Dr. Ninel Zeynalovna Gadjiyeva
(1926–1991)

1926 yılında Bakü'de dünyaya gelir. Karşılaştırmalı dil bilimi alanında uzmanlaşan tanınmış bir türkologdur, SSCB Bilimler Akademisi üyesi N. K. Dmitriyev'in öğrencisidir.

1952 yılında *"Çağdaş Azerbaycan Edebi Dilinde Yan Cümle Türleri"* isimli doçentlik tezi, 1970 yılında ise *"Türk Dillerinin Sözdizimsel Yapısının Gelişmesinin Ana Yolları"* isimli doktora tezini savunmuştur.

SSCB Bilimler Akademisi Dil Bilimi Enstitüsü'nde çalışmıştır. 1975 yılında Enstitüde SSCB'nin karşılaştırmalı dil bilimi alanında uzmanlaşan önde gelen bilim adamlarından biri olan Prof. Dr. E. A. Makayev ile birlikte karşılaştırmalı tarihsel dil bilimi ve yer dil bilim komisyonu olarak Karşılaştırmalı Dil Bilimi Sektörü'nü kurmuştur. Kısa bir süre sonra Gadjiyeva, bu sektörün başkanı olmuştur. 1986 yılında bu komisyon ve Çeşitli Ailelere ait Dillerin Karşılaştırmalı Genetik Araştırmaları Grubu temelinde Karşılaştırmalı Dil Bilimi Laboratuvarı kurulmuştur.

Kitaplar

Проблемы тюркской ареальной лингвистики: среднеазиатский ареал / *Türk Yercil Dil Bilimi Sorunları: Orta Asya Bölgesi*, Moskova, 1975.

Тюркоязычные ареалы Кавказа / *Kafkasya'nın Türk Dilleri Konuşulan Bölgeleri*, Moskova, 1979

Сравнительно-историческая грамматика тюркских языков: учебное пособие для вузов (в соавторстве: Б. А. Серебренников) / *Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Tarihsel Dil Bilgisi: Üniversite Ders Kitabı* (B. A. Serebrennikov ile birlikte), Bakü, 1979.

Сравнительно-историческая грамматика тюркских языков: синтаксис (в соавторстве: Б. А. Серебренников) / *Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Tarihsel Dil Bilgisi: Söz Dizimi* (B. A. Serebrennikov ile birlikte), Moskova, 1986.

Лингвистический энциклопедический словарь (коллективная монография) / *Dilsel Ansiklopedik Sözlük* (çok yazarlı araştırma kitabı), Moskova, 1990.

Языки мира: тюркские языки (коллективная монография) / *Dünya Dilleri: Türk Dilleri* (çok yazarlı araştırma kitabı), Moskova, 1997.

Сравнительно-историческая грамматика тюркских языков (в соавторстве: Б. А. Серебренников) / *Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Tarihsel Dil Bilgisi* (B. A. Serebrennikov ile birlikte), Moskova, 2010.

Makaleler

Значение ареальной лингвистики для истории тюркских языков / Türk Dillerinin Tarihi için Yercil Dil Biliminin Önemi, *Turcologica. A. N. Kononov'un 70. Yıldönümü münasebetiyle*, Leningrad, 1976, s. 37–46.

О трех этапах изменений анлаутных согласных в истории тюркских языков / Türk Dillerinin Tarihinde Ön Ses Ünsüzlerinin Üç Değişim Kademesi üzerine, *Tyurkologicheskij sbornik 1974*, Moskova, 1978, s. 65–71.

О некоторых трудных вопросах методики изучения истории тюркских языков / Türk Dillerinin Tarihini İnceleme Metodolojisindeki Bazı Zorluklar üzerine, *Turcologica. A. N. Kononov'un 80. Yıldönümü münasebetiyle*, Leningrad, 1986, s. 66–75.

Тюркские языки / Türk Dilleri, [İçinde:] *Dünya Dilleri. Türk Dilleri*, Moskova, 1997, s. 17–34.

Prof. Dr. Gulşat Raisovna Galiullina

(1970–)

1970 yılında Tataristan Cumhuriyeti'nin Muslyumovsky bölgesinde dünyaya gelir. 1989 yılında Kazan Devlet Üniversitesi Tatar Filolojisi, Tarihi ve Doğu Dilleri Fakültesi'ni kazanmıştır. 1994 yılında Tatar Dili Bölümü'nde lisansüstü eğitimine devam etmiştir. 1999 yılında *"Yirminci Yüzyılda Tatarların Antroponimisi (Kişisel İsimler Üzerine)"* adlı doçentlik tezini savunmuştur. 2002 yılında Kazan Devlet Üniversitesi Tatar Dili Bölümü'nde doçent unvanına layık görülmüştür. 2009 yılında *"Dilbilimsel Açıdan Tatarların Antroponimisi"* isimli doktora tezini savunmuştur. 2008 yılında Kazan Üniversitesi Tatar Filolojisi ve Tarihi Fakültesi Çağdaş Tatar Dili Bölümü'nün başkanı olarak seçilmiştir. 2015 yılından bu yana Kazan Federal Üniversitesi Tatar Dil Bilimi Bölümü başkanıdır. 2018'de profesör unvanına layık görülmüştür.

Sözcük bilimi, onomastik, kültürdilbilim, toplumdilbilim, konuşma dili, etnik gruplar arası ve diller arası temaslar, etnik kültür

alanlarında araştırma yapmaktadır. Türk-Tatar Onomastik Bilim Okulu'nun önde gelen araştırmacısıdır. 2020 yılında Rusya Eğitim Bakanlığı tarafından Hizmet Ödülü'ne layık görülmüştür. Yaklaşık 200 bilimsel ve metodolojik çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Татарские личные имена в контексте лингвокультурных традиций / Kültürdilbilim Gelenekleri Bağlamında Tatar Dilinde Özel İsimler, Kazan, 2008.

Тюрко-татарская лексика как проекция национального менталитета (в соавторстве: А. Ш Юсупов, Г. К. Хадиев, Э. Н. Денмухаметов) / *Ulusal Zihniyetin İzdüşümü olarak Türk-Tatar Sözcük Dağarcığı* (A. Ş. Yusupov, G. K. Khadiev, E. N. Denmukhametov ile birlikte), Kazan, 2011.

Этнокультурные традиции как основа укрепления семьи (на примере Тетюшского муниципального района Республики Татарстан) (в соавторстве: Ф. А. Ильдарханов, Г. И. Галиев) / *Ailenin Güçlendirilmesinin Temeli olarak Etnokültürel Gelenekler (Tataristan Cumhuriyeti Tetyuşskiy Belediye Bölgesi Örneği)* (F. İldarkhanov, G. İ. Galiyev ile birlikte), Kazan, 2011.

Typology of Quantification: On Quantifiers and Quantification in Finnish and Languages Spoken in the Central Volga-Kama Region (Alfiya Yusupova, Gulnara Mansurova ile birlikte), University of Helsinki, LINCOM Studies in Language Typology 28: Münich, 2013, s. 400.

Татарская лексикология: в 3 томах (рук. проекта М. З. Закиев) / *Tatar Dili Sözcük Bilimi: 3 C.* (proje yöneticisi M. Z. Zakiev), Kazan, 2015–2017.

Татарча-русча-инглизчә тел белеме терминнары сүзлекчәсе / Татарско-русско-английский глоссарий лингвистических терминов (в соавторстве: Р. Р. Замалетдинов, А. Ш. Юсупова и др.) / Tatar-Russian-English Linguistic Terms Glossary / Tatarca-Rusça-İngilizce Dil Bilimi Terimleri Sözlüğü (R. R. Zamaletdinov A. Ş. vd. ile birlikte), Kazan, 2014.

Лексикология современного татарского языка: учебно-методическое пособие / Çağdaş Tatar Dilinin Sözcük Bilimi: Metodolojik Ders Kitabı, Kazan, 2013.

Морфология современного татарского языка: учебно-методическое пособие (в соавторстве: Ф. М. Хисамова, М. Х. Анварова и др.) / Çağdaş Tatar Dilinin Morfolojisi: Metodolojik Ders Kitabı (F. M. Hisamova, M. H. Anvarova vd. ile birlikte), Kazan, 2010.

Личные имена татар в XX веке / Yirminci Yüzyılda Tatarların Özel İsimleri, Kazan, 2000.

Татарско-русский словарь личных имен и фамилий (в соавторстве: Г. Ф. Саттаров, И.

А. Абдуллин) / *Tatarca-Rusça Özel İsimler ve Soyadları Sözlüğü* (G. F. Sattarov, I. A. Abdullin ile birlikte), Kazan, 2006.

Этнопедагогика семьи: Энциклопедический словарь (коллективная монография) / *Aile etnopedagojisi: Ansiklopedik Sözlük* (çok yazarlı araştırma kitabı), Kazan, 2010.

Геодемографическая инфраструктура села: локальное измерение. Пестречинский муниципальный район Республики Татарстан (социологический анализ): монография (в соавторстве: М. Ф. Аблаев, Г. Н. Булатова и др.) / *Köyün Geodemografik Altyapısı: Yerel Ölçüm. Tataristan Cumhuriyeti Pestreçinskiy Belediye Bölgesi (Sosyolojik Analiz): çok yazarlı araştırma kitabı* (M. F. Ablayev, G. N. Bulatova vd. ile birlikte), Kazan, 2013.

Татары Республики Мордовия и Пензенской области: материалы по диалектологии и устному народному творчеству (в соавторстве: Э. Х. Кадирова, А. Ш. Юсупова, Ф. С. Сайфулина) / *Mordovya Cumhuriyeti ve Penza Bölgesi Tatarları: Diyalektolojisi ve Sözlü Halk Sanatı üzerine Materyaller* (E. H. Kadirova, A. Ş. Yusupova, F. S. Saifulina ile birlikte), Kazan, 2015.

Татарская лингвокультурология: библиографический указатель (в соавторстве: Р. Р. Замалетдинов, А. Ш. Юсупова, М. Р. Булатова и др.) / *Tatar Kültürdilbilimi: Bibliyografik Kaynakça* (R. R. Zamaletdinov, A. S. Yusupova vd. ile birlikte), Kazan, 2018.

Современная татарская разговорная речь: идентификационные признаки и социальная дифференциация (в соавторстве: Э. Х. Кадирова, Г. К. Хадиева) / *Çağdaş Konuşma Tatarca: Tanımlama İşaretleri ve Sosyal Farklılaşma (*E. H. Kadirova, G. K. Khadieva ile birlikte), Kazan, 2020.

Татар гаиләсенең рухи кыйммәтләре: татар исемнәре / Tatar Ailesinin Manevi Değerleri: Tatarların İsimleri, İstanbul, 2020.

Татар лексикологиясе: өч томда / Tatarca Sözcük Bilimi (çok yazarlı araştırma kitabı), Kazan, 2017.

Makaleler

Репрезентация лингвокультурных традиций в современной антропонимической системе татар / Tatarların Çağdaş Antroponimik Sistemindeki Kültürdilbilim Geleneklerinin Temsil Edilmesi, [İçinde]: *Leningrad Devlet Üniversitesi A. S. Puşkin Gazetesi. Filoloji Serisi*, 2008, №2 (10), s. 77–86.

Диалог культур в ономастическом пространстве современного полиэтнического города / Çok Etnikli Çağdaş Şehrin Onomastik Mekânında Kültürlerarası Diyalog, *Filologiya i kul'tura*, 2012, №2 (28), s. 32–35.

Личные имена арабо-персидского происхождения как составляющая духовной культуры татар / Tatarların Manevi Kültürünün Unsuru Olarak Arapça ve Farsça Kökenli Özel İsimler, *Filologiya i kul'tura*, 2013, №1 (31), s. 40–43.

Интерференция как один из факторов развития вариативности звуковой системы татарского языка / Tatar Dilinin Ses Sisteminin Değişkenliğinin Gelişimindeki Faktörlerden Biri olarak Etkileşim, *Filologiya i kul'tura*, 2013, №3 (33), s. 59–62.

Representation of national mentality in Turkic-Tatar vocabulary, *Life Science Journal*, 2014, Vol. 11 (SPEC. ISSUE 7), 52, s. 256–258.

Emotive idioms Tatar language as national mentality reflection (N. F. Galieva ile birlikte), *Journal of Language and Literature*, Volume 6, Issue 1, 1 February 2015, s. 273–276.

History and culture in the onomasticon of THE Tatars (as emplified in cadastres of the XVI–XVII centuries), *Modern Journal of Language Teaching Methods*, 2016, Vol., Is., s. 71–75.

Tatar-Kazakh language contacts in the East Kazakhstan region, *Journal of Language and Literature*, Vol. 7. S. 3. August 2016, s. 203–206.

Functional potential of mother tongue in conditions of bilingualism among youth of the Republic of Tatarstan, *Modern Journal of Language Teaching Methods. Special Issue* (December 2016), s. 66–70.

The Anthroponymicon of Small Genres of Tatar Folklore in the Context of the Sufi Picture of the World, *Journal of Fundamental and Applied Sciences*, November 2017, 9 (7S).

Prof. Dr. Fuat Aşrafoviç Ganiyev

(1930–2016)

1930 yılında Başkurdistan Cumhuriyeti'nin Salavat bölgesinde dünyaya gelir. Filoloji Bilimleri Doktoru (1978), profesör (1985), Tataristan Cumhuriyeti Bilimler Akademisi üyesi (1992), Rusya Federasyonu Beşerî Bilimler Akademisi üyesi (1998), Türk Dil Kurumu haberleşme üyesi (2000), Amerikan Biyografik Enstitüsü danışmanıdır (2000).

1954 yılında Kazan Devlet Üniversitesi'ni başarıyla bitirmiştir. Üniversiteden mezun olduktan sonra orta okulu müdürü olarak ve Tatar Kitap Yayınevi'nde editör olarak çalışmıştır. 1959 yılında Dil, Edebiyat ve Sanat Enstitüsü'nde yüksek lisansa başlamıştır. 1963

yılında *"Tatar Dilinde Görünüş Kategorisi"* konulu doçentlik tezini savunmuştur. 1958–1992 yıllarında Kazan Devlet Üniversitesi'nde Tatarca dili dersleri vermiştir. Yüksek lisansını bitirdikten sonra bilimsel çalışmalarına enstitüde devam etmiştir. 1977 yılında *"Tatar Edebi Dilinde Son Ek ile Kelime Oluşumu"* adlı doktora tezini savunmuştur. Ganiyev Tatar dilinde kelime oluşumu ile ilgili ayrı bir dil bilimi alanını geliştirmiştir. 10 monografi dahil olmak üzere 200'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Татарско-русский словарь: ок. 38000 слов / Tatarca-Rusça Sözlüğü, 38 Bin Sözcük, Moskova, 1966.

Русско-татарский словарь: ок. 50000 слов / Rusça-Tatarca Sözlüğü, 50 bin sözcük, Kazan, 1971.

Фонетическое словообразование в татарском языке / Tatar Dilinde Fonetik Kelime Oluşumu, Kazan, 1973.

Суффиксальное словообразование в татарском литературном языке / Tatar Edebi Dilinde Son Ek İle Kelime Oluşumu, Kazan, 1974.

Вопросы морфологии татарского языка / Tatarca Morfolojisinin Sorunları, Kazan, 1980.

Образование сложных слов в татарском языке / Tatarcada Birleşik Sözcükler, Kazan, 1982.

Татар теленең аңлатмалы сүзлеге (өч томда) / Толковый словарь татарского языка (в трех томах) / Tatar Dilinin Açıklamalı Sözlüğü (3 citllik), Kazan, 1977, 1979, 1981.

Конверсия в татарском языке / Tatarcada Konversiyon, Kazan, 1985.

Русско-татарский словарь: ок. 47000 слов / Rusça-Tatarca Sözlüğü, 47 bin sözcük. Moskova, 1984, 1985, 1991, 1997.

Татарско-русский словарь: ок. 25000слов / Tatarca-Rusça Sözlüğü, 25 Bin Sözcük, Kazan, 1988, 1995, 2002, 2004, 2009.

Татарско-русский учебный словарь / Tatarca-Rusça Öğrenci Sözlüğü, Moskova, 1992, 1993.

Русско-татарский словарь / Rusça-Tatarca Sözlüğü, Kazan, 1996, 2001, 2014.

Русско-татарский общественно-политический словарь / Sosyo-Politik Terimlerin Rusça-Tatarca Sözlüğü, Kazan, 1997.

Русча-татарча кесә сүзлеге / Карманный русско-татарский словарь / Rusça-Tatarca Cep Sözlüğü, Moskova, 1997.

Татарско-турецкий словарь / Tatarca-Türkçe Sözlüğü, Moskova, 1997.

Турецко-татарский словарь / Türkçe-Tatarca Sözlüğü, Moskova, 1998.

Русско-татарский словарь / Rusça-Tatarca Sözlüğü, Kazan, 2000.

Татарча-русча уку-укыту сүзлеге / Татарско-русский учебный словарь / Tatarca-Rusça Öğrenci Sözlüğü, Kazan, 2000.

Татарский язык: проблемы исследования / Tatar Dili Araştırılması Sorunları, Kazan, 2000.

Русско-татарский словарь / Rusça-Tatarca Sözlüğü, Kazan, 2001, 2009, 2014.

Татар теленең орфография сүзлеге / Орфографический словарь татарского языка / Tatar Dilinin Yazım Kılavuzu, Kazan, 2002.

Татар теленең аңлатмалы сүзлеге (бер томда) / Толковый словарь татарского языка / Tatar Dilinin Açıklamalı Sözlüğü, Kazan, 2005.

Татарско-русский словарь личных имен и фамилий / Tatarca-Rusça Kişisel Ad ve Soyadları Sözlüğü, Kazan, 2006.

Русско-татарский словарь / Rusça-Tatarca Sözlüğü, Kazan, 2009.

Тезмә фигыльләрнең аңлатмалы сүзлеге (ике кисәктә). Беренче кисәк (А-К) / Толковый словарь наречных глаголов (в двух частях). Первая часть (А-К) / Zarf Fiillerinin Açıklamalı Sözlüğü (İki C.). 1. C. (A-K), Kazan, 2009.

Тезмә фигыльләрнең аңлатмалы сүзлеге (ике кисәктә). Икенче кисәк (Л-Я) / Толковый словарь наречных глаголов (в двух частях). Вторая часть (Л-Я) / Zarf Fiillerinin Açıklamalı Sözlüğü (İki ciltlik). 2. C. (L-YA), Kazan, 2013.

Татар теленең мәктәпләр өчен аңлатмалы сүзлеге / Толковый словарь татарского языка для школ / Okullar İçin Tatar Dilinin Açıklamalı Sözlüğü, Kazan, 2013.

Турецко-татарский словарь / Türkçe-Tatarça Sözluğü, Ankara, 2014.

Татарча-русча сүзлек / Татарско-русский словарь / Tatarca-Rusça Sözlüğü, Kazan, 2014.

Проблемы татарского языкознания: научные статьи / Tatar Dil Bilimi Sorunları Üzerine: Bilimsel Çalışmalar, Kazan, 2015.

Makaleler

Конверсия как один из способов словообразования в современном татарском языке / Çağdaş Tatar Dilindeki Sözcük Oluşumunun Tarzı olarak Konversiyon, [İçinde]: *Azerbaycan Devlet Üniversitesinin Akademik Notları. Dil ve Edebiyat Serisi*, Bakü, 1969, S. 5/6, s. 108–113.

К вопросу классификации частей речи в современном татарском языке (на материале существительных, прилагательных и наречий) / Çağdaş Tatar Dilinde Sözcük Türlerinin Sınıflandırılması üzerine (İsim, Sıfat ve Zarf üzerine), [İçinde]: *Türkoloji Sorunları. M. Ş. Şıraliev'in 60. Yıldönümü Münasebetiyle*, Bakü, 1971, s. 274–284.

Сложные глаголы в тюркских языках / Türk Dillerindeki Birleşik Fiiller, *Sovetskaya tyurkologiya*, 1972, S. 3, s. 63–66.

К вопросу о сложных словах в современном татарском языке / Çağdaş Tatar Dilindeki Birleşik Kelimeler üzerine, *Sovetskaya tyurkologiya*, 1976, S. 4, s. 31–37.

Инфинитив в татарском языке и его правописание / Tatar Dilinde Masdar ve Onun İmlasının Kuralları, [İçinde]: *Dil Seviyeleri ve Onların Etkileşimi*, Kazan, 1990, s. 79–85.

Ценный словарь медицинских терминов (в соавторстве: М. Б. Хайруллин) / Tıbbi Terimler Sözlüğünün Önemi (M. B. Hayrullin ile birlikte), *Kazanskij medicinskij Zhurnal*, Kazan, 1995, S. 10, s. 411.

Türk Dillerinde Analitik Morfolojı: Problemler ve Çözümler, *Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Dergisi*, Ankara, 1995, S. 4, s. 68–72.

Türk Dillerinin Semantik Dil Bilgisi üzerinde, [İçinde]: *III Uluslararası Türk Dil Kurultayı*, *Bildiri Kitabı*, Ankara, 1999, s. 443–454.

Tatarca'da Polifonksiyonel Ekler, [İçinde]: *ICANAS-38, Bildiri Kitabı*, Ankara, 2007, s. 120–121.

К проблеме падежей в тюркских языках / Türk Dillerinde Hallere dair Sorunlar, *Voprosy tyurkskoj filologii*, Moskova, 2007, C. VII, s. 66–80.

О синтетических и аналитических падежах в татарском языке / Tatar Dilindeki Sintetik ve Analitik Haller üzerine, [İçinde]: *D. M. Nasilov'un 80. Yıldönüm münasebetiyle Derlenen Bilimsel Çalışmalar*, Moskova, 2015, s. 282–293.

Prof. Dr. Virineya (Viktoriya) Stefanovna Garbuzova
(1914–2002)

1914 yılında St. Petersburg'da dünyaya gelir. Ünlü Sovyet ve Rus Şarkiyat araştırmaları uzmanı, Türkolog, edebiyatçı, ortaçağ bilimleri uzmanı ve çevirmendir. SSCB döneminde birçok ödüle layık görülmüş, 1997 yılında ise St. Petersburg Devlet Üniversitesi Madalyası ile ödüllendirilmiştir.

1939 yılında Leningrad Devlet Üniversitesi (LDÜ) Edebiyat Fakültesi Türkoloji Bölümü'nden mezun olmuş, 1939–1954 yılları arasında Ermitaj Müzesi'nde araştırmacı olarak çalışmıştır. 1946 yılında LDÜ Şarkiyat Fakültesi Türkoloji Bölümü'nde öğretim görevlisi olarak çalışmaya başlayıp 1954 yılında aynı üniversitede öğretim üyesi olmuştur. 1956 yılında *"Anadolu'nun İlk Türk Edebi Eseri Olarak Kıssa-i Melik Dânişmend"* isimli doçentlik tezini savunan Garbuzova 1960 yılında ise doçent olmuştur. 1975 yılında *"XIII.*

–XX. Yüzyılların İlk Çeyreği Döneminde Türk Şiir Sanatı" isimli doktora tezini savunup 1979'da profesör olmuştur. Leningrad Üniversitesi'nde Divan Edebiyatı, Tanzimat Edebiyatı, Osmanlıca Türkçe gibi dersler vermiştir. 100'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Сказание о Мелике Данышменде: (Ист. - филол. Исследование) / Kıssa-i Melik Dânişmend (Tarih ve Filoloji açısından Araştırılması), Moskova, 1959.

Классики турецкой литературы / Türk Klasik Yazarları, Taşkent, 1960 (Özbekçe olarak yayımlanmıştır).

Поэты средневековой Турции / Ortaçağ Türkiye'nin Şairleri, Leningrad, 1963.

Поэты Турции XIX века / XIX. Yüzyılın Türk Şairleri, Leningrad, 1970.

Литература Турции / Türk Edebiyatı, [İçinde]: İran, Afganistan ve Türk Edebiyatlarının Kısa Tarihi, Leningrad, 1971, s. 89-117.

Турецкая поэзия XIII – первой четверти XX в. (Основные этапы развития, проблемы творческой преемственности) / XIII. – XX. Yüzyıllarının İlk Çeyreği Döneminde Türk Şiir Sanatı (Gelişme ve Geleneklerin Sürdürülebilirliğinin Sorunları), Leningrad, 1975.

Makaleler

Эвлия Челеби о стамбульских ювелирах / Evliya Çelebi'nin İstanbul Kuyumcuları üzerine Notları, *Trudy Otdela Vostoka Gosudarstvennogo Ermitazha*, C. 3, Leningrad, 1940, s. 313–324.

"К вопросу об авторе и редакторах 'Сказания о Мелике Данышменде'" / "Kıssa-i Melik Dânişmend Kimler Tarafından Kaleme Alınmıştır" [İçinde]: SSCB Bilimler Akademisi Üyesi *İ. Y. Krachkovskiy'in Anısına Derlenen Bilimsel Eserler*, Leningrad, 1958, s. 47–59.

О творчестве современного турецкого поэта Текина Сёнмеза / Çağdaş Türk Şair Tekin Sönmez'in Sanatı üzerine, *Tyurkologicheskij sbornik 1978*, Moskova, 1984, s. 21–29.

Prof. Dr. Talmas Magsumoviç Garipov (1928–2022)

1928 yılında Moskova'da dünyaya gelir. Başkurtça dil bilimi, tarihi, Ural-Volga bölgesi Kıpçak dilleri, kuramsal dil bilimi, dillerarası ilişkiler, iki dillilik uzmanıdır.

1952 yılında Moskova Devlet Üniversitesi Filoloji Fakültesi Doğu Diller Bölümü'nün mezunu olmuştur. 1955 yılında *"Başkurtçada İsim Türemesi"* isimli doçentlik tezini, 1974 yılında ise *"Ural-Volga Bölgesindeki Kıpçak Dillerinin Eşzamanlı ve Artzamanlı Analizi"* isimli doktora tezini savunmuştur. 1956 yılından itibaren SSCB Bilimler Akademisi Başkurt Şubesi Tarih, Dil ve Edebiyat Enstitüsü'nde araştırma görevlisi, sonra dil bölümü başkanı olarak çalışmıştır. 1966'da Başkurdistan Devlet Üniversitesi Rus ve Karşılaştırmalı Dil bilimi Bölümü başkanı, 1980'de Başkurt Devlet Pedagoji Üniversitesi Genel Dil Bilimi Bölümü başkanı olmuştur. 650'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Кыпчакские языки Урало-Поволжья: опыт синхронической и диахронической характеристики / Ural-Volga Bölgesinin Kıpçak Dilleri: Eşzamanlı ve Artzamanlı Analiz, Moskova, 1979.

Языки народов Республики Башкортостан (коллективная монография) / *Başkurdistan Cumhuriyeti Halklarının Dilleri* (çok yazarlı araştırma kitabı), Ufa, 1996–2007.

Четырехязычный словарь-минимум: англо-башкирско-русско-татарский (в соавторстве: Ф. А. Басырова) / *Dört Dilli Temel Sözlük: İngilizce-Başkurtça-Rusça-Tatarca* (F. A. Basırova ile birlikte), Ufa, 1997.

Семиречие Башкортостана: семиязычный словарь: (русско-башкирско-татарско-турецко-арабско-персидско-венгерский) / Başkurdistan'ın Yedisu Bölgesi: Yedi Dilli Sözlük: (Rusça-Başkurtça-Tatarca-Türkçe-Arapça-Farsça-Macarca), Ufa, 1998.

Baškirica: моносборник избранных работ по башкироведению и тюркологии / Baškirica: Başkurtça ve Türkoloji üzerine Seçilmiş Çalışmalar, Ufa, 2004.

Краткий русско-башкирский словарь иноязычных заимствований: учебно-справочное пособие (коллективный труд) / *Yabancı Kelimelerin Kısa Rusça-Başkurtça Sözlüğü: Rehber Kitap* (çok yazarlı referans kitabı), Ufa, 2005; 2. Baskı, Ufa, 2008.

Этимологика: сборник научных статей (в соавторстве: А. Н. Трегубов) / *Etimoloji: Bilimsel Bildiri Kitabı* (A. N. Tregubov ile birlikte), Ufa, 2005.

Историко-этимологический словарь башкирского языка. Вып. 1: Корнеслова с гласными инициалями / Başkurtça Tarihsel Etimolojik Sözlüğü. 1. Bölüm: Ünlü Baş Haflerin Etimolojik Sözlüğü, Ufa, 2007.

Makaleler

Роль русской науки в изучении башкирского языка / Başkurt Dilinin İncelenmesinde Rus Biliminin Rolü, *Literaturnaya Bashkiriya*, Ufa, 1957, № 9, s. 244–251.

Проблемы и перспективы изучения кыпчакских языков Урало-Поволжья / Ural-Volga Bölgesinin Kıpçak Dillerini İnceleme Sorunları ve Perspektifleri, *Turcologica*, Leningrad, 1976, s. 47–55.

Фамилии башкир в русских документах XVII–XVIII вв. / XVII. –XVIII. Yüzyıllara ait Rus Belgelerinde Başkurtların Soyadları, *Onomastika Povolzhya*, Saransk, 1976, № 4, s. 129– 131.

Словообразование существительных, словообразование прилагательных (в соавторстве: М. Х. Ахтямов) / Ad ve Sıfatların Türemesi (M. H. Ahtyamov ile birlikte), [İçinde]: *Çağdaş Başkurt Edebi Dilinin Dil Bilgisi*, Moskova, 1981, s. 171–194.

Фонетические процессы в башкирских именах собственных / Başkurt Özel İsimlerinde Fonetik Süreçler, [İçinde]: *Başkurdistan'ın Toponimi Sorunları*, Ufa, 1981, S. 64–67.

Относительно эвентуальной близости славянских и тюркских языков (на примере русского и башкирского) / Slav ve Türk Dillerinin Olası Yakınlığı üzerine (Rusça ve Başkurtça Örneğinde), [İçinde]: *Rusça Sözü.* Profesör V. D. Bondaletov'un 70. Yıldönümü münasebetiyle Yayımlanan Üniversitelerarası Bilimsel Bildiri Kitabı, Penza, 1998, S. 171–176.

Проблемы корневых слов в тюркских языках / Türk Dillerinde Kök Kelimelerinin Sorunları üzerine, [İçinde]: *Türk Dillerinde Sözcük Yapımı Sorunları*: Bilimsel Bildiri Kitabı, Kazan, 2002, S. 65–70.

Этноязыковая модель Республики Башкортостан в составе Приволжского региона России / Rusya'nın Volga Bölgesinin Parçası olarak Başkurdistan Cumhuriyeti'nin Etnik ve Dilsel Modeli, [İçinde]: *Külterlerarası Etkileşim ve Millî Kimlik Sorunları*: Bilimsel Bildiri Kitabı, Ufa, 2006, S. 67–69.

Языки народов исторического и современного Башкортостана / Eski ve Çağdaş Başkurdistan'ın Halklarının Dilleri, [İçinde]: *Başkurdistan Halklarının Kültürü üzerine Deneme*, Ufa, 2006, S. 34–38.

Из воспоминаний о Московском университете / Moskova Devlet Üniversitesi ile ilgili Anılardan, *Voprosy tyurkskoj filologii*, Moskova, 2009, C. VIII, s. 379–385.

Prof. Dr. Vladimir Aleksandroviç Gordlevskiy
(1876–1956)

1876 yılında Finlandiya'nın Sveaborg (Suomenlinna) şehrinde dünyaya gelir. Önde gelen edebiyatçı ve dil bilimci, en büyük Sovyet

Türkologlarından ve Moskova Türkoloji Okulu'nun kurucularından biri olan Gordlevskiy, Türk edebiyatı, dili, folkloru, etnografyası ve tarihinin incelenmesine büyük bir katkı sağlamıştır.

1899 yılında Lazarev Doğu Dilleri Enstitüsü mezunu olmuştur. 1899–1904 yılları arasında okuduğu Moskova Devlet Üniversitesi Tarih-Filoloji Fakültesini bitirdikten sonra Türkçesini geliştirmek ve dil malzemeleri toplamak üzere Türkiye'ye gönderilmiştir.

Türkiye'de iki yıl geçirdikten sonra Paris'te Collège de France ve Sorbonne Üniversitesin'den ders almıştır. 1907 yılında Moskova'ya dönen Gordlevskiy, 1907–1918 yılları arasında Lazarev Doğu Dilleri Enstitüsü'nde Türkçe ve Türk edebiyatı dersleri vermiştir. 1918–1948 yılları arasında bu enstitüsünün profesörü olarak çalımıştır. Aynı zamanda Türkiye'de topladığı etnografik malzemeler üzerinde çalışmış, Rus edebiyatı eserlerini Türkçeye çevirmiştir.

1919–1933 yılları arasında V. İ. Lenin SSCB Devlet Kütüphanesi Doğu Bölümü Başkanı, 1925–1929 yılları arasında Moskova Devlet Üniversitesi'nin profesörü olarak çalışmıştır. 1921–1931 yılları arasında Harp Akademisi Şarkiyat Fakültesi'nde öğretim üyesi olarak görev yapmıştır. 1929 yılında SSCB Bilimler Akademisi üyesidir. 1938–1956 yılları arasında SSCB Bilimler Akademisi'nin Şarkiyat Enstitüsü'nün Yakın ve Orta Doğu dil ve edebiyatı Bölümü'nün kıdemli araştırmacı bilim adamı ve başkanı olarak çalışmıştır. 300'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Из наблюдений над турецкой песнью / Türk Şarkısının İncelenmesi Üzerine, Moskova, 1909.

Руководство для изучения османского языка / Osmanlıca Öğrenme Rehberi, Moskova, 1916.

Османская хрестоматия. Ч. 1: Народные тексты / Osmanlıca Okuma Metinleri Derlemesi. Bölüm 1: Halk Metinleri, Moskova, 1923.

Турецкая хрестоматия / Türkçe Okuma Metinleri Derlemesi, Moskova, 1931.

Османская хрестоматия. Ч. 2: Географо-этнографо-исторические статьи / Osmanlıca Okuma Metinleri Derlemesi. Bölüm 2: Coğrafya, Etnografya ve Tarih Makaleleri, Moskova, 1925.

Османская хрестоматия. Ч. 3: Политико-общественно-социально-экономические статьи / Osmanlıca Okuma Metinleri Derlemesi. Bölüm 3: Sosyo-Politik ve Sosyo-Ekonomik Makaleler, Moskova, 1925.

Переходная пора османской литературы / Osmanlı Edebiyatının Değişim Dönemi, Bakü, 1926.

Грамматика турецкого языка: Морфология и синтаксис / Türkçe Dil Bilgisi: Morfoloji ve Söz Dizimi, Moskova, 1928.

Анекдоты о Ходже Наср-эд-дине / Hoca Nasreddin Fıkraları, Moskova, Leningrad, 1936.

Государство Сельджукидов Малой Азии / Küçük Asya'da Büyük Selçuklu İmparatorluğu, Leningrad, 1941.

Избранные сочинения. Том 1. Исторические работы / Seçme Eserler. C. 1. Tarih Araştırmaları, Moskova, 1960.

Избранные сочинения. Том 2. Язык и литература / Seçme Eserler. C. 2. Dil ve Edebiyat, Moskova, 1961.

Избранные сочинения. Том 3. История и культура / Seçme Eserler. C. 3. Tarih ve Kültür, Moskova, 1962.

Избранные сочинения. Том 4. Этнография, история востоковедения, рецензии / Seçme Eserler. C. 4. Etnografya, Doğu Araştırmaları Tarihi, Eleştiri Yazıları, Moskova, 1968.

Makaleler

Уголок России в Турции: Старообрядческая деревня под Акшехиром / Türkiye'de Rusya'nın bir Parçası: Akşehir yanındaki Eski İnananların Köyü, *Russkaya mysl'*, 1912, kitap XII, s. 119–133.

Арабские пословицы, записанные в Дамаске / Şam'da Kaydedilen Arap Atasözleri, *Drevnosti Vostochnye,* 1912, C. IV, №1.

К личной ономастике у османцев / Osmanlıların Onomastiği üzerine, *Drevnosti Vostochnye,* 1912, C. IV, №1.

Из османской демонологии / Osmanlı Demonolojisi üzerine, *Etnograficheskoe obozrenie,* 1914, kitap 101–102, № 1–2, s. 1–45.

Из религиозной жизни кызылбашей Малой Азии / Küçük Asyalı Kızılbaşların Dini Hayatı üzerine, *Novyj Vostok*, 1922, kitap I, s. 259–279.

Кюльхан-беи в Константинополе и их арго / Konstantinopolis'teki Külhanbeyleri ve Onların Argosu, *Doklady Akademii Nauk SSSR*, 1927, №1, s. 19–24.

Джарджары в Конии / Konya Carcarları, *Doklady Akademii Nauk SSSR*, 1927, №5, s. 108–113.

К вопросу о каталогизации восточных книг / Doğu Kitapları Kataloglama Sorunları üzerine. *Sbornik 1-j Publichnoj Biblioteki SSSR. im. V. I. Lenina*, Moskova, 1928, s. 155–164.

Рукописные библиотеки города Бруссы / Brussa Şehrinin Elyazmaları Kütüphaneleri, *Doklady Akademii Nauk SSSR*, 1929, №2, s. 23–26.

К вопросу о влиянии турецкого языка на арабский / Türkçenin Arapçaya Etkileri üzerine, *Zapiski Kollegii Vostokovedov V*, Leningrad, 1930, s. 271–291.

Prof. Dr. Timofey İvanoviç Grunin
(1898–1970)

1898’de Rus İmparatorluğu’nun Penza Guberniyası’nda (Şimdi Penza, Rusya) dünyaya gelir. Önde gelen Türkolog, dil bilimcisi, A. E. Krımskiy’in öğrencisidir, ünlü Türkolog Elvira Grunina’nın (bk.) amcasıdır.

1923–1927 yılları arasında Moskova Şarkiyatçılık Enstitüsü Orta Doğu Fakültesi Türk Bölümü’nde okumuştur. Ukrayna Şarkiyatçılık Birliği’nin üyesi olan Grunin, 1927–1930 yılları arasında Kiev’de şarkiyatçılık kurslarında Türkçe dersleri verniştir. 1931’den itibaren Ukrayna Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti Bilimler Akademisi Arap, İran ve Türk Filoloji Bölümü’nde çalışan Grunin 1934’ten itibaren bölümün kaldırılmasından sonra Kiev’deki Dil Bilimi Enstitüsü’ne geçmiştir. Aynı zamanda Ukrayna Bilimler Akademisi kütüphanesinde SSCB ve Doğu Halkları Bölümü’nün başkanlığını yapmıştır. 1936–1937 yılları arasında Türkmenistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti Yeni Alfabe Komitesi’nin davetiyle Aşkabat’a taşınmasından sonra Türkmenistan Dil ve Edebiyat Araştırma Enstitüsü’nde çalışmıştır. 1938–1941 yılları arasında M. V. Frunze Harp Akademisi’nde Türkçe dersleri vermiştir. 1967 yılında Kumanların konuşma dili konusunda değerli bilimsel bilgiler verdiği “XVI. Yüzyıl’ın Kuman Dilindeki Belgeler” eserini yayımlamıştır.

Kitaplar

Тюркские языки: элементарная грамматика и новый алфавит / *Türk Dilleri: Temel Dil Bilgisi ve Yeni Alfabe*, Kiev, 1930.

Половецкоязычные документы Киевского Центрального архива древних актов / *Kiev Eski Kayıt Defterleri Arşivi’ndeki Kuman Dilindeki Belgeler*, Moskova, 1944.

Учебное пособие по турецкому языку (в соавторстве: Е. Травкин) / *Türkçe Ders Kitabı* (E. Travkin ile birlikte), Moskova, 1949.

Учебное пособие по турецкому языку: Для 3-го года обучения (в соавторстве: Ф. П. Гайдаров и В. А. Шанин) / *Türkçe Ders Kitabı. 3. Eğitim Yılı için* (F. S., Gaydarov ve V. A. Şanin ile birlikte), Moskova, 1952.

Учебное пособие по турецкому языку: Для 2-го года обучения / *Türkçe Ders Kitabı. 2. Eğitim Yılı için*, Moskova, 1954.

Сборник тематических текстов на турецком языке для старших курсов (в соавторстве: П. С. Аровина) / *Son Sınıflar için TürkçeMetinleri* (S., S. Arovina ile birlikte), Moskova, 1958.

Документы на половецком языке XVI в.: (Судебные акты Каменец-Подольской армянской общины) / *XVI. Yüzyıl’ın Kuman*

Dilindeki Belgeleri. Kamyanets-Podilski Ermeni Diasporasının Adli Belgeleri, Moskova, 1967.

Makaleler

Памятники половецкого языка XVI в. / XVI. Yüzyıl Kuman Dilinin Yazıtları, [İçinde]: *SSCB RBA Üyesi V. A. Gordlevskiy'in 75. Yıldönümü Münasebetiyle: Bildiriler*, Moskova, 1953, s. 90–97.

Имя прилагательное в тюркских языках: (На материалах турецкого языка) / Türk Dillerinde Sıfat: Türkçe Materyalleri Üzerinde, *Voprosy yazykoznaniya*, 1955, S. 4, s. 55–64.

Агатангел Ефимович Крымский / Agatangel Yefimoviç Krımskiy, *Sovetskaya tyurkologiya*, 1971, S. 1, s. 70–75.

Prof. Dr. Elvira Aleksandrovna Grunina (1926–2012)

1926 yılında Moskova'da dünyaya gelir. Amcası ünlü Türkolog Timofey İvanoviç Grunin'dir (bk.). Elvira Grunina en önemli Sovyet/Rus Türkogolarından biri, Rusya Türkologlar Komitesi üyesi, Moskova Devlet Üniversitesi'nin fahri profesörüdür.

1949 yılında Moskova Devlet Üniversitesi Şarkiyatçılık Bölümünü bitiren Grunina genç yaşlarından beri teorik dil bilimine ve özellike dil bilgisel semantiklere ilgi göstermiştir.

1952 yılında savunduğu *"Çağdaş Edebi Özbek Dilinde Yan Cümle"* isimli doçentlik tezi Sovyet Türkologları tarafından el kitap olarak kullanılmakla beraber 1961 yılında çok ciltli "Türk Dillerinin Dil Bilgisinin Araştırmaları" isimli esere girmiştir.

1952 yılından beri hayatının sonuna kadar MDÜ Türkoloji Bölümünde çalışan Grunina 1983–1995 yıllarında Bölümün başkanlığını yapmıştır. 40 yılı aşkın süre içerisinde Türkolojiye Giriş, Türkçenin Teorik Dil Bilgisi, Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Dil Bilgisi, Türkçe Söz Bilimi gibi birçok önemli dersleri geliştirmiştir. Grunina'nın çabalarıyla Türkoloji Bölümünde tekrar Osmanlıca okutulmaya başlanmıştır. Aynı zamanda Grunina Türkmence dersleri vermekle birlikte şimdiye kadar önemini kaybetmeyen *'Türkmence Ders Kitabı'* yazmıştır.

1975 yılında *"Türkçede Bildirme Kipi (Karşılaştırmalı Tarihi Yaklaşımıyla)"* isimli doktora tezini savunmasının ardından 1979 yılında profesör unvanına layık görülmüştür.

1991 yılında Grunina'nın yazdığı "Türkçenin Tarihi Dil Bilgisi" adlı eseri Rus Türkolojisini derinden etkileyip Türk dillerinin araştırılmasına dair konsepsiyonel temelleri atmıştır. Bu kitapta Rus

Türkolojisinde ilk defa Türkçe Dil Bilgisi bir bütün olarak gelişim sürecinde ele alınmıştır.

Türkçenin dil bilgisiyle beraber Türkçe lehçelerine de çok dikkat veren Grunina bu alana birçok makale yazıp önemli bilgiler kazandırmıştır.

Grunina'nın girişimi üzerine MDÜ Türkoloji Bölümünde 1993 yılından beri Nikolay Dmitriyev anısına düzenlenen 'Dmitriyev Konferansı' yer almaktadır.

Hayatının son yıllarında ölümcül hastalığa yakalanan Grunina gittikçe kötüleşen sağlığına rağmen Türkoloji uğruna mücadelesini son nefesine kadar devam etmiştir.

Kitaplar

Пособие по переводу для студентов III–IV курсов / III–IV. Sınıf Öğrenciler İçin Çeviri Ders Kitabı, Moskova, 1981 (daktilo yazısı).

Учебное пособие по османско-турецкому языку / Osmanlıca Türkçe Ders Kitabı, Moskova, 1988.

Историческая грамматика турецкого языка / Türkçenin Tarihi Dil Bilgisi, Moskova, 1991.

Туркменский язык. Учебник / Türkmence Ders Kitabı, Moskova, 2005.

Makaleler

"Огузский язык X–XI вв. / X–XI. Yüzyılların Oğuz Dili,1 [İçinde]: *Dünya Dilleri. Türk Dilleri*, Moskova, 1997, s. 81–89.

"Некоторые вопросы синтаксиса сложноподчиненного предложения в современном литературном узбекском языке / Çağdaş Edebi Özbek Dilindeki Yan Cümlenin Söz Diziminin Araştırılması, [İçinde]: *Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Dil Bilgisinin Araştırmaları*, Bölüm 3, Söz Dizimi, Moskova, 1961, s. 135–163.

"О языке ранних турецких хроник / Eski Türk Tarih Belgelerinin Dili üzerine, [İçinde]: *Ortaçağ Doğu. Tarih. Kültür. Kaynak Bilimi*, Moskova, 1980, s. 112–119.

"О синтаксическом времени / Senkatsik Zaman üzerine, *Turcologica*, Leningrad, 1986, s. 85–95.

"К теории тюркского залога / Türk Dillerinde Çatı Kategorisi üzerine, *Sovetskaya tyurkologiya*, 1987, S. 2, s. 3–15.

"К истории тюркой претемпоральной системы / Türk Dillerinde Fiil Zaman Oluşumunun İlk Aşamaları, [İçinde]: *Symbolae Turcolagicae. Festschrift in honor of Lars Johanson*. Stokholm, 1996, C. 6, s. 109–117.

"Огузская группа. Глагол / Oğuz Grubu. Fiil, [İçinde]: *Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Dil Bilgisinin Araştırmaları. Bölgesel Rekonstrüksyonlar*, Moskova, 2002, s. 157–215.

"К вопросу о диалектной картине современной Турции (говоры терекеме) / Çağdaş Türkiye'deki Lehçeler üzerine

(Tekereme Ağızları), *Voprosy tyurkskoj filologii*, C. IX, Moskova, s. 86–123.

“Диалекты турецкого языка / Türkçe Lehçeleri, [İçinde]: *Türk Dilleri ve Lehçeleri*, Moskova, 2010, c. 385–489.

“Anadolu Ağız Tipleri üzerine, [İçinde]: *Turkish studies, İnternational Periodical for the Literature, Language and History of Turkish or Turkic*, 2010, 5 (3), s., 1350–1361 (Türkçe olarak yayımlanmıştır).

Prof. Dr. Viktor Grigoriyeviç Guzev
(1939–2021)

1939 yılında Voronej şehrinde dünyaya gelir. Önde gelen Türkçe dil bilimcisi (Türk dillerinin fonolojisi, morfonolojisi, söz dizimi), eski Türkçe ve Osmanlıca uzmanıdır. Türk Dil Kurumu’nun Fahri Üyesi (2000), ‘Liyakat’ nişanına (Türkiye Cumhuriyeti, 2008) layık görülmüştür.

1957 yılında Leningrad Devlet Üniversitesi Şarkiyat Fakültesi Türk Filolojisi Bölümü’ne girmiştir. 1962 yılında üniversiteden şarkiyatçı-filolog (Türkoloji) derecesi ile mezun olmuştur. Şarkiyat Fakültesi Türk Filolojisi Bölümü’nde öğrenim gördüğü yıllarda Rusya Bilimler Akademisi üyesi ve Bölüm başkanı Andrey Nikolayeviç Kononov (bk.), Profesör Sergey Nikolayeviç İvanov (bk.) onu en çok etkileyen bilim adamları arasındaydı. Kasım 1959’dan Kasım 1960’a kadar, Guzev Sofya Devlet Üniversitesi’nin Türkoloji Bölümü’nde staj yapmıştır. Bulgaristan’da kaldığı sürece Guzev, Bulgaristan’da yaşayan Türk halklarının lehçelerini incelemeye büyük ilgi göstermiştir ve bunun sonucunda kuzeydoğu Bulgaristan’daki Krepça köyünün lehçesi üzerine bir makale yayımlamıştır (1962). Bu makale Guzev’in bilimsel araştırmalarının ana yönlerini Türk dillerinin fonolojisi, morfonolojisi ve söz dizimi olarak belirlemiştir.

1965 yılında A. N. Kononov’un bilimsel danışmanlığıyla *“‘Kıssa-i Melik Danişmend’ Yazmasının Leningrad Nüshası Malzemesi üzerinde Eski Anadolu Türkçesinin Ses Dizgesi”* isimli doçentlik tezini savunmuştur. 1965 yılından beri SSCB Bilimler Akademisi Doğu Araştırmaları Enstitüsü (o zaman Asya Halkları Enstitüsü) Leningrad Şubesi Türk-Moğol Dilleri Bölümü’nde çalışmıştır. 1973 yılından 30 Haziran 2021 tarihine kadar Leningrad Devlet Üniversitesi Şarkiyat Fakültesi’nin Türk Filolojisi Bölümü’nde çalışmaya başlamıştır. 25 yılı aşkın Bölüm Başkanlığını yapmıştır.

1986 yılında *“Eski Anadolu Türk Dilinin Malzemesi üzerinde İşlevsel-Anlamsal açıdan Türk Çekim Kategorilerinin Sistemi”* isimli doktora tezini savunmuştur.

Ayrıca Taşkent, Semerkant ve Türkistan (Türkistan, Kazakistan Cumhuriyeti) üniversitelerinde dersler vermiştir.

Guzev, Rusya Federasyonu Yüksek Eğitim alanında Üstün Hizmet Ödülü'ne layık görülmüştür. 180'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Биобиблиографический словарь отечественных тюркологов. Дооктябрьский период (в соавторстве: Н. А. Дулин, А. Н. Кононов, Ю. А. Ли) / *Rusya Türkologlarının Biyobibliyografik Sözlüğü. Ekim Devrimi Öncesi Dönem* (N. A. Dulin, A. N. Kononov, Yu. A. Li ile birlikte), Moskova, 1974; 2. Baskı Moskova, 1989.

Староосманский язык / Osmanlı Türkçesi, Moskova, 1979.

Очерки по теории тюркского словоизменения: Имя (на материале староанатолийско-тюркского. Языка) / Eski Anadolu Türkçesi Malzemesi üzerinde Türkçe Kelime Çekimi Teorisi Denemeleri: Ad, Leningrad, 1987.

Очерки по теории тюркского словоизменения: Глагол (на материале староанатолийско-тюркского языка) / Eski Anadolu Türkçesi Malzemesi üzerinde Türkçe Kelime Çekimi Teorisi Denemeleri: Fiil, Leningrad, 1987.

Опыт построения понятийного аппарата теории турецкой грамматики. Учебное пособие на турецком языке (в соавторстве: О. Дениз Йылмаз) / *Türk Dil Bilgisi Teorisinin Kavramlarını Geliştirilmesi üzerine bir Deneme: Türkçe Ders Kitabı* (O. Deniz Yılmaz ile birlikte), St. Petersburg, 2004.

Туреций язык. Начальный курс (в соавторстве: О. Дениз Йылмаз, Х. Махмудов Хаджоглу, Л. М. Ульмезова) / *Türk Dili. Başlangıç Seviyesi* (O. Deniz Yılmaz, H. Mahmudov Hacoğlu, L. M. Ulmezova ile birlikte), St. Petersburg, 2006.

Теоретическая грамматика турецкого языка (под редакцией: А. С. Аврутина, Н. Н. Телицин) / *Türk Dilinin Teorik Dil Bilgisi* (A. S. Avrutina, N. N. Telitsin'in Editörlüğüyle), St. Petersburg, 2015.

Фонологический очерк староанатолийско-тюркского языка (по материалам ленинградского списка "Сказания о Мелике Данышменде") (под редакцией: А. С. Аврутина) / *"Kıssa-i Melik Danişmend" Yazmasının Leningrad Nüshası Malzemesi üzerinde Eski Anadolu Türkçesinin Fonolojisi Denemesi (A. S. Avrutina'nın Editörlüğüyle)*, St. Petersburg, 2019.

Makaleler

Описание турецкого говора села Крепча Тырговиштенского округа в Болгарии / Bulgaristan'daki Targovişten İlçesindeki Krepça Köyünün Türkçe Ağzının Tarifi, [İçinde]: *Balkansko ezikoznanie*, T. 5/2, Sofya, 1962, s. 57–85.

Краткий обзор исследований по языку тюрков Малой Азии XIII–XVI вв. / Küçük Asya Türklerinin Dili Üzerine Yapılan Çalışmalara Toplu Bakış, [İçinde]: *Tyurkologicheskij sbornik*, Moskova, 1973, s. 69–92.

К интерпретации категории числа имен существительных в тюркских языках (в соавторстве: Д. М. Насилов) / Türk Dillerinde İsim Sayısının Kategorisinin Yorumlanması (D. M. Nasilov ile birlikte), *Voprosy yazykoznaniya*, 1975, № 3, s. 98–111.

"Словоизменительные категории в тюркских языках и понятие 'грамматическая категория' (в соавторстве: Д. М. Насилов)" / "Türk Dillerinde Çekim Kategorileri ve 'Dil Bilgisi Kategorisi' Kavramı" (D. M. Nasilov ile birlikte), *Sovetskaya tyurkologiya*, 1981, № 3, s. 22–35.

О создании машинного фонда тюркских языков (в соавторстве: Р. Г. Пиотровский, А. М. Щербак) / Türk Dillerinin Elektronik Derleminin Kurulması Üzerine (R. G. Piotrovsky, A. M. Şerbak ile birlikte), *Sovetskaya tyurkologiya*, 1988, № 2, s. 92–101.

К вопросу о слоговом характере тюркского рунического письма / Türk Runik Yazısının Hece Özelliği Üzerine, *Voprosy yazykoznaniya*, 1994, № 5, s. 67–72.

The Turkic Runic Script: Is the Hypothesis of Its Indigenous Origin No More Viable? (в соавторстве: С. Г. Кляшторный) / Göktürk Yazıtları: Yerli Kökeni Üzerindeki Hipotez Hala Geçerli mi? (S. G. Klyaştornıy ile birlikte), *Rocznik Orientalistyczny*, T. XLIX, Zeszyt 2, Warszawa, 1995, s. 83–92.

Göktürk Yazısının Kendiliğinden Doğma (Otokton) Menşei Varsayımını Esaslandıran Deliller / Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten 2000, Ankara, 2001, s. 211–220.

Опыт разработки теоретических основ описания тюркского функционального синтаксиса / Türk İşlevsel Söz Diziminin Tarifinin Teorik Temellerini Geliştirme üzerine, [İçinde]: *Vostokovedenie*, St. Petersburg, S. 27, 2006, s. 40–63.

Doç. Dr. Elmira Kamilevna Habibullina (1980–)

1980 yılında Rusya Federasyonu Tataristan Özerk Cumhuriyeti'nin başkenti Kazan'da dünyaya gelir. Türkoloji bilimi uzmanı (Çağdaş Tatarca, Türk dilleri). 2002 yılında Kazan Devlet Üniversitesi Tatar Dili ve Edebiyatı, Tarihi ve Doğu Dilleri Fakültesi Türkoloji Bölümü mezunu olmuştur. Aynı yıl Şarkiyat anabilim dalında öğretim üyesi olarak kadroya alınmış ve Türkoloji Bölümü ve Uluslararası

İlişkiler Bölümü öğrencilerine Türkçe öğretmeye başlamıştır.

2016 yılında *"Tatar Edebi Eserlerinin Türkçeye Çevirilerinin Dilsel Dönüşümleri"* konulu doçentlik tezini sunmuştur. Aynı yıl Türkoloji Bölümü'nü de içine alan Uluslararası İlişkiler ve Şarkiyat Fakültesi (Yüksek Okulu) Dekanı olarak atanmıştır. Bugüne kadar görevini devam ettirmekte ve "Türk Dil Bilgisi", "Çeviribilim ve Uygulaması" vs. dersleri vermektedir.

Kitaplar

Сложное слово: сопоставительный анализ в синхронии (коллективная научная монография) / *Birleşik Kelime: Eşzamanlı açıdan Karşılaştırmalı Analiz*, [İçinde]: Yapısı Farklı olan Dillerin İşlevsel ve Bilişsel Söylemsel açıdan Araştırılması (çok yazarlı araştırma kitabı), Kazan, 2017.

Языковые трансформации при переводе татарской литературы на турецкий язык / Tatar Edebi Eserlerinin Türkçeye Çevirilerinin Dilsel Dönüşümleri, Kazan, 2018.

Турецкий язык. Лингвострановедение (учебное пособие) / *Türk Dili. Kültürdilbilim Ders Kitabı*, Kazan, 2018.

Композиция турецкого текста (учебно-методическое пособие) / *Türkçe Metinlerin Yapısal Özellikleri* (Ders Kitabı), Kazan, 2019.

Makaleler

Методологические основы преподавания турецкого языка на занятиях по лингвострановедению / Kültürdilbilim Derslerinde Türkçe Öğretiminin Metodolojik Temelleri, *Filologicheskiye nauki: voprosy teorii i praktiki,* Tambov, 2015, s. 180.

Lexical transformations in the translations of the modern Tatar literature into the Turkish language (в соавторстве: А. Ш. Юсупова) / Çağdaş Tatar Edebiyatının Türkçeye Çevirilerinde Sözcüksel Dönüşümler (A. Ş. Yusupova ile birlikte), *Journal of Sustainable Development,* Canadian Centre of Science and Education, 2015, s. 164.

Антонимический перевод как прием лексико-грамматической трансформации (на примере переводов татарской прозы на турецкий язык) (в сооавторстве: Е. К. Хабибулина, А. Ш. Юсупова) / Sözcük-Dilbilimsel Dönüşüm olarak Zıt Çevirisi (Tatar Nesirinin Türkçeye Çevirileri Örneğinde) (E. K. Habibullina, A. Ş. Yusupova ile birlikte), [İçinde]: *Tatar Dili ve Edebiyatı Bölümü'nün 25. Yıldönümü münasebetiyle Düzenlenen Uluslararası Bilimsel ve Uygulamalı Konferans.* Bildiri Kitabı, Ufa, 2016, s. 309–314.

Substitutions at the level of case categories during the translation of Tatar prose into Turkish / Tatar Düzyazısının Türkçeye Çevirilerinde Hallerin Değiştirilmesi, *Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, İstanbul, 2016, C. 6.

Особенности трансформации гендерно-маркированной лексики при переводе (на примере татарского и турецкого языков) (в сооавторстве: Е. К. Хабибулина) / Çevirilerde Cinsiyet ile ilgili Kelime Dönüşümünün Özellikleri (Tatarca-Türkçe Örneğinde) (E. K. Habibullina ile birlikte), *Voprosy tyurkskoy filologii*, C. XI, 2016, s. 423.

Formation of common cultural competence in country studies classes (based on Turkish language teaching practice) / Türkiye Coğrafyası Derslerinde Genel Kültür Yeterliliğinin Oluşturulması (Türkçe Öğretim Deneyimi Temelinde), *Journal of Fundamental and Applied Sciences*, 2017, C. 9, s. 7.

Yabanci Dil olarak Türkçe Öğretiminde Kültürel Açılar (E. K. Habibullina ile birlikte), *Yerelden Küresele: Türkiye – Türk Dünyası İlişkilerinin Dünü, Bugünü ve Yarını*, İstanbul, 2018.

Лингвистический анализ переводов художественной литературы с татарского языка на турецкий (в сооавторстве: Е. К. Хабибулина) / Tatarcadan Türkçeye Edebiyat Çevirilerinin Dilbilimsel Analizi (E. K. Habibullina ile birlikte), *Voprosı vostokovedeniya*, Erivan, 2018, S. 14, s. 329–335.

Грамматические замены как вид трансформации при переводе современной татарской прозы на турецкий язык (в сооавторстве: Е. К. Хабибулина, А. Ш. Юсупова) / Çağdaş Tatar Nesrinin Türkçeye Çevirisinde Dönüşüm olarak Dilbilimsel Değişiklikler (E. K. Habibullina, A. Ş. Yusupova ile birlikte), *Tatarica*, 2018, №11, s. 31–54.

Communicative orientation of the course in Turkish language (в сооавторстве: Е. К. Хабибулина, В. И. Бешаран) / İletişimsel Yaklaşım açısından Türkçe Dersleri (E. K. Habibullina, V. I. Beşaran ile Birlikte), *Kazan Linguistic Journal*, 2019, C. 2, №. 2, s. 123–129.

Prof. Dr. Ahnaf İbragimoviç Harisov
(1914–1977)

1914 yılında Ufa eyaletinde (şimdi Başkurdistan Cumhuriyeti) dünyaya gelir. Yazar, Başkurt edebiyatı uzmanıdır. Filoloji bilimleri doktoru (1972), profesör (1972). Başkurdistan Özerk Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti (BÖSSC) tarafından bilim alanında Üstün Hizmet Ödülü'ne (1957) layık görülmüştür, ayrıca Salavat Yulaev nişanı (1987), Ekim Devrimi Nişanı, Şeref Nişanı (1949) gibi ödüllerin sahibidir. Yazarlar Birliği üyesidir (1942).

K. A. Timiryazev Başkurt Devlet Pedagoji Enstitüsü Filoloji Fakültesi'ne girmiştir. Aynı kurumda 1935 yılında Başkurt dili ve edebiyatı öğretmeni olarak çalışmaya başlamıştır. 1937–1941 yılları arasında önemli Türkolog, SSCB Bilimler Akademisi Sorumlu üyesi olan N. K. Dmitriyev'in (bk.) danışmanlığıyla Türkoloji Enstitüsü Lisansüstü Okulu'nda okuyup üstün başarılar göstermiştir. *"Başkurt Dilinde Fiil Türleri Kategorisi"* isimli doçentlik tezini savunmuştur. Lisansüstü eğitimini bitirdikten sonra askerlik yapmasının ardından BÖSSC Tarih, Dil ve Edebiyat Enstitüsü'nde çalışmıştır. 1948'den 1951'e kadar Başkurdistan Yazarlar Birliği'nin başkanıydı. Tarih, Dil ve Edebiyat Enstitüsü'nde asistan ve kıdemli araştırmacı, enstitü müdürü (1954–1963), sonra müdür yardımcısı olarak çalışmıştır. 1966 yılında *"XVIII. –XIX. Yüzyıllarda Başkurt Halkının Edebi Mirası"* konulu doktora tezini savunmuştur. Başkurt dil bilimi, edebiyat tarihi ve teorisi, bireysel yazarların çalışmaları, Başkurt folkloru ve Başkurt okulları için Başkurt dili ve edebiyatı üzerine ders kitaplarının yanı sıra 200'den fazla bilimsel çalışmanın da yazarıdır.

Kitaplar

Башкирское народное творчество (в соавторстве) / *Başkurt Halk Sanatı* (ortak çalışma), Ufa, 1977.

Башкирское народное творчество. Эпос (в соавторстве) / *Başkurt Halk Sanatı. Destan* (ortak çalışma), Ufa, 1981.

Башкирское народное творчество. Сказки (в соавторстве) / *Başkurt Halk Sanatı. Masal* (ortak çalışma), Ufa, 1978.

Башкирское народное творчество. Песни (в соавторстве) / *Başkurt Halk Sanatı. Şarkı* (ortak çalışma), Ufa, 1974.

Литературное наследие башкирского народа: (XVIII–XIX века) / *Başkurt Halkının Edebi Mirası: (XVIII. –XIX. yüzyıllar),* Ufa, 1973.

Башкирское народное творчество. Сказки / *Başkurt Halk Sanatı. Masal*, Ufa, 1976.

Стилистика: Учебник для 5–7 классов неполной средней школы (в соавторстве) / *Üslup Bilimi. 5. –7. Sınıf Ortaokul Öğrencileri için Ders Kitabı* (ortak çalışma), Ufa, 1941.

Makaleler

Народные песни / Halk Şarkıları, [İçinde]: *Başkurt Halkının Edebi Mirası*, Ufa, 2014, s. 123–156.

Баиты / Beyetler, [İçinde]: *Başkurt Halkının Edebi Mirası*, Ufa, 2014, s. 156–163

Кубаиры / Kubayırlar, [İçinde]: *Başkurt Halkının Edebi Mirası*, Ufa, 2014, s. 83–92.

Салауат Юлаев – национальный герой и поэт / Ulusal Kahraman ve Şair Salauat Yulaev, [İçinde]: *Başkurt Halkının Edebi Mirası*, Ufa, 2014, s. 278–294.

Тажетдин Ялсыгулов (1767–1838) / Tazhetdin Yalsıgulov (1767–1838), [İçinde]:

Başkurt Halkının Edebi Mirası, Ufa, 2014, s. 303–307.

Абдульманих Каргалы (1784–1824) / Abdülmanih Kargalı (1784–1824), [İçinde]: *Başkurt Halkının Edebi Mirası*, Ufa, 2014, s. 308–317.

Хибатулла Салихов (1794–1867) / Hibatulla Salihov (1794–1867), [İçinde]: *Başkurt Halkının Edebi Mirası*, Ufa, 2014, s. 318–324.

Шамсутдин Заки (1825–1865) / Şemsütdin Zeki (1825–1865), [İçinde]: *Başkurt Halkının Edebi Mirası*, Ufa, 2014, s. 325–334.

Гали Сокорой (1826–1889) / Gali Sokoroi (1826–1889), [İçinde]: *Başkurt Halkının Edebi Mirası*, Ufa, 2014, s. 335–347.

Мифтахетдин Акмулла (1831–1895) / Miftahetdin Akmulla (1831–1895), [İçinde]: *Başkurt Halkının Edebi Mirası*, Ufa, 2014, s. 355–382.

Dr. Luka Nikiforoviç Haritonov
(1901–1972)

1901 yılında Yakut Bölgesi'ndeki Atamay köyünde dünyaya gelir. Yakut dilinin biçim bilimi ve sözcük bilimi alanında önde gelen uzmanlardan biridir. 1927 yılında Krupskaya Komünist Eğitim Akademisi'nden mezun olmuştur. 1927–1928 yılları arasında okul müfettişi, 1929–1936 yılları arasında ise Yakut Ulusal Deneyim ve Gösterme Okulu Başkanı olarak çalışmıştır. 1939 yılında Rusya Bilimler Akademisi Dil ve Yazı Enstitüsü'nde *"Yakut Dilinde Zarf Kategorisi"* isimli doçentlik tezini savunmuştur. 1939–1947 yılları arasında Yakut Pedagoji Enstitüsü Yakut Dili ve Edebiyatı Bölümü Başkanı, 1947'den beri Rusya Bilimler Akademisi Sibirya Şubesi Dil, Edebiyat ve Tarih Enstitüsü Dil ve Edebiyat Sektörü Başkanı olarak çalışmıştır. 1954 yılında *"Yakut Dilinde Fiil Köklerinin Türleri"* isimli doktora tezini savunmuştur. 160'tan fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Неизменяемые слова в якутском языке / Yakut Dilinde Çekimlenmeyen Kelimeler, Yakutsk, 1943.

Современный якутский язык. Фонетика и морфология / Çağdaş Yakut Dili. Ses Dizgesi ve Morfoloji, Yakutsk, 1947.

Типы глагольной основы в якутском языке / Yakut Dilinde Fiil Köklerinin Türleri, Moskova; Leningrad, 1954.

Сахалыы сурук пунктуациятын сурун бырааабылалара / Yakut Dilinin Temel Noktalama Kuralları, Yakutsk, 1955.

О правилах якутской орфографии (в соавторстве: П. П. Барашков) / *Yakut Dilinin Yazım Kuralları Üzerine* (S., S., Baraşkov ile birlikte), Yakutsk, 1956.

Формы глагольного вида в якутском языке / Yakut Dilinde Fiil Görünüş Formları, Moskova; Leningrad, 1960.

Залоговые формы глагола в якутском языке / Yakut Dilinde Fiil Çatı Formları, Moskova; Leningrad, 1963.

Русско-якутский словарь / Rusça-Yakutça Sözlüğü, Moskova, 1968.

Якутско-русский словарь / Yakutça-Rusça Sözlüğü, Moskova, 1972.

Грамматика современного якутского литературного языка. Фонетика и морфология / Çağdaş Yakut Yazılı Dilinin Grameri. Ses Dizgesi ve Morfoloji, Moskova, 1982.

Makaleler

О некоторых семантических особенностях категории наречий в якутском языке / Yakut Dilinde Zarf Kategorisinin Bazı Anlamsal Özellikleri Üzerine, *Uchenye zapiski Yakutskogo gosudarstvennogo pedagogicheskogo instituta*, 1944, S. 1, s. 21–27.

Значение глаголов с аффиксом *-ЛАА* / *-laa* Ekli Fiillerin Anlamı, [İçinde]: *III. Bilimsel Konferansın Bildirileri*, Yakutsk, 1953, s. 7–20.

О влиянии русского языка на якутский язык / Rus Dilinin Yakut Dili Üzerindeki Etkisi, [İçinde]: *Rus Halkının Yakut Halklarının Gelişmesinde Önemli Rolü*, Yakutsk, 1955, s. 216–230.

"'Словарь якутского языка' Э. К. Пекарского и его значение" / "E. K. Pekarskiy'in 'Yakut Dili Sözlüğü' ve Önemi", [İçinde]: *Eduard Karlovich Pekarskiy*, Yakutsk, 1958, s. 10–18.

Prof. Dr. Firdaus Gilmitdinovna Hisamitdinova
(1950–2023)

1950 yılında Başkurdistan'da dünyaya gelir. Ünlü Başkurtça dil bilimi, sözlük bilimi uzmanıdır. Tarihsel ses bilgisi, onomastik, entolengüistik, mitoloji, Başkurt halkının tarihi ve kültürü, Ruslara Başkurtça öğretim metodları gibi konularda önemli bilimsel çalışmaları kaleme almıştır. Rusya Federasyonu ve Başkurdistan Cumhuriyeti Hükümetleri

tarafından bilim alanında Üstün Hizmet Ödülü'ne layık görülmüştür.

1970 yılında Belorets Pedagoji Koleji'nden mezun olup aynı yıl Başkurt Devlet Pedagoji Üniversitesi'ne girmiştir. 1974 yılında Başkurt Devlet Pedagoji Üniversitesi'nden mezun olmuştur. 1980 yılında Moskova'da *"Başkurt Dilinde Tarihsel açıdan 'Titreşimli+ Süreksiz Patlamalı' Türünde Ünsüzlerin Birleşimi"* isimli doçentlik tezini savunmuştur.

1985–1995 yılları arasında Başkurt Devlet Pedagoji Üniversitesi Başkurt Filolojisi Fakültesi'nde Dekan ve Bölüm Başkanı olarak çalışmıştır. 1993 yılında *"Başkurt Dilinde Yer İsimlerinin Oluşumu"* isimli doktora tezini savunmuştur. 1995–1998 yılları arasında Millî Eğitim Bakanlığı yapmıştır. 1998–2005 yılları arasında Ufa'daki Tarih, Dil ve Edebiyat Enstitüsü müdür yardımcısı görevini yürütmüştür. 2005 yılından itibaren Tarih, Dil ve Edebiyat Enstitüsü Dil Araştırmaları Bölüm Başkanı'dır.

"Rossiyskaya Tyurkologiya" (Rus Türkolojisi), "Problemı Vostokovedeniya" (Doğu Bilimlerinin Sorunları), "Uralo-Altayskiye İssledovaniya" (Ural-Altay Araştırmaları) adlı dergilerde, Başkurdistan Ansiklopedisi (7 C.), Başkurt Halkının Tarihi (7 C.), Başkurt Halk Sanatı (36 C.), Başkurt Dilinin Akademik Sözlüğü (10 C.) adlı çalışmaların yayın kurulu üyesidir. 200'den fazla çalışması yayımlanmıştır.

Kitaplar

История башкирского языка: Материалы по исторической фонетике / *Başkurt Dilinin Tarihi: Tarihsel Ses Dizgesi üzerine Bilgiler*, Ufa, 1989.

Башкирская ойконимия XVI–XIX вв / *XVI. –XIX. Yüzyılların Başkurt Dilinde Yer İsimleri*, Ufa, 1991.

Географические названия Башкортстана / *Başkutdistan'ın Coğrafi İsimleri*, Ufa, 1992.

Лука тасуирлаган Инжел (Евангилие от Луки) / *Luka Tasuirlagan İncili (Luka'dan İncil)*, Stokholm-Moskova, 1996.

"'A tuznek mondom!' (A Baskir nepi orvoslas magikus elemeinek mai rendszere)" / *"'Ateşe Diyorum!' Başkurt Geleneksel Tıbbında Büyülü Ögelerin Çağdaş Sistemi"* (Torma Jozsef ile birlikte), Budapest, 1997 (Macarca olarak yayımlanmıştır).

Русско-башкирский словарь-справочник названий населенных пунктов Республики Башкортостан (в соавторстве) / *Başkurdistan Cumhuriyeti'nin Yerleşim Yerlerinin İsimlerinin Rusça-Başkurtça Sözlüğü-Ders Kitabı* (ortak çalışma), Ufa, 2001.

Названия башкирских населенных пунктов XVI–XIX вв / *XVI. –XIX. Yüzyılların Yerleşim Yerlerinin İsimleri*, Ufa, 2005.

Русско-башкирский словарь названий водных объектов (в соавторстве) / *Hidronimlerin İsimlerinin Rusça-Başkurtça Sözlüğü* (ortak çalışma), Ufa, 2005.

Русско-башкирский словарь названий улиц городов Республики Башкортостан (в

соавторстве) / *Başkurdistan Cumhuriyeti Şehirlerindeki Sokak İsimlerinin Rusça-Başkurtça Sözlüğü* (ortak çalışma), Ufa, 2008.

Лечебная и охранительная магия башкир / *Başkurtların İyileştirici ve Koruyucu Büyüsü*, Ufa, 2009.

Мифологический словарь башкирского языка / *Başkurt Dilinin Mitolojik Sözlüğü*, Moskova, 2010.

Словарь башкирской мифологии / *Başkurt Mitolojisi Sözlüğü*, Ufa, 2011.

Башкирско-русский, русско-башкирский словарь / *Başkurtça-Rusça, Rusça-Başkurtça Sözlüğü*, Ufa, 2011.

Академический словарь башкирского языка. В 10 томах / *Başkurt Dilinin Akademik Sözlüğü*. 10 ciltlik, Ufa, 2011–2015.

Атлас артикулярных настроек согласных восточного диалекта башкирского языка / *Başkurt Dilinin Doğu Lehçesinin Ünsüzlerinin Artikülatör Ayarları Atlası*, Ufa, 2012.

Атлас артикулярных настроек согласных южного диалекта башкирского языка / *Başkurt Dilinin Güney Lehçesinin Ünsüzlerinin Artikülatör Ayarları Atlası*, Ufa, 2013.

Атлас артикуляторных настроек северо-западного диалекта башкирского языка / *Başkurt Dilinin Kuzeybatı Lehçesinin Artikülatör Ayarları Atlası*, Ufa, 2014.

Башкиры (народы и культуры) / *Başkurtlar (Halklar ve Kültürler)*, Moskova, 2016.

Мифологическая лексика башкирского языка в этнолингвистическом освещении / *Etnolengüistik açıdan Başkurt Dilinin Mitolojik Söz Dağarcığı*, Ufa, 2016.

Кыпчакские языки Урало-Поволжья / *Ural-Volga Bölgesinin Kıpçak Dilleri*, Astana, 2017.

Коренные народы России. Башкиры / *Rusya'nın Yerli Halkları. Başkurtlar*, Ufa, 2018.

Makaleler

С. Г. Кляшторный и представления башкир о божествах и божественных силах Нижнего мира / S. G. Klyaştornıy ve Başkurtların Aşağı Dünyanın Tanrıları ve İlahi Güçleri ile ilgili Fikirleri, [İçinde]: *Mongolica. Sankt-Peterburgskij Zhurnal mongolovednyh issledovanij*, 2020, S. 2, s. 39–44.

Studies on Turkish mythology: new sources / *Türk Mitolojisi üzerine Çalışmalar: Yeni Kaynaklar, Shaman*, 2016, S. 1–2, s. 211–219.

История изучения лексики башкирского языка / Başkurt Dilinin Söz Dağarcığı İnceleme Tarihi, [İçinde]: *Altaistics and Turkology*, 2013, S. 1, s. 104–112.

The Urals and the bashkirs / Urallar ve Başkurtlar, [İçinde]: *Materials for the Dossier to include Bashkir kobayirs of the Ural-batyr cycle into the lists of Intangible Cultural Heritage*, Ufa, 2013, s. 160–165.

On the use of the Bashkir Language / Başkurt Dilinin Kullanımı üzerine, [İçinde]: *Cultural*

and Language pluralism in the Republic of Bashkortostan, Ufa-Paris, 2008, s. 28–32.

Этнолингвистические исследования в тюркологии / Türkolojide Etnolengüistik Araştırmalar, *38 ICANAS 10-15. 09. 2007 Ankara / Türkiye. Bildiri Özetleri Kitabı*, Ankara, 2007, s. 12–17.

Başkurt Mitolojisinde Kurt: Tarihten Bugüne Başkurtlar, [İçinde]: *Tarih, Dil ve Kültür üzerine İncelemeler,* Ankara, 2007, s. 192–197.

Prof. Dr. Gaysa Batırgareeviç Husainov (1928-2021)

1928 yılında Başkurdistan'da dünyaya gelir. Edebiyat uzmanı, Başkurdistan Cumhuriyeti'nde arkeografik ve metin bilimi okulunun kurucusu olarak kabul edilmiştir, halk edebiyatı derleyicisi, araştırmacısıdır. Birçok sayıda okul ve üniversite için ders kitabı ve antoloji çıkarmıştır. Başkurdistan Cumhuriyeti Bilimler Akademisi üyesi (1991), Başkurdistan Cumhuriyeti Halk Yazarı (2008). Başkurdistan Özerk Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti ve Rusya Federasyon Hükümetleri tarafından bilim alanında Üstün Hizmet Ödülü'ne (sırasıyla 1976 ve 1993) layık görülmüştür, ayrıca Salavat Yulaev nişanı (1980), Halkların Dostluğu nişanı (1981), Şeref Nişanı (1999), M. Umetbaev nişanı (2006) gibi birçok prestijli ödüle sahiptir.

1951 yılında K. A. Timiryazev Başkurt Devlet Pedagoji Enstitüsü'nden mezun olmuştur. 1954 yılında A. M. Gorkiy Dünya Edebiyatı Enstitüsü'nün yüksek lisans derslerini bitirdikten sonra *"Raşit Nigmati'nin Şiirleri"* isimli doçentlik tezini başarıyla savunmuştur. 1969 yılında *"Başkurt Sovyet Şiirlerinin Oluşumu ve Gelişiminin Sorunları (1917–1967)"* isimli doktora tezini savunmuştur. 1954'ten beri Nükleer Fizik Enstitüsü'nde çalışmaktadır: 1957'den beri kıdemli araştırmacı, 1965'ten beri bölüm başkanı, 1999'dan beri baş uzman, aynı zamanda 1996-2000 yıllar arasında "Vatandaş" dergisinin genel yayın yönetmenidir. Çok sayıda arkeografik keşif gezisine katılmıştır. 1973–1983 yılları arasında arkeografik keşif gezilerinin sorumlusu olarak çalışmıştır. Yaptığı keşif gezilerinin sonucu, Başkurdistan'daki benzersiz el yazısı ve erken basılmış kitaplar bulunmuştur. 50'dan fazla araştırma kitabı dahil olmak üzere 400'dan fazla bilimsel esere sahiptir.

Kitaplar

Время и поэзия / *Zaman ve Şiir,* Ufa, 1964.

Народный поэт Мустай Карим: Критико-биографический очерк / *Halk Şairi*

Mustai Karim: Eleştirel ve Biyografik Yazı, Ufa, 1965.

Писатели Советской Башкирии: Биобиблиографический справочник (коллективная монография) / *Sovyet Başkurdistan Yazarları: Biobibliyografik Rehber Kitabı* (ortak çalışma), Ufa, 1977.

Время. Литература. Писатель: история, теория башкирской литературы и вопросы критики / *Zaman. Edebiyat. Yazar: Tarih, Başkurt Edebiyatı Teorisi ve Eleştirisine dair Sorunlar,* Ufa, 1978.

Башкирская советская поэзия (1917–1980) / *Başkurt Sovyet Şiirleri (1917□1980)*, Moskova, 1983.

Сказание о батырах: историческая проза: (повести и рассказы) / *Yiğit Efsaneleri: Tarihsel Nesir: (Kısa Öykü ve Hikâyeler)*, Ufa, 1986.

Даут Юлтый: жизнь и творчество / *Daut Yultiy: Hayatı ve Sanatı*, Ufa, 1993.

Письмо Батырши императрице Елизавете Петровне / *Batırşa'nın İmparatoriçe Elizaveta Petrovna'ya Yazdığı Mektup*, Ufa, 1993.

Фельдмаршал Пугачева: Повести, рассказы, эссе / *Pugaçev'in Mareşalı: Kısa Öyküler, Hikâyeler, Yazılar*, Ufa, 1993.

Башкирская литература XI–XVIII вв / *XI. –XVIII. Yüzyıllarda Başkurt Edebiyatı,* Ufa, 1996.

Кровавый – 55-й: исторический роман / *Kanlı 55 Yılı. Tarihsel Roman,* Ufa, 1996.

Литература и наука: избранные научные труды / *Edebiyat ve Bilim: Seçilmiş Bilimsel Eserler*, Ufa, 1998.

Сочинения: в 3 томах / *Toplu Eserler: 3 ciltlik*, Ufa, 1998.

Избранные произведения. Т. II. Весь мир. Миниатюры / *Seçilmiş Eserler. C. II. Tüm Dünya. Minyatürler*, Ufa, 2000.

Избранные произведения. Т. III. По велению судьбы. Автобиографические тетради. Очерки о творчестве. Воспоминания. Литературные портреты / *Seçilmiş Eserler. C. III. Alın Yazısı Değişmez. Otobiyografik Defterler. Yaratıcılık üzerine Yazılar. Anılar. Edebi Portreler*, Ufa, 2001.

Башкирское стихосложение. Поэтический словарь / *Başkurt Şiir Yazma Sanatı. Şiir Sözlüğü*, Ufa, 2003.

Духовный мир башкирского народа: Монография / *Başkurt Halkının Manevi Dünyası: Monografi*, Ufa, 2003.

Надписи на камне. Миниатюры / *Taş üzerinde Yazıtlar. Minyatürler*, Kazan, 2003.

Башкироведение: Сборник статей к 75-летию академика АН РБ Г. Б. Хусаинова / *Başkurt Araştırmaları: Başkurdistan Cumhuriyeti Bilimler Akademisi Üyesi G. B. Husainov'un 75. Yıldönümü münasebetiyle Hazırlanan Makaleler*, Ufa, 2004.

Батырша. Историко-биографическая книга-роман / *Batırşa. Tarihsel ve Biyografik Roman Kitabı*, Ufa, 2005.

Словарь литературоведения / *Edebiyat Araştırmaları Sözlüğü,* Ufa, 2006.

Поэтика башкирской литературы. Часть I. Теоретическая поэтика / *Başkurt Edebiyatının Poetikası. Bölüm I. Teorik Poetika*, Ufa, 2006.

Поэтика башкирской литературы. II часть. Историческая поэтика. Психологическая поэтика. Поэтика башкирского стиха / *Başkurt Edebiyatının Poetikası. Bölüm II. Tarihsel Poetika. Psikolojik Poetika. Başkurt Şiirlerinin Poetikası*, Ufa, 2007.

Страницы истории. Исторические очерки, исторические портреты / *Tarih Sayfaları. Tarih üzerine Denemeler, Tarihi Portreler*, Ufa, 2007.

Гуманитарий. Литература. Духовная культура. Фольклор. История. Археография / *Beşeri Bilimler. Edebiyat. Manevi Kültür. Folklor. Tarih. Arkeografi*, Ufa, 2008.

Моя автобиография. Автобиографическая книга / *Benim Otobiyografim. Otobiyografik Kitap,* Ufa, 2008.

Рауил Бикбаев: жизнь и творчество: Монография / Rauil Bikbaev: Hayatı ve Sanatı: Monografi, Ufa, 2008.

Makaleler

Die Literatur im sowjetischen Baschkirien / Sovyet Başkurdistan'da Edebiyat, [İçinde]: *Wie wunderbar die fernen Weiten / Ülkem Nasıl da Güzel*, Berlin, 1983, s. 118–122.

Источниковедческая база истории башкирской литературы / Başkurt Edebiyatı Tarihinin Kaynakçası Temeli, [İçinde]: *Güney Ural'da Arkeografi ve Edebiyat Tarihinin Kaynakçası*, Ufa, 1979.

Особенности развития тюркоязычной литературы региона Урало-Поволжья в XI□XVIII вв. / XI. □ XVIII. Yüzyıllarda Ural-Volga Bölgesinde Türk Dili Edebiyatının Gelişiminin Özellikleri, [İçinde]: *Edebiyat Araştırmaları ve Tarih*, Taşkent, 1980, s. 19–21.

Литературоведение и критика / Edebiyat Bilimi ve Eleştirisi, [İçinde]: *Bilimsel Arayış içinde*, Ufa, 1982, s. 126–144.

В. В. Маяковский и башкирская советская поэзия (к 90-летию со дня рождения) / V. V. Mayakovskiy ve Başkurt Sovyet Şiirleri (V. V. Mayakovskiy'in Doğumunun 90. Yıldönümü münasebetiyle), [İçinde]: *Başkurt Okulunda Rusça*, 1983, S. 4, s. 58–61; S. 5, s. 55–56.

Роль и место творчества Акмуллы в истории башкирской литературы и литератур других народов / Akmulla'nın Başkurt Edebiyatı ve Diğer Halkların Edebiyatlarının Tarihindeki Rolü ve Yeri, [İçinde]: *Akmulla'nın Doğumunun 150. Yıldönümü*, Ufa, 1984, s. 35–42.

Тюркоязычные литературы региона Урало-Поволжья в XI–XVIII вв. как единая

система / XI. –XVIII. Yüzyıllarda Ural Volga Bölgesinin bir Bütün olarak Türk Edebiyatları, [İçinde]: *Doğu Halklarının Folkloru, Edebiyatı ve Tarihi*, Taşkent, 1984, s. 45–56.

Рукописное наследие Ризы Фахретдинова / Rıza Fakhretdinov'un El Yazması Mirası, [İçinde]: *R. Fahretdinov'un Eserleri*, Ufa,1988, s. 86–93.

Modernism. Sozrealism. Postsowitism (Problems of method, trends in literature), *Vatandash*, 1997, S. 10, s. 64–65.

Sufism and Sufistic Literature / Tasavvuf ve Tasavvuf Edebiyatı, *Vatandash*, 1999, S. 10, s. 95–101.

Prof. Dr. Nikolay İvanoviç İlminskiy (1822–1891)

1822 yılında Penza şehrinde dünyaya gelir. Ünlü Rus şarkiyatçı, öğretmen ve misyonerdir. Hayatını Rusya'nın az sayıda olan halklarının Hıristiyanlaştırılmasına adamıştır.

1842 yılında İslam temellerini, Arapça, Türkçe ve Tatar dillerini öğrendiği Kazan İlahiyat Akademisi'ne girmiştir. İncil'in Tatar diline çevirisi üzerine çalışan komisyonun üyesiydi. 1850 yılında Çeviri Komitesinde çalışmak üzere St. Petersburg'a gönderilmiştir. 1951 yılında bilimsel araştırmaları yapmak amacıyla Mısır, Suriye ve Türkiye'yi ziyaret etmiştir. Daha sonra Kazan İlahiyat Akademisi'nde ders veren İlminskiy, 1858 yılında kişisel nedenlerden dolayı hizmetten ayrılmak zorunda kalmıştır. Eğitimci I. Altınsarin ile birlikte Orenburg'da Kazaklar için eğitimin Kazak dilinde yapıldığı ilk eğitim kurumlarını açmıştır. Kazan Üniversitesi Rektörü'nün daveti üzerine Türk-Tatar Dili Bölümü'nde ders vermiştir. Bununla birlikte, "Kazan Üniversitesi'nin Bilimsel Notları" dergisinde redaktörlük yapmıştır. 1870 yılında St. Petersburg Bilimler Akademisi'nin haberleşme üyesi seçilmiştir, ancak kısa bir süre sonra bilimsel çalışmalarını bırakıp eğitim faaliyetlerine odaklanmıştır. 1875 yılında Kazan'a dönen İlminskiy Çeviri Komisyonu'nun başkanı olmuştur. Bu Komisyonun faaliyetleri arasında İncil'in Ortodoks Tatarlar, Çuvaşlar, Mariyler, Udmurtların dillerine çevrilmesiydi. İlminskiy 1891 yılında Kazan'da vefat etmişti.

Türkoloji tarihinde Kazak dilinin dil bilgisel yapısının ilk çalışmasını kaleme alan İlminskiy "Babur-name" (1857) ve "Kısas Rabguzi" (1859) gibi Türk edebiyatının eserlerinin yayımlanmasında önemli katkı sağlamıştır. Ortodoks Tatarlar için özel Kiril harfli alfabe geliştirmiştir.

Kitaplar

Арабские сочинения Китаб-Биркили – изложение мухаммеданского вероучения / Arap Kitap-Birkili'de İslam Dininin Temelleri, Kazan, 1855.

Бабер-намэ, или Записки султана Бабера. / Babürname yahut Sultan Babür'ün Notları, Kazan, 1857.

История пророков Рабгузы на джагатайском наречии / Çağatay Lehçesinde Yazılan Rabguza Peygamberlerinin Tarihi, Kazan, 1859.

Самоучитель русской грамоты для киргизов / Kırgız için Rusça Ders Kitabı, Kazan, 1861.

"Ир-Таргын". Киргизская повесть. / "İR-Targın". Kırgız Hikâyesi, Kazan, 1861.

Из переписки по вопросу о применении русского алфавита к инородческим языкам / Rus Alfabesinin Yabancı Dillere Uygulanması konusundaki Yazışmalardan, Kazan, 1883.

Опыты переложения христианских вероучительных книг на татарский и другие инородческие языки в начале текущего столетия. / Yaşadığımız Yüzyılın Başında Hıristiyan Kitapların Tatarca ve Diğer Yabancı Dillere Çevirisi Denemeleri, Kazan, 1883.

Из переписки об удостоении инородцев священнослужительских должностей. / Slav Olmayan Kişilere Ortodoks Kilisesi Unvanlarının Verilmesi üzerine Yazışmalardan Alıntılar, Kazan, 1885.

Переписка о трех школах Уфимской губернии: к характеристике инородческих миссионерских школ / Ufa Vilayetinin Üç Okulu hakkında Yazışmalar: Yabancı Misyoner Okullarının Tarifi, 1885.

Система народного и, в частности инородческого образования в Казанском крае / Kazan Bölgesinde Millî ve Slav Olmayan için Eğitim Sistemi, St. Petersburg, 1886.

Казанская центральная крещёно-татарская школа: материалы для истории христианского просвещения крещёных татар / Vaftiz Tatarlar için Merkez Kazan Okulu: Vaftiz Tatarlara Hıristiyanlık Bilgilerinin Verilmesi üzerine Malzemeler, Kazan, 1887.

Беседы о народной школе / Halk Okulu hakkında Sohbetler, Kazan, 1888.

Переписка о чувашских изданиях Переводческой комиссии / Çeviri Komisyonunun Çuvaşlar için Yayınlarıyla ilgili Yazışmaları, Kazan, 1890.

Воспоминания об И. А. Алтынсарине; Письма и бумаги И. А. Алтынсарина / Altınsarin ile ilgili Anılar; Altınsarin'in Mektupları ve Evrakları, Kazan, 1891.

Makaleler

Вступительное чтение в курс турецко-татарского языка / Türk-Tatar Dili Kursuna Giriş, *Uchenye zapiski Kazanskogo universiteta*, 1861, kitap III, s. 39.

Материалы для джагатайского склонения. Из Бабер-намэ / Çağatay Çekimi için Malzemeler. Babürname'den, *Uchenye zapiski Kazanskogo universiteta*, 1863, C. 1–2.

Об образовании инородцев посредством книг, переведенных на их родной язык / Ana Dillerine Çevrilmiş Kitaplar Aracılığıyla Slav Olmayan Halkların Eğitimi üzerine, *Pravoslavnoe obozrenie*, 1863, C. 10.

Об А. А. Бобровникове / A. A. Bobrovnikov üzerine, *Pravoslavnoe obozrenie*, 1865, C. 17.

Религиозное состояние крещеных татар / Din Açısından Vaftiz Tatarların Durumu, *Pravoslavnoe obozrenie*, 1865, C. 18, s. 23–35.

Школа для первоначального обучения детей крещеных татар в Казани / Kazan'da Vaftiz Tatarların Çocuklarının İlk Eğitimi için Okul, [İçinde]: *Yabancıların Eğitimi ile ilgili Belge ve Makaleler Derlemesi*, 1869, s. 53–84.

О переводе православных христианских книг на инородческие языки. / Ortodoks Hıristiyan Kitaplarının Yabancı Dillere Çevrilmesi üzerine, *Zhurnal ministerstva Narodnogo prosveshcheniya*, 1870, bölüm 152/2, s. 27–45.

Практические замечания о переводах и сочинениях на инородческих языках. / Yabancı Dillerdeki Çeviriler ve Yazılar hakkında Pratik Açıklamalar, [İçinde]: *Ortodoks Muhatap*, 1871, kitap 3.

О церковном богослужении на инородческих языках. / Slav Olmayan Halkların Dillerindeki İbadet üzerine, [İçinde]: *Ortodoks Muhatap*, 1883, Bölüm 3.

Prof. Dr. Sergey Nikolayeviç İvanov
(1922–1999)

1922 yılında Petrograd (şimdi St. Petersburg) şehrinde dünyaya gelir. Önce gelen Türkolog, Azerice, Tatarca, Türkçe, Türkmence, Eski Özbekçe (Çağatayca), Özbekçe, Farsça ve Tacik edebiyatının çevirmenidir.

Liseden mezun olduktan sonra Kızıl Ordu'ya alınmış ve Leningrad Topçu Teknik Okulu'nda okumaya gönderilmiştir. 1946 yılında Leningrad Devlet Üniversitesi Şarkiyat Fakültesi Türk Filolojisi Bölümü'ne girmiş ve 1951 yılında mezun olduktan sonra Buhara Devlet Pedagoji Enstitüsü'ne öğretmen olarak gönderilmiştir. 1953 yılında Leningrad Devlet Üniversitesi Şarkiyat Fakültesi'ne doktora öğrencisi olarak kabul edilmiştir. 1954 yılında öğretmenliğe başlamıştır.

1960 yılında doçent, 1970 yılında profesör, 1972–1988 yılları arasında Leningrad

Devlet Üniversitesi Şarkiyat Fakültesi Türk Filolojisi Bölümü'nün başkanlığını yapmıştır. Leningrad Devlet Üniversitesi'nde "Türk Dilinin Teorik Dilbilgisi", "Türk Dillerinin Filolojisine Giriş", "Özbek Dili", "Çağdaş Özbek Dili", "Türk Divan Edebiyatı", vs. derslerini vermiştir.

1958 yılında *"Çağdaş Özbek Edebi Dilinde -gan Formunun Sözdizimsel İşlevleri"* isimli doçentlik tezini savunmuştur. 1970 yılında bilimsel çalışmaları ve özellikle "Ebu'l-Gazi Bahadır Han Türklerinin Soy Ağacının Dil Bilgisi açısından İncelenmesi" çok yazarlı araştırma kitabı için filoloji doktoru derecesini almıştır.

Vatanseverlik Savaşı 2. Sınıf Nişanı (1985) ve birçok madalya sahibidir.

1999 yılından bu yana, St. Petersburg Üniversitesi Türk Filolojisi Bölümü, bu seçkin bilim adamının anısına Rusya'daki en önemli Türkoloji konferanslarından biri olan yıllık "İvanov Okumaları" düzenlemektedir.

Kitaplar

Очерки по синтаксису узбекского языка. (Форма на -ган и ее производные) / Özbekçe Söz Dizimine Toplu Bakış. (-gan Formu ve Türemiş Formları), Leningrad, 1959.

Николай Федорович Катанов. Очерк жизни и деятельности / Nikolay Fedoroviç Katanov. Hayatı ve Çalışmaları, Moskova-Leningrad, 1962.

Родословное древо тюрок Абу-л-Гази-хана. Грамматический очерк / Ebu'l-Gazi Bahadır'ın Türklerinin Soy Ağacının Dil Bilgisi Açısından İncelenmesi, Taşkent, 1969.

Николай Федорович Катанов (1862–1922). Очерк жизни и деятельности / Nikolay Fedoroviç Katanov (1862–1922). Hayatı ve Çalışması, Moskova, 1973.

Арабизмы в турецком языке: учебное пособие / Türkçede Arapçadan Alınan Kelimeler: Ders Kitabı, Leningrad, 1973.

Курс турецкой грамматики: учебное пособие. В двух частях / Türkçe Dil Bilgisi Kursu: Ders Kitabı. İki C., Leningrad, 1975.

Makaleler

Многозначность в грамматике в свете марксистско-ленинского учения о соотношении общего и единичного / Marksist-Leninist Tümel ve Tekil arasındaki İlişki Doktrini Bağlamında Dil Bilgisinde Çok Anlamlılık, [İçinde]: *Yazılı Eserler ve Doğu Halklarının Kültürlerinin Tarihi ile ilgili Sorunlar*. V. İ. Lenin'in 100. Yıldönümü Münasebetiyle Düzenlenen VI. Yıllık Bilim Konferansı, SSCB Şarkiyat Enstitüsü Leningrad Şubesi, Nisan 1970, Moskova, 1970, s. 14–15.

О научной и педагогической деятельности Андрея Николаевича Кононова / Andrey Nikolaevich Kononov'un Bilimsel ve Pedagojik Çalışmaları üzerine, *Turcologica 1976.* SSCB Bilimler Akademisi Üyesi A. N. Kononov'un 70. Yıldönümü münasebetiyle, Leningrad, 1976, s. 3–12.

К объяснению системы времен турецкого индикатива / Türkçe Bildirme Kipi Sisteminin Açıklanması üzerine, *Turcologica 1976.* SSCB Bilimler Akademisi Üyesi A. N. Kononov'un 70. Yıldönümü münasebetiyle, Leningrad, 1976, s. 79–88.

Об историзме в содержании грамматического понятия / Dil Bilgisi Kavramının İçeriğindeki Tarihselcilik üzerine, *Tyurkologicheskij sbornik 1975*, Moskova, 1978, s. 130–150.

К изучению жанра газели в староузбекской поэзии / Eski Özbek Edebiyatında Gazel Türünün İncelenmesi üzerine, *Tyurkologicheskij sbornik 1975*, Moskova, 1978, s. 149–157.

К проблеме придаточных предложений в тюркских языках (изъяснительные причастные конструкции в узбекском языке и вопрос о трансформах) / Türk Dillerinde Yan Cümleler Sorunu üzerine (Özbek Dilinde Ortaç Yapıları ve Geçiş Formları Sorunu), *Tyurkologicheskij sbornik 1977*, Moskova, 1981, s. 109–116.

Тюркология в Ленинградском университете / Leningrad Üniversitesi'nde Türkoloji, *Turcologica 1986.* SSCB Bilimler Akademisi Üyesi A. N. Kononov'un 80. Yıldönümü münasebetiyle, Leningrad, 1986, s. 141–152.

Путь ученого / Bilim Adamının Hayatı, *Turcologica 1986.* SSCB Bilimler Akademisi Üyesi A. N. Kononov'un 80. Yıldönümü münasebetiyle, Leningrad, 1986.

Prof. Dr. Spiridon Alekseeviç İvanov
(1928–2020)

1928 yılında Yakutistan Cumhuriyeti'nin Vilüysk bölgesinde dünyaya gelir. Yakut ağızları üzerine araştırmalarda Yakutça uzmanlarından ilki dil çoğrafyası, yercil dil bilimi yöntemleri gibi karşılaştırmalı-tarihsel dil bilimi yöntemlerini kullanan diyalektologdur. 1948 yılında Vilüysk Pedagoji Okulu'ndan mezun olduktan sonra ilkokul öğretmeni olarak çalışmış, 1952 yılında ise ilkokul başkanı görevini almıştır. 1956 yılında günümüzde Kuzeydoğu Federal Üniversitesi ismini taşıyan Yakut Devlet Pedagoji Enstitüsü'nden mezun

olmuştur. 1956–1969 yılları arasında Yakut dili ve edebiyatı öğretmeni, baş öğretmen, Vilüysk Bölge Gazetesi'nin editör yardımcısı ve Yakut Kitap Yayınevi'nin editörü olarak çalışmıştır. 1969 yılında Rusya Bilimler Akademisi Sibirya Şubesi Dil, Edebiyat ve Tarih Enstitüsü'nde araştırmalara başlamıştır. 1980 yılında *"Yakut Dilinin Ağızlarında 'A' ve 'O' Seslerinin Vurgulanması"* doçentlik tezini, 1995 yılında ise *"Yercil ve Tarihsel Dil Bilimi açısındanYakut Dilinin Lehçelerinin Merkez Bölgesi: Ses Dizgesi ve Biçim Bilgisi"* isimli doktora tezini savunmuştur. 1996–2020 yılları arasında Rusya Bilimler Akademisi Sibirya Şubesi Kuzey'de Yaşayan Küçük Halklarının İnsani Araştırmalar ve Sorunları Enstitüsü Yakut Dilinin Grameri ve Diyalektoloji Bölümü'nde çalışmıştır. 45 bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Аканье и оканье в говорах якутского языка / *Yakut Dilinin Ağızlarında A ve O Ünlülerinin Vurgulanması*, Yakutsk, 1980.

Грамматика современного якутского литературного языка. Фонетика и морфология (в соавторстве: Л. Н. Харитонов, Н. Д. Дьячковский) / *Çağdaş Yakut Edebi Dilinin Grameri. Ses Bilgisi ve Biçim Bilgisi* (L. N. Haritonov, N. D. Dyaçkovskiy vd. ile birlikte), Moskova, 1982.

Центральная группа говоров якутского языка: Фонетика / *Yakut Dilinin Ağızlarının Merkezi Grubu: Ses Bilgisi*, Novosibirsk, 1993.

Диалектологический атлас якутского языка: сводные карты. Ч. 1. Фонетика / *Yakut Dilinin Diyalektolojik Atlası: Umumi Haritalar. 1. C., Ses Bilgisi*, Yakutsk, 2004.

Диалектологический атлас якутского языка: сводные карты. Ч. 2. Лексика и морфология. / *Yakut Dilinin Diyalektolojik Atlası: Umumi Haritalar. 2. C. Sözcük Bilgisi ve Biçim Bilgisi*, Novosibirsk, 2010.

Морфологические особенности говоров якутского языка / *Yakut Dilinin Ağızlarının Morfolojik Özellikeri*, Novosibirsk, 2014.

Лексические особенности говоров якутского языка / *Yakut Dilinin Ağızlarının Leksik Özellikleri*, Novosibirsk, 2017.

Якутия. Историко-культурный атлас / *Yakutistan. Tarih ve Kültür Atlası*, Moskova, 2007.

Якуты (Саха). Серия "Народы и культуры РФ" / *Yakutlar (Sahalar)*. Rusya Federasyonu Halkları ve Kültürleri Serisi, Moskova, 2013.

Makaleler

Монголизмы в диалектной лексике якутского языка / Yakut Dilinin Lehçe Sözcüklerinde Moğol Kelimeleri, [İçinde]: *Yakut Dilinin Anlamları ve Deyimleri*, Yakutsk, 1990, s. 58–69.

К вопросу о диалектном членении якутского языка / Yakut Dilinin Lehçe Ayırımı Üzerine, [İçinde]: *Yakut Dili: Lehçe Bilimi. Makaleler*, Novosibirsk, 1998, s. 4–23.

К вопросу о влиянии эвенкийского языка на якутский язык / Evenki Dilinin Yakut Dilinde Etkisi Üzerine, *Severo-Vostochnyy gumanitarnyy vestnik*, 2011, S. 3, s. 66–70.

Диалектные особенности. Диалектологическая карта распространения языка. Говоры якутского языка / Lehçe Özellikeri. Dil Dağılımının Diyalektolojik Haritası. Yakut Dilinin Ağızları, [İçinde]: *Yakutlar (Saha Halkı)*, Moskova, 2012, s. 122–130.

Якутская диалектология и история языка саха / Yakut Diyalektoloji ve Yakut Dilinin Tarihi, *Severo-Vostochnyy gumanitarnyy vestnik*, 2015, S. 4, s. 66–71.

Изучение якутских говоров: итоги и задачи / Yakut Ağızlarının İncelenmesi: Sonuçlar ve Hedefler, [İçinde]: *Yakutistan'ın Yerli Halkları: Bölge ve Kültür Lehçeleri*, Yakutsk, 2018, s. 6–20.

A Relationship of Chulym Turkic to the Peripheral and Uralian Kipchak Languages According to the Leipzig-Jakarta List (with N. N. Efremov, İ. N. Novgorodov etc.) / Leipzig-Jakarta'ya Göre Çulım Türkçesi ve Periferik ve Ural Kıpçak Dilleri Arasındaki İlişkiler (N. N. Efremov, İ. N. Novgorodov vd. ile birlikte), *Traditions and Innovations; Advances in Intelligent Systems and Computing*, Volume 677, Tomsk Polytechnic University, Tomsk, 2018, s. 287–295.

Общеякутские и диалектные названия-термины, относящиеся к оленеводству / Geyik Yetiştiriciliğine Dair Genel Yakutça ve Lehçe Kaynaklı Terimler, [İçinde]: *Arktika'nın Sürdürülebilirliğinin Faktörü olarak Yerli Halkların Dilleri. Makaleler*, Yakutsk, 2019, s. 49–53.

К архаизмам якутского языка и его территориальных диалектов / Yakut Dilinin ve Bölgesel Lehçelerinin Arkeizmleri Üzerine, *Severo-Vostochnyy gumanitarnyy vestnik*, 2019, S. 2 (27), s. 78–88.

Пища как фрагмент языковой картины мира (на примере диалектных номинаций пищи в якутском и тувинском языках) (в соавторстве: Е. Р. Николаев и др.) / Dil Dünya Görüşünün Bir Parçası olarak Yemekler (Yakut ve Tuva Dillerinde Lehçe Kaynaklı Yemek İsimleri üzerinde) (Y. R. Nikolaev vd. ile birlikte), *Vestnik Severo-vostochnogo federal'nogo universiteta*, 2020, S. 2 (76), s. 60–70.

Prof. Dr. Venedikt Grigoryeviç Karpov (1927–2019)

1927 yılında Altay Bölgesi'ndeki Kedrovka köyünde dünyaya gelir. Hakas dili biçim bilgisi, Rus ve Hakas dillerinin karştırmalı ses bilgisi ve

dil bilgisi, Hakas sosyodilbilimi problemleri uzmanı, Hakas dilindeki tüm fiil kategorilerini tarif eden dil bilimcisidir. 1945 yılında Abakan Pedagoji Okulu'ndan mezun olduktan sonra Taştıp bölgesindeki köy okullarında Hakas dili öğretmeni ve baş öğretmen olarak çalışmıştır. 1952 yılında Abakan Devlet Pedagoji Enstitüsü Hakas Dili Bölümü'nden mezun olmuş, aynı zamanda Abakan Pedagoji Okulu öğrencilerine Hakas dili öğretmiştir. 1955 yılında *"Hakas Dilinde Haber Kipi"* doçentlik tezini savunmuştur. 1955–1958 yılları arasında Hakas Dil, Edebiyat ve Tarih Araştırma Enstitüsü'nde çalışmıştır. 1958'den 1976'ya kadar Abakan Devlet Pedagoji Enstitüsü'nde öğretmen, bölüm başkanı, Tarih ve Filoloji Fakültesi Dekanı, Rektör Yardımcısı, 1975–1976 yılları arasında Abakan Devlet Pedagoji Enstitüsü Rektörü olarak çalışmıştır. 1995 yılında *"Yapı ve İşlev-Anlam Açısından Çağdaş Hakas Dilinde Fiil Sistemi"* isimli doktora tezini savunmuş, 1996'dan beri Katanov Hakas Devlet Üniversitesi Hakas Filolojisi Bölümü Profesörü olarak çalışmıştır. 1991–2000 yılları arasında Öğretmen Geliştirme Enstitüsü Bölüm Başkanı olarak çalışmıştır. 150'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Русско-хакасский словарь (в соавторстве: Н. Г. Домояков, Н. И. Копкоева и др.) / *Rusça-Hakasça Sözlük* (N. G. Domojakov, N. İ. Kopkoeva vd. ile birlikte), Moskova, 1961.

Сопоставительная фонетика хакасского и русского языков: учебное пособие / Hakas ve Rus Dillerinin Karşılaştırmalı Ses Dizgesi: Ders Kitabı, Abakan, 1995.

Хакасский язык. Глагол (Неспрягаемые формы. Категории вида и залога): учебное пособие (на хакасском языке) / *Hakas Dili. Fiil (Çekimlenmeyen Formlar. Görünüş ve Çatı Kategorileri). Ders Kitabı*, Abakan, 2002 (Hakasça olarak yayımlanmıştır).

Хакас тілі. Морфология: көніктіріглер чыындызы (в соавторстве: А. Н. Чугунекова, П. Е. Белоглазов) / *Hakas Dili. Biçim Bilgisi. Ders Kitabı* (A. N. Çugunekova, S., E. Beloglazov vd. ile birlikte), Abakan, 2007 (Hakasça olarak yayımlanmıştır).

Хакасский язык: проблемы и перспективы развития: монографический сборник научных статей / Hakas Dili: Sorunlar ve Gelişim Perspektifleri. Bilimsel Makaleler, Abakan, 2007.

Прошлое, настоящее и будущее хакасского языка / Hakas Dilinin Geçmişi, Bugünü ve Geleceği, Abakan, 2008.

Принциповая и концептуальная организация культурологического пространства (лингвистический аспект): библиографические ориентиры (в соавторстве: В. А. Савченко, И. В. Пекарская) / *Kültürolojik Ortamın Esaslı ve Kavramsal Düzenlenmesi (Dilbilgisel Görüş). Biblyografik Kriterler* (V. A. Savçenko, İ. V. Pekarskaya vd. ile birlikte), Abakan, 2010.

Сопоставительная фонетика и грамматика хакасского и русского языков. Ч. 1: учебное пособие / Hakas ve Rus Dillerinin Karştırmalı Ses Bilgisi ve Grameri. 1. Bölüm. Ders Kitabı, Abakan, 2011.

Изъявительное наклонение глагола в современном хакасском языке / Çağdaş Hakas Dilinde Fiilin Haber Kipi, Abakan, 2014.

Makaleler

Хакасские диалекты и язык кыргызов (в соавторстве: М. И. Боргояков) / Hakas Lehçeleri ve Kırgızların Dili (M. İ. Borgoyakov ile birlikte), [İçinde]: *Sovyet Türkoloji ve SSCB'de Türk Dillerinin Gelişmesi. SSCB Türkoloji Konferansının Bildirileri, 27-29 Eylül 1976*, Alma-Ata, 1976, s. 208–209.

Типологические сдвиги в хакасском языке / *Hakas Dilinde Tipolojik Değişmeler*, [İçinde]: *Hakas Edebi Dilinin Sorunları. Bilimsel Makaleler*, Abakan, 1984, s. 73–89.

К вопросу о классификации местоимений в тюркских языках / Türk Dillerinde Zamirlerin Sınıflandırılması üzerine, [İçinde]: *Pedagoji Üniversitelerinde Uzmanları Hazırlama Sorunları. II. "Katanov Okumaları" Konferansının Bildirileri (2 C.),* Abakan, 1995, 2. C., s. 84–86.

О категории залога в хакасском языке / Hakas Dilinde Çatı Kategorisi üzerine, [İçinde]: *Pedagoji Üniversitelerinde Uzmanları Hazırlama Sorunları. III. "Katanov Okumaları" Konferansının Bildirileri*, Abakan, 1996, s. 102–103.

Возможные пути совершенствования алфавита и орфографии хакасского языка / Hakas Dili Yazımında Olası Alfabe Geliştirme Yolları, [İçinde]: *Sayano-Altay Halklarının Dilleri, Kültürü ve Tarihinin Korumasının Güncel Sorunları. Eski Türk Yazıtlarının Deşifre Edilmesinin 280. Yıldönümü münasebetiyle Düzenlenen Uluslararası Konferansın Bildirileri,* Abakan, 2001, s. 16–27.

Историческая обусловленность современного состояния тюркских языков малочисленных народов Сибири / Küçük Sibirya Halklarının Türk Dillerinin Çağdaş Halinin Tarihi Kaynakları, [İçinde]: *Değişen Rusya'da Sibirya'nın Yerli Halklarının Dilleri ve Kültürünün Gelişmesi*. *II. Uluslararası Bilimsel Konferansın Bildirileri*, Abakan, 2008, s. 35–41.

Части речи в хакасском и русском языках (сопоставительный анализ) / Hakas ve Rus Dillerinde Sözcük Türleri (Karşılaştırmalı Analiz), [İçinde]: *XX–XXI. Yüzyıllarda Hakasya. Dil, Tarih, Kültür. II. Uluslararası Bilimsel Konferansın Bildirileri*, Abakan, 2009, s. 82–96.

Парадигма имени существительного в современном хакасском литературном языке / Çağdaş Hakas Edebi Dilinde Ad Çekimleri, *Vestnik Khakasskogo gosudarstvennogo universiteta imeni N. F. Katanova: nauchnyy Zhurnal*, Abakan, 2012, S. 1, s. 64–72.

Об использовании русских личных имён хакасами / Hakasların Rus Özel İsimlerini Kullanması üzerine, [İçinde]: *Dil, Edebiyat ve Gazeteciliğin Güncel Sorunları. Küreselleşme Işığında Bilimsel Kimliğin Korunması. VIII. Uluslararası Bilimsel Uygulamalı Konferansın Bildirileri*, Abakan, 2013, s. 98–99.

Принцип экономии в морфемике современного хакасского языка (на примере фузии) / Çağdaş Hakas Dilinin Morfem Sisteminde Tasarruf İlkesi (Kaynaşma Örneği Temelinde), [İçinde]: *İletişimde ve Metinde Dil-Kültür İlişkileri. Bilimsel Makaleler*, Krasnoyarsk, 2011, s. 215–223.

Prof. Dr. Nikolay Fyodoroviç Katanov

(1862–1922)

1862 yılında Yenisey vilayetinde dünyaya gelir. Ünlü Rus Türkolog, Kazan Üniversitesi ve *Kazan İlahiyat Akademisi* Profesörü; Türk halklarının karşılaştırmalı dil bilgisi, etnografyası, halk edebiyatı alanlarında önemli eserlere sahiptir.

1884–1888 yılları arasında okuduğu Saint Petersburg Üniversitesi Doğu Dilleri Fakültesi'nden mezun olmuştur. 1893 yılında Kazan Üniversitesi Tarih ve Filoloji Fakültesi Türk–Tatar Dilleri Bölümü'ne profesör olarak atanmıştır. Katanov, Kazan Üniversitesi, *Kazan İlahiyat Akademisi* ve *Kuzeydoğu Arkeoloji* ve *Etnografya Enstitüsü Şarkiyat Bölümünde (1917–1921)* Türk halkları dilleri, etnografyası ve tarihi üzerine dersler vermiştir. 1903 yılında Sankt-Petersburg Üniversitesi'nde *"Uranhay Dilinin Araştırılması Üzerine Bir Deneme"* adlı yüksek lisans tezini savunduktan sonra doktora unvanına layık görülmüştür.

Katanov, Doğu halklarının ve Rusya Türk halklarının dilbilimsel, etnografik, tarihi ve kültürel araştırmalarının yönüne büyük katkı sağlayarak 1896–1898 yılları arasında Arkeoloji, Tarih ve Etnografya Cemiyeti'ne üye ve sekreter olarak seçilip 1898–1907 yılları arasında bu Cemiyetin başkanlığını yapmıştır. 1898'de Levin şehrinde Belçika Uluslararası Bilim ve Edebiyat Derneği, 1899 yılında Macar Etnografya Derneği ve Helsingfors'taki Finno–Ugrik Topluluğu üyeliğine seçilmiştir. 1905–1917 yılları arasında Kazan Müzesi Tarih ve Etnografya Dairesi Müdürü ve Konseyi Başkanı olarak çalışmıştır. 20 yüzyılın 20–30 yılları arasında araştırma gezileri sırasında N. F. Katanov ve A. İ. Kanatova tarafından toplanmış Doğu halklarına ait etnografik, numizmatik, arkeolojik materyaller Tataristan Cumhuriyeti'nin millî müzesinin sahip olduğu eşsiz mirasın parçasıdır.

Kitaplar

Материалы к изучению казанско-татарского наречия. Образцы книжной и устной литературы казанских татар / Kazan-Tatar Lehçesinin Araştırılması üzerine Materyaller. Kazan Tatarlarının Halk Edebiyatından Örnekler, Kazan, 1898.

Материалы к изучению казанско-татарского наречия. Ч. 2. Русский перевод образцов книжной и устной литературы казанских татар / Kazan-Tatar Lehçesinin Araştırılması üzerine Materyaller. 2. Bölüm. Kazan Tatarlarının Yazılı ve Sözlü Edebiyat Örneklerinin Rusça Çevirisi, Kazan, 1899.

Краткий татарско-русский словарь / Kısa Tatarca-Rusça Sözlüğü, Kazan, 1912.

Замечания о болгарских поэмах минусинских тюрков (Енисейская губерния) / Minusinsk Türklerinin Bulgar Şiirleri üzerine Açıklamalar (Yenisey Vilayeti), Petersburg, 1885.

Исторические песни казанских татар / Kazan Tatarlarının Tarihi Şarkıları, Kazan, 1899.

Среди тюркских племен / Türk Kavimleri arasında, Petersburg, 1893.

Транскрипция и глоссарий к пословицам и рассказам первой части букваря Т. Н. Ахмерова "Тюркская азбука" / T. N. Ahmerov'un "Türk Alfabesi" İsimli Alfabesinin İlk Bölümünün Atasözleri ve Hikâyeleri için Çevriyazı ve Sözlük, Kazan, 1913.

Отчет о поездке в Минусинский уезд Енисейской губернии, совершенной по поручению историко-филологического факультета императорского Каз. Университета, летом 1899 года / 1899 Yazında Kazan Üniversitesi Tarafından Gerçekleştirilen Yenisey Eyaletinin Minusinsk Bölgesine Yapılan Bir Gezi Raporu, Kazan, 1900.

Отчет о поездке, совершенной летом 1898 года, по поручению историко–филологического факультета императорского Казанского Университета в Уфимскую губернию / 1898 Yazında Ufimsk Eyaletine Kazan Üniversitesi Tarih ve Filoloji Fakültesi Tarafından Gerçekleştirilen Bir Gezi Raporu, Kazan, 1900.

Отчет о поездке, совершенной с 1 июля 1897 года по 1 января того же года в Белебеевский и Мензелинский уезды Уфимской губернии Н. Ф. Катановым / 1 Temmuz – 1 Ocak 1897 Tarihlerinde N. F. Katanov Tarafından Gerçekleştirilen Ufimsk Eyaletinin Belebeyev ve Menzelinsk Bölgesine Yapılan Bir Gezi Raporu, Kazan, 1898.

Отчет о поездке, совершенной с 15 мая по 1 сент. 1896 года в Минусинский округ Енисейской губернии Н. Ф. Катановым / 15 Mayıs – 1 Eylül 1896 Tarihlerinde N. F. Katanov Tarafından Gerçekleştirilen Yenisey

Eyaletinin Minusinsk Bölgesine Yapılan Bir Gezi Raporu, Kazan, 1897.

Эпиграфические памятники Волжской Булгарии / İdil-Bulgar Epigrafik Yazıtları, Kazan, 1905.

Опыт исследования урянхайского языка с указанием главнейших родственных отношений его к другим языкам тюркского корня / Türk Kökenli Diğer Dillerle En Önemli Akrabalık İlişkilerinin Belirtildiği Uryanhay Dilinin Araştırılması üzerine bir Deneme, Kazan, 1903.

О религиозных войнах учеников шейха Багаутдина против инородцев Западной Сибири / Sibirya Yerlisi Olmayanlara karşı Şeyh Bahauddin Talebelerinin Din Savaşları üzerine, Kazan, 1903.

Обработка сочинения писателя XVII в. Н. Г. Спафария "Описание первыя части вселенныя, именуемой Азия, в ней же состоит Китайское государство с прочими его городы и провинции" / 17. Yüzyılın Yazarı N. G. Spafariy'in "Asya Olarak Adlandırılan ve Çin Devletini, Diğer Şehirleri ve Vilayetlerini de İçeren Evrenin Ön Kısmının Tarihi" İsimli Eseri'nin İncelenmesi, Kazan, 1910.

Восточная хронология / *Doğu Kronolojisi*, Kazan, 1920.

Volkskundliche Texte aus Ost–Türkistan. I. Sitzungsberichte der Berliner Akademie der Wissenschaften, XXXII. / *Doğu Türkistan'ın Halk Edebiyatı Metinleri, I.* Berlin Bilimler Akademisi Toplantılarının Raporları, XXXII, Berlin, 1933.

Volkskundliche Texte aus Ost–Türkistan. II. / *Doğu Türkistan'ın Halk Edebiyatı Metinleri, II,* Berlin, 1943.

Николай Федорович Катанов. Автобиография и библиография / *Nikolay Fyodoroviç Katanov.* Özgeçmişi ve Bibliyografisi, Moskova-Abakan, 1997.

Таллал алған піліг тоғыстары. Хакас фольклорының паза этнографиязының тексттері / *Избранные научные труды.* Тексты хакасского фольклора и этнографии / *Seçme Bilimsel Çalışmalar*. Hakas Halk Edebiyatı ve Etnografyasına dair Metinler, Ankara, 2000.

Фольклор саянских тюрков XIX века. Из собрания Н. Ф. Катанова / *Sayan Türklerinin XIX. Yüzyılın Folkloru*. N. F. Katanov'un Topladığı Materyaller, Moskova, 2003.

Избранные труды о Хакасии и сопредельных территориях / Hakasya Ve Yakınlarında Olan Topraklar hakkında Seçme Çalışmalar, Abakan, 2004.

Очерки Урянхайской земли. Дневник путешествия, исполненного в 1889 году / *Uranhay Toprağı üzerine Denemeler*. 1889 Yılında Gerçekleştirilen bir Gezi Defteri, Kızıl, 2011.

Наследие российской тюркологии XIX в.: Путешествие по Сибири, Дзунгарии и Восточному Туркестану / *XIX. Yüzyılın Rus*

Türkoloji'sinin Mirası: Sibirya, Çungarya ve Doğu Türkistan'a Seyahat, Kazan, 2017.

Makaleler

О погребальных обрядах у тюркских племен с древнейших времен до наших дней / Eski Çağlardan Günümüze kadar Türk Kavimlerinin Cenaze Törenleri üzerine, *Izvestiya obshchestva arheologii, istorii i etnografii Kazanskogo universiteta*, 1894, C. 2, № 2, s. 109–142.

Качинская легенда о сотворении мира / Dünyanın Yaradılışı hakkında Kaçın Efsanesi, *Izvestiya obshchestva arheologii, istorii i etnografii Kazanskogo universiteta*, 1894, C. 12, № 2, s. 185–188.

Наречия урянхайцев, абаканских татар и карагасов / Uranhay, Abakan Tatarları ve Karagas Dillerinin Lehçeleri, [İçinde]: *Türk Kavimlerinin Halk Edebiyatından Örnek Eserler*, Petersburg, 1907.

Эпиграфический памятник Волжской Булгарии / İdil-Bulgar'ın Epigrafik Yazıtı, *Kazanskij muzejnyj vestnik*, 1921, № 1–2, s. 54–56.

Хакасский фольклор / Hakas Folkloru, [İçinde]: *Türk Kavimlerinin Halk Edebiyatlarından Örnek Eserler*, Abakan, 1963.

Приключения муллы Наср-эр-дина / Molla Nasreddin'in Maceraları, *Izvestiya obshchestva arheologii, istorii i etnografii Kazanskogo universiteta*, 1894, C. 12, № 2, s. 189 LXXV, № 3, s. 189–190.

Мусульманские легенды. Тексты и переводы / Müslümanların Efsaneleri. Metinler ve Çevirileri, [İçinde]: *Rusya İmparatorluğu Bilimler Akademisinin Notları*, St. Petersburg, 1984, C. LXXV, № 3, s. 1 LXXV, № 3, s. 1–144.

Татарские сказания о семи спящих отроках / Tatarların Yedi Uyuyanlar Efsaneleri, *Rusya İmparatorluğu Arkeolojik Cemiatı Doğu Bölümü'nün Notları,* St. Petersburg, 1984, C. 8, s. 223–245.

О свадебных обычаях татар Восточного Туркестана / Doğu Türkistanı'nın Tatarlarının Düğün Töreleri, *Izvestiya obshchestva arheologii, istorii i etnografii Kazanskogo universiteta*, 1985, C. XII, № 5, s. 409–434.

Турецкая сказка о трёх братьях-царевичах / Üç şehzade hakkında Türk Masalı, *Izvestiya obshchestva arheologii, istorii i etnografii Kazanskogo universiteta*, 1985, C. XII, № 5, s. 491–497.

Prof. Dr. Sergey Sergeeviç Kataş

(1925–2003)

1925 yılında Oyrot Bölgesi'ndeki Onguday köyünde dünyaya gelir. 1941 yılında Oyrot Pedagoji Okulu'nda okumaya başlamıştır. 1944–1948 yılları arasında Lenin Moskova Devlet Pedagoji Enstitüsü'nde okumuştur. Bölgesel ulusal okulda ana dil ve edebiyat öğretmeni olarak çalışmıştır. 1950'li yıllarda kitap yayınevinin baş editörü, Gorno-Altaysk Bölgesel Yürütme Komitesi Kültür Bölümü Başkanı, Surazakov Altay Bilimleri Enstitüsü'nde Bölüm Başkanı olarak çalışmıştır. 1958 yılında *"Altay ve Kazak Destanlarının Karşılaştırmalı İncelenmesi ('Kozın-Erkeş' ve 'Kozı-Korpeş - Bayan-Sulu' Destanlarının Karşılaştırmalı Analizi)"* doçentlik tezini savunmuştur. 1962'den beri Gorno-Altaysk Pedagoji Enstitüsü'nde Altay Dili ve Edebiyatı Bölümü Başkanı, Tarih ve Filoloji Fakültesi Dekanı, Rektör Yardımcısı görevlerini yapmıştır. 1984 yılında *"Mitler, Efsaneler, Rivayetler, Ritüel Şarkı ve Aforizma Şiirleri gibi Altay Folklörünün Türlerinin Özellikleri"* isimli doktora tezini savunmuştur. 300'dan fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Литературные портреты / Edebi Portreler, Gorno-Altaysk, 1971.

Путь молодой литературы: Статьи и очерки об алтайской литературе (в соавторстве: В. И. Чичинов) / *Genç Edebiyatın Yolu. Altay Edebiyatı üzerine Makaleler ve Denemeler* (V. İ. Çiçinov ile birlikte), Gorno-Altaysk, 1973.

Мифы, легенды Горного Алтая: (Мифы, легенды, предания, благопожелания) / Dağlık Altay'in Mitleri, Efsaneleri. Mitler, Efsaneler, Rivayetler, Alkışlar, Gorno-Altaysk, 1978.

Алтайская литература: Учебник для 10-го кл. (в соавторстве: З. И. Табакова) / *Altay Edebiyatı. 10. Sınıf için Ders Kitabı* (Z. İ. Tabakova ile birlikte), Gorno-Altaysk, 1987.

Эркемен – человек ласковый (О Э. М. Палкине) / Erkemen, Sevecen Bir Adam (E. M. Palkin hakkında), Barnaul, 1995.

П. В. Кучияк (1897–1997; Алтайский писатель). К 100-летию со дня рождения / S., V. Kuçiyak (1897–1997, Altay Yazarı). Doğumunun 100. Yıldönümü münasebetiyle, Gorno-Altaysk, 1997.

Лик Алтая (Литература, история, культура) / Altay'ın Yüzü (Edebiyat, Tarih, Kültür), Gorno-Altaysk, 2000.

Makaleler

Алкыш сöс (Благопожелания) как древний жанр алтайского фольклора. / Altay

Folklorunun Eski Türü olarak Alkışlar, *Sibirskiy fol'klor, V. 4*, Novosibirsk, 1977, s. 46–57.

Этнопедагогика в алтайской афористической поэзии / Altay Aforizma Şiirinde Etnopedagoji, *Pedagog*, 1996, No 1, s. 103–109.

Prof. Dr. Zoya Sergeevna Kazagaçeva (1931–2019)

1931 yılında Oyrot Özerk Bölgesi'ndeki Verh-Çerga köyünde dünyaya gelir. Altay folkloru ve edebiyatı uzmanıdır. Altay Cumhuriyeti Hükümeti tarafında bilim alanında Üstün Hizmet Ödülü'ne layık görülmüştür. 1948–1952 yılları arasında Gorno-Altaysk Pedagoji Okulu Altay Bölümü'nde okumuştur. 1957 yılında Gorno-Altaysk Devlet Pedagoji Enstitüsü Filoloji Fakültesi Altay Bölümü'nden mezun olmuştur. 1952–1953, 1957–1961 yılları arasında okul öğretmeni, 1961–1967 yılları arasında SSCB Komünist Partisi Gorno-Altaysk Bölgesel Komitesi Ajitasyon ve Propaganda Bölümü'nde öğretim görevlisi olarak çalışmıştır. 1963'ten beri Surazakov Altay Bilimi Araştırma Enstitüsü'nde çalışmaya başlamıştır. 1967 yılında *"Altay Yazılı Edebiyatının Doğuşu"* isimli doçentlik tezini savunmuştur. 1971–1980 yılları arasında Rusya Eğitim Bakanlığı nezdindeki Ulusal Okullar Araştırma Enstitüsü'nde kıdemli araştırma görevlisi olarak çalışmıştır. 2002 yılında *"Altay 'Oçi-Bala', 'Kan-Altın' Karhamanlık Destanları, Metin Tenkidi ve Çevirisi Sorunları"* isimli doktora tezini savunmuştur. 200'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Зарождение алтайской литературы / Altay Edebiyatın Doğuşu, Gorno-Altaysk, 1972.

Алтайская литература. Учебник хрестоматия для 5-го кл. / Altay Edebiyatı. 5. Sınıf için Ders Kitabı, Gorno-Altaysk, 1990.

Памятники фольклора народов Сибири и Дальнего Востока. Т. 15: Алтайские героические сказания. Очи-Бала. Кан-Алтын / Sibirya ve Uzak Doğu Halklarının Folklor Eserleri. 15. C., Altay Kahramanlık Destanları. Oçi-Bala. Kan-Altın (anlatan A. Kalkin, T. Çaçiyakov, S. Savdin; yazan Z. S. Kazagaçeva, S. M. Kataşev), Novosibirsk, 1997.

Алтайские героические сказания "Очи-Бала", "Кан-Алтын" / Altay "Oçi-Bala", "Kan-Altın" Kahramanlık Destanları, Gorno-Altaysk, 2002.

Голос вечности: К 80-летию сказителя А. Калкина / Sonsuzluğun Sesi: Anlatıcı A. Kalkin'in 80. Yıldönümü münasebetiyle, Gorno-Altaysk, 2005.

Алып-Манаш (в соавторстве: Н. У. Улагашев) / *Alıp-Manaş* (N. U. Ulagashev ile birlikte), Gorno-Altaysk, 2011.

Диалог поколений в эпистолярной истории / Mektup Tarihinde Kuşaklararası Diyalog, Gorno-Altaysk, 2012.

Makaleler

Алтайская поэзия / Altay Şiiri, [İçinde]: *Çok Uluslu Sovyet Edebiyatının Tarihi*, 4. C., Moskova, 1972, s. 579–584.

Алтайская советская литература послевоенного периода / Savaş Sonrası Altay Sovyet Edebiyatı, [İçinde]: *Altay Edebiyatının Tarihine Toplu Bakış*, Gorno-Altaysk, 1969, s. 97–107.

Архивные разыскания и публикации: К истории народного образования в Горном Алтае / Arşiv Araştırmaları ve Yayınları: Dağlık Altay'da Halk Eğitimi Tarihi üzerine, *Kan-Altay*, 1994, S. 1, s. 13–16.

К истории народного образования / Halk Eğitimi Tarihi Üzerine, [İçinde]: *Altay Bölgesinin Kültürel-Tarihsel Mirasının İncelenmesi Sorunları*, Gorno-Altaysk, 1994, s. 113–115.

К итогам фольклорных экспедиций 1980–1997 гг. / 1980–1997 Yıllarında Yapılan Folklor Gezilerinin Sonuçları üzerine, [İçinde]: *Sayano-Altay Bölgesinde Yaşayan Halkların Tarihi ve Kültürü: Geçmişi, Bugünü ve Geleceği*. *Uluslararası Konferansın Bildirileri*, Gorno-Altaysk, 1998, s. 116–119.

К вопросу изучения и сохранения литературных памятников / Edebiyat Eserlerini İnceleme ve Koruma Sorunu Üzerine, [İçinde]: *Gorno-Altaysk Şehrinin 2000 Yılına kadar Gelişmesinin Sosyal-Ekonomik Problemleri. Bilimsel Uygulamalı Konferansın Bildirileri*, Gorno-Altaysk, 1998, s. 130–133.

О принципах перевода алтайского эпоса / Altay Destanının Çevirisi İlkeleri üzerine, [İçinde]: *Sibirya'nın Türk Dillerindeki Edebiyatları: Edebi Çeviri Sorunları. Özetler ve Bildiriler*, Gorno-Altaysk, 2004, s. 12–17.

Топоним Алтай в этнокультурной поэтике тюрко-монголоязычных народов / Türk-Moğol Dillerini Konuşan Halkların Etnokültürel Şiir Sisteminde Altay Toponimi, [İçinde]: *Sibirya'nın Halk Kültürü. XIII. Bilimsel Seminerin Bildirileri*, Omsk, 2004, s. 56–59.

Заметки об особенностях эпического языка сказителей / Destan Anlatıcılarının Destansı Dilinin Özelliklerine ilişkin Notlar, *Mir Altaya*, 2012, S. 1, s. 202–218.

Prof. Dr. Aleksandr Kasimoviç Kazem-Bek/Kazembek/ Kazım Bey
(1802–1870)

Azeri asıllı bilim adamı Kazem-Bek 1802 yılında İran'ın Reşt şehrinde dünyaya gelir. Rusya'nın en büyük şarkiyatçıları arasında önemli bir yer tutmaktadır, Kazan'daki Türkoloji okulunun ve Rusya'da Doğu araştırmalarının kurucularından biridir, Sankt-Petersburg Üniversitesi Şarkiyat Fakültesi'nin ilk başkanı olmuştur. Özellikle Türk dili, Rusya'da yaşayan Türklerin ve müslümanların tarihi, İslâm dini, İslâm hukuku ve XIX. yüzyıldaki dinî hareketler konusunda önemli eserler vermiştir.

1826–1828 yılları arasında Birinci Kazan Lisesi'nde Arapça, Farsça ve Türkçe derslerini vermiştir. 1828'de Kazan Üniversitesinde Kazem Bek'in'in başkanlık ettiği Türk Tatar Dili Bölümü kurulmuştur. Ünü Avrupa'ya kadar yayılan Kazem-Bek 1829'da Büyük Britanya Kraliyet Asya Topluluğu'nun üyesi olarak seçilmiştir.

1831 yılında Kazem-Bek "Arap Dilinin ve Sözcüklerinin Tarihine Bakış" makalesini yazmıştır. Bu eserin çok kapsamlı olduğu gerekçesiyle Rusya Millî Eğitim Bakanlığı Kazem Bek'i doçent unvanına layık görmüştü, 1835 yılına Kazem-Bek Rusya Bilimler Akademisi'nin haberleşme üyesi olmuştur.

Kazan'da yirmi üç yıl boyunca verimli çalışmalar yapan ve 1836 yılında Kazan Üniversitesi'nde profesör unvanını alan Kazem-Bek Kâzım Bey, 1849'da Eğitim bakanı tarafından Şarkiyat Fakültesi'nin kurulması işini yürütmek üzere Petersburg Üniversitesi'nde görevlendirilmiştir. 1854 yılında Kazem-Bek Rusya'daki bütün şarkiyat kurumlarını birleştirmek amacıyla Sankt-Petersburg Üniversitesi'nde Şarkiyat Fakültesi'ni kurup 1855 yılında fakültenin başkanı olmuştur. Uzun süre bu fakültenin idarecilik ve öğretim görevlerinde bulunmuştur. Aynı zamanda hıristiyan olmayan Rusya tebaasının din işleriyle meşguldü.

Birçok çalışması için Demidov ödülü almış ve İngiltere kraliçesi tarafından altın madalya ile ödüllendirilmiştir. 1866'ta Berlin'deki Almanya Şarkiyatçılar Kurumu'nun üyesi olmuştur.

1869 yılının başında Batı Avrupa'ya, Finlandiya, Almanya ve Fransa'ya gitmiştir. Petersburg'a döndükten sonra hastalanıp 1870 yılında vefat etmiştir.

Kitaplar

Ас-Саб' ус-Сеййар, или Семь планет: История крымских ханов, сочиненная на турецком языке Сейид Ризою, с введением на русском языке / As-Sab' us-Seyyare veya Yedi Gezegen. Seyid-Muhammed Riza

tarafından Rusça Önsözü ile Türkçede yazılan Kırım Hanlarının Tarihi, Kazan, 1832.

Грамматика турецко-татарского языка / *Türk-Tatar Dilinin Dil Bilgisi*, Kazan, 1839 (bu eserden dolayı Kazem-Bek önemli Demidov ödülüne layık görülmüştür).

Мюхтесерул-вигкает, или сокращённый вигкает. Курс мусульманского законоведения / *Mühteserul-Vigkayet veya Kısaltılmış Vigkayet. Müslümanların Hukuk Sistemine dair Araştırmalar*, Kazan, 1845.

Derbend-Nâmeh, or the history of Derbend / *Derbend-Nâmeh veya Derbent Tarihi*, St. Petersburg, 1851 (bu eserden dolayı Kazem-Bek önemli Demidov ödülüne layık görülmüştür).

Учебные пособия для временного курса турецкого языка в Императорской Военной Академии / *İmparatorluk Asker Akademisi'nde Türkçenin Geçici Kursu için Ders Kitabı*, St. Petersburg, 1854 (bu eserden dolayı Kazem-Bek önemli Demidov ödülüne layık görülmüştür).

Полный конкорданс Корана, или ключ ко всем словам и выражениям его текстов, для руководства к исследованию религиозных, юридических, исторических и литературных начал сей книги / *Kuran'nın Bütüncesi yahut Kuran'ın Din, Hukuk, Tarih ve Edebi Yönleriyle Anlaşılması için Gereken Bütün Sözcüklerin Anahtarı,* St. Petersburg, 1859.

Баб и бабиды. Религиозно-политические смуты в Персии / *Bab ve Babiler. İran'da Dini-Siyasi Karışıklık Dönemleri*, St. Petersburg, 1865.

Makaleler

Исследование об уйгурах / Uygurlar Üzerine Araştırma, *Zhurnal Ministerstva Narodnogo Prosveshcheniya*, 1841, C. XXXI.

Observations sur un chapitre inconnu du Coran publie par M. Garcin du Tassy / Kuran'ın M. Garcin du Tassy Tarafından Yayımlanan ve Bilinmeyen Kısmı üzerine Notlar, *Journal Asiatique*, Aralık, 1843, C. II.

Объяснение русских слов, сходных со словами восточных языков / Doğu Dillerinin Kelimelerine Benzeyen Rusça Kelimelerinin Açıklanması, *Izvestiya II otdeleniya Imperatorskoj Akademii Nauk*, 1852.

Мюридизм и Шамиль / Müridizm ve Şeyh Şamil, *Russkoe Slovo*, 1859, S. 12.

О значении имама, его власть и достоинство / İmam'ın Önemi, İktidarı ve İtibarı üzerine, *Russkoe Slovo*, 1860, S. 1.

История ислама. Обозрение Востока в политическом отношении перед появлением Мухаммада / İslam Tarihi. Muhammet'ten önce Doğu'nun Siyasi Gelişmelerine Bakış, *Russkoe Slovo*, 1860, S. 2,5.

Prof. Dr. İsmail Asanoviç Kerimov

(1955–)

1955 yılında Özbekistan'ın Semerkant şehrinde doğmuştur. Kırım Tatar dili ve edebiyatı uzmanıdır. Kırım Mühendislik Pedagoji Üniversitesi Kırım Tatar Dili, Edebiyatı, Tarihi ve Kültürü Araştırma Merkezi müdürüdür. Kırım Özerk Cumhuriyeti Onurlu eğitim çalışanı (2005 yılından itibaren), Ukrayna Ulusal Yazarlar Birliği Üyesi (1999 yılından itibaren), İ. Gasprinsky Cumhuriyet Kültür Vakfı ve Çobanzade Uluslararası ödülleri adayı (1995 ve 2007), Kırım Kalkınma Vakfı üyesi (2012), Türk Kültür Vakfı madalyasına sahiptir.

1978 yılında Nizami Taşkent Devlet Pedagoji Enstitüsü'nden mezun olmuştur. 1989 yılının ocak ayında A. S. Puşkin Dil ve Edebiyat Enstitüsü'nde *"Ömer İpçi'nin Hayatı ve Eserleri"* konulu doçentlik tezini savunup 1999 yılında ise Kazakistan Bilimler Akademisi M. Auezov Edebiyat ve Sanat Enstitüsü'nde *"XIX. Yüzyılın Sonları ve XX. Yüzyılın Başlarında Kırım Tatar Edebiyatının Evrimi"* adlı doktora tezini savunan Kerimov filoloji bilimleri doktoru unvanına layık görülmüştür.

Kırım Mühendislik ve Pedagoji Üniversitesi'nde 1994–1997 yıllarında Filoloji Bölümü başkanı görevini yapmış, 1999 yılından itibaren Kırım Tatar ve Türk Filolojisi Bölümü'nün Başkanı olarak çalışmıştır. 2005–2011 yıllarında ise Kırım Tatar ve Türk Edebiyatı Bölümü'nün başkanlığını yürütmüştür.

2004 yılında İ. A. Kerimov'un girişimiyle Kırım Mühendislik ve Pedagoji Üniversitesi'nde Kırım Tatar Dil, Edebiyatı, Tarihi ve Kültürü Araştırma Merkezi kurulmuştur. İ. A. Kerimov, Araştırma Merkezi kurulduğundan bu yana merkezin başkanı olarak çalışmaktadır.

Profesör İ. A: Kerimov'un bilimsel faaliyetleri, XIX. yüzyılın sonları ve XX. yüzyılın başlarındaki Kırım Tatar Filolojisi, basını ve tiyatrosunu kapsamaktadır.

20'den fazla kitap dahil olmak üzere 300 bilimsel çalışmaya sahip olan Kerimov Kırım Tatar konusunu kapsayan ilk bibliyografik dizinlerin derleyicisidir.

Kitaplar

Библиографик сечмелер: къырымтатар тили, эдебияты, тарихы ве медениети иле багълы библиографик сечмелер / Библиографические подборки: библиографические подборки по крымскотатарскому языку, литературе, истории и культуре / Bibliyografik Seçkiler: Kırım Tatar Dili, Edebiyatı, Tarihi ve Kültürü ile İlgili Bibliyografik Seçkiler (1832–1941), Simferopol, 1994.

Къырымтатар эдебияты: юкъары сыныф талебелери ве филология факультетининъ студентлери ичюн къулланма дерслик / Крымскотатарская литература: учебник для старшеклассников и студентов филологического факультета / Kırım Tatar Edebiyatı: Lise Öğrencileri ve Filoloji Fakültesi Öğrencileri için Ders Kitabı, Simferopol, 1995.

Эки асыр арасында. Классики крымскотатарской литературы конца XIX и начала XX веков / İki Yüzyıl arasında. XIX. Yüzyılın Sonları ve XX. Yüzyılın Başlarında Kırım Tatar Edebiyatının Klasik Yazarları, Simferopol, 1995.

Озенбашлы А. С. Къырым фаджиасы: сайлама эсерлер / Крымская трагедия: избранные произведения / Özenbaşlı A. Ş. Kırım Trajedisi: Seçme Eserler, Simferopol, 1997.

Медений эснас: 1920–1938 (Къырымтатар тили, эдебияты ве медениетинден малюмат дестеги) / Культурный очерк: 1920–1938 (Сведения о крымскотатарском языке, литературе и культуре) / Kültürel Deneme: 1920–1938 (Kırım Tatar Dili, Edebiyatı ve Kültürü üzerine), Simferopol, 1997.

Эски эдебиятымызда къулланылгъан базы сёзлернинъ изаатлары: тахаллюслер лугъаты / Словарь трудных слов крымскотатарского языка: опыт словаря псевдонимов / Kırım Tatar Dilinin Zor Kelimeleri Sözlüğü: Takma Adlar Sözlüğü üzerine Deneme, Simferopol, 1997.

Гаспринскийнинъ "Джанлы" тарихи 1883–1914 (къырымтатар тили, эдебияты ве медениетинден малюмат дестеги) / "Живая" история Гаспринского 1883–1914 (сведения о крымскотатарском языке, литературе и культуре) / Gasprinski'nin 1883–1914 "Canlı" Tarihi (Kırım Tatar Dili, Edebiyatı ve Kültürü üzerine), Simferopol, 1999.

Антология турецкой литературы за пределами Турции, том 13: крымская тюркско-татарская литература: от истоков до наших дней / Türkiye Dışındaki Türk Edebiyatları Antolojisi, 13. C.: Kırım Türk-Tatar Edebiyatı: Başlangıcından Günümüze Kadar, Ankara, 1999.

Гаспринский И. Молла Аббас: роман. 2 тома / Gasprinskiy İ. Molla Abbas: Roman, 2 C., Simferopol, 2001.

Къырымтатарларныъ эдебияты / Крымский А. Литература крымских татар / Krımskiy A. Kırım Tatarlarının Edebiyatı, Simferopol, 2003.

Ильмий А. Эсерлер топламы / Ильмий А. Сборник произведений / A. İlmiy. Derleme Eserler, Simferopol, 2004.

Къырымтатарджа къыйын сёзлер: къулланма / Сложные слова в крымскотатарском языке: употребление / Kırım Tatarcasında Birleşik Kelimelerin Kullanımı, Simferopol, 2006.

Акъчокъракълы О. Эсерлер топламы / Сборник сочинений / O. Akçokraklı. Derleme Eserler, Simferopol, 2006.

Библиографик косьтергич / Библиографический указатель печатных книг, статей и произведений на крымскотатарском языке / Kırım Tatarca Dilinde Basılı Kitap, Makale ve Eserlerin Bibliyografik Dizini, Simferopol, 2009.

Qırımtatar tiliniñ imlâ ve punktuatsiya qaideleri (Leyha) / Правила крымскотатарской орфографии и пунктуации (Проект) / Kırım Tatarca Yazım ve Noktalama Kuralları (Taslak), Simferopol, 2009.

Кримськотатарські студії: навч. Посібник для студентів внз / Крымскотатарские исследования: учеб. Пособие для студентов вузов / Kırım Tatar Araştırmaları: Üniversite Öğrencileri için Çalışma Kitabı, Kiev, 2012.

Qırımtatar tiliniñ imlâ ve punktuatsiya qaideleri (Leyha) / Правила крымскотатарской орфографии и пунктуации (Проект) / Kırım Tatarca Yazım ve Noktalama Kuralları (Taslak), Simferopol, 2012.

Makaleler

“Пути сохранения и развития караимского языка / Karaim Dilini Koruma ve Geliştirme Yolları, [İçinde]: *Kırım Karaimlerinin Kutsal Eserleri ve Etnik Kültürünün Korunmasına dair Sorunlar.* Uluslararası Etnografik “Karaimler Dostlarını Davet Ediyor” Festivali Çerçevesinde Bilmisel ve Uygulamalı Konferansın Materyalleri, 2009, s. 93

“Избранные произведения на крымско-татарском языке конца XIX – начала XX вв. / XIX. Asrın Sonu ve XX. Asrın Başında Kırım Tatarca Seçme Eserleri, [İçinde]: IV. Uluslararası Büyük Türk Dili Kurultayının Materyalleri, 2009, s. 484–485.

“Абляким Ильмий ким эди? / Ablâkim İlmiy Kim İdi?, [İçinde]: *Kırım Mühendislik ve Pedagoji Üniversitesi Kırım Tatar Dili Araştırmaları Enstitüsü’nün Çalışmaları*, Simferopol, 2011, s. 195–211.

“Германия кутюпханелеринде Къырым иле багълы базы малюматлар / Некоторые сведения о Крыме из немецких библиотек / Alman Kütüphanelerinden Ele Edilen Kırım ile ilgili Bazı Bilgiler, [İçinde]: *Kırım Mühendislik ve Pedagoji Üniversitesi Kırım Tatar Dili Araştırmaları Enstitüsü’nün Çalışmaları*, Simferopol, 2011, s. 371–379.

“Джемиль Сейдаметнинъ аяты ве фаалиети / Стихи и деятельность Джемиля Сейдамета / Cemil Seydamet’in Şiirleri ve Faaliyetleri, [İçinde]: *Kırım Mühendislik ve Pedagoji Üniversitesi Kırım Tatar Dili Araştırmaları Enstitüsü’nün Çalışmaları*, Simferopol, 2011, s. 253–264.

“Къырымда ‘уянма деври’ иле багълы базы историография меселелери” / “Некоторые исторические вопросы,

связанные с ‘периодом пробуждения’ в Крыму” / “Kırım’daki ‘Uyanış Dönemi’ İle İlgili Bazı Tarihi Konular”, [İçinde]: *Kırım Mühendislik ve Pedagoji Üniversitesi Kırım Tatar Dili Araştırmaları Enstitüsü’nün Çalışmaları,* Simferopol, 2011, s. 158–170.

“И. Гаспринскийнинъ бедий фаалиети / Художественная деятельность И. Гаспринского / İ. Gasprinskiy’in Sanatsal Faaliyetleri, [İçinde]: *Kırım Mühendislik ve Pedagoji Üniversitesi Kırım Tatar Dili Araştırmaları Enstitüsü’nün Çalışmaları*, Simferopol, 2011, s. 232–241.

“И. Гаспринский узеринде базы фикир ве левхалар / Некоторые мысли и заметки об И. Гаспринском / İ. Gasprinskiy hakkında Bazı Fikirler ve Yazılar, [İçinde]: *Kırım Mühendislik ve Pedagoji Üniversitesi Kırım Tatar Dili Araştırmaları Enstitüsü’nün Çalışmaları*, Simferopol, 2011, s. 380–385.

“Окъув ишлери” ве ‘Илери’ дергилери мундериджат итибарыле” / “Вопросы содержания журналов ‘Образование’ и ‘Будущее’” / “‘Eğitim’ ve ‘İleri’ Dergilerinin İçeriği Üzerine (1925–1930)”, [İçinde]: *Kırım Mühendislik ve Pedagoji Üniversitesi Kırım Tatar Dili Araştırmaları Enstitüsü’nün Çalışmaları*, Simferopol, 2011, s. 472–526.

Prof. Dr. Celil Giniyatoviç Kiyekbayev (1911–1968)

1911 yılında Başkurdistan Cumhuriyeti’ndeki Gafuri iline bağlı Karan-Elga köyünde dünyaya gelir. Ünlü Sovyet Başkurt dil bilimcisi, türkolog, filolog, Başkurdistan Özerk Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti’ndeki bilim ve yükseköğrenimin kurucusu, profesör, yazardır. Sovyet Yazarlar Birliği üyesi olan Kiyekbayev, Başkurt dil biliminin ve Ural-Altay dilleri konusunda eğitim veren Başkurt Okulu’nun kurucusu, Rusya Bilimler Akademisi üyesi olan N. K. Dmitriyev’in öğrencisidir.

1937’de Birinci Moskova Devlet Pedagoji Yabancı Diller Enstitüsü Alman Filolojisi Bölümü’nden mezun olmuştur. 1937–1943 yılları arasında öğretmen olarak çalışırken çeşitli ortaokullarda ve yükseköğretim kurumlarında yabancı diller öğretmiştir. 1943–1944 yılları arasında Başkurt Yayınevi’nin baş editörü olarak görev yapmıştır.

Kiyekvayev, 1948’de Moskova Devlet Üniversitesi’nde *“Başkurt Edebi Dilinin Yazım Kuralları”* doçentlik tezini savunmasından sonra Başkurt Devlet Pedagoji Enstitüsü’nde çalışmaya başlamıştır. 1951–1968 yılları arasında ise Başkurt Devlet Pedagoji Enstitüsü

Başkurt Dil Bilimi Bölümü başkanı olarak çalışırken 1960 yılında *"Başkurt Dilinin Ses Bilimi: Açıklamalı Karşılaştırmalı Tarihsel Araştırma Denemesi"* doktora tezini başarıyla savunup 1961 yılında profesör unvanını almıştır.

Ses bilimi, yazım kuralları, lehçe bilimi, morfoloji, leksikoloji ve deyim bilimi, üslup bilimi, Başkurtça tarihsel dil bilgisi üzerine esaslı çalışmaları yazmıştır. Almancadan Başkurtçaya, Goethe, Heine, Erich Weinert, Willie Bredel, Friedrich Wolff, Grimm kardeşlerinin eserlerini yoğun olarak çevirmiştir.

1991 yılından beri Başkurdistan Cumhuriyeti'ndeki Gafuri ilinde C. K. Kiyekbayev Yıllık Ödülü, 1997 yılından beri ise Başkurt Devlet Üniversitesi'nde C. K. Kiyekbayev bursu verilmeye başlanmıştır.

Kitaplar

Немец халыҡ әкиәттәре (перевод сказок братьев Гримм) / Alman Halk Masalları (Grimm Masalları'nın Çevirisi), Ufa, 1940.

Орфоэпия башкирского литературного языка / Başkurt Edebi Dilinin Yazım Kuralları, Moskova, 1948.

Лесные сказки (на баш., рус., англ., нем. и тур. яз.) / Orman Masalları (Başkurt, Rus, İngiliz, Alman ve Türk Dillerinde), Ufa, 1954;2011.

Фонетика башкирского языка (опыт описательного и сравнительно-исторического исследования) / Başkurt Dilinin Ses Bilimi: Açıklamalı Karşılaştırmalı Tarihsel Araştırma Denemesi, Moskova, 1960.

Венгр халыҡ әкиәттәре (перевод народных венгерских сказок) / Macar Halk Masalları (Macar Halk Masalları'nın Çevirisi), Ufa, 1963.

Современный башкирский язык: Лекции для студентов-заочников / Çağdaş Başkurt Dili: Uzaktan Eğitimi Gören Öğrenciler için Ders Kitabı, Ufa, 1966; 2001.

Лексика и фразеология современного башкирского литературного языка / Çağdaş Başkurt Edebi Dilinin Sözcük ve Deyimler Hazinesi, Ufa, 1966.

Введение в Урало-Алтайское языкознание / *Ural-Altay Dil Bilimine Giriş*, Ufa, 1972.

Родные и знакомые (роман на башкирском языке) / Akrabalar ve Yakınlar (Başkurt Dilindeki Roman), Ufa, 1991; 2009.

Основы исторической грамматики урало-алтайских языков / Ural-Altay Dillerinin Tarihi Dil Bilgisinin Temelleri, Ufa, 1996.

Makaleler

"Вопросы башкирской топонимики / Başkurt Toponimisi Sorunları, *Uchenye zapiski Bashkirskogo pedinstituta im. K. A. Timiryazeva*, Ufa, 1956, S. 8, s. 230–247.

"Сингармонизм в заимствованиях из арабского и персидского языков / Arap ve

Fars Dillerinden Alınan Kelimelerde Ses Uyumu, *Uchitel' Bashkirii*, Ufa, 1957, S. 7, s. 24–28.

"Башкирские диалекты и краткое введение в их историю / Başkurt Lehçeleri ve Lehçelerin Tarihine Kısa Giriş, *Uchyonye zapiski Bashkirskogo gosudarstvennogo universiteta. Seriya filologiya*, Ufa, 1958, s. 37–80.

"О происхождении некоторых падежных форм в урало-алтайских языках в свете теории определенности-неопределенности / Belirlilik-Belirsizlik Teorisi Kapsamında Ural-Altay Dillerinin Bazı Hallerin Ortaya Çıkması üzerine, *Voprosy metodologii i metodiki lingvisticheskih issledovanij*, Ufa, 1966, s. 175–180.

Prof. Dr. Sergey Grigoriyeviç Klyaştorniy (1928–2014)

1928 yılında Beyaz Rusya Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'nde bulunan Gomel şehrinde dünyaya gelir.

1945–1950 yılları arasında Leningrad Devlet Üniversitesi Doğu Fakültesi Türk Filoloji ve Orta Doğu Bölümleri'nde okumuştur. 1950–1953 ve 1953–1957 yılları arasında ise sırasıyla Sovyetler Birliği Jeoloji Enstitüsü Bibliyografı Bölümü ve Bibliyografik Bilgi Bölümü başkanı olmuştur.

1957 yılından SSCB Bilimler Akademisi Doğu Araştırmaları Enstitüsü Leningrad Bölümü Türkoloji ve Moğolistan Araştırmaları Sektörü araştırma görevinde bulunmuştur. 1960–1962 yılları arasında SSCB Bilimler Akademisi Doğu Araştırmaları Enstitüsü Leningrad Bölümü Kütüphanesi Başkanı olarak çalışırken 1962'de *"Orta Asya Tarihinin Kaynağı Olarak Eski Türk Runik Yazıtları"* doçentlik tezini başarıyla savunmuştur.

1963–2013 yılları arasında SSCB Bilimler Akademisi Doğu Araştırmaları Enstitüsü Leningrad Bölümü Türkoloji ve Moğolistan Araştırmaları Sektörü'nün Başkanı / Rusya Bilimler Akademisi Doğu Araştırmaları Enstitüsü Orta Asya Sektörü'nün Başkanı olurken 1969'dan itibaren Leningrad Devlet Üniversitesi Doğu Fakültesi Türk Filoloji Bölümü'nün öğretim üyesi, 1995'ten itibaren ise Sankt-Petersburg Devlet Üniversitesi Doğu Fakültesi Orta Asya ve Kafkasya Bölümü'nün öğretim üyesi olarak çalışmıştır. 1992'de profesör olmuştur ve 2005'te PİAC Altın madalyasını almıştır. 2013'ten itibaren Rusya Bilimler Akademisi Doğu Araştırmaları Enstitüsü Orta Asya Sektörü Orta ve Güney Asya Bölümü'nün baş uzmanı olarak çalışmıştır. 2014'ta istifa etmiştir.

Ayrıca, Klyaştornıy çok sayıda iş gezisine katılmıştır. 1947–1953 yılları arasında Pamir-Fergan ve Pamir-Alay, 1954–1959 yılları arasında ise Orta Asya, 1960–1965 yılları arasında Ketmen-Tübinsk ve diğer bölgelere Runik yazıtlarının araştırılması amacıyla birçok bilimsel gezide emeği geçmiştir. 1969–1990 yılları arasında SSCB Bilimler Akademisi ve Moğolistan Halk Cumhuriyeti Bilimler Akademisi Sovyet-Moğol Tarih Kültür Gezileri sırasında eski Türklerin birçok yazıtını incelemiştir. 1991–1997 yılları arasında Kazakistan ve Kırgızistan'da birkaç arkeolojik geziye katılmıştır. 1998–2002 yılları arasında Kırgızistan, 2003 yılında ise İrtiş gezisinin katılımcısı olmuştur.

Kitaplar

Древнетюркские рунические памятники как источник по истории Средней Азии / *Orta Asya Tarihinin Kaynağı olarak Eski Türk Runik Yazıtları,* Moskova, 1964.

Восточный Туркестан глазами русских путешественнико: вторая половина XIX в. (в соавторстве: А. А. Колесников) / *Rus Yolcularının Gözüyle Doğu Türkistan. XIX. Yüzyılın İkinci Yarısı*, (A. A. Kolesnikov ile birlikte), Almatı, 1988.

Восточный Туркестан глазами европейских путешественников (в соавторстве: А. А. Колесников и М. С. Басханов) / *Avrupalı Yolcuların Gözüyle Doğu Türkistan* (A. A. Kolesnikov ve M. S. Bashanov ile birlikte), Almatı, 1991.

Казахстан. Летопись трех тысячелетий (в соавторстве: Т. И. Султанов) / *Kazakistan. Üç Binyılın Vakayinamesi* (T. İ. Sultanov ile birlikte), Almatı, 1992.

Степные империи Евразии (в соавторстве: Д. Г. Савинов) / *Avrasya'nın Bozkır İmparatorlukları* (D. G. Savinov ile birlikte), St. Petersburg, 1994.

Государства и народы евразийских степей. Древность и средневековье (в соавторстве: Т. И. Султанов) / *Devletler ve Avrasya Bozkırlarının Halkları. Antik ve Orta Çağlar* (T. İ. Sultanov ile birlikte), St. Petersburg, 2000.

История Центральной Азии и памятники руническогo письма / *Orta Asya Tarihi ve Runik Yazıtlar*, St. Petersburg, 2003.

Государства и народы евразийских степей. Древность и средневековье. 2-е издание (в соавторстве: Т. И. Султанов) / *Devletler ve Avrasya Bozkırlarının Halkları. Antik ve Orta Çağlar.* İkinci Baskı. (T. İ. Sultanov ile birlikte), St. Petersburg, 2004.

Казахстан. Летопись трех тысячелетий 2-е издание (в соавторстве: Т. И. Султанов) / *Kazakistan. Üç Binyılın Vakayinamesi.* İkinci Baskı (T. İ. Sultanov ile birlikte), İstanbul, 2004.

Степные империи древней Евразии (в соавторстве: Д. Г. Савинов) / *Antik Avrasya'nın Bozkır İmparatorlukları* (D. G. Savinov ile birlikte), St. Petersburg, 2005.

Памятники древнетюркской письменности и этнокультурная история

Центральной Азии / *Eski Türklerin Yazıtları ve Orta Asya'nın Etnik Kültür Tarihi*, St. Petersburg, 2006.

Staaten und Völker in der Steppen Eurasiens. Altertum und Mittelalter (в соавторстве: Т. И. Султанов) / *Devletler ve Avrasya Bozkırlarının Halkları. Antik ve Orta Çağlar* (T. İ. Sultanov ile birlikte), Reinhold Schletzer Verlag (Studia Eurasia. Bd. XI), Berlin, 2006.

Die Geschichte Zentralasiens und die Denkmäler in Runenschrift / *Orta Asya Tarihi ve Eski Türklerin Runik Yazıtları,* Reinhold Schletzer Verlag (Studia Eurasia, Bd. XIII), Berlin, 2007.

Old Turkic Runic Texts and History of the Eurasian Steppe / *Eski Türklerin Runik Yazıtları ve Avrasya Bozkırı'nın Tarihi* (Florilegium magistrorum historiae archaelogiaeque. Antiquitatis et Medii Aevii, t. IV), Bükreş–Braila, 2008.

Государства и народы евразийских степей: от древности к новому времени. Третье издание (в соавторстве: Т. И. Султанов) / *Devletler ve Avrasya Bozkırlarının Halkları. Antik Çağdan Yeni Çağa doğru.* Üçüncü Baskı. (T. İ. Sultanov ile birlikte), St. Petersburg, 2009.

Рунические памятники Уйгурского каганата и история евразийских степей / *Uygur Kağanlığı'nın Runik Yazıtları ve Avrasya Bozkırları'nın Tarihi*, St. Petersburg, 2010.

Makaleler

Тоньюкук – Ашидэ Юаньчжэнь / Ashide Yuan-zhen Hanesinden Tonyukuk, *Tyurkologicheskij sbornik 1966*, Moskova, 1966, s. 202–205.

Древнетюркская письменность и культура народов Центральной Азии (по материалам полевых исследований в Монголии, 1968–1969 гг.) / Eski Türklerin Yazıtları ve Orta Asya Halklarının Kültürü (Moğolistan Gezileri Sırasında Toplanan Bilgiler Temelinde), *Tyurkologicheskij sbornik 1972*, Moskova, 1973, s. 254–264.

Мифологические сюжеты в древнетюркских памятниках / Eski Türklerin Yazıtlarında Mitolojik Hikâyeler, *Tyurkologicheskij sbornik 1977*, Moskova, 1981, s. 117–138.

Кипчаки в рунических памятниках / Eski Türklerin Yazıtlarında Kıpçaklar, [İçinde]: *Turcologica 1986. A. N. Kononov'un 80. Yıldönümü Münasebetiyle*, Leningrad, 1986, s. 153–164.

Государства татар в Центральной Азии: дочингисова эпоха / Orta Asya'da Tatar Devletleri. Cengiz Han Öncesi Dönem, [İçinde]: *Mongolica. "Gizli Tarihi"nin 750. Yıldönümü münasebetiyle*, Moskova, 1993, s. 139–147.

Хазарские заметки / Hazarlar üzerine Notlar, *Tyurkologicheskij sbornik 2003–2004 (Tyurkskie narody v drevnosti i srednevekov'e)*, Moskova, 2005, s. 95–117.

Древнетюркские памятники: новые перспективы историографического изучения

/ Eski Türklerin Yazıtları. Tarih Bakımından Araştırmaların Yeni Perspektifleri, [İçinde]: *Turcica et Ottomanica. M. S. Meyer'in 70. Yıldönümü münasebetiyle Makale Derlemesi*, Moskova, 2006, s. 67–70.

Суджинская надпись: этапы интерпретации / Süüdziin Yazısı: Okumanın Etapları, [İçinde]: *Basileus. D. D. Vasilyev'in 60. Yıldönümü münasebetiyle Makale Derlemesi*, Moskova, 2007, s. 193–197.

Имперская традиция в древнетюркской цивилизации / Eski Türk Uygarlığında İmparatorluk Geleneği, *Nauchnyj Tatarstan*, Kazan, 2009, S. 1, s. 59–63.

Проблемы ранней государственности у кочевников Центральной Азии / Orta Asya Göçebeliklerinin Erken Devlet Sorunları, [İçinde]: Orta Asya'da Tangutlar *E. İ. Kıçanov'un 80. Yıldönümü münasebetiyle Makale Derlemesi*, Moskova, 2012, s. 147–153.

Prof. Dr. Vladimir Georgiyeviç Kondratyev

(1934–1998)

1934 yılında Leningrad'de dünyaya gelir. 1958'de Kondratyev, Leningrad Devlet Üniversitesi Doğu Fakültesi Türk Filoloji Bölümü'nden mezun olmuştur, Türk dillerinin karşılaştırmalı dil bilgisi alanında incelemiştir. 1966'ta Leningrad Devlet Üniversitesi'nde *"Moğolistan'da Bulunan VIII. Yüzyıla ait Eski Türklerin Yazıtların Dilinin Dilbilgisel Yapısına Toplu Bakış"* doçentlik tezini başarıyla savunmuştur.

Sonraki dönemde Kondratyev eski Türklerin yazıtlarının dili üzerine yaptığı araştırmaları iki monografi şeklinde çıkarmıştır.

1971'den itibaren Leningrad Devlet Üniversitesi Doğu Fakültesi Türk Filoloji Bölümünde doçent olarak çalışırken eski Türklerin Yazıtlarının dili üzerine ayrıca çağdaş Türkçe, Arapça ve Farsça dersleri vermiştir.

1989 yılında *"Türkçenin Dilbilgisel Yapısının Gelişmesinde Başlıca Eğilimler"* isimli doktora tezini başarıyla savunmuştur.

1993 yılında Türk Filoloji Bölümü'nün profesörü olmuştur. Hayatının sonuna kadar Kondratyev, Türkçe araştırmaları üzerinde çok emek harcamıştır.

Kitaplar

Очерк грамматики древнетюркского языка / Eski Türk Dilinin Dil Bilgisine Toplu Bakış, Leningrad, 1970.

Вводный фонетический курс турецкого языка / *Türkçenin Ses Bilgisine Giriş*, Leningrad, 1976.

Грамматический строй языка памятников древнетюркской письменности VIII–XI вв. / *VIII. Yüyzyılın – XI. Yüzyılın Eski Türk Yazıtlarının Dilinin Dilbilgisel Yapısı*, Leningrad, 1981.

Основные тенденции в развитии грамматического строя турецкого языка (на основе сопоставления современного турецкого литературного языка и языка памятников древнетюркской письменности VIII–XI вв. из Монголии и Китая) / *Türkçenin Dilbilgisel Yapısının Gelişmesinde Başlıca Eğilimler (Çağdaş Edebi Türkçe ile Moğolistan ve Çin'de Bulunan VIII. Yüyzyılın – XI. Yüzyılın Döneminde Yaratılan Eski Türk Yaztıların Karşılaştırılması üzerine)*, St. Petersburg, 1992.

Makaleler

Материалы к характеристике деепричастий и формы на –дук в языке памятников тюркской рунической письменности / Eski Türklerin Yazıtlarının Dilinde Ulaçların ve *–duk* Formunun Tarifi üzerine Materyaller, *Uchenye zapiski Leningradskogo universiteta*, Leningrad, 1961, S. 305, s. 126–136.

Система временных форм изъявительного наклонения в языке памятников тюркской рунической письменности / Eski Türklerin Yazıtlarının Dilinde Haber Kipinin Zamanları, [İçinde]: *Asya Ülkelerinin Dillerinin Dil Bilgisi Sorunları*, Leningrad, 1964, s. 85–91.

А. Н. Кононов: К 70–летию со дня рождения / A. N. Kononov. Doğumunun 70. Yıldönümü Münasebetiyle, *Vestnik Leningradskogo gosudarstvennogo universiteta. Istoriya. Yazyk. Literatura, № 4*, 1976, s. 164.

Глагол в языке орхоно–енисейских памятников (в соавторстве: М. А. Ахметов) / Eski Türklerin Yazıtlarında Fiil (M. A. Ahmetov ile birlikte), *Sovetskaya tyurkologiya*, Bakü, 1979, S. 6, s. 85.

О гармонии гласных в агглютинативных языках / Eklemeli Dillerde Ünlü Uyumu hakkında, *Vostokovedenie: Filologicheskie issledovaniya*, Leningrad, 1977, S. 5, s. 15–19.

Развитие падежной системы в тюркских языках / Türk Dillerindeki Hal Sisteminin Gelişmesi, *Vostokovedenie: Filologicheskie issledovaniya*, Leningrad, 1979, S. 6, s. 24–31.

Перифрастические и аналитические формы глагола в древнетюркском языке / Eski Türk Dilindeki Birleşik Fiiller, *Vostokovedenie: Filologicheskie issledovaniya*, Leningrad, 1980, S. 7, s. 32–40.

Развитие системы глагольных форм, выражающих характер протекания действия в турецком языке / Türkçede Eylemi İfade Eden Fiil Formlarının Sisteminin Gelişmesi, *Vostokovedenie: Filologicheskie issledovaniya*, Leningrad, 1987, S. 13, s. 27–33.

Эволюция системы имен действия и системы деепричастий в турецком языке / Türkçede İsim Fiillerin ve Ulaçların Gelişmesi, *Vostokovedenie: Issledovaniya po filologii i istorii kul'tury*, Leningrad, 1990, S. 16, s. 45–51.

Эволюция системы падежей в турецком языке / Türkçede Hal Sisteminin Gelişmesi, *Vostokovedenie: Filologicheskie issledovaniya*, St. Petersburg, 1993, S. 18, s. 77–85.

Prof. Dr. Andrey Nikolayeviç Kononov (1905–1986)

1906 yılında Leningrad'da dünyaya gelir. En ünlü Sovyet Türkolaglarından biri, V. Radlov, S., Melioranskiy'in ortaya koyduğu Türkoloji okulunu geliştirmeye devam eden dil bilimci, Türkoloji tarihi uzmanı, edebiyatçı, tekstoloji uzmanı, redaktör, Sovyet Türkologlar Komitesi'nin kurucusu (1973) ve başkanı, Sovyet Bilimler Akademisi (SBA) üyesi (1974), Maceristan Bilimler Akademisi üyesi, Türkolojiye yaptığı katkılardan dolayı birçok devlet ödülüne sahiptir (1986 yılında Lenin Nişanı'na layık görülmüştür).

Liseden sonra 1924 yılında bir fabrikada çalışmaya başlayan Kononov 1926 yılında Leningrad Şarkiyat Enstitüsü Osmanlıca Türkçe Bölümü'ne girmiştir. Burada V. Barthold, N. Marr, A. Samoyloviç, S. Malov, N. Dmitriyev gibi dünyaca ünlü uzmanlardan ders almıştır. 1937 yılında Leningrad Üniversitesi'nde Türk dili dersleri vermeye başlamıştır. Leningrad Şarkiyat Enstitüsü'nün Moskova'ya taşınması üzerine (1938) SSCB Bilimler Akademisi Doğu Araştırmaları Enstitüsü'nde çalışmaya başlamıştır.

1934 ve 1941 yıllarında yazdığı "Türkçe Dil Bilgisi" örnek eseri olma niteliğini taşımakta olup şimdiye kadar önemini yitirmemiştir.

1939 yılında *"Türk Dil Bilimcilerinin Gözüyle Türkçe Dil Bilgisi Sistemi"* isimli doçentlik tezini savunan Kononov 1948 yılında ise *"Ebülgazi Bahadır Han'ın Şecere-i Terâkime"* isimli doktora tezini savunduktan sonra doktora unvanına layık görülmüştür.

1950 yılında Leningrad Üniversitesi'nde profesör olmuştur. 1957 yılında Türk Dil Kurumu'nun fahri üyesidir. 1978 yılında Indiana Üniversitesi tarafından verilen PIAC madalyasını kazanmıştır. 1980 yılında yazdığı "VII–IX. Yüzyılların Orhon Türkçesi Dil Bilgisi" çalışmasından dolayı 1985 yılında İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırma Merkezi'nce kendisine "Türkoloji'ye Üstün Hizmet Armağanı" verilmiştir. Kononov'un 60. doğum günü münasebetiyle "Seçme Türkoloji Makaleleri" (Moskova, 1966) ve 70. doğum

günü münasebetiyle "Turcologica" (Leningrad, 1976) adlı armağan kitapları yayımlanmıştır.

Vefat ettiği 1986 yılından bu yana bu büyük Türkolog anısına Petersburg Devlet Üniversitesi Şarkiyat Fakültesi Türkoloji Bölümü'nde yıllık "Kononov okumaları" konferansı düzenlenmekte, konferans bildirileri "Türk Araştırmalarının Güncel Sorunları" dergisinde yayımlanmaktadır.

Sovyetler Birliği'nde Türkoloji gelimişi ve araştırılması ile ilgili iki ciltten oluşan değerli eseri dahil olmak üzere Türkoloji alanına toplam 300'den fazla çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Грамматика современного турецкого языка / Çağdaş Türkçe Dil Bilgisi, Leningrad, 1934.

Грамматика турецкого языка / Türkçe Dil Bilgisi, Leningrad, 1941.

Грамматика узбекского языка / Özbekçe Dil Bilgisi, Leningrad, 1956.

Грамматика современного турецкого литературного языка / Çağdaş Edebi Türkçe Dil Bilgisi, Leningrad, 1956.

История изучения тюркских языков в Россиu / Rusya'da Türk Dillerinin Araştırılması Tarihi, Leningrad, 1972 (TDK tarafından Türkçe olarak yayımlanmıştır).

Грамматика языка тюркских рунических памятников (VII–IX вв.) / VII. –IX. Yüzyılların Orhon Anıtlatının Dil Bilgisi, Moskova, 1980.

История изучения тюркских языков в России: дооктябрьский период / Rusya'da Türk Dillerinin Araştırılması Tarihi: Ekim Devrimi Öncesi Dönem, Leningrad, 1982.

Ленинградский восточный институт. Страница истории советского востоковедения (в соавторстве: И. Йориш) / *Leningrad Şarkiyat Enstitüsü. Sovyet Şarkiyatçılığın Tarihinin Sayfaları* (İ. Yoriş ile birlikte), Moskova, 1977.

Показатели собирательности-множественности в тюркских языках: Сравнительно-исторический этюд / Türk Dillerinde Çoğulluk, Karşılaştırmalı Tarihsel Etüt, Leningrad, 1969.

Биобиблиографический словарь отечественных тюркологов. Дооктябрьский период / Rus Türkologlarının Biobibliografik Sözlüğü. Ekim Devrimi Öncesi Dönem, Moskova, 1989.

Makaleler

Опыт анализа термина *турк* / *Türk* Terimini Çözümleme Denemesi, *Sovetskaya etnografiya*, 1949, № 1, s. 40–47.

Происхождение прошедшего категорического времени в тюркских языках / Türk Dillerinde Geşmiş Zamanın Oluşumu ve Gelişimi, *Tyurkologicheskij sbornik I*, Moskova-Leningrad, 1951, s. 112–119.

О семантике слов *кара* и *ак* в тюркской географической терминологии / Türk Coğrafya Terminolojisinde *Kara* ve *Ak*

Kelimelerinin Anlamları üzerine, *Izvestiya Otdeleniya obshchestvennyh nauk Akademii nauk Tadzhikskoj SSR*, 1954, № 5, s. 83–85.

Тюркское языкознание в Ленинграде. 1917–1967 / Leningrad'da Türk Dil Bilimi. 1917–1967, *Tyurkologicheskij sbornik 1970*, Moskova, 1970, s. 5–28.

В. В. Радлов и отечественная тюркология / V. V. Radlov ve Rus Türkolojisi, *Tyurkologicheskij sbornik 1971*, Moskova, s. 7–15.

П. М. Мелиоранский и отечественная тюркология / S., V. Melioranskiy ve Rus Türkolojisi, *Tyurkologicheskij sbornik 1973*, Moskova, s. 7–17.

Семантика цветообозначений в тюркских языках / Türk Dillerinde Renk Terimlerinin Semantiği, *Tyurkologicheskij sbornik 1975*, Moskova, s. 159–179.

К этимологии этнонимов *кыпчак*, *куман*, *кумык* / *Kıpçak*, *Kuman*, *Kumık* Etnik Adlarının Etimolojisi üzerine, *Ural-altaische Jahrbucher*, Bd. 48, Wiesbaden, 1976, s. 159–166.

Тюркско-русские этимологические этюды / Türk-Rus Etimolojik Etütleri, [İçinde]: *Eski Rusya'nın Kültür Mirası: Kökenler, Gelişim, Gelenekler*, Moskova, 1976, s. 256–260.

Реорганизация Турецкого лингвистического общества. Новое научное общество в Турции / Türk Dil Kurumu'nun Yeniden Yapılandırılması. Türkiye'de Yeni Bilim Topluluğu, *Tyurkologicheskij sbornik 1984*, № 3, s. 75–83.

Prof. Dr. Evdokiya İnnokentyevna Korkina
(1917–2009)

1917 yılında Yakutistan Bölgesi'ndekiKıtanah köyünde dünyaya gelir. Yakut Dilinin grameri, diyalektoloji ve sözlük bilgisi alanlarında çalışan önde gelen dilcilerden biridir. Yakut Tarım Teknik Okulu'ndan mezun olduktan sonra Yakutistan Özerk Cumhuriyeti Tarım Bakanlığı Arazi Yönetim Komitesi'nde üç yıl çalışmıştır. 1939 yılında üniversiteye hazırlanmak için Moskova'ya taşınıp 1940 yılında Çernışevskiy Moskova Felsefe, Edebiyat ve Tarih Enstitüsü'ne girmiştir. Ancak Enstitünün 1941 yılında kapatılması ve tahliyesi nedeniyle Yakutistan'a dönmüş ve 1944'e kadar arazi uzmanı olarak çalışmıştır. 1944–1947 yılları arasında Leninist Genç Komünistler Birliği Yakutistan Bölgesel Komitesi'nde Köylü Gençlik Departmanı'nda çalışan Korkina, sonra Propaganda ve Ajitasyon Sekreteri görevini yapmıştır. 1947–1949 yılları arasında Yakutsk Şehir Çalışan Vekilleri

Konseyi Yürütme Komitesi Başkan Yardımcısı olarak çalışmıştır. 1949 yılında Yakutsk Bölgesel Parti Okulu'na, aynı zamanda Yakut Pedagoji Enstitüsü Tarih Bölümü'ne açıktan okuyan öğrenci olarak girmiştir. 1952–1954 yılları arasında Yakutistan Özerk Cumhuriyeti Eğitim Bakan Yardımcısı olarak çalışmıştır. 1960 yılında *"Yakut Dilinde Geçmiş Zamanın Formları"* isimli doçentlik tezini savunmuştur. 1961 yılında Rusya Bilimler Akademisi Sibirya Şubesi Yakutsk Bölümü Dil, Edebiyat ve Tarih Enstitüsü'nün Sektör Başkanı, 1963'ten 1984'e kadar Müdürü olarak çaılşmıştır. 1970 yılında *"Yakut Dilinde Fiilin Kipleri"* isimli doktora tezini savunmuştur. 1985–2009 yılları arasında Rusya Bilimler Akademisi Sibirya Şubesi Yakutsk Bölümü Dil, Edebiyat ve Tarih Enstitüsü Dil Bilimi Bölümü'nde çalışmıştır. 100'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Русско-якутский словарь (в соавторстве: П. С. Афанасьева, Л. Н. Харитонов) / *Rusça-Yakutça Sözlüğü* (S., S. Afanasyeva, L. N. Haritonov ile birlikte), Moskova, 1968.

Наклонения глагола в якутском языке / *Yakut Dilinde Fiilin Kipleri*, Moskova, 1970.

Якутско-русский словарь (в соавторстве: К. Н. Корякина, С. П. Кылатчанов) / *Yakutça-Rusça Sözlüğü* (K. N. Koryakina, S. S., Kılatchanov ile birlikte), Moskova, 1972.

Глагольные лично-отнесенные модальные конструкции в якутском языке / *Yakut Dilinde Şahıs Bildiren Fiil Kiplik Yapıları*, Yakutsk, 1979.

Грамматика современного якутского литературного языка. Фонетика и морфология (в соавторстве: Л. Н. Харитонов, Н. Д. Дьячковский) / *Çağdaş Yakut Yazılı Dilinin Grameri. Ses Bilgisi ve Biçim Bilgisi* (L. N. Haritonov, N. D. Dyaçkovskiy ile birlikte), Moskova, 1982.

Деепричастия в якутском языке / *Yakut Dilinde Ulaçlar*, Novosibirsk, 1985.

Северо-Восточная диалектная зона якутского языка / *Yakut Dilinin Kuzeydoğu Lehçe Bölgesi*, Novosibirsk, 1992.

Большой академический Толковый словарь якутского языка (в соавторстве: П. А. Слепцов, П. А. Афанасьев, Г. В. Попов) / *Yakut Dilinin Büyük Akademik Açıklayıcı Sözlüğü* (S., A. Sleptsov, S., A. Afanasyev, G. V. Popov vb. ile birlikte), Novosibirsk, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009.

Makaleler

Формы прошедшего времени глагола в якутском языке / Yakut Dilinde Geçmiş Zaman Biçimleri, *Trudy Yakutskogo filiala*, 1958, S. 1 (8), s. 118–159.

Роль П. А. Ойунского в развитии якутской письменности / Yakut Yazısının Gelişimine S., A. Oyunskiy'in Katkısı, [İçinde]: *Platon Alekseevich Oyunskiy'in 60. Yıldönümü münasebetiyle*, Yakutsk, 1959, s. 66–75.

О некоторых особенностях говора якутов Момского района / Mom Bölgesinde Yaşayan Yakutların Ağzının Bazı Özellikleri üzerine, [İçinde]: *Yakut Dilinin Lehçelerine dair Materyaller. Bilimsel Makaleler*, Yakutsk, 1961, s. 18–42.

"Новгородовский список поэмы А. Е. Кулаковского 'Сон шамана'" / "A. E. Kulakovskiy'in 'Şamanın Rüyası' Mesnevisinin Novgorod Nüshası", *Voprosy filologii: Ekim Devrimi'nin 50. Yıldönümü münasebetiyle Düzenlenen Bilimsel Konferansın Bildirileri,* Yakutsk, 1970, s. 148–160.

Аналитические конструкции в составе причастной формы на *-ыахпын* и функционально-модальных глаголов в якутском языке / Yakut Dilinde *-ыахпын* Sıfat-Fiilinde ve Yardımcı Fiillerde Birleşik Yapılar, *Yakutskiy filologicheskiy sbornik,* Yakutsk, 1976, s. 42–52.

Якутское языкознание на современном этапе. Итоги и проблемы / Çağdaş Dönemdeki Yakut Dil Bilimi. Sonuçlar ve Sorunlar, [İçinde]: *Günümüzde Türkolojinin Sorunları. II. SSCB Türkoloji Konferansının Bildirileri,* 27-29 Eylül 1976, Alma-Ata, 1980, s. 115–121.

Деепричастие на *-бытынан* в якутском языке / Yakut Dilinde *-бытынан* Ulacı, [İçinde]: *Yakut Dilinin Grameri üzerine İncelemeler. Bilimsel Makaleler,* Yakutsk, 1983, s. 64–72.

Р>й в языке аллаиховских и колымских якутов / Allaih ve Kolım Yakutlarının Dilinde r>j Değişimi, [İçinde]: *Yakutistan'da Yaşayan Halkların Dilleri. Lehçe Bilimi, Deneysel Dil Bilimi. Bilimsel Makaleler*, Yakutsk, 1989, s. 31–39.

О вкладе С. А. Новгородова в развитие якутской письменности / S. A. Novgorodov'un Yakut Yazısının Gelişimine Katkısı üzerine, [İçinde]: *Etnopedagojik Değer olarak Halk Ortamı*, Yakutsk, 2003, s. 20–25.

Prof. Dr. İgor Valentinoviç Kormuşin (1939–)

1939 yılında Sankt-Petersburg'da dünyaya gelir. Eski Türklerin yazıtlarının önde gelen araştırmacılarından biridir. Rusya Bilimler Akademisi Dil Bilimi Enstitüsü Ural-Altay Dilleri Bölümü baş bilimsel uzmanı, Filoloji bilimleri Doktoru (1991) ve Profesörü (2002). Rusya Bilimler Akademisi, Tarih ve Filoloji Bilimleri Bölümü'nde Rusya Türkologları Komitesi Başkanıdır.

1957 yılında Leningrad Devlet Üniversitesi Doğu Fakültesi'nde okumaya başlamıştır ve 1962 yılında mezun olmuştur. 1962'de Leningrad Di Enstitüsü Altaistik Araştırmaları alanında eğitimine devam etmiştir. 1965

yılından bu yana SSCB/Rusya Bilimler Akademisi Dil Enstitüsü'nde görevine atılmıştır.

60'lı yıllarda birkaç Türkologlarla birlikte "Eski Türkçe Sözlüğü" üzerine çalışmıştır. Aradan 50 senenin geçmesine rağmen bu kitap bütün Türkoloji camiasının el kitabı niteliğini korumaktadır.

1969 yılında Leningrad'da *"Altay Dillerinde Ettirgenlik"* isimli doçentlik tezini, 1991 yılında ise Moskova'da *"Eski Türk Dilinde Fiillerin Rekonstrüksiyonları: Zaman Sistemi, Kaynakları ve Gelişmesi"* isimli doktora tezini başarıyla savunmuştur.

1986–2017 yılları arasında Uzak Doğu, Hakasya, Tuva ve Moğolistan bölgelerine 30'dan fazla dilbilimsel ve epigrafik araştırma gezisini yapmıştır.

1986 yılından itibaren, olacak Sovyet Türkologlar Komitesi (1991 yılında Rusya Türkologlar Komitesi) bilim sekreteri olarak çalışmaya başlamıştır, sonrasında da başkanın yardımcısı olarak çalışmıştır. 2007 yılında Rusya Bilimler Akademisi, Tarih ve Filoloji Bilimleri Bölümü'nde Rusya Türkologlar Komitesi Başkanlığına seçilmiştirr. 1997 yılında İgor Kormuşin, E. R. Tenişev başkanlığındaki RBA Dil Bilimi Enstitüsü Ural-Altay Dilleri Bölümü'nde çalışanlar ile birlikte Kuveyt Abdulaziz Saud Al-Babtain ödülüne layık görülmüştür. 2000 yılında Türk Dil Kurumu'nun fahri üyesi olmuştur. 2003 yılında "Rusya Federasyonu'nun Yüksek Eğitimin Fahri Üyesi" unvanını almıştır. 2009 yılında Tuva'daki dil bilimciliğin gelişmesine yaptığı kaktılarından dolayı "Tuva Cumhuriyeti'nin Fahri Bilim Adamı" unvanını almıştır.

Rusya'nın ve dünyanın birçok üniversitesinde araştırma merkezinde çok sayıda öğrencisi ve takipçisi olan İgor Kormuşin Rusça, Türkçe ve İngilizce olmak üzere 200'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Древнетюркский словарь: словарные статьи, редактор (в соавторстве: В. М. Наделяев, Э. Р. Тенишев, А. М. Щербак, Д. М. Насилов) / *Eski Türkçe Sözlüğü*: kelime açıklamaları, redaktör (V. M. Nadelyayev, E. R. Tenişev, A. M. Şerbak, D. M. Nasilov ile birlikte), Leningrad, 1969.

Материалы по говорам удэгейского языка, сбор 1964 и 1968 гг. / 1964 ve 1968 Yıllarında Toplanmış Adıge Dilinin Lehçeleri üzerine Materyaller, Leningrad, 1975, 1977.

Очерки сравнительной морфологии алтайских языков (в соавторстве: Д. М. Насилов и др.) / *Altay Dillerinin Karşılaştırmalı Morfoloji Denemeleri* (D. M. Nasilov vd. ile birlikte), Leningrad, 1978.

Сравнительно-историческое изучение языков разных семей. Задачи и перспективы (в соавторстве: Н. Ж. Гаджиева и др.) / *Farklı Dil Ailelerinin Tarihi Karşılaştırmalı Araştırılması.* Amaçlar ve Perspektifler (N. Z. Gadzhiyeva vd. ile birlikte), Moskova, 1982.

Системы времен глагола в алтайских языках / Altay Dillerindeki Fiillerin Zaman Sistemleri, Moskova, 1984.

Сравнительно-историческая грамматика тюркских языков. Морфология (в соавторстве: Г. Ф. Благова и др.) / *Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Tarihsel Dil Bilgisi.* Morfoloji (G. F. Blavova vd. ile birlikte), Moskova, 1988.

Сравнительно-историческое изучение языков разных семей. Теория лингвистической реконструкции (в соавторстве: Н. Ж. Гаджиева и др.) / *Farklı Dil Ailelerinin Karşılaştırmalı Tarihsel Araştırılması.* Dilbilimsel Rekonstrüksiyon Teorisi (N. Z. Gadzhiyeva vd. ile birlikte), Moskova, 1988.

Проблемы реконструкции пратюркского глагола: темпоральная система, ее истоки и преобразования / *Eski Türk Dilinde Fiillerin Rekonstrüksiyonları: Zaman Sistemi, Kaynakları ve Gelimesi*, Moskova, 1991.

Тюркские енисейские эпитафии: тексты и исследования / *Yenisey Eski Türk Mezar Yazıtları: Metinler ve Araştırmalar,* Moskova, 1997.

Сравнительно-историческая грамматика тюркских языков. Лексика (в соавторстве: Г. Ф. Благова и др.) / *Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Tarihsel Dil Bilgisi. Sözcük Dağarcığı* (G. F. Blagova vd. ile birlikte) Moskova, 1997.

Удыхейский (удэгейский) язык. Материалы по этнографии. Очерк фонетики и грамматики. Тексты и переводы. Словарь / *Adıge Dili. Etnografya Materyalleri.* Ses Bilgisi ve Dil Bilgisi üzerine Deneme. Metinler ve Çeviriler. Sözlük, Moskova, 1998.

Сравнительно-историческая грамматика тюркских языков. Региональные реконструкции (в соавторстве: Г. Ф. Благова и др.) / *Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Tarihsel Dil Bilgisi. Bölgesel Rekonstrüksiyonlar* (G. F. Blagova vd. ile birlikte), Moskova, 2002.

Тюркские енисейские эпитафии: *грамматика, текстология* / *Yenisey Eski Türk Mezar Yazıtları: Dil Bilgisi, Metinsellik*, Moskova, 2008.

Сравнительно-историческая грамматика тюркских языков. Пратюркский язык-основа. Картина мира пратюрка / *Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Tarihsel Dil Bilgisi. Eski Türklerin Koine Dili. Eski Türklerin Dünya Görüşü* (G. F. Blagova, I. V. Kormushin ile birlikte), Moskova, 2006.

Древние тюркские языки / Eski Türk Dilleri, Abakan, 2004.

Диван лугат ат–турк / *Divanü Lügat-İt Türk*, Edit. İ. V. Kormuşin, Moskova, 2010.

Yenisey Eski Türk Mezar Yazıtları. Metinler ve İncelemeler, Ankara, 2017 (Türkçe olarak yayımlanmıştır).

Makaleler

Türk Dillerinin Tarihi için Kaşgarlı Mahmud'daki Verilerin Türk Dilleri için Önemi, [İçinde]: *I. Uluslararası Kaşgarlı Dil ve Edebiyat Sempozyumunun Bildirileri*, Lefkoşa, 2008, s. 67–68.

Kaşgari Mahmut'un Eserindeki Yer Adları, [İçinde]: *II. Uluslararası Türk Dili ve Türk Halk Edebiyatı Sempozyumunun Bildirileri*, Lefkoşa, 2009, s. 70–71.

About the Choir runic inscription at the end of VII century A. D., Unknown treasures of the Altaic world in the libraries, archives and museums, *53rd Annual Meeting Permanent International Altaistic Conference (PİAC)*, St. Petersburg, 2010, s. 34–35.

Türk Karakterlerinin Şekil Değiştirmesinin Yazıtların Tarihlendirmesinde Kullanımı, [İçinde]: *Ötüken'den İstanbul'a Türkçenin 1290 yılı (720–2010) Sempozyumunun Bildirileri*, İstanbul, 2011, s. 11–14.

Bir Kez Daha Y–152 (Şançı III) Kodlu Yenisey Yazıtı üzerine, [İçinde]: *Yalım Kaya Bitigi, Osman Fikri Sertkaya Armağanı*, Ankara, 2013, s. 421–426.

"Otuz Türk", Çin ve Türk Orta Çağdaki Yazıtlarında, [İçinde]: *VIII. Milletlerarası Türkoloji Kongresinin Bildirileri*, İstanbul, 2014, s. 153–161.

Tonyokuk Yazıtı ve Yenisey Yazıtlarındaki "Papyon Kravat" Biçimindeki Runik İşaretinin Doğru Okunuşu Üzerine, *Türk Dilleri Araştırmaları*, 27, 2017, s. 67–70.

Yenisei runiform inscriptions and Turkic languages in the Yenisei Basin in the 8th–10th centuries, *Turkic Languages*, 23, 2019, s. 153–162.

Karışık Uygur Oğuz Nitelikli Eski Türk Koine Yazı Dilinin Oluşumu Özellikleri, *Türk Dilleri Araştırmaları*, № 2, 2020, s. 101–118.

Agafanhel Yefimoviç Krimskiy
(1871–1942)

1871 yılında Rusya İmparatorluğu'nun Volin eyaletinde (Ukrayna'nın şimdiki Jitomir şehri) soylu Kırım Tatarlarından gelen ve Beyaz Rusya'ya yerleştiren bir öğretmenin ailesinde dünyaya gelir. Dünyaca ünlü Türkçe, Arapça, Farsça uzmanı, Rusya, Ukrayna ve Sovyet tarihçisi, yazardır. Geride bıraktığı çok sayıda eser ve makale ağırlıklı olarak Ukrayna ve Rus dillerinde kaleme alınmış olup Arap ülkeleri, Türkiye, İran, Azerbaycan, Tacikistan ve Kırım tarihi, medeniyeti ve edebiyatı üzerine yoğunlaşmıştır. Ayrıca kendi dönemine kadar Batı dillerine yapılan Kur'an çevirileri üzerinde araştırmalarda bulunmuştur. Çocukluğunu ve gençliğini Ukrayna'da geçiren Krımskiy

Ukrayna dili ve kültürüne de büyük ilgi göstermiştir.

1892 yılında Lazarev Doğu Dilleri Enstitüsü'nden mezun olup dört yıl sonra Moskova Üniversitesi Tarih ve Filoloji Fakültesi'nden dilpoma almıştır. 1896–1898 yıllarında Arap dili öğrenmek ve bilimsel araştırmalar yapmak üzere Suriye ve Lübnan'da bulunan Krımskiy Arapçayı önemli ölçüde geliştirmiştir.

1918 yılına kadar Lazarev Doğu Dilleri Enstitüsü'nde Arapça edebiyat bölümü profesörü olarak çalışmıştır. 1917 yılında Ukrayna'ya dönen Krımskiy 1918 yılından sonra Kiev Orta Doğu Enstitüsü'nde tarih dersleri vermişti. Ukrayna Bilimler Akademisi'nin kurucuları arasında yer alan Krımskiy 1918–1941 yıllarında Kiev Üniversitesi'nde görev yapmıştır. Siyasî görüşleri sebebiyle 1930'lu yıllarda Sovyet düzeninin baskılarına mâruz kalan bilim adamı 1941 yılında hapsedilerek Kazakistan'a sürgün edilmiştir. 25 Ocak 1942'de Kazakistan'ın Kostanay şehrinde vefat etmiştir.

Kitaplar

Сірійські згадки / Сирийские загадки / Suriye Bilmeceleri, 1903 (Ukraynaca olarak yayımlanmıştır).

История мусульманства: В 3 ч. / İslam Tarihi. Üç Bölüm, Movkova, 1903–1904.

История Персии, её литературы и дервишской теософии: В 3 т. / İran'ın Tarihi, Edebiyatı ve Tasavvuf Felsefesi. Üç Bölüm, 1909–1917.

История Турции и её литературы: В 2 т. / Türkiye'nin Tarihi ve Edebiyatı, 1910–1916.

Персидские лирики X-XV вв / X–XV. Yüzyılda Yaşayan İran Şairleri, 1916.

История арабов и арабской литературы светской и духовной: В 3 ч. / Araplar ve Arapların Divan Tasavvuf Edebiyatının Tarihi. Üç Bölüm, 1911–1913.

Низами и его современники: К 840-летию Низами Гянджеви / Nizâmî ve Çağdaşları Nizâmî-i Gencevî'nin Doğum Gününün 840'ıncı Yıldönümü münasebetiyle, Bakü, 1981.

Очерки развития суфизма до конца III века хиджры / Hicrî III. Yüzyılın Sonuna kadar Tasavvuf Gelişmesine Toplu Bakış, Moskova, 1895.

История мусульманства / İslâmın Tarihi, Moskova, 1904–1912.

Мусульманство и его будущность / İslâm ve Geleceği, Lviv, 1904.

Лекции по Корану / Kur'an üzerine Dersler, Moskova, 1905.

История новой арабской литературы, XIX–начала XX века / Yeni Arap Edebiyatının Tarihi: XIX. Yüzyıl – XX. Yüzyılın Başları, Moskova, 1971.

Литература крымских татар / Kırım Tatarları'nın Edebiyatı, Akmescid, 2003.

Тюрки, їхні мови та літератури / Турки, их язык и литература / Türkler'in Dili ve Edebiyatı, Kiev 1924, 1927, 1930 (Ukraynaca olarak yayımlanmıştır).

Вступ до історії Туреччини / Введение в историю Турции / Türkiye Tarihine Giriş, Kiev, 1926 (Ukraynaca olarak yayımlanmıştır).

Студії з Криму / Исследования по Крыму / Kırım Araştırmaları, Kiev, 1930 (Ukraynaca olarak yayımlanmıştır).

Вибрані сходознавчі праці в п'яти томах / Избранные востоковедческие труды в пяти томах / Seçilmiş Şarkiyat Eserleri. 5 C., Kiev, 2007–2010 (Ukraynaca olarak yayımlanmıştır).

Prof. Dr. Evgeniya Nikolayevna Kuzmina (1947–)

1947 yılında Buryat Cumhuriyeti'nde dünyaya gelir. Sibirya ve Uzak Doğu halklarının folkloru, destanlar uzmanıdır. 1970 yılında Jdanov adını taşıyan İrkutsk Devlet Üniversitesi'nden mezun olmuştur. 1981 yılında *"Buryat Halkının Kahramanlık Destanlarında Kadın Kahramanlar"* isimli doçentlik tezini, 2006 yılında ise *"Sibirya Halklarının Kahramanlık Destanları: İki Dilli Yayınları ve Tipolojinin Sorunları ('Sibirya ve Uzak Doğu Halklarının Folklor Eserleri' Serisi Temelinde)"* isimli doktora tezini savunmuştur. 1983'ten bu yana Rusya Bilimler Akademisi Sibirya Şubesi Filoloji Enstitüsü Sibirya Halklarının Folkloru Sektöründe çalışmaktadır. 60 ciltlik "Sibirya ve Uzak Doğu Halklarının Folklor Eserleri" akademik serisinin hazırlık çalışmalarına katılmaktadır. 150'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Указатель типических мест героического эпоса сибирских народов (алтайцев, бурят, тувинцев, хакасов, шорцев, якутов) / Altay, Buryat, Tuvalı, Hakas, Şor, Yakut Sibirya Halklarının Kahramanlık Destanlarının Yaygın Yerlerinin Endeksi, Novosibirsk, 2005.

Makaleler

Трансформация древнеиндийского мифа в фольклоре тюрко-монгольских народов / Türk-Moğol Halklarının Folklorunda Eski Hint Mitinin Dönüşümü, *Gumanitarnye nauki v Sibiri*, 1995, 4. C., s. 55–58.

Героический эпос народов Сибири: типология и контекст / Sibirya Halklarının Kahramanlık Destanları: Tipoloji ve Bağlam, [İçinde]: *Destan Metni: İncelenmesinin Sorunları ve Perspektifleri adlı Uluslararası*

Bilimsel Konferansın Bildirileri, Pyatigorsk, 2006, 1. Bölüm. S. 230–236.

О новых аспектах изучения произведений героического эпоса народов Сибири: опыт систематизации “общих мест” / Sibirya Halklarının Kahramanlık Destan Eserlerinin Yeni İnceleme Yönleri üzerine: “Klişeleşmiş Yer İsimleri”ni Sistemleştirme Deneyimi, [İçinde]: *I. Folklor Konferansının Bildirileri*, Moskova, 2006, 3. C., s. 55–69.

Специфика “общих мест” героического эпоса народов Сибири / Sibirya Halklarının Kahramanlık Destanlarının “Klişeleşmiş Yer İsimleri”nin Özellikleri, [İçinde]: *Değerlerin Sistemi olarak Miras: Dil, Kültür, Tarih*, Mahaçkale, 2007, s. 423–428.

Сибирское эпосоведение на рубеже XX–XXI вв. / XX. –XXI. Yüzyıllar Eşiğinde Sibirya Destan Bilimi, [İçinde]: *Şiir Sanatı ve Gelenekleri. Bilimsel Makaleler*, St. Petersburg, 2010, s. 188–303.

Основные научные принципы публикации фольклорных произведений (на материале томов серии “Памятники фольклора народов Сибири и Дальнего Востока”) / Folklor Eserlerinin Yayımlanmasının Temel Bilimsel İlkeleri (“Sibirya ve Uzak Doğu Halklarının Folklor Eserleri” Serisindeki Malzemeler üzerine), *Sibirskiy filologicheskiy Zhurnal*, 2017, S. 1, s. 5–12.

Нарративы народов Якутии в сибирской фольклорной серии / Sibirya Folklor Serisinde Yakutistan Halklarının Anlatım Sanatı, *Vestnik Severo-Vostochnogo federal’nogo universiteta imeni M. K. Ammosova. Destan Bilimi Serisi*, 2018, S. 1 (9), s. 5–20.

Отражение архетипических моделей в “loci communes” героических сказаний народов Сибири / Sibirya Halklarının Kahraman Efsanelerinin “Klişeleşmiş Yer İsimleri”nde Arketip Modellerinin Yansıması, *Sibirskiy filologicheskiy zhurnal,* 2019, S. 2, s. 18–26.

Героический эпос – поэтический феномен народа / Halkın Şiirsel Fenomeni olarak Kahramanlık Destanı, [İçinde]: *IV. Dünya Halklarının Destanları Festivali çerçevesinde S. Orozbakov’nun 150. Yıldönümü münasebetiyle Düzenlenen Uluslararası Bilimsel Konferansın Bildirileri,* 4-6 Eylül 2017, Bişkek, 2019, s. 516–528.

Стереотипы в изображении женских персонажей сибирского эпоса (в соавторстве: Л. Н. Арбачакова, Н. В. Шульбаева) / Sibirya Destanlarının Kadın Kahramanlıklarının Tasvirindeki Klişeler (L. N. Arbaçakova, N. V. Şulbaeva ile birlikte), *Sibirskiy filologicheskiy zhurnal,* 2020, S. 3, s. 23–25.

Prof. Dr. Pyotr İvanoviç Kuznetsov
(1923–2002)

1923 yılında Moskova'da dünyaya gelir. Türkçe öğreniminde ve öğretiminde yeni dönemi açan ünlü Sovyet/Rus dil bilimcisidir. İkinci Dünya Savaşının başladığı 1941 yılında Moskova Şarkiyat Enstitüsü Askeri Fakültesine yazıldıktan bir sene sonra Askeri Yabancı Diller Enstitüsü'ne geçirilmiştir. 1945 yılında bu Enstitüde doktoraya başlayan Kuznetsov *"Türkçede Şart Kipi ve Kipliği"* isimli doçentlik çalışmasını savunmuştur (1948).

Hayatının neredeyse 60 yılını Türkçe araştırmaya ve okutmaya adayan Kuznetsov önce Askeri Yabancı Diller Enstitüsü'nde, sonra da Askeri Yabancı Diller Enstitüsü Askeri Enstitüye dönüştürülünce bu kurumun Orta Doğu ve Orta Asya Dilleri Bölümü'nde doçent olarak çalışmıştır.

1968 yılında Moskova Uluslararası İlişkiler Enstitüsü Türkçe, Uğurca ve Moğolca Dilleri Bölümü'nün başkanı olan Kuznetsov bu okulda 20 sene çalışmıştır. Bu yıllar içerisinde yabancı dil olarak Türkçenin okutulmasılyla ilgili son derece etkili ve otoriteli metodoloji geliştirmiştir.

1982 yılında *"Çağdaş Türkçede Fiillerin Fonksiyonel Formlarının Sistemi"* isimli doktora tezini savunmuştur.

XX. yüzyılın 90'lı yıllarında on seneden fazla Moskova Devlet Üniversitesi Asya ve Afrika Enstitüsü Türkoloji Bölümü'nde öğretmenlik yapmıştır. Bu dönemde çağdaş Türkçenin dil bilgisi ve söz hazinesini farklı açılardan değerlendirip yeni Türkçe ders kitapları hazırlamıştır. Çıkardığı iki ciltli *"Türkçe Ders Kitabı"* birçok nesil Türkoloji öğrencileri için el kitabı olmakla beraber şimdiye kadar önemini kaybetmeyip Rusya'nın bütün üniversitelerinde başarıyla kullanılmaktadır.

Kitaplar

Учебник турецкого языка (основной курс), книга 1 (в соавторстве: Е. Сумин) / *Türkçe Ders Kitabı, C. 1*. (E. Sumin ile birlikle), Moskova, 1970.

Курс общего перевода (турецкий язык) / *Genel Türkçe Çeviri Kursu,* Moskova, 1973.

Учебник турецкого языка для 1-го курса / *Birinci Sınıf Öğrenciler için Türkçe Ders Kitabı*, Moskova, 1954.

Учебник турецкого языка для 2-го курса / *İkinci Sınıf Öğrenciler için Türkçe Ders Kitabı*, Moskova, 1956.

Учебник турецкого языка в двух частях / *Türkçe Ders Kitabı. İki C.*, Moskova, 2000–2002.

Учебник турецкого языка. Начальный курс (в соавторстве: Ю. В. Щека) / *Türkçe Ders Kitabı. Temel Seviye* (Yu. Şeka ile birlikte), Moskova, 2010.

Makaleler

Происхождение прошедшего времени на -*ды* и имен действия в тюркских языках / Türk Dillerinde -*DI* Geçmiş Zamanının ve İsim Fiillerinin Oluşumu, [İçinde]: *Türk-Moğol Dil Bilimi ve Halk Bilimi*, Moskova, 1960.

Порядок слов в простом предложении турецкого языка / Türkçenin Basit Tümcesinde Söz Dizimi, [İçinde]: *Söz Dizimi Tipolojisi*, Moskova, 1989.

Система функциональных форм глагола в современном турецком языке / Çağdaş Türkçede Fiillerin Fonksiyonel Formlarının Sistemi, *Sovetskaya tyurkologiya*, Bakü, 1982, № 1.

Инвариантные значения и происхождение тюркских залоговых форм / Türk Dillerinde Çatıların Oluşumu ve Anlamlarındaki Farklılık, *Sovetskaya tyurkologiya*, Bakü, 1992, №2.

Этимология семи тюркских именных словообразовательных аффиксов / Türk Dillerindeki Yedi İsim Yapan Eklerinin Köken Bilgisi, *Voprosy tyurkskoj filologii*, C. II, Moskova, 1993.

О происхождении тюркских аффиксов *sa(r), ša(r), lar* / Türk Dillerinde *sa(r), ša(r), lar* Eklerinin Oluşumu, *Sovetskaya tyurkologiya*, 1990, № 4.

Аспект и акционал в турецком языке / Türkçede Aspekt ve Askiyonsart, *Sovetskaya tyurkologiya*, 1975, № 3.

Doç. Dr. Liya Sergeevna Levitskaya
(1931–2009)

1931 yılında Moskova'da dünyaya gelir. SSCB Bilimler Akademisi Dil Bilimi Enstitüsü Ural-Altay Dilleri Bölümü öğretim üyesi, Türk dillerinin karşılaştırmalı tarihsel dilbilgisi, Türk etimolojisi, Çuvaş dili uzmanıdır.

1948 yılında girdiği Moskova Devlet Üniversitesi Filoloji Fakültesi'ni bitirip 1956–1958 yılları arasında Gorkiy Bilimsel Kütüphanesi Şarkiyat Bölümü'nde çalışmıştır. 1958'de SSCB Bilimler Akademisi Dil Bilimi Enstitüsü'nde çalışmaya başlamıştır. 1966 yılında *"Çuvaş Dilinin Tarihsel Ses Dizgesi"* isimli doktora tezini yazmıştır. 1976 yılında Rusya Türk dil biliminde ilk olan "Çuvaş Dilinin Tarihsel Morfolojisi"ni yayımlamıştır.

E. Sevortyan'ın "Türk Dillerinin Etimolojik Sözlüğü" çalışmasına büyük katkıda bulunan Levitskaya, E. Sevortyan'ın ölümünden sonra sözlüğün baş editörü olmuştur. "Türk Dillerinin

Karşılaştırmalı Tarihsel Dilbilgisi" çalışmasına katılmıştır. 60'tan fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Историческая морфология чувашского языка / Çuvaş Dilinin Tarihsel Morfolojisi, Moskova, 1976.

Makaleler

Заметки о чувашском консонантизме / Çuvaş Ünsüzleri üzerine Notlar, [İçinde]: *Çuvaşya Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti Araştırma Enstitüsü'nün Bildirileri*, 1965, № 28, s. 32–42.

О чувашских именных основах с конечным А, Е / A ve E Harfleri ile Biten Çuvaş İsim Kökleri üzerine, [İçinde]: *Çuvaşya Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti Araştırma Enstitüsü'nün Bildirileri*, 1965, № 28, s. 32–42.

Заметки о фонетике чувашских говоров / Çuvaş Lehçelerinin Ses Bilgisi üzerine Notlar, [İçinde]: *Türk Lehçelerinin Diyalektoloji Sorunları*, 1966, C. 4.

Об одном возможном объяснении соответствия чувашского J общетюркскому Q / Çuvaşçada J Sesinin Türk Q Sesine Uymasının Olası bir Açıklaması, [İçinde]: *Türkoloji Araştırmaları*, 1969.

Общетюркские L и R в чувашском языке / Çuvaşça'da L ve R Türk Sesleri, [İçinde]: *Çuvaşya Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti Araştırma Enstitüsü'nün Bildirileri*, 1967, № 34, s. 265–267.

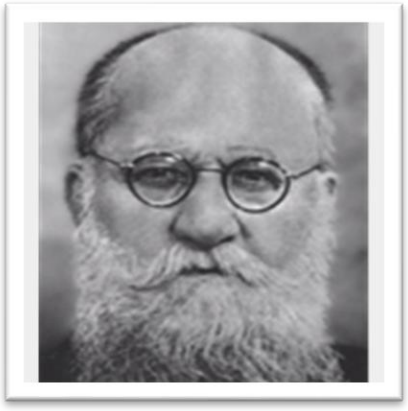
Лексикологические заметки / Sözcük Bilimi Notları, [İçinde]: *Çuvaşya Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti Araştırma Enstitüsü'nün Bildirileri*, 1970, № 4, s. 265.

Н. И. Ашмарин и тюркское языкознание / N. I. Aşmarin ve Türk Dil Bilimi, [İçinde]: *Çuvaşya Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti Araştırma Enstitüsü'nün Bildirileri*, 1971, s. 21–27.

Чувашские этимологии / Çuvaşça Etimolojileri, *Sovetskaya tyurkologiya*, 1976, № 3, s. 89–102.

Об этимологическом словаре отдельного тюркского языка / Bir Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü üzerine, [İçinde]: *Çuvaşya Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti Araştırma Enstitüsü'nün Bildirileri*, 1981, s. 128–133.

Prof. Dr. Sergey Yefimoviç Malov (1880–1957)

1880'de Kazan şehrinde dünyaya gelir. Ünlü Doğu bilimcisi, Türkolog, Türk dilleri

uzmanıdır. Malov'un babası Kazan Ruhani Akademisi profesörüydü. S. Y. Malov 1898'den itibaren Tatarca öğrenmeye başlamış 1900–1904 yıllarında eğitim gördüğü Kazan Ruhani Akademisi'nde bu dille ilgilenmeye devam etmiştir.

1904 yılında St. Petersburg Üniversitesi Doğu Dilleri Fakültesi'nin Arapça-Farsça-Türkçe, Tatarca bölümüne girmiştir. Üniversitede Malov, V. D. Smirnov ve S., M. Melioranskiy gibi Türkologlar ve Y. A. Boduen de Kurtene, S. K. Buliç gibi profesörlerin derslerine katılmıştır. Aynı dönemde Malov, St. Petersburg Üniversitesinde çalışmayan Türkolog V. V. Radlov ile dostluk kurmuştur. V. V. Radlov, Malov için özel olarak ders vermiştir.

1909 yılında girdiği St. Petersburg Üniversitesi'ni bitiren Malov, başta Sarı Uygur ve Salarlar olmak üzere Türk halkların dillerini ve geleneklerini araştırmak için Batı ve Orta Çin'e gönderilmiştir. 1909–1911, 1913–1915 yılları arasında Çin'e yaptığı iki gezi sonucu Sarı Uygur, Lobnorlu ve Hamililerin diller, folklor, etnografyası hakkında bolca malzeme derlemiştir. Bu malzemeler Malov'un hayatının son yıllarında ve ölümünden sonra yayımlanmıştır. 1910 Mayıs ayında ilk gezisini yaptığı Kansu eyaletinde 1913–1917 yıllarında V. Radlov'la yayımlatacağı Orta Çağ Budist Uygur edebiyatının en önemli eseri olan *Altun Yaruk*'u bulmuştur.

Çin'e ikinci gezisinden sonra yüksek lisans sınavlarını kazanıp 1916'da öğretmenlik yapmaya başlamıştır. 1917 Ekim Devriminden sonra Malov bilimci ve profesör olarak büyük ün kazanmıştır. Malov, Runik ve Uygur gibi eski Türk yazıtları bilimcisi ve önde gelen Türkolog olarak adını Türkoloji tarihine yazdırmıştır. 1935'te Malov doktora tezini savunmadan doktor unvanına sahip olmuştur.

Kitaplar

Из поездки к мишарям: (О наречии мишарей Чистопол. уезда) / *Mişerlere Yapılan Bir Yolculuktan: (Çistopolskiy Eyaletinden Mişer Ağzı hakkında)*, Kazan, 1904.

Памятники древнетюркской письменности. Тексты и исследования / *Eski Türk Yazıtları. Metinler ve İnceleme,* Moskova-Leningrad, 1951.

Енисейская письменность тюрков. Тексты и исследования. / *Yenisey Türk Yazıtları. Metinler ve İnceleme,* Moskova-Leningrad, 1952.

Уйгурский язык. Хамийское наречие: Тексты, переводы и словарь / *Uygurca. Hamiy Ağzı. Metinler, Çeviri, Sözlük*, Moskova, 1952.

Язык желтых уйгуров: Словарь и грамматика / *Sarı Uygurların Dili. Sözlük ve Gramer*, Almatı, 1957.

Лобнорский язык: Тексты, переводы, словарь / *Lobnorca. Metinler, Çeviri, Sözlük*, Frunze, 1956.

Сутра золотого блеска (в соавторстве: В. В. Радлов) / *Altun Yaruk* (V. Radlov ile birlikte), St. Petersburg, 1917.

Памятники древнетюркской письменности Монголии и Киргизии / *Moğolistan ve Kırgızistan'da Eski Türk Yazıtları,* Moskova-Leningrad, 1959.

Уйгурские наречия Синьцзяна. Тексты, переводы и словарь / *Uygurcanın Sincan Diyalektleri. Metinler, Çeviri, Sözlük,* Moskova, 1961.

Заметки о каракалпакском языке / *Karakalpak Diline ilişkin Notlar*, Nukus, 1932.

Язык желтых уйгуров: Тексты и перевод / *Sarı Uygurların Dili. Metinler ve Çeviri*, Moskova, 1967.

Два уйгурских документа / *İki Uygur Belgesi,* Taşkent, 1917.

Makaleler

Замок из Билярска с арабской надписью / Arapça Yazıtlı Bilyarsk Kalesi, *Zapiski Kollegii vostokovedov*, Leningrad, 1927, №2, s. 155–162.

Характеристика жителей Восточного Туркестана / Doğu Türkistan'da Yaşayanların Özellikleri, *Doklady Akademii nauk SSSR*, Leningrad, 1928, №7, s. 131–136.

К изучению турецких абаканских наречий / Abakan Türkleri Lehçelerinin İncelenmesi, *Zapiski Kollegii vostokovedov*, Leningrad, 1928, s. 289–304.

К истории и критики Codex Cumanicus / Codex Cumanicus'un Tarih ve Eleştirileri, *Izvestiya Akademii nauk SSSR. Otdelenie Gumanitarnyh nauk*, Moskova, 1930, s. 347–375.

Из третьей рукописи Кутадгу билиг / Kutadgu Bilig'in Üçüncü El Yazmasından, *Izvestiya Akademii nauk SSSR. Otdelenie Gumanitarnyh nauk*, Moskova, 1929, s. 737–754.

Древнетурецкие надгробия с надписями бассейна р. Талас / Talas Nehri Havzası'nda Bulunan Eski Türklerin Mezar Yazıtları, *Izvestiya Akademii nauk SSSR. Otdelenie Gumanitarnyh nauk*, Moskova, 1929, s. 799–806.

Шаманский камень "яда" у тюрков Западного Китая / Batı Çin Türklerinin "Zehir" Şaman Taşı, *Sovetskaya etnografiya*, 1947, № 1, s. 151–160.

Несколько слов о шаманстве у турецкого населения Кузнецкого уезда Томской губернии / Tomsk Eyaleti Kuznetsk İlçesinin Türk Halkının Şamanizmi hakkında Kısa bir İnceleme, *Zhivaya starina*, 1909, № 2–3, s. 38–41.

Уйгурские рукописные документы экспедиции С. Ф. Ольденбурга / S. F. Oldenburg'un Seferinin El yazılı Uygur Belgeleri, *Zapiski Instituta vostokovedeniya Akademii nauk SSSR*, Leningrad, 1932, №1, s. 129–149.

Отчет о путешествии к уйгурам и саларам / Uygur ve Salarlara Yolculuk Raporu, *Izvestiya Russkogo Komiteta dlya izucheniya Srednej i Vostochnoj Azii v istoricheskom, arheologicheskom, lingvisticheskom i etnograficheskom otnosheniyah,* St. Petersburg, 1912, №1, s. 94–99.

Prof. Dr. Elena İnnokentyevna Maştakova
(1916–2011)

1916 yılında Novonikolaevsk (Novosibirsk) şehrinde dünyaya gelir. Önde gelen Ortaçağ Türk edebiyatı uzmanıdır.

1940 yılında Leningrad Devlet Üniversitesi Doğu Fakültesi Türk Filoloji Bölümü'nden mezun olmuştur. 1948'de *"Sabahattin Ali'nin Hayatı ve Eserleri"* isimli doçentlik tezini, 1982 yılında ise *"Türk Edebiyatının Geçiş Dönemindeki Tipolojik Değişiklikler: Orta Çağdan Yeni Çağa Doğru"* isimli doktora tezini başarıyla savunmuştur.

1949–1956 yılları arasında Özbekistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti Bilimler Akademisi Dil ve Edebiyat Enstitüsü'nde çalışmıştır. 1958 yılından itibaren SSCB Bilimler Akademisi Doğu Araştırmaları Enstitüsü'nde Türk edebiyatı üzerine birçok ciddi araştırma yapmıştır.

Sovyet Türkolojinin gelişmesine önemli katkı sağlayan Elena Maştakova 40'tan fazla eseri kaleme almıştır.

Kitaplar

Редакция русской части Русско-узбекского словаря. В 5 томах / *Rusça-Özbekçe Sözlüğünün Rus Kısmının Redaktörlüğü. 5 C.*, Taşkent, 1950, 1953, 1953, 1954, 1955.

Михри Хатун. Диван. Критический текст и вступительная статья Е. И. Маштаковой / *Mihri Hatun. Divan.* Yorumlar ve Önsöz E. İ. Maştakova, Moskova, 1967,

Из истории сатиры и юмора в турецкой литературе XIV–XVII вв. / *XIV. Yüzyılın – XVII. Yüzyılın Dönemi Türk Edebiyatının Hiciv ve Mizah Tarihi üzerine,* Moskova, 1972.

Турецкая литература конца XVII – начала XIX в.: к типологии переходного периода / *XVII. Yüzyılın Sonu – XIX. Yüzyılın Başı Dönemi Türk Edebiyatı: Geçiş Döneminin Tipolojisi üzerine,* Moskova, 1984.

Makaleler

Об одной рукописи стихов Михри–хатун / Mihri Hatun'un El Yazması Şiirleri üzerine, [İçinde]: *Yazılı Doğu Eserleri. Tarih ve Filoloji*

Araştırmaları. 1969 Yıllığı, Moskova, 1972, s. 208–219.

Из собрания сатир Неф'и "Стрелы судьбы" / Nef'i'nin "Sihâm-i Kaza" Kitabı Üzerine, [İçinde]: *Yazılı Doğu Eserleri. Tarih ve Filoloji Araştırmaları. 1971 Yıllığı*, Moskova, 1974, s. 50–60.

Сефаретнаме как жанровая форма турецкой литературы XVIII в. / XVIII. Yüzyıl Türk Edebiyatının Türü olarak Sefaretname, *Tyurkologicheskij sbornik 1973*, Moskova, 1975, s. 214–222.

"Страдания в Кешане" Иззета Моллы / İzzet Molla'nın "Mihnet-i Keşan" Eseri üzerine, *Turcologica 1976. A. N. Kononov'un 70. Yıldönümü Münasebetiyle,* Leningrad, 1976, s. 274–283.

"Турецкие письма" и пьеса "Вдовы" / "Türk Mektupları" ve "Dul Kadınlar" Oyunu üzerine, *Tyurkologicheskij sbornik 1978*, Moskova, 1984, s. 159–172.

История На'имы: У истоков новой турецкой литературы / Na'im'in "Tarih" Eseri: Yeni Türk Edebiyatının Doğuşunun Eşiğinde, [İçinde]: *Doğu Edebiyatlarının Türleri Teorisi*, Moskova, 1985, s. 200–222.

На рубеже литературных эпох ("Жизнеописание Зихни") / Edebi Çağların Gelişimi. Sergüzeşt-nâme-i Zihnî üzerine, *Turcologica 1986. A. N. Kononov'un 80. Yıldönümü Münasebetiyle*, Leningrad, 1986, s. 180–191.

Проблемы отечественного романа в критике и литературоведении Турции / Türk Edebi Eleştirmenlerinin Gözleriyle Millî Roman Sorunları, [İçinde]: *Doğu Ülkelerinin Edebi Eleştirileri ve Toplumsal ve Estetik Düşüncelerin Gelişmesi üzerindeki Etkileri*, Moskova, 1988, s. 93–108.

Турецкая литература [первой половины XIX в.] / XIX. Yüzyılın Birinci Yarısı Döneminde Türk Edebiyatı, [İçinde]: *Dünya Edebiyatının Tarihi. 6. C.*, Moskova, 1989, s. 687–691.

Sovyet Türkolojisinde Türk Ortacağ Edebiyatı Sorunları, [İçinde]: *Nesin Vakfı Edebiyat Yıllığı 1979*, İstanbul, 1979, s. 406–417.

Türk Aydınlanmasının Ön Tarihi: XVIII. Yüzyılın Edebiyatı üzerine, [İçinde]: *Sovyet Türkologlarının Türk Edebiyatı İncelemeleri*, İstanbul, 1980, s. 9–40.

Турецко–европейские культурные связи и некоторые аспекты изучения турецкой литературы / Türk-Avrupa Kültür Temasları ve Türk Edebiyatının Araştırılmasının Bazı Özellikleri, [İçinde]: *Literaturen Asien und Afrikas: Theoretische Probleme,* Berlin, 1981, s. 99–105.

Doç. Dr. Valentina Evgenyevna Maynogaşeva
(1930–2021)

1930 yılında Hakasya Cumhuriyeti'ndeki Bolşie Sırı köyünde dünyaya gelir. Araştırmacı, derleyici, Hakas folkloru metin bilimcisi ve çevirmeni, destan bilimcisi, edebiyat eleştirmenidir. 1955 yılında Lomonosov Moskova Devlet Üniversitesi Filoloji Fakültesi Şarkiyat Bölümü'nden Türk Filolojisi alanında eğitim görerek mezun olmuştur. Aynı yıl içerisinde Hakas Dil, Edebiyat ve Tarih Araştırma Enstitüsü Edebiyat ve Folklor Sektörü'nde çalışmıştır. 1955–1957 yılları arasında Şirin Bölgesi Spirin 7 Yıllık Okulu'nda edebiyat öğretmeni olarak çalışmıştır. 1957'den beri birkaç yıl içerisinde "Lenin Çolı" bölgesel gazetesinin yayınevinde çalışmıştır. 1967'de *"Hakas 'Altın Arıg' Kahramanlık Destanı"* isimli doçentlik tezini savunmuştur. 1967'den bu yana Hakas Dil, Edebiyat ve Tarih Araştırma Enstitüsü'nde çalışmaktadır. 1994–2004 yılları arasında bu kurumun Folklor Bölümü Başkanlığını yapmıştır. 200'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Хан Мирген: Богатырское сказание / Han Mirgen: Kahramanlık Efsanesi (yazan M. Dobrov; hazırlayan, giriş ve yorum yazan V. E. Maynogaşeva), Abakan, 1969.

Хакасское народное поэтическое творчество (в соавторстве: М. А. Унгвицкая) / *Hakas Halkının Şiir Eserleri* (M. A. Ungvitskaya ile birlikte), Abakan, 1972.

Хара Хусхун: Богатырское сказание / Hara Hushun: Kahramanlık Efsanesi (hazırlayan, giriş yazan V. E. Maynogaşeva), Abakan, 1977.

Хакасская литература: учебник-хрестоматия для 9-10 кл. (в соавторстве: А. Г. Кызласова) / *Hakas Edebiyatı: 9-10. Sınıf için Okuyucu Ders Kitabı* (A. G. Kızlasova ile birlikte), Abakan, 1978.

Русско-хакасский словарь литературоведческих терминов (в соавторстве: А. Г. Кызласова) / *Rusça-Hakasça Edebiyat Bilimi Terimleri Sözlüğü* (A. G. Kızlasova ile birlikte), Abakan, 1984.

Очерки истории хакасской советской литературы (в соавторстве: У. Н. Кирбижекова, А. Г. Кызласова) / *Hakas Sovyet Edebiyatının Tarihi konusunda Denemeler* (U. N. Kirbijekova, A. G. Kızlasova ile birlikte), Abakan, 1985.

Алтын Арыг: Хакасский героический эпос / Altın Arıg: Hakas Kahramanlık Destanı, Moskova, 1988.

Сарыг-Чанывар: Хакасское сказание / Sarıg-Çanıvar: Hakas Efsanesi, yazan ve alt çeviri yazarı V. E. Maynogaşeva, [İçinde]: Sibirya Destanları, Moskova, 1991.

Ай Хуучин: Хакасский героический эпос / Ay Huuçin: Hakas Kahramanlık Destanı, yazan, hazırlayan, çeviri, giriş, yorum ve ek yazarı V. E. Maynogaşeva, Novosibirsk, 1997.

Хакасские сказители и певцы: Очерки, эссе о некоторых мастерах фольклора / Hakas Anlatıcıları ve Aşıkları. Bazı Folklor Ustaları hakkında Denemeler, Abakan, 2000.

Хакасская народная детская поэзия / Hakas Halkının Çocuk Şiiri (Haz. V. E. Maynogaşeva), Abakan, 2009.

Хакасский героический эпос Алыптыг Нымах: поиски исторических реалий и периодизация / Hakas "Alıptığ Nımah" Kahramanlık Destanı. Tarihi Kaynaklarının Arayışları ve Periyodizasyon, Abakan, 2015.

Makaleler

Об изучении героического эпоса хакасов / Hakasların Kahramanlık Destanlarının İncelenmesi üzerine, *İzvestiya Sibirskogo otdeleniya AN SSSR. Sosyal Bilimler Serisi*, 1967, S. 1, s. 105–111.

Хакасская и тувинская версия эпоса о Похта Крисе (Бокту-Кирише) / Boktu-Kiriş hakkında Kahramanlık Destanının Hakas ve Tuva Versiyonları, [İçinde]: *Halk Destanı Tipolojisi*, Moskova, 1975, s. 82–91.

Эпические мотивы письма у хакасов и их исторические основы / Hakasların Yazımının Destansı Motifleri ve Tarihi Kaynakları, *Uchenye zapiski Hakasskogo nauchno-issledovatel'skogo Instituta yazyka, literatury i istorii*, Abakan, 1976, S. (C.) 20, s. 63–80.

Некоторые элементы композиции хакасского эпоса / Hakas Destanlarının Yapısının Bazı Unsurları, [İçinde]: *Hakas Folklorunun Sorunları. Bilimsel Makaleler*, Abakan, 1982, s. 42–51.

Хакасские сказители и певцы в прошлом и настоящем / Geçmişte ve Günümüzde Hakas Anlatıcıları ve Aşıkları, [İçinde]: *Hakas Folklorunun Sorunları. Bilimsel Makaleler*, Abakan, 1982, s. 60–69.

Развитие хакасского эпоса и его поэтика / Hakas Destanının Gelişimi ve Şiiri, [İçinde]: *Sibirya ve Uzak Doğu Halklarının Folklor Mirası*, Gorno-Altaysk, 1986, s. 169–176.

Некоторые мифологические и эпические сюжеты и мотивы фольклора хакасов и древневосточные космические легенды / Hakasların Bazı Mitolojik ve Destan Kurguları ve Folklor Motifleri ile Eski Doğu Evren Efsaneleri, [İçinde]: *N. F. Katanov Adını Taşıyan Hakas Devlet Üniversitesi Sayano-Altay Türkolojısı Enstitüsü'nün Yıllık Dergisi*, Abakan, 1999, No 3, s. 79–90.

Древнеиранское лексическое наследие в языке эпоса / Hakasların Destan Dilinde Eski İran'ın Kelimeleri, [İçinde]: *N. F. Katanov Adını Taşıyan Hakas Devlet Üniversitesi Sayano-Altay Türkolojısı Enstitüsü'nün Yıllık Dergisi*, Abakan, 2002, S. 6, s. 9–11.

Древние исторические основы и черты общности в культурах хакасов и тибетцев,

хакасов и уторцев / Hakas ve Tibet, Hakas ve Utorların Kültürlerindeki Eski Tarihi Kaynakları ve Onların Ortak Özellikleri, [İçinde]: *N. F. Katanov Adını Taşıyan Hakas Devlet Üniversitesi Sayano-Altay Türkolojısı Enstitüsü'nün Yıllık Dergisi*, Abakan, 2004, S. 8, s. 92–100.

Prof. Dr. Platon Mihayloviç Melioranskiy (1868–1906)

1868'de Sankt-Petersburg şehrinde dünyaya gelir. 1887 yılında St. Petersburg Üniversitesi Şarkiyat Fakültesi'nin Arapça-Farsça-Türkçe, Tatarca bölümüne girmiştir. Aynı dönemde V. V. Radlov'dan özel dersler alarak Türk dillerini öğrenmeye başlamıştır.

1890'da Melioranskiy Şarkiyat Fakültesi tarafından Kazak-Kırgız lehçesi ve folklorunu incelemek üzere Orenburg vilayeti ve Turgay bölgesine gönderilmiştir. Bu gezisi sonucu "Kırgız atasözleri ve bilmeceleri" ve "Kazak-Kırgız Dilinin Kısaca Grameri" gibi ilk çalışmaları yayımlanmıştır.

1891 yılında girdiği St. Petersburg Üniversitesi'ni bitirdikten sonra Türk dillerini öğrenmeyi sürdüren Melioranskiy V. V. Radlov'un derslerine devam etmiştir. 1893 Ağustos ayında Melioranskiy Londra, Oksford, Leiden, Paris ve Berlin'i ziyaret etmek üzere dört aylığına yurt dışına gitmiştir.

1894'te St. Petersburg Üniversitesi'nde Yardımcı Doçent olarak ders vermeye başlamıştır. 1899'da *"Kül Tigin Yazıtı"* isimli yüksek lisans tezini, 1901'de *"Arap Filologun Gözüyle Türk Dili"* isimli doktora tezini savunan Melioranskiy aynı yıl St. Petersburg Üniversitesi'nde kıdemli profesör, 1905'te ise ordinaryüs profesör olarak tayin edilmiştir. 1902 yılından vefat ettiği 1906 yılına kadar Şarkiyat Fakültesi kâtibi olarak görev yapmıştır. 1904 yılında Viyana'ya giden Melioranskiy Muhammed Salih'in eseri "Şeybani Name" üzerine çalışmıştır.

Kitaplar

Краткая грамматика казак-киргизского языка. Часть 1. Фонетика и Этимология / Kazak-Kırgız Dilinin Kısa Dil Bilgisi. 1. Bölüm. Ses Bilimi ve Etimoloji, St. Petersburg, 1894.

Краткая грамматика казак-киргизского языка. Часть II. Синтаксис / Kazak-Kırgız Dilinin Kısa Dil Bilgisi. 2. Bölüm. Söz Dizimi, St. Petersburg, 1897.

Древне-тюркские памятники в Кошо-Цайдаме (в соавторстве: В. В Радлов) / *Koşo-Çaydam'daki Eski Türk Yazıtları* (V. V. Radlov ile birlikte), St. Petersburg, 1897.

Памятник в честь Кюль Тегина. С двумя таблицами надписей / Kül Tigin Yazıtı. İki Yazıt ile, St. Petersburg, 1899.

Араб-филолог о турецком языке / *Arap Filologun Gözüyle Türk Dili*, St. Petersburg, 1900.

Пробная транскрипция географических названий турецкого корня в губерниях Казанской, Оренбургской и Уфимской / *Kazan, Orenburg ve Ufa Vilayetlerindeki Türk Kökenli Coğrafya Adlarının Transkripsyonu,* St. Petersburg, 1906.

Шейбани-намэ. Джагатайский текст / *Şeybani Name. Çağatayca Metin*, St. Petersburg, 1906.

Makaleler

Киргизския пословицы и загадки / Kırgız Atasözleri ve Bilmeceleri, *Zapiski Vostochnogo Otdeleniya Imperatorskogo Russkogo Arheologicheskogo Obshchestva*, 1893, VII, s. 39–50.

Сельджук-намэ как источник для истории Византии в XII и XIII веках / XII. ve XIII. Yüzyıllarda Bizans Tarihinin Kaynağı olarak Selçukname, *Vizantijskij Vremennik*, 1894, I, s. 613–640.

Отрывки из дивана Ахмед Бурхан-ед-дина Сивасского / Kadı Burhaneddin Divanı'ndan Seçmeler, [İçinde]: *Şarkiyat Fakültesi'nin "Vostochnye Zametki" Dergisi*, 1895, s. 131–152.

Сказание о пророке Салихе / Peygamber Salih'in Efsanesi, [İçinde]: *Profesör V. R. Rozen'in Öğrencilerinin Yazdığı Bildiri Kitabı*, 1897, s. 279–308.

Об Орхонских и Енисейских памятниках с надписями / Orhon ve Yenisey Yazıtları üzerine, *Zhurnal Ministerstva Narodnogo Prosveshcheniya*, Haziran 1898, s. 263–292.

О Кудатку Билике Чингиз хана / Cengiz Han'ın Kutadgu Bilig'i üzerine, *Zapiski Vostochnogo Otdeleniya Imperatorskogo Russkogo Arheologicheskogo Obshchestva*, 1901, XIII, s. 015–023.

Турецкие наречия и литературы / Türkçe Lehçeleri ve Türk Edebiyatları, [İçinde]: *Brockhaus ve Efron'un Ansiklopesik Sözlüğü*, 1902, №34, s. 159–170.

Два серебряных сосуда с енисейскими надписями / İki Gümüş Kaptaki Yenisey Yazıtları, *Zapiski Vostochnogo Otdeleniya Imperatorskogo Russkogo Arheologicheskogo Obshchestva*, 1902, XIV, s. 017–022.

Араб-филолог о монгольском языке / Arap Filologun Gözüyle Moğol Dilinin İncelemesi, *Zapiski Vostochnogo Otdeleniya Imperatorskogo Russkogo Arheologicheskogo Obshchestva*, 1903, XV, s. 75–171.

Элемент уйгурского письма Султана Омар-Шейха / Sultan Ömer Şeyh'in Uygur Mektubunun bir Kısmı, *Zapiski Vostochnogo Otdeleniya Imperatorskogo Russkogo Arheologicheskogo Obshchestva*, 1904, XVI, s. 01–012.

Prof. Dr. Ayder Memetoviç Memetov
(1944–2022)

1944 yılında Kırım Özerk Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'nde dünyaya gelir. Kırım Tatarcası dil bilimcisi, Ukrayna Bilimler Akademisi Kırım Bölümü üyesidir.

1969'da Taşkent Devlet Üniversitesi Doğu Fakültesi İran-Afgan Filoloji Bölümü'nü "İran filolojisi-Doğu filolojisi, Fars dili ve edebiyatı, İngiliz dili ve edebiyatı öğretmeni" olarak bitirmiştir.

1970 yılından itibaren Taşkent Nizami Devlet Pedagoji Enstitüsü'nde çalışmıştır. Tatar Dili ve Edebiyatı Bölümü'nün açılmasıyla, Kırım Tatarcası ses bilgisi, leksikolojisi, leksikografisi, morfolojisi gibi dersler için eğitim ve çalışma programları geliştirmiştir. 1975 yılında Özbekistan Bilimler Akademisi Dil ve Edebiyat Enstitüsü'nde *"Çağdaş Kırım Tatar Dilinde Farsçadan Alınan Sözcükler"* isimli doçentlik tezini başarıyla savunmuştur. 1979–1984 yılları arasında Taşkent Devlet Pedagoji Enstitüsü Kırım Tatar Dili ve Edebiyatı Bölümü başkanı olarak çalışmıştır. 1984 yılında Kırım Tatar Dilinin dil bilgisi yapısı üzerine ilk akademik ders kitabını yayımlamıştır. 1989 yılında Kazakistan Dil Bilimi Enstitüsü'nde Kırım Tatar dil bilimi alanında ilk olan *"Kırım Tatar Dilinin Kelime Dağarcığının Kaynakları"* isimli doktora tezini başarıyla savunmuştur.

Kırım'daki okullar ve üniversiteler için Kırım Tatarca öğretim üyelerinin yetiştirilmesi konusunda çok katkı sağlayan Memetov 5. sınıftan 11. sınıfa kadar Kırım Tatarca ders kitaplarını çıkarmıştır.

1992–1994 yılları arasında Simferopol Devlet Üniversitesi Kırım Tatar Dili Bölümü profesörü olan A. Memetov 1994 yılında bu bölümün başkanı olmuştur. 2002'den itibaren Tavrida Millî Üniversitesi Kırım Tatar ve Doğu Filolojı Fakültesi, 2015'ten itibaren ise Kırım Federal Üniversitesi Tavrida Akademisi Kırım Tatar ve Doğu Filolojı Fakültesi başkanı olmuştur.

Kitaplar

Къырымтатар тили грамматикасынынъ практикумы (Практикум по грамматике крымскотатарского языка) / Kırım Tatar Dilinin Dil Bilgisi Ders Kitabı, Taşkent, 1984.

Источники формирования лексики крымскотатарского языка / Kırım Tatar Dilinin Kelime Dağarcığının Kaynakları, Taşkent, 1988.

Эски арап ве фарс тиллеринден алынгъан сёзлер. Ашыкъ Умер. Биринджи китап /

Старые заимствования из арабского и персидского языков. Ашык Омер. Книга первая / *Arapça ve Farsçadan Alınan Eski Sözcükler. Âşık Ömer. Birinci Kitap*, Taşkent, 1988.

Эсерлердеки базы арап ве фарс сёзлеринынъ лугъаты. Ашыкъ Умер. Экинджи китап / *Словарь арабских и персидских слов. Ашык Омер. Книга вторая* / *Arapça ve Farsça Sözleri Sözcüğü. Âşık Ömer. İkinci Kitap*, Taşkent, 1990.

Иноязычные заимствования в крымскотатарском языке / *Kırım Tatar Dilinde Yabancı Dillerden Alınan Sözcükler*, Taşkent, 1990.

Крымские татары (Историко-лингвистический очерк) / *Kırım Tatarları. Tarihsel-Dilimsel Deneme*, Simferopol, 1993.

Имля лугъаты. 1–11 сыныфлар ичюн / *Орфографический словарь для 1–11 классов* / *Yazım Kuralları Sözlüğü. 1. -11. Sınıflar için*, Simferopol, 1993–1994.

Къырымтатар тили / *Крымскотатарский язык для 1–11 классов* (в соавторстве: И. А. Меметов, Л. А. Алиева) / *Kırım Tatar Dili. 1. –11. Sınıflar için* (İ. A. Memetov, L. A. Aliyeva ile birlikte), Simferopol, 1997–2011.

Лексикология крымскотатарского языка / *Kırım Tatar Dilinin Sözlük Bilimi*, Simferopol, 2000.

Крымскотатарский язык. Ч. II. Морфология / *Kırım Tatar Dili. İkinci Kısım. Morfoloji*, Simferopol, 2003.

Арабская литература (для студентов вузов; в соавторстве с У. И. Ганоу) / *Arap Edebiyatı. Akademik Ders Kitabı* (U. İ. Ganou ile birlikte), Simferopol, 2003.

Земаневий къырымтатар тили (Современный крымскотатарский язык) / *Çağdaş Kırım Tatar Dili*, Simferopol, 2006.

Къыскъа къырымтатарджа-русча фразеологик лугъат / *Краткий крымскотатарско-русский фразеологический словарь* (в соавторстве: А. М. Куртсеитов) / *Kısa Kırım Tatarcası-Rusça Deyimler Sözlüğü* (A. M. Kurtseyitov ile birlikte), Simferopol, 2009.

Крымскотатарско-русский словарь силлабической поэзии Ашыка Омера. Книга 4 (в соавторстве: Т. Б. Усеинов) / *Âşık Ömer'in Heceli Şiirlerinin Kırım Tatarcası-Rusça Sözlüğü. Döndürcü Kitap* (T. B. Useinov ile birlikte), Simferopol, 2010.

Крымскотатарский язык. Фонетика / *Kırım Tatar Dili. Ses Bilgisi*, Simferopol, 2012.

Старокрымскотатарская письменность / *Eski Kırım Tatar Alfabesi*, Simferopol, 2012.

Крымскотатарский язык (История изучения. Лексикология. Фонетика. Морфология) / *Kırım Tatar Dili. Araştırma Tarihi. Sözlük Bilimi. Ses Bilgisi. Morfoloji*, Simferopol, 2013.

Къырымтатар тили 5, 7-11 сыныфлар ичюн / Крымскотатарский язык для 5, 7–11 классов (в соавторстве: Л. А. Алиева) / *Kırım Tatar Dili. 5., 7. –11. Sınıflar için* (L. A. Aliyeva ile birlikte), Çernivtsi, 2015–2019.

Къырымтатар тилининъ популяр грамматикасы / *Kırım Tatar Dilinin Popüler Dil Bilgisi*, Simferopol, 2016.

Происхождение крымских татар. Древние народы Крыма (в соавторстве: И. А. Меметов) / *Kırım Tatarlarının Asılları. Kırım'ın Eski Halkları* (İ. A. Memetov ile birlikte), Simferopol, 2016.

Этническая история крымских татар: лингво-социокультурный анализ. Часть 1 (в соавторстве: И. А. Меметов) / *Kırım Tatarlarının Etnik Tarihi. Dilbilimsel-Sosyokültürel Analiz. Birinci Kısım* (İ. A. Memetov ile birlikte), Simferopol, 2017.

Къырымтатар тили (тувгъан). Къырымтатар ве рус тиллеринде окъуткъан умумтасиль муэссиселери ичюн окъув къулланмасы. 5-11 сыныфлар / Крымскотатарский язык (родной). Учебное пособие для общеобразовательных организаций с обучением на крымскотатарском и русском языках (в соавторстве: И. А. Меметов, Л. А. Алиева) / *Kırım Tatar Dili. 5. -11. Sınıflar için Ders Kitabı* (İ. A. Memetov, L. A. Aliyeva ile birlikte), Moskova, 2017–2018.

Развитие востоковедения в Крыму: XI век – начало XX века (в соавторстве: И. А. Меметов, Т. Б. Усеинов, А. Н. Сухоруков) / *XI. Yüzyılın – XX. Yüzyılın Başı Döneminde Kırım'da Doğu Araştırmalarının Gelişmesi* (İ. A. Memetov, T. B. Useyinov, A. N. Suhorukov ile birlikte), Simferopol, 2019.

Очерки по истории развития востоковедения в Крыму: XVIII век – начало XXI века (в соавторстве: И. А. Меметов, А. Н. Сухоруков) / *XVIII. Yüzyılın – XXI. Yüzyılın Başı Döneminde Kırım'da Doğu Araştırmalarının Gelişmesi Tarihine Toplu Bakış* (İ. A. Memetov, A. N. Suhorukov ile birlikte), Simferopol, 2020.

Makaleler

Об омонимии в крымскотатарском языке / Kırım Tatar Dilinde Eşadlılık üzerine, *Sovetskaya tyurkologiya*, Bakü, 1977, S. 4, s. 88–95.

Заимствования из русского языка в современном крымскотатарском языке / Çağdaş Kırım Tatar Dilinde Rusçadan Alınan Sözcükler, [İçinde]: *Üniversitede Filoloji Derslerinin Araştırılması ve Öğretilmesi Sorunları. Taşkent Devlet Pedagoji Enstitüsü'nün Bilimsel Makaleleri*, Taşkent, 1978, C. 243, s. 39–51.

Антонимы в крымскотатарском языке / Kırım Tatar Dilinde Karşıtanlamlı Sözcükler hakkında, *Sovetskaya tyurkologiya*, Bakü, 1979, S. 1, s. 62–68.

О терминах родства в крымскотатарском языке / Kırım Tatar Dilinde Akrabalık

Terimleri üzerine, *Sovetskaya tyurkologiya*, Bakü, 1980, S. 6, s. 70–75.

Арабские заимствования в крымскотатарском языке / Kırım Tatar Dilinde Arapçadan Alınan Sözcükler, *Sovetskaya tyurkologiya*, Bakü, 1985, S. 5, s. 9–21.

Русские кальки в крымскотатарском языке / Kırım Tatar Diline Rusçadan Geçen Kelimeler, *Sovetskaya tyurkologiya*, Bakü, 1986, S. 4, s. 13–21.

Фонетическое освоение русских заимствований в крымскотатарском языке / Kırım Tatar Dilinde Rusçadan Alınan Sözcüklerin Ses Bilgisi açısından Değiştirilmesi, *Sovetskaya tyurkologiya*, Bakü, 1988, S. 6, s. 72–80.

Семантическая и фонетико-морфологическая структура крымскотатарских размерных прилагательных / Kırım Tatar Boyut Sıfatlarının Semantik ve Morfolojik Yapıları, *Sovetskaya tyurkologiya*, Bakü, 1992, S. 2, s. 3–13.

Общественно-политические и философские взгляды Исмаила Гаспринского / İsmail Gasprinskiy'ın Felsefî ve Sosyo-Politik Görüşleri, [İçinde]: *Kara Deniz Bölgesi'nde Yaşayan Halkların Kültürleri*, Simferopol, 2011, S. 199, s. 7–10.

Лингвистические и экстралингвистические сведения о древних предках крымских татар / Kırım Tatarlarının Atalarına dair Dilsel ve Dildışı Bilgiler, *Nauchnyj vestnik Kryma*, Simferopol, 2017, S. 3 (8).

Prof. Dr. Hatip Yusupoviç Minnegulov (1939–)

1939 yılında Tataristan Cumhuriyeti'nin Zainsk şehrinde dünyaya gelir. Ünlü edebiyatçı, Türkolog, edebiyat eleştirmeni, Kazan Üniversitesi'nin fahri profesörü, Rusya Federasyonu (2005) ve Tataristan Cumhuriyeti'nin Hükümeti (1994) tarafından bilim alanında Üstün Hizmet Ödülü'ne layık görülmüştür, bilim ve teknoloji alanında Tataristan Cumhuriyeti Devlet Ödülü Adayı (1995), Rusya Beşerî Bilimler Akademisi üyesi (1996), Kul Gali (1998), Gayaz İshaki (2005), Cemal Balidi (2014), Subbuha Rafikova (2015) ve diğer ödüllerin sahibidir.

1959–1964 yıllarında Kazan Devlet Üniversitesi'nde Tarih ve Filoloji Bölümü'nü okumuştur. 1967 Kasım ayından bu yana Kazan Devlet Üniversitesi Tatar Edebiyatı Bölümü'nde görev yapmaktadır. 1984–1989 yıllarında Kazan Üniversitesi Filoloji Bölümü

başkan yardımcısı olarak çalışmıştır. 1972 yılında *"Saif Sarayi'nin Çevirileri ve Orijinal Eserleri"* isimli doçentlik tezini savunmuştur. 1991 yılında *"Tatar Edebiyatı ve Doğu Klasikleri (Bağlantılar ve Poetika Sorunları)"* isimli doktora tezini savunmuştur. 1992 yılında Kazan Devlet Üniversitesi profesörü olmuştur. 1999–2009 yıllarında Kazan Devlet Üniversitesi Tatar Edebiyatı Bölümü Başkanı olarak çalışmıştır.

50 kitap, 14 monografi, 4 ders kitabı dahil olmak üzere 1500'e yakın yayımlanmış bilimsel çalışmaya sahiptir. Bilimsel faaliyetlerinin ana alanı, Orta Çağ ve 19. yüzyılın Tatar Edebiyatı ve Doğu klasikleriyle olan bağlantılarıdır.

Kitaplar

Этапы развития тюрко-татарской, античной и русской литератур / Türk-Tatar, Antik ve Rus Edebiyatlarının Gelişim Aşamaları, Kazan, 2014.

Таҗеддин Ялчыгол. Рисаләи Газиза, транслитерация, переводы, комментарии, а также предисловие Х. Миннегулова / *Taceddin Yalçıgöl, Risali Gaziza*, çevriyazım, çeviri, yorumlar ve önsözü yazan H. Minnegulov, Kazan, 2014.

Татар әдәбияты тарихы (коллективная монография) / *Tatar Edebiyatı Tarihi. 1. C*. (Çok yazarlı araştırma kitabı), Kazan, 2014.

Тюркское словесное искусство / Türklerin Sözlü Edebiyat Sanatı, Kazan, 2014.

Иҗади гамәлле шәхесләр / Наследие творческих личностей/ Yaratıcı Şahısların Mirası, Kazan, 2014.

Татар әдәбияты тарихы (коллективная монография) / *Tatar Edebiyatı Tarihi. XIX. Yüzyıl. 3. C.* (çok yazarlı araştırma kitabı), Kazan, 2015.

Казанско-татарская тюркологическая школа / Kazan-Tatar Türkoloji Okulu, Kazan, 2016.

/ VII. –XVI. Yüzyılların Türk-Tatar Edebiyatında Devlet Kavramı, Kazan, 2016.

Тюрко-татарская словесность в контексте межлитературных связей / Edebiyatlar arası İlişkiler Bağlamında Türk-Tatar Sözlü Eserleri, Kazan, 2017.

Озын гомерем хатирәләре. I кисәк. Гомернең беренче чиреге / Воспоминания о моей долгой жизни. Часть 1 / Uzun Hayatımın Hatıraları. 1. Bölüm, Kazan, 2018.

Әдәбиятны өйрәнү юлында: фәнни мәкаләләр җыентыгы / На пути исследования литературы / Edebiyatı İnceleme Yolunda: Bilimsel Makaleler, Kazan, 2018.

Makaleler

Художественное своеобразие стихотворений Ашык Умера / Âşık Ömer'in Şiirlerinin Özellikleri, [İçinde]: *Filoloji ve Kültür*, Kazan, 2013.

Периодизация истории русской литературы и её типологическое соотношение с татарской / Rus Edebiyatı Tarihinin Dönemlendirilmesi ve Tatar Edebiyatıyla Tipolojik İlişkisi, [İçinde]: *Z. Ahmetov'un Eserlerinin Araştırılması ve Çağdaş Edebiyat Bilimi: Uluslararası Bilimsel ve Uygulamalı Konferansın Bildirileri*, Astana (Nur-Sultan), 2013.

Татарский Ибн Сина (об отдельных вопросах деятельности Р. Фахруддина) / Tatar İbn Sina (R. Fahreddin'in Bazı Faaliyetleri üzerine), [İçinde]: *R. Fahreddin'in Çalışmalarında Hümanist Düşüncelerin Geleşmesi: Uluslararası Bilimsel ve Uygulamalı Konferansın Bildirileri*, Kazan, 2013.

Многовековые взаимосвязи туркмен и татар / Türkmen ve Tatarlar arasındaki Yüzyıllardır Süren İlişkiler, *Nauchnyj Tatarstan,* № 4, Kazan, 2014.

О межлитературных татаро-турецких взаимосвязях / Edebiyatlar arası Tatar-Türk İlişkileri üzerine, [İçinde]: *XII. Uluslararası Türk Dünyasının Sosyal Bilimler Kongresinin Bildirileri*, Kazan, 2014.

Ризаэддин Фахреддин и татарское просветительство / Rızaeddin Fahreddin ve Tatar Aydınlanma Hareketi, [İçinde]: *Uluslararası Bilimsel ve Pratik Konferansın Bildirileri*, Kazan, 2014.

Татарская словесность в Казанском университете / Kazan Üniversitesi'nde Tatar Sözlü Eserleri, *Nauchnyj Tatarstan: Gumanitarskie nauki*, №1, Kazan, 2015.

Татарская литература XV–XVIII вв. История татар с древнейших времен / XV. – XVIII. Yüzyıllarda Tatar Edebiyatı, Eski Zamanlardan beri Tatarların Tarihi, [İçinde]: *Ş. Marcani Tarih Enstitüsü'nün Bildirileri*, 4. C., Kazan, 2015.

Международные татаро-тюркские литературные взаимосвязи последних лет / Ислам и тюркский мир: проблемы образования, языка, литературы, истории и религии. — Материалы VIII Международной тюркологической конференции / Son yıllarda Tatar-Türk Edebi İlişkiler / İslam ve Türk Dünyası: Eğitim, Dil, Edebiyat, Tarih ve Din Sorunları, [İçinde]: *VIII. Uluslararası Bilimsel ve Uygulamalı Konferansın Bildirileri,* Kazan, 2016.

Тукай в тюрко-исламском мире / Türk-İslam Dünyasında Tukay, *Turkologiya. Uluslararsı Dergi,* № 6, Türkistan, 2016 (2017).

Doç. Dr. Dorug-ool Aldın-ooloviç Monguş (1928–2017)

1928 yılında Övür Bölgesi'ndeki Solçur köyünde dünyaya gelir. Tuva dil bilimi ve Türkoloji uzmanıdır. Tuva Cumhuriyeti Hükümeti tarafından bilim alanında Üstün Hizmet Ödülü'ne layık görülmüştür. 1951 yılında Abakan Öğretmen Enstitüsü'nden mezun olduktan sonra bir sene boyunca Kızıl Pedagoji Okulu'nda ana dil öğretmeni olarak çalışmıştır. 1957 yılında Lomonosov Moskova Devlet Üniversitesi Doğu Dilleri Enstitüsü'nden mezun olmuştur. 1957–1959 yılları arasında Tuva Bölge Öğretmen Geliştirme Enstitüsü'nde metodoloji uzmanı olarak çaılşmış, ulusal okullar için ana dil müfredat ve ders kitaplarının oluşturulmasını yönetmiştir. 1962 yılında Rusya Bilimler Akademisi Dil Bilimi Enstitüsünde *"Tuva Dilinde Geçmiş Zamanın Formları"* isimli doçentlik tezini savunmuştur. Aynı zamanda 55 sene çalıştığı Tuva Dil, Edebiyat ve Tarih Araştırma Enstitüsü'nde çalışmaya başlamış, 1962–1972 yılları arasında Dil ve Yazı Sektörü Başkanı olarak çalışmıştır. 150'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Формы прошедшего времени изъявительного наклонения в тувинском языке / Tuva Dilinde Haber Kipi Geçmiş Zamanın Formları, Kızıl, 1963.

Совет уеде тыва дылдын хогжулдези (в соавторстве: Ш. Ч. Сат) / *Sovyet Döneminde Tuva Dilinin Gelişimi* (Ş. Ç. Sat ile birlikte), Kızıl, 1967.

Русско-тувинский словарь общественно-политических терминов (в соавторстве: М. Д. Биче-оол, Ч. М. Доржу, М. Б. Мартан-оол и др.) / *Rusça-Tuvaca Sosyal-Politik Terimleri Sözlüğü* (M. D. Biçe-ool, Ç. M. Dorju, M. B. Martan-ool vd. ile birlikte), Kızıl, 1979.

Русско-тувинский словарь (в соавторстве: М. Д. Биче-оол, А. К. Дельгель-оол, А. Ч. Кунаа) / *Rusça-Tuvaca Sözlüğü* (M. D. Biçe-ool, A. K. Delgel-ool, A. Ç. Kunaa vd. ile birlikte), Moskova, 1980.

Правила тувинской орфографии и пунктуации / Tuvaca Yazım ve Noktalama Kuralları, Kızıl, 1986.

Русско-тувинский учебный словарь: 5000 слов / Rusça Tuvaca Okuma Sözlüğü. 5000 Sözcük, Moskova, 1988.

Тувинский язык (в соавторстве: Д. М. Насилов) / *Tuva Dili* (D. M. Nasilov ile birlikte), [İçinde]: Rusya Federasyonu'nun Devlet Dilleri, Moskova, 1995.

Тувинский язык и письменность: Избранные труды / Tuva Dili ve Yazısı. Seçilmiş Eserler, Kızıl, 2009.

Толковый словарь тувинского языка: в 2-х т. / Tuva Dili Açıklayıcı Sözlüğü: 2 C., Novosibirsk, 2011.

Makaleler

Настоящее заглазное время в тувинском язык / Tuva Dilinde Duyulan Şimdiki Zaman, *Uchenye Zapiski Tuvinskogo nauchno-*

issledovatel'skogo Instituta yazyka, literatury i istorii, S. 6, Kızıl, 1958, s. 111–115

Развитие тувинского языка в советскую эпоху / Sovyet Döneminde Tuva Dilinin Gelişimi, *Uchenye zapiski Tuvinskogo nauchno-issledovatel'skogo Instituta yazyka, literatury i istorii*, S. 7, Kızıl, 1967, s. 96–107.

40 лет тувинской письменности / Tuvaca Yazısının 40. Yıldönümü, *Uchenye Zapiski Tuvinskogo nauchno-issledovatel'skogo Instituta yazyka, literatury i istorii*, S. 15, Kızıl, 1971, s. 12–21.

Тувинский алфавит и его совершенствование / Tuvaca Alfabesi ve Gelişimi, [İçinde]: *SSCB Türk Dilleri Alfabelerinin Gelişmesinin Sorunları*, Moskova, 1972, s. 140–148.

Слово о Пальмбахе / Palmbah Destanı, *Uchenye zapiski Tuvinskogo nauchno-issledovatel'skogo Instituta yazyka, literatury i istorii*, S. 16, Kızıl, 1973, s. 268–271.

Проблемы изучения функционирования русского языка в Туве (в соавторстве: Б. И. Татаринцев) / Tuva'da Rus Dilinin İşleyişini İnceleme Sorunları (B. İ. Tatarintsev ile birlikte), [İçinde]: *Tuva'da Rusça. Bilimsel Makaleler*, Kızıl, 1985, s. 3–15.

Prof. Dr. Oleg Alekseeviç Mudrak

(1962–)

1962 yılında Altay bölgesinde dünyaya gelir. Rusya Bilimler Akademisi Dil Bilimi Enstitüsü Ural-Altay Dilleri Bölümü baş bilim uzmanı. Altay dili ve Paleo-Asya Dilleri alanında önemli etimolojik çalışmalara ve sözlüklere sahiptir. Kapsamlı "Altay Dillerinin Etimolojik Sözlüğü" yazarlarından biridir (2003).

Sibirya, Uzak Doğu ve Kuzey Amerika halklarının karşılaştırmalı tarihsel dil bilimi uzmanıdır. Moskova Karşılaştırmalı Araştırmalar Okulunun temsilcisidir.

1978 yılında Moskova Devlet Üniversitesi Filoloji Fakültesi Yapısal ve Uygulamalı Dil Bilimi Bölüm'üne girmiştir. 1984 yılında üniversiteden mezun olduktan sonra Mudrak, Çeboksarı şehrinde Çuvaş ÖSSC Bakanlar Kuruluna bağlı olan Dil, Edebiyat, Tarih ve Ekonomi Araştırma Enstitüsü'nün Dil Bölümü'ne atanmıştır. Çuvaş etimolojik sözlüğü için materyallerin toplanmasına büyük katkı sağlamıştır.

1986 yılında Çuvaşça ve diğer Türkçe dillerinin ses bilgisi üzerine bir tez üzerinde çalıştığı SSCB Bilimler Akademisi Dil Bilimi Enstitüsü'nde doktora yapmaya başlamıştır. 1991 yılında beri SSCB BA Doğu Araştırmaları

Enstitüsü Diller Bölümü'nde çalışmıştır. Aynı zamanda 1994 yılında BA Dil Bilimi Enstitüsü'nde *"İzole Dil ve Proto Dilin Rekonstrüskiyonları Sorunları: Tarihi Ses Dizgesi, Morfoloji ve Yorumlanması"* isimli doktora tezini başarıyla savunmuştur.

1995 yılından beri "Dünya Dilleri", "Ses Bilimi", "Paleo-Asya Dilleri", "Eskimo Dilleri", "Orta Moğol Dili", "Orhun Anıtlarının Eski Türk Dili" gibi dersleri verdiği Rusya Devlet Beşeri Bilimler Üniversitesinde çalışmaya başlamıştır.

Kitaplar

Андийские основы. Этимологический словарь / *And Temelleri.* Etimolojik Sözlük, Moskova.

Аварские основы. Этимологический словарь / *Avar Temelleri.* Etimolojik Sözlük, Moskova, s. 1313

Кыпчакские языки Урало-Поволжья / İdil-Ural Kıpçak Dilleri, Astana.

Даргинские Основы. Этимологический словарь, т. 1 / *Dargin Temelleri*. Etimolojik Sözlük, C. 1, Moskova.

Даргинские Основы. Этимологический словарь, т. 2 / *Dargin Temelleri*. Etimolojik Sözlük, C. 2, Moskova, s. 700

Эскимосский этимологикон / *Eskimo Dili Etimolojik Sözlüğü*, Moskova, s. 1322

Классификация тюркских языков и диалектов с помощью методов глоттохронологии на основе вопросов по морфологии и исторической фонетике / Morfoloji ve Tarihi Ses Bilgisi açısından Glottokronoloji Yöntemleri Yardımıyla Türk Dillerinin ve Lehçelerinin Sınıflandırılması, Moskova, s. 187.

Makaleler

Новые результаты в генеалогической классификации тюркских диалектов (в соавторстве: А. В. Дыбо и др.) / Türk Lehçelerinin Şecere Sınıflandırmasında Yeni Sonuçlar (A. V. Dıbo vd. ile birlikte), *Oriental Studies*, Elista, C. 14, № 3, s. 696–713.

Historical Names Albania, Aluank, and Alan in Cross-Cultural Communication (A. K. Alikberov ile birlikte), *Voprosy onomastiki*, Ekaterinburg, C. 16, № 2, s. 213–231.

Кавказизмы в осетинском языке / Oset Dilinde Kafkas Dillerinden Alınan Kelimeler, *Rodnoj yazyk. Lingvisticheskij Zhurnal*, Moskova, C. 1, № 2, s. 76–129.

Печенежские имена и названия в сборнике хазарский альманах / Hazar Almanaktaki Peçenek İsimleri, *Hazarskij al'manah*, Moskova, C. 17, s. 9.

Армянский и восточнокавказские языки / Ermeni Dili ve Doğu Kafkas Dilleri, [İçinde]: *Slav ve Balkan Dil Bilimi: Rus Dil Bilimi, Slav Dil Bilimi. Karşılaştırmalı Araştırmalar.* S. L. Nikolayev'in 64. Doğum Günü münasebetiyle, Moskova, s. 221–238

Лексические заимствования культурной лексики как свидетельство миграций носителей карачаево-балкарского языка / Karaçay-Balkar Dili Konuşanların Göçlerinin Kanıtı olarak Kültürle ilgili Kelime Dağarcığından Alınan Kelimeler, [İçinde]: XXI. *Yüzyılda Türk Dil Bilimi.* Tataristan BA Dil, Edebiyat ve Sanatlar Enstitüsü'nün Kurulmasının 80. Yıl Dönümü münasebetiyle Düzenlenen Uluslararası Bilim Konferansının Bildirileri, Kazan, s. 140–144.

Основной корпус восточноевропейской руники / Doğu Avrupa Yazıtlarının Derlemi, *Hazarskij al'manah*, Moskova, 2000, C. 15, s. 296–416.

Заметки по иноязычной лексике хазарско–еврейских документов / Yahudi Hazar Belgelerinin Yabancı Dil Kelime Dağarcığı üzerine Notlar, *Hazarskij al'manah*, Moskova, 2000, C. 14, s. 349–379.

Кавказско-албанский алфавит как пример новой письменности для христианских народов (в соавторстве: А. К. Аликберов и др.) / Hristiyan Halklar İçin Yeni bir Yazı Sistemi Örneği olarak Kafkas-Arnavut Alfabesi (A. K. Alikberov ile birlikte), [İçinde]: *Antik ve Orta Çağlarda Doğu Avrupa. Devlet Altyapısının Unsuru olarak Alfabe.* XXVIII V. T. Paşuto Konferansının Bildirileri, Moskova, 2016, s. 21–25.

Prof. Dr. Kenesbay Musayeviç Musayev
(1931–2020)

1931 yılında Kazakistan'ın Güney Kazakistan vilayeti Sozak ilçesine bağlı Karatav (Kümisti) kasabasında dünyaya gelir. Türk dillerinin toplumsal dil bilimi, karşılaştırmalı tarihsel dilbilgisi, yazı sistemleri, folkloru, terminolojisi uzmanı, Kitab-ı Mukaddes'in Kazakça çevirmenidir.

1947 yılında Türkistan Öğretmen Okulu'nu bitirmiştir. 1952 yılında Almatı'da Kazakistan Devlet Üniversitesi Filoloji Fakültesi'nden mezun olmuştur. 1952–1956 yılları arasında SSCB Bilimler Akademisi Dil Bilimi Enstitüsü Türk Dilleri Bölümü'nde E. V. Sevortyan (bk.) danışmanlığında doktora öğrencisi olarak okumuştur. 1956'da *"Çağdaş Kazakçada Fiil-İsim Yapıları Üzerine"* isimli doçentlik tezini savunmuştur. Aynı yıl DE Türk Dilleri Bölümü'nün araştırma görevlisi olmuştur. 1968 yılında *"Karaim Dilinin Yapısı"* isimli doktora tezini savunmuştur. 1958–1994 yılları arasında Moskova'da SSCB Yazarlar Birliğine bağlı Gorkiy Edebiyat Enstitüsü Edebi Çeviri Bölümü'nde Kazakça, Kırgızca, Türkmence, Tatarca, Karakalpakça, Altayca ve Hakasça öğretmeni olarak çalışmıştır. 1997 yılında Lomonosov Moskova Devlet Üniversitesi Asya

ve Afrika Ülkeler Enstitüsü'nün profesörü olmuştur.

1987'den ititbaren SSCB Bilimler Akademisi Sovyet Türkologlar Komitesi, 1992'den itibaren Rusya Federasyonu Bilimler Akademisi Ulusal Türkologlar Komitesi başkan yardımcısı olarak çalışmıştır. 1990'da "Қазақ тілі" (Kazak Dili) adındaki Moskova Ulusal Kültür Topluluğu'nu kurmuştur.

1988 yılında Türk Dil Kurumu'nun haberleşme üyesi, 2000 yılında ise fahri üyesi seçilmiştir, Rusya Federasyonu Hükümeti tarafından kültür alanında Üstün Hizmet Ödülü'ne layık görülmüştür (2004). Kazakistan Ulusal Bilimler Akademisi üyesi (2003), Ahmet Yesevi Türk Kazak Üniversitesi'nin fahri profesörü (2002), "Parasat" nişanı (Kazakistan) ve Abdulaziz Saud Al-Babtain (Kuveyt) ödüllerine sahiptir. 320'dan fazla bilimsel çalışmayı kaleme almıştır.

Kitaplar

Грамматика караимского языка. Фонетика и морфология / *Karaim Dilinin Dil Bilgisi. Ses Bilgisi ve Morfoloji*, Moskova, 1964.

Алфавиты языков народов СССР / *SSCB Halklarının Dillerinin Alfabeleri*, Moskova, 1965.

Караимский язык / *Karaim Dili*, [İçinde]: SSCB Halklarının Dilleri, C. 2: Türk Dilleri, Moskova, 1966.

Казахский язык / *Kazak Dili*, [İçinde]: SSCB Halklarının Dillerinin Edebiyatlarının Gelişme Kuralları. Türk, Fin-Ugor ve Moğol Dillerinin Diliçi Gelişim Süreçleri, Moskova, 1969.

Вопросы разработки алфавитов и орфографий тюркских литературных языков / Türk Edebi Dillerinin Alfabe ve Yazı Sistemlerinin Geliştirilmesi Sorunları, [İçinde]: SSCB Halklarının Dillerinin Edebiyatlarının Gelişme Kuralları. Türk, Fin-Ugor ve Moğol Dillerinin Diliçi Gelişim Süreçleri, Moskova, 1969.

Закономерности изменения в фонетике тюркских литературных языков / Türk Edebi Dillerinin Ses Bilgisinde Düzenli Değişimler, [İçinde]: SSCB Halklarının Dillerinin Edebiyatlarının Gelişme Kuralları. Türk, Fin-Ugor ve Moğol Dillerinin Diliçi Gelişim Süreçleri, Moskova, 1969.

Development of Social Functions of National Languages in the USSR and Theoretical Questions of Social Linguistics (V. I. Abaev, S., Azimov, F. Filin. ile birlikte), Moskova, 1971.

Вопросы разработки и совершенствования орфографий литературных тюркских языков / Türk Edebi Dillerinin Alfabe ve Yazı Sistemlerinin Geliştirilmesi Sorunları, [İçinde]: SSCB Türk Edebi Dillerinin Yazım Kuralları, Moskova, 1973.

*Караимско-русско-польский словарь (*в соавторстве: Н. А. Баскаков, А. И. Дубинский, А. А. Зайончковский и др.) / *Karaimca-Rusça-Lehçe Sözlüğü* (N. A.

Baskakov, A. I. Dubinskiy, A. A. Zayonçkovskiy vd. ile birlikte), Moskova, 1974.

Лексика тюркских языков в сравнительном освещении / *Türk Dillerinin Kelime Dağarcıklarının Karşılaştırmalı Analizi*, Moskova, 1975.

Краткий грамматический очерк караимского языка / *Karaim Dili Dil Bilgisine Toplu Bakış*, Moskova, 1977.

Национально-языковое строительство в СССР / *SSCB'de Ulusal Dil Politikası*, Moskova, 1982.

Разработка и усовершенствование алфавитов и орфографий языков народов СССР / *Türk Edebi Dillerinin Alfabe ve Yazı Sistemlerinin Geliştirilmesi*, [İçinde]: SSCB Halklarının Dillerinin Alfabe ve Yazı Sistemlerinin Geliştirilmesi üzerine Deneme, Moskova, 1982.

Пратюркские сонанты / *Proto Türk Ötümlü Sesler*, [İçinde]: Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Tarihsel Dil Bilgisi. Ses Bilgisi, Moskova, 1984.

Лексикология тюркских языков / *Türk Dillerinin Leksikolojisi*, Moskova, 1984.

Формирование, развитие и современные проблемы терминологии на языках союзных республик СССР / *SSCB Cumhuriyetlerinin Dillerinde Terminolojinin Oluşturulması, Geliştirilmesi ve Çağdaş Sorunları*, [İçinde]: SSCB Cumhuriyetlerinin Dillerinde Terminolojinin Oluşturulması, Moskova, 1986.

Пратюркские союзы / *Proto Türk Bağlaçlar*, [İçinde]: Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Tarihsel Dil Bilgisi. Morfoloji, Moskova, 1988.

Пратюркские частицы / *Proto Türk Edatlar*, [İçinde]: Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Tarihsel Dil Bilgisi. Morfoloji, Moskova, 1988.

Пратюркская лексика: небесные тела и небесная сфера; отношения по родству и свойству, социальные отношения; война и оружие / *Proto Türk Söz Dağarcığı: Gök Cisimleri ve Kubbesi; Yakınlık ve Nitelik İlişkileri; Sosya İlişkiler; Savaş ve Silah*, [İçinde]: Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Tarihsel Dil Bilgisi. Söz Dağarcığı, Moskova, 1988.

Языки и письменности народов Евразии (региона бывшего СССР) / *Avrasya Halklarının Dilleri ve Yazı Sistemleri (Eski SSCB Bölgesi)*, Almatı, 1993.

Проблемы функционирования современных тюркских языков / *Çağdaş Türk Dillerinin İşlevsel Sorunları*, Almatı, 1994.

Ғылым, халың қалай? (Как поживаешь, Наука?) / *Bilim, Nasılsın?* Almatı, 1994.

Караимский язык / *Karaim Dili*, [İçinde]: Dünya Dilleri. Türk Dilleri, Moskova, 1997.

Пратюркская лексика / *Proto Türk Söz Dağarcığı*, [İçinde]: Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Tarihsel Dil Bilgisi. Söz Dağarcığı, Moskova, 2001.

Кыпчакская группа / *Kıpçak Dil Grubu*, [İçinde]: Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Tarihsel Dil Bilgisi. Bölgesel Rekonstrüksyonlar, Moskova, 2002.

Крымтатарский язык. Учебное пособие (в соавторстве: А. Меметов) / *Kırım Tatarcası. Ders Kitabı*. (A. Memetov ile birlikte), Simferopol, 2003.

Синтаксис караимского языка / *Karaim Dilinin Söz Dizimi*, Moskova, 2004.

Казахский язык. Учебник / *Kazakça. Ders Kitabı*, Moskova, 2008.

Морфология крымтатарского языка (в печати) / *Kırım Tatarcası Morfolojisi* (basılmakta).

Makaleler

Проблемы формирования и развития терминологии на языках народов Российской / Rusya Federasyonu Halklarının Dillerine Terminolojinin Oluşturulması ve Geliştirilmesi Sorunları, [İçinde]: *Rusya Federasyonu ve BDT Cumhuriyetlerindeki Başlıca Dillerde Terminolojinin Oluşturulması*, Moskova, 2000, s. 3–34

Тюркские языки в Центральной Евразии, их контакты / Merkez Avrasya'da Türk Dilleri ve Onların Bağlantıları, [İçinde]: *Avrasya Coğrafyasında Kültürlerarası Diyalog. Avrasya Halklarının Kültürlerarası İletişiminde Dil ve Edebiyat.* Uluslararası Bilimsel Konferansın Bildirileri (Ufa, 30 Eylül – 2 Ekim 2002), Ufa, s. 134–137.

Тюрки Центральной Евразии: контакты языков и культур / Merkez Avrasya Türkleri: Dil ve Kültür Temasları, *Turkologiya*, Turkistan, 2002, № 1, s. 10–25.

О современной тюркологии / Çağdaş Türkoloji üzerine, [İçinde]: Türk Dünyası ve Saha Halkı, Verhnevilüysk, 2003, № 2, s. 5–6.

Тюркские языки и тюркская культура в центре Евразии / Avrasya Merkezinde Türk Dilleri ve Türk Kültürü, *Vostokovednyj sbornik*, Simferopol, 2002, № 5, s. 140–156.

Связи языков и культур тюрков в Центральной Евразии / Merkez Avrasya Türklerinin Dil ve Kültür Bağlantıları, [İçinde]: *Avrasya Halklarının Kültürlerinin Oluşumunda ve Gelişiminde Deşt-i Kıpçak ve Altın Orda'nın Rolü*, Moskova, 2003, s. 216–222.

Тюркско-иранские культурно-языковые контакты / Türk-İran Kültür ve Dil Temasları, *Turkologiya*, Turkistan, 2004, № 5, s. 1–22.

О мере сохранения праформ и прасемантики слов в современных тюркских языках / Çağdaş Türk Dillerinde Kelimelerin Proto Formları ve Semantiğini Koruma Tedbirleri, [İçinde]: *Altay Dil Biliminin Sorunları, "Tenişev 2007" Bilimsel Konferansının Bildirileri*, Moskova, 2007, s. 127–131.

Кыпчаки и пракыпчакский язык / Kıpçaklar ve Proto Kıpçak Dili, *Uchenye Zapiski Tavricheskogo nacionalnogo universiteta im. V. I. Vernadskogo*, Filoloji Serisi, Simferopol, 2007, № 5, s. 5–27.

Представления тюрок о небе, небесных телах и явлениях / Türklerin Gök, Gök Cisimleri ve Olguları ile ilgili İnançları, [İçinde]: *Proto Türk Halklarının Yaşadıkları Ortam ve Somut Kültür Mirası*, Moskova, 2008, s. 12–41.

Vladimir Mihayloviç Nadelyaev
(1912–1985)

1912 yılında Habarovsk şehrinde dünyaya gelir. Önce gelen Türkolog ve Moğolist, deneysel ses bilimci, Sibirya Ses Bilim Okulu'nun kurucusu, epigrafi uzmanı, 150'den fazla Sibirya dilleri uzmanı yetiştirmiştir. Nadelyaev'in danışmanlığıyla 30'dan fazla Sibirya dilinin ses sistemleri incelenmiş ve tarif edilmiştir. Tuva Cumhuriyeti Hükümeti tarafından bilim alanında Üstün Hizmet Ödülü'ne (1973) layık görülmüştür.

1933–1938 yılları arasında Taymır'da kurduğu Korgo-Küel Göçebe Dolgan Ulusal Okulu'nda çalışmıştır. 1944 yılında Leningrad Devlet Üniversitesi Filoloji Fakültesi Moğol Dilleri Bölümü'nden mezun olan Nadelyaev, sonra aynı üniversitede Şarkiyat Fakültesi'nde çalışmıştır. Küresel öneme sahip çok sayıda çalışmayı yayımlamasına rağmen bilimsel araştırmalarını bir tez haline getirmeyi gerekli olarak düşünmemiştir. 1958–1966 yılları arasında Rusya Bilimler Akademisi Leningrad Şubesi Dil Bilimi Enstitüsü Altay Dilleri Sektörü'nde bilimsel faaliyette bulunmuştur. 1966'dan 1985'e kadar Rusya Bilimler Akademisi Sibirya Şubesi Tarih, Dil ve Felsefe Enstitüsü nezdindeki Deneysel Fonetik Araştırma Laboratuvarı'nda çalışmıştır.

60'lı yıllarda birkaç Türkologlarla birlikte "Eski Türkçe Sözlüğü" üzerine çalışmıştır. Aradan 50 senenin geçmesine rağmen bu kitap bütün Türkoloji camiasının el kitabı niteliğini korumaktadır.

Kitaplar

Проект универсальной унифицированной фонетической транскрипции (УУФТ) / Evrensel Birleşik Fonetik Transkripsiyon Taslağı, Moskova; Leningrad, 1960.

Древнетюркский словарь (в соавторстве: Д. М. Насилов, Э. Р. Тенищев, А. М. Щербак) / *Eski Türkçe Sözlüğü* (D. M. Nasilov, E. R. Tenişev, A. M. Şerbak ile birlikte), Leningrad, 1969.

Современный монгольский язык. Морфология / Çağdaş Moğol Dili. Biçim Bilgisi, Novosibirsk, 1988.

Makaleler

Особенности звуковой системы языка тофов / Tofalar Dilinde Ses Sisteminin Özellikleri, [İçinde]: *"Kuzey Asya Haklarının Etnogenezi" Konferansının Bildirileri*, Novosibirsk, 1969, s. 235–236.

Тибетская грамматическая традиция в монгольской национальной грамматике / Moğol Ulusal Gramerinde Tibet Gramer Geleneği, [İçinde]: *Orta Asya ve Tibet. Doğu Asya'nın Tarihi ve Kültürü,* Novosibirsk, 1972, s. 161–164.

Артикуляционная классификация гласных / Artikülasyon Özelliklerine göre Ünlülerin Sınıflandırılması, [İçinde]: *Sibirya Dillerinin Ses Dizgelerinin Araştırılması*, Novosibirsk, 1980, s. 3–91.

Графика и орфография долганского языка / Dolgan Dilinin Yazısı ve Yazım Kuralları, [İçinde]: *Sibirya Dillerinin Deneysel Ses Dizgesi,* Novosibirsk, 1982, s. 3–50.

Древнетюркские надписи Горного Алтая / Dağlık Altay'ın Eski Türkçe Yazıtları, [İçinde]: *Altay Dilinin Bugünkü Durumu*, Gorno-Altaysk, 1984, s. 81–103.

Состав фонем в звуковой системе современного монгольского языка / Çağdaş Moğol Dilinin Ses Sistemini Oluşturan Fonemler, [İçinde]: *Sibirya Dillerinin Deneysel Ses Dizgesi,* Novosibirsk, 1985, s. 3–24.

У истоков тувинского языка / Tuva Dilinin Kökenleri, [İçinde]: *Tuva Filolojisi Araştırmaları*, Kızıl, 1986, s. 53–63.

Современный монгольский язык. Фонетика и орфоэпия / Çağdaş Moğol Dili. Ses Dizgesi ve Yazım Kuralları, [İçinde]: *Sibirya ve Moğolistan'ın Dilleri*, Novosibirsk, 1987, s. 3–74.

Dr. Fanuza Aitbaevna Nadrşina

(1936–)

1936 yılında Başkurdistan Cumhuriyeti Staro-Muradımovo köyünde dünyaya gelir. Önde gelen Başkurt halk edebiyatı uzmanı.

1959 yılında Sterlitamak Devlet Pedagoji Enstitüsü (şimdiki Başkurdistan Devlet Üniversitesi Sterlitamak Şubesi) mezunu olup SSCB Bilimler Akademisi Başkurt Şubesi Tarih, Dil ve Edebiyat Enstitüsü'nde doktora yapmıştır. 1971 yılında *"Başkurt Folklorunun Veciz Türleri: Atasözleri, Deyimler, Bilmeceler"* isimli doçentlik tezini, 1998 yılında ise *"Başkurt Masaldışı Halk Hikâyeleri"* isimli doktora tezini savunmuştur. 1962 yılından bu yana SSCB / Rusya Federasyonu Bilimler Akademisi Başkurt Şubesi Tarih, Dil ve Edebiyat Enstitüsü'nde çalışmaktadır. 2017 yılında Başkurdistan Cumhuriyeti Bilimler

Akademisi'nin fahri üyesi olmuştur. 300'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Слово народное / *Halkın Sözü*, Ufa, 1983.

Башкирское народное творчество. Т. 2: Предания и легенды / *Başkurt Halk Eserleri. C. II: Hikâyeler ve Efsaneler*, Ufa, 1987.

Духовные сокровища / *Manevi Hazineler*, Ufa, 1992.

Башкирское народное творчество. Т. 7: Пословицы, поговорки, приметы. Загадки / *Başkurt Halk Eserleri. C. VII: Atasözleri, Deyimler, Batıl İnançlar. Bilmeceler*, Ufa, 1993.

Башкирские народные мелодии, песенно-плясовые игры / *Başkurt Halk Ezgileri, Şarkı ve Dans Oyunları*, Ufa 1996.

Башкирские народные песни, песни-предания / *Başkurt Halk Şarkıları, Efsane Şarkıları*, Ufa, 1997 (Başkurtça, Rusça ve İngilizce olarak yayımlanmıştır).

Башкирские народные предания и легенды / *Başkurt Halk Hikâyeleri ve Efsaneleri*, Ufa, 2001 (Başkurtça, Rusça ve İngilizce olarak yayımlanmıştır).

Башкирско-англо-русский словарь адекватных пословиц и поговорок (в соавторстве: Э. М. Созинова) / *Başkurtça-İngilizce-Rusça Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü* (E. M. Sozinova ile birlikte), Ufa, 2002.

"Урал-батыр": башкирский народный эпос / *"Ural-Batır": Başkurt Halk Destanı*, Ufa, 2003 (Başkurtça, Rusça ve İngilizce olarak yayımlanmıştır).

Салават Юлаев. Энциклопедия (коллективная монография) / *Salavat Yulayev. Ansiklopedi* (çok yazarlı araştırma kitabı), Ufa, 2004.

Память народная (исторические корни и жанровые особенности башкирских народных преданий и легенд) / *Halkın Hafızası (Başkurt Halk Hikâyeleri ve Efsanelerinin Tarihsel Kökleri ve Türlerinin Özellikleri)*, Ufa, 2006.

Русско-башкирский словарь пословиц-эквивалентов / *Rusça-Başkurtça Eş Değerli Atasözleri Sözlüğü*, Ufa, 2008.

Салават Юлаев в башкирском фольклоре (исследования и материалы). В 2 т. Т. 1: Предания и легенды. Т. 2: Эпос, песни и баиты / *Başkurt Halk Edebiyatında Salavat Yulayev (Araştırmalar ve Malzemeler). 2 C. C. 1: Hikâyeler ve Efsaneler. C. 2: Destan, Şarkı ve Baitler*, Ufa, 2008.

Мифологические представления древних башкир: башкирский фольклор как исторический источник / История башкирского народа в семи томах. Т. 1 (коллективная монография) / *Eski Başkurtların Mitolojik İnançları: Tarihi Kaynak olarak Başkurt Halk Edebiyatı*, [İçinde]: Başkurt Halkının Tarihi. 7 ciltli. C. 1 (çok yazarlı araştırma kitabı), Moskova, 2009.

Башкирские народные эпические сказания / *Başkurt Halk Destanları*, Ufa, 2010

(Başkurtça, Rusça ve İngilizce olarak yayımlanmıştır).

Устное народное творчество (предания, легенды, эпосы, песни) / История башкирского народа в семи томах. Т. 3 (коллективная монография) */ Sözlü Halk Eserleri (Hikâyeler, Efsaneler, Destanlar, Şarkılar)*, [İçinde]: Başkurt Halkının Tarihi. 7 citlli. C. 3 (çok yazarlı araştırma kitabı), Ufa, 2011.

Отражение средневековой истории башкир в устном народном творчестве / История башкирского народа в семи томах. Т. 2 (коллективная монография) */ Sözlü Halk Eserlerinde Başkurt Ortaçağ Tarihinin Yansıması*, [İçinde]: Başkurt Halkı Tarihi. 7 citlli. C. 2 (çok yazarlı araştırma kitabı), Ufa, 2012.

Башкирские исторические предания и легенды / Başkurt Tarihsel Hikâyeleri ve Efsaneleri, Ufa, 2015.

Makaleler

Башкирские сказки о животных / Başkurt Hayvan Masalları, [İçinde]: *Başkurt Halk Edebiyatı. Araştırmalar ve Materyaller*, Ufa, 1993, s. 26–48.

Жанры башкирской несказочной прозы: к проблеме взаимодействия и взаимосвязи жанров / Başkurt Sözlü Halk Edebiyatında Masaldışı Sözlü Hikâyelerin Türleri: Türlerin Etkileşimi ve İlişkileri üzerine, [İçinde]: *Başkurt Halk Edebiyatı. Araştırmalar ve Materyaller*, Ufa, 1999, № 3, s. 33–42.

Baskort Folk Song as a Phenomenon of National Culture / Millî Kültürü Fenomeni olarak Baskurt Halk Şarkısı, *Vatandash,* Ufa, 2003, № 1, s. 107–113.

Legends about the origin of Bashkort tribes and kins / Başkurt Kabileleri ve Soylarının Kökeni üzerine Efsaneler, *Vatandash,* Ufa, 2007, № 1, s. 137–158.

Башкирско-русские историко-культурные связи в фольклоре / Bashkir-Russian Historical and Cultural Links in Folklore / Başkurt-Rus Tarihsel ve Kültürel Bağları, *Vatandash,* Ufa, 2007, № 9, s. 168–172.

Мотив выбора жениха в башкирском фольклоре / Başkurt Halk Edebiyatında Damat Seçme Motifi, *Yadkyar*, 2008, № 2, s. 98–103.

Башкирские пословицы и поговорки в записях С. Г. Рыбакова / S. G. Rıbakov'un Notlarında Başkurt Atasözleri ve Deyimleri, *Problemy vostokovedeniya,* Ufa, 2009, № 3, s. 76–80.

Военно-патриотическая тема в башкирском фольклоре (Отечественная война 1812 г.) / Military-patriotic theme in Bashkort folklore (Patriotic War of 1812) / Başkurt Halk Edebiyatında Vatanseverlik Konusu üzerine (1812 Vatanseverlik Savaşı), *Vatandash,* Ufa, 2012, № 6, s. 143–147.

Пути сохранения нематериального культурного наследия Республики Башкортостан в современных условиях /

Bugünlerde Başkurdistan Cumhuriyeti'nin Somut Olmayan Kültürel Mirasını Koruma Yolları, *Problemy vostokovedeniya*, Ufa, 2014, № 4, s. 61–67.

Культ птиц в легендах и обрядах башкир / Başkurt Efsanelerinde ve Ritüellerinde Kuş Kültü, *Problemy vostokovedeniya*, Ufa, 2019, № 1, s. 64–71

Prof. Dr. Dmitriy Mihayloviç Nasilov (1935–2017)

1935 yılında Zaraysk şehrinde dünyaya gelir. Türk ve Altaistik bilimleri alanında dünyaca meşhur bir dilcidir, konuşuru az olan Sibirya dilleri uzmanı, Rus Türkologları Komitesi Başkan Yardımcısı, 'Rossiyskaya Turkologiya' dergisinin Baş Redaktör Yardımcısı, Türk Dil Kurumu'nun Farhi Üyesi, 'Liyakat' nişanı (Türkiye Cumhuriyeti, 2014), 'Altın Madalya' (Kazakistan, Uluslararası Türk Akademisi, 2016) gibi birçok prestijli ödüllere sahiptir. Nasilov'un dayısı Vladimir Mihayloviç Nasilov (bk.) da ünlü şarkiyatçı ve Türkologdu.

1953 yılında girdiği Moskova Devlet Üniversitesi Filoloji Fakültesi Doğu Bölümü'nü bitirdikten sonra iki sene Alişer Nevai Semerkant Devlet Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak çalışmıştır. 1960 yılında Rusya Bilimler Akademisi Dil Enstitüsü'ne girip 1964 yılında *"Eski Uygur Dilinde Haber Kipi Zamanları"* isimli doçentlik doktora tezini savunmuştur.

1963–1993 yılları arasında Leningrad'daki Rusya Bilimler Akademisi Dil Araştırmaları Enstitüsü'nde çalışmıştır. 1988 yılında kurumun Altay Dilleri Bölümü Başkanı olmuştur. Aynı dönemde paralel olarak Leningrad Devlet Üniversitesi Türkoloji Bölümün'de öğretim üyesi olarak görev yapmıştır.

60'lı yıllarda birkaç Türkologlarla birlikte "Eski Türkçe Sözlüğü" üzerine çalışmıştır. Aradan 50 senenin geçmesine rağmen bu kitap bütün Türkoloji camiasının el kitabı niteliğini korumaktadır.

1989 yılında Dmitriy Nasilov Türk dilleri araştırmalarında yeni sayfayı açan *"Türk Dillerde Aspekt Sorunları: Aksiyonalite"* isimli profesörlük tezini savunmuştur. İlerleyen dönemde Türk dillerinde aspekt sorunları irdeleyen birçok ünlü Türkolog bu çalışmayı esas olarak almıştır.

1996 yılında Moskova Devlet Üniversitesi Asya va Afrika Ülkeleri Enstitüsü'ne girip 2014 yılından vefat ettiği 2017 yılına kadar dayısı Vladimir Nasilov gibi bu kurumun Türkoloji Bölümü başkanı olarak çalışmıştır.

300'den fazla bilimsel çalışmaya sahip Dmitriy Nasilov, eski ve çağdaş Türk ve Altay dillerinin dilbilgisi sorunları işlevsel açıdan

irdelemiş, dil tipolojisi konusunda büyük katkı sağlamış, Rusya'daki Türkoloji araştırmalarında yeni bir devir açmıştır.

Kitaplar

Древнетюркский словарь: словарные статьи, редактор (в соавторстве: В. М. Наделяев, Э. Р. Тенишев, А. М. Щербак) / *Eski Türkçe Sözlüğü*: kelime açıklamaları, redaktör (V. M. Nadelyayev, E. R. Tenişev, A. M. Şerbak ile birlikte), Leningrad, 1969.

Проблемы тюркской аспектологии: Акциональность / Türk Dillerinde Aspekt Sorunları: Aksiyonalite, Moskova, 1989.

Шор тилинге ургенчабыс. Изучаем шорский язык: Самоучитель (в соавторстве: И. В. Шенцова) / *Şor Dilini Öğreniyoruz. Kendi Kendine Okuma Rehberi* (İ. V. Şentsova ile birlikte), Kemerovo, 1994.

Expression of situational plurality in Turkic languages, [İçinde]: Typology of Iterative Constructions (H. F. İshaakova, V. İ. Rassadin ile birlikte), München, 1997.

Imperative sentences in Turkic languages, [İçinde]: Typology of İmperative Sentences (İ. A. Nevskaya, H. F. İshakova, Ş. Safarov ile birlikte), München, 2001, s. 181–220.

Концепция модели этнической школы для коренных малочисленных народов Севера РФ (коллективная монография) / *Rusya'nın Kuzeyinde Yaşayan ve Az Sayıda Olan Sibirya Halkları için Etnik Okul Konsepsiyonu* (çok yazarlı araştırma kitabı), Moskova, 2001.

Карлукско-уйгурская группа: Фонетика. Глагол / Сравнительно-историческая грамматика тюркских языков. Региональные реконструкции / *Karluk-Uygur Dil Grubu. Ses Bilimi. Fiil*, [İçinde]: Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Tarihsel Dil Bilgisi. Bölgesel Rekonstrüksiyonlar, Moskova, 2002, s. 339–418.

Репресированная тюркология (с соавторстве: Ф. Д. Ашнин, В. М. Алпатов) / *Mahvedilmiş Türkoloji* (F. D. Aşnin, V. M. Aplatov ile birlikte), Moskova, 2002.

Словарные статьи: Л, М, Н, П / Этимологический словарь тюркских языков (коллективная монография) / *L, M, N, P Harfleriyle Başlayan Leksikal Gövdeler*, [İçinde]: Türk Dillerinin Etimoloji Sözlüğü (çok yazarlı araştırma kitabı), Moskova, 2003.

Уступительные конструкции в тюркских языках / Типология уступительных конструкций (в соавторстве: И. А. Невская, Х. Ф. Исхакова и др.) / *Türk Dillerinde Karşıtlık Bildiren Cümleler*, [İçinde]: Karşıtlık Bidiren Cümlelerin Tipolojisi (İ. A. Nevskaya, H. F. İshakova ile birlikte), Petersburg, 2004, s. 425–452.

Самойлович А. Н. Тюркское языкознание. Филология. Руника (в соавторстве: Г. Ф. Благова) / *A. N. Samoyloviç. Türk Dil Bilimi. Filoloji. Runik Alfabesi* (G. F. Blagova ile bilrikte), Moskova, 2005.

К реконструкции деривационных категорий глагола / Сравнительно-историческая грамматика тюркских языков:

Пратюркский язык-основа. Картина мира пратюркского этноса по данным языка / *Fiilin Türeme Kategorileri Rekonsrtüksyonu üzerine*, [İçinde]: Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Tarihsel Dil Bilgisi. Temel olarak Eski Türkçe. Eski Türklerin Dil Verileri üzerine Kurulan Dünya Görüşü (çok yazarlı araştırma kitabı), Moskova, 2006, s. 268–325.

Эвиденциальность в тюркских языках / Эвиденциальность в языках Европы и Азии (коллективная монография) / Türk Dillerinde Tanıtsallık, [İçinde]: *Avrupa ve Asya Dillerinde Tanıtsallık* (çok yazarlı araştırma kitabı), Petersburg, 2007, s. 469–518.

Турецкий язык. 5 класс. Учебное пособие для учащихся общеобразовательных учреждений (в соавторстве: Л. Н. Дудина, Л. Нагиева) / *5. Sınıf için Türkçe Ders Kitabı (Orta Okulları İçin)* (L. N. Dudina, L. Nagiyeva ile birlikte), Moskova, 2008.

Учебник азербайджанского языка для стран СНГ (в соавторстве: Л. Г. Исмайлова) / *BDT Ülkeleri için Azerice Ders Kitabı* (L. G. İsmaylova ile birlikte), Moskova, 2009.

Филологическое образование на начальном этапе обучения в двуязычной образовательной среде (коллективная монография) / *İlk Okullarda İki Dilli Eğitim Ortamındaki Filoloji Dersleri* (çok yazarlı araştırma kitabı), Moskova, 2009.

Таксис в тюркских языках / Типология таксисных конструкций / *Türk Dillerinde Taksis*, [İçinde]: Taksis Formlarının Tipolojisi (çok yazarlı araştırma kitabı), Moskova, 2009, s. 750–802.

Concessive constructions in Turkic Languages, [İçinde]: Typology of Concessive Constructions. LINCOM Studies in Theoretical Linguistics 50. Lincom: Europe (İ. A. Nevskaya, H. F. İshakova ile birlikte), Münhen, 2012, s. 387–412.

Учебник узбекского языка (в соавторстве: Х. С. Мухитдинова) / *Özbekçe Ders Kitabı* (H. S. Muhitdinova ile birlikte), Moskova, 2012.

Makaleler

К вопросу о перифрастических формах глагола в древнетюркских языках / Eski Türk Dillerinde Birleşik Fiiller üzerine, *Voprosy yazykoznaniya*, 1960, № 3, s. 93–97.

Формы будущего времени в древнеуйгурском языке / Eski Uygur Dilinde Gelecek Zamanı Gösteren Formlar, *Trudy Samarkandskogo gosudarstvennogo universiteta*, Semerkant, 1966, № 139.

О способах выражения видовых значений в алтайских языках / Altay Dillerinde Görünüş Kategorilerini Gösterme Yolları, [İçinde]: *Altay Dillerinin Ortak Noktaları üzerine*, Leningrad, 1971, s. 366–376.

О соотношении типов изафета в турецком языке (в соавторстве: В. Г. Гузев) / Türkçe'de Ad Tamlamaları üzerine (V. G. Guzev ile birlikte), [İçinde]: *Yazılı Eserler ve Kültür Problemleri*, Leningrad, 1972.

О пассивной деривации в узбекском языке (в соавторстве: В. С. Храковский) / Özbek Dilinde Edilgen Türeme Yolları üzerine (V. S. Hrakovskiy ile birlikte), *Sovetskaya tyurkologiya*, Bakü, 1972, s. 40–49.

Некоторые замечания к прочтению енисейских памятников / Yenisey Yazıtlarının Okunması ile ilgili Bazı Yorumlar, [İçinde]: *Doğunun Yazılı Eserleri*, Moskova, 1974.

Пассив в тувинском языке (в соавторстве: Н. И. Летягина) / Tuvaca'da Edilgen Çatı (N. İ. Letyagina ile birlikte), *Sovetskaya tyurkologiya*, Bakü, 1974, № 1, s. 13–24.

Формы выражения способов глагольного действия в алтайских языках / Altay Dillerinde Eylem, [İçinde]: *Altay Dillerinin Şekil Yapısı üzerine bir Deneme*, Leningrad, 1978, s. 88–177.

Sibirya Türk Halkları (Etnik Azınlıklar) ve Dilleri, [İçinde]: *Sibirya Araştırmaları*, İstanbul, 1997.

Пять языков у Махмуда Кашгарского / Mahmud Kaşgarî'de Beş Dil, *Tyurkologicheskij sbornik. 2011–2012*: Türk Halklarının ve Devletlerinin Politik ve Etnokültürel Tarihi, Moskova, 2013, s. 285–310.

Prof. Dr. Vladimir Mihayloviç Nasilov (1893–1970)

1893 yılında Zaraysk şehrinde dünyaya gelir. Sovyet şarkiyatçı, Türkolog, eski Türk dilleri ve Orhon yazıtları uzmanı, ünlü Türkolog Dmitriy Mihayloviç Nasilov'un (bk.) amcasıdır. Rusya Sovyet Federatif Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti tarafından bilim alanında Üstün Hizmet Ödülü'ne layık görülmüştür.

XX. yüzyılın 20'lı yıllarında Lazarev Doğu Diller Enstitüsü'nden mezun olmuştur. Öğretmenleri arasında A. E. Krımskiy (bk.), V. A. Gordlevskiy (bk.) gibi ünlü Türkologlar olmuştur.

1918–1924 yılları arasında Millî Eğitim Bakanlığında çalışmıştır. Aynı dönemde Uygurca üzerine çalışmalarına başlayan Nasilov bir süre sonra Moskova Şarkiyat Enstitüsü'nde Uygurca Bölümü'nü kurmuştur. 1940 yılında profesör unvanına layık görülmüştür. 1943 yılından beri Moskova Devlet Üniversitesi'nde çalışmaya başlamıştır.

1955–1968 yılları arasında Moskova Devlet Üniversitesi Doğu Dilleri Enstitüsü'nün Türkoloji Bölümü'nün başkanlığını yapmıştır. Bu bölümde Orhon-Yenisey yazıtlarının dili, karşılaştırmalı Türk dillerinin dil bilgisi, Özbekçe, Uygurca vb. dersleri vermiştir.

Kitaplar

Уйгурско-русский словарь (в соавторстве: Н. А. Баскаков) / *Uygurca-Rusça Sözlüğü* (N. A. Baskakov ile birlikte), Moskova, 1939.

Язык орхоно-енисейских памятников / Orhon-Yenisey Yazıtlarının Dili, Moskova, 1960.

Древнеуйгурский язык / Eski Uygurca, Moskova, 1963.

Язык тюркских памятников уйгурского письма 11–15 вв. / XI–XV. Yüzyılların Uygurca Yazıtları, Moskova, 1974.

Makaleler

К вопросу о грамматической категории вида в тюркских языках / Türk Dillerinde Dilbilgisel Görünüş Kategorisi üzerine, [İçinde]: *Moskova Şarkiyat Enstitüsü'nün Çalışmaları*, № 4, Moskova, 1947.

Prof. Dr. İrina Anatolyevna Nevskaya (1958–)

1958 yılında Novokuznetsk şehrinde dünyaya gelir. Altay ve Cermen dilleri, Sibirya ve Kafkasya yerli halklarının dilleri ve eski Türk yazıtları alanında önde gelen dil bilimcilerden biridir. 1985 yılında İngilizce ve Almanca öğretmeni olarak Novokuznetsk Devlet Eğitim Enstitüsü'nden (bugünkü Kuzbass Devlet Eğitim Akademisi) mezun olmuştur. 1990 yılında *"Şor Dilinde Ulaçların Bileşimi ve İşlevleri"* isimli doçentlik tezini, 1997 yılında ise *"Güney Sibirya Türk Dillerinde Yer Belirten Yapıların Tipolojisi: Şor Dilinin Materyalleri Üzerine"* doktora tezini savunmuştur. 1980 yılından bu yana Kuzbass Devlet Eğitim Akademisi'nde çalışmaktadır. 1997 yılında Kuzbass Devlet Eğitim Akademisi'nde profesör olmuştur. 2002 yılından bu yana Rusya Bilimler Akademisi Felsefe Enstitüsü'nün baş uzmanıdır; aynı zamanda Frankfurt am Main Üniversitesi'nde (Almanya) ve Berlin Bağımsız Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü'nde çalışmaktadır. 2008 yılında Berlin Bağımsız Üniversitesi'nde doçent olmuştur. Privat-doçent akademik unvanına layık görülmüştür. 100'den fazla çalışması yayımlanmıştır.

Kitaplar

Формы деепричастного типа в шорском языке / Şor Dilinde Ulaç Türleri, Novosibirsk, 1993.

Пространственные отношения в тюркских языках Южной Сибири (на материале шорского языка) / Güney

Sibirya'nın Türk Dillerinde Uzamsal İlişkiler (Şor Dilinin Materyalleri üzerine), Novosibirsk, 2005.

Таксис в тюркских языках (в соавторстве: Д. М. Насилов, Х. Ф. Исхакова) / *Türk Dillerinde Taksis* (D. M. Nasilov, H. F. İshakova ile birlikte), Moskova, 2009.

Каталог древнетюркских рунических памятников Горного Алтая (в соавторстве: Л. Н. Тыбыкова, М. Эрдал) / *Gorny Altay'ın Eski Türk Yazıtlarının Kataloğu* (L. N. Tybykova, M. Erdal ile birlikte), Gorno-Altaysk, 2012.

Формы деепричастного типа в шорском языке / Şor Dilinde Ulaç Türleri, Novosibirsk, 1993.

Пространственные отношения в тюркских языках Южной Сибири (на материале шорского языка) / Güney Sibirya Türk Dillerinde Uzam İlişkileri (Şor Dilinin Materyalleri üzerine), Novosibirsk, 2005.

Makaleler

Из истории шорского алфавита / Şor Alfabesinin Tarihçesinden, [İçinde]: *Altay Halklarının Dilleri ve Kültürleri*, Gorno-Altaysk, 1993, s. 88–92

"Типы локативных предикатов в тюркских языках" / Türk Dillerinde Yer Belirten Yüklem Türleri, [İçinde]: *Sibirya Halklarının Dilleri*, Novosibirsk, 1998, s. 215–237.

Imperative sentences in Turkic languages, [İçinde]: *Typology of imperative sentences* (D. M. Nasilov, H. F. İshakova vd. ile birlikte), München: Lincom Press, 2001, s. 181–220.

Уступительные конструкции в тюркских языках (в соавторстве: Х. Ф. Исхакова, Д. М. Насилов) / Türk Dillerinde Karşıtlık Anlamlı Cümle Yapısı Türleri, [İçinde]: *Karşıtlık Anlamlı Cümle Yapılarının Tipolojisi* (H. F. İshakova, D. M. Nasilov ile birlikte), Petersburg, 2004, s. 425–452.

Теоретические основы описания пространственных отношений / Пути формирования лингвистического ландшафта Сибири / Uzam İlişkilerinin Çözümlenmesinin Teorik Temelleri, [İçinde]: *Sibirya'nın Dil Manzarasının Gelişimi*, Novosibirsk, 2005, s. 35–41.

Эвиденциальность в тюркских языках (в соавторстве: Х. Ф. Исхакова, Д. М. Насилов, И. В. Шенцова и др.) / Türk Dillerinde Kanıtsallık [İçinde]: *Avrupa ve Asya Dillerinde Kanıtsallık* (H. F. İshakova, D. M. Nasilov, I. V. Shentsova vd. ile birlikte), Petersburg, 2007, s. 469–519.

Inclusive and exclusive in Turkic languages. Clusivity. Typology and case studies of the inclusive-exclusive distinction / Türk Dillerinde İkili-Çoklu Kapsayan Ayırımı (Tipoloji ve Örnek Çozümleme), [İçinde]: *Typological Studies in Language, 63*, Amsterdam/Philadelphia, John Benjamins Yayıncılık Şirketi, 2005, s. 341–359.

Ethno-linguistic progresses in Post-Soviet South Siberia, [İçinde]: *Cultural Changes in the Turkic World*, Würzburg, 2007, s. 107–123.

Depictive secondary predicates in South Siberian Turkic / Secondary predicates in Eastern European languages and beyond, [İçinde]: *Studia Slavica Oldenburgensia 16*, Oldenburg: BIS–Verlagder Carl von Ossietzky Universität Oldenburg, 2008, s. 275–295.

Древнетюркское руническое письмо **(**в соавторстве: Л. Н. Тыбыкова) **/** Eski Türklerin Yazıtları. (L. N. Tybykova ile birlikte), [İçinde]: *Altay Cumhuriyeti. Kısa Ansiklopedisi*, Novosibirsk, 2010, s. 147–157.

Prof. Dr. Fanuza Şakurovna Nuriyeva

(1953–)

1953 yılında Tataristan Cumhuriyeti Bavlı bölgesindeki Starıye Çuti köyünde dünyaya gelir. Tatar edebi dili tarihi, Altın Orda yazıtları, eski Türk dili, eski Tatar dili uzmanıdır. Rusya Türkologları Komitesi üyesidir.

1974 yılında okul mezunu olduktan sonra Kazan Devlet Üniversitesi Dil ve Tarih Fakültesine girmiştir. 1983 yılında doktora yapmak için Tataristan Cumhuriyeti Bilimler Akademisi İbragimov Dil, Edebiyat ve Sanat Enstitüsü'ne girmiştir. 1989 yılında Kazan Devlet Üniversitesi Tatar Filolojisi ve Tarihi Fakültesi Tatar Dili Bölümü'nde (şimdiki Kazan Federal Üniversitesi Filoloji ve Kültürlerarası İletişim Enstitüsü Gabdulla Tukay Ulusal Kültür ve Eğitim Yüksek Okulu Tatar Dil Bilimi Bölümü) öğretmenlik yapmaya başlamıştır. 1993 yılında *"XIV. Yüzyılın 'Nahj al-Faradis' Yazmasının İncelenmesi"* isimli doçentlik tezini savunmuştur. 2004 yılında *"Altın Orda Dönemindeki Eski Tatar Edebi Dilinin Oluşumu ve İşleyişi"* isimli doktora tezini savunup 2007 yılında ise profesör unvanı almıştır. 150'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Академик Тумашева (в соавторстве: В. З. Гарифуллин) / *SSCB Bilimler Akademisi Üyesi Tumaşeva* (V. Z. Garifullin ile birlikte), Kazan, 2004.

Исторические и лингвистические условия формирования тюрко-татарского литературного языка золотоордынского периода / *Altın Orda Dönemindeki Eski Tatar Edebi Dilinin Oluşumunun Tarihsel ve Dilbilimsel Koşulları*, Kazan, 2004.

Золотоордынский литературный язык / История татар с древнейших времен. Т. III. Улус Джучи (Золотая Орда). XIII – середина XV вв. (в соавторстве: М. Усманов, Д. Исхаков, И. Измайлов, А. Арсланова) / *Altın*

Orda Edebi Dili, [İçinde]: Antik Çağlardan beri Tatarların Tarihi. C. III. Altın Orda. XIII. –XV. Yüzyılın Ortası (M. Usmanov, D. İshakov, I. Izmailov, A. Arslanova ile birlikte), Kazan, 2009.

Codex Cumanicus / История татар с древнейших времен. Т. III. Улус Джучи (Золотая Орда). XIII – середина XV вв. (в соавторстве: М. Усманов, Д. Исхаков, И. Измайлов, А. Арсланова) / *Codex Cumanicus*, [İçinde]: Antik Çağlardan beri Tatarların Tarihi. C. III. Altın Orda. XIII. –XV. Yüzyılın Ortası (M. Usmanov, D. İshakov, I. Izmailov, A. Arslanova ile birlikte), Kazan, 2009.

Атрибуция языка письменных памятников золотоордынского периода / *Altın Orda Dönemi Yazıtlarının Dilinin Belirlenmesi*, Astana, 2011.

Tatarstan Cumhuriyetinde 1992–2011 yellari arasinda Dil Durumu / Avrasyada yeneden cizilen similar insa edilen kimlekler projesi. Sovetler Birliginin Dagilmasindan Yirmi Yil sonar Rusya Federasyonu (в соавторстве: З. Ишакова) / *Языковая ситуация в Республике Татарстан в 1992–2011 годы* / *Tataristan Cumhuriyetinde 1992–2011 Yılları Arasında Dil Durumu*, [İçinde]: *Avrasya'da Yeniden Çizilen Sınırlar, İnşa Edilen Kimlikler Projesi. Sovyetler Birliğinin Dağılmasından Yirmi Yıl sonra Rusya Federasyonu* (Z. Işakova ile birlikte), Turkiye, 2012.

Мегизер Иероним. Institutiones linguae Turcicae libri quatuor. Основы тюркского языка (в соавторстве: М. М. Петров, М. М. Сунгатуллин) / *Hieronymus Megiser. Institutiones Linguae Turcicae Libri Quatuor. Türk Dilinin Temelleri* (M. M. Petrov, M. M. Sungatullin ile birlikte), Kazan, 2012.

Болгар дәүләте чоры. Идел буе төрки язма әдәби теленең фонетик һәм график-орфографик үзенчәлекләре / Татар әдәби теле тарихы. (XIII гасыр – XX йөз башы) (в соавторстве: И. Б. Баширова, Э. Х. Кадирова) / *Фонетические и графико-орфоэпические особенности письменного языка волжских булгар в период Булгарского Ханства* / *Bulgar Devleti Döneminin Volga Türk Yazılı Edebi Dilinin Fonetik ve Grafik-Yazım Özellikleri*, [İçinde]: Tatar Edebi Dilinin Tarihi (XIII. –XX. Yüzyılın Başı) (I. B. Başirova, E. H. Kadırova ile birlikte), Kazan, 2015.

Труды представителей Казанской лингвистической школы / *Kazan Dil Bilimi Okulu Temsilcilerinin Çalışmaları*, Kazan, 2016.

Язык письменных памятников золотоордынского периода / Золотая Орда в мировой истории. The Golden Horde in World History (коллективная монография) / *Altın Orda Dönemi Yazıtlarının Dili*, [İçinde]: Dünya Tarihinde Altın Orda (çok yazarlı araştırma kitabı), Kazan, 2016.

Язык письменных памятников золотоордынского периода / История татар Западного Приуралья. Том 1. Кочевники Великой степи в Приуралье. Татарские средневековые государства (коллективная

монография) / *Altın Orda Dönemi Yazıtlarının Dili,* [İçinde]: Batı Ural Civarı Tatarlarının Tarihi. 1. C. Ural Civarı Avrasya Bozkırlarının Göçebeleri. Ortaçağ Tatar Devletleri (çok yazarlı araştırma kitabı), Kazan, 2016.

Болгар дәүләте чоры Идел буе төрки язма әдәби теленең морфологик үзенчәлекләре. Алтын Урда чоры Идел буе төрки-татар язма әдәби теленең морфологик үзенчәлекләре / Татар әдәби теле тарихы (XIII гасыр – XX йөз башы) (в соавторстве: И. Б. Бәширова, Э. Х. Кадыйрова, Р. Ф. Мирхәев, Ф. М. Хисамова) / *Морфологические особенности письменного языка волжских булгар в золотоардынский период / Bulgar Devleti Döneminin Volga Türk Yazılı Edebi Dilinin Morfolojik Özellikleri. Altın Orda Döneminin Volga Türk Tatar Dilinin Morfolojik Özellikleri,* [İçinde]: Tatar Edebi Dilinin Tarihi (XIII. –XX. Yüzyılın Başı) (I. B. Başirova, E. H. Kadırova, R. F. Mirkhaev, F. M. Hisamova ile birlikte), Kazan, 2017.

Махмуд ал-Булгари. Нахдж ал-Фарадис. Путь в рай. Перевод / Mahmud Al-Bulgari. Nahj al-Faradis. Cennet yolu. Çeviri, Moskova, 2019.

Makaleler

Общая характеристика межъязыкового материала в работе Иеронима Мегизера / Hieronymus Megiser'in Eserinde Dillerarası Materyallerin Genel Özellikleri, *Filologiya i kultura*, 2013, № 1, s. 91–96.

Рунические памятники: варианты прочтения / Runik Yazıtları: Okuma Varyantları, [İçinde]: *İslam ve Türk Dünyası. Eğitim, Dil, Edebiyat, Tarih ve Din Sorunları.* VIII. Uluslararası Türkoloji Konferansının Bildirileri, 2016, s. 57–59.

Предметно-бытовая лексика в золотоордынских литературных памятниках / Altın Orda Edebi Yazıtlarında Ev Eşyalarını Belirten Kelimeler, *Zolotoordynskaya civilizaciya*, 2016, № 9, s. 131–134.

История литературных языков: теоретический аспект / Edebi Dillerin Tarihi: Teorik Bakış, [İçinde]: *Günümüzün Çeviribilim ve Karşılaştırmalı Dil Bilimi Sorunları*. Üniversitelerarası Bildiri Kitabı, 2017, s. 163–185.

Daily Time Circle Taulek in the Tatar Language (в соавторстве: Р. З. Хафизова, А. Ф. Юсупов) / Tatar Dilinde Günlük Zaman Çemberi Taulek (R. Z. Hafizova, A. F. Yusupov ile birlikte), *Ad Alta-Journal Of Interdisciplinary Research*, 2018, C. 8, № 1, s. 98–100.

Типы склонения в старотатарском литературном языке (в соавторстве: А. Ф. Юсупов) / Eski Tatar Edebi Dilinde Çekim Türleri (A. F. Yusupov ile birlikte), *Filologicheskie nauki: voprosy teorii i praktiki*, 2018, № 11 (89), s. 194–198.

Топонимические единицы в грамматике Иеронима Мегизера "Institutionum linguae turcicae libri quatuor" (1612) / Hieronymus Megiser'in "Institutiones Linguae Turcicae

Libri Quatuor” Dil Bilgisinde Toponimik Birimler, [İçinde]: *Türk Dillerinde Onomastik*. Uluslararası Bilimsel Uygulamalı Konferansın Bildiri Kitabı, Kazan, 11–14 Ekim 2018, 2018, s. 169–173.

Тюркские пословицы в грамматике И. Мегизера “İnstitutiones Linguae Turcicae Libri Quatuor” (1612) / Hieronymus Megiser’in “Institutiones Linguae Turcicae Libri Quatuor” (1612) Dil Bilgisinde Türk Atasözleri, *Filologicheskie nauki. Voprosy teorii i praktiki*, 2019, № 9, s. 372–378.

Научно-теоретические аспекты изучения старотатарского литературного языка в трудах Эдхяма Рахимовича Тенишева / E. R. Tenişev’in Çalışmalarında Eski Tatar Edebi Dili İncelemenin Bilimsel ve Teorik Yönleri, [İçinde]: *Tarihi Miras Bağlamında Kültür Dilleri*: E. R. Tenişev’in 100. Doğum Günü münasebetiyle Düzenlenen Bilimsel Uygulamalı Konferansın Bildiri Kitabı, Penza, 21–23 Nisan 2021, 2021, s. 45–48.

Функционально-семантические особенности лексемы *улуг* (на материале произведения Махмуда Булгари “Нахдж ал-фарадис” (XIV в.) (в соавторстве: И. Р. Галиулина) / *Uluğ* Kelimesinin İşlevsel ve Anlamsal Özellikleri. Mahmud Al-Bulgari’nin “Nahj al-Faradis” (XIV. yüzyıl) Eseri Temelinde (I. R. Galiulina ile birlikte), *Filologiya i kultura*, 2021, №1 (63), s. 100–106.

Doç. Dr. Aleksey Vasilyeviç Obraztsov
(1964–)

1964 yılında Leningrad’da dünyaya gelir. Günümüz Rusya’da tek Ortaçağ Türk edebiyatı uzmanıdır. 1986 yılında Leningrad Devlet Üniversitesi Şarkiyat Fakültesi Türkoloji Bölümü’nden mezun olmuştur. Rusya’nın ünlü Türkologlardan ve Divan edebiyatı uzmanı Prof. Dr. V. S. Garbuzova’nın (bk.) öğrencisidir. 1992 yılında St. Petersburg Devlet Üniversitesi’nde *“Ahmedî’nin İskandernâmesi’nin Türk Versiyonu”* isimli doçentlik tezini savunmuştur. 1990 yılından beri St. Petersburg Devlet Üniversitesi Türkoloji Bölümü’nde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır.

90’dan fazla bilimsel çalışmaya imza atmış olan Aleksey Obraztsov, St. Petersburg Devlet Üniversitesi’nde Divan Edebiyatı, Tanzimat Edebiyatı, Klasik Türk Edebiyatının Kaynakları olarak Tezkireler, Osmanlı Türklerin Kültürü ve Günlük Hayatı, Osmanlıca Etnografik Yazıları, Osmanlıca ve çağdaş Türkçe derslerini vermektedir.

Kitaplar

Тезкере как источник по истории османской литературы / Osmanlı Edebiyatı

İnceleme Kaynakları olarak Tezkereler, St. Petersburg, 2004.

Словарь – минимум (для 1 курса). Типовые примеры (для 1–4 курса). Употребительные выражения. Учебное пособие по турецкому языку (в соавторстве: О. Йылмаз О., Н. Н. Телицин, Л. М. Ульмезова) / *1. Sınıf Öğrenciler için Sözlük. 1. –4. Sınıf Öğrenciler için Tipik Dil Bilgisi Örnekleri. Sıkça Kullanılan İfadeler. Türkçe Ders Kitabı* (O. Yılmaz, N. N. Telitsin, L. M. Ulmezova ile birlikte), St. Petersburg, 2004.

Литературоведение / Введение в востоковедение: Общий курс / *Edebiyat Araştırmaları*, [İçinde]: Doğu Araştırmaları: Genel Bilgiler, St. Petersburg, 2011.

Востоковедение и литературоведение / Концепции современного востоковедения / *Doğu Araştırmaları ve Edebiyat Araştırmaları*, [İçinde]: Günümüz Doğu Araştırmaları Konseptleri, St. Petersburg, 2013, s. 61–71.

Модернизм / Модерн / Модернизм в литературах Азии и Африки. Очерки (в соавторстве: А. С. Сулейманова, М. Н. Суворов., З. А. Джандосова и др.) / *Modernizm/Modern* / Asya ve Afrika Edebiyatlarında Modernizm. Denemeler (A. S. Suleymanova, M. N. Suvorov, Z. A. Candosova vd. ile birlikte), St. Petersburg, 2014.

Модернизм в турецкой литературе (в соавторстве: А. С. Сулейманова, М. Н. Суворов, З. А. Джандосова и др.) / Модернизм в литературах Азии и Африки. Очерки / *Türk Edebiyatında Modernizm* / Asya ve Afrika Edebiyatlarında Modernizm. Denemeler (A. S. Suleymanova, M. N. Suvorov, Z. A. Candosova vd. ile birlikte). St. Petersburg, 2014.

Makaleler

К интерпретации традиционных сюжетов у Ахмеди / Ahmedî'nin Eserlerinde Geleneksel Konuların Yorumlanması üzerine, *Sovetskaya tyurkologiya,*1988, №1, s. 34–40.

Структура "Искендер-наме" Ахмеди / Ahmedî'nin İskandernâmesi'nin Yapısı, *Sovetskaya tyurkologiya*, 1990, №6, s. 30–41.

Образы тюркской модели мира в османской поэзии / Klasik Türk Şiirinde Türk Köklü Cihan İmajlari / *Vestnik SpBGU*, Seri 2, 1996, № 3, s. 301–303.

Этноним "татарский" в топонимике Петербурга / Sankt-Petersburg Toponimisinde 'Tatar' Etnoniminin Yeri, *Vestnik SpBGU*, Seri 2, 1999, № 3, s. 104–105.

Памятники русско-турецким войнам в Петербурге / Sankt-Petersburg'un Türk-Rus Savaşları Anıtları, [İçinde]: *Doğu-Rusya-Petersburg*, 2003, s. 53–61.

Ahmet Mithat Efendi'nin "Felâtun Bey ile Rakım Efendi" Adlı Romanı – İlk Türk "Kült" Romanıdır (в соавторстве: А. С. Сулейманова), [İçinde]: *"Doğu ile Batı arasında Zarif Bir Köprü: Türk ve Rus Edebiyatları". XVII. Uluslararası KIBATEK Edebiyat Sempozyumu*, Bildiri kitabı, 15–16 Eylül 2014, St. Petersburg, 2014, s. 4–5.

В лабиринте интертекста: Орхан Памук и Лев Толстой (в соавторстве: А. С. Сулейманова) / Metinlerarasılık Labirenti İçinde: Orhan Pamuk ile Leo Tolstoy, [İçinde]: *Alkiš Bitig. Scripta in honorem D. M. Nasilov*, Moskova, 2015, s. 419–427.

Симпосион по-турецки: питейные заведения в Османской империи (в соавторстве: А. С. Сулейманова) / Sempozyumun Türk Tarzı: Osmanlı İmparatorluğu'nda Meyhaneler, [İçinde]: A. *Jeltov'un Doğumunun 50. Yıldönümü münasebetiyle Düzenlenen "Sarı ve Sıcak Afrika'da" Konferansının Bildirileri*, St. Petersburg, 2017, s. 125–144.

Ottoman Manuscripts from Kazan of M. Gorky Research Library, St. Petersburg State University (в соавторстве с M. Azarkina, T. Slesarev) / Sankt-Petersburg Devlet Üniversitesi M. Gorky Kütüphanesi'nde Kazan'dan Osmanlı Elyazıları, *Manuscripta Orientalia*, Vol. 24. № 1, June 2018, s. 26–34.

Первый турецкий порнографический роман (Мехмед Рауф "Рассказ о Лилии") (в соавторстве: А. С. Сулейманова) / İlk Türk Pornografik Roman olarak Mehmed Rauf'un Bir Zambak Hikâyesi, [İçinde]: *Türkoloji Araştırmalarının Güncel Sorunları: Uluslararası XXXIII–XXXIV. Kononov Konferansının Bildirileri*, St. Petersburg, 2020, s. 208–215.

Doç. Dr. Elena Aleksandrovna Oganova
(1977–)

1977 yılında Ukrayna'nın Berdiçev şehrinde dünyaya gelir. Edebiyatçı, çağdaş Türk oyun yazarlığı uzmanı, Türk Dil Kurumu'nun haberleşme üyesidir (2020), Rus Türkologlar Komitesi üyesi, Rusça-Türkçe simultane çevirmenidir.

1998 yılında Moskova Devlet Üniversitesi Asya ve Afrika Ülkeleri Enstitüsü'nden mezun olmuştur, aynı kurumda 2000 yılında yüksek lisans tezini savunmuştur. 1999 yılından bu yana Moskova Devlet Üniversitesi Türkoloji Bölümü'nde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. 2003 yılında *"Çağdaş Türk Oyunlarındaki Geleneksel Halk Tiyatrosu Ögeleri"* isimli doçentlik doktora tezini savunmuştur. 2008 yılında doçent, 2017 yılında Türkoloji Bölümü Başkan Yardımcısı olmuştur. Üniversitede çağdaş Türk edebiyatı ve Türkçe dersleri vermektedir.

70'ten fazla bilimsel çalışmaya sahiptir. Yazdığı ders kitapları Rusya'nın önde gelen üniversitelerinin çoğunda kullanılmaktadır. Yaptığı bilimsel çalışmalardan dolayı Rusya'da birkaç ödüle layık görülmüştür. Oganova, bilimsel çalışmalarının yanısıra Türkçeden Rusçaya tiyatro oyunları çevirmektedir. Ayrıca

1970’ten günümüze yayımlanmakta olan ‘Sovetskaya turkologiya’ (Sovyet Türkolojisi) ve şimdilik Rusya’nın Türkoloji alanında en önemli dergisi olan ‘Rossiyskaya turkologiya’ (Rus Türkolojisi) dergisinin baş redaktör yardımcısıdır.

Kitaplar

Традиции народной драмы в современной турецкой драматургии / *Çağdaş Türk Oyunlarındaki Geleneksel Halk Tiyatrosu Ögeleri,* Moskova, 2006.

Турецкая ашыкская поэзия. Хрестоматия на турецком языке (в соавторстве: И. В. Боролина) / *Açıklamalı Türk Aşıkları Derleme Kitabı* (İ. Borolina ile birlikte), Moskova, 2010.

Учебно-методический комплекс по работе с художественными текстами (в соавторстве: А. Ю. Коломойцева) / *Türkçe Ders Kitabı: Alıştırmalı Türkçe Edebi Metinler* (A. Kolomoytseva ile birlikte), Moskova, 2016.

Sözüm munda qalïr, barïr bu özüm… Scripta in memoriam D. M. Nasilov (çok yazarlı araştırma kitabı), Moskova, 2019.

Тюркология в Европе (коллективная монография) / *Avrupa’da Türkoloji* (çok yazarlı kitap, baş redaktör: Öztürk Eminoğlu), Ankara: Akçağ, 2020.

Современный турецкий язык: Практикум по грамматике. В 3-х частях (в соавторстве: Е. И. Ларионова) / *Çağdaş Türkçe Ders Kitabı: Uygulamalı Dil Bilgisi* 3 ciltli. (E. Larionova ile birlikte), Moskova, 2014 (1. C.), 2018 (2. ve 3. C.), 2021 (1. C., 2. baskı).

Учебно-методический комплекс по работе с художественными текстами: Читай, учи, люби (уровень A2-B1) (в соавторстве: А. Ю. Коломойцева) / ‘*Oku, Öğren, Sev’ Türkçe Ders Kitabı: Alıştırmalı Türkçe Edebi Metinler (A2-B1 seviyesi)* (A. Kolomoytseva ile birlikte), Moskova, 2020.

Учебно-методический комплекс по переводу турецкой прессы (в соавторстве: С. Н. Воробьева) / *Rusça Türkçe Gazete Çeviri Ders Kitabı* (S. Vorobeva ile birlikte), Moskova, 2013 (1. baskı), Moskova, 2014 (2. baskı), Moskova, 2018 (3. baskı), Moskova, 2021 (4. baskı).

Makaleler

Пьесы Азиза Несина о Карагезе (к вопросу о роли традиций народного театра в современной турецкой драматургии) / Aziz Nesin’in ‘Karagöz’ Oyunlarında Halk Tiyatrosunun Etkileri üzerine, *Vestnik MGU*, Seri 13, 2002, № 1, s. 56–73.

Из истории сценического искусства турецких меддахов / Türk Meddahlarının Tarihinden, *Vestnik MGU*, Seri 13, 2006, № 1, s. 12–27.

Новое прочтение классики в драматургии Халдуна Танера / Haldur Taner’in Oyunlarında Klasik Eserlerin Yeni Yorumlanması, *Voprosy tyurkskoj filologii*, C. VII, 2007, s. 250–268.

Герои и судьбы в драматургии Орхана Асены / Orhan Asena'nın Oyunlarında Kahramanlar ve Onların Kaderleri, *Vestnik MGU*, Seri 13, 2011, № 1, s. 67–82.

О пьесе Мелиха Джевдета Андая "Заключенные" / Melih Cevdet Anday'ın "İçerdekiler" Oyunu Üzerine, *Rossijskaya tyurkologiya*, 2011, № 2, s. 75–83.

Турецко-российское взаимодействие в области культуры: о переводах турецкой поэзии в России / Kültür Alanında Rus-Türk İşbirliği: Rusya'da Türk Şiirlerinin Çeviri Tarihi üzerine, *MGİMO*, 2013, s. 105–116.

Об особенностях употребления в турецком языке конструкций меры и степени -DIğI kadar, -(y)AcAğI kadar / Çağdaş Türkçede -DIğI kadar, -(y)AcAğI kadar Formlarının Kullanış Özellikleri, *Voprosy tyurkskoj filologii*, C. X, 2014, s. 76–91.

Языковые особенности турецкой абсурдистской драмы (на примере пьесы С. К. Аксала "Веселье в кофейне") / Türk Absürd Dramının Dil Özellikleri (S. K. Aksal'ın 'Kahvede Şenlik var' Oyunu üzerine), *Vestnik MGU*, Seri 13, 2015, № 3, s. 28–39.

Турецкая модификация абсурдистской драмы в пьесе Сабахаттина Кудрета Аксала "Господин Ничто" / Sabahattin Kudret Aksal'ın "Bay Hiç" Oyunundaki Absürd Dramının Türk Özellikleri, *Voprosy tyurkskoj filologii*, C. XI, 2016, s. 297–308.

Из опыта преподавания турецкого глагольного имени на -mA русскоязычным студентам / Rus Öğrencilerine -mA Fiil İsminin Öğretimindeki Sorunlar, [İçinde]: *Türkoloji Araştırmalarının Güncel Sorunları*, St. Petersburg, 2016, s. 72–81.

Doç. Dr. Baylak Çaş-oolovna Oorjak
(1975–)

1975 yılında Tuva Özerk Cumhuriyeti'ndeki Kızıl-Majalık köyünde dünyaya gelir. Tuva ve Yakut dillerinin dil bilgisi uzmanıdır. 1991–1993 yılları arasında Kızıl Devlet Pedagoji Enstitüsü Filoloji Fakültesi'nde Tuva Dili ve Edebiyatı alanında eğitim almıştır. 1993'ten 1998'e kadar Novosibirsk Devlet Üniversitesi Beşerî Bilimler Fakültesi'nde okuduktan sonra Rusça ve Türk dilleri öğretmeni diplomasını almıştır. 2005–2006 yılları arasında Goethe Üniversitesi'nde (Frankfurt, Almanya) DAAD burslu öğrenci olarak bilimsel staj yapmıştır. 2002 yılında *"Eski Uygur ve Güney Sibirya Türk Dilleri ile Karşılaştırıldığında Tuva Dilinde Zaman Formlarının Sistemi"* isimli doçentlik tezini, 2019 yılında ise *"Sibirya Türk Dilleri ile Karşılaştırıldığında Tuva Dilinde Gramer Kiplik Kategorisi"* doktora tezini savunmuştur. 1998'den 2006'a kadar

Novosibirsk Devlet Üniversitesi Sibirya Halklarının Dilleri ve Folkloru Bölümü'nde çalışan Oorjak, 2006–2016 yılları arasında Tuva Devlet Üniversitesi Filoloji Fakültesi Tuva Filolojisi ve Genel Dil Bilimi Bölümü Kıdemli Öğretim Görevlisi ve Doçenti olarak çalışmıştır, 2012–2014 yılları arasında ise Tuva Özerk Cumhuriyeti Eğitim ve Bilim Bakanlığı Millî Okul Kalkınma Enstitüsü'nde Okul Filoloji Eğitimi Laboratuvarı Başkanı olarak atanmıştır. Halen Tuva Devlet Üniversitesi nezdindeki Türkoloji Bilim ve Eğitim Merkezi'nde araştırmacıdır. 70'ten fazla bilimsel ve bilimsel-metodik çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Временная система тувинского языка / Tuva Dilinin Zaman Sistemi, Moskova, 2014.

Тувинский язык. 5 класс. Учебник для общеобразовательных учреждений (в соавторстве: М. В. Бавуу-Сюрюн, К. Б. Доржу, Н. Д. Сувандии, А. Б. Хертек, Ч. А. Сарыглар) / *Tuva Dili. 5. Sınıf. Eğitim Kurumları için Ders Kitabı* (M. V. Bavuu-Sürün, K. B. Dorzhu, N. D. Suvandii, A. B. Hertek, Ç. A. Sarıglar ile birlikte), Kızıl, 2014; 2018.

Тувинский язык. 6 класс. Учебник для общеобразовательных учреждений (в соавторстве: М. В. Бавуу-Сюрюн, К. Б. Доржу, А. Б. Хертек) / *Tuva Dili. 6. Sınıf. Eğitim Kurumları için Ders Kitabı* (M. V. Bavuu-Sürün, K. B. Dorzhu, A. B. Hertek ile birlikte), Kızıl, 2015; 2018.

Тувинский язык. 7 класс. Учебник для общеобразовательных учреждений (в соавторстве: К. Б. Доржу, А. Б. Хертек, М. В. Бавуу-Сюрюн) / *Tuva Dili. 7. Sınıf. Eğitim Kurumları için Ders Kitabı* (K. B. Dorzhu, A. B. Hertek, M. V. Bavuu-Sürün ile birlikte), Kızıl, 2018.

Тувинский язык. 8 класс. Учебник для общеобразовательных учреждений (в соавторстве: Д. А. Монгуш, М. В. Бавуу-Сюрюн, А. Б. Хертек, М. Н. Ооржак) / *Tuva Dili. 8. Sınıf. Eğitim Kurumları için Ders Kitabı* (D. A. Monguş, M. V. Bavuu-Sürün, A. B. Hertek, M. N. Oorzhak ile birlikte), Kızıl, 2018.

Тувинский язык. 9 класс. Учебник для общеобразовательных учреждений. (в соавторстве: М. В. Бавуу-Сюрюн, А. Б. Хертек) / *Tuva Dili. 9. Sınıf. Eğitim Kurumları için Ders Kitabı* (M. V. Bavuu-Sürün, A. B. Hertek ile birlikte), Kızıl, 2018.

Makaleler

Тувинский и якутский языки: поиск фонетических и грамматических соответствий (в соавторстве: Н. Н. Широбокова) / Tuva ve Yakut Dilleri. Fonetik ve Gramer Eşleştirmeleri Arayışları içinde (N. N. Şirobokova ile birlikte), *Vestnik NGU,* Seri Tarih, Filoloji, 2020, 19. C., S. 9: Filoloji, s. 43–54.

Опыт разработки электронной базы данных лексем тувинского языка (в соавторстве: А. Б. Хертек, А. Я. Салчак, В. С.

Ондар, С. М. Далаа) / Tuvan Dilinin Sözcükbirimlerinin Elektronik Veri Tabanının Geliştirilmesi Deneyimi (A. B. Hertek, A. Ya. Salçak, V. S. Ondar, S. M. Dalaa ile birlikte), *Tomskij zhurnal lingvisticheskih i antropologicheskih issledovanij*, Tomsk, 2020, S. 1 (27), s. 61–69.

О формах прошедшего времени на *-быт* и *-ган* в якутском и тувинском языках (в соавторстве с Г. Г. Филиппов) / Yakut ve Tuva Dillerinde *-byt* ve *-gan* olarak Geçmiş Zaman Formları hakkında (G. G. Filippov ile birlikte), *Vestnik SVFU*, S. 4 (78), 2020, s. 115–123.

Семантика вторичных форм, образованных на основе причастий на *-быт* и *-ган* в якутском и тувинском языках (в соавторстве: Г. Г. Филиппов) / Yakut ve Tuvan Dillerinde *-byt* ve *-gan* İkincil Sıfat Formlarının Semantikleri (G. G. Filippov ile birlikte) *Novye issledovaniya Tuvy*, S. 1, 2020, s. 132–142.

Орус дылдан үлегерлеттинген сава аттарының тыва дылда илередип турар уткаларының онзагайлары (Особенности семантики названий посуды в тувинском языке, заимствованных из русского языка; в соавторстве с Ч. Баавыл) / Rus Dilinden Ödünç Alınan Tuva Dilinde Yemek İsimlerinin Semantiklerinin Özellikleri (Ç. Baavıl ile birlikte), *Tehlikedeki Diller Dergisi / Journal of Endangered Languages*, Türkiye, 2019, S. 14, s. 39–49.

Условно-сослагательное наклонение в тувинском языке / Tuva Dilinde Şart Kipi, *Filologicheskie nauki. Voprosy teorii i praktiki*, Tambov, 2018, 2. C., S. 9(87), s. 369–377.

Семантическая структура императива 2-го лица ед. числа в тувинском языке / Tuva Dilinde Emir Kipinin 2. Kişi Tekil Semantik Yapısı, *Tomskij zhurnal lingvisticheskih i antropologicheskih issledovanij*, Tomsk, S. 1, 2018, s. 49–59.

Creating a noun database for the electronic corpus of texts of the Tuvan language (в соавторстве: А. Б. Хертек, В. С. Ондар, А. Я. Салчак, М. А. Кужугет) / Tuvan Dilindeki Metinlerin Elektronik Derlem için İsim Veri Tabanı Oluşturma (A. B. Hertek, V. S. Ondar, A. Ya. Salçak, M. A. Kuzhuget ile birlikte), *TurkLang 2017*: *Türk Dillerinin Bilgisayar vasıtasıyla İşlenmesi konulu V. Uluslararası Bilimsel Konferansın Bildirileri*, Kazan, 1. C., s. 321–328.

О выделении наклонения необходимости в тувинском языке / Tuva Dilinde Zorunluluk Kipinin Ayırt Edilmesi üzerine, [İçinde]: *Kazan'da Bilim*, Kazan, S. 12, 2017, s. 115–118.

Императив в обрядовой поэзии тувинцев / Tuvanların Ritüel Şiirlerinde Emir Kipi, *Philology and Culture*, Kazan, S. 4 (50), 2017, s. 45–51.

Doç. Dr. Ayana Alekseevna Ozonova

(1973–)

1973 yılında Altay Cumhuriyeti'nin Onguday köyünde dünyaya gelir. Altay dili ve lehçeleri, karşılaştırmalı dil bilimi uzmanıdır.

1997 yılında Novosibirsk Devlet Üniversitesi Beşeri Bilimler Fakültesi mezunu olmuştur. 1999 yılında *"Altay Dilinde Birleşik Fiil Yapıları"* isimli doçentlik tezini savunmuştur. 2000'den bu yana Rusya Bilimler Akademisi Sibirya Şubesi Filoloji Enstitüsü Sibirya Halkları Dilleri Bölümü'nde çalışmaktadır. 100'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Пути формирования лингвистического ландшафта Сибири (коллективная монография) / *Sibirya'nın Dilsel Haritasının Oluşmasının Yolları* (çok yazarlı araştırma kitabı), Novosibirsk, 2005.

Модальные аналитические конструкции в алтайском языке / Altay Dilinde Birleşik Fiil Yapıları, Novosibirsk, 2006.

Элементарное простое предложение с глагольным сказуемым в тюркских языках Южной Сибири (в соавторстве: М. И. Черемисина, А. Р. Тазранова) */ Güney Sibirya Türk Dillerinde Fiil Yüklemli Basit Cümle* (M. İ. Çeremisina, A. R. Tazranova ile birlikte), Novosibirsk, 2008.

Handbuch des Tschalkantürkischen. Teil 1: Texte und Glossar / Çelkan Türkleri Dili Kılavuzu. Bölüm 1: Metinler ve Sözlük (Marcel Erdal, Alyona Tazranova, İrina Nevskaya, Monika Rind-Pawlowski, Hans Nugteren, Elena Tjuntesheva, Olga Şagdurova, Natalya Şirobokova ile birlikte), Wiesbaden, 2013.

Материалы к сравнительному словарю глагольной лексики тюркских языков Саяно-Алтая (в соавторстве: А. В. Байыр-оол, А. А. Добринина, А. Р. Тазранова, Е. В. Тюнтешева, О. Ю. Шагдурова, Н. Н. Широбокова) / *Altay-Sayan Türk Dilleri Fiillerinin Karşılaştırmalı Sözlüğü için Materyaller* (A. V. Bayır-ool, A. A. Dobrinina, A. R. Tazranova, E. V. Tünteşeva, O. Yu. Şagdurova, N. N. Şirobokova ile birlikte), Novosibirsk, 2013.

Грамматика современного алтайского языка. Морфология (коллективная монография) / *Çağdaş Altay Dili Grameri. Biçimbilim* (çok yazarlı araştırma kitabı), Gorno-Altaysk, 2017.

Сложность языков сибирского ареала в диахронно-типологической перспективе (коллективная монография) / *Art Zamanlı Tipoloji Kapsamında Sibirya Bölgesindeki Dillerin Zorluk Derecesi* (çok yazarlı araştırma kitabı), Novosibirsk, 2018.

Makaleler

Die syntaktischen Funktionen des Ablativs und des Dativs im Altaitürkischen (Синтаксические функции исходного и дательного падежа в алтайском языке) / Altay Dilinde Ayrılma ve Yönelme Hallerinin Sözdizimsel İşlevleri, [İçinde]: *Turcologica 60. Exploring the Eastern Frontiers of Turkic*, Edit. by M. Erdal und I. Nevskaya. Harrassowitz Verlag, Wiesbaden, 2006, s. 131–152.

Rezente Entwicklungen im System analytischer Satzjunktoren im Altaitürkischen (Последние изменения в системе аналитических соединений предложений в алтайском языке) / Altay Dilinde Cümlelerin Analitik Tarzla Bağlanması Sisteminde Son Değişiklikler, [İçinde]: *Studien zur Sprache, Geschichte und Kultur der Türkvölker*. Band 22. Ingeborg Hauenschild / Matthias Kappler / Barbara Kellner-Heinkele (Hg.) Eine hundertblättrige Tulpe – Bir ṣadbarg lāla. Festgabe für Claus Schönig. Klaus Schwarz Verlag, Berlin, 2016, s. 355–360.

The Altaians and Their Altai Language / Altay Halkı ve Onların Dili, [İçinde]: *Son Sesler Kaybolmadan. Before the last voices are gone. Tehlikedeki Türk Dilleri II B*. *Endangered Turkic Languages II B*, Ankara-Astana, 2016, Vol. 2, s., 21–46.

The Tuba People and Their Language / Tubalar Halkı ve Onların Dili, [İçinde]: *Son Sesler Kaybolmadan. Before the last voices are gone. Tehlikedeki türk dilleri II B*. *Endangered Turkic Languages II B. Тюркские языки, находящиеся под угрозой исчезновения* (Edit. Süer Eker & Ülkü Çelik Şavk), Ankara-Astana, 2016, Vol. 3, s., 467–476.

Глаголы речевой деятельности в тюркских языках и диалектах севера Саяно-Алтая (в соавторстве: О. Ю. Шагдурова) / Altay-Sayan'ın Kuzeyindeki Türk Dilleri ve Lehçelerinde İletişim Fiilleri (O. Yu. Şagdurova ile birlikte), *Sibirskiy filologicheskiy zhurnal*, 2017, № 4, s. 253–263.

Лексические и грамматические особенности алтайских переводов повести А. П. Чехова "Палата № 6" (в соавторстве: Е. В. Тюнтешева) / A. S., Çehov'un "6 Numaralı Koğuş" Hikâyesinin Altay Dili Çevirilerinin Kelime ve Dil Bilgisi Özellikleri (E. V. Tünteşeva ile birlikte), *Vestnik NGU,* Seri Tarih, Filoloji, 2017, С. 16, № 9, s. 121–136.

Система деепричастных форм алтайского языка / Altay Dilinde Ulaçlar, *Sibirskiy filologicheskiy zhurnal*, 2017, № 4, s. 238–252.

Система косвенных наклонений в грамматических исследованиях по алтайскому языку / Altay Dili Araştırmalarında Dolaylı Kipler Sistemi, *Yazyki korennykh narodov Sibiri*, 2018, № 2, s. 33–44.

Опыт составления анкеты по именным предложениям в южносибирских тюркских языках и первые результаты ее применения (в соавторстве: И. А. Невская) / Güney Sibirya Türk Dillerindeki Ad Cümleleri üzerine Anket Oluşturma Deneyimi ve Onun İlk Sonuçları (İ. A. Nevskaya ile birlikte), *Uralo-altajskie issledovaniya*, 2019, № 3 (34), s. 84–123.

Заместительные конструкции в алтайском языке / Altay Dilinde İkame Yapılar, *Sibirskiy filologicheskiy zhurnal*, 2019, № 4, s. 281–289.

Doç. Dr. Darya Fyodorovna Pataçakova (1920–2000)

1920 yılında Hakasya'daki Çoohçıl köyünde dünyaya gelir. Hakas dili, diyalektoloji, sözcük bilimi uzmanı, sözlük bilimcisidir. 1937 yılında, daha sonra Hakas dili ve dil öğretim metodolojisi öğretmeni olarak çalıştığı Pedagoji Koleji'ne girmiştir. 1949'da Hakas Dil, Edebiyat ve Tarih Araştırma Enstitüsü'nde çalışmaya başlamış, sonra Dil Sektörü Başkanı olmuştur. 1965 yılında *"Hakas Dilinin Kaçin Lehçesi"* isimli doçentlik tezini savunmuştur. 1970–1984 yılları arasında Hakas Dil, Edebiyat ve Tarih Araştırma Enstitüsü'nde bilimsel sekreter olarak çalışmıştır. 100'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Хакасско-русский словарь для начальных школ / İlkokullar için Hakasça-Rusça Sözlüğü (Haz. T. D. Nominhanov ve D. F. Pataçakova), Abakan, 1948.

Пос тіліниу литературазы: Хрестоматия VII классха. 1-иы изд. / 8. Sınıf için Ana Edebiyatı. 1. Baskı, Abakan, 1950.

Учебник русского языка для II класса хакасской начальной школы. II-е изд. / Hakas 2. Sınıf için Rus Dili Ders Kitabı. 2. Baskı, Abakan, 1952.

Хакас тілі. I чардыиы. Лексика, фонетика, морфология: педагогическай училищее учебник. Пастаиызын сыхча / Hakas Dili Grameri. I. Bölüm. Sözcük Bilgisi, Ses Bilgisi, Biçim Bilgisi: Pedagoji Okulu için Ders Kitabı. 1. Baskı, Abakan, 1955.

Русско-хакасский словарь / Rusça-Hakasça Sözlüğü (Haz. N. G. Domojakov, V. G. Karpov, D. F. Patachakova vd.), Moskova, 1961.

Хакас тілі. Синтаксис. Учебник для педагогического училища. II чардыиы (в соавторстве с М. И. Боргояков, А. Ф. Трояков) / *Hakas Dili. Söz Dizimi. Pedagoji Okulları için Ders Kitabı. 2. Bölüm* (M. I. Borgoyakov, A. F. Troyakov ile birlikte), Abakan, 1968.

Хакасский язык: Учебник для 3 класса / Hakas Dili: 3. Sınıf için Ders Kitabı, Abakan, 1973.

Вопросы хакасского литературного языка / Hakas Edebi Dilinin Sorunları, Abakan, 1984.

Лексикология и словообразование хакасского языка / Hakas Dili Sözcük Bilimi ve Kelime Türetimi, Abakan, 1987.

Орфография хакасского языка / Hakas Dili Yazımı, Abakan, 1988.

Дидактический материал для развития речи учащихся 2 класса / 2. Sınıf Öğrencilerin Konuşma Becerelerini Geliştiren Didaktik Materyaller, Abakan, 1991.

Дидактический материал для развития речи учащихся 3 класса / 3. Sınıf Öğrencilerin Konuşma Becerelerini Geliştiren Didaktik Materyaller, Abakan, 1992.

Кызыльский диалект хакасского языка: краткий очерк: пособие для учителя / Hakas Dilinin Kızıl Lehçesi: Kısa Deneme. Oğretmen Kitabı. Abakan, 1995.

Смотри, читай, говори: Картинное пособие по хакасскому языку (кызыльский диалект) (в соавторстве: М. А. Кызласова, А. И. Барашева) */ Bak, Oku, Konuş: Hakas Dili (Kızıl Lehçesi) Resimli Ders Kitabı* (M. A. Kızlasova, A. I. Baraşeva ile birlikte), Abakan, 1995.

Makaleler

Долгие гласные в хакасском языке / Hakas Dilinde Uzun Ünlüler, [İçinde]: *Dilleri Geliştirme Enstitüsü'nün Metodolojik Bülteni*, S. 9, Abakan, 1949.

Заметки о переводе (С русского языка на хакасский) / Çeviri Notları (Rusçadan Hakasçaya), *Zapiski Hakasskogo nauchno-issledovatel'skogo Instituta yazyka, literatury i istorii*, Abakan, 1951S. 2, s. 105–118.

Освоение и орфографирование заимствованных слов / Alıntı Kelimelerin Dile Girmesi ve Yazım Kuralları, [İçinde]: *Hakas Dili ve Edebiyatının Sorunları. Materyaller ve Bildiriler*, Abakan, 1955, s. 65–87.

Материалы к изучению истории лексики хакасского языка / Hakas Sözcüklerinin Tarihinin İncelenmesi için Malzemeler, [İçinde]: *Hakas Filolojisinin Sorunları. Bilimsel Makaleler*, Abakan, 1962, s. 5–20.

Способы выражения категории множественности в качинском диалекте хакасского языка / Hakas Dilinin Kaçin Lehçesinde Çokluk Kategorisini İfade Etme Yolları, *Uchenye zapiski Hakasskogo nauchno-issledovatel'skogo Instituta yazyka, literatury i istorii*, Abakan, 1964, S. 10, Filolojı Serisi, s. 3–12.

Категория падежа в качинском диалекте / Kaçin Lehçesinde Durum Kategorisi, [İçinde]: *Türk Dillerinin Diyalektolojisinin Sorunları*, Bakü, 1966, 4. C., s. 153–166.

Парно-сочетающиеся слова в хакасском языке / Hakas Dilinde Çift Kelimeler, *Uchenye zapiski Hakasskogo nauchno-issledovatel'skogo Instituta yazyka, literatury i istorii,* Abakan, 1970, S. 14, Filolojı Serisi, S. 1, s. 5–20.

Формирование признаков диалектного членения хакасского языка: (На материале

фонетики) / Hakas Dilinin, Temelinde Lehçelerin Ayırt Edebileceği Özellikleri (Ses Dizgesi Örneğinde), *Sovetskaya tyurkologiya*, 1974, S. 4, s. 19–24.

Словообразование / Kelime Türetimi, [İçinde]: *Hakas Dilinin Grameri*, Moskova, 1975, s. 47–55.

Имя существительное / Ad, [İçinde]: *Hakas Dilinin Grameri*, Moskova, 1975, s. 55–84.

Наречие / Zarf, [İçinde]: *Hakas Dilinin Grameri*, Moskova, 1975, s. 95–112.

Деепричастные формы в хакасском языке / Hakas Dilinde Ulaç Formları, [İçinde]: *Hakas Edebi Dilinin Sorunları*, Abakan, 1984, s. 90–113.

О роли диалектов в формировании национальных особенностей хакасского языка / Hakas Dilinin Ulusal Özelliklerinin Oluşumunda Lehçelerin Rolü üzerine, [İçinde]: *Hakas Dilinin Diyalektolojisi*, Abakan, 1992, s. 14–18.

Eduard Karloviç Pekarskiy

(1858–1934)

1858 yılında Petroviçi köyünde (şimdi Minsk İlinin Smoleviçskiy Bölgesi) dünyaya gelir. Ünlü Yakut dili, etnografyası ve folkloru uzmanıdır.

1874 yılında Taganrog Lisesi'nde okurken devrimci harakete katılmıştır. 1877–1878 yılları arasında Harkov Veteriner Enstitüsü'nde okumuştur. Öğrenci protestolarına katılmasından dolayı okuldan çıkarılmıştır. 1878 yılında "Toprak ve Özgürlük" gizli örgütü üyesi olmuştur. 1879 yılında Moskova'da tutuklanmıştır. 1881–1905 yılları arasında Yakutistan'da sürgünde iken yerli halkın dili, etnografyası ve folklorunu incelemiştir. 1905–1910 yılları arasında Sankt-Petersburg'daki Rus Müzesi Etnografya Bölümü'nde kayıt memuru, 1911–1930 yılları arasında I. Petro Galerisi Başkanı, Büyük Petro Antropoloji ve Etnografya Müzesi'nde araştırma görevlisi, İmparatorluk Bilimler Akademisi Asya Müzesi'nde araştırma görevlisi, 1930–1934 yılları arasında SSCB Bilimler Akademisi Doğu Bilimi Enstitüsü'nde araştırma görevlisi olarak çalışmıştır.

Kitaplar

Поездка к приаянским тунгусам / *Ayan Tunguzlarına Bir Yolculuk*, Kazan, 1904.

Краткий русско-якутский словарь / *Kısa Rusça-Yakutça Sözlüğü*, 1. baskı, Yakutsk, 1905; 2. baskı, Petrograd, 1916.

Словарь якутского языка, составленный Э. К. Пекарским при ближайшем участии

прот. Д. Д. Попова и В. М. Ионова: Вып. 1–13 / *Papaz D. D. Popov ve V. M. İonov'un Yardımı ile E. K. Pekarskiy Tarafından Hazırlanan Yakut Dili Sözlüğü*: 13 ciltli, [İçinde]: İ. M. Sibiryakov'un Maddi Desteğiyle Düzenlenen Yakut Bilim Gezisinin Materyalleri (1894–1896), St. Petersburg, 1907–1930.

Плащ и бубен якутского шамана / *Yakut Şamanının Cübbesi ve Davulu* (в соавторстве: В. Н Васильев) (V. N. Vasilyev ile birlikte), [İçinde]: Rusya Etnografyası üzerine Materyaller, St. Petersburg, 1910.

Образцы народной литературы якутов, собранные Э. К. Пекарским / *E. K. Pekarskiy Tarafından Toplanan Yakut Halk Edebiyatı Örnekleri*, [İçinde]: İ. M. Sibiryakov'un Maddi Desteğiyle Düzenlenen Yakut Bilim Gezisinin Materyalleri (1894–1896), St. Petersburg, 1911.

Makaleler

К вопросу о происхождении слова "тунгус" / "Tunguz" Sözcüğünün Kökeni üzerine, *Etnograficheskoe obozrenie*, St. Petersburg, 1906, № 70–71, s. 206–217.

Любовь и брак у якутов (в соавторстве: В. Ф. Трощанский) / Yakutlarda Aşk ve Evlilik (V. F. Troşçanskiy ile birlikte), *Zhivaya Starina*, St. Petersburg, 1909, № 2–3.

Программа для исследования домашнего и семейного быта якутов (в соавторстве: И. И. Майнов) / Yakutların Ev ve Aile Yaşamının Araştırılması İçin Program (İ. İ. Maynov ile birlikte), *Zhivaya Starina*, St. Petersburg, 1913, № 3–4, s. 117–135.

Очерки быта приаянских тунгусов якутов (в соавторстве: В. П. Цветков) / Ayan Tunguzlarının Günlük Yaşamı Üzerine Notlar (V. S., Tsvetkov ile birlikte), *Sbornik Muzeya antropologii i etnografii pri Imperatorskoj Akademii nauk*, St. Petersburg, 1913, 2. C., № 1, s. 1–127.

Материалы по якутскому обычному праву / Yakut Örfî Hukuku Üzerine Materyaller, *Sbornik Muzeya antropologii i etnografii pri Imperatorskoj Akademii nauk*, St. Petersburg, 1925, 5. C., № 2, s. 657–708.

Предание о том, откуда произошли якуты / Yakutların Kökenine dair Bir Rivayet, *Sibirskaya Zhivaya Starina*, İrkutsk, 1925, № 3–4, s. 137–144.

Среди якутов. Случайные заметки якутов (в соавторстве: Н. П. Попов) / Yakutlar Arasında. Rastgele Yazılan Notlar (N. S., Popov ile birlikte), *Ocherki po izucheniyu Yakutskogo kraya*, İrkutsk, 1928, № 2, s. 23–53.

Средняя якутская свадьба (в соавторстве: Н. П. Попов) / Orta Yakut Düğünü (N. S., Popov ile birlikte), *Vostochnye zapiski*, Leningrad, 1928, 1. C., s. 201–222.

Якутская сказка / Yakut Masalı, [İçinde]: *S. F. Oldengurg'un Bilimsel ve Toplumsal Hayatının 50. Yıldönümü münasebetiyle, 1882–1932*, Leningrad, 1934, s. 421–432.

Doç. Dr. Aleksey İgoreviç Pilyov/Pylev

(1968–)

1968 yılında Leningrad'da dünyaya gelir. Edebiyatçı, Ortaçağ Orta Asya Türk edebiyatı ve Türk tasavvuf edebiyatı uzmanı, St. Petersburg Devlet Üniversitesi Doğu (Şarkiyat) Fakültesi Türk Filolojisi Bölümü Doçenti, öğretim üyesidir. 1992 yılında St. Petersburg Devlet Üniversitesi Doğu Fakültesi Türk Filolojisi Bölümü'nden mezun olmuştur. 2001 yılında St. Petersburg Devlet Üniversitesinde *"Orta Asya'daki İlk Türk Mutasavvıf Şairi Hoca Ahmed Yesevi (Hayatı ve Eserleri)"* isimli doçentlik doktora tezini savunmuştur. 1995 yılından bu yana St. Petersburg Devlet Üniversitesi Doğu Fakültesi Türk Filolojisi Bölümü'nde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. 2003 yılında doçent olmuştur. Üniversitede Orta Asya Türk edebiyatı, Tanzimat edebiyatı (Namık Kemal'in romancılığı), Türkçe, Osmanlıca, Özbekçe ve Çağatayca dersleri vermektedir. 50'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Ходжа Ахмад Ясави: Суфийский поэт, его эпоха и творчество / Hoca Ahmed Yesevi: Mutasavvıf Şair, Dönemi ve Eserleri, Almatı, 1997.

Сабахаттин Али. Мадонна в меховом манто: роман (перевод с турецкого языка) (в соавторстве: А. С. Аврутина) / *Sabahattin Ali. Kürk Mantolu Madonna: roman (Türkçeden çeviri) (*A. S. Avrutina ile birlikte), Moskova, 2010.

Сборник упражнений по грамматике и лексике современного турецкого языка: учебное пособие (в соавторстве: М. Э. Дубровина) / *Çağdaş Türkçe Dil Bilgisi ve Söz Dağarcığı üzerine Alıştırmalar Kitabı* (M. E. Dubrovina ile birlikte), St. Petersburg, 2013.

Средневековая литература мусульманского мира: учебно-методическое пособие (в соавторстве: М. Н. Суворов, З. А. Джандосова) / *Müslüman Dünyasının Ortaçağ Edebiyatı: Ders Kitabı* (M. N. Suvorov, Z. A. Candosova ile birlikte), St. Petersburg, 2015.

Makaleler

О жизни и творчестве Ходжи Ахмада Ясави / Hoca Ahmed Yesevi'nin Hayatı ve Eserleri üzerine, *Vestnik SpbGU*, Seri 2, 1996, № 9, s. 112–116.

Наставники и духовные предшественники Ходжи Ахмада Йасави / Hoca Ahmed Yesevi'nin Mürşitleri ve Manevi Selefleri, *Voprosy vostokovedeniya: Kononovskie chteniya XII*, St. Petersburg, 2000, s. 43–48.

Hoca Ahmed Yesevi'nin Dünya Görüşü Kaynakları üzerine, [İçinde]: *IV. Uluslararası Türk Kültürü Kongresinin Bildirileri. Ankara, 4–7 Kasım 1997*, Ankara, 2000, III. C., s. 333–337.

Редкий суфийский образ в поэме "Кутадгу билиг" Йусуфа Баласагуни и "Диван-и хикмат" Ходжи Ахмада Йасави / Yusuf Balasaguni'nin "Kutadgu Bilig" Manzumesinde ve Hoca Ahmed Yesevi'nin "Divan-ı Hikmet"inde Seyrek Tasavvufi İmge, *Vostokovedenie: Filologicheskie issledovaniya. Vypusk 25. Mezhvuzovskij sbornik,* St. Petersburg, 2005, s. 70–73.

Жанр произведения турецкого писателя-прозаика Сабахаттина Али "Мадонна в меховом манто" и традиции русского литературоведения / Türk Nesirci Yazar Sabahattin Ali'nin "Kürk Mantolu Madonna" Eserinin Edebiyat Türü ve Rus Edebiyat Biliminin Gelenekleri, [İçinde]: *Rusya ve Türk Dünyası. St. Petersburg, Rusya ve Avrupa'da Doğu ve Afrika Bilimleri*. II. Uluslararası Bilim Konferansı, 5–7 Nisan 2006. Bildiriler, St. Petersburg, 2007, s. 211–216.

Первый азербайджанский ученый в русском востоковедении (Мирза Александр Казем-Бек) / Rus Doğu Biliminde İlk Azeri Bilgini Olan Mirza Aleksandr Kazem-Bek, *Konsul*, № 2 (13), 2008, s. 32–35.

Узбекский и чагатайский языки в Санкт-Петербургском университете: прошлое и настоящее / Sankt-Petersburg Üniversitesi'nde Özbekçe ve Çağatayca: Geçmişi ve Bugünkü Durumu, *Tyurkologicheskij sbornik 2007–2008: Istoriya i kul'tura tyurkskih narodov Rossii i sopredel'nyh stran*, Moskova, 2009, s. 327–337.

Тюркско-огузская народная повесть "Ашик-Гариб" и творчество М. Ю. Лермонтова / Türk-Oğuz Halk Hikâyesi "Aşık Garib" ve M. Yu. Lermontov'un Eserleri, [İçinde]: *Rusya ve Dünya Biliminde ve Kültüründe M. Yu. Lermontov. Bilimsel Konferansın Bildirileri*, Pyatigorsk, 2011, s. 190–197.

Карабахский вариант тюркско–огузской народной повести "Ашик-Гариб" как возможный источник сказки М. Ю. Лермонтова об Ашике-Керибе / M. Yu. Lermontov'un "Aşık-Kerib" Masalının Muhtemel Kaynağı olarak Türk-Oğuz Halk Hikâyesi "Aşık Garib"in Karabağ Versiyonu, [İçinde]: *Rusya ve Dünya Biliminde ve Kültüründe M. Yu. Lermontov. Bilimsel Konferansın Bildirileri 2012*, Pyatigorsk, 2013, s. 159–168.

К характеристике записей произведений ногайского фольклора П. А. Фалева, хранящихся в архивных фондах Института восточных рукописей РАН / Rusya Bilimler Akademisi Doğu Elyazmaları Enstitüsü'nün Arşiv Fonlarında Bulunan S., A. Falev'in Nogay Folkloru Eserlerinin Kayıtlarının Değerlendirilmesi, [İçinde]: *Nogaylar. XXI. Yüzyıl. Tarih. Dil. Kültür. Başlangıçtan Geleceğe doğru.* III. Uluslararası Bilim-Pratik

Konferansının Bildirileri, Çerkessk, 2–3 Ekim 2019, s. 237–242.

Prof. Dr. Lyudmila Aleksandrovna Pokrovskaya
(1925–2009)

*1925'te Leningrad şehrinde dünyaya gelir. Ünlü d*il bilimci, Gagauz dilinin diyalektolojisi, dil bilgisi ve Gagauz folkloru uzmanıdır. Gagauz dilinin bilimsel dil bilgisi üzerine eserler yazan ilk bilim adamlarından biridir. Gagauzca üzerine yazdığı ders kitapları, bugün üniversitelerin öğretmenleri ve öğrencileri için Gagauzca hakkında temel bilimsel bilgi kaynağıdır. Pokrovskaya'nın araştırmaları sayesinde Gagauzca dil olarak dünya bilimine kazandırılmıştır. *Gagauz filolojisi profesörü (1997), Fin-Ugor Dil Kurumu'nun haberleşme üyesidir (1996).*

Daha orta okuldayken Tatarca ve Başkurtça dillerinin temellerini öğrenmiştir. *Liseden mezun olduktan sonra (1944)* Leningrad Devlet Üniversitesi Doğu Dilleri Fakültesi Türk Dilleri Bölümü'ne girmiştir. 1949 yılında yüksek lisans bitirmiştir. 1953 yılında Leningrad Devlet Üniversitesi Doğu Dilleri Fakültesi'nde *"Gagauzların Şarkıları"* adlı doçentlik tezini savunmuştur. Profesör N. K. Dmitriyev'in (bk.) daveti üzerine, Moskova'da 22 yıldan fazla çalıştığı SSCB Bilimler Akademisi Dil Bilimi Enstitüsü'nün Türk Dilleri Bölümü'ne girmiştir. Bu süre zarfında çeşitli Türk dilleri üzerine 100'e yakın çalışma yayımlamıştır. Pokrovskaya, yazdığı eserlerde, çağdaş Gagauz dilinin dil bilgisi, morfolojisi ve söz diziminin tanımlanması ve araştırılması konularına değinmiştir. Gagauz dilinin lehçeleri ve şiveleri de incelemiştir.

1957 yılından beri Pokrovskaya, Gagauz dili için alfabenin geliştirilmesinde, imla ve noktalama kurallarının, terminolojinin netleştirilmesinde, ilkokul Gagauzca ders kitaplarının yazılmasında ve müfredat olarak kullanılmasında, Gagauz dili uzmanlarının yetiştirilmesinde aktif rol oynamıştır. 1974 yılında *"Gagauzcanın Karşılaştırmalı Söz Dizimi"* isimli doktora tezini savunmuştur.

1992 yılında G. A. Gaydarcı ile birlikte 1996'da Gagauzya Halk Meclisi ve Moldova Cumhuriyeti Parlamentosu tarafından onaylanan Latin alfabesine dayalı yeni bir Gagauz alfabesi geliştirmiştir. 100'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Правила орфографии гагаузского языка (в соавторстве: Д. Н. Танасогло) / *Gagauz Dilinin Yazım Kuralları* (D. N. Tanasoglo ile birlikte), Kişinev, 1958.

Грамматика гагаузского языка: Фонетика и морфология / *Gagauz Dilinin Dil Bilgisi: Ses Dizgesi ve Morfoloji*, Moskova, 1964.

Гагаузско-русско-молдавский словарь / *Gagauzca-Rusça-Moldovaca Sözlüğü,* Moskova, 1973.

Синтаксис гагаузского языка в сравнительном освещении / *Gagauzcanın Karşılaştırmalı Söz Dizimi*, Moskova, 1978.

Краткий очерк "Грамматики гагаузского языка" / *"Gagauz Dilinin Dil Bilgisi" Üzerine Kısa Bir Deneme*, Kişinev, 1990.

Курсы лекций "Современный гагаузский язык" / *"Çağdaş Gagauz Dili" Dersleri*, Komrat, 1997.

Синтаксис современного гагаузского языка (предложение) / *Çağdaş Gagauz Dilinin Söz Dizimi (Öneri),* Petersburg-Komrat, 1999.

Орфографический словарь гагаузского языка / *Gagauz Dilinin İmla Sözlüğü,* Komrat, 1997.

Makaleler

Основные черты фонетики современного гагаузского языка. Вопросы диалектологии тюркских языков / Çağdaş Gagauz Dilinin Ses Bilgisinin Temel Özellikleri, [İçinde]: *Türk Dillerinin Diyalektolojisi Sorunları*, Bakü, 1960, 2. C., s. 170–190.

Термины родства в тюркских языках. / Türk Dillerinde Akrabalık Terimleri, [İçinde]: *Türk Dillerinin Sözcük Dağarcığının Tarihsel Gelişimi*, Moskova, 1961, s. 11–81

Народные песни гагаузов Молдавии и Украины / Moldova ve Ukrayna Gagauzlarının Halk Şarkıları, [İçinde]: *I. Balkan Araştırmaları Kongresinin Bildirileri*, Sofia, 26 Ağustos – 1 Eylül 1966, Moskova, 1966.

Мусульманские элементы в системе христианской религиозной терминологии в системе христианской религиозной терминологии гагаузов / Gagauzların Hristiyan Dini Terminoloji Sistemindeki Müslüman Unsurları, *Sovetskaya etnografiya*, 1974, № 1, s. 139–144.

Об историко-этнических факторах формирования диалектных различий гагаузского языка. Ареальные исследования в языкознании и этнографии (язык и этнос) / Gagauz Dilinde Lehçe Farklılıklarının Oluşumunun Tarihsel ve Etnik Faktörleri üzerine bir İnceleme, [İçinde]: *Dil Bilimi ve Etnografyada Bölge Araştırmaları (Dil ve Etnik Gruplar)*, Leningrad, 1983, s. 147–150.

Гагаузские термины родства. Алгебра родства. Родство, системы родства, системы терминов родства. / Gagauzcada Akrabalık Terimleri, [İçinde]: *Akrabalık Cebiri. Akrabalık, Akrabalık Sistemleri, Akrabalık Terim Sistemleri*, Petersburg, 1995, Sayı 1, s. 260–267.

К вопросу об этимологии этнонима "гагауз" / "Gagauz" Etnoniminin Etimolojisi üzerine bir İnceleme, *İzvestiya RAN. Edebiyat*

ve Dil Serisi, Moskova, 1995, C. 54, № 2, s. 79–80.

Два средневековых этнонима гагаузов. / Gagauzların İki Ortaçağ Etnik Etnonimi, *Studia linguistica et balcanica.* A. V. Desnitskaya'nın Anısına, Petersburg, 2001, s. 250–256.

Смешанный характер гагаузского языка и его этнические причины / Gagauz Dilinin Karma Yapısı ve Etnik Nedenleri, [İçinde]: *2000–2001 Lavrov (Orta Asya-Kafkasya) Konferansı.* Bildiri Kitabı, Petersburg, 2002, s. 31–32.

Черты прежнего быта гагаузов в пословицах, поговорках и устойчивых словосочетаниях. / Gagauzların Eski Yaşamlarının Atasözleri ve Kalıp İfadelerde Yansıyan Özellikleri, [İçinde]: *Balkan Dillerinin Küçük Diyalektolojik Atlası: Beşinci Çalıştayın Bildirileri*, Petersburg, 20 Aralık 2001, Petersburg, 2003, s. 71–79.

Prof. Dr. Vali Şagalieviç Psyançin
(1930–2013)

1930 yılında Başkurdistan Cumhuriyeti'nde dünyaya gelir. Önde gelen Başkurtça dil bilimcisi, şiir dili, biçim bilimi uzmanı, eğitimcidir. Orta okullar, liseler ve öğretmen okulları için Başkurtça ders kitapları yazmıştır. Türkolog Yu. V. Psayınçin'in (bk.) babasıdır.

1959 yılında Ekim Devriminin 40. Yıldönümü Başkurt Devlet Üniversitesi Tarih ve Filoloji Fakültesi'nin mezunu olmuştur, 1959–1961 yılları arasında Başkurdistan Cumhuriyeti Eğitim Bakanlığı Ders Kitabı Müdürlüğü Başkanı olarak çalışmıştır. 1961–1964 yıllarında Ekim Devriminin 40. Yıldönümü Başkurt Devlet Üniversitesi Başkurtça Bölümü'nde doktora yapıp 1965 yılında *"Yazılı Edebi Başkurtçanın Oluşum Tarihi"* isimli doçentlik tezini savunmuştur. Aynı bölümde 1964–1984 yılları arasında asistan, kıdemli öğretmen, doçent olarak çalışmıştır. 1984–1993 yıllarında Rusya Sovyet Federatif Sosyalist Cumhuriyeti Eğitim Bilimleri Akademisi Millî Okullar Araştırma Enstitüsü Başkurt Şubesi Başkanı (1991'den itibaren Rusya Federasyonu Eğitim Bakanlığı Millî Eğitim Sorunları Enstitüsü'nün Başkurt Şubesi olarak adlandırılmaktadır), 1993–2003 yılları arasında baş araştırmacı olarak çalışmıştır. 300'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Мустай Карим – мастер слова / Kelime Ustası olarak Mustay Karim, Ufa, 1972.

Историческое развитие форм грамматических категорий именных частей речи башкирского и татарского языков /

Başkurtça ve Tatarca Ad Sözcük Türlerinin Dil Bilgisi Kategorileri Formlarının Tarihsel Gelişimi, Ufa, 1975.

Историческая морфология башкирского языка (опыт сравнительно-исторического исследования) (в соавторстве: А. М. Азнабаев) */ Başkurtçanın Tarihsel Biçim Bilimi (Karşılaştırmalı Tarihsel İnceleme Denemesi)* (A. M. Aznabayev ile birlikte), Ufa, 1976.

Лекции о происхождении формообразующих аффиксов имени прилагательного башкирского языка / Başkurtça Sıfatlarının Çekim Eklerinin Kökeni üzerine Ders Notları, Ufa, 1978.

Местоимение. Имя числительное / Грамматика современного башкирского литературного языка / *Zamir. Sayı*, [İçinde] Çağdaş Edebi Başkurtçanın Dil Bilgisi, Moskova, 1981.

Историческая грамматика башкирского языка: учебное пособие (в соавторстве: А. М. Азнабаев) */ Başkurtçanın Tarihsel Dil Bilgisi: Ders Kitabı* (A. M. Aznabayev ile birlikte), Ufa, 1983.

Художественные средства языка / Dilin İfade Araçları, Ufa, 1984.

Морфология. Части речи. Имя существительное. Имя прилагательное и их словообразование. Местоимение / Современный башкирский язык: учебник для факультетов начальных классов педагогических институтов */ Biçim Bilimi. Sözcük Türleri. İsim. Sıfat ve Türetmesi. Zamir*, [İçinde]: *Çağdaş Başkurtça: Pedagoji Enstitüsü'nün İlkokul Fakültesi için Ders Kitabı*, Ufa, 1986.

Чудо образного слова / Söz Sanatının Mucizesi, Ufa, 1996.

Башкирский язык: сборник упражнений / Başkurtça: Alıştırma Kitabı, Ufa, 1997.

Основы риторики: пособие для 10–11 классов общеобразовательной башкирской школы / Söz Sanatı Temelleri: Başkurt Orta Okulları için X. –XI. Sınıf Ders Kitabı, Ufa, 2001.

Художественные средства языка. С упражнениями / Dilin İfade Araçları, Alıştırmalı, Ufa, 2003.

Сборник упражнений к учебнику "Родной язык". 10–11 классы (в соавторстве: Ю. В. Псянчин) */ "Ana Dil" Ders Kitabı için Alıştırma Kitabı. X. –XI. Sınıf* (Yu. V. Psyançin ile birlikte), Ufa, 2003.

Основы культуры речи: пособие для учащихся / Konuşma Kültürü Temelleri: Ders Kitabı, Ufa, 2004.

Башкирский язык: сборник упражнений / Başkurtça Alıştırma Kitabı, Ufa, 2007.

Башкирское художественное слово (от слова к выразительной речи): учебное пособие / Başkurt Söz Sanatı (Sözcükten Etkili Konuşmaya): Ders Kitabı, Ufa, 2008.

Makaleler

К проблеме исторического развития аффикса множественного числа *-лар* в тюркских языках (в соавторстве: А. М. Азнабаев) / Türk Dillerinde *-lar* Çokluk Ekinin Tarihsel Gelişimi üzerine (A. M. Aznabayev ile birlikte), *Sovetskaya tyurkologiya*, 1971, № 5, s. 11–20.

Неологизмы в современном башкирском языке / Çağdaş Başkurtçada Yeni Sözcükler, *Voprosy bashkirskogo yazykoznaniya.* Uchenye zapiski Bashk. gos. un-ta. Vys., 61, Seri Filoloji Bilimleri, 1972, № 24. s. 140–157.

Киекбаев Дж. Г. Введение в урало-алтайское языкознание (рецензия) / Kiyekbayev C. K. Ural-Altay Dil Bilimine Giriş (eleştiri), *Narody Azii i Afriki*, 1973, № 2, s. 188–190.

История развития форм порядковых, разделительных и собирательных числительных в тюркских языках / Türk Dillerinde Sıra, Üleştirme, Topluluk Sayılarının Gelişim Tarihi, *Sovetskaya tyurkologiya*, 1973, № 3, s. 49–58.

К истории развития аффиксов сравнительной и уменьшительной степеней прилагательных в башкирском языке / Başkurtçada Sıfatların Karşılaştırma ve Küçültme Dereceleri Eklerinin Gelişim Tarihi üzerine, *Sovetskaya tyurkologiya*, 1976, № 6, s. 15–23.

Гарипов Т. М. Кыпчакские языки Урало-Поволжья. (Опыт синхронической и диахронической характеристик) (рецензия) / Garipov T. M. Ural-Volga Bölgesinin Kıpçak Dilleri (Eşzamanlı ve Artzamanlı Analizin Denemesi) (eleştiri), *Narody Azii i Afriki*, 1980, № 4, s. 244–246.

Джалиль Гиниятович Киекбаев (к семидесятилетию со дня рождения) / Celil Giniyatoviç Kiekbayev (70. Yıldönümü münasebetiyle), *Sovetskaya tyurkologiya*, 1981, № 5, s. 103–105.

Диалекты тюркских языков и проблема общности алтайских языков / Türk Dilleri Lehçeleri ve Altay Dilleri Akrabalığı Sorunu, [İçinde]: *IX. Türk Dillerinin Lehçeleri Konferansı.* Bildiri kitabı, 1982, s. 28–30.

Поэтический язык загадок / Bilmecelerin Şiirsel Dili, *Uchitel Bashkortostana*, 2006, № 1, s. 32–34.

Слово – зеркало произведения: о языке романа Г. Ибрагимова “Кинзя” / Eserin Aynası olarak Kelime: G. İbragimov’un “Kinzya” Romanının Dili üzerine, [İçinde]: *Büyük Nehirler Yavaş Akar. G. İbragimov ile ilgili Anılar,* 2006. s. 109–117.

Prof. Dr. Yulay Valieviç Psyançin

(1963–)

1963 yılında Başkurdistan Cumhuriyeti'nde dünyaya gelir. Ünlü Başkurtça dilim bilimcisidir. Başkurdistan Eğitim BakanlığıTakdirnamesine layık görülmüştür.

1985 yılında EkimDevrimi'nin 40. Yıldönümü Adını taşıyan Başkurt Devlet Üniversitesi Filoloji Fakültesi Başkurt-Rus Bölümü'nün mezunu olmuştur. 1990 yılında Azerbaycan Bilimler Akademisi Nasimi Dil Bilimi Enstitüsü'nde (Bakü şehri) *"Başkurtçada Hareket Fiillerinin Leksikolojik-Semantik Alanı"* başlıklı doçentlik doktora tezini savunmuştur. 1989–1998 yılları ve 2000–2007 yılları arasında Akmulla Başkurt Devlet Pedagoji Üniversitesi'nde asistan, kıdemli öğretmen, doçent, Başkurt Dili Bölümü Profesörü olarak çalışmıştır. 2000 yılında Rusya Bilimler Akademisi Dil Bilimi Enstitüsü'nde *"Çağdaş Edebi Başkurtçada İsim Çekimi Kategorilerinin Tarzları"* isimli doktora tezini savunmuştur. 2001 yılında Filoloji Bilimler Doktoru unvanını, 2009'da Profesör unvanını almıştır.

2007–2020 yılları arasında Beşerî Bilimler Şholokhov Moskova Devlet Üniversitesi Ufa Şubesi'nde, Sterlitamak Zeynep Biişeva Devlet Pedagoji Akademisi'nde, Ufa Devlet Ekonomi ve Hizmet Üniversitesi'nde çalışmıştır. 2020 yılından bu yana Bilim-Teknoloji Bilgi Departmanı Başkanı ve Başkurt Arıcılık ve Apiterapi Araştırma Merkezi Akademik Sekreteri olarak çalışmaktadır. 200'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Стилистика имени существительного башкирского языка: категория множественности / Başkurtça İsimlerinin Tarzları: Çoğulluk Kategorisi, Ufa, 1999.

Стилистика словоизменительных категорий имени существительного башкирского языка / Başkurtçada İsim Çekimi Kategorilerinin Tarzları, Ufa, 2000.

Стилистика падежной системы современного башкирского литературного языка / Çağdaş Edebi Başkurtçada İsimlerin Hallerinin Sistemi, Ufa, 2000.

Башкирский язык: Учебник для 5-го класса средней школы (в соавторстве: В. Ш. Псянчин) / *Başkurtça: Orta Okullar için V. Sınıf Ders Kitabı* (V. Ş. Psyançin ile birlikte), Ufa, 1991 (2. Baskı, 1995).

Родной язык: Учебник для 10–11 классов башкирской школы (в соавторстве: В. Ш. Псянчин) / *Ana Dil: Başkurt Okulları için X. – XI. Sınıf Ders Kitabı* (V. Ş. Psyançin ile birlikte), Ufa, 2001.

Родной язык: Учебник 5 класса средней школы. Издание 4-е, переработанное (в соавторстве: В. Ш. Псянчин) / *Ana Dil: Orta Okullar için V. Sınıf Ders Kitabı. 4. Baskı* (V. Ş. Psyançin ile birlikte), Ufa, 2003 (8. Baskı 2020).

Сборник упражнений к учебнику "Родной язык". 10–11 классы. Пособие для учащихся (в соавторстве: В. Ш. Псянчин) / *"Ana Dil" Ders Kitabı için Alıştırma Kitabı. X. –XI. Sınıf*

Öğrenciler için Ders Kitabı (V. Ş. Psyançin ile birlikte), Ufa, 2003.

Основы грамматической стилистики башкирского языка: на примере категории падежа имени существительного: (Программа, конспект лекций, тематика рефератов и выступлений, контрольные вопросы) / Başkurtça Dil Bilgisi Stilistiğinin Temel Bilgileri: İsimlerin Halleri üzerine: (Program, Ders notları, Ödevler ve Konuşma Konuları, Kontrol soruları), Ufa, 2006.

Стилистика имени существительного башкирского языка: категория падежа: (Методические рекомендации): Программа, конспект лекций, тематика рефератов и выступлений, контрольные вопросы / Başkurtça İsimlerinin Stilistiği: İsim Halleri üzerine: (Metodolojik Tavsiyeler): Program, Ders notları, Ödevler ve Konuşma Konuları, Kontrol soruları, Ufa, 2007.

История изучения стилистики башкирского языка (20–70-е годы XX века): Методические рекомендации по курсу "Стилистика башкирского языка": (конспекты лекций, список научной литературы) / Başkurtça Üslupbilimi İncelemesinin Tarihi (1920–1970 Yılları): "Başkurtça Üslupbilimi" Kursu Üzerine Metodolojik Tavsiyeler: (Ders Notları, Kaynakça), Ufa, 2009.

Башкирский язык. Учебник для 10–11 классов общеобразовательных учреждений. 4-е изд-е (в соавторстве: В. Ш. Псянчин) / *Başkurtça. Eğitim Kurumları için X. –XI. Sınıf Ders Kitabı. 4. Baskı* (V. Ş. Psyançin ile birlikte), Ufa, 2014 (5. Baskı, 2018).

Башкирский язык: Учебное пособие для 9-го класса общеобразовательных организаций с родным (башкирским) языком обучения. 8-е издание (в соавторстве: В. Ш. Псянчин, А. И. Игликова, Ф. Ю. Утябаева) / *Başkurtça. Ana Dili Başkurtça Olan IX. Sınıf Öğrenciler için Ders Kitabı. 8. Baskı* (V. Ş. Psyançin, A. İ. İglikova, F. Yu. Ut'abayeva ile birlikte), Ufa, 2020.

Makaleler

Комментарии к глаголам движения "Словаря башкирских говоров" / "Başkurt Lehçeleri Sözlüğü" Hareket Fiilleri için Yorumlar, [İçinde]: *Başkurdistan'ın Diyalektoloji ve Onomastik ile ilgili Bölge Araştırmaları.* Bildiriler, Ufa, 1988, s. 62–75.

О термине "потенциальная сема" в башкирском языке (на примере глаголов горизонтального движения) / Başkurtçada "Potansiyel Anlam Birimi" Kavramı üzerine (Yatay Hareketi Bildiren Fiiller üzerine), [İçinde]: *Başkurtça Kelime Dağarcığı üzerine Materyaller ve Araştırmalar*, Ufa, 1990, s. 63 – 78.

Краткая история формирования и развития научно-учебного подстиля башкирского языка / Başkurtça Bilim-Eğitim Üslubunun Oluşumu ve Kısa Tarihi, [İçinde]: *Kültür ve Eğitim.* Bildiriler, C. 1, Ufa, 1999, s. 122–132.

Особенности проявления стилистического потенциала имени числительного в литературно-художественном стиле башкирского языка / Başkurtça Edebi Üslubunda Sayıların Stilistik Potansiyeli, *Voprosy tyurkskoj filologii*. N. K. Dmitriyev'in 100. Doğum Günü Münasebetiyle, Moskova, 1999, C. V, s. 123 –129.

Некоторые наблюдения по морфостилистике башкирского языка: синонимика безаффиксных и аффиксальных падежных форм / Başkurtça Morfostilistik üzerine Bazı Yorumlar: Eş Anlamlısı olarak Ekli ve Eksiz İsimlerin Halleri, *Voprosy tyurkskoj filologii*. E. V. Sevortyan'ın 100. Doğum Günü münasebetiyle, Moskova, 2003, C. VII, s. 108–122.

Стилистические особенности выражения понятия множественности в башкирском языке / Başkurtçada Çoğulluk Kavramının İfade Edilmesinin Stilistik Özellikleri, *Vestnik Akademii nauk Respubliki Bashkortostan*, Ufa, 2003, C. 8, s. 29–37.

Особенности функционирования форм ассоциативной множественности в литературно-художественном стиле башкирского языка / Başkurtçada Edebi Üslubunda Çağrışımsal Çoğulluk Formlarının Özellikleri, [İçinde]: *Altay Dilleri ve Doğu Filolojisi*: E. R. Tenişev'in Anısına, Moskova, 2005, s. 353–369.

Место ислама в системе функциональных стилей башкирского языка (подходы, аспекты и перспективы изучения) / Başkurtçanın İşlevsel Üslupları Sisteminde İslamın Yeri (Yaklaşımlar, Modeller ve Araştırılmasının Perspektifleri), *Rossijskaya tyurkologiya*, Moskova – Kazan, 2017, № 1–2, s. 100–110.

Роль Н. Х. Максютовой в изучении западного диалекта башкирского языка / Başkurtçanın Batılı Lehçesinin İncelenmesinde N. H. Maksyutova'nın Rolü, *Rossijskaya tyurkologiya*, Moskova, 2018, № 1–2, s. 29–41.

Особенности функционирования пояснительно-дидактического религиозного подстиля башкирского языка / Başkurtçada Din-Didaktik Üslubunun Özellikleri, *Voprosy tyurkskoj filologii*, Moskova, 2020, C. XIII, s. 201–211.

Dr. Vasiliy/Wilhelm Vasilyeviç Radlov/Radloff (1837–1918)

1837 yılında Berlin şehrinde dünyaya gelir. Önde gelen Şarkiyatçı, Türkolog, etnograf ve arkeolog. Rusya'da Türkoloji okulunun temellerini atmıştır.

1858 yılında Berlin Üniversitesi'ni bitirip Rusya'ya taşınmıştır. 1858'de Yen Üniversitesi'nde *"Dinin Asya Halkları Üzerindeki Etkisi"* isimli doktora tezini savunup Felsefe Bilimleri Doktoru olmuştur.

1884 yılında İmparatorluk Bilimler Akademisi'nde Asya Halklarının Tarihi ve Antik Eserleri Bölümü'nün üyesi olarak seçilmiştir. 1885–1890 yıllarında Asya Müzesi'nin müdürü olarak, 1894–1918 yıllarında ise Sankt-Petersburg'daki (Petrograd) Antropoloji ve Etnografya Müzesi müdürü olarak görev yapmıştır. 1884 yılından itibaren Sankt-Petersburg Bilimler Akademisi'nde, 1917 yılından itibaren ise Rusya Bilimler Akademisi'nde çalışmıştır.

1886 yılında Kırım Tatarların dilini öğrenmek üzere Kırım'a, 1887'de ise Karaim dilini öğrenmek için Litvanya ve Volhynya'a gitmiştir. 1891'de Orhon-Yenisey runik yazıtlarının keşfedildiği Moğolistan'a son derece önemli Orhon Gezisi'ni düzenlemiş ve yönetmiştir. Gezi sırasında Radlov, ondan fazla yazıtı okumayı başarmıştır. 1894 yılında çevirilerini tamamlayıp Orhon yazıtlarını yayımlamıştır. 1895 yılında kırk Yenisey yazıtının çevirilerini yapmış ve yayımlamıştır. 1892'den 1903'e kadar Orhon Gezisi Yazıtlarının yayımlandığı 15 sayı çıkmıştır.

Komite, Antropoloji ve Etnografya Müzesi'nin koleksiyonlarının oluşumunda önemli rol oynayan birçok sayıda Sibirya gezisi düzenlemiştir.

Barnaul, Gorno-Altaysk ve Almatı şehirlerinde bulunan sokakların yanısıra Astana'daki bir Alman okulu Radlov'un adını taşımaktadır. 150'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Наречия тюркских племен. 1 Отделение. Образцы народной литературы тюркских племен, изданные В. Радловым, ч. X. Наречия бессарабских гагаузов (пер. В. Мошкова) / *Türk Kabilelerinin Dilleri. 1. Bölüm. V. Radlov'un Yayımladığı Halk Edebiyatı Örnekleri. Bessarab Gagauzların Dilleri* (çev. V. Moşkov), Petersburg, 1904.

Einteilende Gedanken zur Darstellung der Morphologie der Türksprachen / *Türk Dillerinin Morfolojisi Konusunda Farklı Düşünceler*, Petersburg, 1906.

Das Kudatku Bilik des Jusuf Chass-Hadschib aus Bälasagun. T. II. Text und Übersetzung nach den Handschriften von Wien und Kairo hrsg. von Dr. W. Radloff / *Yusuf Has Hacib Balasagun'un Kutadgu Bilig İsimli Eseri. 2. C. Viyana ve Kahire'nin Elyazmalarına göre Hazırlanan Metin ve Çeviri*, Petersburg, 1910.

Этнографический обзор турецких племен Сибири и Монголии (пер. с нем. Н. Н. Козьмина) / *Sibirya ve Moğolistan'da Yaşayan Türk Kabilelerinin Etnografik İncelenmesi* (Almancadan çev. N. N. Kozmin), İrkutsk, 1929.

Suvarnaprabhāsa (*Сутра золотого блеска*) (в соавторстве: С. Е. Малов) / *Altun Yaruk* (S. E. Malov ile birlikte), Petersburg, 1930.

Versuch eines Wörterbuches der Türk-Dialecte / *Türk Lehçelerinin Sözlüğünün Denemesi*, Gravenhage, 1960.

Makaleler

Kurzer Bericht über eine auf Kosten des Kabinets Sr. Kaiserlichen Majestät unternommene Reise in den Altai im Sommer des Jahres 1861 von Dr. Wilhelm Radloff / Dr. Wilhelm Radlov'un 1861 Yazında Üst Düzey İmparatorluk Majesteleri tarafından Masrafları Karşılanan Altay Gezisinin Özeti, *BAIS*, 1862.

Kurzer Bericht über eine im Sommer 1862 unternommene Reise in die östliche Kirgisen-Steppe / 1862 Yazında Doğu Kırgız Bozkırı Gezisinin Özeti, *BAIS*, 1863.

Observations sur les Kirghis / Kırgızlar üzerine Notlar, *JA*, 1863, s. 309–328.

Die Bergnomaden des Altai / Altay'daki Dağ Göçebeleri, *Globus*, 1867, № 11, s. 248–250, 276–279.

Письма г-на Радлова в Географическое общество во время поездки его в Туркестанский край / Radlov'un Türkistan Bölgesi Gezisi Sırasında Coğrafi Cemiyeti'ne Yazdığı Mektuplar, *IRGO*, 1868, № 4, s. 324–327.

Краткий отчет о поездке в Семиреченскую область и на Иссык-Куль летом 1869 г. / 1869 Yazında Semireçenskaya Bölgesi ve Issık Göl Gezisini Anlatan Kısa Rapor, *IRGO*, 1870, № 6, s. 96–100.

Анализ болгарских числительных имен (в соавторстве: А. Куник, В. Розен) / Bulgar Sayılarının Analizi (A. Kunik, V. Rosen ile birlikte), *Izvestiya al-Bekri i drugih avtorov o Rusi i slavyanah.* C. 1, Petersburg, 1878, s. 138–146

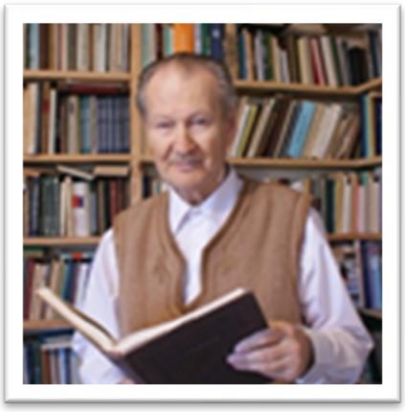
Beiträge und Bemerkungen. Syrische Grabinschriften aus Semiretschie / Katkılar ve Yorumlar. Semireçye'den Getirilen Suriye Mezar Yazıtları, Petersburg, 1886, s. 5–19.

Zur Sprache der Komanen / Koman Dili üzerine, *Internationale Zeitschrift fur allgemeine Sprachwissenschaft*, Leipzig, 1884, s. 377–382.

Zur Sprache der Komanen / Koman Dili üzerine, *Internationale Zeitschrift fur allgemeine Sprachwissenschaft*, Leipzig, 1885, s. 13–42.

Uigurische Schriftstücke in Text und Übersetzung / Metinlerde ve Çevirilerde Uygurca Yazılar, *Bericht über archäologische Arbeiten in Idikutschari und Umgebung im Winter 1902–1903 von A. Grünwedel*, 1909, s. 181–195.

Prof. Dr. Valentin İvanoviç Rassadin
(1939–2017)

1939 yılında Pskov şehrinde dünyaya gelir. Karşılaştırmalı tarihsel dil bilimi, Moğol ve Türk-Moğol dil bilimi, Altayistik araştırmaları üzerine çalışan önde gelen dil bilimci, Tofalar ve Soyot dilleri için alfabe geliştirmiştir. Buryat Cumhuriyeti ve Rusya Sovyet Federatif Sosyalist Cumhuriyeti Hükümetleri tarafından bilim alanında Üstün Hizmet Ödülü'ne layık görülmüştür.

1962 yılında Jdanov Leningrad Devlet Üniversitesi Şarkiyat Fakültesi Moğol Dil Bilimi Bölümü'nden mezun olmuş, aynı yıl Moğolca çevirmeni olarak Moğolistan Cumhuriyeti'nin Darhan şehrine çalışmaya gönderilmiştir. 1966 yılında *"Çağdaş Tofalar Dilinin Kelime Hazinesi"* doçentlik tezini, 1983 yılında ise *"Tofalar Dili ve Onun Türk Dilleri Sistemindeki Yeri"* başlıklı doktora tezini savunmuştur. 1966'dan 2006'a kadar Ulan-Ude şehrinde bulunan Rusya Bilimler Akademisi Sibirya Şubesi Buryat Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde çalışmıştır. 1992–2006 yılları arasında Buryat Devlet Üniversitesi Doğu Bilimleri Fakültesi Orta Asya Filolojisi Bölümü Başkanı görevini yapmıştır. 2006–2017 yılları arasında Kalmık Devlet Üniversitesi nezdindeki Moğol ve Altayistik Araştırmalar Bilim Merkezi Müdürü, aynı zamanda Kalmık Dili ve Moğol Bilimi Bölümü profesörü olarak çalışmıştır.

Kitaplar

Фонетика и лексика тофаларского языка / Tofalar Dili Ses Dizgesi ve Kelime Hazinesi, Ulan-Ude, 1972.

Морфология тофаларского языка в сравнительном освещении / Karşılaştırmalı Dil Bilimi açısından Tofalar Dilinin Morfolojisi, Moskova, 1978.

Монголо-бурятские заимствования в сибирских тюркских языках / Sibirya Türk Dillerinde Moğol-Buryat Kaynaklı Alıntı Kelimeler, Moskova, 1980.

Очерки по исторической фонетике бурятского языка / Buryat Dilinin Tarihi Ses Dizgesi üzerine Denemeler, Moskova, 1982.

Тофаларско-русский и русско-тофаларский словарь / Tofalarca-Rusça ve Rusça-Tofalarca Sözlüğü, İrkutsk, 1995.

Сойотско-бурятско-русский словарь / Soyotça-Buryatça-Rusça Sözlüğü, Ulan-Ude, 2003.

Словарь сойотско-русский / Soyotça-Rusça Sözlüğü, St. Petersburg, 2006.

Очерки по истории сложения тюрко-монгольской языковой общности. Часть 1. Тюркское влияние на лексику монгольских языков / Turk-Moğol Dil Topluluğunun Oluşum

Tarihine Toplu Bakış. 1. C. Moğol Dillerinin Kelime Hazinesi üzerindeki Türk Etkisi, Elista, 2007.

Очерки по истории сложения тюрко-монгольской языковой общности. Часть 2. Монгольское влияние на лексику тюркских языков / Turk-Moğol Dil Topluluğunun Oluşum Tarihine Toplu Bakış. 2. C. Türk Dillerinin Kelime Hazinesi üzerindeki Moğol Etkisi, Elista, 2009.

Очерки по истории сложения тюрко-монгольской языковой общности. Часть 3. О соотношении монгольских и тюркских грамматических элементов в составе тюрко-монгольской языковой общности / Turk-Moğol Dil Topluluğunun Oluşum Tarihine Toplu Bakış. 3. C. Türk-Moğol Dil Topluluğunda Moğol ve Türk Gramer Ögelerinin Oranı üzerine, Elista, 2012.

Современный тофаларский язык и его место в системе тюркских языков / Çağdaş Tofalar Dili ve Onun Türk Dilleri Sistemindeki Yeri, Elista, 2014.

Makaleler

“Исследования по топонимике Восточной Сибири (в соавторстве: Т. М. Михайлов) / Doğu Sibirya Toponimisi üzerine Araştırmalar (T. M. Mikhaylov ile birlikte), [İçinde]: *Buryatya’da Dillerin Etkileşimi*, 1978, s. 108–117.

“Бурятская животноводческая терминология как источник по исторической этнографии / Tarihi Etnografya Kaynağı olarak Buryat Hayvancılık Terimleri, [İçinde]: *Buryatya’da Etnik Tarih ve Kültür Gelenekleri. Bilimsel Makaleler*, Ulan-Ude, 1984, s. 55–80.

“Система гидронимов бассейна р. Оки / Oka Nehri Havzasındaki Hidronimler Sistemi, *Buryatya’nın Onomastiği üzerine Araştırmalar. Bilimsel Makaleler*, Ulan-Ude, 1987, s. 41–49.

“О тунгусо-маньчжурских элементах в монгольских языках / Moğol Dillerinde Tungus-Mançu Ögeleri hakkında, [İçinde]: *Orta Çağda Güney-Doğu Sibirya’daki Etnik Kültürel Şüreçler. Bilimsel Makaleler*, Novosibirsk, 1989, s. 145–152.

“Проблемы исторического словообразования монгольских языков / Moğol Dillerinin Tarihsel Kelime Oluşumunun Sorunları, [İçinde]: *Moğol Dillerinin Karşılaştırmalı Tarihsel İncelenmesi. Bilimsel Makaleler*, Ulan-Ude, 1995, s. 120–131.

“Особенности традиционной материальной культуры саянских оленеводов-тофаларов / Geyikçi Sayan Tofaların Maddi Kültürünün Özellikleri, [İçinde]: *Etnolografya Araştırmaları. Bilimsel Makaleler*, S. 1, Ulan-Ude, 2000.

“Сойоты и сойотский язык / Soyotlar ve Soyot Dili, *Odon*, 2001, S. 10–11, s. 20–21.

“О проблемах этимологизации слов бурятского языка / Buryatça Kelimelerinin Etimolojisini Tespit Etme Sorunları, *Vestnik Buryatskogo Universiteta*, 6. Seri. Filoloji. S. 11, Ulan-Ude, 2006, s. 3–14.

"Тофалары / Tofalar Halkı, [İçinde]: *Doğu Sibirya'nın Türk Halkları*, Moskova, 2008, s. 262–333.

"О монгольском влиянии на казахский язык / Moğolcanın Kazak Dili üzerindeki Etkisi, [İçinde]: *Hazar Denizi Bölgesi'nin Halkları. Kültür Diyalogu. Uluslararası Bilimsel Uygulamalı Konferansın Bildirileri*, Elista, 2009, s. 221–224.

Prof. Dr. Maria Mihaylovna Repenkova (1960–)

1960'da Moskova'da dünyaya gelir. Edebiyatçı, en ünlü çağdaş Türk edebiyatı uzmanı, Moskova Devlet Üniversitesi Asya ve Afrika Ülkeleri Enstitüsü Türkoloji Bölümü Başkanı, öğretim üyesidir. 1982 yılında Leningrad Devlet Üniversitesi Doğu Fakültesi Türkoloji Bölümü mezunu olmuştur, 1982–87 yılları arasında Rusya Bilimler Akademisi (BA) Şarkiyat Enstitüsünde *"Fakir Baykurt'un Romanlarında Kahramanın İmajının Değişimi"* isimli doçentlik doktora tezini yazmıştır. 1987–1995 yılları arasında BA Şarkiyat Enstitüsü Edebiyat Bölümü'nde uzman olarak çalışmıştır. 1995 yılından bu yana Moskova Devlet Üniversitesi Asya ve Afrika Ülkeleri Enstitüsü Türkoloji Bölümü'nde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. 2010 yılında *"Türk Edebiyatında Postmodernizm"* isimli doktora tezini savunmuştur. 2014 yılında Profesör, 2017 yılında Bölümün başkanı olmuştur. Üniversitede çağdaş Türk edebiyatı ve Türkçe dersleri vermektedir. 100'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Литература / Турецкая Республика. Справочник / Edebiyat, [İçinde]: Türkiye Cumhuriyeti. Rehber Kitabı, Moskova, 2000.

От реализма к постмодернизму. Современная турецкая проза / Gerçekçilikten Postmodernizme doğru. Çağdaş Türk Düz Yazısı, Moskova, 2008.

Вращающиеся зеркала: постмодернизм в литературе Турции / Dönen Aynalar. Türk Edebiyatında Postmodernizm, Moskova, 2010.

Россия и Турция. Прыжок через пропасть (1960–1979) (в соавторстве: Н. Ю. Ульченко, С. Ф. Орешкова) / *Rusya ve Türkiye. Uçurum üzerinden bir Atılım (1960–1979) (*N. Yu. Ulçenko, S. F. Oreşkova ile birlikte), Moskova, 2011.

Орхан Памук / Писатели Востока – лауреаты Нобелевской премии (в соавторстве: С. Д. Серебрянный, М. П. Гермсимова, В. Н. Кирпиченко и др.) / *Orhan Pamuk*, [İçinde]: *Nobel Edebiyatı Ödülünü Alan*

Doğu Yazarları (S. D. Serebryanıy, M. S., Gerasimova, V. N. Kirpiçenko vd. ile birlikte), Moskova, 2013.

Турецкая литература на рубеже XX – XXI веков: основные парадигмы / XX. – XXI. Asırların Eşiğinde Türk Edebiyatı: Temel Paradigmalar, Moskova, 2016.

Турецкий язык в газетном дискурсе. Учебное пособие по переводу турецких и русских газетных текстов / Gazete Çevirisi açısından Türkçe. Rusça-Türkçe Gazete Çeviri Ders Kitabı, Moskova, 2016 (1. baskı), 2020 (2. baskı)

Турецкий язык в газетном дискурсе: учебное пособие по переводу турецких и русских газетных текстов. Ключи к текстам и упражнениям / Gazete Çevirisi açısından Türkçe. Rusça-Türkçe Gazete Çeviri Anahtar Kitabı, Moskova, 2017.

Турецкие писатели переходной эпохи. Литературные портреты / Geçiş Döneminin Türk Yazarları. Edebi Portreler, Moskova, 2020.

Makaleler

Некоторые тенденции в турецкой романистике 80 – начала 90-х годов / 80-90'lı Yıllarda Türk Romancılığında Bazı Eğilimler, *Vestnik MGU*, Seri 13, 1997, № 1, s. 41–62.

В лабиринте постмодернистского сознания. О романе Орхана Памука "Снег" / Postmodernizm Bilincinin Labirentinde. Orhan Pamuk'un "Kar" Romanı üzerine, *Vestnik MGU*, Seri 13, 2007, № 3, s. 3–14.

Турецкие писательницы и их героини / Türk Kadın Yazarları ve Kahramanları, *Vestnik MGU*, Seri 13, 2008, № 2, s. 69–84.

Странный незнакомец: заметки о турецком постмодернизме / Garip Yabancı: Türk Postmodernizm üzerine Notlar, *Vestnik RUDN*, Edebiyat, Gazetecilik Serisi, 2008, №3, s. 45–52.

Турецкий постмодернизм (на примере новеллистики Муратхана Мунгана) / Türk Postmodernizm Işığında Murahtan Mungan'ın Öyküleri, *Oriens*, 2009, №2, s. 68–80.

Лирический постмодернизм Назлы Эрай / Nazlı Eray'ın Lirik Postmodernizmi, *Vestnik RUDN*, Edebiyat, Gazetecilik Serisi, 2009, № 4, s. 60–69.

Турецкий детектив (к истории вопроса) / Türk Dedektifin Tarihçesi üzerine, *Oriens*, 2014, № 2, s. 72–80.

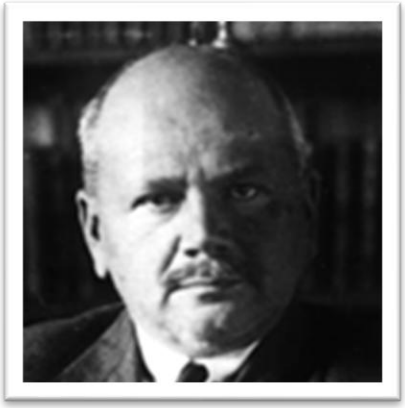
Текст вместо жизни. Постмодернистская стилистика в романах Элиф Шафак / Hayat Yerine Metin. Elif Şafak'ın Romanlarında Postmodern Stilistik Yöntemleri, *Aziya i Afrika segodnya*, 2014, № 9, s. 68–72.

Исторические сюжеты в романистике Искендера Пала / İskender Pala'nın Romanlarında Tarihi Konular, *Filologicheskie nauki. Voprosy teorii i praktiki*, Gramota, 2017, № 3.

Образ Стамбула в романе Зюльфю Ливанели "Отель 'Константинополь'" / Zülfü

Livaneli'nin 'Konstantiniyye Otel' Romanında İstanbul'un İmajı, *Filologicheskie nauki. Voprosy teorii i praktiki*, Gramota, 2019, C. 12, № 9, s. 105–111.

Prof. Aleksandr Nikolayeviç Samoyloviç (1880–1938)

1880'de Nijniy Novgorod şehrinde dünyaya gelir. Dünyaca ünlü Türkçe dil bilimcisi ve Türk edebiyatları, Türk halklarının etnografyası uzmanıdır, SSCB Bilimler Akademisi üyesidir. Orta Asya halklarının tarihi hakkında eşsiz bilgi kaynağı olan birçok Türk yazılı eseri araştırıp yayımlamıştır. 1922 yılında öne koyduğu Türk dillerinin tasnifi şimdiye kadar bilimsel önemini yitirmeyip yaygın olarak kullanılmaktadır. Samoyloviç'in belirlediği Türk dilleri ve edebiyatları araştırma metodları Türkoloji alanında tam anlamıyla bir atılım sağlayıp çağdaş dil bilim, edebiyat ve tekstoloji alanlarında kullanılmaktadır. Bir sürü eseri Türkiye'de Türkçe olarak çıkmıştır.

1903 yılında Petersburg Üniversitesi'nden mezun olup 1906 yılında hayatının sonuna kadar çalıştığı Üniversitede temel Türkoloji dersleri vermiştir. 1911'den beri Doğu Müzesi müdürü olarak çalışmıştır. 1908 yılında Rus Arkeoloji ve Rus Coğrafya Derneği üyesi olarak seçilmiştir. Sovyet Türk Cumhuriyetleri için alfabe çalışmalarında önemli katkı sağlamıştır.

1918–1920 yılları arasında Üniversite'de çalışmasının yanısıra Samoyloviç Genel Karargah Akademisi Doğu Bölümü'nde ve Moskova'daki Lazorev Doğu Dilleri Enstitüsü'nde ders vermiştir. 1920–1937 yıllarında Petrograd (eski Petersburg) Canlı Doğu Dilleri Enstitüsü'nde profesör, 1922–1925 yıllarında rektörü olarak çalışmıştır. 1934–1937 yılları arasında SSCB Bilimler Akademisi Şarkiyat Enstitüsü'nün başkanlığını yapmakla beraber Edebiyat Bölümü'nü de yürütmüştür.

Samoiloviç'in yoğun bilimsel faaliyetleri tutuklanması ile sona ermiştir. 1937 yılında Japonya ajanı olmak ve terörist örgütü kurmakla suçlanarak hapsedilen Samoyloviç 1938 yılında kurşuna dizilmiştir. 1956 yılında suçsuz olduğu kanıtlanmıştır.

Kitaplar

Абду-с-Саттар-казы. Книга рассказов о битвах текинцев / Abdısetdar Kazı. Teke Savaşları hakkında Hikâyeler Kitabı, 1914, Petersburg.

Опыт краткой крымско-татарской грамматики / Kırım Tatarcanın Kısa Dil Bilgisi, Petrograd, 1916.

Собрание стихотворений императора Бабура. Ч. 1 / Babür İmparatorun Şiir Derlemesi. 1. Bölüm, 1917, Petersburg.

Некоторые дополнения к классификации турецких языков / Türk Dillerinin Sınıflandırılması üzerine Bazı İlâveler, Petrograd, 1922.

Краткая учебная грамматика современного османско-турецкого языка / Osmanlıca-Türkçenin Kısa Dil Bilgisi, Leningrad, 1925.

А. Н. Самойлович. Избранные труды о Крыме / *A. N. Samoyloviç. Kırım üzerine Seçme Makaleler*, Simferopol, 2000.

А. Н. Самойлович. Тюркское языкознание. Филология. Руника. Избранные труды / A. N. Samoyloviç. Türk Dil Bilimi. Filoloji. Eski Yazılar. Seçme Makaleler, Moskova, 2005.

Makaleler

Книга рассказов о битвах текинцев / Teke Savaşları hakkında Hikâyeler Kitabı, [İçinde]: Rusya *Arkeolojik Derneği Doğu Bölümü Notları*, C. 16, 1906.

Бахчисарайский певец, поэт, летописец и метеоролог Хабибулла-Керем. Симферополь: Известия Таврической ученой архивной комиссии / Bahçesaray Şarkıcısı, Şair, Tarihçi ve Meteorolojist olarak Habibullah-Kerem, [İçinde]: *Toros Arşiv Bilim Komisyonun Haberleri,* Simperofol, 1913, № 50.

Турецкий народец хотоны / Hoton Türkleri, [İçinde]: *Rusya Arkeolojik Derneği Doğu Bölümü Notları*, C. 23, 1916.

Турецкие и монгольские элементы в населении Афганистана / Afganistan'ın Nüfusunda Türk ve Moğol Ögeler, [İçinde]: *Afganistan*, Moskova, 1924.

Современное состояние и ближайшие задачи изучения турецких языков / Günümüzün Türk Dillerinin Araştırılması ve Perspektifleri, [İçinde]: *Sovyet Türkoloji Kurutlayı*, 1926.

К вопросу о двенадцатилетнем животном цикле у тюркских народов / Türk Halklarının On İki Yıllık Hayvan Döngüsü üzerine[İçinde]: *Doğu Notları*, Leningrad, 1927.

Очерки по истории туркменской литературы / Türkmen Edebiyatı Tarihi üzerine Denemeler, [İçinde]: *Türkmenistan*, Leningrad, 1929.

Иранский героический эпос в литературах тюркских народов Средней Азии / Фирдоуси (934–1934) / Orta Asya Türk Halklarının Edebiyatlarında İran Kahraman Destanları, [İçinde]: *Firdevsî (934–1934)*, 1934.

Материалы по среднеазиатско-турецкой литературе / Orta Asya-Türk Edebiyatı üzerine Çalışmalar, [İçinde]: *Türkmenistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti Bilimler Akademisi Haberleri. Toplumsal Bilimler Serisi*, 1981, № 1.

К какой из турецких литератур относится роман XIII в. "Иосиф и Зулейха"? / XIII.

Yüzyılın “Yusuf ve Züleyha” Romanı Hangi Türk Edebiyatına Ait?, *Rocznik orientalistyczny*, Warszawa, 2001.

Prof. Dr. Luiza Hamzinovna Samsitova (1973-)

1973 yılında Başkurdistan Cumhuriyeti’nde dünyaya gelir. Başkurt dil bilim uzmanı, filoloji bilimleri doktoru (2015) ve profesör (2013). Başkurdistan Cumhuriyeti Bilim ve Teknoloji Devlet Gençlik Ödülü’ne (2007) ve diğer prestijli ödüllere layık görülmüştür.

1999 yılında *“Başkurt Dilinin Diğer Dillerde Karşılığı Olmayan Kelimeleri”* isimli doçentlik tezini, 2014 yılında *“Başkurt Dilinin Dünya Görüşünde Kültür Konseptleri”* isimli doktora tezini savunmuştur. 2000–2019 yılları arasında M. Akmulla Başkurt Devlet Pedagoji Üniversitesi’nde çalışmıştır. 2000–2003 yılları arasında Kıdemli Öğretim Görevlisi, 2003–2013 yılları arasında doçent, 2013–2019 yılları arasında profesör, 2007–2011 yılları arasında Başkurt Dili Bölümü Başkanı, 2011–2019 döneminde Başkurt Filolojisi Fakültesi Dekanı olarak çalışmıştır. 2019’dan beri Başkurdistan Cumhuriyeti Stratejik Araştırmalar Enstitüsü’nde baş uzman olarak çalışmaktadır.

Sözlük bilimi, dil bilgisi, kültürdilbilim, bilişsel dilbilim ve uluslararası iletişim sorunlarına ilişkin 250’den fazla bilimsel ve metodolojik çalışmanın yazarıdır. Başkurdistan Cumhuriyeti Bilimler Akademisi Bilim Doktoru, Başkurdistan Cumhuriyeti Bilimler Akademisi Sosyal ve İnsani Bilimler Bölümü üyesi, Rusya Bilimler Akademisi Merkezine bağlı Ufa Federal Araştırma Nükleer Fizik Enstitüsü Akademik Konseyi üyesi, “Diyalektoloji Sorunları” dergisinin yayın kurulu üyesi, Başkurdistan Cumhuriyeti Hükümeti nezdindeki Terminoloji Komisyonu üyesi, “Başkurt Ansiklopedisi”nin bilimsel ve yayın kurulu üyesidir.

Kitaplar

Реалии башкирской культуры. Словарь безэквивалентной лексики башкирского языка / *Başkurt Kültürünün Gerçekleri. Başkurt Dilinin Diğer Dillerde Karşılığı Olmayan Kelimeleri Sözlüğü*, Ufa, 1999.

Языковая личность: Лингвокультурология. Лингводидактика. Лексикография: Монография / *Dilsel Kişilik: Kültürdilbilim. Dil Bilimi. Yabancı Dil Öğretimi. Sözlük Bilimi: Çok yazarlı araştırma kitabı*, Ufa, 2001.

Культура тюркских народов на уроках русского языка: Пособие для учителя / *Rus*

Dili Derslerinde Türk Halklarının Kültürü: Öğretmenler için Ders Kitabı, Petersburg, 2008.

Лингвокультурологическая концепция обучения башкирскому языку и родным языкам в образовательных учреждениях Республики Башкортостан / *Başkurdistan Cumhuriyeti'nin Eğitim Kurumlarında Başkurt Dilinin ve Ana Dillerinin Öğretilmesine dair Kültürdilbilim Kosepsiyonu*, Ufa, 2010.

Культурные концепты в башкирской языковой картине мира. Лингвокультурологический словарь / *Başkurt Dilinin Dünya Görüşünde Kültür Konseptleri. Kültürdilbilim Sözlüğü*, Ufa, 2010

Концептосфера башкирского фольклора. Лингвокультурологический словарь (коллективная монография) / *Başkurt Halk Edebiyatının Konseptleri. Kültürdilbilim Sözlüğü* (çok yazarlı araştırma kitabı), Ufa, 2013.

Культурные концепты в башкирской языковой картине мира (монография) / *Başkurt Dilinin Dünya Görüşünde Kültür Konseptleri* (monografi), Ufa, 2014.

Этнокультурное (национальное) образование в Российской Федерации. Выпуск I (коллективная монография) / *Rusya Federasyonu'nda Etnokültürel (Milli) Eğitim* (çok yazarlı araştırma kitabı), C. 1, Moskova-Ufa, 2016.

Безэквивалентная лексика башкирского языка (монография) / *Başkurt Dilinin Diğer Dillerde Karşılığı Olmayan Kelimeleri* (çok yazarlı araştırma kitabı), Ufa, 2018.

Башкирский язык. Синтаксис сложного предложения: Учебник для 8 класса общеобразовательных организаций с родным (башкирским) языком обучения / *Başkurt Dili. Birleşik Cümlenin Söz Dizimi: Eğitim Dili Anadil (Başkurt) Olan Orta Okulların 8. Sınıfı için Ders Kitabı*, Ufa, 2020.

Makaleler

Культурные концепты как отражение башкирской языковой картины мира (на материале стихотворений М. Акмуллы) / Başkurt Dilinin Dünya Görüşünün Yansıması olarak Kültür Konseptleri (M. Akmulla'nın Şiirleri üzerine), *Vestnik CHelyabinskogo gosudarstvennogo universiteta: Filologiya. Iskusstvovedenie*, 2008, S. 20 (121), s. 106–113.

Отражение личных и указательных местоимений в словаре "Диван лугат ат-турк" Махмуда аль-Кашгари и их соотношение с местоимениями современного башкирского языка (в соавторстве) / Kaşgarlı Mahmud'un "Divan Lugat-i Türk" sözlüğündeki Şahıs ve İşaret Zamirleri ve Onların Çağdaş Başkurt Dilinin Zamirleriyle İlişkilendirilmesi (ortak çalışma), *Mir nauki, kul'tury, obrazovaniya*, 2016, S. 6 (61), s. 422–423.

Morphonological Phenomena in Derivation Process (as Emplified by the Bashkir Language) (G. R. Abdullina, Z. K. Ishkildina, M. I.

Karabaev, L. H. Samsitova, L. R. Fayzullina ile birlikte), *Indian Journal of Science and Technology*, S. 9 (36), 2016.

Семантическое поле концепта “закон” в романе Ф. М. Достоевского “Преступление и наказание” (в соавторстве) / F. M. Dostoyevskiy’in “Suç ve Ceza” Romanındaki “Hukuk” Kavramının Semantik Alanı (ortak çalışma), *Mir nauki, kul’tury i obrazovaniya*, 2018, S. 3 (70), s. 416–419.

Compliment speech genre in Bashkir discourse (A. R. Khuramshina, Z. A. Khabibullina, S. A. Tagirova ile birlikte), *European Proceedings of Social and Behavioural Sciences EpSBS. Humanistic Practice in Education in a Postmodern Age (HPEPA 2019)*, 2019, s. 838–845.

Сложноподчиненные предложения в башкирском и казахском языках (в соавторстве) / Başkurt ve Kazak Dillerinde Birleşik Cümleler (ortak çalışma), *Rossijskaya tyurkologiya*, 2020, S. 1–2 (26–27), s. 36–46.

Диалог языков и культур в полиэтнической среде / Çok Irklı bir Ortamda Dil ve Kültür Diyalogu, [İçinde]: *Yeni Endüstriel Toplumun Eşiğinde Sosyal Bilimlerin İnsan Odaklı Misyonu*: Ufa Hümaniter ve Bilim Forumu, Ufa, 2020, s. 446–452.

Лексика с национально-культурным компонентом значения и способы ее репрезентации / Ulusal-Kültürel Anlam Taşıyan Kelimeler ve Onları Yansıtma Yöntemleri, [İçinde]: *Diyalektoloji. Etnolengüistik. Mifoloji. Yer Adı Bilimi. Etimoloji*. Uluslararası Bilim Konferansının Bildirileri. C. II, 1–4 Kasım 2020, Ufa, 2020, s. 72–77.

Диалект как отражение языковой картины мира (на примере северо-западного диалекта башкирского языка) / Dildeki Dünya Görüşünün Yansıması olarak Lehçe (Başkurt Dilinin Kuzeybatı Lehçesi üzerine), *Mir nauki, kul’tury i obrazovaniya*, 2020, S. 6 (85), s. 474–476.

Prof. Dr. Şuluu Çırgal-ooloviç Sat
(1926–1992)

1926 yılında Tuva’daki Kaşpal kasabasında dünyaya gelir. Tuva dili ses bilgisi, dil bilgisi, söz dizimi, sözcük bilgisi, diyalektoloji, yazı ve tarihi uzmanıdır. Rusya Sovyet Federatif Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti tarafından bilim alanında Üstün Hizmet Ödülü’ne layık görülmüştür.

1952 yılında Jdanov Leningrad Devlet Üniversitesi Şarkiyat Fakültesi’nden mezun olmuş, Tuva Dili, Edebiyat ve Tarih Araştırma

Enstitüsü Dil ve Yazı Sektörü'nde işe alınmıştır. 1958 yılında Kızıl Pedagoji Enstitüsü'nde öğretmenlik yapmaya başlamıştır. 1962 yılında *"Tuva Dilinde Sıfat-Fiil"* isimli doçentlik tezini savunmuştur. 1963–1983 yılları arasında Kızıl Pedagoji Enstitüsü Tuva Dili ve Edebiyatı Bölümü Başkanı olarak çalışmıştır. 1972 yılında *"Tuva Edebi Dilinin Oluşumu ve Gelişimi"* isimli doktora tezini savunmuştur. 1979 yılında profesör unvanını alan Sat, Tuva'nın ilk profesörü olmuştur. 1988 yılında Tuva Dil, Edebiyat ve Tarih Araştırma Enstitüsü Dil ve Yazı Sektörü'ne dönmüştür. 100'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Тувинско-русский словарь. Около 20000 слов: С прил. граммат. очерка тувин. яз. / Tuvaca-Rusça Sözlüğü. Yak. 20. 000 Kelime. Kısa Tuva Dili Grameri Ekli, Moskova, 1955.

Синтаксические функции причастий в тувинском языке / Tuva Dilinde Sıfat-Fiillerin Sözdizimsel İşlevleri, Kızıl, 1960.

Тыва дылды шинчилеп келгениниң төвгүзүнүң очерги / Очерк истории изучения тувинского язык / Tuva Dilini İnceleme Tarihine Toplu Bakış, Kızıl, 1964.

Совет үеде тыва дылдың хөгжүлдези (в соавторстве: Д. А. Монгуш) / *Развитие тувинского языка в период СССР / Tuva Dilinin SSCB Döneminde Gelişmesi* (D. A. Monguş ile birlikte), Kızıl, 1967.

Формирование и развитие тувинского национального литературного языка / Tuva Edebi Dilinin Oluşumu ve Gelişimi, Kızıl, 1973.

Русско-тувинский словарь педагогических терминов (в соавторстве: М. И. Анисов) / *Rusça-Tuvaca Pedagojik Terimler Sözlüğü* (M. İ. Anisov ile birlikte), Kızıl, 1974.

Амгы тыва литературлуг дыл (Современный тувинский литературный язык): Лексикология, семасиология, фразеология, фонетика, морфология (в соавторстве: Е. Б. Сазыламаа) / *Çağdaş Tuva Edebi Dili: Kelime Dağarcılığı, Semantikler, Deyimler, Ses Dizgesi, Morfoloji) (*Е. В. Sazılamaa ile birlikte), Kızıl, 1980.

Современный тувинский литературный язык: Синтаксис. Учебное пособие / Çağdaş Tuva Edebi Dili. Söz Dizimi. Ders Kitabı, Kızıl, 1983.

Тувинская диалектология: учебное пособие / Tuva Dilinin Diyalektolojisi. Ders Kitabı, Kızıl, 1987.

Тувинский язык: Учеб. для 2-го кл. / Tuva Dili. 2. Sınıf için Ders Kitabı, 6. Baskı, Kızıl, 1987.

Тувинский язык: 3-й кл.: Учеб. для четырехлет. нач. шк. / Tuva Dili. 3. Sınıf için. 4 Yıllık İlkokullar için Ders Kitabı, Kızıl, 1989.

Тувинский язык / Tuva Dili, [İçinde]: *Dünya Dilleri. Türk Dilleri,* Bişkek, 1997.

Makaleler

Образование формы условного наклонения в тувинском языке / Tuva Dilinde Şart Kipinin Oluşumu, *Uchenye zapiski Tuvinskogo nauchno-issledovatel'skogo instituta yazyka, literatury i istorii*, S. 13, Kızıl, 1968, s. 236–240.

О говоре населения Тере-Холя / Tere-Hol Yaşayanlarının Ağzı üzerine, [İçinde]: *Beşerî Bilimler. Makale Kitabı*, Kızıl, 1968, s. 68–70.

Диалектные материалы как источник для создания исторической грамматики тувинского языка / Tuva Dilinin Tarihi Gramerini Oluşturma Kaynağı olarak Lehçe Materyalleri, *Voprosy tuvinskogo yazykoznaniya*, Kızıl, 1993, s. 12–17.

Изучение тувинского языка в Китае (в соавторстве: Л. Ю. Доржу) / Çin'de Tuva Dili Çalışmaları (L. Yu. Dorju ile birlikte), *Sovetskaya tyurkologiya*, S. 5, Bakü, 1989, s. 93–96.

Prof. Dr. Lemara Sergeevna Selendili (1974–)

1974 yılında dünyaya gelir. Tavriya Millî Üniversitesi Kırım-Tatar ve Doğu Filolojisi Fakültesi profesörüdür. Kırım-Tatar dilbilgisi ve leksikoloji alanında önde gelen uzmandır. 1996 yılında Simferopol Devlet Üniversitesi Filoloji Fakültesi mezunu olmuştur. Rus Dili ve Edebiyatı ve Kırım-Tatar Dili Edebiyatı öğretim üyesidir. 2000 yılında Ukrayna Bilimler Akademisi Krımskiy Şarkiyat Enstitüsü'nde *"Kırım-Tatar Dilinde Bağlaçlı Birleşik Cümleler (Semantik. Pragmatik. Yapı)"* başlıklı doçentlik doktora tezini yazmıştır. 2002 yılından bu yana Kırım Tatar ve Doğu Filolojisi Fakültesi Dekan Yardımcısı, Fakültenin Akademik Kurulu Sekreteri olarak çalışmaktadır. 2009 yılında Kırım Tatar Dilinin Söz dizimine ilişkin bilimsel çalışmaları için Ukrayna Cumhurbaşkanı Ödülü'ne sahip olmuştur. 2009 yılından bu yana Fakültenin Uluslararası İşbirliği Koordinatörü olarak görev yapmaktadır. Çobanzade Kırım Tatarlarının Tarihi, Dili ve Edebiyatı Araştırma Merkezi Müdür Yardımcısıdır. 2016 yılında Rusya Bilimler Akademisi Dil Enstitüsü'nde *"Kırım-Tatar Cümlesinin Yapılarının Leksik, Semantik, Sözdizimsel ve Biçimsel Özellikleri (Biçim ve Uygulama Açısından)"* başlıklı doktora tezini savunmuştur.

Rusya, Ukrayna, Azerbaycan, Türkiye, İngiltere gibi ülkelerde 80'i aşkın bilimsel çalışmayı kaleme alan Selendili elektonik leksikografi alanında iki patente sahip olmuştur.

Kitaplar

Материалы спецкурса по синтаксису крымскотатарского языка "Сложное

предложение” / Kırım Tatar Dilinin Söz Dizimi üzerine Özel Kurs Malzemeleri: “Birleşik Cümle”. Ders Kitabı, Simferopol, 2002.

Микросинтаксис крымскотатарского языка (формальный и прикладной аспекты) / Kırım Tatar Dilinin Mikro Söz Dizimi (Biçim ve Uygulama açısından), Simferopol, 2012.

Шире круг: русско-украинско-крымскотатарский учебный тематический словарь (в соавторстве: Т. Ю. Новикова, Г. Ю. Богданович, И. Г. Балашова, Н. В. Буц, Л. С. Оказ Р. Р. Девлетов) */ Halkayı Genişletelim: Rusça-Ukraynaca-Kırım-Tatarca Tematik Sözlük* (T. Y. Novikova, G. Y. Bogdanoviç, I. G. Balaşova, N. V. Buts, L. S. Okaz, R. R. Devletov ile birlikte), Simferopol, 2009.

Російсько-кримськотатарський словник лінгвістичних відповідностей (в соавторстве: Л. С. Оказ, О. В. Потапова, А. Меметов, В. М. Алієва) */ Русско-крымско-татарский словарь лингвистических соответствий / Rusça-Kırım-Tatarca Dil Bilimi Karşılıkları Sözlüğü* (L. S. Okaz, O. V. Potapova, A. Memetov, V. M. Aliyeva ile birlikte), Kiev, 2010.

Речевой этикет: русско-украинско-крымскотатарские соответствия (в соавторстве: Г. Ю. Богданович, И. Г. Балашова, Т. Ю. Новикова, Н. В. Буц, Р. Р. Девлетов) */ Konuşma Görgü Kuralları. Rusça-Ukraynaca-Kırım-Tatarca Karşılıkları. Ders Kitabı* (G. Y. Bogdanoviç, İ. G. Balaşova, T. Y. Novikova, N. V. Buts., R. R. Devletov ile birlikte), Kiev, 2012.

Язык – это сердце народа, погибнет язык – погибнет народ / Dil Halkın Kalbidir, Dil Yok Olursa, Halk da Yok Olur, Simferopol, 2006.

Makaleler

Функциональные особенности конструктов крымскотатарского предложения / Kırım-Tatar Cümlesinin Yapılarının İşlevsel Özellikleri, *Uchenye zapiski Tavricheskogo nacional’nogo universiteta im. V. I. Vernadskogo*, Filoloji Serisi, 2005, № 3, s. 25–31.

Особенности функционирования сказуемого в крымскотатарском языке / Kırım-Tatar Dilinde Yüklemin Özellikleri, *Kul’tura narodov Prichernomor’ya*, 2006, № 83, s. 65–68.

Порядок и основные функции слов в крымскотатарском предложении / Kırım-Tatar Cümlesinde Kelimelerin Düzeni ve Temel İşlevleri, *Ukraïna-Turechchina: minule, suchasne ta majbutne*, 2004, s. 397–401.

Семантико-синтаксическая характеристика крымскотатарских словосочетаний с местоимением / Kırım-Tatarcada içinde Zamir olan Öbeklerin Anlamsal ve Sözdizimsel Özellikleri, *Kul’tura narodov Prichernomor’ya*, 2012, №224, s. 44–49.

Особенности отбора и фиксации диалектного материала для “Электронного словаря крымскотатарских диалектов” (в

соавторстве: Р. Я. Гибадулин) / “Kırım-Tatar Lehçelerinin Elektronik Sözlüğü” için Lehçe Malzemelerini Seçme ve Kayda Geçirme Özellikleri (R. Y. Gibadulin ile birlikte), [İçinde]: *Rusya Halklarının Diyalektolojisinin Güncel Sorunları. Prof. Dr. F. G. Hisamitdinova’nın Doğum Gününün Yıldönümü münasebetiyle Düzenlenen XV. Rusya Bilim Konferansı.* Bildiri Kitabı, 2015, s. 248–251.

Образование на крымскотатарском языке: проблемы и перспективы / Kırım-Tatar Dilinde Eğitim: Sorunlar ve Perspektifler, [İçinde]: *Rusya Kimliğinin Oluşturulmasının Aleti olarak Eğitim Alanında Dil Politikası.* Bildiri Kitabı, 2015, s. 415–425.

Проблемы выживания крымскотатарского языка в Крыму и перспективы его развития как языка родного и языка государственного / Kırım’da Kırım-Tatar Dilinin Sürdürülebilirliğiyle ilgili Sorunlar ve Ana Dili ve Devlet Dili olarak Gelişmesi Perspektifleri, [İçinde]: *Rusya Kimliğinin Oluşturulmasının Aleti olarak Eğitim Alanında Dil Politikası.* Bildiri Kitabı, 2016, s. 252–255.

Тематическое своеобразие лексики произведений Габдуллы Тукая и Амди Гирайбая / Abdullah Tukay ve Amdi Giraybay’ın Eserleri’nin Kelime Hazinesinin Tematik Özellikleri, [İçinde]: *“Abdullah Tukay ve Türk Dünyası” konulu Uluslararası Konferansın Bildirileri,* 2016, s. 367–369.

Dictionary of linguistic equivalence in Russian&Crimean Tatar language (в соавторстве: Е. В. Потапова) / Rusça ve Kırım-Tatarcada Dil Bilimi Karşılıkları Sözlüğü (E. V. Potapova ile birlikte), [İçinde]: *Uluslararası “Derlem Dil Bilimi – 2015” Konferansının Bildirileri,* 2015, s. 63–71.

Докорпусная обработка крымскотатарских текстов (на русском и английском языках) / Kırım-Tatar Metinlerinin Derlem Yapma Öncesi İşlenmesi (Rusça ve İngilizce), *Tatarica*, 2015, № 1 (4), s. 28–44.

Prof. Dr. İraida Yakovlevna Selyutina (1945–)

1945 yılında Kursk şehrinde dünyaya gelir. Genel ve deneysel ses bilgisi uzmanıdır. Ural ve Altay üzerinde karşılaştırma tipolojik çalışmaları yapmaktadır. 1970 yılında Novosibirsk Devlet Üniversitesi Beşeri Bilimler Fakültesi’nden mezun olmuştur. 1971 yılından itibaren Rusya Bilimler Akademisi’nin Sibirya Şubesi Filoloji Enstitüsü’nün Nadelyaev adını taşıyan Deneysel ve Ses Bilgisi Araştırma Lavoratuvarı’nda görev yapmaktadır. 1980 yılında *“Kumandin Dilinde Ünsüzlerin Sistemi*

(Deneysel-Fonetik Araştırma)" isimli doçentlik tezini savunmuştur. 2000 yılında *"Tarihsel ve Dilsel Kaynak olarak Kumandin Dilinin Ses Dizgesi (Deneysel Fonetik Araştırma)"* isimli doktora tezini savunmuştur. 1992–2013 yılları arasında Novosibirsk Devlet Üniversitesi Beşeri Bilimler Fakültesi Sibirya Kökenli Halklarının Dilleri ve Folklor Bölümü öğretim üyesi, 1998–2007 yılları arasında ise Gorno-Altaysk Devlet Üniversitesi Altay Dili ve Edebiyatı Bölümü profesörü ve öğretim üyesi olarak çalışmıştır. 300'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Кумандинский консонантизм. Экспериментально-фонетическое исследование / Kumandin Dilinde Ünsüzlerinin Sistemi. Deneysel Fonetik Araştırma, Novosibirsk, 1983.

Кумандинский вокализм. Экспериментально-фонетическое исследование / Kumandin Dilinin Ünlülerinin Sistemi. Deneysel Fonetik Araştırma, Novosibirsk, 1998.

Пути формирования лингвистического ландшафта Сибири (коллективная монография) / *Sibirya'nın Dilsel Haritasının Oluşmasının Yolları* (çok yazarlı araştırma kitabı), Novosibirsk, 2005, s. 8–27.

Консонантные системы в языках народов Сибири: к проблеме типологии / Sibirya Haklarının Dillerinde Ünsüzlerin Sistemleri: Tipoloji Sorunları üzerine, Novosibirsk, 2009.

Артикуляторные базы коренных тюркских этносов Южной Сибири (по данным МРТ и цифровой рентгенографии) (в соавторстве: Н. С. Уртегешев, А. Ю. Летягин, А. И. Шевела и др.) / *Güney Sibirya'daki Türk Kökenli Halkların Artikülasyonları (MRİ ve Dijital Röntgen Verileri üzerinde)* (N. S. Urtegeşev, A. Y. Letyagin, A. İ. Şevela vd. ile birlikte), Novosibirsk, 2012.

Атлас консонантных артикуляций в тюркских языках народов Сибири (в соавторстве: Н. С. Уртегешев, Г. А. Эсенбаева, А. А. Добринина и др.) / *Sibirya Halklarının Türk Dillerinde Ünsüz Artikülasyonlarının Atlası* (N. S. Urtegeşev, G. A. Esenbayeva, A. A. Dobrinina vd. ile birlikte), Novosibirsk, 2013.

Фарингализация как типологический признак фонологических систем (на материале тюркских языков Южной Сибири) (коллективная монография) / *Fonolojik Sistemlerin Tipolojik Özelliği olarak Faringalizasyon (Güney Sibirya'nın Türk Dilleri Temelinde)* (çok yazarlı araştırma kitabı), Novosibirsk, 2014.

Сложность языков сибирского ареала в диахронно-типологической перспективе (коллективная монография) / *Art Zamanlı Tipoloji Kapsamında Sibirya Bölgesindeki Dillerin Zorluk Derecesi* (çok yazarlı araştırma kitabı), Novosibirsk, 2018.

Фонологические системы в тюркских языках Южной Сибири: к проблеме

языковой сложности / *Güney Sibirya'nın Türk Dillerinin Fonolojik Sistemleri. Dilin Zorluğu üzerine,* [İçinde]: *"Sözüm munda qalïr, barïr bu özüm…". Scripta in memoriam D. M. Nasilov* (çok yazarlı araştırma kitabı), Moskova, 2019, s. 285–294.

Makaleler

Языки и топонимия Алтая / Altay Dilleri ve Yer Adı Bilimi, *Sovetskaya tyurkologiya*, Bakü, 1979, № 3, s. 82–84.

Фонетические процессы в языках народов Сибири как результат языковых взаимодействий / Dil Etkileşimlerinin Sonucu olarak Sibirya Halklarının Dillerindeki Fonetik Süreçleri, [İçinde]: *Altay Dilleri Biliminin Sorunları*. Tenişev Konferansı–2007. Bildiri Kitabı, Moskova, 2007, s. 167–179.

Фонологические системы североалтайских языков и проблема разработки алфавитов / Kuzey Altay Dillerinin Fonolojik Sistemleri ve Alfabe Geliştirme üzerine, [İçinde]: *4. Uluslararası Türkiyat Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri*, Ankara, 2012, s. 457–464.

Изучение звуковых систем языков Сибири с использованием новейших технологий / Son Teknolojiler Vasıtastıyla Sibirya Dillerinin Ses Sistemlerinin Araştırılması, [İçinde]: *Proceedings of the 11th Seoul International Altaistic Conference. Synchronic and diachronic studies on Altaic languages*, Korea, 2013, s. 477–493.

Современная языковая ситуация у барабинских татар: результаты социолингвистического обследования / Barabin Tatarlarının Çağdaş Dil Durumu: Sosyal ve Dilsel Araştırmanın Sonuçları, [İçinde]: *Türkoloji Araştırmalarının Güncel Sorunları*, St. Petersburg, 2014, 203–209.

Типологическая специфика артикуляционно-акустических баз в южносибирских тюркских языках как отражение исторической памяти этносов / Etnik Grupların Tarihsel Belleğinin Yansıması olarak Güney Sibirya Türk Dillerinde Artikülasyon ve Akustik Malzemelerin Tipolojik Özellikleri, *Nauchnoe obozrenie Sayano-Altaya*, 2017, № 3, s. 52–56.

Принципы организации сингармонических систем в южносибирских тюркских языках как индикаторы языковой сложности / Dillerin Zorluğunun Göstergeleri olarak Güney Sibirya Türk Dillerinde Ünlü Uyumu Sistemleri, *Vestnik NGU*, Dil Bilimi ve Kültürlerarası İletişim Serisi, 2017, 15. Bölüm, № 4, s. 5–26.

Сравнительная характеристика консонантных настроек в языках теленгитов и алтай-кижи (по данным МРТ) / Telengit ve Altay-Kiji Dillerinde Ünsüzlerin Sistemlerinin Karşılaştırmalı Özellikleri (MRI verilerine göre), *Azərbaycanda xarici dillər*, Bakü, 2018, № 40, s. 118–129.

Фонико-фонологическая специфика консонантных систем тувинского и алтайского языков / Tuvan ve Altay Dillerinin

Ünsüzlerinin Sistemlerinin Fonetik ve Fonolojik Özellikleri, *Vestnik Tuvinskogo gosudarstvennogo universiteta. Sosyal ve Beşerî Bilimler*, 2020, № 1, s. 53–62.

Prof. Dr. Ervand Vladimiroviç Sevortyan

(1901–1978)

1901 yılında Yalta şehrinde dünyaya gelir, en ünlü Sovyet Türkologlarından biridir, Sovyet Türkologlar Komitesi Üyesi, Türk Dil Kurumu'nun haberleşme üyesidir (1957). Türkçe, Kırım Tatarca ve Azericede son derece önemli çalışmalara sahiptir.

1930 yılında Simferopol'de Kırım Pedagoji Enstitüsü Kırım Tatarca ve Kırım-Tatar Edebiyatı Bölümü'nün mezunu olan Sevortyan 1935 yılında N. K. Dmitriyev'in danışmanlığıyla Rusya Bilimler Akademisi Dil Enstitüsü'nde *"Çağdaş Anadolu Türkçedeki Tam Yapılışlı Cümlenin Söz Dizimi"* doçentlik tezini savunmuştur. Aynı yıl bu enstitüde baş uzman olarak çalışmaya başlamıştır. Ardından birkaç yıl içerisinde AB Dil Enstitüsü Türkoloji Bölümü'nün başkanlığını yapmıştır. Aynı zamanda yoğun olarak Moskova'nın farklı üniversiterlerinde Türkoloji dersleri vermiştir.

1940–1950 yıllarında yazdığı çalışmaları Kırım Tatarca ve Türkçe'nin ses ve bilgisi üzerineydi. Türk dillerinin karşılaştırmalı dil bilgisine ait birçok eseri kaleme almıştır. Sovyetler Birliği'nde Tarih-dil araştırmalarının temellerini atmıştır.

1957 yılında *"Azerbaycan Dilinde Fiil Yapım Ekleri"* isimli doktora tezini savunan Sevortyan 1969 yılında profesör unvanına layık görülmüştür.

1958 yılında hayatının en önemli eseri olacak "Türk Dillerinin Etimolojik Sözlüğü" ile ilgili hazırlık çalışmalarına başlamıştır (1–8 C., 1978–2008). Hayatının sonuna kadar bu çalışmayı sürdüren Sevortyan Sözlüğün bir cildini çıkmış olduğuna tanık olup, ikincisini basıma hazırlamış, üçüncüsünü de el yazısı olarak bırakmıştır. Sözlükle ilgili sonraki çalışmalar Sevoryan'nın öğrencileri tarafından devam edilmiştir. 300'den fazla bilimsel çalışmayı kaleme almıştır.

Kitaplar

Грамматика турецкого языка / Türkçenin Dil Bilgisi, Moskova, 1947.

Фонетика турецкого литературного языка / Edebi Türkçenin Ses Bilgisi, Moskova, 1955.

Турецкий язык / Türkçe, Moskova, 1960.

Аффиксы глаголообразования в азербайджанском языке. Опыт сравнительного исследования / Azericede Fiil Yapım Ekleri. Karşılaştırmalı İnceleme, Moskova, 1962.

Аффиксы именного словообразования в азербайджанском языке. Опыт сравнительного исследования / Azericede İsim Yapım Ekleri. Karşılaştırmalı İnceleme, Moskova, 1962.

Этимологический словарь тюркских языков / Türk Dillerinin Etimolojik Sözlüğü, C. 1, Moskova, 1974.

Makaleleri

К соотношению грамматики и лексики в тюркских языках / Türk Dillerinde Dil Bilgisi ile Kelime Hazinesi arasındaki İlişkiler üzerine, [İçinde]: *Dilin Teorisi ve Tarihi Sorunları*, Moskova, 1952, s. 306–367.

Ассимиляция и диссимиляция согласных в южных тюркских языках / Güney Türk Dillerinde Ünsüzlerin Asimilasyonu ve Disimilasyonu, [İçinde]: *Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Dil Bilgisi Araştırmaları*, C. 1, Ses Bilgisi, Moskova, 1955, s. 307–313.

К проблеме частей речи в тюркских языках / Türk Dillerinde Sözcük Türleri üzerine, [İçinde]: *Dil Bilgisi Sorunları*, Moskova, 1955, s. 188–225.

Материалы к сравнительной фонетике турецкого, азербайджанского и узбекского литературных языков / Edebi Türkçe, Azerice ve Özbekçenin Karşılaştırmalı Ses Bilgisine dair Materyaller, [İçinde]: *Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Dil Bilgisi Araştırmaları,* C. 1, Ses Bilgisi, Moskova, 1955, s. 13–52.

О некоторых вопросах тюркской лексикографии / Türk Leksikografisinin Bazı Sorunları üzerine, [İçinde]: *Leksikoloji Bildiri Kitabı*, 111, Moskova, 1958, s. 114–132.

Из истории прилагательных в тюркских языках / Türk Dillerinde Sıfatların Tarihi üzerine, [İçinde]: *Türkoloji Araştırmaları*, Moskova- Leningrad, 1963, 58–68.

Крымско-татарский язык / Kırım Tatarca, [İçinde]: *SSCB Halklarının Dilleri*, C. 2: Türk Dilleri, Moskova, 1966. s. 234–259.

Тюркологические работы в Турции / Türkiye'de Türkoloji Çalışmaları, *Voprosy yazykoznaniya*, 1967, № 4.

Лингвистическое наследие Н. К. Дмитриева и современная советская тюркология / N. K. Dmitriyev'in Dil Araştırmaları ve Çağdaş Sovyet Türkoloji, [İçinde]: *Türk Dillerinin Yapısı ve Tarihi*, Moskova, 1971, s. 7–19.

Морфологическое строение слова в связи с другими его характеристиками по данным тюркских языков / Türk Dillerin Işığında Sözcüğün Morfolojik Yapısı ve Sözcüğün Diğer Özellikleriyle İlişkileri, *Turkologicheskiy sbornik 1971*, Moskova, 1972.

Prof. Dr. Alfina (Elfine) Tahir Kızı Sibgatullina

(1962–)

1962 yılında Rusya Federasyonu Tataristan Cumhuriyeti'nin Sarman kasabasında dünyaya gelir. Edebiyatçı, Kazan Tatar ve Türk edebiyatı uzmanı, Rusya-Osmanlı ilişkileri tarihi üzerine de çalışmaları kaleme almıştır.

1984 yılında Tataristan'ın Alaboğa Devlet Pedagoji Üniversitesi Filoloji Fakültesi mezunu olmuştur, 1987–1990 yılları arasında Kazan Devlet Üniversitesinde *"XIX yy. Tatar Edebiyatında Şahıs Konsepti"* isimli doçentlik doktora tezini yazmıştır. 1990–2005 yılları arasında Alaboğa Devlet Pedagoji Üniversitesinde Filoloji Fakültesi'nde öğretim üyesi olarak dersler vermiştir. 2000 yılında Kazan Devlet Üniversitesinde *"Tatar Edebiyatında Tasavvuf (Tarihi, Konuları, Tür Özellikleri)"* isimli doktora tezini savunmuştur. 2000–2005 yılları arasında Alaboğa Devlet Pedagoji Üniversitesi'nde Rektör Yardımcısı, Filoloji Fakültesi'nde Dekan olarak çalışmıştır. 2005 yılından bu yana Rusya Bilimler Akademisi Şarkiyat Enstitüsü Şark Tarihi Bölümü'nde çalışmaktadır. 2010 yılından itibaren Dünya Edebiyatları Enstitüsü'nde Tatar edebiyatı uzmanı olarak araştırmalar yapmaktadır.

TC. Diyanet İşleri Başkanlığı ve Moskova Büyükelçiliği tarafından hazırlanan "Hadislerle İslam" Eserinin (7 C.) Rus Diline Çeviri Projesinde (2018) kordinatör ve editör olarak calışmıştır. Halen İSAM tarafından hazırlanan "İslam Ansiklopedisi" Rus Diline Çeviri Projesinde halen kordinatör ve editör olarak çalışmaktadır. 300'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Төрекчә сөйләшәбез / Говорим по-турецки / Türkçe Konuşuyoruz, Kazan, 1996.

Суфичылык серләре (Татар әдәбиятында дини-суфичыл символлар, терминнар һәм образлар) / Суфийские тайны: религиозно-суфийские символы, термины и образы в татарской литературе) / Mutasavvıfların Sırları (Tatar Edebiyatında Dini-Tasavvufi Semboller, Terimler ve İmgeler), Kazan, 1998.

Илаһи гашыйклар юлыннан (Суфичылык буенча очерклар) / На пути к божественной любви: очерки по суфийской литературе / İlahi Aşklar Yolunda (Tasavvuf Edebiyatı üzerine Yazılar), Kazan, 1999.

В поисках человека (Концепция человека в татарской поэзии 19 века) / İnsan Arayışında (XIX. Yüzyıl Tatar Şiirinde Şahış Konsepti), Alaboğa, 2001.

Кәрим Җаманаклы. Әсәрләр / Керим Джаманаклы. Жизнь и творчество / *Kerim Camanaklı. Eserleri*, Alaboğa, 2005.

Контакты тюрок-мусульман Российской и Османской империй на рубеже XIX–XX веков / *XIX. –XX. yy. Rusya ve Osmanlı İmparatorlukları'nda Yaşayan Müslüman Türklerin Temasları*, Moskova, 2010.

Татар дини-суфи әдәбияты / Татарская религиозно-суфийская литература / Tatar Dini-Tasavvuf Edebiyatı, Kazan, 2005.

İki İmparatorluk Arasında Rusyalı Müslüman Türkler, İstanbul, Doğu Kütüphanesi, 2014.

Человек на минбаре. Образ мусульманского лидера в татарской и турецкой литературах (конец XIX – первая треть XX в.) / *Minbardaki Adam. Türk ve Tatar Edebiyatlarında Dini Önder İmajı (XIX. – XX. yy. başı)*, Moskova, 2018.

Непреклонная Халиде: Жизнь и творчество турецкой писательницы Халиде Эдип Адывар / *Boyun Eğmez Halide. Türk Yazar Halide Edip Adıvar'ın Hayatı ve Eserleri*, Moskova, 2018.

Makaleler

"Stambulskiye Novosti" Gazetesi ve Türk Edebiyatı ile İlişkisi, *Türk Kültürü Araştırmaları Dergisi*, 2012, Yıl 50, C. V, sayı:1, s. 97–104.

Ahmed Midhat ve Kafkasya Sevgisi, *Prof. Dr. Önder Göçgün'e Armağan*. 2. C., Denizli, 2013, s. 1011–1018.

Kazan Tatar Aydınlarından Rızaeddin Fahreddin ve Onun 'Şeyh Cemaleddin' Adlı Eseri, *Bengü Bitiğ. Dursun Yıldırım Armağanı*, Ankara, 2013. s. 535–539.

Trabzon'da Rusça Gazete, *Kaşgarlı'nın Tarihçi Torunu Reşat Genç Armağanı*, Ankara, 2015, s. 119–122.

Rusya Müslümanlarının Bir Nemunesiyim: Sadri Maksudi'nin Avrupa'ya Seyahatı, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası Ord. Prof. Dr. Sadri Maksudi Arsal'a Armağan Özel Sayısı*, LXXV 2017, s. 207–212.

Hilmiye Köyü Tarihi ve Folkloru ile ilgili Materialler, *İdil Ural Araştırmaları Dergisi,* 2020 №2. s. 285–298.

Tatarca Hacnamelerde Tren Yolculuğu, *İki İstasyon Arası Tren Yazıları*, İstanbul, 2018, s. 76–84.

Edebiyat Tarihçisi Tanpınar'ın Fikirlerinden Kazan Tatar Edebiyatı Tarihi Yazımında Faydalanmak, *Bir Güneş Avcısı Ahmet Hamdi Tanpınar*, İstanbul, 2018, s. 823–831.

The Issue of Violence Against Women in the Work of Lider Erşan, *Contemplating Violence Against Women*, Izmir, 2020, s. 157–162.

"Черкешенки" турецкой литературы/ Türk Edebiyatının "Çerkes Kızları", *Vestnik Instituta Vostokovedeniya RAN*, 2020 №2 (12). s. 232–245.

Prof. Dr. Pyotr Alekseeviç Sleptsov

(1929–)

1912 yılında Yakutistan Cumhuriyeti'nin Taala Küel köyünde dünyaya gelir. Dünya Türkolojisinde tanınan sözcük bilgisi, sözlük bilgisi ve Yakut dilinin tarihi uzmanıdır. Rusya Federasyonu Hükümeti tarafından bilim alanında Üstün Hizmet Ödülü'ne layık görülmüştür.

1956 yılında Yakut Pedagoji Enstitüsü'nden mezun olmuş, 1965 yılında ise *"Yakut Dilinde Rusça Alıntı Kelimeleri"* isimli doçentlik tezini savunmuştur. 1956–1960 yılları arasında eğitim kurumlarında öğretmen, baş öğretmen, müdür olarak çalışmıştır. 1963'ten beri Rusya Bilimler Akademisi Yakutistan Şubesi Dil, Edebiyat ve Tarih Enstitüsü'nde çalışmaya başlayan Sleptsov 1972'den beri Dil Bilimi Bölümü Başkanı, 1998'den beri Açıklayıcı Sözlük Bölümü'nde, 2017'den beri ise Rusya Bilimler Akademisi Sibirya Şubesi Kuzey Küçük Halklarının Fen Araştırmaları ve Problemleri Enstitüsü Yakut Dili Bölümü'nde bilimsel faaliyetlerini sürdürmüştür. 1990 yılında *"Yakut Edebi Dili (Kökenler, Normların Oluşumu)"* isimli doktora tezini savunmuştur. 10 monografi ve 200'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Русские лексические заимствования в якутском языке (дореволюционный период) / Yakut Dilinde Rusça Alıntı Kelimeleri (Devrim Öncesi Dönem), Yakutsk, 1964.

Очерк развития якутского литературного языка в советскую эпоху (в соавторстве: Н. Е. Петров, П. П. Барашков) / *Yakut Edebi Dilinin Sovyet Dönemindeki Gelişimine Toplu Bakış* (N. Ye. Petrov, S., S., Barashkov ile birlikte), Yakutsk, 1971.

Якутско-русский словарь (коллектив авторов) / *Yakutça-Rusça Sözlüğü* (ortak çalışma), Moskova, 1972.

Русские лексические заимствования в якутском языке (послереволюционный период) / Yakut Dilinde Rusça Alıntı Kelimeleri (Devrim Sonrası Dönem), Moskova, 1975.

Грамматика современного якутского литературного языка. Фонетика и морфология (коллективная монография) / *Çağdaş Yakut Edebi Dilinin Grameri. Ses Dizgesi ve Morfoloji* (çok yazarlı araştırma kitabı), Moskova, 1982.

Саха тылын историята / История якутского языка / Yakut Dilinin Tarihi, Yakutsk, 1983.

Якутский литературный язык: Истоки и становление норм / Yakut Edebi Dili:

Kökenleri ve Normların Oluşumu, 1. C., Novosibirsk, 1986.

Якутский литературный язык: Формирование и развитие общенациональных норм / Yakut Edebi Dili: Ulusal Normların Oluşumu ve Gelişimi, 2. C., Novosibirsk, 1990.

Саха тылын быһаарыылаах кылгас тылдьыта / Краткий толковый словарь якутского языка / Yakut Dilinin Açıklamalı Kısa Sözlüğü, Dyokkuuskay, 1994.

Төлкөнү түстүүр төрөөбүт тыл / Наша судьба – родный язык / Kaderimiz Ana Dil, Yakutsk, 1999.

Языковая ситуация в Республике Саха (Якутия) и социолингвистические проблемы языков малочисленных народов Севера (в соавторстве: В. А. Роббек) */ Saha (Yakutistan) Cumhuriyeti'nde Dil Durumu ve Kuzey Küçük Halklarının Toplumdilbilim Sorunları* (V. A. Robbek ile birlikte), Yakutsk, 1999.

Саха тылын историята / История якутского языка / Yakut Dilinin Tarihi, Yakutsk, 2007.

Ступени и проблемы якутского языкознания (сборник научных статей) / *Yakut Dil Biliminin Aşamaları ve Sorunları. Bilimsel Makaleler*, Yakutsk, 2008.

Саха тылын быһаарыылаах кылгас тылдьыта: оскуолаҕа көмө тылдьыт (в соавторстве: П. С. Афанасьев, А. Г. Нелунов и др.) */ Краткий толковый словарь якутского языка: пособие для учебных заведений / Yakut Dilinin Açıklamalı Kısa Sözlüğü: Okullar için Yardımcı Sözlük* (S., S. Afanasyev, A. G. Nelunov vd. ile birlikte), Dyokkuuskay, 2008.

Саха тылын быһаарыылаах тылдьыта / Толковый словарь якутского языка / Yakut Dilinin Açıklayıcı Sözlüğü, Novosibirsk, 2004–2008.

Makaleler

Ближайшие задачи якутской лексикологии и лексикографии по нормализации литературного языка / Yakut Sözcük Bilimi ve Sözlük Biliminin Edebi Dilin Normalara Uygun Hale Getirilmesi yönündeki Başlıca Hedefler, [İçinde]: *Yakut Sözcük Biliminin ve Sözçük Biliminin Güncel Sorunları. Bilimsel Makaleler*, Yakutsk, 1980, s. 3–17.

Основные направления развития якутской лексикологии и лексикографии по нормализации литературного языка / Yakut Sözcük Bilimi ve Sözlük Biliminin Edebi Dilin Normalara Uygun Hale Getirilmesi yönündeki Gelişmesi, [İçinde]: *Yakutistan'da Beşeri Bilimlerin Gelişmesi*, Novosibirsk, 1981, s. 96–108.

Происхождение и развитие языка / Dilin Kökenleri ve Gelişimi, [İçinde]: *Yakutlar (Saha)*, Moskova, 2012, s. 107–125.

О многотомном Большом академическом толковом словаре / Çok Ciltli Büyük Akademik Açıklamalı Sözlük hakkında, *Severo-*

Vostochnyy gumanitarnyy vestnik, 2015, S. 3 (12), s. 47–53.

Взгляды А. И. Софронова на сущность литературного языка и их воплощение в творчестве писателя / A. İ. Sofronov'un Edebi Diline dair Görüşleri ve Onların Yazarın Eserlerindeki İfade Edilmesi, *Severo-Vostochnyy gumanitarnyy vestnik,* 2015, S. 4 (13), s. 60–66.

Е. И. Коркина – руководитель, ученый / Yönetici, Bilim Adamı olarak E. İ. Korkina, [İçinde]: *Evdokiya İnnokentyevna Korkina. Hayatı ve Eserleri. Bilimsel Makaleler*, Yakutsk, 2018, s. 10–13.

Prof. Dr. Vasiliy Dmitriyeviç Smirnov (1846–1922)

1846 yılında Rus İmparatorluğu'nda dünyaya gelir. Rus Doğu bilimci, profesör, Türkiye ve Kırım Hanlığı tarihi, Türk edebiyatı tarihi konusundaki önemli bilimsel çalışmalara sahiptir. Rus Türkolojisinde Türkiye tarihi, dili ve edebiyatı araştırarak Türkiye ile ilgili özel bilim dalını oluşturan ilk Türkolog olmuştur.

1866 yılında St. Petersburg Üniversitesi'nin Doğu Dilleri Fakültesine girmiştir, üniversiteyi Arap-Fars-Türk dilleri uzmanı olarak bitirmiştir. 1873 yılında *"Koçi Bey ve 17. Yüzyılın Diğer Osmanlı Yazarlarının Türkiye'nin Gerilemesi Üzerine Düşünceleri"* adlı yüksek lisans tezini savunmuştur. Üniversitede Osmanlıca, Osmanlı edebiyatının tarihi, Türkiye tarihi derslerini vermiştir. 1870 yıllarında St. Petersburg Halk Kütüphanesi'nin Doğu Bölümü Başkanı olarak çalışmış, Türk ve Tatar Elyazmalarını tahlil etmiştir. 1886 yılında Kırım'ı ziyaret etmiş, Kırım'da bulunan tarihi eserleri "Eski Kırım'daki Tatar Mimarisini Eserleri" isimli makalesinde tarif etmiştir. 1887 yılında *"18. Yüzyılın Başına Kadar Osmanlı İmparatorluğu'nun Yönetimi Altındaki Kırım Hanlığı"* isimli doktora tezini savunmuştur. Ayrıca Smirnov Rus Arkeoloji Derneği'nde de çalışmıştır.

25 Mayıs 1922 tarihinde Petrograd'da vefat etmiştir.

Kitaplar

Сборник некоторых важных известий и официальных документов касательно Турции, России и Крыма / Türkiye, Rusya ve Kırım ile ilgili Bazı Önemli Bilgiler ve Resmi Belgeler, St. Petersburg, 1881.

Крымское ханство под верховенством Отоманской Порты в XVIII столетии / 18. Yüzyılın Başına kadar Osmanlı İmparatorluğu'nun Yönetimi altındaki Kırım Hanlığı, Odessa, 1889.

Сборник старинных грамот и узаконений Российской империи касательно прав и состояния русско-подданных караимов / Rus İmparatorluğu'nun Vatandaşı Olan Karailerin Hakları ve Durumları hakkındaki Eski Vesika ve Kanunlar, St. Petersburg, 1890.

Образцовые произведения османской литературы в извлечениях и отрывках / Osmanlı Edebiyatının Seçme Eserlerinden Alıntılar, St. Petersburg, 1891, 1903.

Очерк истории турецкой литературы / Türk Edebiyatının Tarihi Üzerine Bir Deneme, St. Petersburg, 1892.

Турецкие легенды о святой Софии и о других византийских древностях / St. Sofya ve Diğer Bizans Sanat Eserleri hakkındaki Türk efsaneleri, St. Petersburg, 1897.

Певец Муса: Кабардин. Легенда / Şarkıcı Musa. Kabardey. Efsane, Moskova, 1909.

Makaleler

Турецкая цивилизация / Türk medeniyeti, *Vestnik Evropy*, 1876.

Официальная Турция в лицах / Resmi Türkiye'nin Yüzleri, *Vestnik Evropy*, 1878.

По вопросу о школьном образовании инородцев-мусульман / Slav Olmayan Müslümanların Okul Eğitimi Üzerine, *Zhurnal Ministerstva Narodnogo Prosveshcheniya*, CCXXII, bölüm 3.

Эпизод из восточной политики Пруссии / Prusya'nın Doğu Politikasından bir Vaka, *Russkij Vestnik*, 1882.

Археологическая экскурсия в Крым летом 1886 года / 1886 Yılının Yaz Aylarında Yapılan Kırım Arkeolojik Gezisi, *Zapiski Vostochnogo Otdeleniya Imperatorskogo Russkogo Arheologicheskogo Obshchestva*, yeni seri, C. I.

Таврическая монета. Очерк истории Феодосийского монетного двора / Toros Parası. Feodosya Darphanesi'nin Tarihi Üzerie Bir Deneme, *Gorniy Zhurnal*, Haziran, 1892.

Крымско-ханские грамоты / Kırım Hanlığı'na Ait Vesikalar, *ITUAK*, № 50, 1913.

Татарско-ханские ярлыки из коллекции Таврической Архивной комиссии / Toros Arşiv Komitesi'nin Koleksiyonundaki Tatar Hanlığı'na ait Vesikalar, *ITUAK*, № 54, 1918.

Что такое Тмутаракань? / Tmutarakan Nedir?, *Vizantiyskiy vremennik*, C. XXIII, 1926.

Prof. Dr. Sergey Aleksandroviç Sokolov (1922-1983)

Ünlü Sovyet Türkolog, Türkçe dil bilgisi uzmanıdır. Ağırlıklı olarak çağdaş Türkçede birleşik cümlelerin söz dizimi üzerine çalışmıştır. Mokova Devlet Üniversitesi Asya ve Afrika Enstitüsü Türkoloji Bölümü'nden mezun olmuştur. 50'lı yıllarda Asker Yabancı Dilleri Enstütüsü'nde öğretim üyesi olarak çalışmıştır. 1974 yılında *"Türkçede Fiil Çatı Eklerinin Anlamındaki Düzensizlikler"* isimli doktora tezini savunmuştur. 1970–1983 yılları

arasında MDÜ Asya ve Afrika Enstitüsü Türkoloji Bölümü'nün başkanlığını yapmıştır.

Kitaplar

Учебное пособие по переводу: сборник текстов для перевода с турецкого языка с лексико-грамматическими комментариями для 3 и 4 курсов / 3. ve 4. Sınıf Öğrenciler için Türkçe Çeviri Ders Kitabı, Moskova, 1971.

Исследование по синтаксису сложного предложения в современном турецком литературном языке / Çağdaş Edebi Türkçede Birleşik Cümlelerin Söz Diziminin Araştırılması, Moskova, 1974.

Makaleler

Функционально-семантический анализ слова bir и его производных в турецком языке / 'Bir' Kelimesi ve Onun Türemelerinin İşlevsel-Anlamsal Tahlili, [İçinde]: *Türk Dillerinin Sözcük Bilimi ve Sözlük Bilimi*, Moskova, 1971.

Анализ значений и употребления отглагольных имен на *-dık* и на *-ma* в сравнительном плане / *-dık* ve *-ma* Fiil İsimlerinin Anlamsal Tahlili ve Karşılaştırılması, [İçinde]: *Asker Yabancı Dilleri Enstitüsü'nün Çalışmaları*, 1954, № 6.

Типология сложных синтаксических конструкций в турецком языке / Türkçede Sözdizimsel Formların Tipolojisi, [İçinde]: *Türk Filolojisinin Sorunları*, Moskova, 1966.

Синтаксические особенности турецкого литературного языка второй половины XIX века / XIX. Yüzyılın İkinci Yarısında Edebi Türkçenin Sözdizimsel Özellikleri, [İçinde]: *Türk Dillerinin Araştırılması ve Onların Diğer Dillerle İlişkileri*, Bakü, 1972.

Синтаксические функции конструкций с прямой речью в турецком языке / Türkçede Dolaysız Anlatım Yapılarının Sözdizimsel Fonksiyonları, *Sovetskaya turkologiya*, 1978.

Prof. Dr. İya Vasilyevna Stebleva

(1931–2021)

1931 yılında Odessa şehrinde dünyaya gelir. Ünlü Türk divan ve halk edebiyatçısı, Türk şiirlerinde aruz sistemi uzmanıdır. Ayrıca Türk masalları hakkında bir sürü makale yazmıştır. 1953 yılında Moskova Devlet Üniversitesi Filoloji Fakültesi'nden mezun olmuştur. 1954–1957 yılları arasında Federal Sosyal Bilimler Kütüphanesi'nde çalışmıştır. 1964 yılında *"VI–VIII. Yüzyıllarda Türklerin Şiirleri"* isimli doçentlik tezini, 1973 yılında ise *"Eski Türk Edebiyatının Poetikası ve Onun İlk Klasik Dönemdeki Gelişimi"* isimli doktora tezini

savunmuştur. 1961–1965 yılları arasında Dünya Edebiyatı Enstitüsü'nde çalışan Stebleva 1967 yılından hayatının sonuna kadar Rusya Bilimler Akademisi Şarkiyat Enstitüsü Edebiyat Bölümü'nde çalışmıştır.

80'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Очерки турецкой мифологии: по материалам волшебной сказки / Türk Halk Masalları üzerindeki Türk Mitolojisinin Araştırılması, Moskova, 2002.

Поэтика древнетюркской литературы и ее трансформация в раннекласический период / Eski Türk Edebiyatının Poetikası ve Onun İlk Klasik Dönemdeki Gelişimi, Moskova, 1976.

Семантика газелей Бабура / Babür'ün Gazellerinin Semantik açıdan Tahlili, Moskova, 1982.

Ритм и смысл в классической тюркоязычной поэзии / Klasik Türk Şiirlerinde Ritim ve Anlam, Moskova, 1993.

Лирические жанры малых форм в поэзии Захираддина Мухаммада Бабура (XVI в.) / Muhammat Babür'ün (XVI. Asır) Gazelleri, Moskova, 2015.

Makaleler

Арабо-персидская теория рифмы и арабоязычная поэзия / Arap-Fars Kafiye Teorisi ve Arap Şiirleri, *Tyurkologicheskij sbornik 1966*, s. 246–254.

Извлечения из трактата Бабура по стихосложению (арузу) / Babürnameden Aruzla ilgili Alıntılar, [İçinde]: *Yazılı Doğu Eserleri. Yıllık Bülteni. 1968*, Moskova, 1970, s. 166–171.

К реконструкции древне-тюркской религиозно-мифологической системы / Eski Türklerin Dinsel-Mifolojik Sisteminin Rekonstrüksyonları üzerine, *Tyurkologicheskij sbornik 1971*, s. 213–226.

Поэтическая структуре "Огуз-наме" / "Oğuzname"nin Poetik Yapısı, [İçinde]: *Yazılı Doğu Eserleri. Yıllık Bülteni. 1969,* Moskova, 1972, s. 289–309.

О стабильности некоторых ритмических структур в тюркоязычной поэзии / Türk Şiirlerinde Bazı Ritmik Yapıların Tekrarlanması üzerine, *Tyurkologicheskij sbornik 1972*, s. 218–230.

К анализу типа повествования в поэтических текстах "Диван лугат-ат-турк" Махмуда ал-Кашгари / Mahmud Kaşgarî'nin "Divan Lügat-at-Türk" Eserinde Anlatım TürününTahlili Üzerine, *Turcologica 1976*, Leningrad, s. 319–324.

Семантическое единство газели Бабура / Babür Gazellerinin Semantik Birliği, *Tyurkologicheskij sbornik 1975*, s. 158–166.

К проблеме современной интерпретации тюркского аруза / Türk Dillerindeki 'Aruz'

Kavramının Bugünkü Açıklanması üzerine, *Tyurkologicheskij sbornik 1977,* s. 256–264.

О правилах скандирования в “Трактате об арузе” Зарихаддина Мухаммада Бабура / “Babür Aruz Risalesi”ndeki Okuma Kuralları üzerine, [İçinde]: *Yazılı Doğu Eserleri. Yıllık Bülteni. 1975*, Moskova, 1982, s. 106–115.

Об одном мифологическом персонаже турецкой волшебной сказки / Türk Halk Masalının bir Kahramanı üzerine, *Turcologica 1986*, Leningrad, s. 244–252.

Doç. Dr. Olga Vasilyevna Subrakova (1936–2011)

1936 yılında Abakan şehrinde dünyaya gelir. Tanınmış bir Türkolog, Hakas dilinin sözcuk bilgisi, biçim bilgisi ve diyalekolojisi uzmanıdır. 1952 yılında Abakan Pedagoji Koleji’ne girmiş, 1955 yılında Abakan Pedagoji Enstitüsü’nün öğrencisi olmuş, 2. sınıftan itibaren 1962’ye kadar Leningrad Devlet Üniversitesi Şarkiyat Fakültesi Türk Filolojisi Bölümü’nde okumuştur. 1962 yılında Hakas Dil, Edebiyat ve Tarih Araştırma Enstitüsü Dil Sektörü’nde işe alınmıştır. 1965’ten beri Abakan Pedagoji Koleji’nde Rus Dili ve Edebiyatı öğretmeni, 1968 yılında ise Hakas Radyo Yayıncılığı Komitesi’nde çocuklar ve gençler için programların editörü olarak çalışmıştır. 1968’den 2009’a kadar çalıştığı Hakas Araştırma Enstitüsü’nde yine çalışmaya devam eden Subrakova, 1995–2003 yılları arasında Dil Sektörü Başkanıydı. 1979 yılında Subrakova, *“Hakas Kahramanlık Destanlarının Dili”* isimli doçentlik tezini savunmuştur. 1994–1995 yılları arasında Türk meslektaşlarının davetlisi olarak diğer Türkologlarla birlikte Türk dillerinin genel dil bilgisi ve sözlüğü üzerinde çalışmıştır. 70’ten fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Древние письмена Хакасии (в соавторстве: Н. А. Батманов) / *Hakasya’nın Eski Yazıtları* (N. A. Batmanov ile birlikte), Abakan, 1970.

Сложное предложение в хакасском языке / Hakas Dilinde Bileşik Tümce, Abakan, 1981.

Ай Мичик и Кюн Мичик: богатырские сказания / Ay Miçik ve Kün Miçik. Kahramanlık Destanları (yazan ve hazırlayan O. V. Subrakova), Abakan, 1993.

Поговорим по-хакасски: Русско-хакасский разговорник / Hakasça Konuşalım. Rusça-Hakasça Konuşma Kılavuzu, Abakan, 1996.

Краткий хакасско-русский фразеологический словарь (в соавторстве: В. Г. Карпов, Д. И. Чанков) / *Kısa Hakasça-*

*Rusça Deyimler Sözlüğü (*V. G. Karpov, D. İ. Çankov ile birlikte), Abakan, 2000.

Хакас-орыс сöстік: (ок. 22 тыс. слов, Хакасско-русский словарь) / Hakasça-Rusça Sözlük (yaklaşık 22 bin Kelime), Novosibirsk, 2006.

Язык хакасского героического эпоса / Hakas Kahramanlık Destanlarının Dili, Abakan, 2007.

Русско-хакасский разговорник (Орыс-хакас чоохтазығ) (в соавторстве: О. П. Анжиганова) / *Rusça-Hakasça Konuşma Kılavuzu* (O. S., Anjiganova ile birlikte), Abakan, 2010.

Русско-хакасский словарь лингвистических терминов (Лингвистика терминнерінің орыс-хакас сöстігі) / Rusça-Hakasça Dil Bilgisi Terimleri Sözlüğü, Abakan, 2012.

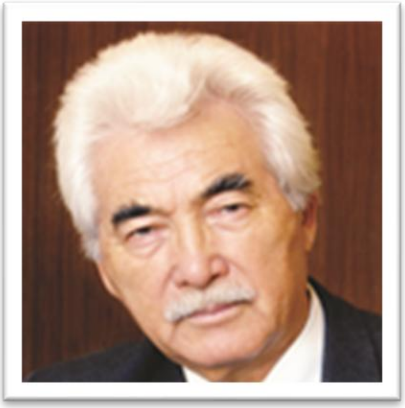
Makaleler

Собственные имена персонажей в хакасском героическом эпосе / Hakas Kahramanlık Destanlarındaki Kahramanların Özel İsimleri, [İçinde]: *Hakas Filolojisinin Sorunları*, Abakan, 1977.

Отражение диалектных различий древнетюркского языка в диалектах хакасского языка / Eski Türk Dilinin Diyalektoloji Farklılıklarının Hakas Dilinin Lehçelerinde Yansıması, [İçinde]: *Sayano-Altay Halklarının Dillerinin Korunması ve Gelişmesinin Güncel Sorunları*, Abakan, 2001, s. 11–13.

Система цветообозначений в хакасском языке / Hakas Dilinde Renk İsimlerinin Sistemi, *Ezhegodnik Instituta Sayano-altajskoj tyurkologii i vostochnyh yazykov Hakasskogo gosudarstvennogo universiteta imeni N. F. Katanova*, S. 9, 2005, s. 36–38.

Prof. Dr. Ahmet Muhametvaleeviç Suleymanov
(1939–2016)

Başkurdistan Cumhuriyeti'nde dünyaya gelir. Halk Bilimi uzmanı, filoloji bilimleri doktoru (1991), profesör (1995), Salavat Yulaev nişanı sahibidir. Rusya Beşeri Bilimler Akademisi üyesi (1995), Rusya Yazarlar Birliği üyesi, Başkurdistan Yazarlar Birliği üyesidir.

1967 yılında Başkurt Devlet Üniversitesi Filoloji Fakültesi'nden mezun olmuştur. 1967–1972 yılları arasında öğretmen olarak çalışmıştır. 1972 yılında *"Başkurt Halkının Toponimik Efsanelerinin ve Geleneklerinin Tarihsel Temelleri, İdeolojik ve Estetik*

İşlevleri” isimli doçentlik doktora tezini savunmuştur. 1972’den beri Başkurt Devlet Üniversitesi’nde Başkurt dili ve folklor öğretmeni olarak çalışmıştır. 1991 yılında M. V. Lomonosov Moskova Devlet Üniversitesi’nde *“Başkurt Halk Masalları: Yapı, Karakterlerin Tipolojisi, Tür Sorunları ve Poetikası”* isimli doktora tezini savunmuştur. 1991–2002 yılları arasında Rusya Bilimler Akademisi Ufa Federal Araştırma Merkezi Tarih, Dil ve Edebiyat Enstitüsü Folklor ve Sanat Bölümü’nün Başkanı olarak çalışmıştır. 2006’dan hayatının sonuna kadar Miftakhetdin Akmulla Başkurt Devlet Pedagoji Üniversitesi’nde profesör olarak görev yapmıştır.

1987’de diğer uzmanlarla birlikte 18 ciltlik “Başkurt Halk Sanatı” eserlerinin hazırlanmasına ve yayımlanmasına katılmıştır. Suleymanov, bu eserin Rusça baskısını hazırlarken üç cildin derleyicisi olmuştur. Yüz ciltlik “Dünya halklarının destanları” eserine katkısı olan Suleymanov, Başkurt halk destanları (2014) üzerine bir kitap hazırlamıştır. 500’den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Жанровое своеобразие башкирских бытовых сказок / *Başkurt Halk Masallarının Tür Özellikleri,* Ufa, 1990.

Башкирские народные бытовые сказки: сюжетный состав и поэтика / *Başkurt Halk Masalları: Yapı, Karakterlerin Tipolojisi, Tür Sorunları ve Poetikası*, Moskova, 1994.

Истина в сказке / *Gerçek Masaldadır*, Ufa, 1997.

Повествовательный народный юмор: жанровые разновидности и поэтика / *Anlatı Eserlerinde Halkın Mizahı: Türleri ve Poetikası*, Ufa, 1998.

Истоки чуда: творческие портреты / *Mucizenin Kökenleri: Sanat Portreleri*, Ufa, 1999.

Архаический эпос башкирского народа / *Başkurt Halkının Arkaik Destanları*, Ufa, 2000.

Повествовательные жанры башкирского фольклора / *Başkurt Halk Edebiyatının Anlatı Türleri,* Ufa, 2000.

Башкирская народная новелла / *Başkurt Halk Hikâyesi*, Ufa, 2005.

Фольклор минцев-соплеменников акмуллы: монографическое исследование с приложением материала по фольклору башкирского племени мин / *Akmulla’nın Hemşerileri Olan Min Halkının Folkloru: Başkurt Kabilesi Olan Min Halkının Folkloru üzerine Bilgilere Dayalı Monografi,* Ufa, 2006.

Детский игровой фольклор / *Çocuk Oyun Folkloru*, Ufa, 2007.

Дастаны о любви / *Aşk Destanları*, Ufa, 2007.

Наши эпические памятники / *Mirasımız Olan Destanlar*, Ufa, 2007.

Башкирский детский повествовательный фольклор / *Başkurt Çocuk Anlatı Folkloru,* Ufa, 2008.

Три чуда / *Üç Mucize*, Ufa, 2009.

Повествовательный фольклор башкирского народа: учебное пособие / *Başkurt Halkının Anlatı Folkloru: Ders Kitabı*, Ufa, 2011.

"Урал-батыр": Башкирский народный эпос / *"Ural-Batır": Başkurt Halk Destanı,* Ufa, 2013.

"Ural bater": bashkir Folk epic, Ufa, 2013 (İngilizce olarak yayımlanmıştır).

"Oral Batır": poeme epique bachkir national, Ufa, 2013 (Fransızca olarak yayımlanmıştır).

Makaleler

Секрет вечной жизни на земле ("Урал-батыр" – башкирский народный эпос) / Dünyadaki Sonsuz Yaşamın Sırrı (Başkurt Halk Destanı "Ural-Batır" Üzerine), *Vestnik – zhurnal Komissii RF po delam YUNESKO (Comission of the Russian for UNESCO)*, 2013, S. 17, s. 53–59.

Ш. Бабич о народном творчестве и искусстве сказителей / Ş. Babiç'in Halk ve Meddah Sanatına dair Araştırmaları, [İçinde]: *Avrasya Medeniyeti Bağlamında Başkurdistan Halklarının Kültürü: Tarih, Günümzdeki Durum, Perspektifler*, Ufa, 2015, s. 293–297.

О мифическом Тараул-сэсэне и одной из причин неполноты сюжета эпического кубаира "Урал-батыр" / Efsanevi Taraul-sesen ve "Ural-Batır" Destanının Konu açısından Eksikliğini Anlatan Nedenler üzerine, [İçinde]: *Dağıstan Edebiyatı: Tarih ve Günümüzdeki Durum:* S. Stalskiy'nin 145. Doğum Günü münasebetiyle Düzenlenen Rusya Bilim Pratik Konferansının Bildirileri, Mahaçkale, 2015, S. 9, s. 72–76.

О том, как М. Уметбаев и М. Гафури интересовались башкирским эпосом / M. Umetbaev ve M. Gafuri'nin Başkurt Destanına karşı Gösterdikleri İlgi üzerine, [İçinde]: *M. Umetbayev'in 175. Doğum Günü münasebetiyle Düzenlenen Uluslararası Bilim Pratik Konferansının Bildirileri*, Ufa, 17 Mayıs 2016, Ufa, 2016, s. 370–376.

Жизнеутверждающий памятник культуры башкирского народа / Başkurt Halkının Kültürünün Yaşam Şarkısını Söyleyeyn Eseri, [İçinde]: "*Cangar" ve Türk ve Moğol Halklarının Anlatı Gelenekleri:* Koruma ve Araştırma Sorunları. III. Uluslararası Bilim Konferansının Bildirileri (Elista, 15–16 Eylül 2016), Elista, s. 238–241.

Некоторые общие и сходные признаки эпических памятников алтайцев и башкирского народа / Altaylıların ve Başkurt Halkının Destan Anıtlarının Bazı Ortak ve Benzer Özellikleri, *Iskusstvo i obrazovanie: zhurnal metodiki, teorii i praktiki hudozhestvennogo obrazovaniya m esteticheskogo vospitaniya*, Ufa, 2010, S. 7, s. 172–176

О проблеме реконструкции единого цикла эпосов об Урал-батыре (на примере анализа образа о Тараул-сэсэне) / Ural-Batır

Destanlarının Rekonstrüksiyonu Sorunu üzerine (Taraul-sesen İmajının Tahlili Temelinde), *Filologiya i chelovek: Nauchnyj zhurnal*, Barnaul, 2013, S. 2, s. 186–191.

Традиционные образы батыра и его боевого коня в творчестве Мустая Карима / Yiğit ve Savaş Atının Mustai Karim'in Eserlerinde Geleneksel Görüntüleri, *Filologiya i chelovek: Nauchnyj zhurnal*, Barnaul, 2013, S. 3, s. 87–99.

Кыргызский дастан "Манас" и башкирский эпос как часть художественной универсалии / Sanat Dünyasının Parçası olarak Kırgız Destanı "Manas" ve Başkurt Destanları, *Severo-Vostochnogo federal'nogo universiteta im. M. K. Ammosova. Eposovedenie,* 2016, S. 2.

Генезис образа глупца, героя юмористических сказок / Mizah Masallarının Aptal Olan Kahramanının Doğuşu ve Gelişimi, *Vestnik CHelyabinskogo gosudarstvennogo pedagogicheskogo universiteta,* 2016, S. 4, s. 183–189.

Doç. Dr. Aliya Sokratovna Suleymanova (1977–)

Aliya Suleymanova 1977 yılında Kazakistan'da dünyaya gelir. Çağdaş Türk edebiyatı uzmanıdır. 1999 yılında St. Petersburg Devlet Üniversitesi Şarkiyat Fakültesi Türkoloji Bölümü'nden mezun olmuştur. 2007 yılında St. Petersburg Devlet Üniversitesi'nde *"Çağdaş Türk Romanında Postmodernizm (Orhan Pamuk'un Eserleri Üzerine)"* isimli doçentlik tezini savunarak doktor, 2009 yılında ise doçent olmuştur.

Suleymanova 1999 yılından beri St. Petersburg Devlet Üniversitesi Türkoloji Bölümü'nde öğretim üyesi olarak çalışmakta ve Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı ve Türkçe dersleri vermektedir.

50'den fazla bilimsel çalışmaya sahip olan Aliya Sokratovna 2018 yılından beri Türkoloji Bölümü'nde Türkçe Konuşma Kulübü Başkanlığı'nı da yürütmektedir.

Kitaplar

Постмодернизм в современной турецкой литературе / Постмодернизм в литературах стран Азии и Африки. Коллективная монография / *Çağdaş Türk Edebiyatında Postmodernizm,* [İçinde]: Asya ve Afrika Edebiyatlarında Postmodernizm, St. Petersburg, 2010.

Модернизм в турецкой литературе (в соавторстве: А. В. Образцов) / Модернизм в литературах Азии и Африки. Очерки / *Türk Edebiyatında Modernizm*, [İçinde]: Asya ve Afrika Edebyatlarında Modernizm. Denemeler

(A. V. Obrazstov ile birlikte), St. Petersburg, 2014.

Makaleler

Postmodernist Roman ve Orhan Pamuk'un Eserlerine Yansıması Üzerine / *Dil Dergisi. Language Journel,* Ankara, Sayı: 118, Ocak-Şubat 2003, s. 53–58.

Орхан Памук и русская литература XIX в. / Orhan Pamuk ve 19. yy Rus Edebiyatı, *Vestnik Vostochnogo instituta*, № 1 (15), C. 8, 2002, s. 111–117.

Орхан Памук глазами российских читателей, литературных критиков и тюркологов/ Rus Okuyucular, Türkologlar ve Edebiyat Eleştirmenleri Orhan Pamuk'un Eserlerini Nasıl Okurlar, *Günümüz Rusya'sında Türkiye Çalışmaları*, 25–29 Ocak 2012, s. 142–150.

Conceptual art of Orhan Pamuk / Orhan Pamuk'un Kavramsal Sanatı, *St. Petersburg Annual of Asian and African Studies* (A. V. Obraztsov ile birlikte), Vol. II., 2013, s. 77–89.

Постмодернистский ответ Орхана Памука на модернистский вызов Огуза Атая / Oğuz Atay'ın Modernizm Tarzına Orhan Pamuk'un Postmodernizm Yanıtı (A. V. Obraztsov ile birlikte), [İçinde]: *Türkoloji Araştırmalarının Güncel Sorunları,* V. G. Guzev'in 75. Yıldönümü münasebetiyle Yayımlanan bildiri kitabı, 2014, s. 165–183.

Postmodernizmde 'Yazarın Arkasında Gizlendiği Maske' Adlı Usul, [İçinde]: *VIII. Milletlerarası Türkoloji Kongresi 30 Eylül – 04 Ekim 2013*, İstanbul, Bildiri Kitabı III, 2014, s. 1049–1062.

Ферзан Озпетек: нарративизация визуального / Ferzan Özpetek'in Görseli Öykülemesi, [İçinde]: *Türkoloji Araştırmalarının Güncel Sorunları,* St. Petersburg Devlet Üniversitesi Şarkiyat Fakültesi Türkoloji Bölümü'nün 180. Yıldönümü münasebetiyle Yayımlanan Ortak Çalışma, 2016, s. 285–291.

"Билиг Тенюз" Огуза Атая: между мистификацией и пародией (в соавторстве: А. В. Образцов) / Mistifikasyon ile Parodi Arasında Kalan Oğuz Atay'ın Bilig Tenüz'ü (A. V. Obraztsov ile birlikte), *Rossijskaya tyurkologiya,* № 1(12), 2015, s. 55–63.

Литературный культ Орхана Вели Каныка / Edebiyatta Kült Yazarı olarak Orhan Veli Kanık, *Uchenye zapiski Krymskogo federal'nogo universiteta imeni V. I. Vernadskogo, Seriya "Filologicheskie nauki"*, C. 2 (68), № 3, 2016, s. 167–177.

The Image of the Vampire in Turkish Literature / Türk Edebaytında Vampir İmaji, *Drevnyaya i novaya Romaniya*, 22, № 2, 2018, s. 205–212.

Nedim Gürsel'in "Akdeniz'de Bir Balkon" İsimli Öyküsünde Eros ve Thanatos, [İçinde]: *Türkoloji Araştırmalarının Güncel Sorunları*. XX. Uluslararası İvanov Konferansının Bildirileri, 18 Mayıs 2018, 2019, s. 170–175.

Prof. Dr. Sazon Saymoviç Surazakov
(1925–1980)

1925 yılında Altay Cumhuriyeti'ndeki Saydis köyünde dünyaya gelir. Altay folkloru uzmanı, şairdir. 1958 yılından beri SSCB Yazarlar Birliği'nin üyesidir. 1948 yılında Lenin Moskova Pedagoji Enstitüsünden mezun olmuştur. 1950 yılında *"Altay Kahramanlık Destanları"* isimli doçentlik tezini, 1974 yılında ise *"Altay Kahramanlık Destanlarının Gelişim Aşamaları"* isimli dokora tezini savunmuştur. 1952 yılında bugünlerde adını taşıyan Gorno-Altaysk Tarih, Dil ve Edebiyat Araştırma Enstitüsü Müdürü olarak atanmıştır. 1963'te doçent, 1976'da profesör unvanını almıştır. Altay Dili ve Edebiyatı Bölümü başkanlığı yapmıştır.

Kitaplar

Павел Васильевич Кучияк: (Жизнь и творчество писателя) / Pavel Vasilieviç Kuçiyak: Hayatı ve Eserleri, Gorno-Altaysk, 1957.

Алтайские богатыри. Алтайский героический эпос / Altay Kahramanları. Altay Kahramanlık Destanı. 1. –10. ciltler, Gorno-Altaysk, 1958–1980.

Сүүген јерим (Любимый край) / *Memleketim Benim*, Gorno-Altaysk, 1959.

Героическое сказание о богатыре Алтай-Буучае / Kahraman Altay-Buuchi Kahramanlık Destanı, Gorno-Altaysk, 1961.

Хозяин гор / Dağların Efendisi, Gorno-Altaysk, 1962.

Чаңкыр эңир (Голубой вечер) / *Mavi Akşam*, Gorno-Altaysk, 1966.

Маадай-Кара: Алтайские героические сказания / Maadai-Kara: Altay Kahramanlık Destanları. (Yazan, alt çeviri ve yorum yazanı S. S. Surazakov), Moskova, 1973.

Слово о моем Алтае: Стихи, рассказы, главы неоконченных романов / Aşkım Altay: Şiirler, Hikâyeler, Tamamlanmamış Romanların Bölümleri, Gorno-Altaysk, 1985.

Алтайский героический эпос / Altay Kahramanlık Destanı, Moskova, 1985.

Алтайская литература / Altay Edebiyatı, Gorno-Altaysk, 1995.

Makaleler

Сходные черты стиля в орхонских надписях и эпосе тюркоязычных народов (на примере алтайского эпоса) / Orhon Yazıtları ile Türk Dilleri Konuşan Halkların Destanları Arasında Benzer Stil Özellikleri (Altay Destanları Örneğinde), [İçinde]: *Halk Destanlarının Tipolojisi*, Moskova, 1975.

Prof. Dr. Lyudmila Alekseevna Şamina

(1952–)

1952 yılında Novosibirsk şehrinin yakınında Tersk köyünde dünyaya gelir. Tuva dili ve Güney Sibirya dilleri söz dizimi ve dil bilgisi uzmanıdır. 1976 yılında Novosibirsk Devlet Üniversitesi Beşerî Bilimler Fakültesi'nden mezun olup SSCB Tarih, Filoloji ve Felsefe Enstitüsü'nde göreve başlamıştır. 1993–1994 yılları arasında Novosibirsk Devlet Üniversitesi Genel Dil Bilim Bölümü'nde, 1994–2006 yılları arasında ise Sibirya Halkları Dilleri ve Folkloru Bölümü'nde ders vermiştir. 1985 yılında *"Tuva Dilinde Zamanı İfade Eden Çok Yüklemli Birimlerin Yapısal ve İşlevsel Türleri"* adlı doçentlik tezini savunmuştur. 2004 yılında *"Güney Sibirya Türk Dillerinde İsim-Fiil İçeren İki Yüklemli Birimlerin Sistemi"* adlı doktora tezini savunmuştur. 1990 yılından bugüne kadar Rusya Bilimler Akademisi Sibirya Bölümü'nün Filoloji Enstitüsü'nde görevini sürdürmektedir. 2012 yılında Tuva Devlet Üniversitesi tarafından fahri profesör unvanına layık görülmüştür. 140'tan fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Предикативное склонение причастий в алтайских языках (в соавторстве: Л. М. Бродская, М. И. Черемисина) / *Altay Dillerinde Ortaçların Predikatif olarak Çekimi* (L. M. Brodskaya, M. İ. Çeremisina ile birlikte), Novosibirsk, 1984.

Структурные типы синтетических полипредикативных конструкций в языках разных систем (в соавторстве: Л. М. Бродская, Е. К. Скрибник, М. И. Черемисина и др.) / *Farklı Sistem Dillerinde Çok Yüklemli Sentetik Cümlelerin Yapısal Türleri* (L. M. Brodskaya, E. K. Skribnik, M. İ. Çeremisina vd. ile birlikte), Novosibirsk, 1986.

Временные полипредикативные конструкции тувинского языка / *Tuva Dilinde Zamansal Polipredikatif Yapıları*, Novosibirsk, 1987.

Полипредикативные синтетические предложения в тувинском языке (в соавторстве: Л. М. Бродская, Е. К. Скрибник, М. И. Черемисина) / *Tuva Dilinde Çok Yüklemli Sentetik Cümleler* (L. M. Brodskaya, E. K. Skribnik, M. İ. Çeremisina ile birlikte), Novosibirsk, 2001.

Глагольные аналитические конструкции с первым причастным компонентом в тувинском языке (в соавторстве: Ч. С. Ондар) / *Tuva Dilinde İlk Ortaç Bileşeni ile Fiil*

Analitik Yapıları (Ç. S. Ondar ile birlikte), Novosibirsk, 2003.

Средства выражения эвиденциальности и миративности в тувинском языке / Пути формирования лингвистического ландшафта Сибири (коллективная монография) / *Tuva Dilinde Tanıtsallığın ve Hayret Bildiren Yöntemler*, [İçinde]: Sibirya'nın Dilsel Haritasının Oluşmasının Yolları (çok yazarlı araştırma kitabı), Novosibirsk, 2005.

Аспектуально-таксисные формы в тувинском языке / *Tuva Dilinde Aspekt ve Taksis Formları*, Saarbrücken, Almanya, 2012.

Структурная и семантическая сложность синтаксических конструкций тувинского языка / Сложность языков сибирского ареала в диахронно-типологической перспективе (коллективная монография) / *Tuva Dilinin Sözdizimsel Formların Yapısal ve Anlamsal Zorluğu*, [İçinde]: Art Zamanlı Tipoloji Kapsamında Sibirya Bölgesindeki Dillerin Zorluk Derecesi (çok yazarlı araştırma kitabı), Novosibirsk, 2018.

Тувинский синтаксис в сибирском лингвистическом контексте / Sözüm munda qalïr, barïr bu özüm… Scripta in memoriam D. M. Nasilov (коллективная монография) / *Sibirya Dil Bilimi Bağlamında Tuva Dili Söz Dizimi*, [İçinde]: Sözüm munda qalïr, barïr bu özüm…, Scripta in memoriam D. M. Nasilov (çok yazarlı araştırma kitabı), Moskova, 2019.

Makaleler

Служебные имена в тувинском языке / Tuva Dilinde Yardımcı Kelimeler, [İçinde]: *Sibirya Dillerinde Yardımcı Sözcükler*, 1981, s. 15–26.

Использование структурной схемы изафетной конструкции в организации сложного предложения тувинского языка / Tuva Dilinde Birleşik Cümlelerin Oluşumunda İsim Tamlamasının Yapısal Rolü, [İçinde]: *Dil Bilimi Araştırmalarının Teorik Sorunları*, 1984, s. 94–109.

Частицы в составе инфинитных форм глаголов в тувинском языке / Tuva Dilinde Fiillerin Mastar Halinde İlgeçler, [İçinde]: *Sibirya Türk Dillerindeki Lehçe Kelimeleri*, 1987, s. 139–144.

Система многозначных моделей темпоральной семантики в тувинском языке / Tuva Dilinde Zamanı İfade Eden Çok Anlamlı Modeller Sistemi, *Gumanitarnye nauki v Sibiri*, № 4, 1997, s. 70–76.

Соотношение аналитических форм сказуемого главной и зависимой части сложного предложения в тувинском языке / Tuva Dilinde Birleşik Cümledeki Ana ve Yan Cümlelerin Yüklemlerinin Analitik Formları arasındaki İlişkiler üzerine, [İçinde]: *Sibirya Halklarının Dilleri*, № 12, 2002, s. 124–141.

Тувинцев-тоджинцев язык / Toju Tuvaları'nın Dili, [İçinde]: *Sibirya'nın Tarih Ansiklopedisi*, 2009, C. 3, s. 312–313.

Изменения в структуре, семантике и функционировании аналитических конструкций сказуемого в тувинских текстах (конец XIX в. до настоящего времени) / Tuvaca Metinlerin Analitik Cümlelerinin Yapısı, Semantiği ve İşlevindeki Değişiklikler (19. Yüzyıldan Bu Yana), *Sibirskij filologicheskij zhurnal,* № 1, 2015, s. 181–192.

Грамматикализация глаголов разных семантических групп в тувинском письменном дискурсе / Tuva Dilinde Farklı Semantik Gruplara ait Fiillerin Dilbilgiselleşmesi, *Mezhdunarodnyj nauchno-issledovatel'skij zhurnal,* № 9, seri 4, 2016, s. 179–181.

Характеристика текстообразующих средств тувинского языка / Tuva Dilinin Metinleştirme Araçları üzerine, *Mezhdunarodnyj nauchno-issledovatel'skij zhurnal,* № 10(64), seri 1, 2017, s. 88–92.

Грамматикализация семантики "отношение говорящего к ситуации" в тувинском языке / Tuva Dilinde 'Konuşmacının Duruma Karşı Tutumu' Semantiğinin Dilbilgiselleşmesi, *Vestnik Tuvinskogo gosudarstvennogo universiteta,* №1(56), 2020.

Prof. Dr. Yuriy Vladimiroviç Şeka

(1946–2013)

1946 yılında Moskova'da dünyaya gelir. Ünlü Türkçe dil ve tonlama bilimcisi, birçok Türkçe ders kitabının yazarı, Moskova Devlet Üniversitesi'nin fahri profesörü, Türkçe Rusça simultane çevirmenidir. 1970 yılında Moskova Devlet Üniversitesi Doğu Dilleri Enstitüsü Türkoloji Bölümü, 1990 yılında ise Fizik Fakültesinden mezun olmuştur. Türkçenin yanısıra mükemmel İngilizce, Fransızca ve Almanca bilmekteydi. Türkoloji Bölümünü bitirdikten sonra 6 sene (1970–1976) SSCB'nin Türkiye Büyük Elçiliği'nde çalışmıştır.

1976 yılında Türkoloji Bölümü'ne dönen Şeka 1981 yılında *"Konuşma Türkçe Söz Diziminin Özellikleri: Basit Tümce"* isimli doçentlik tezini savunmuştur.

1993 yılında *"Türkçenin Tonlaması ve Kuramsal Açıklanması"* isimli doktora tezini savunduktan sonra 1995–2013 yıllarında MDÜ Asya ve Afrika Enstitüsü Türkoloji Bölümü'nün başkanlığını yapmıştır.

Yaptığı araştırmalarda Türkçenin kuramsal dilbilgisi, Türk ve Altay dillerinin genel sorunları, Türkçede tonlama, deneyimsel ses bilimi üzerinde durmuştur. Kononov'un yazdığı "Türkçenin Dil Bilgisi" (1956) kitabının

çıkmasının 50 yıl aradan sonra "Türkçenin Pratik Dil Bilgisi" (2007) bu alanda yaptığı önemli çalışmalardan biridir. Türkçenin leksikografisi ve leksikolojisine çok ilgi gösteren Şeka çok sayıda Rusça-Türkçe/Türkçe-Rusça sözlük yayımlamıştır. Ayrıca konuşma Türkçesine büyük önem veren Şeka, Rusya'da "Konuşma Türkçesi Ders Kitabı"nın (2010) yazarı olarak bilinmektedir. İki ciltlik "Yoğun Türkçe Kursu" (1996, 2000, 2005), Türkçenin öğretildiği üniversiteler ve başka eğitim kurumlarında temel ders kitaplarındandır. Ayrıca Şeka dil felsefesine büyük önem vermiştir. 100'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Интенсивный курс турецкого языка. Часть 1 / Yoğun Türkçe Kursu. 1. Bölüm, Moskova, 1996.

Интенсивный курс турецкого языка. Часть 2 / Yoğun Türkçe Kursu. 2. Bölüm, Moskova, 2000.

Турецкая разговорная речь: учебное пособие / Konuşma Türkçesi Ders Kitabı, Moskova, 1989.

Русско-турецкий разговорник / Rusça-Türkçe Konuşma Kılavuzu, Moskova, 1992.

Турецко-русский словарь / Türkçe-Rusça Sözlüğü, Moskova, 1997.

Русско-турецкий разговорник. Для туристов и деловых людей / Turistler ve İş adamları için Rusça-Türkçe Konuşma Kılavuzu, Moskova, 2000.

Практическая грамматика турецкого языка / Türkçenin Pratik Dil Bilgisi, Moskova, 2007.

Турецкая разговорная речь: учебное пособие / Konuşma Türkçesi Ders Kitabı, Moskova, 2010.

Новый турецко-русский словарь / Yeni Türkçe-Rusça Sözlüğü, Moskova, 2012.

Makaleler

Некоторые структурно-семантические особенности предикативных конструкций с глагольными повторами в турецкой разговорной речи / Türkçe Konuşma Dilinde Fiil İkilemeleri İçeren Yüklem Odaklı Yapıların Biçimsel ve Anlamsal Özellikleri, *Sovetskaya tyurkologiya*, 1979, № 4.

Смещение значения категориальных форм глагола в турецкой разговорной речи / Konuşma Türkçesinde Fiillerin Anlam Kayması, *Sovetskaya tyurkologiya*, 1985, № 5.

Present-day Turcology at Moscow University, *Turkic Languages*, Vol. 1, 1997, November (İngilizce olarak yayımlanmıştır).

Принципы эволюции грамматических показателей в тюркских языках / Türk Dillerinde Yapım ve Çekim Eklerinin Gelişiminin Prensipleri, *Voprosy tyurkskoj filologii*, C. IV, Moskova, 1999.

Элементы теории синтаксической связи и интонологии в синхроническом и диахроническом освещении / Eş Zamanlı ve Art Zamanlı Yaklaşım Işığında Sözdizimsel İlişkiler Kuramı ve Tonlama Araştırmaları, *Voprosy yazykoznaniya*, 1992, № 5.

Энергия языка и лингвофилософия как общетеоретические аспекты интонологии (на базе изучения турецкой интонации) / Tonlama Biliminin Genel Teorik Araştırma Konuları olarak Dil Enerjisi ve Dil Felsefesi, *Voprosy tyurkskoj filologii*, C. I, Moskova, 1993.

Гипотеза о возможных этапах языковой эволюции (на материале интонологии турецкого языка) / Dil Gelişiminin Olası Etaplarına dair Hipotez (Türkçe Tonlaması Temelinde), *Voprosy yazykoznaniya*, 1994, № 1.

Проблема частей речи в тюркских языках в свете традиционного, структурного и функционального подходов / Geleneksel Yapısal ve İşlevsel Yaklaşımların Işığında Türk Dillerindeki Sözcük Türleri Sorunu, *Voprosy tyurkskoj filologii*, C. VI, Moskova, 2006.

Глоттохронология и междисциплинарный характер диахронии (применительно к алтаистической проблематике) / Altaistik Kapsamında Glottokronoloji ve Art Zamanlılığın Disiplinlerarasılığı, [İçinde]: *Altay Dil Bilimi Sorunları*, Moskova, 2007.

Турецкий язык и проблемы его изучения сегодня / Türkçe ve Günümüzde Türkçe Öğrenilmesine dair Sorunlar, [İçinde]: *XX – XXI. Yüzyılların Türkiyesi*, Moskova, 2008.

İrina Vitalyevna Şentsova

(1955–)

1955 yılında Taştagol şehrinde dünyaya gelir. Şor dili ve folkloru uzmanıdır. 1978 yılında Novokuznetsk Devlet Pedagoji Enstitüsü Yabancı Diller Fakültesi'nden mezun olmuştur. 1978'den beri Novokuznetsk Devlet Pedagoji Enstitüsü'nde, 1986–1989 yılları arasında Kemerovo Devlet Üniversitesi'nde, 2011–2017 yılları arasında Kemerovo Devlet Üniversitesi Novokuznetsk Şubesi'nde İngilizce öğretmeni olarak çalışmıştır. 1986 yılında Rusya Bilimler Akademisi Sibirya Şubesi Tarih, Filoloji ve Felsefe Enstitüsü'nde doktora eğitimini tamamlamış ve 1988 yılında *"Şor Dilinde Fiilin Görünüş Anlamlarının İfade Edilmesi"* isimli doçentlik tezini savunmuştur. 1989'dan beri Kuzbass Devlet Pedagoji Akademisi Şor Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde Şor dili öğretmeni, doçent, profesör, 2001–2010 yılları arasında Bölüm Başkanı olarak çalışmıştır. 1998 yılında *"Şor Fiili. İşlevsel-*

anlamsal Araştırma” isimli doktora tezini savunmuştur. 2018’den itibaren Rusya Bilimler Akademisi Sibirya Şubesi Filoloji Enstitüsü Sibirya Halklarının Dilleri Sektörü baş araştırmacısıdır.

Kitaplar

Акциональные формы глагола в шорском языке: Монография / Şor Dilinde Fiilin Aksiyon Şekilleri. Monografi, Kemerovo, 1997.

Кыырчан ном. Книга для чтения на шорском языке. 3 класс / 3. Sınıflar için Şorca Okuma Kitabı, Novokuznetsk, 2003.

Шор Черибисте. У нас в Шории. Сказки для детей младшего школьного возраста / Bizim Şorya’da. İlkokul Yaşındaki Çocuklar için Masallar, Novokuznetsk, 2003.

Шорский язык. Морфология: Учебное пособие / Şor Dili. Morfoloji. Ders Kitabı, Novokuznetsk, 1999.

Словообразование в шорском языке: Учебное пособие / Şor Dilinde Kelime Türetimi. Ders Kitabı, Novokuznetsk, 1999.

Шор тили. 3-чи класска ном: Учебник / Şor Dili. 3. Sınıflar için Ders Kitabı, Kemerovo, 1994.

Шор тилинге ургенчабыс. Изучаем шорский язык: Самоучитель (в соавторстве: Д. М. Насилов) / Şor Dilini Öğreniyoruz. Kendi Kendine Okuma Rehberi (D. M. Nasilov ile birlikte), Kemerovo, 1994.

Казак-шор эрбектери. Шорско-русский разговорник (в соавторстве: М. П. Амзоров) / *Şorca-Rusça Konuşma Kılavuzu* (M. S., Amzorov ile birlikte), Novokuznetsk, 1992.

Makaleler

Морфологические показатели шорских глаголов движения / Şorca Hareket Fiillerinin Morfoloji Göstergeleri [İçinde]: *Sibirya Türk Dillerinin Morfolojisi. Bilimsel Makaleler*, Novosibirsk, 1985, s. 119–129.

Шорский язык (в соавторстве: Д. М. Насилов) / Şor Dili (D. M. Nasilov ile birlikte), [İçinde]: *Rusya Halklarının Dillerini İçeren Kırmızı Kitap: Ansiklopedik Sözlük*, Moskova, 1994, s. 67–68; Moskova, 2002, s. 74–75.

Залоговость в шорском языке / Şor Dilinde Çatı, [İçinde]: *Sibirya’nın Yerel Halkları. Unutulan Dillerin İncelenmesinin Sorunları. Bilimsel Konferansın Bildirileri*, Novosibirsk, 1995, s. 86–87.

Современные этнолингвистические показатели шорцев / Şorların Çağdaş Etnolengüistik Göstergeleri, [İçinde]: *Res linguistica. Prof. Dr. V. S., Neroznak’ın 60. Yıldönümü münasebetiyle, Mosk*ova, 2000, s. 271–274.

Лингвистическое описание шорского фольклора / Şor Folklorunun Dil Bilimi

açısından Tarifi, [İçinde]: *XXI. Yüzyılın Başında Üniversitelerde Bilim: Beşerî Bilimler*, Ekaterinburg, 2002, s. 145–147.

Научное обеспечение реализации программы возрождения языка шорского народа / Şor Halkının Dilini Canlandırma Programının Gerçekleştirilmesinin Bilimsel Desteği, [İçinde]: *Eğitim Modernizasyonu Işığında Milli-Bölgesel Faktörün Sorunları. II. Bölgesel Bilimsel Uygulamalı Konferansın Bildirileri*, Novokuznetsk, 2002, s. 333–339.

Tense Forms of the Verb as markers of discourse / narration in Shor (thesis) */ Şor Dilinde Söylem İfadesi olarak Fiillerin Zaman Formları*, [İçinde]: *6. Alman Türkoloji Konferansının (6. Deutsche Turkologiekonferez) Bildirileri*, Frankfurt, 2005, s. 33.

Сведения о письменности тюрков в шорских фольклорных текстах / Şor Folklor Metinlerinde Türklerin Yazısı üzerine Bilgiler, [İçinde]: *Tuva Dilinin Alfabesi ile Rusya ve Orta Asya Bölgelerindeki Yazıtların Alfabesi Sorunları. 1. Bölüm,* Kızıl, 2010, s. 210–213.

Работа с терминами при изучении второго иностранного языка / İkinci Yabancı Dilin Öğreniminde Terimler ile Çalışmanın Yöntemleri, [İçinde]: *Uygulamalı Dil Bilimi Sorunları*, Penza, 2013, s. 112–114.

Этнонимы в современных шорских текстах / Çağdaş Şorca Metinlerinde Etnonimler, [İçinde]: *Sibirya ve Civarlarının Halklarının Etnokültürel Kimliği. Uluslararası Bilimsel Konferansın Bildirileri*, Novosibirsk, 2018.

Нравственные поучения, отраженные в шорском эпосе / Şor Destanlarına Yansıyan Ahlaki Öğretiler, [İçinde]: *Sibirya'nın Yerli Halkları. Tarihi, Geçmişi, Bugünü. Bölgesel Bilimsel Konferansın Bildirileri*, Abakan, 2018, s. 32–34.

Prof. Dr. Aleksander Mihayloviç Şerbak (1926–2008)

1926 yılında Kuzey Kafkasya'daki Blagodatnensk Bölgesi (şimdi Stavropol Bölgesi) Letnyaya Stavka köyünde dünyaya gelir. Önde gelen Türk dillerinin tarihsel, karşılaştırımalı dil bilgisi, ses bilgisi, dillerarası temasları, eski Türk dilleri uzmanıdır. 1989 yılında Türk Dil Kurumu'nun fahri üyesi, 1996 yılında ise Fin-Ugor Topluluğu'nun haberleşme üyesi olmuştur.

1944–1945 yılları arasında 3. Ukrayna Cephesi birliklerinde savaşan Şerbak ağır yaralanmıştır. Askerlik hizmetlerinden dolayı

bir nişan ve birkaç madalyaya layık görülmüştür.

1948 yılında Stavropol Pedagoji Enstitüsü Filoloji Fakültesi'nden mezun olmuş, Leningrad'daki SSCB Bilimler Akademisi Dil Bilimi Enstitüsü'ne doktora öğrencisi olarak kabul edilmiştir. S. E. Malov'un danışmanlığında 1951 yılında *"Oğuz Efsanesi: Özbek Dili Tarihi Üzerine"* isimli doçentlik tezini savunmuştur. Aynı yıl Stavropol Pedagoji Enstitüsü'nde araştırma görevlisi olarak çalışmaya başlamıştır. 1968 yılında *"Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Ses Dizgesi"* isimli doktora tezini savunmuştur. Ünlü "Eski Türkçe Sözlük"ün (1969) yazarlarından ve editörlerinden biridir.

60'lı yıllarda birkaç Türkologlarla birlikte "Eski Türkçe Sözlüğü" üzerine çalışmıştır. Aradan 50 senenin geçmesine rağmen bu kitap bütün Türkoloji camiasının el kitabı niteliğini korumaktadır.

A. Şerbak Türk dillerinin Altay dilleriyle genetik ilişkisini tanımayan bir "Altay teorisi karşıtı" dil bilimcisi olarak bilinmektedir.

1991–1995 yılları arasında Herzen adını taşıyan Rusya Devlet Pedagoji Üniversitesi ve Kuzey Halkları Enstitüsü Altay Dilleri Bölümü başkanlığı yapmıştır, "Altay Araştırmalarına Giriş", "Türkolojiye Giriş" gibi dersleri vermiştir. 1993 yılından beri birkaç yıl boyunca Rusya Bilimler Akademisi Dil Bilim Araştırmaları Enstitüsü'nde (St. Petersburg) Altay Dilleri Bölümü başkanlığı yapmıştır.

Birçok yabancı ve yerli dil bilimi dergisinin yayın kurulu üyeliği yapmıştır. 1992 yılında türkolojiye yaptığı katkılardan dolayı PIAK altın madalyasına layık görülmüştür. 80'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Огуз-наме. Мухаббат-наме: (Памятники древнеуйгурской и староузбекской письменности) / Oğuzname. Muhabbatname: (Eski Uygur ve Eski Özbek Yazı Sistemilerinin Eserleri), Moskova, 1959.

Грамматический очерк языка тюркских текстов X–XIII вв. из Восточного Туркестана / Doğu Türkistan'dan Gelen ve X. –XIII. Yüzyıllara Ait Olan Türk Metinlerinin Dil Bilgisine Toplu Bakış, Moskova-Leningrad, 1961.

Грамматика староузбекского языка / Eski Özbekçe Dil Bilgisi, Moskova-Leningrad, 1962.

Сравнительная фонетика тюркских языков / Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Ses Bilgisi, Leningrad, 1970.

Очерки по сравнительной морфологии тюркских языков: (Имя) / Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Morfolojisi üzerine Notlar: (İsim), Leningrad, 1977.

Очерки по сравнительной морфологии тюркских языков: (Глагол) / Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Morfolojisi üzerine Notlar: (Fiil), Leningrad, 1981.

Очерки по сравнительной морфологии тюркских языков: (Наречие, служебные части речи, изобразительные слова) / Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Morfolojisi üzerine Notlar: (Zarf, Görevli Kelimeler, Onomatopoetik Kelimeler), Leningrad, 1987.

Введение в сравнительное изучение тюркских языков / Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Analizine Giriş, St. Petersburg, 1994.

Ранние тюркско-монгольские языковые связи (VIII–XIV вв.) / Erken Türk-Moğol Dil Bağları (VIII.–XIV. Yüzyıllar), St. Petersburg, 1997.

Тюркская руника: происхождение древнейшей письменности тюрок, границы ее распространения и особенности использования / Türk Runik Alfabesi: Türklerin En Eski Yazı Sisteminin Kökeni, Kullanıldığı Bölgeler ve Kullanım Özellikleri, St. Petersburg, 2001.

Тюркско-монгольские языковые контакты в истории монгольских языков / Moğol Dilleri Tarihinde Türk-Moğol Dil Temasları, St. Petersburg, 2005.

Makaleler

Об алтайской гипотезе в языкознании / Dil Bilimindeki Altay Hipotezi üzerine, *Voprosy yazykoznaniya*, 1959, № 6, s. 51–63.

Знаки на керамике и кирпичах из Сиркела – Белой Вежи (к вопросу о языке и письменности печенегов) / Sirkel – Belaya Veja'dan Seramik ve Tuğla üzerindeki İşaretler (Peçeneklerin Dili ve Yazı Sistemi üzerine), *MIA*, Moskova-Leningrad, 1959, № 75, s. 362–414.

Названия домашних и диких животных в тунгусо-маньчжурских языках / Mançu-Tunguz Dillerinde Evcil ve Vahşi Hayvanların Adları, [İçinde]: *Türk Dillerinin Söz Dağarcıklarının Tarihi Gelişmesi*, 1960, s. 82–172.

Тюркские гласные в количественном отношении / Nicelik Bakımından Türk Ünlüleri, *Tyurkologicheskij sbornik 1966*, Moskova, 1966, s. 146–162.

Енисейские рунические надписи. К истории открытия и изучения / Yenisey Runik Yazıtları. Keşfi ve İncelenmesinin Tarihi üzerine, *Tyurkologicheskij sbornik 1970*, Moskova, 1970, s. 111–134.

В. В. Радлов и изучение памятников рунической письменности / V. V. Radlov ve Runik Yazıtlarının İncelenmesi, *Tyurkologicheskij sbornik 1971*, Moskova, 1971, s. 54–63.

П. М. Мелиоранский и изучение памятников тюркской письменности / S., M. Melioranskiy ve Türk Yazıtlarının İncelenmesi, *Tyurkologicheskij sbornik 1972*, Moskova, 1972, s. 24–34.

Сал-наме (по рукописи В 721, хранящейся в Рукописном отделе ЛО ИВАН СССР) / Salname (SSCB Bilimler Akademisi Şarkiyat Enstitüsü Leningrad Şubesi Elyazmaları Bölümü'ndeki B 721 El Yazması üzerine), [İçinde]: *Doğu Halklarının Yazılı Eserleri. Tarih ve Filoloji Araştırmaları, 1971 Yıllığı*, Moskova, 1974, s. 171–189.

Формы желательного наклонения в тюркских языках / Türk Dillerinde İstek Kipi Formları, *Turcologica 1976*. A. N. Kononov'un 70. Yıldönümü münasebetiyle, Moskova, 1976, s. 184–190.

Prof. Dr. Natalya Nikolayevna Şirobokova
(1946–2020)

1946 yılında Novosibirsk'te dünyaya geldi. Önde gelen dil bilimci, yercil araştırmalar, Türk diyalektojisi ve Sibirya'nın Türk dillerinin karşılaştırmalı tarihsel araştırılması alanlarında büyük katkıda bulunmuştur.

1968 yılında Novosibirsk Devlet Üniversitesi Sibirya Halkaları Dilleri Bölümü'nden mezun olmuştur. 1971 yılında SSCB Bilimler Akademesi Sibirya Şubesi Tarih, Filoloji ve Felsefe Enstitüsü Sibirya Halkları Dilleri Bölümü'nde uzman olarak çalışmaya başlamıştır. 1992'de *"Yakutçada Ünsüzlerin Sisteminin Tarihsel Gelişmesi"* isimli doçentlik tezini yazmıştır. 2000 yılında *"Yakutçanın Diğer Sibirya Türk Dilleri ile Karşılaştırmalı Araştırılması"* isimli doktora tezini savunmuştur.

1993 yılında Rusya Bilimler Akademisi Sibirya Şubesi Dil Enstitüsü Sibirya Halkları Dilleri Bölümü Başkanı olmuştur, 2000–2017 yılları arasında bilimsel araştırmalar alanında müdür yardımcısı görevini yürütmüştür. 200'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Вопросник "Диалектологического атласа тюркских языков Сибири" / Sibirya'nın Türk Dillerinin Diyalektoloji Atlasına dair Anket, Novosibirsk, 1983.

Историческое развитие якутского консонантизма / Yakutçada Ünsüzlerin Sisteminin Tarihsel Gelişmesi, Novosibirsk, 2001.

Отношение якутского языка к тюркским языкам Южной Сибири / Yakutçanın Diğer

Güney Sibirya Türk Dilleri ile Karşılaştırmalı Araştırılması, Novosibirsk, 2005.

Материалы к сравнительному словарю глагольной лексики тюркских языков Саяно-Алтая (в соавторстве: А. В. Байыр-оол, А. А. Добрынина, А. А. Озонова, А. Р. Тарзанова, Е. В. Тюнтешева, О. Ю. Шагдурова) / *Sayan-Altay Türk Dillerinin Fiillerini İçeren Karşılaştırmalı Sözlük için Malzemeler* (A. V. Bayır-Ool, A. A. Dobrınina, A. A. Ozonova, A. R. Tarzanova, E. V. Tyunteşeva, O. Yu. Şagdurova ile birlikte), Novosibirsk, 2013.

Сложность языков сибирского ареала в диахронно-типологической перспективе (в соавторстве: А. В. Байыр-оол, Н. Б. Кошкарева, А. А. Мальцева, И. А. Невская, А. А. Озонова и др.) / *Art Zamanlı Tipoloji Kapsamında Sibirya Bölgesindeki Dillerin Zorluk Derecesi* (A. V. Bayır-Ool, N. B. Koşkareva, A. A. Maltseva, İ. A. Nevskaya, A. A. Ozonova vd.), Novosibirsk, 2018.

Фонетические и морфологические особенности чалканского языка (в соавторстве: Н. Н. Федина) / *Çalkan Dilinin Fonetik ve Morfolojik Özellikleri* (N. N. Fedina ile birlikte), Novosibirsk, 2019.

Makaleler

О фонетических особенностях некоторых якутских аффиксов / Bazı Yakut Eklerinin Fonetik Özellikleri üzerine, [İçinde]: *Sibirya Halklarının Dil ve Edebiyatının Sorunları*, 1974, s. 88–94.

Об отношении якутского языка к языку древнетюркских памятников / Yakutçanın Eski Türk Dili ile Karşılaştırmalı Araştırılması, [İçinde]: *Sibirya Halklarının Dilleri üzerine Araştırmalar*, 1977, s. 103–106.

Тюркские языки Сибири в трудах С. Е. Малова / S. E. Malov'un Çalışmalarında Sibirya Türk Dilleri, [İçinde*]: Sibirya Türk Dillerinin Ses Dizgesi ve Morfolojisi*, 1980, s. 109–116.

О фонетических особенностях некоторых якутских аффиксов / Bazı Yakut Eklerinin Fonetik Özellikleri üzerine, [İçinde]: *Sibirya Halklarının Dilleri (Dil Bilimi Araştırmaları)*, 1991, s. 18–21.

К реконструкции фонологической системы языка древнетюркских рунических памятников (по данным тюркских языков Сибири) / Eski Runik Türk Yazıtlarının Dilinin Fonolojik Sisteminin Rekonstrüksiyonu üzerine (Sibirya'nın Türk Dillerinin Temelinde), *Gumanitarnye nauki v Sibiri*, №4, 1998, s. 86–91.

Данные морфологии в изучении истории тюркских языков Сибири / Sibirya'nın Türk Dillerinin Tarihinin Araştırılmasında Morfoloji Verileri, [İçinde]: *Sibirya Halklarının Dilleri*, seri 5, 1999, s. 125–151.

Проблемы ареального описания тюркских языков Сибири / Sibirya'nın Türk Dillerinin Yercil Tarif Edilmesi Sorunu, *Gumanitarnye nauki v Sibiri*, №4, 2001, s. 42–47.

Отражение языковых контактов в лексике тюркских языков Сибири / Sibirya Türk Dillerinin Kelimelerinde Dil İlişkilerinin Yansıtılması, [İçinde]: *Sibirya Halklarının Dilleri*, seri 14, 2004, s. 4–21.

The Dolgans and the Dolgan language / Dolganlar ve Dolgan Dili, [İçinde]: *Endangered Turkic Languages*, C. 2, 2016, s. 155–163.

Языковые контакты в истории якутского языка / Yakut Dilinin Tarihinde Dil İlişkileri, *Sibirskij filologicheskij zhurnal*, № 4, 2018, s. 122–128.

Doç. Dr. Andrey Vladimiroviç Ştanov (1972–)

1994 yılında Ekonomi, Finans ve Hukuk Askeri Akademisi'nden (şimdi Rusya Savunma Bakanlığı Askeri Üniversitesi) mezun olmuştur. 1991–2003 yılları arasında Rusya ve Türkiye savunma bakanları, Genelkurmay başkanları, Silhalı Kuvvetleri kara kuvvetleri komutanlarının görüşmeleri ve ziyaretlerinde resmi çevirmen olarak çalışmıştır. 1997–2000 yılları arasında Askeri Üniversitesi Orta Doğu Dilleri Bölümü baş öğretmeni, 2000–2003 yılları arasında doçent olarak çalışmıştır. 1997'den beri Rusya Dışişleri Bakanlığı Moskova Devlet Uluslararası İlişkiler Enstitüsü Yakın ve Orta Doğu Dilleri Bölümü'nde çalışmaktadır, 1999'da doçent, 2004'te Bölümün başkanı olmuştur. 1998'de Askeri Üniversitesi'nde *"Türkçe-Rusça Çevirisinde Sözcüksel Araçlar Seçilmesinin Bilişsel Temeli"* isimli doçentlik tezini savunmuştur. Türkiye Başbakanları R. T. Erdoğan (2010, 2011), B. Yıldırım (2016), Dışişleri Bakanı M. Çavuşoğlu'nun (2018) Moskova Devlet Uluslararası İlişkiler Enstitüsü ziyaretlerinin düzenlenmesine katılmıştır. Rusya Federasyonu yüksek ögretime katkılarından dolayı Rusya Eğitim Bakanlığı'ndan takdirname almıştır. Türkçenin farklı üsluplerinin açıklandığı birçok Türkçe ders kitabı kaleme almıştır.

60'tan fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Формирование навыков уяснения на когнитивной основе смыслов исходного речевого произведения в переводе на примере переводов с турецкого языка на русский / Rusça Çevirileri Örneğinde Kaynak Dil Metinlerinin Anlamlarını Bilişsel Temelde Kavrama Becerisinin Geliştirilmesi, Moskova, 1999.

Турецкий язык. Базовый курс. Учебник в четырех частях: Ч. 1. Книга студента и книга преподавателя / Türkçe. Temel Kurs. 4 Ciltli Ders Kitabı ve Öğretmen Kitabı. 1. C.,

Moskova, 2010; 2. C., Moskova, 2014; 3. C., Moskova, 2017.

Технология перевода и методика преподавания (компетентностный подход) / Çeviri Teknolojisi ve Öğretim Metodolojisi (Yetkinlik Odaklı Yaklaşım), Moskova, 2011.

Учебное пособие к лингафонному курсу "Türkçe Seti. Fono Açıköğretim Kurumu". Уровни A1–A2 / "Türkçe Seti. Fono Açıköğretim Kurumu" Dinleme Kursu için Ders Kitabı. A1–A2 Seviyeleri, Moskova, 2015.

Главы из истории московского востоковедения. Лазаревский институт – Московский институт востоковедения – МГИМО / Moskova Şarkiyatçılık Tarihinin Bölümleri. Lazarev Enstitüsü – Moskova Şarkiyatçılık Enstitüsü – Moskova Devlet Uluslararası İlişkiler Enstitüsü, Moskova, 2015.

Турецкий язык: международные отношения и зарубежное регионоведение: учебник для магистратуры. В трех частях. Уровень C1. Часть 1 / Türkçe: Uluslararası İlişkiler ve Yabancı Çalışmalar: Master Öğrencileri için Ders Kitabı. 3 Ciltli. C1 Seviyesi. C. 1 (A. A. Kostyuhin ile birlikte), Moskova, 2020.

Турецкий язык для юристов-международников: международные договоры и соглашения: международное частное право и международный гражданский процесс: книга студента и книга преподавателя / Uluslararası Hukuk Uzmanları için Türkçe: Uluslararası Anlaşmalar ve Sözleşmeler, Uluslararası Özel Hukuk ve Uluslararsı Hukukçuluk: Ders Kitabı ve Öğretmen Kitabı, Moskova, 2020.

Турецкий язык: учебник: уровни A1–A2 / Türkçe: Ders Kitabı: A1–A2 Seviyeleri, Moskova, 2020.

Турецкий язык: учебник: уровень A2 / Türkçe: Ders Kitabı: A2 Seviyesi, Moskova, 2020.

Makaleler

Предметно-понятийный аспект анализа текста (при переводе с турецкого языка) / Metin Çözümlemesinin Nesne-Kavram açısından Tahlili (Türkçe-Rusça Çevirisinde), *"Filologicheskie nauki": Sbornik nauchnyh trudov № 1*, Moskova, 1997, s. 79–87.

Уровни смыслового содержания текста в переводе (антитрансформационная модель) / Çeviride Metnin Anlamsal İçeriğinin Düzeyleri (Dönüşüm Karşıtı Yaklaşım), *"Filologicheskie nauki": Sbornik nauchnyh trudov № 4 (19)*, Moskova, 2000, s. 132–147.

Коммуникативная основа преподавания иностранного языка (на примере турецкого языка) / Yabancı Dil Öğretiminin İletişimsel Temeli (Türkçe Örneğinde), *"Filologicheskie nauki": Sbornik nauchnyh trudov № 24 (39)*, Moskova, 2006, s. 195–214.

Рационализм и творчество в переводе (стилистический аспект) / Çeviride Rasyonalizm ve Yaratıcılık (Stilistik açıdan),

“Filologicheskie nauki”: Sbornik nauchnyh trudov № 26 (41), Moskova, 2007, s. 131–145.

Лексико-грамматические особенности политического дискурса в современном турецком языке / Çağdaş Türkçede Politik Söylemin Sözcüksel ve Dilbilgisel Özellikleri, [İçinde]: *İslamın Dünyası: Tarih, Toplum, Kültür*, Moskova, 2010, s. 188–190.

Проблемы формирования массового сознания и их отражение в российско-турецких отношениях в начале 21 века / Ortak Bilinci Oluşturma Sorunları ve Bu Sorunların 21. Yüzyılın Başında Rus-Türk İlişkilerine Yansıması, [İçinde]: *Rusya ile Türkiye arasındaki Sosyal ve Ekonomik İşbirliği*: V. Uluslararası Türkoloji Öğrencileri Konferansının Bildirileri (4 Nisan 2013), Moskova, 2013, s. 7–10.

Школы преподавания языков стран Ближнего и Среднего Востока / Yakın ve Orta Doğu Dillerinin Öğretim Okulları, *Vestnik MGIMO Universiteta*, Moskova, 2014, Sayı 5, s. 256–259.

Особенности функционирования арабизмов в современном турецком языке / Çağdaş Türkçede Arapça Kelimelerinin İşlevsel Özellikleri, [İçinde]: *Arap Filolojisinin Çağdaş Sorunları*. N. K. Baranov ve K. V. Ode-Vasilyeva’nın 125. Yıldönümü münasebetiyle, Moskova, 2018, s. 337–359.

Проблема межъязыковой интерференции азербайджанского и турецкого языков и пути её преодоления в частной методике преподавания (в соавторстве: З. Ф. Алиева, Ф. А. Дурсунова) / Azerice ve Türkçe arasındaki Etkileşim Sorunu ve Bu Sorunu Özel Öğretiminde Giderme Yöntemleri, (Z. F. Alieva, F. A. Dursunova ile birlikte), *Professional Discourse & Communication, 2020,* Vol. 2, S. 1, s., 72–87.

Doç. Dr. Vasiliy Nikolaeviç Tadikin
(1934–1993)

1934 yılında Gorno-Altaysk Özerk Bölgesi’ndeki Uznai köyünde dünyaya gelir. Altay dilinin sözcük bilimi ve sözlük bilimi, ses bilimi ve diyalektoloji, biçim bilimi, etimoloji, tarihi uzmanıdır. 1948–1953 yılları arasında Gorno-Altaysk Pedagoji Okulu’nda okumuştur. 1953 yılında Gorno-Altaysk Devlet Pedagoji Enstitüsü Filoloji Fakültesi’ne girmiştir. 1957 yılında Enstitünün Altay Dili ve Edebiyatı Bölümü’nde çalışmaya başlamıştır. 1958 yılında Gorno-Altaysk Tarih, Dil ve Edebiyat Araştırma Enstitüsü Altay Dili Sektörü’nde çalışmıştır. 1958–1963 yılları arasında Rusya Bilimler Akademisi Dil Bilimi Enstitüsü’nde doktora eğitimi yapmıştır. Bir yıl boyunca Altay Devlet Pedagoji Enstitüsü Rus Dili ve Edebiyatı Bölümü’nde çalışmıştır. 1968 yılında *“Çağdaş*

Altay Dilinde Sıfat-Fiiller” isimli doçentlik tezini savunmuştur. 1968–1975 yılları arasında Gorno-Altaysk Tarih, Dil ve Edebiyat Araştırma Enstitüsü’nde bilimsel sekreteri olarak çalışmıştır. 1975–1987 yılları arasında Gorno-Altaysk Tarih, Dil ve Edebiyat Araştırma Enstitüsü Altay Dili Sektörü’nde kıdemli araştırma görevlisi, 1987–1993 yılları arasında Sektör Başkanı olarak çalışmıştır. 2 monografi, 2 sözlük ve 20’den fazla bilimsel makaleye sahiptir.

Kitaplar

Причастия в алтайском языке / Altay Dilinde Sıfat-Fiiller, Gorno-Altaysk, 1971.

Орфография и пунктуация алтайского языка (в соавторстве: А. Т. Тыбыкова) / *Altay Dilinin Yazımı ve Noktalaması* (A. T. Tıbıkova ile birlikte), Gorno-Altaysk, 1981.

Орфографический словарь алтайского языка (в соавторстве: Н. А. Кучигашев) / *Altay Dilinin Yazım Sözlüğü* (N. A. Kuçigaşev ile birlikte), Gorno-Altaysk, 1960.

Орфографический словарь алтайского языка (в соавторстве: Е. Г. Мултуева) / *Altay Dilinin Yazım Sözlüğü* (E. G. Multueva ile birlikte), Gorno-Altaysk, 1983.

Makaleler

Глагольное словообразование в алтайском языке / Altay Dilinde Fiil Türetimi, [İçinde]: *Altay Dil Biliminin Teorik Sorunları*, Gorno-Altaysk, 2002, s. 154–173.

Prof. Dr. Boris İsaakoviç Tatarintsev
(1939–2011)

1939 yılında Kazakistan’daki Petropavlovsk şehrinde dünyaya gelir. Rusya’nın en büyük Tuva dili uzmanlarından biridir. 1963 yılında Novosibirsk Pedagoji Enstitüsü Tarih ve Filoloji Fakültesi’nden mezun olmuştur. Daha sonra Novosibirsk bölgesindeki okullarda Rus dili ve edebiyatı öğretmeni olarak çalışmıştır. 1964 yılında Novosibirsk şehrinde Rusya Bilimler Akademisi Sibirya Şubesi Tarih, Filoloji ve Felsefe Enstitüsü’nde doktora öğrencisi olarak okumuş, 1968 yılında ise *“Rusça ve Moğolca Sözcüklerinin Çağdaş Tuva Edebi Dilinin Sözcük Sisteminin Gelişimi üzerindeki Etkisi”* isimli doçentlik tezini savunmuştur. 1968 yılında, 2011’e kadar 40 yıldan fazla çalıştığı Tuva Dil, Edebiyat ve Tarih Araştırma Enstitüsü’ne işe alınmıştır. Aynı zamanda Tuva Devlet Üniversitesi’nde bölüm profesörü olarak çalışmıştır. 1987 yılında Moskova’da Dil Bilimi Enstitüsü’nde *“Tuva Dilinde Kelimelerin Anlamsal Bağlantıları ve İlişkileri”* monografisi

temelinde doktora tezini savunmuştur. 150'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Русские лексические заимствования в современном тувинском языке / Çağdaş Tuva Dilinde Rusça Alıntı Kelimeleri, Kızıl, 1974.

Монгольское языковое влияние на тувинскую лексику / Tuva Sözcük Dağarcığı üzerindeki Moğol Dilinin Etkisi, Kızıl, 1976.

Смысловые связи и отношения слов в тувинском языке / Tuva Dilinde Kelimelerin Anlamsal Bağlantıları ve İlişkileri, Moskova, 1987.

Тувинское горловое пение. Проблемы происхождения / Tuva Boğazdan Şarkı Söylemesi. Köken Sorunları, Kızıl, 1988.

Этимологический словарь тувинского языка / Tuva Dilinin Etimolojik Sözlüğü, Novosibirsk, 2000, 1. C.: A-B; 2. C.: D, E, İ, Y, 2002; 3. C.: K, L, 2004; 4. C.: M, N, O, Ö, P, 2008.

Makaleler

Об особенностях топонимии Северо-Восточной Тувы / Kuzeydoğu Tuva'nın Toponiminin Özellikleri üzerine, [İçinde]: *Sibirya'nın Yerel Halklarının ve Dillerinin Kökenleri*, Tomsk, 1973, s. 142–144.

Проблемы изучения функционирования русского языка в Туве (в соавторстве: Д. А. Монгуш) / Tuva'da Rus Dilinin İşleyişini İnceleme Sorunları (D. A. Monguş ile birlikte), [İçinde]: *Tuva'da Rusça*, Kızıl, 1985, s. 3–15.

К вопросу о соответствиях типа "фарингализация – первичная долгота" / "Faringalizasyon – Birincil Ünlü Uzunluğudur" Eşleştirmesi üzerine, [İçinde]: *Sibirya ve Civarlarının Dillerinin Ses Dizgesi*, Novosibirsk, 1986, s. 153–156.

Специфика реконструкции в условиях отдаленности значений многозначного слова: на материале тюркских языков / Çok Anlamlı Kelimenin Anlamlarının Birbirinden Uzak Olması Koşullarında Rekonstrüksyonun Özellikleri, [İçinde]: *Dillerin Dil Bilimi açısından Yeniden Yapılandırılması. SSCB Bilimsel Konferansının Bildirileri*, Moskova, 1987, s. 53–54.

Об этимологии некоторых предполагаемых заимствований и алтаизмов / Alıntı Kelime Olduğu Tahmin Edilen Bazı Kelimeler ve Altay Kelimelerinin Etimolojisi üzerine, [İçinde]: *Türk Dillerinin Etimolojisinin Sorunları*, Almatı, 1990, s. 145–151.

К истории изучения тувинского языка (1920–30-е годы) / Tuva Dilini İnceleme Tarihi üzerine (1920–30'lu yıllar), [İçinde]: *Tuva Dil Biliminin Sorunları. Bilimsel Makaleler*, Kızıl, 1993, s. 18–24.

О некоторых древних топонимах тюркского происхождения на территории Тувы / Tuva Topraklarında Bazı Türk Kökenli Eski Toponimler üzerine, [İçinde]: *Tuva Dil Biliminin Sorunları. Bilimsel Makaleler*, Kızıl, 1993, s. 105–112.

Тувинская терминология / Tuva Terimleri, [İçinde]: *Rusya Federasyonu'nun Cumhuriyetlerinin En Çok Konuşulan Dillerinde Terimlerin Oluşturması*, Moskova, 2000, s. 158–165.

О происхождении назализованных гласных в тувинском и других тюркских языках / Tuvaca ve Diğer Türk Dillerinde Burun Ünlülerinin Kökeni üzerinde, [İçinde]: *Tuva'da Beşeri Bilimler*, Moskova, 2001, s. 13–22.

Еще раз о "белых пятнах" в истории создания тувинской письменности / Bir Kez Daha Tuva Yazısının Oluşturulması Tarihindeki "Bilinmeyenler" üzerine, *Uchenye zapiski Tuvinskogo instituta gumanitarnyh issledovanij*, Kızıl, 2004, S. 20, s. 291–304.

Doç. Dr. Alyona Robertovna Tazranova (1975–)

1975 yılında Altay Cumhuriyeti'nin Ulagan Bölgesi Yazula köyünde dünyaya gelir. Altay dili ve lehçeleri, Çelkan Türkleri dili, Sibirya Türk dilleri uzmanıdır.

1998 yılında Novosibirsk Devlet Üniversitesi mezunu olmuştur. 2001–2012 yılları arasında Novosibirsk Devlet Üniversitesi Beşeri Bilimler Fakültesi Sibirya Halkları Dilleri ve Folkloru Bölümü'nde öğretmen, sonra doçent olarak çalışmıştır. 2002 yılında *"Altay Dilinde Durma Fiillerinin Oluşturduğu İki Yükemli Yapılar (Karşılaştırmalı İnceleme)"* isimli doçentlik tezini savunmuştur. 2003–2004 yılları arasında Goethe Üniversitesi'nde (Frankfurt, Almanya) staj yapmıştır. Halihazırda Rusya Bilimler Akademisi Sibirya Şubesi Filoloji Enstitüsü Sibirya Halkları Dilleri Bölümü'nde baş araştırmacı ve bilim sekreteri olarak görev yapmaktadır. 50'den fazla çalışması yayımlanmıştır.

Kitaplar

Бивербальные конструкции со вспомогательными глаголами бытия в алтайском языке / Altay Dilinde Durma Fiillerinin Oluşturduğu İki Yükemli Yapılar (Karşılaştırmalı İnceleme), Novosibirsk, 2005.

Языки коренных народов Сибири: учебное пособие (в соавторстве: М. И. Черемисина) / *Sibirya Yerli Halkları Dilleri: Ders Kitabı* (M. İ. Çeremisina ile birlikte), Novosibirsk, 2006.

Элементарное простое предложение с глагольным сказуемым в тюркских языках Южной Сибири (в соавторстве: М. И. Черемисина, А. А. Озонова) / *Güney Sibirya Türk Dillerinde Fiil Yüklemli Basit Cümle* (M. İ. Çeremisina, A. A. Ozonova ile birlikte), Novosibirsk, 2008.

Образцы текстов на теленгитско-телесском и чуйском говорах теленгитского диалекта (в соавторстве: А. К. Бидинова) / Экспедиционные материалы по языкам народов Сибири (1995–2012 гг.) / *Telengit Lehçesinin Telengit-Teless ve Çuy Ağızlarının Örnek Metinleri* (A. K. Bidinova ile birlikte), [İçinde]: Sibirya Halklarının Dilleri üzerine Keşif Gezisinin Materyalleri (1995–2012), Novosibirsk, 2012.

Handbuch des Tschalkantürkischen. Teil 1: Texte und Glossar (Справочник чалканского языка. Часть 1. Тексты и глоссарий) / *Çelkan Türklerinin Dili Kılavuzu. Bölüm 1: Metinler ve Sözlük* (Marcel Erdal, Ayana Ozonova, İrina Nevskaya, Monika Rind-Pawlowski, Hans Nugteren, Elena Tjuntesheva, Olga Şagdurova, Natalya Şirobokova ile birlikte), Wiesbaden, 2013.

Материалы к сравнительному словарю глагольной лексики тюркских языков Саяно-Алтая (в соавторстве: А. В. Байыр-оол, А. А. Добринина, А. А. Озонова, Е. В. Тюнтешева, О. Ю. Шагдурова, Н. Н. Широбокова) / *Altay-Sayan Türk Dilleri Fiillerinin Karşılaştırmalı Sözlüğü için Materyaller* (A. V. Bayır-ool, A. A. Dobrinina, A. A. Ozonova, E. V. Tünteşeva, O. Yu. Şagdurova, N. N. Şirobokova ile birlikte), Novosibirsk, 2013.

Вспомогательные глаголы / Грамматика современного алтайского языка. Морфология (коллективная монография) / *Yardımcı Fiiller*, [İçinde]: Çağdaş Altay Dili Grameri. Biçim Bilimi (çok yazarlı araştırma kitabı), Gorno-Altaysk, 2017.

Аспектуальные и акциональные формы / Грамматика современного алтайского языка. Морфология / *Görünüş ve Eylem Formları*, [İçinde]: Çağdaş Altay Dili Grameri. Biçim Bilimi. Gorno-Altaysk, 2017.

Рукописи на теленгитском диалекте алтайского языка / Языки и фольклор народов Сибири и Дальнего Востока в рукописных текстах середины XX–начала XXI века (в соавторстве: А. В. Байыр-Оол, Т. А. Голованева, А. А. Озонова и др.) / *Altay Dili Telengit Lehçesi Elyazmaları*, [İçinde]: XX. Yüzyılın Ortası – XXI. Yüzyılın Başında Elyazmalarında Sibirya ve Uzak Doğu Halklarının Dilleri ve Folkloru (A. V. Bayır-ool, T. A. Golovaneva, A. A. Ozonova vd. ile birlikte), Novosibirsk, 2020.

Makaleler

Социолингвистическая ситуация у тубаларов и чалканцев (в соавторстве: О. Ю. Кокошникова, Е. В. Николина, А. А. Озонова / Tubalar ve Çelkan Halklarındaki Toplumdilbilimsel Durum (O. Yu. Kokoşnikova, E. V. Nikolina, A. A. Ozonova ile birlikte), *Yazyki korennykh narodov Sibiri*, 2003, № 7: Keşif Gezisi Materyalleri, s. 3–10.

Послелоги в чалканском языке / Çalkan Dilinde Edatlar, *Yazyki korennykh narodov Sibiri. Chalkanskiy sbornik*, 2005, № 17, s. 26–44.

Zu einigen synthetische Verbsformen, die aus analytischen Konstruktionen entstanden sind, in der altaischen Sprache / Altay Dilindeki Analitik Formlardan Oluşan Bazı Sintetik Formlar üzerine, *Areal, historical and typological aspects of South Siberian Turkic*, 2011, s. 217–222.

Three-Component Analytical Verbal Constructions in Altay Turkic, [İçinde]: *Turkic. Turkic Languages 15*, 2012, s. 194–202.

Altaycanın Telengit Lehçesinin Telengit-Teless ve Çuy Ağızlarının Bazı Farklılıkları, [İçinde]: *Dilleri ve Kültürleri Yok Olma Tehlikesine Maruz Türk Toplulukları. 4. Uluslararası Türkiyat Araştırmaları Sempozyumunun Bildirileri*. (Edit. Marsel Erdal, Yunus Koç, Mikail Cengiz), Ankara, 2013, s. 511–517.

Падежная система в современном алтайском языке (на материале трех научных грамматик алтайского языка) / Çağdaş Altay Dilinde İsim Hallerinin Sistemi (Altay Dilinin Üç Bilimsel Dil Bilgisi Temelinde), *Sibirskiy filologicheskiy zhurnal*, 2017, № 4, s. 253–263.

The Expression of Prospective Semantics in the Altay Language and its Dialects (A. Ozonova, L. Tıbıkova, S. Sarbaşeva ile birlikte), [İçinde]: *Prospective and Proximative in Turkic, Iranian and beyond*, Wiesbaden, 2017, s. 307–315.

Алтайский язык и его диалекты в материалах В. В. Радлова (в соавторстве: А. А. Озонова, Н. Н. Федина) / V. V. Radlov'un Arşivlerinde Altay Dili ve Lehçeleri (A. A. Ozonova, N. N. Fedina ile birlikte), *Sibirskiy filologicheskiy zhurnal*, 2018, № 1, s. 235–249.

Форма на *=ЗА* в алтайском языке / Altay Dilinde *=ZA* Şekli, *Vestnik NGU*, Seri Tarih, Filoloji, 2019, С. 18, № 9, s. 27–39.

Форма и семантика императива в алтайском языке / Altay Dilinde Emir Kipi: Biçim ve Semantik Özellikleri, *Sibirskiy filologicheskiy zhurnal*, Novosibirsk, 2020, № 4, s. 253–267.

Doç. Dr. Nikolay Nikolayeviç Telitsin (1963–)

1963 yılında Leningrad şehrinde dünyaya gelir. Dil bilimci, dünyaca ünlü eski Türk yazıtları uzmanı, "Rossiyskaya Turkologiya" (Rus Türkolojisi) dergisinin baş redaktör yardımcısı, "Marmara Türkiyat Araştırmaları" dergisinin editörü, "International Journal of Old Uyghur Studies" (Uluslararası eski Uygur Araştırmaları) dergisinin danışma kurulunun üyesidir.

1986 yılında Leningrad Devlet Üniversitesi'nin Şarkiyat Fakültesi'nin Türkoloji Bölümü'nden mezun olmuştur, 1990

yılında aynı bölümde Türk dillerinde fiillerin araştırılmasının yeni yaklaşımını sergileyen *"Eski Uygur Dilinde Fiilimsiler (Xinjiang Bölgesindeki Eski Uygur Yazıtlarının Temelinde)"* isimli doçentlik tezini yazmıştır. 1990 yılından itibaren St. Petersburg Devlet Üniversitesi'nin Şarkiyat Fakültesi'nin Türkoloji Bölümü'nde çalışmaktadır. 2014 yılında Bölümün başkanı olmuştur. Akademik ilgisi, dil bilimi, eski Türk tarihi, kültürü ve dilleri, Osmanlı Türkçesi, Uygur dili, çağdaş Türkçe ve lehçeleri gibi alanları kapsamaktadır. 50'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Инфинитные формы глагола в древнеуйгурском языке (на материале древнеуйгурских памятников из Синьцзяна) / Eski Uygur Dilinde Fiilimsiler (Xinjiang Bölgesindeki Eski Uygur Yazıtlarının Temelinde), Leningrad, 1990.

Османский (арабо-персидский) алфавит (Учебное пособие) / Osmanlı (Arapça-Farsça) Alfabesi (Ders Kitabı), St. Petersburg, 1999.

Словарь-минимум (для 1 курса). Типовые примеры (для 1–4 курса). Употребительные выражения. Учебное пособие по турецкому языку (в соавторстве: О. Йылмаз, А. В. Образцов, Л. М. Ульмезова) */ 1. Sınıf için Kısa Türkçe Sözlüğü. Yaygın İfadeler ve Kullanım Örnekleri (1–4. Sınıf için). Türkçe Ders Kitabı* (O. Yılmaz, A. V. Obraztsov, L. M. Ulmezova ile birlikte), St. Petersburg, 2004.

Древнетюркская литература / Литературы стран Азии и Африки. Начальный период развития (в соавторстве: А. Д. Передня) / *Eski Türk edebiyatı*, [İçinde]: Asya ve Afrika Ülkelerinin Edebiyatları. Başlangıç Dönemi (A. D. Perednya ile birlikte), St. Petersburg, 2012, s. 245–270.

Турецкие залоги и понятие "залог" / "Sözüm munda qalïr, barïr bu özüm", Scripta in memoriam D. M. Nasilov (в соавторстве: В. Г. Гузев) */ Türkçede Çatılar ve "Çatı" Kavramı*, [İçinde]: *"Sözüm munda qalïr, barïr bu özüm"*, *Scripta in memoriam D. M. Nasilov* (V. G. Guzev ile birlikte), Moskova, 2019, s. 134–144.

Makaleler

Имена действия в древнеуйгурском языке (VII–XIV вв.) / Eski Uygur Dilinde Ad-Fiiller (VII–XIV. Yüzyıllar), *Vostokovedenie*, 19, 1997, s. 55–57.

Надпись Тимура 1391 г. (в соавторстве: А. П. Григорьев, О. Б. Фролова) / Timur'un 1391 Yılında Yazdığı Yazı (A. S., Grigoryev, O. B. Frolova ile birlikte), *Istoriografiya i istochnikovedenie istorii stran Azii i Afriki*, seri 21, 2004, s. 30–24.

История изучения древнеуйгурских памятников в Санкт–Петербургском (Ленинградском) университете / St. Petersburg (Leningrad) Ünivesitesi'nde Eski Uygur Yazıtlarının Araştırılması Tarihi, [İçinde]: *Günümüz Rusyası'nda Türkiye*

Çalışmaları, 2012, s. 150–155 (Türkçe olarak yayımlanmıştır).

On the punctuation in the Old Uighur manuscripts / Eski Uygur Yazıtlarının Noktalama İşaretleri üzerine, [İçinde]: *International Symposium on Central Asian Philology*, 2012, s. 12.

Основные концепции развития письма у тюркских народов в древности / Eski Türk Halklarının Yazı Sisteminin Geliştirilmesinin Ana Kavramları, [İçinde]: *Günümüz Şarkiyat'ın Konsepsiyonları*, 2013, s. 407–419.

Этапы становления тюркского письма в древнетюркский период / Eski Türklerde Yazı Sisteminin Geliştirilmesinin Ana Evreleri, [İçinde]: *Eski Zamanlarda ve Günümüz Türk-Moğol Dünyası*, 2015, s. 37–38.

К истолкованию формы *-sar* в древнеуйгурском языке / Eski Uygur Dilinde *-sar* Ekinin Yorumlanması üzerine, [İçinde]: *Alkiš bitig. Scripta in honorem D. M. Nasilov*, 2015, s. 234–238.

К интерпретации глагола *adïrtla-* в древнеуйгурском языке / Eski Uygur Dilinde *adïrtla-* Fiilinin Yorumlanması üzerine, [İçinde]: *Voprosy tyurkskoj filologii*, C. XI, 2017.

Несколько замечаний к интерпретации *-slyq~-šlyq + er-* в древнеуйгурском языке / Eski Uygur Dilinde *-slyq~-šlyq + er-* Eklerinin Yorumlanması üzerine, [İçinde]: *Arapça ve İslam Araştırmalarında İnovasyonlar ve Gelenekler*, 2019, s. 134–138.

Письменность тюркских народов в древности и раннем Средневековье: основные системы / Eski Zamanlarda ve Orta Çağın Başlarında Türk Halklarının Yazı Sistemleri, *Aktual'nye problemy mirovoj politiki*, C. 10, 2020, s. 215–130.

Prof. Dr. Edhem Rahimoviç Tenişev
(1921–2004)

1921 yılında Rusya'nın Penza şehrinde dünyaya gelir. En ünlü Sovyet Türkoloji uzmanlarından biri, Türk Dil Kurumu'nun fahri üyesi (1982), SSCB Bilimler Akademisi haberleşme üyesi (1984), SSCB Bilimler Akademisi Dil Bilimi Enstitüsü Türkoloji ve Moğolistan Araştırmaları Başkanı, "Sovetskaya turkologiya" (Sovyet Türkolojisi) dergisinin baş redaktörüdür.

1938 yılında Moskova Mühendislik Enstütüsü'ne girmiştir, Büyük Anayurt Savaşı'ndan sonra Leningrad Devlet Üniversitesi'nin Doğu Fakültesi'nde okumaya devam etmiştir. 1953 yılında *"Eski Ugur 'Altun Yaruk' Eserinin Dil Bilgisinin Araştırılması"* isimli doçentlik doktora tezini yazmıştır. 1954

yılında SSCB Bilimler Akademisi Dil Bilimi Enstitüsü Türk Dilleri Bölümü'ne çalışmaya davet edilmiştir.

1956 yılında Çin'in incelenmemiş Türk dillerinin tarif edilmesine katkıda bulunmak için Pekin'e gitmiştir, Xinjiang, Qinghai, Gansu kaşifleri sırasında etnoloji ve Türk dilleri konusunda benzersiz bilgilerin toplanmasına iştirak etmiştir. Moskova'ya döndükten sonra topladığı bilgilere dayanarak Salar dilinin Çin dili tarafından nasıl etkilendiğini araştırmıştır. 1969 yılında Moskova'da, Salar dilinin dil bilgisi hakkında *"Salar Dilinin Yapısı"* isimli doktora tezini savunmuştur. Aynı zamanda Eski Türk yazıtlarının dillerini araştırmaya devam etmiştir.

60'lı yıllarda birkaç Türkologla birlikte "Eski Türkçe Sözlüğü" üzerine çalışmıştır. Aradan 50 senenin geçmesine rağmen bu kitap bütün Türkoloji camiasının el kitabı niteliğini korumaktadır.

1982 yılında Türk Dil Kurumu fahri üyeliğine, 1984 yılında ise SSCB Bilimler Akademisi Haberleşme üyeliğine layık görülmüştir. 11 Temmuz 2004 tarihinde Moskova'da vefat etmiştir.

Kitaplar

Грамматический очерк языка сочинения "Золотой блеск" / Eski Uygur "Altun Yaruk" Eserinin Dil Bilgisinin Araştırılması, Leningrad, 1953.

Введение в изучение тюркских языков / Türk Dillerinin Araştırılmasına Giriş, Pekin, 1958 (Çince olarak yayımlanmıştır).

Грамматика турецкого языка / Türkçenin Dil Bilgisi, Pekin, 1959 (Çince olarak yayımlanmıştır).

Саларский язык / Salar Dili, Moskova, 1963.

Саларские тексты / Salarca Yazıtları, Moskova, 1964.

Язык желтых уйгуров (в соавторстве: Б. Х. Тодаева) / *Sarı Uygurların Dili* (B. H. Todaeva ile birlikte), Moskova, 1966.

Древнетюркский словарь (в соавторстве: В. М. Наделяев, Д. М. Насилов, А. М. Щербак) / *Eski Türk sözlüğü* (V. M. Nadelyayev, D. M. Nasilov, A. M. Şerbak ile birlikte), Leningrad, 1969.

Строй сарыг-югурского языка / Sarı Uygur Dilinin Yapısı, Moskova, 1976.

Строй саларского языка / Salar Dilinin Düzeni, Moskova, 1976.

Введение в изучение тюркских языков / Türk Dilleri Araştırılmasına Giriş, Pekin, 1981–1982.

Уйгурские тексты / Uygurca Yazıtları, Moskova, 1984.

Уйгурский диалектный словарь / Uygur Lehçeleri Sözlüğü, Moskova, 1984.

Сравнительно-историческая грамматика тюркских языков: Т. 1: Фонетика / Türk Dillerinin Karşılaştırmalı

Tarihsel Dil Bilgisi. C. 1. Ses Bilgisi (L. S. Levitskaya, L. A. Pokrovskaya, N. A. Baskakov ile birlikte), Moskova, 1984.

Сравнительно-историческая грамматика тюркских языков: Т. 2: Морфология (в соавторстве: В. Д. Аракин, Г. Ф. Благода, Л. А. Покровская, Н. А. Баскаков) / *Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Tarihsel Dil Bilgisi. C. 2. Morfoloji* (V. D. Arakin, G. F. Blagova, L. A. Pokrovskaya, N. A. Baskakov ile birlikte), Moskova, 1988.

У тюркских народов Китая. (Дневники 1956–1958 гг.) / Çin'in Türk Halklarına Ziyaret (1956–1958 Yılları Arası Günlükleri), Moskova, 1995.

Сравнительно-историческая грамматика тюркских языков: Т. 4: Лексика (в соавторстве: Г. Ф. Благова, И. Г. Добродомов) / *Türk Dillerinin Karşılaştırmalı-Tarihi Dil Bilgisi. C. 4. Sözcük Dağarcığı* (G. F. Blagova, İ. G. Dobrodomov ile birlikte), Moskova, 1997.

Тюркские языки / Türk Dilleri, Bişkek, 1997.

90 лет Н. А. Баскакову / N. A. Baskakov'un 90. Doğum Günü, Bişkek, 1997.

Древнекыргызский язык. / Eski Kırgız Dili, Bişkek, 1997.

Сравнительно–историческая грамматика тюркских языков: Т. 5: Региональные реконструкции (в соавторстве: Г. Ф. Благова, Э. А. Грунина) / *Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Tarihsel Dil Bilgisi. C. 5. Bölgesel Rekonstrüksiyonlar (*G. F. Blagova, E. A. Grunina ile birlikte), Moskova, 2002.

Сравнительно-историческая грамматика тюркских языков: Т. 6: Пратюркский язык-основа: Картина мира пратюркского этноса по данным языка (в соавторстве: Г. Ф. Благова, И. Г. Добродомов) / *Türk Dillerinin Karşılaştırmalı-Tarihi Dil Bilgisi. C. 6. Proto Dil olarak Esk Türkçe: Proto Türk Etnik Grubunun Dil açısından Dünya Görüşü (*G. F. Blagova, İ. G. Dobrodomov ile birlikte), Moskova, 2006.

Избранные труды / Seçme Makaleler, Ufa, 2006.

Makaleler

Три новых уйгурских документа из Турфана (в соавторстве: Фэн Цзя-шен) / Turfan Bölgesinden Getirilen Üç Yeni Uygur Yazıtı (Feng Jia Şeng ile birlikte), *Problemy vostokovedeniya*, № 3, 1960, s. 141–150.

Отчёт о поездке к уйгурам, саларам и сарыг югурам / Uygur, Salar ve Sarı Uygur Halklarına Ziyaret üzerine, *Izvestiya AN SSSR*, C. 20, 1961, s. 180–184.

Древнеуйгурские надписи Киргизии / Kırgızistan'daki Eski Uygur Yazıtları, *Narody Azii i Afriki*, № 1, 1964, s. 146–149.

О языке калмыков Иссык-Куля / Issık Göl Bölgesindeki Kalmukların Dili üzerine, *Voprosy yazykoznaniya*, № 1, 1976, s. 82–87.

О языке поэмы Кул Гали “Кысса-и Юсуф” / Kul Gali’nin “Kıssa-i Yusuf” Destanının Dili üzerine, *Turcologica,* 1986, s. 268.

Принципы составления исторических грамматик и историй литературных тюркских языков / Edebi Türk Dillerinin Tarihi ve Tarih açısından Dil Bilgisinin Oluşturulması İlkeleri, *Sovetskaya tyurkologiya*, № 1, 1988, s. 67–78.

О киргизском литературном языке в донациональный период / Ulusal Öncesi Dönemdeki Edebi Kırgız Dili üzerine, *Voprosy yazykoznaniya*, № 5, 1989, s. 32–40.

К вопросу о происхождении киргизов и их языка / Kırgız Halkı ve Dilinin Kökenleri üzerine, *Sovetskaya tyurkologiya*, №4, 1989, s. 3–17.

Теоретические основы “Грамматики алтайского языка” / Altay Dilinin Dil Bilgisinin Teorik Temeli, *Sovetskaya tyurkologiya*, № 1, 1990, s. 3–11.

К изучению тюркских языков Крыма / Kırım Türk Dillerinin Araştırılması üzerine, *Izvestiya AN SSSR,* C. 54, № 1, 1995, s. 41–48.

Prof. Dr. Aleksandra Taybanovna Tıbıkova
(1935–2020)

1935 yılında Gorno-Altay Özerk Cumhuriyeti’ndeki Şaşikman köyünde dünyaya gelir. Önde gelen Altay dilinin biçim bilgisi, söz dizimi, yazım, noktalama, tarih, diyalektoloji vb. gibi alanlarda büyük katkı sağlamıştır. 1957 yılında Gorno-Altaysk Pedagoji Enstitüsü Filoloji Fakültesi’nden mezun olduktan sonra Yakonur okulunda Altay Dili ve Edebiyatı, Rus Dili ve Edebiyatı öğretmeni olarak çalışmıştır. 1961–1964 yılları arasında Rusya Bilimler Akademisi Dil Bilimi Enstitüsü’nde doktora öğrencisi olarak okumuştur. 1964 yılında *“Altay Dilinin Karışık ve Bileşik Fiilleri”* isimli doçentlik tezini, 1989 yılında ise *“Altay Dilinde Basit Cümlenin Yapısal ve Anlamsal Özellikleri”* isimli doktora tezini savunmuştur. Tıbıkova 40 sene, Gorno-Altaysk şehrinde bulunan ve şimdi Surazakov adını taşıyan Altay Bilimler Enstitüsü Tarih, Dil ve Edebiyat Araştırma Enstitüsü’nde çalışmıştır. 1990–1993 yılları arasında Gorno-Altaysk Öğretmen Enstitüsü Altay ve Rus Dilleri ve Edebiyatları Bölümü Başkanı olarak çalışmıştır. 1993 yılında Gorno-Altaysk Devlet Üniversitesi Altay Dili ve Edebiyatı Bölümü’ne Profesör olarak davet edilmiştir. Tıbıkova, 2017’ye kadar Gorno-Altaysk Üniversitesi Altay Bilimleri ve

Türkoloji Fakültesi Altay Filolojisi ve Doğu Bilimleri Bölümü Profesörü olarak çalışmıştır. 80'den fazla bilimsel ve bilimsel-metodik çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Сложные глаголы в алтайском языке / Altay Dilinde Bileşik Fiiller, Gorno-Altaysk, 1966.

Сложные и составные глаголы в алтайском языке / *Altay Dilinde Karışık ve Bileşik Fiiller*, Moskova, 1967.

Алтай тилдиҥ пунктуациязы (Пунктуация алтайского языка) / Altay Dilinin Noktalama Sistemi, Gorno-Altaysk, 1976.

Орфография и пунктуация алтайского языка (в соавторстве: В. Н. Тадыкин) / *Altay Dilinin Yazım ve Noktalama Kuralları* (V. N. Tadıkin ile birlikte), Gorno-Altaysk, 1981.

Глагольное сказуемое в алтайском языке / Altay Dilinde Fiil Yüklemi, Gorno-Altaysk, 1989.

Структурно-семантическая характеристика простого предложения в алтайском языке / *Altay Dilinde Basit Cümlenin Yapısal ve Anlamsal Özellikleri*, Almatı, 1989.

Исследования по синтаксису алтайского языка: Простое предложение / Altay Dilinin Söz Dizimi Araştırmaları: Basit Cümle, Novosibirsk, 1991.

Лингвистический словарь тюркских языков / Türk Dilleri Dilbilgisel Sözlüğü (ortak çalışma), İstanbul, 1995 (Türkçe olarak yayımlanmıştır).

Тематический словарь северных диалектов алтайского языка (в соавторстве: Л. Н. Тыбыкова, Н. Н. Тыдыкова, Н. А. Дьайым) / *Altay Dilinin Kuzey Lehçeleri Tematik Sözlüğü* (L. N. Tıbıkova, N. N. Tıdıkova, N. A. Dyayım ile birlikte), Gorno-Altaysk, 2004.

Морфемный словарь алтайского языка (с переводом на английский и русский язык) (в соавторстве: Дж. Б. Вуд, К. К. Пьянтинова, Л. Н. Тыбыкова) / *Altay Dilinin Biçimbirimsel Sözlüğü (İngilizce ve Rusça Çevirisi ile)* (J. B. Wood, K. K. Piyantinova, L. N. Tıbıkova ile birlikte), Gorno-Altaysk, 2005.

Осложненное предложение в алтайском языке (в соавторстве: М. И. Черемисина, Л. Н. Тыбыкова) / *Altay Dilinde Karmaşık Cümle* (M. İ. Çeremisina, L. N. Tıbıkova ile birlikte), Novosibirsk, 2009.

Алтайский язык. Учебник для 10–11 классов (в соавторстве: Л. Н. Тыбыкова, Н. Г. Сулукова, А. С. Шокшланова) / *Altay Dili. 10–11. Sınıflar için Ders Kitabı* (L. N. Tıbıkova, N. G. Sulukova, A. S. Şokşlanova), Gorno-Altaysk, 2010.

Теоретические вопросы алтайского языкознания / Altay Dil Biliminin Teorik Sorunları, Gorno-Altaysk, 2010.

Синтаксис осложненного предложения в алтайском языке. 2 издание (в соавторстве: М. И. Черемисина, Л. Н. Тыбыкова) / *Altay Dilinde Karmaşık Cümlenin Söz Dizimi.* 2. Baskı (M. İ. Çeremisina, L. N. Tıbıkova), Novosibirsk, 2013.

Makaleler

Составные глаголы в алтайском языке / Altay Dilinde Birleşik Fiiller, [İçinde]: *Dilin Sistemi ve Seviyeleri*, Moskova, 1969, s. 116–121.

Современное состояние и пути дальнейшего развития алтайского литературного языка / Altay Edebi Dilinin Bugünkü Durumu ve Gelişme Perspektifleri, [İçinde]: *Altay Dilinin Bugünkü Durumu*, Gorno-Altaysk, 1984, s. 12–27.

Безаффиксальная форма имени существительного в роли прямого дополнения в алтайском языке / Altay Dilinde Doğrudan Nesne olarak İsmin Eksiz Formu, [İçinde]: *Sibirya Türk Dillerinin Biçim Bilgisi*, Novosibirsk, 1985, s. 75–86.

Притяжательные словосочетания алтайского языка, построенные по схеме третьего изафета / Altay Dilinin Üçüncü Tip Ad Tamlaması Yapısına göre Oluşan İyelik İfadeleri, [İçinde]: *Sözdizimsel ve Leksik Semantikler (Farklı Sistemlere ait Diller Temelinde)*, Novosibirsk, 1986, s. 148–160.

Синтаксические функции инфинитивной формы в алтайском языке / Altay Dilinde Mastar Formunun Sözdizimsel İşlevleri, [İçinde]: *Sibirya Halklarının Dilleri. Dil Bilgisi Araştırmaları*, Novosibirsk, 1991, s. 22–32.

Происхождение алтайской письменности и современный этнокультурный процесс / Altay Yazısının Kökenleri ve Çağdaş Etnik ve Kültürel Süreçler, [İçinde]: *Altaylıların Dili ve Kültürü. Bilimsel Makaleler*, Gorno-Altaysk, 1993, s. 14–22.

Сравнение языка “Манаса” с языком алтайского героического эпоса / Manas Destanı’nın Dilinin Altay Kahramanlık Destanının Dili ile Karşılaştırılması, [İçinde]: *Kıpçak Çölünde Özgür Manas*, Ankara, 1995, s. 101–110 (Türkçe olarak yayımlanmıştır).

Монголизмы в алтайском языке (по лексическим материалам, собранным в приграничных районах Республики Алтай с Монголией; 18-22 сентября 2003, г. Ховд, Монголия) / Altay Dilinde Moğolca Alıntı Kelimeleri (Altay Cumhuriyeti ile Moğolistan’nın Sınır Bölgelerinde Toplanan Sözcük Malzemeleri Temelinde), [İçinde]: *Batı Moğolistan ve Civarlarının Doğal Şartları, Tarihi ve Kültürü. VI. Uluslararası Bilimsel Konferansın Bildirileri.* 18–22 Eylül, Hovd, Moğolistan, Tomsk, 2003, s. 211–212.

О личных именах алтайцев / Altaylıların Özel İsimeri üzerine, [İçinde]: *Yeni Avrupa’da Kültürlerin Diyalogu. Tarih. Edebiyat*, Szczecin (Polonya), 2003, s. 396–402.

О категории модальности в алтайском языке / Altay Dilinde Kiplik Kategorisi üzerine *Filologiya i chelovek (nauchnyy zhurnal)*, Barnaul, 2009, S. 2, s. 47–60.

Doç. Dr. Larisa Nikolayevna Tıbıkova
(1960–)

1960 yılında Altay Cumhuriyeti'ndeki Yakonur köyünde dünyaya gelir. Eski Türk yazıtları ve Altay dili uzmanıdır. 1977 yılında Barnaul Devlet Pedagoji Enstitüsü Yabancı Diller Fakültesi'ne girmiştir. 1985 yılında Novosibirsk şehrinde bulunan Rusya Bilimler Akademisi Sibirya Şubesi Tarih, Filoloji ve Felsefe Enstitüsü'nde Türk dilleri alanında doktora öğrencisi olarak okumuştur. 1989 yılında "Altay Dilinin Karşılaştırma Yapıları" isimli doçentlik tezini savunmuştur. 1984–2004 yılları arasında Surazakov Altay Bilimler Enstitüsü'nde çalışmıştır. 1997'den itibaren Gorno-Altaysk Devlet Üniversitesi'nde doçent olarak çalışmaktadır. 2013–2017 yılları arasında Gorno-Altaysk Devlet Üniversitesi Altay Bilimleri ve Türkoloji Fakültesi Altay Filoloji ve Doğu Bilimleri Bölümü Başkanıydı. Halihazırda Gorno-Altaysk Devlet Üniversitesi'nde araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır. 100'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Сравнительные конструкции алтайского языка / *Altay Dilinin Karşılaştırma Yapıları*, Almatı, 1989.

Тематический словарь северных диалектов алтайского языка (в соавторстве: А. Т. Тыбыкова, Н. Н. Тыдыкова, Н. А. Дьайым) / *Altay Dilinin Kuzey Lehçeleri Tematik Sözlüğü* (A. T. Tıbıkova, N. N. Tıdıkova, N. A. Djayım ile birlikte), Gorno-Altaysk, 2004.

Морфемный словарь алтайского языка (с переводом на английский и русский языки (в соавторстве: Дж. Б. Вуд, К. К. Пьянтинова, Л. Н. Тыбыкова) / *Altay Dilinin Biçimbirimsel Sözlüğü (İngilizce ve Rusça Çevirisi ile)* (J. V. Wood, K. K. Piyantinova, A. T. Tıbıkova ile birlikte), Gorno-Altaysk, 2005.

Осложненное предложение в алтайском языке (в соавторстве: М. И. Черемисина, А. Т. Тыбыкова) / *Altay Dilinde Karmaşık Cümle* (M. İ. Çeremisina, A. T. Tıbıkova ile birlikte), Novosibirsk, 2009.

Алтайский язык. Учебник для 10–11 классов (в соавторстве: А. Т. Тыбыкова, Н. Г. Сулукова, А. С. Шокшланова) / *Altay Dili. 10–11. Sınıflar için Ders Kitabı* (A. T. Tıbıkova, N. G. Sulukova, A. S. Şokşlanova ile birlikte), Gorno-Altaysk, 2010.

Каталог древнетюркских рунических памятников Горного Алтая (в соавторстве: А. Т. Тыбыкова, М. Эрдаль, И. А. Невская) / *Dağlık Altay Eski Türk Runik Yazıtlarının*

Kataloğu (A. T. Tıbıkova, M. Erdal, İ. A. Nevskaya ile birlikte), Gorno-Altaysk, 2012.

Синтаксис осложненного предложения в алтайском языке. 2 издание (в соавторстве: М. И. Черемисина, А. Т. Тыбыкова) */ Altay Dilinde Karmaşık Cümlenin Söz Dizimi.* 2. Baskı (M. İ. Çeremisina, A. T. Tıbıkova ile birlikte), Novosibirsk, 2013.

Алтайский мифологический словарь (с переводом на русский и английский языки) (в соавторстве: Н. В. Ерленбаева, С. Б. Сарбашева, Р. В. Наджафова) */ Altay Mitolojik Sözlüğü (Rusça ve İngilizce Çevirisi ile)* (N. V. Yerlenbaeva, S. B. Sarbasheva, R. V. Nadjafova ile birlikte), Gorno-Altaysk, 2016.

Makaleler

Синтаксические функции форм на -*гандый* в алтайском языке / Altay Dilinde -*gandiy* Biçimlerinin Sözdizimsel İşlevleri, [İçinde]: *Cümlenin Ögeleri (Farklı Dillerin Örnekleri Temelinde)*, Novosibirsk,1988, s. 88–101.

Современные этноязыковые процессы в Республике Алтай / Altay Cumhuriyeti'nde Bugünkü Etnik ve Dinsel Süreçler, [İçinde]: *"Sibirya'nın Çok Uluslu Topluluğu Şartlarında Yeni Beşerî Eğitime yönelik Eğitim Programlarının Oluşturması"* adlı Uluslararası Konferansın Bildirileri. Novosibirsk, 28–30 Ekim 2003, Novosibirsk, 2004, s. 40–48.

The symbols of beauty in Altay zoomorphisms / Altay Zoomorfizmindeki Güzellik Sembolleri, *Turkic languages*, Wiesbaden, S. 11 (2), 2007, s. 211–225.

Этнокультурная специфика зооморфного образа "медведь" в алтайском языке в сопоставительном аспекте / Altay Dilinde Karşılaştırmalı Bakımdan "Ayı" Zoomorfik Kavramının Etnik ve Kültürel Özellikleri, [İçinde]: *Ural-Altay: Yüzyıllar üzerinden Geleceğe doğru. N. K. Dmitriyev'in Doğumunun 100. Yıldönümü münasebetiyle Düzenlenen III. Rusya Türkoloji Konferansının Bildirileri.* Ufa, 27–28 Haziran 2008, 1. C. Dil Bilimi, Edebiyat Araştırmaları, Ufa, 2008, s. 252–260.

Old Turkic Runic inscriptions in the vicinity of the village Tuekta, Altay Republic, Russian Federation (в соавторстве: И. А. Невская) / Rusya Federasyonu'nun Altay Cumhuriyeti'ndeki Tuekta Köyü Civarında Bulunan Eski Türk Runik Yazıtları (İ. A. Nevskaya ile birlikte), [İçinde]: *Ötüken'den İstanbul'a kadar. Türkçenin 1290 Yılı (720–2010) münasebetiyle Düzenlenen Bilimsel Konferansın Bildirileri.* 3-5 Aralık, İstanbul, İstanbul, 2011, s. 309–324.

Specific features of Altai runic epitaphs / Altay Runik Yazıtlarının Özellikleri, [İçinde]: *Interpreting the Turkic runiform sources and the position of the Altay corpus*, Berlin, 2015, s. 180–186.

Специфика зооморфных образов пӧтӱк "петух" и такаа в алтайском языке / Altay Dilinde *Pötük* "Horoz" ve *Takaa* Zoomorfik Kavramlarının Özellikleri, *Vestnik*

Novosibirskogo gosudarstvennogo universiteta. Tarih ve Filoloji Serisi, 2015, 14. C., S. 9, s. 235–240.

The teleuts and their language / Teleutlar ve Teleut Dili, [İçinde]: *Tehlikedeki Türk Dilleri. Son Sesler (Endangered Turkic languages. Last Voices), C. IIB,* Ankara-Astana, 2016, s. 421–431.

Национально-специфические особенности зооморфного образа волка в алтайской лингвокультуре / Altay Dil Kültüründe Kurt Zoomorfik Kavramının Ulusal Özellikleri, [İçinde]: *J. Joldaşbekov'un Doğumunun 80. Yıldönümü münasebetiyle Düzenlenen "Çağdaş Dünyada Türk Halkları: Geçmişi, Tarihi ve Geleceği" adlı Bilimsel Konferansın Bildirileri.* 26–27 Mayıs 2017, Astana, 2017, s. 166–169.

Kuttu-I, a recently discovered Old Turkic Altai runiform inscription and its reading and interpretation (в соавторстве: И. А. Невская, М. В. Вавулин) / Geçenlerde Bulunan Eski Türk Altay Runik Yazıtı olan Kuttu-I, Onun Okunması ve Yorumlanması (İ. A. Nevskaya, M. V. Vavulin ile birlikte), *Turkic Languages*, S. 23, 2019, s. 163–177.

Doç. Dr. Liliya Yusufjanovna Tuguşeva (1932–2020)

1932 yılında SSCB'nin Batı Kazakistan'a ait Jangala Bölgesinin Novaya Kazanka kasabasında dünyaya gelir. Uygur dili, eski Uygur dil kaynakları uzmanıdır.

1953 yılında Leningrad Devlet Üniversitesi Şarkiyat Fakültesi Türkoloji Bölümü'nün mezunu olmuştur. 1953–1956 yılları arasında SSCB Bilimler Akademisi Dil Bilimi Enstitüsü'nde doktora yapmıştır. 1957–1966 yıllarında Enstitünün Leningrad Şubesinin Altay Dilleri Bölümü'nde çalışmıştır. 1966 yılında Türkoloji ve Moğolistik Araştırmaları Bölümünün araştırma görevlisi olmuştur. 1969 yılında *"Tatarcada Niteleme İşlevini Yerine Getiren Yapıların Söz Düzeni"* isimli doçentlik tezini savunmuştur.

60'lı yıllarda birkaç Türkologla birlikte "Eski Türkçe Sözlüğü" üzerine çalışmıştır. 1967 yılından itibaren Asya Halkları Enstitüsü'nün Leningrad Şubesi, Bilimler Akademisi Şarkiyat Enstitüsü'nün Leningrad Şubesi ve Rusya Bilimler Akademisi'nin Doğu Elyazmaları Enstitüsü'nün eski Uygur eserleri arşivleri üzerine çalışmış, Xuan-Zang'ın biyografisinin Uygur versiyonunun kısımları, Uygurların hukuk ve iş belgeleri, şiir eserleri ve Uygur

knezlerinin yarlıklarını araştırmış ve yayımlamıştır.

Uluslararası Türkoloji dergisi "International Journal of TEKE"nin yayın kurulunun üyesidir. 70'ten fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Рукописная книга в культуре народов Востока. Очерки. Книга вторая (коллективная монография) / *Doğu Halklarının Kültüründe El Yazması Kitabı. Makaleler. C. 2* (çok yazarlı araştıma kitabı), Moskova, 1988.

Уйгурская версия биографии Сюань-Цзана / Xuan Zang'ın Biyografisinin Uygur Versiyonu, Moskova, 1991.

История отечественного востоковедения с середины XIX века до 1917 года (коллективная монография) / *XIX. Yüzyılın Ortasından 1917 Yılına kadar Rus Şarkiyatçılığının Tarihi* (çok yazarlı araştıma kitabı), Moskova, 1997.

Раннесредневековый тюркский литературный язык. Словесно-стилистические структуры / Erken Ortaçağ Türk Edebi Dili. Sözlüksel-Biçembilimsel Yapılar, St. Petersburg, 2001.

Тюркские рунические письменные памятники из Монголии / Moğolistan Türk Runik Yazıtları, Moskova, 2008.

Makaleler

О порядке слов в тюркских языках / Türk Dillerinde Söz Düzeni üzerine, *Tyurkologicheskij sbornik 1966*, Moskova, 1966, s. 120–127.

В. В. Радлов – лексикограф и лексиколог / Sözlük Bilimci ve Sözcük Bilimci olarak V. V. Radlov, *Tyurkologicheskij sbornik 1971*, Moskova, 1971, s. 42–53.

Поэтические памятники древних уйгуров / Eski Uygurların Şiir Eserleri, *Tyurkologicheskij sbornik 1972*, Moskova, 1973, s. 235–253.

О структуре древнеуйгурских текстов / Eski Uygurların Metinlerin Yapısı üzerine, *Tyurkologicheskij sbornik 1977*, Moskova, 1981, s. 265–284.

Некоторые дополнения к чтению древнеуйгурских деловых документов / Eski Uygurların İş Belgelerinin Okunması üzerine Notlar, [İçinde]: *Yazılı Doğu Eserleri. 1976–1977*, Moskova, 1984, s. 240–246, 362–365.

"Диван лугат ат-тюрк" Махмуда Кашгари и его связи с раннесредневековой Тюркоязычной литературой / Kâşgarlı Mahmud'un "Dîvânu Lugâti't-Türk" ve Onun Erken Ortaçağ Türk Edebiyatı ile Bağlantısı, *Sovetskaya tyurkologiya*, 1988, № 1, s. 86–94.

Древнеуйгурский язык / Eski Uygur Dili, [İçinde]: *"Dünya Dilleri" Ansiklopedisi*, Moskova, 1997, s. 54–63.

Бабур / Babür, *Altaica*, Moskova, 1999, s. 117–145.

Türkler ve Toharlar arasïndaki Münasebetler / Türkler ve Toharlar arasındaki Münasebetler, *Türkler, İlk Çağ*, Ankara, 2002, C. 2, b. 8, s. 152–156.

Кыпчаки – Кто они? / Kumanlar Kimdir?, [İçinde]: *Kyoto University Linguistic Research*, Kyoto, 2004, Vol. 23, s. 1–14.

Prof. Dr. Dilyara Garifovna Tumaşeva
(1926–2006)

1926 yılında Tyumen şehrinde dünyaya gelir. Batı Sibirya'nın Tatar lehçeleri ve çağdaş edebi Tatar dili grameri alanında önde gelen uzmanlardan biridir. Lenin Nişanı'na (1971) sahiptir; Tataristan Cumhuriyeti Hükümeti (1977) ve Rusya Federasyonu Hükümeti (1997) tarafından bilim alanında Üstün Hizmet Ödülü'ne layık görülmüştür. 2000 yılından beri Türk Dil Kurumu'nun fahri üyesidir.

1944–1949 yılları arasında Lomonosov Moskova Devlet Üniversitesi Filoloji Fakültesi Doğu Bilimleri Bölümü'nde okumuş, 1949–1952 yılları arasında ise Moskova Devlet Üniversitesi Asya ve Afrika Enstitüsü Türkoloji Bölümü'nde doktora öğrencisi olarak okumaya devam etmiştir. 1952 yılında *"Batı Sibirya'nın Tatar Lehçeleri"* isimli doçentlik tezini savunmuştur. 1952'den beri Kazan Devlet Üniversitesi Tatar Dili Bölümü'nde çalışmaya başlayan Tumaşeva, 1957'den beri doçent, 1966–1989 yılları arasında bölümün başkanı olarak çalışmıştır. 1969 yılında *"Tatar ve Diğer Türk Dilleri ile Karşılaştırıldığında Sibirya Tatarlarının Lehçeleri"* doktora tezini savunan Tumaşeva, 1970'ten beri Kazan Devlet Üniversitesi Tatar Dili Bölümü profesörü olarak çalışmıştır. 1989–1994 yılları arasında Kazan Devlet Üniversitesi Doğu Dilleri Bölümü Başkanı, 1994–2001 yılları arasında Doğu Araştırmaları Enstitüsü'nde profesör olarak çalışmıştır. 1971–1980 yılları arasında Kazan Devlet Üniversitesi Tarih-Filoloji Fakültesi Dekanı olarak görev yapmıştır. 1992 yılında Tataristan Özerk Cumhuriyeti Bilimler Akademisi'nin üyesi olarak seçilmiştir.

Kitaplar

Язык западносибирских татар. Грамматический очерк и словарь / *Batı Sibirya Tatarlarının Dili. Dil Bilgisine Toplu Bakış ve Sözlük*, Kazan, 1961.

Морфология современного татарского литературного языка / *Çağdaş Tatar Edebi Dilinin Biçim Bilgisi*, Kazan, 1964.

Язык сибирских татар / *Sibirya Tatarlarının Dili*, 2. C., Kazan, 1968.

Диалекты сибирских татар. Опыт сравнительного исследования / *Sibirya*

Tatarlarının Lehçeleri. Karşılaştırmalı Araştırma Deneyimi, Kazan, 1977.

Хәзерге татар әдәби теле. Морфология / *Çağdaş Tatar Edebi Dili. Biçim Bilgisi*, Kazan, 1978.

Структура и история татарского языка (в соавторстве: С. М. Ибрагимов, Ф. С. Сафиуллина и др.) / *Tatar Dilinin Yapısı ve Tarihi* (S. M. İbragimov, F. S. Safiullina vd. ile birlikte), Kazan, 1982.

Татарский глагол. Опыт функционально-семантического исследования грамматических категорий / *Tatarca Fiili. Dilbilgisel Kategorilerin İşlevsel ve Anlamsal Araştırmalar Deneyimi*, Kazan, 1986.

Словарь диалектов сибирских татар / *Sibirya Tatarlarının Lehçeleri Sözlüğü*, Kazan, 1992.

Makaleler

Особенности тобольского говора / Tobol Ağzının Özellikleri, [İçinde]: *Tatar Dilinin ve Diyalektolojisinin Sorunları*, Kazan, 1959, s. 68–95.

Роль Казанского университета в развитии отечественной тюркологии (в соавторстве: М. З. Закиев) / Kazan Üniversitesi'nin Rus Türkolojisinin Gelişimindeki Rolü (M. Z. Zakiev ile birlikte), [İçinde]: *Türkoloji ve Şarkiyatçılığın Sorunları*, Kazan, 1960, s. 1–4.

Этнолингвистическая классификация сибирско-татарских диалектов / Sibirya Tatar Lehçelerinin Etnik ve Dilsel Sınıflandırılması, [İçinde]: *Tatarca Dil Biliminin Sorunları*, 4. C., Kazan, 1972, s. 77–101.

Les dialektes des tatares sibiriens / Sibirya Tatar Lehçeleri, *Asta Orientalia Hung*, Budapest, 32. C., 1978, s. 175–186.

Формирование вокализма западносибирских татарских диалектов / Batı Sibirya Tatarca Lehçelerinin Ünlüleşme Oluşumu, [İçinde]: *Sibirya Dillerinin Ses Sistemlerinin Araştırılması*, Novosibirsk, 1984, s. 11–17.

О двух типах аналитических конструкций с глаголами движения в татарском языке / Tatar Dilinde Hareket Fiillerinin Oluşturduğu İki Tip Analitik Yapılar hakkında, [İçinde]: *Dilin Özü, Gelişimi ve İşlevleri*, Moskova, 1987, s. 202–209.

Взаимодействие лексической и грамматической семантики (на материале татарского языка) / Sözcük ve Gramer Semantiklerinin Etkileşimi (Tatar Dilinin Örneğinde), [İçinde]: *Dil Seviyeleri ve Onların Etkileşimi*, Kazan, 1990, s. 70–79.

Модальные формы татарского глагола и межкатегориальные связи / Tatar Dilinde Fiillerin Kiplik Formları ve Kategorilerarası İlişkiler, *Sovetskaya tyurkologiya*, 1990, № 4, s. 3–9.

Семантические классы глагола и структура глаголов движения в выражении способов действия в татарском языке / Tatar Dilinde Eylemin İfade Edilmesi açısından

Fiillerin Semantik Sınıfları ve Hareket Fiillerinin Yapısı, [İçinde]: Millî Dillerin Modelleri, Kazan, 1996, s. 133–143.

Лексика сибирских татар и памятники древнетюркской письменности / Sibirya Tatarlarının Kelime Dağarcığı ve Eski Türk Yazıtları, *Voprosy tyurkskoj filologii*, 1999, C. IV, s. 130–139.

Prof. Dr. Elizaveta İvanovna Ubryatova (1907–1990)

1907 yılında Omsk şehrinde dünyaya gelir. En büyük Rus Türkologlarından biri, eski ve çağdaş Türk dillerinin ses bilgisi ve biçim bilgisi uzmanı, diyalektolog, dil tarihçisi, Yakutistan Cumhuriyeti (1956) ve Tuva Cumhuriyeti (1977) Hükümetleri tarafından bilim alanında Üstün Hizmet Ödülü'ne layık görülmüştür. Kırmızı Sancak İşçi Nişanı, iki Şeref Nişanı ve birçok madalyaya sahiptir. 1929 yılında İrkutsk Devlet Üniversitesi Filoloji Fakültesi'nden mezun olmuştur. 1940 yılında Leningrad Kuzey Halkları Enstitüsü'nde *"Norilsk Dolganlarının Dili"* isimli doçentlik tezini, 1953 yılında ise *"Yakut Dilinin Söz Dizimi Araştırmaları"* isimli doktora tezini savunmuştur. 1956 yılında profesör akademik unvanını kazanmıştır. 1963'e kadar Rusya Bilimler Akademisi Dil Bilimi Enstitüsü Türk Dilleri Sektörü'nde, 1963'ten beri ise Rusya Bilimler Akademisi Sibirya Şubesi Ekonomi Enstitüsü Fen Bilimleri Bölümü'nde çalışmıştır. 1968'den vefat ettiği 1990'a kadar Rusya Bilimler Akademisi Sibirya Şubesi Tarih, Filoloji ve Felsefe Enstitüsü Sibirya Halkları Dilleri Sektörü Başkanı olarak çalışmıştır. 1963–1970 yılları arasında Novosibirsk Devlet Üniversitesi Fen Bilimleri Fakültesi Genel Dil Bilimi Bölümü'nde yarı zamanlı profesör görevini yapmıştır.

Kitaplar

Опыт сравнительного изучения фонетических особенностей языка населения некоторых районов Якутской АССР / Yakutistan Cumhuriyeti'nin Bazı Bölgelerinde Yaşayanların Dilinin Ses Özelliklerinin Karşılaştırmalı İnceleme Deneyimi, Moskova, 1960.

Исследования по синтаксису якутского языка. Книга 1: Простое предложение / Yakut Dilinin Söz Dizimi Araştırmaları. 1. Kitas., Basit Cümle, Moskova; Leningrad, 1950.

Исследования по синтаксису якутского языка. Книга 2: Сложное предложение / Yakut Dilinin Söz Dizimi Araştırmaları. 2. Kitas., Birleşik Cümle, Novosibirsk, 1976.

Язык норильских долган / Norilsk Dolganlarının Dili, Novosibirsk, 1985.

Историческая грамматика якутского языка / Yakut Dilinin Tarihi Grameri, Yakutsk, 1985.

Makaleler

Изучение диалектов тюркских языков / Türk Dillerinin Lehçelerinin İncelenmesi, [İçinde]: *Türk Dillerinin Diyalektolojisinin Sorunları*, Kazan, 1960, s. 32–44.

К вопросу о разработке лингвистической терминологии в тюркских языках / Türk Dillerinde Dilbilgisel Terimlerinin Geliştirilmesi üzerine, [İçinde]: *Terminoloji Sorunları*, Moskova, 1961, s. 188–189.

Якутский язык в его отношении к другим тюркским языкам, а также к языкам монгольским и тунгусо-маньчжурским / Diğer Türk Dilleri, Moğol ve Tungus-Mançur Dillerine göre Yakut Dili, [İçinde]: *XXV. Uluslararası Şarkiyat Kongresinin Bildirileri*, Moskova, 1963.

Якутские имена / Yakut Özel İsimleri, [İçinde]: *Rusya Sovyet Federatif Sosyalist Cumhuriyeti'nde Özel İsimler Rehberi*, Moskova, 1965, s. 227–239.

О понимании стиля и о стилях в якутском языке / Yakut Dilinde Stil Kavramı ve Stiller üzerine, [İçinde]: *SSCB Halklarının Edebi Dillerinin Sosyal Sistemlerinin Gelişmesi*, Aşkabat, 1968, s. 307–309.

Древнетюркская рукописная надпись в Бичикту-Боме / Biçiktu-Bom'da Eski Türk El Yazıtları, [İçinde]: *Tunç Çağı ve Demir Çağı*, Novosibirsk, 1974, s. 156–162.

Некоторые древние ареальные явления в языках народов Севера / Kuzey Halklarının Dillerinde Bazı Eski Yercil Özellikleri, [İçinde]: *Diller ve Toponimi*, Tomsk, 1976.

Язык народа как исторический источник / Tarihi Kaynak olarak Halkın Dilleri, [İçinde]: *Sibirya'nın Halkları ve Dilleri*, Novosibirsk, 1980, s. 17–25.

Создание письменности на языках народов Сибири СССР / SSCB Sibirya Halklarının Dillerinde Yazının Oluşturulması, [İçinde]: *Sibirya Halklarının Yazıtları. Tarihi ve Perspektifleri*, Novosibirsk, 1981, s. 3–10.

Долгота гласных в якутском языке / Yakut Dilinde Ünlülerin Uzunluluğu, [İçinde]: *Sibirya Dillerinin Ses Sistemlerinin İncelenmesi,* Novosibirsk, 1984, s. 4–11.

Doç. Dr. Klavdia Ergekovna Ukaçina

(1939–)

1939 yılında Altay Özerk Cumhuriyeti'ndeki Nizhnyaya Talda köyünde dünyaya gelir. Altay

folkloru ve kültürü uzmanıdır. 1963 yılında Gorno-Altaysk Pedagoji Enstitüsü Tarih ve Filoloji Fakültesi'nden mezun olmuştur. Sonra 7 yıl içerisinde şehrin okullarında Altay dili ve edebiyatı öğretmeni olarak çalışmıştır. 1970'ten beri Surazakov Altay Bilimleri Araştırma Enstitüsü'nde çalışmaktadır. 1984 yılında *"Altay Halk Bilmeceleri"* isimli doçentlik tezini savunmuştur. 120'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Алтайские народные загадки / Altay Halk Bilmeceleri, Gorno-Altaysk, 1984.

Ай-Сологой и Кюн-Сологой: Алтайские героические сказания / Ay-Sologoy ve Kün-Sologoy: Altay Kahramanlık Efsaneleri (hazırlayan, giriş yazan K. E. Ukaçina), Gorno-Altaysk, 1989.

Алтай алкыштар: Алтай албатыныӊ оос творчествозы (в соавторстве: Е. Е. Ямаева) / *Altay Alkışları: Altay Halkının Sözlü Mirası* (E. E. Yamaeva ile birlikte), Gorno-Altaysk, 1993.

Календарно-обрядовая поэзия алтайского народа (на алтайском языке) / Altay Halkının Takvim Ritüel Şiirleri, Gorno-Altaysk, 2004 (Altayca olarak yayımlanmıştır).

Алтай тойдыӊ чӱм-јаӊдары / Обычаи и обряды алтайской свадьбы / Altay Düğününün Gelenekleri ve Ritüelleri, Gorno-Altaysk, 2020.

Prof. Dr. Maria Andreevna Ungvitskaya (1907–1985)

1907 yılında Tomsk şehrinde dünyaya gelir. Hakas folkloru uzmanıdır. 1928 yılında Müzik Okulu'nun 4. sınıfından mezun olmuş, Tomsk Şehri'ndeki Halk Eğitim Şubesi Alman Dili Bölümü'nün iki yıllık yabancı dil kurslarına gitmiş, 1930'da kurslardan mezun olduktan sonra Emekçi Fakültesi'nde Alman dili öğretmeni olarak çalışmıştır. 1933–1937 yılları arasında Tomsk Pedagoji Enstitüsü Rus Dili ve Edebiyatı Fakültesi'nde okumuştur. 1944'ten itibaren Abakan Öğretmen Enstitüsü Rus Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde, sonra Abakan Devlet Pedagoji Enstitüsü Rus Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde öğretmen olarak çalışmıştır. 1946–1951 yılları arasında Hakas Dil, Edebiyat ve Tarih Araştırma Enstitüsü Edebiyat ve Folklor Sektörü Başkanlığı yapmıştır. 1951'den beri Abakan Devlet Pedagoji Enstitüsü Edebiyat Bölümü Başkanı olarak çalışmıştır. 1953 yılına *"Hakas Şiir Yapma Sanatı"* isimli doçentlik tezini, 1967 yılında ise *"Hakas Halk Şiiri"* isimli doktora tezini savunmuştur. 20'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Хакасская бытовая сказка: монография / Hakas Gerçekçi Masalları: monografi, Abakan, 1966.

Хакасское народное поэтическое творчество: монография (в соавторстве: В. Е. Майногашева) / *Hakas Halk Şiiri: monografi* (V. Ye. Maynogaşeva ile birlikte), Abakan, 1972.

Хакасские народные тахпахи / Hakas Halk Tahpahları, Abakan, 1980.

Хакасское песенное народное творчество / Hakas Halk Şarkıları, 1985.

Роль фольклора в развитии хакасской литературы: учебное пособие / Hakas Edebiyatının Gelişmesinde Folklorun Rolü: Ders Kitabı, Krasnoyarsk, 1986.

Makaleler

Фольклор Хакасии (в соавторстве: М. А. Унгвицкая) / Hakasya Folkloru (M. A. Ungvitskaya ile birlikte), *Pervye shagi*, Abakan, 1947, S. 1, s. 20–40.

Литература Хакасии за 20 лет / 20 Yıllık Hakasya Edebiyatı, *Ogni Khakasii*, 1950, No 3, s. 177–185.

Развитие фольклорной традиции в советской хакасской литературе / Sovyet Hakas Edebiyatında Folklor Geleneğinin Gelişimi, *Zapiski*, Abakan, 1956, S. 2, s. 130–153.

К вопросу об идейно-художественных особенностях хакасских героических сказаний (определение жанра) / Hakas Kahramanlık Efsanelerinin İdeolojik ve Sanatsal Özellikleri üzerine (Tür Tanımı), [İçinde]: *Sibirya'da Edebi Hayatın ve Şiir Halk Sanatının Tarihi*, Krasnoyarsk, 1959, s. 95–109.

Проблема фольклоризма в тюркских литературах / Türk Edebiyatlarında Folklorizm Sorunu, *Sovetskaya tyurkologiya*, 1970, S. 5, s. 88–97.

Памятники Енисейской письменности и песенный фольклор хакасов / Yenisey Yazıtları ve Hakas Şarkı Folkloru, *Sovetskaya tyurkologiya*, 1971, S. 5, s. 61–72.

К вопросу о жанрах хакасской советской литературы / Hakas Sovyet Edebiyatının Türleri üzerine, [İçinde]: *Edebiyat Türlerinin Sorunları*, Tomsk, 1972.

Хакасские героические сказания – "семейной хроники" и памятники енисейской письменности / Hakas Kahramanlık Efsaneleri: "Aile Kronikleri" ve Yenisey Yazıtları, *Sovetskaya tyurkologiya*, 1973, S. 2, s. 71–83.

Проблемы лирических жанров в хакасской поэзии / Hakas Şiirinde Lirik Türlerin Sorunları, *Uchenye zapiski Hakasskogo nauchno-issledovatel'skogo Instituta yazyka, literatury i istorii yazyka, literatury i istorii*, Abakan, 1976, S. 20, s. 5–23.

Prof. Dr. Zinnur Gazizoviç Uraksin

(1935–2007)

1935 yılında Orenburg bölgesinde dünyaya gelir. Dil bilimci, Başkurtça sözlük biliminde önemli ilkeleri atmıştır. Yazar, bilim alanında hizmet ödülüne layık görülmüştür. Filoloji bilimleri doktoru (1976), profesör (1983), Başkurdistan Cumhuriyeti Bilimler Akademisi üyesidir (1991), Yazarlar Birliği üyesidir (1990).

1959 yılında Başkurt Devlet Üniversitesi Filoloji Fakültesi'nin Rusça Bölümü'ne girmiştir. SSCB Bilimler Akademisi Başkurt Şubesine bağlı Tarih, Dil ve Edebiyat Enstitüsü'nün yüksek lisans okulunda okumuştur. 1966'da *"Çağdaş Başkurt Dilinde Deyimlerin Eş Anlamlıları"* isimli doçentlik tezini savunmuştur. 1975'te *"Başkurtça Deyimleri"* isimli doktora tezini savunmuştur. 1963'ten itibaren Tarih, Dil ve Edebiyat Enstitüsü'nde 1966–1968 yılları arasında araştırma görevlisi, 1968 yılının temmuz ayından beri baş uzman, bu yılın aralık ayından beri Dil Bölümü başkanı, 1978'den beri Bilimler Akademisi Ufa Bilim Merkezi Nükleer Araştırma Enstitüsü Müdür Yardımcısı, 1988'den beri Enstitü Müdürü olarak görev yapmıştır. 2002 yılında kendi isteğiyle görevinden ayrılarak 2005 yılına kadar Dil Bilimi Bölümü'nün Başkanlığına devam etmiştir. 2005 yılından beri Rusya Bilimler Akademisi Ufa Bilim Merkezi Tarih, Dil ve Edebiyat Enstitüsü'nün baş uzmanı olarak çalışmıştır. 1992'den beri Başkurdistan Cumhuriyeti Bilimler Akademisi Beşerî Bilimler Bölümü'nde sekreter, 1996–2005 yılları arasında Başkurcistan Cumhuriyeti Bilimler Akademisi Başkan Yardımcısı olarak görev yapmıştır.

Sözlük bilimi, terminoloji, deyim bilimi, dil bilgisi, yer bilimi, sözlük bilimi, etnodilbilim, üslupbilim, toplumdilbilim, tarihsel dil bilgisi, Başkurt dili öğretim yöntemleri sorunları üzerine 300'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir

1994–2004 yılları arasında Başkurdistan Cumhuriyeti Başkanlık Konseyi Üyesi, 1998–2004 yılları arasında Başkurdistan Cumhuriyeti Hükümetine bağlı UNESCO Komitesi üyesidir.

Kitaplar

Словарь синонимов башкирского языка / *Başkurt Dilinin Eş Anlamlıları Sözlüğü,* Ufa, 1966.

Башкирско-русский фразеологический словарь (в соавторстве) / *Başkurt-Rusça Deyimler Sözlüğü* (ortak çalışma), Ufa, 1973.

Занимательная грамматика (в соавторстве) / *Eğlenceli Dil Bilgisi* (ortak çalışma), Ufa, 1973.

Фразеология башкирского языка / *Başkurtça Deyimleri*, Moskova, 1975.

Краса языка (в соавторстве) / *Dilin Güzelliği* (ortak çalışma), Ufa, 1980.

Русско-башкирский разговорник / *Rusça-Başkurtça Konuşma Kılavuzu,* Ufa, 1984.

Словарь синонимов башкирского языка / *Başkurt Dilinin Eş Anlamlıları Sözlüğü*, Ufa, 1985.

Русско-башкирский учебный словарь (в соавторстве) / *Okullar için Rusça-Başkurtça Sözlüğü* (ortak çalışma), Ufa, 2001.

Современный башкирский язык / *Çağdaş Başkurt Dili*, Ufa, 1986.

Развитие общественных функций башкирского литературного языка / *Başkurt Edebi Dilinin Sosyal İşlevlerinin Gelişimi,* Ufa, 1987.

Русско-башкирский фразеологический словарь / *Rusça-Başkurtça Deyimler Sözlüğü,* Moskova, 1989.

Словарь башкирского языка: в 2 томах / *Başkurtça Sözlüğü: 2 C.*, Moskova, 1993.

Краткий русско-башкирский словарь / *Kısa Rusça-Başkurtça Sözlüğü,* Ufa, 1994.

Башкирско-русский словарь / *Başkurtça-Rusça Sözlüğü,* Moskova, 1996.

Русско-башкирский разговорник (в соавторстве) / *Rusça-Başkurtça Konuşma Kılavuzu* (ortak çalışma), Ufa, 2000.

Словарь синонимов башкирского языка / *Başkurt Dilinin Eş Anlamlıları Sözlüğü*, Ufa, 2000.

Русской-башкирский словарь (в соавторстве) / *Rusça-Başkurtça Sözlüğü* (ortak çalışma), Ufa, 2002.

Язык мой – судьба моя / *Dilim Benim Kaderimdir*, Ufa, 2002.

Русско-башкирский словарь: в 2 томах / *Rusça-Başkurtça Sözlüğü: 2 C.*, Ufa, 2005.

Фразеологический словарь башкирского языка / *Başkurtça Deyimler Sözlüğü,* Ufa, 1996.

Говорим по-башкирски: Учебное пособие (в соавторстве) / *Başkurtça Konuşuyoruz: Ders Kitabı* (ortak çalışma), Ufa, 2009.

Каравансарай: романы и повести / *Kervansaray: Romanlar ve Hikâyeler*, Ufa, 2019.

Makaleler

О междометиях и их классификации / Ünlemler ve Onların Sınıflandırılması üzerine, [İçinde]: *Çağdaş Başkurt Dilinin Grameri üzerindeki Araştırmalar, Ufa, 1979, s. 88–93.*

Этнокультурное значение слова в башкирском языке (в соавторстве) / Başkurt Dilinde Kelimenin Etnik ve Kültürel Anlamı (ortak çalışma), [İçinde]: *Başkurt Sözcük Bilimi ve Sözlük Biliminin Güncel Sorunları. Bilimsel Makaleler*, Ufa, 1994, s. 71–76.

О проекте госпрограммы “Возрождение и развитие башкирского народа” / “Başkurt

Halkının Yeniden Doğuşu ve Gelişimi" Devlet Programının Projesi üzerine, *Vatandash*, 1996, S. 1, s. 38–39.

Башкирский язык в условиях реализации закона "О языках народов Башкортостана" / "Başkurdistan Halklarının Dilleri Üzerine" Yasasının Uygulanması Bağlamında Başkurt Dili, *Vatandash*, 1999, S. 8, s. 6–9.

Этнолингвистический аспект слова в башкирском языке / Başkurt Dilinde Kelimenin Etnolengüistik Anlamı, *YAdkyar*, 2000, S. 1, s. 73–77.

Слово и словари / Kelimeler ve Sözlükler, [İçinde]: *Başkurt Dil Bilimi. G. B. Husainov'un 75. Doğum Günü münasebetiyle*, Ufa, 2004, s. 374–349.

Устное народное творчество башкир / Başkurtların Sözlü Halk Sanatı, [İçinde]: *Başkurtlar*, Moskova, 2003, s. 17–21.

Башкирские легенды и предания / Başkurtların Efsaneleri ve Gelenekleri, [İçinde]: *Başkurtlar*, Moskova, 2003, s. 82–88.

Башкирские народные сказки / Başkurtların Halk Masallaları, [İçinde]: *Başkurtlar*, Moskova, 2003, s. 89–160.

Башкирские народные песни / Başkurtların Halk Şarkıları, [İçinde]: *Başkurtlar*, Moskova, 2003, s. 161–170.

Dr. Nikolay Sergeeviç Urtegeşev (1974–)

1974 yılında Kemerovo bölgesindeki Mıski şehrin'nin Borodino kasabasında dünyaya gelir. Deneysel fonetik uzmanıdır. 1997 yılında Novokuznetsk Devlet Pedagoji Üniversitesi Rus ve Şor Dilleri ve Edebiyatları Bölümü'nden mezun olmuştur. Bilimsel ilgi alanı Türk kökenli halkların dilleri ve etnografya gibi konuları kapsamaktadır. 2002 yılında Rusya Bilimler Akademisi Sibirya Şubesi Filoloji Enstitüsü'nde *"Şor Dilindeki Duraklamalı Ünsüzler. Tipoloji Sorunları Üzerine"* isimli doçentlik tezini savunşmuştur. Rusya Bilimler Akademisi'nin Sibirya Şubesi Filoloji Enstitüsü'nün Nadelyaev adını taşıyan Deneysel ve Fonetik Araştırma Lavoratuvarı'nda görev yapmaktadır. 2001 yılından bu yana Rusya Bilimler Akademisi Sibirya Şubesi Filoloji Enstitüsü'nde çalışmaktadır. 2021 yılında *"Güney Sibirya Türk Dilleri Işığında Şor Dilinin Ses Dizgesi"* isimli doktora tezini savunmuştur. 200'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Шумный консонантизм шорского языка (на материале мрасского диалекта) / Şor

Dilinin Sesli Ünsüzlerin Sistemi (Mras Lehçesi Üzerine), Novosibirsk, 2002.

Малошумный консонантизм шорского языка (на материале мрасского диалекта) / Şor Dilinin Az Sesli Ünsüzlerin Sistemi (Mras Lehçesi Üzerine), Novosibirsk, 2004.

Пути формирования лингвистического ландшафта Сибири (коллективная монография) / *Sibirya'nın Dilsel Haritasının Oluşmasının Yolları* (çok yazarlı araştırma kitabı), Novosibirsk, 2005.

Артикуляторные базы тюркских этносов Южной Сибири (по данным МРТ и цифровой рентгенографии) (коллективная монография) / *Güney Sibirya Türk Etnik Gruplarının Artikülasyonları (MRI ve Dijital Röntgen Verilerine göre)* (çok yazarlı araştırma kitabı), Novosibirsk, 2011.

Атлас артикуляторных настроек согласных восточного диалекта башкирского языка (в соавторстве: Ф. Г. Хисамитдинова, Л. К. Ишкильдина) / *Başkurt Dilinin Doğu Lehçesinin Ünsüzlerinin Ünsüz Artikülasyonlarının Atlası* (F. G. Hisamitdinova, L. K. İşkildina ile birlikte), Ufa, 2012.

Артикуляторные базы коренных тюркских этносов Южной Сибири (по данным МРТ и цифровой рентгенографии) (коллективная монография) / *Güney Sibirya Yerli Türk Etnik Gruplarının Artikülasyonları (MRI ve Dijital Röntgen Verilerine göre)* (çok yazarlı araştırma kitabı), Novosibirsk, 2012.

Атлас консонантных артикуляций в тюркских языках народов Сибири (коллективная монография) / *Sibirya Halklarının Türk Dillerinde Ünsüz Artikülasyonlarının Atlası* (çok yazarlı araştırma kitabı), Novosibirsk, 2013.

Атлас артикуляторных настроек согласных южного диалекта башкирского языка (в соавторстве: Ф. Г. Хисамитдинова) / *Başkurt Dilinin Güney Lehçesinin Ünsüzlerinin Artikülatör Ayarlarının Atlası* (F. G. Hisamitdinova ile birlikte), Ufa, 2013.

Атлас артикуляторных настроек согласных северо-западного диалекта башкирского языка (в соавторстве: Ф. Г. Хисамитдинова, Л. К. Ишкильдина) / *Başkurt Dilinin Kuzey Batı Lehçesinin Ünsüzlerinin Artikülatör Ayarlarının Atlası* (F. G. Hisamitdinova, L. K. İşkildina ile birlikte), Ufa, 2014.

Фарингализация как типологический признак фонологических систем (на материале тюркских языков Южной Сибири) (коллективная монография) / *Fonolojik Sistemlerin Tipolojik Özelliği olarak Faringalizasyon* (Güney Sibirya'nın Türk Dilleri üzerine) (çok yazarlı araştırma kitabı), Novosibirsk, 2014.

Сложность языков сибирского ареала в диахронно-типологической перспективе (коллективная монография) / Art Zamanlı Tipoloji Kapsamında Sibirya Bölgesindeki Dillerin Zorluk Derecesi (çok yazarlı araştırma kitabı), Novosibirsk, 2018.

Шорский национальный костюм, орнамент / *Geleneksel Şor Kıyafeti, Süsler.* Abakan, 2020.

Makaleler

Шорско-кетские межъязыковые пересечения в фонетике как результат исторических контактов / Tarihsel Temasların Sonucu olarak Ses Dizgesinde Şor-Ket Diller Arası Benzerlikler, *Yazyki korennyh narodov Sibiri,* Novosibirsk, 2003, № 11, s. 266–271.

Фонетические процессы на морфемном шве (на материале мрасского диалекта шорского языка) / Biçimbirimlerin Kaynaşma Yerinde Sessel Süreçler (Şor Dilinin Mras Lehçesi üzerine), *Gumanitarnye nauki v Sibiri, Novosibirsk,* 2003, № 4, s. 99–104.

Артикуляторные характеристики гласных: методика определения ступеней отстояния / Ünlülerin Eklemleme Özellikleri: Kayma Derecesini Tespit Etme Yöntemleri, *Gumanitarnye nauki v Sibiri,* Novosibirsk, 2007, № 4, s. 10–16.

Фонетические транскрипционные системы УУФТ и МФА: система соответствий (в соавторстве: И. Я. Селютина, Т. Р. Рыжикова, Г. А. Эсенбаева, А. А. Добринина) / UUFT ve MFA Fonetik Transkripsiyon Sistemleri: Eşleştirme Sistemi (İ. Y. Selyutina, T. R. Rıjıkova, G. A. Esenbayeva, A. A. Dobrinina ile birlikte), *Voprosy filologii. Ural-Altay Araştırmaları Serisi*, Moskova, 2009, № 1, s. 100–115.

“Ç” и “ʒ” в речи носителей трех говоров башкирского языка / Başkurt Dilinin Üç Lehçesinin Yerli Konuşmacılarının Konuşmasında “ç” ve “ʒ” Harfleri, [İçinde]: *X. Bölgesel Rusya Halklarının Konuştukları Dillerin Diyalektolojisinin Güncel Sorunları*, 2010, Ufa, s. 214–217.

Ejective and injective consonants in Shor: the substrate question, Areal, historical and typological aspects of South Siberian Turkic, *Turcologica 94*, Wiesbaden, 2012, s. 231–243.

Внутриязыковые фонетические процессы, влияющие на усложнение языка / Dilin Zorluğunu Etkileyen Dil İçi Fonetik Süreçler, *Yazyki i fol'klor korennyh narodov Sibiri*, Novosibirsk, 2015, №2, s. 81–88.

Фонетические изменения в позициях сандхи в аналитических формах тюркского глагола как феномен исторической памяти этноса (в соавторстве: И. Я. Селютина) / Etnik Grubun Tarihsel Belleğinin Fenomeni olarak Türk Fiilinin Analitik Formlarında *Sandha* Pozisyonlarındaki Fonetik Değişiklikler, *Sibirskij filologicheskij zhurnal*, 2017, №2, s. 136–158.

Аффрикаты в шорском языке / Şor Dilindeki Yarı Kapantılı Ünsüzler, *Sibirskij filologicheskij zhurnal*, 2019, №4, s. 210–217.

Калмаков язык / Kalmak Dili, Journal of Endangered Languages, 2018, 8. Bölüm, № 12. s. 65–95.

Prof. Dr. Timur Bekiroviç Useinov

(1972–)

1972 Özbekistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'nde dünyaya gelir. Orta Çağ ve çağdaş Kırım Tatar edebiyatı uzmanıdır. Rusya'nın önde gelen birçok bilimsel derginin yazı kurulu üyesi, Kırım Tatar Yazarlar Birliği üyesi, Kırım Cumhuriyeti Hizmet Ödülü'ne sahiptir.

1989 yılında Nizami Taşkent Pedagoji Enstitüsü'nün Dil Bilimi Fakültesi'ne girmiştir. 2000 yılında *"Gazai'nin Şiirleri"* isimli doçentlik doktora tezini yazmıştır. 2012 yılında *"16. Yüzyılın Sonu – 18. Yüzyılın Başlarındaki Klasik Kırım Tatar Şiirleri. Yapı ve Semantikler"* isimli doktora tezini savunmuştur. 1994 yılından itibaren Kırım Tatar ve Doğu Dil Bilimi Fakültesi'nin Kırım Tatar Dil Bilimi Bölümü'nde asistan, doçent, profesör, bölüm başkanı olarak çalışmıştır. 2013 yılından itibaren Kırım Tatar Dil Bilimi, Kırım Tatar Tarihi ve Kırım Halklarının Kültürü Araştırma Enstitüsü'nde araştırmalar yürütmektedir. 150'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Къырымтатар эдебиятынынъ орта асырлар девири (Крымскотатарская литература периода Средневековья) / Kırım Tatar Edebiyatının Orta Çağ Devri, Simferopol, 1999.

Къырымтатар иджрет эдебияты (Крымскотатарская эмигрантская литература) (в соавторстве: Е. Е. Куртумеров, А. М. Харахади) / *Kırım Tatar Muhacir Edebiyatı* (E. E. Kurtumerov, A. M. Harahadı ile birlikte), Simferopol, 2002.

Размышления о поэзии Крымского ханства / Kırım Hanlığı'nın Şiirleri hakkındaki Düşünceler, Simferopol, 2005.

Семантический аспект поэзии Газаи (газельное наследие крымского хана) / Gazai'nin Şiirlerinin Semantikleri (Kırım Hanının Gazelleri), Simferopol, 2008.

Народный стих Мемедемина Яшара / Memedemin Yaşar'ın Halk Şiirleri, Simferopol, 2009.

Сущность и особенности средневекового крымскотатарского аруза / Orta Çağ Kırım Tatar Aruzu'nun Özellikleri, Simferopol, 2009.

Крымскотатарско-русский словарь силлабической поэзии Ашыка Омера: 3400 слов (в соавторстве: А. М. Меметов) / *Aşık Ömer'in Hece Şiirlerinin Kırım Tatarca-Rusça Sözlüğü: 3400 kelime* (A. M. Memetov ile birlikte), Simferopol, 2010.

Крымскотатарско-русский словарь силлабической поэзии Мустафы Джевхери: 2800 слов (в соавторстве: Л. В. Грищик) /

Mustafa Cevheri'nin Hece Şiirlerinin Kırım Tatarca-Rusça Sözlüğü: 2800 kelime (L. V. Gritsik ile birlikte), Simferopol, 2012.

Ритм и образ в крымскотатарской письменной поэзии классического периода (конец XVI – начало XVIII вв.) / XVI. Yüzyılın Sonu – XVIII. Yüzyılın Başlarındaki Klasik Kırım Tatar Şiirlerinde Ritim ve Simgeler, Simferopol, 2012.

Большой крымскотатарско-русский словарь силлабической поэзии Мустафы Джевхери: 2800 слов (в соавторстве: Л. В. Грищик) / *Mustafa Cevheri'nin Hece Şiirlerinin Büyük Kırım Tatarca-Rusça Sözlüğü: 4300 kelime* (L. V. Gritsik ile birlikte), Simferopol, 2014.

Крымскотатарский бармак / Kırım Tatarcada Parmak Hesabı, Simferopol, 2014.

Развитие востоковедения в Крыму (XIX – начало XX века) (в соавторстве: А. М. Меметов, И. А. Меметов) / *Kırım'da Şarkiyatçılığın Gelişmesi (XIX. – XX. Yüzyılın Başı)* (A. M. Memetov, İ. A. Memetov ile birlikte), Simferopol, 2019.

Makaleler

Классичний період в історії кримськотатарської літератури / Классический период в истории крымско-татарской литературы / Kırım Tatar Edebiyatının Tarihinde Klasik Devir, *Skhidnij svit*, № 1–2, 1998, s. 145–148.

Эдебий эсернинъ талиль этюв ёллары (орта асырларда язылгъан назм шекиллери эсасында) / Пути анализа художественого произведения (на основе средневековых форм поэзии) / Edebi Eserin Analiz Yolları (Orta Çağ Şiir Modellerinin Temelinde), *Kul'tura narodov Prichernomor'ya*, № 22, 2001, s. 179–182.

Крымскотатарская дворцовая литература XV–XVII веков / XV. – XVII. Yüzyıllar Arasındaki Kırım Tatar Saray Edebiyatı, *Kul'tura narodov Prichernomor'ya*, № 25, 2001, s. 102–105.

Ашикська поєзія, як синтез течій середньовічної кримськотатарської літератури / Ашыкская поэзия как синтез течений средневековой крымско-татарской литературы / Orta Çağ Kırım Tatar Edebiyatının Akımlarının Bireşimi Olarak Aşıkların Şiirleri, *Skhidnij svit*, № 1, 2006, s. 139–141.

Рима у середньовічному кримськотатарському метричному вірші / Рифма в средневековой крымско-татарской метрической поэзии / Orta Çağ Kırım Tatar Metrik Şiirlerinde Kafiye, *Skhidnij svit*, № 1, 2013, s. 83–86.

Теоретический аспект народного стиха Мемедемина Яшара / Memedemin Yaşar'ın Halk Şiirlerine Teorik bir Bakış, *Uchyonye zapiski Tavricheskogo nacional'nogo universiteta imeni V. I. Vernadskogo. Seriya "Filologiya. Social'nye kommunikacii"*, C. 27 (66), № 4. 1, 2014, s. 35–39.

Диалектологический аспект в процессе создания лексикографических изданий, отражающих крымскотатарский паремиологический фонд / Kırım Tatar Dilindeki Deyimleri Yansıtan Sözlüklerin Yaratılmasında Diyalektoloji Sorunu, *Voprosy krymskotatarskoj filologii, istorii i kul'tury*, sayı 1 (4), 2017, s. 5–10.

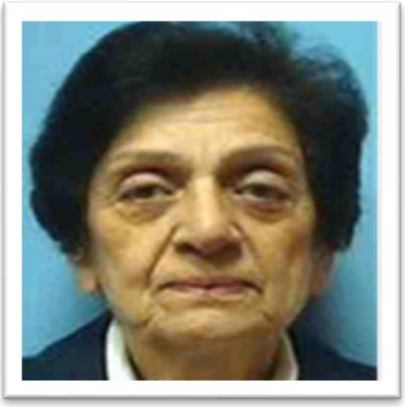
Сущность проклятий и защитных заговоров, особенности их применения степными крымскими татарами в пословицах рубежа XIX–XX вв. / Kırım Tatarlarının XIX. Sonu ve XX. Yüzyıl Başlarında Kullandıkları Beddua ve Dualar, Onların Kullanım Özellikleri, *Voprosy krymskotatarskoj filologii, istorii i kul'tury*, sayı 7, 2019, s. 12–17.

Гендерные стереотипы и гендерное неравенство в пословицах степных крымских татар рубежа XIX–XX вв., отражающих семейные отношения / Bozkır Kırım Tatarlarının Aile İlişkilerini Yansıtan XIX. Yüzyılın Sonunda – XX. Yüzyılın Başındaki Atasözlerinde Cinsiyet Klişeleri ve Eşitsizlik, *Filologiya: nauchnye issledovaniya*, № 6, 2019, s. 156–165.

Этнокультурные стереотипы степных крымских татар и татар Добруджи на основе пословиц рубежа XIX–XX вв. / XIX. Yüzyılın Sonunda – XX. Yüzyılın Başındaki Atasözlerinin Temelinde Bozkır Kırım Tatarları ve Dobruca Tatarlarının Etnik ve Kültürel Önyargıları, *Filologiya: nauchnye issledovaniya*, № 1, 2020, s. 39–47.

Dr. Svetlana Nikolayevna Uturgauri

(1927–)

1927'de Moskova'da dünyaya gelir. 1950'de Moskova Şarkiyat Enstitüsü mezunlarındandır. 1962'de Rusya Bilimiler Akademisi (RBA) Şarkiyat Enstitüsü Edebiyat Bölüm'ünde çalışmaya başlamıştır. 1965'te "Orhan Kemal'in Hikâyeleri" başlıklı doktora teziyle doktor unavanı almıştır. 1986'da "Çağdaş Türk Nesri: Ana Eğilimler" başlıklı doçentlik tezini savunmuştur. 1987'de Rusya Bilimler Akademisi Şarkiyat Enstitüsü bölüm Başkanı olmuştur.

Rusya'nın en ünlü Türk edebiyatı uzmanlarından biridir. Türk edebiyatı üzerine XX. yüzyılın ikinci yarısında Rusya'daki önemli araştırmacılardan biridir. Orhan Kemal, Bekir Yıldız gibi XX. yüzyıl Türk edebiyatçılarının çevirmenidir.

1990'lı yıllardan günümüze yoğun bir şekilde 'Beyaz Ruslar' üzerinde çalışmalarını yoğunlaştırmış ve alana pek çok önemli eser kazandırmıştır.

Orhan Kemal, Yaşar Kemal gibi Türk yazarlarıyla irtibatı ve dostça ilişkisi olmuştur. Rus-Türk ilikişlerinin pekiştirilmesinde önemli rol oynamıştır. 90'dan fazla bilimsel eser yazmıştır.

Kitaplar

Турецкая проза 60-70-х годов. Основные тенденции развития / XX. Yüzyılın 60'lı–70'li Yıllarında Türk Düzyazısı: Ana Eğilimler, Moskova, 1982.

О турецкой литературе / Türk Edebiyatı üzerine, İstanbul, 1989 (Tükrçe olarak çıkmıştır).

Орхан Кемаль. Горькая жизнь счастливого человека / Orhan Kemal. Mutlu İnsanın Acı Hayatı, Moskova, 1994.

Забвению неподвластно: избранные публикации / Unutmak Mümkün Değil: Seçme Makaleler, Moskova, 2004.

Белые русские на Босфоре. 1919-1929 / Bogaz'daki Beyaz Ruslar 1919–1929, Moskova, 2013 (2015 yılında Tarihçi Kitabevi'nde Türkçe olarak çıkmıştır).

Makaleler

Современный турецкий политический роман / Çağdaş Türk Siyasî Romanı, [İçinde]: *70'li Yıllarda Doğu Edebiyatları (Günümüzün Gerçekçilik Akımı)*, Moskova, 1982, s. 77–98.

Родина на чужбине: (Литература турок в Германии) / Gurbette Vatan (Almayna'daki Türklerin Edebiyatı), [İçinde]: *Birbirini Çeken ve Birbirinden Uzaklaşan Doğu – Batı*, Moskova, 1998, s. 141–155.

Забытая страница истории турецкой культуры: Фатьма Алие, 1864–1936 / Türk Kültürünün Unutulmuş Sayfası: Fatma Aliye, 1864–1936, *Voprosy tyurkskoj filologii*, C. IV, Moskova, 1999, s. 261–266.

Другой берег: русская эмиграция в Стамбуле / Öte Kıyıda: İstanbul'da Beyaz Ruslar, *Voprosy tyurkskoj filologii*, C. IV, Moskova, 1999, s. 267–284.

Турецкая литература нового времени / Yeni Dönemde Türk Edebiyatı, [İçinde]: *Doğu Edebiyatlarının Araştırılması (Rusya, XX. yy.)*, Moskova, 2002, s. 84–107.

Турецкая литература республиканского периода в работах отечественных исследователей / Rus Araştırmacılarının Gözüyle Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı, [İçinde]: *İstanbul'dan Moskova'ya*, Moskova, 2003, s. 197–210.

Город – пространство одиночества человека / İnsan Yalnızlığının Alanı olarak Şehir, *Vostok (Oriens)*, 2003, № 5, s. 147–153.

Назым Хикмет и Орхан Кемаль / Nazım Hikmet ve Orhan Kemal, *Voprosy tyurkskoj filologii*, C. V, Moskova, 2003, s. 185–191.

Трудные судьбы: русская эмиграция в Стамбуле / Kaderi Zor İnsanlar: İnstanbul'da Beyaz Ruslar, *Voprosy tyurkskoj filologii*, C. V, Moskova, 2003, s. 191–198.

Немецкие турки: (Поиск идентичности) / Almanya'daki Türkler (Kimlik Arayışı), *Vostok (Oriens)*, 2004, № 2, s. 84–94.

Prof. Dr. Dmitriy Dmitriyeviç Vasilyev (1946–2021)

1946 yılında Moskova'da dünyaya gelir. Ünlü Türkolog, şarkiyatçı, dil bilimci, Rusya Bilimler Akademisi Şarkiyatçılık Enstitüsü Doğu Tarihi Bölümü başkanı, Rusya Devlet Beşerî Bilimler Üniversitesi'nin Rus-Türk Eğitim Merkezi'nin Başkanı, Rusya Bilimler Akademisi Doğubilimcileri Topluluğu başkan yardımcısı, Türk Dil Kurumu'nun fahri üyesidir. "Vostok" (Rusya Bilimler Akademisinin akademik dergisi), "Vostoçnıy Arhiv", "Epigrafica Vostoka", "Problemı vostokovedeniya" (Başkurdistan), "Türkologiya" (Kazakistan), "Bal-Tam Türklük Bilgisi" (Kosova) dergilerinin, "Rusya Bilimler Akademisi Şarkiyat Bölümü Bülteni", "Avrasya'nın Ortaçağ Tarihine Dair Veri Tabanları", "Doğunun Tarihi" (6 ciltlik), "Tatarların Tarihi" (7 ciltlik), "Türkler" (20 ciltlik, Ankara, 2002) yayınlarının yazı kurulu üyesidir.

1971 yılında Moskova Devlet Üniversitesi Doğu Dilleri Enstitüsü'nden mezun olmuştur. *"Türklerin Orta Çağ Tarihi ve Dil Bilgisi"* master tezini başarıyla savunmuştur. 1973–2000 yılları arasında Güney Sibirya'nın Türk bölgelerindeki araştırmaları yapan bir ekibe katılmıştır ve Rusya Bilimler Akademisi Şarkiyat Enstitüsü'ne bağlı Güney Sibirya'daki Göktürk Anıtları Araştırma Grubu Başkanı olmuştur. Birçok Göktürk yazıtını araştırmıştır. 1983 yılında *"Orta Asya Bölgesinin Göktürk Yazıtlarının Paleografik Sistemleştirilmesi"* doçentlik tezini savunmuştur.

Türkoloji alanında dört kitabı ve 150'den fazla bilim eserini yazmıştır. Birçok uluslararası şarkiyat ve türkoloji kongresi, konferansı ve seminerine katılmıştır. 1988'de İstanbul Üniversitesi tarafından "Türkolojiye Üstün Hizmet Armağanı" ile ödüllendirilen ve 1989'da Türk Dil Kurumu'na Haberleşme Üyeliğine seçilen Vasilyev, 1994 yılından vefatına kadar Rusya Şarkiyatçılar Derneği Başkan Yardımcısı, 1995 yılından vefatına kadar Rusya Bilimler Akademisi Şarkiyat Enstitüsü Doğu Tarihi Bölümü Başkanı, 1996 yılından vefatına kadar Rusya Beşeri Bilimler Devlet Üniversitesi Profesorü ve 2018 yılına kadar Rus-Türk Eğitim Merkezi Başkanı olmuştur. Ayrıca, 1995'ten itibaren Paris'teki Uluslararası Şarkiyat ve Asya Etütleri Birliği sekreterliği üyesi, 1996'dan itibaren Rus-Türk Tarihçilerin Karma Komisyonu'nun sekreteri olmuştur ve 1997'de Devlet Madalyası ödülüne layık görülmüştür. 2000'de Türk Dil Kurumu'nun fahri üyeliğine seçilen Vasilyev,

Semerkant'taki Uluslararası UNESCO Orta Asya Araştırmaları Enstitüsü'nde ve Ulan-Bator'da Uluslararası ki UNESCO Göcebe Uygarlıkları Enstitüsü'nde Rusya Federasyonu'nun temsilcisi olmuştur. 2002'de Rusya Devlet Tabii Bilimler Akademisi haberleşme üyeliğine seçilmiş, 2003'te Rusya Devlet Tabii Bilimler Akademisi tarafından Bilim ve Sanat Sahibi unvanına layık görülmüş, St. George Yıldızı ile ödüllendirilmiş, 2004'te Uluslararası Hoca Ahmed Yesevi Türk-Kazak Üniversitesi'nin fahri profesörü olmuş, 2005'te Kazan'ın 1000. Yıldönümü ile ilgili olarak Devlet Madalyası ile ödüllendirilmiştir. Ayrıca 2008'de Rusya Devlet Hizmet Ödülünü alan Vasilyev, 2009'da "Kazakistan Cumhuriyeti'nde Bilimin Geliştirilmesine Yapılan Katkılar" madalyasını ve Kazakistan Çokan Velihan Devlet Üniversitesinin fahri profesörü unvanını almış, 2010'da Astana'daki Uluslararası Türk Akademisi'nin üyesi seçilmiş, 2011'de Uşak Üniversitesi'nin fahri doktoru olmuş, 2012'de Macaristan Çoma de Köreşi Şarkiyatçılar Derneği'nin fahri üyesi seçilmiştir. 2014'te Rusya Federasyonu Tuva Cumhuriyeti Hükümeti tarafından Tuva'daki Türkoloji araştırmaları için özel bir ödüle layık görülmüş, 2016'da Uluslararası Türk Akademisi'nin Altın Madalyası ve 2016'da Rusya Bilimler Akademisi üyesi Kraçkovski Altın Madalyasını almış, 2018'de Uluslararası Valeh Hacılar Bilimsel ve Kültürel Araştırmalar Vakfı tarafından verilen "Türk Dünyası Hizmet Ödülü"ne layık görülmüş, 2019'da Moskova Nazım Hikmet Vakfı ve Rus-Türk İşadamları Birliği tarafından Türk-Rus ilişkilerini pekiştirmesinden dolayı Nazım Hikmet Ödülü'nü almış, 2020'de Rusya Federasyonu Tuva Cumhuriyeti Hükümeti'nin Altın Madalyası ile ödüllendirilmiştir.

2021 yılında Şarkiyat Enstitüsü'nde D. D. Vasilyev'in anısına I. Uluslararası Epigrafik Sempozyumu yapılmıştır.

Kitaplar

И. И. Умняков, Аннотированная библиография трудов В. В. Бартольда. Н. Н. Туманович, описание архива В. В. Бартольда (Д. Д. Васильев – составитель Указателей имен, гео-топонимики, этнонимов, специальный – имен, названий восточных сочинений, предметно-тематический и др.) / *İ. İ. Umnyakov, V. V. Bartold'un Eserlerin Açıklamalı Bibliografyası. N. N. Tumanoviç, V. V. Bartold'un Arşivinin Tarif Edilmesi.* (İsim, Coğrafi Yer Adları ve Etnik Grup Adlarının İndeksi, Özel Sözlük: Doğu üzerine araştırmalarının, konuların vs. indeksi hazırlayan D. D. Vasilyev), Moskova, 1976.

Графический фонд памятников тюркской рунической письменности азиатского ареала / *Orta Asya Bölgesindeki Göktürk Yazıtlarının Koleksiyonu*, Moskova, 1983.

Корпус тюркских рунических памятников бассейна Енисея / *Yenisey Bölgesi'ndeki Göktürk Yazıtlarının Derlemi*, Leningrad, 1983.

Православные святыни Балкан (в соавторстве: Г. В. Длужневская,

М. Е. Малевинская) / *Balkan Ortodoks Mabetleri* (G. V. Dluzhnevskaya, M. E. Malevinskaya ile birlikte), Sankt-Petersburg, 2004.

Мустафа Кемаль Ататюрк. "Речь". Перевод с турецкого языка (Ответственный редактор Д. Д. Васильев) / *Mustafa Kemal Atatürk. Nutuk.* Türkçeden Çeviri. Hazırlayan ve Baş Editör D. D. Vasilyev, Ankara, 2005.

Крым в прошлом (в соавторстве: Г. В. Длужневская, Х. Кырымлы) / *Geçmişteki Kırım* (G. V. Dluzhnevskaya, H. Kırımlı ile birlikte), Ankara, 2006.

Корпус тюркских рунических надписей Южной Сибири. Том 1. Древнетюркская эпиграфика Алтая / *Güney Sibirya'daki Göktürk Yazıtlarının Derlemi. C. 1. Altay'daki Göktürklerin Yazıtları*, Astana, 2013.

Из Центральной Азии в Анатолию. Город и человек / *Orta Asya'dan Anatolya'ya. Şehir ve İnsan*, Ankara, 2013.

Крым в прошлом в старых фотографиях. (в соавторстве: Г. В. Длужневская, Х. Кырымлы) / *Eski Fotoğraflarda Eski Kırım*. 2. Baskı (G. V. Dluzhnevskaya, H. Kırımlı ile birlikte), Ankara, 2017.

Е. Ф. Тимковский. Путешествие в Китай через Монголию в 1820 и 1821 гг. (в соавторстве: В. Г. Дацышен, Д. В. Дубровская) / *E. F. Timkovskiy. 1820 ve 1821 Yıllarında Moğolistan üzerinden Çin Yolculuğu* (V. G. Datsışen, D. V. Dubrovskaya ile birlikte), Moskova, 2017.

Makaleler

Вопрос о распространении грамотности у древних тюрков / Eski Türk Halkları Arasında Okuryazarlık üzerine, [İçinde]: *Bartol'dovskie chteniya-1974*, Bilimsel Konferansın Bildirileri, Moskova, 1974, s. 16–17.

Древнетюркская эпиграфика как этно-лингвистический источник. Сборник тезисов / Etnoloji ve Dil Biliminin Kaynağı olarak Göktürklerin Yazıtları, [İçinde]: *Etnogenez ve Sibirya'da Yaşayan Türk Halklarının ve Yakın Toprakların Etnik Tarihi*, Omsk, 1979, s. 228–231.

Принципы палеографического исследования тюркских рун / Göktürklerin Yaztılarının Paleografik İncelenmesi İlkeleri, [İçinde]: *Çağdaş Türkolojinin Sorunları*, Almatı, 1980, s. 364–369.

По поводу одной гипотезы В. В. Бартольда: Почему в письменных памятниках тюрков домусульманского периода не упоминается духовенство / V. V. Bartold'un bir Hipotezi üzerine: Neden Türk Halklarının Müslümanlık Öncesi Dönemine ait Yazıtlarında Ruhban Sınıfından Bahsedilmiyor, *Bartol'dovskie chteniya-1982*, Bilimsel Konferansın Bildirileri, Moskova, 1982, s. 13–14.

Источниковедческий аспект картографирования тюркских рунических памятников / Tarihi Kaynaklar Bilgisi açısından Göktürk Yazıtlarının Haritacılığı,

[İçinde]: *Dil Bilimi, Haritacılık ve Etnografya Dallarının Bölgesel İncelemeleri*, Ufa, 1985, s. 37–39.

Реконструкция родовых генеалогий по эпиграфическим памятникам (на примере тюркских эпитафий) / Epigrafik Yazıtlara Dayalı Şerecelerin Yeniden Yapılandırılması (Göktürk Yazıtlarının Materyalleri üzerine), [İçinde]: *Yazılı Tarih Kaynaklarının İncelenmesi ve Yayımlanmasının Güncel Sorunları*, Tiflis, 1988, s. 31–32.

Формирование имперских структур в государствах, созданных кочевниками Евразии / Avrasyalı Göçebeler tarafından Kurulan Devletlerde İmparatorluk Yapılarının Oluşması, [İçinde]: *Altın Ordu Devletinin Tarihinden*, Kazan, 1993, s. 33–44.

Versuch zur Lösung der Kerbinschrift aus dem Umgebung von Kalocsa im Spiegel der eurasischen parallelen / Avrasya Paralellerinin Aynasında Kalocsa Çevresindeki Runik Yazıtlarını Okuma Denemesi, *Folia Archaelogica*, C. S. 43, Budapeşte, 1994, s. 180–191.

20. Yüzyılın Başlarında Erzurum ve Civarı (Rus Arşivlerinde Bulunan Malzemelere göre), [İçinde]: *1. Uluslararası Erzurum Kongresi ve Kurtuluştan Günümüze Erzurum Sempozyumunun Bildirileri*, Ankara, 2003, s. 469–498 (Türkçe olarak yayımlanmıştır).

Можно смело утверждать: отечественное научное востоковедение занимает одно из ведущих мест в мире / Rusya'nın Doğu Araştırmalarının Dünyada En Önde Gelenlerinden Biri Olduğu Şüphesizdir, [İçinde]: *"Voroncovo pole". "Vatanızımın Tarihi" Vakfı Yayınları*, №3, 2018, s. 30–33.

Dr. Afrasiyab Paşaevich Vekilov
(1920–2004)

1920'de Bakü'de dünyaya gelir. Dil bilimci, Türkolog, Türk diyalektolojisi, morfolojisi, sözlük bilimi, paleografisi, antroponimliği, Azerbaycan edebiyatı ve Doğu hakkındaki çalışmalar üzerine önemli kitaplar ve makaleler yazmıştır.

1939–1945 yılları arasında SSCB Donanması'nda görev yapmıştır. Sovyet-Finlandiya Savaşı (1939–1940) ve Büyük Vatanseverlik Savaşı'nın (1941–1945) cephelerinde savaşmıştır. Vatanseverlik Savaşı Nişanı, Leningrad Savunması, Askeri Başarı madalyaları ve diğer askeri ödüllere layık görülmüştür. 1947–1952 yılları arasında Leningrad Devlet Üniversitesi'nin Şarkiyat Fakültesi'nin Türkoloji Bölümü'nde lisans, Şarkiyat Fakültesi'nde ise lisansüstü eğitimini görmüş, ardından aynı bölümde öğretmen olarak çalışmaya başlamıştır. 1956–1963 yılları

arasında Şarkiyat Fakültesi'nde dekan yardımcısı olarak çalışırken, şarkiyat çalışmaları alanındaki eğitimin geliştirilmesine büyük katkıda bulunmuştur.

Vekilov'un St. Petersburg Devlet Üniversitesi'nin Şarkiyat Fakültesi'ndeki yoğun öğretim etkinliği 2002 yılına kadar sürmüştür. Öğrencilerine Türk diyalektolojisi, Türk paleografyası, Azerbaycan halk şiirleri, Türkçe ve Osmanlıca derslerini ders vermiştir. Vekilov'un 50'den fazla bilimsel eseri arasında en önemli olanlar şunlardır: Anadolu'nun çeşitli bölgelerinin Türk lehçelerinin örneklerini içeren ve 1973'de yayımlanmış olan "Türk Diyalekolojisi Ders Kitabı. 1. Bölüm" ve 1990 yılında tamamlanmış ancak yayımlanmamış olan "Türk Ağızlarının Morfolojisi Üzerinde Denemeler".

1991 yılında Vekilov Azerbaycan Eğitim Bakanlığı tarafından Üstün Hizmet Ödülü'ne, 1999 yılında ise Rusya Eğitim Bakanlığı tarafından Hizmet Ödülü'ne layık görülmüştür.

Kitaplar

Поэты Азербайджана. "Библиотека поэта". Малая серия (в соавторстве: А. Н. Болдырев) / *Azerbaycan Şairleri "Şairin Kütüphanesi", Küçük Seri* (A. N. Boldyrev ile birlikte), Leningrad, 1970.

Малая серия "Библиотеки поэта" (в соавторстве: А. Н. Болдыревым) / "*Şairin Kitaplıkları" Adındaki Küçük Seri* (A. N. Boldyrev ile birlikte), 1970.

Андрей Николаевич Кононов. Материалы к биобиблиографии ученых СССР. (в соавторстве: С. Н. Иванов, Л. М. Жукова) / *Andrey Nikolaevich Kononov. SSCB Bilim Adamlarının Biyobibliyografyası için Malzemeler* (S. N. Ivanov ve L. M. Zhukova ile birlikte), Moskova, 1980.

Турецкая диалектология: учебное пособие для студентов-тюркологов / Türk Diyalektolojisi: Türk Bilimleri Öğrencileri için Ders Kitabı, Leningrad, 1973.

Народная поэзия Азербайджана / Azerbaycan Halk Şiiri, Leningrad, 1978.

Русско-турецкий разговорник. (в соавторстве: В. Г. Кондратьев) / *Rusça-Türkçe Konuşma Kılavuzu*. (V. G. Kondratyev ile birlikte), Petersburg, 1996.

Юбилей Низами в блокадном Ленинграде / Kuşatma Altındaki Leningrad'da Nizami'nin Yıldönümü, Petersburg, 2003.

Makaleler

Памятник турецкой эпиграфики в Петродворце (Ленинград) / Petrodvorets'te (Leningrad) Türk Epigrafisi Anıtı, *Uchenye zapiski Leningradskogo gosudarstvennogo universiteta*, 1958, C. 7, s. 127–130.

О турецких эпиграфических памятниках в городе Пушкине / Puşkin Şehrindeki Türk Epigrafi Anıtları üzerine, *Epigrafika Vostoka*, Sayı 13. Moskova, s. 69–77.

Аффиксы падежей в анатолийско-турецких диалектах / Anadolu-Türk Ağızlarında Durum Ekleri, *Voprosy Tyurkologii*, Bakü, 1971, s. 241–249.

О некоторых особенностях синтаксических функций падежей в турецких диалектах Малой Азии / Küçük Asya Türk Lehçelerindeki Durumların Sözdizimsel İşlevlerinin Bazı Özellikleri üzerine, *Voprosy Filologii Stran Azii i Afriki*, Sayı 2, Leningrad, 1973, s. 9–15.

Изучение турецких диалектов Малой Азии дореволюционными и советскими учеными / Küçük Asya Türk Lehçelerinin Devrim Öncesi ve Sovyet Bilim Adamları tarafından İncelenmesi, *Ucheniye Zapiski Instituta Vostokovedeniya AN SSSR,* Moskova, 1960, s. 290–302.

О семантике слова в эпосе “Деде Коркут” / “Dede Korkut” Destanındaki Kelimenin Anlamı üzerine, *Peterburgskoye Vostokovedeniye*, Sayı 10, Petersburg, 2002, s. 292–298.

Сергей Николаевич Иванов (К 75-летию со дня рождения) / Sergey Nikolaevich İvanov (75. Doğum Günü münasebetiyle), *Peterburgskoye Vostokovedeniye*, Sayı 9, St. Petersburg, 1997, s. 537–540.

Библиография печатных работ академика А. Н. Кононова. 1980–1985 гг. / SSCB Bilimler Akademisi Üyesi A. N. Kononov’un Basılan Eserlerinin Bibliyografyası. 1980–1985, *Turkologica,* 1986, Leningrad, 1986, s. 7–9.

О склонении личных местоимений в турецких диалектах / Türk Lehçelerinde Şahıs Zamirlerinin Çekimleri üzerine, *Tyurkologicheskiy sbornik*, Moskova, 1978, s. 199–223.

Основные принципы азербайджанского народного стихосложения / Azerbaycan Halk Nazımcılığının Temel İlkeleri, *Sovyetskaya tyurkologiya*, 1979, S. 1, s. 30–41.

Prof. Dr. Vasiliy Georgiyeviç Yegorov (1880–1974)

1880 yılında Kazan eyaletinde (şimdi Çuvaş Cumhuriyeti) dünyaya gelir. Çuvaş dili araştırmacısı, Türkolog, Çuvaş Özerk Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti tarafından bilim alanında Üstün Hizmet Ödülü’ne layık görülmüştür (1954).

1908 yılında Kazan İlahiyat Akademisi’nden, 1916 yılında St. Petersburg Üniversitesi’nin Slav-Rus Tarih ve Filoloji Fakültesi’nden mezun olmuştur. 1908–1910 yılları arasında Rus Filistin Cemiyeti tarafından yönetilen Suriye’nin Humus şehrindeki Rus-Arap okullarına başkanlık etmiştir. 1923

yılından beri Kazan Çuvaş Pedagoji Koleji'nde, aynı zamanda 1925'ten beri Doğu Pedagoji Enstitüsü ve Tatar Komünist Üniversitesi'nde ders vermiştir. 1933–1944 yıllar arasında Kazan ve Çuvaş pedagoji enstitülerinde çağdaş Rusça, Eski Slavca, Çuvaşça dilleri, genel dil bilimi, Rus dili tarihi dersleri vermiştir. 1944–1948'de Çuvaş Dil, Edebiyat ve Tarih Araştırma Enstitüsü'nde Dil Bölümü'nden sorumluydu, 1948–1956'da Çuvaş Devlet Pedagoji Enstitüsü'nün Çuvaş Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde çalışmıştır. 1948 yılında Şupaşkar şehrinde *"Karşılaştırmalı Tarihsel Açıdan Çağdaş Edebi Çuvaşça"* başlıklı doktora tezini savunmuştur. Tüm çalışmaları, Çuvaş dilinin karşılaştırmalı tarihsel analizi, dilsel tipoloji sorunları, Çuvaş yazı dilinin anıtlarının tarif edilmesi ve yorumlanması, uygulamalı sözlük bilimi vb. konulara ilişkindir. Ayrıca Yegorov, Çuvaş dil biliminin ana yönlerini, glotto- ve etnogenezin ana sorunlarını belirlemiştir. 50'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Чăвашла-вырăсла словарь / Чувашско-русский-словарь / Çuvaşça-Rusça Sözlük, Şupaşkar, 1935; 2. Baskı, Şupaşkar, 1954.

Введение в изучение чувашского языка / Çuvaş Diline Giriş, Moskova, 1930.

Библиографический указатель литературы по чувашскому языку / Çuvaş Diline dair Kaynakçanın Bibliyografik İndeksi, Şupaşkar, 1931.

Синтаксис русского языка: для VI–VII классов чувашских школ. 1-е издание / Çuvaş Okullarının VI. –VII. Sınıfları için Rusçanın Söz Dizimi, 1. baskı, Şupaşkar, 1933.

Грамматика русского языка. Ч. 2. Синтаксис: для 6–7 классов чувашских средних школ (в соавторстве: А. Антонов) / *Çuvaş Ortaokullarının 6. –7. Sınıfları için Rusça Dil Bilgisi. C. 2. Söz Dizimi* (A. Antonov ile birlikte), Şupaşkar, 1935.

Учебник русского языка. Ч. I. Морфология: для 5–6 классов чувашских школ / Çuvaş Okullarının 5. –6. Sınıfları için Rusça Ders Kitabı. C. 1. Morfoloji, Şupaşkar, 1938–1941.

Учебник русского языка: для 3 класса чувашской начальной школы / Çuvaş Ortaokullarının 3. Sınıfı için Rusça Ders Kitabı. 1. –4. baskı, Şupaşkar, 1949–1952.

Н. И. Ашмарин как исследователь чувашского языка: к 75-летию со дня рождения / Çuvaş Dili Araştırmacısı olarak N. İ. Aşmarin: Doğum Gününün 75. Yıldönümü münasebetiyle, Şupaşkar, 1948.

Учебник русского языка: для чувашской семилетней и средней школы: (в 2–х ч.). Ч. 1. Фонетика и морфология: для 5–6 классов / Çuvaş Yedi Yıllık ve Orta Okulları için Rusça Ders Kitabı: (2 C.). C. 1. Fonetik Ve Morfoloji: 5–6 Sınıflar için, Şupaşkar, 1949–1963.

Современный чувашский литературный язык в сравнительно-историческом освещении / Çağdaş Edebi Çuvaşçaya

Karşılaştırmalı Tarihsel Yaklaşım, Şupaşkar, 1954; 2. Baskı, Şupaşkar, 1971.

Учебник русского языка: для 3 класса чувашской начальной школы (в соавторстве: Л. В. Лазарев, А. С. Степанов и др.) / *Çuvaş İlkokullarının 3. Sınıfı için Rusça Ders Kitabı* (L. V. Lazarev, A. S. Stepanov ile birlikte), Şupaşkar, 1955–1961.

Этимологический словарь чувашского языка / Çuvaşça Etimolojik Sözlüğü, Şupaşkar, 1964.

Русско-чувашский словарь / Rusça-Çuvaşça Sözlüğü, Şupaşkar, 1960.

Н. И. Ашмарин как исследователь чувашского языка: к 100-летию со дня рождения / Çuvaş Dili Araştırmacısı olarak N. İ. Aşmarin: Doğum Gününün 100. Yıldönümü münasebetiyle, Şupaşkar, 1970.

Русско-чувашский словарь / Rusça-Çuvaşça Sözlüğü, Şupaşkar, 1972.

Makaleler

Закон гармонии гласных в чувашском языке / Çuvaş Dilinde Ünlü Uyumu, *Nauchno-pedagogicheskij sbornik Vostochno-pedagogicheskogo instituta*, Kazan, 1928, № 4, s. 33–63.

Вопросы языковой культуры в Чувашии / Çuvaş Cumhuriyeti'nde Dil Kültürü Sorunları, *Socialisticheskoe stroitelstvo CHASSR*, 1935, № 2–3, s. 98–114.

Чувашские словари XVIII века / XVIII. Yüzyılın Çuvaşça Sözlükleri, *Zapiski Nauchno-issledovatelskogo instituta yazyka, literatury i istorii pri Sovete Ministrov Chuvashskoj ASSR*, Şupaşkar, 1949, № 2, s. 111–142.

Этногенез чувашей по данным языка / Dil Verilerine göre Çuvaşların Etnogenezi, *Sovetskaya etnografiya*, 1950, № 3, s. 78–92.

Первая печатная грамматика чувашского языка 1769 года / Çuvaş Dilinin İlk Basılı 1769 Yılki Dil Bilgisi, *Tyurkologicheskij sbornik*, Moskova–Leningrad, 1951, № 1, s. 85–92.

К вопросу о происхождении чуваш и их языка / Çuvaş Halkı ve Dilinin Etnogenezi üzerine, *Zapiski Nauchno-issledovatelskogo instituta yazyka, literatury i istorii pri Sovete Ministrov Chuvashskoj ASSR*, Şupaşkar, 1953, № 7, s. 64–91.

Против извращений Н. Я. Марра в области изучения чувашского языка / N. Ya. Marr'ın Çuvaş Dili Araştırmaları Alanındaki Çarpıtmalarına karşı, *Zapiski Naçno-issledovatel'skogo instituta yazıka, literaturı i istorii pri Sovete Ministrov Çuvashskoy ASSR*, Şupaşkar, 1953, № 8, s. 63–80.

Деятельность Н. И. Золотницкого по исследованию чувашского языка / N. İ. Zolotnitsky'nin Çuvaş Dili Araştırması ile ilgili Faaliyetleri, *Zapiski Naçno-issledovatel'skogo instituta yazıka, literaturı i istorii pri Sovete Ministrov Çuvashskoy ASSR*, Şupaşkar, 1957, № 15, s. 82–102.

К истории культурных связей между народами Советского Союза и Арабского Востока / Sovyetler Birliği ve Arap Dünyası Halkları arasındaki Kültürel Bağların Tarihi üzerine, *Zapiski Nauçno-issledovatel'skogo instituta yazıka, literaturı i istorii pri Sovete Ministrov Çuvashskoy ASSR*, Şupaşkar, 1960, s. 175–203.

Prof. Dr. Alisa Vasilyevna Yesipova
(1944–)

1944 yılında Kemerovo Bölgesi'ne bağlı Novokuznetsk şehrinde dünyaya gelir. Şor dili uzmanıdır.

1970 yılında Novokuznetsk Devlet Pedagoji Enstitüsü Yabancı Diller Fakültesi İngilizce-Almanca Bölümü'nden mezun olmuştur. 1970–1978 yılları arasında öğretmen olarak çalışmıştır. 1978–1981 yılları arasında Novosibirsk'te yer alan SSCB Bilimler Akademisi Sibirya Şubesi Tarih, Filolojı ve Felsefe Enstitüsü'nde doktora eğitimini gören Yesipova, 1982'de Kazakistan Bilimler Akademisi Dil Enstitüsü'nde *"Şor Dilinde Tamlayan Olarak Ortacın İşlevleri"* isimli doçentlik tezini savunmuştur. 1981–1984 yılları arasında baş öğretmen olarak çalışmıştır. 1990 yılında doçent unvanını alan Yesipova 1994–1995 yılları arasında Türkiye Dışişleri Bakanlığı'nın davetli uzmanı olarak çalışmıştır. 1995–2011 yılları arasında Kuzbass Devlet Akademisi Alman Dili ve Öğretme Metodolojı Bölümü'nde doçent, 2012'den beri ise profesör olarak çalışmıştır. 2011 yılında Moskova'da *"Türk Dillerinde Sözcuk Oluşumunun Teorik Sorunları. Şor Dili Üzerine"* isimli doktora tezini savunmuştur. 2014–2017 yılları arasında Kemerovo Devlet Üniversitesi Novokuznetsk Şubesi Batı Avrupa Dillerinin Teorisi ve Metodolojısı Bölümü'nde profesör olarak çalışmıştır. 100'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Определительные функции причастия в шорском языке / *Şor Dilinde Tamlayan olarak Ortacın İşlevleri*, Novosibirsk, 1993.

Теоретические проблемы словообразования в тюркских языках (на материале шорского языка) / *Türk Dillerinde Sözcuk Oluşumunun Teorik Sorunları. Şor Dili üzerine*, Moskova, 2011.

Тюркское словообразование как языковая система / *Türk Dillerinde Dil Sistemi olarak Sözcuk Oluşumu*, Novosibirsk, 2011.

Makaleler

Машинный фонд шорского языка и создание научно-методической базы для изучения родного языка шорцами (в соавторстве: И. А. Невская) / Şor Dilinin Derlemi ve Şor Halkının Şor Dilini Öğrenebilmesi için Metodolojinin Geliştirilmesi (İ. A. Nevskaya ile birlikte), [İçinde]: *Sor Dili. Üniversitelerarası Bildiri Kitabı.* Rusya Bilimler Akademisi Sibirya Şubesi, Kemerovo Devlet Üniversitesi, Kemerovo, 1994, s. 255–258.

Şor Türkçesi Gramer Terimleri Dizini (Hasan Orazayev, Nizamettin Mahmudov ile birlikte), *Türk Dünyası Gramer Terimleri Kılavuzu*, (Haz. Emine Gürsoy-Naskali), Ankara, 1997, s. 172–176.

Archaic vocabulary in Shor heroic epics / Şor Kahraman Destanlarında Yansıyan Antik (Eski) Sözcükleri (L. N. Arbaçakova ile birlikte), [İçinde]: *Exploring the Eastern Frontiers of Turkic. Bildiri Kitabı, Turkologica Serisi*, Wiesbaden, 2006, s. 19–40.

Фонетические деформации производящей основы (на материале шорского языка) / Temelin Ses Değişiklikleri. Şor Dili üzerinde, *Sibirskij filologicheskij zhurnal*, 2006, S. 3, s. 69–76.

Архаизмы в шорском фольклоре / Şor Folklorunda Arkaik Kelimeler, *Gumanitarnye nauki v Sibiri*, 2008, S. 4, s. 80–82.

Проблема исчезновения языков и народов в современном мире / Çağdaş Dünyada Halklar ve Dillerin Kaybolması Sorunları, *Vestnik Kuzbasskoj gosudarstvennoj pedagogicheskoj akademii*, 2013, S. 2(27), s. 72–80.

Изучение корневых комплексных единиц в шорском языке (в соавторстве: К. С. Лаухина) / Şor Dilinde Köken Birimlerinin İncelenmesi (K. S. Lauhina ile birlikte), [İçinde]: *Kültürlerarası İletişim. Teori ve Pratik*, Tomsk Politeknik Üniversitesi'nin XVI Uluslararası Bilimsel Konferansının Bildirileri, 2016, s. 61–67.

Национальное образование и шорская письменность / Ulusal Eğitim ve Şor Dilinin Alfabesi, *Rossijskaya tyurkologiya*, 2017, S. 1–2 (16–17), s. 64–73.

Конверсия в тюркских языках. История вопроса. Концепция А. А. Юлдашева / Türk Dillerinde Koversiyonun Araştırılması. A. A. Yuldaşev'in Görüşleri, [İçinde]: *"Sözüm Munda Qalïr, Barïr Bu Özüm" Scripta in memoriam D. M. Nasilov*, Moskova, 2019, s. 166–171.

Prof. Dr. Ahnef Ahmetoviç Yuldaşev
(1920–1988)

1920 yılında Ufa eyaletinde (şimdi Başkurdistan Cumhuriyeti) dünyaya gelir. Önde

gelen Türk dil bilimi uzmanı, ses bilgisi, dil bilgisi, sözcük bilimi, sözlük bilimi ve başta Başkurtça olmak üzere Türk dillerinin tarihi gibi alanlarda çok sayıda önemli eser yaratmıştır. Bununla birlikte çevirmen olarak da bilinmektedir. Başkurdistan Özerk Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti (BÖSSC) Hükümeti tarafından bilim alanda Üstün Hizmet Ödülü'ne (1970) layık görülmüştür.

1934 yılında Belebey Pedagoji Okulu Yabancı Diller Fakültesi'ne girmiştir. 1938□1942 yılları arasında BÖSSC'nin Baymakskiy ilçesine bağlı Tubinsky köyünün okulunda Almanca öğretmeni olarak çalışmıştır. 1942–1945 yılları arasında Büyük Vatanseverlik Savaşı'na katılmıştır. 1945–1950 yılları arasında Kuybışev Devlet Enstitüsü Yabancı Diller Fakültesi'nde ders alarak Moskova Devlet Üniversitesi'nde lisansüstü eğitim görmüştür. 1950 yılında *"Teptyarların Dili"* isimli doçentlik tezini savunmuştur. 1951–1981 yılları arasında Moskova'daki SSCB Bilimler Akademisi Dil Bilimi Enstitüsü'nde Türk ve Moğol Dilleri Bölümü'nde baş uzman olarak çalışmıştır. 1966 yılında *"Türk Dillerinde Fiillerin Analitik Formları"* konulu doktora tezini savunmuştur. Ayrıca Yuldaşev, Başkurt dilinin akademik dil bilgisinin yazılmasına katılmıştır. 120'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Система словообразования и спряжения глагола в башкирском языке / *Başkurt Dilinde Kelime Oluşumu ve Fiil Çekimi Sistemi*, Moskova, 1958.

Принципы составления тюркско-русских словарей / *Türkçe-Rusça Sözlükleri Derleme İlkeleri,* Moskova, 1972.

Соотношение деепричастных и личных форм глагола в тюркских языках / *Türk Dillerinde Fiilin Zarf ve Şahıs Formları üzerine*, Moskova, 1977.

Грамматика современного башкирского литературного языка / *Çağdaş Başkurt Edebi Dilinin Dil Bilgisi*, Moskova, 1981.

Сравнительно-историческая грамматика тюркских языков. Фонетика (в соавторстве) / *Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Tarihsel Dil Bilgisi. Ses Bilgisi* (ortak çalışma), Moskova, 1984.

Сравнительно-историческая грамматика тюркских языков. Морфология (в соавторстве) / *Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Tarihsel Dil Bilgisi. Morfoloji* (ortak çalışma), Moskova, 1988.

Башкирский язык / Языки мира. Тюркские языки / *Başkurt Dili*, [İçinde]: Dünya Dilleri. Türk Dilleri, Moskova, 1997.

Makaleler

Говор тептярей Учалинского района Башкирской АССР / Başkurt Özerk Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti Uçalinsky Bölgesi Teptyarlar'ın Lehçesi, [İçinde]: SSCB Bilimler Akademisi Üyesi V. A. Gordlevskiy'in 70.

Doğum Günü münasebetiyle Yayımlanan Bildiri Kitabı, Moskova, 1953, s. 24–32.

Категория глагольного вида в башкирском языке / Başkurt Dilinde Fiil Formunun Kategorisi, [İçinde]: *Dilbilgisel Özellikler. Makaleler*, Moskova, 1955, s. 362–387.

К изучению говора башкир Туймазинского района БАССР / Başkurdistan Özerk Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'nin Tuimazinsky Bölgesi'ndeki Başkurtların Lehçesi ile ilgili İncelemeler, [İçinde]: *Başkurtça Diyalektolojisi üzerine Makaleler*, Ufa, 1959, s. 141–149.

Принципы выделения и трактовка категории залога в башкирском языке / Başkurt Dilinde Çatı Kategorisinin Ayrılması ve Yorumlanması ile ilgili İlkeler, [İçinde]: *Deskriptif Dil Bilgisi Kitapları Oluşturma Sorunları*. *Makaleler*, Moskova, 1961, s. 233–244.

Башкирский язык / Başkurt Dili, [İçinde]: *SSCB Halklarının Dilleri. C. 2. Türk Dilleri*, Moskova, 1966, s. 173–194.

Новые академические полные тюркско-русские словари / Yeni Akademik Tamamlanmış Türkçe-Rusça Sözlükleri, *Voprosy yazykoznaniya*, 1967, S. 5, s. 117–125.

Фонетическая и морфологическая вариантность башкирских слов и ее отражение в словарях / Başkurt Kelimelerinin Fonetik ve Morfolojik Çeşitliliği ve Onun Sözlüklere Yansıması, [İçinde]: *Voprosy bashkirskogo yazykoznaniya*, Ufa, 1973, s. 64–68.

Деепричастие на *-n* в башкирском языке / Başkurt Dilindeki *-n* Ulacı, [İçinde]: *Türkoloji Araştırmaları*, Moskova, 1976, s. 249–268.

К трактовке звуковых изменений на стыке морфем при их сложении / Morfemlerin Birleşme Noktasındaki Ses Değişikliklerinin Yorumlanması üzerine, [İçinde]: *IX. Türk Dilleri Diyalektoloji Konferansı*. Bildiri Kitabı, Ufa, 1982, s. 83–84.

Диалекты башкирского языка / Başkurt Dilinin Lehçeleri, [İçinde]: *Türk Dillerinin Lehçeleri. Denemeler*, Moskova, 2010, s. 121.

Prof. Dr. Ruzal Abdullazyanoviç Yusupov
(1938–)

1938 yılında Arsk bölgesinde dünyaya gelir. Dil bilimci, çeviribilim uzmanıdır. Dillerin karşılaştırmalı tipolojinin gelişimi, Rus ve Tatar dillerinin etkileşimi konularının incelenmesine büyük bir katkı yapmıştır. Rus ve Tatar dillerinin karşılaştırmalı tipolojisi ekolünün kuruyucusu olmuştur. Tataristan Cumhuriyeti

Bilimler Akademisi'nin üyesidir (1992). Tataristan Cumhuriyeti'nin Hükümeti tarafından bilim alanında Hizmet Ödülü'ne layık görülmüştür.

1965 yılında Kazan Üniversitesi'nden mezun olmuştur. TASSR Bakanlar Kurulu'na bağlı Radyo ve Televizyon Komitesi'nde çevirmen ve editör olarak çalışmıştır. 1970 yılında *"Rusçadan Tatarcaya Çevirilerin Bazı Sorunları"* isimli doçentlik tezini savunmuştur.

1970 yılında Kazan Pedagoji Üniversitesi'nde çalışmaya başlamıştır, 1986–2002 yılları arasında Rektör, 2002 yılından beri Tatarca Bölümü'nün Başkanıydı. 1981 yılında *"Rus ve Tatar Dillerinin Kelime ve Deyimler Dağarcığında Ortak ve Özel Noktalar"* isimli doktora tezini savunmuştur.

2011 yılından beri Kazan Üniversitesi'nde Profesör, 2012 yılına kadar Çağdaş Tatar Dili ve Öğretim Yöntemleri Bölümü'nün Başkanıydı. Eş zamanlı olarak 2007 yılında Tataristan Cumhuriyeti Bilimler Akademisi'nin Başkan Yardımcısı görevini yapmıştır. 20 monografi dahil olmak üzere 200'dan fazla bilim eserine sahiptir.

Kitaplar

Tərҗemə məsələləre (Проблемы перевода) / *Çeviri Sorunları*, Kazan, 1975.

Tərҗemə həm tel kultурasy (Перевод и проблемы культуры) / *Çeviri ve Kültür Sorunları*, Kazan, 1978.

Лексико-фразеологические средства русского и татарского языков / *Rusça ve Tatar Dillerinin Leksik Araçları*, Kazan, 1980.

Укучыларда сөйләм культурасы тәрбияләү: укытучылар өчен ярдәмлек (Развитие навыков устной речи студентов: книга для преподавателей / *Öğrencilerin Konuşma Becerilerinin Geliştirilmesi üzerine: Öğretmen Kitabı*, Kazan, 1983.

Теория и практика перевода: программа / *Çeviri Teorisi ve Pratiği: Program*, Moskova, 1984.

Икетеллелек һәм сөйләм культурасы: укытучылар өчен ярдәмлек (Двуязычие и культура речи: книга для преподавателей) / *İki Dillilik ve Konuşma Becerileri: Öğretmen Kitabı*, Kazan, 1978.

Введение в теорию и практику перевода: учебное пособие / *Çeviri Teorisi ve Pratiğine Giriş: Ders Kitabı*, 1988.

Инсафлының теле саф: дөрес сөйләм турында иншалар (Язык праведников чист: очерки о правильной речи) / *Sofuların Dili Saftır: Doğru Konuşalım*, Kazan, 1993.

Татарский язык в русскоязычной аудитории: пособие для старшеклассников русских школ / *Rusça Konuşanlar için Tatar Dili: Rus Okullarının Son Sınıf Öğrenciler için Ders Kitabı*, Kazan, 1995.

Җылы сүз җан эретә: дөрес сөйләм турында язмалар (Теплые слова растопят душу: заметки о правильной речи) / *Sıcak*

Sözler Ruhu Eritir: Doğru Konuşalım, Kazan, 1996.

Әдәп башы – тел: Икетеллелек шартларында дөрес сөйләм мәсьәләләре (Этикет – язык: проблемы правильной речи в двуязычной среде) / *Görgü Kuralları – Dil İlişkisi: İki Dilli Ortamlarda Doğru Konuşma Becerilerinin Geliştirilmesinin Sorunları*, Kazan, 2000.

Икесен дә яхшы бел (Знай оба хорошо) / *İkisini de İyi Bil*, Kazan, 2000.

Синтагматические отношения лексических единиц русского и татарского языков (в соавторстве, Л. И. Фидаеева) / *Rus ve Tatar Dillerinin Sözcük Birimlerinin Sözdizimsel İlişkileri* (L. I. Fidaeeva ile birlikte), Kazan, 2002.

Икетеллелек һәм сөйләм культурасы: фәнни–популяр басма (Двуячие и культуры речи: научно-популярное издание) / *İki Dillilik ve Konuşma Kültürü: Popüler Bilim Yayını*, Kazan, 2003.

Соотношение разноструктурных языков и вопросы перевода / *Farklı Yapılı Dillerin Korelasyonu ve Çeviri Sorunları*, Kazan, 2005.

Татар теле: рус телендә урта гомуми белем бирүче мәктәпләрнең 8 нче сыйныфы өчен дәреслек (Татарский язык: учебник для 8 класса общеобразовательной русской школы) (в соавторстве: Р. А. Асылгараева, М. К. Зиннуров) / *Tatar Dili: Eğitimi Rusça olan Ortaokulun 8. Sınıf Öğrencileri için Ders Kitabı* (R. A. Asılgaraeva, M. K. Zinnurov ile birlikte), Kazan, 2005.

Вопросы перевода, сопоставительной типологии и культуры речи / Çeviri Sorunları, Karşılaştırmalı Tipoloji ve Konuşma Kültürü, Kazan, 2005.

Двуязычие и культура речи: сопоставительная филология и полилингвизм: диалог культур / İki Dillilik ve Konuşma Kültürü: Karşılaştırmalı Filoloji ve Çok Dillilik: Kültürlerarası Diyalog, Kazan, 2005.

Мәгълүмат чаралары теле һәм сөйләм культурасы (Язык СМИ и культура речи) / *Medya Dili ve Konuşma Kültürü*, Kazan, 2007.

Икетеллелек, тәрҗемә һәм сөйләм культурасы (Двуязычие, перевод и культура речи) / *İki Dillilik, Çeviri ve Konuşma Kültürü*, Kazan, 2007.

Makaleler

Обучение татарскому языку в русскоязычной школе (в соавторстве: Г. Ф. Харисова) / Tatar Dilinin Rus Okullarında Öğretilmesi (G. F. Kharisova ile birlikte), [İçinde]: *Bilim ve Eğitim*, *I. Uluslararası Bilimsel ve Uygulamalı Konferansın Bildirileri*, 5–6 Eylül 2014, Filolojik bilimler.

Проявление общности в художественно-изобразительных средствах разноструктурных языков (в соавторстве: Р. А. Асылгараева / Farklı Yapılı Dillerin Edebi Araçlarında Ortak Noktalar (R. A. Asılgaraeva

ile birlikte), [İçinde]: "*Tenişev Okumaları" Konferansının Bildirileri*, Kazan Federal Üniversitesi, 2021.

Перевод как разновидность билингвизма / İki Dilliliğin Çeşidi olarak Çeviri, *Voprosy tyurkologii*, 1970, s. 56–73.

Общественные функции русского и национального языков / Rus ve Ulusal Dillerin Sosyal İşlevleri, *Kommunist Tatarii*, 1974, № 8, s. 68–72.

Проявление общего и специфического в формировании татарскорусского двуязычия / Tatar-Rus İki Dilliliğinin Oluşumunda Ortak ve Özel Noktalar, [İçinde]: *Rusya Sovyet Federatif Sosyalist Cumhuriyeti'ndeki Ulusal Okullarda Eğitim Sürecinde İki Dilliliğin Gelişmesi. Bilimsel Konferansın Özetleri* (Nalçık, 11–13 Mayıs 1976), Moskova, 1976, s. 50–53.

Проявление общего и специфического в переводах / Çevirilerde Ortak ve Özel Noktalar, *Voprosy tyurkskogo yazykoznaniya*, Kazan, 1976, s. 81–97.

К истокам татарского языка (в соавторстве: К. З. Зиннатуллина) / Tatar Dilinin Kökenleri üzerine (K. Z. Zinnatullina ile birlikte), *Sovetskaya Tatariya*, 1978.

Проблемы языка и происхождения волжских татар (в соавторстве: Ф. Г. Гарипова) / Volga Tatarlarının Dili ve Kökenine dair Sorunlar (F. G. Garipova ile birlikte), *Sovetskaya tyurkologiya*, 1988, №4, s. 116–117.

Развитие двуязычия в Татарстане в новых социально-политических условиях / Yeni Sosyal ve Politik Koşullarda Tataristan'da İki Dilliliğin Gelişimi, [İçinde]: *Etnik Grupların Bağımsızlığının Sorunları: Teorik ve Metodolojik Yaklaşımlar*, Kazan, 1998.

Культура речи: проблемы изучения и сохранения языковых норм (на материале татарского языка) / Konuşma Kültürü: Dil Normlarını İnceleme ve Koruma Sorunları (Tatar Dilinin Materyalleri üzerine), [İçinde]: *Argüman Yapısının Tipolojisi ve Sözdizimsel İlişkiler. Uluslararası Sempozyumun Bildirileri* (11–14 Mayıs 2004, Kazan), Kazan, 2004, s. 347–348.

Соотношение имен существительных русского и татарского языков / Rus ve Tatar Dillerinde İsimlerin İlişkilendirilmesi, [İçinde]: *Rus Okulunda Tatar Dili Öğretiminin Güncel Sorunları*, Kazan, 2005, s. 203–205.

Соотношение антонимов русского и татарского языков / Rus ve Tatar Dillerinin Zıt Anlamlılarının İlişkilendirilmesi, [İçinde]: *Çok Uluslu Devlette Ana Dillerin Korunması ve Geliştirilmesi: Sorunları ve Perspektifleri*, Kazan, 2006.

Общие свойства языков как отражение всеобщего характера мышления / İnsanların Zihniyetinin Yansıması olarak Dillerin Ortak Özellikleri, *Aktual'nye voprosy tatarskogo yazykoznaniya*, Kazan, 2007.

Проблемы перевода средств массовой информации / Medya Çevirisi Sorunları,

[İçinde]: *Filoloji ve Sanat Sorunları*, Kazan, 2011, s. 3–5.

Prof. Dr. Alfiya Şavketovna Yusupova
(1966–)

1966 yılında Tataristan Cumhuriyeti'ndeki Staroye Şaymurzino köyünde dünyaya gelir. Ünlü Tatar dil bilimcisi, ağırlıklı olarak leksikoloji, diasporaların dili, karşılaştırmaları dil bilimi, dil kültür etkileşimi üzerine çalışmaktadır. Türk Dil Kurumu'nun haberleşme üyesidir.

1988 yılında Kazan Devlet Üniversitesi'nin mezunu olan Yusupova 1994 yılında *"XIX – XX. başındaki Tatarca Ders Kitapları ve Konuşma Kılavuzlarının Tarihsel ve Dilsel İncelenmesi"* isimli doçentlik tezini savunmuştur. 2008 yılından beri Kazan Devlet Üniversitesi Uygulamalı Dil Bilimleri ve Çeviribilim Bölümü başkanı olan Yusupova, 2011 yılından beri KDÜ Çeviribilim ve Kültürlerarası İletişim Bölümü, Filoloji ve Sanatlar Enstitüsü Çeviribilim ve Sözsel İletişim Bölümü başkanlığını yürütmüştür. 2009 yılında *"Tatarcanın Kelime Hazinesinin İncelenmesine dair Eserler ve Kaynaklar olarak XIX. Asrın Tatarca-Rusça ve Rusça-Tatarca Sözlükleri"* isimli doktora tezini savunmuştur. 2010 yılında profesör unvanına layık görülmüştür. 2013 yılından beri Gabdulla Tukay Ensitisü Tatarca Filolojisi ve Kültürü Bölümü Başkanı, KDÜ Filoloji ve Kültürlerarası İletişim Bölümü Başkanıdır.

Prof. Dr. Yusupova KDÜ Tezler Kurulu Başkan Yardımcısı, "Tatarica", "Vestnik CHuvashskogo gosudarstvennogo universiteta", "Tyurkologiya" (Bakü), "Genel Türk Tarihi Araştırmaları Dergisi" (Турция), "Turkic Studies Journal" (Nur-Sultan, Kazakistan) gibi otoriteli Türkoloji dergilerinin yayın kurulu üyesidir. 250'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Самоучители татарского языка XIX века / Лексика. XIX. Asırda Tatarca Ders Kitapları: Sözük Hazinesi, Kazan, 2000.

Двуязычная лексикография татарского языка XIX века / XIX. Asırda Tatar Diline dair İki Dilli Leksikografi, Kazan, 2008.

Лексикографическое и методическое наследие татарского языка (XIX век) / Tatar Dilinin Leksikografik ve Metodolojik Mirası, Kazan, 2010.

Татар паремияләренең теле / Язык татарских пословиц (в соавторстве: Г. А. Набиуллина, Е. Н. Денмухаметова, Р. Г. Муртасимова) / *Tatar Atasözlerinin Dili* (G. A.

Nabiullina, E. N. Denmuhametova, R. G. Mugtasimova ile birlikte), Kazan, 2010.

Тюрко-татарская лексика как проекция национального менталитета (в соавторстве: Г. Р. Галиуллина и др.) / *Millî Mantalite olarak Türk-Tatar Sözcük Hazinesi* (G. R. Galiullina vd. ile birlikte), Kazan, 2011.

Татар теленә өйрәтү: үткәне һәм бүгенгесе / Преподавание татарского языка, вчера и сегодня (в соавторстве: З. Н. Кириллова, К. С. Фатхуллова) / *Tatarcanın Öğretilmesi: Geçmişi ve Bugünü* (Z. N. Kirillova, K. S. Fathullova ile birlikte), Kazan, 2011.

Кытайда яшәүче татарлар: теле һәм фольклоры / Татары Китая: язык и фольклор (в соавторстве: Г. А. Набиуллина, Г. Р. Мугтасимова и др.) / *Çin'deki Tatarlar: Dili ve Halk Edebiyatı* (G. A. Nabiullina, G. R. Mugtasimova vd. ile birlikte), Kazan, 2014.

Татар теленең этномәдәният сүзлеге: матди мәдәният лексикасы (ризык һәм савыт-саба атамалары) / Этнокультурный словарь татарского языка: лексика материальной культуры (названия блюд и посуды) (в соавторстве: Р. Р. Жамалетдинов, Г. Ф. Жамалетдинова и др.) / *Tatarcanın Etnik ve Kültür Sözlüğü: Maddi Kültürüne dair Kelimeler (Yemeklerin, Mutfak Malzemelerin ve Gereçlerinin İsimleri)* (R. R. Jamaletdinov, G. F. Jamaletdinova vd. ile birlikte), Kazan, 2015.

Мордовия республикасы һәм Пенза өлкәсе татарлары: диалектология һәм халык авыз иҗаты материаллары / Татары Республики Мордовия и Пензенской области: материалы по диалектологии и устному народному творчеству (в соавторстве: Е. Н. Кадирова, Г. Р. Галиуллина и др.) / *Mordovya Cumhuriyeti'nin ve Penza Bölgesi'nin Tatarları: Lehçeleri ve Halk Edebiyatına dair Materyaller* (E. H. Kadirova, G. R. Galiullina vd. ile birlikte), Kazan, 2015.

Чувашстан Республикасы татарлары: диалектология һәм халык авыз иҗаты материаллары / Татары Чувашской Республики: материалы по диалектологии и устному народному творчеству (в соавторстве: Е. Н. Кадирова, Г. Р. Галиуллина и др.) / *Çuvaşistan Cumhuriyeti'nin Tatarları: Lehçeleri ve Halk Edebiyatına dair Materyaller* (E. H. Kadirova, G. R. Galiullina ile birlikte), Kazan, 2016.

Татарская лингвокультурология: библиографический указатель (в соавторстве: Р. Р. Замалетдинов, Г. Р. Галиуллина) / *Tatar Kültürdilbilim: Kaynakça* (R. R. Zamaletdinov, G. R. Galiullina vd. ile birlikte), Kazan, 2018.

Makaleler

XIX. Yüzyıl Tatar Dili Sözlükleri, *Gazi Turkiyat Turkoloji Arastırmaları Dergisi*, Bahar 2020, s. 1–21.

Tatar Alfabesinin Tarihi, [İçinde]: *Türk Dünyasında Ortak Alfabe*, Ankara, 2020, s. 264–270.

Speech behavior in the Tatar linguistic cultur / Tatarların Dil Kültüründe Konuşma Alıkşanlıkları (R Zamaletdinov, G. Nabiullina vd. ile birlikte), [İçinde]: *European Proceedings of Social and Behavioural Sciences EpSBS.* Humanistic Practice in Education in a Postmodern Age (HPEPA 2019), 2019, s., 453–461.

The representation of verbal aggression in Tatar linguistic culture / Tatarların Dil Kültüründe Sözsel Saldırganlığın Belirtileri (G. Nabiullina, R. Khusnutdinov vd. ile birlikte), [İçinde]: *European Proceedings of Social and Behavioural Sciences EpSBS.* Humanistic Practice in Education in a Postmodern Age (HPEPA 2019), 2019, s., 763–771.

Проблемы перевода фольклорных текстов (в соавторстве: Г. Мугтасимова) / Halk Edebiyatının Metinlerinin Çeviri Sorunları (G. Mugtasimova ile birlikte), [İçinde]: *Çağdaş Dünyada Halk Kültürü: Gelenekler, Anlatım ve Ritüel, Uluslararası Bilim Uygulamalı Konferansın Bildirileri* (Ufa, 20 Ekim 2020), Ufa, 2020, s. 274–279.

Çin'deki Tatar Toplumu ve Dil Özellikleri üzerine Bir İnceleme, [İçinde]: *VII. Uluslararası Türk Dili Kurultayı 24–28 Eylül 2012*, Ankara, 2020. s. 185–195.

Особенности репрезентации речевого поведения в татарской паремиологической картине мира (в соавторстве: Г. Набиуллина) / Tatarların Deyimler Hazinesine Konuşma Alışkanlıklarının Yansıması (G. Nabiullina ile birlikte), [İçinde]: *İ. A. Baudouin de Courtenay ve Dünya Dil Bilimi*, Uluslararası Konferans (Kazan Devlet Üniversitesi, 28–31 Ekim, 2019), Kazan, 2019, s. 272–275.

Grammatical substitutions used in the translation of Tatar literary prose into the Turkish language (в соавторстве: Э. Хабибуллина) / Tatar Düzyasının Türkçeye Çevrilmesinde Kullanılan Dilbilgisel Değişimler (E. Khabibullina ile birlikte), [İçinde]: *Prof. Dr. Talat Tekin Hatıra Kitabı*, İstanbul, 2017, s. 1295–1301.

XIX. Yüzyılda Tatar Dilinde Söz Varlığını Zenginleştirmede Diyalektolojik Birimlerin Rolü, [İçinde]: *Turkish Studies 2013*, Volume 8, Issue 13, s. 249–264.

Исторический контекст татарско-русских и русско-татарских словарей XIX века / XIX. Asrın Tatarca-Rusça ve Rusça-Tatarca Sözlüklerinin Tarihi Bağlamı, *Uchenyye zapiski Kazanskogo gosudarstvennogo universiteta*, C. 150, Kitap 2, 2008, s. 134−142.

Prof. Dr. Mirfatıh Zakiyeviç Zakiyev

(1928–)

1928 yılında Tataristan'ın Yutazinsky bölgesinde dünyaya gelir. Ünlü Tatarca dil bilimcisidir.

Tataristan Cumhuriyeti'nin Hükümeti tarafından bilim alanında Üstün Hizmet Ödülü'ne layık görülmüştür (1970), Tataristan Cumhuriyeti Bilimler Akademisi üyesi (1992), Tataristan'ın bilim ve teknik alanında devlet ödülü sahibi (1994), Uluslararası Türkoloji Topluluğu Tatar Şubesi akademik sekreteri, (1997), Türk Dil Kurumu'nun fahri üyesi (2001), Uluslararası Türkoloji Topluluğu üyesi (2004), Rusya Fedarasyonu Dil Bilimi Akademisi kurul başkanıdır (2004).

1951 yılında Kazan Üniversitesi Tatar Filolojisi Bölümü'nden mezun olmuştur, 1954 yılında bu bölümde *"Çağdaş Tatar Edebi Dilinde Yüklem"* isimli doçentlik tezini savunmuştur. 1960–1965 yıllarında Kazan Devlet Üniversitesi'nde yeni kurulan Tatar Dili Bölümü başkanı olmuştur. 1963 yılında *"Tatar Dilinin Sözdizimsel Yapısı"* isimli doktora tezini savunmuştur. 1965 yılında Kazan Pedagoji Enstitüsü'nün Bilimsel Araştırmalar Bölümü'ne rektör yardımcısı olarak atanmıştır. 1967 yılında ise M. Z. Zakiev bu kurumun rektörü olmuştur. 1986 yılının Haziran ayında M. Z. Zakiev SSCB Bilimler Akademisi Kazan Şubesi Dil, Edebiyat ve Tarih Enstitüsü'nde müdürü olarak çalışmaya başlamıştır. 2000 yılına kadar Dil, Edebiyat ve Sanat Enstitüsü'nü yönetmiştir.

1960 yılından bu yana Tatar dili öğretim programlarına katkıda bulunmaktadır. 1980'lerde M. Z. Zakiev'in önderliğinde Dil, Edebiyat ve Tarih Enstitüsü'nde çalışan bir grup bilim adamı Tatar dilinin akademik dil bilgisi üzerinde araştırma yapmıştır. Tataristan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı'nın 2 Kasım 1994 tarihli kararnamesiyle M. Z. Zakiev diğer üç yazar (F. A. Ganiev, D. G. Tumaşeva, K. Z. Zinatullina) ile birlikte Tatar dilinin akademik dil bilgisi üzerine üç ciltlik çalışması için T.C.nin bilim ve teknik alanında devlet ödülüne layık görülmüştür. 700'den fazla çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Хәзерге татар әдәби теле. Синтаксис / Çağdaş Tatar Edebi Dili. Söz Dizimi, Kazan, 1958.

Синтаксический строй татарского языка / Tatar Dilinin Sözdizimsel Yapısı, Kazan, 1963.

Татарский язык / Tatar Dili, [İçinde]: SSSR Halklarının Dilleri, Moskova, 1966, C. 2, s. 139–155.

Современный татарский литературный язык. Синтаксис / Çağdaş Tatar Edebi Dili. Söz Dizimi, Moskova, 1971.

Татар халкы теленең барлыкка килүе / Tatar Halkının Dilinin Oluşumu ve Gelişimi, Kazan, 1977.

Хәзерге татар әдәби теле синтаксисы һәм пунктуациясе / Çağdaş Tatar Edebi Dilinin Söz Dizimi ve Noktalama Sistemi, Kazan, 1984.

Проблемы языка и происхождения волжских татар / Volga Tatarlarının Dil ve Köken Sorunları, Kazan, 1986.

Татарская грамматика. III том. Синтаксис / Tatarca Dil Bilgisi. III. C. Söz Dizimi, Kazan, 1995.

Волжские булгары и их потомки (в соавторстве: Я. Ф. Кузьмин-Юманади) / *Volga Bulgarları ve Torunları* (Ya. F. Kuzmin-Yumanadi ile birlikte), Kazan, 1993.

Татар теле. Учебник для 10–11 классов татарской школы (в соавторстве: Н. В. Максимов) / *Tatar Dili. Tatar Okulunun 10–11 Sınıfları için Ders Kitabı* (N. V. Maksimov ile birlikte), Kazan, 2003, s. 334.

Хәзерге татар әдәби теле. Лексикология. Фразеология. Фонетика. Графика. Сүзьясалмыш. Морфология. Синтаксис: для педучилищ (в соавторстве: Ф. С. Сафиуллина) / Çağdaş Tatar Edebi Dili. Leksikoloji. Deyim Bilimi. Ses Bilgisi. Yazı Bilgisi. Morfoloji. Söz Dizimi: Öğretmen Okulları için Ders Kitabı (F. S. Safiullina ile birlikte), Kazan, 1997; 2. baskı, 2002.

Төрки-татар этногенезы / Türklerin ve Tatarların Etnogenezi, Moskova, 1997.

Татарский язык / Tatar Dili, [İçinde]: Rusya'nın Devlet ve Başlıca Dilleri, Moskova, 2002, s. 354–359.

Происхождение тюрков и татар / Türklerin ve Tatarların Kökeni, Moskova, 2003.

Тюрко-татарское письмо (история, состояние и перспективы) / Türkçe-Tatarca Alfabesi (Tarihi, Bugünkü Durumu ve Perspektifleri), Moskova, 2005.

Makaleler

Об имидже этнонима тартар/татар / Tartar/tatar Etnoniminin İmajı üzerine, [İçinde]: *Çokuluslu Devlet Koşullarında Anadillerin Korunması ve Geliştirilmesi: Sorunlar ve Perspektifler: Uluslararası Bilimsel Uygulamalı Konferansın Materyalleri* (Kazan, 19–21 Ekim 2017), Kazan, 2017, s. 110–112.

Милли телне саклау – милләтне саклау ул / *Tatar Dilinde Yüksek Teknik Eğitimin Düzenlenmesi Deneyimi (1991–2016 yılları)*, [İçinde]: Uluslararası Bilimsel Uygulamalı Konferans. Bildiri Kitabı, Kazan, 2017, s. 33–36.

Новый взгляд на изучение татарских диалектов и этногенеза / Tatar Lehçeleri ve Etnogenezi İncelenmesine Yeni Bir Bakış, [İçinde]: *Rusya Halklarının Dillerinin Güncel Srounları*, XVII. Tüm Rusya Konferansının Materyalleri (Ufa, 1–2 Haziran 2017), Ufa, 2017, s. 87–90.

Древние корни бардымцев / Bardımların Eski Kökleri, [İçinde]: Милли-мәдәни мирасыбыз. Пермь татарлары. Барда. Фәнни экспедицияләр хәзинәсеннән / Millî Kültür Mirası. Perm Tatarları. Bilim Gezisinin Materyalleri, *TFA IYALI*, 2017, s. 49–58.

Об этнонимах казах/косак, скиф/skythai и о глубине истории казахского языка / Kazak/kosak, İskit/skythai Etnonimleri ve Kazak Dili Tarihinin Derinliği üzerine, [İçinde]: *Moskova Devlet Üniversitesi tarafından Düzenlenen Kazakistan'ın Ekonomik Gelişimine dair Bilimsel Konferans.* Bildiri Kitabı (8 Ocak 2017), Moskova, 2017, s. 44–48.

Европоцентризм в татарской истории и энциклопедии / Tatar Tarihi ve Ansiklopedisinde Avrupamerkezcilik, [İçinde]: *Tatar Ansiklopedisi ve Bölge Araştırmaları Enstitüsü Uluslararası Konferansı*. Bildiri Kitabı (12 Ekim 2017), Kazan, 2017, s. 67–69.

Этнонимы казах и скиф – из одного корня / Kazak ve İskit Etnonimleri Aynı Kökten Gelmektedir, [İçinde]: *Uluslararası Türk Akademisi'nin İkinci Forumu* (Astana, 26 Mayıs 2017), s. 35–39. 2015

Замалетдинов Р. Р. Первый доктор педагогических наук в области методики преподавания русского языка как неродного в Татарстане (в соавторстве: Р. Р. Замалетдинов, Н. Н. Фаттахова) / Zamaletdinov R. R. Tataristan'da Yabancı Dil olarak Rusça Öğretimi Metodolojisi Alanındaki İlk Eğitim Doktoru (R. R. Zamaletdinov, N. N. Fattakhova ile birlikte), *Tatarica*, 2015, № 1 (4), s. 127–144.

Prof. Dr. Radif Rifkatoviç Zamaletdinov (1969–)

1969 yılında Tataristan Cumhuriyeti'nin Drojan bölgesinde dünyaya gelir. Tatar dil biliminde kültürdilbilimin kurucusudur.

1995 yılında Kazan Devlet Pedagoji Üniversitesi'nin Tatar Dil Bilimi ve Tarihi Bölümü'nü birincilikle bitirmiştir. 1994–1996 yıllarında Tataristan Cumhuriyeti Eğitim Bakanlığında, 1999–2002 yılları arasında Tataristan Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu'nda çalışmıştır. 1998 yılında *"I. -III. Sınıf Rus Öğrencilerinin Tatarca Okuma Becerelerinin Kazandırılmasına Yönelik Metodlar"* isimli doçentlik tezini savunmuştur.

Pedagojik faaliyetlerine ara vermeksizin 1996–1999 yıllarında Fakülte Başkanı Yardımcısı, 2002–2004 yılları arasında Fakülte Başkanı olarak çalışmıştır, 2004 yılında ise Okul Müdürü Yardımcısı olmuştur. 2004 yılında *"Tatar Dünyasının Millî ve Dilsel Görüşü"* isimli doktora tezini savunmuştur.

1998 yılından itibaren Tataristan Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Dil Mevzuatı Uygulanması Komitesinin üyesi ve Başkanıdır. Akademik ilgisi, dil bilimi, kültürel çalışmalar, Tatar ve Rus dillerinin karşılaştırmalı araştırmaları, Tatar dilinin öğretilmesinin metodolojisi gibi alanları kapsamaktadır. 250'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Лингводидактические основы обучения чтению на татарском языке учащихся начальных классов русских школ / İlkokul Öğrencilerinin Tatarca Okuması Öğretilmesinin Dilbilimsel ve Didaktik Temelleri, Kazan, 1999.

Основы методики обучения чтению на татарском как неродном языке / Tatarcanın Yabancı Dil olarak Okunmasının Kazandırılmasına yönelik Metodlar, Kazan, 2002.

Теория и практика сопоставительного изучения татарского и русского языков (на татарском языке) / Tatar ve Rus Dillerinin Karşılaştırmalı Araştırılmasının Teorisi ve Pratiği (Tatar Dilinde), Kazan, 2003.

Внутренний и внешний мир носителей татарской культуры через призму языка / Tatar Kültürü Taşıyıcılarının Dil açısından İç ve Dış Dünyası, Kazan, 2003.

Татарская культура в языковом отражении / Dil açısından Tatar Kültürü, Kazan, 2004.

Язык и культура: основы татарской лингвокультурологии / Dil ve Kültür: Tatar Kültürdilbilim Araştırmalarının Temelleri, Kazan, 2006 (Tatarca olarak yayımlanmıştır).

Теоретические и прикладные аспекты татарской лингвокультурологии / Tatar Kültürdilbilim Araştırmalarının Teorik ve Uygulamalı Yöntemleri, Kazan, 2009.

Поликультурное языковое образование (в соавторстве: В. Ф. Габдулхаков, Г. И. Сахабутдинова) / *Çok Kültürlü Dil Eğitimi* (V. F. Gabdulhakov, G. İ. Sahabutdinova ile birlikte), Kazan, 2009.

Социальные коммуникации и поликультурное образование (в соавторстве: В. Ф. Габдулхаков, Ю. Ю. Подгорецкий, С. Х. Загидуллина) / *Sosyal İletişim ve Çok Kültürlü Eğitim* (V. F. Gabdulhakov, Yu. Yu. Podgoretskiy, S. H. Zagidullina ile birlikte), Kazan, 2010.

Татарская лингвокультурология: концепты духовного мира человека (в соавторстве: Г. Ф. Замалетдинова, Р. С. Нурмухаметова и др.) / *Tatarca Kültürdilbilimi Araştırmaları: İnsanın Manevi Âleminin Kavramları (*G. F. Zamaletdinova, R.

S. Nurmuhametova vd. ile birlikte), Kazan, 2012.

Татарская лингвокультурология: концепты материального мира человека (в соавторстве: Л. Р. Мухаметзянова, Д. Х. Хуснутдинов) / *Tatarca Kültürdilbilimi Araştırmaları: İnsanın Maddi Âlemi ile ilgili Kavramlar* (L. R. Muhametzyanova, D. H. Husnutdinov ile birlikte), Kazan, 2012.

Татар теленең этномәдәният сүзлеге: матди мәдәният лексикасы (ризык һәм савыт–саба атамалары) (төзүче авторлар: Р. Р. Җамалетдинов, Ә. Ш. Юсупова Г. Ф. Җамалетдинова и др.) / *Tatar Dilinin Etnoloji ve Medeni Sözlüğü: Maddi Medeni Kelimeleri (Yemek ve Kap İsimleri)* (A. Ş. Yusupova, G. F. Zamaletdinova, R. S. Nurmuhametova vd. ile birlikte), Kazan, 2015.

Языковое сознание носителей татарской лингвокультуры (по данным свободного ассоциативного эксперимента) (в соавторстве: Ф. Х. Габдрахманова, Р. Р. Закирова) / *Tatarca Kültürdilbilim Taşıyıcılarının Dil Bilinci (Serbest Çağrışım Deneyinin Verilerine göre)* (F. H. Gabdrahmanova, R. R. Zakirova ile birlikte), Kazan, 2016.

Татар теленең этномәдәният сүзлеге: матди мәдәният лексикасы (кием–салым, тукымалар һәм бизәнү әйберләре атамалары) (төзүче авторлар: Р. Р. Җамалетдинов, Ә. Ш. Юсупова Г. Ф. Җамалетдинова и др.) / *Tatar Dilinin Etnoloji ve Medeni Sözlüğü: Maddi Medeni Kelimeleri (Giyim, Kumaş ve Süs Eşyaları İsimleri)* (A. Ş. Yusupova, G. F. Zamaletdinova, R. S. Nurmuhametova vd. ile birlikte), Kazan, 2016.

Татар теленең этномәдәният сүзлеге: кешенең интеллектуаль һәм әхлак дөньясы лексикасы (төзүче авторлар: Р. С. Нурмөхәммәтова, М. Р. Саттарова, Ф. Р. Сибгаева) / *Tatar Dilinin Etnoloji ve Medeni Sözlüğü: İnsanın Zihinsel ve Ahlaki Âlemi ile ilgili Kelimeler* (R. S. Nurmuhametova, M. R. Sattarova, F. R. Sibgaeva ile birlikte), Kazan, 2017.

Сопоставительная грамматика русского и татарского языков. Морфология (в соавторстве: М. Р. Саттарова, С. С. Сафонова и др.) */ Rus ve Tatar Dillerinin Karşılaştırmalı Dil Bilgisi. Morfoloji* (M. R. Sattarova, S. S. Safonova vd. ile birlikte), Kazan, 2017.

Татарская лингвокультурология: библиографический указатель (в соавторстве: Г. Р. Галиуллина, А. Ш. Юсупова, М. Р. Булатова и др.) / *Tatarca Kültürdilbilimi Araştırmaları: Kaynakça* (G. R. Galiullina, A. Ş. Yusupova, M. R. Bulatova vd. ile birlikte), Kazan, 2018.

Аяз Гилязов и его наследие в мировой и отечественной культуре / Ayaz Gilyazov'un Tatar ve Dünya Kültüründeki Mirası, Kazan, 2018.

Сопоставительная грамматика русского и татарского языков: фонетика, лексикология, словообразование (в соавторстве: М. Р. Саттарова, С. С. Сафонова, О. А. Чупрякова) */ Rus ve Tatar*

Dillerinin Karşılaştırmalı Dil Bilgisi: Ses Bilgisi, Sözcük Bilimi, Sözcük Yapımı (M. R. Sattarova, S. S. Safonova, O. A. Çupryakova ile birlikte), Kazan, 2018.

*Сопоставительная грамматика русского и татарского языков. Синтаксис (*в соавторстве: С. С. Сафонова, Г. А. Набиуллина, О. А. Чупрякова) */ Rus ve Tatar Dillerinin Karşılaştırmalı Dil Bilgisi. Söz Dizimi* (S. S. Safonova, G. A. Nabiullina, O. A. Çupryakova ile birlikte), Kazan, 2019.

Makaleler

Лингвокультурология и ее прикладное значение / Dil Bilimi ve Onun Kültür Araştırmalarındaki Uygulamalı anlamı, [İçinde]: *Tatar Dilinin ve Edebiyatının Güncel Sorunları*, 2003, s. 76–79.

Лингвокультурология и проблемы преподавания лингвистических дисциплин (в условиях дву– и многоязычия) / İki Dillilik ve Çok Dillilik Koşullarında Dil Biliminin Öğretilmesi açısından Dil Bilimi ve Kültürel Araştırmaları, *Voprosy filologii*, № 2, 2004, s. 159–162.

О языковой картине мира / Dil açısından Dünya Görüşü üzerine, [İçinde]; *Karşılaştırmalı Filoloji ve Çok Dillilik,* 2010, s. 35–37.

Язык – культурный код нации и ключ к культуре всего человечества (в соавторстве: Г. Ф. Замалетдинова) / Dil, Milletin Kültür Kodu ve Tüm İnsanlığın Kültürünün Anahtarıdır (G. F. Zamaletdinova ile birlikte), *Filologiya i kultura*, №2, 2012, s. 49–53.

Морфологическая природа отрицательного слова *түгел* в татарском языке (в соавторстве: А. М. Галиева) / Tatar Dilinde *түгел* Olumsuz Kelimesinin Morfolojik Kökeni (A. M. Galiyeva ile birlikte), *Filologiya i kultura*, №1 (43), 2016, s. 41–47.

О разработке концепции преподавания татарского языка / Tatar Dili öğretilmesinin Geliştirilmesi üzerine, [İçinde]: *Çok Uluslu Devletin Koşullarında Ana Dillerin Korunması ve Geliştirilmesi*, 2016, s. 150–153.

Сопоставительное исследование разноструктурных языков: лингвометодический аспект (в соавторстве: К. З. Закирьянов, Г. Ф. Замалетдинова) / Yapısı açısında farklı Dillerin Karşılaştırmalı Araştırılması: Dilbilimsel ve Metodik Yaklaşım (K. Z. Zakiryanov, G. F. Zamaletdinova ile birlikte), *Filologiya i kultura*, №2 (48), 2016, s. 63–74.

Семантика и сочетаемость татарских глаголов, обозначающих природные явления (в соавторстве: А. М. Галиева) / Doğal Olayları Belirten Fiillerin Semantiği ve Eşdizimliliği (A. M. Galiyeva ile birlikte), *Filologiya i kultura*, №3 (49), 2017, s. 17–25.

Национально–культурный фон некоторых татарских имен собственных (в соавторстве: Г. Р. Галиуллина) / Tatar Dilinin Bazı Özel İsimlerinin Millî ve Kültürel Ortamı (G. R. Galiullina ile birlikte), [İçinde]: *Türk*

Dillerinin Onomastiği: Kökenlerinden Bugüne kadar, 2018, s. 83–86.

Би– и полилингвальное образование: проблемы и перспективы (в соавторстве: Г. Ф. Замалетдинова) / İki Dillilik ve Çok Dillilik Koşullarında Eğitim: Problemleri ve Perspektifleri (G. F. Zamaletdinova ile birlikte), [İçinde]: *Yabancı Dilleri Öğretme Metodlarının Geliştirilmesi: Etkili Uygulamaların Değişimi için Platform*, 2020, s. 173–176.

Prof. Dr. Marat Valiyeviç Zaynullin
(1935–2016)

1935 yılında Başkurdistan Cumhuriyeti'nde dünyaya gelir. Filoloji Bilimleri Doktoru (1988), Profesör (1991), Başkurdistan Bilimler Akademisi üyesidir (2009), Rusya Federasyonu Yüksek Profesyonel Eğitiminin fahri üyesidir (1998).

1959'da Başkurt Devlet Üniversitesi'nin mezunu olup 1962'den itibaren Başkurt Devlet Üniversitesi'nde çalışmaya devam etmiştir: 1966'dan 1991'e Filoloji Fakültesi'nin başkanı, 2000– 2014 yıllarında Başkurt Filoloji ve Gazetecilik Fakültesi'nin başkanı olmuştur, aynı zamanda 1989–2014 yılları arasında Başkurt ve Genel Dil Bilimi Bölümü başkanlığını yürütmüştür. 1963 yılında *"Çağdaş Başkurtçada Bildirme Kipi Fiillerinin Zaman Kategorileri"* isimli doçentlik doktora tezini savunmuştur. 1987 yılında *"Çağdaş Başkurtçada İşlevsel Semantik Kiplik Kategorisi"* isimli doktora tezini savunmuştur.

Başkurtça ve başka Türk dilleri dil bilgisi, karşılaştırmalı Başkurtça ve Rusça araştırılması, kültürdilbilim problemleri alanında önemli çalışmaları yapmıştır. 450'den fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Uzun yıllardır Başkurt Devlet Üniversitesi'nde filoloji bilimleri doktora tezlerinin savunulduğu Tez Kurulu Başkanı olmuştur. Rusya Bilimler Akademisi Tarih ve Filoloji Bilimleri Bölümü'nde Rus Türkoloji Komitesi üyesi olan M. V. Zaynullin Uluslararası Türkoloji Derneği Yönetim Kurulunda da yer almıştır. "Йәдкәр", "Vestnik bashkirskogo universiteta" gibi bilim dergileri, çok ciltlik "Başkurdistan" ansiklopedisi, "Mustay Karim" ansiklopedisi gibi eserlerde emeği geçmiştir.

Kitaplar

Категория модальности в современном башкирском языке: учебное пособие для студентов вузов / Çağdaş Başkurtçada Kiplik Kategorisi: Üniversite Öğrencileri için Ders Kitabı, Ufa, 1975.

Система лексических и лексико-грамматических средств выражения модальных значений в современном башкирском языке: учебное пособие / Çağdaş Başkurtçada Kip ve Kiplik Anlamlarını İfade Eden Leksik ve Dilbilgisel Unsurların Sistemi: Ders Kitabı, Ufa, 1981.

О сущности и границах языковой модальности: на материале башкирского и других тюркских языков / Dildeki Kiplik Özelliği ve Sınırları üzerine: Başkurtça ve Diğer Diller Temelinde, Ufa, 2000.

Современный башкирский литературный язык. Морфология: учебник для филологических факультетов высших учебных заведений / Çağdaş Edebi Başkurtça. Şekil Bilgisi: Filoloji Fakülteleri için Ders Kitabı, Ufa, 2002. (Başkurtça olarak yayımlanmıştır).

Современный башкирский литературный язык. Морфология / Çağdaş Edebi Başkurtça. Şekil Bilgisi, Ufa, 2005. (Başkurtça olarak yayımlanmıştır).

Общие проблемы лингвокультурологии: Курс лекций (в соавторстве: Л. М. Зайнуллина) / *Kültürdilbilimin Temel Problemleri: Ders Notları* (L. M. Zaynullina ile birlikte), Ufa, 2008.

Современный башкирский литературный язык. Личные и неличные формы глагола: учебное пособие / Çağdaş Edebi Başkurtça. Çekimli ve Çekimsiz Fiil Formları: Ders Kitabı, Ufa: Başkurt Devlet Üniversitesi, 2009. (Başkurtça olarak yayımlanmıştır).

Башкирское, тюркское и сопоставительное языкознание: Избранные статьи / Başkurt, Türk ve Karşılaştırmalı Dil Bilimi: Seçme Makaleler, Ufa, 2012.

Современный башкирский литературный язык. Морфология / Çağdaş Edebi Başkurtça. Şekil Bilgisi, Ufa, 2013. (Başkurtça olarak yayımlanmıştır).

Лингвокультурология и межкультурная коммуникация (в соавторстве: Л. М. Зайнуллина) / *Kültürdilbilim ve Kültürlerarası İletişim (*L. M. Zaynullina ile birlikte), Ufa, 2014.

Makaleler

Концепт “Родной язык” в башкирской лингвистической картине / Başkurtçada Dilsel Dünya Görüşünde “Ana dil” konsepti, [İçinde]: *Çok Kültürlü Ortamda Dil Bilimi Sorunları: Geçmişi ve Bugünü.* Başkurtça Bölümü’nün 15. Yıldönümü ve Prof. Dr. R. H. Halikova’nın Doğumunun 75. Yıldönümü münasebetiyle Düzenlenen Uluslararası Bilimsel ve Uygulamalı Konferans. Bildiri Kitabı, Uluslararası Bilimsel ve Pratik Konferansın Materyalleri, Ufa: Başkurt Devlet Üniversitesi, 2009, s. 55–59.

Выдающийся ученый-башкировед и тюрколог (к 100-летию профессора Дж. Г. Киекбаева) / Önde Gelen Bilim Adamı, Başkurt Dili ve Kültürü Uzmanı ve Türkolog (Profesör C. D. Kiyekbayev’in Doğumunun 100. Yıldönümü münasebetiyle), *Problemy*

vostokovedeniya: Vestnik gumanitarnyh nauk, Ufa, 2011, № 3, s. 72–76.

Закир Шакиров: жизнь и судьба (о видном башк. языковеде, филологе-тюркологе, одном из активных организаторов народного образования в РБ З. Ш. Шакирове) / Zakir Şakirov: Hayatı ve Kaderi (Ünlü Başkurt Dil Bilimcisi, Türkolog, Başkurdistan Cumhuriyeti'nde Halk Eğitiminde Büyük Katkısı Olan Z. Ş. Şakirov hakkında), *Problemy vostokovedeniya: Vestnik gumanitarnyh nauk,* Ufa, 2011, №3, s. 77–79.

Проблемы развития и сохранения родных языков и национальных культур в эпоху глобализации / Küreselleşme Çağında Ana Dillerin ve Ulusal Kültürlerin Gelişmesi ve Korunmasına dair Sorunlar, *Problemy vostokovedeniya: Vestnik gumanitarnyh nauk,* Ufa, 2012, № 3, s. 57–61.

Актуальные проблемы современной тюркской филологии / Çağdaş Türk Filolojisinin Güncel Sorunları, *Problemy vostokovedeniya: Vestnik gumanitarnyh nauk,* Ufa, 2012, № 4, s. 107–108.

Теоретические проблемы башкирской лингвистической науки на современном этапе / Çağdaş Başkurt Dil Biliminin Teorik Sorunları, [İçinde]: *Başkurt ve Türk Dilleri Biliminin Güncel Sorunları*. Bilimsel Makaleler, № I, Sterlitamak, 2013, s. 122–131.

Профессор Дж. Киекбаев как элитарная башкирская языковая личность / Önde Gelen Dil Bilimcisi olarak Profesör C. Kiyekbayev, [İçinde]: *Tarih ve Kültür Alanında Kişinin Rolü* (Başkurt Halkının Millî Kahraman Şairi Salavat Yulayev'in Doğumunun 100. Yıldönümü münasebetiyle Düzenlenen Uluslararası Bilimsel ve Uygulamalı Konferansın Materyalleri (Ufa, 4 Haziran 2014), Ufa, 2014, s. 40–43.

Язык и культура: соотношение, взаимодействие и взаимовлияние / Dil ve Kültür: İlişkileri, İşbirliği ve Etkileşimi, [İçinde]: *Dil ve Kültür: Siyasi Alanda İşbirliğinin Sorunları* (Başkurdistan Bilimler Akademisi üyesi Prof. Dr. M. V. Zaynullin'nin Doğumunun 80. Yıldönümü münasebetiyle Düzenlenen Uluslararası Bilimsel ve Uygulamalı Konferansın Materyalleri, Ufa, 2015, s. 5–8.

Prof. Dr. Latıf Zalaletdinoviç Zalaletdinov/Zalay
(1894–1966)

1894 yılında Rus İmparatorluğu'nun Samara eyaletinde dünyaya gelir. Tatar dili alanındaki ilk filoloji doktorudur.

1906 yılında Melekes medresesine okumaya başlamıştır, 1932 yılında Samara Tarım kolejine

doktora öğrencisi olarak girmiştir, 1933 yılında Kazan Pedagoji Üniversitesi'nde okumaya devam etmiştir. 1935 yılında aynı üniversitede Tatar dilinin diyalektolojisi ve tarihi derslerini vermeye başlamıştır. 1939–1962 yıllarında Dil, Edebiyat ve Tarih Enstitüsü'nün Tatar Dili Bölümü'nün başkanlığını yapmıştır. 1955 yılında Moskova'daki Dil Bilimi Enstitüsü'nde *"Tatar Dilinin Orta Lehçesi"* adlı doktora tezini savunmuştur, 19 bilimsel diyalektoloji gesizini düzenlemiştir.

1940–1960 yılları arasında Tatar dilinin diyalektolojisi, tarihi va tarihsel dil bilgisi alanlarındaki tek uzmandı. Zalaletdinov'un araştırmaları, Tatar dil biliminin diyalektoloji, edebi dilin tarihi, tarihsel dil bilgisi, dilbilimsel ve etnik tarih gibi alanların oluşturulmasına temel atmıştır.

Kitaplar

Әдәбияттан хрестоматия: XVII–XIX гасыр: VIII класс өчен / Edebiyat Seçmeleri. XVII–XIX Yüzyılları. 8. Sınıf için, Kazan, 1937.

Әдәбияттан дәреслек-хрестоматия: урта мәктәпнең VIII классы өчен (в соавторстве: С. Байков) */ Edebiyat Ders Kitabı ve Seçmeleri: Orta Okulun 8. Sınıfı için* (S. Baykov ile birlikte), Kazan, 1940.

Татар диалектологиясе: югары уку йортлары һәм педагогия училищелары студентлары өчен дәреслек / Tatar Dili Diyalektolojisi: Yüksek Öğretim Kurumları ve Pedagoji Okulları için Ders Kitabı, Kazan, 1947.

Татар теленең орфоэпик нигезләре / Tatar Dilinin Telaffuzunun Temelleri, Kazan, 1953.

Татар теленең тарихи фонетикасы буенча материаллар / Tatar Dilinin Tarihi Ses Dizgesi üzerine Materyaller, Kazan, 1953.

Татар теленең тарихи морфологиясе: очерклар / Tatar Dilinin Tarihi Morfolojisi üzerine Denemeler, Kazan, 2000.

Makaleler

Татар әдәби теленең фонетик үсешен күрсәт-кән кайбер фактлар / Edebi Tatar Dilinin Fonetik Gelişimini İşaretleyen Bazı Özellikler, *Sovyet edebiyatı*, №1, 1938, s. 84–95.

Татар теле диалектларын өйрәнү өчен кыскача программа / Tatar Dili Lehçelerinin Öğrenimi için Kısa Program, *Sovet mektebe*, №9, 1940, s. 33–37.

К вопросу о происхождении татар Поволжья (по материалам языка) / Volga Bölgesindeki Tatarların Kökeni üzerine (Dil Materyalleri Temelinde), *Sovetskaya etnografiya*, №3, 1946, s. 87–92.

К вопросу о происхождении татар Поволжья (по материалам языка) / Volga Bölgesindeki Tatarların Kökeni üzerine (Dil Materyalleri Temelinde), [İçinde]: *Kazan Tatarlarının Kökenleri*, 1948, s. 81–89.

Основы татарской орфоэпии / Tatar Dilinin Telaffuzu Temelleri, *Trudy instituta nacionalnyh shkol*, seri 40, 1952, s. 83–95.

Татар теле синтаксисында хәл ителмәгән мәсьәләләргә карата / Tatar Dili Söz Diziminin Çözülmemiş Meseleleri üzerine, *Sovet mektebe*, №3, 1954, s. 75–77.

Развитие татарской диалектологии в советский период / Sovyet döneminde Tatar Dili Diyalektolojisinin Gelişimi, *Voprosy yazykoznaniya*, №6, 1954, s. 116–120.

Татарское языкознание за 40 лет (в соавторстве: Г. Амиров) / 40 Yıl içinde Tatar Dil Bilimi (G. Amirov ile birlikte), *Izvestiya KFAN SSSR: YUbilejnyj sbornik*, 1957, s. 183–194.

О принципах составления диалектологического атласа татарского языка (в соавторстве: Н. Б. Бурганова) / Tatar Dilinin Diyalektoloji Haritasını Oluşturma İlkeleri üzerine (N. B. Burganova ile birlikte), [İçinde]: *II. Bölgesel Türk Dilleri Diyalektoloji Toplantısının Özetleri*, 1958, s. 10–13.

Опорный диалект в образовании татарского языка / Tatar Dilinin Oluşmasında Ana Lehçe, *Voprosy dialektologii tyurkskih yazykov*, C. 12, 1958, s. 36–50.

Nikolay İvanoviç Zolotnitskiy
(1829–1880)

1829 yılında Şuparpkar ilçesi Pervoye Çuraşevo köyünde dünyaya gelir. Çuvaş bilimsel dil biliminin kurucularından biri, karşılaştırmalı dil bilimi uzmanı, etnolog, eğitimcidir. 1851 yılında Kazan Üniversitesi Tarih ve Filoloji Fakültesi'nden mezun olmuştur. 1851–1854 yılları arasında Kazan Kamu Mülkiyeti Odası'nda, 1855–1865 yıllarında Vyatka Kamu Mülkiyeti Odası'nda çalışmıştır. 1865 yılından itibaren Halk Eğitimi Bakanlığı'nda çalışmaya başlamıştır. 1867 yılında Kazan Eğitim Bölgesi'ndeki Çuvaş okulları bölge müfettişi olarak atanmıştır. Hayatını Çuvaşça öğretilmesi, yeni okulların açılması, Çuvaş dilinde kitapların basılması, Çuvaş çeviribiliminin geliştirilmesine atamıştır. 30'dan fazla bilimsel çalışmaya sahiptir.

Kitaplar

Сӧлдалык кнеге. 1867 сӧлдалык / Календарь на 1867 год / 1867 Takvimi, Kazan, 1867.

Тора килькилэмэлли сумахсэм / Молитвенник / Dua Kitabı, Kazan, 1867; 2. kitabı, 1871.

Чуваш кнеге (букварь) / Çuvaş Kitabı (Alfabe Kitabı), Kazan, 1867; 2. baskı, 1870.

Названия родственных отношений у чуваш / Çuvaşların Akraba İlişkilerini Belirten İsimler, Kazan, 1871.

Заметки для ознакомления с чувашским наречием. Вып. 1: Отдел звуковой / Çuvaş Lehçesi üzerine Notlar. Sayı 1: Ses Bölümü, Kazan, 1871.

Корневой чувашско-русский словарь, сравненный с языками и наречиями разных народов тюркского, финского и других племен / Türk, Fin ve Diğer Kabilelerin Farklı Halklarının Dilleri ve Lehçeleri ile Karşılaştırılan Çuvaşça-Rusça Kökler Sözlüğü, Kazan, 1875.

Торра посьсяпмаллы зиньчэнь сумах / Поучение о поклонении Богу / Tanrı'ya İbadet Nasihatı, Kazan, 1876.

Makaleler

По вопросу о способах образования чуваш / Çuvaşlara Eğitim Verme Yolları üzerine, *Russkaya shkola*, 1863, s. 56–78.

О жертвенных приношениях чуваш / Çuvaşların Kurbanları üzerine, *Izvestiya po Kazanskoj eparhii*, Kazan, 1876, № 2.

О старой чувашской вере / Eski Çuvaş İnancı üzerine, [İçinde]: *1877 Yılında Düzenlenen IV. Arkeoloji Kazan Kurultayının Materyalleri*, C. 2, Bölüm 7, Kazan, 1884–1891, s. 252–256.

Невидимый мир по шаманским воззрениям черемис / Çeremis Halkının Şaman İnançlarına göre Öbür Dünya, *Uchenye zapiski Kazanskogo Universiteta*, Kazan, 1877, s. 735–760.

Лингвистическая заметка о названиях булгар, биляр и морквашы / Bulgar, Bilar ve Morkvaş İsimleri üzerine Dilbilimsel Notlar, *Uchenye zapiski Kazanskogo Universiteta*, Kazan, 1879, № 4, s. 175–196.

SIRBİSTAN TÜRKOLOGLARI

Hazırlayan: Doç. Dr. Hakan YALAP

Prof. Dr. Fehim Bayraktarević

(1889-1970)[1]

Kendisi önemli bir bilim insanı olan ve yetiştirdiği bilim insanlarıyla dikkatleri üzerine çeken Prof. Dr. Fehim Bayraktarević'in (14 Kasım 1889- 22 Şubat 1970) Sırbistan'da Türkoloji eğitiminde çok özel bir yeri vardır.

Bayraktarević, 1911'de Saraybosna'da lise eğitimini tamamlamış ve Viyana Üniversitesi Felsefe Fakültesinde Doğu dilleri ve Slav filolojisi üzerine çalışmalarına başlamıştır. Viyana Üniversitesi Felsefe Fakültesinde Doğu dilleri ve edebiyatı eğitimini tamamlayan Bayraktarević, 1917 yılında doktora tezini *(La Lamiji des abu kabir al-hudali)* savunmuştur. 1919-1920 yıllarında uzmanlaşma amacıyla İngiltere'de King's College'de çalışmıştır. Buradaki çalışmalarından sonra ülkesine dönmüş ve Saraybosna'da öğretmenlik yapmıştır. 1922'den 1924'e kadar Cezayir'de Faculté des Lettres'de uzmanlık eğitimi almıştır. 1925'te Belgrad Üniversitesi Felsefe Fakültesi Dünya Edebiyatı Bölümüne yardımcı doçent olarak atanmış ve burada Fars Edebiyatı Tarihi derslerini okutmaya başlamıştır. Bayraktarević, aynı Fakültede 1926'da Doğu Filolojisi Bölümünü kurmuştur. 1929'da doçent, 1939'da da profesör olmuş, 1960'ta kurmuş olduğu Bölümde emekli oluncaya kadar başkanlık görevini sürdürmüştür. Dr. Fehim Bajraktarević, kısa süreli bir hastalıktan sonra 22 Şubat 1970'te Belgrad'da vefat etmiştir.

Bilimsel çalışmalarına bakıldığında, en önemli çalışmaları ve makaleleri Arap, Türk ve Fars dili ve edebiyatıyla ilgili ele aldığı farklı konuları ve sonradan gelişen Fars ve Türk kültür aktarımıyla Arapçaya nüfuz eden ve Arap-İslam dairesi içinde yer alan ulusların genel ve kültürel tarihini içermektedir. Bilimsel eserlerinde Doğu ve Avrupa edebiyatları arasındaki bağlantılarla ilgili konuları ele almıştır. Bilimsel ilgi alanı; Balkan milletlerinin Doğu milletleriyle, özellikle tarihte uzun bir dönem geçirdikleri Osmanlılarla olan kültürel ve tarihî bağları üzerinedir. Bu tematik çeşitliliğin yanı sıra araştırmalarında yer alan üç Doğu dili konusu, Bayraktarević'in konseptine ve birtakım alanlardaki pedagojik ve bilimsel çalışmalarına göre şu şekilde sınıflandırılabilir: Arap edebiyatı, Türkoloji, özellikle Osmanlı çalışmaları, aynı zamanda İran çalışmaları, İslam ve karşılaştırmalı edebiyat.

Geniş ufuklu ve bilgili bir akademisyen olan Bayraktaraević için Türkoloji, Oryantalistik Bölümünün temelini oluşturmalıydı.

[1] Prof. Dr. F. Bayraktarevic ve Prof. H. Kalesi gibi isimlerin iki ülke Türkolojisinden verilmesinin sebebi; Yogoslavya dönemi Türkologlarından olmalarıdır.

Bayraktarević'e göre Sırpların kendi dilini, tarihini ve kültürünü daha iyi anlayabilmelerinin yolu Türkçeden geçiyordu. Bununla birlikte Türklerin İslâmiyet'in etkisinde kalmış olmalarından Arapçanın öğrenilmesi, İran edebiyatının da Türk edebiyatının gelişiminde büyük rol oynaması dolayısıyla Farsçanın da bilinmesi gerekliydi.[2]

1945 yılına kadar ciddi bir varlık gösteremeyen, hatta 1945 yılına kadar ancak on kadar öğrenci mezun eden bu bölümde öğrenci sayısının az olması, Bayraktarević'in de gayretleriyle uzun süreli araştırma yapma imkânı sağlayarak çok kısa zaman sonra F. Efendic, N. Filipović, B. Djurdjeva, M. Sokolovski ve A. Smaus gibi bilim insanlarının yetişmesine vesile olmuştur. Yugoslavya'nın Ortadoğu ülkeleriyle yakaladığı olumlu ekonomik ve kültürel ilişkiler doğu dilleri ve edebiyatları bölümüne de yansımış; 1951-1952 yılında bölüme altmış öğrenci kaydolmuştur.[3]

Kitaplar

Osnovi turske gramatike. - Beograd: NaUna knjiga, 1962. - 107; 80

Mala enciklopedija Prosveta: Opgta enciklopedija. - Beograd: Prosveta, 1959.

Pregled istorije persijske knjfievnosti; priredili Marija Dukanovie i Darko Tanaskovie. - Beograd: Nauena knjiga, 1979. - 67; e.

Das tiirldsch-islamische Kulturerbe bei den Sudslawen. U: Nemeth Armağanı. - Ankara: Turk Tarih Kurumu Basimevi, 1962. - 43-59; 80. separat.

Makaleler

"Male price: Sokrat. U: Behar /Sarajevo/. - V, 14 /1904-1905/, s. 222.

"Pravedni kadija: narodna pripovetka. U: Behar /Sarajevo/. - V, 14 /1904-1905/, s. 220.

"Zagonetke. U: Behar /Sarajevo/. - V, 14 /1904-1905/. s. 224.

"Zenidba Gondi'e Muhameda: narodna pjesma. U: Behar /Sarajevo/. - V, 8 /1904-1905/, s. 127.

"Vjerna Ijuba age Hasanage: narodna pjesma. U: Behar /Sarajevo/. - VI, 1 /1905-1906/, s. 43.

"Abdullah Quilliam: Prigodne misli; s engleskog preveo Fehim Nediati. U: Behar /Sarajevo/. - VIII, 19 /1907-1908/, s. 301.

"Mamba i nadripjesnik: anegdota. U: Behar /Sarajevo/. - VIII, 23-24 /1907-1908/, s. 376.

"Gra Platen: Grob u Buzentu; s njemaekog preveo Fehim Nediati. U:-Behar /Sarajevo/. - VIII, 23-24 /1907-1908/, 365-366.

"H. Heine: Pjesmin pozdtiv; Is njemailcog preveo/ Fehim Nediati. U: Bahar /Sarajevo/. - VIII, 20 /1907-1908/, s. 313.

[2] M. Đukanović, "Katedra za orijentalnu filologiju", *Orijentalistika* 70, Čigoja Štampa, 1997, s. 16.

[3] M. Đukanović, age., s. 17.

“Ilijada” na arapskom jeziku. U: Behar /Sarajevo/. - VIII, 23-24 /1907-1908/, s. 376.

“I. Ljubav c’jeli svemir kreee: pjesma. U: Behar /Sarajevo/. - VIII, 19 /1907-1908/, s. 298.

“Nova east engleskog geyh-ul-islama. U: Behar” /Sarajevo/. - VIII, 21 /1907-1908/, s. 336.

“Porodice raznih vjeroispovjedi. U: Behar /Sarajevo/. - VIII, 23-24 /1907-1908/, s. 376.

“Profesor Ernest Haeckel o Islamu. U: Behar /Sarajevo/. - VIII, 21 /1907-1908/, s. 336.

“Rosegger: Nage srce; /s njemaekog preveo/ Fehim Nediati. U: Behar /Sarajevo/. - VIII, 20 /1907-1908/, s. 313.

“Rikkert: Sinovlji dug; /preveo s njemaekog/ Fehim Nediati. U: Behar /Sarajevo/. - VIII, 20 /1907-1909/, s. 313.

“Sanjao sam. U: Behar /Sarajevo/. - VIII, 22 /1907-1908/, 344-345.

“Sirenje islama u Engleskoj. U: Behar /Sarajevo/. - VIII 21 /1907-1908/, s. 336.

“U 29 dana - 5 subota. U: Behar /Sarajevo/. - VIII, 23-24 /1907-1908/, s. 376.

“Alhendear. U: Gajret /Sarajevo/. - IV, 2 /1911/, s. 24.

“Enciklopedija Islama. U: Gajret /Sarajevo/. - IV, 5 /1911/, s. 75.

“Engleski list o napretku i mod Islama. U: Gajret /Sarajevo/. - IV, 23-24 /1911/, 357-358.

“Emite Jouvestre: Domovina; s francuskog preveo E Necflati. U: Gajret /Sarajevo/. - IV, 1 /1911/, s. 5.

“Islam u Japanu. U: Gajret /Sarajevo/. - IV, 2 /1911/, s. 29.

“Islamski list u Japanu: s engleskog E N.. U: “Gajret’ /Sarajevo/. - IV, 1 /1911/, 10-11.

“Islamsko sveueiligte u Indiji. U: Gajret /Sarajevo/. - IV, 6 /1911/, s. 91.

“Koliko je kriscana bilo u Meki: Gajret /Sarajevo/. - IV, 23-24 /1911/, 357-358.

“Olga de Lebedeff: 0 emancipaciji muslimanske iene; s francuskog Fehim Nedzati. U: Gajret /Sarajevo/. - IV, 5 /1911/, 69-70; 6, 85-86; 7, 104-105.

“Alfred de Musset: Pjesma; s francuskog F. Nediati. U: Gajret /Sarajevo/. - IV, 6 /1911/, s. 85.

“Nana fantazija. U: Gajret /Sarajevo/. - IV, 23-24 /1911/, s. 347.

“Nokni akord. U: Gajret /Sarajevo/. - IV, 1 /1911/, s. 5.

“J. Oestrup: Ahmed Midhat; s njemaelog F. Nezati. U: Gajret /Sarajevo/. - IV, 8 /1911/, s.119-120.

“Pjesniku. U: Gajret /Sarajevo/. - IV, 10 /1911/, s.149.

“Pravni poloiaj algirskih muslimana. U: Gajret /Sarajevo/. - IV, 8 /1911/, s.122-123.

“J. J. Rousseau: No pod vedrim nebom; s francuskog F Nedzati. U: Gajret /Sarajevo/. - IV, 13-14 /1911/, s. 203.

“Kula i sunce. U: “Gajret” /Sarajevo/. - IV, 15-16 /1911/, s. 231.

“Sejjid Ahmed han. U: Gajret /Sarajevo/. - IV, 7 /1911/, s. 109.

“Smrt Gondle Sulejmana. U: Gajret /Sarajevo/. - IV, 20-21 /1911/, s.314-315.

“Sud evropskog ueenjaka o Islamu. U: Gajret /Sarajevo/. - IV, 3 /1911/, s. 43.

“K. Siissheim: Ahmed Ihsan; s njemaelog F. Nediati. U: Gajret /Sarajevo/. - IV, 23-24 /1911/, s.347-348.

“Vila pjesme. U: Gajret /Sarajevo/. - IV, 9 /1911/, s.131.

“Voltaire: Zadigova osuda; s francuskog F. Nedlati. U: Gajret /Sarajevo/. - IV, 3 /1911/, s.41-42.

“Ahmed Dievdet Paşa; s njemae’kog F. Netriati. U: Gajret /Sarajevo/. - V, 4 /1912/, s.50-51.

“Gazel. U: Gajret /Sarajevo/. - V, 9-10 /1912/, s. 145.

“Predavanje o Islamu. U: Gajret /Sarajevo/. - V, 4 /1912/, s. 52.

“Dervigeva pjesma. U: Gajret /Sarajevo/. - VI, 10-11 /1913/, s. 203.

“Islamski svijet. U: Gajret /Sarajevo/. - VI, 4-5 /1913/, s. 111.

“Iz Hafiza; s perzijskog F. Necliati. U: Gajret- /Sarajevo/. - VI, 8-9 /1913/, s. 171.

“Iz Imrulkajsova divana; preveo F. Nediati. U: Gajret /Sarajevo/. - VI, 8-9 /1913/, s. 170.

“Iz “Kitfibu’l-egfini”: Ibn Alga i ljubitelj pjesme; s arapskog F. Nerdzati. Bayraktarević U: Gajret /Sarajevo/. - VI, 6-7 /1913/, s.142-143.

“Pjesma. U: Gajret /Sarajevo/. VI, 4-5 /1913/, s. 97.

“Dva svemira. U: Gajret /Sarajevo/. - VII, 5 /1914/, s. 74.

“Irving Washington: Zidarev doiivljaj; s engleskog F. Nedlati. U: Gajret /Sarajevo/. - VII, 3 /1914/, s.44-45.

“Strofe. U: Gajret /Sarajevo/. - VII. 1 /1914/, s.9-10.

“Iz arapske lirike: Veriina ljubav; s arapskog preveo Fehim Bajraktarevie. U: SKG /Beograd/. - VII, 7 /1922/, s. 503.

“Oskar Vajld: Sretni carevie i druge price. Ilustrovali Volter Kren i Dakomb Hud. Po sedmom engleskom izdanju preveo Pero Slijepeevie, Sarajevo, 1921. lzdaje S’tams., Petra H. Gakoviea. U: SKG /Beograd/. - VI, 8 /1922/, s.634-635.

“Aanfarina kasida. U: SKG /F3eograd/. - V, 8 /1922/, s.538-539.

“Verfina ljubav: /belegka/. U: SKG Beograd/. - VII, 7 /1922/, s.557-558.

“Iz persijske lirike: Rubaije Omar Hajam; s persijskog preveo Fehim Bajraktarevic. U: SKG Beograd/. - IX, 4 /1923/, s.266-267.

“La Liimiyya d’Abu Kabir al-Hudali; publiee avec le commentaire d’as-Sukkari: traduitee etannotee par Fchim Bajraktarcvie. U: JA /Paris/. - CCIII /1923/, s.59-115.

“Publikacija fermana iz DubrovaClog arhiva. U: SKG /Beograd/. - XIII, 6 /1924/, s.476-477.

“Vostok: /belegka/. U: SKG /Beograd/. -XI, 4 /1924/, s. 398.

“Miirchen und Traum, mit besonderer Beriicksichtigung des Orients von Georg Jacob. Hannover 1923. Heinz Lafaire - 1 1 I. s. 8°. U: PKJIF Beograd/. - V, 1-21. 1925/, s.317-318.

“Mile et un contes. Reeks et legendes Arabes, par Rene Basset. Tome I /Contes merveilleux – Comes.plaisants/. Paris, Maisonneuve freres, 1924. - 552 strane velike osmine. U: PKJIF /Beograd/. - V, 1-2 /1925/, s.216-317.

“Agatangel Krims’kij: Istorija TureUini, z 13 maljunkami, uzjato pobir se iz starodruldv XVI-XVIII bb. - Kiiev 1924 XII +226 s. Izdane Ukraiinske Akademlie Nauka. U: PKJIF /Beograd/. - VI, 1 /1926/, s.132-133.

“Algama Ben ‘Abada: Diwan, accompagne du commentaire as-Santamari. Edits par Mohammed Ben Cheneb. Alger: Jules Carbone!, Paris: Edouard Champion 1925. U: OLZ /Leipzig/. - 29, 9 /1926/, s.668-669.

“Burak u Gorskom vijencu. U: PKJIF / Beograd/. - VI, 2 /1926/, s.280-281.

“Enno Littmann: Morgenlandische Worter im Deutschen. Zweite vermehrte und verbessertc. Auflage. Tubingen 1924. J. C. Mohr. XII + 163 s. 8°. U: PKJIF /Beograd/. VI, 2 /1926/, s.313-314.

“Georg Jacob: Der Einfluss des Morgenlandes auf das Abendland, vornemlich willirenci des M incl-alters. - Hannover 1924, Heinz Lafaire. 98 s. 8°. U: PKJIF Beograd/. - VI, 1 /1926/, s.129-132.

“Iz persijske lirike: odlomci iz Sadia; preveo s persijskog Fchim Bajraktarevie. U: SKG /Beograd/. - XVIII, 5 /1926/, s.346-348.

“Krymsky, Agathangel: Geschichte der Thrkei. Kiew 1924, Druckerei der Ukrainischen Akademie der Wissenschaften. - XII u. 226 S. /In ukrainischer Sprache/. U: MOG /Wien/. - 11/1926/, s.335-337.

“Tiirkische Marchen, herausgegeben von Fr. Giese. Eugen Diderichs, Jena 1925. 80.307 strana. U: PKJIF /Beograd/. - VI, 2 /1926/, s.328-329.

“Tfirkiin Jordu. Der Tiirken Heimatland. Eine geographische-politische Landschilderung von Karl Klinhardt, L. Friederischen & CO., 1925. U: SKG /Beograd/. - XVIII, 8 /1926/, s.627-628.

“Alois Hajek: Bulgarien unter der Tiirkenherrschaft” Deutsche Verlags-Anstalt Stuttgart, Berlin und Leipzig 1925. U: GSND /Skoplje/. -111, 1 /1927/, s. 316.

“Le Diwan d’Abii Kabir al-Hudali; publie avec le commentaire d’as-Sukkari; traduit et annote par Fehim Bajraktarevia. U: JA /Paris/. - CCXI /1927/, s.1-94.

“Ficdierald i Omer Hajam. U: Strani pregled /Beograd/. - 1, 2, /1927/, s.101-114.

“Henry Minetti: Osmanische Provinziale Baukunst auf dem Balkan. Ein Beitrag zur Baugeschichte des Balkans. Mit 2 farbigen Tafeln und 119 Textabbildungen. Hannover

1923. Orient-Buchhandlung. Heinz Lafaire, 4°, 72 s. U: GSND /Skoplje/. - III, 1 /1927/, s.316-317.

“Mitteilungen zur osmanischen Geschichte, herausgegeben von Prof. Dr. F. Kraelitz und Dr. S., Wit-tek. Band I, e, 248 strana. Bee 1921-1922; II, im Verein mit Prof. Dr. Giese und S., Wittek heraus-gegeben von Prof. Dr. F. Kraelitz. Hannover 1923-1926, 8°, 344 strane. U: PKJIF /Beograd/. - VII, 1-2 /1927/, s.253-256.

“N. K. Dmitriev: Problemy i dostrienija bosnijskoj turkologii. /Zapiski Kollegii Vostokovedov pri Aziatskom Muzce Akademii Nauk, Leningrad, 1926. tom IL s. 97-108/. U: PKJIF /Beograd/. - VII, 1 /1927/, s.251-253.

“Rena Basset: Le folklore dans le Journal Asiatique, 1822-1920, /Extrait de la Revue Africainc/.Jules Carbone!, Alger 1921, 8°, strana 34. U: PKJIF /Beograd/. - VII, 1-2 /1927/, s.334-335.

“Tadeusz Kowalski: Osmanisch-tiirkische Volkslieder aus Mazedonien. IzaS’jo u Wiener Zeitschrift fijr die Kunde des Morgenlandes, knjiga XXXII I, strana 166-231. Bea. U: GSND /Skoplje/. – III. 1 /1927/, s.319-320.

“Voyage en Turquie et en Grece. du R. S., Robert de Dreux, aumonier de l’ambassade de France 1665-1669, publie et annote par Hubert Pernot. = Collection de l’Institut Neo-hellenique de l’Universite de Paris, fasc. 3. - Paris, 1925. - 80, XII +202 s. U: GSND /Skoplje/. - III, 1 /1927/, s.315-316.

“Carl Patsch: Drei bosnische Kulturstatten; iza§lo u Wiener Zeitschrift fiir die Kunde des Morgen-landes, XXXII. /Band = 1925/, s. 137-155. U: GSND /Skoplje/. - V, 2 /1928/, s.358-359.

“Iz Jugoslavije pod Turcima. U: SKG /Beograd/. - XXIII, 6 /1928/, s.462-464.

“Kongres orijentalista u Oksfordu. U: SKG /Beograd/. - XXV, 4 /1928/, s.293-299.

“Max Freiherr von Oppenheim: Der Djerid und das Djerid-Spiel. Sonderdruck aus Islamica. vol. II, fasc. 4 /Festschrift fur Prof. A. Fischer, Leipzig/. - Verlag der Asia Major, Leipzig. 1927. - 36 strana. U: GSND /Skoplje/. - V, 2 /1928/, s.350-352.

“Rustem i Suhrab: epizoda iz Aahname u 24 pevanja / Firdusi; prevod s persijskog dr Fehim Bajrak- tarevie. - Beograd: Srpska knklevna zadruga, 1928. - 107 s. - /SKZ Kolo. XXXI: 208/ Firdusijev Evot i dela / F. B.: Ill - LXXX. – Pogovor, s.103-107.

“Start arapski pisci o Srbima i drugim Slovenima. U: SKG /Beograd/. - XXIII, 2 /1928/, s.140-145.

“Pejzai u staroj arapskoj poeziji. U: “Zbornik u cast Bogdana Popovida”. - Beograd: Geca Kon, 1929, s.185-195.

“A. R. Nykl: A Compendium of Aljamiado-Literature, containing: Rrekontamiento del Rrey A I iS’an-dere /an aljamiado version of the Alexander legend, with an introduction, study of the Aragonese traits, notes and glossary/, The History and Classification of the Afiamiado

Literature. Extrait de la Revue Hispanique, tome LXXVII. - New York, Paris 1929. - 207 s. 8°. U: GSND /Skoplje/. - VII-VIII, 3-4 /1929-1930/, s.394-395.

“Franz Babinger: Die Geschichtsschreiber der Osmanen und ihre Werke. Mit einem Anhang: Osmanische Zeitrechnungen von Joachim Mayer /Walchsee/. Leipzig 1927, Otto Harrassowitz. - VIII+ 477 strana vel. 8° U: GSND /Skoplje/. - VII-VIII, 3-4 /1929-1930/, s.391-394.

“E. de Zambuar: Menuel de Genealogie et de chronologie pour l’histoire de (‘Islam. Avec 20 ta-bleaux genealogiques hors texte et 5 cartes. Hanovere 1927. Librairie Orientaliste Heinz Lafaire, exii-teur. 4°, strana XII + 388. U: PJKIF Beograd/. - X, 2 /1930/, s.295-298.

“Jedna nova versija srpskog mevluda U: PJKIF /Beograd/. - X, 1 /1930/, s.83-87.

“Les etudes islamiques en Yougoslavie. U: ArO /Praha/. -111, 3 /1931/, s.492-507.

“Hrikanstvo i islam pod sultanima. U: SKG /Beograd/. - XXXII, 7 /1931/, s.556-561.

“Hrikanstvo i islam pod sultanima. U: SKG Beograd/. - XXXII, 8 /1931/, s.641-649.

“Jedna bujuruldija o Prvom srpskom ustanku. U: GSND /Skoplje/. - XI, 5 /1931/, s.145-157.

“Osnivanje janieara i hadii Bekta: sev blagoslov. U: “Politika” /Beograd/. - XXVIII, 8144 /6. do 9.1 1931, s.19-20.

“Enzyklopaedie des Islam - Encyclopedie de Islam - The Encyclopaedie of Islam. U: PKJIF /Beograd/. - XII, 2-3 /1932, s.205-208.

“Esterhazijevi turski spisi o Jugoslaviji, naroeito o Baekoj /poi. 17. veka/. U: GID /Novi Sad/. - V, 3 /1931, s.342-257.

“Les etudes islamiques en Yougoslavie. U: Actes du XVIII’ Congres International des Orientalistes /Leiden, 7- I 2 I X 193 1 /. - Leiden: E. .1.Brill, 1932, s. 240-241.

“Fekete, Ludwig: Tiirkische Schriften aus dem Archive des Palatins Nikolaus Esterhazy 1606-1645. Mit 10 Tafeln und 1 Kane. Im Auftrag des Ffirsten Paul Esterhazy, Budapest. 1932 /=Schriftendes Palatins Nikolaus Esterhazy, Band II / - Velika. LXXI + 503 strane. U: GID /Novi Sad/. - V, 3 /I932, s.466-472.

“H. Lammens: L’islam Croyances et Institutions. Imprimerie Catholique, Beyrouth 1926. 80, 28. Strana. U: PKJIF /Beograd/. -XII, I /1932/, s.144-148.

“Jean Deny: Sommaire des archives turques du Caire. Imprime par l’ Imprimerie de l’ Institut francais d’archeologie orientale du Caire pour la Societe royale de geographic d’Egypte, 1930. - s. VIII + 638 vel. 8°. U: PKJIF /Beograd/. - XII, 2-3 /1932/, s.274-276.

“Je li Nasredin Hodza Ziveo U: Politika /Beograd/. - XXIX, 8500 /6. do 9. I. 1932/, s. 24.

“Mostar. U: Enzyklopaedie des Islam /Leiden/. - III /1932/, s.655-656.

“0 izdanjima Agikpaazadetove hronike. U: SKG /Beograd/. - XXXVI, 6 /1932/, s.461-465.

“Povodom Abase Jovana Biea. U: PKJIF /Beograd/. - XII, 2-3 /1932/, s.175-177.

“Arapska teorija o poreklu trubadurske poezije. U: SKG /Beograd/. - XXXIX, 2 /1933/, s.143-148.

“III. Jedan persijski tekst o bitci na Kosovu. U: “Politika” /Beograd/. - XXX, 8954 /15. do 18. IV 1933/, s. 9.

“Ludwig Fekete: Einfiihrung in die osmanisch-tiirkische Diplomatik der tiirkischen Bitmas-. sigkeit in Ungarn. 1. Lieferung. Tafeln I - XVI. Budapest 1926. - P, LX VIII + 35 strana. U: GID /Novi Sad/. - VI, 3 /1933/, s.406-411.

“Mustafa Pasha Bushatli U: Enzyklopaedie des Islam /Leiden/. - III /1933/, s.826,827/ isti clanak u fr. i engl. izdj. R3 114. 0 Jurucima. U: Politika /Beograd/. - XX, 8858 /6. do 9. I 1933/, s.21-22.

“0 Rikertovim prevodima i prepevima iz Sahname. U: “Misao” /Beograd/. - XV, 321-324 [tj. XL11, 1-4] /1933/, s.197-205.

“Uskiip /serhisch: Skoplje/. U: Enzyklopaedie des Islam /Leiden/. - IV /1933/ s.1139-1141.

“Varna. U: Enzyklopaedie des Islam /Leiden/. - IV /1933/, s.1159-1161.

“Abu Kabir al-Hudhali. U: Enzyklopaedie des Islam /Leiden/. - Erganzungsband, Lfg. 1 /1934/, s.6-7.

“Banjaluka. U: Enzyklopaedie des Islam /Leiden/. - Erganzungsband, Lfg. 1 /1934/, s.38-39.

“Dye mohamedanske biblicke basne. Prelail Otto F. Babler. Svat9 Kopetl’ek /u Olomoueds 1934. -s. 30 i 2 slike od Alberta Schamini-a. U: PKJIF /Beograd/. - XVI, 1-2/1934/, s.234-235.

“Enzyklopaedie des Islam. - Encyclopedie de Islam - The Encyclopaedie of Islam. U: PKJIF /Beograd/. - XIV, 1-2 /1934/, s.207-208.

“Jedno tajno pismo sultana Bajezida prvog o bitci na polju Kosovu. U: “Politika” /Beograd/. - XXXI, 9214 /6. do 9. 1. 1934/, s. 23.

“Jog’ jedan dokaz za istoZno poreldo naalh legendi o potopu. U: PKJIF /Beograd/. - XIV, 1-2/1934/, s.193-194.

“Mnogi turski izvori tvrde da Kosovska bitka nije bila 1389. U: “Politika” /Beograd/. - XXXI, 9301 /7. do 10. IV 1934/, s. 6.

“Nasr al-Din /Aussprache: Nasreddin/ Khodja. U: Enzyklopaedie des Islam /Leiden/. - III /1934/, s.946-948.

“Nasredin-hodiin problem. U: PKJIF /Beograd/. - XIV, 1-2/1934/, s.81-152.

“Pritice o Goji. Egipatski humor. Preveo Beeir Kasumovid. = Narodna knjfinica. hr. 10. Beograd/bez godine/ s. 1-48. U: PKJIF /Beograd/. - XIV, 1-2 /1934/, s.272-274.

“Yaraken, Gesamtbezeichnung fur Wanderende Ttirkenstamme in Klein Asien und sporadisch auf der Balkan-Halbinsel. U:

Enzyklopaedie des Islam /Leiden/. - IV /1934/, s.1273-1274.

“Zenta. U: Enzyklopaedie des Islam /Leiden/. - IV /1934/, s.1327.

“A. J. Wensinck: The Muslim Creed, its Genesis and Historical Development. Cambridge University Press 1932. /Strane IX + 303/ U: PKJIF /Beograd/, - XV, 1-2/1935/, s.300-302.

“Enzyklopaedie des Islam. - Encyclopedic de Islam - The Encyclopaedie of Islam. U: PKJIF /Beograd/. - XV, 1-2 /1935/, s.239-240.

“Enzyklopaedie des Islam. Lieferung 52 /Nah- ‘Othman b. Liefcrung 53 / Othman h. Allan -Peshawar/. - Leiden, E. J. Brill A. G., 1935. U: Strani pregled /Beograd/. - VI, 1-4 /1935/, s.162-163.

“Hans Jensen: Neupersische Grammatik mit besonderer Beriicksichtigung der historischenEntwicIdung. - Heidelberg, 1931, Carl Winter’s Universitatbuch-handlung /s. XVI - 320 in 8°/. U: Strani pregled /Beograd/. - VI, 1-4 /1935/, s.165-167.

“Heuser, Fritz und Ilhami. Tiirkisch-Deutsches Worterbuch Mirkce-Almanca Lugat/. Druckund Verlag “Universum” Stambul-Galata, 1931 - sir. XVI + 568 +8 in 8°. U “Strani pregled” /Beograd/. - VI, 1-4 /1935/, s.164-165.

“Jedan odvojeni prikaz Kosovske bitke. U: “Politika” /Beograd/. - XXXII, 9570 /6. do 9. I 1935/, s.31.

“Koran. Prvi tipiny preklad z arabgtiny poridil Dr. A. R. Nykl. MCMXXX1V. Nakladatclstvi L. Mazai.’.v Praze. - 80, strana XXXI + 360. U: PKJIF /Beograd/. - XV, 1-2 /1935/, s.268-270.

“Nisch /serbisch: Nig/U: Enzyklopaedie des Islam /Leiden/. - III /1935/, s.1000-1001.

“Nisib. U: Enzyklopaedie des Islam /Leiden/. - III /1935/, s. 1004.

Ottoman Statecraft: The Book of Counsel for Vezirs and Governors /Nasa’ih ve’l-iimera/ of San Mehmed Pascha, the Defterdar. Turkish Text with Introduction, translation and notes by Walter Livingston Wright. Princeton: Princeton University Press 1035. - 8°, XV + 172 /engleski tekst/ i X + 135 /turski tekst/U: PKJIF /Beograd/. - XV, 1-2 /1935/, s.297-300.

“Paswan-Oghlu. U: Enzyklopaedie des Islam /Leiden/. -111 /1935/, s.1117-1118.

“Peeenegen. U: Enzyklopaedie des Islam - /Leiden/. - /1935/, 1, s.118-1120.

“Peeenjezi: Jedan izumrli turski narod eije je blago nadeno u Banatu, a eije je pismo tek sada de:SifrovaS. U: “Politika” /Beograd/. - XXXII, 9678 /27. do 30. IV 1935/, s. 6.

“Turski dokumenti manastira sv. Trojice kod Plevlja /sa 6 faksimila/. - Sarajevo: DrZavna gtampa-rija, 1935. - 25-28 + /3/; 4°. - /SKA. Spomenik LXXXIX; drugi razred; drugtv. i istor.nauke; 62/.

“[Un rapport singulier sur la bataille de Kosovo]. U: “L’Europe Centrale” /Praha/. - /16. II 1935/.

“Union Academique Internationale. Concordance et Indices de la Tradition Musulmane /Les six livres, Le Musnad d’al Darhni, le Muwatta’ de Malik, le Musnad de Ahmad ibn Hanbal/ par A. J.Wensinck, docteur-es- lettres, professeur a l’Universite de Leiden, avec le concours de nombreux ori-entalistes. Livraison I /abada-Allah/, 1933; livraison II /Allah-bird, 1934; livraison III /birr-haj-jada/, 1934. E. J. Brill, Leiden. - Svaka sveska ima po 80 stranica 2° i staje po 10 holandskih guldni.U:PKJIF /Beograd/. - X”, 1-2 /1935/, s.306-307.

“Usimah Memoirs Entitled Kitab al- Ilibar by Usamah ibn Munqidh. Arabic text edited from theunique manuscript in the Escurial Library, Spain, by Phillip K. Hitti. Princeton: Princeton University Press, 1930.U: PKJIF /Beograd/. - XV, 1-2 /1935/, s.295-297.

“Abisinija i Islam. U: “Pravda” Beograd/. - XXXII, 11301-4 /1 1 . do 14. IV 1936/.

“Enzyklopaedie des Islam. Lieferung 54 /Peshawar - Rassiden/ - Lieferung 55 /Rassiden - Ruzzi b. Tala’i/ - Erganzungsband Lieferung 2 / Djughrifiya - Leiden, Verlagsbuchhandlung vor-mals E. J. Brill A. G. 1936. U: PKJIF /Beograd/. - XVI, 1-2 /1936/, s.351-352.

“L’etat actuel des etudes islamiques en Yougoslavie. U: RIEB /Beograd/. - II, T. I-II, 3-4 /1936/, s.241-269.

FB 150. Hermann, Albert: Historical and Commercial Atlas of China. /Harvard - Yenching Institute, Monograph Series, Volume I/. Cambridge, Massachusetts, Harvard University Press, 1935 /Leipzig: Harms sowitz/ U: GGD Beograd/. - XXXII /1936/, s.110-113.

“Ibn Dawad U: Enzyklopaedie des Islam /Leiden/. - Erganzungsband, Lfg. 2 /1936/, s.91-92.

“Ibn Kuzman. U: Enzyklopaedie des Islam. /Leiden/. Erganzungsband, Lfg. 2 /1936/, s.94-95.

“Milivoj Mahe: Bulbulistan du Shaikh Fewzi de Mostar Poete Herzegovien de Langue Persane. Libraire L. Rodstein, Paris /Ve/, 1935 /189 s. 80/U:PKJIF /Beograd/. - XVI, 1-2 /1936/, s.375-379.

“0 Pomacima i Torbagima. U: “Politika” /Beograd/. - XXXIII, 9926 /6. do 9.1 1936/, s.19.

“Petrovaradin. U: Enzyklopaedie des Islam /Leiden/. - III /1936/, s.1153.

“Pleven /Plewna, Plevna, tiirkisch Plewne/ U: Enzyklopaedie des Islam /Leiden/. - III /1936/, s.1158-1159.

“Pomaken U: Enzyklopaedie des Islam /Leiden/. - III /1936/, s.1159-1162.

“Poiarevac. U: Enzyklopaedie des Islam /Leiden/. - 111 /1936/, s.1163-1164.

“Prolaz turske misije kroz Beograd posle Poiarevaekog mira. U: “Politika” Beograd/. - XXXIII, 10019 /11. do 14 IV 1936/, s.19.

“Gta je islam zavegtao Evropi. U: SKG /Beograd/. - XLIX, 5 /1936/, s.380-382.

“Union Academique internationale, Concordance et indices de la Tradition

Musulmane /Les six livres, le Musand d' le Muwatta' de Malik, le Musand de Ahmad ibn Hanbal/ par A. J.Wensinck, docteur-es-lettres, professeur a l'Universite de Leiden, avec le concours de nombreux orientalistes. Livraison IV /bajada-gabahat, 1935; livraison V /kabaha-gawaza/. 1935. Librairie etimprfmerie E. J. Brill S. A., Leiden - Svaka sveska /od 80 strana u foliu/ staje po 10 holandskih guldni.U: PKJIF /Beograd/. - XVI. 1-2 /1936/, s.405-406.

"Arthur Christensen: L'Iran sous les Sassanides Copenhague, 1936. - Levin & Munksgaard – Einar Munksgaard. - S. 559, vel. 8°. U: "Strani pregled" /Beograd/. - VII-VIII, 1-4 /1936-1937/, s.316-321.

"Ferdousi: gahnameh. Gild I-IX. Teheran 1313-1314. Ferdowsi's Shahnameh. Vol. 1-IX. Teheran 1934-1935; Beroukhim, publischer, Bookseller & printer. U: "Strani pregled" Beograd/. - VII-VIII, 1-4 /1936-1937/, s.326-328.

"Martii Rasanen: Tiirldsche Sprachproben aus Mittel-Anatolien /=Studia Orientalia edidit Socictasorientalis fennica, VI-2 et VIII-2/ U: "Strani pregled" Beograd/. - VII-VIII, 1-4/1936-1937/, s.321-322.

"Sedad et Vedad Ors /Zeki/, Reflexions sur une reforme de la syntaxe turque. /Revue internationale de l'enseignement, 15 janvier 1935. s., 13-54/ U: "Strani pregled" /Beograd/. - VII-VIII, 1-4/1936-1937/, s.322-325.

"Arthur Christensen: Les gestes des rois dans les traditions de l'Iran antique /=Universite de Paris. Conferences Ratanbai Katrak, III/. - Librairie Orientaliste Paul Geuthner, Paris. 1936, s.143U: PKJIF /Beograd/. - XVII, 2 /1937/, s.354-357.

"Drugi kongres Turskog istorijskog drugtva. U: PKJIF /Beograd/. - XVII, 2 /1937/, s.360-364.

"Edmond Saussey: Litterature populaire turque /=E t u des or i en t al es publiees par l' Institut franpais d'archeologie de Stamboul sous la direction de M. Albert Gabriel, IV/. E. de Boccard, editeur, Paris 1936. U: PKJIF /Beograd/. - XVII, 1 /1937/, s.178-180.

"Edmond Saussey: Prosateurs tures contemporains /=E t u d es oriental es publiees par l'Institutfranpais d'archeologie de Stamboul sous la direction de M. Albert Gabriel. I /. - E. de Boccard, editeur. Paris 1935. U: PJKIF /Beograd/. - XVII, 1 /1937/, s.148-151.

"Enzyklopaedie des Islam, Erganzungsband. Lieferung 3 /Kali Merw al-Shalcidjan/ + Lieferung /Merw al-Shahidjan-Sildan/. Leiden, Verlagsbuchhandlung E. J. Brill. 1937. U: PKJIF /Beograd/. - XVII, 2 /1937/, s.294-296.

"Firdusi: povodom knjige Henry Masse: Firduosi et repopee nationale. U: SKG /Beograd/. - L, 6 /1937/, s.475-479.

"Jog jedan turski prikaz Kosovske bitke. U: "Politika" /Beograd/. - XXXIV, 10395 /1. do 4. V 1937/, s.10.

"Ko je Zmajev Mirza Shafi? U: "Politika" /Beograd/. - XXXIV, 10283 /6. do 9. I 1937/, s.19.

“0 nagim mevludima i o mevludu uopgte. U: PKJ1F /Beograd/. - XVII, I /1937/, s.1-37.

“Relations culturelles tu:co-yougoslaves. U: [Recueil des II Cong.-es Turc d’Historie], Devlet Basımevi, İst., 1937, s.1-12.

“Sveznanje: Opgti enciklopedijski leksikon. - Beograd: Narodno delo, 1937, s. 80

“Tfirk-Yugoslav Kiiltiir Miinasebeti. U: [Ikinci Ttirk Tarih Kongresi Yayını], Devlet Basımevi, İst., 1937, s.10.

“Umajiei a ne Umajeviei /Omajeviei/ U: PKJIF /Beograd/. - XVII, 2 /1937/, s.271-273.

“Utisci sa Kongresa u Dohnabahei. U: “Gajret” /Sarajevo/. - XVIII, 14/1937/, s.260-261.

“Utisci sa Kongresa u Dohnabahei. U: “Politika” /Beograd/. - XXXIV, 10560 /18. X 1937/, s. 4.

“Le Deuxieme Congres turc d’Histoire. U: RIEB /Beograd/. - III, II /6 /1938/, s.611-615.

“L’etat actuel des etudes islamiques en Yougoslavie /Resume/U: Atti del XIX Congresso Internazionale degli Orientalisti. - Rome, 1938, s.515-520.

“Jedna Bigagieeva pozajmica iz Getea. U: PKJIF /Beograd/. - XVIII, 1-2 /1938/, s.265-270.

“Knjiga o Balkanu I Beograd 1936/, XVI +448 S. 80 /mit 44 Bildern and Karten/. II /Beograd 1937/. IV + 348 S. 8°. Izdanje Balkanskog Instituta. U: Ar0 /Praha/. - III, 1-2 /1938/, s. 362.

“La Litterature Aljamiado en Yougoslavie. /Resume/ U: Recueil des communications XX’ Congres International des Orientalistes. Bruxelles. 1938, s. 64.

“Persija kao cilj raznih putnika i pustolova. U: “Politika” Beograd/. - XXXV. 10744 /23. do 26. IV 1938/, s. 13.

“Poreklo i znaenje polumeseca. U: “Politika” /Beograd/. - XXXV, 10640 /6. do 9.1 1938/, s. 13.

“Ehdem M. Bulbulovie: Turd i razvitak turske driave sa uvodom u kulturnu i politreku povjest islama. Sarajevo 1939. tamparija Bosanska Pogta. - /Strana XV + 239/ U: PKJIF /Beograd/. - XIX, 1-2/1939/, s.212-214.

“Enzyklopadie des Islam, Erganzungsband, Lieferung 5 /Siidan-Ziryab/. - Leiden. Verlagshuchhandlung E. J. Brill 1938. U: PKJ1F Beograd/. - XIX, 1-2/1939/, s.175-176.

“Ettore Rossi: Manuale di lingua turca. Vol. I. Grammatica elementare, esercizi, vocabolarietti /=Publicazioni dell’ Istituto per l’Oriente/. Roma, Istituto per (‘Oriente, 1939 - XVII. - S. VI +159 in 80.Cena 18 lira. U: PKJIF /Beograd/. - XIX, 1-2 /1939/, s.200-203.

“Luigi Bonelli: Lessico turco-italiano /=Publicazioni dell’ Istituto per l’Oriente/. Roma, Istituto per(‘Oriente, 1939 - XVII. S. XI + 447 in 8°. Cena 50 lira. U: PKJIF Beograd/. XIX, 1-2 /1939/, s.196-200.

“Mayer, L.A.: Saracenic Heraldy, a Survey. Oxford, at the Clarendon Press: MCM XXXIII.

s. XVI +302 e'etvrtine sa 71 tablom. U: PKJIF Beograd/. - XIX, 1-2/1939/, s.209-212.

"Peres, Henry: L'Espagne vue par les Voyageurs Musulmane de 1610 a 1930. Paris: Adrien-Mai-sonneuve 1937. /XXIII, 98 S / gr. 80. Public de l'Institut d'Etudes Orientales. Faculte des Laves d'Alger, VI. U: OLZ /Berlin/. - 42, 10 /1939/, s.640-642.

"Poreklo Turaka. U: "Politika" /Beograd/. - XXXVI, 10996 /6. do 9. I 1939/, s. 4.

"Topkapi Sarayi Müzesi Arşivi Kilavuzu. I. Fasikiil. A-B-C. İstanbul, Devlet Basunevi. Strana 6 +IV + 96 vel. 8°, sa 14 faksimila. U: PKJIF /Beograd/. - XIX, 1-2 /1939/, s.206-209.

"Uticaj Istoka na Getea U: GNe /Beograd/. - XLVIII /1939/, s.1-132.

"Nag muslimani u turskoj driavnoj upravi i nauci. U: "Politika" /Beograd/. - XXXVII, 11645 /2. XI 1940/, s.10-11.

"Brockelmann, Carl: Geschichte der islamischen Viilker und Staaten. Munchen: R. Oldenburg 1939. /XII, 495 S., ktn / gr. 8° = Geschichte der Staaten und Volker. U: OLZ Berlin/. - 44, 5/6 /1941/, s.233-238.

"Kako su Turci zvali Beograd? U: "Politika" /Beograd/. - XX XVIII, 11710 /6. do 9. I 1941/, s.7.

"Atiya, Aziz Suryah: Egypt und Aragon. Embassies and Diplomatic Corespondence between 1300 and 1330 A. D. Leipzig: Dt. Morgenland. Gesellschaft. F. A. Brockhaus in Komm /73 Si gr. 80 U: OLZ Berlin/. - 45, 7/8 /1942/, s.309-311.

"Oppenheim, Max Freiherr von: Die Beduinen. Unter Mitarbeitung von Erich Briiunlich und Werner Caskel. Bandl. Die Beduinenstamme in Mesopotamien und Syrien. Leipzig: Otto Harrassowitz 1939. /XII, 387 S., 21 Tafeln und 3 KTN / 4° U: OLZ /Berlin/. - 45.5/6 /1942/, s.243-247.

"Banaluka. Banjaluka. U: IA /İstanbul/. - 2 /1943/, s.299-300.

"Ebu Kebir. U: IA /İstanbul. - 4 /19, Si, s.33-34.

"Kako su Turd zvali Beograd. U: GSAN /Beograd/. - I, 1-2 /1949/, s.260-261.

"Proue'avanje arapskih dokumenata. /Rad u DrIavnom arhivu u Dubrovniku/U: IC /Beograd/. - II /1949-1950/, s.318-319.

"Proaavanje orijentalne zbirke Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. U: IC /Beograd/. - II /1949-1950/, s.321-322.

"Prodeavanje turskih dokumenata. Rad u Driavnom arhivu u Dubromiku. U: IC /Beograd/. - II /1949-1950/, s.316-318.

"Ibn Dawud. U: IA /İstanbul. - 47 /1950/, s.721-722.

"Ibn Kuzman. U: IA /İstanbul/. - 48 /1950/, s.763-766.

"Ferdousi: gahnameh. Gild X: mulhaqat, Teheran, 1315. U: POF /Sarajevo/. - II /1951/, s.320-321.

"Riza Nour: Namik Kemal, grand poete et ideologue turc /Revue de turcologie. fond a Paris le prof. Dr. Riza Nour, tome H, Iivre 2/. -

Alexandrie, Ims., Hamonda, 1936. Strana 720 vel. 80. U: POF /Sarajevo/. - 11/1951/, s.319-320.

“A. R. Nykl: Hispano-Arabic Poetry and its Relations with the old Provencal Troubadours. Baltimore 1946, XXVII + 416, 80. U: IC /Beograd/. - III /1951-1952/, s.398-401.

“Izvegtaj o radu na prouavanju orijentalnih rukopisa u Dubrovniku, Cavtatu i Zagrebu /1950/U: IC Beograd/. - Ill /1951-1952/, s.444-447.

“Kako su Turci zvali Beograd. U: IC /Beograd/. - III /1951-1952/, s.209-225.

“A. R. Nykl: Gonzalo de Arcote y de Molina’s Discurso sobre la Poesia Castellana contenida eneste libro /i. e. El Libro de Patronio El Conde Lucanor/ and Bartholomacus Gjorgievii: Baltimore 1948. - s. 28; 80. U: POF /Sarajevo/. - HI-IV /1952-1953/, s.635-636.

“Annemarie Schimmel: Die Bildersprache Dschelaladdin Rumis /=Beitritge zur Sprach and Kulturgeschichte des Orients, Heft 2, Waldorf-Hessen 1949/, s 62; 80. U: POF /Sarajevo/. - III-IV /1952-1953/, s.629-630.

“Besim Korkut: Gramatika arapskog jezika za I i II razred klasfene gimnazije. Svjetlost. Sarajevo/1952 - s. 224, 80. U: POF /Sarajevo/. - III-IV /1952-1953/, s.640-643.

“Carlo Alfonso Nall ino: Raccolta di Scritti editi e inediti. Vol. II, L’ Islam. Dogmatica. gismo. Confraternite. A cura di Maria NaliS. - Roma, 1940, in - 80, IV + 474 s., U: POF /Sarajevo/. - III-IV /1952-1953/, s.634-635.

“Le Diwan de Ka’b Ibn Zuhair, edition critique par Tadeusz Kowalski /=Polska akademia umetnosci. Meinoires de la Commission orientaliste No 38/, Krakow 1950, s. 148 + XLI. U POF /Sarajevo/. - 111-1V /1952-1955/, s.630-632.

“Jedan savremeni persijski izvor o bici na Kosovu. U: POF /Sarajevo/. - III-IV /1952-1953/, s.5-21.

“Najnovija izdanja Portae linguarum orientalium. U: POF /Sarajevo/. -111-IV /1952-1953/, s.636-640.

“Poreklo Ukupline Povijesti turske carevine. U: POF /Sarajevo/. - III-IV /1952-1953/, s.589-595.

“Turkish Reader by S., Wittek, 2. Vocabulary to the Thrkish Reader, London – Lund Hamphrics &Co. /1945/U: POF /Sarajevo/. - III-1V /1952-1953, s.643-644.

“Documenta islamica inedita. Mit der Redaktion beauftragt J. W. Rick. Berlin: Akademie-Verlag. 1952. 278 S. m. Abb., 10 Taf. gr. 80. U: OLZ Berlin/. - 48, 3/4 /1953/, s.156-160.

“Littmann, Enno: Islamisch-arabische Heiligenlieder, Aufgezeichnet hrsg. u. tibers. Mentz: Verl. d.Akad. d. Wis., u. d. Lit, Ink Komm. Franz Steiner Verl. Wiesbaden /1951/. 74 S. gr. 8° = Ahhandlg. d.Geistes-u. sozial-Wis. K1. Jahr 1951, Nr. 2. U: OLZ /Berlin/. - 48, 1/2 /1953/, s.61-62.

“Lirika Istoka /Najnovija Antologija celokupne istoe’ne lirike/U: Stvaranje /Cetinje/. - IX, 6 /1954/, s.390-397.

“Naga knjiievnost u najnovijoj istoriji svetske literatüre. U: Knjfievne novine Beograd/. - I, 22 /10. IV 1954/, s.5-6.

“Oppenheim, Max Freiherr von: Die Beduinen. Unter Mitbearbeitung von Erich Briiunlich und Werner Caskel. Band II: Die Beduinenstamme in Palastina, Transjordanicn, Sinai, Hedjaz. Leipzig: Otto Harrassowitz 1943. XVI, 447 S., 13 Taf., Ktn; 40 Band Ill: Die Beduinenstamme in Nord und Mittelarabien und im Irak. Bearb. u hrsg. v. Werner Caskel. Teil I. u. 2. Wiesbaden: Harrassowitz 1952. XV. 495. S., 2 Kt. 4°. U: OLZ /Berlin/. - 49, 3/4 /1954/, s.149-153.

“Pobeda narodnog jezika i stiha u turskoj poeziji. U: Knjiievne novine /Beograd/. - I, 7 /25. 11 1954/ 1955, s. 4.

“Dubrove’ani i Zadrani u Hiljadu i jednoj nod U: 1t /Beograd/. - V /1954-1955/, s.155-165.

“Eberhard, Wolfram und Pertev Naili Boratav: Typen Tiirldscher Volks-Marchen. Franz Steiner Verlag GMBH, Wiesbaden 1953. S. XI + 508, 8° /=Akademie der Wissenschaftcn und der Literatur. Veroffentlichungen der orientalischen Komission Band V/U: POF /Sarajevo/. - V /1954-1955/, s.340-342.

“Hans Wehr: Arabische Worterbuch Birdie Schriftsprache der Gegenwart, Unter Mitarbeit mehrerer Fachgenossen bearbeitet und herausg. Arabisch-Deutsch. I-II. Otto Harrassowitz, Leipzig 1952. U: POF /Sarajevo/ - V .1954-1955/, s.342-344.

“Heuser-evket: Tiirkiscn-Deutsch Worterbuch. 3. verbes. und stark erweiterte Ault verfasset undherausg. von Fritz Heuser, 1953. Otto Harrassowitz- Wiesbaden. U: POF /Sarajevo/. - V /1954-1955/, s.344-345.

“Ibn Chaldun: Ausgewahlte Abschnitte aus der Muyaddima. Aus dem Arabische von Annemarie Schimmel. -Tubingen, J. C. Mohr /Paul Siebeck/, 1951. U: POF /Sarajevo/. - V /1954-1955/, s.346-347.

“Mehmed Fuad KoprüIü: Alcune Osservazioni intorno all’ influenza delle istituzioni bizantinesulle istituzioni ottomane /=Publicazioni dell Istituti per (‘Oriente Nr. 50/. Roma, 1953, s. IV +174.80. U: POF /Sarajevo/. - V /1954-1955/, s. 346.

“A Turkish-English Dictionary by H. C. Hony with the advice of Fahir Iz. Oxford. at the Clarendon. Press /bez godine, 30 s. net /. - An English-Turkish Dictionary by Fahir lz and H. C. Hony. Oxford. At the Clarendon Press /bez godine, 42 s. net/U: POF /Sarajevo/. - V /1954-1955/, s.338-340.

“Tursld spomenici u Ohridu. U: POF /Sarajevo/. - V /1954-1955/, s.111-135.

“Abu Kabir al-Hudhali. U: Encyclopedic de (‘Islam, nouv. ed /Leide; Paris/. - I, 3 /1955/, s.134-135.

“Die arabischen Urkunden des Staatsarchivs von Dubrovnik. U: ZDMG /Wiesbaden/. - 30, 105/2 /1955/, s. 49.

“Jedna turska pesma koja je usla u svetsku knjiievnost. U: LMS /Novi Sad/. - 131, 376, 1-2/1955/, s.142-147.

“Kreutel, R. und 0. Spies: Leben Lind Abendteuer des Dolmetschers Osman Aga. Bonn. 1954. U: Oriens /Leiden/. - 8, 2 /1955/, s.311-312.

“Lirika Zapada /Najnovija Antologija celokupne zapadne lirike/ U: Stvaranje /Cetinje/. - X, 5 /1955/, s.304-314.

“Postanak Bagagieeve agiklije i problem pozajmica u knjiievnosti: IS naroOtim ohzirom na Hajnea/U: ZFF /Beograd/. - III /1955/, s.399-419.

“[Tschudi-Festschrift]: Westostliche Abhandlungen. Rudolf Tschudi zum 70. Gehurtstag iihen-eicht von Fremden und Schulern. Hersg. von Fritz Meier. Wiesbaden: Harrassowitz 1954. V, 365 S. in. Abb.u. Taf. gr. 80. U: OLZ /Berlin/. - 50, 10 /1955/, s.442-446.

“Turska drama o Ifigeniji na Tavridi. U: “Politika” /Beograd/. – LII, 15125 /6. V 1955/, s. 9.

“Crni Orfej /Antologija modernog crnaelog pesnigtva/U: LMS /Novi Sad/. - 132, 378, 3 /1956/, s.222-228.

“Erdmann, Kurt: Arabische Schriftzeichen als Ornamente in der abendlandischen Kunst des N littelalters. Meinz: Verlag d. Akademie d. Wis. u. d. Literatur. in Komm. Franz Steiner. Wiesbaden/1954/, 49 S., 148 Textabb. gr. 80 =Akademie d. Wis. u. d. Literatur Abhandl. d. Geistes-u. Sozial-Wis.K1. Jg. 1953 Nr 9. U: OLZ /Berlin/. - 51, 7/8 /1956/, s.341-342.

“Iz novo-persiske knjiievnosti: Zakanijeve definicije ili Persiska satira tatarskog gospodstva. U: “Stvaranje” /Cetinje/. - XI, 7-8 /1956/, s.500-504.

“Doğunun Altmışıncı Yılı Münasebetiyle Köprülü Armağanı. Melanges Fuad Köprülü. İstanbul. 1953 - vol.80, s. LII + 602 /Dil ye Tarih-Cografya Fakiiltesi tarafindan neiredi I miOr. Public par la Facult6 des Lettresd’ Ankara/U: POF /Sarajevo/. - VI-VII /1956-1957/, s.309-311.

“Dopuna Clanku Kako su Turd zvali Beograd.U: POF /Sarajevo/. - VI-V[1 /1956-1957/, s.326-327.

“E. de Zambaur: Manuel de Genealogie et de Chronologie pour l’Histoire de (‘Islam. MCC 20 Tableaux genealogiques hors texte et 5 Cartes. Unveranderter Neudruck 1955. Orientbuchhancllung Hein/Lafaire, Inhaber Walther Behrens-Bad Pyrmont. - 40. strana XII + 388. U: POF /Sarajevo/. - VI-V11 /1956-1957/, s.307-309.

“Francesco Gabriel i: Sturia della letteratura araba. - Casa editrice Academia Milano /1951/. S.342 n 80 /=Storia delle letterature di tutto it mondo, collczione diretta da Vincenzo Errante/U: POF /Sarajevo/. - VI-VII /1956-1957/, s.304-307.

“Glavni Carigradski arhiv i ispisi iz njega. U: POF /Sarajevo/. - VI-V11 /1956-1957/, s.283-299.

“L. A. Mayer: Bibliography of Moslem Numismatics /India excepted/. Second. considerably enlargededition /Oriental Translation Fund, vol, XXXV/. The Royal Asiatic Society. London 1954. - 80. Strana. XII + 283. U: POF /Sarajevo/. - VI-VII /1956-1957/, s.315-317.

“L. A. Mayer: Islamic Architects and their Works. - Albert Kundig - Geneve 1956. - mkt - 1°. s. 185. U: POF /Sarajevo/. - VI-VII /1956-1957/, s.312-315.

“L. Feketc: Die Siyaqat-Schrift in der tiirkischen Finanz-Verwaltung. Bcitrag zur tiirkischenPaltiographie. Mit 104 Tafeln. Erster Band: Einleitung, Textproben. Zweiter Band: Faksimiles. /=Bihliotheca Orientalis Hungarica, VII / - Budapest, 1955. U: POF /Sarajevo/. - VI-VII /1956-1957/, s.301-304.

“Arabeske ljubavi. U: Stvaranje /Cetinje/. - XII, 7-8 /1957/, s.629-632.

“Die arabischen Urkunden des Staatsarchivs von Dubrovnik /Ragusa/U: Der Islam /Berlin/. - 33, 1-2 /1957/, s.135-141.

“Farrukh, ‘Omar A.: Abu Firas, Farisu Beni Hamdana wa Kaciruhum. A Knight and Romantic Poet. Beirut u. London: Luzac 1954. 150 s. arab. Text. 8°U: OLZ /Berlin/. - 52, 5/6 /1957/, s.250-251.

“Grunebaum, Gustave E. von: Kritik and Dichtkunst. Studien zur arabischen Literaturgeschichtc. Wiesbaden, Harrassowitz, 1955. VII. 162 S. 8°. U: OLZ /Berlin/. - 52, 3/4 /1957/, s.152-154.

“Hinz, Walther: Persisch I. Leitfaden der Umgangssprache. 2 AWL Berlin, de Gruytcr 1955. IX. 279 S.80. U: OLZ /Berlin/. - 52, 1/2 /1957/, s.66-67.

“Jedna arapska knjiga o ljubavi. U: LMS /Novi Sad/. - 133, 380, 3 /1957/, s.255-260.

“Arapska poezija. Pjesmepreveo Bolo Kukolja, Zagreb 1957.64 strane male 8°.U: PKJIF /Beograd/. - 24, 3-4 /1958/, s.344-345.

“Goethes Interesse fiir Nasreddin Chodscha. U: Jean Deny Armaganı. - Ankara: Turk Tarih Kurumu Basımevi, 1958, s.31-37.

“Lippcns, Philippe: Expedition en Arabie Centrale. Paris: Adrien-Maisonneuve 1956. X I. 215 S. 8°.U: OLZ /Berlin/. - 53, 5/6 /1958/, s.255-256.

“Osman A. Sokolovic: Pregled gtampanih djela na srpskohrvatskom jeziku muslimana Bosne i Hercegovine od 1878-1948 godine. Sarajevo 1957. s. 80. vel. 8°.U: PKJIF /Beograd/. - 24, 3-4 /1958/1959, s.342-344.

“Alessio Bombaci: Storia della letteratura turca dall’ antico impero di Mongolia all’ odierna Turchia. Casa cditricc Nuova accademia Milano /1956/. S. 526 u 80. /Storia dells Icttcraturc di tutto it mondo, diretta da Antonio Viscardi/U: POF /Sarajevo/. - VIII-IX /1958-1959/, s.230-231.

“H. A. R. Gibb: Mohammedanism -An historical survey. Second Edition /reprinted in

1954/. Oxford University Press, s. IX + 206 male 8°. U: POF /Sarajevo/. - VIII-1X /1958-1959/, s.221-223.

“Henry Peres: La literature arabe et I’islam par les textes. Les XIX et XV’ siecles. Sixieme edition. Alger, 1955. - XXVI + 273 s. 8°. U: POF /Sarajevo/. - VIII- IX /1958-1959/, s.215-218.

“Herbert Jansky: Lehrbuch der TOrkischen Sprache. 3. unveranderte Auflage. Otto Harrassowitz Wiesbaden 1955. 80. XII + 243 s. U: POF /Sarajevo/. - VIII-IX /1958-1959/, s.227-230.

“Johannes Benzing: Einftihrung in das Studium der altarahischen Philologie. – Otto HatTaSSOWItZ -Wiesbaden, 1953.8°, s. XII + 142. U: POF /Sarajevo/. - VIII-IX /1958-1959/, s.223-227.

“The Legacy of Persia. Edited by A. J. Arberry. Oxford, at the Clarendon Pres. 1953. - 8tt s. XVI +422, sa 53 tabele slika. U: POF /Sarajevo/. - VIII-IX /1958-1959/, s.218-220.

“Slfeni stihovi Laze Kostiea i Manila o Ijubavi pre rodenja. U: LMS /Novi Sad/. - 6-7 /1958-1959/, s.195-203.

“Cachia, Pierre: Taha Husayn. His Place in the Egyptian Literary Renaissance. London. Lune 1956. IX-260 S. 8° U: OLZ /Berlin/. - 54, 3/4 /1959/, s.174-177.

“Les documentes arabes aux Archives d’etat a Dubrovnik. U: “Bulletin SANU” Beograd/. - XXIV, 7 /1959/, s.59-62.

“Dve arapske Ijubavne pripovetke i njihovi odjeci u svetskoj knjfievnosti. U: ZFF /Beograd/. - IV, 2 /1959/, s.97-115.

“J. Rypka: Dejiny perske a tadiicke literatury. Praha 1956. s. 488 vel. 80: Fr. Gahrieli: Letteratura persiana. Roma 1957, s. 345-394 u 4°. U: PKJIF Beograd/ - 21, 1-2 /1959/, s.144-147.

“Kratschowski, I. J.: Russische Arabistik. Umriss ihrer Entwicklung. Obersetzt und bearbeitet von Otto Mehlitz. Leipzig: Otto Harrassowitz 1957. VIII, 303 8. gr. 8°. U: OLZ /Berlin/. - 54, 1/2 /1959/, s.40-42.

“Omer Hajjam: Rubaije. S perzijskog preveo Mirza Savfet. Drugo izd. prijevoda priredio, pogovor napisao i tumae rijcei prolirio Alija Bejtie. Zagreb, “Mladost”, 1954. U: PKJIF /Beograd/. - 25, 3-4 /1959/, s.309-313.

“Worterbuch der klassischen arabischen Sprache. Auf Grund der Sammlungcn von August Fischer. Theodor Noldeke, Hermann Reckendorf und anderer Quellen hrsg. durch die Deutsche Morgenlandischen Gesellschaft. I. Lieferung. In Verbindungen mit Anton Spitaler bearb. von Jorg Krammeru. Helmut Gotje. Wiesbaden, Harrassowitz 1957, XXXIII, 40 S. 20. U: OLZ /Berlin/. - 54, 9/10 /1959/, s.502-503.

“Yanancı Gözüile Nasreddin Hoca; cev. Pertev N. Boratav. U: Tarih Cografya Dünyasi /İstanbul/. - 11,2/I. XII 1959/, s.343-347.

“Abdullah Skaljic, Turcizmi u narodnom govoru i narodnoj knjfievnosti Bosne i Hercego-

vine /Dopunsko izdanje 2 bivgeg sarajevskog Instituta za proueavanje folklora/. Knjiga I /A-J/ sa LV I+ 408 s. 40. Knjiga II /K-Z/ sa 409 + 810 /+ 4 strane ispravki/. Sarajevo.1957 /Litogratija/U: PKJIF /Beograd/. - 26, 3-4 /1960/, s.334-344.

"Farhat J. Ziadeh and R. Bayly Winder, An Introduction to Modern Arabic. Princeton, New Yersey. Princeton University Press, 1957 /8vo, XII + 298 U: BO /Leiden/. - XVII, 1/2 /1960/.

"Mayer, L. A.: Islamic Woodcarvers and their Works. Genf: Kundig 1958. 99 S.. XII Taf., 4°. U: OLZ /Berlin/. - 55, 1/2 /1960/, s. 69.

"Melonges d'Histoire et Archeologie de ('Occident Musulman. Tome I: Articles et Conferences de Georges Marcais, S. 195. Alger 1957.4°. U: ZDMG /Wiesbaden/. - 35, 110, 1 /1960/, s.137-138.

"Pregegt narodnih pesama iz Bosanskog Skoplja. - Beograd: Naui'no delo, 1960, 6 + 26 + 2.

"Spies, Otto: Tiirlcisches Puppentheater. Versuch einer Geschichte des Puppentheaters im Morgenland. Emsdetten /Westf.: Verlag Lechete /1959/. VI, 219 S., 24 Taf. gr 8° =Die SchaubOhne. Quellen und Forschungen zur Theatergeschichte, hrsg. v. C. Niessen i. Verb. m. A. Kutscher, Bd. 50. Kart. U: OLZ Berlin/. - 55, 11/12 /1960/, s.622-623.

"Tauer, Felix: Kniha Tisice a jedne noci. Podle kalkutskeho vythinf Macnaghtenova z let 1839-1842 sczrenim k tisku bulackemu z r. 1279 h. z arabkiny prelokil I-II. Praha: Nakladatelstvi Ceskoslovenske Akademie Ved 1958. 360 S. u. 316 S. gr. 86 = Ceskoslovenska Akademie Ved, Sekce jazyka a literatury. U: OLZ Berlin/. - 55, 5/6 /1960/, s.282-284.

"Anthologie de textes poetiques attribues a Avicenne, publics, traduits et annotes par Henri Jahier et Abdelkader Noureddine, Alger 1379/1960.8°, s. 171 francuskog i arapskog teksta + 30 s. isklju6vo arapskog teksta, s naslovom Diwan Ibn Sina. U: POF /Sarajevo/. - X-XI /1960-1961/, s.290-292.

"Hans Wehr: Supplement zum arabischen Wiirterbuch die Schriftsprache der Gegenwart. OuoHarrassowitz, Wiesbaden 1959, VIII + 144 s.U: POF /Sarajevo/. - X- 1 /1960-1961/, s.289-290.

"Der heilige Qur-an, Arabisch-Deutsch, versehen mit einer ausfuhrlichen Einfiihrung, unter der Leitung von Hazret Mirza Bashiruddin Mahmud Ahmed, zweiter Kalif des Verheissenen Messias. Oherhaupt der Ahmediyya-Bewegung des Islams. Haag, 1954, 8° s. 194 /uvod/ + posebna paginacija Koras. 1-640. U: POF /Sarajevo/. - X-XI /1960-1961/, s.287-289.

"The Koran /Qur'an/ - Translated by E. H. Palmer - With an Introduction by R. A. Nicholson /The World's Classics 328/. Oxford University Press /1954/. S. XIX + 552. 120. U: POF /Sarajevo/. - X-XI /I 960-1961/, s.285-287.

"Odgovor na napis "Da li se Zadrani spominju u 'Hiljadu i jednoj nod" U: POF /Sarajevo/. - X-XI /1960-1961/, s.273-277.

“Hinz, Walter: Persisch I. Leitfaden der Umgangssprache. 3., verb. Ault Berlin: de Gruyter 1959. IX. 280 S. 8° U: OLZ /Berlin/. - 56, 11/12 /1961/, s.621.

“[Hitti, S., K.]: The World of Islam. Studies in honour of Philip Hitti. Edit. by James Kritzeck and Bay Winder. London: Macmillan 1959. VIII, 372 S., 6 Taf., 1 Portrat. gr. 8° U: OLZ /Berlin/. - 56, 5/6 /1961/, s.273-274.

“Prilog proue’avanju nallh pozajmica orijentalnog porekla U: PKJIF /Beograd/. - 27, 1-2 /1961/, s.65-79.

Bibliografija folldorne grade u deset godisla Behara Is indeksom motiva/. - Sarajevo 1 957. s. 1-136 u 40 U: PKJIF Beograd/. - 28, 1-2 /1962/, s.112-114.

“Stanford J. Shaw: Archival Sources for Ottoman History: The Archives of Turkey /Reprinted from Journal of the American Oriental Society, Volume 80, Number I, Jan.-Mar.. 1960/ 40, s. 1-12 U: POF /Sarajevo/. - XII-XIII /1962-1963/, s.367-370.

“Josef van Ess, Die Gedankenwelt des Harit al-Mahasibi, anhand von Obersetzungen aus semen. Schriften dargesteilt und erlautert. Bonn, Selbstverlag des Orientalischen Seminars der Universitat, 1%1 /in-8, XXVI + 243 S / = Bonner Orientalistische Studien, Neue Serie, Band 12. U: BO /Leiden/. - XXI, 1/2 /1964/, s. 102.

“Robert Kriss, Hubert Kriss-Heinrich, Volksglaube im Bereich des Islam. Band II: Amulette. Zauberformeln und Beschworungen. Otto Harrassowitz, 1962/ gross 80, S. XXVII u. 245, 143 Abbildungen/U: BO /Leiden/. - XXI, 1/2 /1964/, s. 101.

“Rubaije / Omer Hajjam; s persijskog preveo i napomene i pogovor napisao Fehim Bayraktareviç. Beograd: Rad, 1964. - 108 + /1/; 80. - /”Rd i misao”. kolo VI; knj. 143/ pivot i delo Omera Hajjama / F. B., s.102-106.

“Worterbuch der klassischen arabischen Sprache, Auf Grund der Sammlungcn August Fischer. Theodor Niildeke, Hermann Reckendorf und anderer Quellen hrsg. durch die Deutsche Morgenlandische Gesellschaft. 2. Lieferung. In Verbindung mit A. Spitaler und J. Kraemer bearb. von H. Gatje. - 3. und 4. Lieferung. In Verbindung mit A. Spitaler bearb. von M. Ullmann. Wiesbaden: Harrassowitz, 1960/62. S. 41-232, 40. U: OLZ /Berlin/. - 59, 5/6 /1964/, s.278-279.

“Basilike D. Papoulia: Ursprung and Wesen der Knabenlese im Osmanischen Reich. Munchen 1963. Verlag R. Oldenbourg. 139 Seiten. U: Der Islam /Berlin/. - 41 /1965/, s. 295.

“Omer Hajjfim - najveei svetski pesnik katrena. U: FP /Beograd/. - I-11 /1965/, s.11-31.

“Une douzaine de chansons populaires provenant de Skoplje en Bosnie. U: Bulletin SANU /Beograd/. - XXXIV /1965/, s.41-42.

“Abdulah Turcizmi u srpskohrvatskom jeziku. lzdavaeko preduzeec Svijetlost, Sarajevo 1965. s. 662, 8°.U: PKJIF /Beograd/. - XXXII, 1-2/1966/, s.113-123.

"Fritz Meier, Die schiine Mahsati. Ein Beitrag zur Geschichte des persischen Vierzeilers, Bd. I. Fr. Steiner Verlag GMBH, Wiesbaden 1963, XII + 412, vol. 8° U: FP /Beograd/. - I-1V /1966/, s.183-187.

"Rudi Paret, Der Koran. Ubersetzung. 1-2 Lieferung. Stuttgart, W. Kohlhammer. 1963 und 1964. 8vo.S. 1-272. U: BO /Leiden/. - XXIII, 1/2 /1966/, s.99-100.

"Seeanje na Peru Slijepeeviea. U: AFF /Beograd/. - VI /1966/, s.25-31.

"Tursko-islamska kultunia bagtina Juinih Slavena; /preveo s niemaekog Suleiman Bajraktarevie/U: Moguenosti /Split/. - XIII, 4 /1966/, s.388-397.

"J. Nemeth: Die Tiirken von Vidin Sprache, Folklore, Religion. /Bibliotheca Orientalis Hungarica X/. Akademiai Kiado, Budapest 1965. 420 Seiten. U: Der Islam Merlin/. - 43, 1-2 /1967/, s. 220.

"Najveei balkanski leksikograf. U: AFF /Beograd/. - VII /1967/, 150-151.

"Znaajan, neophodan reenik: Abdulah Turcizmi u srpskohrvatskom jeziku, Izdanjc Svjetlost, Sarajevo. U: Politika /Beograd/. - LXIV, 19221 /9. IV 1967/, s. 16.

"Savaş Öncesi Yolculuktan Bir Hafta Ankara'da Kaalış ve Kücük Asya'nın Göbeğine Gidişmiz", *Sesler,* IV, 30 /1968/, s.23-26.

"Uticaj Istoka na Getea. U: Islamska misao /Sarajevo/. - V, 51 /Mart 1983/, s.31-47.

Bildiriler

"Türk-Yugoslav Kültür Münasebeti: /İkinci Türk Tarih Kongresi", İstanbul 20-26 Eylül 1937,

Kongrenin Calışmalan: Kongreye Sunulan Tebliğler, 1943, s.962-971.

"Yugoslav Delegeleri Adına Profesör Bayraktarevic'in Nutku: / İkinci Türk Tarih Kongresi. İstanbul, 20-26 Eylül 1937, *Kongreye Sunulan Tebliğler*, 1943.

"The Influence of Oriental Languages on Serbo-Croat", Proceedings of the Eighth International Congress of Linguists, Oslo, 1958, s.128-130.

"Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi Kılavuzu. II Fasikül, İstanbul 1940, Maarif Matbaasi. Strana 4 + /97+192/ vel. 80 sa 14 faksimila, IC Beograd, III / 1951-1952, s.296-297.

Prof. Dr. Marija Đukanović

(1923-1983)

1923 yılında Mostar'da doğan Marija Đukanović, II. Dünya Savaşı'ndan sonra Fehim Bayraktarević tarafından kurulan Oryantalistik

Bölümünden mezun olan ilk öğrencilerdendir. 1949 yılında bölümden mezun olan Marija Đukanović ve 1952 yılında mezun olan Hasan Kaleši'nin bölüme asistan olmalarıyla Türk dili ve edebiyatı için önemli bir adım atılmış olur. Marija Đukanović, 1949-1950 eğitim-öğretim yılından itibaren Felsefe Fakültesi Doğu Araştırmaları Bölümünde (1960 sonrası Filoloji Fakültesi bünyesinde) çalışmaya başlamış ve Osmanlı araştırmaları ile Türk edebiyatının gelişimine önemli katkılarda bulunmuştur.

Marija Đukanović, mezuniyeti öncesinde Doğu semineri kütüphanecisi olarak meslek yaşamına başlamış, Türk dili alıştırma derslerini yürütmüş, daha sonra Türk Edebiyatı, Fars Edebiyatı ve Doğu Araştırmalarına Giriş derslerini vermiştir.

Prof. Dr. Marija Đukanović, Prof. Dr. Fehim Bayraktarević'in ilk ve en önemli öğrencisi olmuştur. *Varvari Ali Paşa'nın Manzum Otobiyografisi* adlı doktora tezini hocası Bayraktarević'in danışmanlığında hazırlamış ve 1956 yılında Belgrad Üniversitesi Oryantalistik Bölümünde savunarak Bölümün ilk bilim doktoru olmuştur. Bu süreç, Türkoloji Bölümünün kendi kendine yetmesi ve Oryantalistik Bölümünün üreten bir yapıya kavuşması açısından önemli bir eşik olmuştur.

Prof. Dr. Marija Đukanović, Oryantalistik Bölümünün seçilmiş ve saygın bir başkanı olmuştur. Osmanlı araştırmaları ve Türk edebiyatı alanında vizyon sahibi olan Đukanović, bu anlamda hocası Prof. Dr. Fehim Bayraktarević'in misyonunu da yerine getirmiş oldu.

1983 yılında Belgrad'da vefat eden Prof. Dr. Marija Đukanović'in en temel eserlerinden birisi, Sırp dili alanında, Türk halk şiirini incelediği *Kroz tursku narodnu poeziju* (Türk Halk Şiiri Yoluyla) adlı çalışmasıdır.

Makaleler

"Karaosmanoğlu, Jakub Kadri Devojka koja čuje glas / Prevod pripovetke sa turskog jezika i beleška o piscu Marija Đukanović. U: Nedeljni informativni list 7 dana. - God. 1, br. 8 (1953), s. 9-10.

"Sabahatin, Ali Neprijatelj / Prevod pripovetke sa turskog jezika Marija Đukanović. U: Nedeljni informativni list 7 dana. - God. 1, br. 25 (1953), s. 7. 1954.

"Adıvar, Halide Edip Poznavala sam dvoje dece / Prevod pripovetke sa turskog jezika i beleška o piscu Marija Đukanović. U: Književne novine, Beograd. - God. 1, br. 7 (1954), s. 4-5.

"Güntekin, Rešad Nuri Čalikušu / Prevod odlomka romana sa turskog jezika i beleška o piscu Marija Đukanović. U: Nedeljni informativni list 7 dana. - God. 2, br. 49 (1954), s. 6.

"Turske bajke / Prevod sa turskog jezika Marija Đukanović. – Beograd: Dečja knjiga, 1955. - 119 s.

“Umro je najveći savremeni pesnik Turske / Marija Đukanović. U: El Emel. - God. 2, br. 2 (1959), s. 1-3 (17).

“Halide Edip Adıvar i njen književni rad / Predgovor Marija Đukanović U: Rabija / Halide Edip Adivar; Prevod H. Hadžibegić. - Sarajevo: Svje- tlost, 1959. s. 1-17.

“Dr. Fehim Bajraktarević: Povodom sedamdesetogodišnjice / Marija Đuka- nović. U: Prilozi za književnost, jezik, istoriju i folklor. - God. 25, br. 3-4 (1959), s. 325-326.

“Katedra za orijentalnu filologiju / Marija Đukanović U: Sto godina Filozofskog fakulteta. - Beograd: Narodna knjiga, 1963. - s. 477-485.

“Yugoslavlar ve Nasrettin Hoca / Marija Đukanović U: Ilgaz. - God. 2, br. 23 (1.avgust 1963), s. 8-10. U: Dost. God. 11, br. 30 (septembar 1963), s. 9-10.

“Problem jezika i stiha u turskoj poeziji / Marija Đukanović U: Filološki pregleds - Br. 1-2 (1963), s. 189-197.

“Tradicija i traženja u savremenoj turskoj poeziji / Marija Đukanović U: Stremljenja. - God. 5, br. 1 (1964), s. 51-64.

“Džahit Sitki Tarandži - turski pesnik / Marija Đukanović U: Republika. - Br. 2 (1964), s.7-11.

“Jean Deny Armagani. Mélanges Jean Deny. Ankara 1958, vel 8, s. 355 (Türk Dil Kurumu Yayınlarından Sayi: 172) / Prikaz Marija Đukanović U: Prilozi za orijentalnu filologiju 1962/63.- Sv. 12-13 (1965), s. 365-367.

“Türk Dilinin Şimdiki Sırp-hrvat Dilindeki İzleri / Marija Đukanović. U Birlik. - Br. 613 (1965), s. 3.

“J. Németh, Die Türken von Vidin, Sprache, Folklore, Religion. - Budapest 1965 /Prikaz Marija Đukanović U: Filološki pregleds - Br. 1-4 (1966), s. 191-194.

“Kiril Alfabesiyle KaydedilenTürk Halk Türküleri / Marija Đukanović U: Sesler. - God. 2, br. 11 (1966), s. 72-78.

“Maglajski dokumenti A. Mahmutagića / Marija Đukanović U: Anali Filološkog fakulteta u Beogradu. - Knj. 6 (1966), s. 445-472.

“Stanford J. Shaw: Ottoman Egypt in the Eighteenth Century, Cambridge, Harvard University Press, 1962; P 61+20; 20 cm. (Naporedna naslovna strana i arapski tekst: Nizamname-i Misir of Cezzâr Ahmed Pasha) / Prikaz Marija Đukanović U: Prilozi za orijentalnu filologiju 1966/67. - Br. 16-17 (1970), s. 400-407.

“Rimovana autobiografija Varvari Ali-paše / Marija Đukanović. - Beograd: Filološki fakultet, 1967. - 114 s.; 20 cm. - (Monografije, knj. 10).

“Servet-i Fünunun Başyazari - Tevfik Fikret / Marija Đukanović U: Sesler. God. 3, br. 21 (1967), s. 100-104.

“Nemeth Armağanı. Ankara, 1962. - 398. s.; 20 cm / Prikaz Marija Đukanović U: Türk Dil Kurumu Yayinlari. - Sayı 191. U: Živi jezici. - Knj. 9, br. 1-4 (1968), s. 57-60.

“Turske narodne pesme: (Iz neobjavljene zbirke makedonskih narodnih pe- sama) / Marija

Đukanović U: Prilozi za književnost, jezik, istoriju i folklor. - Knj. 34, sv. 1-2 (1968), s. 89-98.

“Primeri turske proze: Beleške o piscima, izbor književnih tekstova, jezička i druga objašnjenja, tursko-srpskohrvatski rečnik / Slavoljub Dindić, Mari- ja Đukanović. - Beograd: Naučna knjiga, 1969. - 147 s.; 20 cm.

“Kroz tursku narodnu poeziju / Marija Đukanović. – Beograd: Filološki fakultet, 1969. - 147 str,; 20 cm. - (Monografije, knj. 23).

“Hikmet, Nazim Život je divna stvar / Nazim Hikmet; Prevod sa turskog i pogovor Marija Đukanović. - Beograd: Rad, 1969. - 145 s.; 18 cm. - (Biblioteka: Reč i misao, Kolo 12, knj. 286).

“Nazım Hikmet / Pogovor Marija Đukanović. U: Život je divna stvar / Nazim Hikmet; Prevod sa turskog i pogovor Mari- ja Đukanović. - Beograd: Rad, 1969. - 145 s.; 18 cm. - (Biblioteka: Reč i misao, Kolo 12, knj. 286).

“Dr. Fehim Bayraktareviç’i kaybettik / Marija Dukanović U: Sesler. - God. 5, br. 45 (1970), s. 21-24.

“Profesor Fehim Bajraktarević / Marija Đukanović U: Anali Filološkog fakulteta u Beogradu. - Br. 10 (1970), s. 1-7. Rezime na engleskom jeziku.

“Iz persijske poezije / Izbor i prepev Fehim Bajraktarević; Predgovor, napo- mene i beleške o piscima Marija Đukanović. - Beograd: Izdavački zavod Jugoslavije, 1971. - 114 s.; 18 cm Predgovor: s. 5-13.-Napomene: s. 103-104. - Beleške o piscima: s. 105-114.

“Pedeset vekova iranske kulture / Marija Đukanović U: Kultura. - Br. 15 (1971), s. 230-236.

“Mala enciklopedija Prosveta / Veći broj jedinica iz orijentalnih jezika i književnosti Marija Đukanović. - 2. Izd. – Beograd: Prosveta, 1971.

“Yüzyıllar Boyunca İran Uygarlağı / Marija Đukanović U: Sesler. - Br. 62-63 (1972), s. 87-95.

“Bir Ohri Halk Türüsü / Marija Đukanović U: Sesler. - Br. 77 (1973), s. 45-50.

“Orijentalni rukopisi / Marija Đukanović, Zagorka Janc; [prevod na nemač- ki Stojić Vera; fotogrfije Živković Radomir]. – Beograd: Muzej prime- njene umetnosti, 1973. - 46 s., XXXII table: ilus.; 22 cm. - (Muzejske zbirke / Muzej primenjene umetnosti, Beograd; 3) Na spor. nasl. s.: Orientalische manuskripten. - Rečnik tehničkih termina upotrebljenih u katalogu: s. 15. - Resümee. - Bibliografija: s. 13-14.

“Studija o Nasredin hodži: Ivan Šop: Nasredinove metamorfoze; Institut za književnost i umetnost, Beograd, 1973 / Marija Đukanović U: Književne novine. - God. XXV, br. 449 (16. 10. 1973), s.

“Nov pristup Nasredin – hodži: Ivan Šop: Nasredinove metamorfoze; Institut za književnost i umetnost, Beograd, 1973. / Marija Đukanović U: Politika. (subota, 20. 10. 1973), s.

“Ivan Šop, Studija o Nasredinu Hodži / Marija Đukanović U: Književne novine. - Br. 25 (1974), s. 449.

“Prilog poznavanju Nazima Hikmeta kod Srba / Marija Đukanović U: Uporedna istraživanja I. - Beograd: Institut za književnost i umetnost, 1975. - s. 769-777.

“Kratak pregled turkologije u nas / Marija Đukanović U: Orijentalistika. - Br. 1 (1977), s. 34-35.

“Knjiga o sedam vezira na francuskom / Prikaz Marija Đukanović U: Mostovi. - God. 9, br. 33 (1978), s. 79-81.

“Bajraktarević, Fehim Pregled istorije persijske književnosti / Fehim Bajraktarević; Priredili i predgovor napisali Marija Đukanović i Darko Tanasković. – Beograd: Na- učna knjiga, 1979. - 67 s.; 24 cm.

“Türk Bilmeceleri: Turske zagonetke / Izbor, predgovor, prevod i komentar Marija Đukanović i Ljubinka Rajković. - Beograd: Srpska Akademija na- uka i umetnosti - Odeljenje jezika i književnosti, 1980. - 292 s.; 24 cm. - (Balkanske narodne umotvorine, knj. 1).

“Turski jezik: Autor: Slavoljub Đinđić; Izdavač: IŠRO Privredno-finan- sijski vodič, Beograd 1979, s. 446. / Marija Đukanović U: Politika. - (subota, 22. mart 1980), s. 14.

“Türk Bilmeceleri (Ceviren Hasan Hamdi) / Prevod predgovora Turskim zagonetkama Marija Đukanović U: Sesler. God. 17, br. 158 (1981), s. 27-37.

“Arapska književnost: Do 19. veka / Marija Đukanović U: Povijest svetske književnosti. - Zagreb: Mladost, 1982. - s. 99-127.

“Iranska književnost: Avestinska, stara i srednja persijska / Marija Đukanović U: Povijest svetske književnosti. - Zagreb: Mladost, 1982. - s. 89-97.

“Persijska književnost / Marija Đukanović U: Povijest svetske književnosti. - Zagreb: Mladost, 1982. - s. 153-185. Turska književnost / Marija Đukanović U: Povijest svetske književnosti. - Zagreb: Mladost, 1982. - s. 186-218.

“Rabija/Halide Edib Adıvar; Sa turskog preveo Hamid Hadžibegić; Pred- govor Marija Đukanović. – Beograd: Alnari, 2005. - 256 s.; 21 cm. Predgovor: s. 5-10.

“Pored navedenih radova Marija Đukanović je obradom većeg broja enci- klopedijskih odrednica učestvovala u kolektivnim izdanjima: Mala enciklopedija. - Beograd: Prosveta, 1971. Rečnik književnih termina. - Beograd: Nolit, 1986. Politikina rubrika Da li znate?”

“Predgovor priređivača / Marija Đukanović, Darko Tanasković. U: Iz persijske književnosti / Fehim Bajraktarević. - Beograd: Utopia, 2012.-224 s.; 21 cm. S. 21-24: Predgovor priređivača.

Bildiriler

“Les vestiges de la langue turque dans l’actuelle langue serbocroate / Marija

Đukanović U: Türk Dil Kurultayinda Okunan Bilimsel Bildiriler. - Br. 10 (1964), s. 31-37.

“Un chant populaire turc d’Ohrid / Marija Đukanović. U: I Türk Dili Bilimsel Kurultayına Sunulan Bildiriler, 1972’den ayriba- sim. - Ankara, 1975. - s. 131-135.

Ljubinka Rajković

(1925-2006)

1925 Selevac doğumlu olan Rajković, Prof. Dr. Fehim Bayraktarević’in Marija Đukanović’ten sonra ikinci öğretim asistanı omuştur. Belgrad’daki Askerî Müze’de Osmanlı kaynakları üzerinde araştırmalar ve çeviriler yapmış olan Rajković, 1955 yılında Oryantalistik Bölümünde göreve başlamış, böylelikle Oryantalistik Bölümünün Osmanlı araştırmaları ve Türk edebiyatı alanında önemli bir çalışanı olmuştur. 1955 yılında Ljubinka Rajković de Türk Dili ve Edebiyatı Bölümüne asistan olarak kabul edilmiştir. 1965 yılında *Turski pesnici i pripovedaci kod Srba i Hrvata* (Sırp ve Hırvatlar Arasında Türk Şair ve Öykücüleri) başlıklı doktora tezini savunmuş olan Ljubinka Rajković, 2006 yılında Belgrad’da vefat etmiştir.

Kitaplar

Turski pesnici i pripovedači kod Srba i Hrvata (Vol. 19). Filološki fakultet beogradskog univerziteta (srpski, turski), 1968.

Turski pesnici i pripovedači kod Srba i Hrvata (Vol. 19). Filološki fakultet beogradskog Univerziteta (srpski), 1968.

Türk Bilmeceleri = Turske zagonetke (Vol. 1), SANU, 1980.

Makaleler

Zbirka jatagana Vojnog muzeja JNA, Vesnik 1, Vojni muzej, Beograd 1954, s.106-123.

“Ljubinka Rajković, Razvoj helebarde od XIV do XVII veka, Vesnik 2, Vojni muzej, Beograd 1955, s.120-138.

Prof. Dr. Slavoljub Đınđić

(1935-2000)

Belgrad Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü kadrosuna 1960 yılında Slavoljub Đinđić katılmıştır. Slavoljub Đinđić, 24 Nisan 1935'te Krnji Grad, Prokuplje'de doğmuştur. 1965 yılında Prof. Dr. Fehim Bayraktarević'in danışmanlığında hazırladığı *"Yakup Kadri Karaosmanoğlu`nun Eserlerindeki Harp ve Devrim Temaları"* adlı doktora tezini savunmuştur. Türk Dili, Eski Türk Edebiyatı, Yeni Türk Edebiyatı, Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Grameri adlı dersleri okutan Đinđić, Dede Korkut Kitabı'nı *Knjiga Dede Korkuta* başlığıyla Sırpçaya çevirip 1982 yılında Edebiyat Çevirmenleri Derneğinin geleneksel *Miloš N. Đurić* adlı ödülünü kazanmıştır.

Türkçe öğretiminde ders kitapları sürecin çok önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Slavoljub Đinđić'in, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünün I. ve II. sınıfları için hazırladığı, Türkçenin grameri alıştırmalarını ve alıştırmaların sözlüğünü içeren kitabı *"Udžbenik turskog jezika" (Türk Dili Ders Kitabı)* 1979 yılında yayınlandı. Bu ders kitabı temel Türkçe programına göre hazırlanmış olup ilk Türk dili ders kitabıdır. Prof. Đinđić'in yıllar boyunca öğrencilere vermiş olduğu derslere ve gramer araştırmalarına dayanılarak hazırlanan bu kitabın altı baskısı vardır. Altıncı baskısı Belgrad'da 2012 yılında yapılmıştır. Bu kitap üniversitelerdeki Türk dili derslerinde kullanılmak üzere hazırlanmıştır ve özellikle öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap verebilmek için kaleme alınmıştır. Ayrıca kitabın Türk diline ilgi duyan genel okuyucuların da güvenle başvurabileceği bir yayın olmasına özen gösterilmiştir. 1990 sonrasında, hızlı teknolojik değişim süreciyle birlikte, ders yapıtlarının da sık sık kendilerini yenilemeleri gerektiği kaçınılmaz olmuştur. Buna rağmen, Belgrad Filoloji Fakültesinde o günden bugüne başka bir ders kitabı yazılmadığı için hâlâ bu ders kitabı kullanılmaktadır. Bunlarla birlikte Slavoljub Đinđić'in 1969 yılında Prof. Dr. Marija Djukanović ile Belgrad'da Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünün III. ve IV. sınıfları için hazırladığı *Türk Düzyazı Örnekleri (Primeri turske proze)* adı altında kapsamlı bir derleme kitabı da vardır. Kitabın son kısımda sözlük bulunmaktadır. Yazarın, XX. yüzyılda düzyazı türünde eser vermiş edebiyatçılardan antolojisine seçtiği yazarlar; Ömer Seyfettin, Halide Edip Adıvar, Refik Halit Karay, Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Reşad Nuri Güntekin, Nazım Hikmet Ran, Sabahattin Ali, Sait Faik Abasıyanik, Kemal Tahir (Demir), Aziz Nesin, Haldun Taner, Necati Cumalı, Yaşar Kemal (Gökçeli), Nezihe Meriç, Fakir Baykurt'tur.[4]

Prof. Dr. Đinđić'in Türk dili ile ilgili bazı problemler üzerine linguistik çalışmaları da vardır. Aralarında 1975 yılında yaptığı iki çalışması önemli yer tutmaktadır: *Glagolski vid u savremenom turskom jeziku* (Çağdaş Türkçede Görünüş Türleri) ve *L`adaptation phonologique*

[4] M. Đinđić, "Prof. Dr. Slavoljub Đinđić ve Türkoloji Araştırmaları", *XIII. Uluslararası Büyük Türk Dili Kurultayı Bildirileri Kitabı* (25-28 Eylül), Varşova, 2018, s. 299-304.

des gallicismes dans le turc litteraire (Ölçünlü Yazılı Türkçede Fransızca Kökenli Sözcükler Üzerine). Prof. Dr. Slavoljub Đinđić'in hem manzum hem de düzyazı Türkçe eserleri Sırpçaya çevirdiği çok sayıda çalışması vardır. Örneğin *Türk Halk Masalları* ve *Çağdaş Türk Şiiri Panoraması (Panorama savremene turske poezije)*. *Türk Halk Masalları* isimli masal kitabında 17 masal yer almaktadır. Bu kitapta Đinđić, Türk masallarının özellikleri, kahramanları, konuları, yapı ve üslup gibi konular üzerinde durmuştur. Dünya masal hazinesinin bir seçkisi olan *Dünyanın En Güzel Masalları* adıyla Eski Yugoslavya'da yayımlanan üç ciltlik eserde Türkçe *Ağlayan Elma ile Gülen Elma* masalı yer almıştır. *Çağdaş Türk Şiiri Panoramasında* 13 şairin çeviri şiirleri arasında Nazım Hikmet, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Cahit Sıtkı Tarancı, Orhan Veli Kanık, Melih Cevdet Anday'ın şiirleri de yer almaktadırlar. Antoloji, Cumhuriyet dönemi şairlerini odak almıştır. Đinđić, giriş metninde 20. yüzyılın başlarıyla birlikte modern Türkçe şiirinin şekillenmesine dair genel bir panorama ortaya koymuştur.[5]

Prof. Dr. Slavoljub Đinđić, "Türkçe-Sırpça Sözlük" çalışmasıyla da Sırbistan Türkolojisinde önemli bir eksiği tamamlamıştır. 36.000 kelime ve deyimden oluşan, sözcüklerin farklı anlamlarını, deyimlerde ve atasözlerindeki kullanışlarını da veren, döneminin en büyük çağdaş sözlüğü olan "Türkçe-Sırpça Sözlük" bir proje kapsamında, 1980 ile 1988 yılları arasında Belgrad Üniversitesi Filoloji Fakültesinde görevli Prof. Dr. Slavoljub Đinđić (proje yürütücüsü) (A, B, C, Ç, D, F, G, I, J, K, L, M, N, Ö, P, R, S, Ş, U, Ü, Y, Z harfleri) ve Doç. Dr. Mirjana Teodosijević (H, İ, O, T, V harfleri) ile Prof. Dr. Darko Tanasković (E harfi) tarafından hazırlanmıştır. Prof. Đinđić'e ilk Türkçe-Sırpça sözlüğü hazırlamasından dolayı Türkiye Cumhuriyeti'nce altın şilt takdim edilmiştir.[6]

Hayatı boyunca Sırbistan Türkolojisi için çalışan Prof. Dr. Slavoljub Đinđić, Belgrad Üniversitesi Filoloji Fakültesindeki göreviyle birlikte, farklı tarihlerde Üsküp Aziz Kiril Metodi Üniversitesi ve Priştine Üniversitesinde misafir öğretim üyesi olarak çalışmıştır. Prof. Dr. Slavoljub Đinđić, Türkoloji biliminin dil ve edebiyat ayağında çok önemli bir bilim insanı olmuş, 30 Mart 2000 yılında vefat edene kadar Türkiye ve Sırbistan Türkolojisi arasında köprü görevi üstlenmiştir.

Kitaplar

Udébenik turskog jezika / Slavoljub Dindié; recenzenti Darko Tana- skovic; Dusanka Bojanié-Lukac. — trece izmenjeno izd. — Beograd: Naucna knjiga, 1989.

Türkçe-Sırpça Sözlük, (Haz. Slavoljub Oindié, Mirjana Teodosijevié ve Darko Tanaskovié), Ankara: Ataturk Kültür, Dil ve Tarih Yuksek Kurumu, 1997.

[5] M. Đinđić, agm., s. 302.
[6] M. Đinđić, agm., s. 299.

Ratna i revolucionarna tematika u delima Jakuba Kadrija Karaosman- oglua / Slavoljub Dindic. — Beograd: Filolos"ki fakultet beogradskog Univerziteta, 1967.

Romantik Bir Sırp Şairin Üzerindeki Türk Oriyentalizmin Etkileri / Sla- voljub Dindic. — [Ankara]: Turk Tarih Kurumu Basimevi, 1968.

Primeri turske proze: beleske o piscima: knjiéevni tekstovi: jezicka i druga objasnjenja: tursko-srpskohrvatski recnik / Marija Oukano- vic, Slavoljub Dindic. — Beograd: Naucna knjiga, 1969.

Omer Hajjam i njegove rubaije / Slavoljub Oindic. U: Rubaije / Hajjam; s persijskog preveo i napomene napisao Fehim Bajraktarevié; pogovor Slavoljub Oindic. — [2. izd.]. — Beograd: Rad, 1976.

Turske narodne bajke / lzbor, prevod i pogovor Slavoljub Oindié. — Beograd: Narodna knjiga, 1978.

Udébenik turskog jezika / Slavoljub Dindié; recenzent Marija Du- kanovié; Dusanka Bojanié-Lukac. — 1. izd. — Beograd: Univerzitet u Beogradu, 1979.

Knjıga Dede Korkuta: Herojski ep oguskih Turaka / Preend. predgo- vor, napomene i reénik manje poznatih reéi SlavotJn6- Beo- grad: Narodna knjiga, 1981.

Rubaijje / Omer Hajjam; s persijskog preveo i napomene napisao Fehim Bajraktarevic; pogovor Slavoljub Dindic. — 2.izd. — Beogmd: Rec i misao, 1983.

Knjiga pouke: secanja arapskog viteza na bojeve sa krstasima i lavo- vima / Usama Ibn Munqiz; prevod, predgovor i objasnjenja Darko Tanaskovic; recenzent Slavoljub Dindic. — Beograd: Srpska knjiéev na zadruga, 1984.

Makaleler

"Rusko-arapski skolski recnik G.S. Sarbatov: Russko-arabskij ucebnyj slovar Qamus rusi- arabi medresi; izd. "Sovetskaja enciklopedija", Moskva 1964.

"V.V. Radlov: Opyt slovarja tjurskih narecij / Slavoljub Oindic U: Filolos"ki pregled = ISSN 0015-1807. — God. 3, br. 1-2, 1965, s.202-203.

"Turkish Literary Reader by Andreas Tietze, Indiana University Pu- blications Uralic and Altaic Series, vol. 2 2, Bloomington 1963.

"Nimet Arzik: Antologie de la Poezie Turque /XIII-XX siecle/. Galli- mosd, Paris, 1968, s.166. "Panoroma savremene turske poezije / Slavoljub Dindié. — Prokuplje: "Rade Drainac", 1968. — s. 78.

"Tokovi nove turske poezije / Slavoljub Dindié. U: Panorama savremene turske poezije / Slavoljub Dindié. — Proku- plje: "Rade Drainac", 1968, s.5-14.

"Prilog proucavanju galicizama u turskom knjiéevnom jeziku / Sla- voljub Oindic. U: Anali Filolos" kog fakulteta = ISSN 0522-8468. — God. 10, knj. 10(1970), s. 33-59.

"Tursko Vranje u delu Bore Stankoviéa / Slavoljub Dindié. U: Prilozi za knjiéevnost, jezik, istoriju i folklor (PKJIF) = ISSN 0350-

6673. — God. 38, knj. 38, br. 1-2(1972), s. 28-53.

“Ka turcizmima Bore Stankovica / Slavoljub Oindic. U: Anali Filolos” kog fakulteta = ISSN 0522-8468. — God. 11, knj. 11(1974), s. 113-120.

“Slava ili zaboravljeni covek: drama u 2 cina i 6 slika / Nazim Hikmet; Preveo sa turskog Slavoljub Dindic. U: Mostovi = ISSN 0350-6525. — God. 5, br. 1(17) (1974), s. 1-19.

“Çağdaş Türk Şiirinin Üstünkişisi/ Slavolyub Cincic. U: Çevren = ISSN 0350-6126. - God. 2, br. 4 (1974), s. 101-104.

“Dönümcül olayların ressamı / Slavolyub Cincic U: Sesler: God. XI, br. 94(1975), s. 110-116.

“Glagolski vid u savremenom turskom jeziku / Slavoljub Dindié U: Linguistica: XV, 1975, s. 51-61.

“Iskonski; Senka; Zvezde / Fazil Husni Daglarca (1914-); S turskog preveo Slavoljub Dindié. U: Mostovi =,ISSN 0350-6525. — God. 6, br. 2(22) (1975), s. 131-132.

“Karavan; Radost; Sto; Ziri; Perspektiva; Kontrola; Mit / Ezdemir Asaf (1923-); S turskog preveo Slavoljub Dindic. U: Mostovi = ISSN 0350-6525. - God. 6, br. 2(22) (1975), s. 132-133.

“Kuda ide moderna turska poezija / Slavoljub Oindié. U: Mostovi = ISSN 0350-6525. - God. 6, br. 2(22) (1975), s. 123-129.

“Pesma o 35 godina; Posle smrti / Cahid Sidki Taranci (1910- 1956); S turskog preveo Slavoljub Dindic. U: Mostovi = ISSN 0350-6525. — God. 6, br. 2(22) (1975), s. 130-131.

“Borisav Stankovic i Jakup Kadri / Slavoljub Dindic. U: Prilozi za orijentalnu filologiju = ISSN 0555-1153. — br. XXII-XXIII (1976), s. 247-256.

“Orijentalizam u poeziji Jovana Ilica / Slavoljub Dindic. U: Uporedna istraéivanja. I. — Beograd: Institut za knjizevnost i umet- nost, 1976, s. 547-560.

“Poezija turske narodnosti u Jugoslaviji / Slavoljub Oindié; Darko Ta- naskovic. U: Izraz: = ISSN 0021-3381. - god. XX, br. 9(1976), s. 187-196.

“Poezija turske narodnosti u Jugoslaviji / Slavoljub Dindié; Darko Ta- naskovié. U: Stremljenja. - god. XVIII, br. 2(1976), s. 221-230.

“Rubaije / Hajjam; s persijskog preveo i napomene napisao Fehim Bajraktarevié; pogovor Slavoljub Dindié. — [2. izd.). — Beograd: Rad, 1976. S.113.

“Devrimci ve Ozan Nazım Hikmet / Slavoljub Oindic U: Sesler: god. XIlI, br. 112(1977), s. 83-88.

“Vekovi arapske poezije pred nama: (Arapska poezija, “Rad”, Beograd, 1977. Izbor Darka Tanaskovica) / Slavoljub Dindié. U: Mostovi = ISSN 0350-6525. — God. 9, br. 2(34) (1978), s.181-182.

“Biografija i objavljeni radovi / Slavoljub Dindié. U: Anali Filoloskog fakulteta = ISSN

0522-8468. — God. 13, knj. 13(1979), s. 117-119.

“Pripovedaéki svet Saita Faika Abasijanika, tvorca moderne turske novele / Slavoljub Dindic. U: Letopis Matice srpske = ISSN 0025-5939. — God. 155, br. 424 (1979), s. 306-308.

“Stari student / Sait Faik Abasijanik; S turskog preveo Slavoljub Dindic U: Letopis Matice srpske = ISSN 0025-5939. - God. 155, br. 424 (1979), s. 319-336.

“Jasar Kemal, pripovednik anadolske vasi / Slavoljub Dindié. U: Upornik Memed: Roman / Jasar Kemal; Prevedel Boris M.Verbic.— [Murska Sobota]: Pomurska zaloéba, 1980, s. 463-477.

“Reşo Aga / Bekir Jildiz; S turskog preveo Slavoljub Dindic. U: Mostovi = ISSN 0350-6525. — God. 11, br. 3(43) (1980), s. 203-207.

“Anadolu Köyünün Kronikçisi Yasar Kemal / Slavoljub Dindic U: Sesler. - god. XVII, br. 154(1981), s. 63-74.

“Visnjevo stablo / Hasan Merdéan; Prevod Slavoljub Ti dit U: Odjek. - God. XXXIV, br. 22(1981), s. 16-17.

“Omer Hajjam i njegove rubaije / Slavoljub Dindié. U: Rubaijje / Omer Hajjam; s persijskog preveo i napomene napisao Fehim Bajraktarevié; pogovor Slavoljub Oindié. - 2.ink - Beograd: Rec i misao, 1983, s.247-256.

“Problem evropeizacije i neke osobenosti turskog romana / Berna Moran; Prevod Slavoljub Dindié. U: Radio Sarajevo - treci program. - God. XII, br. 41(1983), s. 317-323.

“U tudinu; Mrav-devojka; Zvonka muzika; Azurna pesma; Intimne pesme / Jas”ar Miraé; S turskog preveo Slavoljub Dindié. U: Mostovi = ISSN 0350-6525. — God. 15, br. 3(55)(1983), s. 144-147.

“Dejan Razic (1935-1985) / Slavoljub Oindic. U: Mostovi = ISSN 0350-6525. — God. 17, br. 1(65)(1986), s. 20-23.

“Objavljeni radovi: (Bibliografija) / Slavoljub Dindié. U: Anali Filoloskog fakulteta = ISSN 0522-8468. — God. 17, br. 17(1986), s. 77-78.

“Pionir jugoslovenske orijentalistike / Slavoljub Dindic. U: Anali Filoloskog fakulteta = ISSN 0522-8468. — God. 20, br. 20(2000), s. 471-473.

Bildiriler

“Peti medunarodni turkoloski kongres u Istambulu / Slavoljub Dindic U: Kulture Istoka = ISSN 0352-4019. — God. 3, br. 7(1986 januar-mart), s. 53-54.

“Ladaptation phonologique des gallicismes dans le turc litteraire / Slavoljub Dindié. — Ankara: Anakara Universitesi Basimevi, 1975, s. 193-198. S., O.: I.Türk Dili Bilimsel Kurultayına Sunulan Bildiriler, 1972’den ayrıbasım.

Prof. Dr. Hasan Kaleşi

(1922-1976)

1922'de Makedonya Kırçova'da dünyaya gelen Kaleši, Arnavut kökenli bir şarkiyatçıdır. 1951 yılında Belgrat Üniversitesi Şarkiyat Bölümünde lisans eğitimini tamamladı. *Najstariji vakufski dokumenti iz Makedonije na arapskom jeziku (Makedonya'da En Eski Arapça Vakıf Evrakı)* başlıklı tezle 1960 yılında Belgrat Üniversitesinde doktorasını bitirdi. 1961 yılında Hamburg Üniversitesi Ural-Altay Enstitüsünde Türkoloji dersleri aldı. Türkçe, Arnavutça, Sırp-Hırvatça, Makedonca ve Bulgarca yanı sıra Arapça, Farsça, Almanca, İtalyanca ve İngilizce gibi dilleri bilirdi. Eski Yugoslavya'da çok dilli Türkolog olarak ün yaptı. 1967-1970 yılları arasında Priştine Albanoloji Enstitüsü Tarih Bölümünde Şarkiyat uzmanı olarak görev yaptı. 1973 yılında Priştine Üniversitesi Felsefe Fakültesi Şarkiyat Bölümünü kurdu. Arnavutça, Türkçe ve Almanca dillerinde yazılmış 357 çalışması[7] vardır. Çalışmalarının önemli kısmı Arnavutların Osmanlı devletiyle ilişkileri üzerinedir.

Hasan Kaleši, pek çok dil (Arapça, Türkçe, Latince, Fransızca, Almanca, İtalyanca, İngilizce, Sırp-Hırvatça ve Arnavutça) biliyordu. Akademik kariyerinin başlangıcından itibaren, Balkan ülkelerinin tarihi ve kültürü üzerine derinlemesine araştırma yaparak dil bilimsel sorunlar üzerine odaklanmıştır.

Hasan Kaleši'yi, bilim dünyasının ilgisini bazı Arnavut tarihçiler tarafından tarihi gerçeklerin üretilmesine dikkat çeken ilk bilim insanıdır diye tanıtmak yerinde bir cümle olabilir. Çünkü Kaleši'nin ilgi odağı hâline getirdiği kişilerden birisi de Orta Çağ yazarı Skender Rizaj'dır. Kaleši'nin Sırpça yayınlanan Obeležja (S. 6, 1975) Priştine dergisindeki makalesi, Arnavut tarihçileri tarafından Rilindija'da ile Arnavutça diğer gazete ve dergilerde eleştiri yağmuruna tutulmuştur. Kaleši, Türk arşivlerinden alınan belgelerle ve bilimsel gerçekler sunarak tüm suçlamalara yanıt vermiştir. On yıl sonra, Dr. Hasan Kaleši'nin bilimsel anlamda ne kadar haklı olduğu ortaya çıkmıştır. Hasan Kaleši, 1976 yazında Kültür Anıtlarını Koruma Bölgesel Enstitüsünü ziyaret ederken ani ve şüpheli bir şekilde vefat etmiştir. Hasan Kaleši'nin 19 Temmuz 1976'da ölümünden sonra ailesi de Priştine'den ayrılmıştır.

Hasan Kaleši, İstanbul, Sofya, Bükreş, Bratislava, Napoli, Münih, Paris ve Chicago'da

[7] F. Mehdiu, Feti, *Dr. Hasan Kaleši -Vepra*, Logos-A, Shkup, 1996, s. 11-42.

birçok uluslararası bilimsel konferansa katılmış, arkasında vefatından sonra yayınlanmış bir *Sırpça/Hırvatça-Arapça Sözlük* ve *Arapça Edebiyat Antolojisi* bırakmıştır.

Arnavut Aljemiyado edebiyatı ile ilgili *Letërsia shqiptare e Alamiados*[8] başlıklı çalışması Türkoloji alanında değerlendirilebilecek önemli diğer bir çalışmasıdır. Buna ilaveten Osmanlı dönemi Arnavut şahsiyetlerinin bilimsel katkıları[9] ile Şemseddin Sami'nin hayatı ve çalışmalarıyla ilgili araştırmaları[10] da kayda değerdir. Hasan Kaleši'nin diğer edebiyat ve folklor çalışmaları genel itibariyle Türkçenin ve Türk-Şark motiflerinin Arnavut edebiyatı ve folkloru üzerindeki etkisi ile ilgilidir.[11]

Kitaplar

Kontributi shqiptarëve në dituritë islame, Logos-A, Shkup, 2013.

Najstariji Vakufski Dokumenti u Jugoslaviji na Arapskom Jeziku, Zajednica naučnih ustanova Kosova, Priština, 1972.

Srpsko-Hrvatsko Arapski Rječnik, (Kâmil Buhi ile birlikte), Starješinstvo islamske zajednice BiH, Hrvatske i Slovenije, Sarajevo, 1988.

Makaleler

"Jahja Beg Dukagjini-Poet i madh turk i shekullit XVI-të", *Flaka e Vllaznimit*, S. 294, 1954, s. 8.

"Një veshtrim mbi letersin moderne turke", *Flaka e Vllaznimit*, S. 285, 1954, s. 5-6.

"Osvrt na savremenu tursku književnost" *Susreti*, S. 5, 1954, s. 389-394.

"Suzi Çelebiu nga Prizreni-Poet i madh turk i shekullit XV -XVI", *Flaka e Vllaznimit*, S. 292, 1954, s. 8.

"Naučni rad i biblioteke Kosova. Bibliotekar, 23(3), 1964, s. 277-287.

"Katalog orijentalnih rukopisa Gazi Husrev-begove biblioteke u Sarajevu. Bibliotekar, 17(5/6), 1965, s. 455-459.

"Yugoslavya'da İlk Türk Kütüphaneleri", *Millî Kültür*, S. 38, Aralık 1965, s. 168-171.

"Prve orijentalne biblioteke u jugoslovenskim zemljama. Bibliotekar, 13(4), 1966, s. 279-282.

"Prinove u Univerzitetskoj biblioteci "Svetozar Marković." Bibliotekar, 11(3/4), 1967, s. 268-269.

"Značajna prinova u Univerzitetskoj biblioteci "Svetozar Marković." Bibliotekar, 9(3/4), 1967, s. 288-289.

---

8 H. Kaleshi, "Letërsia shqiptare e Alamiados", *Hikmet*, Prishtinë, S. 6, 2014, s. 9-41.

9 H. Kaleshi, "Roli i shqiptarëve në letërsitë orientale", *Seminari i kulturës shqiptare për të huaj 2 (Përmbledhje e ligjëratave të mbajtura në seminarin e vitit 1975,* Fakulteti Filozofik i Prishtinës, 1975, s.151-217.

10 H. Kaleshi, *Sami Frashëri në letërsinë dhe filologjinë turke*, Logos-A, Shkup, 2010.

11 H. Kaleshi, "Arnavut Edebiyatında Türk Etkileri", *X. Türk Dil Kurultayında Okunan Bilimsel Biliriler,* TDK, Ankara, 1963, s. 61-74.

"Mevludi kod Arbanasa. Zbornik Filozofskog Fakulteta, 4(2), 1968, s.349-358.

"Prizren Dergisi", *Sesler*, 1968/IV, S. 25, s. 75-79.

"Kosovo pod turskom vlašću = Kosava nën pushtetin Turk. Ekonomska politika, 1968.

"Türk Yazını ve Filolojisinde Sami Fraşeri", *Sesler* 1969/IV, S. 36-37, s. 30-35.

"Arnavut Hikayelerinde Doğunun Etkileri", *Çevren*, S. 3, Temmuz 1974, s.10-25.

"Arnavut Söylentilerinde Sarı Saltuk", *Sesler*, 1967 III, S. 13, s. 43-60.

"Arnavutça Sözcüklerin Oluşmasında Türkçenin Etkisi", *Sesler*, 1969/IV, S: 39-43.

"Arnavutça'da Osmanlıca-Türkçe'nin Ekleri", *Çevren*, S. 4, Aralık 1974, s.26-32.

"Şemsettin Sami Fraşeri'nin Siyasi Görüşleri", *Çevren*, S. 2, Mart 1974, s.14-22.

"XV. Asırdan XVII . Asrın Nihayetine Kadar Yugoslav Topraklarında Şark Medeniyeti", *Çevren*, S. 9, Mart 1976, s.13-36.

"XVII. Asrın Nihayetine Kadar Yugoslav Topraklarında Şark Medeniyeti (II)", *Çevren*, S.10, Haziran 1976, s. 23-41.

"Kur′an - remek delo arapske književnosti. Izraz, 21(2), 1976, s.183–203.

"O seobama Srba sa Kosova krajem XVII i početkom XVIII veka, etničkim promenama i nekim drugim pitanjima iz istorije Kosova. [b. i.], 1976.

"Turski uticaji u tvorbi reči u albanskom jeziku", *Filozofski Fakultet*, 1978.

Prof. Dr. Dušanka Bojanic Lukać (1927-2004)

Önemli bir Türkolog ve tarihçi olan Prof. Dr. Dušanka Bojanic Lukać, 1927 yılında Banja Luka'da dünyaya gelmiştir. Sırp Bilimler ve Sanatlar Akademisinde çalışmıştır. Lukać, 1976 yılından itibaren Belgrad Üniversitesi Filoloji Fakültesi Oryantalistik Bölümünde dersler vermiştir. Lukać, çalışmalarını Osmanlı paleografyası ve İslam medeniyeti üzerine yoğunlaştırmıştır. Onun yetiştirdiği onlarca öğrencinin ve danışmanlığını yürüttüğü tezlerin, Belgrad Üniversitesi Türkoloji Bölümünün hak ettiği üne kavuşmasına önemli katkıları olmuştur. Prof. Dr. Dušanka Bojanic Lukać, 2004 yılında Belgrad'da vefat etmiştir.

Kitaplar

Nazım Hikmet, Pjesme / [izbor iz poezije N. Hikmeta, prevod pesama, beleška o pesniku]. – Sarajevo: Svjetlost, 1951.

Mahmud Makal, Anadolsko selo / [prevod sa beleškom o piscu i delu]. – Sarajevo: Seljačka knjiga, 1952.

Makedonija vo XVI i XVII vek. Dokumenti od carigradskite arhivi (1557-1645). - Skopje: Institut za nacionalna istorija, 1955, (Materijali za istorijata na Makedonija; 3).

Turski zakoni i zakonski propisi iz XV i XVI veka za smederevsku, kruševačku i vidinsku oblast. – Beograd: Istorijski institut, 1974.

Vidin i Vidinskiят sanžak prez 15-16 vek: dokumenti ot arhivite na Carigrad i Ankara / pod redakciята na Vera Mutafčieva i Mihaila Staĭnova. - Sofiя: Nauka i izkustvo, 1975.

Bulent Edževit, Naraštaj mira / [prevod pesama u koautorstvu sa Radomirom Andrićem]. – Priština, Jedinstvo; Niš: Gradina, 1980.

Turske vojne zastave u cetinjskim muzejima. - Beograd: Književne novine; Cetinje: Muzeji Cetinja, 1981.

Makaleler

“Studije, rasprave, članci, prevodi, prikazi I.H.Uzunçarşili, Osmanli Devletinin Merkez ve Bahriye Teşkilâti: [prikaz] //Prilozi za orijentalnu filologiju 1, 1950, s.191-193.

“Nazım Hikmet, Pobjeđeni kod Karaburna”, [prevod], Brazda 4 Sarajevo, 1951, s.421-429.

“Türk Yazarlarından İlk Edebî Metinler Kitabı, [prikaz], *Sesler* V, 44 Üsküp 1951, s.44-48.

“Türk Halk Edebiyatı ve Bunun Üsküp’teki Folklor Enstitüsünde Araştırılması Hakkında Birkaç Söz = Nekoliko reči o turskoj narodnoj literaturi i njenom izučava-nju u skopskom Folklornom institutu, *Birlik*, 1952, s.217.

“Novite baranja vo sovremenata turska poezija”, Sovremenost 3, 1-2, 1953, s.81-96.

“Podaci o Skoplju iz 951 (1544) godine / Prilozi za orijentalnu filologiju 3-4. (1952-1953), s.607-622.

“Karpoševoto vostanie vo svetlosta na Silahdarovata istorija //Razgledi 1, 1, Skopje, 1954, s.12-13.

“Među dve literaturi - Razmišljanja o savremenoj književnosti turske narodnosti u SFRJ i njenom mestu u odnosu na književnosti Turske i jugoslovenskih naroda / Sovremenost 4, 4, Skopje, 1954, s.323-327.

“Edna zapovest vo skopskiot tahrir-defter od 976 godina / Glasnik na Institutot za nacionalna istorija 1, 2, Skopje 1957, 203-205.

“Koga Skopje bilo centar na sandžakot vo periodot od padanjeto pod turska vlast do krajot na XVI vek / Glasnik na Institutot za nacionalna istorija 1, 1, Skopje 1957, s.89-97.

“Edno ohridsko kanunname / Glasnik na Institutot za nacionalna istorija 3, 1, Skopje 1959, s.285-295.

“Turski natpisi Muratovog i Bajraktarevog turbeta / Starine Kosova i Metohije 1, Priština, 1961, s.201-217.

“Ko je učestvovao u zemaničnoj vojsci? / Vesnik Vojnog muzeja JNA 6-7, 1962, s.240-244.

“Povodom izraza čilik. Prilog izučavanju danka u krvi / Vesnik Vojnog muzeja JNA 6-7, 1963, s.237-239.

“Bojanić, Đurđica Petrović / Vesnik Vojnog muzeja JNA 10, 1964, s.25-58.

“Makedonije: izabrani izvori / Ljubiša Doklestić. - Zagreb: Školska knjiga, 1964, s.64-78.

“Jedan rani kanun za vlahe Smederevskog sandžaka / Vesnik Vojnog muzeja JNA 11-12, 1966, s.146-160.

“O prošlosti galipoljskih Srba / Zbornik Matice srpske za društvene nauke 48, 1967, s.91-94.

“Povodom desetog broja “El Emel” / Časopis studenata orijentalistike Beogradai Sarajeva 10, Beograd, 1967, s.1-2.

“Kako Turcite go prezele Skopje (1391) / Zbornik. Muzej na grad Skopje 2- 3 (1965/6), 1968, s.5-18.

“Starine sela Rogova / D. Bojanić, Dušan Sindik / Zbornik Filozofskog fakulteta. Beograd 10-1, 1968, s.289-292.

“Dve godine istorije bosanskog krajišta (1479. i 1480) - prema Ibn Kemalu //Prilozi za orijentalnnu filologiju 14-15 (1964-65), 1969, s.33-50.

“Deux ans d’histoire de la marche de Bosnie selon Ibn Kemal / Association internationale d’études du Sud-est européen 3, Sofia, 1969, s.731-736.

“M.And, Kırk Gün Kırk Gece, [prikaz] / Prilozi za orijentalnu filologiju 14-15(1964-65), 1969, s.465-467.

“Negotinska Krajina u vreme turske vladavine - na osnovu izvora iz XV i XVI veka / Glasnik Etnografskog muzeja. Beograd 31-32, 1969, s.65-109.

“Prva turska hrestomatija (Marija Đukanović i dr Slavoljub Đinđić, Primeri turske proze): [zvanična recenzija] / Živi jezici 9, 1-4 Beograd, 1969, s.143-145.

“Turski popisi naselja Negotinske Krajine u 15. i 16. veku / Razvitak 9, 6, Zaječar, 1969, s.64-68.

“Turski dokumenti za istorijata na makedonskiot narod: [prikaz] //Istorijski časopis 16-17 (1966-1967), 1970, s.320-321.

“Carigradski rukopis Mahmudkadićevog “Ustanka srpske raje” - turskog vojnog pohoda na Srbiju 1813 / Vesnik Vojnog muzeja JNA 16, 1970, 79-86.

“A. S. Tveritinova, Agrarnij stroj osmanskoj imperiji XV-XVII vv: [prikaz] / Istorijski časopis 16-17 (1966-1967), 1970, s.321-322.

“Atlas po blgarskata istorija: [prikaz] / Glasnik na Institutot za nacionalna istorija 15-2,1971, s.308-310

“Vlasi u severnoj Srbiji i njihovi prvi kanuni / Istorijski časopis 18, 1971, s.255-269.

“Karpošev ustanak 1689. godine / Vesnik Vojnog muzeja JNA 17, 1971, s.81-122.

“Istorijska osnova narodne pesme Bolest Muja carevića / Prilozi za književnost, jezik, istoriju i folklor 38, 1-2, 1972, s.91-97.

“Mustafa Cezar. Osmanli Tarihinde Levendler: [prikaz] / Istorijski časopis 19, 1972, s.329-336.

“Tihomir Stojanović, Negotin i Krajina od prvih tragova do 1858. godine. - Negotin: Istorijski arhiv Krajine, Ključa i Poreča, Predgovor, 1972, s.7-8.

“O srpskoj baštini i soću u turskim zakonima / Istorijski časopis 20, 1973, s.157-180.

“Fragmenti opširnog popisa Vidinskog sandžaka iz 1478-81. Godine //Mešovita građa (Miscellanea) 2, Beograd, 1973, s.79-177.

“Dictionary of Oriental Literatures, vol. III: West Asia and North Africa, London, George Allen and Unwin, 1974. - [U deset kraćih i dužih priloga obradjeni su književnici: Ahmet Hašim, Edip Džansever, Džahit Sitki Tarandži, Džemal Sureja Seber, Bedri Rahmi Ejuboglu, Ataol Behramoglu, Ismet Ozel, Mahmud Makal, Jašar Nabi Najir, Memet Fuat].

“Prelaz sa srednjovekovnih težinskih i površinskih mera na turske mere u severnoj Srbiji = Passage dans la Serbie du nord des mesures medievales de masse et de surface aux mesures turques correspondantes, Mere na tlu Srbije kroz vekove = Les mesures sur le sol de Serbie au travers les siecle / Beograd: Galerija SANU, 1974, s.91-111.

“Mustaj Čelebija, pisar carskog divana i dubrovačke knjige divanskog arhiva. Prilog osmanskoj diplomatici / Prilozi za orijentalnu filologiju 12-13 (1972-73), 1976, s. 61-81.

“O nekim odrednicama seoskog stanovništva jugoslovenskih zemalja u turskim popisnim knjigama XV veka / Seoski dani Sretena Vukosavljevića 3 Prijepolje, 1976, s.73-80.

“Nazım Hikmet, Pjesme i tamnice: [prevod]. - Sarajevo: Veselin Masleša, 1977, s.95-109.

“Turski dokumenti za istorijata na makedonskiot narod, Opširen popisen defter No 4 (1467-1468 godina): [prikaz] / Istorijski časopis 24, 1977, s.365-373.

“Zaječar i Crna Reka u vreme turske vladavine (XV-XVIII vek) / Glasnik Etnografskog muzeja. Beograd 42, 1978, s.23-77.

“Iz prošlosti krajinskih Karapandžića / Razvitak 18, 2, Zaječar, 1978, s.60-62.

“Dva priloga istoriji Prijepolja i njegove šire okoline u XVII veku: I. O trgu i saborima kod manastira Mileševe. II. Pogibija Srba na Goliji / Seoski dani Sretena Vukosavljevića 7, Prijepolje, 1979, s.97-103.

“Sırp-Hırvat Halk Destanlarında Fâtih’in Oglu Şehzâde Mustafa / Çevren 6, 3, Priştine, 1979, s.37-41.

“Bušatlija (alb.Bushati), Mustafa-paša / Enciklopedija Jugoslavije 2. - Zagreb: Jugoslavenski leksikografski zavod, 1982, s.592.

“Sultanska akta izdata na zahtev Dubrovačke republike (1627-1647) / Mešovita građa (Miscellanea) 10, Beograd, 1982, s.35-202.

“Niš do Velikog rata 1683. / Istorija Niša 1. Od najstarijih vremena do oslobođenja od Turaka 1878. godine. - Beograd: Istorijski institut; Niš: Gradina, 107-169; [Izvori i literatura], 1983, s.355-357.

“Nova saznanja o Krajini (Saraddž-li i Timok) / Zbornik radova sa naučnihskupova u Negotinu i Kladovu povodom obeležavanja 170 godina od pogi-bije Hajduk-Veljka Petrovića i 150 godina oslobođenja od Turaka. - Nego-tin: Međuopštinska konferencija SSRN; Beograd: Balkanološki insti-tut; Kladovo: Istorijski arhiv Krajine, Ključa i Poreča, 1984, s.33-43.

“Razvoj lokalne gradske uprave na Balkanu od XV do XIX veka / D. Bojanić-Lukač, Suzana Đorđević / Gradska kultura na Balkanu (XV-XIX vek) 1. -Beograd: SANU; Balkanološki institut, 1984, s.59-84.

“Jadar u XVI i XVII veku / Jadar u prošlosti. - Loznica: Radio Podrinje; SIZ kulture Loznica, 1985, s.77-191.

“O banjalučoj sedždi / Anali Gazi Husrev-begove biblioteke 11-12 Sarajevo 1985, s.267-276.

“Požarevac u XVI veku i Bali-beg Jahjapašić / Istorijski časopis 32, 1985, s.49-77.

“Simpozijum o osmanskim arhivima i osmanističkim istraživanjima / Istorijski časopis, 1985, s.271-272.

“Un chant á la gloire de Mahomet en serbe / Wiener Zeitschrift für di Kundedes Morgenlandes 76. Festschrift Andreas Tietze zum 70. Geburtstag. Wien, 1986, s.57-63.

“Two Years in the History of the Bosnian Border Regions (1479 and 1480) - accor-ding to Ibn Kemal / Prilozi za orijentalnu filologiju, 1986, s.313-327.

“Sırp-Hırvat Halk Destanlarından Üç Yeniçeri Destanı / Türkische Miszellen.Robert Anhegger Festschrift, İstanbul, 1987, s.63-68.

“Diskusija na jugoslovenskom naučnom skupu o problemima osmanistike s posebnim osvrtom na izdavanje izvora / Prilozi za orijentalnu filologiju, 1988, s.271-272.

“Šta znače podaci o sjeničkim Vlasima u popisu iz 1455. godine //Istorijski časopis 34, 1988, s.97-112.

“Zapadna Srbija u austro-turskom ratu 1683-1690 / Istorija Titovog Užica 1 (do 1918). - Beograd: Istorijski institut; Titovo Užice: Narodni muzej, 1989, s.212-226, s.947-948.

“Musale u balkanskom gradu / Islamska misao 12, 138 (Sarajevo 1990) 38-45.Nove vesti o Skender-begu Crnojeviću / Istorijski časopis 36, 1990, s.183-190.

“Les mousallas dans la ville balkanique / La culture urbaine des Balkans (XV-XIX siécles) 3. La ville dans les Balkans depuis la fin du moyen age jusqu’au debut du XXe siecle. - Belgrade; Paris: Academie Serbe des sciences et des arts, Institut des etudes balkaniques, 1991, s.73-85.

“Sultanske povelje iz manastira Hilandara = Les actes des sultansottomans conservés dans le monastér athonite de Chilandar (1512-1600) / D. Bojanić, Vančo Boškov / Hilandarski zbornik 8, 1991, s.167-213.

“Popis zaorjenskog plemena Riđana s kraja XV veka / D. Bojanić, Mitar Pešikan / Zvornik za orijentalne studije 1, 1992, s.57-84.

"Nova viduvanja za Karpoševoto vostanie / Avstro-turskata vojna 1683- 1699 so poseben osvrt na Karpoševoto vostanie vo Makedonija. - Skopje: Institut za nacionalna istorija, 1977, s.13-51.

"Umesto uvoda / O persijskoj književnosti: referati sa naučnog skupa povodom 75 godina od pojavljivanja prevoda Hajamove poezije u Jugoslaviji, a koji je održan na Filološkom fakultetu 9. decembra 1998. - Beograd: Filološki fakultet: Kulturni centar pri Ambasadi Islamske Republike İran, 1998, 7-11.

Prof. Dr. Milan Adamović

Belgrad Üniversitesi Oryantalistik ve Türkoloji Bölümünden bahsedilirken her ne kadar bu bölümde devamlı olarak çalışmasa da sadece Sırbistan değil, dünya Türkoloji tarihinde de özel bir yeri olan ismi hatırlamak gerekir: Prof. Dr. Milan Adamović.

7 Temmuz 1939'da Bobota'da doğan Milan Adamović, 1962 yılında Belgrad Üniversitesi Oryantalistik Bölümünden mezun olmuştur. Hocası Prof. Dr. Fehim Bayraktarević'in danışmanlığında 1968'de *Dvostruki Status Constructus u turskom jeziku* (Türkçede Çift Anlamlı Ad Çekim Yapıları) adlı teziyle yüksek lisansını, 1972'de *Ašikpašina Garibnama* (Âşıkpaşa'nın Garibnâme'si) adlı teziyle doktorasını tamamlamıştır. Milan Adamović, 1965 yılından itibaren Belgrad Üniversitesi Oryantalistik Bölümünde akademik görevine başlamış, 1968-1969 yıllarında Prof. Dr. Gerhard Doerfer'in de derslerine katıldığı Göttingen'de bulunmuştur. 1971'de Göttingen'deki Georg-August-Üniversitesi Türkoloji ve Altayistik Bölümüne geçen Prof. Dr. Milan Adamović, 1973 yılında Gerhard Doerfer'ce düzenlenen ve bugün Türkoloji için büyük önem taşıyan Halaç ve Horasan Türkçeleri ile ilgili materyallerin toplanması amaçlanan İran gezisine katılmıştır.[12]

Prof. Dr. Milan Adamović, 1979' da bir hayli kabul gören ve 1985 'te yayınlanan *Konjugationsgeschichte der türkischen Sprachen* (Türk Dillerinde Eylem Çekiminin Tarihçesi) adlı doçentlik çalışmasını sunmuştur. 1984 ilkbaharında Milan Adamović, gerçekte 1970'de kurulduğundan beri aslında akademik bir bölüm olarak varlığını sürdüren, ancak 1982'de resmî olarak bölümleşen Türkoloji ve Altayistik Kürsüsünde Genel Türkoloji Profesörü olarak göreve başlamıştır.

Kitaplar

Turske Pozajmize Neosmanskog Porekla Bars, Sonderdr, 1976.

Das Tatarische Des 18. Jahrhunderts, Helsinki, Suomalais-Ugrilainen Seura Suomalais-Ugrilainen Seura, 1981.

[12] M. Knuppel, "Prof. Milan Adamovic'in 65. Doğumgünü Dolayısıyla", (Çev. Serap Gürcün), *Türk Dilleri Araştırmaları* 14, 2004, s. 15-17.

Konjugationsgeschichte Der Türkischen Sprache, Leiden, Brill, 1985.

Die Türkischen Texte in Der Sammlung Palinić, Göttingen: Pontus Verlag, 1996.

Das Osmanisch-Türkische Sprachgut Bei R. Lubenau, München: Trofenik, 1970.

Floransalı Filipo Argenti'nin Notlarına Göre (1533) 16. Yüzyıl Türkçesi, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2009.

Das Türkische Des 16. Jahrhunderts: Nach Den Aufzeichnungen Des Florentiners Filippo Argenti (1533), Göttingen, Pontus Verlag, 1996.

Die Sprache der wolgabolgarischen Inschriften, 1995.

Türkoloji Tarihinde Wilhelm Radloff Devri, 1995.

"*Kelile ü Dimne: türkische Handschrift T 189 der Forschungsbibliothek Gotha*, G. Olms, 1994.

Makaleler

"Turske pozajmice neosmanskog porekla", *Naš Jezik*, 17(5),1969, s. 284-298.

"Neke osmanske etimologije", *Anali Filološkog Fakulteta*, 10, 1970, s. 61-79.

"Neke osmanske etimologije. Beogradski univerzitet, 1970.

"O poreklu srpskohrvatskih osmanizama. [b. i.], 1973.

"O poreklu srpskohrvatskih osmanizama", *Južnoslovenski Filolog*, 30(1/2), 1973, s. 229-242.

"Ein Italienisch-Türkisches Sprachbuch Aus Den Jahren 1525-1530. Sonderdr Edit, 1975.

Development of Vocalism in Certain Ottoman Suffixes. Prilozi za orijentalnu filologiju, (22-23), 1976, s.281-299.

"Drei Weitere Handschriften Des Ibtidaname Von Sultan Veleds, 1985.

"Konjugationsgeschichte der türkischen Sprache, 1991, s. 325–327, prema: E. Čaušević, 'Bosanski'turski i njegova autentična obilježja". Prilozi za orijentalnu filologiju, 1991, s.41, 386.

"Konjugationsgeschichte der türkischen SpracheKonjugationsgeschichte der turkischen Sprache", *Journal of the American Oriental Society*, 106 (4), 1986, (R. Dankoff ile birlikte).

"Der Wandel von o zu vă im Tschuwaschischen. Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft, 135(1), 1985, s.60-67.

"Türkçe "Gil" in Kökeni ve İşlevi Üzerine, (Çev. Aziz Merhan), *Türk Dili*, 745, 2014, s.71-73.

"Otča borča. Central Asiatic Journal, 40(2), 168–172. http://www.jstor.org/stable/41928063 / Adamoviç, M., & Aydın, Ç. E. (1996). Otça borça. Central Asiatic Journal, 40(1996), s.168-172.

“Heısst Türkısch Çocuk Wırklıch Ferkel. Turkbilig/Turkoloji Araştırmaları Dergisi, (15), 2008.

“Deiktika im Tschuwaschischen. Central Asiatic Journal, 28(1/2), 1984, s.1-9.

“Fragen der tschuwaschischen Lautgeschichte. Central Asiatic Journal, 33(3/4), 1989, s.161-192.

Adamović, M. (2018). Sveti Saltuk I Hodža Nasredın. Prilozi za Orijentalnu Filologiju, 2018, s.67.

Adamović, M. (1974). The Dīvān of Gadā’ī. (Uralic and Altaic Series. Vol. 113).

Adamović, M. (1974). Turkish Folklore Reader. (Uralic and Altaic Series. Vol. 120).

Adamović, M. (1981). Der Volksname Üngürüs. Balkan Studies, 22(1), 109-113.

Merhan, A. (2006). Şeyyad Hamza’nın Yeni Bir Şiiri.

Imber, C. (1993). Milan Adamovic: Die Rechtslehre des Imām al-Nasafī in türkischer Bearbeitung vom Jahre 1332.(Abhandlungen fur die Kunde des Morgenlandes, Bd. XLIX, 3.)[v], 575 s., Stuttgart: Kommissionsverlag Franz Steiner, 1990. DM 198. Bulletin of the School of Oriental and African Studies, 56(1), 141-142.

“Der tschuwaschische Plural-sem. Finnisch-Ugrische Mitteilungen, 7(1983), s.21-7.

“Das Wort nämä. Türk Dilleri Araştırmaları, 1993, s.29-32.

“Alttürkische Themen”, Printshop Kopie und Druck, 2020.

“Vocabulario nuovo. mit seinem türkischen Teil. Rocznik Orientalistyczny, 38, 1976, s.43-69.

“Der uigurische Umlaut und seine Hintergründe. Laut, Jens Peter & Röhrborn, Klaus (Edit.), 1993.

“Festgabe an Josef Matuz. Osmanistik-Turkologie-Diplomatik.(Islamkundliche Untersuchungen, 1995, s.150.

“Language and History. Contributions to Comparative Altaisties. (Studia Uralo-Altaica, 1987, s.25.

“Osmanische Grabinschriften. (Islamkundliche Materialien, 1995, s..10.

“Das turkmenische Volk im Mittelalter. (Turkmenenforschung. Bd., 1996, s.18.

“Les villes dans l’Empire ottoman: activités et sociétés. Tome 1.(Institut de Recherches et d’Etudes sur le Monde Arabe et Musulman à Aix-en-Provence. Collection “Sociétés arabes et musulmanes”, 1994, s.5.

“Das Osmanische Reich in seinen Archivalien und Chroniken. Nejat Göyünç zu Ehren. Beiruter Texte und Studien. 65. Türkische Welten, 2001, s.1.

“Handbuch der türkischen Sprachwissenschaft. T 1, 1992.

“Fadil-paša Šerifović pjesnik i epigrafičar Bosne, 1984.

"Linguistische Beiträge zur Gesamtturkologie, 1995.

"Regesten der osmanischen Dokumente im Österreichischen Staatsarchiv. Band 1, 1995, s.1480-1574).

"Aspekto-temporale Kategorien im Jakutischen, *Turkologica*, 5, 1991.

Prof. Dr. Alexander Popović
(1931-2014)

29 Mayıs 1931'de Belgrad'da doğan Alexander Popović, 1954 yılında Belgrad'daki Filoloji Fakültesi Doğu Dilleri Filolojisi Bölümünden, "Yugoslav oryantalizminin öncüsü" olarak gördüğü Fehim Bajraktarević'ten mezun olmuştur. Üç yıl sonra, Paris'te Oriental Languages School'da Arapça eğitimi almıştır. Doktorasını 1965 yılında Paris'te bulunan Sorbonne Üniversitesinde İslam tarihinde tamamlamış ve bu durum onun CNRS'ye (French National Center for Scientific Research) katılmasını sağlamıştır. Popović, 1967'den 1977'ye kadar bu pozisyonda kalmıştır. Robert Mantran'ın danışmanlığında, 1985'te Marsilya'daki Provence Üniversitesinde İslamiyet üzerine bir başka doktora tezini savunmuştur.

Sayısız makalelerinin yanı sıra, tez çalışmasında Balkan müslümanlarının tarihine odaklanmış ve bu, daha sonra onun şaheseri olarak kabul edilen ve Berlin'de Balkan Araştırmaları Enstitüsü tarafından yayımlanan *L'islam balkanique: les musulmans du sud-est européen dans la période post-ottomane (Balkan İslamı: Osmanlı Döneminden Sonra Güneydoğu Avrupa'nın Müslümanları)* adlı eseri ortaya çıkarmasını sağlamıştır. Popović'in bilimsel çalışmaları sıra dışı olarak, çeşitli disiplin alanlarının; İslamiyet, Türkoloji ve Balkanoloji'nin kesiştiği noktada yer almaktadır. Popović, Balkanların bütün ülkelerinde bulunan kütüphanelerden, Macaristan, Romanya, eski Yugoslavya, Yunanistan, Türkiye, Bulgaristan, Arnavutluk aynı zamanda Avrupa, özellikle Güneydoğu Avrupa'daki kaynakların son derece zengin olduğu Almanya ve Avusturya'dan ve hatta Finlandiya'dan ve arşivlerden kapsamlı araştırmalar yaparak çok sayıda kaynak toplamıştır. Çok sayıda makale yazan Popović, Büyük İslam Ansiklopedisi'nin editörlerinden biridir. Popović, ayrıca pek çok bilimsel dergi konseyinin ve Union of European Arabists and Islamists, Society of French Arabists, Association for the Advancement of Islamic Studies, Asian Society topluluklarının üyesi olmuş ve 2014 yılında vefat etmiştir.

Kitaplar

L'islam balkanique, Harassowitz, Wiesbaden, 1988.

Balkanlarda İslâm, İstanbul, 1990.

Cultures Musulmanes Balkaniques, Beylerbeyi İstanbul, 1994.

Les Derviches Balkaniques Hier Et Aujourd'hui, Les Editions, İstanbul, 1994.

Les Musulmans Des Balkans À L'époque Post-Ottomane, Histoire Et Politique. Beylerbeyi İstanbul: Editions Isis, 1994.

Études Sur L'ordre Mystique Des Bektachis Et Les Groupes Relevant De Hadji Bektach, İstanbul: Les Editions Isis, 1995.

Zarcone T. Melâmis-Bayrâmis: Études Sur Trois Mouvements Mystiques Musulmans, 1. Edit. İstanbul: Les Editions Isis, 1998.

İslami Ballkanik. [Islam in the Balkans], Tiran, 2006.

Makaleler

"La politique titiste envers les religions et ses conséquences. Islam et Laïcité: approches globales et régionales, 1996, s. 99-103.

"Islamizmi Balkanik–Myslimanët e Evropës Juglindore gjatë periudhës pasosmane, 2006.

"Les Cerkesses dans les territoires Yougoslaves ". Bulletin d'Etudes Orientales, 30, 1998.

Veinstein G Popovic A. (1996). Les Voies D'allah: Les Ordres Mystiques Dans L'islam Des Origines À Aujourd'hui. Paris: Fayard.

"Veinstein G. Les Ordres Mystiques Dans L'islam: Cheminements Et Situation Actuelle. Paris: Editions de l'Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales; 1986.

"L'islam Balkanique: Les Musulmans Du Sud-Est Européen Dans La Période Post-Ottomane. Berlin Wiesbaden: Osteuropa-Institut an der Freien Universität Berlin; In Kommission bei O. Harrassowitz, 1986.

Zarcone T Institut français d'études anatoliennes d'İstanbul. Naqshbandis: Cheminements Et Situation Actuelle D'un Ordre Mystique Musulman: Actes De La Table Ronde De Sèvres: Historical Developments and Present Situation of a Muslim Mystical Order: Proceedings of the Sèvres Round Table 2-4 Mai 2-4 May 1985. İstanbul: Éditions Isis, 1990.

"Les Musulmans Yougoslaves 1945-1989: Médiateurs Et Métaphores. Lausanne: L'Age d'homme, 1990.

"Zarcone T Institut français d'études anatoliennes d'İstanbul Marmara Üniversitesi. Presse Turque Et Presse De Turquie: Actes Des Trois Colloques Organisés Par L'institut Français D'études Anatoliennes Et L'ecole Supérieure De La Presse De L'université De Marmara. İstanbul: Editions ISIS; 1992.

"Les Conversions À L'islam En Asie Mineure Et Dans Les Balkans Aux Époques Seldjoukide Et Ottomane: Bibliographie Raisonnée 1800-2000. Athènes Paris: École française d'Athènes; Diff. de Boccard, 2011.

"Un Ordre De Derviches En Terre D'europe: La Rifâ'iyya. Lausanne: Age d'homme, 1993.

"Veinstein G. Las Sendas De Allah, Las Cofradías Musulmanas Desde Sus Orígenes Hasta La Actualidad. Barcelona: Bellaterra, 1997.

Doç. Dr. Marija Đınđić

Sözlük yazarı Doç. Dr. Marija Đinđić, 1999 yılında Sırbistan Bilimler ve Sanatlar Akademisinde (SANU) akademik çalışmalarına başlamıştır. Belgrad Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde lisans eğitimini tamamladıktan sonra aynı fakültede yüksek lisans *[Đinđić, Marija (2002). "Terminologija konjarstva u spskom jeziku s posebnım osvrtom na turcizme" Sırp Atçılığı Terminolojisinde Türk Alıntıları. Belgrad Üniversitesi Filoloji Fakültesi Sırp Dili ve Edebiyatı Bölümü, Belgrad]* ve doktora *[Đinđić, Marija (2014). "Turcizmi u savremenom srpskom jeziku (semantičko derivaciona analiza)" Çağdaş Sırp Dilinde Türkçe Alıntıları (Anlambilimsel Türevsel Analiz). Belgrad Üniversitesi Filoloji Fakültesi Sırp Dili ve Edebiyatı Bölümü, Belgrad]* eğitimini tamamlayan Doç. Dr. Marija Đinđić, 2001–2006 yılları arasında Ankara'da Sırbistan Büyükelçiliğinde çalışmıştır. 2006 yılında tekrar Sırbistan Bilimler ve Sanatlar Akademisindeki görevine dönen Đinđić, "*Büyük Yazılı ve Halk Ağızları Sözlüğü*" projesinde çalışmaya başlamıştır. Đinđić, bu projede sözlükteki Türkçe alıntılar üzerine çalışmakta olup 16., 18., 19., 20. ve 21. ciltlerdeki Türkçe alıntıların redaktörlüğünü yapmıştır.[13]

Kitaplar

Rečnik srpskohrvatskog književnog i narodnog jezika SANU, 21. Knjiga/ Sırp-Hırvat Edebiyatı ve Halk Dili Sözlüğü 21, pogdekad(a) – pokupiti (ur. Darinka Gortan-Premk i dr.), Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti, Institut za srpski jezik SANU, 2019, 800 s. [Đinđić, Marija: redakcija: podrežđati-podslušljiv, 382–426, pomoćna redakcija pogrđavanje-pod, 68–90 i pod1-pod2, 90–97].

Rečnik srpskohrvatskog književnog i narodnog jezika SANU, 20. Knjiga/ Sırp-Hırvat Edebiyatı ve Halk Dili Sözlüğü 20, petogodan-pogdegod (ur. Darinka Gortan-Premk i dr.), Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti, Institut za srpski jezik SANU, 2017, 800 s.

[13] H. Yalap, Maria Đinđić, *Yeni Türkçe-Sırpça Sözlük*, Ankara, 2014, ISBN 978-975-16-2840-4, 1528 S., Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 10/8 Spring, s.2411.

Yeni Türkçe-Sırpça Sözlük, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2014, 1528 s. (Monografiler, 1122).

Rečnik srpskohrvatskog književnog i narodnog jezika 19, Sırp-Hırvat Edebi ve Halk Dili Sözlüğü ocat–petoglasnik, Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti, Institut za srpski jezik SANU, 2014, 800 s. [Đinđić, Marija: obrada ocat–oceđivati, 1–5; pentrati se – period, 663–698.]

Nataša Vulović, Vladan Jovanović, Danijela Radonjić, Dimitrije Stefanović: Saborno groblje u Sentandreji: prošlost i natpisi/ St Andreja'daki Katedral Mezarlığı: *Geçmiş ve Yazıtlar*, Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti, Odeljenje društvenih nauka, Muzej Srpske pravoslavne eparhije budimske, Institut za srpski jezik SANU, Službeni glasnik, 2012, 546 s.

Saborno groblje u Sentandreji / *St Andreja'daki Katedral Mezarlığı*. Prošlost i natpisi, Priredili Nataša Vulović, Marija Đinđić, Vladan Jovanović, Danijela Radonjić i Dimitrije E. Stefanović, Fotografije Ivan Jakšić, Urednici akademik Vojislav Stanovčić, Dimitrije E. Stefanović, Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti, Odeljenje društvenih nauka, Muzej Srpske pravoslavne eparhije budimske, Institut za srpski jezik SANU, JP 'Službeni glasnik', 2012, 546 s.: ilus.: 30 × 21, Glasnik Etnografskog instituta 61/1, Beograd, 2013, 261–268.

Nemi svedoci prošlosti Sentandreje Saborno groblje u Sentandreji / *St Andreja'nın Geçmişine Sessiz Tanıklar,* Prošlost i natpisi, Priredili Nataša Vulović, Marija Đinđić, Vladan Jovanović, Danijela Radonjić i Dimitrije E. Stefanović, Fotografije Ivan Jakšić, Akademik Vojislav Stanovčić, Dimitrije E. Stefanović (ur.), Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti, Odeljenje društvenih nauka, Muzej Srpske pravoslavne eparhije budimske, Institut za srpski jezik SANU, JP 'Službeni glasnik', 2012, 546), Zbornik Matice srpske za književnost i jezik 62/2, Novi Sad, 2014, 590–593.

Rečnik srpskohrvatskog književnog i narodnog jezika 18 / *Sırp-Hırvat edebi ve halk dili sözlüğü* 18, opovrgavanje–ocariti, Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti, Institut za srpski jezik SANU, 2010, 800 s. [Đinđić, Marija: obrada ohol–ocariti, 791–800.]

Makaleler

"Bezekvivalentna leksika i frazeološke jedinice u Novom tursko-srpskom rečniku (Yeni Türkçe-Sırpça Sözlük): leksikološki i leksikografski izazovi, Turkologu u častl Zbornik povodom 70. rođendana Ekrema Čauševića, Zagreb, 2022, s.61−71

"Tragom naziva starih beogradskih zdanja: Pirinčana i(li) Pirinč-han, Prilozi za književnost, jezik, istoriju i folklor, 86, 2020, s.59-71.

"Turcizmi u 20. tomu Rečnika, Naš jezik 50/2, Beograd, 2019, s.441-448.

"Çağdaş Sırp Yazarlarda Türkçe alintilar, in: Materials of International Scientific Conference

Interdisciplinary Integration: Linguodidactic, Linguocultural and Psycholinguistic Aspects 19-20 december, Sumqayıt: Sumgaitskiй Gosudarstvennый Universitet, 2019, s.39-41.

“Nataša S. Vulović i Danijela M. Radonjić. U drugoj polovini Rečnika SANU: dvadeset tomova srpskog tezaurusa, Naš jezik 49/2, Beograd, 2018, s.1-22.

“Semantičko-derivacioni rečnik srpskoga jezika – model za semantičko-derivacioni rečnik turcizama u srpskom jeziku, Putevima reči – Zbornik radova u čast Darinki Gortan Premk, Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu, Katedra za srpski jezik sa južnoslovenskim jezicima, Beograd, 2017, s.427–440.

“Bibliografija prof. dr Darinke Gortan Premk, Putevima reči – Zbornik radova u čast Darinki Gortan Premk, Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu, Katedra za srpski jezik sa južnoslovenskim jezicima, 2017, s.15–37.

“Yeni Türkçe-Sırpça Sözlük`teki Ağız Sözcükleri Üzerine, Asos Journal – The Journal of Academıc Social Science (Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi), vol. 5, S. 63, Elazig, Republika Turska, 2017, s.77–83, (F. Özek ile birlikte).

“Turcizmi u leksičkim zbirkama resavskog kraja, u: Srednji vek u srpskoj nauci, istoriji, književnosti i umetnosti VIII, Beograd-Despotovac, 2017, s.215-220.

“Obrada lingvističkih i gramatičkih termina u dvojezičnom rečniku (na primeru Novog tursko-srpskog rečnika) Yeni Türkçe-Sırpça Sözlük, u: Slovenska terminologija danas, Beograd, 2017, s.91-100.

“Glagolski polukalkovi turskoga porekla u srpskom književnom jeziku, Naš jezik 48/3-4, Beograd, 2017, s.31-37.

“Sinteza univerzalnog i nacionalnog u društvenoj misli Dovletmemeda Azadija, u: Anđelka Mitrović (ur.), Orijentalističko znamenje. Sećanje na Mariju Đukanović (1923–1983), Beograd: Filološki fakultet, 2016, s.58–65, (D. Tanasković ile birlikte).

“Značaj dela generala Emerhalisa (Ömer Halis) za srpsku istoriografiju i onomastiku”, İçinde: *Gordana Jovanović (ur.), Srednji vek u srpskoj nauci, istoriji, književnosti i umetnosti VII*, Despotovac: Narodna biblioteka Resavska škola – Beograd: Institut za srpski jezik SANU, 2016, s.125–136.

“Snežana Petrović: Kulturna pozajmljenica – srpski jogurt između istoka i zapada, Južnoslovenski filolog 69/3–4, Beograd, 2015, s.251–265.

“O prevodu Žitija despota Stefana Lazarevića na savremeni turski jezik, u: Gordana Jovanović (ur.), Srednji vek u srpskoj nauci, istoriji, književnosti i umetnosti VI, Dani srpskoga duhovnog preobraženja XXII, Despotovac: Narodna biblioteka Resavska škola, 2015, s.253–261.

“Leksika turskog porekla u 19. tomu Rečnika SANU”, İçinde: *Miloš Kovačević, Vladimir Polomac (ur.), Putevima srpskih idioma. Zbornik u čast prof. Radivoju Mladenoviću*

povodom 65. rođendana, Kragujevac: Filološko-–umetnički fakultet, 2015, s.479–488.

"Epitafi na sabornom groblju u Sentandreji kao važan izvor za antroponimijska proučavanja, u: Mihaj N. Radan (ur.), Ishodišta 1, Temišvar: Savez Srba u Rumuniji – Niš: Filozofski fakultet, 2015, s.389–390, (D. Radonić ile birlikte).

"O leksici popisa, u: Vera Filipović, Aleksandar Rafailović [stručni saradnici na priređivanju Marija Đinđić, Vladan Jovanović, Danijela Radonjić], Srbi u budimskoj donjoj varoši Taban: prema popisima iz 18. veka, Beograd: Arhiv Srbije, 55–65. [Sikimić, Biljana: Srbi u budimskoj donjoj varoši Taban: prema popisima iz 18. veka, Arhiv Srbije, Beograd, 2014, s. 151, priredili Vera Filipović i Aleksandar Rafailović, Naša prošlost 15, Kraljevo, 2014, s.257–259, (D. Radonić ile birlikte).

"Rečnik manje poznatih reči, u: Vera Filipović, Aleksandar Rafailović [stručni saradnici na priređivanju Marija Đinđić, Vladan Jovanović, Danijela Radonjić], Srbi u budimskoj donjoj varoši Taban: prema popisima iz 18. veka, Beograd: Arhiv Srbije, 2014, s.131-135.

"Belgrat Üniversitesi'ndeki Türkoloji ile Sırp Dilbilimindeki Türkologun Rolü", İçinde: Muxtar Imanov (ur.), Ramiz Əskərə nəfis ərməğan (Izьiskannый dar Ramizu Askeru), Bakı, MBM, 2014, s.136–143.

"(Ne)prevodivost kulture – pogrdne reči i izrazi, u: Biljana Mišić Ilić, Vesna Lopičić (ur.), Jezik, književnost, vrednosti. Jezička istraživanja, Niš: Filozofski fakultet, 2013, s.405–417, (J. Petrović ile birlikte).

"Frazeološke jedinice s hrišćanskim komponentama u rečnicima savremenog turskog jezika, u: Radomir Popović (ur.), Srpska teologija danas 4, Beograd: Pravoslavni bogoslovski fakultet, 665–670, (N. Vulović ile birlikte).

"Semantičko-derivaciona analiza turcizama u savremenom srpskom književnom jeziku, Mitološki zbornik 29, Rača, 2013, s.233–244.

"Uloga turcizama u oblikovanju sveta Andrićevih pripovedaka (1925–1941), u: Branko Tošović (ur.), Ivo Andrić – Literat und Diplomat im Schatten Zweier Weltkriege (1925–1941) / Ivo Andrić – književnik i diplomata u sjeni dvaju svjetskih ratova (1925–1941), Andrić-Initiative 5, Graz: Institut für Slawistik der Karl-Franzens-Universität Graz – Beograd: Beogradska knjiga, 2012, s.461–469, (D. Radonjić ile birlikte).

"O morfološko-semantičkoj vrednosti turskog prideva kara u srpskom leksičkom sistemu", *Srpski jezik,* S.17, 2012, s.411– 418, (N. Vulović ile birlikte).

"O leksici iz sfere pravoslavne duhovnosti u savremenom turskom jeziku, u: Bogoljub Šijaković (ur.), Srpska teologija danas 3, Beograd: Pravoslavni bogoslovski fakultet, 2012, s.734–739, (N. Vulović ile birlikte).

“Plovdiv: Plovdivski univerzitet Paisiй Hilendarski”, Filologičeski fakultet, Filologiя, 2010, s.527–533.

“O nazivima za zanimanja, zvanja i zanate na epitafima Srpskog sentandrejskog groblja, Prilozi za književnost, jezik, istoriju i folklor 76/1–4, 2011, s.131–136, (N. Vulović ile birlikte).

“Turcizmi u savremenom srpskom književnom jeziku”, *Riječ*, 16/1, 2010, s.57–63.

“O pokrajinskoj leksici turskog porekla u Rečniku SANU”, İçinde: Radmila Žugić (ur.), Dijalekat – dijalekatska književnost, Leskovac: Leskovački kulturni centar, 2009, s.110–115.

“Terminologija konjarstva u srpskom jeziku s posebnim osvrtom na turcizme”, İçinde: Anđelka Mitrović (ur.), Istoci i utoci. Sećanje na Slavoljuba Đinđića, Beograd: Filološki fakultet, 2009, s.229–273.

“Filološka istraživanja na srpskom gradskom sentandrejskom groblju”, Prilozi za književnost, jezik, istoriju i folklor, 74/1–4, 2009, s.309–314.

“Reč više o Rečniku SANU”, *Književnost i jezik*, 45/1–2, 2008, s.171–182, (N. Vulović ile birlikte).

“Turcizmi u sedamnaestom tomu Rečnika SANU”, İçinde: Sreto Tanasić (ur.), Šezdeset godina Instituta za srpski jezik SANU. Zbornik radova II, Beograd: Institut za srpski jezik SANU, 2007, s.45–51.

“Pozajmljenice slovenskog porekla u savremenom turskom jeziku”, *Južnoslovenski filolog*, LXII, 2006, s.281–289.

“Yeni Türkçe-Sırpça Sözlük’te (Yeni Türkçe-Sırpça Sözlük) Eşdeğer Olmayan Sözlük ve Anlatım Birimleri: *Türkolog Onuruna Sözlükbilimsel ve Sözlükbilimsel Meydan Okumalar! Ekrem Čaušević’in 70. Doğum Yılı Vesilesi Koleksiyonu*, Zagreb, 2022, s.61−71.

“Eski Belgrad Binalarının İsimlerinin İzinde: *Pirinčana* ve(li) *Pirinč-han*, *Edebiyata Dile Tarihe ve Folklora Katkılar*, 86, 2020, s.59-71.

“Sözlüğün 20. cildindeki Türkçe Kelimeler”, *Naš jezik,* 50/2, 2019, s.441-448.

“SANU Sözlüğünün İkinci Yarısında: Yirmi Ciltlik Sırp Eşanlamlılar Sözlüğü”, *Naš jezik*, 49/2, 2018, s.1-22.

“Sırp Dilinin Anlamsal-Türev Sözlüğü - Sırp Dilindeki Türkizmlerin Anlamsal-Türevi Sözlüğü İçin Bir Model, Kelime Yolları”, *Darinka Gortan Premk Onuruna Makaleler*, Belgrad Üniversitesi Filoloji Fakültesi, Sırp ve Güney Slav Dilleri Bölümü, 2017, s.427-440.

“İki Dilli Bir Sözlükte Dilbilimsel ve Gramer Terimlerinin İşlenmesi (Yeni Türkçe-Sırpça Sözlük Örneği Üzerinde) Yeni Türkçe-Sırpça Sözlük”, İçinde: *Slovenska terminologija danas*, 2017, s.91-100.

“Sırp Edebi Dilinde Türkçe Kökenli Sözlü Noktalı Virgül”, *Naš jezik* 48/3-4, 2017, s.31-37.

“Dovletmemed Azadi’nin Sosyal Düşüncesinde Evrensel ve Ulusal Sentezi”, İçinde: Anđelka Mitrović (Edit.), *Orientalistic znamje. Marija Đukanović’in Hatırası (1923–*

1983), Filoloji Fakültesi, 2016, s.58-65, (D. Tanasković ile birlikte).

"General Emerhalis'in (Ömer Halis) Eserlerinin Sırp Tarihçiliği ve Onomastik İçin Önemi", İçinde: Gordana Jovanović (Edit.), *The Middle Ages in Sırp Science, History, Literature and Art* VII, Despotovac, National Library Resavska škola- Belgrad, Sırp Dili Enstitüsü SANU, 2016, s.125-136.

"Kültürel Ödünç Alma-Doğu İle Batı arasında Sırp Yoğurdu", *Južnoslovenski philolog* 69/3 - 4, 2015, s.251-265, (S. Petrović ile birlikte).

"Life of Despot Stefan Lazarevic'in Modern Türk Diline Çevirisi Üzerine", İçinde: Gordana Jovanović (Edit.), *The Middle Ages in Sırp Science, History, Literature and Art* VI, Days of Sırp Spiritual Transformation XXII, Despotovac: Ulusal Kütüphane "Resavska skola", 2015, s.253 - 261.

"SAN Sözlüğünün 19. cildindeki Türkçe Kökenli Kelime Hazinesi", İçinde: Miloš Kovačević, Vladimir Polomac (Edit.), *Ways of Sırp Deyimleri. Prof. Radivoj Mladenović'e 65. doğum günü vesilesiyle* Kragujevac: Filoloji ve Sanat Fakültesi, 2015, s.479-488.

"Daha Az Bilinen Kelimeler Sözlüğü", İçinde: Vera Filipović, Aleksandar Rafailović (Haz. Marija Đinđić, Vladan Jovanović ve Danijela Radonjić), *Buda'nın Aşağı Kasabası Taban'daki Sırplar: 18. Yüzyıldan Kalma Nüfus Sayımlarına Göre*, Sırbistan Arşivleri, Belgrad, 2014, s.131–135.

"Kültürün Çevirilebilirliği - Aşağılayıcı Sözler ve İfadeler", İçinde: Biljana Mišić Ilić, Vesna Lopičić (Edit.), *Dil Edebiyat Değerler Dil Araştırması*, Felsefe Fakültesi, 2013, s.405–417, (J. Petrović ile birlikte).

"Çağdaş Türk Dilinin Sözlüklerinde Hıristiyan Bileşenlere Sahip Deyim Birimleri", Radomir Popović (Edit.), *Srpska teologija danas* 4, Belgrad: Pravoslavni bogoslovski fakultet, 2013, s.665-670, (N. Vulović ile birlikte).

"Andrić'in Öykülerinin Dünyasını Şekillendirmede Türkizmlerin Rolü (1925–1941)", İçinde: Branko Tošović (Edit.), *Ivo Andrić – Literat und Diplomat im Schatten Zweier Weltkrieg (1925–1941) / Ivo Andrić - iki dünya savaşının gölgesinde yazar ve diplomat (1925–1941)*, Andrić-Initiative 5, Graz: Institut für Slawistik der Karl-Franzens-Universität Graz -Belgrad: Beogradska knjiga, 2012, s.461–469, (D. Radonjić ile birlikte).

"Çağdaş Türk Dilinde Ortodoks Ruhaniliği Alanından Söz Dağarcığı Üzerine", Bogoljub Šijaković (Edit.), *Sırp Teolojisi Bugün* 3, Belgrad: Pravoslavni Bogoslovski Fakultet, 2012, s.734–739 (N. Vulović ile birlikte).

"Sentandre'deki (Macaristan) Sırp Kültür Topluluğu Üyelerinin Mesleklerinin, Ünvanlarının ve Zanaatlarının İsimleri, Sentandre Kitabesinden Alınan Materyallere Dayanmaktadır", Žoržeta Čolaková (Edit.), *Pajsieva četenia . Bilimsel çalışmalar* 48/1, sb. A, Filoloji 2010, Filibe:

Plovdiv Üniversitesi “Paisij Hilendarski”, Filoloji Fakültesi, 2011, s.527–533, (N. Vulović ile birlikte).

“Sırp Aziz Andrew Mezarlığı’nın Kitabelerindeki Mesleklerin ve Ticari Adlar Üzerine, Edebiyata Katkılar”, *Dil, Tarih ve Folklor* 76/1–4, Belgrad, 2010, s.131-136. (N. Vulović ile birlikte).

“Çağdaş Sırp Edebi Dilinde Türkizmler”, *(Journal of Slavic Philology)* 16/1, Rijeka, 2010, s.57–63.

“SAN Sözlüğündeki Türkçe Kökenli Taşra Sözlüğü Hakkında”, İçinde: Radmila Žugić (Edit.), *Lehçe - lehçe literatürü*, Leskovac: Leskovački kulturni centar, 2009, s.110 - 115.

“Türkizmlere Özel Referansla Sırp Dilinde Binicilik Terminolojisi”, İçinde: Anđelka Mitrović (Edit.), *Istoci i utoci. Slavoljub Đinđić’in Hafızası*, Belgrad Filoloji Fakültesi, 2009, s.229 – 273.

“Sırbistan’ın Saint Andrew Kent Mezarlığında Filolojik Araştırma”, *Edebiyata Katkılar, Dil, Tarih ve Folklor* 74/1–4, Belgrad, 2009, s.309–314, (N. Vulović ile bilrikte).

“Modern Türk Dilinde Slav Kökenli Alıntılar”, *Južnoslovenski philolog* LXII, Belgrade, 2006, s.281–289.

Bildiriler

“Sözcük Çağrışımına Göre Sırp Kültüründe Türkçe ve Türk Kültüründe Sırpça, VIII. Uluslararası Türk Dili Kurultayı (Ankara: 22-26 Mayıs 2017), II C., Ankara: Turk Dil Kurumu, 2021, s.1677–1687. (Hakan Yalap ile birlikte).

“Çağdaş Sırp Dilinde Türkçe Alıntıların Anlam Bilimsel-Türevsel Analizi”, *VII. Uluslararası Türk Dili Kurultayı 24–28 Eylül 2012*, I. C., TDK Yayınları, Ankara, 2020, s.1153-1159.

“Serbian Surnames Derived from Turkish Terms for Craftsmen, Müasir Dilçiliyin Aktual Problemləri (Beynəlxalq Elmi Konferansının Materialları), Bakı 6– iyun, Bakı: Azərbaycan Dövlet Pedagoji Üniversitesi, Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi, 2020, s.225–227.

“Türkizmler SANU Sözlüğünün On Yedinci Cildinde”, İçinde: Sreto Tanasić (Edit.), *Sixty years of the Institute for the Sırp Dili SANU. Bildiriler* II, Belgrad: Sırp Dili Enstitüsü SANU, 2007, s.45-51.

“Makedonca ve diğer Slav dillerinin modern Türk dili üzerindeki sözcüksel etkisi üzerine, şurada: Maksim Karanfilovski et al. (Edit.), *Uluslararası Makedon Dili, Edebiyatı ve Kültürü Seminerinde XXXVI Bilimsel Konferans (Ohrid, 24-25 Ağustos 2009)*, Üsküp: St. Cyril ve Methodius, 2010, s.155-161.

“Çağdaş Sırp Edebiyat Dilinde Arkaik Türkçe Kelimeler ve Bu Kelimelerin Çağdaş Türk Edebiyat Dilindeki Durumu”, İçinde: Hikmet Koraş (Edit.), *Simpoziumun Materialları, III. International Türk Dünyası Araştırmaları Sempozyumu* (25–27 Mayıs 2016

Bakı), C. I, Bakı, 2016, s275–278, (H. Yalap ile birlikte).

"Dede Korkut Kitabının Sırpça'ya Çevirisi Hakkında", İçinde: Metin Ekici (Edit.), *III International Türk Dünyası Kültür Kongresi Dede Korkut ve Türk Dünyası* (19 – 23 Ekim 2015) *Bildiriler Kitabı*, 2. C., İzmir, 2016, s.469-474.

"Prof. Dr. Slavoljub Djindjić ve Türkoloji Araştırmalari, İçinde: *XIII. Uluslararası Büyük Türk Dili Kurultayı Bildirileri Kitabı*, Bilkent Üniversitesi, Ankara, 2018, s.299-304.

"Türkçe-Sırpça Sözlüğün İki Dil ve Kültür Arasındaki Köprü Görevi", İçinde: *D. Ž. Noketaeva (ur.), II International Research Symposium on the Turkic World II*, Almatы, 2015, s.37–40.

"Sırpçadaki Deyim Birimlerin Bileşeni Olarak Eski Türkçe Alıntılar", İçinde: VIII. Milletlerarası Türkoloji Kongresi (30 Eylül – 04 Ekim 2013 – İstanbul), VIII. International Turkology Congress (30 September – 04 October 2013 – İstanbul), *Bildiri Kitabı, Book of Papers*, İstanbul Üniversitesi Yayın S.: 5197, Edebiyat Fakültesi Yayın S.: 3454, 2014, s.341–350.

"Türkiyedeki Günlük Gazetelerde Kullanılan Yabancı Kelimeler Üzerine", İçinde: *VI. Uluslararası Türk Dili Kurultayı Bildirileri (C. II)*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2013, s.1299–1305.

"O leksičkom uticaju makedonskog i drugih slovenskih jezika na savremeni turski jezik", İçinde: *Maksim Karanfilovski i dr. (ur.), XXXVI naučna konferencija na Meѓunaroden seminar za makedonski jazik, literatura i kultura (Ohrid 24–25 avgust 2009)*,Üsküp, Univerzitet Sv. Kiril i Metodij, 2010, s.155–161.

"Sırpça Soyadları Türk Esnaf Terimlerinden Türetilmiştir", *Modern Dilçiliyin Aktual Problems (Beynəlxalq Elmi Konferansının Materyalleri)*, Bakı 6 – iyun 2019, Bakı: Azərbaycan Dövlet Pedagoji Üniversitesi, Azərbaycan Respublikasi Tahsil Minzirti, 2020, s.225-227.

"Çağdaş Sırp Dilinde Türkçe Alıntıların Anlamı Bilimsel-Türevsel Analizi", *VII. Uluslararası T ürk Dili Kurultay ı 24 – 28 Eylül 2012*,I.C., TDK Yayınları, Ankara, 2020, s.1153-1159 .

"Çağdaş Sırp Yazarlarda English Alıntılar", İçinde: *Materials of International Scientific Conference Interdisipliner Entegrasyon: Linguodidactic, Linguokültürel ve Psikolinguistik Yönler Aralık 19-20*, Sumgayıt: Sumgaitskij Gosudarstvennyj Universitet, 2019, s.39-41.

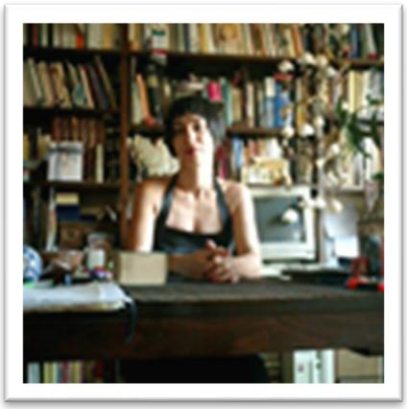
"Resava Bölgesinin Sözlük Koleksiyonlarında Türkizmler", İçinde: *Sırp Biliminde Orta Çağ, Tarih, Edebiyat ve Sanat VIII*, Belgrade-Despotovac, 2017, s.215-220.

YUNANİSTAN TÜRKOLOGLARI

Hazırlayan: Demet Dimitra UYAR

Anna Markoulidaki

(1964-)

1964 yılında Atina doğdu ve Girit'in Rethymno kentindeki Morne köyünden geliyorum. Felsefe Fakültesi Klasik Filoloji Bölümü'ünden mezun oldu. Bir özel üniversite olan Avrupa Koleji'nin "Halkla İlişkiler ve İletişim Yönetimi" konulu dört yıllık programına katıldı ve EKPA'nın "Çok kültürlülüğün Yönetimi ve Öğretim Uygulamaları", "Tarımsal Sorunlar ve Tarım Sorunları", "Türkiye-Orta Doğu kompleksi" programlarını takip etti. Yunan Amerikan Birliği'nde İngilizce eğitimi, EKEMEL'de Almanca eğitimi, Gökçeada derneğinde Türkçe eğitimi, EKEBI ve yayınevi Metaichou'nun "Metin Düzenleme Programı" konusunda sertifikalı uzaktan eğitim aldı. Aynı zamanda arkeoloji, tarih, sözlü tarih, sanat ve tiyatro tarihi, Bizans paleografisi ve yabancı dil öğretimi alanlarında çok sayıda seminere katıldı. İngilizce, Türkçe, Almanca, Fransızca konuşmaktadır. 13 yıl özel sektörde filolog olarak ve iki yıldır tedavi camiasında "Müdahale" modern Yunan edebiyatı metinlerinin sunucusu olarak çalıştım. 30 yıldır Yunancayı ikinci dil olarak öğretiyor ve ayrıca Eski Yunancayı yabancılara öğretiyor. Metinleri Yunancaya çevirme danışmanı, İngilizce, Almanca ve Türkçe tercümanı olarak çalışıyor. Kadın "Felsefi Kadınlar Grubu" üyesi, 1984-1990 arasında "Kadın Kitapevi" ekibinin bir üyesiydi. Şimdi "Delphi" Kadın Arşivi olarak adlandırılan "Kadın Kitapevi" Arşivi'nin ortak yaratıcısı ve eş yöneticisi ve 2000 yılında ise "Kadın ve Kadın Sorunu Üzerine Bibliyografya"nın ortak yazarından biri. Son beş yıldır Girit lehçesini ve Rethymno'daki Agios Vassilios bölgesindeki bazı köylerin tarihini araştırıyor. Türk dili ve edebiyatına gelince, 2018'de EKENE'de Türkçe konuşan öğrencilere öğretiyordu ve bunun yanı sıra, Gaye Boralıoğlu'nun "Ali´nin gözleri" adlı kısa öyküsünü "Mübarek Kadınlar" kitabından İstanbul merkezli dergide yayınlanmak üzere çevirdi. Keimena tarafından "Türkçe öykü antolojisi" için *Rağmen 01* dergisinde Selcan Özgür'ün "Büyük Patlama Teorisi" basılacak. Türkçe dili bilgisi birikimi kendisine Girit köyleri üzerine yaptığı araştırma çalışmalarında ve özellikle Girit lehçesinin incelenmesinde ve 1913'ten sonra, Osmanlı döneminin resmî belgelerinde ve Müslüman topluluğunun varlığında çok yardımcı oldu. "Delphi"

Kadın Arşivi'nin yaratıcısı olarak, arşivin zenginleştirilmesi için sistematik olarak Yunanistan'da dolaşan Türk dizilerinden basılı ve görsel malzemeleri topluyor. Marmara Üniversitesi'nde Profesör. Ayrıca Goryana Vasileva'nın yapımcılığını Banu Demir ve Koray Çalışkan'ın yaptığı 2013 yapımı "Harikalar Diyarı Cumhuriyeti" filmiyle ilgili bir röportaj yaptı.

Yrd. Doç. Aristoteles Mitraras
(1962-)

Aristotelis Mitraras, Gökçeada'da (Yunanca: Ίμβρος) 1962 yılında doğdu. İstanbul'daki Zoğrafion Ortaokulun'dan (1974-1977) ve Heybeliada Ruhban Okulu Lisesi'nden (1978-1981) mezun oldu. Atina ve Kapodistrian Üniversitesi'nin Felsefe Fakültesine bağlı olan Modern Yunan Edebiyatı Bölümü mezunu bir eğitim filoloğudur (EKPA, 1981-1985). Ayrıca, 1987'den 1988'e kadar Paris Sorbonne IV Üniversitesi'nde okudu ve burada Profesör Guy Saunier'in rehberliğinde Modern Yunan Edebiyatı alanında Yüksek Lisans diplomasını (DEA) aldı. Yüksek Lisans diplomasının başlığı: (Fransızca: Les valeurs symboliques du nom d'Hélène dans la poésie grecque moderne) "Eleni'nin Modern Yunan Şiirindeki sembolik değerleri". Ayrıca 1989-1990 yılları arasında Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales Üniversitesi'nde okudu ve burada Profesör Gilles Veinstein'in rehberliğinde Osmanlı Tarihi alanında yüksek lisans diplomasını (DEA) aldı. Lisansüstü diplomasının başlığı: (Fransızca: L' administration urbaine d' İstanbul à l'époque Ottomane) "Osmanlı döneminde İstanbul şehir yönetimi"dir. 2010 yılında Profesör Konstantinos Patelos gözetiminde doktora tezini tamamladı ve 30 Eylül 2010 tarihinde Panteion Üniversitesi'nde Uluslararası ve Avrupa Çalışmaları Bölümü'nden doktora derecesini aldı. Doktora tezi başlığı: "Ziya Gökalp'in eserlerinde Türk milliyetçiliği fikri ve Kemalizme Etkisi". 1992-1994'te İstanbul'daki Atina Haber Ajansı'nda (RES) muhabir ve çevirmen olarak çalıştı. 1995 yılında Milos adasına Daimî Filoloji Profesörü unvanıyla atandı ve orta öğretimde yirmi bir yıldır aralıksız öğretmenlik yaptı. 2001-2006 yıllarında Antiparos adasında lise sınıfları olan orta okulda Müdür olarak görev yaptı. 2006-2010 yılları arasında Türk okul kitapları ile ilgili konularda Pedagoji Enstitüsüne

atandı. 2006-2007 öğretim yılının ikinci yarısında 1. Ortaokul'da yeni başlayanlar ve ileri düzey öğrenciler için Trakya'nın bazı liselerinde, 2007-2008 öğretim yılı ve 2008-2009 öğretim yılı için 3. Lise. Pilot olarak Türkçenin ikinci yabancı dil olarak öğretilmesine yönelik kitapların hakem ve değerlendiricisi olarak görev yaptı. 2006 yılında 25, 26 ve 27 Kasım tarihlerinde Mısır'ın Kahire kentinde UNESCO himayesinde düzenlenen "Avrupa-Arap Diyaloğu - Avrupa Tarih Ders Kitaplarında Arap-İslam Kültürünün İmajı" konulu Konferansa katıldı. 2007-2010 yıllarında Millî Eğitim Bakanlığı'nın Türk okul kitaplarını inceleyen Yunan Uzmanlar Komitesi üyeliğini üstlendi. Bu amaçla 8-9 Şubat 2007 tarihleri arasında İstanbul'da düzenlenen Yunan-Türk Ortak Uzmanlar Komitesi toplantısına katıldı. 2008 yılında Pedagoji Enstitüsü'nün Rodopi Bölgesi ile ortaklaşa düzenlediği seminere "Liseye Yeni Başlayanlar ve İleri Düzey Öğrenciler İçin Bazı Liselerde İkinci Yabancı Dil Olarak Pilot Öğretimi" programı kapsamında eğitmen olarak katıldı. 2012 ve 2013 yıllarında B seviyesi (B1 ve B2) için Devlet Dil Yeterlik Sınavları (KPG) değerlendiricileri eğitim seminerlerine ve Türk dili C1 seviyesi sınavına gözetmen olarak katıldı. Mayıs 2012 ve 2013'te Devlet Dil Yeterlik Belgesi (KPG) için Türkçe sözlü sınavında değerlendirici olarak bulundu. 2012 ve 2013 yıllarında Devlet Dil Yeterlik Belgesi (KPG) B1 - B2 düzey sınavları için Türkçe yazılı dil kurslarının değerlendiricisi olarak görev yaptı. 2009-2013 yılları arasında Devlet Dil Yeterlik Belgesi (KPG) B, B2 ve C1 düzeyinde Türk dili sınavı için bilimsel ekibin bir üyesiydi. Aynı zamanda Türk Bilimleri ve Çağdaş Asya Bilimleri Bölümü'nde Öğretim Görevlisi olarak üst üste beş yıldır Yeni Türk Edebiyatı dersinin öğretmenliğini yapmaktadır. 2015 yılından bu yana Profesör Eleni Sella ve Maro Mavropoulou ile birlikte Türk Bilimleri ve Modern Asya Bilimleri Bölümü öğrencilerinin tezlerinden sorumludur. 2011-2016 yılları arasında öğretim görevlisi olarak, aynı bölümde kış döneminde "Türk Edebiyatı: Çağdaş Akımlar I" başlığı altında çağdaş Türk edebiyatı dersleri vermektedir. 2011-2016 yılları arasında Öğretim Görevlisi olarak, bahar döneminde aynı bölümde "Türk Edebiyatı: Çağdaş Akımlar II" başlığı altında Türk edebiyatı dersleri vermektedir. 2018'de aynı bölümde Yardımcı Doçent kadrosuna yükseltildi. 22-23 Şubat 2018'de Atina'da Rus Dili ve Edebiyatı ve Slav Çalışmaları Bölümü tarafından "Rus Edebiyatı ve Avrupa'nın Diğer Ulusal Edebiyatlar ile arayüzü" Uluslararası Konferansı'nda sunulan "Rus ve Türk Edebiyatı İlişkileri" konulu duyuru yaptı. 2018'de "Dizimdeki Ekmek ve diğer şiirler" adlı Oktay Rifat' ın yazdığı ve

Michalis Papantonopoulos'un çevirdiği şiir antolojisine "Giriş" bölümünü yazdı.

Kitaplar

Ο Τουρκικός Εθνικισμός του Ζιγιά Γκιοκάλπ και ο Κεμαλισμός / Ziya Gökalp Türk Milliyetçiliği ve Kemalizm, Aristotelis Mitraras. Papazisis Yayınları, Atina, 2012. Géo Cultures Serisi

Το Εθνικιστικό Τρίπτυχο Εκτουρκισμός – Εξισλαμισμός – Εκσυγχρονισμός στην ποίηση του Ζιγιά Γκιοκάλπ – Ποιητική Περιήγηση / Ziya Gökalp'in şiirlerinde Türkleşmek – İslamlaşmak – Muasırlaşmak Üçlemesi - Şiir Turu, Aristotelis Mitraras. Papazisis Publications, Athens, 2012. Géo Cultures Serisi

Ανθολογία της Νέας Τουρκικής Λογοτεχνίας – Μυθιστόρημα / Yeni Türk Edebiyatı Antolojisi - Roman, Aristotelis Mitraras, Papazisis Yayınları, Atina, 2014. Géo Cultures Serisi

Ανθολογία της Νέας Τουρκικής Λογοτεχνίας – Διήγημα / Yeni Türk Edebiyatı Antolojisi - Öykü, Aristotelis Mitraras. Papazisis Yayınları, Atina, 2014. Géo Cultures Serisi

Ανθολογία της Νέας Τουρκικής Λογοτεχνίας – Ποίηση / Yeni Türk Edebiyatı Antolojisi - Şiir, Aristotelis Mitraras. Papazisis Yayınları, Atina, 2015. Géo Cultures Serisi

Ανθολογία της Νέας Τουρκικής Λογοτεχνίας – Θέατρο / Yeni Türk Edebiyatı Antolojisi - Tiyatro, Aristotelis Mitraras. Papazis Yayınları, Atina, 2017. Géo Cultures Serisi

Makaleler

"Η αξιοποίηση των ιστορικών χαρτών στη διδασκαλία του μαθήματος της ιστορίας στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση / Orta Okullarda tarih öğretiminde tarihi haritaların kullanımı: örnekler - Uygulamalar" başlıklı toplu makale (Kyrkini Anastasia, Palaska Maria, Dimitraskou Antonia, Mitraras Aristotelis, Mekkas Konstantinos, Fitsiou Georgia) Yunan Coğrafya Derneği Konferansı, Atina, 4-6 Kasım 2010, s. 753 - 762.

"Η λογοτεχνία ως μέσον διδασκαλίας της τουρκικής γλώσσας / Türkçe Öğretim Aracı Olarak Edebiyat", 5. Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kongresi, 25-26 Haziran 2019, Atina, s. 351-376.

"Περιήγηση στο όρος Ίδη (Kazdağları) μέσα από τα έργα της τουρκικής λογοτεχνίας", στον Συλλογικό Τόμο (Λογοτεχνία – Τουρισμός – Πολιτισμός), / Türk edebiyatı eserleriyle Kazdağları Turu: Edebiyat - Turizm - Kültür", Kollektif Ciltte, (Düzenleyen Maria Manola), Atina, Tsotras Yayınları, 2019, s. 155 - 167.

“Ο κουρσάρος Μπαρμπαρόσα από τον Παλαιόκηπο της Λέσβου που έγινε καπουδάν πασάς του οθωμανικού στόλου... κατά πόσο μπορεί να λειτουργήσει ως πολιτισμικό - τουριστικό προϊόν / Osmanlı filosunun kapudan paşası olan Midilli Paleokipos’lu korsan Barbarossa... kültürel - turistik bir ürün olarak işlev görebilir mi?” “Edebiyat - Turizm - Kültür” Kolektif Ciltte (Düzenleyen Maria Manola), Atina, Tsotras Yayınları, 2019, s. 377 - 397.

Kitap Bölümleri

“Το ψωμί στο γόνατό μου και άλλα ποιήματα / Dizimdeki Ekmek ve diğer şiirler” adlı Oktay Rifat’ ın yazdığı ve Michalis Papantonopoulos’un çevirdiği şiir antolojisine “Giriş” bölümünü yazdı.

“Ο ποιητής του σύμπαντος / Evrenin şairi”, Osman Türkay. (Çev.) Nancy Antoniadou, (Giriş) Aristotelis Mitraras, Bacchikon Yayınları, Atina, 2018.

Çeviriler

İstanbul’da Dolaşmak ve Diğer Şiirler, İlhan Berk. İlhan Berk. (Çev., Giriş, Aristotelis Mitraras), Bacchikon Yayınları, Atina, 2019

Yazının Tadı, Fazıl Hüsnü Dağlarca, (Şiir antolojisi), (çev., Giriş, Aristotelis Mitraras), Bacchikon Yayınları, Atina, 2020

Memleketimin İnsan Manzaraları, Nazım Hikmet Ran. (Çev., Giriş, Aristotelis Mitraras), Bacchikon Yayınları, Atina, 2021.

Athanasia Vekiarelli

(1952-)

Athanasia Vekiarelli, 27 Nisan 1952’de Atina’da doğdu. Selanik’te İngilize Filolojisi okudu ve İngiltere’deki Essex Üniversitesi’nde yüksek lisans eğitimimi yaptı. İlk dönem, diplomat düzeyinde sosyolojiye yönelimli Edebiyat, ikinci dönemde ise Master of Arts düzeyinde Edebi Çeviri Teorisi ve Pratiğin üzerineydi. Ortaöğretim düzeyinde İngilizce öğretmeni ve ardından üniversitede EEP üyesi oldu. Sonra Atina Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Bölümü’nde İngilizce öğretmeni olarak çalıştı. Ayrıca emekli olmadan önce bir akademik yıllığına Atina Teknik Üniversitesi’nde çalıştı. Yabancı dil

öğretimi ve çeviri konusunda Yunanistan'da ve yurtdışında çeşitli seminerlere katıldı. Bildiği yabancı diller İngilizce, Fransızca ve Türkçe. Elbette İngilizceyi ileri düzeyde kullanmaktadır. 2003-2005 yıllarında Türkiye'ye, İzmir'e taşınmak için eğitim iznini kullanmış. Orada Türk dilini öğrenirken iki halkı birleştiren şeylerle uğraşmıştır. Bu bağlamda Can Eryümlü'nün tarihi romanı Kalimerhaba mirzmir'i ile karşılaştı. Bunu Atina'daki (Electra Publications) Elektra Yayıncılığa önerdi ve bu kitabı tercüme etmeye başladı. Yazarla iş birliği çok önemli bir dostluğa dönüştü. Çeviri sırasında yakından çalıştılar ve olumlu bir sonuç çıkardılar. 2007'de bu kitap Yunanca olarak yayınlandı. Kitabın Atina, Rodos ve Sakız adasında sunumu yapıldı. Tabiki kitabın yazarı da oradaydı. Kitap Rum basını ve Kıbrıs basınının dışında, Türk basını tarafından da sıcak karşılandı. Ayrıca kitabın önemi hakkinda haberler yapıldı.

Çeviriler

Η Ματαιοδοξία του Ντουλουόζ / Duluth'un Kibri, Jack Kerouac. Atina, έκδοση Πλέθρον / Plethron Yayıncılık, 1989

Marcel Proust, μια βιογραφία / Marcel Proust, Bir Biyografi, George Painter. Atina, έκδοση Χατζηνικολή / Hatzinikoli Yayıncılık, 1992

Το δισάκι / Tepsi, Bayiyyih Nakhajavani. Atina, έκδοση Μεταίχμιον / Metaihmion Yayıncılık, 2001

Καλημέρχαμπα Σμύρνη / Günaydın İzmir, Can Eryümlü. Atina, έκδοση Ηλέκτρα / Electra Yayıncılık, 2007.

Athanasios Zarangalis

(1949-)

Athanasios Zarangalis, 1949'da İstanbul'un tarihî semti Kurtuluş'ta yani eski adıyla Tatavla semtinde doğup büyüdü. 1973'te İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nden mezun oldu. 1998 yılından beri Türk Dili dersleri ve Türkçe Edebiyat eserlerin çevirisiyle uğraşmaktadır. Doğu Dilleri ve Kültürü Merkezi tarafından yayınlanmış Yunanca-Türkçe ve Türkçe-Yunanca sözlüklerinin çalışma grubunda yer almıştır. 2007 yılının Aralık ayında Maria Harisiadu ile birlikte Metafrasi (Çeviri) Dergisi'nde "Yunancada Türk Edebiyatı" başlığı altında makale yazmıştır. Tekrardan 2007 yılında (Yunanca:

Τουρκική Λογοτεχνία) “Türk Edebiyatı” adlı kitapta iki makalesi yayınlanmıştır. Bunlardan ilki “Sabahattin Ali” ve ikincisi ise “Günümüzün Türk Edebiyatında Yunan Karakterler” dir ve bu eseri 2007 yılında Atina’da yayına veren kuruluşun adı Eteria Meletis tis Kat’ İmas Anatolis’tir. 2016 yılında (Yunanca: Μετάφραση από τα Τούρκικα στα Ελληνικά) “Türkçeden Yunancaya Çeviri” adlı kitapta “Türkçeden Yunancaya çevirirken çevirmenin karşılaştığı zorluklar” adlı bir makalesi Eteria Meletis tis Kat’ İmas Anatolis tarafından Atina’da yayınlanmıştır. Son olarak aynı yayıncılık tarafından 2020 yılında Adamantios St. Anestidis adlı kitapta “Yazar Ahmet Ümit’in İslam anlayışı” başlıklı makalesi yayınlanmıştır. Ayrıca Yunancadan Türkçeye (ÇN) Çevirmenin Notu ile Virüs dergisinde yayınlanmış birçok şiir ve bir öykü çevirisi vardır. Yorgos Logothetis’in “Mikis Theodorakis’in Yaşamı” ve Küçük Asya Araştırmalar Merkezi’nin İnternet sitesinin metinlerini Yunancadan Türkçeye çevirmiştir.

Çeviriler

Kumral Ada Mavi Tuna / Το Βαλς της Μεσογείου, Buket Uzuner. Psihogios Yayınevi, 2003

Gelibolu / Χαράζει στην Καλλίπολη, Buket Uzuner. Psihogios Yayınevi, 2005

Kitapçı Dükkanı / Ξενοδοχείο Βόσπορος, Esmahan Aykol. Kritiki Yanınevi, 2005

Savrulanlar / Αντίο Ιστανμπούλ, Esmahan Aykol. Kritiki Yanınevi, 2010

Son Yeniçeri / Ο Τελευταίος Γενίτσαρος, Reha Çamuroğlu. Olkos Yayınevi, 2009

Bu İşte Yalnızlık Var / Ο Δρόμος της Μοναξιάς, Tuna Kiremitçi. Kritiki Yayınevi, 2006

Dualar Kalıcıdır / Ζωές και Όνειρα, Tuna Kiremitçi. Psihogios yayınevi, 2010

Yolda Üç Kişi / Τρεις Άνθρωποι το Δρόμο, Tuna Kiremitçi. Psihogios yayınevi, 2011

Değirmen / Ο Μύλος, Sabahattin Ali. Kinsterna Edebiyat Dergisi, 2001(Öykü)

Kandil Hikayesi / Η Ιστορία της Καντήλας, Sabahattin Ali. Kinsterna Edebiyat Dergisi, 2003 (Öykü)

Darıca Tarihi / Η Ιστορία της Αρετσούς, Sait Öztürk, Tarihsel Araştırma, 2003

İstanbul Hatırası / Μνήμες Κωνσταντινούπολης, Ahmet Ümit. Pataki Yayınevi, 2011

Bab-Esrar / Η Πύλη του Δερβίση, Ahmet Ümit. Pataki Yayınevi, 2013

Beyoğlu’nun en Güzel Abisi / Έγκλημα στο Πέραν, Ahmet Ümit. Pataki Yayınevi, 2013

Sultanı Öldürmek / Ο Θάνατος του Σουλτάνου, Ahmet Ümit. Pataki Yayınevi, 2016

Elveda Güzel Vatanım / Αντίο Γλυκιά Πατρίδα, Ahmet Ümit. Pataki Yayınevi, 2017

Kırlangıç Çığlığı / Η Κραυγή του Χελιδονιού, Ahmet Ümit. Pataki Yayınevi, 2019

İstanbul Rapsodisi / Η Ραψωδία του Πέραν, Ahmet Ümit. Pataki Yayınevi, (Daha yayınlanmadı)

Kavim / Η Φυλή, Ahmet Ümit. Pataki Yayınevi, (Basım safhasında)

Son Oyun / Το Τελευταίο Παιχνίδι, Ahmet Altan. Psihogios Yayınevi, 2013

En Uzun Gece / Ατέλειωτη Νύχτα, Ahmet Altan. Psihogios Yayınevi, 2015

Serenat / Η Σερενάτα, Zülfü Livaneli. Patakis Yayınevi, 2012

Kardeşimin Hikâyesi / Η Ιστορία του Αδελφού μου, Zülfü Livaneli. Pataki Yayınevi, 2013

Veda / Αντίο Κωνσταντινούπολη, Ayşe Kulin. Patakis Yayınevi, Pataki Yayınevi, 2013

Sarı Yıldız / Ο Άγγελος της Ομορφιάς, Ahmet Özgüneş. Pataki Yayınevi, 2014

Öyküler / Διηγήματα, Sabahattin Ali. Tsoukatos Yayınevi, (Basım safhasında)

İstanbul İstanbul / Ιστανμπούλ Ιστανμπούλ, Burhan Sönmez. Kastaniotis Yayınevi, 2017

Peri Gazozu / Οι Γκαζόζες, Ercan Kesal. Okeanos Yayınevi, 2019

Labirent / Ο Λαβύρινθος, Burhan Sönmez. Kastaniotis Yayınevi (Daha yayına girmedi)

Malihulya / Η Οπτασία, Tayfun Pirselimoğlu. Tsoukatos Yayınevi, (Basım safhasında)

Sevgi Dolu bir Yaz, Füruzan / Ένα Καλοκαίρι Γεμάτο Αγάπη, Tsoukatos Yayınevi (Daha yayına girmedi)

Taş Bina / Το Πέτρινο Κτίριο, Aslı Erdoğan. Potamos Yayınevi, (Basım safhasında)

Anayurt Oteli, Yusuf Atılgan. (Şimdiye kadar yayın evi bulunamadı)

Yaşasın Barış, Hasan Erkek. (Çocuk Oyunu)

Don Kişot'un Ruhu, Hasan Erkek. (Oyun)

Sevgi Çemberi, Hasan Erkek. (Çocuk Oyunu)

Berin Myisli

(1972-)

28 Eylül 1972 yılında, Rodos, Yunanistan'da doğdu. İzmir Özel Türk Koleji Anadolu Bölümü'nden mezunu 1994 yılında ve 1998'de İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi, İngilizce Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden mezun oldu. 2004- 2006 yılları arasında Atina Üniversitesi, Hukuk, Sosyal ve Siyasal Bilimler Fakültesi, Avrupa Birliği ve Uluslararası İlişkiler master programından mezun oldu. 2007- 2013 Panteion Üniversitesi "1999 Türk-Yunan ilişkilerindeki yakınlaşma ve sonuçları: Ekonomik iş birliği ve sivil toplumun rolü" konulu Phd diplomasını aldı. Ocak 2003'den bugüne kadar Yunan Dişişleri Bakanlığı'nın Resmi Türkçe Çevirmeni olarak AB Komisyonunda, T.C. Bakanlıklarında, Atina ve Selanik'te tercüme bürolarında, yayınevleri ve Yunan firmalarındz, İstanbul ve Ankara'da birçok tercüme bürosu ve yayınevi için Türkçe-Yunanca ve Türkçe- İngilizce çevirmenlik yapmaktadır. Ekim 2014'ten şu ana kadar "Turkey Greece Media Bridging" AB projesinde koordinatör olarak çalışmaktadır. Kasım 2003'ten Şubat 2015 tarihine kadar Türkiye'nin Atina Büyükelçiliği'ndeki Ticaret Müşavirliğinde, yerel uzman olarak çalıştı. Eylül'den Ekim 2005'e kadar UNDP- BM Kalkınma Programı'nda alternatif enerji projelerinde danışmanlık görevini üstlendi. Fransız Kültür Derneğinde Fransızca, İzmir DEÜ'de dört yıl süre ile ve İzmir Göethe İnstitut'de altı ay süre ile Almanca dil eğitimi aldı. Cambridge Üniversitesi'nden yüksek seviye ingilizce diploması aldı.

Çeviriler

Bugün Rum Patrikhanesi, Peder Ioannis Chrysavgis, London Editions Türkiye, İstanbul, 2015 (Yunancadan Türkçeye- 2020'de yayında)

Bir Dervişin Hayatı ve Şiirleri, Yunus Emre, Mehmet Yalçın Yılmaz (Edit.), Kültür Sanat Basımevi (İstanbul Üniversitesi) Yayınları, İstanbul 2018

Kaptan Mihalis, Nikos Kazantzakis. (Düzenleme), Can Yayınları, İstanbul (basılacak), 2016

Oniki Ada, Türkler için Turistik Rehber, Eleni Fotiou. (Basılacak), 2016

Greco'ya Rapor, Nikos Kazantzakis. (Düzenleme), Can Yayınları, İstanbul, 2015

About the Problem of Revolutionary Revolts in the beginnings of 19th Century, Çağdaş Lara Çelebi. (Düzenleme), Tarih İncelemeleri Dergisi, xxx / 1, 2015, s. 301-314

Magazine Athens Insider, Atina (2013'ten günümüze)

Lesvos Turistik Rehberi, Lesvos Communication S.A., Midilli, 2012

Türk-Yunan İlişkileri, Melek Fırat. Sideris Yayınları, Atina, 2012

Kuzey Ege Rehberi, Lesvos Communication S.A., Midilli, 2011

Bir Osmanlı Bulucu (Bir Osmanlı Kimliği), Salih Özbaran Pitsilidis Yayınları, Atina, 2008

Kalkanca'nın Çocukları, George Mavrommatis. Kitap Yayınları, İstanbul, 2007

Bir Hayatın Kroniği, Kapadokya - İstanbul - Atina, Kostas Tsolakidis, Literatür Yayınları, İstanbul, 2007

Avlu, Andreas Franghias, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2007

Koula, Menis Koumandareas, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2006

Aivali /Ayvalık, Dimitris Psarros, Militos, 2006 (Yayınlanmamış).

Düriye Gökçebağ

(1979-)

Düriye Gökçebağ, lisans eğitimini Ankara Üniversitesi Modern Yunan Dili ve Edebiyatı bölümünde tamamlamıştır. Mezun olduktan sonra Atina Üniversitesi, Modern Yunan, Filolojisi Bölümü'nde yüksek lisans eğitimine devam etti. İzmir 9 Eylül Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Bölümü'nde lisansüstü seminerlerini misafir öğrenci olarak tamamladı. Atina Üniversitesi, Türk Bilimleri ve Çağdaş Asya Bilimleri Bölümü'ndeki Uygulamalı Dilbilim alanında "Türkçedeki Sıfat Fiiller ve Yunanca konuşanlara Öğretimi" konusunda doktorasını verdi. 2005 yılından beri Kıbrıs Üniversitesi Dil Merkezi'nde Özel Öğretim Elemanı ve Türkçe koordinatörü olarak Türkçe öğretmektedir. 2006 yılından bu yana, Millî Eğitim Bakanlığı Kıbrıs Türkçe Sınav Komisyonu ve Millî Eğitim Bakanlığı Kültür Hizmetleri Tercüme Kurulu üyeliği ve akademik danışmanı

olarak görev yapmaktadır. 2010 yılında Kıbrıs Turizm Örgütü'nün Türkçe sınavlarının hazırlıklarını üstlendi. 2009-11 yılları arasında, Türkçe ve Yunanca dilleri üzerine araştırmacı olarak Avrupa Birliği, mobil telefonlar "Moblang" aracılığıyla yabancı dil öğretimi programında yer aldı. Yerel ve uluslararası sempozyumlara, seminerlere, konferanslara ve ayrıca ICOTFL ile ilgili çalıştaylara katılmaktadır. Ayrıca, çeşitli iki toplumlu dil öğrenme programları yürütmektedir. İki toplumlu dil eğitim projeleri olan "Kıbrıs'ta İkidillilik II" (2020), "Kıbrıs'ta İkidillilik I" (2019), "Yetişkinler için İki Toplumlu Dil Öğrenme Programı" (2017) ve "Çocuklar için iki toplumlu dil öğrenme programı" (2016) hayata geçirerek koordinatörlüğünü yaptı. 2018-2019 yılları arasında Basın Bürosu ile Türkçe tercümanlar için yazılı sınavların hazırlık komitesinde yer aldı. Bunun yanı sıra, çevirmen olarak da pek çok projeye imza atarak Yunancadan Türkçeye çeşitli kitaplar çevirdi. 2019'dan beri Eğitim ve Kültür Bakanlığı'nın Kültür Hizmetleri ve Edebiyat Eserlerini Değerlendirme Komitesi'nin Rumca ve Türkçeye çeviri komitesi üyesidir. Kıbrıs İki Dillilik Derneği'nin kurucu üyesi ve başkanıdır. Kıbrıs Dilbilim Derneği'nin yönetim kurulu üyesidir. Araştırma konuları arasında "Uygulamalı Dilbilimi, iki Dillilik, Yabancı Dil Öğretimi, Hata Analizi" yer almaktadır.

Kitaplar

Μαθαίνουμε Τουρκικά, Εγχειρίδιο Εκμάθησης της Τουρκικής για Ελληνόφωνους / Türkçe Öğreniyoruz, Yunanca Konuşanlar için Türkçe Öğrenme Kılavuzu, (υπό μελέτη για έκδοση / Yayınlanmak üzere incelenmektedir) (Αναμενόμενη χρονιά έκδοσης 2021 / Beklenen yayın yılı 2021)

Türkçe - Yunanca Konuşma Klavuzu, Düriye Gökçebağ & Maria Ververidou, Kalokathis Yayınları, Atina, 2003

Makaleler

"Διδασκαλία της Τουρκικής στην Ελλάδα και τα κίνητρα εκμάθησης της Τουρκικής των ελληνόφωνων, Διεθνές Περιοδικό για την Διδασκαλία της Τουρκικής ως Ξένης / Yunanistan'da Türkçe öğretimi ve Yunanca konuşanlar için Türkçe öğrenme motivasyonları, Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi", 2021, (İnceleniyor).

"Η χρήση της τεχνολογίας στη διδασκαλία της Τουρκικής ως ξένης γλώσσας / Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Teknolojinin Kullanımı", 2021, (inceleniyor).

"Εξετάζοντας τα γραμματικά λάθη των ελληνόφωνων που μαθαίνουν Τουρκικά

βάσει της Ανάλυσης Λαθών / Hata Analizine Göre Türkçe Öğrenen Yunanca Konuşanların Gramer Hatalarının İncelenmesi", *Διεθνές Περιοδικό για την Διδασκαλία της Τουρκικής ως Ξένης / Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi İçin Uluslararası Dergi*, 2018, s. 100-116.

"Ανάλυση τους άγχους των Ελληνοκύπριων φοιτητών που μαθαίνουν Τουρκικά ως ξένη γλώσσα / ürkçeyi yabancı dil olarak öğrenen Kıbrıslı Rum öğrencilerin kaygılarının analizi", Literature and History of Turkish or Turkic / Türkçe ve Türk Dillerinin Edebiyatı ve Tarihi, *Turkish Studies- International Periodical for The Languages / Türk Bilimleri - Diller İçin Uluslararası Süreli Dergi*, 2018, s. 669-683.

"Εκμάθηση ξένων γλωσσών και εκμάθηση της Τουρκικής μέσω του "Moblang / "Moblang" aracılığıyla yabancı dil öğrenmek ve Türkçe öğrenmek", [Türkçe], *E-Dergi: E- dil Dergisi 6,* Haziran 2016, s. 47-54.

"Δυσκολίες στη διδασκαλία της Τουρκικής ως ξένης γλώσσας στην Κύπρο / Kıbrıs'ta yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yaşanan zorluklar", [Türkçe], *E-Dergi: E-dil Dergisi 4,* Haziran 2015, s. 14-26.

"Σημασία του έργου του Οθωμανού ιστορικού Ασίκ Πασά Ζαντέ και Βυζαντινο- οθωμανικές σχέσεις / Osmanlı Tarihçisi Aşık Paşa Zade'nin çalışmalarının önemi ve Bizans - Osmanlı İlişkileri", Βυζαντινός Δόμος 14 / Bizans Yapısı 14, 2004, s. 85-130.

Bildiriler

"Τα κίνητρα των ελληνόφωνων φοιτητών για την εκμάθηση της Τουρκικής ως ξένης / Yunanca konuşan öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçeyi öğrenme motivasyonları", 5th International Congress of Teaching Turkish as a Foreign Language / 5. Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kongresi, Πανεπιστήμιο Αθηνών / Atina Üniversitesi, Yunanistan, 27-29 Haziran 2019.

"The role of the Error Analysis on Teaching Turkish as a Foreign Language / Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Hata Analizinin Rolü", 4th International Congress of Teaching Turkish as a Foreign Language / 4. Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kongresi, Εθνικό Γλωσσολογικό Πανεπιστήμιο Κιέβου / Kiev Ulusal Dilbilim Üniversitesi, Ukrayna, 12-13 Ekim 2018.

"Teaching Turkish as a Foreign Language in Balkan Countries: Teaching as a Foreign Language in Greece / Balkan Ülkelerinde Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi: Yunanistan'da Yabancı Dil Olarak Öğretim", International Symposium

on Ukda / Uluslararası Ukda Sempozyumu, Üsküp, 27-29 Eylül 2018.

"Workshop: Turkish Taster Session for High School Students / Çalıştay: Lise Öğrencileri için Türkçe Tadım Oturumu", Κέντρο Γλωσσών / Dil Merkezi, Πανεπιστήμιο Κύπρου / Kıbrıs Üniversitesi, 4 Temmuz 2018.

"Curriculum Design Base on Interactive Classroom Activities / Etkileşimli Sınıf Aktiviteleri Üzerine Müfredat Tasarım Temeli", 3rd LC-UCY International Forum of Young Researchers / 3. LC-UCY Uluslararası Genç Araştırmacılar Forumu, Languages in Contact: Multilingualism in the 21st century: Instruction, Interculturality and integration / İletişim Kuran Diller: 21. yüzyılda çok dillilik: Öğretim, Kültürlerarasılık ve entegrasyon, Κέντρο Γλωσσών / Dil Merkezi, Πανεπιστήμιο Κύπρου / Kıbrıs Üniversitesi, 9 Haziran 2018.

"Training Days for the Turkish Language Teachers as a Foreign Language / Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretmenleri Eğitim Günleri", 3rd LC-UCY International Forum of Young Researchers / 3. LC-UCY Uluslararası Genç Araştırmacılar Forumu, Languages in Contact: Multilingualism in the 21st century: Instruction, Interculturality and integration / İletişim Kuran Diller: 21. yüzyılda çok dillilik: Öğretim, Kültürlerarasılık ve entegrasyon, Κέντρο Γλωσσών / Dil Merkezi, Πανεπιστήμιο Κύπρου / Kıbrıs Üniversitesi, 9 Haziran 2018.

"Analysing the Anxiety Level of Greek Cypriots Learning Turkish as a Foreign Language / Kıbrıslı Rumların Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenmelerinin Kaygı Düzeyinin İncelenmesi", 2. Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Sempozyumu, Sakarya Üniversitesi & İstanbul Medeniyet Üniversitesi & Türk Dil Kurumu & Yunus Emre Enstitüsü, Münih, Almanya, 19-21 Mayıs 2016.

"Difficulties in Teaching Turkish as a Foreign Language in Cyprus / Kıbrıs'ta Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesindeki Zorluklar", 1st International Congress of Teaching Turkish as a Foreign Language / 1. Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kongresi, Sakarya Üniversitesi & Belçika Türk Dernekleri Federasyonu, 24-26 Nisan 2015.

Prof. Dr. Eleni Sella Mazi

Ulusal ve Kapodistrian, Atina Üniversitesi Türk Çalışmaları ve Çağdaş Asya Çalışmaları Bölümü'ne "Yunan ve Türk dili ilişkilerine vurgu yapan dilbilim" alanında çalışmalar yapmak üzere 18 Aralık 2007'de yayınlanan Rektörlük Yasası ile ataması yapılmıştır. Temmuz 1980'da Fransız Dili ve Edebiyatı diplomasını Ulusal ve Kapodistrian Atina Üniversitesi'den, Ekim 1981 yılında Dilbilimde İleri Çalışmalar Diplomasını (DEA), René Descartes Üniversitesi (Paris V), Genel ve Uygulamalı Dilbilim (UER) Bölümü'nden almış. Yine aynı üniversitede 1986 yılının Haziran ayında doktorasını 5 Temmuz 1984 tarihli bakanlık kararnamesiyle kurulan *Doctorat Unique'* de "Le Grec parlé par les turcophones du nord-est de la Grèce (Thrace Occidentale) / Kuzeydoğu Yunanistan'da Türkçe konuşanların Yunancası (Batı Trakya)" konusunda bitirmiş. 2016-17 yılları arasında Ulusal ve Kapodistrian, Atina Üniversitesi, Türk Çalışmaları ve Çağdaş Asya Çalışmaları Bölümü, Lisansüstü Programı Mütercim Tercümanlık Bölümü'nde Akademik Başkanlık ve Direktörlük yapmış. İyi derecede Fransızca ve İngilizce bölmesinin yanısıra çalışma dili olarak Türkçe ve Almanca kullanmaktadır. 1986 ila 2019 tarihleri arasında Ulusal ve Kapodistrian, Atina Üniversitesi, Türk Çalışmaları ve Çağdaş Asya Çalışmaları Bölümü'nde lisans düzeyinde özerk öğretim projesi çerçevesinde "Türk Dili Tarihi, Türkçe Öğretimi amacıyla Yunan ve Türk dili arasındaki ilişkile, Yabancı Dil Öğretimi Metodolojisi: Türkçe Öğretimi, İki Dillilik Sorunları, Çeviri Teorisi ve pratiği: Bir araç olarak çeviri, Yabancı dil öğretimi" başlıklı dersleri öğretmiştir. 2013'ten bugüne, Tamamlayıcı Uzaktan Eğitim (e-öğrenme) Programında yenilikçi yöntemler kullanılarak "Dil ve Milli Kimlik" konulu dört modülden oluşan çalışmalar vermiştir. Ayrıca, birçok bilimsel dergide editörlük yapmıştır. Mesela, Ulusal ve Kapodistrian, Atina Üniversitesi, Türk Çalışmaları ve Çağdaş Asya Çalışmaları Bölümü (cg.turkmas.uoa.gr) bilim dergisi Civitas Gentium'da Bilimsel Yayın Kurulu Üyesidir (Kitap İnceleme Editörü). İstanbul Üniversitesi (Türkiye) Avrasya Enstitüsü Müdürlüğü bilimsel dergisi Avrasya Incelemeleri Dergisinde (AVİD) / Journal of Eurasian Studies) Bilimsel İnceleme Komitesi Üyesidir (Kitap İnceleme Editörü). Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi (Journal of Social Sciences) Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisinde (Türkiye) yayın kurulu üyesidir. İstanbul Üniversitesi (Türkiye) Dilbilim Dergisinde yayın kurulu üyesidir. İstanbul Edebiyat Fakültesi (Türkiye) Bilimsel Edebiyat Dergisinde yayın kurulu üyesidir.

Kitaplar

Στοιχεία αντιπαραβολικής γραμματικής Ελληνικής - Τουρκικής / Yunanca-Türkçe dilbilgisinin zıt unsurları, Η Ελληνική στα μειονοτικά σχολεία της Θράκης / Trakya azınlık okullarında Yunanca, Önsöz Christos Klairis, 1η έκδοση Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων / 1. baskı Ders Kitabı Yayıncılık Organizasyonu, Αθήνα, 1994 - 2004, s. 207, (2η στις εκδόσεις Παπαζήση / 2. baskı Papazisis Yayıncılık, Atina, 2004, s. 347)

La minorité musulmane turcophone de Grèce / Yunanistan'ın Müslüman Türk azınlığı, Approche sociolinguistique d'une communauté bilingue / ki dilli bir topluluğun toplumdilbilimsel yaklaşımı, εκδόσεις Τροχαλία / Trochalia yayınları, Atina, 1999, s. 438

Διγλωσσία και Γραμματική ανάλυση, υπό έκδοση στον εκδοτικό οίκο Παπαζήση / Papazisis Yayınevi tarafından yayınlanan İki Dillilik ve Dilbilgisi analizi, Μελέτη εντασσόμενη στο Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Μουσουλμανοπαίδων [Δράση: Γραμματική και Διδασκαλία] / Çalışma Müslüman Çocuklar Eğitim Programına dahil edildi [Eylem: Dilbilgisi ve Öğretim]. Η ανωτέρω δράση συνιστά μέρος των δράσεων του προγράμματος ΕΠΕΑΕΚ με τίτλο Εκπαίδευση Μουσουλμανοπαίδων - Διαπολιτισμική Παιδεία (η εκμάθηση της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας, ανάπτυξη λογισμικού για την εκμάθηση της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας) / Yukarıdaki eylem, Müslüman Çocukların Eğitimi - Kültürlerarası Eğitim (Yunancayı ikinci dil olarak öğrenmek, Yunancayı ikinci dil olarak öğrenmek için yazılım geliştirme) başlıklı EPEAEK programının eylemlerinin bir parçasıdır. 2008

Διγλωσσία, Εθνική ταυτότητα και Μειονοτικές γλώσσες / İki dillilik, Ulusal Kimlik ve Azınlık Dilleri, Πρόλογος Περικλή Νεάρχου και Χριστόφορου Χαραλαμπάκη / Pericles Nearchus ve Christoforos Charalampakis'in Önsözü, εκδόσεις Λειμών / Leimon Yayınları, Atina, 2016, s. 498.

Kitap Bölümleri

"Maintien et changement de langues: le cas du Grec et du Turc (éléments de situation linguistique en milieu urbain et rural) / Dillerin korunması ve değiştirilmesi: Yunanca ve Türkçe durumu (kentsel ve kırsal alanlardaki dilsel durumun unsurları)", Glossologia / Dilbilimi, C. 5-6, 1986-87 yılı, s. 139-149. [Δ.Ε.Π. / Öğretim ve Araştırma Kadrosu].

"Το Ονοματικό Σύνταγμα στα Ελληνικά των τουρκόφωνων της Δυτικής Θράκης / Batı Trakya Türk Dili Konuşan Halklarının Yunanca Nominal Anayasas", Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα / Yunanca

Çalışmaları, Πρακτικά της 9ης Ετήσιας Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης / Selanik Aristoteles Üniversitesi Felsefe Okulu Dilbilim Bölümü 9. Yıllık Toplantısı Bildirileri, Nisan 18-20 1988, s. 486.

"Language contact today: The case of the Muslim minority in northeastern Greece / Bugünkü dil teması: Kuzeydoğu Yunanistan'daki Müslüman azınlık vakası", άρθρο στο International Journal of the Sociology of Language 126, "Aspects of sociolinguistics in Greece / Sosyodilbilimin Yunanistan'daki Yönleri", Temmuz-Ağustos 1997, s. 83-103. [Δ.Ε.Π. / Öğretim ve Araştırma Kadrosu].

"Η τουρκόφωνη Μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης και οι τελευταίες πολιτικές εξελίξεις στα Βαλκάνια / Trakya'nın Türkçe konuşan Müslüman azınlığı ve Balkanlar'daki son siyasi gelişmeler", *Επιστημονική Επετηρίδα του Τμήματος Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας του Ιονίου Πανεπιστημίου / İyon Üniversitesi Mütercim Tercümanlık Bölümü Bilimsel Yıllığı,* Korfu, C. II, 1998, s. 406- 447. [Ε.Ε.Π. / Özel Eğitim Personeli].

"Code-switching in the Greek-Turkish Bilingual Community / Yunan-Türk İki Dilli Topluluğunda Kod Değiştirme", *TASG News / Türk Alan Çalışma Grubu Bülteni,* S. 49, Kasım 1999, Londra, s. 73-78. [Δ.Ε.Π. / Öğretim ve Araştırma Kadrosu]

"Η τουρκόφωνη δίγλωσση μειονότητα της Θράκης / Trakya'nın Türkçe konuşan iki dilli azınlığı", εισήγηση στα Πρακτικά Επιστημονικού Συμποσίου με θέμα Μειονότητες στην Ελλάδα / Yunanistan'da Azınlıklar Bilimsel Sempozyumu Bildirilerinde sunum, Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας / Modern Yunan Kültürü ve Genel Eğitim Araştırmaları Derneği, 7-9 Kasım 2002, 2004, Atina, s. 85-100.

"Türk Dilinde Ortaçlar - Yunan Dilinde İlgi Yantümceleri: Türkçede Parasentemler, Yunancada Sentagmalar," M. Mavropoulou ile ortak çalışma, [İçinde]*: Turkish Studies, International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic / Türk Çalışmaları, Türk ve Türk Dilleri, Edebiyatları ve Tarihi İçin Uluslararası Süreli Yayınlar,* C. 7/1 Kış 2012: 1835-1861, [www.turkishstudies.net & www.turkishstudies.net/DergiPdfDetay.aspx? ID.] (Türkçe) [Δ.Ε.Π. / Öğretim ve Araştırma Kadrosu]

"Τα λάθη στη μετάφραση ως μηχανισμός κατάκτησης της Ξένης Γλώσσας: Η διδασκαλία της Τουρκικής σε ελληνόφωνους ομιλητές / Yabancı dil ediniminde bir mekanizma olarak

çevirideki hatalar: Yunanca konuşanlara Türkçe öğretimi", Γλωσσική Παιδεία / Dil Eğitimi, Profesör Napoleon Mitsis'e adanmış 35 Çalışma, G. Androulakis tarafından düzenlenmiştir. Atina, Gutenberg, 2013, s. 356-372.

"Using Translation Errors as a Mechanism of Second Language Acquisition: Teaching Turkish as a Foreign Language to Greek Speakers / İkinci Dil Ediniminde Çeviri Hatalarının Yöntem Olarak Kullanılması: Yunanca Konuşanlara Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretilmesi", M. Mavropoulou ile iş birliği içinde, VIII. Milletlerarası Türkoloji Kongresi Bildirileri, 30 Eylül - 4 Ekim 2013, İstanbul Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul, 2014, 269-389.

"Τουρκικές σπουδές στην Ελλάδα και Ελληνικές σπουδές στην Τουρκία: Τριτοβάθμια εκπαίδευση / Yunanistan'da Türk Çalışmaları ve Türkiye'de Yunan Çalışmaları: Yüksek Öğrenim", Kolektif eserdeki makale Yunan dilinin diğer dillere artzamanlı katkısı, G. Kanarakis (Edit.), Papazisis, Atina, 2014, s. 491-502.

"Σχεδιασμός διδακτικού σεναρίου με εστίαση στον πολιτισμό και παιδαγωγική αξιοποίηση των ψηφιακών τεχνολογιών - ΤΠΕ: Η διδασκαλία της Τουρκικής ως ξένης γλώσσας / Dijital teknolojinin pedagojik ve kültürel değerlendirilmesine dayanan öğretim seminerlerinin planlanması - TPE: Yabancı dil olarak Türkçenin öğretilmesi", Kougioumetzi, G., Nazarian, A., Kourkoutsaki, F., Kalaitzi, S. ile ortak çalışma, "Σύγχρονες γεωπολιτικές αναγνώσεις στην ευρύτερη Μέση Ανατολή: Ασφάλεια, Οικονομία, Πολιτική, Πολιτισμός / Geniş Ortadoğu'da Çağdaş Jeopolitik Okumalar: Güvenlik, Ekonomi, Siyaset, Kültür" başlıklı Uluslararası Konferansı Bildirileri, Τμήμα Τουρκικών Σπουδών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών, Ε.Κ.Π.Α / Türkçe Bilimleri ve Çağdaş Asya Bilimleri Bölümü, European Public Law Organization (EPLO) / Avrupa Kamu Hukuku Örgütü (EPLO), Atina, 25-26 Mayıs 2017, s. 119-155 [DPR] ve Kougioumtzis G. (Edit.) (2020) Προσεγγίσεις στη Διδακτική της Τουρκικής και ΤΠΕ. / Türkçe Öğretim Yaklaşımları ve TPE. s. 113-153.

"Using Translation Errors as a Mechanism of Second Language Acquisition: Teaching Turkish as a Foreign Language to Greek-speaking Speakers / Çeviri Hatalarını İkinci Dil Edinim Mekanizması Olarak Kullanmak: Yunanca Konuşanlara Yabancı Dil Olarak Türkçeyi Öğretmek", [İçinde]: On the Verge between Language and Translation / Dil ve Çeviri arasındaki eşikte, (Edit.) Marcin Walczynski, Piotr Czajka and Michal Szawerna, Peter Lang, Berlin, 2018, s. 311-348.

“The specificity of Turkish within the Framework of the National Foreign Language Exam System (KPG) in Greece / “Yunanistan’da Ulusal Yabancı Dil Sınav Sistemi (KPG) Çerçevesinde Türkçenin Özgünlüğü”, M. Mavropoulou iş birliğiyle, [İçinde]: 5. Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kongresi Bildirileri/5th International Congress of Teaching Turkish as a Foreign Language, 5. Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kongresi/5th International Congress of Teaching Turkish as a Foreign Language, 27-28 Harizan 2019, Atina, (Edit.) İsmail Güleç, Eleni Sella, Alpaslan Okur, Bekir İnce, Sakarya Üniversitesi, Sakarya, s. 415-464.

“Modern Approaches to Teaching Turkish as a Foreign Language: a Focus On Playful Experiential Learning and ICT / Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Modern Yaklaşımlar: Oyunla Deneyimsel Öğrenmeye ve BİT’e Odaklanma”, A. Nazarian ve G. Kougioumtzis iş birliği ile, [İçinde]: 5. Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kongresi Bildirileri / 5th International Congress of Teaching Turkish as a Foreign Language, 5. Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kongresi/5th International Congress of Teaching Turkish as a Foreign Language, 27-28 Harizan 2019, Atina, Editörler: İsmail Güleç, Eleni Sella, Alpaslan Okur ve Bekir İnce, Sakarya Üniversitesi, Sakarya, s. 115-130.

(2020) “Διδασκαλία και πιστοποίηση της Τουρκικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας στην Ελλάδα: Δυσκολίες και προκλήσεις στο πλαίσιο μιας αντιφατικής πολιτικής / Yunanistan’da ikinci / yabancı dil olarak Türkçenin öğretilmesi ve belgelendirilmesi: Çelişkili bir politika bağlamında zorluklar ve zorluklar”, Maro Mavropoulou, V. Mitsikopoulou ve E. Karava (Editörler) ile iş birliği içinde, Ο πολιτικός και παιδαγωγικός λόγος για την ξενόγλωσση εκπαίδευση / yabancı dil eğitimi üzerine pedagojik konuşma, Πεδίο/ Pedio, Atina, 2020, s. 239-262.

Doç. Dr. Elias Kolovos

Elias Kolovos, Girit Üniversitesi Felsefe Fakültesi Tarih ve Arkeoloji Bölümü’nde (Yunanca: Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κρήτης) Osmanlı tarihi doçentidir. Max Planck İnsan Tarihi Bilimi

Enstitüsü (İngilizce: Max Planck Institute for the Science of Human History), Atina Fransız Okulu (Yunanca: Γαλλική Σχολή Αθηνών), ITE Akdeniz Araştırmaları Enstitüsü (Yunanca: Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών του I.T.E.) vs. kurumlar ile birlikte araştırmalar yapmaktadır. (IAOSEH) Uluslararası Osmanlı Sosyal ve Ekonomik Tarihi Derneği'nin yönetim komitesinin bir üyesidir. Paris'te Ecole Pratique des Hautes Etudes'te ve İstanbul Boğaz Üniversitesi'nde ziyaretçi öğretmen olarak ders vermiş olan Elias Kolovos, 1971'de Atina'da doğdu. Selanik Aristoteles Üniversitesi Tarih ve Arkeoloji Bölümü'nde okudu. İdari Profesör Ioannis Alexandropoulos ile birlikte "15.-16. yüzyıl Osmanlı Halkidiki'sinde Köylüler ve Rahipler" başlıklı bir doktora tezi hazırladı. Kırsal kesimdeki ekonomik ve sosyal yaşamın yönleri ve Ksiropotamos Manastırı" adlı tezi (Tarih ve Arkeoloji Bölümü, Selanik Aristoteles Üniversitesi, 2000), "mükemmel" olarak derecelendirilmiştir. İngilizce, Fransızca ve Türkçe konuşmaktadır. Ayrıca, İstanbul'un Osmanlı arşivlerinde (Başbakanlık Osmanlı Arşivi) ve Yunanistan'daki birçok Osmanlı arşivinde araştırmalar yapmış, Yunan ve Osmanlı paleografyası konusunda eğitim almış ve uzmanlaşmıştır. Elias Kolovos, Girit Üniversitesi Tarih ve Arkeoloji Bölümü'nde lisans ve lisansüstü düzeyde Osmanlı tarihi dersleri vermiştir (2002) ve öğretim görevlisi (2005-2009), yardımcı doçent (2009-2013), daimi yardımcı doçent (2013-2018) ve şimdi doçent olarak seçilmiştir. 2007 - 2016 yılları arasında aynı bölümde Çalışma Danışmanı olarak görev yaptı. Ecole Pratique des Hautes Etudes, Section des Sciences Historiques et Philologiques (Ocak-Şubat 2006, bkz. Livret-Annuaire 21, Paris 2007, s. 71-73) ve Boğaziçi Üniversitesi Tarih Bölümü'nde ziyaretçi olarak ders verdi. (İstanbul, Nisan 2006). Ayrıca, 2009 baharında (Mart-Mayıs), öğrenim izni sırasında ABD'deki Princeton Üniversitesi'nde Yunan Çalışmaları Programı'nda misafir araştırmacı olarak bulundu.

Kitaplar

Across the Aegean: Islands, Monasteries and Rural Societies in the Ottoman Greek Lands, The Isis Press, İstanbul, 2018

Ὅπου ἦν κῆπος: Η μεσογειακή νησιωτική οικονομία της Άνδρου σύμφωνα με το οθωμανικό κτηματολόγιο του 1670 / "Bir bahçe varmış": 1670 Osmanlı kadastrosuna göre Andros'un Akdeniz ada ekonomisi, (Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης και Καΐρειος Βιβλιοθήκη, Ηράκλειο) Girit Üniversitesi Yayınları ve Kaireios Kütüphanesi, Kandiye, 2017

Οθωμανικές πηγές για τη νεώτερη ιστορία της Λευκάδας / Lefkada'nın modern tarihi için Osmanlı kaynakları, (Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2013) Girit Üniversitesi Yayınları, Herakleion, 2013 [giriş ve düzenleme: Elias Kolovos; çeviriler: Elias Kolovos - Marinos Sarigiannis; önsöz Spyros I. Asdrachas]

Η νησιωτική κοινωνία της Άνδρου στο οθωμανικό πλαίσιο: Πρώτη προσέγγιση με βάση τα οθωμανικά έγγραφα της Καϊρείου Βιβλιοθήκης / Osmanlı bağlamında Andros ada toplumu: Kaireios Kütüphanesi'nin Osmanlı belgelerine dayanan ilk yaklaşımı, Καΐρειος Βιβλιοθήκη / Kaireos Kütüphanesi, Άνδρος / Andros, 2006

(Gülsün Ayvalı ve Marinos Sarigiannis ile birlikte) *Ιεροδικείο Ηρακλείου. Δεύτερος Κώδικας, μέρος Α΄: 1661-1670 / Kandiye Şeriyye Mahkemesi. İkinci Sicil, bölüm AD: 1661-1670,* G. Ayvali, E. Kolovos, M. Sariyannis, (Edit.) E. A. Zachariadou, Herakleion, 2014

Makaleler ve Kitap Bölümleri

"Müvellas and Naibs on the Islands of Andros and Syros, Sixteenth to Eighteenth Centuries", *Turcica 51,* 2020, s. 349-364.

"Ottoman archeology in Greece: a new research field", (Athanasios Vionis ile birlikte), Archaeological Reports 65, (2018-2019), s. 145-156.

"Turco-Athonica: The Ottoman archives of the Athonite Monasteries", (Phokion Kotzageorgis ile birlikte), Travaux et Mémoires 23/2: Lire les Archives de l'Athos: Actes du colloque réuni à Athènes du 18 au 20 novembre 2015 à l'occasion des 70 ans de la collection refondée par Paul Lemerle, (Editörler) Oivier Delouis & Kostis Smyrlis, Paris, 2019, s. 641-658.

"The Mediterranean Economies as 'Garden Economies", Meltem: Journal of the Izmir Mediterranean Academy 5, 2019, s. 90-92.

"İstimalet: What do we actually know about it?", [İçinde]: Marinos Sariyannis (Edit.), Political Thought and Practice in the Ottoman Empire, Rethymno / Resmo, 2019, s. 59-70.

"Searching for the 'Little Ice Age' Effects in the Ottoman Greek Lands: The Cases of Salonica and Crete", (Phokion Kotzageorgis ile birlikte), [İçinde]: Onur İnal & Yavuz Köse (Edit.), Seeds of Power: Explorations in Ottoman Environmental History, Cambridgeshire, The White Horse Press, 2019, s. 17-34.

"Die Osmanske Athen, Filosofenes By (Medinetü'l-Hükemâ) / Ottoman Athens, the City of Philosophers (Medinetü'l-

Hükemâ)", Arr, Idehistorisk tidsskift nr. 1-2, 2019, s. 127-133.

"Akdeniz'in 'Bahçe Ekonomisi'nde İncir: Osmanlı Döneminden Örnekler", (çev.) Dilek Akyalçın Kaya, [İçinde]: Alp Yücel Kaya (Edit.), İncir'in Akdeniz'deki Yolculuğu: Konferans Bildirileri, İzmir Akdeniz Akademisi, İzmir, 2019, s. 98-106.

"An Ottoman Register of Venetian Candia", [İçinde]: Venetians and Ottomans in the Early Modern Age (=Hilâl: Studi Turchi e Ottomani 6), Venice, 2018, s. 75-85.

"Οι δέκα χιλιάδες σύντροφοι του Μουσταφά / On Bir Mülhid Yoldaşı Börklüce Mustafa'nın...: Köylüler ve Erken Osmanlı Devleti", [İçinde]: Alp Yücel Kaya et alii (Edit.), Uluslararası Börklüce Mustafa Sempozyumu: Bildiriler, İzmir, 2017, s. 278-282.

"Η ναυμαχία της Ναυπάκτου από τη σκοπιά των ηττημένων / Kaybedenler açısından İnebahtı Deniz Muharebesi", (M. Sarigiannis ile birlikte), Τα Ιστορικά / Tarihsel 65, 2017, s. 131-148.

"Girit'te Osmanlı Mimarî Mirasi", [İçinde]: A. Nükhet Adıyeke-Tuncay Ercan Sepetçioğlu (Edit.), Geçmişten Günümüze Girit: Tarih, Toplum, Kültür, Uluslararası Sempozyum Bildiri Kitabı 16/17/18 Ekim 2015 Kuşadası, Ankara, 2017, s. 303-314.

"Το μπεράτι για το φορολογικό καθεστώς της Τήνου μετά από την οθωμανική κατάκτηση (1719) / Osmanlı fethinden sonra İstindil (Tinos= Adası'nın vergi rejimi için berat (1719)", [İçinde]: S., Markos Foskolos (Edit.), Από την Τήνο του Βενετού Δόγη στην Τήνο της Υψηλής Πύλης / Venedik Doge'nin Tinos Adasından Bab-ı Ali'nin Tinos Adasına, Tinos, 2017.

"Christian Vakıfs of Monasteries in the Ottoman Greek Lands from the Fourteenth to Eighteenth Centuries", [İçinde]: Sabine Mohasseb Saliba (Edit.), Les fondations pieuses waqfs chez les chrétiens et les juifs du Moyen Âge à nos jours / Ortaçağ'dan günümüze Hıristiyanlar ve Yahudiler arasında vakıf kurumları, Paris (Geuthner), 2016, s. 103-127.

"Mines and the Environment in Halkidiki: A Story from the Ottoman Past", *Balkan Studies 50,* (2015), s. 71-94.

"Monuments sans héritiers? Les édifices ottomans de Crète / Varisleri olmayan anıtlar?" Girit'in Osmanlı yapıları ", Anatoli (CNRS Sürümleri) 6 (2015) [= Tematik Dosya, Edit. Meropi Anastassiadou: Patrimoines culturels et fait minoritaire en Turquie et dans les Balkans / Türkiye ve Balkanlar'da kültürel miras ve azınlık statüsü], s. 237-254.

"Ο τεκές, η κουζίνα και το τζαμί των Καντιρήδων δερβίσηδων (τζαμί του Βελή

Πασά) στον Μασταμπά Ρεθύμνου / Resmo, Mastabas'taki Kadiri dervişlerinin (Veli Paşa Camii) tekkesi, mutfağı ve camisi", [İçinde]: İ. Deredakis (Edit.), Ο "Μασταμπάς": από το τότε μέχρι το σήμερα / "Mastambas": o zamandan bugüne, Konferans Tutanakları (Resmo, 14 - 15 Haziran 2014), Resmo, 2015, s. 51-64.

"Monasteries in the Rural Society and Economy of the Greek Lands under the Ottomans: A Historiographical Appraisal / Osmanlılar Altındaki Yunan Topraklarının Kırsal Toplumu ve Ekonomisinde Manastırlar: Tarih Yazımına İlişkin Bir Değerlendirme", [İçinde]: Elias Kolovos (Edit.), Ottoman Rural Societies and Economies / Osmanlı Kırsal Toplumları ve Ekonomileri, Halcyon Days in Crete VII / Girit VII'de Halcyon Günleri, A Symposium Held in Rethymno /Resmo'da Düzenlenen Bir Sempozyum, 13-15 Ocak 2012, Crete University Press, Resmo 2015, s. 165-171.

"Early Ottoman Diplomatics Revisited: An Order of the Beglerbegi of Rumeli Hace Firuz ibn Abdullah in Favour of the Athonite Monastery of Vatopedi (1401)", *Turcica 45,* (2014), s. 187-208.

"The Monks and the Sultan outside the Newly Conquered Ottoman Salonica in 1430", Journal of Turkish Studies, C. 40 (Aralık 2013) [= Defterology. Festchrift in Honor of Heath Lowry], s. 271-279.

"Μια πόλη για τους πολιορκητές: κοινωνική ζωή και γάμοι στον οθωμανικό Χάνδακα έξω από τον Χάνδακα (1650-1669) / Kuşatanlar için bir şehir: Venedik Kandiye dışındaki Osmanlı Kandiye'de sosyal yaşam ve evlilikler (1650-1669)", Gülsün Ayvali, Elias Kolovos, Marinos Sarigiannis, Ιεροδικείο Ηρακλείου: Δεύτερος Κώδικας (1661-1665, 1670-1671) / Kandiye Şeriyye Mahkemesi. İkinci Sicil (1661-1665, 1670-1671), (Edit.) Elisavet A Zachariadou, Βικελαία Δημοτική Βιβλιοθήκη / Vikelaia Belediye Kütüphanesi, Heraklion, 2013, s. 21-53.

"Riot in the Village: Some Cases of Peasant Protest Around Ottoman Salonica / Köyde İsyan: Osmanlı Selanik Çevresinde Bazı Köylü Protestoları", [İçinde]: A. Anastasopoulos (Edit.), Political Initiatives "From the Bottom-Up" in the Ottoman Empire / Osmanlı İmparatorluğu'nda "Aşağıdan Yukarıya" Siyasi Girişimler, Halcyon Days in Crete VII / Girit VII'de Halcyon Günleri, Resmo'da Düzenlenen Bir Sempozyum, 9-11 Ocak 2009, Resmo, 2012, s. 47-56.

"Κατάληψη του χώρου και μοναστηριακή γαιοκτησία στην οθωμανική Χαλκιδική (15ος-16ος αι.) / Osmanlı Halkidiki'sinde (15.-16. yüzyıl) yerleşim ve manastır arazileri", Το Άγιον Όρος στον 15ο και 16ο αιώνα / 15. ve 16. yüzyılda Aynaroz, Πρακτικά Συνεδρίου / Konferans

Tutanakları, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης / Selanik Aristoteles Üniversitesi, Selanik, 2012, s. 107-125.

"Η επαρχία της Σητείας στα πρώτα χρόνια της οθωμανικής κυριαρχίας: προκαταρκτικές παρατηρήσεις με βάση τις οθωμανικές φορολογικές απογραφές / Osmanlı yönetiminin ilk yıllarında Sitia vilayeti: Osmanlı vergi envanterlerine dayalı ön gözlemler", Πεπραγμένα Ι΄ Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου / 10. Uluslararası Girit Araştırmaları Kongresi Bildirileri (Hanya, 1-8 Ekim 2006), C. B1, Hanya, 2010, s. 451-472.

(Spyros I. Asdrachas ile), "Δεδομένα και προβλήματα της δημογραφίας της Λευκάδας στα χρόνια της οθωμανικής κυριαρχίας / Osmanlı yönetimi yıllarında Lefkada demografisinin verileri ve sorunları", Δρόμοι και παράδρομοι της τοπικής ιστορίας / Yerel tarihin yolları ve ara sokakları, Εταιρεία Λευκαδικών Μελετών / Lefkada Çalışmaları Derneği, Sempozyum Bildirileri, Πνευματικό Κέντρο Δήμου Λευκάδας / Lefkada Belediyesi Kültür Merkezi, Γιορτές Λόγου και Τέχνης / Söz ve Sanat Festivalleri, Lefkada 18-20 Ağustos 2010, Atina, 2011, s. 67-89

"Οθωμανικές πηγές για τη νεότερη ιστορία της Λευκάδας. Πρόδρομη παρουσίαση / Lefkada'nın yakın tarihi için Osmanlı kaynakları. Ön sunum", Δρόμοι και παράδρομοι της τοπικής ιστορίας / Yerel tarihin yolları ve ara sokakları, Εταιρεία Λευκαδικών Μελετών / Lefkada Çalışmaları Derneği, Sempozyum Bildirileri, Πνευματικό Κέντρο Δήμου Λευκάδας / Lefkada Belediyesi Kültür Merkezi, Γιορτές Λόγου και Τέχνης / Söz ve Sanat Festivalleri, Lefkada 18-20 Ağustos 2010, Atina 2011, s. 23-48.

"Τα οθωμανικά μνημεία των Χανίων / Hanya'nın Osmanlı eserleri", En Chaniois 5 (2011), s. 133-146.

"Ottoman Documents from the Aegean Island of Andros: Provincial Administration, Adaptation and Limitations in the Case of an Island Society (late 16th early 19th century)", [İçinde]: Nicolas Vatin-Gilles Veinstein (Edit.), Les archives de l'insularité ottomane / Osmanlı adacılığının arşivleri, [= CETOBAC 1 (2010 Çalışma Belgeleri) (2010) http://cetobac.ehes.fr/document.php?id=390], s. 24-27.

"Του Μπεντρεντίν τα παλικάρια στην οθωμανική και στη σύγχρονη τουρκική ιστορία / Osmanlı ve modern Türk tarihinde Bedreddin'in yiğitleri", [İçinde]: K. Lappas, A. Anastasopoulos, E. Kolovos (Edit.), Μνήμη Πηνελόπης Στάθη / Penelope Stathis'in Hafızası, Μελέτες ιστορίας και φιλολογίας / Tarih ve edebiyat çalışmaları, Kandiye, Πανεπιστημιακές

Εκδόσεις Κρήτης / Girit Üniversitesi Yayınları, 2010, s. 117-137.

"Οι μουσουλμάνοι της Άνδρου κατά την οθωμανική περίοδο / Osmanlı Döneminde Andros Müslümanları", [İçinde]: Dimitris I. Kyrtatas, Lydia Paleokrassa-Kopitsa, Michalis Tiberios (Edit.), Εύανδρος: Τόμος εις μνήμην Δημητρίου Ι. Πολέμη / Evandros: Dimitrios I. Polemis Anısına C., Andros, Καΐρειος Βιβλιοθήκη / Kairios Kütüphanesi, 2009, s. 285-30.

"Greece / Yunanistan", Encyclopedia of the Ottoman Empire / Osmanlı İmparatorluğu Ansiklopedisi, (Edit.) Gábor Agoston & Bruce Masters (New York: Facts on File, 2009)

"The Cretan War (1645-1669) / Girit Savaşı (1645-1669)", *Encyclopedia of the Ottoman Empire / Osmanlı İmparatorluğu Ansiklopedisi,* (Edit.) Gábor Agoston & Bruce Masters (New York: Facts on File, 2009)

(Antonis Anastasopoulos ve Marinos Sarigiannis ile birlikte), "Η Οθωμανική Αυτοκρατορία – Ο Ελλαδικός Χώρος / Osmanlı İmparatorluğu - Yunan Bölgesi", Η Οθωμανική Αρχιτεκτονική στην Ελλάδα/ Yunanistan'da Osmanlı Mimarisi, Atina, Διεύθυνση Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων Υπουργείου Πολιτισμού / Atina, Kültür Bakanlığı Bizans ve Bizans Sonrası Eski Eserler Müdürlüğü, 2008, s. 23-44.

(Marinos Sarigiannis ile) "Οθωμανικές πηγές για τον Κρητικό Πόλεμο / Girit Savaşı için Osmanlı kaynakları", [İçinde]: Stefanos Kaklamanis (Edit.), Ο Κρητικός Πόλεμος: Από τη Χαρτογραφία στη Λογοτεχνία / Girit Savaşı: Haritacılıktan Edebiyata, Kandiye, Εταιρία Κρητικών Ιστορικών Μελετών, Girit Tarihi Araştırmaları Derneği, 2008, s. 183-214.

"A Town for the Besiegers: Social Life and Marriage in the Ottoman Candia outside Candia (1650-1669)", [İçinde]: A. Anastasopoulos (Edit.), The Eastern Mediterranean Under Ottoman Rule: Crete, 1645-1840, Halcyon Days in Crete VI, A Symposium Held in Rethymno / Resmo'da Düzenlenen Sempozyum, 13-15 Ocak 2006, Resmo, Crete University Press / Girit Üniversitesi Yayınları, 2008, s. 103-175.

"Insularity and Island Society in the Ottoman Context: The Case of the Aegean Island of Andros (Sixteenth to Eighteenth Centuries) / Osmanlı Bağlamında Adacılık ve Ada Toplumu: Ege Denizinde Andros Örneği (Onaltıncı-Onsekizinci Yüzyıllar)", *Turcica 39,* (2007), s. 49-122.

"Beyond 'Classical' Ottoman Defterology: A Preliminary Assessment of the Tahrir Registers of 1670/71 concerning Crete and the Aegean Islands / Klasik Osmanlı Defterolojisinin Ötesinde: Girit ve Ege Adalarına İlişkin 1670/71 Tahrir Kayıtlarının Ön Değerlendirmesi", [İçinde]:

E. Kolovos, Ph. Kotzageorgis, S. Laiou, M. Sariyannis (Edit.), The Ottoman Empire, the Balkans, the Greek Lands: Toward a Social and Economic History; Studies in Honor of John C. Alexander, Κωνσταντινούπολη, Isis Press, 2007, s. 201-235.

"Ο ναχιγιές του Μυλοποτάμου το 1671: τα νέα δεδομένα της οθωμανικής κατάκτησης / 1671'deki Mylopotamos nahiyesi: Osmanlı fethinin yeni verileri", [İçinde]: E. Gavrilaki ve G. Tzifopoulos (Edit.), Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου Ο Μυλοπόταμος από την Αρχαιότητα ως Σήμερα: Περιβάλλον, Αρχαιολογία, Ιστορία, Λαογραφία, Κοινωνιολογία / İlkçağdan Günümüze Uluslararası Mylopotamos Konferansı Bildirileri: Çevre, Arkeoloji, Tarih, Folklor, Sosyoloji, C. VI: Βενετοκρατία-Τουρκοκρατία / Venedik-Türk dönemi, Ρέθυμνο, Ιστορική και Λαογραφική Εταιρεία Ρεθύμνου / Rethymnon Tarih ve Folklor Derneği, 2006, s. 151-173.

"The Saints in the Sultan's Dream / Sultanın Rüyasındaki Azizler", *Archivum Ottomanicum 23*, (2005/06), s. 205-218.

"Το Άγιον Όρος και η συγκρότηση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας / Aynaroz ve Osmanlı İmparatorluğu'nun Oluşumu", [İçinde]: Tonia Kiousopoulou (Edit.), 1453: Η άλωση της Κωνσταντινούπολης και η μετάβαση από τους μεσαιωνικούς στους νεώτερους χρόνους / 1453: Konstantinopolis'in fethi ve orta çağdan modern zamanlara geçiş, Kandiye, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης / Girit Üniversitesi Yayınları, 2005, s. 107-119.

"Creating a Database on Ottoman Crete / Osmanlı Giritiyle İlgili Bir Veri Tabanı Oluşturmak", [İçinde]: Sefer Güvenç (Edit.), Common Cultural Heritage: Developing Local Awareness concerning the Architectural Heritage left from the Exchange of Populations in Turkey and Greece / Ortak Kültür Mirası: Türkiye ve Yunanistan'daki Nüfus Mübadelesinden Kalan Mimari Miras Hakkında Yerel Farkındalığın Geliştirilmesi, İstanbul, The Foundation of Lausanne Treaty Emigrants (LMV) / Lozan Mübadilleri Vakfı (LMV), 2005, s. 219-221.

"Ραγιάδες και Φράγκοι στην Πύλη του σουλτάνου: Η κοινωνία της Άνδρου το 1564 και η οθωμανική κεντρική διοίκηση / Sultan Kapısında Reaya ve Frenk: 1564 Andros toplumu ve Osmanlı merkez Yönetimi", Ankara, 2 (Andros 2004), s. 55-88.

"Les documents ottomans de la bibliothèque Kaïreios d'Andros (Grèce) / Andros (Yunanistan) Kaireios kütüphanesindeki Osmanlı belgeleri", *Turcica 35*, (2003), s. 317-321.

"Osmanlı tahrir defterlerine göre 15. ve 16. yüzyıllarda Selanik", Tarih ve Toplum, 168 (İstanbul 1997), s. 7-14.

"Νέα στοιχεία για την ιστορία του Καθολικού της Μονής Ξηροποτάμου / Xiropotamu Manastırı'nın merkez kilisesi tarihi hakkında yeni veriler", Κληρονομία / Miras, 29 (Selanik 1997), s. 121-153.

Çeviriler

H. A. R. Gibb ve H. Bowen, *Η ισλαμική κοινωνία και η Δύση, Μελέτη της επίδρασης του δυτικού πολιτισμού στη μουσουλμανική κουλτούρα στην Εγγύς Ανατολή / İslam Toplumu ve Batı, Batı Medeniyetinin Yakın Doğu'daki Müslüman Kültürü Üzerindeki Etkisine İlişkin Bir İnceleme,* Atina, 2005 (İngilizce'den).

A. Nükhet Adıyeke ve Nuri Adıyeke, *Οι αποστασίες από το ισλάμ στην Κρήτη στη διάρκεια της Ελληνικής Επανάστασης / Yunan İsyanı Sırasında Girit'te İrtidad Olayları,* Κρητολογικά γράμματα / Girit Mektupları, 19 (Resmo, 2004), 33-41 (Türkçeden).

Nadire Mater, *Θητεία στον τουρκικό στρατό, Οι στρατιώτες που πολέμησαν στη Νοτιοανατολική Τουρκία αφηγούνται / Mehmed'in Kitabı, Güneydoğu'da savaşan askerler anlatıyor,* Frango Karaolavlan ile birlikte, Atina, 2003 (Türkçeden).

L. Doğan Tılıç, *Ντρέπομαι, αλλά είμαι δημοσιογράφος: Η δημοσιογραφία στην Τουρκία και στην Ελλάδα / Utanıyorum ama gazeteciyim Türkiye ve Yunanistan'da Gazetecilik,* Atina, 2000 (Türkçeden).

Elizabeth A. Zachariadou

1931 yılında Selanik'te doğdu ve 1949 yılında iç savaş sona erince Atina Felsefe Fakültesi'nde lisans eğitimini yaptı. (Yunanca: IKY) Yunanistan Devlet Bursları Kurumu'nun bursuyla lisans üstü eğitimini Türkoloji alanında Londra'daki "School of Oriental and African Studies"te tamamladı. 1960 yılında Selanik'te doktora çalışmasını (İtalyanca: Codex Barberini Graecus III) "Türk Sultanlarının Vakayinamesi" başlığıyla yayınladı. Kraliyet Araştırma Enstitüsü'nün Bizans Araştırma Merkezi'nde çalışt ve 1967'de askerî juntanın gelmesiyle birlikte "Demokratik Savunma" örgütünde yer aldı. Örgüt 1969'da dağıtılınca önce Paris'e ve sonra da Kanada'ya eşiyle birlikte sığındı. 1980'de Yunanistan'a geri dönüp 1985 ila

1998 yılları arasında Türkoloji profesörü olarak Girit Üniversitesi Tarih ve Arkeoloji Bölümü'nde çalıştı.1987'de Akdeniz Araştırmaları Enstitüsü, Türk Araştırmaları Programını kurdu ve 1998 yılına kadar bu kurumun sorumluluğunu üstlendi. Ankara Üniversitesi Elizabeth Zachariadou'yu Onursal Doktara unvanına layık gördü ve 1944'te "Acedemia Europea" üyeliğine seçildi. 1991 yılında Ulusal Banka Kültür Kurumu, Zachariadou'nun "Eski Sultanların Tarihi ve Efsaneleri (1300-1400) adlı eserini bastı[670]. Bu kitabında Osmanlı tarihinin eski vakayinamesini (Yahşi Fakih) çevirmiştir. 20. yy. sonlarında millî hareket ve milliyetçilik üzerine birçok tarihi yazım çalışmaları yapmış ve 21. yy. başlarında ise bugünkü Türkler ve Osmanlı imparatorluğu ile ilgili birçok konuda çalışmaları olmuş. Akdeniz Üniversitesi'de bir birçok öğrenciye lisans üstü eğitim imkânı sunmuş. 1991'de Girit'te "The Ottoman Emirate" başlıklı Uluslararası Sempozyum düzenlemiş ve bu sempozyumdaki bildiriler 1997 yılında Tarih Vakfı Yurt Yayınları tarafından yayınlanmış. 1985 yılında *Variorum Collected Studies*'te "Romania and the Turcs (c. 1300 - c. 1500)" ve "Pre-Ottoman Turkey and the Ottomans" adlı iki cilt kitabı yayınlandı[671]. "Romania and the Turcs (c. 1300 - c. 1500)" adlı kitabında yer alan makaleler şunlardır: 1- Pachymeres'de geçen bazı Türkçe kelimelere ilişkin Gözlemler, 2- Pachymeres'de Kastamonulu "Amourioi" ler, 3- Trabzon ve Türkler (1352-1402), 4- Beyazıd ile Kadı Burhan al-Din Ahmad arasındaki mücadele hakkında Manuel II Palaeologus, 5- Atina Katalanları ve Ege Bölgesinde Türk Yayılmasının Başlangıcı, 6- Atina Ağıtının Tarihlendirilmesi Hakkında (1329), 7- Aydın - oğlu Hıdır'ın Grekçe Antlaşması, 8- Efes Hükümdarı Ertuğrul Bey, 9- Ramama'da Hububat Pazarlan 1343-1405), 10- John VII (alias Andronicus) Palaeologus, 11- Bizans Imparatoru'nun Yeniçerileri, 12- Edime'nın Türkler tarafından Fethi, 13- II. Mehmed'in tik Sırbistan Seferleri (1454-1455), 14- Onbeşinci Yüzyılda Kefe Metropolü için, 15- Prodromos Manastırındaki (Serez) Erken Osmanlı Belgeleri, 16- Dionysıou Arşivinde (Athos Dağı) Osmanlı Belgeleri (1495-1520), 17- Kuzeydoğu Ege Tarihine Katkı[672]. 1996 yılında Ulusal Araştırma Kurumunun Bizans Araştırma Enstitüsü tarafından "Büyük Kilise için On Adet Türkçe Belge" başlıklı kitabı Atina'da yayınlanmıştır. Bu kitabında Osmanlı Devleti içerisindeki Patrikhane kurumunu incelemektedir. 1966 yılında "Güneydoğu

[670] K. Elias & G. Ayvalı Aksoy, "Prof. Dr. Elizabeth Zachariadou (1931-2018): Yunan bir Osmanlı Tarihçisinin Şahsiyeti ve Eseri", *Toplumsal Tarih*, S. 302, Şubat 2019, s. 80.

[671] Elias Kolovos & G. Ayvalı Aksoy, agm., s. 81.

[672] M. Delilbaşı, Elizabeth A. ZACHARIADOU, "Romania and the Turks, (1300 - 1500)", *Belleten*, C. XLIX, S. 195, s. 697-698.

Ege Deniz'in Tarihine Katkı" başlıklı yazısını Simmikta dergisinde yayınlamıştır[673]. Bu yazıda (1454-1522) yıllarına dayanan Patmos adasıyla ilgili fermanları temel alarak yazmıştır. Nicolas Batum ve Gilles Veinstein ile iş birliği içinde Patmos'taki İoannis Teologos Manastırı'nın Osmanlı arşiv kataloğunun birinci cildini yayınlamış. 2011 yılında "Manastırlar, Ekonomi ve Siyaset" başlıklı cildi çıkarmıştır ve burada da kendine özgü fişleme yöntemiyle verileri toplayıp tarihsel değerlendirmeye dayanan birçok gerçeği ele almıştır. Daha sonra ise 1983'te "Trade and Crusade: Venetian Crete and Emirates of Mentes he and Aydin (1300-1415)" adlı kitabı Vendik'teki *Instituto Ellenico* tarafından basılmıştır. Bu kitabında ise Aydın ve Menteşe Beylerinin Girit dükleriyle yaptıkları ticari anlaşmalar ve Vendik'teki Haçlı Seferi'nin gidişatını gösteren belgeler yer almaktadır. Zachariadou, "Kapudan Paşa" konulu *Halcyon Days in Crete* sempozyumu bildirilerinden oluşan cildin editörlüğünü yapmıştır[674].

Kitaplar

Το Χρονικό των Τούρκων Σουλτάνων (του βαρβερινού ελληνικού κώδικα 111) και το ιταλικό του πρότυπο / Türk Sultanlarının Chronicle'ı (Berberini Yunan Sicili 111) ve İtalyan asıllı, Thessaloniki / Selanik, 1960

Trade and Crusade, Venetian Crete and the Emirates of Menteshe and Aydin (1300-1415) / Ticaret ve Haçlı Seferi, Venedik Girit'i ve Menteşe ve Aydın Emirlikleri, Venice / Venedik, 1983.

Romania and the Turks (c.1300 - c.1500) / Romanya ve Türkler (c.1300 - c.1500), Variorum Reprints / Variorum'un yeniden basımları, Londra, 1985

Studies in pre-Ottoman Turkey and the Ottomans / Osmanlı Öncesi ve Osmanlı Türkiyesi Çalışmaları, Ashgate Variorum / Ashgate Savaşçısı, 2007.

Anthony Luttrell ile, Πηγές για την τουρκική ιστορία στα αρχεία των Ιπποτών της Ρόδου, 1389-1422 / Rodos Şövalyeleri arşivlerinde Türk tarihi kaynakları, 1389-1422 - Sources for Turkish History in the Hospitallers' Rhodian Archive, 1389-1422 / Hospitallers 'Rhodian Archive'deki Türk Tarihi Kaynakları, 1389-1422, Hellenic National Research Institute: Institute for Byzantine Research / Yunan Ulusal Araştırma Enstitüsü: Bizans Araştırmaları Enstitüsü, 2009.

Δέκα τουρκικά έγγραφα για την Μεγάλη Εκκλησία (1483-1567) - Büyük Kilise ile ilgili On Türk belgesi (1483-1567), Hellenic

[673] Elias Kolovos & G. Ayvalı Aksoy, agm., s. 82.

[674] Elias Kolovos & G. Ayvalı Aksoy, agm., s. 83.

National Institute for Research: Byzantine Research Institute, 1996.

Bildiriler

"Ιστορία και θρύλοι των παλαιών σουλτάνων, 1300-1400 / Eski Sultanların Tarihi ve Efsaneleri, 1300-1400". Yunanistan Ulusal Bankası Kültür Vakfı / Cultural Foundation of the National Bank of Greece, 1991. (Second Edition 1999 / İkinci Baskı 1999).

Gülsün Ayvali ile Antonis Xanthynakis, "Το χρονικό των Ουγγροτουρκικών πολέμων (1443-1444) / Macar-Osmanlı savaşlarının tarihi (1443-1444)". University Press, Rethymno / Resmo, 2005.

"The Ottoman Emirate, (ca. 1300–1389) / Osmanlı Emirlikleri, (1300–1389 dolayları)". Halcyon Days in Crete I: A Symposium Held in Rethymnon / Girit'te Lezion Günleri I: Rethymnon'da düzenlenen sempozyum, 11-13 Ocak 1991, Crete University Press / Girit Üniversitesi Yayınları, Rethymno / Resmo, 1994.

"The Via Egnatia under Ottoman Rule, 1380–1699 / Osmanlı yönetimi altındaki Agnazia üzerinden, 1380–1699". Halcyon Days in Crete II: A Symposium Held in Rethymnon / Girit II Lezion Günleri: Rethymnon'da Düzenlenen Sempozyum, 9-11 Ocak 1994, Crete University Press / Girit Üniversitesi Yayınları, Rethymno / Resmo, 1997.

"Natural Disasters in the Ottoman Empire / Osmanlı'da doğal afetler". Halcyon Days in Crete III: A Symposium Held in Rethymnon / Girit III Lezion Günleri: Rethymnon'da Düzenlenen Sempozyum, 10-12 Ocak 1997, Crete University Press / Girit Üniversitesi Yayınları, Rethymno / Resmo, 1999.

"The Kapudan Pasha: His Office and His Domain / Kapudan Paşa: Makamı ve tarlası". Halcyon Days in Crete IV: A Symposium held in Rethymnon / Dördüncü Girit'te Lezion Günleri: Resmo'da Düzenlenen Sempozyum, 7-9 Ocak 2000, Crete University Press / Girit Üniversitesi Yayınları, Rethymno / Resmo, 2002.

Yrd. Doç. Efi Kanner
(1966-)

Efi Kanner, 1966'da Atina'da doğdu. Ulusal ve Kapodistrian, Atina Üniversitesi, Türk Çalışmaları ve Çağdaş Asya

Çalışmaları Bölümü'nde Türk Kültürü ve Toplumu alanında Yardımcı Doçenttir. Atina Üniversitesi, Felsefe Fakültesi'nin Tarih- Arkeoloji Bölümü'nü bitirdikten sonra, doktora tezini (Φιλανθρωπία: Κοινωνική λειτουργία του φαινομένου στην Ορθόδοξη Κοινότητα της Κωνσταντινούπολης: 1753- 1908) "Hümanizm: İstanbul'daki Ortodoks Toplumu İçerisinde Toplumsal İşleyiş Fenomeni: 1753- 1908." ve 1992'de Paris'te École des Hautes Etudes en Sciences Socialise Üniversitesi'nde (Fransızca: D.E.A. en Histoire Économique et Sociale de la Grèce Médiévale et Moderne: "Profil idéologique et politique de la Communauté Gréco-orthodoxe de Constantinople pendant la seconde moitié du XIXe siècle. La réaction de la presse hellénophone de Constantinople face à l'unification bulgare (1885-1886)", École des Hautes Etudes en Sciences Sociales, Paris, 1992" \ D.E.A.), "Orta Çağ ve Modern Yunanistan'ın Ekonomik ve Toplumsal Tarihi: "19. yüzyılın ikinci yarısında İstanbul'daki Yunan- Ortodoks Topluluğunun İdeolojik ve Politik Profili. İstanbul'daki Helenik Basının Bulgar Birliğine Tepkisi (1885-1886)" yüksek lisans tezini yazar. İngilizce, Fransızca ve Türkçe dil diplomalarına sahip olmakla birlikte iyi derecede konuşmaktadır. Ayrıca, Benaki tarihi Müzesi'nin Osmanlıca üzerine verdiği yıllık seminerleri takip etmiştir. Daha önce Metodoloji, Bilim Tarihi ve Teorisi Bölümü'nde ve aynı üniversitenin Okul Öncesi Eğitimi Bölümü'nde, öğretmenlik yapmış olduğu Ulusal ve Kapodistrian, Atina Üniversitesi, Türk Çalışmaları ve Çağdaş Asya Çalışmaları Bölümü'nde Türk Tarihi dersleri vermektedir. Aynı zamanda Yunan Açık Üniversitesin'de de tarih dersi vermektedir. Araştırma ilgi alanları, geç Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye Cumhuriyeti'ndeki burjuva nüfusları arasında sosyal kimliklerin oluşumu ve bu nüfusların ulusal kimlikleri, yoksulluk yönetimi, cinsiyet kimlikleri, burjuva öznelliklerinin oluşumu ve aralarındaki ilişkiler, çeşitli etnik-dini gruplardır. Yunan ve yabancı dergilerde makaleler, kitap eleştirileri ve çeviriler yayınlamaktadır.

2015 yılından günümüze kadar Atina Üniversitesi Felsefe Fakültesi Türk Çalışmaları ve Çağdaş Doğu Çalışmaları Bölümü'nde Yardımcı Doçent olarak "Türkiye: Kültür ve toplum" konusuyla ilgi akademik alanda yer almıştır. Araştırma yaptığı alanlar ise "Tek Partili iktidarın sonundan bugüne kadar Türkiye'deki toplumsal hareketler", "Geç Osmanlı döneminde ve Türkiye Cumhuriyeti'nde toplumsal cinsiyet ilişkileri", "Osmanlı'nın son döneminde ve Türkiye Cumhuriyeti'nde toplumlararası ilişkiler", "Osmanlı'nın son döneminde ve Türkiye

Cumhuriyeti'nde kentsel öznellikler", "Modern Türk toplumunda ordu", "Millet ve azınlıklar" olarak özetlenebilir.Son araştırmaları, Türkiye'de toplumsal cinsiyete dayalı şiddete karşı sosyal ve siyasi tepkiler ve cinsiyet perspekifi açısından Türk modernleşmesi ile ilgilidir. Son araştırması, toplumsal cinsiyete dayalı şiddete karşı Türk hareketi ve siyasi boyutları ile ilgilidir.

Kitaplar

Άνδρες και γυναίκες στην τροχιά του εκσυγχρονισμού. Ο τουρκικός εκσυγχρονισμός από τη σκοπιά των έμφυλων σχέσεων / Modernleşme serüveninde kadın ve erkek. Cinsiyet perspekifi açısından Türk modernleşmesi, Herodotos Yayınevi, Atina, 2021.

Έμφυλες κοινωνικές διεκδικήσεις από την Οθωμανική αυτοκρατορία στην Ελλάδα και την Τουρκία. Ο κόσμος μιας Ελληνίδας χριστιανής δασκάλας / Osmanlı İmparatorluğu'ndan Yunanistan ve Türkiye'ye toplumsal cinsiyet taleplerinın oluşturulması. Yunan Hristiyan bir öğretmenin dünyası, Papazisis Yayınevi, Atina, 2012.

Φτώχεια και φιλανθρωπία στην Ορθόδοξη κοινότητα της Κωνσταντινούπολης (1753-1912) / İstanbul Ortodoks cemaatinde yoksulluk ve hayırseverlik (1753-1912), Katarti Yayınevi, Atina, 2004.

Τουρκία: βία, αντίσταση και πολιτική στον καιρό της κρίσης. Κοινωνικές και πολιτικές αντιδράσεις απέναντι στην έμφυλη βία / Türkiye: Kriz zamanlarında şiddet, direniş ve siyaset. Cinsiyet temelli şiddete sosyal ve politik tepkiler, Herodotos Yayınevi, Atina, 2018.

Makaleler

"Son Osmanlı Döneminde Rum Milletinde Kadın Haklarıyla İlgili Görüşler", Feryal Saygılıgil - Nacide Berber (Edit.), Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce. 10. C.: Feminizm, İletişim Yayınları, İstanbul, 2020, s. 43- 55.

"Education as Philanthropy within the Ottoman Modernization Project / Osmanlı Modernleşme Projesi İçinde Hayırseverlik Olarak Eğitim", Oğuz Tekin, Christopher H. Roosevelt, Engin Akyürek (der), Çağlar Boyunca Anadolu'da Filantropi. Akdeniz Medeniyetlerinde Birinci Uluslararası Suna & İnan Kıraç Sempozyumu, 26- 29 Mart 2019, Antalya. Bildiriler, Koç Üniversitesi: Akmed, Anamed Ve Gabam, Antalya, 2020, s. 225- 234.

"Histoires de vie, subjectivités et pensée(s) féministe(s) en "Orient" du dernier quart du xixe siècle jusqu'à l'entre-deux- guerres / On Dokuzuncu Yüzyılın

Son Çeyreğinden İki Dünya Savaşı Arası Döneme Kadar "Doğu'da" Yaşam Öyküleri, Öznellikler ve Feminist Düşünceleri, Marilisa Mitsou ve Maria Christina Chatziioannou (Edit.), La Biographie revisitée. *Études de cas et questions méthodologiques.* Yeniden değerlendirilmiş biyobrafi. Örnekler ve metodolojik meseleler, Paris CRH /, 21/2019, 27 Eylül 2019'da yayınlanmıştır, URL: http: //journals.openedition.org/acrh/1 0161; DOI: 10.4000 / acrh.10161.

"Κίνημα κατά της έμφυλης βίας και πολιτικές από τα κάτω / Toplumsal cinsiyet temelli şiddete karşı hareket ve aşağıdan siyaset", Efi Kanner (der.), Türkiye: Kriz Zamanlarında Şiddet, Direniş ve Siyaset. Cinsiyet Temelli Şiddete Sosyal ve Politik Tepkiler, Herodotos Yayınevi, Atina, 2018, s. 577-636.

"Εισαγωγή / Giriş", Efi Kanner (der.), Türkiye: Kriz Zamanlarında Şiddet, Direniş ve Siyaset. Cinsiyet temelli şiddete sosyal ve politik tepkiler, Herodotos Yayınevi, Atina, 2018, s. 16- 74.

"Και όμως κινείται: εναλλακτικές αναγνώσεις των τελευταίων τουρκικών εκλογών / E pur si muove: Son Türkiye'deki Seçimlerin Alternatif Okumaları", Chronos 63 (2018), https://chronos.fairead.net/kanner-tourkikes-ekloges-2018

"Kitap İncelemesi: Η αραβική άνοιξη, το Γκεζί και το μέλλον των κοινωνικών κινημάτων / Arap Baharı, Gezi ve Toplumsal Hareketlerin Geleceği. Kitap için: Cihan Tuğal, The Fall of the Turkish Model. How the Arab Uprisings Brought Down Islamic Liberalism / "Türk Modelinin düşüşü. Arap Ayaklanmaları İslami Liberalizmi Nasıl Düşürdü, Verso, Londra, 2016, s. 296", Syghrona Themata [Çağdaş Konular] 136, (2017), s. 132- 136.

"Μια παράξενη απόπειρα πραξικοπήματος: η Τουρκία μετά τα γεγονότα του Ιουλίου / Garip Bir Darbe Girişimi: Türkiye Temmuz Olaylarından Sonra ", Chronos 42 (2016), http://chronos.fairead.net/kanner-apopeira

"Transcultural Encounters: Discourses on Women's Rights and Feminist Interventions in the Ottoman Empire, Greece and Turkey form the Mid-Nineteenth Century to the Interwar Period / Kültürlerarası Karşılaşmalar: Ondokuzuncu Yüzyıl Ortasından iki Dünya Savaşı Arası Dönem Osmanlı İmparatorluğu, Yunanistan ve Türkiye'de Kadın Haklarıyla İlgili Söylemleri ve Feminist Müdahaleler", *Journal of Women's History 28/3,* Güz 2016, s. 66-92.

"Τουρκία, ΑΚΡ και Κουρδικό ζήτημα: πώς φτάσαμε ως εδώ; / Türkiye, AKP ve Kürt Sorunu: Buraya Nasıl Geldik?"

Syghrona Themata [Çağdaş Konular] 132-133, (2016), s. 84-87.

"From "the Sick", "the Blind" and "the Crippled" to the Nation of "Toiling People": Visions of the Poor in the Late Ottoman Empire and the Early Turkish Republic / "Hasta", "Kör" ve "Sakat"tan Emekçi Halk Milletine: Geç Osmanlı İmparatorluğu ve Erken Türkiye Cumhuriyeti'nde Yoksulların Vizyonları", Evguenia Davidova (Edit.), *Wealth in the Ottoman and Post Ottoman Balkans. A Socio-Economic History* [Servet Osmanlı ve Osmanlı Sonrası Balkanlar'da. Bir Sosyo-Ekonomik Tarih], I.B. Tauris, Londra / New York, 2016, s. 117- 136.

"Διακοινοτικές αλληλεπιδράσεις, συλλογικές γυναικείες παρεμβάσεις και φεμινιστικά κινήματα στον οθωμανικό, ελληνικό και τουρκικό χώρο από τα μέσα του 19ου αιώνα ως και το Μεσοπόλεμο / 19. Yüzyılın Ortalarından İki Dünya Savaşı Arası Döneme Kadar Osmanlı İmparatorluğu'ndan, Yunanistan ve Türkiye'ye Cemaatler arası Etkileşimler, Kolektif Kadın Müdahaleleri ve Feminist Hareketler", Glafki Gotsi- Niki Dialeti- Eleni Fournaraki (der.), Tarihte Cinsiyet: Değerlemeler ve örnekler, Edit. Asini, Atina, 2015, s. 163- 188.

"Φιλανθρωπική δραστηριότητα στις ελληνορθόδοξες κοινότητες της Κωνσταντινούπολης κατά την ύστερη οθωμανική περίοδο: γενικά χαρακτηριστικά και στόχοι / Geç Osmanlı Döneminde İstanbul'un Rum Ortodoks Cemaatlerinde Hayırseverlik Faaliyetleri: Özellikler ve Hedefler", Sempozyum Bildirileri "Modern Zamanlarda Küçük Asya'daki Rum Cemaatlerinde Hayırseverlik" 22, 23, 24 Kasım 2013, KE.MI.PO., Atina, 2015, s. 59- 63.

"Εμφυλες διαστάσεις της πολιτικής συμμετοχής και αντιπροσώπευσης στην Τουρκία / Türkiye'de Siyasal Katılım ve Temsilin Cinsiyet Boyutları", Syghrona Themata [Çağdaş Konular] 122- 123, (2013), s. 119- 129.

"Some gendered aspects of the "Arab Spring" / Arap Baharı" nın Bazı Cinsiyet Boyutları, Uluslararası konferansı, "Les soulèvements dans le monde arabo-musulman: questions de paix et de stabilité en Méditerranée" [Arap-Müslüman Dünyasında Ayaklanmalar: Akdeniz'de Barış ve İstikrar Meseleleri], Atina Üniversitesi Türk Bilimi ve Çağdaş Doğu Bilimleri Bölümü 10 - 12 Aralık 2012, Leimon Yayınevi, Atina 2013, s. 697- 709.

"Οι εκλογές της 12ης Ιουνίου, το ΑΚΡ και η τουρκική κοινωνία. Κάποιες σκέψεις / 12 Haziran Seçimleri, AKP ve Türk Toplumu. Bazı Düşünceler ", Syghrona Themata [Çağdaş Konular] 113, (2011), s. 14- 18.

"Education, embourgeoisement and women teachers in the 19th century Balkans: Teachers in the Zappeion Girls' School in İstanbul during its first years / 19. Yüzyıl Balkanlarında Eğitim, Burjuvalaşma ve Kadın Öğretmenler: İlk Yıllarında İstanbul'daki Zappeion Kız Okulundaki Öğretmenler", Sidiroula Ziogou-Karastergiou (der.), *Women in the History of Balkans. Life Stories of Women Teachers* [Kadın Öğretmenlerin Hayat Hikayeleri], Vanias Yayınevi, Selanik, 2010, s. 45- 54.

"From the Daily Life of the Greeks of İstanbul: Community Archives and Architectural Designs / İstanbul Rumlarının Günlük Yaşamından: Cemaat Arşivleri ve Mimari Tasarımlar" (Kostas Gavroglou ile iş birliği içinde), Hasan Kuruyazıcı- Eva lakarlak (Edit.), Batılılaşma Dönemi İstanbul Yunan Mimarları, Zografeio Lisesi Mezunları Dernegi / Avrupa Kültür Başkenti / John S. Latsis Vakfı, İstanbul, 2010, s. 14- 27.

"Η ύλη του περιοδικού του Εν Κωνσταντινουπόλει Ελληνικού Φιλολογικού Συλλόγου. Μια βάση δεδομένων / İstanbul Helen Edebiyat Cemiyeti dergisinin içeriği. Bir veritabanı ", S. *Ta Istorika,* C. 48, (2008), s.194- 200.

"Embourgeoisement, réseaux sociaux et identités de genre dans les Balkans (deuxième moitié du XIXe siècle). Le cas de Sotiria Cléoménous-Alibertis / Balkanlar'da burjuvalaşma, sosyal ağlar ve cinsiyet kimlikleri (19. yüzyılın ikinci yarısı). Sotiria Cléoménous-Alibertis durumu", S. *Turcica,* C. 39, (2007), s. 175- 199.

"Οικονομικός και κοινωνικός ρόλος των ελληνορθόδοξων κοινοτήτων της Πόλης: μια πρόταση για την ερευνητική αξιοποίηση των αρχειακών τεκμηρίων της ζωής των Ρωμιών της Πόλης / İstanbul'daki Rum Ortodoks cemaatlerinin ekonomik ve sosyal rolü: İstanbul'daki Rumların yaşamına dair arşivlerin araştırma kullanımı için bir öneri", *Mnimon,* C. 28, (2006- 2007), s. 267- 286.

"Πρόγραμμα καταγραφής και διάσωσης αρχειακών και χωρικών τεκμηρίων της ζωής των Ρωμιών της Κωνσταντινούπολης (18ος-20ός αιώνας) / İstanbul Rumlarının (18.-20. yüzyıl) arşivlerini ve mekansal kanıtlarının koruma ve kaydetmesi programı", *Acts of the 3rd Conference of the European Society of Modern Greek Studies. The Hellenic World between the Enlightenment and 20th Century* Avrupa Modern Yunan Çalışmaları Derneği 3. Pan-Avrupa Konferansı Bildirileri, 2-4 Haziran 2006. Aydınlanma Hareketi'nden 20. Yuzyıla kadar Yunan dünyası, Hellenica Grammata, Atina, 2007, C. II, s. 329-340.

"Économie du corps et hellénisation au sein de la communauté Orthodoxe de Constantinople (1856- 1912) / İstanbul

Ortodoks Cemaatinde Beden Ekonomisi ve Helenleşme (1856- 1912)", Anna Olvia Jacovides Andrieu (der.), "Le corps dans la langue, la littérature, l'histoire, les arts et arts du spectacle**.** Actes du XVIIIème Colloque International des Néohellénistes des Universités francophones / Dil, edebiyat, tarih, sanat ve sahne sanatlarında beden. Fransızca Konuşan Üniversitelerden XVIII. Uluslararası Neohellenistler Kolokyumu Bildirileri", Neohellenik Kültür Cemiyeti, Paris, 2005, s. 19- 28.

"Kitap İncelemesi: Βιολογικό φύλο/ κοινωνικό φύλο: η αποδόμηση ενός διπόλου (Thomas Laqueur, Κατασκευάζοντας το φύλο. Σώμα και κοινωνικό φύλο από τους αρχαίους Έλληνες έως το Φρόυντ) / Biyolojik Cinsiyet / Sosyal Cinsiyet: Bir Çiftin Yapısökümü (Thomas Laqueur, *Constructing Gender. Body and Gender from the Ancient Greeks to Freud* / Cinsiyet Oluşturmak. Antik Yunanlardan Freud'a Beden ve Toplumsal Cinsiyet), *Utopia,* C. 61, Eylül- Ekim 2004, s. 169- 176.

"Λόγοι περί γυναικών στην Ελληνορθόδοξη εγγράμματη κοινότητα της Κωνσταντινούπολης (1856-1912) / İstanbul Rum Ortodoks entellektüeller arasında Kadınlarla İlgili Söylemler (1856- 1912)", *Ta Istorika,* C. 35, (2001), s. 299- 334.

"Φιλανθρωπικός λόγος, ορφανά και αποκρυστάλλωση κοινωνικών ταυτοτήτων στην Ελληνορθόδοξη κοινότητα της Κωνσταντινούπολης (1861-1912) / Hayırseverlikle İlgili Söylemler, Yetimler ve İstanbul Rum Ortodoks Cemaatinde Sosyal Kimliklerin Oluşturulması (1861-1912)", *Third International Conference Proceedings, Years of History: for a History of Childhood and Young Age, Historical Archive of the General Secretariat for Youth* [3. Uluslararası Sempozyum Bildirileri, Tarıhın Zamanları. Bir Çocukluk ve Gençlik Tarihi İçin, Gençlik Genel Sekreterliği Gençlik Tarih Arşivi, Modern Yunan Araştırmaları Merkezi / Millî Araştırma Kurumu, Atina 17- 19 Nisan 1997, Atina 1998, s. 201- 211.

"Άφρονες εναντίον φρονίμων, όχλος εναντίον λαού. Ο Ελληνικός τύπος της Κωνσταντινούπολης απέναντι στην Κομμούνα του Παρισιού / Akıllılara Karşı Akılsızlar, Halka Karşı Güruh. Paris Komünü karşısındaki İstanbul'un Rum basını", *Mnimon,* C. 18, (1996), s. 89- 108

"Φιλανθρωπικοί Σύλλογοι και αποκρυστάλλωση κοινωνικών ταυτοτήτων στην Ελληνορθόδοξη κοινότητα της Κωνσταντινούπολης (1861-1922) / Hayırseverlik Dernekleri ve İstanbul Rum Ortodoks Cemaatinde Sosyal Kimliklerin Oluşturulması *Hē Kath Hēmas Anatolē* [Η καθ'ημάς Ανατολή] (1861- 1922)", S.C', (1996), s. 187- 205.

"La presse satirique grecque d'İstanbul au lendemain de la révolution jeune-turque: le journal Embros / Jön Türk Devriminin Ertesinde İstanbul Rum Mizah Basini: Embros Dergisi ", REMMM (*Revue du Monde Musulman et de la Méditerranée*), C. 3- 4 (1995), s. 111- 112. Türkçe çeviri: "Jön Türk Devriminin Ertesinde İstanbul Rum Mizah Basini: Embros Dergisi", *Toplumsal Tarih,* C. VII, S. 48, (Aralık 1997), s. 25- 29.

"Εμπρός. Εφημερίς Πολιτικής και Φιλολογικής Σάτιρας/ Κωνσταντινούπολις. Εφημερίς των λαών της Ανατολής / Embros Dergisi. Siyasi ve Filolojik Mizah Dergisi"/İstanbul. İmperatorluğun Halklarının Gazetesi Loukia Droulia-Gioula Koutsopanagou'da (Edit.) Doğu Halkları Dergisi, Yunan Basını Ansiklopedisi, 1784- 1974, Gazeteler, Dergiler, Gazeteciler, Yayıncılar, INE / EIE, Atina 2008, C. II, s. 181- Sırasıyla 183 ve 683- 685.

"Φιλανθρωπία στην Κωνσταντινούπολη / İstanbul'da Hayırseverlik", Yunan Dünyası Ansiklopedisi, İstanbul 2007 [Erişim adresi: http://www.ehw.gr/l.aspx?id=11015]

"Ένδεια και φιλανθρωπία στην Ορθόδοξη κοινότητα της Κωνσταντινούπολης / İstanbul Rum Ortodoks cemaatlerinde yoksulluk ve hayırseverlik", Georgios Giannakopoulos (der.), *Constantinople, City of the Cities /* İstanbul, şehirlerin şehri, Ephesus Yayınevi, Atina 2002, s. 159- 182.

Dr. Evangelia Balta

(1955-)

Evangelia Balta, 1955 yılında Kavala'da doğmuştur. 1973-77 yılları arasında Aristoteles Üniversitesi Tarih Bölümü'nde görev almıştır. Onassis Vakfı'nın verdiği burs ile Paris'te (Fransızca: Paris I-Sorbonne, Ecole Pratique des Hautes Etudes IV Section) eğitim almıştır. 1979 yılında Macaristan Tarih Arşivi üzerinde çalışmıştır. 1983 yılında Osmanlı İmparatorluğu tarihi üzerine doktorasını bitirmiş ve 1985-87 yılları arasında İyon Üniversitesi'nde çalışmıştır. 1987 yılından itibaren Ulusal Helen Araştırma Vakfı'nda (NHRF) araştırmacıdır. Evangelia Balta ağırlıkla Osmanlı sosyo-ekonomik tarihi, Anadolu'daki Helen kültürü ve Karamanlılar üzerine çalışmaktadır. 1978'den beri Karamanlıca üzerine

çalışırken bu konuda birçok kitap yayınlamış ve bunun yanı sıra "Tarih ve Toplum" gibi dergilerde makaleler yazmıştır. 2008'den sonra bu alanda 3 kez uluslararası sempozyum tertip etmiştir. 2011 sonrasında ise Cunda Adası'nda Osmanlı Araştırmaları Vakfı'nın düzenlediği yaz okulunda Karamanca dersleri vermeye başlamıştır. Nisan 2010'da, Dr. Balta'nın 2009 yılında başlayan araştırma projesine Türk Kültür Vakfı tarafından burs verilmiştir. Ayrıca 1800'lerin başı ile 20. yüzyılın başları arasındaki dönemde Yunan alfabesiyle Türkçe olarak basılmış Kitaplar, gazeteler ve dergiler de dahil olmak üzere Karamanlıca / Karamanlidika yayınlarında Osmanlı arşiv materyallerini bulup yayınlamayı hedeflemiştir. Türk Kültür Vakfı, 2012 yılından bu yana, Yunan Ulusal Bilimsel Araştırma Vakfı'nın Osmanlı Çalışmaları Programı tarafından düzenlenen bir seminer olan Osmanlı dili ve Paleografyası üzerine bir dersi finanse etmektedir. Balta 2003-2008 yılları arasıda Ürgüp Kayakapı'daki restorasyon çalışmalarında danışman olarak görev almıştır. NHRF programlarındaki araştırma görevlerine paralel olarak, Zeytin Müzesi (Sparta), Yağ Müzesi (Midilli), Şarap Müzeleri (Hatzimichali malikanesi) ve Gerovasiliou malikanesi (Epanomi) kuruluşlarında bilimsel danışman olarak çalışmıştır. KAYAKAPI'nın Ürgüp'te restorasyonundan bilimsel olarak sorumluydu (Proje Kayakapı, 2002-2008).[675] 2010-2011 yılları arasında Koç Üniversitesi Anadolu Medeniyetleri Araştırma Merkezi'nde (ANAMED) çalıştı. Osmanlı tarihi üzerine olan araştırmalarından dolayı 2011 yılında Türk Tarih Kurumu şeref üyeliğine seçilmiştir.[676] 11 Haziran 2014 tarihinde, Osmanlı dönemi iktisadi ve toplumsal tarihi ile Anadolu'daki Rum kültürü üzerine çalışmalar yürüten ve bu konuda önemli katkılarda bulunan Yunanistan Millî Araştırma Kurumununda araştırma müdürü ve tarihçi olan Evangelia Balta'ya T.C. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül tarafından Liyakat Nişanı verilmiştir.[677] 2018'de Evangelia Balta, Panteion Sosyal ve Siyasal Bilimler Üniversitesi, Kamu Yönetimi Bölümü'nde Yardımcı Doçent olarak eğitim vermeye başlamıştır.[678]

---

675 Bodossaki, Lectures on demand, Μάλτα Ευαγγελία. İnternet sitesinde: «https://www.blod.gr/speakers/mpalta-eyaggelia/», 02 Nisan 2021.

676 Türk Tarihi Kurumu (ET: 2 Nisan 2021). Şeref Üyeleri. İnternet sitesinde: «https://www.ttk.gov.tr/seref-uyeleri/».

677 Şişmanoğlu Megaro Etkinlikleri, T.C. Cumhurbaşkanı Abdüllah Gül tarafından bayan Evangelia Balta'ya Nişan Tevcihi. İnternet sitesinde: «https://www.mfa.gr/turkey/tr/sismanogliomegaro/etkinlikler/tc-cumhurbaskani-abdullah-gul-tarafindan-bayan-evangelia-baltaya-nisan-tevcihi.html». 2 Nisan 2021.

678 Το Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, Μπάλτα Ευαγγελία. İnternet sitesinde: «https://pubadmin.panteion.gr/team_member/%CE%BC%CF%80%CE%AC%CE%BB%CF%84%CE%B1-%CE%B5%CF%85%CE%B1%CE%B3%CE%B3%

Kitaplar

Karamanlı Yazınsal Mirasının Ocaklarında Madencilik, Yapı Kredi Yayınları, 2019.

19. Yüzyıl Osmanlıca ve Karamanlıca Yayınlarda Ezop'un Hayatı ve Masalları, (Haz. Libra Kitap), 2019.

Karamanlıdıka Bibliographie Analytique Tome I: 1718-1839 / Karamanlıca Kitaplar Çözümlemeli Bibliyografya C. I: 1718-1839, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2018.

Gerçi Rum İsek de Rumca Bilmez Türkçe Söyleriz: Karamanlılar ve Karamanlıca Edebiyat Üzerine Araştırmalar, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2012.

Ürgüp - Prokopi, Birzamanlar Yayıncılık, 2010

Nüfus Mübadelesi, İnkılap Yayınevi, 2010.

Liva-i Resmo Tahrir Defteri, (Mustafa Oğuz ile), Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2009.

Epameinondas Kyriakidis, Beyoğlu Sırları (tefrika roman / 1888-1889), Karamanlıca: Evangelinos Misailidis, (Haz. Evangelia Balta & Sada Payır), İstos, 2020.

Alexandros Rizos Rangavis, Mukavelat Muharriri: Yunan edebiyatından Türkçeye çevrilmiş ve Karamanlıca yazıyla 1889-1890 yıllarında tefrika edilmiş bir roman, (Haz. Evangelia Balta ve Niki Stavridi), The Isis Press, 2018.

Stavros Stavridis, Anatol Türküleri: 1896 Osmanlı İmparatorluğu'nda ilk Türkü Mecmuası, (Haz. Evangelia Balta ve Ari Çokona), Literatür, 2017

The Exchange of Populations Historiography and Refugee Memory, İstos, 2014.

Editörlük

Sinasos. Eikones kai afigiseis, Atina, Centre for Asia Minor Studies, 2004.

Sinasos. Mübadeleden Önce Bir Kapadokya Kasabası, İstanbul, Birzamanlar Yayıncılık, 2007.

Sinasos. Images and Narratives. İstanbul, Birzamanlar Yayıncılık, 2009.

Ürgüp - Prokopi. Photographs from the Archive of the Centre for Asia Minor Studies, Atina, Centre for Asia Minor Studies, 2004.

Ürgüp - Prokopi. Küçük Asya Araştırmaları Merkezi Arşivi'nden

CE%B5%CE%BB%CE%AF%CE%B1/». 2 Nisan 2022.

Fotoğraflar, İstanbul, Birzamanlar Yayıncılık, 2010.

Cries and Whispers in Karamanlidika Books, Proceedings of the First International Conference on Karamanlidika Studies (Nicosia, 11th–13th September 2008), (Editörler) Evangelia Balta & Matthias Kappler. Wiesbaden, Harrassowitz Verlag, 2010.

Yücel Dağlı Anısına. "geldi Yücel, gitti Yücel, bir nefes gibi..." (Editörler) Evangelia Balta, Yorgos Dedes, Emin Nedret İşli ve M. Sabri Koz. İstanbul, Turkuaz Yayınları, 2011.

Between Religion and Language: Turkish-Speaking Christians, Jews and Greek-Speaking Muslims and Catholics in the Ottoman Empire, (Editörler) Evangelia Balta, Mehmet Ölmez. İstanbul, Eren, 2011.

Reliq*ues d'un Empire Ottoman. Eugène Dalleggio à la recherche de publications karamanlies. Textes recueillis, commentés et édités par Evangelia Balta / Bir Osmanlı İmparatorluğunun kalıntıları. Eugène Dalleggio, Karamanlı yayınların peşinde Evangelia Balta tarafından toplanan, yorumlanan ve düzenlenmiş metinler,* İstanbul, Les éditions Isis, 2011.

Histories of Ottoman Larnaca, (Editörler) Evangelia Balta, Theoharis Stavrides, & Ioannis Theocharides. İstanbul, The Isis Press, 2012.

Georgios C. Liakopoulos

(1977)

Georgios C. Liakopoulos, 1977'de Atina'da doğdu. 1999'da Atina Üniversitesi'nde Tarih okudu ve 2002'de Ankara'daki Bilkent Üniversitesi'nde Profesör Halil İlnalcık gözetiminde Osmanlı tarihi üzerine yüksek lisans eğitimine devam etti. 2009'da Royal Holloway, Londra Üniversitesi'nde tarih alanında doktora derecesi aldı. Profesör Julian Chrystostomides'in danışmanlığında hazırladığı "A Study of the Early Ottoman Peloponnese in the Light of an Annotated editio princeps of the TT10-1/14662 Ottoman Taxation Cadastre (ca. 1460-1463)" (Edit., Londra: Royal Asiatic Society – Gingko Library, 2019) tezini yazdı. Araştırma faaliyeti Osmanlı tahrir defterleri (defteroloji), Çevresel Tarih, Tarihî Coğrafya, Osmanlı Paleografyası ve Epigrafisi alanlarında yer almaktadır. Yunanistan, Türkiye, İngiltere, Macaristan, Malezya, Gürcistan, Almanya, İsviçre,

Estonya ve Lübnan'daki üniversitelerde ve araştırma enstitülerinde dersler vermekle birlikte ulusal ve uluslararası bilimsel konferanslara katılmıştır. Atina Üniversitesi Yabancı Diller Okulu'nda 1998'de dört yıllık Türkçe kursunu bitirmiş ve Ankara Üniversitesi'ne bağlı TÖMER Dil Öğretim Merkezi'nin 1998'deki Türkçe sınavından geçmiştir. Üç seviyeli "Osmanlı Dili ve Paleografyasına Giriş" semineri ile ilgili (2017-18) Atina Üniversitesi, Tarih ve Arkeoloji Bölümü'nde, (2016-18) Yunan Güneydoğu Avrupa Çalışmaları Merkezi'nde, (2010-14) Atina'daki İstanbullu Rumlar Topluluğu Derneği'nde (2009-10), Yunanistan Ulusal Bankası Kültür Vakfı, Tarihî ve Paleografik Arşivi'nde eğitim vermiştir. Akademik düzeyde Atina Üniversitesi, Türk Bilimleri ve Çağdaş Asya Bilimleri Bölümü'nde 2010-13 yılları arasında Türkçe dersleri vermiştir. Ayrıca, Atina Üniversitesi Tarih ve Arkeoloji Bölümü'nde 2017-18 yılları arasında ve Berlin Freie Üniversitesi'nde 2019'da Osmanlı Tarihi Kaynakları dersi vermiştir. Hâlen Yena'daki Max Planck Enstitüsü'nde Osmanlı çevresel tarihi alanında doktora sonrası araştırmacılık yapmaktadır. Konuştuğu diller, Eski Yunanca, Yunanca, İngilizce, Türkçe, Osmanlı Türkçesi, Almanca, Fransızca, Arnavutça, Arapça, Farsça ve İbranicedir.

Kitaplar

The Early Ottoman Peloponnese: A Study in the Light of an annotated editio princeps of the TT10-1/14662 Ottoman Taxation Cadastre (ca. 1460-1463), Royal Asiatic Society, The Ibrahim Pasha of Egypt Fund Series, Londra, Gingko Library, 2019.

Οθωμανικές επιγραφές της Λάρισας / Larissa'nın Osmanlı yazıtları, Edhem Eldem'den Önsöz. (Theodoros G. Palioungas ile iş birliği içinde). Selanik, Αντ. Σταμούλης / A. Stamoulis, 2013.

Makaleler

"Η Ανατολία αλλαξοπιστεί. Σελτζούκοι και Οθωμανοί Τούρκοι στη Μικρά Ασία. Η διαδικασία εξισλαμισμού και εκτουρκισμού του πληθυσμού της Ανατολίας από τον 11ο έως τον 15ο αιώνα / Anadolu din değiştiriyor. Küçük Asya'da Selçuklular ve Osmanlı Türkleri. 11. yüzyıldan 15. yüzyıla kadar Anadolu nüfusunun İslamileştirilmesi ve Türkleştirilmesi süreci", *Τα Αιρετικά / Ta Airetika 9,* (02.06.2019), s. 39-45.

"Βιβλιοπαρουσίαση: Όλγα Κατσιαρδή-Hering (επιμ.), Βενετικοί χάρτες της Πελοποννήσου τέλη 17ου - αρχές 18ου αιώνα από τη συλλογή του Πολεμικού Αρχείου της Αυστρίας (Αθήνα: MIET, 2108) / Kitap sunumu: Olga Katsiardi-Hering (Edit.), Avusturya Savaş Arşivi koleksiyonundan 17. yüzyıl sonu 18. yüzyıl

başlarında Mora Yarımadası'nın Venedik haritaları (Atina: MIET, 2108)", *Αυγή / Avgi sayı 13436,* (07.04.2019), s. 46.

"Οθωμανικές επιγραφές της Μεσσηνίας (Παράρτημα: Κορώνη) / Osmanlı Messinia yazıtları (Ek: Koroni)", Πελοποννησιακά / Peloponnesos 31, 2018, s. 593-604.

"Gardens, Landscapes, Fields, and Forests in the Ottoman Empire / Kopshte, Peizazhe, Fusha dhe Pyje në Perandorinë Osmane / Osmanlı'da Bahçeler, Manzaralar, Tarlalar ve Ormanlar", [İçinde]: Konstantinos Giakoumis (Edit.), Flora in Arts and Crafts of the Korça Region (12th Century BC to 19th Century AD) / Korça Bölgesi Sanat ve El Sanatları Florası (MÖ. 12. yüzyıl - MS. 19. yüzyıl). Bimësia në Arte dhe Artefakte të Rajonit të Korçës (Shek. XII para Kr. - Shek. XX s., Kr.), Tiran, Pegi, 2018, s. 66-78.

"'Έγκλημα' στην Κυπαρισσία. Χάθηκε για πάντα το σπίτι της νεότερης Ωραίας Ελένης / Kyparissia'da Suç. Genç Güzel Eleni'nin evi sonsuza kadar kayboldu", *Εφημερίδα των Συντακτών / Syntakton Gazetesi*, Sayı 1494 (9-10.12.2017), s. 38.

"Κατασκοπία στην επαναστατημένη Πελοπόννησο; Ανέκδοτη οθωμανική έκθεση περί της αφαιρεθείσης επιστολής του Θ. Κολοκοτρώνη για τη μάχη των Τρικόρφων (θέρος του 1825) / Casusluk İsyancı Mora Yarımadası'nda mı? Th. Kolokotronis'in Trikorfa muharebesi hakkında kaldırılan mektubu üzerine yayımlanmamış Osmanlı raporu (Yazın 1825)", Πρακτικά Δ΄ Τοπικού Συνεδρίου Αρκαδικών Σπουδών (Τρίπολις-Δημητσάνα, 1-3 Νοεμβρίου 2013) / 4. Arkadya Araştırmaları Yerel Konferansı Bildirileri (Tripolis-Dimitsana, 1-3 Kasım 2013), C. 1, Atina, Εταιρεία Πελοποννησιακών Σπουδών / Mora Yarımadası Araştırmaları Derneği, 2017, s. 417-452.

"Οθωμανικές επιτύμβιες στήλες / Osmanlı mezar taşları", (Theodoros G. Palioungas ile iş birliği içinde), [İçinde]: Dimitris Athanasoulis - Anastasia Vasileiou (Editörler), Βυζαντινό Μουσείο Αργολίδας / Argolis Bizans Müzesi. Κατάλογος μόνιμης έκθεσης / Kalıcı Sergi Kataloğu, Atina, Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού / Kültür ve Spor Bakanlığı, 2017, s. 266-267.

"Μεθοδολογία διδασκαλίας της Οθωμανικής Τουρκικής σε ελληνόφωνους / Yunanca konuşurlara Osmanlı Türkçesi öğretiminin metodolojisi", Έβδομη και όγδοη επιστημονική ημερίδα / Yedinci ve Sekizinci Bilimsel Toplantı. Μετάφραση από τα τουρκικά στα ελληνικά / Türkçeden Yunancaya çeviri. Θεωρητικά και πρακτικά ζητήματα / Teorik ve Pratik Konular. Μεθοδολογικά προβλήματα διδασκαλίας της Τουρκικής / Türkçe Öğretiminin Metodolojik Sorunları. Πρακτικά

επιστημονικών ημερίδων / Bilimsel konferansların bildirileri (Αθήνα, 30 Νοεμβρίου 2011, 31 Μαρτίου 2015, 3 Απριλίου, 2015) / (Atina, 30 Kasım 2011, 31 Mart 2015, 3 Nisan 2015), Atina, Εταιρεία Μελέτης της Καθ' Ημάς Ανατολής / Yakın Doğu Çalışmaları Derneği, 2016, s. 199-226.

"A Study of the Early Ottoman Peloponnese in the Light of an Annotated editio princeps of the TT10-1/14662 Ottoman Taxation Cadastre (c. 1460-1463)", Comparative Oriental Manuscript Studies 1/2, (Autumn 2015), s. 110-114.

"Οθωμανικές επιγραφές της Μεσσηνίας / Mesenya'nın Osmanlı Yazıtları", Πρακτικά Δ΄ Τοπικού Συνεδρίου Μεσσηνιακών Σπουδών / 4. Massinia Araştırmaları Yerel Konferansı Bildirileri (Καλαμάτα, 8-11 Οκτωβρίου 2010 / Kalamata, 8-11 Ekim 2010), Atina, Εταιρεία Πελοποννησιακών Σπουδών / Mora Yarımadası Araştırmaları Derneği, 2015, s. 475-498.

"Οι οθωμανικές επιγραφές της Υπάτης (Badracıḳ) / Ypati (Badracıḳ)'ın Osmanlı yazıtları", [İçinde]: Alexandros Mazarakis-Ainian (Edit.), Αρχαιολογικό Έργο Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας 3 (2009). Πρακτικά επιστημονικής συνάντησης / Teselya ve Orta Yunanistan, 3. Arkeoloji Toplantısı Bildirileri. (Βόλος / Volos, 12.3-15.3.2009), C. 2, Στερεά Ελλάδα / Orta Yunanistan, Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού / Kültür ve Turizm Bakanlığı, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας / Teselya Üniversitesi, 2012, s. 1323-1333.

"Οθωμανικές επιγραφές της Χαλκίδας / Halkida Osmanlı Yazıtları", [İçinde]: Giorgos Salakidis (Edit.), Τουρκολογικά / Türkolojik. Anastasios K. Iordanoglou için Onursal C., Selanik, Αντ. Σταμούλης / Ant. Stamoulis, 2011, s. 63-160.

"Οι Φράγκοι, οι Βενετοί και οι Οθωμανοί στην Αρκαδία (1204-1830) / Franklar, Venedikliler ve Arkadya'daki Osmanlılar (1204-1830)", [İçinde]: Petros Sarantakis (Edit.), Αρκαδία. Χρόνος, τόπος, άνθρωποι / Arcadia. Zaman, yer, insanlar, Atina, Μίλητος / Militos, 2010, s. 149-221.

"Ο οικισμός Αμόρανη στο οθωμανικό φορολογικό κατάστιχο ΜΜ10 (1454-1455) / MM10 (1454-1455) Osmanlı tahrir defterindeki Amorani yerleşimi", [İçinde]: Apostolos V. Zorbas – Vasiliki A. Zorba (Edit.), Από την Αμόρανη στο Καταφύγιο / Amorani'den Katafigio'ya. Συναγωγή Μελετών / Çalışmalar koleksiyonu, Nafpaktos, 2010, s. 16-20.

"Η αμπελοκαλλιέργεια και η οινοπαραγωγή στην πρώιμη οθωμανική Πελοπόννησο, βάσει του κατάστιχου TT10-1/14662 / TT10-1/14662 defterine göre erken Osmanlı Mora Yarımadası'nda bağcılık ve şarap üretimi", [İçinde]: Y.A. Pikoulas (Edit.), Επιστημονικό Συμπόσιο

Οἶνον Ἱστορῶ IX / 9. Bilimsel Şarap Tarihi Sempozyumu, Πολυστάφυλος Πελοπόννησος / Çok üzümlü Mora Yarımadası, Atina, ΕΝΟΑΠ Νεμέα / ENOAP Nemea, 2009, s. 197-222.

"Η απογραφή των Κραβάρων στο οθωμανικό φορολογικό κατάστιχο MM10 (1454-1455) / MM10 (1454-1455) Osmanlı tahrir defterindeki Kravara envanteri MM10 (1454-1455)", *Ναυπακτιακά / Nafpaktiaka 15,* (2007-2009), s. 415-561.

"Η Πελοπόννησος κατά την Πρώτη Οθωμανοκρατία (1460-1688) / Birinci Osmanlı döneminde Mora Yarımadası (1460-1688)", [İçinde]: Η Πελοπόννησος, Χαρτογραφία και Ιστορία 16ος-18ος αιώνας / Mora Yarımadası, Haritacılık ve Tarih 16.-18. Yüzyıl, Atina, *Αρχείο Χαρτογραφίας του Ελληνικού Χώρου / Yunan Bölgesi Haritacılık Arşivi (M.I.E.T.),* 2006, s. 53-69.

"A Catalogue of the Ottoman Primary Sources in Athens, Greece", Bulgarian Historical Review 1-2, 30th year, s. 140-145.

Georgios İoannis Salakidis

(1966-)

1966'da Yunanistan'da doğdu. 1989 yılında Selanik Aristoteles Üniversitesi - Edebiyat Bölümü'nde Eski Yunan ve Latin edebiyatı alanında uzmanlık yaptı. 1988 yılında Selanik'teki Emos Yarımadası Çalışmaları Vakfı (IMXA)'dan Türk dili diplomasını aldı. 1988'de İstanbul'daki Ankara Üversniversitesi Türkçe Öğretim Merkezi TÖMER'de iki ay Türk devletinden burs alarak ileri düzeyde Türkçe dil diplomasını aldı. 1994 yılında Almanya Münih'teki Ludwig Maximilians Üniversitesi'nde Ortadoğu ve Türkoloji Tarih ve Kültür Enstitüsü'nden (Almanca: Institut für Geschichte und Kultur des Nahen Orients sowie für Turkologie) mezun oldu. Burada Osmanlı İmparatorluğu tarihi, Osmanlı dili ve paleografya uzmanlığı konusunda Türkçe, Osmanlı ve Farsça çalışmalar yaptı. 25 Haziran 2003'te Korfu'daki İyon Üniversitesi'nde Yabancı Diller ve Mütercim Tercümanlık Bölümü'nde Doktorasını tamamladı. Pavlos Hidiroglou'nun danışmanlığında yazdığı

doktora tezinin konusu Osmanlı Yenişehir Kadı Sicillerinin yayınlanmasına dayanmaktadır. Georgios İoannis Salakidis, İngilizce, Almanca, Fransızca, Türkçe, Eski Yunanca, Latince ve Osmanlıca bilmektedir.

Kitaplar

Η Λάρισα (Yenişehir) στα μέσα του 17ου αιώνα. Κοινωνική και οικονομική ιστορία μιας βαλκανικής πόλης και της περιοχής της με βάση τα οθωμανικά ιεροδικαστικά έγγραφα των ετών 1060-1062 (1650-1652) / 17. yüzyılın ortalarında Larissa (Yenişehir). Bir Balkan şehrinin ve bölgesinin sosyal ve ekonomik tarihi, 1060-1062 (1650-1652) Osmanlı mahkeme belgelerine göre, Selanik, (έκδοση του Institute for Balkan Studies) Balkan Çalışmaları Enstitüsü yayınları, 1995

Η Λάρισα (Yenişehir) στα μέσα του 17ου αιώνα. Κοινωνική και οικονομική ιστορία μιας βαλκανικής πόλης και της περιοχής της με βάση τα οθωμανικά ιεροδικαστικά έγγραφα των ετών 1060-1062 (1650-1652) / 17. yüzyılın ortalarında Larissa (Yenişehir). Bir Balkan şehrinin ve bölgesinin sosyal ve ekonomik tarihi, 1060-1062 (1650-1652) Osmanlı mahkeme belgelerine göre, Selanik, (εκδόσεις Αντ. Σταμούλη) Ant. Stamoulis Yayınları, 2004.

Τα Σουλτανικά Έγγραφα της Δημοτικής Βιβλιοθήκης της Κοζάνης, Κοζάνη / Kozani Belediye Kütüphanesi Sultan Belgeleri, Kozani, (εκδόσεις Ινστιτούτου Βιβλίου και Ανάγνωσης) Kitap ve Okuma Enstitüsü yayınları, 2004

Η επαρχία Σερβίων τον 16ο αιώνα μέσα από οθωμανικές πηγές / 16. yüzyılda Osmanlı kaynakları aracılığıyla Serfice eyaleti, Selanik, (εκδόσεις Αντ. Σταμούλη) Ant. Stamoulis Yayınları, 2013 (Kostas Kambouridis ile iş birliği içinde)

Η Κεντρική Ελλάδα τον 15ο αιώνα. Το ανέκδοτο οθωμανικό κατάστιχο του 1485 / 15. yüzyılda Orta Yunanistan. 1485 tarihli yayınlanmamış Osmanlı defteri, Selanik, εκδόσεις Αντ. Σταμούλη (Ant. Stamoulis Yayınları tarafından yayınlanmıştır), 2014 (Giannis Theocharidis ile iş birliği içinde)

Ιστορία της Σύγχρονης Τουρκικής Λογοτεχνίας / Çağdaş Türk Edebiyatı Tarihi, Lefkoşa, (Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κύπρου) Kıbrıs Üniversite Yayınları, 2019 (Börte Sagaster iş birliğiyle)

Το Κρασί και το Χασίσι του ποιητή Φουζουλί. Αγώνας λόγων στην τουρκική λογοτεχνία του 16ου αιώνα. Δίγλωσση έκδοση / Şair Fuzuli'nin Beng ü Bade'si. 16. yüzyıl Türk edebiyatında söz mücadelesi, İki dilli baskı, Selanik, (εκδόσεις Αντ. Σταμούλη) Ant. Stamoulis Yayınları, 2019

Makaleler

Women in the kadı sicilleri of Yenişehir (Larissa) in the middle of the 17th century / 17. yüzyılın ortalarında Yenişehir'in (Larissa) kadı sicillerinde kadınlar", [İçinde]: Prätor, Sabine – Neumann, Christoph K. (Edit.) Festschrift Hans Georg Majer: (Frauen, Bilder und Gelehrte; Studien zu Gesellschaft und Künsten im Osmanischen Reich) Kadınlar, Sanatlar ve Aydınlar; Osmanlı İmparatorluğu'nda Toplum ve Sanat Üzerine Çalışmalar, İstanbul, Simurg Yayınları, 2002, s. 209-228.

"The provisioning of İstanbul with wheat in turbulent times: Yenişehir in Thessaly at the end of the 18th century / Çalkantılı zamanlarda İstanbul'un buğdayla iaşesi: 18. yüzyılın sonunda Tesalya'da Yenişehir", [İçinde]: Balkan Studies (Selanik), 43/2, 2002, s. 129-149.

"Λίγα λόγια για την τουρκική εθνική λογοτεχνία / Türk Millî Edebiyatı Hakkında Birkaç Kelime", Aktsoglou I. & Thomadaki Eu. & Salakidis G. & Sergis M. (Edit.), (Εύπλοια. Εόρτιος τόμος για την δεκαετηρίδα του Τμήματος Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξείνιων Χωρών) Euploia. Karadeniz Ülkeleri Dil, Filoloji ve Kültür Bölümü'nün onuncu yıldönümü şenlik cildi, Selanik, Kiryakidis Yayınları, 2010, s. 221-248.

"Early Modern Balkans and Ottoman Sources: An Unavoidable Relation in the Light of the Example of the 16th-Century Vilayet-i Serfice in Greek Western Macedonia / Erken Modern Balkanlar ve Osmanlı Kaynakları: Yunan Batı Makedonya'daki 16. Yüzyıl Serfice Eyaleti Örneği Işığında Kaçınılmaz Bir İlişki", [içinde]: Eren Halit (Edit.), (Studies and Historiography of the Ottoman Period in Southeast Europe and the Balkans. Seminar Proceedings (İstanbul, 12 July 2008)) Güneydoğu Avrupa ve Balkanlar'da Osmanlı Tarih Araştırmaları ve Tarih Yazıcılığı. Seminer Bildirileri (İstanbul, 12 Temmuz 2008), İstanbul 2010, s. 125-133

"17. Yüzyılda Yenişehir-i Fenârlı Akçelizade Elhac Ahmed Ağa'nın Nakit Vakfı ve Şehirdeki Meşhur Mevlevihane" / Το χρηματικό βακούφι του Ακτσελίζαντε Ελχάτζ Αχμέτ Αγά στη Λάρισα του 17ου αιώνα και ο περίφημος τεκές των Μεβλεβήδων στην ίδια πόλη, [içinde]: *Vakıflar Dergisi,* 35, 2011, s. 61-80.

"Αναζητώντας δικαιοσύνη σε καιρούς οθωμανικούς / Osmanlı döneminde adalet aramak", [içinde]: George Salakidis (Edit.), Tourkologika. Anastasios K. Iordanoglou için Onursal C., Selanik, (εκδόσεις Αντ. Σταμούλη) Ant. Stamoulis Yayınları, 2011, s. 289-304

"Το χρηματικό βακούφι του Akçelizade Elhac Ahmed Ağa και ο φημισμένος τεκές

των Μεβλεβήδων στη Λάρισα του 17ου αιώνα / 17. Yüzyılda Yenişehir-i Fenârlı Akçelizade Elhac Ahmed Ağa'nın Nakit Vakfı ve Larisa'daki Meşhur Mevlevihane", [İçinde]: *Θεσσαλικό Ημερολόγιο / Tesalya Takvimi,* sayı 64, 2013, s. 161-184

"Money lending in 17th century Yenişehir-i Fenâr. The case of the cash vakıfs" /17. yüzyılda Yenişehir-i Fenâr'da borç para vermek. Nakit vakıfları vakası", [İçinde]: Evangelia Balta & Georgios Salakidis & Theocharis Stavrides (Editörler), Ioannis S., Theocharides onuruna Festschrift, 2 C., C. 1: Osmanlı Kıbrısı üzerine çalışmalar (Studies on Ottoman Cyprus), C. 2: Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye Üzerine Çalışmalar (Studies on Ottoman Empire and Turkey), [Isis Press] İstanbul, 2014, C. 2, s. 411-426.

"Το οθωμανικό σύστημα του malikâne στην Κοζάνη / Kozani'de Osmanlı malikâne sistemi", [içinde]: Chariton Karanasios & Kostas Dinas & Dimitris Mylonas & Dimitris Skrekas (Edit.), (Κοζάνη, 600 χρόνια ιστορίας. Γένεση και Ανάπτυξη μιας Μακεδονικής Μητρόπολης) Kozani, 600 yıllık tarih. Bir Makedon Metropolun Doğuşu ve Gelişimi, (Πρακτικά Β΄ Συνεδρίου Τοπικής Ιστορίας, Κοζάνη 27-30 Οκτωβρίου 2012) 2. Yerel Tarih Konferansı Bildirileri, Kozani 27-30 Ekim 2012, [Δήμος Κοζάνης – Εταιρεία Δυτικομακεδονικών Μελετών / Kozani Belediyesi - Batı Makedonya Araştırmaları Topluluğu] Kozani, 2014, s. 87-112.

"Yunanistan'daki Türk yer adlarının etimolojisi: Vilâyet-i Serfice'den bazı örnekler", [İçinde]: Lütfiye Cengizhan (Editör), XII. Uluslararası Dil ve Deyişbilim Sempozyumu (12. Uluslararası Dil, Edebiyat ve Biçimbilim Sempozyumu), 18-20 Ekim 2012. Bildiriler (Bildiri Kitabı), Edirne, 2 C., Edirne 2014, 2. C., s. 701-708.

"Islamische Frömmigkeit in griechischer Sprache: Ein griechisches Gedicht in arabischer Schrift auf die Geburt des Propheten Muhammad / Yunancada İslami dindarlık: Hz. Muhammed'in doğumuna dair Arapça harflerle yazılmış bir Yunan şiiri", [İçinde]: Christiane Bulut (Editör), (Linguistic Minorities in Turkey and Turcic Speaking minorities of the peripheries) Türkiye'deki Dilsel Azınlıklar ve Çevresindeki Türk Dilleri Konuşan azınlıklar, [Harrassowitz: Turcologica] Wiesbaden, 2018, s. 343 -407.

"The Ottoman Town of Serfice / Servia According to a Temettu'at Defteri of the Year 1846 / 1846 tarihli Temettu'at Defterine Göre Serfice", [İçinde]: (Η Δυτική Μακεδονία στους Νεότερους Χρόνους, Πρακτικά Α΄ Συνεδρίου Ιστορίας Δυτικής Μακεδονίας, Γρεβενά 2-5 Οκτωβρίου 2014) Modern Zamanlarda Batı

Makedonya, Batı Makedonya Tarihi 1. Konferansı Bildirileri, Grevena 2-5 Ekim 2014, Char. Karanasios, K. Dinas, D. Mylonas tarafından hazırlanmıştır [Εταιρεία Δυτικομακεδονικών Μελετών, Επιστημονικές Εκδόσεις 1 / Batı Makedonya Araştırmaları Derneği, Bilimsel Yayınlar 1], Grevena, 2016, s. 267-279.

"The vakıf of Barak Bey, the founder of Ottoman Larissa / Osmanlı Larissa'sının kurucusu Barak Bey'in vakfı", [İçinde]: Eleonora Naxidou, Dimosthenis Stratigopoulos, Georgios Tsigaras (Edit.), (ΑΝΔΡΙ ΚΟΣΜΟΣ. Τιμητικός Τόμος στον Καθηγητή Κωνσταντίνο Κ. Χατζόπουλο) ANDRI KOSMOS. Profesör Konstantinos K. Hatzopoulos'a Fahri C., Selanik, (Εκδόσεις Σταμούλη) Stamouli Yayınları, 2019, s. 539-553.

"Η Κοζάνη και οι μουσουλμάνοι γείτονές της το 1728: Μια διαμάχη περί κωδωνοκρουσίας του ναού του Αγ. Νικολάου / 1728 yılında Kozani ve Müslüman komşuları: Aya Nikola kilisesinin çanlarıyla ilgili bir tartışma", [içinde]: (Haz. Karanasios Chariton ve Diafa-Kambouridou Vasiliki), (Η Κοζάνη και η περιοχή της από τους Βυζαντινούς στους Νεότερους Χρόνους) Kozani ve çevresi Bizans'tan Modern Zamanlara, (Πρακτικά Γ΄ Συνεδρίου Τοπικής Ιστορίας, Κοζάνη, 7-9 Δεκεμβρίου 2018) 3. Yerel Tarih Konferansı Bildirileri, Kozani, 7-9 Aralık 2018, Kozani, (Εταιρεία Δυτικομακεδονικών Μελετών) Batı Makedonya Araştırmaları Derneği, 2019, s. 133-140.

"Μνήμες ενός πολυπολιτισμικού παρελθόντος ως δομικά υλικά μιας ουτοπικής κοινωνίας: Η τετραλογία Η Ιστορία Ενός Νησιού του Yaşar Kemal / Ütopik bir toplumun yapı taşları olarak çok kültürlü bir geçmişin hatıraları: Yaşar Kemal'in Bir Ada Hikayesi dörtlüsü", Börte Sagaster - George Salakidis (Edit.), (Μελέτες για την Τουρκική Λογοτεχνία. Όψεις και Προοπτικές) Türk Edebiyatında Çalışmalar. Yönler ve Perspektifler, Selanik, (Εκδόσεις Σταμούλη) Stamouli Yayınları, (çok yakında).

"Οι Ρωμιοί της Πόλης και των Πριγκιπόνησων στα διηγήματα του Sait Faik Abasıyanık / Sait Faik Abasıyanık'ın Hikayelerinde İstanbul ve Adalar Rumları", [içinde]: (4ου Συνεδριου Των Νεοελληνιστων Των Βαλκανικων Χωρων: Ελληνισμός και Βαλκάνια - αμφίδρομες σχέσεις: γλώσσα, ιστορία, λογοτεχνία, πολιτισμός (1453-2019)) Balkan Ülkeleri Modern Hellenistlerin 4. Konferansı Bildirileri: Helenizm ve Balkanlar - iki yönlü ilişkiler: dil, tarih, edebiyat, kültür (1453-2019), düzenleyenler: (Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης υπό την αιγίδα της

Ευρωπαϊκής Εταιρείας Νεοελληνικών Σπουδών) Avrupa Modern Yunan Araştırmaları Derneği himayesinde Trakya Demokritos Üniversitesi Tarih ve Etnoloji Bölümü, Komotini, 22-24 Kasım 2019, (yakında).

Çeviriler

Το Λευκό Κάστρο / Beyaz Kale, Orhan Pamuk. (εκδόσεις Ωκεανίδα 2005) Oceanida yayınları 2005 (Νόμπελ Λογοτεχνίας το 2006 / 2006 Nobel Edebiyat Ödülü).

Ισλάμ, μια εισαγωγή στην ιστορία του / Der Islam, eine Einführung in seine Geschichte / İslam, tarihine giriş, Gerhard Endreß. (εκδόσεις Μεσόγειος) Mesogeios Yayınları, Atina, 2004 (Almancadan Yunancaya çevrilmiştir).

Αδάμ και Εύα / Adem'le Havva, Ahmet Hamdi Tanpınar. [İçinde]: (Περιοδικό Παρέμβαση) Paremvasi Dergisi, 152 (İlkbahar 2010), s. 14-20.

Ο Τεκές του Νουρ Μπαμπά ή Κατήχηση στον έρωτα / Nur Baba, Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Selanik, 2011.

Ο Θάνατος του Ψαριού-Ξυλουργού / Dülger balığının ölümü, Sait Faik Abasıyanık. [İçinde]: (Περιοδικό Παρέμβαση) Paremvasi Dergisi, 159-160 (Sonbahar 2011), s. 13-16.

Ο γερο-Συναγρίδας / Sinağrit Baba, Sait Faik Abasıyanık. [İçinde]: (Εφημερίδα Παρατηρητής της Θράκης) Trakya Gözcü Gazetesi, (Παρασκευή, 26 Ιουνίου 2020) Cuma, 26 Haziran 2020, s. 8-9.

Σύννεφο στον Ουρανό / Havada Bulut, Sait Faik Abasıyanık, [İçinde]: (Περιοδικό Οροπέδιο) Oropedio Dergisi.

Την 1η Απρίλη Μίλησα με μια Κορομηλιά / 1 Nisan'da Bir Erik Ağacı İle Konuştum ("Havada Bulut" adlı öykü kitabından), Sait Faik Abasıyanık, [İçinde]: (ηλεκτρονικό περιοδικό Literature) Çevrimiçi Literatür Dergisi (24/10/2020): https://www.literature.gr/diigima-tin-1i-aprili-milisa-me-mia-koromilia-toy-sa-t-fa-k-metafrasi-apo-ta-toyrkika-giorgos-salakidis/ (Erişim tarihi: 26/10/20).

Νύχτες της Οξιάς - Πρωί στην Οξιά / Sivriada Geceleri – Sivriada Sabahı (Son Kuşlar adlı öykü kitabından), Sait Faik Abasıyanık. [İçinde]: (Περιοδικό Παρέμβαση) Paremvasi Dergisi (Yakında).

Hasan Kaili

(1974-)

Hasan Kaili, 1974 yılında Rodos'ta doğdu. Lisans ve Yüksek Lisans eğitimini Ege Üniversitesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde tamamladı. Doktora eğitimini ise "Yunanca ve Türkçede ad işlevli yantümcelerin karşılaştırmalı çözümlemesi ve yabancı dil olarak Türkçe ad işlevli yantümcelerin Yunanca konuşucularına öğretimi ile Yunanca konuşucular tarafından öğrenimi" adlı teziyle Atina Üniversitesi, Yunan Dili, Dilbilim Anabilim Dalı'nda tamamladı. 2001-2013 yılları arasında Yunanistan'daki Aegean Üniversitesi'nde, 2004-2006 yılları arasında paralel olarak Atina Üniversitesi'nde ve 2014-2019 yılları arasında Ankara Üniversitesi, Çağdaş Yunan Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde öğretim görevlisi olarak çalıştı. Halen Yunanistan'daki Aegean (Ege) Üniversitesi'nde Anadil ve İkinci /Yabancı Dil Analizi ve Öğretimi adlı yüksek lisans programında ders vermektedir. Türkçenin koşul tümceleri ile ilgili "Farazi" (2016), "Yunancada Sıfatlar" (2020), "Ta leme, Yunancada Uyum, Tanımlıklar, Nesne Adılları, τα + eylem dizimindeki deyimler' (2020) ve "Α(πό)-(έ)Ω(ς) A'dan Z'ye Yunanca İlgeçler" (2020) adlı kitapları yayımlanmıştır. Yabancı dil öğretimi ve Rodos'taki Türkçe ve Yunancada iki dilli toplulukla ilgili çeşitli bilimsel dergilerde ve konferans bildiri kitaplarında makaleleri bulunmaktadır. Ayrıca Türkçeden Yunancaya ve Yunancadan Türkçeye çevrilmiş edebi eserlere redaktörlük yapmaktadır.

Kitaplar

Farazi. Ο Υποθετικός Λόγος στην Τουρκική: πράξη και θεωρία / Farazi. Türkçede Dilek- Şart Kipi: Uygulama ve Betimleme, Atina: Perugia yayınları, 2016.

Makaleler

"The acquisition of TAM markers in L2 Turkish: evidence from Greek learners", H. Kaili, A. Çeltek & D. Papadopoulou. [İçinde]: A. Gürel (Edit.), (Second Language Acquisition of Turkish) Türkçe İkinci Dil Edinimi. Amsterdam: (John Benjamins Publishing Company) John Benjamins Yayıncılık Şirketi, 2016, s. 75-106.

"Online Language Learning for the Turkish Language", Kourtis-Kazoullis, V., Kaili, H., & A. Çeltek. *The International*

Journal of Technologies in Learning, C. 20 (2), 2014, s. 37-50.

"On the teaching of –mIş to foreign learners of Turkish", Kaili, H. & A. Çeltek. *Dilbilim Araştırmaları* (2012/2), 2012, s. 1-20.

"The Puzzling Case of Geniş Zaman for the Greek-speaking learners of Turkish", Kaili, H. & A. Çeltek. [İçinde]: L. Uzun & Ü. Bozkurt (Edit.), Türkçe Öğretimine Yönelik Kuramsal ve Uygulamalı Araştırmalar. Essen: Die Blaue Eule, 2011, s. 545-557.

"Case morphology and word order in L2 Turkish: Evidence from Greek learners", Papadopoulou, D., Varlokosta, S., Spyropoulos, V., Kaili, H., Prokou, S. & Revithiadou, A., *İkinci Dil Araştırması 27* (2), 2011, s. 173-205.

Bildiriler

"Contrastive analysis of fixed expressions in Greek and Turkish: theoretical considerations and teaching applications", Karantzola, E., Sampanis, K., Galantomos, I., Achladi, E., Kaili, H.. [İçinde]: Güleç, İsmail, Sella, Eleni, Okur, Alpaslan, İnce, Bekir (Edit.), Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yeni Yönelimler, Sakarya: Sakarya Üniversitesi, 2019, s. 225-248.

"Επισκόπηση της μεταφρασμένης στα ελληνικά τουρκικής λογοτεχνίας / Yunancaya Çevrilen Türk Edebiyatına Bir Bakış", Kaili, H. & Çeltek, A., [İçinde]: M. Özkan, D. Enfel, F. M. Sancaktar, İ Çeşmeli (Edit.), *VIII Uluslararası Türkoloji Kongresi Bildiriler Kitabı, Bildiriler Kitabı III,* İstanbul Üniversitesi Yayınları, 2014, s. 921-945.

"Τα γραμματικά φαινόμενα στη διδασκαλία της Τουρκικής ως ξένης γλώσσας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα / Yunanistan'da yüksek öğretimde yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dilbilgisi olgusu", H. Kaili, S. Prokou & A. Çeltek. [İçinde]: Themistokles Gogas & Periklis Tagkas (Edit.), *Yüksek Öğretimde Yabancı Dil Öğretimi III: Güncel Eğilimler - Konferans Bildirileri,* Atina: Dionikos Yayınları, 2011, s. 162-179.

"The acquisition of verbal and nominal suffixes by Greek learners of Turkish", Papadopoulou, D., S. Varlokosta, V. Spyropoulos, H. Kaili, S. Prokou & A. Revithiadou. [İçinde]: D. Koutsogiannis, D. Papadopoulou & A. Revithiadou (Edit.), *31. Yunan Dilbilimi Yıllık Toplantısı Bildirileri,* Selanik: Modern Yunan Araştırmaları Enstitüsü, Triantafyllidis Vakfı, 2011, s. 377-392.

"Βιβλίο Ανάγνωσης-Κατανόησης για το Μεσαίο επίπεδο Τουρκικών / Türkçe Orta

Seviye Okuma Kitabı", Kaili H. & A. Çeltek. [İçinde]: N. E. Uzun, M. E. Gökmen, & C. Kurt (Edit.) *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yeni Çalışmalar: 8. Dünyada Türkçe Öğretimi Sempozyumu Bildirileri,* Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, 2010, s. 134-145.

"Παρουσίαση του ηλεκτρονικού ιστότοπου www.kedieg.gr / www.kedieg.gr web sitesinin tanıtımı", Prokou, S., Kaili, H., Karantzola, E. & M. Soukalopoulou. [İçinde]: N. E. Uzun, M. E. Gökmen, & C. Kurt (Edit.) *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yeni Çalışmalar: 8. Dünyada Türkçe Öğretimi Sempozyumu Bildirileri,* Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, 2010, s. 127-133.

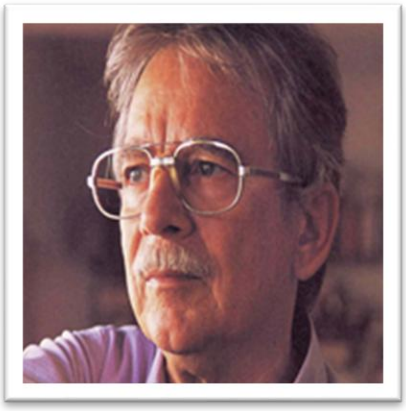
"Πόσο διαρκεί ο χρόνος διαρκείας της Τουρκικής; Μια προσπάθεια επαναπροσδιορισμού του Geniş Zaman / Geniş Zaman ne kadar sürer: Geniş Zaman'ı yeniden tanımlama girişimi", Kaili, H.. [İçinde]: Jack Burston, Eftychios Gavriel, Monique Monville-Burston & Pavlos Pavlou (Edit.), *Kültürlerarası Diyalog için Diller,* Lefkoşa: Avrupa Birliği'nin Kıbrıs'ta Temsili, 2008, s. 75-85.

"Turkish accentuation revisited: A compositional approach to Turkish stres. Revithiadou", A., Kaili, H., Prokou, S. & M.–A. Tiliopoulou. [İçinde]: S. Yağcıoğlu & A. C. Değer (Edit.) *Türk Dilbilimindeki Gelişmeler: Onikinci Uluslararası Türk Dilbilimi Konferansı Bildirileri,* İzmir: Dokuz Eylül Yayınları, 2006, s. 37-50.

"Teaching grammar in TAFL: Sequencing the Complement Clauses". Kaili, H. [İçinde]: Çiler Hatipoğlu (Edit.) *Current Research in Teaching Turkish as a Foreign Language (Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Güncel Araştırmalar),* (Basımda).

Iraklis Millas

(1940-)

Herkül (Hercules / Iraklis) Millas 1940 yılında Ankara'da doğdu ancak 1971 yılına kadar İstanbul'da yaşadı. Evy ile evli, iki oğlu ve dört torunu vardır. Gençliğinde atletizmde Türkiye 100 metre birincisi oldu (1962), 2016 ve 2019 yıllarında masterler kategorisinde 100 metre ve yüksek atlamada Yunanistan birincisi oldu. Rum İlkokulu'nu bitirdikten sonra, orta, lise ve üniversiteyi Robert College'de (bugün Boğaziçi Üniversitesi) okudu ve inşaat

mühendisi oldu.[679] Türkiye İşçi Partisine katıldı (1962), askerliğini Muş'ta çavuş olarak yaptı ve 1968-1970 yıllarında Aliağa Rafinerisi'nde mühendis olarak çalıştı. 12 Mart'tan (1971) sonra Atina'ya yerleşti ve on beş yıl zemin mühendisi olarak Yunanistan, Bahrein, Katar, Endonezya'da çalıştı. Suudi Arabistan'da kendi araştırma şirketini kurdu. Bu yıllarda Türkçe ve Yunancadan karşılıklı çeviriler yaptı. Seferis, Kavafis, Elitis, Ritsos, Gatsos, Venezis, Galanaki, Yunus Emre, Can Yücel vb. gibi şiir ve roman çeviri kitapları yirmiden çoktur. Ayrıca edebiyat alanında araştırmaları çeşitli dergilerde yayınlandı. 1986 yılında kendini emekliye ayırdı ve çeşitli kültürel etkinliklerde bulundu. 1990-1995 yıllarında Ankara'da Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi'nde Çağdaş Yunan Dili ve Edebiyatı bölümünün kuruluşunda çalıştı ve dil ve edebiyat dersleri verdi. Bu yıllarda Siyasal Bilgiler'de siyaset bilimi dalında yüksek lisans ve doktorasını tamamladı (1998). 1999-2008 yıllarında Makedonya (Selanik), Ege (Rodos) ve Atina üniversiteleri'nde "Türkçe, Türk Edebiyatı ve Türkiye Siyaset Tarihi" dersleri vermiştir. 2009-2010 ders yılında Işık ve Bilgi Üniversiteleri'nde misafir okutman olarak "Metin Analizi ve İhtilaf Çözümü Kapsamında Türk-Yunan İlişkileri" dersi verdi. Avrupa Komisyonu'nun desteklediği bir projede - Turkish-Greek Civic Dialogue Project – moderatör olarak yer aldı (2002-2004). 2006-2012 yıllarında Avrupa Birliği'nin desteklediği "Müslüman Çocuklarının Eğitim Programı (PEM)" kapsamında Batı Trakya azınlığının çocuklarına ders veren Yunanlı öğretmenlere Türkçe dersleri verilmesi çalışmasının koordinatörü olarak çalıştı. Programa katılan öğretmenlerin sayısı her yıl 350-650 arasındaydı. Bu kapsamda bir Türkçe okul kitabının hazırlanmasının editörlüğünü yaptı. Yönetmen Nefin Dinç'le birlikte Türklerin ve Yunanlıların "karşı tarafı" nasıl algıladıklarını sergileyen "Öteki Kasaba" belgeselini hazırladı (2011). Tarih yazımı, siyaset bilimi, edebiyat, dil, kimlik, okul kitapları ve Türk-Yunan ilişkileri konusunda çalışmaları vardır. Doktora çalışması "Ulusal kimlikler ile Türk ve Yunan romanları" alanındadır. Temel ilgi alanı iki ülke arasındaki algılamalar ve imajlardır. Bu alandaki yazıları İngiltere, Fransa, Almanya gibi ülkelerde yayınlanmıştır. Almanya, İsviçre, İngiltere, İskoçya, ABD, Hırvatistan, Fransa, İsveç, Macaristan, Bulgaristan, Hollanda, İspanya, Kıbrıs gibi ülkelerde bu konuların ele alındığı konferanslara katıldı, bildiriler sundu. On beş telif kitabı Türkiye

[679] Αρκάδες, Εσμέν, Ηρακλής Μήλλας - Βιογραφικό. İnternet sitesinde: «http://www.arcadians.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=267:-c&catid=93». 8 Nisan 2021.

ve Yunanistan'da yayınlandı. Pek çok yazısı çeşitli ülkelerde yayınlanan toplu eserlerde yer aldı. Yunan ve Türk gazetelerinde yazıları yayınlanmıştır. 1992 yılında Abdi İpekçi Barış (özel) Ödülü'nü aldı, 1996'da Atina'da Çevirmenler Derneğince ödüllendirildi ve 2001 yılında ödüllendirilen Greek-Turkısh Forum'un üyesi olarak yeniden A. İpekçi ödülü aldı. 2004 yılında Yunan Yazarlar Birliğinin Dido Sotiriu ödülünü aldı. 2005 yılında Türkiye Yayıncılar Birliği'nin Düşünce ve İfade Özgürlüğü ödülünü aldı. Öteki Kasaba belgeseli şu ödülleri aldı: Selanik Film Festivalinde İzleyici ödülü, (2011); Boston Türk Film Festivalinde Özel Ödül (2012); Chicago "Greek Film Fest"te Best Historical Documentary ödülü (2012).[680]

Kitaplar

Tencere Dibin Kara, Türk Yunan İlişkilerine bir Önsöz, İstanbul, Amaç, 1989; (ve 2. Baskısı) *Türk Yunan İlişkilerine bir Önsöz,* İstanbul, Kavram, 1995.

Yunan Ulusunun Doğuşu, İstanbul, İletişim, 1994.

Ayvalık ve Venezis, Yunan Edebiyatında Türk İmajı, İstanbul, İletişim, 1998.

Türk Romanı ve 'Öteki - Ulusal Kimlikte Yunan İmajı, İstanbul, Sabancı, 2000.

İkones Elinon ke Turkon – sholika vivlia, istoriografia, logotehnia ke ethnika stereotipa / Türk ve Yunanlıların İmajları, Okul kitapları, tarih yazımı, edebiyat ve millî kalıp yargılar, Atina, Aleksandria, 2001.

Do's and Don't's for Better Greek-Turkish Relations, Athens, Papazissis, 2002, (Türkçe ve Yunancaya da çevrilmiştir).

Geçmişten Bugüne Yunanlılar, Dil, Din ve Kimlikleri, İstanbul, İletişim, 2003.

The Imagined Other as National Identity – Greeks and Turks, İnternet yayını, 2004.

Türk ve Yunan Romanlarında Öteki ve Kimlik, İstanbul, İletişim, 2005.

Çağdaş Yunan Edebiyatı – Ozanlar, yazarlar, söyleşileri, çevirileri, İstanbul, Dünya Yayınevi, 2005.

Katalogos koinon Ellinikon kai Tourkikon Lekseon, Ekfraseon kai Paroimion / Türkçe - Yunanca Ortak Kelimeler, Deyimler ve Atasözleri, Atina, Papazissis, 2008, (Türkçe Yayını: İstos Yayınları).

[680] Herkül Millas, (Özgeçmiş) (6/2019). İnternet sitesinde: «http://www.herkulmillas.com/tr/hmhakknda/ozgecmis.html». 8 Nisan 2021.

Türkçe Kitabımız, Batı Trakya'nın Edebiyatı, Gazete ve Dergi Metinleri, (ortak çalışma), Atina, Pem Çalışmaları, 2008.

Zamandan Bir Ses, (Gazete köşe yazıları), İstanbul, Kitap Yayınevi, 2009

Sözde Masum Milliyetçilik, İstanbul, Kitap Yayınevi, 2010.

Nations and Identities – The Case of Greeks and Turks, İstanbul, Bilgi University, 2016.

Ο Οικογενειακός Τάφος / Aile Mezarı, Atina, Gavriilidis, 2018 (Bu roman yakında Türkiye'de yayınlanacak).

Η 'Νέα Τουρκία' εκ των έσω / New Turkey from Inside, (Edit.), Atina, Sideris, 2019.

O Evangelos Tsontsolis, (Edit.), Atina, Kath İmas Anatoli, 2019.

Anikomen ıs tin Anatolin, 89% / Batı'ya Aidiz, %89, Atina, Sideris, 2019, (yakında).

Maria Mavropoulou

(1949-)

1949'da İstanbul'da doğdu, evli ve bir çocuk annesi. İstanbul Merkez Rum Kız Lisesi'ni bitirdikten sonra 1971'de İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Roman Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, Fransız Dili ve Edebiyatı ana dalından mezun olmuştur. 2004 yılında İonio Üniversitesi, Yabancı Diller, Tercüme ve Mütercimlik Bölümü'nden, "Μετάφραση και σχολιασμός του έργου του Μουσταφά Κεμάλ Ατατούρκ "Nutuk" / Mustafa Kemal Atatürk'ün 'Nutuk' adlı Eserinin Çevirisi ve Yorumlanması" konusuyla doktorasını almıştır. Fransızca, İtalyanca, İngilizce ve İspanyolca bilmektedir. 2009 yılından 2016 yılına kadar (Yunanca: Τμήμα Τουρκικών Σπουδών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών του ΕΚΠΑ) Ulusal ve Kapodistrian, Atina Üniversitesi, Türk Çalışmaları ve Çağdaş Asya Çalışmaları Bölümü'nde Yrd. Doç. olarak "Türk Dili, Genel Çeviri, Ekonomik, Politik ve Teknik Çeviriler, Çağdaş Türk Edebiyatı ve Yazım Çeşitleri" gibi dersler vermiştir. 1988 - 2009 yılları arasında (Yunanca: Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων) Evelpidon Harp Okulu'nda Türkçe öğretmenliği yapmıştır. 1995 - 1996 yılları arasında İonio Üniversitesi, Yabancı Diller, Çeviri ve Tercümanlık Bölümü'nde "Türk Dili" ve "Türkçeden Yunancaya Çeviri" dersleri vermiştir. 1987 yılında (Yunanca: Μεταφραστικό Τμήμα του Υπουργείου Εξωτερικών) Dışişleri Bakanlığı'nın Çeviri

Departmanı'nda Yunanca-Türkçe ve Türkçe - Yunanca çevirmeni olarak çalışmıştır. 2009 yılından itibaren "Κρατικό Πιστοποιητικό Γλωσσομάθειας / Devlet Dil Yeterlilik Sertifikası" sınavlarında kurul üyesi, konuları tanzim edici ve değerlendirici olarak çalışmıştır. Ayrıca, 1989 ile 2009 yılları arasında "Πιστοποίηση Γλωσσομάθειας της Τουρκικής και της Ιταλικής / Türkçe ve İtalyanca Dil Sertifikası" sınavlarında (Yunanca: Υπουργείου Εθνικής Άμυνας) Millî Savunma Bakanlığı ve Millî Eğitim Bakanlığının sınav kurulu üyesiydi.

Bildiriler - Makaleler

"Ο πολιτικός και παιδαγωγικός λόγος για την ξενόγλωσση εκπαίδευση/ Yabancı Dil Eğitiminde Siyasal ve Pedagojik Söylem", (Editörler) V. Mitsikopoulou ve E. Karava, [İçinde]: Prof. Dr. Eleni Sella Mazi, "Διδασκαλία και Πιστοποίηση της Τουρκικής ως δεύτερης / ξένης γλώσσας στην Ελλάδα: Δυσκολίες και προκλήσεις στο πλαίσιο μιας αντιφατικής γλωσσικής πολιτικής / Yunanistan'da İkinci / Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi ve Sertifikalandırılması: Çelişkili Dil Politikası Bağlamında Zorluklar", Pedio Yayınları, Atina, 2020, s. 239-262.

"Οι Προβληματισμοι Τησ Χαλιντε Εντιμπ Αντιβαρ Σχετικα Με Τα Κοινωνικα Προβληματα Τησ Εποχησ Τησ / Halide Edib Adıvar'ın Eserlerinde Yaşadığı Devrin Sosyal Sorunları ile İlgili Düşünceleri". Civitas Gentium - 7:1, 2019, s. 80- 102.

"Translation Errors and Second Language Acquistion: Teaching Turkish to Greek Speakers Through Translation", (Editörler) M. Walczynsky, S., Czajka ve M. Szawerna, [İçinde]: On the Verge Between Language and Translation, (Dilbilim Prof. Dr. Eleni Sella Mazi ile birlikte), Peter Lang, Berlin, 2018, s. 312-348.

"İkinci Dil Ediniminde, Çeviride Yapılan Hataların Yöntem Olarak Kullanılması: Türkçenin, Ana Dili Yunanca Olanlara Yabancı Dil Olarak Öğretilmesi", (Prof. Dr. Eleni Sella ile birlikte), İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi tarafından düzenlenen VIII. Uluslararası Türkoloji Kongresi'nde, İstanbul, 2013.

"Yunan ve Türk Basınında Arap Baharı". / "Η 'Αραβική Άνοιξη' στον ελληνικό και στον τουρκικό Τύπο". Ulusal ve Kapodistrian Atina Üniversitesi, Türk Bilimleri ve Çağdaş Asya Bilimleri Bölümü tarafından "Arap-Müslüman Dünyasındaki Ayaklanmalar: Akdeniz'de Barış ve İstikrar Sorunları" konusunda düzenlenen uluslararası kongrede (Prof. Dr. Eleni Sella ve Öğretim Görevlisi Konstantinos Gogos ile birlikte), 2012.

"Yunanca Konuşanların Türkçe Öğrendiklerinde İnterlangue (Dillerarası

Dilcilik) Özellikleri: Türkçedeki Kişi Ekleri (iyelik ekleri)". / Collogue international-Contraintes et liberté dans les langues…et dans la vie en général - en hommage au professeur Christos Clairis, linguiste. Konu: "Caracteristiques de l'interlangue des locuteurs grecophones en apprentissage de la langue turque: le cas des suffixes de personnes turques (iyelik ekleri)". Galatasaray Üniversitesi tarafından İstanbul'da Dilbilim Prof. Dr. Christos Klairis'in onuruna düzenlenen uluslararası konferansa Dilbilim Profesörü Eleni Sella ve Türk Bilimleri ve Çağdaş Asya Bilimleri Bölümü doktora adayları Robopoulou Maria ve Sanlioglou Christina ile ortak duyuru ile katılım, 2012.

"Mustafa Kemal Atatürk'ün Nutuk Adlı Eserinde Siyasi Söylemi ve Bunu Yunancaya Çevirmenin Zorlukları / "Ο πολιτικός λόγος του Μουσταφά Κεμάλ Ατατούρκ, όπως αποτυπώνεται στο βιβλίο του, ΝΟΥΤΟΥΚ, και οι δυσκολίες της μετάφρασής του στα Ελληνικά". Ulusal ve Kapodistrian Atina Üniversitesi, Türk Bilimleri ve Çağdaş Asya Bilimleri Bölümü ile Doğu Araştırmaları Derneği'nin düzenledikleri "Türkçeden Yunancaya Çeviri, Teorik ve Pratik Sorunlar" konulu Konferansta, 2011.

"Yunan Romancı Yannis Xanthoulis'in Eserlerinde İstanbul. Aya Sofya'dan bir Mozaik Taşının Serüveni" / "Η Κωνσταντινούπολη στο έργο του Έλληνα μυθιστοριογράφου Γιάννη Ξανθούλη: η περιπέτεια μια ψηφίδας από τα ψηφιδωτά της Αγίας Σοφίας". Beykent Üniversitesi tarafından İstanbul'da düzenlenen 1. Uluslararası Dünya Edebiyatında İstanbul Sempozyumu'nda, 2010.

"Yunan Roman Yazarlarının Eserlerinde İstanbul" / "Η Κωνσταντινούπολη στα έργα Ελλήνων συγγραφέων". Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Vakfı Atatürk Kültür Merkezi'nin Ankara'da düzenlediği "Dünyada İstanbul ve Türk Kültüründe İstanbul" konulu 7. Uluslararası Türk Kültürü Konferansı'nda, 2009.

"Türk Dilinde Ortaçlar, Yunan Dilinde İlgi Yantümceleri. Türkçede Parasentemler, Yunancada Sentagmalar", "Η εξειδίκευση της αναφοράς στην Τουρκική μέσω των (ρηματικών επιθέτων) Sıfat Fiil "-Y-An" και "-Dık + iyelik ekleri" και η εκμάθησή τους από ελληνόφωνους διδασκόμενους την Τουρκική: Συντάγματα της Ελληνικής και (παρα) συνθέματα της Τουρκικής". Ankara'da Türk Dil Kurumu tarafından düzenlenen 6. Uluslararası Dilbilim Konferansı'nda (Ulusal ve Kapodistrian Atina Üniversitesi, Türk Bilimleri ve Çağdaş Asya Bilimleri Bölümü Dilbilimi Prof. Dr. Eleni Sella ile birlikte), 2008.

"Türkçeyi Anadili Yunanca Olanlara Yabancı Dil Olarak Öğretmek: Millî ve Kapodistrian Atina Üniversitesi, Türk

Bilimleri ve Çağdaş Asya Bilimleri Bölümü Örneği", Atina, 1-2 Haziran 2007 / "Η διδασκαλία της Τουρκικής ως ξένης γλώσσας σε ελληνόφωνους ομιλητές: η περίπτωση του Τμήματος Τουρκικών Σπουδών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών". Prof. Dr. Eleni Sella Mazi ve öğretim üyesi Sofia Prokou ile Ulusal ve Kapodistrian Atina Üniversitesi, Türk Bilimleri ve Çağdaş Asya Bilimleri Bölümü'nün düzenlediği Uluslararası Sempozyum'da, Atina, 1-2 Ιουνίου 2007.

"Dostluk, Dayanışma, İkamet ve Ticaret Paktı" / "Το Σύμφωνο Φιλίας, Αλληλεγγύης, Εγκατάστασης και Εμπορίου". Atatürk Araştırma Merkezi tarafından Ankara'da düzenlenen 6. Uluslararası Mustafa Kemal Atatürk'ün Diğer Devletlerin Siyasi Gelişmeleri ve Politikalarına Etkisi konulu Konferans'ta, 2007.

"Mustafa Kemal Atatürk'ün" NUTUK "eserinin Yunancaya çevrilmesinin önemi" / Η σημασία της μετάφρασης του έργου του Μουσταφά Κεμάλ Ατατούρκ "NUTUK" στην ελληνική γλώσσα". Atatürk Kültür Merkezi tarafından Ankara'da düzenlenen "Türk Kültürü'nün Önemi ve Dünyaya Etkisi" konulu. 6. Dünya Türk Kültürü Konferansı'nda, 2005.

Kitaplar

Χαλιντέ Εντίμπ Αντίβαρ: Σκιαγραφώντας την ιδανική γυναίκα / Halide Edib Adıvar: İdeal kadını çizmek, Limon Yayınevi, Atina, 2014.

NUTUK, ο Μέγας Ρητορικός / Nutuk, Büyük Retorik, Mustafa Kemal Atatürk'ün Nutuk Adlı Eserinin Tercümesi ve Yorumu, (Πρώτος τόμος σελίδες 687, Δεύτερος τόμος σελίδες 629 / 1. C., 687 sayfa; 2. C., 629 sayfa). GEOLAB/ Εκδόσεις Παπαζήση / Papazisis Yayınları, Atina, 2009.

Σκιαγραφώντας την ιδανική γυναίκα / İdeal kadını çizmek, Χαλιντέ Εντίμπ Αντίβαρ / Halide Edib Adıvar, 2014.

Okul Kitapları

Temel Türkçe I,II,III ve Öğretmen Kitapları, (Sofia Prokou ile birlikte), Millî Eğitim Bakanlığı, Pedagoji Enstitüsü Yayınları, (2006 - 2008).

Türkçe I,II,III ve Öğretmen Kitapları, (Sofia Prokou ile birlikte), Millî Eğitim Bakanlığı, Pedagoji Enstitüsü Yayınları, (2006 - 2008).

Çeviriler

Συνάντηση στην Πόλη. Το παρόν και το Μέλλον. Κείμενα για τη ρωμαίικη κοινότητα της Κωνσταντινούπολης. Πρακτικά του Α' Συνεδρίου των Κωνσταντινουπολιτών στην Πόλη το 2006 / İstanbul'da buluşma. Bugün

ve Gelecek. İstanbul'daki Roma topluluğu hakkında metinler. 2006 yılında İstanbul'da İstanbulluların Birinci Konferansı tutanakları, Μετάφραση στα Ελληνικά όλων των εισηγήσεων των Τούρκων ομιλητών μεταξύ των οποίων είναι οι Mete Tuncay, Dilek Guven, M. Rıfat Akbulut, Baskın Oran κ.ά. / "Mete Tuncay, Dilek Güven, M. Rıfat Akbulut, Baskın Oran ve diğerleri dahil olmak üzere Türkçe konuşanların tüm sunumlarının Yunancaya çevirisi". Εκδόσεις Καλειδοσκόπιο / Kalidoskopio Yayınları, Atina, 2009.

Θρησκευτική Ζωή στην Ίμβρο και Ναοί / İmroz'da Dinî Hayat ve Kiliseler, Philadelphia Metropoliti Meliton Karras / Μητροπολίτη Φιλαδελφείας Μελίτωνα Καρρά. [İçinde]: Feryal Tansuğ, "İmroz Rumları Gükçeada Üzerine". Heyamola Yayınları, İstanbul, 2012, s. 50-79.

Αυτά που άκουσε η Μουριά / Dut Ağacının Duydukları, Güliz Beşe Erginsoy, Maro Mavropoulou, Burcu Tekaüt Çal ve Sebla Sarıdal Eczacıbaşı. Limon Yayınları, Atina, 2020.

Η μάνα του Ραίκ / Raik'in Annesi, Halide Edib Adıvar. (Yayınlanmamıştır), 2013

Σεβιγέ Ταλίπ / Seviye Talip, Halide Edib Adıvar. (Yayınlanmamıştır), 2013.

Dr. Marinos Sariyannis

Marinos Sariyannis, 1973 yılında Atina'da doğmuştur. Yunanistan'ın Resmo kentinde bulunan Akdeniz Araştırmaları Enstitüsü / Araştırma ve Teknoloji Vakfı - Hellas'ta (FORTH) Araştırma Direktörüdür. Yunanistan'daki Selanik Aristo Üniversitesi'nde (Ph.D. 2005) okudu ve İyonya Üniversitesi (Korfu) ve Girit Üniversitesi'nde (Resmo) ders verdi. 2007'den beri Akdeniz Araştırmaları Enstitüsü'nde araştırmacı olarak çalışıyor. Araştırma ilgi alanları "Erken modern dönem Osmanlı sosyal, kültürel ve entelektüel tarihi"dir. "A History of Ottoman Political Thought up to the Early Nineteenth Century / Erken Ondokuzuncu Yüzyıla Kadar Osmanlı Siyasi Düşüncesi Tarihi" (Leiden: Brill 2019) ve "Perceptions ottomanes du surnaturel / Osmanlı'nın Doğaüstü Algısı" "Modern zamanlarda bir İslam kültürünün entelektüel tarihi" (Paris: Les éditions du Cerf 2019) dahil olmak üzere birçok kitabın yazarıdır ve kırktan fazla makale yada kitap bölümü yazmıştır. Şu anda, Avrupa

Araştırma Konseyi finansman programı ERC-CoG 2017 kapsamında "GHOST: Osmanlı Doğaüstü Geleneğinin Coğrafyaları ve Tarihçeleri: Büyü, Harikulade ve Osmanlı Zihniyetlerinde Garip Olanları Keşfetmek" adlı beş yıllık bir araştırma projesine liderlik ediyor.

Makaleler

"'Mob', 'Scamps' and Rebels in 17th Century İstanbul: Some Remarks on Ottoman Social Vocabulary*", International Journal of Turkish Studies 11* / 1-2, 2005, s. 1-15.

"Aspects of Neomartyrdom: Religious Contacts, Blasphemy and Calumny in 17th Century İstanbul", *Archivum Ottomanicum 23*, 2005-2006, s. 249-62.

"Neglected Trades: Glimpses Into the 17th-Century İstanbul Underworld", *Turcica 38*, 2006, s. 155-79.

"Μια πηγή για την πνευματική ζωή της οθωμανικής Κρήτης του 18ου αιώνα / 18. yüzyıl Osmanlı Girit'in entelektüel yaşamı için bir kaynak", *Αριάδνη (Ariadne) 13,* 2007, s. 79-99.

"Prostitution in Ottoman İstanbul, Late Sixteenth-Early Eighteenth Century", *Turcica 40*, 2008, s. 37-65.

"Ottoman Critics of Society and State, Fifteenth to Early Eighteenth Centuries: Toward a Corpus for the Study of Ottoman Political Thought", *Archivum Ottomanicum 25*, 2008, s. 127-50.

"L'épitaphe ottomane musulmane (XVIe-XXe siècles). Contribution à une histoire de la culture ottoman / Osmanlı Müslüman Mezarlarının Kitabeleri (16. - 20. yüzyıllar). Osmanlı kültür tarihine katkı", Kitap incelemesi: Edhem Eldem Nicolas Vatin, Paris Louvain Dudley, MA: Peeters, 2007. *International Journal of Turkish Studies,* 15/1-2, 2009, s. 142-46.

"Συμβολή στην ιστορία του σιναϊτικού μετοχίου του Αγίου Ματθαίου στο Ηράκλειο / Kandiye'deki Aziz Matthew Sina Vakfı'nın Tarihine Katkı", *Αριάδνη (Ariadne) 16*, 2010, s. 137-168.

"Some Notes on the Ottoman Poll-Tax Reforms of the Late Seventeenth Century: The Case of Crete", *Journal of Economic and Social History of the Orient 54*, 2011, s. 39-61.

"Images of the Mediterranean in an Ottoman Pirate Novel from the Late Seventeenth Century", *Osmanlı Araştırmaları / The Journal of Ottoman Studies 39* [Thomas D. Goodrich onuruna makaleler, Bölüm I], 2012, s. 189-204.

"The Princely Virtues as Presented in Ottoman Political and Moral Literature", *Turcica 43*, 2011, s. 121-144.

“Ruler and State, State and Society in Ottoman Political Thought”, *Turkish Historical Review 4*, 2013, s. 83-117.

“Of Ottoman Ghosts, Vampires and Sorcerers: An Old Discussion Disinterred”, *Archivum Ottomanicum 30,* 2013, s. 195-220.

“Studies in Pre-Ottoman Turkey and the Ottomans”, Kitap incelemesi: Elizabeth A. Zachariadou, Ashgate Variorum (Variorum toplanan çalışmalar serisi) 2007, S. 15 + 332, *Küçük Asya Araştırmaları Merkezi Bülteni 19,* 2015, s. 401-406.

“Ajâ’ib ve gharâib: Ottoman collections of mirabilia and perceptions of the supernatural”, *Der Islam 92/2,* 2015, s. 442-467.

“Animals and People in the Ottoman Empire”, Kitap incelemesi: Suraiya Faroqhi (Edit.), (İstanbul: Eren 2010), *Turcica 46*, 2015, s. 358-361.

“The Dead, the Spirits, and the Living: On Ottoman Ghost Stories”, *Journal of Turkish Studies / Türklük Bilgisi Araştırmaları 44,* 2015).

“Μια πλαστή πηγή για τις σφαγές του 1821 στη Θεσσαλονίκη: ο “Χαϊρουλλάχ Εφέντης” του Αβραάμ Ν. Παπάζογλου / Selanik’teki 1821 katliamlarına sahte kaynak: Avraam N. Papazoglou’nun “Hayrullah Efendi’si”, *Μνήμων (Mnimon) 34*, 2015, s. 11-36.

“A History of Ottoman Economic Thought: Developments Before the Nineteenth Century”, Kitap incelemesi: Fatih Ermiş, London: Routledge 2014, *Historein 15,* 2015, s. 87-91.

“Ottoman Ideas on Monarchy Before the Tanzimat Reforms: Toward a Conceptual History of Ottoman Political Notions”, *Turcica 47,* 2016, s. 33-72.

“Η ναυμαχία της Ναυπάκτου από τη σκοπιά των ηττημένων / Kaybedenler açısından İnebahtı Deniz Muharebesi”, (E. Kolovos ile birlikte), *Τα Ιστορικά (Tarihsel) 65,* 2017, s. 131-148.

“‘Temporal modernization’ in the Ottoman pre-Tanzimat context”, *Balkan Çalışmaları 53,* 2017, s. 230-262.

“Ottoman Puritanism and its Discontents: Aḥmad al-Rūmī al-Āqḥiṣārī and the Qāḍīzādelis”, Kitap incelemesi: Mustapha Sheikh, Oxford: Oxford Üniversitesi Yayınları 2016, *SOAS Bülteni 80/3,* 2017, s. 592-594.

“The Proper Order of Things: Language, Power, and Law in Ottoman Administrative Discourses”, Kitap incelemesi: Heather L. Ferguson, Calif.: Stanford University Press, 2018. *Uluslararası Orta Doğu Araştırmaları Dergisi 51,* 2019, s. 498-499.

“The Imperial Harem, trans”. Kitap incelemesi: Leslie Peirce, Atina 2018.

Ιστορία της Τέχνης (Sanat Tarihi) 8, 2019, s. 197-199.

"Unseen Rebels: The 'Mob' of İstanbul as a Constituent of Ottoman Revolt, Seventeenth to Early Nineteenth Centuries", *Turkish Historical Review (Türk Tarih İncelemesi) 10,* 2019, s. 155-188.

"Obituary: Elizabeth A. Zachariadou (1931-2018)", *The Journal of Ottoman Studies (Osmanlı Araştırmaları Dergisi) 55*, 2020, s. 339-441.

"Cultural and Political Synchronicity vs. Economic and Social Diversity: What Global 'Early Modernity' Does Not Explain", *Journal of the Ottoman and Turkish Studies Association (Osmanlı ve Türkiyat Araştırmaları Derneği Dergisi) 7.1,* 2020, [Erken Osmanlı Moderninin İzinde], s. 61-63.

"The limits of going global: The case of Ottoman Enlightenment(s)", *History Compass (Tarih Pusulası 2020)* [https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/hic3.12623].

"Studying Ottoman views of the supernatural: the state-of-the-art and a research agenda", *Acaib: Osmanlı'nın doğaüstü algısı üzerine ara sıra yayınlanan makaleler 1,* 2020, s. 5-20 [https://doi.org/10.26225/se2r-f887].

"Knowledge and control of the future in Ottoman thought", *Acaib: Osmanlı'nın doğaüstü algısı üzerine ara sıra yayınlanan makaleler 1,* 2020, s. 49-84 [https://doi.org/10.26225/ weyr-2s98].

Kitaplar

Η απόλαυση στην οθωμανική Κωνσταντινούπολη / Osmanlı İstanbul'unda Keyif, Atina, Periplous, 2003.

The Ottoman Empire, the Balkans and the Greek Lands: Studies in Honor of John C. Alexander / Osmanlı İmparatorluğu, Balkanlar ve Yunan Toprakları: John C. Alexander Onuruna Çalışmalar, (E. Kolovos, Ph. Kotzageorges, and S. Laiou, editörler ile birlikte), İstanbul, Isis Yayınları, 2007.

Ιεροδικείο Ηρακλείου. Πέμπτος Κώδικας, 1673-1675/1688-1689 / Kandiye Şeriyye Mahkemesi. Beşinci Sicil, 1673-1675 / 1688-1689, M. Varoucha, Ph. Chaireti, M. Sariyannis, Edit. E. A. Zachariadou, Herakleion, 2008.

Ιεροδικείο Ηρακλείου. Τέταρτος Κώδικας, 1672-1674/1683-1686 / Kandiye Şeriyye Mahkemesi. Dördüncü Sicil, 1672-1674/1683-1686, G. Aivali, Ph. Chaireti, S., Photeinou, M. Sariyannis, Edit. E. A. Zachariadou, Herakleion, 2010.

New Trends in Ottoman Studies. Papers presented at the 20th CIEPO Symposium, Rethymno, 27 June 1 July 2012 / Osmanlı Araştırmalarında Yeni Eğilimler. 20. CIEPO Sempozyumunda sunulan bildiriler, Resmo, 27 Haziran 1 Temmuz 2012, M. Sariyannis (Baş Editör, Editörler: G. Aksoy-Aivali, M. Demetriadou, Y. Spyropoulos, K. Stathi, Y. Vidras; Danışman Editörler: A. Anastasopoulos, E. Kolovos), Resmo: Girit Üniversitesi, Akdeniz Araştırmaları Tarih ve Arkeoloji Enstitüsü Bölümü / Araştırma ve Teknoloji Vakfı-Hellas, 2014 (dijital baskı).

Ιεροδικείο Ηρακλείου. Δεύτερος Κώδικας, μέρος Α΄: 1661-1670 / Kandiye Şeriyye Mahkemesi. İkinci Sicil, bölüm AD: 1661-1670, G. Aivali, E. Kolovos, M. Sariyannis, Edit. E. A. Zachariadou, Herakleion, 2014.

Ottoman Political Thought up to the Tanzimat: A Concise History / Tanzimat'a Kadar Osmanlı Siyasi Düşüncesi: Kısa Bir Tarih, (e-kitap), IMS / FORTH, Resmo, 2015[http://ottpol.ims.forth.gr/?q=content/book].

A History of Ottoman Political Thought Up to the Early Nineteenth Century / Ondokuzuncu Yüzyılın Başlarına Kadar Osmanlı Siyasi Düşünce Tarihi, Leiden: E.I.J. Brill, 2019.

Political Thought and Practice in the Ottoman Empire. Halcyon Days in Crete IX: A Symposium Held in Rethymno / Osmanlı Devletinde Siyasal Düşünce ve Uygulama. Girit'te Halcyon Günleri IX: Resmo'da Düzenlenen Bir Sempozyum, M. Sariyannis (Edit.), 9-11 Ocak 2015, Resmo, Girit Üniversitesi Yayınları, 2019.

Perceptions ottomanes du surnaturel. Aspects de lhistoire intellectuelle dune culture islamique à lépoque moderne / Osmanlı Doğaüstü Algıları. Modern İslam Kültürünün Entelektüel Tarihinin Yönleri, [Ecole Pratique des Hautes Etudes 13 Konferansları], Paris, Cerf Yayınları, 2019.

Οθωμανικές αφηγήσεις για την Ελληνική Επανάσταση. Από τον Γιουσούφ Μπέη στον Αχμέτ Τζεβντέτ Πασά / Yunan Devrimi ile ilgili Osmanlı anlatıları. Yusuf Bey'den Ahmet Cevdet Paşa'ya, S. Laiou – M. Sariyannis, Atina, 2019.

Çeviriler

The Ottoman Empire, 1700-1922 / Osmanlı İmparatorluğu, 1700-1922, Donald Quataert, Cambridge 2000, İngilizceden Yunancaya çevrildi ve Η Οθωμανική Αυτοκρατορία, 1700-1922 olarak yayınlandı, Atina, 2006.

An Economical and Social History of Ottoman Empire / Osmanlı İmparatorluğunun Ekonomik ve Toplumsal Tarihi, H. İnalcık, D. Quataert ile, C. I, Cambridge 1994, (Edit.) M. Sariyannis,

(çev.) M. Demetriadou, İngilizceden Yunancaya çevrildi ve *Οικονομική και κοινωνική ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας* olarak yayınlandı, Atina, 2008, (İkinci C., 2010'da basılacak).

Doç. Dr. Nikos Andrikos

(1982-)

Dr. Nikos Andrikos, 1982 yılında Midilli'de doğdu. 2004-2007 yılları arasında İstanbul'da yaşadı ve Mehmet Erenler (bağlama), Yücel Paşmakçı (Türk halk müziği tavırları-derleme metotları), Şahin Gültekin (Şan-Repertuvar) gibi eski kuşak TRT sanatçılarından eğitim aldı. 2006-2007 yıllarında Türk halk müziği alanında, Haliç Üniversitesi Konservatuvar Yüksek Lisans Programı'na misafir öğrenci-araştırmacı olarak katılmıştır. O dönemde İstanbul Rum Patrikhanesi'nde muganni olarak çalıştı ve müzikoloji alanında çeşitli araştırmalar yaptı. 2010 yılında İonio Üniversitesi Müzikoloji Bölümü'nde "19. asırda İzmir'de Kilise Musîkısi" başlığı altında tezini sunup doktora derecesini aldı. 2009-2011 yıllarında Arta Epirus Teknik Üniversitesi'nde Halk ve Geleneksel Müziği Fakültesi'nde bağlama ve "Makam Nazariyatı" dersleri vermiştir. Bilimsel dergilerde Doğu müziğine ait olan makamsal -hem sanat hem de halk- sistemlerdeki Nazariyat hakkında hazırladığı makaleleri yayımlandı. 2011'de Midilli adasında Doğu Müziği Eğitim Merkezi'ni (KESAM) kurdu. Bugün hala araştırma, performans ve eğitim alanında değişik faaliyetler gösteren merkezi yönetmeye devam etmektedir. KESAM İspanya, Fransa, Türkiye, Hollanda, Kıbrıs, İsrail, İtalya ve Yunanistan'ın her yerinden gelen öğrencilere, araştırmacılara, müzisyenlere, Doğu müziği ile ilgilenen ve eğitim almak isteyenlere eğitim vermektedir. Bu çerçevede bağlama, lavta, tanbur, ud gibi enstrümanların yanısıra Türk sanat müziği nazariyatı, repertuvar ve şan öğretilmektedir. KESAM Avrupa Birliği destekli proje ve araştırma programlarını sürdürüp aynı zamanda Osmanlı Musîki orkestrasıyla konserler vermekte ve kayıtlar da yapmaktadır (Bak. İnternet erişimi: https://youtu.be/xOzT51-U3Ok).

Nikos Andrikos yurtiçi ve yurtdışında, Almanya, Portekiz, İngiltere, İtalya, İsrail, Bulgaristan, Türkiye, Fransa gibi birçok ülkede bulunup konserler verdi ve Derya

Türkan, Göksel Baktagir, Yurdal Tokcan gibi Türk Sanatçılar ile ortak çalışmalar yaptı. Türkiyenin Ayvalık, İzmir, Alaçatı, Sinop, Bozcaada gibi farklı illerinde solo-resitaller ve konserler verdi. 2014'te saz semaîsi, oyun havaları ve zeybek gibi formlarda kendi bestelediği eserlerden oluşan "Motivasyon" adında ilk albümünü çıkardı (Bak. İnternet erişimi: https://youtu.be/20740onqCBU).

Andrikos'un "Şarkı, Kanto, Gazel, Saz Semaîsi, Taksim" bestelerini içeren "Sedef" albümü Kalan Müzik (Z) tarafından 2017'de piyasaya çıktı (Bak. İnternet erişimi: https://youtu.be/h-UgUPnCP8o). Saz semaîsi ve şarkı formlarına ait eserlerinin notaları "www.neyzen.com" sitesinde mevcuttur. Böylece Osmanlı musikisinin formlarına ait besteleri Türk sanat müziğinin kapsamına alınmaktadır.

2017'den itibaren Yanya Üniversitesine ait olan Arta'daki Müzik Eğitimleri Fakültesi'nde kadrolu Doçent olarak bağlama, lavta, "Osmanlı Musikisinin Tarihi", "Makam Nazariyatı", "Makam Analizi-Morfolojisi", "Makamsal Besteleme-İmprovizasyon" gibi dersleri öğretmektedir. Üniversitenin büniyesinde Doçent Dr. Markos Skoulios ile birlikte "Narda" müzik grubunu yönetmekle beraber, Türk sanat müziği repertuvarından oluşan konserler vermektedir. Ayrıca, akademik alanda (Yunanca: ΕΒΟΜΙΠ) Balkan ve Osmanlı Müzik, Tarih ve Kültür Araştırma ve Uygulama Merkezi'inde Osmanlı musikisi hakkında çeşitli araştırmalarını sürdürmektedır. Bununla beraber "Intercommunal Musical Geographies of the Late İstanbul" adında Üniversiteler arası çok disiplinli araştırma projesine bilimsel danışman olarak katkıda bulunmaktadır. Söz konusu projede 19. asırda Rum müzisiyenler tarafından matbu mecmularındaki Osmanlı musikisinde çeşitli bestekârlara ait eserlerin notalarını Bizans notasyonundan (Parasimantiki) Avrupa nota yazma sistemine aktarmaktadır. Nikos Andrikos, Yunanistan'da Osmanlı musikisinin farklı alanlarında sıkça verdiği seminer, açıklamalı konser ve konuşmalarının yanısıra müzik grupları oluşturup konserler icra etmektedir. "Makam" dergisinde röportajı yayınlanan Andrikos, "Sinafi Trio" grubunun "İho" adlı albümünün de sunumunu yaptı. Aşağıda belirtilen bütün makaleleri "https://uoi.academia.edu/NikosAndrikos" internet adresinde mevcuttur.

Kitaplar

Η Εκκλησιαστική μουσική της Σμύρνης (1800-1922) / İzmir'de Kilise Musîkısi (1800-1922), (2012), I baskı, Selanik: Μέθεξις yayınları (2015), II baskı, Atina: Τόπος Yayınları.

Makaleler

"Towards a Re-Approach of Makam Theory Based on Practice and Repertoire: The Case of the Segah Phenomena / Pratik ve Repertuvara Dayalı Makam Teorisine Yeniden Yaklaşıma Doğru: Segah Makamı Örneği", *Ethnomusicology Journal (Etnomüzikoloji Dergisi) Yıl: 3* • S. 2, 2020.

"Konstantinos Psahos'un 1908'de Bizans Notasyonunda Çeçen Kızı Notalaması"*, Yegah Mûsikisî Dergisi* / Haziran, C.3, S. 1, 2020.

"Urban Songs From İstanbul, Smyrna and Mytilene (19th-20th Century) / İstanbul, İzmir ve Midilli'den Şehir Şarkıları (19.-20. Yüzyıl)", (İngilizce ve Türkçe açıklamalı konser), Etnomüzikoloji Derneği, *Uluslararası Etnomüzikoloji Sempozyumu, Dünyada ve Türkiye'de Etnomüzikolojinin Dünü, Bugünü, Yarını Sempozyum Bildiri Kitabı (Past, Present and Future of Ethnomusicology in the World and Turkey Book of Symposium Proceedings)*, Bursa 2020, (2020), [İnternet erişimi: https://youtu.be/LXwPz2mTlZM].

"The transcription of Çeçen Kızı in Byzantine notation by Konstantinos Psahos in 1908", (Yunan Dünyasının Popüler Müziği) Atina'daki İngiliz Okulu, 2019, (Yayınlanacak).

"19. yy. İzmir Kilise Müziği", Aziz Vukolos Kilisesi Kültür Merkezi, (Aya Vukla Kilisesi - Basmane / İzmir), İzmir Büyükşehir Belediyesi, 30 Kasım 2017, (Açıklamalı konser).

"Τουρκόφωνοι Πολυχρονισμοί και Άσματα Εγκωμιαστικά στον Σουλτάνο Abdülhamit τον Β', μελοποιημένα από εκκλησιαστικούς συνθέτες" / Rum muganniler tarafından Sultan İkinci Abdülhamite Türkçede bestelenmiş Medhiyyeler", Müzik Konuşması, İyon Üniversitesi Müzik Çalışmaları Bölümü Müzikolojik Periyodik Yayını (Περιοδική Έκδοση Τμήματος Μουσικών Σπουδών, Ιονίου Πανεπιστημίου), S. 10, Gavriilidis Yayınları, Atina, 2012.

Nikolaos Bryzidis

Nikolaos Vryzidis Atina'da doğdu. Londra Üniversitesi'nde Doğu ve Afrika Çalışmaları Okulu'nda Doğu Akdeniz'de sanat tarihi ve arkeoloji okudu, geç Orta Çağ ve erken modern zamanların maddi

kültürü üzerine uzmanlaştı. 2015 yılında aynı üniversitede tamamlanan doktora tezi, kültürel osmozun bir ifadesi olarak Osmanlı döneminin Rum Ortodoks dini kıyafetlerinin estetiğini ele aldı. İngiliz Eğitim Bakanlığı (Sanat ve Beşerî Bilimler Araştırma Konseyi), Atina'daki İngiliz Okulu, Barakat Trust (Oxford Üniversitesi) ve diğerlerinde bursiyer olarak görev yaptı. Ayrıca Türk Kültür Vakfı ve Anadolu Medeniyetleri Araştırma Merkezi (Koç Üniversitesi) bursiyeri olarak İstanbul'daki tekstil koleksiyonları üzerine yerinde araştırmalar yaptı.

2016 yılında Benaki Müzesi ile iş birliği içinde Atina'daki British School'un himayesinde Akdeniz kumaşı üzerine uluslararası bir konferans düzenledi. Bu konferansın tutanakları 2020 yılında Brepols yayınevi himayesinde yayınlandı. Uluslararası konferanslara katılmış ve saygın bilimsel dergilerde Yunanistan'da Osmanlı sanatı ile ilgili çalışmaların yanı sıra başka konularda da çalışmalar yayınlamıştır. Şu anda, tezini akademik monografiye çevirmek için Selanik Aristoteles Üniversitesi'nde doktora sonrası araştırmacı olarak çalışıyor. Akademik ilgi alanları, halen araştırdığı konular olan Geç Bizans ve Osmanlı İmparatorluğu'ndaki kültürlerarası sanatsal diyaloglara odaklanmaktadır.

Makaleler

"An Early Modern Syncretism: Greek Clerical Costume in the Ottoman Empire", *Byzantina: Annual Review of the Byzantine Research Centre 37* (2021 Baharında Çıkacak).

"Recreating a society's material culture: Textiles from the Trikke codex EBE 1471", *Analecta Stagorum et Metereorum 1* (2021 Baharında Çıkacak).

"Recreating a society's material culture: Textiles from the Trikke codex EBE 1471", *Analecta Stagorum et Metereorum 1* (2021 Baharında Çıkacak).

"Textiles and Ceremonial of the Greek Church under the Ottomans: New Evidence on Hil'ats, Kaftans, Covers and Curtains", [İçinde]: S. Erdoğan İşkorkutan and Ö. Felek (Konuk Edit.), *Osmanlı ve Türk Araştırmaları Derneği Dergisi (JOTSA) 6.1,* 2019, s. 61-80.

"Threads of Symbiosis: Ottoman Silks for the Christian Market", *Doğu Hristiyan Dergileri (OCP) 84.1,* 2018, s. 133-66.

"Persian Textiles in the Ottoman Empire: Evidence from Greek Sacristies", *Iran-Journal of the British Institute of Persian Studies 56.2,* 2018, s. 228-36.

"Ottoman textiles and Greek clerical vestments: prolegomena on a neglected aspect of ecclesiastical material culture",

Byzantine and Modern Greek Studies (BMGS) 42.1, 2018, s. 92-114.

"Towards a History of the Greek hil'at: An Interweaving of Byzantine and Ottoman Traditions", Convivium, Exchanges and Interactions in the Arts of Medieval Europe, *Byzantium, and the Mediterranean 4.2,* 2017, s. 176-91.

"A Preliminary Note on the Greek Church's Use of Ottoman Textiles", *Transactions of the Oriental Ceramic Society 80,* 2015-6, s. 83-94.

Kitap Bölümleri

"The double life of 'oriental' textiles at the Byzantine & Christian Museum, Athens: interpreting storage and displayability of Ottoman fabrics in twentieth-century Greece", Vryzidis, N. & Papastavrou, E. [İçinde]: S. Kavita & M. Brusius (Edit.), *Museum Storage and Meaning: Tales from the Crypt,* Routledge, London, 2017, s. 218-27.

"Animal motifs in Asian silks used by the Greek Church: A case study of Christian acculturation", [İçinde]: N. Vryzidis (Edit.), *The Hidden Life of Textiles in the Medieval and Early Modern Mediterranean: Contexts and Cross-cultural Encounters in the Islamic, Latinate and Eastern Christian Worlds,* Brepols, Turnhout, 2020, s. 155-83.

Bildiriler

"Islamic Material Culture in Late Byzantine and Early Modern Greek Contexts: Shifting Meanings and Methodological Problems", [İçinde]: B. J. Walker and A. al-Ghouz (Edit.), *Living with Nature and Things: Contributions to a New Social History of the Middle Islamic Periods,* Bonn Üniversitesi Yayınları, Bonn, 2020, s. 421-48.

"Italian and Ottoman Textiles in Greek Sacristies: Parallels and Fusions", Papastavrou, E. & Vryzidis, N. [İçinde]: M. Bernardini, A. Taddei and M. D. Sheridan (Edit.),*15. Uluslararası Türk Sanatı Kongresi Bildirileri,* T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Napoli Üniversitesi "l'Orientale", Doğu C.A. Nallino Enstitüsü, Ankara, Napoli ve Roma, 2018, s. 677-87 (Baş yazar).

"Sacred Patchwork: Patterns of Textile Reuse in Greek Vestments and Ecclesiastical Veils during the Ottoman Period", Papastavrou, E. & Vryzidis, N. [İçinde]: S. Yalman and I. Jevtić (Edit.), *Spoil reenkarne edildi: Anadolu Medeniyetleri Araştırma Merkezi 10. Yıllık Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, ANAMED Yayınları, İstanbul, 2018, s. 251-78.

"Animal motifs in Asian silks used by the Greek Church: A case study of Christian acculturation", [İçinde]: N. Vryzidis (Edit.), *The Hidden Life of Textiles in the Medieval*

and Early Modern Mediterranean: Contexts and Cross-cultural Encounters in the Islamic, Latinate and Eastern Christian Worlds, Brepols, Turnhout, 2020, s. 155-83.

"Islamic Material Culture in Late Byzantine and Early Modern Greek Contexts: Shifting Meanings and Methodological Problems", [İçinde]: B. J. Walker and A. al-Ghouz (Edit.), *Living with Nature and Things: Contributions to a New Social History of the Middle Islamic Periods,* Bonn Üniversitesi Yayınları, Bonn, 2020, s. 421-48.

"Textiles and Ceremonial of the Greek Church under the Ottomans: New Evidence on Hil'ats, Kaftans, Covers and Curtains", [İçinde]: S. Erdoğan İşkorkutan & Ö. Felek (Konuk Edit.), *Osmanlı ve Türk Araştırmaları Derneği Dergisi (JOTSA) 6.1,* 2019, s. 61-80.

"Threads of Symbiosis: Ottoman Silks for the Christian Market", *Doğu Hıristiyan dergisi (OCP) 84.1,* 2018, s. 133-66.

"Persian Textiles in the Ottoman Empire: Evidence from Greek Sacristies", *İran-İngiliz Farsça Araştırmalar Enstitüsü Dergisi 56.2,* 2018, s. 228-36.

"Italian and Ottoman Textiles in Greek Sacristies: Parallels and Fusions", Papastavrou, E. & Vryzidis, N. [İçinde]: M. Bernardini, A. Taddei & M. D. Sheridan (Edit.), Proceedings of the 15th International Congress of Turkish Art, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Napoli Üniversitesi "l'Orientale", Doğu C.A. Nallino Enstitüsü, Ankara, Naples ve Roma, (Baş yazar), 2018, s. 677-87.

"Sacred Patchwork: Patterns of Textile Reuse in Greek Vestments and Ecclesiastical Veils during the Ottoman Period", Papastavrou, E. & Vryzidis, N. [İçinde]: S. Yalman & I. Jevtić (Edit.), *Spoil reenkarne oldu: Anadolu Medeniyetleri Araştırma Merkezi 10. Yıllık Sempozyumu Bildiriler Kitabı.* İstanbul, ANAMED Yayınları, 2018, s. 251-78.

Sofia Prokou

(1957-)

Sofia Prokou 1957 yılında İstanbul'da doğmuştur. İki çocuk annesidir. 1974-1977'de Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Bölümünündeki öğrenimini terk ederek Belçika Louvain Üniversitesi'nde (Université Catholique de Louvain) Felsefe Bölümü'nde öğrenimine devam etmiştir.

Lisans diplomasından sonra aynı üniversite'nin Ekonomi ve Sosyal Bilimler Fakültesi'nin Gelişmekte Olan Ülkeler Araştırmaları Enstitüsü'nde (Institut d' Etudes des Pays en Développement) Yüksek Lisans Programı'nı tamamlamıştır (Louvain-la-Neuve, 1979 - 1985). 1984 - 1985 yıllarında, Avrupa Toplulukları Komisyonu, Komisyon Genel Sekreterliği İnsan Hakları Departmanında, Bayan Daniela Napoli yönetiminde on aylık uygulamalı eğitim almıştır. Yine 1985 - 1986 yıllarında Avrupa Topluluğu Komisyonu'nun Konferans Tercümanlığı Hizmetinde (Service Communautaire d'Interprètes de Conférence - SCIC) K. Marques yönetiminde, ardıl ve simültane çeviri alanında dört aylık eğitim almıştır.

1999 - 2010 yılları arasında Ege Üniversitesi, Akdeniz Araştırmaları Bölümünde kadrolu öğretim üyesi, 2003-2007 yıllarında sözleşmeli ve 2010 güz döneminden bugüne kadar, kadrolu öğretim üyesi olarak Millî ve Kapodistrian Atina Üniversitesi, Türk Araştırmaları ve Çağdaş Asya Araştırmaları Bölümü'nde Türk Dili okutmanı olarak görevini sürdürmektedir. Ayrıca, Ekim 2009'dan 2021'e kadar Ulusal ve Kapodistrian, Atina Üniversitesi "Dil Ölçme ve Sertifikasyon Sisteminin Geliştirilmesi", "Türkçe" alt projesi çalışmalarına araştırma görevlisi olarak, konu seçme, koordinatör, eğitim başkanı, değerlendirici olarak katılmıştır. Eylül 2001 tarihinden günümüze kadar Ege Üniversitesi, Akdeniz Araştırmaları Bölümü'nün, Dilbilim Bölümü'ndeki Güneydoğu Akdeniz Dil Araştırma Ekibi'nde yer almaktadır.

Kitaplar

Συγκριτική ανάλυση Τουρκικής – Ελληνικής: Γραμματική ανάλυση και εκμάθηση της Τουρκικής ως ξένης γλώσσας / Türkçe - Yunanca karşılaştırmalı analizi: Dilbilgisi analizi ve Türkçenin yabancı dil olarak öğrenilmesi, (Haz. Varlokosta, S., Revythiadou, A., Spyropoulos, V., Papadopoulou, D., Kaili, Ch., Prokou, S. & K. Nikolou), 2008. Γραμματική Περιγραφή της Τουρκικής. Παραδοτέο έργο του ερευνητικού προγράμματος ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ I: Ενίσχυση ερευνητικών ομάδων στα πανεπιστήμια / Türkçenin Dilbilgisel Tanımı. Araştırma programının teslim edilebilir projesi PYTHAGORAS I: Üniversitelerdeki araştırma ekiplerinin güçlendirilmesi (Yayınlanmamış).

Türkçe Öğretim Kitapları

Temel Türkçe III, Γ΄ Γυμνασίου / Temel Türkçe III, Ortaokul 3, (M. Mavropoulou ile birlikte), Atina, Millî Eğitim ve Dinayet Bakanlığı, Pedagoji Enstitüsü, 2008.

Temel Türkçe II, Β΄ Γυμνασίου / Temel Türkçe II, Ortaokul 2, (M. Mavropoulou ile birlikte), Atina, Millî Eğitim ve Dinayet Bakanlığı, Pedagoji Enstitüsü, 2007.

Temel Türkçe I, Α΄ Γυμνασίου / Temel Türkçe I, Ortaokul 1, (M. Mavropoulou ile birlikte), Atina, Millî Eğitim ve Dinayet Bakanlığı, Pedagoji Enstitüsü, 2007.

Türkçe III, Γ΄ Γυμνασίου / Türkçe III, Ortaokul 3, (M. Mavropoulou ile birlikte), Atina, Millî Eğitim ve Dinayet Bakanlığı, Pedagoji Enstitüsü, 2008.

Temel Türkçe II, Β΄ Γυμνασίου / Temel Türkçe II, Ortaokul 2, (M. Mavropoulou ile birlikte), Atina, Millî Eğitim ve Dinayet Bakanlığı, Pedagoji Enstitüsü, 2008.

Temel Türkçe I, Α΄ Γυμνασίου / Temel Türkçe I, Ortaokul 1, (M. Mavropoulou ile birlikte), Atina, Millî Eğitim ve Dinayet Bakanlığı, Pedagoji Enstitüsü, 2008.

İlkokul Türkçe Ders Kitabı, (Φαλιέρη Μ., δημοσίευση με ψευδώνυμο / Falieri M., takma adı altında yayın), Atina, ΟΕΔΒ / OEDB, 1993.

Makaleler

"Παρουσίαση του ηλεκτρονικού ιστότοπου www.kedieg.gr / www.kedieg.gr web sitesinin tanıtımı" [İçinde]: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde YENİ ÇALIŞMALAR, (Haz. Prokou, S., Kaili, H., Karantzola, E. & M. Soukalopoulou), [8. Dünyada Türkçe Öğretimi Sempozyumu Duyuruları (6-8 Mart 2009)], (Editörler: N. Engin Uzun, M. Ertan Gokmen, Cemil Kurt), Ankara Üniversitesi, TÖMER, Ankara, 2010, s. 127-134.

Τα γραμματικά φαινόμενα στη διδασκαλία της Τουρκικής ως ξένης γλώσσας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα / Yunanistan'da yüksek öğretimde Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde gramer fenomeni", (Haz. Kaili, Ch., Prokou, S., Tseltek A.), Υπό δημοσίευση στα Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου με τίτλο Η διδασκαλία των ξένων γλωσσών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση ΙΙΙ / Yüksek Öğretimde Yabancı Dil Öğretimi III başlıklı Uluslararası Konferans Bildirilerinde yayınlanmaktadır, Ηγουμενίτσα / Igoumenitsa, Ekim 2009.

"Case morphology and word order in L2 Turkish: Evidence from Greek learners". Papadopoulou, D., Varlokosta, S., Spyropoulos, V.,Kaili, H., Prokou, S.& Revithiadou, A., 2008, (*Second Language Research Dergisi'nde* yayına kabul edildi).

"Turkish accentuation revisited: A compositional approach to Turkish stress". Revithiadou, A., Kaili, H., Prokou, S., & M.-A. Tiliopoulou. [İçinde]: Advances in Turkish Linguistics: Proceedings of the 12th International Conference on Turkish Linguistics Proceedings of the 12th

International Conference on Turkish Linguistics, (Editörler) S. Yağcıoğlu, A. Cem Değer, Ö. Koşaner & A. Çeltek. İzmir, Dokuz Eylül Yayınları, 2006, s. 37-50.

Sözlükler

Τουρκοελληνικο Λεξικο / Türkçe Yunanca Sözlük, F. Tuncay, L. Karatzas, Κέντρο Ανατολικών Γλωσσών και Πολιτισμού / Doğu Dilleri ve Kültürü Merkezi, Atina, 2000. (Συμμετοχή / Katılım: Τελευταίος έλεγχος / Son okuma).

Ελληνοτουρκικο Λεξικο / Yunanca Türkçe Sözlük, (çev.) Toula Alectoridou ve diğerleri, Atina, Εκδόσεις Ροδαμός / Rodamos Yayınları, 1994. (Συμμετοχή στη μετάφραση / Çeviriye katkı: μετάφραση λημμάτων που αρχίζουν με το γράμμα "μ" / "m" harfiyle başlayan kelimelerin çevirisi).

Tuğçe Saklıca Rigatos

(1972-)

1972'de İstanbul'da doğdu. 1989 yılında girdiği Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden 1993'te iyi dereceyle mezun oldu. 1993-2001 yılları arasında İstanbul ve Nevşehir'de çeşitli kolej ve devlet okullarında Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni olarak görev yaptı. Bu dönemde farklı şiir dinletileri, tiyatro oyunları, anma günleri düzenledi. 2000 yılında Türkiye Kapadokya Çocuk Meclisi organizasyonundaki başarıları nedeniyle Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 'Takdirname' ile ödüllendirildi. 2001 yılında evlenip Atina'ya yerleşti. 2005-2015 tarihleri arasında Yunanlılara Türkçe öğreten çeşitli yabancı dil okullarında çalıştı. 2014-2016 yılları arasında Ege Üniversitesi (Rodos) Akdeniz Araştırmaları Bölümünde Türkçe okutmanı olarak görev yaptı. 2018 yılında aynı üniversitede Güneydoğu Akdeniz Dilleri ve Dilbilim alanındaki yüksek lisansını birincilikle tamamladı. 2016-2019 yılları arasında aynı zamanda üyesi de olduğu Yunanistan Güneydoğu Avrupa Araştırmaları Merkezinde Türkçe Bölümünün sorumlusu ve Türkçe okutmanı olarak çalıştı. Aynı kurumda Türkçe, Türk ve Osmanlı tarihi, müziği, sanatı ve kültürü üzerine yirminin üzerinde konuşma organize etti. Bu arada kitap bölümleri, makaleler yazdı, kitap editörlüğü ve çeviriler yaptı, kongrelere katıldı. Atina Üniversitesi, Marmara

Üniversitesi gibi kurumlarda düzenlenen konferanslara Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, Türkçede zarf işlevli yan cümleler gibi konularda konuşmacı olarak katıldı.

Araştırma alanları arasında Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, diller arası etkileşim, uygulamalı dilbilim, söylem analizi, Türk Edebiyatı, yakın tarih, Türk-Yunan ilişkileri ve mizah bulunmaktadır. Çok iyi derecede Yunanca ve İngilizce bilmektedir.

Kitap Bölümleri

"Humorous Constructions of the "Other" in the Greek and Turkish Press: Political Cartoons in 1955, 1974 and 1999". 2019. Tuğçe Saklıca Rigatos & Marianthi Georgalidou. Mediterranean Language Review. Vol: 26. 2019. Edited by Werner Arnold, Matthias Kappler, Till Stellino and Christian Voß. Harrassowitz Verlag· Wiesbaden.

"Çizginin Gücü: 6/7 Eylül Olayları ve Türk ve Yunan Karikatürleri. Sözde Masum Milliyetçilik". 2010. Kitap Yayınevi, İstanbul 2010. Edit. Herkül Millas. https://www.kitapyayinevi.com/sozde-masum-milliyetcilik (Kitap Yunanca'ya da çevrilmiş ve 2019 yılında Atina'da "Ο 'αθώος' εθνικισμός" adıyla Aleksandria yayınlarından çıkmıştır.)

Makaleler

"Türk ve Yunan basınında "Öteki"'nin inşasında mizah: 1955, 1974, 1999 yıllarında karikatürler / Η χιουμοριστική κατασκευή του "Άλλου" στον ελληνικό και τουρκικό τύπο: Οι γελοιογραφίες *του 1955, 1974, 1999". Tuğçe* Saklıca Rigatos & Marianthi Georgalidou. University of Westminster. International Conference on Greek Linguistics (ICGL 13) Proceedings of the 13th international conference on Greek linguistics. University of Westminster. London.

"Converbs in Turkish and Greek / Türkçe ve Yunanca'da Ulaçlar". George Kotzoglou, Sofia Prokou & Tuğçe Saklıca Rigatos. *Atina Üniversitesi Dilbilim Bölümü tarafından çıkarılan yıllık Dilbilim Dergisinde yayınlanmıştır.*

"Çizginin Gücü". *Ta Nea Gazetesi Özel Eki. Ta Nea daily / History section.* Atina, 6- 7 September 2017.

Çeviriler

Karşı Kıyıdan Hikayeler / Ιστορίες από την άλλη όχθη, Proje sorumlusu ve editör olarak görev aldığı eserde Murathan Mungan, Petros Markaris, Gamze Arslan, Herkül Millas, Seçkin Erdi, Mevsim Yenice, Gaye Boralıoğlu, Kutay Sandıkçı, Selcan Özgür gibi anadili Türkçe olan veya Türkçe yazan yazarların hikayeleri, Türkçe

öğrenen yetişkin öğrenciler tarafından Yunanca'dan Türkçe'ye çevrilmiş, hem iki dilli (Türkçe ve Yunanca) hem de sadece Yunanca olarak Keimena Yayınevi tarafından yayına hazırlanmıştır. Kitap basım aşamasındadır.

Bir Mizah Ustası Nasreddin Hoca / Ένας Σατιρικός Θυμόσοφος Νασρεντίν Χότζα, Mehmet Yalçın Yılmaz. İstanbul. Kültür Sanat Basımevi, 2018. (Türkçe'den Yunanca'ya iki dilli kültür yayınları dizisi).

Vasiliki Mavridou Nikolaou

1977 yılında Kavala'da doğdu ve orada yaşamaya devam ediyor. Şu an Trakya Demokritos Üniversitesi Karadeniz Ülkeleri Dil, Filoloji ve Kültür Bölümünde Türk Dili Özel Öğretim Elemanı (SPT) olarak görev yapmaktadır. Bu yıl Türkçe 1., 2., 5. ve 6. seviye derslerini vermektedir. Bununla birlikte geçmişte şu konuları da öğretmistir: Türk Dili 3-4, Türk Dili ve Sekreterya 1-2, Çağdaş Türk Edebiyatı, Türkçe Öğretimi İçin Pratik Alıştırmalar. Araştırma ilgi alanları şu alanları kapsamaktadır: Türkçenin İkinci / Yabancı Dil Olarak Edinimi, Yunancanın İkinci / Yabancı Dil Olarak Edinilmesi ve Türk Dilbilimi (Anlambilim, Sözdizimi ve Biçimbilimi vurgulanarak). 1996 yılında Aristoteles Felsefe Okulu İngiliz Dili ve Filolojisi Bölümü'ne kaydoldu. 2000 yılında İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden 8.42 (Çok İyi) notu ile mezun oldu. 1999-2000 yılında SOCRATES-ERASMUS değişim programı aracılığıyla Trinity College of the University of Dublin'e (Trinity College, University of Dublin) kaydoldu ve iki yarıyılda Öğretmen Eğitimi bölümü, İngilizce Okulu ve Dil - İletişim Çalışmaları Merkezi olmak üzere üç bölümde kurslara katılarak tamamladı. 2001 yılında Selanik Aristoteles Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü Teorik ve Uygulamalı Dilbilim alanında Yüksek Lisans Programına kaydoldu. 2003 yılında Programın Lisansüstü Uzmanlık Diplomasını 8.75 (Çok İyi) notu ile aldı. Yüksek lisans tezinin konusu "İkinci dil edinimi: Yunanca L2 sözdizimini Türk öğrenenlerin durumu: belirleyiciler, klitikler, cinsiyet / sayı / durum uyumu ve AGR-S" idi (Yunancanın ikinci veya yabancı dil olarak öğrenilmesi: Olgu Türkçe konuşan öğrenciler tarafından Yunanca sözdiziminin öğrenilmesi, belirli makaleler, sıfatlar, cinsiyet / sayı / ismin halleri ve fiil ekleri). 2006 yılında Trakya

Demokritos Üniversitesi Karadeniz Ülkeleri Filolojisi ve Kültürü Dil Bölümüne kayıt oldu. Türk Dili, Edebiyatı ve Kültürü bölümünü tercih etti ve okudu. 2010 yılında 9,619 (Mükemmel) notu ile mezun oldu. 2008 yılında Karadeniz Ülkeleri Dil, Filoloji ve Kültür Bölümü'ne Doktora Adayı olarak kayıt oldu. Doktora tezinin konusu "İkinci / Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenmek: Ad tamlaması" dır. 2020'de, tez desteği Mükemmel notuyla tamamlandı, ancak yemin töreni daha gerçekleştirilemedi. Türkçe öğretimi ile ilk teması Karadeniz Ülkeleri Dil, Edebiyat ve Kültür Bölümü'nde ücretsiz olarak (3. ve 4. yarıyıl) 2010-2011 yıllarında Türkçe öğretti. 2013 yılında Karadeniz ülkeleri Dil, Filoloji ve Kültür Bölümü'ne Türk Dili Özel Öğretim Elemanı kategorisiyle atandı. 2013'ten bu yana bölümde hizmet vermektedir. Devlet Dil Yeterlik Belgesi (KPG) sınavlarına için Güney Meriç'te B seviyesi (Kasım 2013-2016) için ve Güney Rodopis'te C seviyesi (Kasım 2019) için Türkçe sözlü sınav denetleyicisi olarak katıldı. Türkçe, İngilizce ve Fransızca konusunda akıcı (C2) ve İtalyanca çok iyi (C1) belgesi var. Ayrıca, Türkçe, İngilizce ve Fransızca öğretme yeterliliği ve lisansını almıştır.

Makaleler

"L2-Greek Determiner System: Evidence From Turkish Adult Learners / L2-Yunanca tanım sistemi: Türk yetişkin öğrencilerden alınan veriler". [İçinde]: Z. Gavriilidou, A. Efthimiou, E. Thomadaki ve S., Kampakis-Vougioukis (Edit.), 10. ICGL'nin seçilmiş eserleri. Trakya Demokritos Üniversitesi, Yunanistan: Komotini, 2012, s. 441-452.

"The State of Turkish in Public Higher Education in the Balkans and Cyprus / Balkanalar'da ve Kıbrıs'ta Devlet Üniversitelerinde Türkçe". [İçinde]: İ. Güleç, E. Sella, A. Okur ve B. İnce (Edit.), 5. Uluslararası Yabancı Dil Bildirileri Türkçe 5.retimi Kongresi / 5. Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kongresi, 27-28 Haziran 2019 / 27- 28, 2019. Sakarya: Sakarya Üniversitesi. Atina, 2019, s. 161-178.

Bildiriler

"L2-Yunanca Belirleyici Sistem: Türk Yetişkin Öğrenicilerden Kanıtlar". Yunan Filolojisi (Komotini), Karadeniz Ülkeleri Dil, Filoloji ve Kültür Bölümleri (Komotini) ve Üniversitenin Pedagoji Bölümü (Alexandroupolis) tarafından düzenlenen 10. Uluslararası Yunan Dilbilimi Konferansı (1-4 Eylül 2011).

"Garip Türk şairi Orhan Veli Kanık" Demokritos Üniversitesi Karadeniz

Ülkeleri Dil, Filoloji ve Kültür Bölümü tarafından düzenlenen etkinlik. Gümülcine (31 Mayıs 2017).

"Balkanlar ve Kıbrıs'taki devlet üniversitelerinde Türk çalışmaları: hadi müfredattan bahsedelim". Karadeniz Ülkeleri Dil, Filoloji ve Kültür Bölümü tarafından Selanik Üniversitesi, İlköğretim Bölümü Yunan Filolojisi Bölümleri iş birliği ile düzenlenen 1. Uluslararası "Yabancı Dil Öğretiminde Yenilikçi Yaklaşımlar" Konferansı'nda (25-27 Mayıs 2018).

"Balkanlar ve Kıbrıs'ta Kamu Yüksek Öğretiminde Türklerin Durumu". Atina Ulusal ve Kapodistrian Üniversitesi Türk Bilimleri ve Çağdaş Asya Bilimleri Bölümü, Sakarya Üniversitesi ve Medeniyet- İstanbul Üniversitesi ile ortaklaşa düzenlenen 5. Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Konferansı (27-28 Haziran 2019).

Yannis Spyropoulos

(1981-)

1981 yılında doğdu. 1999-2003 yılları arasında (BA in History, Department of History and Ethnology, Demokriteio University of Thrace) Tarih Lisansı, Tarih ve Etnoloji Bölümü, Trakya Demokriteio Üniversitesi'nde Komotini'de eğitim görmüştür. 2006-2007 yılları arasında ERASMUS öğrencisi olarak Boğaziçi Üniversitesi (İstanbul) Tarih Bölümü'nde iki dönem öğrenim görmüştür. 2004-2008 yılları arasında Akdeniz Araştırmaları Enstitüsü (IMS) / FORTH (Rethymno) iş birliği ile Osmanlı Tarihi Yüksek Lisans Programı, Türk Araştırmaları Yüksek Lisans Programı, Tarih ve Arkeoloji Bölümü (Edebiyat Fakültesi), Girit Üniversitesi'nde (Resmo). Tezin başlığı: "Δούλοι και απελεύθεροι στην πρώιμη οθωμανική Κρήτη / Erken Osmanlı Girit'inde Köleler ve Kurtulmuşlar" Prof. Antonis Anastasopoulos'un danışmanlığında tezini vermiştir. 2008-2014 yılları arasında [Yunanca: PhD in Ottoman history, Department of History and Archaeology (Faculty of Letters),

University of Crete (Rethymno)] Osmanlı Tarihi Doktora Programı, Tarih ve Arkeoloji Bölümü (Edebiyat Fakültesi), Girit Üniversitesi'nde (Resmo) "Κοινωνική, διοικητική, οικονομική και πολιτική διάσταση του οθωμανικού στρατού: οι γενίτσαροι της Κρήτης, 1750-1826 / Osmanlı ordusunun sosyal, idari, ekonomik ve siyasi boyutu: Girit yeniçerileri, 1750-1826" konulu doktora tezini vermiştir. 2018'den beri IMS/FORTH'ta araştırmacı olarak çalışmaktadır.2020 ila 2025 yılları arasında baş araştırmacı olarak Horizon 2020 çerçevesinde Avrupa Araştırma Konseyi tarafından finanse edilen ve ev sahibi kurumun IMS / FORTH olduğu "JANET: Janissaries in Ottoman Port-Cities: Muslim Financial and Political Networks in the Early Modern Mediterranean / JANET: Osmanlı Liman Şehirlerinde Yeniçeriler: Erken Modern Akdeniz'de Müslüman Mâli ve Siyasi Ağlar" projesinde çalışmayı sürdürmektedir. "University of Crete, IMS/FORTH, Centre d'Études Turques, Ottomanes, Balkaniques et Centrasiatiques (EHESS, CNRS, Collège de France)" adlı bu of kurumdandoktara sonrası için burs almıştır. Ayrıca, Koç Anadolu Medeniyetleri Araştırma Merkezi (ANAMED)'den doktora bursu almıştır.

Kitaplar

*Yannis Spyropoulos, Οθωμανική διοίκηση και κοινωνία στην προεπαναστατική δυτική Κρήτη: Αρχειακές Μαρτυρίες (1817-1819) / Devrim Öncesi Batı Girit'te Osmanlı Yönetimi ve Toplumu (1817-1819): Arşiv Tanıklıkla**rı,*** (Edit.) Aspasia Papadaki, Resmo, General State Archives of Greece, 2015.

Marinos Sariyannis (genel Edit.), Gülsün Aksoy-Aivali, Marina Demetriadou, Yannis Spyropoulos, Katerina Stathi, Yorgos Vidras (editörler), Antonis Anastasopoulos, Elias Kolovos (danışman editörler), New Trends in Ottoman Studies: Papers Presented at the 20th CIÉPO Symposium, Resmo 27 Haziran-1 Temmuz 2012, Rethymno: University of Crete – Department of History and Archaeology; Foundation for Research and Technology-Hellas – Institute for Mediterranean Studies, 2014.

Makaleler

"Çiftliks, Landed Elites, and Tax Allocation in Eighteenth-Century Ottoman Veroia / Çiftlikler, Toprak ağaları ve Onsekizinci Yüzyıl Osmanlı Veroia'sında Vergi Tahsisi", (Stefanos Poulios & Antonis Anastasopoulos ile birlikte), *European Journal of Turkish Studies,* S. 30, 2020, s. 1-35.

"Janissary Politics on the Ottoman Periphery (18th-Early 19th c.) / Osmanlı Çevresinde Yeniçeri Siyaseti (18.-19. yy.)", [İçinde]: Marinos Sariyannis (Edit.), Halcyon Days in Crete IX: Political Thought and Practice in the Ottoman Empire / Girit'te Halcyon Günleri IX: Osmanlı İmparatorluğu'nda Siyasal Düşünce ve Uygulama, Resmo, Crete University Press 2019, s. 449-481.

"Running Water for the Officials, Rainwater for the Poor: Symbolic Use and Control of Water in Ottoman Crete / Yetkililer İçin Akan Su, Yoksullar İçin Yağmur Suyu: Osmanlı Giritinde Sembolik Kullanım ve Suyun Kontrolü", *Water History 10/2-3,* (2018), s. 103-112.

"Soldiers on an Ottoman Island: The Janissaries of Crete / Bir Osmanlı Adasındaki Askerler: Girit Yeniçerileri", (Antonis Anastasopoulos ile birlikte), Eighteenth-Early Nineteenth Centuries", *Turkish Historical Review 8/1,* (2017), s. 1-33.

"Beys, Sheikhs, Kolbaşıs, and Godiyas: Some Notes on the Leading Figures of the Ottoman-African Diaspora / Beyler, Şeyhler, Kolbaşılar ve Godiyas: Osmanlı-Afrika Diasporasının Önde Gelen Figürleri Üzerine Bazı Notlar", *Turcica 48,* (2017), s. 187-218.

"Slaves and Freedmen in 17th and Early 18th Century Ottoman Crete / 17. ve 18. Yüzyılın Başlarında Osmanlı Girit'inde Köleler ve Azat edilenler", *Turcica 46,* (2015), s. 177-204.

"The Creation of a Homogeneous Collective Identity: Towards a History of the Black People in the Ottoman Empire / Homojen Bir Kolektif Kimliğin Yaratılması: Osmanlı İmparatorluğu'ndaki Siyahların Tarihine Doğru", *International Journal of Turkish Studies 16/1-2,* (2010), s. 25-46.

"Μια ξεχασμένη ιστορία: Αφρικανικές κοινότητες στην οθωμανική Ελλάδα και τη Μικρά Ασία / Unutulmuş Bir Hikâye: Osmanlı Yunan Topraklarındaki ve Küçük Asya'daki Afrika Toplulukları", *Δελτίο Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών 21 / Küçük Asya Araştırmaları Merkezi Bülteni 21,* 2020, s. 99-119.

"Children of Janissaries and Janissary Youths beyond the Devşirme /Devşirme'nin Ötesinde Yeniçeri ve Yeniçeri Gençlerinin Çocukları", [İçinde]: Yahya Araz & İrfan Kokdaş (Editörler), Aileler ve Çocukları: Osmanlı Dünyasında Ekonomik, Demografik ve Sosyal Dinamikler, İstanbul, İstanbul Kitap Yayınevi, 2020, (Yayınlanma aşamasında).

"Το 1821 στην Κρήτη και η σημασία των οθωμανικών πηγών / Girit'te 1821 Yunan Kurtuluş Savaşı ve Osmanlı Kaynaklarının Önemi", [İçinde]: Panagiotis Stathis (Edit.), Το 1821 στην Κρήτη / Girit'teki 1821

Yunan Bağımsızlık Savaşı, Atina, Asini, 2021, (Yayınlanma aşamasında).

"Το οθωμανικό φρούριο της Σπιναλόγκας από την κατάκτησή του (1715) μέχρι τις αρχές του 19ου αιώνα / Osmanlı'nın Spinalonga kalesi fethinden (1715) 19. yüzyılın başına kadar", *Τα Ιστορικά 71,* (2020), s. 113-140.

"Île des vins ou sombre écueil? Points de vue ottomans sur les massacres de Chio. Pétition adressée au sultan Mahmud II (15 juin 1822) / Şarap adası mı yoksa koyu resif mi? Chio katliamlarına ilişkin Osmanlı manzarası. Sultan II. Mahmud'a hitaben dilekçe (15 Haziran 1822)", [İçinde]: Nicolas Vatin (Edit.), *Les Ottomans par eux mêmes, Paris: Les Belles Lettres,* 2020, s. 253-257.

"Janissaries: A Key Institution for Writing the Economic and Political History of Ottoman Muslims in the Early Modern Period / Yeniçeriler: Erken Modern Dönem Osmanlı Müslümanlarının Ekonomik ve Siyasi Tarihini Yazmak İçin Önemli Bir Kurum", [İçinde]: *Historical Reporter/ИСТОРИЧЕСКИЙ ВЕСТНИК 29,* 2019, s. 104-133.

"The Spread of Çiftliks (Large Estates) in the Eighteenth-Century Ottoman Balkans: The Case of the District of Veroia / Onsekizinci Yüzyıl Osmanlı Balkanlarında Çiftliklerin Yayılması: Veroia Bölgesi Örneği", (Antonis Anastasopoulos, Stefanos Poulios ile birlikte), [İçinde]: D.-C. Rogojanu & G. Boda (Edit.), *History, Culture and Research,* C. 3, Târgovişte, Cetatea de Scaun, 2019, s. 90-109.

"Βεντέτες "υπέρ πίστεως και πατρίδος"; Ενδοχριστιανική βία και πολιτική στα Σφακιά στις παραμονές του 1821 / İnanç ve vatan lehine "Vendetas" mı? 1821 arifesinde Sfakia'da Hıristiyanlık içi şiddet ve siyaset", [İçinde]: Dimitris Dimitropoulos, Christos Loukos & Panagiotis Michailaris (Editörler), Όψεις της Επανάστασης του 1821 / 1821 Devriminin Yönleri, Atina, *Mnimon,* 2018, s. 107-122.

"Status Claims, Religion and Slave Ownership in Early Ottoman Crete (1650-1720) / Erken Osmanlı Girit'inde (1650-1720) Statü İddiaları, Din ve Köle Mülkiyeti", [İçinde]: Evangelia Balta, Yorgos Dedes, Emin Nedret İşli, M. Sabri Koz (Editörler), *Yücel Dağlı Anısına: "geldi Yücel, gitti Yücel. Bir nefes gibi...",* İstanbul, *Turkuaz,* 2011, s. 469-493.

"Το οθωμανικό αρχείο του σιναϊτικού μετοχιού του Αγίου Ματθαίου στο Ηράκλειο Κρήτης (1673-1849) / Sina Manastırı'nın Herakleio, Girit'teki Hagios Matthaios'a Bağlılığı Osmanlı Arşivi (1573-1849)", (Marinos Sariyannis İle birlikte), in Σιναϊτικά μετόχια σε Κρήτη και Κύπρο / Sina'nın, Girit ve Kıbrıs'taki

hisseleri, Atina, Foundation of Mount Sinai, 2009, s. 71-98.

Bildiriler

"Janissary Networks of Izmir and beyond: Ethnic, Regimental, Trans-provincial, and International Connections / İzmir ve Ötesi Yeniçeri Ağları: Etnik, Alay, İller Ötesi ve Uluslararası Bağlantılar", IMS / FORTH tarafından aynı adla ERC StG 2019 çerçevesinde düzenlenen "JANET: Janissaries in Ottoman Port-Cities: Muslim Financial and Political Networks in the Early Modern Mediterranean / JANET: Osmanlı Liman Şehirlerinde Yeniçeriler: Erken Modern Akdeniz'de Müslüman Mali ve Siyasi Ağlar", başlıklı çevrimiçi çalıştayda (proje kimliği 849911) 18-19 Eylül 2020 tarihinde.

"The Spread of Çiftliks (Large Estates) in the Eighteenth-Century Ottoman Balkans: The Case of the District of Veroia / Onsekizinci Yüzyıl Osmanlı Balkanlarında Çiftliklerin Yayılması: Veroia İlçesi Örneği", (Antonis Anastasopoulos, Stefanos Poulios ile birlikte), στο 3ο διεθνές συνέδριο History, Culture and Research, που διοργάνωσε το Museum of Dacian and Roman Civilization στη Ντέβα στις 1-2 Νοέμβρη 2019 / 1-2 Kasım 2019'da Deva'daki Daçya ve Roma Medeniyeti Müzesi tarafından düzenlenen 3. Uluslararası Tarih, Kültür ve Araştırma Konferansı'nda.

"Janissary Networks in the Mediterranean (18th–Early 19th Centuries)", ανακοίνωση στο συνέδριο CIEPO-23, το οποίο διοργάνωση η Comité International des Études Pré-Ottomanes et Ottomanes μαζί με τα New Bulgarian University και American University στη Σόφια στις 11-15 Σεπτέμβρη 2018 / Comité International des Études Pré-Ottomanes et Ottomanes tarafından Yeni Bulgar Üniversitesi ve Sofya'daki Amerikan Üniversitesi tarafından 11-15 Eylül 2018 tarihlerinde düzenlenen CIEPO-23 Konferansı'nda duyuru.

"Chiftlicisation' in the 18th-Century Ottoman Balkans: Preliminary Remarks about the District of Veroia", (Antonis Anastasopoulos, Stefanos Poulios ile birlikte), at the CIEPO-23 Symposium, organized by the Comité International des Études Pré-Ottomanes et Ottomanes, the New Bulgarian University, and the American University in Sofia on September 11-15, 2018.

"Τενίτσαροι: ένας θεσμός "κλειδί" για την κατανόηση της οικονομικής και πολιτικής ιστορίας των οθωμανών μουσουλμάνων στην πρώιμη νεώτερη εποχή / Yeniçeriler: Erken modern çağda Osmanlı Müslümanlarının ekonomik ve siyasi tarihini anlamak için 'kilit' bir

kurum", *ανακοίνωση στο 39ο Πανελλήνιο Ιστορικό Συνέδριο που διοργάνωσε η Ελληνική Ιστορική Εταιρεία στη Θεσσαλονίκη στις 23-25 Μαΐου 2018 / Yunan Tarih Kurumu tarafından 23-25 Mayıs 2018 tarihlerinde Selanik'te düzenlenen 39. Panhelenik Tarih Konferansı'nda duyuru.*

"Reassessing the Role of Christian Violence in Pre-1821 Ottoman Crete / 1821 Öncesi Osmanlı Girit'inde Hristiyan Şiddetinin Rolünün Yeniden Değerlendirilmes", *ανακοίνωση στο συνέδριο 14th International Congress of Ottoman Social and Economic History (ICOSEH) που διοργανώθηκε από το Πανεπιστήμιο St. Kliment Ohridski και την International Association of Ottoman Social and Economic History (IAOSEH) στη Σόφια στις 24-28 Ιουλίου 2017 / St. Kliment Ohridski Üniversitesi ve Uluslararası Osmanlı Sosyal ve Ekonomik Tarihi Derneği (IAOSEH) tarafından düzenlenen 14. Uluslararası Osmanlı Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi'nde (ICOSEH) duyuru, 24-28 Temmuz 2017 tarihlerinde Sofya'da.*

"Running Water for the Officials, Rain Water for the Poor: Symbolic Use and Control of Water in Ottoman Crete / Yetkililer için Akan Su, Yoksullar İçin Yağmur Suyu: Osmanlı Giritinde Sembolik Kullanım ve Suyun Kontrolü" Uluslararası Osmanlı Öncesi ve Osmanlı Çalışmaları Komitesi (the Comité International des Études Pré-Ottomanes et Ottomanes) ve Karadeniz Teknik iversniversitesi tarafından 4-8 Ekim 2016 tarihlerinde Trabzon'da düzenlenen CIEPO-22 Sempozyumu'nda.

"Μια ξεχασμένη ιστορία: Αφρικανικές κοινότητες στην οθωμανική Ελλάδα και τη Μικρά Ασία / Unutulmuş Bir Hikâye: Osmanlı Yunanistan ve Küçük Asya'daki Afrika Toplulukları", 22 Haziran 2016'da (Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών) Küçük Asya Çalışmaları Merkezi'nde konuşma.

"Συζητήσεις για την ιστορία: Ήταν η Ελληνική Επανάσταση μοναδική; Συζήτηση με αφορμή το βιβλίο 'Mediterranean Diasporas: Politics and Ideas in the Long 19th Century' / Tarihle ilgili tartışmalar: Yunan Devrimi benzersiz miydi? 'Mediterranean Diasporas: Politics and Ideas in the Long 19th Century'" adlı kitap vesilesiyle 22 Mart 2016 tarihinde Atina'da 'Chronos' dergisi tarafından düzenlenen açık tartışma. (Konstantina Zanou, Maurizio Isabella, Sia Anagnostopoulou, Antonis Liakos, Anta Dialla ve Giannis Spyropoulos ile birlikte).

"Mahmudian Politics and Christian Violence in Prerevolutionary Ottoman Crete (1817-1821) / Mahmud Siyaseti ve Devrim Öncesi Osmanlı Giritlerinde Hıristiyan Şiddeti (1817-1821)", EHESS-

École des Hautes Études en Sciences Sociales / EHESS-Sosyal Bilimler Yüksek Okulu tarafından düzenlenen "Réunion du CETOBaC / CETOBaC toplantısı"nda duyuru, Paris, 12 Kasım 2015.

"Ο στρατός της Κρήτης (1750-1826): Οργάνωση, λειτουργίες, οικονομία, πολιτική / Girit ordusu (1750-1826): Organizasyon, işlevler, ekonomi, siyaset", συμμετοχή με poster στην ημερίδα 20 Ekim'de Girit Üniversitesi tarafından düzenlenen "Ηράκλειτος ΙΙ: Το πανεπιστήμιο Κρήτης στην υπηρεσία της έρευνας / Herakleitos II: Araştırma hizmetinde Girit Üniversitesi" konferansına afişle katılım, 2015.

"Comment traiter les rebelles (1572, 1822)? / İsyancılara nasıl davranılır (1572, 1822)?", (Nicolas Vatin ile birlikte), Institut d'Études Arabes, Turques et Islamiques (Collège de France) / (College de France) Arap, Türk ve İslam Araştırmaları Enstitüsü'nde, *Centre d'Études Turques, Ottomanes, Balkaniques et Centrasiatiques (CETOBaC) / Türk, Osmanlı, Balkan ve Orta Asya Çalışmaları Merkezi (CETOBaC) tarafından düzenlenen "Les Ottomans par eux-mêmes / Osmanlılar kendi başlarına" seminerde konuşma, Paris, 14 Ekim 2015.*

"The Imperial Janissaries of Crete, 1669-1826", "International Conference on Ottoman Studies I: Janissaries/Uluslararası Osmanlı Çalışmaları Konferansı I: Yeniçeriler" Yıldız Teknik Üniversitesi ve Akdeniz Üniversitesi tarafından düzenlenen konferansta bildiri, İstanbul, 25 Nisan 2015.

"Decentralization of Political Power, Military Revolts, and the Question of 'Democratization' in the Ottoman Empire: The Case of Crete, 1750-1826 / Siyasal Gücün Ademi Merkezileştirilmesi, Askeri İsyanlar ve Osmanlı İmparatorluğu'nda 'Demokratikleşme' Sorunu: Girit Örneği, 1750-1826", "Akdeniz'de Kilise, Ordu ve Demokrasi, 1750-1860 / Church, Army, and Democracy in the Mediterranean, 1750-1860" konferansında duyuru 6-7 Mart 2015 tarihlerinde Atina'daki Oxford Üniversitesi ile iş birliği içinde Leverhulme Trust tarafından organize edilmiştir.

"Janissary Politics in the Ottoman Frontier: Crete, 1669-182 / Osmanlı Sınırında Yeniçeri Siyaseti: Girit, 1669-1826", I.M.Σ. / I.T. tarafından düzenlenen "Halcyon Days in Crete IX: Political Thought and Practice in the Ottoman Empire / Girit'te Halcyon Günleri: Osmanlı İmparatorluğu'nda Siyasi Düşünce ve Uygulama" sempozyumunda duyuru, Resmo, 9-11 Ocak 2015.

"Το οθωμανικό φρούριο της Σπιναλόγκας / Osmanlı Spinalonga Kalesi", 23 Ağustos 2013 tarihinde Elounda'da,

Πολιτιστικό Οργανισμό του Δήμου Αγίου Νικολάου Κρήτης / Girit'teki Agios Nikolaos Belediyesi Kültür Teşkilatı tarafından düzenlenen "Σπιναλόγκα, μνημείο παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς / Dünya Miras Alanı Spinalonga" etkinliği kapsamında konuşma.

"The Vaka-i Hayriye in Crete: The Many Aspects of a Military Reform on the Road to Modernity / Girit'teki Vaka-i Hayriye: Moderniteye Giden Yolda Askeri Reformun Birçok Yönü", Oxford'da Osmanlı Çalışmaları Grubu'nun iş birliği ile düzenlediği "Rethinking the Long 19th Century in the Ottoman Empire / Osmanlı İmparatorluğu'nda 19. Yüzyılın Uzunluğunu Yeniden Düşünmek" konferansında duyuru St.Petersburg'daki Ertegun House ve Middle East Centre στο St. Antony's College (Oxford University), 11 Mayıs 2013.

"Οι γενίτσαροι και η μουσουλμανική κοινότητα της Κρήτης / Yeniçeriler ve Girit Müslüman Cemaati", Μουσείο Ισλαμικής Τέχνης Μπενάκη / Benaki İslam Eserleri Müzesi'nde konuşma, Atina,19 Nisan 2012.

"The Sultan Knows that the Claim of Being a Janissary is Widespread in Kandiye": The Janissaries of Crete and their Identities (1750-1826) / Sultan, Yeniçeri Olma İddiasının Kandiye'de Yaygın Olduğunu Biliyor: Girit Yeniçerileri ve Kimlikleri (1750-1826)", Koç Anadolu Medeniyetleri Araştırma Merkezi tarafından 14 Mayıs 2010 tarihinde düzenlenen "RCAC Mini-Symposia: Provincial Officials in the Ottoman Empire during the Mid-18th and 19th Centuries: Formation, Functions, Identities / ANAMED Mini Sempozyumu: Osmanlı İmparatorluğu'ndaki Taşra Memurları 18. ve 19. Yüzyıl Ortaları: Oluşum, İşlevler, Kimlikler.